189. 352 1443 1976 155

XI. évfolyam 1. szám Budapest, 1933 január 7

LELTÁROZVA 1963

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII.,Revitzky-u.1.

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: Aut. 828—23.
Postatakarékp. chequeszámla: 30913

Közlekedési holtponton

A Helyiérdekü Vasutak igazgatása néhány héten belül átköltözik a Beszkárt akácfautcai palotájába, uj növedékkel duzzad Budapest közlekedési vállalata, amely eddig is vágányhosszát, alkalmazottai létszámát és teljesitett kocsikilométereit illetően a legnagyobb közlekedési társasága volt Európának. Hogy az uj tag a mammut-test mely részén helyezkedik el: teljesen mellékes, élni fogja továbbra is a maga önálló életét, növeli a kakofóniát, aminthogy a legutóbbi évek során a Beszkárthoz csatolt Fogaskerekü, a sikló, vagy az Autobuszüzem mindmáig nem tudtak a Beszkártba annak szerves részeiként beolvadni; folytatják ugyanott, ahol elhagyták, a maguk divergens féltékenykedését, kicsinyes malomalatti politikáját.

Nem a Beszkárt egyébként hiba nélkül funkcionáló adminisztrációja, hanem egyéb várospolitikai körülmények az okai annak, hogy a legfontosabb programok lógnak esztendők óta a levegőben, Budapest éli egyik napról a másikra a maga vegetativ életét, anélkül, hogy amig gyakorlatilag amugysem lehet, legalább papirosan megrajzolná a jövendő Budapest képét. Wolff Károly tette szóvá legutóbbi költségvetési beszédében, hogy hiányzik a nagy városépitési program. Nemcsak a városépitési programot nélkülözzük, hijával vagyunk a fürdőváros-programnak, a tanügyi épitési programnak, a közmüfejlesztési programnak, és amiről jelen alkalommal van szó: a közlekedési programnak is. Hebe-hurgyán, összevissza épül és minden gazdasági válság ellenére fejlődik e város, anélkül azonban, hogy komoly és szorgos kezek a maguk okos előrelátásával évtizedekre előre kimérnék és rugalmas, de mégis szigoru szempontok közé jelölnék ki a fejlődés utját.

Három évvel ezelőtt, amikor első izben lett divatos jelszó a városházán a közlekedés egységesitése és közlekedési diktátor kiküldése, elhatározták az illetékes tényezők, hogy végre megcsinálják a nagy átfogó közlekedési programot, hogy ne egymással konkurráló magán- vagy közvállalatok, hanem a közérdek nagy szempontjai irányitsák Budapest közlekedését. Szalmaláng-politikánk szomoru bizonyitéka, hogy a nagy elgondolás csak annyiban valósult meg, hogy az Autobuszt lenge formában magához kapcsolta a Beszkárt. Most azonban, hogy a Helyiérdekü is a főváros birtokába és tulajdonába került, továbbra nem várathat magára a program megalkotása, mert a fővárosnak nemcsak nagy közlekedési és politikai vonatkozásai, hanem sulyos közpénzek is a kockán forognak.

Le kell ülni tehát a tárgyalóasztalhoz, külön közgyülési bizottságot kérünk, nem vicinális lassusággal, hanem gyorsvonati sebességgel ki kell jelölnünk Budapest jövendő közlekedésének és az ezzel összefüggő városrendezési és telekpolitikájának célkitüzéseit. Jól tudjuk, hogy Budapest mai sulyos anyagi helyzetében csak üres keretekről lehet szó, amelyeket uj vasutvonalakkal, uj épitkezésekkel egyelőre fájdalom, betölteni nem lehet. De kell hogy az előre szabályozott mederben szabályszerüen és céltudatosan áramoljon a fejlődés folyója, tétova és céltalan kanyargás helyett előre, mindig nyilegyenesen előre.

Wolff Károly üdvözlete a jubiláló Uj Budapesthez

A fővárosi tisztviselők őszinte megértéssel köszöntik az Uj Budapestet, a fővárosi alkalmazottak szószólóját — A Kemény Legények Társasága a keresztény igazság harcosát üdvözli lapunkban

Wolff Károly, a Keresztény Községi Párt vezére a következő levelet intézte *Doby* Andor dr.-hoz, az *Uj Budapest* felelős szerkesztőjéhez:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Békés viszonyok között is nagy idő tiz esztendő, pedig a háborut megelőző időkben a teljes harmonia jegyében röpke órákként multak az évek. Az uj nemzedék, amelyhez az Uj Budapest is tartozik, nem mondhatja ezt azokról az évekről, amelyek legutóbb zajlottak le a feje fölött. A legutóbbi időkben sokszor hónapok alatt, egész évtizedek eseményeit élte át a társadalom és a nemzet egyaránt. Az elmult esztendőket éppen a nagy horderejü uj eszméket teremtő események próbáltatásai avatják történelmi időkké. Ezek a megállapitások vonatkoznak nemcsak a nemzeti életre, hanem a nemzeti életnek minden egyes intézményére is. A sajtó, amely az élet hü tükre, ugyanezeknek a törvényeknek a hatása alatt áll. A most lezajlott tiz esztendő alatt az életrevalóságnak, a harcrakészségnek, a dolgozni akarásnak és dolgozni tudásnak sokkal több bizonyitékára volt szüksége annak, aki élni és hatni akart, mint a világháborut megelőző békés időben.

Az Uj Budapest ezeknek az uj időknek, a kavargó eseményeknek a méhében született meg. Átélte a sulyos gazdasági helyzet minden megrázkódtatását, ránehezedtek a gazdasági élet folyton romló változásainak összes megpróbáltatásai és ha ezekután is él és ma tiz éves jubileumát ünnepli, fényes bizonyitékát adja harcrakészségének, életképességének. Maga az a körülmény, hogy az Uj Budapest él, sőt tizéves jubileumot ünnepel, már döntő bizonyiték amellett, hogy hivatását be tudja tölteni. A legnagyobb örömömre szolgál, hogy e jubileum alkalmából az üdvözlők sorában lehetek és azt kivánom, hogy az Uj Budapestet ugyanazok az erők tartsák életben még számos évtizeden keresztül, amely erők eddig harcrakészségének és életképességének éltető elemei voltak. Van azonban egy kérésem is és ez az, hogy az Uj Budapest az ezután elkövetkezendő évtizedeken is ugyanazzal az odaadással és hitbeli meggyőződéssel szolgálja a keresztény nemzeti feltámadás ügyét, mint eddig.

A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének tisztviselő osztálya *Liber* Endre alpolgármester elnök és *Budó* Jusztin dr. levéltárnok, főtitkár aláirásával a következő levéllel köszönti a *jubiláló Uj Budapestet:*

Az Uj Budapest tizesztendős jubileumát üli. Tiz esztendő gondterhes, válságos viszonyok között hosszu idő. Ezalatt az idő alatt az Uj Budapest a székesfőváros alkalmazottainak mindenkor megértő és hathatós szószólója volt. Ebből az alkalomból fogadja a tekintetes Szerkesztőség a szövetségünk részéről megnyilvánuló őszinte elismerés kifejezését. Őszintén kivánjuk, hogy az elmult tiz esztendő után további sikerekben gazdag jubileumot érjen el.

A Kemény Legények Társasága részéről *Nagy* Ferenc törvényhatósági tanácstag a következő levelet intézte az *Uj Budapest* szerkesztőjéhez:

Mélyen tisztelt Főszerkesztő Urunk! Kedves Barátunk és Bajtársunk!

A keresztény gondolat harcosainak sorából mi Kemény legények is sietünk az Uj Budapest lapot és annak érdemdus főszerkesztőjét a lap 10 éves fennállásának jubileuma alkalmából üdvözölni.

Hogy mily nehézségek mellett lehet ma olyan tartalmas és hivós lapot, mint az Uj Budapestet fenntartani, azt minden ujságolvasó tudja, de azt csak kevesen tudják, de mi Kemény Legények igen, hogy olyan lap, amely a keresztény igazságért harcol, csak a legnagyobb küzdelemmel tartható fenn.

Ezen küzdelmes tiz évi sikeres munka jubileuma alkalmából köszöntjük az Uj Budapest szerkesztőségét és kivánjuk Néked, Főszerkesztő Uram, áldjon meg a jó Isten, hogy áldásos munkádat még hosszu éveken át gyümölcsöztethesd az Uj Budapest hasábjain. Tarts meg bennünket továbbra is szeretetedben és maradj velünk továbbra is harcos társnak.

*

Az Uj Budapest szerkesztője a hozzáérkezett gratuláló magánleveleket ezen az uton hálásan megköszöni.

Egységes városházi többséget, egységes kormányzati koncepciót!

Beszélgetés Lázár Ferenccel

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Aki a városházának a kulisszák mögött lefolyó politikai életét figyelemmel kiséri, megcsinálandó az elmult esztendő várospolitikai mérlegét, — az *okok és okozatok érdekes láncolatát* állapithatja meg. Egyrészt *a főpolgármester és a polgármester között létrejött szoros együttmüködést* lehet megállapitani, amelynek elmélyülését erősen hangsulyozza beszédeiben ugy *Huszár* Aladár, mint *Sipőcz* Jenő, másrészről azonban azt kénytelen konstatálni a vizsgálódó szem, hogy a guvernamentális pártok, amelyek között oszlott meg eddig a főváros irányitásának gondja és kormányzatának politikai felelőssége, bizonyos vonatkozásokban *már nem a régi elválaszthatatlan fegyvertársak többé* és mindkét oldalon jól tudják, hogy akadhatnak problémák, talán már a közel jövőben, amelyek megoldásánál *nem egymás mellett,* hanem *egymással homlokegyenest szemben* fog küzdeni a törvényhatósági bizottság két legnagyobb pártja.

Kétségtelen, hogy a városi politika fordulatainak végső eredőjeként *Gömbös* Gyula miniszterelnök személyét kell megjelölni. Nem állapitható meg világosan — a miniszterelnök erre vonatkozóan nem nyilatkozott — *a városi politikában melyik párt áll szivéhez közelebb,* a *Wolff* Károlyé-e, vagy a *Kozma* Jenőé, de bizonyos, hogy

a Keresztény Községi Párt és a miniszterelnök belső lelki kapcsolatai ma sokkal mélyebbek, mint akár Károlyi Gyula, akár Bethlen István idejében.

Hasznos tudni

mindazoknak, kik az ártalmatlan és tisztán természetes hashajtó ásványvizek iránt nagyobb bizalommal viseltetnek, hogy

80 éves mulam, mert IGMÁNDI-t ittam. Minden héten egyszer, fél pohárral reggel.

Az igmándi víz használati utasításával mindenütt kapható

Schmidthauer **Igmándi** keserűvize

hatékony forrás-sókban egész Európa leggazdagabb ilynemű ásványvize. Rendszerint már kisadag: ¼ vagy ½ pohár elegendő, miáltal a nagyobb mennyiségek fogyasztása feleslegessé válik, tehát gazdaságilag is viszonylag a legolcsóbb.

Azt sem kell bizonyitanunk, hogy a Keresztény Községi Párt *célkitüzései, homogén összetétele*, vezetőinek az országos politikában elfoglalt *közös plattformja* a legmesszebbmenő mértékben jönnek számitásba, ha az Egységes Községi Polgári Párt *heterogén összetételét* és vezetőinek az országos politikában elfoglalt *divergens pozicióit* tekintjük.

Azok az események, amelyek a közelmultban a törvényhatósági bizottság porondján lejátszódtak — hogy csak a felsőházi tagválasztást, az Operaház szubvenciója körül kavargó vitát, vagy az egységespártnak a felsőházi póttagválasztás ellen beadott peticióját emlitsük — egyáltalában *nem voltak alkalmasak arra*, hogy a két párt közötti harmóniát helyreállitsák. Akik a városi politika célkitüzéseit nem pártvillongásokban, hanem a mai sulyos gazdasági helyzetben a főváros nyugodt és viharoktól mentes kormányzásában látták, aggódva állapitják meg, hogy *a mostani helyzet kezd mihamarabb tarthatatlanná lenni* és nemcsak a főváros, de az egész ország érdekei is parancsolóan követelik, hogy

a fővárosnál kialakuljon az az egységes erős guvernamentális többség, amely önmagára támaszkodva tudja a többség jogán a főváros vezetését irányitani.

Ennek a mozgalomnak, amely a fővárost *egyetlen többségi párton alapuló kormányzását* tüzte ki céljául, *Lázár* Ferenc dr. felsőházi tag a látható képviselője. *Lázár* Ferenc, aki *Gömbös* Gyula legszemélyesebb hivei közé tartozik, már *Bethlen* idejében több izben adta azt a tanácsot a kormánynak, hogy *a főváros irányitására ki kell alakitani azt az egységes többséget, amely előrelátó és hosszabb időre szóló kormányzati koncepció alapján biztositani tudná a főváros vezetését.*

Lázár Ferenc dr.,

akit illetékes tényezők az elmult esztendő folyamán *két alkalommal is kombináltak a főpolgármesteri állásra* (egyszer 1932 tavaszán, másik alkalommal *Ripka* távozása után), de azt egyik alkalommal sem fogadta el, — ezekről a nagyfontosságu kérdésekről a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Amikor a multra és jövőre a főváros vonatkozásában egyidejüleg gondol az ember igy az év elején és a Keresztény Községi Párt sajtóorgánumában kell nyilatkoznom, *kénytelen vagyok akaratlanul is ismétlésekbe bocsátkozni.*

— Bizonyos rezignációval kell ugyanis megállapitanom, hogy aminek szükségessége annyira kézenfekvő és amely helyzet nélkül egy nagy metropolis egészséges és tervszerü vezetése szinte elképzelhetetlen —

a kormányzó többség egészséges kialakitása, aminek szükségességét e lap hasbájain is már annyiszor hangoztattam és aminek hiányára vezethető vissza a főváros kormányzatában tapasztalható legtöbb hiba, ennek az egységes kormányzó többségnek a kialakitása még mindig nem képezi az illetékes faktoroknak komoly gondját.

A mai országos politika konstellációját ezen többség kialakitására nemcsak alkalmasnak tartom, de

az adott helyzetben olyan lehetőségeket látok és tudok, amelynek ki nem használása s elmulasztása olyan mulasztás és politikai hiba volna, amiért a felelősséget nehéz vállalni és amely alkalom nehezen térhet vissza.

— Éppen ezért, bár utóbbi időben még kedves Főszerkesztőnk lapjában is ritkán nyilatkoztam, mégis ugy érzem, hogy

nekem is kötelességem erre a könnyen elmulható alkalomra a legnagyobb nyomatékkal felhivni a figyelmet s rámutatni arra, hogy az egységes, nem kapkodó, előrelátó, komoly és hosszabb időre szóló kormányzati koncepció hiánya nemcsak ingadozóvá, szintelenné, terv- és alkotásnélkülivé teszi a főváros ügyeinek vitelét, mely most mindig csak az adottságok jól, rosszul, valamiképpen való megoldásában meriti ki innen-onnan összeszedett erejét, hanem a főváros pénzügyi kormányzatát, a főváros fejlődését, jövőjét és fejlődésének irányát hibássá, jelentéktelenné és kisszerüvé is teszi.

— Ezen — mint mondottam — *változtatni kell és lehet s ezt a könnyü alkalmat vétek elmulasztani* s az 1933. esztendőnek ez volna *a legtöbb eredményt igérő programja.*

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Családi házak tervezése, financirozása
okl. épitészmérnök és kőmüvesmester tagjaink által a legtökéletesebb sikerrel jár.
MAGYAR ÉPITŐ IPAROSOK SZÖVETKEZETE
Budapest, IV., Párisi-u. 1.
Telefonszám: 88 3-97.

HYPEROL
Ideális torok- és szájfertőtlenitő

PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER ÉS BOKMAYER
városi irodák: Bpest, Főh. Sándor-tér 4.
Telefon: József 301—14 és József 301—16.
Gyár: Bpest, Noszlopi-u. 2. T. J.: 390-46.
GYÁRT:
mindenféle hőszigetelő anyagokat, gőzkészülékek, csővezetékek, hütőhelyiségek szigetelésére. „Kabe" jelü kovaföld épitési és szigetelési lemezeket. Száraz gipsztáblafalak, rabitzfalak, mennyezetek, stucco-munkák stb. szállitása és készitése.

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

Városházi notesz

WOLFF KÁROLYNÉ a karácsonyi ünnepek alatt sulyos tüdőgyulladáson ment keresztül, de immáron, hála Istennek, a biztos gyógyulás utján van. A kegyelmes asszony betegségéről szóló hireket az egész keresztény Budapest aggódó szeretettel leste, örömmel és bensőséges együttérzéssel véve tudomásul a betegség jobbrafordulásáról szóló hireket is.

*

KÉTSÉGTELEN, HOGY ALAPOSAN EL VOLT RONTVA azoknak az uj esztendeje, akik végigmulatták a szilveszteri éjszakát, viszont arra is kötelezve érezték magukat, hogy a hivatalos városházi üdvözlésekről ne maradjanak el. A fiatalság volt természetszerüen a legfáradtabb, álmos szemmel bóbiskolt valamennyi, olyan is akadt, aki a szilveszteri mulatságról egyenesen a városházi üdvözlésre sietett.

A fiatalok között a legfrissebb mindenesetre Joanovich államtitkár ur, mindnyájunk szeretett Pali bácsija volt, aki, gomlyukában a hadiékitményes Lipót-rend emblémájával, már jóval az üdvözlésre kitüzött idő előtt megjelent a párthelyiségben. Kialudva, frissen borotvált, gyüretlen arccal fogadta Pali bácsi a szeretetteljes ujévi üdvözléseket, majd mikor megkérdezték tőle, meddig lumpolt, az ő szokott kedves bonhomiájával felelte:

— Nyolcig, öcsém, nyolcig! De nehogy félreértsétek: nem reggeli nyolcról, hanem a tegnap esti nyolc óráról van szó, mert én bizony akkor már lefeküdtem...

*

AZ ÜDVÖZLÉSRE VÁRAKOZÓK KÖZÖTT FRONT ALAKULT KI az üdvözlés mai rendje ellen:

— Nem ujév délelőttjén kell az üdvözlést megrendezni — mondották az urak álmosan, de haragosan.

— Egy nappal előbb vagy később: egyre megy! Nemcsak a Szilvesztereszti fennmaradás miatt, hanem azért is, mert ujév délelőttjén mindenkinek dolga van a kerületében. Mivel ezek a kivánságok az illetékes tényezők előtt is elhangzottak, valószinünek látszik, hogy 1934-ben már más lesz az ujévi üdvözlések rendje.

*

HUCK ANTALNAK, a Községi Élelmiszerüzem érdemes igazgatójának édesanyja, Hevesi Antalné szül. Brückner Emilia nyolcvanéves korában meghalt. Temetése általános részvét mellett Gyöngyösön folyt le.

*

VOGEL DÉNES DR. fővárosi fogalmazót és testvéröccsét, Vogel István dr. rendőrfogalmazót örökbe fogadta nagybátyjuk, Orbay Dénes dr., budapesti kir. itélőtáblai biró. Különleges engedéllyel Vogel dr., aki különben Borvendég alpolgármester szimpatikus titkára, a jövőben az Orbay családnevet fogja használni, hogy ilyképpen a több mint hétszázesztendős Orbay-családnak magva ne szakadjon.

*

A HALOTTAK MÉG SEM LOVAGOLNAK ANNYIRA GYORSAN, ahogyan azt a német közmondás tartja. Ezt bizonyitja az a megható ünnepség, amelyet a karácsonyelőtti pénteken rendeztek Némethy Béla barátai és tisztelői a farkasréti temetőben siremlékének leleplezése alkalmából. Ott voltak a kegyeletes ünnepségen a szükebb családtagokon kivül Szendy tanácsnok, Édes Endre nyug. tanácsnok, Czebe főjegyző, Édes Imre főigazgató, Homolyay, Della-Donna és Bárány tanácsjegyzők, Keil, Hahn és Rodé fogalmazók, Adamy és Fekete igazgatók és családjaik.

A Köztisztasági Hivatal énekkarának gyászdala után Homolyay Rezső dr. tanácsjegyző helyezte el beszéd kiséretében a volt munkatársak, barátok és tisztelők nevében a koszorut:

— Némethy Béla — mondotta Homolyay — tisztelegni jöttünk ma Hozzád egy pár szál virággal, mi, akiknek kenyerét a jó Isten a Városházán tette le és akik a városi szolgálat alatt megismertünk, tiszteltünk és megszerettünk.

— Ahogy mulnak az évek, az emlékeink megtisztulnak, uj alakot nyernek. Minden emlék először egy zürzavaros kaleidoszkop, amelyben a szinek szeszélyes hangulatokban érvényesülnek. De ahogy mulik az idő, az emlékek kikristályosodnak a lelkünkben, határozott alakot öltenek, távlatot, plasztikát kapnak, megelevenednek. Ha most visszaemlékezünk Némethy Bélára, akaratlanul is az ötlik az eszünkbe, — amit nem tudunk elfelejteni róla soha — hogy melegszivü, igaz, jó ember volt, aki élete fogytáig a szeretet lámpásával kereste a földön az isteni igazságot.

— Manapság sokszor halljuk a nagy és kiváló férfiaktól emlegetni, hogy a válságos helyzetünknek, bajainknak oka a tulzottan anyagias gondolkodásunkban rejlik. Némethy Béla, Te sohasem voltál materiális gondolkodásu. Te az örökké álmodó költők közül való voltál. A lelked a mennybolt tiszta magasságaiban járt és mintha a csillagok örök törvényeit kerested és kutattad volna. Mintha sohasem tudtad volna megérteni, miként lehetséges az, hogy az emberek élete a földön nem az ilyen tiszta és örök isteni törvényekhez igazodik.

— És harcba szállottál e törvények földi érvényesüléséért. Ebben a harcban, igaz, sok baleset és csalódás ért. De minden csalódás ellenére a végén mindig kiderül az, hogy az álmodók azok a hőroszok, akik az emberiség sorsát előbbre viszik egy lépéssel a szélmalmokkal vivott, látszóan naiv harcaikkal.

— Amikor ma eljöttünk Hozzád, hogy hüséges szeretetünkkel, tiszteletünkkel megsimogassuk a Te emlékedet, önmagunkat gyászoljuk, önmagunkat sajnáljuk, amiért elmentél közülünk és szegényebbek lettünk egy melegszivü, jó emberrel. A mester elment és mi, az ittmaradott tanitványaid folytatni szeretnénk a harcot az álmaidért, ugyanolyan hittel, mint ahogyan Te tetted, aki rendületlenül hittél az emberi jóságban és az isteni igazságosságban.

— Ahogy ezt a diszes, uj siremléket nézem, amit a jóságos hitvesed állitott Néked, nem tudok szabadulni attól a gondolattól, amit a temetőben olvastam egy sirkereszten: Csak az halt meg, akit elfeledtek.

— Némethy Béla, drága, jó, volt gazdánk, atyai jóbarátunk, mi Téged nem fogunk elfelejteni — soha...

*

A KORMÁNYZÓ ILLYEFALVI I. LAJOS DR.-t, a fővárosi Statisztikai Hivatal igazgatóját a kormányfőtanácsosi cimmel tüntette ki.

Illyefalvi kitüntetése nagy és őszinte örömet kelt barátainak és tisztelőinek táborában. Az ő nevéhez füződik a főváros Statisztikai Hivatalának ujjászervezése és megszervezése. 1926 óta igazgatója a Statisztikai Hivatalnak, tudományos müködésének nemzetközi viszonylatban való értékelését mi sem mu-

189
VÁROSI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR BUDAPEST

Öt üzemigazgatóság dirigál egy üzemigazgatót

Néhány szó a fürdőüzemek egyesitéséhez

Irta: Szőke Gyula dr. felsőházi tag

A fürdőüzemek egyesitése és ezekhez a Hungária forrás- és ásványviz-üzem vezetésének a hozzákapcsolása annak a régi óhajnak a teljesitése, hogy a székesfőváros tulajdonában lévő gyógyforrásokat és gyógyfürdőket egységes vezetés alá kell helyezni, hogy *egységes irányitással és egységes elgondolással Budapest fejlődésének a javára szolgáljanak.*

Sokan Budapest fürdővárosi jellegének a kidomboritásától és a város legalább egy részének ilyetén kiépitésétől várják az idegenforgalom fellendülését és gyakran fantasztikus tervekkel és a mai pénztelenségben milliók beruházásával gondolják a város fejlődését szolgálhatni. Tény, hogy a főváros gyógyforrásai és azok kihasználása nagy szolgálatára lehetnek az idegenforgalomnak és e célból még a magánkézben lévő gyógyfürdőket is *valamelyes kapcsolatba kell hozni* a főváros forgalma fellendítése érdekében a hatósági tulajdonban lévő fürdőüzemekkel. A legelső és legfontosabb azonban az a lépés volt, amelyet egyébként az elnökletem alatt működött üzemvizsgáló bizottság a jelentésében is nyomatékosan kiemelt, amikor azt javasolta, hogy *a Szent Gellért-, Rudas- és Széchenyi-fürdő-üzemek az ásványviz-üzemmel és a Hungária-forrással egyesitendők, amelynek következtében a közös igazgatás alatt nemcsak a helyes irányitás történhetik meg, de pénzügyi megtakaritás is elérhető úgy a vezetés olcsóbbodása, mint a közös beszerzések utján anélkül, hogy uj állásokat kellene felállitani.* Az üzemvizsgáló bizottságnak ezt a javaslatát a *polgármester soron kivül honorálta* és ebben nemcsak a bizottság munkájának az elismerését látom, de a mi gondolatunknak a helyességét is és annak a közös munkának a bekövetkezését, amelyet a polgármester, az ügyosztály, az üzemvizsgáló bizottság és a Szent Gellért Gyógyfürdő és szálló üzemigazgatósága — amelynek én is tagja nagyok — egyaránt óhajtott a főváros érdekében.

A mostani rendelkezés szerint a polgármester megbizta *a Szent Gellért igazgatóját az egyesitett üzemek vezetésével és elrendelte, hogy megfelelő szabályzat állittassék fel, amellyel ezután az egyesitett öt üzem vezettetni fog.* Voltaképpen a Rudas-fürdő már eddig is a Szent Gellért-fürdő igazgatójának az irányitása alatt állott és a könyvelés és pénztárkezelés is itt végeztetett, azonban szerves összekapcsolódás az intézmények között még nem volt. *Bizonyos előkészités tehát már megvan* és az együttes kezelés beállitására is gyakorlati tapasztalat áll *Bánlaky* igazgató rendelkezésére. Csak a sokkal távolabb fekvő Széchenyi-fürdő nem kapcsolódik oly harmonikusan be az egészbe. A Szent Gellért- és Rudas-fürdők, valamint a Hungária-forrás és az Ásványüzem szinte *el sem képzelhetők másképpen, mint a legszorosabb együttes kezelésben, nemcsak az egymáshoz való közelség miatt, de a cél ugyanazonossága, a szükségletek egyező volta és a főváros fejlődésének egyirányu szolgálata következtében.* Elsősorban az ottlévő és feltárható források *csak egységes elgondolás alapján* kezelhetők és fejleszthetők. Azután ezen forrásvizek értékesitése egészen természetesen van kapcsolatban a fürdők használatával és a Szent Gellért gyógyszállóval. Egyrészt *a jól reklámirozott jó források* idevonzzák az üdülni és gyógyulni vágyó belés külföldieket, másrészt az egyébként idejövő idegenek, ha azok a források kellően szem előtt vannak, azokat használják és ezzel az igy egyesitett intézmények mintegy egymást hirdetik és ajánlják.

A fontos az, hogy *a polgármester által elrendelt szabályzat-elkészités mielőbb megtörténjék.* Mert ma még csak *az igazgató személye és az igazgatás egyesitése* történt meg, de mindegyik intézménynek *külön üzemigazgatósága van, amely arra az intézményre külön tesz ajánlásokat a polgármesternek és külön rendelkezik.* Már pedig lehetetlen dolog, hogy *az igazgatás öt üzemigazgatóság hatásköre alá tartozzék és a vezérigazgató ugyanannyi üzemigazgatóság kivánságait kövesse és mindegyik intézmény meglévő vezetősége az egységes igazgatás dacára külön üzemigazgatóságnak engedelmeskedjék.* Már régóta várjuk az összes üzemekre kiterjedő *egységes szabályzatot*, amely az üzemigazgatóságok hatáskörét és jogkörét megszabja. Addig is azonban, amig ez elkészül, kell, hogy *az öt egyesitett üzemek külön-külön volt üzemigazgatósága feloszlattassék* és egy üzemigazgatóság rendeltessék ki, amely most az eddigi gyakorlat szerint, de az egyesitett egész üzemekre kiterjedő hatáskörrel intézkedjék. Enélkül nemcsak a kezdet nehézségeivel kell az igazgatónak küzdenie, de *annyi félreértés keletkezhetik, hogy minden jószándék, jó terv és jó munka a félreértések sorozatán megdőlhet.*

Sokat várok ettől az egyesitéstől! Egyrészt *Bánlaky* igazgató eddigi működése igazolja, hogy ő az egyesitett üzemek vezetésére képes, másrészt a számvevőség az eddig befektetett tőkék helyes leszámolásával kell hogy megszüntesse ezeknek az üzemeknek *a kamatszolaáltatási tulterheltségét* és akkor helyesen vezetve, ezek az üzemek nemcsak a főváros fejlődésének és idegenforgalmának lesznek a tényezői és közvetve a fővárosnak hasznothozó vagyontömegek, hanem *közvetlenül is meghozzák a beléjük fektetett tőkék kamat- és törlesztőszolgálatát és igazolják azt az állitást, hogy házilag is lehet eredményesen vezetni közüzemet, ha az közérdekü és nem fog elveszni a bürokratizmus utvesztőjében, ha jó szabályokkal, helyes beosztással vezetik.*

---

tatja jobban, minthogy már 1928-ban két évi igazgatói működése után a hágai Nemzetközi Statisztikai Intézet tagjai sorába választotta. Ehhez a kitüntetéshez, amelynél nagyobbat tudományos működéséért statisztikus nem kaphat, most méltóan csatlakozik a kormányzói elismerés megnyilvánulása.

*

MIHALOVICS ZSIGMOND DR.-RÓL, a Herminamező népszerü plébánosáról, a Katolikus Karitász érseki biztosáról megirtuk, hogy magas egyházi kitüntetés fogja közhasznu tevékenységét jutalmazni. Most már megirhatjuk, magát a kitüntetést is: Mihalovics pápai prelátus lesz, ezzel a kitüntetéssel honorálja egyháza az ő fáradhatatlan buzgalmu tevékenységét Budapest szegényeiért. A magas kitüntetés alkalmából barátainak és tisztelőinek nagy tábora szerencsekivánataival halmozza el az uj prelátust.

*

A RÉGI, GONDTALAN IDŐK DERÜS SZILVESZTER-ÉJSZAKÁJÁNAK könnyüszárnyu vidámságát hozta vissza a Sas-Körnek Szilveszter-estje. E patinás, régi kör régi hagyományai szellemében rendezte estjét, amelyen az élettől duzzadó körnek számos tagja jelent meg családtagjaival együtt. A trianoni árnyékra való emlékezés Nagy Ferenc tanácstag, ügyv. elnök és Klausz Gyula rövid felszólalásaiból csendült ki, majd az igaz vidámság szine terjedt el az estén. Jeles szinészek adtak elő tréfás számokat, majd reggelig tartó tánc következett, amelyet csak a Sas-Körnek hagyományos szilveszteri tréfás szokásai szakitottak meg egy-egy időre.

Kóstoljameg Szekszárd világhirü borait!

ÁLLANDÓ

borszükségletét szerezze be a Szekszárdi borpincében, mert a legjobb borok a legolcsóbban kaphatók, már 5 üveggel házhoz szállitunk. Borkimérés **poharazással,** ingyen kóstoló:

SZEKSZÁRD BORVIDÉKI BORTERMELŐK

állami ellenőrzés alatt álló

PINCESZÖVETKEZETEINEK TERMELŐI BORKIMÉRÉSE

Budapest, József-utca 19. sz., a Baross-kávéház közelében

Telefon: 32-0-63

BUDAPEST SZÉKESFOVAROS ELEKTROMOS MŰVEI

A fogyasztó közönség szives figyelmébe ajánljuk

állandó kiállitásunk

megtekintését, ahol

a szabályszerü szerelések módjait,

a különböző helyiségek helyes megvilágitását,

a villamos háztartási eszközöket és gépeket üzemben is tanulmányozhatja.

A kiállitás az

V. ker., Honvéd-utca 22

(Markó-utca sarok) szám alatt van és

dijtalanul megtekinthető

minden hétköznapon délelőtt 8–2 és délután 4 7 óra között

A közlekedés 15. sz. autobusszal és a 2, 16, 22 és 48 számu villamossal.

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302–45

Beton, malvadám asztalt felvágásához vegyen **bérkompressort**
Liska Jenő
okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
VIII., Baross-u. 77. Tel.: J. 33-5-42

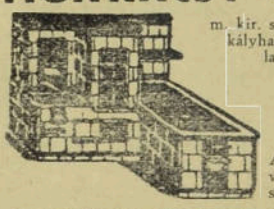
Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Mágya-u. 75-77
Telefon: 81-4-46

IDEÁLIS OTTHONA BETEGNEK ÉS ÜDÜLŐNEK a
Dr. Pajor Szanatórium és Vizgyógyintézet
Budapest, VIII., Vas-utca 17. szám
Bel-, ideg-, asztma-, szivbetegek stb. felvétele
SEBÉSZET, SZÜLÉSZET, ORTOPÉDIA, ZANDER
Rádiumkezelés, bélfürdők (Darmbad)

Hátizsák, sátor és ponyva, pokróc, kötél és zsineget vehet olcsón
NEDELKÓ SÁNDOR
Telefon: 41–5–07
94 éves cég
cégnél, Budapest, VII., Károly király-ut 15

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI UT 88
DÉLI MENÜ P **1.40**

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39.
Telefon: J. 31-2-80
J. 35-9-16.
Az összes állami és városi intézmények szerződéses szállitója

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8–10.
TELEFON: 80–5–03.

Bohacek és Társa
parketta és asztalosáru gyára
Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02
Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat **Kartelen kivüli** olcsó árak

A Turul regénye Ferdinándy őnagyméltósága 115.000 pengőjétől a Pollacsek és Epstein cégig

Klein József és neje 1,309.000 pengő erejéig perelték a fővárost, mert a Műegyetemi Segélyegylet tiltakozása folytán a Turul R. T. harminc taxi-rendszámára nem kapták meg az indítási engedélyt

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

1928. őszén izgatott küldöttségek jártak a város vezetőinél és a közgyülési pártoknál, a különféle testületek és érdekeltségek azt kérték, hogy a rövidesen aktuálissá váló taxirendszám-kiosztásból ne maradjanak ki. A küldöttségjárás során jelentős eredményt ért el a *müegyetemi hallgatók küldöttsége.* Azt kérték a szigorló mérnökök, hogy segélyegyletük, mint érdekképviseletük részére adjon rendszámokat a főváros tanácsa, *ők maguk,* a jövendő Magyarország technikusai *akarnak a volán mellé ülni,* hogy ezen a módon szerezzék meg a továbbtanulásukhoz szükséges anyagiakat. Az amerikai izü ötlet *tetszett az illetékes tényezőknek,* és megszületett a főváros tanácsának 18134/1929. számu határozata, amely szerint harminc géperejü bérkocsi rendszámot kap a müegyetemi hallgatók érdekképviselete, a Turul Autóforgalmi R. T.

Ennek a harminc rendszámnak utját meséljük el most. Adataink hivatalos aktákból származnak: abból a keresetlevélből, amelyet *Nagy* Vince dr. ügyvéd, volt belügyminiszter inditott *Klein* József és *Klein* Józsefné, szül. *Leichtmann* Mária budapesti lakósoknak, mint felpereseknek, képviseletében *1,309.770 pengő kártérítési tőke és járulékai iránt Budapest székesfőváros közönsége ellen.* A perben nem az az érdekes, hogy meg fogják-e azt Kleinék nyerni, az éremnek ez az oldala a bíróságra tartozik. Itt *az érem másik oldalát* mutatjuk be: *harminc taxiengedély kalandos utját a keresztény magyar főiskolai ifjuság köpenyegében Magyarország volt belügyminiszterétől, Ferdinándy Gyulától, a fajkereszténynek éppen nem mondható Pollacsek és Epstein cégig...*

Ferdinándy elad...

A kereset szerint a harminc bérkocsi rendszámot engedélyező tanácsi határozat időpontjában a *Turul* autóforgalmi r. t. összes részvényeit jelképező 150 darab scrips *Ferdinándy* Gyula nyug. belügyminiszter tulajdonában volt. A részvénytársaságnak összes vagyona ebben a harminc jogositványban merült ki. *Ferdinándy,* mint a részvénypaket tulajdonosa, *vevőt keresett a részvényekre,* mert sem tőkéje, sem szakismerete nem volt ahhoz, hogy egy ilyen üzemet megfinanszirozni és üzemben tartani tudjon.

A részvényeket 115.000 pengőért *Klein* József és felesége vásárolták meg, akik azt állitják, hogy a részvénypaketre *ráköltötték a Szvetenay-utcában levő kis házukat,* mert a Ferdinándy Gyulának részvények vételárában kifizetett összeget házukra vették fel adósságképpen. A megállapodás szerint *58.500 pengőt készpénzben fizettek ki Ferdinándy* kezeihez, a hátralékot pedig az adásvételi megállapodásnak megfelelően *váltókkal egyenlitették ki.* A részvénypaket megvásárlása után *Kleinék nekilátták az üzlet megszervezésének* és megindították a tárgyalásokat a harminc kocsi megvásárlására vonatkozólag a Magyar Általános Gépgyárral. Ekkor azonban kiderült, hogy *a főváros Kleinékkel szemben az indítási jog kiadását megtagadta.* A főváros ugyanis azt az előjogot biztositotta a kereset szerint, a M. Kir. József Müegyetemi Segélyegylet, illetve a segélyegylet élén álló *Szily* Kálmán müegyetemi rektornak, hogy a végleges indítási engedélyt a harminc taxira vonatkozóan, *csak akkor fogja kiadni a Turul Autóforgalmi R. T.-nek, ha a részvénytársaság tulajdonosainak személye ellen a Müegyetemi Segélyegylet, illetve ennek vezetője, Szily rektor vétót nem emelnek.* A kereset szerint, Kleinék később megtudták, hogy *Szily rektor vétót emelt* a Müegyetemi Segélyegylet nevében az ő személyük ellen, mert szerinte Ferdinándynak, a Müegyetemi Segélyegylettel való megállapodása értelmében, *nem lett volna szabad továbbadnia a részvényeket.* Igy történt azután, hogy a főváros *megtagadta Kleinéktől* a korábbi határozatban engedélyezett harminc taxira vonatkozólag az indítási jogot.

Kleinék hiába vesznek!

Természetes, hogy *Kleinék Ferdinándy és ennek állitólagos strómannja, Szabó Sándor ellen rögtön pert tettek folyamatba 110.000 pengő erejéig.* Ezt a keresetet részben az alsó fórumon elutasitotta a bíróság, részben megitélte Kleinék követelését, akik azonban *a pert mégis letették,* mert *Szabó* Sándornak egyetlen fillér ingó és ingatlan vagyona nincsen, *Ferdinándynak miniszteri nyugdija nem foglalható le,* feleségével közösben pedig alig pár holdnyi ingatlana van, amelynek az ő nevén álló része 10.000 pengőn alul álló fedezetet is alig nyujtott Kleinék számára.

Közben maga a József Müegyetemi Segélyegylet is pert inditott a Turul Autóforgalmi Rt., illetve annak elnöke, Ferdinándy Gyula dr. ellen szerződés érvénytelenitése iránt és ebben a perben *éles kritikával* illette Ferdinándynak azt az eljárását, hogy a *Turul Rt. részvényeit, a segélyegylettel való megállapodás ellenére eladta Kleinéknek és az eladási tilalmat előttük elhallgatta. Szily* Kálmán azután hogy a segélyegylet leendő részesedési százalékát mielőbb realizálhassa, Kleinéktől a főváros által értéktelenné tett részvénypakettet *átvette és azokkal különböző akciókat kezdett.*

Pollacsek és Epstein a porondra lép!

Végezetül két évvel ezelőtt — mint a kereset mondja, — a tanácsi határozatban engedélyezett harminc taxijog a *Pollacsek és Epstein-cég* tulajdonába jutott Turul-részvények alapján kifutott Budapest utcáira és immár több mint két esztendeje a *Pollacsek és Epstein-cégnek ontja azt a jövedelmet, amelyet Kleinéknek, mint jóhiszemü részvényvásárlóknak ontott volna,* ha a főváros kiadott határozatát sajátmaga tiszteletben tartotta volna.

Kleinék azzal az indokolással fordulnak a főváros ellen, mert ezerintük a Turul Autóforgalmi Rt. részére személyi feltételek nélkül kiadott harminc taxijog tekintetében az engedélyokirat dacára és ebben az okiratban megszabott tárgyi feltételek teljesitése mellett *a főváros tanácsa még sem adta ki a szükséges indítási engedélyt, és igy lehetetlenné tette Kleinék számára a harminc taxiból álló üzem megindítását.* Kleinék ügyvédjének, *Nagy* Vince dr.-nak véleménye szerint, a főváros ezáltal *jogellenes cselekedetet követett el,* miért is magánjogunk szerint, az ebből származó teljes kárt, ugy a tényleges kiadásokat, valamint az elmaradt hasznot is megtéríteni tartozik.

Egymillió háromszázezer pengős per: szegényjogon

Kleinék — akik *szegényjogon* perelnek — 1,309.770 pengőben jelölik meg elvesztett tőkéjüket és elmaradt hasznukat. A tényleges kár ebből 85.150 pengő, amelyből a müegyetemi segélyegylet 7200 pengőt, a *Pollacsek és Epstein-cég* 22.500 fizetett, részint fog fizetni; *egy magát meg nem nevezni akaró ur,* állitólag *Ferdinándy Gyulának egy jóbarátja,* egy ügyvéd utján 10.000 pengőt juttatott Kleinéknak. *Elmaradt haszon* cimén pedig *kerek tiz esztendőre kérik* azokat az összegeket Kleinék, amelyeket a harminc engedéllyel, véleményük szerint, kerestek volna.

A Klein-ügyben a törvényszéken már meg is volt a perfelvételi tárgyalás, ezen a fővárost *Szálka* Béla dr. tiszti alügyész képviselte. A törvényszék előkészitő-irat beterjesztésére szólitotta föl a fővárost, aminek a főváros *az elmult napokban eleget is tett.*

A főváros előkészitő irata a *jogi érvek tömegével zuzza semmivé Kleinék kereseti állitásait.* A tanács a József Müegyetemi Segélyegyletnek a részére engedélyezett harminc darab géperejü bérkocsi rendszámáról való lemondását azzal vette tudomásul és a Turul Autóforgalmi Rt. harminc darab rendszámát azzal a feltétellel engedélyezte, ha a Turul Autóforgalmi Rt. a tanács által megállapitott *részletes feltételeket tartalmazó szerződést a kitüzendő záros határidő alatt változatlanul elfogadja és a tiszti ügyészségnél szabályszerüen aláirja,* — ami nem történt meg.

Mit mondott Wolff és mit csinált a főváros?

Bemutatja a tiszti ügyészség a törvényszékhez intézett előkészitőratában *Wolff* Károly törvényhatósági bizottsági tagnak a székesfővárosi törvényhatósági bizottság pénzügyi bizottságának 1929. évi április hó 12. napján megtartott ülésén elhangzott beszédének szövegét. Ezen felszólalásból megállapitható, hogy a törvényhatósági bizottságnak a szándéka az volt, hogy *„a harminc autótaxiból eredő jövedelem legnagyobb részben a Müegyetemi Segélyegyletnek a részére adassék és igy az amugy is támogatásra szoruló ifjuságnak az ügyét szolgálja. Ezenfelül egy másik szempont is vezette: az okleveles mérnökök elhelyezkedése. Ez az elgondolás, amelyet a közgyülés többsége még a demokrata párt is elfogadott önzetlen elgondolás és a kivitelnek nem szabad olyannak lennie, amely az eszmét, az altruisztikus szempontot dezavuálja, vagyis a kivitel ne hazudtolja meg elgondolásunkat.* Tiltakozik *Wolff* Károly *az ellen, hogy harmadik személyek anyagi érdeke odaálljon mint főcél és háttérbe szoritsa a főcélként megszervezett és elgondolt eredeti eszmét, vagyis az ifjuságnak az ügyét. Nem egyéni pártérdekének tekinti ezt az ügyet, hanem közügynek, és azért kivánja az igazságosságnak, a tisztességnek és a legszigorubb elvi felfogásnak az érvényesitését.*

A főváros perirata frivolitással vádolja Kleinékat

Megállapitja a főváros előkészitő irata, hogy Kleinéknek *nincs felperességi joguk,* mert mint a Turul Autóforgalmi R.-T. részvényesei lépnek fel keresettel nem a részvénytársaság, hanem harmadik személlyel szemben olyan igény tekintetében, amely legrosszabb esetben *is csak a részvénytársaságot illetheti,* hiszen a kereskedelmi törvény szerint *a részvényesek részvényeik alapján a részvénytársaságot megillető jogokat kifelé nem érvényesithetik.* A főváros szerint abból a körülményből kifolyóan, hogy a Turul Autóforgalmi R.-T. *a taxi-jogositványok tényleges birtokába jutott,* a kereseti igénynek minden jogi és erkölcsi alapja megdőlt, mert azt nem állithatják felperesek, hogy a taxijog őket *saját személyükben illette meg.* Kleinék az őket ért kárért *csak maguknak tehetnek szemrehányást:* hiába hivatkoznak arra, hogy őket megtévesztették, mert *a főváros részéről ilyen megtévesztés nem forog fenn.* A főváros előkészitőirata *frivolitással vádolja végezetül meg Kleinéket:* Kleinék abból, hogy *Ferdinándy* Gyula őket megtévesztette, meritik az erkölcsi alapot ilyen horribilis kereset érvényesitésére, mégis Ferdinándy Gyulát *gavalléros gesztussal kibocsátják az obligációból* azon nyiltan bevallott okból, hogy *rajta ugy sem lehet behajtani semmit.* Attól követeljék a hasznot Kleinék — igy végződik a főváros peres irata —, *akivel üzleteztek.* A székesfőváros nem állott velük üzleti összeköttetésben, ezért rajtunk nem is lehet kereskedni!

És a mérnök-soffőrök?

Idáig tart a Turul regénye, Ferdinándy őnagyméltósága 115.000 pengőjétől *a Pollacsek és Epstein cégig.* Minden benne van ebben a történetben, aminek egy szabályszerü közgazdasági regényben benn kell lenni, csak egy sikkadt el belőle: *szegény magyar müegyetemi hallgatók megsegitése, Trianon tizennegyedik esztendejében.* Nem érdekel bennünket e pillanatban, hogy *Pollacsek és Epstein* mennyit fizet százalék cimén a Müegyetemi Segélyegyletnek, ezek az összegek *még csak morzsáknak sem mondhatók a diplomás fiatalság nyomoruságának szörnyü áradatában* és minden valószinüség szerint nem tulságosan veszélyeztetik a cég üzleti számitásait. Kérdjük azonban a főváros közlekedési ügyosztályát: ha már — ahogy Kleinék perirata állapitja meg — a Pollacsek és Epstein cégnek *ontja jövedelmét* a harminc autótaxi, legalább csakugyan *arra rászorult egyetemi hallgatók ülnek-e a harminc géperejü bérkocsi volánjánál?*

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Labriola SZINHÁZ-VARIETÉ
(TISZA KÁLMÁN-TÉR)
A kéthetes premierek színháza!
Minden hónap 1-én és 16-án uj műsor
Jegyek 60 fillértől 4 pengő.

A keresztény várospolitika ujéve

CSILLÉRY ANDRÁS: Mi teljes erővel, sziklaszilárd hittel és lankadatlan meggyőződéssel állunk Sipőcz Jenő mögött – SIPŐCZ JENŐ: Mi is beleilleszkedünk abba a nagy nemzeti munkatervbe, amelyet a kormányelnök maga elé tüzött – WOLFF KÁROLY: Ennek a nemzetnek életében sem a tőkének sem más tényezőnek nem lehet más célt szolgálnia, mint a nemzet egyetemes érdekét! – HUSZÁR ALADÁR: Ne vegye senki a mi részünkről, keresztény magyarok részéről intranzigenciának, ha mi azt kivánjuk, hogy Budapestet olyan lelkiség vezesse, amilyen a nemzetnek a lelkisége!

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A keresztény várospolitika ujesztendeje a hagyományos üdvözlések és nyilatkozatok jegyében zajlott ezidén is le. A Keresztény Községi Párt elsőnek *Sipőcz* Jenő polgármestert üdvözölte testületileg, majd a párt helyiségeiben *Wolff* Károlynak, a párt vezérének üdvözlése következett. Azon meleg érzelmek révén, amelyekkel a párt az uj főpolgármester személye iránt viseltetik, szükségesnek tartotta a párt vezetősége, hogy — amire a multban nem volt példa — a főpolgármesternek *szintén testületileg kivánjon boldog uj esztendőt.* Az elhangzott nyilatkozatokból megállapitható, hogy a *Keresztény Községi Párt és a főváros vezetősége között minden tekintetben teljes és zavartalan a harmónia.* Ezen a megállapitáson tulmenően az ujévi beszédek a maguk komoly tartalmával, mint az minden évben történni szokott, *ezidén is az egész esztendőn át irányitó célkitüzései lesznek a keresztény városházi politikának.*

A polgármester titkári hivatala már a kora délelőtti órákban zsufolva volt küldöttségekkel. A polgármestert a hivatali személyzet élén elsőnek doroghi Farkas Ákos dr. tanácsi főjegyző üdvözölte, majd az elnöki ügyosztály üdvözletét tolmácsolta Galéna Frigyes dr. tanácsnok. A Keresztény Községi Párt és a Sas-Kör együttes küldöttségét tiz órakor fogadta a polgármester. A Keresztény Községi Párt nevében Csilléry András dr., a párt ügyvezető elnöke beszélt.

Csilléry beszéde

— A Keresztény Községi Párt — mondotta Csilléry — nemcsak a tradicióknak hódolva, amelyek már kiveszőben vannak, jelenik meg ujév reggelén Méltóságod előtt, hogy jókivánságait tolmácsolja, hanem azért is, mert a szeretet, tisztelet és ragaszkodás szálai füzik Méltóságod személyéhez, amelyeknek ezen évforduló alkalmával kifejezést kiván adni. Ámbár sürü köd fedi el előlünk az ujesztendő reggelén a napot, mindamellett bizony reménység él bennünk, mert megvan bennünk a hit, az az erkölcsi erő, amellyel tizenhárom esztendő kemény viharai között megállottuk a helyünket. Jól tudjuk, hogy igen sok érdem illeti a főváros polgármesterét azért, hogy ezen sulyos esztendők viharai között sértetlenül megállhatjuk a helyünket.

Nagyon sok érdem illeti ezért Sipőcz Jenőt, aki mint a hajónak a parancsnoka, sziklaszilárdan áll a helyén, és nem enged azoknak a befolyásoknak és fellengzős terveknek, amelyek pillanatnyilag annyi embert elkábitottak.

— Nekünk ninesen okunk — folytatta emelt hangon Csilléry —, hogy ma, ujév reggelén revizió alá vegyük álláspontunkat, akár erkölcsiekben, akár politikai, akár gazdasági vonatkozásban. Mi ezt a várost tovább akarjuk fejleszteni, meg akarjuk őrizni a magyar nemzet jövendőjének, mert érezzük azt, hogy az egyetlen lelki kapocs lehet, amely bennünket összeköt a világ erkölcsi értékeivel. A Keresztény Községi Párt és Méltóságod, mint akiknek célkitüzései közösek, továbbra is vállvetve kivánunk munkálkodni és továbbra is vállvetve kivánjuk Méltóságodat ebben a nehéz, felelősséggel járó poziciójában támogatni.

Mi teljes erővel, sziklaszilárd hittel és lankadatlan meggyőződéssel állunk tömör falankszként Méltóságod mögött! Mi bizunk Méltóságodban, rendithetetlenül és változhatatlanul, ugy mint annak idején biztunk, amikor három izben a polgármesteri székbe emeltük.

Lelkes éljenzés és taps fogadta Csilléry szavait, majd Bednárz Róbert a Sas-Kör nevében, amelynek Sipőcz Jenő elnöke, köszöntötte a polgármestert. — Nem véletlen az, — mondotta Bednárz —, hogy éppen a Keresztény Községi Párttal együtt köszönti a Sas-Kör Méltóságodat, mert hiszen egy helyiségben is vagyunk, bizonyitékául annak, hogy a Sas-Kör ugyanazokért az eszmékért küzd és dolgozik künn a társadalomban és az életben, amelyeket a Keresztény Községi Párt irt fel a zászlajára.

Sipőcz Jenő dr. polgármester hosszabb beszédben válaszolt az üdvözlésekre.

Sipőcz Jenő beszéde

— A szeretetnek és a barátságnak felém áradó hullámai — mondotta a polgármester — érték reámnézve, nemcsak emberi szempontból, hanem várospolitikai szempontból is, mert

most már a tizenharmadik évfordulója van annak, hogy a Keresztény Községi Párt megjelenik előttem, amely a bizalomnak az állandóságát jelenti a főváros politikájával szemben.

— Rendkivül sok baj és nehézség van, de ha körültekintünk, azt mondhatom, az ember szeme és lelke egyetlen ponton nyugszik meg, bizonyos jóleső és megnyugvást keltő érzése, és ez éppen a székesfőváros. Akármerre nézünk, mindenütt dezolált állapotokat látunk és én bizonyos megnyugvással mutatok rá arra, hogy a főváros a legnehezebb évben, a legnehezebb körülmények között egy nagy világválság közepette megtudta óvni a maga erkölcsi és anyagi integritását. Nekünk ebben az évben is sikerült reálisan deficitmentes költségvetést összeállitani!

— Ha végigtekintek az elmult esztendő sikerein: az inségmunka bevezetésén, az uj nagy kórházon, az ut- és csatornahálózat bővitésén, az uj Élelmiszer-Nagyvásártelep tető alá hozásán, ezeket a sikereket annak tulajdonitom, hogy

a főváros törvényhatósága és elsősorban annak első kormányzó pártja: a Keresztény Községi Párt és az adminisztráció közötti megvolt a lelkek harmóniája.

Minket közös szent eszmék, a keresztény nemzeti gondolat hevitenek, és ez az egyetértés, valamint a kölcsönös bizalom az a szilárd alap, amelyen továbbra is haladnunk kell.

— Ha a főváros jövőjét nézem, dacára a nehéz körülményeknek, nem vagyok pesszimisztikus. Hiszem, hogy sikerül betartanunk a költségvetés kereteit, és egy szempontból még kedvezőbbnek látom a főváros helyzetét és ez az — megmondom őszintén — hogy

a kormány és a főváros között bensőségesebb lett a viszony.
Mi is bele illeszkedünk abba a nagy nemzeti munkatervbe, amelyet a kormányelnök maga alé tüzött.
A fővárosnak ezen a téren megvannak a maga speciális feladatai és remélem, hogy a főváros a maga nagy erkölcsi és gazdasági erejével ezt a programot nagymértékben elő fogja mozditani!

A polgármester végezetül külön megköszönte a Sas-Kör üdvözlését. — Arra kell törekednünk — mondotta a polgármester, — hogy a polgárság erejét megacélozzuk, hogy erős, független keresztény és nemzeti érzéstől áthatott polgárságot teremtsünk, amelynek biztositékát látom én ebben a nagymultu körben, a Sas-Körben. Én mint polgármester és mint a Sas-Kör elnöke, egyik minőségemben sem politizálok, hanem mind a két minőségemben a keresztény és nemzeti gondolat vezérek, ehhez hü maradok mind haláig!

Percekig tartott az éljenzés és a taps, amellyel a két küldöttség a polgármester valóban emelkedett szellemü beszédét fogadta. A Keresztény Községi Párt a polgármesteri üdvözlés után teljes számban vonult át a Keresztény Községi Párt Ferenciek-tere 7. szám alatt levő helyiségébe. Itt elsőnek a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége nevében Toperczer Ákosné, a fővárosi törvényhatósági bizottság örökös tagja üdvözölte Wolff Károlyt, a Keresztény Községi Párt elnökét.

— Nekünk asszonyoknak — mondotta Toperczerné, — mint az örök szeretet szimbolumai a földön, legfontosabb és legszebb hivatásunk betölteni azt, ami hiányzik a társadalomból, megvalósitani a szeretetet. Mi ennek az áldozatos és csendben működő szeretetnek a nevében köszöntjük a vezért!

Wolff Károly hosszabb beszédben köszönte meg az üdvözlést, majd Csilléry András dr., a Keresztény Községi Párt nevében mondott köszöntőt:

Csilléry üdvözli Wolffot

— Nagyméltóságu Elnök Ur! Szeretett vezérünk! A Keresztény Községi Párt ujév reggelén megjelenik előtted, hogy nem a szokásoknak hódolva, hanem szeretetének, őszinte ragaszkodásának és nagyrabecsülésének adjon kifejezést azáltal, hogy ma kér tőled egy kicsinyke ujabb biztatást, ujabb erőt a hosszu küzdelmekhez, amelyek előttünk állanak.

— Akik csendes áhitatban töltötték el Szilveszter éjszakáját, azoknak egy pillanatra megragadta figyelmét és bennük talán bizonyos gondolatokat is ébresztett az éter hullámain át megszólalt éjféli harangszó. Csodálatosan váltakozó gyönyörü szép harangjáték volt hol az egyik, hol a másik nagy templom, hol kicsiny és öreg templomok harangjai kondultak meg.

— Azt kérdezem és talán sokan, akik töprengünk a jövendő év ködös fátyola előtt, vajjon mit jelent nekünk, magyaroknak az éjféli harangszó? Jelenti nekünk a bizakodást, reménységet. Hiszen az éter hullámain át megállás nélkül a feltartóztathatatlanul száll ez a harangszó messze tul a trianoni határokon, amelyeket nekünk ellenségeink mesterséges akadályként állitottak fel.

— Hirdette ez a harangszó valamennyiünknek itthon, hogy egy nyomorult, vergődő nemzetnek sokat sanyargatott fiai, leányai vagyunk, sokat sanyargatott, sokat szenvedő gyermekei vagyunk, akik ma éhező, didergő és szomorkodó szivvel állunk az uj esztendő kapujánál. Hirdette ez a harangszó azt, hogy keresztény hitünkből folyóan a szeretet krisztusi igazságait a gyakorlati életbe átplántáltuk és átvittük, amikor a szociális igazságok hirdetése mellett az olajcseppeken keresztül kenyeret is nyujtottunk nekik.

— Nagyon jól tudjuk, hogy ez a probléma ilyetén való megoldása a Te lelkedtől és a magyar lélektől távol áll. Feleség- és testvérszerető szivünk, lelkünk megosztja a falatot, de tudja azt, hogy sokkal édesebb az a száraz kenyér, hogy sokkal kedvesebb az a kemény munkával és verejtékkel megszerzett kenyér, amelyet becsületes küzdelem árán tud magának megszerezni az ember.

— Nagyon jól tudjuk, hogy ez a harangszó hirdette nekünk a keresztény nemzeti szociális politikát, mert az a hit, reménység és szeretet, amely eddig csak szimbólum volt és amelyet nem tudtunk annyira átplántálni a lelkekbe, a valóságban itt él közöttünk. Nagyon jól tudjuk, hogy

Te voltál azok között a sokak között az első, aki változatlan hittel, változatlan és megingathatatlan meggyőződéssel nemcsak hirdetted, de való tettekre és cselekedetekre is váltottad elsőnek ezt a gondolatot.

— Sokan vannak, akik nagyszerü ideálok szolgálatában állanak, sokan vannak, akik hivatásuk papjai, de én mondhatom, senki nem volt ennek a gondolatnak meggyőződésesebb apostola, mint Te. Te találtad meg azt a helyes utat, amely a magyar nemzetet kivezetni alkalmas ebből a káoszból és világrengésből, amelybe belesodródott. Nem volt vezérünk, kicsavarták, kitiporták az emberek lelkéből mindazt, ami szent és drága volt, elvettek tőlünk mindent, még az erkölcsi értékeket is.

Te találtad meg a helyes utat, amikor politikád bázisát az egyetlen megmaradt földre, a bünök főszékére, Budapestre fektetted.

— A Keresztény Községi Pártnak, amely a Te eszméidet hordozza zászlaján és a Te igédet hirdeti annak minden egyes katonája, ez lebegett szeme előtt.

A Keresztény Községi Párt az a sziklaszilárd bázis, amelynek nincs oka és lehetősége arra, hogy álláspontját bármikor is revizió alá vegye. Ennek a pártnak sziklaszilárdan kell azon az elgondoláson tovább menni e tizenharmadik esztendő hajnalán is, amelyen elindult az 1920-as esztendőben.

Csilléry ezután a párt jókivánságainak adott kifejezést. Wolff hosszabb beszéddel válaszolt az elhangzott üdvözlésre.

Boby és Daisy
a közönség kedvencei
a
Székesfővárosi Állatkertben
Pálmaház — Akvárium
Nyitva egész nap

Szemlegő, müvirág és temetkezési cikkek
Ivári raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF
Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 9.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 537-12.

Wolff Károly nagy beszéde

— Kedves Barátom! Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Mélyen meghatva mondok hálás köszönetet a hozzám legközelebb álló tábor, a Keresztény Községi Párt nevében kifejezésre juttatott jókivánságokért. Talán más hang is megrezdült lelkemben ez alkalommal, de éppen az előbb mondottam,

minél nagyobb az egyénnek a megpróbáltatása, annál nagyobb az elhatározása, hogy azt az eszmét, amelyet maga elé tüzött, rendületlenül fogja szolgálni.

— Sokszor mondottam és sokszor fogom is mondani, hogy

a nemzetek életében is, miként az egyének életében, a könny sokkal nagyobb tényező, mint a mosoly, amely futó, játszi könnyedséggel ráül az ajkakra.

A mosoly röpke pillanat, egy ötlet, amely a lélekből valami jóérzést hoz ki, de a könny nagyon mélyen szánt, belemegy a lélek legmélyébe és ott kavarja fel az érzelmeket, de ott termeli is ki az értékeket.

— Nemzet, amely csak kacagva él, kulturális szempontból nem is tényező. Nemzet, amely könnyeken át éli a maga történelmét, az értékeket szolgál és értékeket termel az emberiség javára is.

— A jó Isten, amikor odaadta a fájdalmat, a megpróbáltatást és szenvedést, azt akarta, hogy akár az egyénről, akár a nemzetről legyen szó, termeljen ki magából az a szenvedő én, az a szenvedő nemzet olyan erőket, amelyekkel biztositani tudja a maga fennmaradását. Könnyeink és szenvedéseink értékesebbé teszik a nemzeti szolgálatot.

Mi most a szenvedés hullámvölgyében járunk

és a mi jövendőnk azon mulik, hogy infernális erőkre fogunk-e hallgatni, akik kacagva mondják: ime a Krisztust követők szenvedésben és megpróbáltatásban, vagy lelkünk nemesebb énjére hallgatunk-e, amely azt mondja, hogy

a szenvedés csak argumentum a hit mellett, mert minél több a szenvedés, annál jobban gondolkodunk azon, milyen uton tudjuk biztositani fennmaradásunkat.

— Mi a székesfővárosban dolgozunk. Igen, mert

a székesfőváros a nemzet értelme.

A székesfővárosban összpontosul a szellemi élet és sugároz ki a vidékre; emanálja magából a szellemi erőt. Voltak nagy gondolkozói és vannak is nagy gondolkozói a vidéknek, akiknek az a céljuk, hogy vidéken szellemi empóriumot teremtsenek. De mindez hiába,

ennek a nemzetnek igazi szellemi empóriuma mégis mindenkoron Budapest fog maradni.

Egy nemzet életében nem lehet csak ugy egy évtized alatt szellemi empóriumot kitermelni. Szép törekvés, helyes is, kitüzendő cél is, de azért az igazi szellemi empórium ez a főváros marad.

— Nézzük a vidéket. Minden szellemi erőnek a legfőbb ambiciója és vágya, hogy Budapestre kerüljön. Miért van ez a centrális törekvése a vidéknek? Ha a vidék akar a szellemi empórium lenni, akkor a szellemi arisztokrácia ne törekedjék Budapestre, hanem maradjon a vidéken és egyéni munkával teremtsék meg a szellemi empóriumokat.

— Budapestet nem lehet máról holnapra háttérbe szoritani ennél a ténynél. Ha ez igaz, akkor nekünk őrt kell állanunk ennél a szellemi empóriumnál, az iskolákban, ahol alakitják a társadalmat, ahol irányitják a zöld asztalnál, ahol sorsunkat döntik el, mert ennek a szellemi empóriumnak nem egy nemzet érzésvilágától távolálló szabadkőmüves, dekadens, destruktiv szellemet szabad kiárasztani, hanem ugyanazt a szellemet, amely ezt a nemzetet ezer éven át megtartotta, amely megőrzi és megtartja. Ez a szellem nem lehet más, csak keresztény és nemzeti szellem.

— Budapestnek ezt a szellemet kell kisugároznia, Budapestnek igy kell irányitania az egész vidéket. Azt kérdem,

lehetséges-e semleges alapon hatalmi tényezőt megkonstruálni Budapesten. Lehetséges-e, hogy 96%-ban keresztény nemzet belbékét teremtsen a saját maga kereszténységének a rovására? Mi békét, konszolidációt akarunk és ki akarjuk elégiteni ezt a 96 százaléknyi kereszténységet ugy erkölcsi, mint gazdasági és kereskedelmi vonatkozásokban.

— Ez az igazi béke utja. Ez mindenkinek a közös érdeke, munkásnak, tőkésnek egyaránt. Igenis, mi vagyunk a bünösök. Mert nem tudjuk kitermelni azt az erőt, hogy tőkénket, továbbá pénzügyi tényezőinket rákényszeritsük arra, hogy

ennek a nemzetnek életében sem a tőkének, sem más tényezőnek nem lehet mást célt szolgálni, mint a nemzet egyetemes érdekét.

Nem lehet külön politikát csinálni? Itt nem lehet házi politikát csinálni, itt a szeretet jegyében kell keresztény politikát csinálnunk.

— A szociáldemokráciának is be kell látnia, hogy

ő ma már nem tényező, csak olyan közbenszóló állomás, amely mögötti erők türelmetlenül várják, hogy őket is letaszitsák onnan és jöjjenek a kommunizmus tanával, amely semmit nem tud teremteni.

Mit hadakozzunk közbenszóló állomással, amikor látom a végcélt és ez ellen nincs más szervezeti alap, mint a keresztény alap, amely meg tudja mozgatni az embereket, munkásságot, iparosságot, intelligenciát, mint láttuk, mindenkit.

— Az igaz, hogy a nemzetcélúságot századokon keresztül nem tudtuk kifejteni. Magam láttam. Tiz éven keresztül ott voltam a monarchiánál a másik fővárosban, ahol a legilletékesebb tényezők előtt hirdettem, hogy bün a nemlétező osztrák állameszme kedvéért feláldozni a magyar nemzetben rejlő őserőt.

— Budapestnek ezért kell kereszténynek és magyarnak maradnia. Nem adjuk oda iskoláinkat. Ott fognak maradni. Nem adjuk oda gyermekeink lelkét. Miért is adnánk oda?!

Egy fantazmagóriáért, egy közbenszóló állomásért, egy ugynevezett demokráciáért!

Sohasem éltek vissza jobban a demokráciával, mint a mostani időkben. A demokrácia jegyében tiporták lábbal sárba ezt a nemzetet, — állitólag nem demokratikus nemzetet — amely pedig a keresztény demokráciát követi és amelynél szebb alapot sohasem fognak tudni kitalálni.

— Igen, tudom, hogy sok baj vár ránk. Tudom, hogy a székesfőváros, mint általában a városok sulyos pénzügyi helyzetbe fognak kerülni. Az állam mindig több és több terhet akar a városokra háritani anélkül, hogy gondoskodnék a városok bevételi forrásairól. Mindenesetre nem helyeseljük a tulságos centralizációt. Helyeseljük az autonomiát, ha racionalizmusról van szó, de ennek az autonomiának a keretében nem lehet meglapulni olyan erőtényezőknek, amelyek romba akarják dönteni a várost és a nemzetet.

— Mi az általános titkos szavazati jog alapján jöttünk be, de az általános titkos szavazati jog nem öncél, csak eszköz, hogy szolgálja a város és a nemzet érdekét.

— Nem habozom kijelenteni, nem az általános titkos választójog az, — ezen az alapon állok immár a tizenharmadik esztendeje — melyet szemelőtt tartok, hanem szem előtt tartom városomnak és nemzetemnek jogos érdekét és érdeke szolgálását. Ezért az autonomiát helyeslem, de az autonomiát ne a szovjet kivánja nekem, hanem kivánja az a magyar, aki lelkében ott őrzi a hazának izzó szeretetét.

— A tulságos centralizációt a világháboru termelte ki, és ha racionalizmusról van szó, akkor az autonómiákat igenis azzal a munkával kell ellátni, amelynek elintézése a polgárság feladata.

Nem szükités, hanem bővités! De azt is rettenetes nehéz kérdésnek tartom, hogy a munkanélküliség feladata ott áll a városok előtt, anélkül, hogy eszközei lennének ennek megoldásában. A vidékről való idecsoditése a munkanélkülieknek, szaporitja a városok terhét.

— Sürgetjük a település kérdését! Sürgetjük a mezőgazdaság érdekeltségének hathatós kialakitását; sürgetjük az egészséges ipart, elsősorban kisipart, de

nem sürgetjük azt a nagyipart, amely mesterségesen — amikor el vannak zárva az ország határai a nyersanyag elől, amikor nem vehetik fel a versenyt — arra törekszik, hogy jobb autót gyártsanak Budapesten, mint olyan országban, amely acéllal és minden egyéb nyersanyaggal bőven rendelkezik.

Igenis, a helyes, észszerü irányitás gazdasági életünkben fogja biztositani ennek a városnak a sorsát. A város máris nagy. Azért

ellenezzük Nagy-Budapest gondolatát.

Mert nem lehet kielégiteni ezt a polgárságot, mi pedig ki akarjuk elégiteni jogos erkölcsi és anyagi érdekeit. Ezért innen intézem ma ujból a szózatot Budapest egész polgárságához:

Te munkás, aki hiába keresed kenyeredet, nem találod. Te iparos, aki visszaadod iparigazolványodat és bezárod mühelyedet. Te kereskedő, aki nem kapsz semmi vevőközönséget és napról-napra látod a rettenetes helyzetet, azt kiáltom neked: elsősorban a kereszténység jogos erkölcsi és anyagi igényeinek a kielégitése legyen a politikánk, Krisztus és a haza jegyében.

— Maradunk azok, akik voltunk, állunk azon az alapon, amelyen álltunk, igenis, szolgálni akarjuk a nemzetegység gondolatát. Többször hangoztattam: szolgálni akarjuk a nemzeti egység gondolatát, a keresztény erkölcsi és anyagi érdekek kielégitésének az utján. Nekem nem mérvadó a genfi pénzügyi megbizott és tanácsadó.

Én nem helyeslem azt a tulságos deflációs politikát, amely azzal dicsekszik, hogy ma csak ennyi bankjegy van forgalomba. Ha mindenkit leteszek a Farkasréti- és Kerepesi-temetőbe, akkor a Nemzeti Bank kimutathatja, hogy semmi bankjegyforgalomra nincs szükség ebben az országban.

Ha az életet és nem a tételeket és elméleteket akarom szolgálni, hanem nemzetem anyagi és erkölcsi igényeinek a jogos kielégitését, akkor ujév hajnalán azt mondom: fel továbbra is arra a harcra, amelyben eddig voltunk, **Isten és a haza nevében a hazának és a fővárosnak boldogságáért.** (Percekig tartó, szünni nem akaró lelkes éljenzés és viharos taps.)

Huszár Aladár üdvözlése

Wolff Károly beszéde után a párttagok teljes számban átvonultak a főpolgármesteri hivatalba, hogy Huszár Aladár dr.-t, Budapest uj főpolgármesterét köszöntsék az ujesztendő alkalmából. Az üdvözlő beszédet itt is Csillér András dr., a párt ügyvezető elnöke tartotta:

— A Keresztény Községi Párt — mondotta Csillér — immár tizenhárom esztendeje próbálja formálni ennek a székesfővárosnak az arculatát és ezen formálás közepette nem feledkezett meg sohasem azokról a nagy kötelezettségekről, amelyeket mindig elsősorban szem előtt kellett tartania, hogy egy ország fővárosának a vezetését és irányitását bizonyos mértékben kezében tartsa.

A Keresztény Községi Párt a székesfőváros törvényhatóságának ezidőszerint számszerüleg legnagyobb pártja, amely tizenhárom évvel ezelőtt forditotta meg annak az eszmei és ideológiai áramlatnak ellenében a keresztény és nemzeti politika tengelyében a székesfőváros működését. Egy romokban heverő, gazdaságilag tönkretett ország közepén állott egy ugyanolyan viszonyok között sinylődő főváros s ezt a fővárost talpra kellett állitani.

Méltóságodnak, aki ma ennek a fővárosnak az élén áll és ugy a legfelsőbb helynek a bizalmából, mint a székesfőváros bizalmából és valamennyiünk bizalmából és szeretetéből áll ezen az őrhelyen, meg kell látnia azt, hogy mi itten, akik valamennyien itt állunk Méltóságod előtt és akiknek képviseletében meg is jelentünk, semmi mást nem kérünk és nem akarunk,

mint ennek a székesfővárosnak, a mi egyetlen megmaradt drága kincsünknek a konzerválását a jövőben. Igenis konzerválni kell, mint magyar értéket, mert a székesfőváros képviseli ma ennek a szükreszabott országnak a határain belül a kulturális gazdasági erőt és mindazt, ami magyarságot jelent.

— Őszintén bevalljuk Méltóságod előtt, hogy éveken keresztül nem voltunk ezen a helyen. Lehet, ugy talán voltak közöttünk bizonyos antagonizmusok, de ezeket az antagonizmusokat nem a személyekben kell keresnünk, hanem mélyrehatóbb harcban, amelyben nem tudtunk talán egészen egyetérteni.

Ma azonban Méltóságod személyében

olyan kemény és elhatározó garanciát kapunk

arra, hogy Méltóságod pártatlanságában, meggyőződésében, mint ennek az országnak fővárosa egyetemes érdekeinek a jövőjét, azon mélységes és nagy ideálokat fogja diadalra vinni és azokat fogja szolgálni, amelyek a keresztény és nemzeti politikán keresztül ennek az országnak csak hasznára válnak.

— Mi eddig Méltóságodnál

csak megértést találtunk, mi eddig Méltóságodnál csak szeretetben részesültünk és kedves fogadtatásban is.

Nem kérünk mást a jövőre nézve sem, csak hallgasson meg bennünket és vegye át azokat az ideákat, amelyeket önzetlenül, minden hátsó gondolat nélkül e főváros lakosságának szolgálatába kivánunk állitani.

Huszár Aladár dr. főpolgármester meghatott szavakkal válaszolt az üdvözlésre:

— Én itt idegenül állok a székesfőváros élén — mondotta a főpolgármester — és elgondolásaimat, feladataimat csak ugy tudom megvalósitani, ha munkámban barátságotokat, tanácsadásotokat és támogatásotokat élvezhetem. Természetesen nekem, mint az egész főváros főpolgármesterének, tekintetbe kell vennem mindazokat a szétágazó nagy érdekeket és felfogásokat, amelyek itten a fővárosban élnek.

— Kedves barátaim! Az én lelkemet azonban ismeritek, mert

leszögeztem magamat a keresztény nemzeti gondolat mellett és ezen gondolat mellett kivánok állani és megmaradni.

Én nem vagyok sem a tekervényes utaknak, sem a hátulról való lökdösésnek, sem pedig a hátsó gondolatoknak az embere.

Nyilt szivvel közeledtem felétek és boldog vagyok, hogy ti ezt meg is értettétek, utamat, amely küzdelmes volt, amelyet a keresztény és nemzeti gondolat jegyében és annak szolgálatában tettem meg, olyannak tekintitek, mint egy garanciát arra, hogy a jövőben is kizárólag ezek az eszmények és ideálok fognak vezetni.

— Toleráns vagyok, tiszteletben tartok minden felfogást, tiszteletben tartok minden nézetet,

de azt megkivánom és követelem, hogy nemzetemet azok irányitsák és vezessék, akiknek lelkisége egy az én nemzetem lelkiségével.

Azt tehát ne vegye senki a mi részünkről, keresztény magyarok részéről intranzigenciának, ha mi azt kivánjuk, hogy Budapestet olyan lelkiség vezesse, mint amilyen a nemzetnek a lelkisége.

— Senki ne vegye tőlünk rossznéven, hogy ez a székesfőváros méltó reprezentása és kifejezője legyen a nemzet lelkének, tradicióinak és történelmi felfogásának. Nagyon jól tudjuk, hogy ez a párt ezt a nézetet szolgálja és nagyon jól tudjuk, hogy ezt a pártot ez az eszmény vezeti:

a keresztény Budapestnek a gondolata, a magyar Budapestnek a gondolata, a nemzeti Budapestnek a gondolata,

amely nem akar egy különálló test lenni a nemzet testében, hanem részt akar venni a nemzet vérkeringésében és részt akar venni a nagy nemzeti célkitüzésekben, azok megoldásában, egy akar lenni és összeakar olvadni a nemzet géniuszával és lelkiségével.

— Meg vagyok arról győződve, hogy ha az erős barátság, az egyetértés és az eszmék közössége alapján meg fogjuk egymás kezét, vajjon ki fog bennünket megingatni? Ezt ugy értem, hogy

egy akarok lenni a polgármester urral, teljesen egy uton, egy értelemben kivánok vele haladni és sohasem fogjátok hallani, hogy köztem és a polgármester ur között kicsinyes kérdések, vagy érzékenykedés állna elő.

— Amit cselekedni fogok, azt ugy sem fogom az ő megkérdezése nélkül megtenni és amit ő fog tenni, bizonyára meg fog kérdezni engem. Teljes egyetértés és összhang jegyében kivánunk együtthaladni; ezt az összhangot veletek is meg akarom a legteljesebb mértékben őrizni. Meg vagyok arról győződve, hogy ha ezekben a szomoru állapotokban nem is ragyog valami nagy perspektiva, nagy koncepciók megvalósitásának lehetősége, mégis őrizzük meg kincsünket, tovább épitsük, fejlesszük, különösen őrizzük meg a polgárság munkaerejét és lehetőségét, nehogy az a polgárság a terhek nagy sulya alatt összeroskadjon.

Huszár főpolgármester ezután a párt lelkes éljenzése közepette meleg szeretettel viszonozta az ujévi jókivánságokat.

Hirek

Készül a bécsi iroda jelentése. A bécsi idegenforgalmi iroda működéséről *Kovácsházy* tanácsnok hosszabb jelentést készitett, amelyet könyvalakban is kiadnak. A jelentés az iroda első esztendejéről szól és azt bizonyitja, hogy az *intézmény minden tekintetben megfelel a hozzáfüzött várakozásoknak.*

Az I. kerületi előljáróság karácsonyfája. Lélekemelő ünnepség közepette gyujtott karácsonyfát az I. ker. előljáróság épületében Spannberger Alajos dr., tanácsnok rendezésében, december 22-én előkelő vendégek jelenlétében. A megjelentek között ott láttuk gróf Apponyi Albertnét, a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének képviselőit, Nemes Antal püspököt és sok más előkelőséget. Az ünnepség megrendezésében az a gondolat vezérelte a rendezőséget, hogyha ma a sulyos és nehéz időkben, a főváros minden részében felállitják a lelkeket emelő szent fát, ugy az elmaradhatatlan abból az épületből, ahonnan a jótékonykodás számtalan vállfaja indul ki. Nem maradt szem szárazon, midőn dr. Takács István kelenföldi plébános beszéde után 18 türelmetlen zsibongó gyermek és 25 levente vette át szüleik jelenlétében a nekik elkészitett ajándékokat, melyeket a kerület nemesszivü polgárainak, élükön dr. Spannberger Alajosné adományaiból gyüjtöttek össze. Az ünnepséget rendező hölgygárda dr. Spannberger Alajosné, dr. Gyürky Tiborné, dr. Wladárczik Józsefné, vitéz Lászlóffy Lászlóné, Balassa Imréné, dr. Garancs Lászlóné, Weinszeinsz Károlyné és Hribál Kálmánné ruházták fel az arra rászoruló gyermekeket.

Dunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ igazgatósága f. évi december hó 28-án megtartott ülésen tudomásul vévé azt a körülményt, hogy Löcherer Bélának, a Tejtermékek M. Kir. Ellenőrző állomása igazgatójának szabadságolása az állomás részéről lejárt. neki az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ ideiglenes vezetésében tanusitott érdemeiért elismerését nyilvánitotta. Az üresedésben lévő vezérigazgatói állásra az igazgatóság egyhangulag ujból Düsing Miksa m. kir. gazdasági főtanácsost, a Tejszövetkezeti Központ régi vezérigazgatóját választotta meg.

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

ALAPITTATOTT 1860.
SZITTNER FERENC
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. szám
Telefon: Aut. 821—14.
Üveg-, porcelán-, tükör- és képkeret gyári raktára.
Fővárosi alkalmazottaknak kedvezmény.

TÜSKÉK

Az orvosnyomor és orvosok álláshalmozása a fővárosnál

Levél a Szerkesztőhöz

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur! Méltóztassék megengedni, hogy nagybecsü lapjában, amely mindig készségesen áll a nyomorultak és elhagyottak rendelkezésére, néhány szót emeljek a nyomorgó orvosokról, kapcsolatosan a fővárosi orvosi állások halmozásával. Különös aktualitást ad soraimnak a polgármester által nemrégiben kinevezett tiz szellemi szükségmunkás-orvos ügye, akiket tudvalevően nyolcszáz jelentkező orvos közül választottak ki, hogy egy esztendőn át havi kétszáz pengőért gyógyitsák Budapest egyre szegényedő betegeit.

Ugyanakkor azonban, mélyen tisztelt Szerkesztő ur, amikor az orvosi lapok tele vannak az orvosi nyomor immár egyre türhetetlenebbé váló képeivel, amikor szövetségünk a legélesebben küzd Csillery András vezetésével az orvosi életstandard felemeléséért, azt látjuk, hogy az álláshalmozások kérdése, amelyre egyéb diplomák vonatkozásaiban szigoru intézkedéseket hoztak az illetékes fővárosi hatóságok, megakad az orvosi karnál. A fővárosnál állásban levő orvosok állás- és jövedelemhalmozásait senki sem emliti, pedig, utána vizsgálódva a dolgoknak, nyugodtan merem állitani, hogy máról-holnapra legalább száz orvost lehetne elhelyezni fix fővárosi állásba, ha a polgármester és az orvosi kérdésekkel foglalkozó egyéb városi hatóságok és ügyosztályok, levetve a kesztyut, kemény ökölcsel sujtanának ebbe a darázsfészekbe.

Hogy konkrétumokról is beszéljünk, hogyan türhető az, tisztelt Szerkesztő ur, hogy fixfizetéses székesfővárosi orvosok az egyes üzemeknél háziorvosi teendőket teljesitsenek! Felkérem erről a helyről Csillery András őexcellenciáját, szövetségünk elnökét, méltóztassék megállapitani, hogy az egyes fővárosi üzemeknek kik a szerződtetett orvosai és ezek az orvosok mifajta egyéb állásokat töltenek be a fővárosnál? Kérem annak megállapitását, hogy a hatósági kerületi orvosok közül hánynak van fixfizetéses mellékfoglalkozása, mennyi közülök pl. az OTI orvos?

Et nunc venimus ad fortissimum rem: az iskolaorvosi intézményhez, ahol nem annak konstatálását kérem, hogy az iskolaorvosok közül hánynak van egyéb foglalkozása, hanem a kisebbik feladatot választom: hánynak nincs mellékfoglalkozása. Tisztelettel kérdem: menynyi az iskolaorvosok közül az OTI-orvos, hányan vannak a szakorvosok közül, akik egyébként egy kórház békés nyugalmában kapnak ellátást és kosztot, mennyi az iskolaorvos-házaspárok száma, ahol a férj és a feleség együtt a legnagyobb álláshalmozó. Távol áll tőlem, hogy a kollégáktól és kolléginéktől a nagyobb falat kenyeret irigyeljem, de amikor Budapesten kerek ezer orvosnak arra sem telik, hogy telefont tartson, akkor igazán lehetetlen állapot az iskolaorvosi intézménynél ez a feltünő álláshalmozás.

Az egészségügyi főtanácsosok ne legyenek ideiglenes iskolai szakorvosok, a hatósági orvosok üzemi háziorvosok, az orvos házaspárok közül pedig legalább az egyik mondjon le állásáról egy éhező kollega javára. Én nem kaptam mélyen tisztelt Szerkesztő ur, sem egyszeres, sem dupla karácsonyi segélyt, nekem nincs telefonom, a cipőm lyukas, és ha a szent estén meleget akartam a hónapos szobámban, az egyetlen tüzelőanyag, amivel befüthettem: az orvosi diplomám volt. Soraim közléséért köszönetet mondva vagyok Szerkesztő urnak készséges hive: Egy a nyolcszáz szellemi szükségmunkára pályázó orvos közül.

Czájáék önként kimennek a Néparénából. A törvényhatósági tanács tudvalevően ugy határozott, hogy Czája Jánossal, a városligeti Néparéna bérlőjével, aki közel 40.000 pengő bérhátralékban van, a szerződést felbontja. A felbontási terv folyamatba tételére a polgármester már utasitotta is a tiszti ügyészséget. A városgazdasági ügyosztály azonban ugy értesült, hogy Czájáék be sem várják a pert, önként elhagyják a cirkuszt, amelyre a polgármester azonanl meghirdeti a nyilvános versenytárgyalást.

A rózsadombiak célkitüzései. A Rózsadomb és Vidéke Egyesülete most tartotta 39-ik évi, rendes közgyülését az egyesületi tagok nagy érdeklődése mellett Vály Ernő dr. egészségügyi főtanácsos, alelnök elnöklete alatt, kinek megnyitó beszéde után a közgyülés a lelépő Bárczy István dr. ny. miniszter, elnököt — az egyesület érdekeinek előmozditásában szerzett érdemeire tekintettel — az egyesület diszelnökévé választotta és ugy határozott, hogy a kora tavasszal összehivandó, 40 éves, jubiláris közgyülésen sorra kerülő általános tisztujitásig az elnöki széket nem tölti be. Ezután Nádas Béla dr. ügyész-főtitkár beszámolt az egyesület mult évi, eredményes működéséről és jövőbeli, messzemenő célkitüzéseiről. Almási Balogh Loránt alelnök és Tholt József dr. választmányi tag hozzászólása után, a közgyülés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az elnökségnek és főtitkárnak és ugy határozott, hogy a nagyszabásu, átfogó programmot tartalmazó, főtitkári jelentést kinyomatja és az egyesületi tagoknak s érdekelt hatóságoknak megküldi. Hoffmann Károly pénztáros s a számvizsgáló bizottság jelentésének és a jövő évi költségelőirányzatnak tudomásul vétele s a felmentvények megadása után a közgyülés kiegészitette a választmányt. A kisorsolt régi, választmányi tagokat csaknem mind ujból megválasztotta.

A Dorogi és Társa Gumigyár, amely már régebben a Ruggyantaárugyár érdekkörébe tartozik, teljesen beleolvadt az anyavállalatba. A fuziót oly módon hajtják végre, hogy minden 10 darab dorogi részvényért 1 gummirészvényt adnak. A rendkivüli közgyülést, amely a fuzió végrehajtását elhatározta, december 27-én tartották.

Bél-infectiónál „Igmánd" gyorsan segit, Mert pár óra alatt gyomrot-belet tisztit.

Zongorák
pianinók, harmóniumok,
új és keveset használt állapotban, mélyen leszállitott árakon, minden tekintetben megbizható jótállás mellett Javitások, hangolások szakszerüen végeztetnek. Kedvező részletfizetés.
DEHMAL aranykoszorus mes ernél, Rákóczi-ut 19. félemelet.

Uj hetilap Budán. Papp Jenő kollegánk szerkesztésében Budai Hirlap cimen uj hetilap indult meg, amely Buda érdekeiért hathatós mozgalmat kiván inditani. Az első szám a budai keresztény szervezetek hivatalos organumaként karácsonyra jelent meg, amelybe Csilléry András dr. irt vezércikket. A lapban a politikai, társadalmi és egyházi élet kiválóságai köszöntik az uj lapot, amelyik részletes és különleges budai programot közöl.

Fóthi-ut, Klapka-, Tüzér-, Csángó-utcák által határolt
TELEKTÖMB
felparcellázva, kedvező feltételek mellett
ELADÓ.
Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszinen
FÓTHI-UT 35, hetköznapokon
RUDOLF-TÉR 6, IV. 22.
TELEFON: 24-1-15.

Építőipar részvénytársaság
Budapest, VIII., Baross-utca 15. szám
Aszfaltgyár és anyagtelep
IX., Gubacsi-út 37. szám
Telefon: 41-1-49.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-88.

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KŐVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

KLEMENT JÁNOS
épület- és diszműbádogos
egészségügyi berendező
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 7
TELEFON: JÓZSEF 345—14.

BUKOVA LAJOS
ÉPÜLETÜVEGES
ÉS KÉPKERETEZŐ
Budapest, IX., Lónyay-utca 48.
TELEFON: AUT. 870-26

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon Kőbánya 74-84

Kalser épitési vállalata
I., Szirtes-u. 3/b. Aut. 539-14

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
96 filléres ujdonságok! VI., Andrássy-ut 39. 96 filléres ujdonságok!

Halmos István és Fia
kövezőmesterek,
utépitő vállalkozók
X., Halom-utca 25.
Telefon: 33-9-52.

Helfenstein Károly
kövezőmester, utépitő vállalkozó
VI., Hungária-körut 71
Telefon: 91-3-64

Handl István
kövezőmester
III., Pacsirtamező-u. 7
Telefon: 62-0-28

Hajnal Imre
okl. mérnök kövezőmester
IX., Üllői-ut 55.
Telefon: 38-6-93.

Krausz Ferenc
kövezőmester
VI., Hungária-körut 71
Telefon: 91-3-64

Neumann Ferenc
okl. mérnök kövezőmester
VII., Egressy-ut 34
Telefon: 96-6-40

Obendorfer József
kövezőmester
VIII., Ludoviceum-u. 18
Telefon: 38-4-65

Obendorfer Károly és Rudolf
okl. mérnök, kövezőmesterek
I., Horthy Miklós-ut 29
Telefon: 69-2-99

Reinisch és Wohl
okl. mérnökök kövezőmester,
építési vállalkozók
VII., Ajtósi Dürer sor 7
Telefon: 38-0-62

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskemély-utca 13. Tel.: 84-4-12

Schaffer Antal
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Darányi Ignác-utca 21
Telefon: 52-2-91

Schaffer György
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Felvinci-u. 17
Telefon: 52-3-64

Spányi Ernő
okl. mérnök, kövezőmester
I., Németvölgyi-ut 33. Tel.: 57-9-91

vállalkozás

Wossala tanácsnok furcsa álláspontja

Miért nem hirdették meg még mindig a versenytárgyalást a városszéli telepités ikerházaira?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros törvényhatósági bizottsága tudvalevően már hónapokkal ezelőtt elhatározta, hogy a városszéli telepités ikerházainak megépitésére a Magánalkalmazottak Biztositó Intézetétől egy millió pengős kölcsönt vesz fel. Noha az erre vonatkozó közgyülési határozatnak kormányhatósági jóváhagyása is még december első napjaiban megtörtént, mindezideig nem került sor a versenytárgyalás kiirására sem, noha a közgyülési határozat létrejötte kapcsán *arról beszéltek*, hogy *legkésőbb karácsonyra* teljesen elkészülnek és beköltözhetők lesznek a városszéli telepités kis családi házai.

A középitési ügyosztály makacskodása az oka annak, hogy a versenytárgyalás még mindig nincs kiirva. Az ügyosztály ugyanis arra az álláspontra helyezkedik, hogy mindaddig, amig *a kölcsönösszeg a főváros központi pénztárában nem fekszik, nem irja ki a versenytárgyalást.* Az ügyosztály illetékes tényezőinek véleménye szerint ugyanis *mindaddig nem biztos a pénz*, amig a fővárosnál az ténylegesen lefizetve nincsen. A legnagyobb mértékben méltányolható *az a gavalléros tempó*, amellyel a középitési ügyosztály vezetője *a főváros pénzügyi hirnevét védi*, végeredményben azonban ez a védelem *nem az ő, hanem mások feladata*, különös tekintettel *a várható kamatveszteségre.*

A középitési ügyosztály már régesrégen kiirhatta volna a versenytárgyalást, a döntést és a munka megkezdését lehetett volna halasztani, mert a helyzet ma az, hogy nemcsak hogy *karácsonyra nem lettek készen a szükséglakásnak tervezett ikerházak, de valószinü, hogy még husvétra sem lesznek beköltözhetők.*

Ami a kölcsön tényleges felvételét illeti, erre vonatkozóan illetékes helyen azt az értesülést szerezte az *Uj Budapest* munkatársa, hogy a pénzügyi ügyosztály a tiszti ügyészség bevonásával *már elkészitette a kölcsön-szerződést és annak aláirása napok kérdése.* A kölcsön-szerződést a belügyminiszternek *külön jóváhagyási záradékkal* kell ellátnia, aminek megtörténte után az egy millió pengő a főváros központi pénztárában *fogja várni*, hogy a vállalkozók számára kifizettessék. Ha majd a középitési ügyosztály az összes hivatalos értesitéseket megkapta arra vonatkozóan, hogy az egy millió pengő ténylegesen rendelkezésre áll, *remélhető*, hogy az épitési versenytárgyalás kiirása elé *sem valódi, sem mondvacsinált akadály nem fog gördülni.*

Uj kiirások:

Bontási munkákra az I. ker. Szent Gellért-rakparton lévő Rudas-gyógyfürdőhöz tartozó u. n. igazgatósági épület falazott kerítésére. Határidő: 1933. január hó 14. (szombat) d. e. fél 11 órakor.

Minden üzemnek megfelelő **bérfizetési tasakot, levélboritékot, papirzacskót** gyárt és legolcsóbban szállit **PÓSA L.** levélboritékés papirzacskógyára || Budapest, VII., Garai-utca 36. sz. (Saját ház) || Telefon: J. 333-01
Mintázott árajánlattal szolgálok

Legyen takarékos!
A jó lámpa az olcsó!
A silány lámpa csak a beszerzésnél olcsó, az áramfogyasztásnál azonban annál drágább!
Ne vegyen tehát mást, csak a fényerős, gazdaságos
TUNGSRAM
IZZÓLÁMPÁT!

SCHMIDT TESTVÉREK
Nyomdafestékgyár Rt.
Telefon: Aut. 952-86. Táviratcim: Farbenschmidt Rákospalota. — M. Kir. Postatakarékpénztári csekkszámla szám: 52850. — Folyószámla az Angol Magyar Bank központjánál
Gyárt: Kő-, könyvnyomdai-, valamint offsetfestékeket.
Mint különlegességeket készit: Speciális gyártmányu olaj-mélynyomó festéket, anilin guminyomó és bádognyomó festékeket.
Gyár és központi iroda: Rákospalota, Pázmány-u. 41

Versenytárgyalási hirdetmény

A Budapest Székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet (Budapest, IV., Kigyó-utca 5.) a Fővárosi Közlönyben a „Hivatalos Hirdetések rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre való utalással nyilvános versenytárgyalást hirdet

250 drb. különféle méretü keményfa,
300 „ „ „ III. osztályu,
400 „ „ „ IV. „
400 „ „ „ V. „
450 „ „ „ VI. „
450 „ „ „ VII. „
fenyőfa-**koporsóra.**

A munkafeltételek teljes szövege a koporsók müszaki leirása, valamint az ajánlat benyujtásához szükséges nyomtatványok intézetünk főpénztáránál (IV., Kigyó-u. 5.) kaphatók s a bánatpénz is az általános ajánlati feltételektől eltérően ott teendő le.

A cégnélküli boritékba zárt és lepecsételt boritékban elhelyezett ajánlatokat **folyó évi január hó 18.-án déli 3/412 óráig** IV., Kigyó-utca 5. szám alatt, intézetünk főpénztáránál kell benyujtani. Az ajánlatok ugyanazon napon ugyanott déli 12 órakor fognak hivatalosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi január hó 2.-án.

Budapest székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet.

Versenytárgyalási hirdetmény

A Budapest Székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet (Budapest, IV., Kigyó-utca 5.) a Fővárosi Közlönyben a „Hivatalos Hirdetések rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre való utalással nyilvános versenytárgyalást hirdet

25 drb III. osztályu egyszerü, csak gyöngystab disszel, fogantyu nélkül, u. n. A. 55.,
45 „ I. osztályu magasállásu, babérlevéldisszel, 6 fogantyuval u. n. V. 36.,
15 „ I. osztályu zsidókoszorus, „Mogendoveddal“ 6 fogantyuval, u. n. C. 7-es,
15 „ oroszlánfejes, ives, u. n. O. B. 60.

különféle méretü **érckoporsó**, valamint 50 drb hozzávaló **fejüveges érchetétre.**

A munkafeltételek teljes szövege, a koporsók müszaki leirása, valamint az ajánlat benyujtásához szükséges nyomtatványok intézetünk főpénztáránál (IV., Kigyó-u. 5.) kaphatók s a bánatpénz is, az általános ajánlati feltételektől eltérően ott teendő le.

A cégnélküli boritékba zárt és lepecsételt boritékban elhelyezett ajánlatokat **folyó évi január hó 18.-án déli 3/412 óráig** IV., Kigyó-utca 5. szám alatt, intézetünk főpénztáránál kell benyujtani. Az ajánlatok ugyanazon napon ugyanott déli 12 órakor fognak hivatalosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi január hó 2.-án.

Budapest székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet.

Versenytárgyalási hirdetmény

A Budapest Székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet (Budapest, IV., Kigyó-utca 5.) a Fővárosi Közlönyben a „Hivatalos Hirdetések rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre való utalással nyilvános versenytárgyalást hirdet

400 drb V. osztályu kivert organtin, egyszerü nyomással,
400 „ IV. „ sima lustrin arany v. ezüsttel nyomott,
300 „ III. „ kétfodros lustrin arany v. ezüst nyomással,
150 „ I. „ kétfodros I. a. selyembrocát,
150 „ I. „ „ I. a. selyemmouslin különféle méretü **szemfedelekre.**

A munkafeltételek teljes szövege, a szemfedelek méreti és minőségbeli leirása, valamint az ajánlat benyujtásához szükséges nyomtatványok intézetünk főpénztáránál (IV., Kigyó-u. 5.) kaphatók s a bánatpénz is, az általános ajánlati feltételektől eltérően ott teendő le.

A cégnélküli boritékba zárt és lepecsételt boritékban elhelyezett ajánlatokat **folyó évi január hó 18.-án déli 3/412 óráig** IV., Kigyó-utca 5. szám alatt, intézetünk főpénztáránál kell benyujtani. Az ajánlatok ugyanazon napon ugyanott déli 12 órakor fognak hivatalosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi január hó 2.-án.

Budapest székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet.

ELEKTRO FORRASZTÓ
és M. T.
Budapest, V., DRÁVA-UTCA 5. szám
Telefon: 92-6-57
Hegesztett vasszerkezetek, tartályok **speciális hegesztések** gyára. Szegecselt szerkezetekkel szemben 10–25% sulymegtakaritás.

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 2. szám — Budapest, 1933 január 14

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak: Egész évre . . . . . 30 pengő, Fél évre . . . . . 15 pengő, Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ: DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9. Telefon: Aut. 828—23. Postatakarékp. chequeszámla: 30913

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VIII., Revitzky-u.1.

Platthy György

Irta: **Szigeti János** felsőházi tag.

A béke boldog idejében történt. Platthy György magas, daliás, erős és virtussal teli férfiu volt. A szabadpolgároknak akkoriban még kicsiny, de annál lelkesebb társasága vidáman itta a hegy levét, majd lefelé indult a völgybe, hogy a Mátyás király korabeli házban lévő kávéházben fejezze be az Istennek tetsző ártatlan mulatságot. Útközben Platthy György fölvett egy magányos kockakövet, amit nyilván a kövezők ott felejtettek. Fölvette a nehéz követ s magával cipelte le a Szarvas-térre, ahol átadta a rendőrnek ezekkel a patetikus szavakkal: biztos ur, ime a közvagyonnak egy darabja — őrizze meg!

Azelőtt is, később is és életének utolsó pillanatáig Platthy György féltve őrizte ennek a mi ragyogó fővárosunknak minden kövét, mert szive mélyéből szerette ezt a várost. Alig ismertem embert, akinek élete annyira a közéleté lett volna.

Közéleti müködését Mátyus Arisztid képviselőjelöltsége idején kezdte az I. kerületben. Csakhamar belekapcsolódott a szabadpolgárok mozgalmába s egyik vezére lett a pártnak. Függetlenségi érzésének egész hevével a szónoki képességének teljes erejével küzdött az akkori városházi klikkek ellen, amelyek elszibbasztották a város életmüködését. A közgyülésen a szabadpolgári párt erős támasza volt a Sasoknak a törzsfőnökök s a demokrata párt ellen való küzdelemben és minden megnyilatkozásában a hazafias és a keresztény irányzatot szolgálta. A darabont-korszakban való kemény ellenzéki szereplése még ma is emlékezetes és Kanter Károly kemény, apostoli hitvédelmi szavai erős visszhangot keltettek az akkori hitközönyös környezetben. Szebeny Antal mellett Platthy György volt a nagy városi üzemek községesitésének törhetetlen harcosa. Történeti tény, hogy a gázgyár megváltásának ügyét a szabadpolgári párt állásfoglalása döntötte el.

A kommünt követő időben, régi meggyőződéséhez hiven, Platthy György szivvel-lélekkel csatlakozott a Keresztény Községi Párthoz és nagy tapasztalata a városi ügyekben sokban hozzájárult azoknak a nehézségeknek a leküzdéséhez, amelyek a teljesen leromlott városnak ujjáépitésénél felmerültek. Jelentékeny része volt abban, hogy a főváros a közuti vasutakat megváltotta s a belőlük támadt Beszkártot élete végéig szinte apai szeretettel dédelgette. A Keresztény Községi Párt s vele a törvényhatóság is teljes mértékben elismerte Platthy György kiváló érdemeit: a párt megválasztotta az egyik alelnöki állásra, a törvényhatóság számos fontos bizottságba, megtisztelte az örökös tagsággal és a Beszkárt igazgatóságának elnöki székével.

Hajlithatatlan, kuruc magyarsága Platthy Györgyöt az országos politikában a függetlenségi és a 48-as párt táborába terelte. Az utolsó képviselőválasztásnál már fáradt és beteges volt; nem vállalt mandátumot, hanem minden gondolatával és érzésével visszatért régi szerelméhez — a fővároshoz.

Keménykötésü harcos dőlt ki vele az élők sorából. Sebeket osztott, sebeket kapott a közélet szolgálatában, amely életét teljesen betöltötte. Független Magyarország, magyar és keresztény Budapest — ez volt az ő álma és hite. Puritán egyénisége, lelkes munkája megérdemli minden jó magyar elismerését és háláját. Akik vele együtt küzdöttünk ugyanazokért az ideálokért, amelyek az ő lelkét betöltötték, hálásan fogjuk megőrizni emlékét.

A vizszűrő-ügyben a főváros becsületéről van szó!

Wolff Károly szerint nincs komoly alapjuk a vádaknak, de követeli a legszigorubb, minden mellékszemponttól és eltussolástól mentes vizsgálatot

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A vizszürőberendezések megrendelése körül támadt *bécsi panamavádak* élénken foglalkoztatják nemcsak a különböző hatóságokat, hanem a főváros nagyközönségét is, amely joggal kivánja minden részletkérdés teljes tisztázását. Annyit máris meg lehet állapitani, hogy *a bécsi rendőrség által lefolytatott nyomozás eddigi eredménye nem mondható jelentősnek.* Egészen jelentéktelen adatok merültek fel, amelyekből komoly vádat konstruálni nem lehet. Ebből azonban még nem következik az, hogy *a vizsgálatot abba kellene hagyni, sőt magunknak a megvádoltaknak is az az érdekük, hogy a nyomozás a legnagyobb erélyel folyjék tovább és teljes világosság derüljön az egész ügyre, annak hátterére és a feljelentőre egyaránt.*

Wolff Károly

a Keresztény Községi Párt vezére, akit ebben az ügyben megkérdeztünk, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Nekem nincs és nem is lehet semmiféle véleményem a vizszürőszerkezetek megrendelésével kapcsolatosan emelt vádakról *mindaddig, amig a vizsgálatot illetékes hatóságok teljesen be nem fejezték.*

Engem teljes mértékben megnyugtatott Sipőcz polgármester urnak a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén tett az a kijelentése, hogy a legerélyesebb vizsgálat lefolytatását kérte az illetékes hatóságoktól.

A polgármester ur kijelentette továbbá, hogy *itt a főváros becsületéről van szó és éppen ezért teljes világosságot kell deriteni az ügynek minden részletére.*

Valóban igaza van a polgármester urnak: itt a főváros becsülete forog kockán.

Éppen ezért a magam részéről is *a legerélyesebb és minden mellékszemponttól független vizsgálatnak a lefolytatását követelem.* Ugy hallom, hogy Bécsben, ahol a nyomozás folyik, sorra kihallgatják az összes tanukat és általában *igyekeznek minden részletkérdést tisztázni.*

A bécsi nyomozás eddigi menetéből is arra következtetek, hogy itt eltussolás nem lesz.

Remélhetően most már egészen rövid időn belül *választ kapunk azokra a kérdésekre, amelyek itt a vizszürő-panama vádakkal kapcsolatosan felmerültek.*

Wolff Károly kijelentette egyébként az *Uj Budapest* munkatársának, hogy —

bár az egymásnak ellentmondó lapjelentések nem adnak tiszta képet, neki az eddigi tudósitások alapján az a véleménye, hogy a vádaknak komoly alapjuk nincsen.

Az eddig nyilvánosságra került adatok *egészen jelentéktelenek*, ugy, hogy azokból vádat konstruálni nem lehet. Ez azonban *csak impresszió*, végleges vélemény csak akkor alakulhat ki, ha a bécsi nyomozás befejeződik és a hatóságok a nyomozás eredményéről szóló jelentéseket *elküldik Budapestre.*

A főváros vezetősége egyébként maga is várakozó álláspontra helyezkedik. *Borvendég* alpolgármester kijelentette az *Uj Budapest* munkatársának, hogy

ujólag megsürgették a bécsi rendőrségnél a nyomozás befejezését és a kihallgatás eredményéről szóló jelentéseknek a megküldését.

Amig Bánhidán üzemzavar van, tárgyalnia sem szabad a fővárosnak a Dunántuli vezetőivel!

Petrovácz Gyula nyilatkozata

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Bár a városházán azt állitják, hogy a centrále dolga napirendre kerül, talán még sohasem állott — legalább is elvileg — *olyan messze a főváros és a Dunántuli Villamossági Rt. a végleges szerződés megkötésétől, mint éppen most.* Hónapok óta folynak a végleges megállapodás előkészitését célzó tárgyalások, sőt már folyt is a vita afölött, hogy a főváros továbbra is *csak áramátvételi szerződést* kössön-e a bánhidai centráléval, vagy *vegye saját kezelésbe* az erőmütelepet — amikor egymásután *több izben üzemzavar következett be* az áramszolgáltatásban. Ezek a zavarok *meggondolásra késztetik* azokat a városházi tényezőket, amelyek az utóbbi időben maguk is sürgették a főváros és a centrále viszonyának végleges rendezését.

Ezekután felmerül a kérdés: *változatlan marad-e a viszony a főváros és a centrále között*, vagy pedig mégis lehet találni olyan plattformot, amelyen áramvételi szerződés, vagy a főváros tulajdonába való átvételi megállapodás volna létesithető.

Petrovácz Gyula

országgyülési képviselő és tanácstag,

a *Keresztény Községi Párt* legtekintélyesebb müszaki szakértője, akit ebben az ügyben megkérdeztünk, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A centrále távvezetékének többszöri elszakadása folytán bekövetkezett közlekedési üzemzavarok *meggondolásra kényszeritik* nemcsak az illetékes városházi tényezőket, hanem a várospolitikusokat is, akiknek döntő elhatározásától függ a főváros és a centrále közti viszony végleges rendezése.

Nekünk nemcsak a főváros közlekedésének zavartalan biztositását, hanem az áramszolgáltatás folytonosságát is szem előtt kell tartanunk.

Nézetem szerint feltétlenül

méretezési hibának kell lennie

a centrále távvezetékének konstrukciójában, mert a müszaki életben szokásos biztonság mellett csak számitásba nem vehető *elemi erőknek*, ugynevezett vis maior-nak a *fellépése okozhat ilyen zavarokat.*

— Amint az épitészetben a födélszékeknél minden négyzetméternyi területre 60 centiméteres hórétegnek a terhét számitjuk normál-terhelésnek — egyidejüleg 120 kilogramm négyszögméternyi szélnyomással együtt — vagyis olyan terhet veszünk normál-terhelésnek, amely külön-külön talán előfordulhat, de együttes előfordulása alig valószinü, sőt az egész tetőfelület *minden négyszögméterére ekkora teher egyszerre sohasem hathat*, mindezeken felül pedig e terhelés mellett még tizszeres biztonsági tényezőt is beiktatunk, ugyanugy egy távvezeték méretezésénél feltétlenül számitásba kellett venni a zuzmara és a jég lerakodásának azt a mértékét, amely előfordulhat. Most

rendkivül enyhe telünk van, a vezetékre lerakodó zuzmara és jég mai mértékét a vezetéknek minden körülmények között el kellett volna birnia.

Ugy Tirolban, mint Svájcban, ahol a klimatikus viszonyok sokkal rosszabbak téli időben, mint nálunk, hosszu és nagy távvezetékeket látunk, amelyek legnagyobb részükben vasuti vontatást is végeznek, mégsem hallottuk soha, hogy Svájcban vagy Tirolban ezek a vezetékek zuzmarás időjárás miatt megszakadtak volna és a vasuti vontatás megakadt volna.

— Mindebből az következik, hogy vagy *a támaszok egymástól való távolsága nagyobb a megengedettnél és a szokásosnál*, vagy pedig az erre a nagy támaszközre méretezett sodronynak *az átmérője elégtelenül kicsi*, ezen felül pedig a tervezés nem számolt biztonsági koefficienssel. Nekünk, akik ellenvéleménnyel szemben is határozottan azt valljuk, hogy a főváros világitási és közlekedési áramszolgáltatásánál a biztonságot csak két telep együttmüködése szolgáltathatja, sőt abban a véleményben vagyunk, hogy a centrálénak a főváros tulajdonába kellene átmennie.

roppantul megneheziti helyzetünket ez a konstrukciós hiba, amely most került nyilvánosságra és amelynek gyökeres reperálása nélkül, tehát a távvezeték átépitése, vagy egyébb ujabb szerkezetekkel való nagyobb biztonságba helyezése nélkül momentán lehetetlenné válik az átvétel kérdésében való bárminemü tárgyalásnak a megindítása.

— Én kezdettől fogva *a kettős telep szükségességét* hangoztattam. Nekünk szükségünk van arra, hogy

tökéletesen kiépitett és az egész fővárosi szükségletet fedezni tudó telepünk legyen Kelenföldön és ezenkivül egy másik centrálé is álljon rendelkezésünkre.

Olyan biztonsági berendezkedés ez, mint *a főváros tüzrendészeti hatóságának az a követelése*, amelyet minden szinházzal és mulatóhellyel szemben fel kell állitani. *Ez a követelés*, amelyet a főváros minden szinháznál és általában minden nyilvános hellyel szemben felállit, sőt következetesen végre is hajt, ugy szól, hogy minden szinháznak és minden mulatóhelynek *a közönség életbiztonsága szempontjából két különböző utcából kell vizvezetéki bekapcsolásának lennie.* Ugyancsak két különböző kábelből kell elektromos árammal ellátottnak lennie minden szinháznak és minden mulatóhelynek, — lehetőleg egyenárammal és váltakozó árammal is. Ennek a rendelkezésnek az a célja, hogy *a világitást és a tüzoltási lehetőséget minden körülmények között biztositsa* és abban az esetben, ha az egyik vizvezetéki csőben defektus történik, vagy valamelyik kábelben megszakad az áramszolgáltatás, a másik vizvezetéki főcső, vagy a másik kábel bekapcsolásával mindennemü üzemzavar bekövetkezésének az elejét vehessék. Csak ilyen körültekintő gondossággal lehet megvédeni *a közönség életbiztonságát.*

Mennyivel inkább áll e kettős berendezkedés fontossága a világitásnál, ahol egy milliós város élet- és vagyonbiztonsága forog kockán.

—

Nem szabad előfordulnia többé olyan esetnek, hogy másfél óráig, de még csak negyedóráig is közlekedés és világitás nélkül maradjon a főváros. Ezt pedig csak ugy kerülhetjük el, ha a két centrále között *olyan összemüködés jön létre*, amely mellett áramszolgáltatási zavar soha be nem következhetik. Ha az egyik telepnél megszakad az áramszolgáltatás, *a másik telepnek azonnal be kell kapcsolódnia* és folytatnia kell azt a munkát, amit az előbbi telep üzemzavar bekövetkezése folytán végezni nem tud.

— E cél eléréséhez mindenekelőtt arra van szükség, hogy

a kelenföldi telep az eredeti program szerint teljesen kiépüljön és megszerezze mindazokat az eszközöket, amelyek az egész főváros áramszükségletének zavartalan kielégitéséhez szükségesek.

Ezen felül *üzemképessé kell tenni* — minden zavar bekövetkezésének a lehetőségét kiküszöbölve — *a Dunántuli Villamossági Rt. bánhidai erőmütelepét.*

Olyan távvezetékre van szükség, amelyek képesek továbbitani az áramot időjárási változatokra való tekintet nélkül.

Nemcsak az üzemnek kell müködésképesnek lennie, hanem *a távvezetékeknek is kifogástalanoknak kell lenniök.* Csak abban az esetben bocsátkozhatunk a felmerülő kérdések végleges rendezése céljából ujabb tárgyalásokba, *ha a bánhidai centrále garanciát tud nyujtani arra, hogy üzemzavarok többé nem következnek be.*

Élénk zajlás a fürdőváros-fronton

Uj kénes és rádiumos források a Rudasban, gyógyfürdő jelleget kap Budapest, eldőlt a források propagálására kiirt orvosi pályázat, már érezteti jótékony hatását a fürdő-igazgatóságok összevonása

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Budapest fürdőváros megvalósitására komoly lépést tett a főváros polgármestere, amikor versenytárgyalást hirdetett a Szent Gellért-rakparton levő Rudas-gyógyfürdőhöz tartozó ugynevezett *igazgatósági épület* és az azzal kapcsolatos *falazott kerités* bontási munkálataira. Szombaton jár le az erre hirdetett versenytárgyalás, rövidesen meg is indul a munka és a lebontás után máról-holnapra *meg fog változni az a szörnyüséges városkép*, amely mindeddig lehetetlenné tette, hogy a Gellért-hegy festői panorámája méltó keretet biztositson a Rudas-fürdőnek. Arra vonatkozóan, hogy a lebontott épületek helyén *a parkirozást hogyan fogják végrehajtani*, intézkedés még nem történt; a fontos az, hogy a csuf tüzfal lebontásával *igen szépen ki fog domborodni a Rudas épületének törökös jellege.*

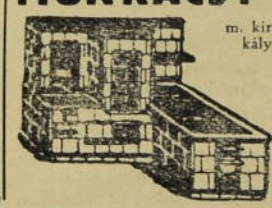
A polgármester azon intézkedése, amellyel a fővárosi fürdők és az Ásványvizüzem igazgatását összevonta, *máris érezteti jótékony hatását a fürdők egységes üzleti gesztióját illetően.* E tekintetben igen nagy jelentőségü az az akció, amely *a Rudas-fürdő ujonnan feltárt forrásait kivánja a fürdőváros-gondolat és a szenvedő emberiség szolgálatába állitani.* Folyamatban van a fővárosi fürdők *gyógyfürdő jellegének megállapitása is:* ebben az ügyben már meg volt a bányakapitányasági helyszini eljárás és rövidesen le fog érkezni a fővároshoz a *belügyminisztérium erre vonatkozó döntése is.*

A fürdőváros-gondolat fejlődésével párhuzamos az az *orvosi pályázat is*, amelyet Budapest gyógyfürdőinek népszerü, de mégis orvosi szempontból való méltatására irt ki a főváros. A pályázaton két Gellért-fürdői orvos: *Simicska* Gábor és *Kunst* János *aequo loco* lettek elsők, a polgármester mégis *Simicska dr.-t* bizta meg a munka megirásával, mert az ő pályamüve nagyobb propaganda-értékü. A könyv most kapja meg végleges formátumát és ha elkészül, *nagy mértékben hozzá fog járulni a budapesti gyógyfürdők népszerüsitéséhez.*

A régi igazgatósági épület és kazánház lebontása után sor kerül *a Gellért-fürdői távvezeték megépitésére*, majd az ujonnan feltárt Rudas-fürdői források *ivókurára való felhasználására.* Az uj furások tudvalevően *két uj gyógyvizet* tártak fel, egy *kéntartalmut*, amely gyógyitóerejét illetően *a parádival azonos* és bizonyos gyomorbajok és bélbajok gyógyitására alkalmas, továbbá egy *rádiumos forrást*, amelynek vize literenként *246 mache rádiumot tartalmaz*, szemben *a rádiumban legdusabb gasteini Rudolf-forrás literenként 154 mache erősségével.* A városgazdasági ügyosztály ugy tervezi, hogy a két forrás feltörési helyét *üvegbura alá fogja*, hogy a forrás felbuzogása ott szemmelláthato legyen és *a Hungária-forrás ivócsarnokának tőszomszédságában két ujabb fedett, de egyébként szabadon álló ivóhelyet létesit, ezeken a helyeken a két uj gyógyviz, éppen ugy, mint a Hungária-forrás vize, poharanként kapható lesz.*

Mint látható, *élénk mozgalom van a fürdőváros-fronton.* A főváros illetékes tényezői, ugy látszik, végre kezdik belátni, hogy Budapest világfürdővé tételét a főváros polgárainak *saját anyagi erejével kell megvalósitania.*

CZEGLÉDY JÁNOS JEN.Ő
müköáru készitő, fal- és padlóburkoló mester
Székesfővárosi és állami szállitó-kartellen kivül!
BUDAPEST, KISTEMPLOM-U. 5.
TELEFON: JÓZSEF 449—96.

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39.
Mintaraktár: VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31—2—80, 35—9—16.

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

Városházi notesz

SIPŐCZ POLGÁRMESTERT kellemetlen baleset érte szerdán este. A Ráday-utcában, lakása közelében sétált, a sikos járdán elesett, ugy, hogy saját erejéből fel sem tudott állani. Egy ismeretlen fiatalember sietett segitségére, aki azután a Boráros-téri lakására kisérte a polgármestert. Az éjszaka folyamán csillapitókat szedett be a polgármester, reggelre azonban olyan fájdalmai voltak a vállában, hogy fel sem tudott öltözködni. Farkas Ákos dr., a polgármesteri hivatal vezetője, a kora délelőtti órákban kiment a polgármester lakására és az időközben odahivott Ritoók professzorral bevitték a polgármestert a Rókus-kórházba, ahol megröntgenezték. A röntgen-vizsgálat azzal a megállapitással járt, hogy törés történt, a sérült felső-kart azonnal gipszbe tették. A polgármester előreláthatólag két hétig marad otthon. A jövő hét elején előreláthatólag már felkereshetik a referensek a polgármestert, hogy az aktuális ügyekről tájékoztassák.

*

A KIS GUNDEL MÁRIA HALÁLA valósággal megdöbbentette szerdán délben a városházát, ahol mindenki ismeri a népszerü Gundel Károlyt, a Gellért és a városligeti közismert éttermek bérlőjét. Egész Budapest osztozik a gyászbaborult család fájdalmában, a város vezető urai közül számosan kimentek a temetésre is.

*

LIBER ALPOLGÁRMESTER egy heti üdülésre Balatonfüredre utazott, de a hét végén már visszaérkezik a fővárosba és hétfőn átveszi hivatala vezetését.

*

HONFFY LAJOST, a főváros adóhivatali igazgatóját ünnepelte a városháza abból az alkalomból, hogy a kiváló főtisztviselő harmincötesztendős közszolgálati jubileumához érkezett el. A jubileum alkalmából az adóhivatali tisztikar müvészi kivitelü emlékalbummal lepte meg igazgatóját, ünnepelte őt ezenkivül a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége és a Budapest Sport Egyesület vivó szakosztálya is, mely utóbbinak elnöke Honffy Lajos.

Honffy 1898. január 4-én lépett fővárosi szolgálatba. Rövid közvágóhidi müködés után a józsefvárosi és a terézvárosi kerületi adószolgálatban munkálkodott. Már itt feltüntek képességei, ugy hogy a polgármester központi szolgálatra rendelte be. 1910-ben a központi adószámviteli hivatalhoz került, 1914-ben pedig értékes szolgálatainak további méltánylásképpen a pénzügyi ügyosztályba osztották be, ahol tág tér nyilott tehetségének érvényesitésére. A különböző adóreformok és az adóigazgatási teendők mind az ő kezén mentek keresztül, amikor pedig a pénzügyi kormányzat 1921-ben életbeléptette a forgalmi adókat, páratlan lendülettel szervezte meg azt a nagy apparátust, amely a teljesen uj, az eddigi adóktól egészen eltérő jellegü adó vezetésére és kezelésére szükséges volt és amelynek megszervezését még a vidéki hatóságok is mintának tekintették. A legkritikusabb viszonyok közepette a pénzügyi kormánnyal folytatott nehéz tárgyalásokban tevékenykedett, olyan időben, amikor a semmiből kellett pénzt elővarázsolni.

Nagy organizáló tehetségét jutalmazta a főváros tanácsa, amikor hat esztendővel ezelőtt, 1927-ben adóhivatali igazgatóvá választották meg és ezzel vezére lett az egész székesfőváros nagy adószervezetének. Ötvennégy kerületi adóosztály és negyvenöt fogyasztási adókirendeltség központi igazgatásának élén áll, mintegy ezerhatszáz főből álló személyzet müködik alatta. A legnehezebb, a legválságosabb gazdasági viszonyok között is, napról-napra változó adótörvények és rendeletek mellett tartja a bevételi nivót a jubiláló igazgató vezetése alatti adóapparátus. Cselekszi pedig ezt annyira tapintatosan, előzékenyen, a közönséggel szemben, mégis a főváros anyagi érdekeinek legmesszebbmenő figyelembevétele mellett, hogy valóban a főváros egyik legkitünőbb főtisztviselőjének tekinthetjük Honffy Lajost.

A jubileum alkalmával Honffy családját is számosan keresték fel üdvözletükkel. Három felnőtt fia és egy leánya van a jubiláló Honffynak, aki a harmincötödik közszolgálati év ünnepsége alkalmából valóban a munkában és tisztességben eltöltött élet jóleső megelégedésével tekinthet vissza a közszolgálatban eltöltött évtizedekre.

*

VASÁRNAP REGGEL INDUL A BAROSS-VONAT Szegedre: nyolc egyforma legujabb tipusu Pullmann-kocsi viszi a Baross Szövetség vezetőségét a magyar Alföld székvárosába, hogy ott is kibontsák a magyar iparpártolás zászlaját. Ilovszky János, a Baross Szövetség érdemes elnöke, már egy hete egyebet sem csinál, mint szervezi a különvonatot. A Kemény Legények Társasága Nagy Ferenc vezetésével nagyobb küldöttséggel képviselteti magát a szegedi uton, amelyre már eddig is több mint ötszázan jelentkeztek.

*

A KEMÉNY LEGÉNYEK TÁRSASÁGA hétfőn tartotta első összejövetelét az uj esztendőben. Bednárz Róbert, Nagy Ferenc és Ilovszky János mondottak ez alkalommal felköszöntőt.

Budapest ezer gondja

Wolff Károly nagy beszéde a közigazgatási bizottság első ujesztendei ülésén

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Hétfőn tartotta az uj esztendőben első ülését a főváros közigazgatási bizottsága, amely hovatovább legfontosabb szervévé kezd válni a várospolitikai életnek. Az a körülmény, hogy ebben a bizottságban *a pártok vezetői foglalnak helyet*, nemkülönben az a másik adottság, hogy a bizottságok között ez az egyetlen, amely üléseit *a nyilvánosság kizárása nélkül* tartja, hozzájárulnak ahhoz, hogy a havonként megismétlődő közigazgatási bizottsági ülés mindig eseménye a főváros várospolitikai életének.

A folyó esztendő első közigazgatási bizottsági ülésének különös jelentőséget adott *Wolff* Károly nagy beszéde. A Keresztény Községi Párt vezére ezen beszédében a tőle megszokott szónoki készséggel fejtegette az aktáulis várospolitikai és városgazdasági eseményeket: a bankok hitel- és kamatpolitikáját, a fővárosi kötvények ügyét, a Tabán problémáját és a rendőri rovatból annyira kinőtt, fővárosi politikai problémává terebélyesedett zugligeti villamos-szerencsétlenséget. *Wolff* Károly beszédének nagyfontosságu része az, amely *Honffy* adóhivatali igazgató ismeretes jelentése kapcsán az adóbevételekben az elmult esztendőben bekövetkezett tizennégymillió pengős kieséssel foglalkozik. *Wolff* Károly beszédét az alábbiakban a gyorsirói feljegyzések kapcsán *teljes terjedelmében közli az Uj Budapest.*

Wolff Károly beszéde

— A közigazgatási bizottság minden havi ülésének egyik legjelentősebb problémája az az összehasonlitó kimutatás, amit az adóbevételekről terjesztenek a közigazgatási bizottság elé. Az összehasonlitó kimutatás a városra és a pénzügyigazgatóság kimutatása az állami adókra nézve az az érv, amellyel szemben nem frázisokkal lehet hadakozni, miután ezek az élet realitását tüntetik fel.

— Ezekben a sulyos időkben nem tudok fontosabb problémát elképzelni, mint levonni a tanulságokat az adójelentésekből, az összehasonlitó kimutatásból és a pénzügyigazgatóság előterjesztéséből. Szerintem ugyanis az állam pénzügyi helyzete, amely külső keret az egész állam fennmaradására nézve, ezektől a tételektől függ és ezek a tételek tennék lehetővé azokat a korszerü reformokat, amelyek a mi pénzügyeinkre vonatkozóan szükségesek.

A Nemzeti Bank hibás politikája

— Nagyon sokszor hangoztattam azt, hogy sajnos, mi itt bizonyos megrögzitett konzervativ állásfoglalással állunk szemben és senki sem meri vállalni a felelősséget a kezdeményezésért. Ebben természetesen nagyon sok igazság is van, mert végeredményben a pénzügyi kérdések az az alap, amelyre rá van fektetve az egész állami közigazgatás és ezt könnyelmü kézzel megbolygatni igen veszedelmes. Mindennek ellenére azonban azt állitom, hogy

ugy a pénzelmélet kérdésében, mint a Nemzeti Bank által követett politika kérdésében helytelen mederben megyünk és akármit beszélnek a szakértők és akármit beszélnek különösen a pénzintézetek vezetői, azt mondom: ezeknek a megszokott, kényelmes ut olyan igazság, amellyel szemben mutatkozó argumentumokat nem akarják akceptálni.

Szerintem nem lesz itt semmiféle ujjáalakulás, nem lesz itt gazdasági fellendülés, ha a pénzügyi politika tekintetében, a Nemzeti Bank politikája tekintetében nem fogunk sürgős reformokat életbeléptetni.

— A költségvetés egyensulyozottságát kétségtelenül fontos tételnek tartom, de ez nem az az egyetemes energiaforrás, amelyből ki kell indulnunk. Azért szólalok fel a mai alkalommal, mert ez az alkalom kinálkozik nekem arra, hogy a népszövetség pénzügyi szakértőjének a megállapitásával szemben itt a nyilvánosság előtt röviden rámutassak arra, hogy

nem tartom helyes kiinduló pontnak azt, ha valaki az egész gazdasági életet kizáróan a hitelezői szempontból birálja el.

Azt koncedálom, hogy ő erre küldetett ki. Azt is koncedálom, hogy lelkiismeretesen teljesiti ebbeli kötelességét. Koncedálom, hogy feladatköréből indult ki, de egyet szem elől téveszt, hogy

a hitelezői érdeket nem tudom megoltalmazni, ha az adós gazdasági helyzetét abszolute lehetetlenné teszem.

Ha én az adós gazdasági helyzetét egyáltalában rombadöntöm, akkor rombadöntöm a hitelezői érdek képviseletét is.

— Ma ott állunk, hogy a gazdasági élet egész vonalán vannak bizonyos igazságok, amelyek az adóalanyok és az adósok fizetőképességének alapján alakulnak.

A magánéletben egyre-másra ott van a kamat leszállitásának a követelése és kénytelenek lesznek a konzervativ pénzügyi politikát képviselő intézmények is a kamat kérdésében engedni.

Látjuk, hogy a Nemzeti Bank is kissé sántikálva megy ezután.

Kinek a kezén vannak a fővárosi kölcsönkötvények?

— Ne feledjünk el egyet: Láttam a várossal szemben fennforgó pénzügyi kötelezettségek természetrajzát a tárgyalásoknál, ahol kifogásoltam azt, amit azóta a gyakorlati életben látok, hogy

az adós nem áll a hitelezővel szemben, hanem a kiboesátó bankokkal áll szemben, akik már az egyezség idejénél ugyszólván semmiféle kötvénnyel nem rendelkeznek, csak tisztára a multbeli mandátum alapján állnak szemben, de nem közvetlen adósok a közvetlen hitelezőkkel!

Itt látom azután a követeléseket. Micsoda kamatot fizessen az illető az egyezségnél, amikor már a kiboesátásnál olyan nagy haszonnal dolgoztak az emittálók. Igenis, jogos az a követelés, hogy

ne száz százalékos kötelmi viszonyokkal számoljunk az egyezségnél, hanem vegyük tekintetbe azt a nagy hasznot, amit Amerika bankárjai az emittálásnál maguknak biztositottak.

Ha ezt figyelembe vennénk, akkor sokkal józanabb megállapodást lehetne kötni az adósok és a hitelezők között. Az a baj, hogy a megvásárló kötvénytulajdonosok nem tudnak közvetlen kapcsolatba jönni az adóssal az adósviszony rendezésénél.

— A második körülmény, hogy

a kötvényeket összevásárolták olcsó pénzen már a belföldi kapitalisták is.

Ne feledjük el, még mindig az illető külföldi bank szerepel, pedig az érdekeltség nagyrésze már idebent van.

Ezek megvásárolták husz százalékos alapon a kötvényeket.

Nem egyszerre, nem tapintatlanul, hanem mérsékelten történt a megvásárlás és igy nem hajtották fel az árakat.

Velünk szemben szerepelnek, az államma l, a várossal szemben az illető bankok, mint krudélis hitelezők. Igenis, nem tudom várni az időt arra, hogy az egyezségeket egyenkint kössük meg a hitelezőkkel.

Egyoldalu intézkedések szükségessége

— A kamat kérdésében jogos az a kivánság, ha a magánkamatlábat, a Nemzeti Bank kamatlábát leszállitották, akkor az állami és közületi viszonylatban kikötött kamatot is le kell szállitani és az előbbi pénzügyminiszter a teljes loyalitás jegyében várta, hogy a hitelezők összeálljanak, megegyezzenek. Igy az egyes grémiummal tudunk kötni megállapodást, de ez a remény hiu! Én magam is a 33-as bizottságban majdnem egy évvel ezelőtt egészen tudatosan hangoztattam, hogy

egyoldalu intézkedések szükségességének az ideje elérkezett.

Most itt ujból hangoztatom: nem lehet bevárni a hitelezők megállapodását, mert elérkezett az egyoldalu intézkedések ideje és igenis az állam pénzügyeit intéző gondoljon arra, hogy egyoldalu intézkedésekkel lépjen be a kötelmi viszonyba. Miért? Azért, mert ez a hitelező érdeke. A hitelező érdekében, mert az állam, — ahogy látjuk, a székesfőváros és az állam — viszonya nagyon jelentékeny. Jelentékeny a főváros viszonya is, mert hiszen

adóbevételünk nagy hányada, majdnem ötven százaléka budapesti.

Sokszor hibáztatom, hogy a Nemzeti Bank nagyon büszkén mondja: megint kisebb a bankjegyforgalom. Az nem kolosszális előny, hogy kisebb a bankjegyforgalom. Ez azt jelenti, hogy halódik az egész kereskedelem, az ipar, halódik az élet. Mondottam már,

ha valamennyiünket kivisznek a temetőbe, akkor a Nemzeti Bank büszkén fogja megállapitani, hogy a bankjegyforgalom olyan gyönyörü és normális, hogy a pengőérték állóságát senki sem támadhatja. Ez nem az életnek, hanem a halálnak a jelentése. Ez nem kivánatos eredmény. Ezért mondom, a Nemzeti Bank politikája nem ismeri fel teljes helyességgel a mai helyzetet és nem ismeri fel azt, hogy itt reorganizációra van szükség.

A borfogyasztási adó paradoxona

— Természetes valami, hogy az állami egyensuly fenntartása nem lesz olyan reális, ha egyidőben nem gondoskodok a közületek költségvetéséről is. Honnan vegye a székesfőváros az adóbevételekből kiesett 14 millió pengőt? A fővárossal szemben nem csökkennek a kivánságok, hanem szakadatlanul emelkednek. Mint mondottam, szociális vonatkozásban is. Az a helyzet, hogy a velünk szemben fennálló kötelezettségeket sem teljesitik. Van-e valami értelme annak, hogy a borfogyasztási adónál január 1-től követelik a várostól a visszatérítést? Tessék elképzelni azt a nagy adminisztrációs munkát, ami ezzel jár. Meg kell állapitani, mi van a borállományból eladva és mi nincs. Egyénenként kell ezt megállapitani. Ez olyan adminisztrációs költség, ami magában véve lehetetlenség. A székesfőváros aproximative 150.000 pengőt kellene, hogy visszatéritsen. Azt kérdem, megéri ez ezt a nagy apparátus-megmozgatást? Csodálom, hogy ezt hiszik. Ezzel a tévhittel szemben hiába védekezünk, azt hiszik, hogy a bortermelés körülményei rögtön kedvezőbbek lesznek, ha nem lesz borfogyasztási adó. Ez olyan tétel, hogy ebben a tekintetben egyetlen borvidékkel sem lehet vitatkozni, az ottani képviselőkkel annál kevésbbé. Azt hiszik, hogy megmentik a termelést, ha a borfogyasztási adót eltörlik. Sőt azt mondják, hozzák be a vizadót, vagy kenyéradót, vagy egyéb adót. Ezzel szemben hivatkozom a megrögzött tapasztalatra: ha eltörlik a borfogyasztási adót, egy fillérrel sem lesz olcsóbb a bor. Én nem láttam egyetlen üzleti felirást sem, hogy a borfogyasztási adó eltörlése folytán a kadarka nem 60 fillér, hanem 51 fillér. Sehol nem láttam ilyen felirást az egész városban. Hol van az eredmény?

— A bortermelés krizise gazdasági jelenség. Minden fogyasztás csökken, mert sohasem lesz figyelembe véve a fogyasztói érdek. Minél nagyobb a fogyasztás, a fogyasztó vevőképessége, annál nagyobb lesz a fogyasztás és annál jobb lesz a termelés helyzete.

A Horthy-kollegium ügye

— A város sürgeti az állammal szemben fennálló követeléseinek a rendezését. Ismét kénytelen vagyok rámutatni egy körülményre.

Az állam 48.718 pengő hátralékban van a Horthy-kollégiummal kapcsolatban és 10.000 pengőben akarnak kiegyezni. Ez csak kicsiség, csak csepp a tengerben, de azt mondom: igy nem lehet elintézni a követelésünket, nem lehet 48.000 pengő követelésünk esetén 10.000 pengős kiegyezésről beszélni. Világitást, vizet nem akarnak fizetni.

— Tiszta tárgyilagosság és jóhiszeműség jegyében teszem ezt a megjegyzést, nem pedig politikum szempontjából. Mint a város vagyonának sáfárja, szükségszerüen kénytelen vagyok ezt szóvátenni. Emellett a nagyjelentőségü kérdés mellett, amit felhozni bátor voltam és amire vonatkozóan megjegyzéseim azt intendálják, hogy bizonyos reformokat kell létesitenünk a pénzkezelés kérdésében. Az adókezelés nagyon helyes, mert végeredményben a várossal szemben azt mondom,

ahol ötven százalékát elviszik a keresetnek, ott megszünik reális lenni az adó.

— Ha a posta diját emelik, kisebb lesz a bevétel. Megjósoltuk, bekövetkezett. Ha felemelik az adókulcsot, kisebb a bevétel. Ez olyan igazság, amely ellen nem lehet hadakozni. Inkább általános legyen a bevétel, mint magas kulccsal különleges.

A zugligeti szerencsétlenség

— Szóbakerült a zugligeti szerencsétlenség kérdése is; minden előttem felszólaló bizottsági tagtársam rámutatott erre, de még eddig nem hallottam a vizsgálat eredményét. Kérem a polgármester urat, hogy a Beszkárton kivül tessék meghallgatni azt az apácát is, aki jelen volt a szerencsétlenségnél, mert értesülésem szerint annak részéről más adatok vannak, mint ami a Beszkárt hivatalos jelentésében foglaltatik.

Mindenesetre megrovom azt az ad-

Zongorák
pianinók, harmóniumok,
uj és keveset használt állapotban, mélyen leszállitott árakon, minden tekintetben megbizható jótállás mellett Javitások, hangolások szakszerüen végeztetnek. Kedvező részletfizetés.
DEHMAL aranykoszorus mester ernél, Rákóczi-ut 19. félemelet.

Labriola SZINHÁZ-VARIETÉ
(TISZA KÁLMÁN-TÉR)
A kéthetes premierek színháza!
Minden hónap 1-én és 16-án uj müsor
Jegyek 60 fillértől 4 pengő.

Hasznos tudni

mindazoknak, kik az ártalmatlan és tisztán természetes hashajtó ásványvizek iránt nagyobb bizalommal viseltetnek, hogy

Az „IGMÁNDI" vízben ösgyógyerő rejlik. Mestersséges pótlás nem sikerült eddig.

Az Igmándi víz használati utasításai mindenütt kaphatók

Schmidthauer **Igmándi** keserűvize

hatékony forrás-sókban **egész Európa** leggazdagabb ilynemü ásványvize. Rendszerint már kisadag: ¼ vagy ½ pohár elegendő, miáltal a nagyobb mennyiségek fogyasztása feleslegessé válik, tehát gazdaságilag is viszonylag a legolcsóbb.

minisztrációt, amely egy próbakocsit ilyen kis gyermekek szállításánál akar kipróbálni, még hozzá ilyen veszedelmes pályán. Mert ha próbakocsit állitanak be a forgalomba, ott próbálják ki, ahol legfeljebb az intéző igazgató urak ülnek a kocsin, de nem a közönség.

De hogy a közönség testi épségére próbálják ki a kocsikat, mindenesetre lehetetlen adminisztrációnak tartom. Kénytelen vagyok ezzel a szigoru kritikával élni, mert ez a szerencsétlenség második izben fordul elő. A providencia követelte volna, hogy tessék a pályák kiigazitásáról gondoskodni.

A tabáni probléma

— A Tabán kérdésében teljesen értem a lakosság izgatottságát. Az is kétségtelen azonban, hogy a Tabán-kérdést meg kell oldani. Meginterpellálom a mélyen tisztelt alpolgármester urat és

várvavárom azt a bizonyos tabáni tervet, amely a közmunkáknak olyan nagy tömegét tenné lehetővé, amivel valóban munkaalkalmat tudnánk teremteni.

— Nagyon sajnálom, hogy a munkaalkalom teremtésénél — nem ezt tartom szem előtt — egyes szerencsés vállalkozók zsebeibe juttattunk összegeket, mert

én abban látom a főszempontot, hogy minél több munkást tudjunk foglalkoztatni.

Igy ugyanis az utépitésnél csődöt mond a mi szándékunk, mert egy-két vállalkozó vállalkozói haszonnal távozik és bekövetkezik az az eset, hogy

uj cégek, alkalmi cégek kedvezőbb helyzetben vannak, mint a régiek, amelyek pedig régi alkalmazottakat nem akarnak elbocsájtani és nem is akarnak kevesebbet fizetni, mint amennyit azelőtt kaptak, de ezek nem tudnak olyan kedvező árajánlatot benyujtani, mint az ad hoc vállalkozók, akik felfogadott emberekkel sokkal kisebb bérek mellett kalkulálnak.

— Nekünk a városi iparosságot kell elsősorban támogatnunk, valamint a városi polgárságot is támogatnunk kell, hiszen nem az a célunk, hogy éhbérért dolgozzanak.

— Annakidején sürgettem már a Közszállitási Szabályzat reformját, vagyis, hogy itten ilyen rettenetesen nehéz helyzetben,

ne a formulák álljanak az érdemnek az utjába, hanem módja legyen annak a felelős intézetnek segiteni ugy, ahogyan segiteni kell.

A Tabán-kérdésnél tehát nem egy szerencsés vállalkozó monopolizáljon, mert ezidőszerint ugyszólván monopolizálva van a kérdés.

— Erre a tőkeerősek ráfekszenek. Csaknem természetesen olcsó munkaerővel kombinálják a dolgot, mert

a tősgyökeres budapesti vállalkozókat rákényszeritik, hogy elbocsássák embereiket és igy azok kenyér nélkül maradjanak.

— Inkább vállaljon a polgármester ur több felelősséget ebben a kérdésben, mert meg vagyok arról győződve, hogy a közvélemény mellette fog állni és az egész autonómia is mellette fog állni, ha a Közszállitási Szabályrendeletnek a merev formalizmusai ellenére is módot fog adni arra, hogy a budapestiek előnyben részesüljenek.

Szövetkezeti bérházakat!

— A Tabán kérdésénél ugy képzelem a kérdés megoldását, hogy elsősorban

az ugynevezett Nagykörutun, az Árok-utcánál tervezett Nagykörutnál létesitsenek nagyobb bérházakat, még pedig szövetkezeti alapon, amelyekben el lehetne helyezni a tabáni iparosokat és kereskedőket.

Lehetetlen elképzelni, amikor valakinek ottan van egy régi kis koresmája, vagy boltja, akkor kidobják onnan. Annak már neve van, tőkeerős, tehát annak kell biztositani elsősorban a megélhetést. Az alsóbb részekben vannak olyan tősgyökeres polgárok, akik már decenniumok óta ott laknak és egészen jogos a kivánságuk, hogy ne dobják ki őket lakásaikból szükséglakásokba, vagy távolabb fekvő helyekre. Ha a munkát először lent kezdik, akkor ottan megvan a lehetőség arra, hogy a szabályozási tervet gyorsabban meg lehessen csinálni, mint a felsőbb részben. Ott már megvan a közmunka. Az Árok-utcában például megvan a villamos-, a vizvezeték, szóval minden megvan.

Az adminisztráció dicsérete

— Egyebekben pedig a polgármester ur jelentéséhez hozzájárulok, azt elfogadom, sőt még megtoldom valamivel.

Ha a székesfőváros 1932-ben meg tudott felelni kötelezettségeinek, dacára a 14 millió pengős adóbevételi hiánynak, ez kétségkivül az adminisztrációnak olyan néma dicsérete és a realitásnak olyan biztositéka, amelyre rámutatni kötelességemnek tartom.

A HÉV-program az átvétel után

Mit mond Borvendég alpolgármester?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Beszkárt igazgatósága a különböző városházi fórumokon hangoztatott panaszok orvoslása érdekében reformtervezetet dolgozott ki, sőt szó van tarifamódositásról is. Nem kétséges azonban, hogy igazi javulást — mint azt az *Uj Budapest* legutóbbi számának vezető cikkében kifejtette — csak *az egységes közlekedési elvek lefektetése* hozhat, amire azonban nem kerülhet sor mindaddig, *amig a főváros tényleges birtokába nem veszi a HÉV-et.* A HÉV átvételének elhuzódásáról *sokféle indokolást* hallottunk már, sőt *sok igéret* is elhangzott. A karácsonyi nyilatkozatokban azt jelentették be illetékes városházi tényezők, hogy *legkésőbb január első napjaiban sor kerül a HÉV tényleges átvételére*, vagyis arra, hogy az eredeti közgyülési határozathoz képest *a Beszkárt kezelésébe menjen át a HÉV.* Tekintettel arra a körülményre, hogy *a tényleges átvétel még mindig késik*, pedig már január közepén tartunk, magához *Borvendég* Ferenc alpolgármesterhez fordultunk felvilágositásért, akitől megkérdeztük, hogy *mikor veszi át végre a Beszkárt a HÉV-et és mikor kerül sor az átvétellel kapcsolatos intézkedések megtételére.*

Borvendég Ferenc
alpolgármester

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Négy különböző szerződést kellett megkötni* a HÉV átvételével kapcsolatosan. Ezeket a szerződéseket már megkötöttük, sőt az érdekelt tényezők valamennyi szerződést már alá is irták. Tegnap, *pénteken* a Beszkárt igazgatósága foglalkozott ezeknek a szerződéseknek az anyagával és a végrehajtással kapcsolatos intézkedésekkel. Ma, *szombaton*, a Pestszentlőrinci HÉV igazgatósága elé kerülnek az akták.

Mihelyt ezeken a formalitásokon tulleszünk, megtörténhetik a részvénypakett átvétele és ugyanakkor megtesszük az intézkedéseket a HÉV-igazgatóság ujjáalakitása iránt.

A tulajdonképpeni átvétel csak ezután történhetik meg, amennyiben

a Beszkárt és a HÉV között külön üzemviteli szerződést kell kötni

és azt a szerződést a Beszkárt igazgatósága csak az uj HÉV-igazgatósággal kötheti meg.

— Ennek a sokféle formaságnak az elintézéséhez időre van szükség. A formai átvétel most már rövid időn belül, *legkésőbb február közepéig megtörténik.*

Magának az üzem vitelének átadása nem történhetik meg előbb, mint március végén, április elején.

— A főváros közönségét nem a polgármester által történő formai átvétel érdekli, hanem inkább azok az intézkedések, amelyek a *HÉV átvétele után lesznek esedékesek.* Nem kétséges ugyanis, hogy

ugy a közlekedési relációk megváltoztatása, mint a közlekedési tarifa egységesitése szempontjából komoly eredmények várhatók a HÉV átvételével kapcsolatosan,

de ezeknek az eredményeknek a perfektuálása *csak a nyár folyamán válhatik aktuálissá*, amikor a Beszkárt a HÉV-et gyakorlatilag is átvette és a HÉV üzemét már maga irányitja.

Szó van a HÉV-tarifa reformjáról, a főváros határán belül a villamos tarifával való egységesitéséről, a belterületi végállomások kihelyezéséről és általában a HÉV üzemének a Beszkárt üzemével való kooperációjáról.

Mindezek *rendkivül jelentős* kérdések, amelyeknek kedvező elintézése ugy közlekedési, mint pénzügyi szempontból előnyös eredményekkel járhat a főváros közönségére nézve.

Felvetettük *Borvendég* alpolgármester előtt azt a kérdést is, hogy a HÉV átvételével kapcsolatosan szerzett telkek felhasználása és általában az uj fővárosi telekpolitika alapelveinek a lefektetése szempontjából mikor kerülhet sor konkrét intézkedésekre. *Borvendég* alpolgármester a következőket felelte:

— *A HÉV átvételével kapcsolatos telekproblémák megoldására* nézve konkrét nyilatkozatot még nem tehetek, mert egyelőre csak előkészitő munkálatok és tárgyalások vannak folyamatban, amelyek azért nem vezettek még végleges eredményre, mert *a legutóbbi hónapokban minden időmet igénybe vették a költségvetési és a sürgősebb pénzügyi természetü feladatok.*

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI ÚT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/b.
Gyár: VI., Jász-utca 14. szám
TELEFON: AUTOMATA 910—12.

Tiz év óta nem volt ilyen jó műsor a ROYAL ORFEUM-BAN mint a januári műsor!

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Beton, mahadám aszfalt felvágásához vegyen **bérkompressort**
Liska Jenő
okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
VIII., Baross-u. 77. Tel.: J. 33-5-42

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

Közüli gőz- és motorhengerlést vállal **WOLFF ERNŐ**
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-út 1. sz
Sürgönycim: WOLFFERE. Telefon: Ant. 1-80-88

KLEMENT JÁNOS
épület- és diszmübádogos
egészségügyi berendező
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 7
TELEFON: JÓZSEF 345—14.

BUKOVA LAJOS
ÉPÜLETÜVEGES
ÉS KÉPKERETEZŐ
Budapest, IX., Lónyay-utca 48.
TELEFON: AUT. 870-26

PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER ÉS BOKMAYER
városi irodák: Bpest, Főh. Sándor-tér 4.
Telefon: József 301—14 és József 301—16.
Gyár: Bpest, Noszlopi-u. 2. T. J.: 390-46.
GYÁRT:
mindenféle hőszigetelő anyagokat, gőzkészülékek, csővezetékek, hütőhelyiségek szigetelésére. „Kabe" jelü kovaföld épitési és szigetelési lemezeket. Száraz gipsztáblafalak, rabitzfalak, mennyezetek, stucco-munkák stb. szállitása és készitése.

MEGJELENT A
KALLOS JÁNOS-féle
„GAZDASÁGI, PÉNZÜGYI ÉS TŐZSDEI KOMPASZ"
1932/1933. évi évfolyamának második része két kötetben.
Tartalmazza: az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi, biztositó stb. vállalatok legujabb adatait. A már előzőleg megjelent két kötettel együtt — amely a budapesti és vidéki pénzintézetek adatait közölte — most már négy kötetből áll a nagymérvben kibővitett komplett kompasz
Mind a négy kötet ára együtt — több mint 2000 oldal terjedelemben — 60 P
Megrendelhető a PESTI TŐZSDE kiadóhivatalában, Budapest, IV., Városház ucca 6. Telefon: 89—6—96 és 89—1—86

MEGRENDELÉS. Levágandó és beküldendő.
KALLÓS JÁNOS-féle
„Gazdasági, Pénzügyi és Tőzsdei Kompasz"
BUDAPEST,
Ezennel megrendeljük IV., Városház u. 6.
Kallós Jánosnak, a Pesti Tőzsde főszerkesztőjének:
„GAZDASÁGI, PÉNZÜGYI ÉS TŐZSDEI KOMPASZ" 1932/33. ÉVRE
cimü évkönyvét egy példányban **60** pengőért, mely összeget a Kompasz leszállitásakor kifizetjük.
cégszerü aláirás.

A Pollacsek és Epstein cég taxi-diktaturája a műegyetemi embléma védelme alatt üldözi az y és h betüket

Revizió alá kell venni a Turul Autóforgalmi R. T. fővárosi engedélyokiratát, amely szégyenletes borravalóval intézi el a műegyetemi ifjuságot és nem biztosit számukra helyet a volán mellett

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Legutóbbi számunkban részletesen ismertettük annak a harminc autótaxi-engedélynek az utját, amely a keresetnélküli műegyetemi hallgatók megsegitésétől kiindulva a *Ferdinándy* Gyula volt belügyminiszternek juttatott 58.000 pengő készpénzen, *Klein* József nyug. fiakertulajdonos Szvetenay-utcai házán, a *Pollacsek és Epstein cég* Ráday-utcai trezórjáig vezetett. *A nagy fogadkozás*, hogy harmadik személyek anyagi érdekének nem szabad háttérbe szoritania a főcélként elgondolt eredeti eszmét, vagyis az ifjuságnak az ügyét, *jámbor akaratnyilvánitás volt: a Turul Autóforgalmi Rt.-nek ma egyetlen célja van és pedig az, hogy a kitünő tulajdonosok a Pollacsek és Epstein cég üzleti hasznát növelje.* Vizsgáljuk meg ez alkalommal, hogyan helyezkedett el a turulos lobogó alatt a Pollacsek és Epstein a taxi-engedélyesek társadalmában, hogyan és mennyiben tartja tiszteletben a megkötött szerződéseket, miképpen bánik sofőrjeivel, akik között *elvétve még műegyetemi hallgató is akad!*

A szerződést, amelyben a Királyi József Műegyetemi Segélyegylet és a Turul Autóforgalmi R. T. megállapodást létesitettek, a Segélyegylet részéről *Oltay* Károly műegyetemi tanár, az egyesület tanári és *Szigeth* László, az egyesület ifjusági elnöke irták alá, de láttamozta azt pecsétes aláirásával jóváhagyása jeléül *Szily* Kálmán dr. államtitkár, a műegyetem azévi rektora is. A szerződés megállapitja, hogy *az állásnélküli okleveles és keresetnélküli szigorló mérnökök és műegyetemi hallgatók megélhetésének biztositása céljából kérte a harminc autótaxi üzembehelyezésére vonatkozó hatósági engedélyt, amelyet a tanács a Segélyegylet kérelmére a Turul R. T.-re ruházott át, illetve azokat a részvénytársaság részére ujból engedélyezte.*

Minden egy pengőből: öt fillér a Segélyegyletnek!

A szerződés szerint napi 50 pengő bevételen alul a bruttó bevétel 5%-át, 50 és 60 pengős bevétel között 6%-át, 60 pengős bevételen felül pedig 7%-át köteles a részvénytársaság a segélyegyletnek fizetni. *Azon humánus cél elérése érdekében* — állapitja meg a szerződés — *amely a taxi-rendszámok engedélyezésekor a főváros tanácsa előtt lebegett, a Turul köteles az egyéb megszabott feltételek megléte esetén azokat a műegyetemi hallgatókat, szigorlókat, mérnököket felvenni és alkalmazásban tartani, akik a vállalat részéről a sofőrökkel szemben támasztott összes követelményeknek teljes mértékben megfelelnek.* Ha a Turulnál sofőri állás kerül betöltésre, akkor *elsősorban a Segélyegylet által ajánlott műegyetemi végzettségü sofőröket kell alkalmazni, természetszerüen a megfelelő vizsga letétele után.* A szerződés szerint azonban a Turulnak jogában áll felvételre alkalmasnak talált műegyetemi végzettségü gépkocsivezetők hiányában *hivatásos és általa megfelelőnek talált* gépkocsivezetőket alkalmazni. Különféle *nyaktörő kautélák* nehezitik meg a szigorló és végzett mérnökök sofőri alkalmazását azon a cimen, hogy a Turul a bruttó bevétel öt százalékával, amit a szerződés *igen jelentős részesedésnek* nevez, amugy is *számos szegénysorsu műegyetemi hallgatónak teszi lehetővé tanulmányainak folytatását.*

A Segélyegylet hivatalos jelvénye Pollacsekék autóin

Mindenesetre azonban a szerződés kötelezi a Turult arra, hogy *az üzem megindításától számitott hat esztendőn át évente harminc, a Segélyegylet által ajánlott okleveles vagy szigorló mérnököt, illetőleg műegyetemi hallgatót saját költségén díjmentesen gépkocsivezetőknek kiképez, anélkül azonban, hogy az ekképp kiképzett gépkocsivezetők tényleges alkalmazásáért szavatolna.* Mindezek ellenében a Segélyegylet megengedi, hogy a Turul Rt. az általa üzembe helyezendő gépkocsik külsején a Segélyegylet hivatalos jelvényét — *piros-fehér harántmetszett-tárcsa* — használhassa.

Hetven sofőrből négy a műegyetemi

Nézzük most már *kik ülnek* a műegyetemi lobogó: a piros-fehér harántmetszett-tárcsa védelme alatt a Turul-kocsik volánjánál! Jelenben a Turulnak összesen *hetven sofőr alkalmazottja van*, akik közül *okleveles mérnök egy, müegyetemi hallgató három!* Akadnak ugyan a sofőrök között érettségizettek is, azonban ezek alkalmazása független a szerződéstől és általában *inkább a köznyomoruságnak*, mint *a Pollacsek és Epstein cég jó szivének* tulajdonitható. Egyébként *a müegyetemi jelvény árnyékában hivatásos sofőrök huzódnak meg*, noha kétségtelen, hogy a szerződés fentemlitett pontozatai szerint a Turulnak *elsősorban mérnökembereket kellene* alkalmaznia, sőt a jelentkezők közül azokat különleges sofőri kiképzésben részesitenie.

Epstein nem szereti az y és h betüket

A müegyetemi hallgatóknak a vállalatnál való helyzetére *élénk világot vetnek egyes beadványok, jelentések és jegyzőkönyvek, amelyek a Müegyetemi Segélyegylethez, Wolff Károlyhoz és Magyarország miniszterelnökéhez mentek el.* Igy a mult év junius 28-án két mérnök-sofőr jegyzőkönyvet vétetett fel a Segélyegyletnél, amely szerint *Epstein Zoltánnak, a részvénytársaság igazgatójának abban a ténykedésében, amellyel az elbocsájtásokat kezeli, tendencia van, a felvételeknél a Segélyegylet által ajánlottakat lehetőleg mellőzi.* Igy pl. a legutóbbi időben is ajánlotta a Segélyegylet *Mth* Rezső urat és *Nemes* Zoltán okl. gépészmérnök urat, akik a vállalat vizsgáján mindenben megfeleltek és ennek ellenére is *legutóbb alkalmaztak öt uj sofőrt*, de a fent megnevezetteket nem. *Epstein* Zoltán, a Turul Rt. igazgatója ugyanezen jegyzőkönyv szerint kijelentette többek előtt a következőket: *először az y betüsök (Ferenczy, Flaskay, Lehotzky, Zilahy stb.), azután pedig a h betüsök (Vargha stb.) kerülnek leszerelésre!* Egy másik jegyzőkönyv tanusága szerint ha a Segélyegylet ajánlatára jelentkezik valaki felvételre, *nagy torturákon keresztül bejutva, az elbocsájtást semmi körülmények között el nem kerülheti.*

Emberi mivoltuk respektálását kérik a mérnök-sofőrök

Nem hozzánk, müegyetemi hallgatókhoz, — mondja egy panaszirat, amelyet *Wolff* Károlyhoz intéztek — hanem egyszerü sofőrökhöz sem illő módon kezeltetünk a vállalatnál, emberi mivoltunkat megalázó bánásmódban van részünk és kénytelenek vagyunk a legnagyobb gorombaságokat és megaláztatásokat elviselni, hogy kenyerünket megtarthassuk. Nem kérünk mi Méltóságos Urunktól protekciót, nem kivánunk mi semmi néven nevezendő előnyt, csak azt kérjük: *magas befolyásával odahatni kegyeskedjék, hogy emberi mivoltunkat respektálják.* Nem mertük mostanig szavunkat hallatni, de kitört belőlünk a keserüség, amidőn *kénytelenek voltak egyesek a közelmultban Méltóságos Urunknál tisztelegni és jó arccal védeni azokat, akik bennünket tipornak.*

Gömbös Gyula miniszterelnökhöz irt beadványukban elmondják egyesek, hogy *egy y-nal végződő nevü intellektuell kartársukat, aki a Segélyegylet ajánlásával került annak idején a Turulhoz, csak azért, mert egy városházi küldöttségben résztvett, azonnali hatállyal elbocsájtották állásából.* A miniszterelnök ur felhivja a társadalmat — jajdul fel keservesen a beadvány — hogy keresse mindenki a békés egyetértést, ezzel szemben *Epstein igazgató nyiltan üldözi az intellektuell sofőröket!*

Kinek hisz Oltay professzor?

A mult év decemberében a Turul R. T. — mint egy, a Segélyegylethez cimzett beadvány előadja — megszüntette a napidijat és áttért a százalékos részesedésre, ugy hogy a sofőr most *a brutto bevétel 18 százalékát kapja fizetésül.* Ilyen mértékben — állapitja meg a panasz — *egyetlen-egy taxi-fuvarozóvállalat sem csökkentette a sofőrök fizetését.* Még azok a küzködő kisiparosok is, akiknek csupán egy kocsijuk van és akiknek az üzemköltsége jóval több és terhesebb, nemcsak hogy nagyobb százalékot adnak a sofőröknek, hanem még a podgyász után járó dijat is nekik juttatják. *A főváros nem azért adta a dusgazdag Pollacsek és Epstein építész cégnek az engedélyeket* — folytatja a beadvány — *hogy lehetővé tegye számukra a mértéktelen vagyonszerzést, hanem azért, hogy az ekképp eredő jövedelemből a Segélyegylet a szegénysorsu egyetemi hallgatókat segélyezhesse.*

A fővárosnál *folyik bizonyos vizsgálat*, ez azonban meglehetősen elhuzódik, főleg azért, mert a közlekedési ügyosztály csak a Segélyegyletet ismeri el tárgyaló félnek. A Segélyegylet pedig — a látszat szerint — *nem veszi megfelelő mértékben figyelembe* ezeket a panaszokat: *Oltay* Károly müegyetemi professzor, aki a Segélyegyletet a Turul igazgatóságában képviseli, minden valószinüség szerint *inkább hisz igazgató társainak, mint fiatal kollégáinak.*

Mennyit keres a Turul?

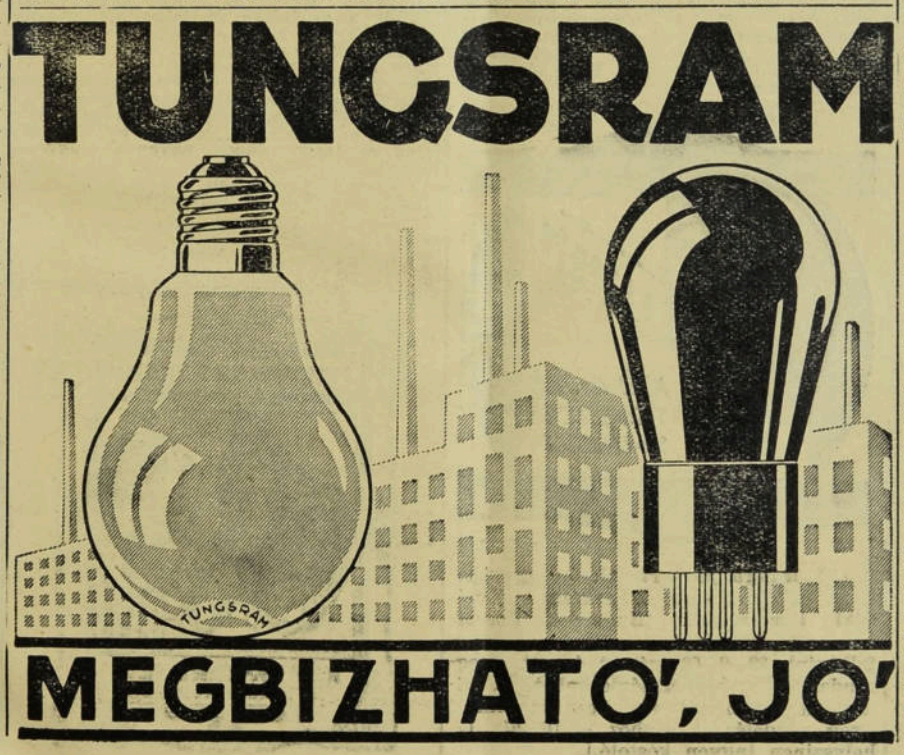
Nézzük végezetül *a kitünő részvénytársaság belső strukturáját és vagyoni viszonyait*, a cégbiróságnál elfekvő adatok tanusága szerint!

A Turul Autóforgalmi Rt. a Ráday-utca 24. számu házban székel, igazgatósági tagjai *Oltay* professzoron felül *Epstein* Rezső és *Pintér* Oszkár, a *Pollacsek és Epstein cég beltagjai*, *Morvay* Oszkár és *Szende* Dezső ügyvédek, továbbá egy *Erdei* Károly nevü ur. A részvénytársaság alaptőkéje 150.000 P, ennek felét azonban *mindezideig nem fizették be a részvényesek.* Az 1931 december 31-i mérlegszámla szerint a részvénytársaság beruházásai 314.298 pengőre rugnak, *egyetlenegy pengővel többel:* 314.299 pengővel tartozik a részvénytársaság hitelezőinek, 61.576 pengővel szerepel az adósok rovata, 12.829 pengőre rugtak az elmult évben az általános költségek, a részvénytársaság vesztesége az elmult esztendőben *fillérre ugyanennyi volt.* Arra vonatkozóan, hogy *mennyi volt a cég bruttó bevétele és mennyi jutott ebből a Segélyegyletnek, nem sikerült adatot megtudnunk, pedig ez lenne a legérdekesebb: mennyit fizet ténylegesen Pollacsek és Epstein a müegyetemi emblémáért!*

Lenéző vállránditással . . .

A fentiek alapján *csak egy feladata lehet a székesfőváros közlekedési ügyosztályának:* sürgősen revizió alá venni a Turul Rt.-nek kiadott használati engedélyt, arra kötelezni a részvénytársaságot, hogy *maradéktalanul teljesitse kötelességét a műegyetemi ifjusággal szemben.* Nem a ravasz köntörfalazással megkötött szerződés paragrafusai szerint, hanem *az eszmének nyilt és jóindulatu értelmében, ne üldözzék a Turulnál a diplomás ifjuságot*, y-nal, vagy anélkül, *hanem szeressék, támogassák és karolják fel.* Hogy *Pollacsek és Epstein urak* mit csinálnak a saját mérnöki magánirodájukban, az az ő dolguk, de a Turulnál, amelynek taxi-engedélyeit a főváros közönségének azon intenciójából nyerték el, hogy a *diplomás ifjuságon legyen segitve*, vannak bizonyos kötelezettségeik, amelyek fölött egy *jellemző, lenéző vállránditással átnézni nem lehet!*

CLARIDGE ÉTTERMEK
TÁNC, BRIDGE-SZALON, SÖRÖZŐ
MEGNYILIK JANUAR KÖZEPÉN
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
TULAJDONOSOK TACHLER TESTVÉREK

Hirek

A FANSZ köszönete Petrovácz Gyulának. A költségvetés tárgyalása során *Petrovácz* Gyula a törvényhatósági bizottságban ugy a maga, mint pártja, de a közgyülés egyetemének nevében is köszönetet és elismerést mondott a főváros egész tisztviselői karának odaadó, önzetlen és eredményes müködéséért. Ez a tisztviselői kar — mondotta *Petrovácz* — amelyet a fizetéscsökkentés három izben ért, amelyet minden kedvezményének elvonása ért, mindezek ellenére *fáradhatatlanul tevékenykedik a főváros érdekében és ugy képzettségével, mint munkakészségével teljes elimerésünket vivhatja ki a tekintetben, hogy nincs még egy olyan közület, amelynek tisztviselői kara ezt a tisztviselői kart felülmulni tudná.* A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének tisztviselői osztálya *Liber* alpolgármester elnök és *Budó* levéltárnok főtitkár, aláirásával *meleghangu levélben köszönték meg Petrovácz beszédét.* Ez a figyelmes megemlékezés — mondja a levél — jól esett valamennyi alkalmazottnak és igen alkalmas arra, hogy *ügybuzgalmunkat fokozza*, különösen a most felette sulyos időkben. Amidőn szeretetről tanuskodó nemes tettéért *hálás szivvel mondunk köszönetet*, mély tisztelettel kérjük Méltóságodat, hogy bennünket továbbra is becses jóindulatában megtartani méltóztassék.

A Fővárosi Közlöny és a közgyülési tudósitások. A törvényhatósági tanács költségvetési tárgyalása során Csilléry András dr. tudvalevően azt az inditványt tette, hogy a törvényhatósági bizottság és a közigazgatási bizottság üléseiről szóló naplók ugy mint eddig, szó szerinti szövegben jelenjenek meg a főváros hivatalos lapjában, a Fővárosi Közlönyben. Az ekképpen előálló költségszaporulatra vonatkozóan fedezetet is kijelöltek és a Fővárosi Közlöny költségelőirányzatát a javaslatnak megfelelően módositották. A közigazgatási bizottság hétfői ülésén Csilléry kérdésére az elnöklő Huszár főpolgármester kijelentette, hogy január elsejétől, az uj költségvetési év kezdetétől, ugy a közgyülés, mint a közigazgatási bizottság gyorsirói feljegyzései a Fővárosi Közlönyben meg fognak jelenni. Csupán arra vonatkozóan nem történt még döntés, hogy a teljes gyorsirói feljegyzés megjelenjen-e, vagy azokból a kisebb jelentőségü részeket, elsősorban a közbeszólásokat, elhagyják. A visszaállitott régi rendnek megfelelően a közigazgatási bizottság hétfői üléséről szóló tudósitás a Fővárosi Közlöny legközelebbi számában már meg fog jelenni.

Hunyadi János természetes keserüvíz

az emészlőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan

SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Estélyek a Mária-utcai kaszinóban. Spannberger Alajos dr. tanácsnok fáradhatatlan rendezésében az uj évben is magasszinvonalu müvészi esték fogják gyönyörködtetni a Mária-utcai kaszinóban a fővárosi tisztviselőket. Január 14-én, szombaton, irodalmi est lesz Mécs László, a kitünő iró, Báthy Anna, az Operaház tagja, Csóka Béla operaénekes, felvinci Takács Alice hegedümüvésznő, ráczalmási Molnár Anna hárfamüvésznő és Kenessey Jenő, az Operaház karnagyának közreműködésével. Február 4-én müvészest, 18-án müsoros ismeretterjesztő előadás következik, március 18-án pedig a Budai Vigadóban a nemzeti ünnep alkalmából tart estélyt a FANSZ, ez alkalommal Antal István dr. miniszteri tanácsos, sajtófőnök tartja az ünnepi beszédet.

Pogány Zsigmond jubileuma. A főváros Hirdetővállalatának tisztikara szombaton este nyolc órakor ünnepli társasvacsora keretében a Szent Gellért-szálló szalonjában jelenlegi vezetőjének, Pogány Zsigmond aligazgatónak a székesfővárosnál való szolgálata harmincadik évfordulóját.

TÜSKÉK

A tisztviselő-gyerekek és a gyakornoki állások

Levél a Szerkesztőhöz

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur! Az a nagy szeretet, amellyel Szerkesztő ur érdemes sajtóorgánuma a fővárosi tisztviselők irányában viseltetik, bátorit fel arra, hogy soraimközlését kérjem, annál is inkább, mert nem a magam egyéni ügyéről van szó, hanem a fővárosi tisztviselőtársadalom egy olyan közös kérelméről, amelynek teljesitése egyedül és kizárólag a polgármester ur atyai jószivétől függ.

A gyakornoki állások ügyében emelem fel szavamat; ezekre az állásokra, noha a pályázat meghirdetése még legalább egy hónap mulva lesz, már eddig is ezerszámra futottak be a kérvények és a protektorok ajánlólevelei a főváros vezetőségéhez. Szorongva várjuk a főváros döntését arra vonatkozóan: előnyben részesitik-e a pályázatoknál a tisztviselő-gyerekeket; azokat a diplomás állástalanokat, akiknek édesapjai egy emberöltőt töltöttek el a főváros tisztességes szolgálatában. A nagy tülekedésben, amely ezekért az állásokért meg fog indulni, lesznek-e tekintettel reánk, akik az élet alkonyán az irtózatos gazdasági viszonyok, folyton csökkenő fizetés és kilátástalan előléptetési remények közepette már csak azzal törődünk, hogy nyugodtan hajthassuk fejünket az örök nyugovóra, mert az a darab városi kenyér, ami nekünk jutott, ha talán kisebb és még szárazabb formában is, táplálni fogja az életnek most nekiinduló fiainkat!

Nem nepotizmusról van szó, mélyen tisztelt Szerkesztő ur, ez az idejét mult szó a béke boldog esztendeire vonatkozik. A folytonosság fenntartását kivánja a mi fiaink alkalmazása révén a főváros érdeke, ha az apák jók voltak évtizedeken át a közszolgálat számára, meg fognak felelni a fiak is! Hányan vagyunk, édes jó Istenem, kettő-három és még több gyerekkel; az egyik jogász, a másik orvos, a harmadik filozopter: egyebet nem tudtunk nekik juttatni, mint a neveltetést, a tandijat, a tankönyvek árait, ruhát, cipőt, más örökséget nem tudunk reájuk hagyni, mint a diplomát, amelyet a szánktól elvont falatok árán szereztünk meg számukra!

Mindenképpen jogos, méltányos és indokolt tehát, hogy a tisztviselőgyerekek előnyben részesittessenek az idegen pályázókkal szemben a gyakornoki állások betöltésénél! Kétségtelen, hogy fővárosi alkalmazottak gyermekeivel végeredményben nem száz, hanem ezer gyakornoki állást be lehetne tölteni, mi annyira szerénytelenek nem vagyunk, hogy az összes állásokat kérjük: nem kivánunk egyebet, mint a százból harminc-negyven gyakornoki állást, olyképpen azonban, hogy már előre kimondassék, hogy az állások bizonyos hányadára csak aktiv vagy nyugdijas fővárosi alkalmazott gyermeke fog kinevezetni. Végezetül: argumentum ad hominem: a polgármester ur, akinek édesapja egyik büszkesége volt a főváros tisztviselői gárdájának, nem tagadhatja meg támogatását azoktól a tisztviselőktől, akik fiaikat kivánják a fővárosnál elhelyezni! Szerkesztő urnak soraim közléséért hálás köszönetet mondva, vagyok készséges hive: Egy tisztviselő családapa.

Hátizsák, sátor és ponyva, pokróc, kötél és zsineget vehet olcsón

NEDELKÓ SÁNDOR

cégnél, **Budapest, VII., Károly király-ut 15**

Telefon: 41—5—07
94 éves cég

Turista-előadás a FANSZ-ban. A „Budapest" Sport Egyesület Turistaszakosztálya 1932/33. évi vetitettképes előadássorozatának harmadik előadását 1933 január 17-én, pontosan este ½7 órakor rendezi a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének VIII., Mária-utca 10. szám, I. em. alatti kaszinóhelyiségében. Ez alkalommal Romhányi Antal dr. székesfővárosi fogalmazó és neje együttes előadást tartanak „Barangolásaink Bajorországban" (I. rész) cimmel. Az előadást a Budapesti Német Férfikar (Deutscher Männerchor Budapest) szólókvartettje (Tagok: Hartl Frigyes, Kohlert Walter, Dummel Ottó, Frankl Frigyes urak) hangulatos dalokkal kiséri Szikla Adolf ny. operaházi karnagy vezetésével. A szakosztályi tagokat és vendégeket szivesen várja az elnökség. Belépődij nincs. Előadás után a kaszinóban szakosztályi ülés és társasvacsora lesz. Utóbbira előzetesen kell az előadónál jelentkezni (Központi városháza. Polgármesteri III. ügyosztály. Telefon: Városháza 452. mellékállomás).

x Elsőrangu jó bort olcsón ugy ihatunk, ha elmegyünk a Szekszárd Borvidéki Bortermelők (Budapest, József-utca 19/a) borkimérőjébe, vagy telefonon felhivjuk 32—0—63 számot és ott megrendeljük a borszükségletünket. A világhirü szekszárdi vörösborokat már 5 üveg rendelésnél házhoz szállitják. (A helyszinen ingyen kóstoló.).

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek **az I. ker. Uj Szent János-kórházban bérleti alapon létesitendő állami távbeszélő hálózattal kapcsolatos automatikus házi távbeszélő berendezési** munkákra.

A bánatpénz tekintetében a fennebb emlitett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai ivenként 0.50 pengőért kaphatók 1933. évi január hó 13-tól kezdve naponta 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály IV., Központi városháza, III. em. 342. sz. szobájában.

A rajzok, tervek és minták megtekinthetők és a szükséges felvilágositás megszerezhető Fekete Sándor főmérnök előadónál, a Központi városházán, III. em. 328/a ajtó alatti hivatalos helyiségben.

Az ajánlatok **1933. évi február hó 11-én (szeptember) d. e. ½11 óráig** a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály III. em. 350. sz. szobájában adandók be. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanazon ügyosztály ülésteremében (III. em. 351. sz.) 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi január hó 7-én.

A polgármester megbizásából:

Wossala s. k.
tanácsnok.

Lakbér: havonta!

A fizetés és a lakbér után járó adót külön vonja le a számvevőség

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A kormány tudvalevőleg rendeletet bocsátott ki, amely szerint február elsejétől kezdve az összes állami alkalmazottak lakbérüket havonként kapják. A polgármester olyképpen intézkedett, hogy mint az állami tisztviselők február elsejétől kezdődően, a főváros összes tisztviselői, tanügyi és üzemi személyzete szintén havonta kapják meg lakbérüket.

Az egy hónapra szóló lakbér megállapitása olyképpen történik, hogy a november elsején kifizetésre került negyedévi lakbért három részre osztják, vagyis az addig élvezett teljes lakbért február elsején, március elsején és április elsején három egyenlő részletben fizetik ki az alkalmazottaknak.

A polgármester intézkedett a lakbér után fizetett adó levonásáról is. A lakbért terhelő adót külön kezelik a fizetést terhelő adótól, vagyis azok az aggodalmak, hogy a lakbért hozzácsapják a fizetéshez és együttesen vonják le az adót, nem váltak valóra. A lakbért terhelő adót a számvevőség szintén három egyenlő részletre osztja és minden hónapban levonja a kifizetésre kerülő házbérből.

A polgármester ujabb sürgető felterjesztést intézett a kormányhoz a készülő nyugdijtörvény ügyében. Az uj fővárosi törvény tudvalevően kötelességévé teszi a főváros adminisztrációjának, hogy az érvényben levő szabályrendeleteket az uj törvény intenciói szerint átdolgozza. Az elnöki ügyosztály ezen munkálkodása közben sor kerül a sok tekintetben erősen elavult fővárosi nyugdijszabályzat átdolgozására is. Időközben arról terjedtek el hirek, hogy a kormány az állami nyugdijasokra, de érvényesen a törvényhatóság nyugdijasaira is, az országgyülés képviselőházához uj törvény beterjesztését tervezi. A főváros még az elmult év novemberében feliratot intézett a belügyminiszterhez, megkérdezvén, megfelelnek-e a valóságnak az uj nyugdijtörvény megalkotásáról szóló hirek és szükségesnek tartja-e a miniszter, hogy a főváros az uj nyugdijszabályzatát csak a törvény jogerőre emelkedése után készitse el. A belügyminisztérium mindezideig nem adott választ a főváros kérdésére, miért a polgármester az elmult héten ujabb sürgető felterjesztést intézett a belügyminisztériumhoz, kiemelvén, hogy a főváros uj nyugdijszabályzatának elkészitése immár elodázhatatlan, annak elkészitése azonban a kormányzat erre vonatkozó álláspontjának ismerete nélkül nem lehetséges.

A kerületi választmányi tagok bevonása a székesfőváros inségenyhitő tevékenységébe. A közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály levélben kérte fel a kerületi választmányi tagokat, közöljék vele, óhajtanak-e a hatósági inségenyhitő tevékenységbe bekapcsolódni és a fennálló egyes fontos intézmények ellenőrzését vállalni. 216 kerületi választmányi tag közül 133 igenlő választ küldött és ezeket az ügyosztály vezetője értekezletre hivta össze f. hó 11-ére. Az értekezleten a meghivottak teljes számban megjelentek és egy-egy főzőhely, hajléktalan menhely vagy melegedőszoba, az inségesek szén- és fautalványait beváltó egy-egy kiskereskedő, vagy a kenyérutalványokat beváltó egy-egy péküzlet ellenőrzését elvállalták. A részletes ismertetés és a kerületi választmányi tagoknak az ellenőrzendő intézményekhez való beosztása után hosszantartó vita alakult ki, amelynek folyamán már is igen sok fontos idevágó kérdés és vélemény tisztázódott. A kerületi választmányi tagok ellenőrző munkájukat hétfőn, január 16-án kezdik meg.

— Az „Igmándi vizben ősgyógyerő rejlik, Mesterséges pótlás nem sikerült eddig.

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8—10.
TELEFON: 80-5-03.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYARU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-69.

Állatorvos-bajok

Hiányzik az egységes vezetés, rossz a fizetés, nincs munkaruha!

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Lapunk egyik karácsony előtti számában, melyben a *székesfővárosi állatorvosok egységes vezetésének hiányát* és a legrosszabb fizetési osztályokba való sorolását tettük szóvá, minden érdekelt elismerését és azon elhatározást váltotta ki, hogy *végre-valahára rendezni kell ezt a kérdést, annál is inkább, mivel csak negyven egynéhányan vannak az érdekeltek.*

Magyarázatra cikkünk azon része szorul, melyben hivatali tennivalóikat a birói funkcióval hoztuk összehasonlitásba, pedig ez könnyen érthető, mert hiszen az állatorvos ugy a vágóhidi, mint a csarnoki és piaci vizsgálatoknál *subyos anyagi és erkölcsi kérdésekben* megfelebbezhetetlenül dönt.

Jól értesült körökben ezzel kapcsolatban a következő példákat hozták fel:

Magánfogyasztásra hoznak be sárgaságban (icterus universalis) szenvedett sertést — illetve annak a husát — *mit tegyenek ezzel,* mivel ez, ha kisfoku — hogy ugy mondjuk, csak *szépészeti hiba.* Tehát *szabadon is bocsáthatja a* fennálló rendeletek értelmében, de viszont *el is vonhatja* a közfogyasztástól.

Vagy pl.: *üzletellenőrzéshez küldött állatorvos* valamely mühelyben hulló vakolatot, vagy kifogásolható, réseket feltüntető asztalt talál; a tulajdonos a rossz anyagi viszonyokra hivatkozik, feltételezhető-e a hanyagság, vagy sem?

Mindenesetre *külön rendelet nincs* és igy a meglévők között kell válogatnia, hogy melyik alkalmazható az adott esetben, mert ezen döntésnek *nem szabad merevnek lennie,* hanem az összes rendeletek figyelembevételével a mindennapi élethez kell alkalmazkodnia.

Rendeletek hiányában sokszor egyéni nézetek alakulnak ki, melyek sokszor helytelen irányba terelődnek és igen sokszor nemcsak anyagi, hanem érzékeny erkölcsi károkat okoznak. *Egységes vezetés mellett ezen egyéni nézetek kiküszöbölhetők* és teljes biztonságot nyujtanak arra, hogy melyik helyes közegészségügyi és állategészségügyi szempontból.

Mindent azonban nem lehet *egy széttagolt kartól várni!*

Egyelőre nem is beszélünk arról, hogy a vizsgálathoz teljesen át kell öltözködniök *(de mibe?),* mert utcai ruhájuk néhány nap alatt teljesen tönkremenne. (Tudniillik már *hét éve nem kapnak semmilyen munkaruhát.)*

És hiába — minden szanálás dacára — *a ruha bepiszkolódik és szétmegy,* mert a marhának vére van, a sertésnek hája, az uj hideghusrakodó pedig — *észak felől nyitott!*

GAZDASÁGI ÉLET

A filmgyári dráma utolsó felvonása

A Pedagógiai Filmgyár hétfői közgyülésén a részvénytőke teljes elvesztéséről tesznek jelentést a felszámolók

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Utolsó jelenetéhez közeledik a felszámolás alatt álló Pedagógiai Filmgyár tragédiája: hétfőn délelőtt *Némethy* tanácsnok szobájában utolsó rendes közgyülését tartja a felszámolók összehivása alapján a részvénytársaság, hogy az utolsó teljes üzletév, az 1931-es vagyonkimutatását letárgyalják és ezzel kapcsolatosan a részvénytársaságot feloszlottnak jelentsék ki.

A közgyülés elé kerülő *vagyonkimutatás szerint* a részvénytársaság házipénztárában mindössze 4 pengő 98 fillér készpénzkészlet van, a Községi Takarékpénztárnál 5646 pengő a folyószámla-betét, a postatakarékpénztárnál mindössze 20 pengő 17 fillér. Berendezések cimén 110.800 pengőt vesz fel a vagyonkimutatás, a készgyártmányokat 89.200 pengőre értékelik, a vetitőgépeket 17.087 pengőre. 46.153 pengővel tartoznak különböző adósok a részvénytársaságnak, amely az 1930. évi veszteséget végeredményben 444.177 pengőben tünteti fel.

Nem kevésbé szomoru *a mérleg teher-oldala.* A 600.000 pengős alaptőke mellett 65.219 pengővel tartoznak a *hitelezők,* passziv perekre és kétes követelésekre 53.000 pengőt tartalékoltak. Végeredményben tehát a részvénytársaság egész alaptőkéje elveszettnek tekinthető.

Arra vonatkozóan, hogy *a filmgyár bukásáért, az elkraholt százezrekért, a közpénzek herdálásáért* kit terhei a felelősség, meg fog indulni a felelősségre vonó eljárás. Az erre vonatkozó törvényes intézkedéseknek nem akarunk elébevágni, de kétségtelennek tartjuk, hogy a törvényhatósági tanácsnak a filmgyár igazgatóságában résztvevő képviselői nem elégednek meg a vagyonkimutatás egyszerü tudomásulvételével, hanem *egyéb eljárások után kiáltanak.*

Elkészült az uj ut- és csatornaépitési szabályrendelet. Az ut- és csatornaépitési ügyosztály Király Kálmán müszaki főtanácsos irányitása mellett elkészitette az ut- és csatornaépitési szabályrendeletnek az uj fővárosi törvény által követelt revizióját. Az uj szabályrendelet tervezete a közeli hetekben már az illetékes szakbizottságok elé fog kerülni. Az uj szabályrendelet megállapitja, hogy az utburkolatok fenntartása, javitása, átépitése vagy eltávolitása a főváros kizárólagos joga. A burkolási munkálatokról a közvetlenül érdekelt ingatlantulajdonosokat a fővárosnak a munkálatok megkezdése előtt huszonnégy órával értesitenie kell. Az utburkolatok költségét az érdekelt ingatlanok tulajdonosai fizetik meg. A burkolási járulék kiszámitásánál az összes költségeket figyelembe veszik. Ebből a költségből az érdekelt ingatlantulajdonosokra annyi vethető ki, amennyibe három méter széles szegélyezett gyalogut kerül. Kocsiutaknál az egy-egy oldalon fekvő ingatlanok tulajdonosaira legalább nyolc méter szélességben az összes költségek ötven százaléka vehető ki. A járulékokat a különböző burkolat-nemek szerint évente négyzetméterenkénti egységárban a polgármester állapitja meg. Ha valamely burkolás után harminc éven belül a régi burkolat felhasználásával, vagy uj anyaggal jobb minőségü burkolat készül, ugy a régi burkolatért fizetett járulékot ebből le kell vonni. A csatornázási járulék a ház minden homlokzata után fizetendő; amely ingatlan előtt a főváros több csatornát épit, annak tulajdonosa köteles járulék fizetésére, tekintet nélkül arra, hogy csatornázva van-e már az ingatlan. A csatornaépitési költségek 60—90 centiméter szélességü csatorna létesitéséig teljes összegben terhelik az ingatlantulajdonosokat, mig az ujonnan épitett csatornák épitési költsége csak abban az esetben téritendő meg teljes összegben, ha a régi csatorna létesitése óta 30, illetve 60 év letelt.

A Szent Margitsziget Gyógyfürdő Rt. mult hóban tartotta évi közgyülését, amelyen a zárszámadás aránylag csekély veszteségről és az üzletmenet lényeges javulásról tett tanuságot. Buzáth János ny. székesfővárosi alpolgármester meleg szavakkal emelte ki a kétségtelenül szép eredményt és a közgyülés köszönetét tolmácsolta ezért az igazgatóság elnökének: dr. Rakovszky Ivánnak és az ügyvezetőségnek, amely nagy kötelességtudással és buzgalommal látta el feladatát. A közgyülés bizalmát nyilvánitotta Rakovszky Iván elnöknek és Klebovszky Lajos ügyvezető igazgatónak.

Hazai Fésüsfonó és Szövőgyár Rt. Budapest, e hó 31-ére hirdette meg közgyülését, amelyen a jelenleg P 802.560-at kitevő részvénytőkének felemelését P 2 millió 942.720-ra fogják elhatározni. Az igazgatóság egyuttal felhatalmazást nyer arra, hogy egy későbbi időpontban az alaptőkét 1,070.080 pengővel 4,012.800 pengőre (az alaptőke régi összegére) emelje fel.

Fizet-e osztalékot a Községi Takarék?

Január végén lesz az intézet ezévi közgyülése

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Községi Takarék elmult esztendei eredmény-kimutatása teljesen elkészült és *Reményi Schneller* vezérigazgató azt a közeli napokban hivatalosan is beterjeszti a polgármesterhez. A jelentést a törvényhatósági tanács is megvitatja és csak azután fog sor kerülni a *részvénytársasági közgyülés terminusának megállapitására.* Illetékes helyen szerzett értesülésünk szerint a Községi Takarék ezévi rendes közgyülése *január végén — február elején* lesz.

Mielőtt a jelentést a törvényhatósági tanács letárgyalja, természetszerüen nem hozhatók annak adatai nyilvánosságra. Értesülésünk szerint az intézet elmult esztendei üzleteredménye a nehéz gazdasági helyzet dacára *kitünőnek mondható.* Arra vonatkozóan, hogy *fog-e osztalékot fizetni a folyó esztendőben* a Községi Takarék, hogy *azon intézetek közé sorozza-e magát, amelyek tartózkodni fognak az osztalék fizetésétől,* szintén a törvényhatósági tanács mondja ki a döntő szót.

Megjelent a Kallós-Kompasz 1932—33. évfolyamának második része és igy most már teljes a négykötetes kompasz. A Pesti Tőzsde kiadásában és Kallós János szerkesztésében most jelent meg nyolcadik évfolyamában a Kallós-féle „Gazdasági, Pénzügyi és Tőzsdei Kompasz" második része, amely az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági, közlekedési részvénytársaságok és biztositó intézetek stb. legujabb és legpontosabb személyi és mérlegadatait tartalmazza. A junius havában megjelent első rész leközölte a kormányzóság, az országgyülés, a minisztériumok, a legfőbb állami számvevőszék, Budapest székesfőváros, az állami, községi és magánkölcsönkibocsátások, a TÉBÉ, a Budapesti Áru- és Értéktőzsde, a Magyar Bankárok és Értékpapirkereskedők Országos Egyesülete, az Értéküzleti Egyezmény, a budapesti bankok és takarékpénztárak, a magánbankházak, a kamarák, a szakegyesületek és testületek, az Országos Társadalombiztositó Intézet és Magánalkalmazottak Biztositó Intézete, a budapesti szövetkezetek, a vidéki városok és vidéki pénzintézetek, a vidéki hitelszövetkezetek legujabb adatait az 1930. és 1931. évi mérlegekkel és az utolsó békeév aranymérlegével. Igy most már komplett a négykötetes kompasz, mely pontos beszámolója a Magyarország gazdasági életében szerepet játszó vállalatoknak. A mü nagy terjedelme biztositéka annak, hogy a Kallós-féle Kompasz, dacára a sulyos gazdasági viszonyoknak, valóban valamennyi müködő magyar részvénytársaság, szövetkezet stb. legujabb adatait is az eddigi változatlanul nagy terjedelemben — költséget és fáradságot nem kimélve — közölte le. A kompasz mind a négy kötetének ára csak 60 pengő és igy a legolcsóbb magyar kompasz. Megrendelhető a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában, Budapest, IV., Városház-utca 6. Az uj kompasz praktikus összeállitása és áttekinthetősége biztositja a Kallós-féle kompasz döntő sikerét és megmagyarázza, hogy évről-évre miért népszerübb ez a kompasz.

Családi házak tervezése, financirozása
okl. épitészmérnök és kőművesmester tagjaink által a legtökéletesebb sikerrel jár.
MAGYAR ÉPITŐ IPAROSOK SZÖVETKEZETE
Budapest, IV., Párisi-u. 1.
Telefonszám: 88-3-97.

Zongorák, pianinók, ujak, átjátszottak részletre legolcsóbban beszerezhetők
Lipovniczky Szevér
zongorakészitő mesternél. Javitás, hangolás, bőrözés jótállással
Erkel-utca 20. sz. Aut. 319—26

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 48-1-32.

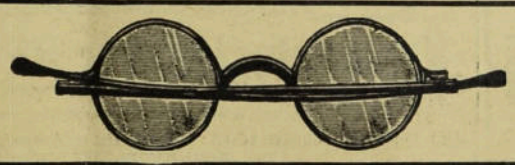
ELEKTRO FORRASZTÓ és M. T.
Budapest, V., DRÁVA-UTCA 5. szám
Telefon: 92-6-57
Hegesztett vasszerkezetek, tartályok **speciális hegesztések** gyára. Szegecselt szerkezetekkel szemben 10 - 25% sulymegtakaritás.

Ifj. HALASZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

IDEÁLIS OTTHONA BETEGNEK ÉS ÜDÜLŐNEK a
Dr. Pajor Szanatórium és Vizgyógyintézet
Budapest, VIII., Vas-utca 17. szám
Bel-, ideg-, asztma-, szivbetegek stb. felvétele
SEBÉSZET, SZÜLÉSZET, ORTOPÉDIA, ZANDER
Rádiumkezelés, bélfürdők (Darmbad)

IV., Kossuth Lajos-u. 6.
Egyenruhák és polgári öltönyök
NAGY KÁLMÁN
Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszereltetnek
Nagy választék angolszövetekben.

KŐSZÉNBÁNYA ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT BUDAPESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-34, 25-5-55 ÉS 25-5-56

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811-48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kiviteliben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

Halmos István és Fia
kövezőmesterek,
utépitő vállalkozók
X., Halom-utca 25.
Telefon: 33-9-52.

Helfenstein Károly
kövezőmester, utépitő vállalkozó
VI., Hungária-körut 71
Telefon: 91-3-64

Handl István
kövezőmester
III., Pacsirtamező-u. 7
Telefon: 62-0-28

Hajnal Imre
okl. mérnök kövezőmester
IX., Üllői-ut 55.
Telefon: 38-6-93.

Krausz Ferenc
kövezőmester
VI., Hungária-körut 71
Telefon: 91-3-64

Neumann Ferenc
okl. mérnök kövezőmester
VII., Egressy-ut 34
Telefon: 96-6-40

Obendorfer József
kövezőmester
VIII., Ludoviceum-u. 18
Telefon: 38-4-65

Obendorfer Károly és Rudolf
okl. mérnök, kövezőmesterek
I., Horthy Miklós-ut 29
Telefon: 69-2-99

Reinisch és Wohl
okl. mérnökök kövezőmester,
épitési vállalkozók
VII., Ajtósi Dürer sor 7
Telefon: 38-0-62

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskemély-u ca 13. Tel.: 84-4-12

Schaffer Antal
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Darányi Ignác-utca 21
Telefon: 52-2-91

Schaffer György
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Felvinci-u. 17
Telefon: 52-3-64

Spányi Ernő
okl. mérnök, kövezőmester
I., Németvölgyi-ut 33. Tel.: 57-9-91

vállalkozás

Miért késik az uj fővárosi tisztviselői társasház épitkezése?

Az OTI pénzére atyai gondoskodással és bürokratikus óvatossággal ügyel a pénzügyminiszterium

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Ismeretes, hogy a fővárosi tisztviselő társadalom egyik alakulata, élén *Cziprián* Gyula müszaki tanácsossal, uj altruisztikus társasház épitési akciót kezdett. Az uj társasház a Lenke-uton, a már meglevő fővárosi tisztviselői társasházak mellett épülne és a főváros törvényhatósági tanácsa és bizottsága már hozzá is járult ahhoz, hogy a harmincegy lakást magában foglaló társasház részére az épitési telket méltányos áron, esetleg részletfizetési alapon bocsássa rendelkezésre a főváros.

Az akcióban résztvevő szövetkezeti tagok a részjegyzéseket már eszközölték, megfelelő előlegeket is befizettek a szövetkezet zárolt bankszámlájára és megkezdték a tárgyalásokat arra vonatkozóan, hogy a hiányzó épitési tőkét lakbérük lekötése ellenében honnan szerezzék. A nagybankok és a LÁB természetszerüen mereven elzárkóztak a fővárosi tisztviselők kölcsönkérelme elől, végezetül is az Országos Társadalombiztositó Intézet hajlandónak mutatkozott arra, hogy az épitkezéshez szükséges 350.000 pengőt rövid lejáratu amortizációs kölcsön formájában rendelkezésre bocsájtja a főváros tisztviselőinek. Az erre vonatkozó OTI-határozat a belügyminisztériumba került, amely azt még a mult év novemberében véleményezés céljából átküldte a pénzügyminisztériumhoz.

Közel egy esztendeje huzódik a tisztviselők társasház épitkezése, de ugy látszik, az erre vonatkozó akta hosszabb időre megfeneklett a pénzügyminisztérium bürokratikus utvesztőiben. Noha *Liber* alpolgármester, mint a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének elnöke, személyesen is sürgette a kérelem kedvező pénzügyminiszteri elintézését *Jakabb* pénzügyminiszteri államtitkárnál, akinek hatáskörébe az OTI-határozat véleményezése tartozik, pénzügyminiszteri döntés még mindig nincsen. A pénzügyminisztérium jóvá sem hagyja az OTI-határozatot, viszont annak elutasitását sem javasolja a belügyminisztériumnak; azon nézetét fejezi ki, hogy az OTI pénzügyi helyzete *egyelőre nem alkalmas* a kölcsön folyósitására.

Nem tudjuk, *felügyeleti hatósága-e* a pénzügyminisztérium a Társadalombiztositó Intézetnek, vagy csak véleményező társhatósága-e a belügyminisztériumnak: bizonyos azonban, hogy *egy csapat derék fővárosi tisztviselő saját födél-akciója nem mulhat efajta bürokratikus késedelmeskedésen.* Az OTI igazgatósága minden valószinüség szerint tisztában van a saját anyagi erőivel és ha megszavazta ezt a kölcsönt, aminthogy a Magánalkalmazottak Biztositó Intézete *is már kiutalta* a fővárosnak az 1,000.000 pengős városszéli telepitési kölcsönt, akkor a pénzügyminisztériumnak *nem kell a kákán mindenáron csomók egész tömegét keresnie.*

Uj kiirások:

2250 darab különféle méretü **fenyőfakoporsó** szállitására. Határidő: 1933. január hó 18. d. e. ¾12 ó.

100 darab különféle méretü **érckoporsó** és 50 darab **fejüveges érbetét** szállitására. Határidő: 1933. január hó 18. d. e. ¾12 ó.

1400 darab különféle méretü **szemfedél** szállitására. Határidő: 1933. január hó 18. d. e. ¾12 ó.

ALAPITTATOTT 1860.
SZITTNER FERENC
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. szám.
Telefon: Aut. 821—14.
Üveg-, porcelán-, tükör- és képkeret gyári raktára.
Fővárosi alkalmazottaknak kedvezmény.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés,
fedéllemez - tetőfedés,
motorbenzol, paraffin.

Boby és Daisy
a közönség kedvencei
a
Székesfővárosi Állatkertben
Pálmaház — Akvárium
Nyitva egész nap

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

Fóthi-ut, Klapka-, Tüzér-, Csángó-utcák által határolt
TELEKTÖMB
felparcellázva, kedvező feltételek mellett
ELADÓ.
Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszinen
FÓTHI-UT 35, hétköznapokon
RUDOLF-TÉR 6, IV. 22.
TELEFON: 24-1-15.

Szemfedő, müvirág és temetkezési cikkek
Gyári raktára **SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF**
Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 9.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 537—12

SCHMIDT TESTVÉREK
Nyomdafestékgyár Rt.
Telefon: Aut. 862-86. Táviratcim: Farbenschmidt Rákospalota. — M. Kir. Postatakarékpénztári csekkszámla szám: **52850. — Folyószámla az Angol Magyar Bank központjánál
Gyár: Kő-, könyvnyomdai-, valamint offsetfestékeket.
Mint különlegességeket készit: Speciális gyártmányu olaj-mélynyomó festéket, anilin guminyomó és bádognyomó festékeket.
Gyár és központi iroda: Rákospalota, Pázmány-u. 41

A polgármester meghirdette a pályázatot a Hangli bérletére

A kávések ujabb erőszakoskodásai

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A polgármester a törvényhatósági tanács erre vonatkozó határozata alapján január 23-i határidővel pályázatot hirdetett a pesti Vigadó épületében levő kávéházi helyiségeknek és a Vigadótéren levő kioszknak öt évi bérletére. Pályázni fix bérösszeggel lehet: bánatpénz gyanánt 3000 pengőt kell a főváros központi pénztáránál letenni. A versenytárgyaláson csak a kávésipar vagy a cukrászipar végzésében képesitett magyar állampolgárok vehetnek részt.

A Budapesti Kávés Ipartestület a Hangli-kioszk bérbeadásával kapcsolatosan tudvalevően beadványt intézett a fővároshoz, arra kérvén a polgármestert, hogy a kioszk bérbeadásával ne csináljon ujabb konkurrenciát a pesti Dunaparton levő kávéházaknak. A polgármester ezt a naiv beadványt természetszerüen nem vette figyelembe. A dunaparti kávések most ujabb akcióval próbálkoznak: állitólag arról van szó, hogy közösen pályáznak valamilyen formában a kioszk bérletére, olyképpen azonban, hogy a kioszk még sem legyen kávéházi, illetőleg vendéglői üzem. Ennek a próbálkozásnak sok eredménye előreláthatóan nem lesz, annál kevésbé, mert az értékes bérlet a főváros legkiválóbb szakmabeli iparosait és vállalatait szólitja sorompóba.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

Kóstoljameg Szekszárd világhirü borait!
●
ÁLLANDÓ
borszükségletét szerezze be a Szekszárdi borpincében, mert a legjobb borok a legolcsóbban kaphatók, már 5 üveggel házhoz szállitunk. Borkimérés poharazással, ingyen kóstoló:
SZEKSZÁRD BORVIDÉKI BORTERMELŐK
állami ellenőrzés alatt álló
PINCESZÖVETKEZETÉNEK TERMELŐI BORKIMÉRÉSE
Budapest, József-utca 19. sz., a Baross-kávéház közelében
Telefon: 32-0-63

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3 Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 3. szám — Budapest, 1933 január 21

UJ BUDAPEST

k. Fővárosi Nyilvános Kö
Bpest, VIII., Reviczky

TÁRSADALOMPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: Aut. 828—23.
Postatakarékp. chequeszámla: 30913

Huszártól Éberig

Huszár főpolgármester szegedi beszédében, amelyet a Baross Szövetség iparpártolási mozgalmának zászlóbontása alkalmával mondott el, a gazdasági helyzetről elmélkedvén, azt a konkluziót vonta le, hogy belső frontot kell alkotnunk, amely képessé tesz bennünket arra, hogy ebben a nagy világégésben megálljuk helyünket. Az az atyafiságos szeretet és tisztelet, amellyel a székesfőváros közönségének meleg szeretetét tolmácsolta a főpolgármester Szeged szabad királyi város előtt, a magyar összefogásban látja a jövendő biztositékát: a Baross Szövetségnek szétterjesztett szárnyu turul alatt felkelő napot ábrázoló emblémája, melynek Ilovszky János nemesveretü agilitása a mozgató lelke, záloga a sivár helyzetünkből egyedül kivezető azon utnak, amely minden javaknak és szolgáltatásoknak helyes értékeléséhez és értékesitéséhez vezet. Az a baráti kézfogás, amelyet Szegeden váltott a főváros népe a vidékkel, bizonysága annak, hogy a főpolgármester intenciói szerint a magyar főváros és a magyar vidék méltányolják egymást.

Ugyanakkor azonban, amikor ez a valóban férfias és magyaros gesztus Szegeden megtörtént, csunya és zavaros lárma veri fel Budapest közgyülésének termét. Ugyanazon jelszavak zászlója alatt, amelyek nevében a szegedi városházán Kossuth Lajos Magyar Védegyletének emlékét idézték, tör a fővárosi üzemekre egy csoport, élén a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elnökével. A harci riadó de messze van a szegedi szózattól, amint hogy a vezért vivő paripa is talmi, korántsem huszártiszti, inkább a Nemzeti Lovardából látszik kölcsönvettnek. Amilyen a vezér, olyanok a katonák: ott nyüzsög a gáljenők és szegőbélák tömege, dusgazdag ügyvédek és milliomos gyárosok, akik a maguk apró politikai pecsenyéjét kivánják megsütni a harci tüzeknél.

Boldogok lennénk, ha a szegedi ünnepséggel kapcsolatosan a budapesti városházi felvonulás a kartellek ellen ütné meg a harangokat és nem üzemi munkások százait és ezreit akarná megfosztani mindennapi kenyerüktől. A kartellek azonban nem fájnak az uraknak, az emeritált bankvezérigazgató ur rozzant gramofónlemeze csak egy nótát tud, noha az elcsépelt frázisok már senkit sem érdekelnek. Hogy az altruisztikus üzemek mentsvárából a kartellek szörös kezeibe kerülne Budapest népe, mint az legutóbb a Faárugyár erőszakos feloszlatása kapcsán a koporsók beszerzésénél történt, azzal nem törődik, vagy nem akar törődni Éber Antal. Efajta csekélységek nem hevitik az ő egyébként termékeny fantáziáját, rohan előre, a maga vélt igazáért, amely végeredményben csak áligazság és hogy áligazság, azt éppen Éber Antalnak kell legjobban tudni. Csak az a csudálatos, hogy az a Nemzeti Lovardából kikölcsönzött vén paripa, amelyet amugy magyarosan ül meg a kamarai elnök, a maga hámjába tudott fogni olyan polgári elemeket is, amelyeknek kritikai érzékét a látszat szerint, nagyon is tulbecsülték és akik most a levitézlett demokratákkal közös hordón akarják az üzemek ellen inditott harcokban az olcsó népszerüség pakfonaranyával ujra bevonni kissé megkopott középutas címerüket.

A megmerevedett Közigazgatás

Irta: **Szőke Gyula dr.**, törvényhatósági bizottsági és felsőházi tag

Folyik az ostrom a közüzemek ellen. A támadók és védők a magániparnak okozott konkurrencia megátlása, vagy *a közérdek szükségessége* cimén emelik fel fegyvereiket, nem tekintvén a közüzemeket általában másoknak, mint a köz tulajdonában, illetve közcél érdekében fennálló gazdasági alakulatoknak.

A főváros egyesitése után keletkezett közigazgatási szervezetben a törvényhozás a közigazgatási rendészet kivételével az összes feladatok intézését a törvényhatóságra ruházta ugy, hogy a fővárosi törvényhatóság nem csak az általános közigazgatást, hanem az ország egyetemét érdeklő pénzügyi és közjogi feladatok és közegészségügyi kérdések intézésére is hivatva lett. A főváros rohamos fejlődése, melynek következtében alig félszázad alatt milliós város alakult ki a három kicsiny város helyén, — ha nem is uj feladatok elé állitotta a közigazgatást, egyrészt *hatalmasan kifejlesztette a működési körét*, másrészt *a nagyvárosi helyzet okozta nagyobb számu és nagyobb területre kihatással biró aránytalanul több személyt érdeklő ügyek elintézését vonta maga után.*

A közigazgatás azonban nem haladt együtt az élettel, a szervezetében megmerevedett és éppen azért az ujabb feladatok elvégzését nem a közigazgatási szervek, hanem külön felállitott intézmények eszközölték, amelyekre a közigazgatás szerveivel való laza összefüggésük következtében a törvényhatóságnak szinte alig valami befolyása volt.

A fővárosi közmunkák tanácsa, a fővárosi pénzalap, a különböző alapok, igazgatóságok és üzemek szinte önálló életet élnek és teljesen kiesnek a törvényhatóság irányitásából; a közigazgatás nem képes olyan hatást velük szemben kifejteni, amely a közigazgatás egységét biztositaná.

Egészen természetes, hogy a *nagyvárossá fejlődött főváros közigazgatásának át kellett alakulnia.* A közlekedési feladatok rendes kiterjedésü városban *a közlekedési rendészeti feladatokban merülnek ki*, amig a naggyá fejlődött városban a közlekedési eszközök fenntartása a közlekedési rendészetnél sokkal fontosabb tevékenységet ró a közigazgatásra. Ezt az egész feladatkört nálunk szinte teljesen átruháztuk a *Beszkártra.* A közegészségügyi tevékenység kisebb városban szinte csak a járványos betegségek leküzdésére és a hatósági orvos és bába tartására terjed ki, nagyobb város esetleg kórházfenntartással van megterhelve; ezzel szemben a főváros *szinte az egész ország közegészségügyének a terhét viseli akkor, amikor kórházaiban a vidéki betegek óriási számát tartja el és olyan intézményeket állit fel és támogat, amelyek kihatásaikban az egész ország közegészségügyét szolgálják.* Mindezt *a két kórházigazgatóság* irányitja. A főváros *köztisztasági teendői* külön hivatalra vannak bizva, *a rendészetet az államrendőrség látja el*, az élelmezési problémák szintén *külön szervek kezében összpontosulnak* ugy, hogy

a közigazgatás különböző osztályai ma mintegy közvetitők, csak ezen intézmények és a közigazgatást vezető polgármester között.

Ugyanekkor azonban *a törvényhozás tévedéséből a biráskodás ujabb feladatait háritotta át a közigazgatásra:* a közjogi tevékenységet az anyakönyvvezetés, illetőség, állampolgárság, választójogosultság kérdésében nagyon kiterjesztette; a főváros maga *a tanügyek terén* a törvényszerü kötelezettségein tulmenő kötelezettségeket vállalt és a szociális szükségletek kielégitése körül rendkivül kiterjedt munkásságot vett magára.

Ezek a változások

sürgetik a közigazgatás átalakulását.

Az uj fővárosi törvény valahogy *meg is kisérelte* ennek a gyakorlati életben megtörtént átalakulásnak a jogi kiépitését, azonban *szerencsétlen módon nyult a dologhoz.* Az akkori kormány nem értette meg a helyzetet és a helyzetet szintén nem ismerő közvélemény hatása alatt csak a formákat látta. Csak azt látták, hogy

a közigazgatási el van maradva és az üzemi berendezés tulteng.

Nem vették azt észre, hogy a közigazgatás ma már más feladatokkal kell, hogy foglalkozzék, mint amire berendeztetett és éppen ezért

itt nem üzemi üzérkedésről és tultengésről van szó, hanem a közüzemek a közigazgatási feladatok egy részét intézik.

Halványan érezte azt a *törvényhozás is*, a törvényhatóság közgyülése is, amikor azt fejtegették, hogy *a közüzemek nem nyerészkedésre vannak hivatva, hanem elsősorban a közszükségleteket kell kielégiteniök.* De a tisztánlátás hiányát mindjárt elárulták, amikor minden üzemnél a községi háztartáshoz való hozzájárulás cimén jövedelmet sürgettek.

Ezért az uj fővárosi törvény sem adta meg a helyes irányt a közigazgatásnak. Ma arról nem is beszélek, hogy

a régi törvény felelősségi szakaszain csak rontott a polgármesteri felelősség tulhajtásával és az intézkedések lehetőségén szintén csak rontott a polgármesteri ügyosztályok, mint üres keretek meghatározásával, az ügyosztályi bizottságok hatáskör nélküli bábjátékával, az egész közigazgatási hatalmi körnek a kormány kezére való átadásával, valamint a törvényhatósági közgyülés jogkörének erős csökkentésével.

Ellenben azt emelem ki, *amit az uj törvény nem hozott.* Amint a főváros fejlődése és az ujabb viszonyok magukkal hozták, hogy közjogi, szociális és biráskodási téren szélesebb körü teendői vannak a törvényhatóságnak, amint a közélelmezés, közegészségügy, köztisztaság és közlekedés kérdései, éppen a gazdasági leromlás következtében is *sokkal inkább kivánják a közigazgatás támogató működését* és amint a szociális kérdések szintén a gazdasági pusztulás következtében uralkodó feladatként állanak a közigazgatás előtt, egészen természetes, hogy *ezeknek a megoldását, a közigazgatás teendőinek az átcsoportositását, az ügyköröknek ujabb beosztását, a felállitott bizottságoknak erősebb működtetését, az üzemeknek a közigazgatás szerveivel való nagyobb kapcsolatát és az üzemigazgatóságoknak megfelelő hatáskörrel való és szabályrendeletekben körvonalazott rendelkezési jogát kell mielőbb keresztülvinni.*

Elsősorban a *közjogi ügyosztály* feladatkörének a kiegészitése szükséges és a kerületi elöljáróságokkal kapcsolatbahozása. Tudnunk kell, ki a magyar állampolgár és ki bir fővárosi illetőséggel, ki, mióta lakik itt, mert nemcsak a választói jog függ ettől, de ettől függ a főváros eltartási és gyógyitási kötelezettsége. *A választói névjegyzékben felvett választók legalább 10%-a ismeretlen*, ugyanannyi meghalt és helyettük kétszerannyi uj jogosult jött, akiknek rendes nyilvántartása a mai szervezet mellett meg sem történhetik. *A főváros közkórházaiban a betegeknek több, mint a fele nem budapesti illetőségü.* A segélyezettek szintén nagy száma csak a nyomor következtében özönlött Budapestre. Bármennyire elismerem is, hogy emberi kötelességünk mindezekről is gondoskodni, mégis a *pénzügyi lehetőségek határai között a törvény rendelkezése alapján elsősorban a saját polgárainkról kell gondoskodni és ennélfogva ezek nyilvántartása okvetlenül szükséges.* Szükséges azonban ez a közrend szempontjából is, tehát önmagától adódik, hogy a közigazgatás kezéből kivett közrendészet a főváros törvényhatóságával a mainál aránytalanul szorosabb kapcsolatba hozandó.

Évek óta hallunk *a közigazgatás racionalizálásáról.* Ha ezen a kevésbé sikerült közigazgatási törvényeket értjük, akkor ez már végrehajtatott. Ha ezen az egyes minisztériumokban behozott azt a szokást értjük, hogy *központi iktató nincsen*, tehát az ügydarabokat a minisztériumokban megtalálni nem lehet, ugy ebből nem kérünk. Ha ezzel a köztisztviselők számának a mai viszonyok között való csökkentését kivánjuk, ugy *az ma erkölcsileg lehetetlen.*

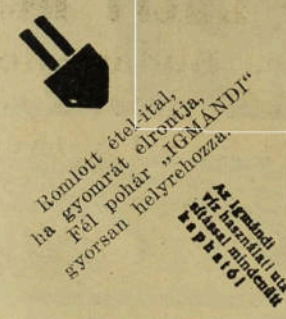
Ha pedig ezen a tultengő közigazgatással a társadalmi feladatokat képező apróbb szociális munkák, vagy pedig a mai pénztelenség mellett potemkinfalként felhuzott látszólagos alkotásokat értünk, ugy ez ellen tiltakozunk.

Leghelyesebb azonban, ha az egész közigazgatási racionalizálási *elmélettel is felhagyunk.* Ehelyett akár *a törvény módositásával, akár a törvény keretén belül szabályrendelet alkotásával*, a közigazgatás olyan ujabb beosztását, *a munkálatoknak olyan csoportositását sürgetjük*, amely számol a mai idők követelményeivel és megérti a nagyváros és a nagyvárosban lakó millió ember okozta szükségletek gyors kielégitésének a kötelességét és ezzel megadja a jó közigazgatást. Egy

polgármesteri vizsgálat megállapította, hogy

vannak olyan tisztviselők, akik naponként alig három óra hosszat dolgoznak, viszont más tisztviselők egész napi erős munka mellett sem képesek a rájuk bizott ügyeket elintézni.

Állandó a panasz, hogy *a műszaki ügyosztályok* nem csak késedelmesen dolgoznak, hanem igen sikerületlen munkát végeznek. *A szellemi szükségmunkásokat* nem csak azért alkalmaztuk, hogy azoknak a tél nyomorúságában jövedelmük legyen, hanem azért is, mert az elmaradt munkák feldolgozása céljából rájuk szükség van. *A közigazgatási gyakornoki állásokat* nem csak az ifjuság elhelyezése érdekében szerveztük, hanem mert egyrészt elő kell őket készíteni a közigazgatási feladatok gyakorlati elvégzésére, másrészt mert nagyon sok ügykörben hiányzik a munkaerő, amely a vezető tisztviselők támogatására szükséges. *Az üzemek átszervezését* nem azért kivánjuk, hogy ujabb formák között müködjenek, hanem mert olyan közigazgatási tevékenységet teljesitenek, amelynek irányitása a közigazgatás vezetőségétől, a lebonyolitása a polgárság érdekét ismerő és szivén viselő autonómiai szervektől kell hogy függjön. *A müszaki ügyosztályok átalakitását* és a közmunkatanács átszervezését nem az uj alkotási vágy diktálja, hanem a fővárosi épitkezések terén tapasztalt *visszásságok, gyakran izléstelenségek* és a főváros fejlesztése körül tapasztalt káros irányok, amelyek következtében a külső részeken nagy bérkaszárnyák épülnek ugyanakkor, amikor a belső telkek üresen állanak és a külterjes épitkezés miatt a közmüvekre forditott kiadások rendkivüli emelkedése a polgárság adóterheit szerfelett megnöveli. *Ezt az átszervezést mielőbb meg kell ejteni*, mert enélkül nem csak a közigazgatás helyes és gyors működése el nem képzelhető, de a közigazgatás terhei sem csökkenthetők.

Hasznos tudni

mindazoknak, kik az ártalmatlan és tisztán természetes hashajtó ásványvizek iránt nagyobb bizalommal viseltetnek, hogy

Schmidthauer Igmándi keserüvize

hatékony forrás-sókban egész Európa leggazdagabb ilynemü ásványvize. Rendszerint már kisadag: ¼ vagy ½ pohár elegendő, miáltal a nagyobb mennyiségek fogyasztása feleslegessé válik, tehát gazdaságilag is viszonylag a legolcsóbb.

31

Egy tanácstag naplójából

Irta: Ilovszky János

Kaleidoszkop Budapest és Szeged között, a Baross-vonaton

Az elmult vasárnap Szegeden voltunk. Ötszázötvenen.

Csupa „C/a" tipusu vaggonból állott különvonat. Minden vaggonban kilenc nyolcüléses fülke.

Amint Cegléd felé jártunk, elhatároztam, hogy minden koesi egy-egy fülkéjébe leülök egy percre és meghallgatom, miről beszélnek, mi a téma.

1. kocsi: X számu fülke. Nem is kellett bemennem, ugy hallatszott ki a szóvivő hangja:

— „Leszámitva azt, hogy ma mindannyian érezzük az élet nehézségeit, tulajdonkép egy olyan érdekes korban élünk, amikor

egy évszázad vagy még hosszabb idők

lehetőségeit, változásait, megpróbáltatásait kapjuk két-három évtized alatt összesürítve,

lehetetlen izü szirupnak főzve,

amely se nem édes, se nem keserü, tudja az ördög, miféle kotyvalék — de a mi számunkra, akik ifjuságunkat még a háboru előtt éltük le, — emészthetetlen!"

*

2. kocsi... fülke.

... legyen az Gyulám, hadseregbeli vagy rendőr, legyen az iparos, vagy kereskedő, vagy bármely szabadfoglalkozásu ember, egyet bizonyosan megerezhet, és ez kórtünet a mai társadalomban: nem az a baj, tudod, ami Neked nincs, hanem az, ami másnak van!

Szörnyü irigységi korszakot élünk. Tudod, Gyulám, ha meredek töltésnek képzeljük a békevilágbeli életet, valósággal érthetetlen, hogy a mai erkölcsi felfogással mikor jutunk fel reá!

*

3-ik kocsi:

... a legkutyábban mi jártunk, a békeszerződéssel.

Magyarország áll minden statisztika végén. Ha jóról van szó, akkor is, ha rosszról, akkor is... Tudod, hogy van olyan dolog, amiben elől vagyunk, a vizipóló, meg a vivás... Szép, szép, de lehet ebből megélni...?

*

4. kocsi:

Nagy nevetés.

... Minden este táncolunk... hehehe, anyu a fiával, én meg a lányommal... rádiózenére. Nem kell báliruha, hehehe, csak félrelökjük a szőnyeget, aztán ugy felejtjük... hehehe... a nyomoruságot. Gettő benge netyven fillá (2 p. 40 fill.), mint a Rádió Ujság Tóbiása mondja, hehehe! Gette benge netyven fillá, hehehe...

*

5. kocsi:

Ez a keménylegények kocsija. Hallatszik is Boldog Guszti hangja, meg a többi jó uré — éljen soká, éljen soká!

Ez a legvidámabb szakasz — a testvérhugom szakaszán kivül — ott egész uton nevetnek. Ispanovits igazgató volt a köszönő ember, aki elment a kupé előtt, mindenkinek nagyokat köszönt!

— elmehetne köszönő embernek! Oly jól köszön, oly vidáman, hogy biztos többet keresne, mint — igy!

*

6. kocsi:

... Itt majd minden fülkében kártyáznak, egy jól ismert autófuvarozó felesége oszt ép bridgere. Mosolyogva hivogatólag int az ablakon át: menjek be... Nagy a füst... mindenki dohányzik.

*

7. kocsi:

Füszerkereskedők.

— Kint a folyosón is az üzemről: az élelmiszerüzemről folyik a diskurzus, de bent is. Megszüntetni, nem szüntetni. Nagy a vita és készülődés az uzsonnához. Egy nagy szalámirudat meg egy üveg bort lóbál valaki... Ja, élelmiszer ne legyen a hetedik kocsiban?

*

8. kocsi:

Itt a szerencse tanyázik.

Sok derék kéményseprőmester. Ebben a kocsiban van a legtöbb hölgy. Nem hiába mondják, a kéményseprők szerencsés emberek.

*

9. kocsi:

Fiatalság, Sasok.

„a perzsa sah megszorult „dohány"-ban és most Londonba küldte eladásra a szinarany, kétezer drágakövel ékesitett disztrónusát. 400 millió pengőt kér érte... Ha nekünk is volna négyszázat érő ilyen „székünk" — 1600 millió lehetne a bankjegyforgalmunk.

— Gyuri! Kineveznélek pénztárosomnak!

*

És amig visszajutok a fülkémbe, kétszer is eszembe jut: mégis van valami a kórtünetben, amit a 2-ik kocsiban mondtak:

— Nem az a baj, ami Neked nincs, — hanem: ami másnak van. Például a perzsa sahnak!

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

Városházi notesz

SIPŐCZ POLGÁRMESTER VÁLTOZATLANUL BETEGEN fekszik Boráros-téri lakásán. Jobb felső karja gipszben van a polgármesternek: a törött kart egy hét mulva ujra Röntgen-vizsgálat alá veszi Ritoók professzor, ekkor eltávolitják próbaképpen a gipszkötést is, de minden valószinüség amellett szól, hogy azt meg fogják ujitani. Arról természetesen csak hetek mulva lehet szó, hogy Sipőcz Jenő dr. ujra átvegye hivatala vezetését.

Nappalait már ágyon kivül, egy karosszékben ülve tölti a polgármester, akit meglehetősen elkinzott a fájdalmas kartörés. Hivatalos ügyekkel egyelőre nem foglalkozik — erre legfeljebb a jövő hét közepe táján kerülhet sor —, csupán baráti és rokoni látogatásokat fogad. Titkárai: Farkas Ákos dr. főjegyző és Csanády Gusztáv dr. tanácsjegyző naponta megjelennek a Boráros-téri lakásban és referálnak a polgármesternek az aktuális ügyekről. Ez a referátum is azonban inkább csak a személyes ügyekre vonatkozik és nem a hivataliakra.

Természetes, hogy a beteg polgármestert valósággal elárasztják érdeklődéssel és jókivánságokkal. A kormányzó kabinetirodája utján érdeklődött a polgármester állapota felől, nemkülönben valamennyi királyi herceg és az összes miniszterek is.

*

DACÁRA MINDEN HIVATALOS JELENTÉSNEK, erős influenzajárvány dühöng Budapesten, amint az a szerdai közgyülés kissé ritkult padsorain is látható volt. Budai lakásán lázas betegen fekszik Wolff Károly, a Keresztény Községi Párt elnöke. A kegyelmes ur influenzája szerencsére egészen könnyü lefolyásu és állapota máris erősen javul. Ugyancsak lázas betegen fekszik Kozma Jenő dr., az Egységes Községi Polgári Párt vezetője is.

A tanácsnoki karból Vajna Ede, a tanácsnokok szeniorja feküdt néhány napig betegen. A szerdai közgyülésen azonban már teljesen egészségesen vett részt Vajna tanácsnok. Közel egy hétig feküdt influenzában Kovácsházy tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője is.

*

A SZERDAI KÖZGYÜLÉS AZZAL KEZDŐDÖTT, hogy a nagyszámban egybegyült bizottsági tagoknak boldog ujesztendőt kivánt Huszár Aladár főpolgármester. Sürüen népesek a padsorok, zsufoltak a karzatok is: kétségtelen, hogy az üzemi csatára teljes felkészültséggel jött el mindkét tábor, ugy az üzemellenesek, mint az üzembarátok. Az egyetlen észrevehető hiány Nagy Lajos távolléte, aki ugyis, mint pártjának elnöke, ugyis, mint pártjának egyetlen tagja maradt el. Szó volt, hogy több oldalról is megkérdezik napirend előtt az elnököt Nagy Lajos távollétét illetően, az eziránynu felszólalásra azonban nem került sor: félni kellett ugyanis, hogy Nagy Lajos esetleg mégis bejön és hosszabb beszédet mond.

A főpolgármester elnöki bejelentésének volt egy kedves elszólása. Amikor felolvasta a jegyzőkönyv hitelesitésére felkérendő bizottsági tagok névsorát, Vörösváry Miklós helyett Vörösmarty Mihályt mondott a főpolgármester. (Mindenesetre ismertebb név, mint az ifju óbudai városatyáé.) Több közbeszólás azonban azonnal kijavitotta a főpolgármesteri nyelvbotlást és igy történt, hogy nem Vörösmarty Mihály, hanem Vörösvári Miklós fogja hitelesiteni Budapest székesfőváros közgyülésének 1933 január 18-i jegyzőkönyvét...

*

A KERESZTÉNY KÖZSÉGI PÁRT BIZOTTSÁGI TAGJAIT illetően a szerdai nap kétségtelenül — a fiatalok napja volt. Mint legfiatalabb fiatal, Petrovácz Gyula szólt elsőnek hozzá a napirenden levő tárgyhoz: a gyakornoki állások megszervezéséhez. A tőle megszokott mérnöki ökonómiával, mindvégig szabatosan és érdekesen adta elő mondanivalóit, hálára kötelezvén a városházi hetijegyzékeseket, akiknek véglegesitéséről nem szabad megfeledkezni a gyakornoki állásokért meginditandó nagy ostromban. A deresfejü fiatal után a feketehaju fiatalok következtek: elsőnek Spur Kálmán, akiről ez alkalommal ujból kiderült, hogy egyike a Keresztény Községi Párt legtartalmasabb és legértékesebb utánpótlásainak. Negyedórás közgyülési felszólalás keretében valóságos tanulmányt adott elő Spur Kálmán: statisztikai adatokkal, bizonyitékokkal és érvekkel bőven felfegyverezve. Beszédét pártkülönbség nélkül tetszéssel fogadták a törvényhatósági bizottság minden oldalán.

Kijutott az érdeklődésből a harmadik Wolff-párti szónoknak, Cselényi Pálnak is. Okos, rutinos beszélő Cselényi, azokhoz tartozik, akiknek — pestiesen szólva — jó svádájuk van. Amellett azonban mondanivalója is volt elég Cselényinek, aki a beterjesztett javaslat néhány igen fontos momentumára hivta fel a közfigyelmet.

A három kereszténypárti szónokkal azután befejeződött a gyakornoki állások megszervezését javasoló polgármesteri előterjesztéshez való felszólalások sorozata. A közgyülés többi pártját nem érdekelte a vita: ők majd csak akkor fognak jelentkezni, ha az állások betöltésére kerül sor, de ekkor azután — ottlesznek!

*

BUDAPESTEN RITKÁN LÁTHATÓ UJSÁGOT hozott nekünk a posta. Le Petit Niçois-t, le grand quotidien de la cote d'azur et des Alpes-et, amely Nizzában jelenik meg. Itt tartották az elmult héten kongresszusukat az összes európai idegenforgalmi szervezetek, ezen a kongresszuson, mint a lapban levő egyoldalas tudósitásban olvassuk, két alkalommal is felszólalt le Docteur Lobmayer, aki alatt a mi kedves barátunk, Lobmayer Jenő, székesfővárosi nyugalmazott tanácsnok értendő. Lobmayer a háboru utáni idegenforgalom különböző rugóit fejtegette, majd indítványt tett, hogy egy Nemzetközi Irodát szervezzenek — európai utazásokra, mérsékelt árakon. Kifejtette Milhaud professzorral, a svájci idegenforgalmi hivatal kiküldöttjével egyetértően, hogy a nemzetközi idegenforgalomnak a gazdasági okokon felül messzemenő politikai jelentősége is van, mert ez a legalkalmasabb mód arra, hogy az egymástól sulyos vámsorompókkal ellátott országok lakóiban a közeledést létrehozza.

Általános figyelem és érdeklődés fogadta a kitünő franciasággal előadott indítványt, amelyet a kongresszus el is fogadott. A kongresszuson, amelyen Európa legelső idegenforgalmi szakértői vettek részt, (érdekes, hogy pl. Romániát Maniu Gyula képviselte, akit on-

Miért Gödöllő és miért nem Budapest?

Petrovácz Gyula a jamboree Budapesten való megrendezése mellett emel ismételten szót, mert a gödöllői jamboree rengeteg pénzébe kerül a fővárosnak

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Petrovácz Gyulát sok támadás érte amiatt, hogy a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén aggodalmainak adott kifejezést a világjamboreenak Gödöllőn való megrendezése miatt. *Petrovácz* a közigazgatási bizottság ülésén tartott felszólalásában *tárgyilagos keretek között maradt*, amit a napilapok is leszögeztek. Mégis *annyira éleshangu megjegyzésekkel reflektáltak* még Pest vármegye közgyülésén is erre a felszólalásra, hogy szükségesnek tartottuk *Petrovácz* Gyulához fordulni és megkérni őt arra, hogy *részletesen indokolja meg azokat a kijelentéseket, amelyeket a világjamboreenak Gödöllőn való megrendezése ellen tett.*

Petrovácz Gyula

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén tett néhány megjegyzésemet, amelyeket az idei magyar világjamboreenak itt Budapesten, *a mi szép budai erdeinkben* való megrendezése érdekében tartottam, bizonyos körökben ugy értelmezték, mintha én *akár a jamboree vezetőségét, akár Gödöllő községet, akár a vármegyét támadtam volna.* Aki a beszéd szószerinti szövegét elolvasta, tisztában lehet azzal, hogy *egyik eset sem áll fenn.* A jamboree általános sikere érdekében és a jamboreera összegyülő gyermekek egészségének védelme érdekében — sőt, ami a legfontosabb — *a nemzeti becsületnek az érdekében tartottam szükségesnek ezt a kérdést szóvá tenni.* Itt ugyanis nagy érdekek forognak kockán.

Az én főcélom a jamboree sikerének biztositása volt és ma is az. Nekem az a meggyőződésem, hogy a jamboree sikerét a Gödöllőn való elhelyezés nem képes biztositani.

Nincs nekem kifogásom *Gödöllő klimatikus viszonyai* ellen. Nem Gödöllő és környékének *festői szépsége*, nem *a gödöllői mintajárás egészségügyi viszonyai* töltenek el aggállyal, hanem amiatt aggódom, hogy

az egészségügyi berendezések kezdetlegessége, továbbá a vizvezetéknek és csatornázásnak a tábor területén való teljes hiánya hátrányos befolyást fog gyakorolni a tábor lakóinak egészségi állapotaira

30—40.000 gyermeknél a *latrina-rendszer* forró nyári időben aligha lehet egészséges, sőt *egyenesen károssá* válhatik. Legfőbb aggodalmam azonban az, hogy

a forró száraz nyári melegben, az ott furt öt kutnak a vizhozama nem fogja biztositani a tábor vizszükségletét, különösen akkor, amikor a tábor öntözésére is kell nagy vizmennyiséget számitani, annál is inkább, hiszen az ottani homokos talaj a várható nyári szárazságban nagyarányu porképződésre hajlamos.

Gödöllő — egyébként festői szépségével és kitünő levegőjével — *szegény község*, amely nem képes saját anyagi erejével hozzájárulni ahhoz, hogy mindezeket a hiányokat pótolja. Innen van az, hogy a *tábor vezetősége nem Gödöllőhöz, hanem Budapesthez fordul és a fővárostól kér több szárezer pengőt reprezentáló segélyt, üzemi és egyéb szolgáltatásokat.*

— A fővárostól kérik például a *jamboree vizvezetéki hálózatának berendezéséhez szükséges 16.000 folyóméter vizvezetéki csőanyagnak a rendelkezésre bocsájtását.* Sőt a fővárosnak ezt az anyagot nemcsak adnia kellene, hanem *ki kellene szállitanai Gödöllőre és ott le kellene fektetnie és el kellene végeznie a teljes felszerelési munkálatokat.* Hacsak tiz pengőt számitunk is folyóméterenként, ez a tétel *egymagában 160.000 pengő terhet jelent* és ehhez járul még az is, hogy *ott szivattyukról és nyomóberendezésről is kell gondoskodni, amely a lefektetendő vizvezetéki hálózatba csőnyomást ad.* Gondoskodni kell *csapokról, kifolyókról és motorikus berendezésről is.* Nyilván ezt is a fővárosnak kellene adnia. *Mit jelent ez?* Azt jelenti, hogy

azért, mert Gödöllőn nincs vizvezeték, a fővárosnak hallatlanul nagy összeget kell befektetnie a tábor vizszükségletének ellátására. Ha Budapesten rendeznének világjamboreet, itt az egész tábor el volna bőségesen látva vizzel, anélkül, hogy erre egyetlen fillért kellene költeni.

— És ezzel *még nincs befejezve a fővárostól kért segélyeknek és anyagoknak a felsorolása.* Budapesttől kérik a *Beszkárt és az Autobuszüzem tarifáinak a cserkészek részére való leszállitását.* Kérnek továbbá a HÉV-nek, ami most már a főváros tulajdona, *Gödöllő—Budapest vonalára is megfelelő kedvezményeket.* Kérik uj Beszkárt- és autobuszjáratok beállitását, a gödöllői forgalom sürítését, aminek amugy is meg kell történnie, különben *nem lehetne a normális forgalmat lebonyolitani.* Kérik a budapesti iskolák *szállás céljaira való átengedését*, az átutazó és tovább maradó cserkészek részére. Kérik azt is, hogy a *fővárosi kórházakban megfelelő számu helyet tartsanak fenn* a táborban megbetegedő cserkészek részére. Előterjesztették azt a kérést is, hogy a *főváros támogassa a szegénysorsu cserkészeket*, hogy a táborozás dijait meg tudják fizetni.

— És még itt sem fejezhetem be a *kérések sorozatát.* Kérték, hogy az *összes fővárosi fürdőkben* legalább 66%-os kedvezményt kapjanak a cserkészek és ez a kedvezmény vonatkozzék a Gellért Hullámfürdőre is, a Széchenyi Strandfürdőre, a Rudasfürdőre és a dunai uszodákra. Kérték, hogy az *Állatkertet, a Margitszigetet, a fővárosi muzeumokat és képtárakat* ingyen nézhessék meg.

— Még felsorolhatnék egy pár kivánságot, de ezek már olyanok, amik *kijárnak minden Budapesten időző idegennek is.* Ha a székesfőváros ezeket a kivánságokat egytől-egyig teljesitené, akkor a legtermészetesebben felmerül az a kérdés, *miért adjuk mindezt a gödöllői tábornak.*

Miért nem rendezik meg a magyar világjamboreet Budapesten, amikor itt van megfelelő hely a táborozásra és — ami a legfontosabb szempont — a berendezésen, felszerelésen és közlekedésen rengeteg pénzt lehetne megtakaritani.

Budapesten a kért berendezések *legnagyobb része rendelkezésre áll.* Van vizvezeték, van világitás, itt vannak a köztisztasági és egészségügyi szolgálat összes eszközei. Nekem tehát, aki *ismerem a székesfőváros nehéz anyagi helyzetét* és aki *a nemzeti becsület érdekében* — aggályom ellenére is — készséggel vagyok hajlandó megszavazni a segitséget a világjamboree részére, arra a konkluzióra kell jutnom, hogy

a főváros pénzügyi és takarékossági szempontjai ellentétben állanak a táborozásnak Gödöllőn való megrendezésével.

Ha a felsorolt költségeket *Gödöllő község viseli*, akkor az egész ügyhöz nem volna semmi közöm. De akkor, amikor ezeket a költségeket *Budapesttől kérik*, a főváros érdekében *joggal teszem meg* ezeket az észrevételeket, amelyek nem irányulnak sem a jamboree, sem Gödöllő község ellen, hanem egyes egyedül a *főváros speciális érdekeit kivánják szolgálni.*

— Örömmel állapitom meg, hogy felszólalásom óta

a jamboree vezetősége a fővárossal szemben igényeit lényegesen mérsékelte, és az eredetileg kért szolgáltatások 683.000 pengőnyi értékével szemben most már 60—70 000 pengő értékre redukálta kérelmeit, tehát a megegyezést lényegesen könnyebbé tette.

— *Én lennék a legboldogabb*, ha a hellyel szemben táplált aggodalmaim *indokolatlanoknak bizonyulnának* és a világjamboree sikerével becsületet szerezne ujra a magyar nemzetnek a *világ ifjusága előtt.*

Petrovácz Gyulának ez a nyilatkozata *teljes részletességgel világitja meg a világjamboree Gödöllőn való megrendezésének igazi képét.*

Zongorák
pianinók, harmóniumok,
uj és keveset használt állapotban, mélyen leszállitott árakon, minden tekintetben megbizható jótállás mellett. Javitások, hangolások szakszerüen végeztetnek. Kedvező részletfizetés.
DEHMAL aranykoszorus mesternél, Rákóczi-ut 19. félemelet.

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

Cabriola
SZINHÁZ-VARIETÉ
(TISZA KÁLMÁN-TÉR)
A kéthetes premierek színháza!
Minden hónap 1-én és 16-án uj műsor
Jegyek 60 fillértől 4 pengő.

---

nan szólitottak haza Bukarestbe az uj kormány megalakitásával kapcsolatos tárgyalásokra), Lobmayer Jenő valóban dicsőséget és elismerést szerzett a maga internacionális müveltségével és nem mindennapi kulturájával Magyarországnak.

*

INTERURBAN TELEFON verte fel a karácsony szombatjára virradó éjszakán Koós Jenő nyug. államtitkárt, a főváros törvényhatósági bizottságának legfiatalabb örökös tagját. Páris jelentkezett a telefonnál: jöjjön azonnal feleségével a méltóságos ur, mert a fia sulyos, nagyon sulyos beteg!

Képzelhető az a rémület és kétségbeesés, amellyel Koós Jenő és felesége vonatra ültek, hogy másfél nap mulva megérkezzenek abba a kis párisi diákszállóba, ahol fiuk, különben a Sorbonne egyik legkitünőbb hallgatója, valóban élet-halál között lebegett. Influenzából származó fültőgyulladás lepte meg az életerős fiatalembert, azonnal kórházba kellett szállitani és Koósék karácsonya egy párisi kórházszobában telt el, miközben aggódva lesték sulyosan beteg fiuk minden lélegzetvételét!

Végezetül győzött azonban az erős szervezet, és az ujesztendő után következő napokban már haza lehetett szállitani a fiut, aki itt azután a gondos szülői ápolás alatt visszanyerte egészségét.

*

PLATTHY GYÖRGYÖT, A KERESZTÉNY VAROSPOLITIKA KIDÖLT OSZLOPÁT, nagy és általános részvét mellett helyezték örök nyugalomra vasárnap délelőtt a farkasréti temetőben. A csikorgó téli hidegben sok ezer ember vett részt a végtisztességen: teljes számban megjelent a Beszkárt igazgatósága és igazgatói kara, a Keresztény Községi Párt bizottsági tagjai, élükön Wolff Károllyal, a párt vezérével. Az egyházi szertartást az elhunyt jó barátja, Bednárz Róbert prelátus végezte, a Keresztény Községi Párt nevében Csilléry András, a Beszkárt nevében Bárczy István vett bucsut az elhunyttól.

A Keresztény Községi Párt keddi értekezletén Csilléry András emlékezett meg elnöki megnyitójában Platthy Györgyről, aki a pártnak alapitása óta tagja volt. Bejelentette Csilléry, hogy a párt nevében az elhunyt özvegyének részvétét nyilvánitotta. Inditványára emlékét a pártértekezlet jegyzőkönyvében megörökitették. A kegyeletes megemlékezést a párt tagjai állva hallgatták végig.

A Beszkárt igazgatósága a vasutvállalat elnökének, Platthy Györgynek, elhunyta alkalmából rendkivüli ülést tartott, amelyen Bárczy István nyug. igazságügyminiszter, a Beszkárt elnöke, kegyeletes szavakkal méltatta Platthynak a vasuti intézet megalapitása és fejlesztése körül kifejtett nagyjelentőségü tevékenységét és maradandó érdemeit.

*

KÖZEL EGY ESZTENDEJE BETEG VOLT a most elhunyt Platthy György. Hónapok óta feküdt a margitszigeti szanatóriumban, ő maga tudta legjobban, hogy a kórja — vesezsugorodása volt — végzetes, azon nem tudnak segiteni a doktorok.

A mult hét elején már lélegzési zavarai voltak és csak oxigéntömlők segitségével tudták visszatartani a fáradt, hetvenéves testben az elröppenni készülő lelket. Állandóan morfiuminjekciókkal csillapitották a fájdalmakat: Platthy György mindvégig eszméleten, mosolygó arccal türte a szenvedéseket.

Egymásután mentek ki hozzá a barátai: Wolff Károly, Sipőcz Jenő, Csilléry András, Bárczy István, hogy bucsut vegyenek tőle. Az ő nyugodt, tempós beszélgetési módján felidézte a régi szép időket, amikor szebb volt a világ: még ő is fiatalabb volt!

A mult hét elején egyik legbensőbb barátját, Bednárz prelátust kérette magához:

— Kedves Róbert, tudom, hogy elmegyek. Mielőtt azonban itt hagynám ezt a világot, rendben akarok lenni Istenemmel és Egyházammal!

Az őskeresztények áldozatos egyszerüségével vette fel a halotti szentségeket, meggyónt, megáldozott. Lelke már valahol a magasságos szférákban kering, itt hagyva ezt a várost, amelyet nála jobban kevesen szerettek...

*

LIBER ALPOLGÁRMESTER tiz napot töltött a balatonfüredi szanatóriumban. A városházi élet vágtató tempója tette szükségessé Liber alpolgármester számára ezt a rövid pihenőt, amely teljes sikerrel járt: a keddi nap folyamán Liber alpolgármester átvette hivatala vezetését, frissebben és egészségesebben, mint valaha.

*

POGÁNY ZSIGMOND, a fővárosi Hirdetővállalat aligazgatója, szombaton este vacsora keretében ünnepelte fővárosi szolgálatának harmincesztendős jubileumát. A vacsorán ott volt a Hirdetővállalat igazgatósága és főtisztviselői kara, nemkülönben a Belváros kereszténypárti bizottsági tagjai, tekintettel arra, hogy a népszerü Pogány Zsigmond előkelő szerepet játszik a Belváros közéletében. Számos felköszöntő hangzott el, amelyek során a kitünő tisztviselőt, a jó barátot és az értékes közéleti férfiut ünnepelték a felszólalók Pogány Zsigmondban.

Boby és Daisy
a közönség kedvencei
a
Székesfővárosi Állatkertben
Pálmaház — Akvárium
Nyitva egész nap

Kóstoljameg Szekszárd világhirü borait!
●
ÁLLANDÓ
borszükségletét szerezze be a Szekszárdi borpincében, mert a legjobb borok a legolcsóbban kaphatók, már 5 üveggel házhoz szállitunk. Borkimérés poharazással, ingyen kóstoló.
SZEKSZÁRD BORVIDÉKI BORTERMELŐK
állami ellenőrzés alatt álló
PINCESZÖVETKEZETÉNEK TERMELŐI BORKIMÉRÉSE
Budapest, József-utca 19. sz., a Baross-kávéház közelében
Telefon: 32-0-63

IV., Kossuth Lajos-u. 6.
Egyenruhák és polgári öltönyök
NAGY KÁLMÁN
Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszereltetnek
Nagy választék angolszövetekben.

Családi házak tervezése, financirozása
okl. épitészmérnök és kőművesmester tagjaink által a legtökéletesebb sikerrel jár.
MAGYAR ÉPITŐ IPAROSOK SZÖVETKEZETE
Budapest, IV., Párisi-u. 1.
Telefonszám: 88-3-97.

CLARIDGE ÉTTERMEK
TÁNC, BRIDGE-SZALON, SÖRÖZŐ
MEGNYILIK JANUÁR KÖZEPÉN
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
TULAJDONOSOK TACHLER TESTVÉREK

Bohacek és Társa
parketta és asztalosáru gyára
Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02
Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat
Kartelen kivüli olcsó árak

BUKOVA LAJOS
ÉPÜLETÜVEGES ÉS KÉPKERETEZŐ
Budapest, IX., Lónyay-utca 48.
TELEFON: AUT. 870-26

A keresztényszocialista munkásság képviselői valamennyi fővárosi üzem igazgatóságában helyet kapnak

Értekezlet a Keresztény Községi Pártban

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A *Keresztény Községi Párt* kedden este tartotta a uj esztendőben első ülését, amelyen *Csilléry* András dr. elnökölt. *Csilléry* bejelentette, hogy *Wolff* Károly, a párt elnöke, betegen fekszik lakásán, és ez okból nem vesz részt az értekezleten. A párt *meleg, jó kivánságait fejezi ki beteg elnökének.*

Napirend előtt *Pásztí* János szólalt fel, bejelentvén, hogy tudtán és akaratán kivül került forgalomba aláirásával egy gyülésre összehivó körlevél, a körlevélen levő aláirás nem sajátkezü, hanem litografált. Foglalkozik *Büchler* Józsefnek az egyik decemberi tanácsülésen tett ellene szóló bejelentésével, Büchler ellen bünvádi feljelentést tesz. *Csilléry* közölte a felszólalás kapcsán, hogy a párt nem helyeselheti a párton belül való külön szervezkedést, mert *a párt homogén*, amely a munkásság érdekeit minden külön szervezkedéstől függetlenül is megvédelmezi. A párt sulyt helyezett arra, hogy az uj üzemigazgatóságok összeállitásánál *minden igazgatóságba a keresztényszocialista munkásság egy-egy képviselője is bekerüljön.* A Büchler-ügyben bejelenti *Csilléry*, hogy a meginditandó perben *módjában lesz Pásztinak* a tanácsülési jegyzőkönyvnek *a bíróság utján való beszerzésére.*

Ugyancsak napirend előtt *Cselényi* Pál dr. a Vizművek tisztviselői karának sanyaru fizetési viszonyait teszi szóvá. A tisztviselők 75 százaléka ideiglenes, nyugellátás nélkül, betegellátás nélkül, maximálisan havi 200 pengő összjövedelemmel. *Temesi* Győző dr. a jamboree ügyeivel foglalkozik; a tábor területéül szolgáló 36 holdat a főváros közigazgatási területén belül nem lehetett megtalálni. A jamboree budapesti, csak a táborozás van Gödöllőn, a párt szeretetébe és figyelmébe ajánlja a cserkészeket. *Petrovácz* Gyula személyes kérdésben szólalva fel, fenntartja véleményét, hogy a budai hegyek között sokkal szebben meg lehetett volna rendezni a világjamboreet. Ettől függetlenül senki sem akar szükmarku lenni a cserkészekkel szemben, de vigyázni kell a főváros zsebére is.

Ezután a szerdai közgyülés napirendjét tárgyalta le a pártértekezlet. *Szőke* Gyula dr., *Spur* Kálmán dr., *Cselényi* Pál dr., *Petrovácz* Gyula, *Ilovszky* János és *Müller* Antal szólaltak fel, kifejtvén álláspontjukat a napirendre felvett tárgyakat illetően.

Tizezer protektor rohama száz gyakornoki állásért

Ki sem irták a pályázatot, már felül van ötezren a jelentkezők száma — A fővárosi tisztviselők gyermekei részére az állások egyrészét fenntartja a polgármester

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági bizottság szerdai közgyülésén, mint ismeretes, hosszabb vita után elfogadták a polgármesternek a gyakornoki állások megszervezésére vonatkozó előterjesztését. A közgyülési határozatot a főpolgármester azonnal felterjeszti a belügyminiszterhez, akinek jóváhagyó intézkedése után *azonnal sor kerül a száz gyakornoki állás betöltését illetően a polgármesteri pályázati hirdetmény kibocsájtására.* Február végén—március elején a polgármester már abban a helyzetben lesz, hogy *a száz uj alkalmazás tárgyában döntését meghozza.*

A polgármestert, a főpolgármestert és az elnöki ügyosztályt már most *valósággal elárasztják a gyakornoki állásokra szóló kérvényekkel.* Naponta átlag *harminc-negyven kérvény* érkezik be, eddig a beérkezett kérvények száma *meghaladja az ötezret.* Az elnöki ügyosztályban máris külön tisztviselőt jelölt ki *Felkai* főjegyző a gyakornoki állásokra beérkező pályázatok kezelésére és nyilvántartására.

Az általános nyomoruságot mi sem mutatja jobban, mint hogy nemcsak Budapestről, hanem az *ország legkisebb községeiből is* ontja a posta a pályázatokat. Számos pályázat érkezett *külföldről is*, sőt egy elkeseredett *amerikai magyar fiatalember is* levelet irt a polgármesternek, melyben az amerikai válságra való tekintettel közli, hogy *haza akar jönni és gyakornoki állást kér a polgármestertől.*

Természetes, hogy *a protektorok is sorompóba léptek: az államtitkár-nagybácsik* tevékenyebbek, mint valaha és jelöltjeik érdekében már most megindították a hadjáratot. A város főtisztviselőit és a pártok vezetőit elárasztják a támogató levelek, ugy, hogy a polgármesternek *valóban igen nehéz lesz eldöntenie*, hogy a várható tizezer pályázóból melyik legyen az a száz, akit alkalmaz és melyik az a kilencezer-kilencszáz, akit mellőzni kénytelen.

Multheti számunkban szóvátettük a fővárosi tisztviselők azon óhaját, hogy a fővárosi tisztviselők gyermekei *előnyben részesittessenek az idegen pályázókkal szemben* a gyakornoki állások betöltésénél. Értesülésünk szerint illetékes városházi helyeken *teljes mértékben méltányolják* a megindult nagy tülekedésben is a városi tisztviselők azon kivánságát, hogy gyermekeiket bizonyos mértékig előnyben részesitsék a gyakornoki állások betöltésénél. Arról van szó, hogy a száz gyakornoki állás közül *huszonöt-harminc a folytonosság elve alapján fővárosi tisztviselők gyermekeinek legyen fenntartva.*

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA | GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Zugló és Kelenföld

Mikor kezdik el müködésüket az előljárósági kirendeltségek?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A költségvetés tárgyalása alkalmával a törvényhatósági bizottság tudvalevően elhatározta, hogy a költségvetésbe az állami szinházak szubvencionálására felvett kettőszázezer pengőt törli, és ezen összeget *a létesitendő előljárósági kirendeltségek dologi kiadásainak* fedezetére forditja. Amennyiben — amit illetékes tényezők valószinünek látnak — a belügyminiszter a költségvetés ezen tételét változatlanul jóváhagyja, *már februárban sor kerülhet az egyelőre két uj előljárósági kirendeltség: a zuglói és a kelenföldi felállitására.*

Nagyjából *meg is van az elgondolás*, hogy az uj kirendeltségek hol és hogyan fogják működésüket elkezdeni. A terv szerint a zuglói kirendeltséget a zuglói római katolikus egyházközség kulturházában, a kelenföldit pedig egy bérházban helyeznék el. *A lakbér és általában a dologi kiadások* csupán azok, amelyek költségtöbbletet jelentenek: a személyzetet illetően a kirendeltségek felállitása *többkiadással nem jár*, mert a meglevő előljáróságok tisztviselői létszámát fogja megfelelően csökkenteni.

Az előljárósági kirendeltségek élén *főjegyző fog állani*, helyettesük *tanácsjegyző lesz*, aki egyben az anyakönyvet is vezeti. Az uj előljáróságokra kerülnek egyelőre *az anyakönyvi hivatalok, az egészségügyi, a szegénységügyi és az adóügyi szolgálat.* Az egészségügyi szolgálat élén *a tiszti orvos és a hatósági orvos áll*, ezeket az anyakerület szolgáltatja, hiszen az egészségügyi szolgálat a kerületek határain belül eddig is rayonirozva volt. Az eddig szintén kerületi alosztályokra tagolt adóügyi szolgálatnak az előljárósági kirendeltséghez való telepitése szintén nem okoz gondot. *Petrovácz* Gyula és *Csilléry* András, akik a Zugló és a Kelenföld érdekében nem szünő erellyel erőteljesen harcolnak az előljárósági kirendeltségek felállitásáért, legfontosabbnak *a szegénységügyi szolgálat decentralizálását tartják*, mert éppen a legszegényebb néposztályt kimélik meg, hogy a perifériáktól annyira távoleső előljárósági épületbe legyenek kénytelenek elgyalogolni.

Több fényt jobb világitást!
E cél olyan izzólámpával érhető el, amely kis áramköltséggel egyenletes, nagy fényerőt és jobb fényeloszlást ad.
A Tungsram-lámpa 50 év tapasztalatai alapján készül. Világszerte bevált, mert műszakilag tökéletes, megbizható és gazdaságos.
Vásárlásainál kérjen tehát kifejezetten
TUNGSRAM IZZÓLÁMPÁT

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P **1.40**

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

Miért bocsájtották el azonnali hatállyal állásából Ágotai Béla filmgyári vezérigazgatót?

Megdöbbentő megállapitások a Pedagógiai Filmgyár R.-T. dsungeléről egy tisztiügyészi periratban

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Hétfőn alig néhány perces közgyülésre gyültek össze a *Pedagógiai Filmgyár Rt.* felszámolói, hogy a részvénytársaság 1931. évi zárószámadását előterjesszék és elfogadják. A közgyülésen jelentést tettek a Pedagógiai Filmgyár Rt. tulajdonát képező vagyontárgyak bérbeadásáról a *Magyar Filmiroda Rt.* részére, bejelentették, hogy az adósok állománya 46.153 pengő, a hitelezőké viszont 97.682 pengő, kérték és megkapták a bemutatott és a felügyelőbizottság által is megvizsgált mérlegnek jóváhagyását és ugy a felszámoló, mint a felügyelő bizottságnak az 1931. évre a felmentvény megadását. Miután minden előterjesztést hozzászólás nélkül egyhangulag elfogadtak, véget is ért ez a közgyülés, és teljes csendben és rendben *Némethy* Károly dr. tanácsnok preciz irányitása mellett tovább fog folyni a felszámolás munkája.

Elkalandozva *a filmgyári dráma zárójelenetén*, vessünk egy pillantást arra a mérleg-adatra, amely az 1930. évi részvénytársasági veszteséget végeredményben 444.177 pengőben tünteti fel. Emlékezzünk vissza *Agotai* Béla vezérigazgatóra, akinek vezérigazgatói müködése ideje alatt történt a 600.000 pengős alaptőke kétharmadának elvesztése, és ismerkedjünk meg annak a munkaügyi pernek az irataival, amelynek tanusága szerint *a volt vezérigazgató 53.669 pengő tőke és járulékai iránt inditott keresetet a budapesti kir. központi járásbiróság előtt a részvénytársaság felszámolói ellen.*

A kereset szerint 1931. december 31-én délután a részvénytársaság felszámolói közelebbi indokolást nem tartalmazó levélben *Agotai* szolgálati viszonyát azonnali hatállyal megszüntették. *Agotai* szerint ő az azonnali elbocsátásra *semmiféle okot nem szolgáltatott*, miért is szerződése hátralevő idejére járó javadalmazása és végkielégitése *egy összegben való igényléséhez* nyilott joga. Ezen álláspontjából kifolyóan perli a fővárost 1935. julius 31-ig fixfizetés *cimén* havi 900 pengőre, huszonkét évi szolgálat után megfelelő *végkielégitésre*, de perli az elmaradt *karácsonyi segélyeket*, sőt a kivetett jövedelmi- és szükségadónak fizetéséből levont összegei visszatérítését is. Végeredményben a fentemlitett 53.669 pengőre rug az az összeg, amelyet a volt vezérigazgató a felszámolóktól, azaz még inkább a részvénytársaság kizárólagos tulajdonosától, Budapest székesfőváros közönségétől igényel.

Mennyiben felelős a vezérigazgató a részvénytársaság üzletviteléért?

A főváros tiszti ügyészsége a királyi járásbiróságnál elfekvő iratok szerint *hosszu előkészitő irattal* felel *Agotai* keresetére, kérve az 53.669 pengős kereset elutasitását és Agotainak a perköltségekben is való marasztalását. Az ebben az előkészitő iratban szereplő *megdöbbentő tényállitások* azok, amelyek az egyébként jelentéktelen munkaügyi pert *elsőrendü szenzációvá avatják:* kiderül ebből a periratból, *miért bocsájtották el a felszámolók azonnali hatállyal a vezérigazgatót, melyek voltak azok a cselekmények, amelyek Agotai vezérigazgatói müködése során jelentékeny mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy a részvénytársaság alaptőkéjének háromnegyedrésze elveszett.* A főváros előkészitő irata, amely elsősorban a vállalat ügyeinek felülvizsgálatára felkért *törvényszéki hites szakértő megállapitásaira* támaszkodik, azt is elénk tárja, hogy a részvénytársaság szerződéses vezérigazgatója *menynyiben felelős a részvénytársaság üzletviteléért*, azon üzletvitelért, amely *nem a kereskedelmi törvényben meghatározott szabályok szerint történt.*

A tiszti ügyészség előkészitő irata szerint a törvényszéki hites szakértő megállapitotta azt, hogy *a részvénytársaság pénztára által kiállitott kiadási bizonylatok nagyrésze igen hiányosan van felszerelve, mert az azokhoz mellékelt és a cégek által benyujtott számlák nagyrészén az áru átvételének igazolása nem található.* A törvényszéki hites szakértő szerint *a bizonylat mellé szerelt számlák kifizetés után nem lettek megsemmisitve sem lyukasztás, sem bélyegzés, vagy bármely más alkalmas módon, ugy, hogy ezeknek a már kifizetett számláknak az ismételt felhasználása könnyen lehetséges lett volna.*

Akontók Goldstein Leónak

A szakértő különösen két céggel való összeköttetését vizsgálta meg a részvénytársaságnak, és pedig a *Goldstein* Leó budapesti céggel fennállott üzleti összeköttetést, amely esetben megállapitotta, hogy a részvénytársaság anélkül, hogy részére folyószámlát nyitott volna, 1925-ben 117.103.500 koronát, 1926-ban pedig 298.412.525 koronát fizetett ki, *amely kifizetéseknek nyolcvan százaléka megállapithatóan akontófizetés volt.* A szakértő rendelkezésére bocsátott *Goldstein-számlák felszerelése hiányos, több esetben azokon a kezelésnek, illetve az elszámolásnak nyoma sincsen.* Ezekből a ténymegállapitásokból a szakértő szerint, megállapitható az is, hogy *a Goldstein-féle üzleti összeköttetés a részvénytársaság üzleti könyvei alapján többé már nem is rekonstruálható és nem állapitható meg az, hogy az akontó fizetések egyáltalában elszámoltattak-e* és hogy a kifizetett összegek ellenértéke áruban a részvénytársasághoz *befolytak-e.* Ugyanezt a tényállást állapitotta meg a törvényszéki hites szakértő a *Lajta Andor céggel* fennállott üzleti összeköttetésre vonatkozóan is.

Felértékelt mérlegek

Megállapitja a tiszti ügyészség előkészitő irata szerint a törvényszéki hites szakértő azt is, hogy a részvénytársaság müködésének utolsó évében, 1930-ban szintén *hanyagul és a kereskedelmi törvényben megállapitott rendelkezéseknek meg nem felelő módon vezették a könyveket.* A részvénytársaság igazgatósága éveken keresztül annak dacára, hogy *mérlegében állandóan veszteséget mutatott ki*, igen *felértékelt mérleget* terjesztett a közgyülés elé. Igy megállapitja a szakértő, hogy a részvénytársaság leltára szerint *27.839 pengőre értékelt mütermi villanyberendezés tényleges értéke 4000 pengőnél nagyobb összegre nem becsülhető.* Megállapitja továbbá azt is, hogy a részvénytársaság ezen villamosvilágitási berendezésre *1927—28-ban 47.406 pengőt forditott.*

Paulai László, a kedvenc villanyszerelő

De nézzük *ezt a bizonyos mütermi villanyvilágitási* berendezést közelebbről! 1927-ben szükebbkörü versenytárgyalást hirdettek a müterem villanyvilágitási berendezésére, szabályszerü kiirási feltételek közlése mellett. A mérnöki felülvizsgálat azt a véleményt adta, hogy az *első helyen fekvő Paulai és a második helyen fekvő Vozáry cég tulnyomó részben irreális egységárakkal a munkaanyag önköltsége alatt tett ajánlatot és ezért ajánlataikat irreálisnak és komolytalannak mondják ki és elfogadásra alkalmatlannak találják.* Ezen sulyos vélemény dacára — állitólag a részvénytársaság végrehajtóbizottsága *Paulai* Lászlónak adta ki a villanyberendezési munkálatokat. A tiszti ügyészség megállapitja, hogy az iratok között *ennek a végrehajtóbizottsági ülésnek a jegyzőkönyve feltalálható nem volt:* az igazgatóság 1927 szeptember 23-i üléséről felvett jegyzőkönyv tartalmaz csak adatot arra vonatkozóan, hogy a nyári szünet alatt az igazgatóság ülést nem tarthatván, a végrehajtóbizottság *volt kénytelen* ezen munkálatokat odaitélni. Sulyosbitja az odaitélési eljárást, hogy a részvénytársaság adminisztrativ vezetősége, amelynek élén *Agotai* állott, eltért az eredeti kiirástól, *teljesen más villamosberendezést rendelt meg anélkül*, hogy az ezen berendezésre vonatkozó költségvetést müszaki közegeivel felülvizsgáltatta volna és az odaitélési áron ezen a vállalkozók által egyoldaluan beterjesztett költségvetés szerint hajtattak a munkálatok végre. Ezt a világitási berendezést *egyetlenegyszer használták*, már egy év mulva, 1928 nyarán a filmgyár igazgatósága *kénytelen volt uj villanyberendezési felszerelésről* gondoskodni.

Végrehajtóbizottsági ülés, amelyen csak az elnök és a vezérigazgató vesznek részt, és vigan döntenek

Ezen munkálatra *ismét zártkörü versenytárgyalást* tartott a részvénytársaság és az 1928 augusztus 28-án tartott végrehajtóbizottsági ülésen hozott határozat értelmében a munkát *ismételten Paulai László kapta meg.* A végrehajtóbizottsági ülésre vonatkozóan megjegyzi a tiszti ügyészség, hogy az arról felvett jegyzőkönyv tanusága szerint *azon kizárólag Purébl Győző akkori székesfővárosi tanácsnok és Agotai Béla vezérigazgató vettek részt.* Ezzel kapcsolatban megállapitja a tiszti ügyészség, hogy az augusztus 28-án tartott végrehajtóbizottsági ülésen annak tagjai *határozatképes számban nem voltak jelen*, a végrehajtóbizottság az alapszabályok szerint *nem volt jogositva* ezen ügyben határozni, a villanyberendezési munkálatok ismételten a kiirási feltételektől eltérő módon kerültek kivitelre, a vállalkozó kiirási feltételek szerinti *vörösréz vezetőeres ólomkábel földvezeték helyett ennél értékben sokkal csekélyebb légvezetéket készitett.*

A törvényszéki szakértő jelentése kapcsán került azután a felszámolóbizottság egyik ülésén sor arra, hogy *Némethy* Károly székesfővárosi tanácsnok, a felszámolóbizottság elnöke *szóval közölte a felperessel* a felszámoló bizottság kifogásait az aznap hozott azonnali elbocsájtásra vonatkozó határozatot, ezt követőleg pedig a felszámolók nevében *irásban is közöltetett Agotai Bélával az azonnali hatállyal való elbocsájtás.*

Pártpolitika? Pártérdek?

A tiszti ügyészség végezetül *vitába száll Agotai periratának azon állitásával*, hogy a részvénytársaság életében a tudományos munka mellett *a vá ospolitika és pártérdek éppen Agotai jobb igyekezete ellenére is tér oglaló szerephez ju tott.* A tiszti ügyészség *éles hangon tiltakozik ezen meggyanusitás ellen*, mintha akár az igazgatóság, akár a felügyelőbizottság nem állott volna annakidején hivatása magaslatán és *nem kizárólag a részvénytársaság ügyeinek előmozditását* tartotta volna szem előtt.

Kétségtelennek látszik a fentiek alapján, hogy a biróság *Agotai keresetét*, amelynek eddigi tárgyalásai során tanukat hallgattak ki, *el fogja utasitani.* Kérdés azonban: *miért nem tartotta szükségesnek a felszámolóbizottság a törvényszéki hites szakértő adatai alapján Agotai Béla ellen a megfelelő birói eljárásokat az azonnali hatályu elbocsájtással egyidejüleg megindi tani?*

Hátizsák, sátor és ponyva, pokróc, kötél és zsineget vehet olcsón
NEDELKÓ SÁNDOR
Telefon: 41—5—07
94 éves cég
cégnél. Budapest, VII., Károly király-ut 15

IDEÁLIS OTTHONA BETEGNEK ÉS ÜDÜLŐNEK a
Dr. Pajor Szanatórium és Vizgyógyintézet
Budapest, VIII., Vas-utca 17. szám
Bel-, ideg-, asztma-, szivbetegek stb. felvétele
SEBÉSZET, SZÜLÉSZET, ORTOPÉDIA, ZANDER
Rádiumkezelés, bélfürdők (Darmbad)

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 918—12.

Tiz év óta nem volt ilyen jó müsor a ROYAL ORFEUM-BAN mint a januári müsor!

A centrále távvezetéke

Feyér Gyula miniszteri tanácsos és Verebélÿ László müegyetemi tanár levelei az Uj Budapest szerkesztőjéhez

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Lapunk legutóbbi számában *Petrovácz* Gyula a centrále távvezetékének többszöri elszakadása folytán bekövetkezett közlekedési üzemzavarokkal foglalkozva azt a nyilatkozatot tette, hogy *a centrále távvezetékének konstrukciójában feltétlenül méretezési hibának kell lennie, mert a müszaki életben szokásos biztonság mellett csak számitásba nem vehető elemi erőknek a fellépése okozhat ilyen zavarokat. Petrovácz* nyilatkozatával kapcsolatosan *Feyér* Gyula miniszteri tanácsos, a kereskedelemügyi minisztérium IX. B szakosztályának vezetője és *Verebély* László müegyetemi professzor levelet intéztek lapunk szerkesztőjéhez, e leveleket szerkesztőnk az alábbiakban teljes terjedelmükben nyilvánosságra hozza.

I.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Becses lapjának folyó évi január 14. számában a Magyar Dunántuli Villamossági Részvénytársaság Bánhida-Budapest közötti távvezetékével kapcsolatban Petrovácz Gyula országgyülési képviselő, törvényhatósági tanácstag ur szájába adottan sulyos állitásokat tartalmazó kijelentések láttak napvilágot, amelyekre ugy is mint mérnök, de mint a kereskedelemügyi minisztérium az ügyben illetékes szakosztályának vezetője is kénytelen vagyok néhány megjegyzést tenni.

Petrovácz Gyula képviselő ur szerint a centrále távvezetékének konstrukciójában méretezési hibának kell lennie, mert mint később mondja: rendkivül enyhe telünk van... s igy a vezetékre lerakodó zuzmara és jég mai mértékét a vezetéknek minden körülmények között el kellett volna birnia.

Ezzel az állitással szemben legyen szabad a vezeték épitkezés közigazgatási engedélyezése során az összes érdekelt hatóságok bevonásával 1929. évben megtartott müszaki bejárás jegyzőkönyvére utalnom, amely a távvezeték létesitésének müszaki feltételeit részletesen körülirva tartalmazza. (Ez a jegyzőkönyv másolatban a székesfőváros összes, az ügyben érdekelt hatóságainak és üzemeinek is birtokában van.)

E jegyzőkönyv szerint a vezetéket általában a Magyar Elektrotechnikai Egyesület, illetve ott ahol ennek rendelkezései nem volnának még alkalmazhatók a Verein Deutscher Elektrotechniker szabványai szerint kellett kiépiteni. E szabványok szerint a vezeték nyilt terepen —5° C hőmérsékletnek és folyóméterenként 750 gr zuzmara és jégterhelésnek figyelembevételével ugy méretezendő, hogy a kadmiumrézből való kereken 80 négyzetmilliméter keresztszelvényü kötelek igénybevétele e legkedvezőtlenebb igénybevételi viszonyok mellett négyzetmilliméterenkint 21 kg-nál nagyobb ne legyen. Tekintve azt, hogy a kadmium-réz szilárdsága az elektrolit réz 40 kg-s szilárdságával szemben 52 kg/mm², ez a megengedett igénybevétel a szabványokban nyilt terepen futó vezetékre előirt 2,5-szörös biztosságot ki is elégiti.

Ez a biztosság utkeresztezésekben és lakott területek mentén, a székesfőváros területén a Petneházi-réttől kiindulóan 3.5-szörösre, vasuti keresztezésekben és a vasuti pályamentén, valamint az összekötő hidon keresztül is 5-szörösre volt fokozandó.

Tekintve azt, hogy a zuzmara és jégképződés mindig valamivel 0° alá eső ködös időjárásban mérsékelt légmozgás mellett a legveszedelmesebb, a —5 C° és megadott szabványszerü pótterhelésre számitott igénybevétel a szakadások idején észlelt valóságos hőmérséklet mellett tulajdonképpen a fent megadott értékeknél nagyobb biztosságot jelentett.

Annak, hogy a vezeték több helyen ennek ellenére is elszakadt, az az oka, hogy a jég és zuzmarából származó pótterhelés a szakadási helyeken a középeurópai tapasztalatokon nyugvó szabványszerü fm-kénti 750 gr-os terhelést 8—10-szeresen felülmulta. Olyan rendkivüli, mondhatnám katasztrófális pótterhelés ez, amelynek értékeire vezetéket észszerüen méretezni alig lehet, mert az ilyen vezeték céljának a rentabilitás határain belül megfelelni nem tudna.

Annak, hogy a vezetékszakadásnak az egyes helyeken jelentkezett rendkivüli zuzmaraképződés s nem a vezeték hibás méretezése volt az oka, az is bizonysága, hogy ez a vezeték megelőzően két — egyébként zuzmarás telet — minden baj és fennakadás nélkül ért meg s az idén is a vezeték valóban csak egyes kritikus, bár részben a fokozott biztosság követelményeinek megfelelően kiépitett, pontokon s nem egészen hosszában mondta fel a szolgálatot.

Egyébként annak, hogy a vezeték méretezése és engedélyezése körül elég szigoru felfogás érvényesült, bizonyitéka az is, hogy a legujabb német szabványok a fent megadott 750 gr-os póttehert már 620 gr-ra, a magyar szabványok meg éppen 615 gr-ra mérsékelték.

Ebben a mérsékelésben épp a gyakorló mérnökök és épitészek részéről a háboru utáni időkben hangosan sürgetett ama kivánságnak honorálása nyilvánult meg, hogy az előző évek tulságosan szigoru s a mai viszonyok között az épitkező kedvet erősen fékező épitési feltételeket az épitkezés olcsóbbá tétele érdekében minden áron enyhiteni kell. Ilyen természetü enyhitések nemcsak az elektrotechnikában, hanem a magasépitészet terén, sőt a biztossági szempontból sokkal kényesebb igényü hidépitészetben is életbeléptek.

Másrészt reá kell mutatnom arra is, hogy a felügyeleti hatóság a biztossági szabványokat a legszigorubb értelmezésben alkalmazta, annak ellenére, hogy az épittető vállalat ezeket a tulszigorunak itélt feltételeket azzal igyekezett elháritani magától, hogy ezek a távvezeték épitkezését kereken hatszázezer P-vel megdrágitották.

A zuzmaraképződés rendkivüliségét és katasztrófális jellegót egyébként mi sem bizonyitja meggyőzőbben, mint az a tény, hogy a kritikus vonalszakaszok szomszédságában levő szálerdőben a zuzmarateher 50—60 éves fákat roppantott össze, holott ezek bizonyára nem egy zuzmarás telet éltek már át.

Hasonló eseteket észleltek az ország egyes más területein is, bizonyságául annak, hogy az idei zuzmaraképződés valóban rendkivüli, sőt egyenesen katasztrófális volt. De ilyen bajokat észleltek a szomszédos Ausztriában is, ahol ujsághirek szerint a távvezetékeken észlelt zavarok emiatt még nagyobbak vo'tak, mint nálunk. Az isteni gondviseléssel száll perbe az, aki az ilyen természeti jelenségekkel szemben is mindenáron bünbakot keres.

Meg kell emlitenem azt is, hogy a vezeték- és tartóoszlopszámitásokat és vezetékanyagot az épitkezés megkezdése előtt a leghivatottabb szakerők a leggondosabban felülvizsgálták, az épitkezést követően pedig a minisztérium a hivatalos müszaki felülvizsgálatot megelőzően, az épitési feltételek betartását (megfeszités mértéke, a belógás alapján) a kész vezeték bitossági szempontbó' legkritikusabb szakaszain fotografikus eljárással ellenőriztette s csak ennek kedvező eredményei alapján adatott meg az 1930 május 15—16-án, az összes érdekeltek bevonásával lebonyolitott hivatalos müszaki felülvizsgálat során az üzembehe'yezési engedély.

Ha szabad, az eset tanulságaira is reámutatok.

A baj a közöltek szerint nem a vezeték hibás méretezésében rejlett, hanem abban, hogy a veszedelmet az üzemvezetőség, bizonyára az előző két tél elkényeztető tapasztalatai alapján későn, illetve csak akkor ismerte fel, amikor a vezetékszakadás már bekövetkezett.

A vonalfe'ügyeleti személyzet összevonásával s később megerősitésével (a Bánhida—Győr között vonalszakaszon a zuzmara semmi bajt nem okozott) igyekezett ugyan a bajok nyakára hágni, de az elhatalmasodó veszedelemmel már emberi erővel nem tudott megbirkózi, mert az üzemfolytonosság fenntartása mellett, nem volt e'ég beoktatott személyzete arra, hogy a mindenképpen nehéz és veszedelmes vezetékjavitó-munkálatok mellett a vezetékek ugyancsak veszedelmes mechanikai tisztogatását is kellő energiával folytathatta vo'na, holott tapasztalás szerint a heteken keresztül tartó állandóan kritikus időjárás közepette (alig 0° feletti hőmérséklet, köd és igen enyhe légmozgás) a kritikus pontokon a zuzmara a letisztitott vezetékeken egyik napról a másikra karvastagságura növekedett. A helyzet megértéséhez nem szabad figye'menkivül hagyni, hogy a Dunántuli Villamossági R.-T. egyik 110.000 Voltos vezetékén az energiaszolgáltatást az utolsó pillanatig fenntartotta. Csak szakember tudja megitélni, hogy a javitó és tisztitó müveletek folytatása ilyen körü'mények között a vonalszemélyzetre és sebtében toborzott segédcsapataira, mily heroikus feladatot rótt. Teljes elismerés illeti meg a vonalszemélyzetet és a magyar munkásokat azért, hogy e rendkivüli feladat megoldása me'lett erőik szélső megfeszitésével kitartottak.

Baj volt az is, hogy az üzemvezetőség a jég- és zuzmaraképződés preventiv leküzdésére alkalmas s csak utólagosan kipróbált és alkalmazásba vett leo'vasztási módszerek latbavetésével idejében nem élt.

Oka ennek — mentségéül legyen mondva — az e módszer használhatóságát illetően uralkodó felfogásbeli ellentéteket s ebből folyó bizalmatlanságot nem tekintve, elsősorban abban rejlett, hogy az üzem folytonosságának biztositására irányuló erőfeszitések közepette nem merte megkockáztatni az olvasztási kisérleteket, annál kevésbé, mert a kelenföldi erőmü segitségére — kooperációs megegyezés hijjan — nem számithatott.

Egyébként a probléma beható vizsgá'ata arra utal, hogy a zuzmarabajok leküzdésére különleges müveletekre és berendezésekre nincs is tulajdonképpen szükség, mert ha a kettős távvezetéknek az eredeti tervezés alapjául vett terhelés valóban rendelkezésére áll, a napi nagyobb terheléseknek egyik vezetéknyalábra való koronkénti teljes átháritásával a zuzmaraleolvasztás normális üzemben is minden további nehézség nélkül lebonyolitható.

Példaképpen megemitem, hogy a Trust Ujpest—Vác közötti távvezetéke, noha az a Dunamentén az uralkodó szélirányához képest igen exponáltan halad, a zuzmaraveszedelemtől egyáltalában nem szenvedett, mert a vezeték természetes felmelegedése a nap némely szakában mutatkozó mérsékelt tulterhelés mellett elég volt a jégteher elhatalmasodásának megakadályozására.

Sajnos, a Magyar Dunántuli Villamossági R.-T.-nak az a terhelése, amely a jégtehernek ilyen uton való leküzdését lehetővé tenné, ma még nincs meg, mert a fővárossal folyó tárgyalások máig sem vezettek sikerre.

Kétségtelen azonban, hogy az ilyen rendkivüli atmoszférikus jelenségek elleni küzdelemre az energiaszolgáltató vál'atoknak a jövőben jobban fel kell készülniök s valóságos zuzmaraelleni szolgálatot ke'l kifejleszteniök. Semmi kétségem az iránt, hogy ennek a szolgálatnak megszervezése az idei tél tanulságainak alapján tökéletesen és minden irányban sikerülni fog. A kereskedelemügyi minisztérium, mint fe'ügyeleti hatóság, máris elrendelte a postavezérigazgatóságnál és érdekelt nagyobb távvezetékes vállalatoknál az idei zuzmarakárok körül szerzett tapasztalatok összegyüjtését. Ezek az adatok s a különleges 'égköri jelenségeknek a kritikus helyekre kiterjesztett pontos felderitése lényegesen meg fogja könnyiteni ennek a védelmi rendszernek tökéletes kiépitését és eredményes alkalmazását.

A minisztérium ezen tulmenően, a dunántuli erőmü távvezetéke sérülést szenvedett szakaszainak rendszeres felü'vizsgálatát fogja a vezetékszakadások kiegyenlitése s a rendszer beszabályozása után elrendelni s minden rendelkezésére álló törvényes eszköz alkalmazásával arra fogja a válla'atot szoritani, hogy a jövőben vezetékén az energiaszolgáltatás folytonosságát veszélyeztető zavarok elő ne forduljanak.

A várospolitika uraira viszont s itt elsősorban arra kell gondo'nom, akik magukat szakembereknek vallják, az a feladat hárul, hogy a maguk részéről igyekezzenek azokat a mesterségesen feltorlaszolt akadályokat, amelyek az ál'ami erőmü és székesfőváros közötti megegyezésnek utjában meredeznek, nem tetézni, hanem hozzáértésükkel elháritani és eltüntetni, mert az ország mai sulyos helyzetében csak ez áll az állam, de a főváros közönségének is érdekében.

Kiváló tiszte'ettel:

Feyér Gyula

II.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Az Uj Budapest 1933 január 14-i száma Petrovácz Gyula országgyülési képviselő és tanácstag ur nyilatkozatát közli a Magyar Dunántuli Villamossági Rt. bánhida—budapesti távvezetékén december hó utolsó napjaiban bekövetkezett üzemzavarokra vonatkozóan.

Mint a bánhidai mü volt épitésvezetője és ellenőrző bizottságának egyik elektrotechnikus tagja és mint a Müegyetemen a villamosmüvek tanszékének, vagyis annak a tanszéknek tanára, amely villamos vezetékek számitásával és tervezésével foglalkozik, jogomnak, de egyuttal az Uj Budapest olvasóközönségével szemben kötelességemnek is érzem, hogy Petrovácz képviselő ur nyilatkozata egyes pontjainak kellő megvilágitására néhány megjegyzést tegyek.

1. A nyilatkozat szerint: „vagy a támaszok egymástól való távolsága nagyobb a megengedettnél és szokásosnál, vagy pedig az erre a nagy támközre méretezett sodronynak az átmérője elégtelenül kicsi, ezenfelül pedig a tervezés nem számolt biztonsági koefficienssel". A bánhida—budapesti vezeték 81 mm² kadmiumréz-sodronyból készült és az átlagos oszlopköz 240—250 m. Ilyen vezetékek ezer kilométerszámra épültek és épülnek külföldön, minthogy e méretek a 60.000 és 100.000 voltos távvezetékek szabványosnak nevezhető méretei. Minden vezeték-tipusra ugyanis meg lehet állapitani azt az oszlopközt, amely mellett a vezeték leggazdaságosabb. Ez, az ugynevezett gazdaságos oszlopköz, pl. 70 mm² keresztmetszetnél 235 m., 95 mm² keresztmetszetnél 260 m. A bánhidai vezeték, mint emlitettem, a kettő közé esik, de biztonsága nagyobb a rendesnél és pedig először azért, mert az emlitett adatok egyszerü vörösréz sodronyokra vonatkoznak, a bánhidai vezeték pedig kadmiumötvözetü rézből készült, amelynek szilárdsága kereken 30%-kal nagyobb a vörösrézénél, másodszor azért, mert a zuzmara tulteher számitásánál kb. 25%-kal nagyobb értéket vettek figyelembe, mint amekkora a magyar, az osztrák és a német szabványok szerint jelenleg elő van irva. Téves azt hinni, hogy a vezeték biztonságának rovására megy, ha a gazdaságosnál kisebb, vagy nagyobb oszlopközt alkalmazunk. Ugyanaz a vezeték 200, vagy 300 m.-es oszlopközben ugyanolyan igénybevétellel, tehát szilárdsági szempontból ugyanolyan biztonsággal feszithető, ha csak a belógást az oszlopközök négyzetének arányában változtatjuk. Minthogy a vezetékek feszitése a belógás ellenőrzés alapján, előre pontosan kiszámitott belógási táblázatok segitségével történik, nyilvánvaló, hogy a vezeték bármely a gyakorlatban előforduló oszlopközben egyenlő biztonságu. Magától értetődik, hogy a belógásokat szerelés közben a Dunántuli Rt. mérnöke állandóan, a hatóság pedig az üzembehelyezési engedély megadása előtt pontosan ellenőrizte. Mindebből következik, hogy a vezeték a hatósági előirásoknak, szabványoknak és szokásoknak megfelelően épült és igy sem „konstrukciós hibáról" beszélni nem lehet, sem „a távvezetékek átépitésének" szükségessége nem forog fenn.

2. A nyilatkozat szerint „rendkivül enyhe telünk van, a vezetékre lerakódó zuzmara és jég mai mértékét a vezetéknek minden körülmények között el kellett volna birnia" A távvezetékek a magyar, német és osztrák szabvány szerint két esetben bekövetkezhető legnagyobb igénybevételre kell méretezni. Az egyik —20° C hőmérséklet zuzmaramentesen, a másik —5° C hőmérséklet zuzmarával. Ez az előirás, amely az időjárási viszonyok figyelembevételével készült és amelyet a mindennapi tapasztalat is megerősit, világosan arra utal, hogy az erős zuzmaraképződéssel a nulla fok körüli hőmérsékleteken kell számolni, tehát éppen akkor, amikor a tél enyhe, a levegő közel szélcsendes és ködös. Ezek a viszonyok uralkodnak nálunk már több mint hat hete és éppen az emiatt bekövetkezett egészen abnormális és mindenképpen vis maior jellegével biró zuzmaraképződés vette veszélyesen igénybe a vezetéket, amely már három sokkal keményebb tél hóviharait kiállotta. Tájékoztatás céljából megemlitem, hogy a hatósági

előírás szerint a vezetéket 750 gram zuzmara tulteherre kellett méretezni, amivel szemben ama néhány oszlopközben, ahol vezetékszakadás bekövetkezett, 5—8 kg. fméter zuzmaraterhet állapitottak meg. Ez többszörösen tulhaladja azt a mértéket, amelyre egy távvezetéket racionálisan méretezni lehet.

3. A nyilatkozat szerint külföldön „hosszu és nagy távvezetékeket látunk, amelyek legnagyobb részükben vasuti vontatást is végeznek, még sem hallottuk soha, hogy ezek a vezetékek zuzmarás időjárás miatt megszakadtak volna és a vasuti vontatás megakadt volna". Számtalan esetet lehetne felhozni ezen állitás helytállóságának megcáfolására. De helyszüke miatt csak két szakközleményre hivatkozom. Az egyik Usbeck, a szileziai nagy villamositott vasuti hálózat vezetőjének közlése az „Elektrische Bahnen" cimü folyóiratban, amelynek első mondata igy hangzik: „Im Januar 1929 traten an den Fernleitungen infolge aussergewönlicher Witterungsverhältnisse sehr schwere Störungen durch Eis und Rauhreif, die zu einer fast dreitägigen Einstellung des ganzen elektrischen Betriebes zwangen." Az emlitett zavarok alkalmával nemcsak a vezetékek szakadtak le, hanem egész oszlopsorok (vastornyok) törtek derékban ketté. A másik dr. Hallbach cikke az „Elektrotechnische Zeitschrift" f. évi január 12-i számában, amelynek bevezető mondatai következőképpen hangzanak: „Wenn auch die heutige Hochspannungs-Stromversorgung über Freileitungen als sicher gelten kann, so sind doch noch Gefahrenquellen in gewissen Witterungseinflüssen vorhanden, denen man mit wirtschaftlichen Mitteln nicht immer begegnen kann. Hierzu gehört der Ansatz von Rauhreif an die Freileitungseile. Man verhindert im allgemeinen die Auswirkung normalen Raureifansatzes dadurch mit Erfolg, dass man der Berechnung von Leitungen die VDE-mässige Zusatzlast zugrundegelegt. Es kann aber häufig beobachtet werden, dass Leitungen, welche jahrelang einwandfrei ihren Dienst erwiesen haben, unter Last eines zuvor nie erreichten Rauhreifansatzes zusammenbrechen." E néhány szó világosan igazolja, hogy teljesen szabványosan épitett vezetékeknél külföldön is előfordulnak a mienkhez hasonló vezetékzavarok, ha olyan időjárási viszonyok lépnek fel, amelyekre a vezetéket méretezni nem lehet.

4. Teljesen egyetértek Petrovácz képviselő ur ama nézetével, hogy a teljes biztonságot csak a kelenföldi és a bánhidai erőművek együttmüködése nyujthatja. A bánhidai mü tervezőinek kezdettől fogva az lebegett szeme előtt, hogy a kelenföldi és a bánhidai mü egyenlő kihasználással vigyék az alapterhelést és hogy a Révészutcai erőmü legyen a tartalék és csucstelep. Ha a főváros vezetősége attól az időponttól kezdve, hogy a kormány a bánhidai erőmü megépitését elhatározta és megkezdette, ezt az elgondolást magáévá tette volna, akkor már rég le lehetett volna állitani a Váci-uti és a Berzencei-utcai elavult erőműveket és a főváros ennek révén azon két és fél esztendő alatt, hogy a bánhidai erőmü üzemben van, sok millió pengőt takaritható volna meg, amint erről mindenki néhány pere alatt meggyőződhetik, ha a Székesfővárosi Elektromos Művek zárószámadásait átnézi. A főváros vezetősége azonban a két nagy erőmü együttmüködésétől mindezideig elzárkózott, noha a végzett próbák mutatták, hogy ennek technikai akadálya nincs. Éppen úgy elzárkózott a polgármesteri aláirással kilátásba helyezett évi 130 millió kilowattóra átvételétől, pedig ha az ennek megfelelő terhelés lett volna a vezetékeken, a zuzmara vagy egyáltalában nem képződött, vagy pedig sokkal kisebb mértékü lett volna. Az azóta végzett vezetékfütési kisérletek ugyanis azt mutatták, hogy a vezeték teljes terhelésének megfelelő áramerősség kb. elegendő a zuzmara leolvasztására.

Ha valamely műszaki alkotás üzemétől megtagadják azokat a feltételeket, amelyek tervezésénél irányadók voltak, nem lehet csodálkozni, hogy az illető mü üzemi eredményei nem annyira kielégitők, mint ahogyan azt az ország és a főváros érdekében mindenki őszintén kivánja.

Nagyrabecsülésem kifejezése mellett, maradok kiváló tisztelettel:

Verebély László

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

A költségvetés jóváhagyásáról a főváros csütörtökön közvetlen tárgyalásokat kezdett a belügyminiszteriummal

Lamotte tanácsnok az ostendei egyezményben foglalt kölcsönök kamatterhének konvertálásáról

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Azoknak a tárgyalásoknak, amelyeket közvetlenül karácsony előtt folytattak Berlinben *Lamotte* Károly dr. pénzügyi tanácsnok és *Szemethy* Károly dr. tiszti főügyész a főváros külföldi hitelezőinek képviselőivel, létrejött eredményeit *most bocsájtotta a nyilvánosság elé a főváros polgármestere.* A megállapodás szerint az ostendei megállapodásban foglalt hitelezők az elmult és a folyó évben esedékessé vált, illetve esedékessé váló szelvényösszegek értékét a főváros rendelkezésére bocsájtják abból a célból, hogy *ezeket a főváros a három nagyüzem beruházásaira felhasználhassa.* Ezeknek az üzemeknek a bevételei képezik ugyanis biztositékát a fővárosi békebeli kölcsönök kamat és törlesztő szolgálatának és ilymódon elérhető lesz az az eredmény, hogy ezek az összegek *a biztositék gyanánt szolgáló üzemek megerősitésére lesznek felhasználhatók.*

Az ilymódon kölcsönadott tőkéről a főváros *ugyanilyen természetü kötvényeket* fog kibocsájtani mint az ostendei kölcsönök alapkötvényei. Az uj kölcsön 4—5%-os kamatozásu lesz, a kibocsájtásnál *száz egységre* szóló kamatszelvény helyett *száztiz egységü* uj kötvényt kapnak a cimlettulajdonosok. Az első kamatszelvény 1934 január elsején esedékes. A tőke törlesztése tiz év alatt fog megtörténni olyképpen, hogy az első törlesztési részlet a beruházások befejezése után, 1927 január hó elsején válik esedékessé.

A nagyhorderejü tranzakciót illetően kérdést intéztünk

Lamotte Károly dr.

tanácsnokhoz, a pénzügyi ügyosztály vezetőjéhez, aki a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Hozzávetőleges számitás szerint legalább tizmillió pengőre rug az az összeg, amelyet ilymódon a három nagyüzem beruházására lehet forditani. Az ostendei egyezményben foglalt kölcsönök évi kamatterhe mintegy tizenegy millió pengő. Miután a megállapodás két évre szól, huszonkét millió pengőről van szó, ebből az összegből azonban természetesen le kell számitani azt a kifizetést, amelyet az elmult esztendőben a főváros a külföldi hitelezők számára még valutában teljesitett, továbbá azt az összeget, amelyet a belföldi kötvénybirtokosok a két év folyamán már felvettek, illetve fel fognak venni. *E levonások figyelembevételével maradna a beruházásokra tiz millió pengő.*

Közölte még *Lamotte* tanácsnok az *Uj Budapest* munkatársával, hogy mivel a főváros *az összes, kölcsönt-kibocsájtó bankházakkal le óhajtja tárgyalni a tervezet részleteit, ecélból a közel jövőben megbeszélésre fogja egybehivni az érdekelteket.* A hitelezők megbizottaival folytatott tárgyalások befejezése után kerül a megállapodás *a törvényhatósági tanács és a főváros közgyülése elé.*

*

Kérdést intéztünk *Lamotte* tanácsnokhoz abban a tekintetben, hogy miért késik a főváros ezévi költségvetésének kormányhatósági jóváhagyása.

— A költségvetés jóváhagyása tárgyában — mondotta *Lamotte* tanácsnok — *a csütörtöki nap folyamán indulnak meg a közvetlen tárgyalások a belügyminisztériumban Tatics államtitkár elnökletével.* Arra vonatkozóan, hogy a kormányhatóság óhajt-e és ha igen, miféle változtatásokat óhajt a főváros költségvetésén végrehajtani, *hivatalosan tudomásunk nincsen.* Igy nincs tudomásunk hivatalosan arról az állitólag felmerült kivánságról sem, hogy *a főváros valamilyen módon gondoskodjon a költségvetésbe az állami szinházak szubvencionálására felvett összegek fedezetéről.*

Bárczy: elnök
Verebély: alelnök

A Beszkárt uj vezetői

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Platthy György dr. halálával megüresedett a Beszkárt elnöki széke. Arra vonatkozóan, hogy a főváros vasuttársaságában ki lesz *Platthy* utóda, döntés még nem történt. Minden valószinüség szerint *Bárczy* István nyug. igazságügyminisztert választják meg a Beszkárt elnökévé, aki *Platthy* betegeskedése idején elnökölt a Beszkárt igazgatósági és végrehajtóbizottsági ülésein. Nagy érdeme Bárczynak, hogy higgadt temperamentuma és rutinos elnöklési módja folytán azok *a viharos jelenetek*, amelyek során politikai pártok küzdőtere lett a Beszkárt igazgatósági terme, mindinkább alábbhagytak és sikerült neki a pártokat a Beszkárt vezetésében a főváros és a vasutvállalat érdekeit illetően *egy nevezőre hozni.*

Bárczy elnökké való választásával az alelnöki szék a Keresztény Községi Pártot illeti meg. Kétségtelen, hogy amennyiben *Bárczy* lesz a Beszkárt elnöke, az alelnöki tisztséget *Verebély* Jenő dr.-ral, a ferencvárosi Keresztény Községi Párt érdemes elnökével töltik be, aki a Beszkárt vezetőségében helyet foglaló kereszténypárti kiküldöttek legidősebbje és a keresztény várospolitika reprezentáns egyénisége.

A *Platthy* György dr. halálával megüresedett *igazgatósági és végrehajtó-bizottsági tagsági hely* betöltése tárgyában a Keresztény Községi Párt *egyik legközelebbi elnökségi ülésén fog határozni.*

Ki lesz a Hirdetővállalat uj igazgatója?

Nagy küzdelem a kulisszák mögött

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Lamotte Ernő halálával megüresedett a Hirdetővállalat igazgatói stallumа és értesülésünk szerint egyik legközelebbi tanácsülésen már be is fogják tölteni az állást, hogy a főváros egyik legjövedelmezőbb üzemének életében semmi fennakadás ne álljon be. Mint ilyen alkalmakkor történni szokott, a kulisszák mögött *nagy küzdelem folyik* a nagyjelentőségü pozicióért.

A legesélyesebb jelölt *Kubinyi* László dr., az Egyesült Keresztény Nemzeti Ligának érdemes elnöki titkára. Kubinyi *régi katonacsaládból származik:* édesapja tábornok, nagyapja Budapest honvédkerületi parancsnoka volt. *Kubinyi* mint aktiv huszártiszt szolgálta végig a háborut, majd a Nemzeti Hitelintézetnél, a Futura vezértitkárságánál és a Magyar Nemzeti Bank angol devizalevelezési osztályában teljesitett szolgálatot. 1925-ben került elnöki titkárnak a Ligához, ahol agilitásáért, nagy szervezőképességéért és uri modoráért általános szeretetnek örvend. *Kubinyi* világlátott ember, rengeteget utazott külföldön, tökéletesen beszél németül, angolul és franciául is. Az ő megválasztása mellett *erősen exponálja magát* a Keresztény Községi Párt vezetősége.

Igen esélyes jelölt *Zilahi Kiss* Jenő dr. nyug. alpolgármester is. *Zilahi Kiss* Jenőt tudvalevően a létszámcsökkentés során helyezték nyugdijba, ma kevesebb a nyugdija, mintha harmincötéves szolgálat után mint tanácsjegyző került volna nyugalomba. Zilahi Kissért erősen agitálbaráti köre, azzal az indokolással, hogy a létszámcsökkentés kapcsán nyugdijazott főtisztviselők között éppen a legérdemesebb, *Zilahi Kiss* az egyetlen, akit dacára annak, hogy szolgálati idejének kitöltésétől még távol van, nem helyeztek megfelelő pozicióba.

Azoknak, akik a jogfolytonosságot hirdetik, *Pogány* Zsigmond, a hivatal mostani aligazgatója a jelöltjük. Pogány nagy szakértelme, hosszu hirdetővállalati szolgálata révén, kétségtelen. Bizonyos azonban, hogy amint az *Hevesi* József idejében is történt, a Hirdetővállalat vezetői pozicióját *nem az a stallum, amelyet — fővárosi tisztviselővel szoktak betölteni.*

Kubinyi, Zilahi Kiss és *Pogány* Zsigmond mellett *az önjelöltek egész légiója pályázik.* Arról azonban, hogy ne a fentemlitett három ur közül kerüljön ki a vállalat uj igazgatója, *jelen pillanatban szó sem lehet.*

Nincsen párja sehol az „Igmándi" viznek,
Mert hüséges öre jókedv s egészségnek.

x Elsőrangu jó bort olcsón ugy ihatunk, ha elmegyünk a Szekszárd Borvidéki Bortermelők (Budapest, Józsefutca 19 a) borkimérőjébe, vagy telefonon felhivjuk 32—0—63 számot és ott megrendeljük a borszükségletünket. A világhirü szekszárdi vörösborokat már 5 üveg rendelésnél házhoz szállitják. (A helyszinen ingyen kóstoló.)

Hunyadi János
természetes keserüvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

HYPEROL
ideális torok- és szájfertőtlenitő

DUNAPARTI
100 négyszögöles
TELKEK
uj Lipótvárosban
kedvező feltételek mellett
ELADÓK
Bővebbet hétköznapokon: Rudolf-tér 6, IV. 22.
Telefonszám: 12-3-85.

CZEGLÉDY JÁNOS JENŐ
mükőáru készitő, fal- és padlóburkoló mester
Székesfővárosi és állami szállitó-kartellen kivül!
BUDAPEST, KISTEMPLOM-U. 5.
TELEFON: JÓZSEF 449—98.

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

Halmos István és Fia
kövezőmesterek,
utépitő vállalkozók
X., Halom-utca 25.
Telefon: 33-9-52.

Helfenstein Károly
kövezőmester, utépitő vállalkozó
VI., Hungária-körut 71
Telefon: 91-3-64

Handl István
kövezőmester
III., Pacsirtamező-u. 7
Telefon: 62-0-28

Hajnal Imre
okl. mérnök kövezőmester
IX., Üllői-ut 55.
Telefon: 38-6-93.

Krausz Ferenc
kövezőmester
VI., Hungária-körut 71
Telefon: 91-3-64

Neumann Ferenc
okl. mérnök kövezőmester
VII., Egressy-ut 34
Telefon: 96-6-40

Obendorfer József
kövezőmester
VIII., Ludoviceum-u. 18
Telefon: 38-4-65

Obendorfer Károly és Rudolf
okl. mérnök, kövezőmesterek
I., Horthy Miklós-ut 29
Telefon: 69-2-99

Reinisch és Wohl
okl. mérnökök kövezőmester,
épitési vállalkozók
VII., Ajtósi Dürer sor 7
Telefon: 38-0-62

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskemély-utca 13. Tel.: 84-4-12

Schaffer Antal
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Darányi Ignác-utca 21
Telefon: 52-2-91

Schaffer György
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Felvinci-u. 17
Telefon: 52-3-64

Spányi Ernő
okl. mérnök, kövezőmester
I., Németvölgyi-ut 33. Tel.: 57-9-91

Vállalkozás

A hideg időjárás következtében leálltak az inségmunkák

Február közepi határidővel meghirdetik a kerületi kövezetjavitási és az aszfalt-javitási munkálatokat — Kiirják a versenytárgyalást a porolajozásra még január havában, hogy az esetleges megfellebbezések elintézésére birtokon belül legyen idő

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A zordra fordult időjárás lehetetlenné teszi az ut- és a csatornaépitési inségmunkák folytatását.

Király Kálmán

müszaki főtanácsos az illetékes ügyosztály vezetője intézkedett aziránt, hogy *az inségmunkát mindenütt leállitsák a vállalkozók*, és csak akkor vegyék ujra fel, ha azt az időjárás enyhülése lehetségessé teszi.

Az ügyosztályban a szokásos téli szünet ezidén nem következett be,

lázas munka folyik a tavaszi akciók előkészitésére. Legfontosabb tennivalója az ügyosztálynak **a költségvetésileg biztositott folyó munkálatok versenytárgyalási kiirása és kiadása.** Az ügyosztályt vezető müszaki főtanácsos intézkedésére

elsőnek a kerületi kövezetjavitási és aszfaltjavitási munkálatokra irják ki a versenytárgyalást.

E versenytárgyalások határideje *február közepe* lesz.

Intézkedett az ügyosztály vezető főtanácsos *a porolajozási versenytárgyalás kiirása iránt is.*

A folyó esztendőben 700.000 négyszögméter utterület porolajozására hirdet a főváros versenytárgyalást.

Az erre vonatkozó hirdetmény rövidesen megjelenik, a versenytárgyalás lejárta *február közepe lesz.* A Köztisztasági Hivatal és a tiszti ügyészség olyképpen dolgozták át a versenytárgyalási feltételeket, hogy

a porolajozási árlejtéseknél annyira szokásos félreértéseknek és félremagyarázások ki vannak zárva.

Igy különleges pontossággal van meghatározva *a felhasználandó porolaj minősége.* Magára a porolajozás megkezdésére csak *május közepén—junius elején* kerül sor, a versenytárgyalást azért hirdeti meg ilyen korán a polgármester, hogy az esetleges fellebbezések birtokonbelüli elintézésére is sor kerülhessen.

A MABI az egymillió pengős kölcsön felét befizette a fővároshoz

A legközelebbi napokban megjelenik a városszéli telepités ikerházainak versenytárgyalási hirdetménye

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Ismeretes, hogy a polgármester a törvényhatósági bizottság és a belügyminiszterium hozzájárulásával megállapodást létesitett a Magánalkalmazottak Biztositó Intézetével a városszéli telepités megvalósitására egy millió pengős kölcsön felvételét illetően. A pénzügyi ügyosztály és a tiszti ügyészség a MABI jogi osztályának vezetőivel a szerződést is megszövegezték, a szerződés alá is van irva, és a MABI a kölcsönösszeg felét, ötszázezer pengőt, *a szerdai nap folyamán be is fizette a főváros központi pénztárába.*

Schuler tanácsnok, a szociálpolitikai ügyosztály vezetője az ötszázezer pengő befizetéséről azonnal jelentést tett a polgármesternek, aki utasitotta *Wossala* tanácsnokot, a középitési ügyosztály vezetőjét, hogy *most már a legsürgősebben irja ki a versenytárgyalást az elfogadott és az ügyosztály által módositott tervek alapján a városszéli telepités céljait szolgáló ikerházak megépitésére.* A városszéli telepités ajánlati felhivása ily körülmények között *a legközelebbi napokban meg fog jelenni.*

Uj kiirások:

Házi távbeszélő berendezési munkákra az I. ker., Uj Szent János-kórházban. Határidő: 1933 február hó 11. (szombat) d. e. ½11 ó.

Papiráruk szállitására, hivatalok, iskolák, üzemek részére. Határidő: 1933 január 31. d. e. 12 ó.

Iskolai füzetek és különféle jegyzetkönyvek szállitására. Határidő: 1933 január 30. d. e. 12 ó.

Különféle papiráruk, rajzszerek szállitására. Határidő: 1933 február 3. d. e. 12 ó.

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8–10.
TELEFON: 80–5–03.

Kálmer épitési vállalata
I., Szirtes-u. 3/b. Aut. 839-14

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

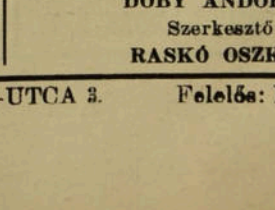
SCHMIDT TESTVÉREK
Nyomdafestékgyár Rt.
Telefon: Aut. 862-88. Táviratcim: Farbenschmidt Rákospalota. — M. Kir. Postatakarékpénztári csekkszámla szám: 42850. — Folyószámla az Angol Magyar Bank központjánál
Gyár: Kő-, könyvnyomdai-, valamint offsetfestékeket.
Mint különlegességeket készit: Speciális gyártmányu olaj-mélynyomó festéket, anilin gumínyomó és bádognyomó festékeket.
Gyár és központi iroda: Rákospalota, Pázmány-u. 41

Ifj. HALASZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Szemlédő, művirág és temetkezési cikkek
Lyári raktára **SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF**
Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 8.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 537–12.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 77/79. TEL. 826-52.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39.
Mintaraktár: VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31–2–80, 35–9–16

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Máglya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

KLEMENT JÁNOS
épület- és diszmübádogos
egészségügyi berendező
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 7
TELEFON: JÓZSEF 345–14.

Épitőipar részvénytársaság
Budapest, VIII., Baross-utca 15. szám
Aszfaltgyár és anyagtelep
IX., Gubacsi-út 37. szám
Telefon: 41-1-49.

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Bründl János udvari szállitó. Egészségügyi müszaki berendezések gyára
Budapest, VII., Péterfy Sándor ucca 34
Központi fütés. — Melegviz készülék. — Vizvezeték. Csatornázási- és gázberendezések. — Berendez városoknak vizmüveket, csatornázásokat és derítőtelepeket. — Telefon: József 315–10

Közuti gőz- és motorhengerést vállal **WOLFF ERNŐ**
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERŐ. Telefon: Aut. 5-62-98

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 4. szám — Budapest, 1933 január 28

UJ BUDAPEST

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Fel évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ: DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9. Telefon: Aut. 828—23. Postatakarékp. chequeszámla: 30913

Városi Könyvtár
Bpest. VIII. Reviczky-u. 1.

Lengyel R. T. & Co.

Azok a beszédek, amelyek a törvényhatósági bizottság közüzemi vitájában a Községi Élelmiszerüzem hivatását illetően elhangzottak, megmutatják az érem másik oldalát. Kiderül ezekből a felszólalásokból, hogy amig a kishentesek legnagyobb részének a szó szoros értelmében a betevő falatja sincs meg, az utcasarkokon a lehuzott redőnyü kávéházak és banküzletek helyén egyre nagyobb számban nyilnak a különféle hentesárugyárak lerakatai. A Zeidl Vencel Mészáros-, Hentes-, Szalámi- és Kolbászárugyár Rt., a Lengyel Hentesárugyár Rt., a Kozma Testvérek Rt., a Fleischer Rezső hentesáru, kolbász- és szalámigyár, a herceg Esterházy-féle husáru és csemegeáru üzlet egyre erősebb iramban törnek előre a város legkülönbözőbb részein. A részvénytársasági formában müködő, tehát nyilvános számadásra kötelezett hentesárugyárak közül Kozmáék 1931. évi brutto forgalma 306.926 pengő, Zeidléké 227.076 pengő, a Lengyel-gyáré 298.773 pengő volt.

Nem vetjük el a sulykot, ha a hat legnagyobb budapesti hentesárugyár mult évi forgalmát két millió pengőre becsüljük, ami egymagában a Községi Élelmiszerüzem ezévi tizenhat millió pengős bevételi előirányzatának. Mit látunk a kenyérnél? A Központi Tejcsarnok Üzemeit Ellátó Sütőipari Rt., amely az egyébként kifogástalan minőségü Központi Kenyeret hozza forgalomba, 1931-ben 584.965 pengőt forgalmazott, egymagában negyedét a Községi Kenyérgyár ugyanazon évben való tényleges forgalmának. Hol van a többi kenyérgyár, a Korona Kenyér- és Tésztagyár Rt., a Band Gyula kenyérgyár rt., a Perl Keksz- és Kenyérgyár Rt. forgalma! Ez a helyzet az élelmezési szakmában, de nem más a kötszer- vagy a gyógyszer-ellátásnál sem, ahol mindenütt hatalmas részvénytársaságok, nem egy esetben nyilt kartelek állanak szemben a hatósági üzemekkel.

Azok a szónokok, akik a törvényhatósági bizottság valóban magasszinvonalu vitájában az ipar és kereskedelem szabadsága nevében tiltakoznak a közüzemek müködése és fennmaradása ellen, megmákonyosodva a kisemberek védelmét falsul hangoztató harangjátéktól, meg vannak tévesztve, félre vannak vezetve, mert nem a kézmüipar és nem a kiskereskedelem, hanem a jól vagy rosszul leplezett kartelek érdekében szállanak sikra. Szemfényvesztés, ami az üzemellenesek részéről a közönséggel szemben történik, mert például a saját mérlegadata szerint nyolcvan munkást foglalkoztató Kozma hentesárugyárat mégsem lehet kisipari kalózlobogó alatt a közgyülési teremben a hatósági üzemmel szemben jóhiszemüen védelmébe vennie egyetlen közgyülési pártnak sem!

A szerdai közgyülés előtt, amikor név szerint szavaznak az üzemi kérdésben elfoglalt álláspontjukról a törvényhatósági bizottság tagjai, az éremnek ezt az oldalát ajánljuk az igen tisztelt városatya urak figyelmébe. Mert ha majd ismét a pódiumon állanak az urak, Budapest népe számon kéri az üzemi kérdésben elfoglalt álláspontokat, mérlegre téve neveket és embereket, akik közül de sokan fognak könnyüeknek találtatni!

Budapest politikai határain belül rövidesen egységes lesz a közlekedési tarifa

A polgármester megtette az első lépést a nagyüzemek központi igazgatásának centralizálására — Van-e joga a belügyminiszternek az operai szubvenciót beiktatni a költségvetésbe? — Petrovácz Gyula nyilatkozata az aktuális városházi problémákról

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A törvényhatósági bizottság közgyülésén hangulatkeltő beállitásban foglalkoztak a szónokok az üzemi problémákkal. Minden szempont szerepet kapott abban a vitában, amit a polgármester üzemi előterjesztésével szemben felvonulók rendeztek, csak egyetlen szempontot mellőztek és ez *Budapest székesfőváros speciális érdeke.* Azok, akik az üzemeknek tüzzel-vassal való kiirtását követelik, megfeledkeznek arról, hogy *a sokat támadott üzemek milyen óriási vagyont képviselnek és elfelejtik, hogy ez a vagyon a főváros polgárságáé.* Egyáltalán háttérbe szorultak e vitában az összes pénzügyi szempontok, amelyek pedig a főváros mai sulyos költségvetési helyzetében nem mellőzhetők. Éppen ezért érthető feltünést kelt, hogy *az üzemi problémák tárgyalása során egyetlen szó sem esett a nagyüzemek központi igazgatásának centralizálását célzó tervekről,* amelyeket pedig — takarékossági okokból — éppen az üzemeket támadó oldalon propagáltak nagy hévvel még néhány hónappal ezelőtt is.

Petrovácz Gyula,

a Keresztény Községi Párt legkitünőbb közgazdasági szakértője, akit az üzemi vitáról megkérdeztünk, a következőket mondotta ebben az ügyben az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az üzemi problémák a közgyülési vitában *hangulatkeltő beállitásban szerepeltek.* Pártunk szónokai kellő értékükre szállitották le azokat az érveket, amelyeket *iparos-érdekek védelme cimén vonultattak fel azok, akik a fővárosi üzemek megszüntetését követelték.*

Mi nem feledkezhettünk meg arról a kétségtelen tényről, hogy az üzemek a fővárosi polgárság hatalmas értékeit reprezentálják és ezeket az értékeket nem veszélyeztetni, hanem konzerválni kell.

Ott, ahol *valóban iparos és kereskedői érdekeket* sértett egy-egy üzem müködése, megfelelő korlátozásokat léptettünk élethe. Ezek után kár egyetlen szót is fecsérelni a hangulatkeltő beállitásban elhangzott beszédekre.

— Ami a *nagyüzemek központi igazgatásának a centralizálását illeti, ezt a tervet mi a magunk részéről nem ejtettük el.* Ellenkezőleg

a centralizálás terén már meg is történt az első lépés, amennyiben a polgármester ur a községi háztartásra és az üzemekre kiterjedő központi anyagbeszerzés megszervezése iránt hat hónapon belül előterjesztést fog tenni a törvényhatósági tanácsnak.

Az anyagbeszerzés központositása egyik legfontosabb része a centralizálásnak, ezt követi majd a könyvelés, a közönséggel való érintkezés és általában a három nagyüzem kereskedelmi szolgálatának az egységesitése.

Miután *az első lépést már megtettük,* azt hiszem, hogy rövidesen további előrehaladást tehetünk ezen a téren és egy éven belül teljes mértékben megvalósithatjuk a három monopolisztikus üzem központi igazgatásának egységesitését célzó terveket.

*

A beszélgetés további során *közlekedési kérdéseket* tettünk szóvá. *Petrovácz* Gyula, mint Zugló képviselője, szivén viseli a perifériális körzetek kivánságait és *ezeket közlekedési vonatkozásokban is érvényesiteni törekszik.* Éppen ezért megkérdeztük tőle, hogy nézete szerint *megjavulnak-e a perifériális* területek közlekaedési viszonyai a HÉV átvétele következtében és ugyanakkor számitani lehet-e arra, hogy e kültelki lakók részére a közlekedés olcsóbbá válik. *Petrovácz* Gyula a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Ha már kierőszakolták a HÉV megváltását, gondoskodnunk kell arról, hogy a külterületek szegényebb sorsu lakossága részére a közlekedés jobb és olcsóbb legyen.

A Keresztény Községi Párt ebben az irányban *minden tekintélyét latba veti.* Mindenekelőtt az a kivánságunk, hogy

a HÉV végállomások kitolassanak a politikai határokra, ami azt jelenti, hogy Budapest székesfőváros politikai határain belül egységes lesz a közlekedési tarifa.

Meg kell szüntetnünk azt a türhetetlen állapotot, hogy *például Pesterzsébetről Ujpestre 24 fillérért lehessen utazni és ugyanakkor a Fehérvári-ut vagy Rákosfalva lakói HÉV-vonalon legyenek kénytelenek utazni és magasabb viteldijat fizetni.* A felmerülő panaszokat csak a közlekedés egységesitésével lehet véglegesen megszüntetni. Mihelyt a főváros a gyakorlatban is átveszi a HÉV üzemét, azonnal meg kell kezdeni az egységesitést célzó tárgyalásokat.

Ki kell dolgozni a Beszkárt, az Autóbuszüzem és a HÉV együttmüködésének teljes programját és ugyanakkor a jelenlegi tarifák revizió alá vételével egységes viteldijszabást kell életbeléptetni

Budapest székesfőváros területén a közigazgatási határokig.

*

Érdeklődtünk *Petrovácz* Gyulánál az *uj kerületi előljáróságok felállitása iránt,* tekintettel arra, hogy a közgyülés éppen *Petrovácz* Gyula inditványára 200.000 pengős tételt állitott be e cimen az uj költségvetésbe. Megemlitettük azokat a hireket is, amelyek szerint *a belügyminiszter ezt a tételt, amelyet junktimba hoztak az operaházi szubvenció elmaradásával, törölni akarja és ugyanakkor be akarja iktatni az uj költségvetésbe az Operaház támogatására szánt 200.000 pengős tételt. Petrovácz* Gyula a következőket mondotta ezekkel a hirekkel kapcsolatosan az *Uj Budapest* munkatársának:

— Nem tudom, hogy ezek a hirek, amelyekről én is hallottam, mennyiben felelnek meg a valóságnak. Annyit azonban meg kell állapitanom, hogy

a belügyminiszter urnak ninesen joga uj tétel felvételére. A miniszternek joga van a költségvetésben szereplő tétel felemelésére, csökkentésére, vagy törlésére, de egészen uj tételt, olyant, amely a költségvetésben egyáltalán nem szerepel, nem vehet fel.

Az 1930. XVIII. t.-c. 95. szakaszának 3. bekezdése a következőképpen szól: *A belügyminiszternek joga van a költségvetés egyensulyának megóvása mellett egyes tételek leszállitására, felemelésére, vagy törlésére, vagy a törvényes rendelkezések által a székesfővárosra rótt kötelezettség teljesitéséhez szükséges kiadásoknak a költségvetésbe való felvételére.* A 4. bekezdés szerint viszont: *Uj tétel felvétele ellen a jogalap törvényessége szempontjából a közigazgatási birósághoz panasznak van helye.*

Könnyü lesz a közigazgatási biróságnak megitélnie, hogy uj tétel-e az operaházi szubvenció, amennyiben a belügyminiszter ur e célra valamilyen összeget akarna beiktatni a költségvetésbe.

A főváros ezévi költségvetésében, de még az előző éviben *sem szerepelt egyetlen fillér sem ezen a cimen.* A fővárost semmiféle törvényes rendelkezés nem kötelezi az Operaház támogatására, viszont az uj előljáróságok felállitását éppen az uj fővárosi törvény teszi kötelezővé, sőt ezt a belügyminiszter ur legutóbb a kerületi választmányok felállitására vonatkozóan kiadott rendeletében *meg is sürgette.* Mindezekből következik, hogy *a közigazgatási biróság helyt fog adni panaszunknak, amennyiben e panasz benyujtása valóban szükségessé válnék.*

— Ami az uj előljáróságok felállitásának az ügyét illeti, ebben a tekintetben *akciómat még nagyobb erővel folytatom.* A költségvetésbe javaslatomra felvett 200.000 pengő elegendő a Kelenföldön és Zuglóban megfelelő helyiségnek a kibérlésére és a felmerülő dologi kiadásokra. *Személyzetszaporitásra nincsen szükség, mert hiszen elegendő tisztviselőnk van akár a központban, akár más előljáróságokon, ugy hogy a kelenföldi és a zuglói előljáróságok, vagy előljárósái kirendeltségek a legrövidebb időn belül megkezdhetik müködésüket.*

A gyakornoki állások betöltése előtt harminckilenc üresedésben levő végleges állásra hirdet pályázatot a polgármester

Huszár főpolgármester a gyakornoki állások megszervezésére vonatkozó közgyülési határozatot már felterjesztette a belügyminiszterhez

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A gyakornoki állások szervezésére vonatkozó polgármesteri előterjesztést a törvényhatósági bizottság tudvalevően egyhangulag elfogadta. *Huszár* főpolgármester, a közgyülés elnöke, az erre vonatkozó határozatot már fel is terjesztette a belügyminiszterhez, akinek jóváhagyó leirata kapcsán *február első felében* sor kerülhet a pályázat kiirására is.

Mielőtt azonban a gyakornoki állások betöltésére sor kerülne, a polgármester pályázatot fog kiirni a *közigazgatási szakon megüresedett végleges állásokra.* Harminckilenc állásról van szó; az elnöki ügyosztály most készitette el az ezekről az állásokról szóló kimutatást. Eszerint a *következő állások* vannak üresedésben: (zárójelben azoknak a neveit közöljük, akiknek nyugalomba vonulása, illetőleg elhalálozása következtében üresedett meg a szóbanforgó állás.)

Egy *müszaki tanácsnoki állás* (*Csárman* Ferenc),

egy *árvaszéki fogalmazói állás* (*Schwartz* Ferenc),

három *müszaki főtanácsosi* állás (*Zboray* János, *Végh* Gyula, *Lakos* Bertold),

egy *statisztikai aligazgatói* állás (eddig nincs betöltve),

egy *erdőfőtanácsosi* állás (*Fekete* Béla),

két *közélelmezési tanácsosi* állás (*Humayer* Jenő, *Stifter* Nándor),

egy *számv. I. osztályu főtiszti* állás (*Hentaller* György),

egy *számv. II. osztályu tiszti* állás (*Watzek* István),

két *adóhiv. főszámtanácsosi* állás (*Radnay* Árpád, *Turcsányi* Endre),

egy *adóhiv. II. osztályu főtiszti* állás (*Hasenauer* Magdolna),

két *adóhiv. II. osztályu tiszti* állás (*Kuchár* Milán, *Brestyánszky* Lajos),

két *végrehajtó felügyelői* állás (*Halbauer* Dezső, *Tenk* Sándor),

egy *végrehajtó I. oszt. főtiszti* állás (*Bartos* József),

egy *kórházi főfelügyelői* állás (*Török* Sándor),

egy *gazd. I. oszt. főfelügyelői* állás (*Deák* István),

egy *gazdasági felügyelői* állás (*Pek* István),

egy *I. oszt. kezelőtiszti* állás *Máder* Béla),

egy *II. oszt. kezelőnői* állás (*Dobai* Ilona),

két *gépészi VIII. fiz. oszt.* állás (*Cédli* József, *Wéber* Antal),

két *gépészi IX. fiz. oszt.* állás (*Albrecht* Gusztáv, *Bernácsky* Gyula),

egy *gépészi X. fiz. oszt.* állás (*Csch* József),

egy *gazdasági I. osztályu tiszti* állás (*Hoffer* Alfréd),

egy *nyomdai I. oszt. tiszti* állás (*Vértesi* Károly),

egy *nyomdai II. oszt. tiszti* állás (*Richter* Géza),

egy *állat- és növénykerti felügyelői* állás (*Cerva* Károly),

egy *kertészeti főtiszti* állás (*Fülöp* József),

egy *segédhivatali főigazgatói* állás (*Axmann* Gyula),

egy *segédhivatali igazgatói* állás (*Hantos* József),

három *I. oszt. kezelőfőtiszti* állás (*Szeivert* Jenő, *Fehér* Kálmán, *Zmeskál* Ernő),

Természetes, hogy a szóbanforgó harminckilenc állásra *kizárólag most is a főváros szolgálatában álló tisztviselőket* fog megválasztani a törvényhatósági tanács, illetőleg kinevezni a polgármester.

A tabáni program uj fordulata

Kimondotta a szakbizottság, hogy a fürdőváros-terv és a Tabán beépitése között nincs kapcsolat

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági bizottság tudvalevően *Harrer* Ferenc nyug. alpolgármester elnökletével külön bizottságot küldött ki azoknak a fürdőpolitikai követeléseknek a megállapitására, amelyek a Tabán ujjáépitési tervénél kerülhetnek felszinre. Ez a bizottság szerdán ülést tartott és arra az álláspontra helyezkedett, hogy *a Tabán ujjáépitésével kapcsolatban különleges fürdőpolitikai követelésekre nincsen szükség.* A bizottság ezzel az állásfoglalásával utját szegte azoknak a *fantazmagóriáknak*, amelyek *magyar Gasteint* akartak létesiteni a tabáni hegyoldalból olyképpen, hogy a létesitendő bérházak és villák mindegyikébe kötelező lett volna a főváros gyógyforrás vizének bevezetése, hogy

a fürdővendégek a magánlakások fürdőszobáiban gyógyithatták volna magukat a különféle gyógyvizekkel.

A szakbizottság természetesen *nem akar utjába állni* azoknak a törekvéseknek, hogy ha valamelyik vállalkozó vagy magánember a főváros fürdőügyi vezetőségével való megállapodás alapján a gyógyvizet házába be akarja vezetni, be is vezethesse, de a gyógyviz bevezetésének *kötelezővé tételét* mellőzte, azt is kimondván, hogy

a főváros fürdőpolitikájának szempontjából egyáltalában nem kivánatos az épületeknek a fürdőkkel kapcsolatos felhasználása és mellőzhető a gyógyforrások vizének a fővárosi fürdőkön kivül való használatának megengedése.

A szakbizottság ezen határozatával *a tabáni probléma megoldási lehetősége elől a legfontosabb akadály hárul el.* Most már tisztán állhat minden illetékes tényező előtt, hogy a fürdőváros-tervek és a Tabán felépitése nem állanak kapcsolatban egymással és nincs akadálya annak, hogy

a Tabánt megfelelő közművekkel ellássa a főváros, elkészitse a végleges szabályozási terveket, megcsinálja a parcellázást és áruba bocsássa a létesitendő bérház-, illetőleg villa-telkeket.

A szerdai határozat után a városrendezési ügyosztály *Kempelen* Ágoston müszaki főtanácsos, az ügyosztály vezetőjének irányitása mellett *azonnal hozzákezd a Tabán szabályozási tervének végleges kialakitásához.* A terveket az ügyosztály természetesen köteles lesz bemutatni az illetékes szakbizottságoknak, nemkülönben a fővárosi Közmunkák Tanácsának, sőt a belügyminisztériumnak is. Csak ha a szabályozási tervet az összes illetékes tényezők jóváhagyták, kerülhet sor a közművek megépitésére, mert addig, amig az utcák és terek kijelölve nincsenek, a közművek csöveinek és kábeleinek lefektetéséről természetesen *beszélni sem lehet.* Az ügyosztály vezetőjének véleménye szerint

ez a munka, még ha azonnal hozzákezdenek is, hónapokat vesz igénybe, vagyis a nyár közepe előtt a tabáni közművek megépitését célzó szükségmunka-akció ily körülmények között meg nem indulhat.

A még távolabbi jövő zenéje a parcellázás, a telkek árubabocsájtása és az épitkezés. A fentiek szerint a tabáni programból

ebben az évben a legjobb esetben sem valósulhat meg egyéb, mint Wolff Károly azon elgondolása, hogy a Tabán aljában, ahol a közművek megvannak és ahol nagyobb szabályozási procedurára minden valószinüség szerint nem kerül sor, szövetkezeti bérházak épüljenek.

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

Városházi notesz

SIPŐCZ POLGÁRMESTER ÁLLAPOTA örvendetesen javul. A héten édesanyja, nővére és sógora társaságában már hosszabb sétára is indult, csütörtökön pedig a Rókusba ment, ahol *Ritoók* professzor és *Temesváry* főorvos a beteg jobbkarról eltávolitották a gipszkötést. A Röntgen-vizsgálat a törött csont szerencsés összeforrását igazolta.

Arról azonban, hogy hivatalába bemenjen a polgármester sajnos, még hosszu hetekig nem lehet szó. A törött csont edzésére diathermiás kezelés kezdődik, amely hetekig eltart és ezen idő alatt a betegnek a legteljesebb nyugalomban kell lennie. Orvosai véleménye szerint február közepe az az időpont, amikor a polgármester teljesen egészséges lesz és hivatalos teendőivel ujra foglalkozhatik.

Betegállapota ellenére a polgármester állandóan informálva van a városháza folyó ügyeiről. Titkárai, Farkas Ákos dr. főjegyző és Csanády Gusztáv dr. tanácsjegyző naponta felkeresik a déli órákban a polgármestert, referálnak a jelentékenyebb folyó ügyekről, bemutatják a napi posta fontosabb részét. Liber és Borvendég alpolgármesterek átlag másodnaponként mennek ki a Boráros-téri lakásra, a baráti látogatáson felül ezt az időt arra is felhasználják az alpolgármesterek, hogy a város vezetésének halasztást nem türő problémáiról tájékoztassák a polgármestert és intézkedéseit, jóváhagyását kikérjék.

A MÁSKOR CSENDES POLGÁRMESTERI LAKÁST délutánonként felveri a látogatók tömege. Barátok, jó ismerősök keresik fel Sipőcz Jenőt, hogy részvéttel érdeklődjenek a baleset részletei felől és örömüket fejezzék ki azon, hogy csak ilyen csekélynek mondható töréssel végződött a könnyen végzetessé válható utcai elcsuszás. (Zárójelben emlitjük meg, hogy a polgármester a közeli napokban fogja — századszor elmesélni a baleset körülményeit, természetes lévén, hogy minden látogatója őtőle magától akar informálódni.)

Az utcai sétákkal kapcsolatosan különben a lájb-szabó is megjelent a Sipőcz-lakásban, hogy egy uj télikabátra vegyen mértéket. A gipszben lévő felsőkarra természetesen nem lehet felhuzni a rendes felsőkabátot és ezért uj télikabátot kellett késziteni, amely a gipszkötést is takarja. Az uj kabát méreteire jellemző, hogy a mellbősége — százharmincöt centiméter és ha azt a polgármesternek már nem kell hordania, csak egy nehézsulyu birkózónak ajándékozhatja oda, mert mindenki másról petyhüdten lógni fog...

*

BORVENDÉG ALPOLGÁRMESTER IS BETEGET JELENTETT a héten: szombaton délután már lázasan jelent meg Sipőcz polgármester lakásán, hogy egy-két halaszthatatlan ügyet referáljon neki, vasárnap reggel azután ő is ágynak dőlt. Borvendég lázas influenzája — mint az influenzák általában — rövid lejáratu volt, és az alpolgármester már el is akart menni a szerdai közgyülésre, ahol az őt annyira érdeklő üzemi probléma tárgyalása volt napirenden. Orvosa azonban nem engedte meg ezt a veszélyes kisérletezést, és igy a szerdai közgyülés Borvendég alpolgármester részvétele nélkül zajlott le.

*

A HÉT ELEJÉN TEHÁT LIBER ALPOLGÁRMESTER TARTOTTA KEZÉBEN a városháza vezetését, aki — egyelőre legalább — mentes az influenzától. Liber alpolgármester egészségi állapota a héten fontos városházi problémává nőtte ki magát.

— Mi történik akkor — kérdezték az augurok —, ha Liber alpolgármester is beteget jelent?

Erre vonatkozóan ugyanis nem intézkedik a fővárosi törvény, amelynek sok balfogása és hiányossága között nem a legjelentéktelenebb, hogy a főváros vezetése az uj törvény paragrafusai szerint az alpolgármesterekkel befejeződik. A törvény előirja, hogy a polgármestert betegsége vagy egyébirányu akadályoztatása esetén az első alpolgármester mint helyettes polgármester helyettesiti, arra vonatkozóan is van intézkedés, hogy a második alpolgármester a város ura, ha ugy a polgármester, mit az első alpolgármester betegek vagy müködésükben bármely egyéb akadály folytán akadályoztatva vannak.

Arra vonatkozóan azonban, hogy mi történik akkor, ha ugy a polgármester, mint mind a két alpolgármester beteg, az uj törvényben nincsen kádencia. A régi törvény szerint ebben az esetben a rangban legidősebb tanácsnokot illette a helyettesités joga. Az uj törvény csupán a közgyülési elnöklést illetően irja elő, hogy az elnökség betegsége esetén hogyan veszi át a legidősebb törvényhatósági bizottsági tag az elnöklést mint korelnök, arra vonatkozóan azonban, hogy ebben az esetben ki a városházi adminisztráció feje, nincs paragrafus a törvényben.

Vagyis, ha Liber a hét elején szintén meginfluenzásodott volna és otthon kellett volna maradnia, egyik percről a másikra megállt volna az egész városházi ügyvezetés. Erre azonban — szerencsére — nem került sor, mert Liber frissebb és egészségesebb, mint valaha!

*

HOGY EZ A ROVAT MA TULNYOMÓ NAGY RÉSZÉBEN AZ INFLUENZÁNAK legyen szentelve, közöljük, hogy Lamotte Károly és Bódy László az influenza legujabb áldozatai. Vajna és Kovácsházy tanácsnokok már felgyógyultak, sőt ét is vették hivataluk vezetését.

Lamotte Károlynak különben nemcsak a példája, hanem az influenzája is ragadós az ügyosztályában: a pénzügyi osztályból influenzában fekszenek még Beliczay és Homolyai tanácsjegyzők is.

Igen magas lázzal fekszik Reményi-Schneller Lajos, a Községi Takarék vezérigazgatója.

*

Segitsünk segiteni!

Beszélgetés Mihalovics plébánossal, a katolikus Karitász érseki biztosával

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A modern keresztény papnak valósággal mintaképe *Mihalovics* Zsigmond herminamezei plébános, a *katolikus Karitász érseki biztosa*, akiben az első keresztények áldozatos egyszerüsége egyesül a talpig modern, a technika és a kultura fejlődésének minden mozzanatát értékelni és céljai szolgálatába állitani tudó férfiuval. *Szerencsés volt a biboros-hercegprimás választása*, amikor ezt a törhetetlen erélyü, a maga elhivatottságában és munkaerejében annyira bizó, lelkes papot állitotta a katolikus egyházközségek jótékonysági szolgálatának élére. Senki sem hinné, hogy a törékeny testalkatu *Mihalovics* Zsigmondban *a hitvallók tüze ég; lelke tiszta de*rüjét mutató, kedves mosolya mögött az akarat és elszántságnak hatalmas fáklyája lobog, átfütve a biblia örök szocializmusának és a keresztény demokráciának varázslatos harmóniájával.

A Veress Pálné-uccai központban *egy egész hadsereg* dolgozik azon, hogy valóra váltsa ennek a vasakaratu papnak elgondolásait és célkitüzéseit. Amint velünk szemben ül a fiatal, de máris őszhaju *Mihalovics* Zsigmond, előadásából a hatalmas akció ujabb és ujabb részletei kerülnek napvilágra, amelyek — bár közismert szerénysége mellett ő tiltakozik a legjobban — *valamennyien az ő nem szünő agilitását, lobogó energiáját dicsérik.*

— A Karitászok szépen dolgoznak, — mondja csillogó szemmel *Mihalovics* Zsigmond dr. — a nagy, amerikai stilusu propagandának megvan az eredménye. Próbaképpen összeállitottam a decemberi eredményt.

Nemcsak elértük a tavalyi decemberi 103.000 pengőt, de 109.000 pengőre tudtuk emelni. Pedig a viszonyok azóta nagyon leromlottak.

Hogy a tavalyi eredményt még fokozni is tudtuk, egy mindjobban az általános pauperizmus felé rohanó gazdasági leromlás közepette, ezt csak *a nagy és komoly propagandának és a keresztény szervezetek pompás munkájának köszönhetjük.*

— A vidék *csudálatos szeretettel* támogatja Budapest szegényeit. A *hercegprimás ur őeminenciája* az elmult esztendőben az előirt gazdasági tervnél nagyobbszámu holdat vettetett be és küldött természetben *7 vagon burgonyát és 8 vagon fát. Eszterházy* Pál herceg egy egész vonattal küldött: 118 zsák lisztet és 36 vagon fát. *Pallavicini* György gróf, *Forgách* Ferencné grófnő, *Zichy* Pál gróf, a *kegyesrendiek* stb. jelentős adományokat küldöttek, sőt *a nagyon szegény esztergomi káptalan* is küldött egy vagon élelmiszert.

— Őeminenciája engedélyével

az egyházközségek jövedelmük 5—10%-át kötik le havonta a Karitász-központnak.

Vannak plébániák (Külső-Ferencváros, Angyalföld, Tripolisz), hol a nyomor *elképesztő méretekben* lépett fel. Ezeken a veszélyeztetett pontokon *a központ irányitja a segélyezési akciókat*, mert a kerületi plébániák a részükre kiutalt összegből nagyon keveset tudnának cselekedni.

— A fővárossal és a Vörös Kereszttel karöltve apró *kis szegényházakat rendezünk be.* Kiveszünk apró szoba-konyhás lakásokat és azokban *öt-hat elgyengült, magányos szegényt helyezünk el.* Igy

a Krisztus király karitász szervezet még a mult hónapban kibérelt a Baross-utca 34. számu házban két egyszoba-konyhás lakást és az egyikben hat öreg embert, a másikban hat öregasszonyt helyezett el.

A lakbér egyik felét a Karitász, a másik felét a Vörös Kereszt fizeti. A berendezést a *Karitász hozta össze*, reggeliről, ebédről és vacsoráról a Karitász gondoskodik. Orvos látogatja az öregeket minden héten. A mosást azok a szegény aszonyok végzik, akik a Karitásztól állandó segélyt élveznek. A falon feszületet és Mária-szobrot láttam. *Mélyen meghatott e kis szegényházak szemlélete:* a szegény öregek fonnyadt életére a Karitász családias melege áradt belőlük. A példát máris követik, a Vári, Herminai, Szent-Erzsébeti és Szent-Rókusi karitász szervezetek. *Bár minden szervezetünk* berendezne ilyen kicsiny családias szegényotthonokat!

— Örömmel állapitom meg, hogy

a fővárossal való viszonyunk a lehető legjobb.

Most tárgyalunk a hatósági és az egyházközségi szegénygondozás *kooperációjának módozatairól.* Remélem, hogy a kooperáció során a rendelkezésre álló anyagi eszközök igazságos elosztását érjük el. Az együttmunkálkodásnál kölcsönösen támogatjuk egymás munkáját, gondolkodunk nagyon erős *szociális hét* közös megrendezéséről.

— Örömmel állapitom meg, hogy

propaganda-akciónk még külföldön is feltünést kelt, egymásután kérik külföldről a szervezeteinkre vonatkozó adatokat és propaganda-anyagunkat.

Igy legutóbb a müncheni *Caritas Verband* irt hozzánk érdeklődve és anyagot kérve. Plakátjaink és levelezőlapjaink ott vannak a templomokban, az uccán és a házfalakon: nagy sikere volt plakátpályázatunknak melynek dijazását, hatszáz pengőt, *Huszár* Károly önagyméltósága vállalta.

Most, a tizfokos hidegek idején arra intenek ezeknek a plakátoknak megrázó erejü alakjai, hogy segitsünk a nyomorgókon, mert önmagát menti meg az ország, amelyik a mind égetőbbé váló szociális problémákat nem hanyagolja el.

— Néhány megállapitás plakátjainkról és röpcéduláinkról amelyet bele szeretnék az emberek szivébe égetni:

Tudja-e, hogy mekkora a nyomor?

63 ezer családnak mindene már a hatósági ebédjegy.

244.251 család közül 39.387 feladta főbérleti lakását.

Minden hatodik család holmijával vándorutra kelt.

Tudja-e, hogy az inségadóból csak napi tizenhárom fillér jut egy-egy elláttatlannak?

Kültelki iskolás gyermekeink tizennyole százaléka reggeli nélkül ül le az iskolapadokba?

— Nagyon ügyelünk arra, hogy a *munkaképeseknek csak munka ellenében adjunk juttatást*, ne növeljük a munkaképes ingyenélők számát.

A főváros azon megoldási módozata, hogy a hajléktalanok elhelyezésére központi irodát nyitott az Angyalföldi uton és kartotékolja a fertőtlenitő jegygyel ellátott jelentkezőket, teljes mértékben bevált.

A munkaképesek kizárólag *bizonyos meghatározott munkaszolgáltatás ellenében* jutnak hálóhelyhez és segélyezéshez. A munkaképes hajléktalannak igazolványával jelentkezni kell a kijelölt munkahelyen és *ott tiz napon keresztül napi öt órán át kell inségmunkát végezni.* A ledolgozott munkanapot a vezető mérnöki osztály bélyegzővel naponta igazolja. Ezt az igazolást aztán naponta fel kell mutatni a kijelölt menhelyen, mire megkapja a hajléktalan *napi hálóhelyét és egy napra szóló étkezési jegyét.*

*

Az a magas egyházi kitüntetés, amely Rómából máris utban van, *méltóképen honorálja egyházi szempontból Mihalovics Zsigmond érdemeit.* Ezen a kitüntetésen tulmenően azonban az a tudat heviti és boldogithatja a Herminamező népszerü plébánosát, hogy *valóban nemzetmentő munkát kezdeményezett és folytat*, amellyel nemcsak egy téglával, hanem *oszlopok felrakásával járul hozzá a rombadőlt Magyarország felépitéséhez.*

CZEGLÉDY JÁNOS JENŐ
müköáru készitő, fal- és padlóburkoló mester
Székesfővárosi és állami szállitó-kartellen kivül!
BUDAPEST, KISTEMPLOM-U. 8.
TELEFON: JÓZSEF 446—96.

A VEZÉREK KÖZÜL WOLFF KÁROLY MÁR NEM LÁZAS, egyelőre azonban még otthon van, várva egészsége teljes helyreállását.

Kozma Jenő dr. több mint egy hétig feküdt influenzában Pasaréti-uti villájában. A szerdai közgyülésen azonban már felgyógyultan jelent meg.

*

ILOVSZKY János, aki a kereskedelem és ipar igazi érdekeit nem tévesztí össze az olcsó népszerüséget hajhászó demagógiával, okos és éles beszédet mondott az üzemi kérdés szerdai közgyülési vitájában. Éber Antalról tett néhány nem érdektelen megjegyzést a kitünő Ilovszky János:

— Éber Antal — mondotta Ilovszky — a vigadói gyülésen a kisemberek előtt halált kiáltott az Élelmiszerüzemre, a közgyülésen azonban már az Élelmiszerüzem fenntartása mellett szavazott. Éber Antal a fórumon a harci bárdot forgatja, de a közgyülési teremben azt suba alá rejti. A nagy hangon hirdetett vigadói nagygyülésre tájékozatlan emberek tömegét csődítették össze, akik azt sem tudták, mire kell szavazni.

Éber személyes kérdésben felszólalva bebizonyitotta, hogy az a bizonyos harci bárd, amelyet ő ősi indiánus módra feje körül forgat, se nem harci, se nem bárd, rozzant szinházi kellék, amely a rekedt gramofonlemezt akarja hatásosan kisérni. Arról is beszélt Éber, hogy őt felkérték a vigadói nagygyülésre, miután Hadik János elháritotta magától a nem tulságosan kellemes felkérést. Tudjuk, hogyan mennek az efajta felkérések.

Olcsó szellemeskedés volt savaborsa az Éber-féle felszólalásnak, amely ugy viszonylott az igazi replikához, mint egy a Nemzeti Lovardából kikölcsönzött talmi paripa a valódi huszárlóhoz. Mindezeken felül Éber Antal még kétségbeejtően unalmas volt. Már pedig egy ugynevezett debatternek mindent meg lehet bocsájtani, csak azt nem, ha lapos és szellemetlen.

*

A BELVÁROSI PLÉBÁNIÁNAK VOLT ÉVEK HOSSZU SORÁN ÁT kedvelt első káplánja a kitünő Hauser Ignác dr., akit az elmult évben a kegyuri bizottság egyhangu bizalma az egyik legnépesebb budapesti egyházközség, az erzsébetvárosi plébánosi tisztségébe emelt. Hauser Ignác dr. a Belvárosban érdemes előljárójának, Bednárz prelátusnak irányitása mellett élénk részt vett a kerület társadalmi megmozdulásaiban is: évek hosszu során át főtitkára volt a belvárosi keresztények patinás egyesületének, a Saskörnek és ebbeli minőségében nagy agilitással tevékenykedett.

Hauser Náci barátunk uj poziciójában is megmutatta már a maga oroszlánkörmeit, az elhanyagolt egyházközségben fiatalos energiájával és nagy buzgalmával máris sikerült elérnie, hogy a hitbeli megerősödés örvendetes jeleit mutatja a Rózsák-tere és annak kapcsolt részei. Vasárnaponként hatezer ember hallgatja a Rózsák-terén levő gyönyörü templomban Hauser prédikációit és a keresztény társadalom érdeklődése egyre nagyobb bizalommal fordul a máris népszerü plébános templomon kivüli működése felé is.

Az erzsébetvárosi keresztény társadalom összefogására Hauser plébános magalapitotta az Erzsébetvárosi Katolikus Kört, amelynek szerdán este volt az alakuló közgyülése. A kör diszelnöke Borvendég alpolgármester lett, aki az erzsébetvárosi egyházközségnek is az elnöke. A diszelnökök sorában foglalnak helyet Borvendég mellett Homonnay Tivadar, Krüger Aladár és Tabódy Tibor országgyülési képviselők, továbbá Berzeviczy Albert, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke. A kör elnöke Mészáros Károly államtitkár, ügyvezető elnöke Hauser plébános. Az uj kör, mely az egyházközségi kulturház Rottenbiller-utca 15. szám alatti helyiségeiben kezdi meg működését, a kerület többi keresztény alakulatával teljes egyetértésben igyekszik harmóniába hozni a külső Erzsébetváros keresztény erőit.

*

EGY ÉRTÉKES TISZTVISELŐI PÁLYA ért az elmult héten a huszonötödik évfordulójához: Vigyázó Géza dr. tanácsi főjegyző, a városgazdasági ügyosztály vezető helyettese töltötte be az elmult héten közszolgálatának negyedszázados jubileumát. Sipőcz polgármester külön rendeletben fejezte ki elismerését az érdemes főjegyző eddigi hivatali működéseiért, kartársai pedig, élükön a beteg Kovácsházy tanácsnok helyett Laczó tanácsjegyzővel, meleg ünneplésben részesitették kartársukat és müvészies kivitelü ajándékot nyujtottak át neki.

Vigyázó Géza dr. egyike a fővárosi főjegyzői kar legtehetségesebb és legtanultabb tagjainak. Kitünő adminisztrátor, amellett éles gazdasági kognicióval is rendelkezik, ennek tulajdonitható, hogy közel huszesztendeje müködik a főváros gazdasági szempontból legfontosabb ügyosztályában: a városgazdasági ügyosztályban. Hosszu esztendőkig mint a fürdők és a vigadók referense működött. Az ő gondos tevékenységéhez füződik a fürdők adminisztrációjának a központi igazgatás alá való teljes rendelése, nemkülönben a két vigadó-épület restaurálása és azoknak a főváros hasznothajtó vállalatai sorába való állitása. Négy esztendeje, mióta Bucsánszky Bertalan dr.-t előljáróvá választották, vezetőhelyettese az ügyosztálynak, ahol mint az ügyosztály legrégibb tisztviselője, széleskörü tapasztalataival és gazdasági ismereteivel hasznos irányitója az ügyosztályba tartozó bonyolult ügyeknek. Kétségtelen, hogy a huszonötesztendős jubileum csak közbeeső állomás Vigyázó főjegyző közhivatali pályáján és minden reményünk megvan arra, hogy a közeljövőben az ő szimpatikus egyéniségét képességeinek megfelelő vezető pozicióban fogjuk viszontlátni.

*

VERONÁCS GYULA ÉS NEJE, született LANGEL IRÉN csütörtökön délután tartották a Bakács-téri plébániatemplomban házasságkötésük negyedszázados évfordulójának emlékünnepségét. Veronács Gyula barátainak és tisztelőinek nagy serege zsufolásig megtöltötte a tágas templomot, hogy örömét és együttérzését fejezze ki a szép családi ünnepségen. A megjelenteken kivül is számosan üdvözölték a városháza érdemes gondnokát családi ünnepe alkalmából.

Labriola
SZINHÁZ-VARIETÉ
(TISZA KÁLMÁN-TÉR)
A kéthetes premierek színháza!
Minden hónap 1-én és 16-án uj műsor
Jegyek 60 fillértől 4 pengő.

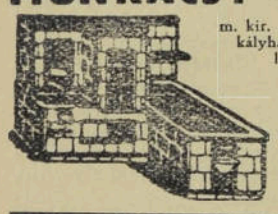
SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-07

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés,
fedéllemez - tetőfedés,
motorbenzol, paraffin.

Boby és Daisy
a közönség kedvencei
a
Székesfővárosi Állatkertben
Pálmaház — Akvárium
Nyitva egész nap

Ifj. HALASZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KOLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39.
Mintaraktár: VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2 80, 35 9-16.

HELVEY TIVADAR Dr
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

KŐSZÉNBÁNYA
ÉS TÉGLAGYÁR
TÁRSULAT BUDAPESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

Halvanezer, névre-szóló meghivót küld ki Budapest Angliába és Németországba az ezévi istvánnapi ünnepségek idejében való propagálására

A Gyöngyös Bokréta előadásai állnak ezidén is az ünnepségek központjában — A főváros a vasuti és vizumkedvezmények mennél gyorsabban való engedélyezésére kéri az illetékes minisztériumokat

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A Cote d'Azur világhirü farsangi ünnepségeinek rendezőségétől tanulta *Kovácsházy* tanácsnok, hogy hosszu hónapokkal a rendezendő ünnepség előtt *meg kell inditani a külföldi propagandát.* Az idei nizzai farsangra szóló meghivót *már a mult év szeptemberében* megkapta a főváros Idegenforgalmi Hivatala: mig az elmult esztendőkben ilyenkor hire-hamva sem volt az istvánnapi ünnepségek propagandájának, ebben az esztendőben *a jövő héten huszezer, az ünnepségek legapróbb részleteit is ismertető prospektus megy Angliába, negyvenezer darab Németországba, Hollandiába és az északi államokba.* A fővárosi prospektusok nem szállodák és idegenforgalmi szervezetek cimére mennek, hanem *kizárólagosan magáncimekre:*

hires angol nyugalmából bizony ki fog zökkenni az a szigetlakó orvos vagy nagykereskedő, ha a finom kiállitásu, angolnyelvü prospektusról egy alföldi magyar menyecske mosolyogva invitálja az ezeréves Magyarország istvánnapi ünnepségére.

Az ezévi istvánnapi ünnepség központjában az elmult esztendőkben is annyira bevált *Gyöngyös Bokréta előadásai fognak állani.* Négy előadást tartanak, mind a négyet a Nemzeti Szinházban, és az Angliába menő propagandairatokon azért hirdetik elsősorban szóban és képben a Gyöngyös Bokréta tarka szinpompáját, mert

az István-napján Budapesten megforduló idegenek között a legnehezebben lelkesedő angolok voltak éppen azok, akik elragadtatásukban diesérő jelzők tömegével halmozták el ezeket az ősi magyar néplelket visszatükröző táncokat, a matyó menyecskék gyönyörü viseletét, a kiskun legények árvalányhajas pörge kalapjait.

Igen helyesen *a tengerentuli propagandát teljesen elejtette az Idegenforgalmi Hivatal* (csak Newyorkban két ezer idegenforgalmi iroda van és prospektusok millióira lenne szükség, hogy egész Amerikát el tudják árasztani velök) és inkább *a német és az északi államokra fektetnek sulyt* a propagandaanyag szétküldésénél. *Az istvánnapi ünnepség* teljes programját magában foglalja a Fővárosi Házinyomdában *Kurfürst* vezérigazgató utmutatásai szerint elkészitett gyönyörü prospektus.

A prospektus szerint az ezévi Istvánnap programja ugyanaz lesz, mint tavaly is volt, annál is inkább, mert az Idegenforgalmi Hivatal az elmult esztendei előirányzathoz képest tiz százalékkal kevesebbett kapott az ezévi ünnepségek megrendezésére.

Az Idegenforgalmi Hivatal az istvánnapi ünnepségek szempontjából a Budapesten ez évben rendezendő *világjamboreetől vajmi kevés látogatót vár.*

A nemzetközi cserkésztáborozás Boldogasszony-napján, augusztus 15-én, végetér és igen kevesen lesznek a cserkészek között, akik megvárják az istvánnapi ünnepségeket is.

Megemlitjük végezetül, hogy a polgármester felterjesztést intézett *a kereskedelemügyi és a külügyminiszterhez,* hogy a minden évben szokásos istvánnapi vasuti és vizumkedvezményeket *mennél előbb engedélyezze.*

Egyelőre irattárba kerültek a Pollacsek és Epstein cég városházi aktái

Rövidesen polgármesteri vizsgálat dönti el, hogy a Műegyetemi Segélyegylet ügyel-e a Turul Autóforgalmi R. T.-val kötött szerződés pontos betartására

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Azok a cikkeink, amelyekben *a Pollacsek és Epstein-cég taxidiktatúrájáról* emlékeztünk meg a müegyetemi hallgatókkal kapcsolatosan, és szóvátettük, hogy *Epstein* László, a vállalat igazgatója, hogyan *üldözi az y és h betüket,* ha azok a vállalatnál alkalmazott intellektuell-soffőrök nevében fordulnak elő, élénk feltünést keltett a városházán és a keresztény várospolitika köreiben. Az az ut, amelyet harminc taxiengedély *Klein* Józsefen és *Ferdinándy* Gyula volt belügyminiszteren keresztül *a Pollacsek és Epstein-cég trezorjáig megtett,* valóban felháborító, és szomoru példáját mutatja annak,

mint lesz a műegyetemi ifjuság segélyezésére irányuló akaratból az ifjuságot illetően alamizsna,

viszont amugyis igen jó anyagi viszonyoknak örvendő vállalkozók részére *ujabb dus jövedelmek kiapadhatatlannak tetsző forrása.*

Jelentettük, hogy a műegyetemi hallgatóknak a vállalatnál való helyzetét *élénken jellemzik* egyes beadványok, amelyek a *Műegyetemi Segélyegylethez, Wolff* Károlyhoz és *Magyarország miniszterelnökéhez* mentek el. Ezek a panasziratok és jegyzőkönyvek arról szólnak, hogy

a mérnök-söffőrök nem műegyetemi hallgatókhoz, hanem egyszerü soffőrökhöz sem illő módon kezeltetnek a vállalatnál, emberi mivoltukat megalázó bánásmódban van részük és kenyerük megtartása érdekében kénytelenek a legnagyobb gorombaságokat és megaláztatásokat is elviselni.

Az érdekelt műegyetemi hallgatók *küldöttségben is eljártak a főváros közlekedési ügyosztályánál,* kérve azt, amire vonatkozóan mi is inditványt terjesztettünk elő:

vizsgálja meg a főváros a vádak alaposságát,

és amennyiben *Pollacsek és Epstein vállalata,* a Turul Autóforgalmi R.-T. *nem teljesiti szerződéses kötelezettségeit* a főváros *akár az engedélyek megvonásának kilátásba helyezésével* is szoritsa rá az y és h betüket a soffőrök nevében annyira gyülölő, dusgazdag vállalatot kötelezettségei teljesitésére.

A beérkezett panaszokat a közlekedési ügyosztály áttette a *Műegyetemi Segélyegylethez.* A főváros közlekedési ügyosztálya ebben az ügyben arra a mindenesetre *korrekt, de kissé kényelmes álláspontra* helyezkedett, hogy a főváros, mint a taxiengedélyek kiadója, *nincsen jogviszonyban a Turulnál alkalmazott műegyetemi vagy egyéb soffőrökkel, hanem kizárólag a Műegyetemi Segélyegylettel, amelynek nevéről a Turul Autóforgalmi R.-T. cégére a harminc autótaxiengedély átirása megtörtént.*

Más az eset természetszerüen, ha *a Műegyetemi Segélyegylet tesz hivatalosan panaszt a Turul ellen:* ebben az esetben a főváros nem zárkózhat el az elől, hogy a *Pollacsek és Epstein-cég viselkedését* vizsgálat tárgyává ne tegye.

A Műegyetemi Segélyegylet a fővárosi átirattal szemben természetesen *igen kényes helyzetben volt.* Kétségtelen ugyanis, hogy a létrejött szerződés szerint *Oltay* Károly müegyetemi tanár, a segélyegylet ezidőszerinti elnöke, *tagja a Turul igazgatóságának,*

Oltaynak a műegyetemi ifjuság által hangoztatott panaszokat természetszerüen módjában áll a Turul igazgatóságában is szóvátenni, aminthogy az ő dezignálása és szerepe a Turulnál elsősorban arra vonatkozik, hogy ellenőrizze a megkötött szerződés pontos betartását.

Előreláthető volt ily körülmények között, hogy *a Műegyetemi Segélyegylet nem látott okot arra,* hogy a panaszok tárgyában intézkedésre kérje fel a főváros hatóságát. *Irattárba került tehát a városházán az egész ügy:* 221.454—1932. — V. szám alatt porosodnak a főváros páncéllal bélelt iratszekrényeiben a Turulnál alkalmazott mérnök-soffőrök panaszai.

Ily körülmények között azok a szigorló mérnökök és egyéb müegyetemi hallgatók, akik rövidebb vagy hosszabb ideig szolgálatot teljesitettek *Pollacsek és Epstein turulos* lobogója alatt, ott ültek a volán mellett, amelynek *emblémája szerződés szerint a Műegyetemi Segélyegylet hivatalos jelvénye,* kénytelenek a polgármestertől mint az elsőfoku egyesületi hatóságtól *a Műegyetemi Segélyegylet ügyvitelének megvizsgálását kérni.* A közeli napokban már *megkezdődik erre vonatkozóan a hivatalos vizsgálat,* amelynek során az is ki fog derülni, hogy

Oltay professzor ur, ugyis mint a Turul Autóforgalmi R.-T. igazgatósági tagja, megvédte-e kellő mértékben a gondjaira bizott ifjuság érdekeit.

Ha majd ez az egyesületi vizsgálat, amelynek lefolytatására *a polgármesteri közjogi ügyosztály illetékes, végetért,* kerülhet sor ismételten arra, hogy a közlekedési ügyosztály *revizió alá vegye álláspontját és a Turulnak a Műegyetemi Segélyegylettel kötött szerződését.*

Tiz év óta nem volt ilyen jó műsor
a
ROYAL ORFEUM-BAN
mint a januári műsor!

Szemtegő, mövirág és temetkezési cikkek
Lyari raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF
Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 8.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 537—12.

BUKOVA LAJOS
ÉPÜLETÜVEGES
ÉS KÉPKERETEZŐ
Budapest, IX., Lónyay-utca 48.
TELEFON: AUT. 870-26

Mi történt a Duna alatt?

Miért omlott be a Káldor és Mattyasovszki cég által furni kezdett alagut? — Miért a Láng-gépgyár épiti a Gázművek benzolgyárát? — Borvendég alpolgármester nyilatkozata a nagyüzemek beruházásairól

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Lamotte pénzügyi tanácsnok a főváros külföldi hitelezőivel olyanértelmü megállapodást kötött, hogy a főváros a transzfer-alapból igénybe veheti a maga céljaira azokat az összegeket, amelyek a külföldi kölcsönök kamatfizetési és tőketörlesztési részleteiből tevődtek össze. Ez a megállapodás *rendkivül előnyös hatást gyakorol a főváros pénzügyi helyzetének alakulására* és pedig nemcsak azért, mert enyhiti a pénztári készletekkel kapcsolatos feszültséget, hanem azért is, mert ennek az összegnek a felhasználásával *lehetővé válik a főváros üzemi beruházásainak a folytatása.* Ez az összeg egyelőre tizmillió pengőt tesz ki, ami a mai sulyos gazdasági viszonyok között *számottevő tétel még a főváros háztartásában is.* A megállapodás különben bizonyiték amellett, hogy *a főváros hitelképessége csorbitatlan a külföld előtt.*

Ezekután felmerült a kérdés, hogy *a főváros vezetősége milyen irányu üzemi beruházásokat végeztet ebben az esztendőben.* Ez a kérdés közelről érinti *nemcsak az érdekelt üzemek vezetőit*, hanem a különböző vállalkozókat is és elsősorban magát az ipari munkásságot, *amelynek ezrei állanak munka nélkül.* Nem kétséges, hogy ezeknek az üzemi beruházásoknak szélesebb keretek között való megindítása *a munkanélküliség jelentős enyhülését* fogja eredményezni.

Borvendég Ferenc

alpolgármester,

aki előtt ezeket a kérdéseket szóvátettük, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A transzfer-alapba befizetett tizmillió pengőnek az igénybevételével biztositva van *a három nagyüzem beruházási terveinek programszerü végrehajtása.* Különösen a *Vizmüvek* beruházási terveinek megvalósitása *tekinthető sürgős feladatnak.* A Vizmüvek beruházási programja — a most folyó munkálotokat illetően — három részből áll. Ezek a következők:

1. tartalék-alagutak épitése,
2. a szentendrei szigeten uj kutak furása, illetve ecélból megfelelő földterületek megszerzése,
3. a budai uj vizmütelep megépitése.

— *A budai tartalék-alagutak épi*tése folyamatban van. Két alagutat épitünk, az egyik azonban mingyárt a furás kezdetén beomlott és igy *a munkálatok folytatása és befejezése halasztást szenved.*

Itt közbevetően megkérdeztük, hogy *kit terhel a felelősség az alagut beomlásáért* és aziránt is érdeklődtünk, hogy *a főváros nem indit-e pört bizonyos érdekeltek ellen. Borvendég* alpolgármester ezeket felelte:

— A *Káldor és Mattyasovszki cég* épiti az alagutat. Ez a cég a furógépet a *Radiátor-gyárral* készittette el. Ugylátszik, hogy

a furógép nem volt megfelelően méretezve, mert a föld mélyében a szolgálatot megtagadta.

Ez a furógép külföldön teljes mértékben bevált, Magyarországon azonban *most próbálták ki először.* Lehet, hogy *itt is bevált volna*, de hibásan méretezték.

Az alagutat épitő cég a beomlással kapcsolatban arra az álláspontra helyezkedett, hogy vis maior-ral áll szemben.

Földnyomással vagy vizbetöréssel magyarázta a beomlást. A főváros birói szakértői bizottság kiküldését kérte, mert

az a körülmény, hogy az alagutat épitő cég a rosszul méretezett furó miatt a Radiátor-gyárat bepörölte, a fővárost nem érdekelheti.

A biróság *a szakértőket már ki is küldte, sőt a szakértők már müködnek is.* Mivel itt nagy horderejü kérdés eldöntéséről van szó, *a birói szakértők tanácskozása még néhány hétig eltart.*

A birói szakértői bizottság kérésére vonatkozó eljárásunktól függetlenül néhány nappal ezelőtt felszólitottuk a Káldor és Mattyasovszki céget, hogy a munkát folytassa. Erre az ujabb felszólitásra választ nem kaptunk. Még néhány napig várakozó álláspontra helyezkedünk és azután további lépések megtételéről fogunk határozni. A késedelemért kötbér-kiszabási eljárásnak a megindítása is szóba kerülhet.

— Meg kell állapitanom egyébként, hogy *csak az egyik alagut* omlott be és pedig a II. számu alagut, amely *Dunakeszi határában, a Duna balpartján épül.* Alig haladtak *pár métert*, a munka megakadt. Az alagutépitési munkálatoktól függetlenül folynak a tárgyalások abból a célból, hogy

uj kutak létesitése érdekében megszerezzük a szentendrei szigeteken azokat a földterületeket, amelyekre kutfurási célból szükségünk van.

A kisajátitási jogot a földmüvelési minisztériumtól megkaptuk, *most már az alkudozások folynak részben a telektulajdonosokkal, részben az állammal, mivel a terület egy része az államkincstár tulajdona.* Arra törekszünk, hogy békés megállapodást köthessünk. A Vizmüvek beruházási programjának harmadik részét: *a budai uj vizmütelep létesitését a békásmegyeri határban csak akkor kezdhetjük meg, amikor a szentendrei szigeten megszereztük a szükséges telkeket.* A Vizmüvek beruházási programjának a végrehajtásához összesen *tizennyolcmillió pengőre van szükség.* Ez a pénz fokozatosan rendelkezésre fog állani, aszerint, hogy a munkálatok miként haladnak előre és miként válik szükségessé ujabb és ujabb fedezeti összegek előteremtése.

— Beruházási munkálatok folynak az *Elektromosmüveknél* is. Itt az engedélyezett fedezetet tulajdonképpen már el is költöttük, amennyiben *az uj kazánokat és turbinákat már felállitottuk.* A kelenföldi telepen *a negyedik gépegység* már majdnem teljesen készen van, de még nem állitottuk fel. A kelenföldi telep negyedik gépegységének a felállitására *a nyár folyamán kerülhet sor.*

— A *Gázmüvek* beruházási programjában szerepel

a benzolgyár megépitése,

amit a főváros közgyülése legutóbb határozott el. A közgyülés megszavazta az épitkezéshez szükséges egymillió pengőt is, ugy hogy már a legközelebbi napokban megtehetjük az intézkedéseket a munkálatok kiadása iránt.

A szabadalomnak a Láng-gépgyár a tulajdonosa, igy tehát a munkálatok legnagyobb részét ennek az érdekeltségnek kell kiadni.

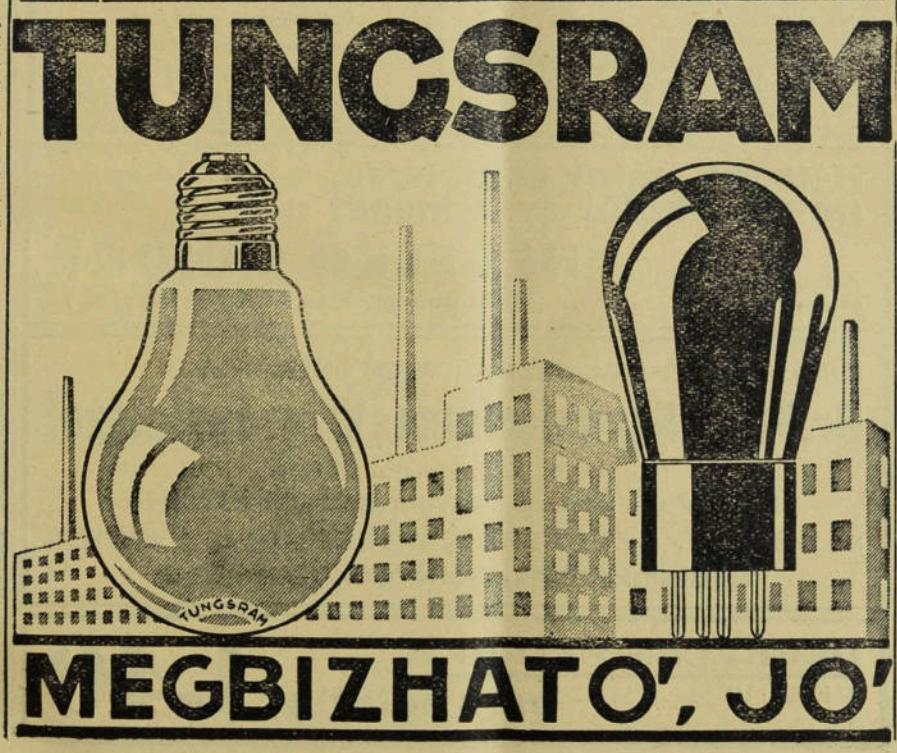
Az a legmegfelelőbb metódus, amellyel benzolt lehet gyártani, az ugynevezett *Lurgi-féle eljárás*, ennek a szabadalma a Láng-gépgyár tulajdona. *Külön adjuk ki az épitkezési munkálatokat* és pedig lehetőleg már négy-öt hét mulva, mert azt akarjuk, hogy az épitkezés már kora tavasszal megindulhasson és a főváros ezzel is hozzájárulhasson a munkanélküliség enyhitéséhez.

A benzolgyárat az óbudai Gázművek telepén épitjük meg és az a tervünk, hogy legkésőbb juniusban, vagy juliusban a benzolgyár már megis kezdhesse müködését.

Arra a kérdésünkre, hogy az üzemi problémák megoldásával kapcsolatosan *miért került le a napirendről a nagyüzemek központi igazgatásának centralizálását célzó terv*, *Borvendég* alpolgármester a következőket felelte:

— A nagyüzemek központi igazgatásának centralizálása csak általánosságban felvetett terv volt, amelyről konkrét formában kevés szó esett. *Egyelőre ez a kérdés nem szerepel a napirenden* és pedig főként azért, mert az esetleges centralizálás létszámcsökkentést vonna maga után, már pedig a főváros vezetői nem óhajtják szaporitani a munkanélkülieknek és állástalanoknak a számát. Ennek a tervnek megvalósitásáról csak kedvezőbb viszonyok között beszélhetünk.

Borvendég alpolgármesternek ez a nyilatkozata általános érdeklődésre tarthat igényt, egyrészt azért, mert hiteles megvilágitásba helyezi *az alagutbeomlást*, másrészt azért, mert *pontos és kimerítő* képet nyujt a *nagyüzemek folyamatban lévő és tervezett beruházásairól.*

Zongorák

pianinók, harmóniumok,

új és keveset használt állapotban, mélyen leszállitott árakon, minden tekintetben megbizható jótállás mellett Javitások, hangolások szakszerüen végeztetnek. Kedvező részletfizetés.

DEHMAL aranykoszorus m. s. ernél, Rákóczi-ut 19. féle piano elet.

Lesz-e külön városrendezési kassza?

Végre megindul az eladásra beérett fővárosi telkek értékesitése

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági tanács még a mult év tavaszán utasitotta a polgármestert, állitsa össze azoknak a fővarosi telkeknek a lajstromát, amelyek anélkül, hogy a főváros városrendezési célkitüzései csorbát szenvednének, eladhatók és az igy összegyült pénzek forditassanak elsősorban városfejlesztési szempontból fontos telkek vásárlására.

A városrendezési ügyosztály mielőtt a listát összeállitotta volna, azt a kérdést akarta eldönteni, hogy *a telkeladásokból befolyó pénzek miképpen kezeltessenek. Csármán* tanácsnoknak, az ügyosztály idoközben nyugalombavonult vezetőjének az elgondolása az volt, hogy *egy külön városfejlesztési alapot* létesitsenek a telekeladásokból befolyó összegekből. Az elgondolás szerint ez a külön kassza fogadta volna magába a nagyobbrészt részletfizetésre eladott telkek befolyó vételárait, ezt dotálta volna a fővárosi költségvetés évenként bizonyos összeggel, és ennek az alapnak a terhére történtek volna azután kiutalások uj telkek vásárlása céljából.

Az alap felállitására vonatkozó tervezetet a városrendezési ügyosztály véleményezés céljából megküldötte a pénzügyi ügyosztálynak. A pénzügyi ügyosztály *élesen szembefordult a külön városrendezési alap gondolatával*, azt minden tekintetben szükségtelennek tartja. A pénzügyi ügyosztály szerint, amikor a város financiális politikája *a meglevő külön alapok leépitését* tüzte ki céljául, feleslegesnek látszik egy uj alap létesitése, amelynek kezelése csak költséget és adminisztrációs munkát jelentene. A pénzügyi ügyosztály véleménye szerint teljesen megfelelő az esetleges telekadásokból befolyó pénzeknek *az ügyosztályi költségvetés keretében való kezelése.*

Végeredményben *a törvényhatósági tanács fogja eldönteni*, lesz-e külön városrendezési kassza, vagy az általános ügyvitel keretében történik-e az eladásra beérett telkek pénzügyi részének lebonyolitása. *Kempelen* főtanácsos irányitása mellett az ügyosztály most azon telkek összeállitásán dolgozik, amelyek az ingatlanpiac nagyobb megrázkódtatása nélkül áruba bocsájthatók. A telekeladásokra annál nagyobb szükség van, mert a költségvetés az ügyosztály által beszerzendő ingatlanokra *mindösszesze 400.000 pengőt ir elő a folyó esztendőre*, ez az összeg pedig *az uj utakra szükséges magáningatlanok vételárának fedezetére sem elegendő.*

CLARIDGE ÉTTERMEK

TÁNC, BRIDGE-SZALON, SÖRÖZŐ

MEGNYILT

I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.

TULAJDONOSOK **TACHLER TESTVÉREK**

ALAPITTATOTT 1860.

SZITTNER FERENC

Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. szám

Telefon: Aut. 821—14.

Üveg-, porcelán-, tükör- és képkeret gyári raktára.

Fővárosi alkalmazottaknak kedvezmény.

VIGNÁLI RAFAELLO

bronzöntő

BUDAPEST

Lakás: Petneházy-utca 15/b.

Gyár: VI., Jász-utca 14. szám

TELEFON: AUTOMATA 918—12.

Hírek

Egy uszoda története. *Bogdanovics* Miklósné részére a főváros tanácsa még 1929-ben a Duna balpartján az Országház felett nyolcvannégy folyóméter hosszu partrészt adott bérbe dunafürdő, illetve uszoda céljára öt esztendőre, évi hatezer pengő bérösszeg fejében. Hogy kik protezsálták az értékes koncessziót elérésére *Bogdanovicsnét*, nem tartozik ide, tény azonban, hogy az uriasszony *az engedélyt nem vette igénybe*, azon egyszerü okból, mert annak kihasználására pénze nem volt, az uszoda felépitésére pedig pénzes társat nem kapott. Azok a beadványok, amelyekben *Bogdanovicsné* az engedély igénybe nem vevése cimén bérelengedést kér, *sikerrel jártak* és a főváros mindezideig *Bogdanovicsnétől egyetlen fillér bérösszeget sem kapott*, holott az 1929-ben kiadott engedély ez esztendőnek a végén már le is jár. Bogdanovicsné állitása szerint *a Közmunkák Tanácsa is ellenezte az Országház mellett a Dunapartnak uszoda céljára való felhasználását*, miért is most ujabb kérelemmel járult a fővároshoz, amely szerint a Ferenc József lépcsős rakparton, közvetlenül a fővárosi Duna-fürdők alatt kiván száz-százhusz folyóméter hosszuságu partterületet öt esztendőre bérbe a régi engedélyben megállapitott bérleti feltételek mellett. A törvényhatósági tanács azzal az indokolással, hogy ez a terület a székesfővárosi Duna-fürdők alatt *csakugyan rendelkezésre áll* és ezen a helyen eddig is uszoda: az Országos Társadalombiztositó Intézet időközben megszünt uszodája állt, a partot Bogdanovicsnénak 1933 január hó elsejétől 1938 december 31-ig bérbeadta.A bérleti feltételek között *engedélyt ad a főváros Bogdanovicsnénak arra*, hogy az épitkezést az előzetesen megszerzendő hatósági épitési engedély birtokában *azonnal megkezdje*. A polgármesteri XV. ügyosztály azonban a feltételek egyik legfontosabbikáról megfeledkezett, amelyet *a tiszti ügyészség által megkötendő szerződésben* okvetlenül pótolni kell. *Bogdanovicsné* többek között azzal az indokolással kérte a Ferenc József-rakparti partterület bérbeadását, hogy az Országház melletti partterülettel kapcsolatosan, mivel a Közmunkák Tanácsa a szükséges engedélyeket nem adta meg, épitési vállalkozója perrel fenyegette meg, miért is az engedélyek hiányában *ő lett volna kénytelen a főváros ellen perbe szállani*. Okvetlenül felveendő *a Bogdanovicsnéval kötendő szerződésbe*, hogy sem a főváros, sem bármely hatóság a partterület bérbeadásával kapcsolatosan *semmiféle engedély kiadására kötelezve nincsen* és Bogdanovicsné az engedélyek esetleges megtagadásából kifolyóan *a fővárossal szemben semminemü vonatkozásban igényt nem támaszthat*. Ezt a kikötést még akkor is bele kell venni a szerződésbe, ha azt *a nagyságos asszony protektorai* minden tőlük telhető erővel természetszerüen ellenezni is fognak!

Hasznos tudni

mindazoknak, kik az ártalmatlan és tisztán természetes hashajtó ásványvizek iránt nagyobb bizalommal viseltetnek, hogy

Ami természetes, abban lehet bizni. Ki IGMÁNDI-t használ, nem fog csalatkozni.

Az Igmándi víz használati utasításával mindenegy kapható!

Schmidthauer **Igmándi** keserüvize

hatékony forrás-sókban **egész Európa** leggazdagabb ilynemü ásványvize. Rendszerint már kisadag: ¼ vagy ½ pohár elegendő, miáltal a nagyobb mennyiségek fogyasztása feleslegessé válik, tehát gazdaságilag is viszonylag a legolcsóbb.

Fantasztikus terv a Segitőalap másfélmillió pengőjének eltékozolására

Szabad-e a tisztviselői fizetésekből megtakaritott összegekből luxus-kórházat és nyugdijas-otthont épiteni?

A belügyminiszter a főváros mult esztendei költségvetését jóváhagyó leiratában figyelmébe ajánlotta a fővárosnak, hogy a Székesfővárosi Alkalmazottak Segitőalapjának másfélmillió pengő készpénzét szék-ház vásárlásába kellene fektetni. A Segitőalap igazgatósága az elmult év tavaszán *külön bizottságot* küldött ki, amely több mint száz, erre a célra felajánlott ingatlant tekintett meg, végeredményben azonban egyiket sem találta megfelelőnek az alap céljaira és igy az egész terv egyelőre abbamaradt. Részben azért is, mert az alap igazgatóságában olyan vélemények is elhangzottak, hogy a rendelkezésre álló pénzt *nem meglevő székház vagy szanatórium megvásárlására, hanem uj épitkezésre kell forditani*, hogy a munkanélküliséget a főváros ezen az uton is csökkenteni igyekezzen.

Ezzel az elgondolással kapcsolatosan ismét felmerült az a terv, hogy az alap meglevő pénzkészletét *szanatóriumszerü kórház és nyugdijasotthon épitésére* forditsák. *Dulácska* Jenő segitőalapi igazgató, *Haury* István aligazgató és *Kaposy* Ferenc főorvos most emlékiratban állitották össze a két intézmény terveit, amelyet az alábbiakban ismertetünk azzal a megjegyzéssel, hogy a memorandumot az egészségügyi szakirodalomnak, a hazai és külföldi gyógyintézetek alapos tanulmányozásának figyelembevételével állitották össze irói.

A tervek szerint az alap magánkórháza berendezés és felszerelés tekintetében *klinikai nivón fog* állani, azonban *a betegelhelyezésnek, ápolásnak és az orvosi ellátásnak szanatóriumi jellege lenne*. Közintézmény lenne, de szanatóriumi ranggal: *középen* az egyéni ápolással luxussal berendezett szanatórium és a tömeg ápolására berendezett közkórház között.

Az alap magánkórháza *blokszerüen öt emeletből álló épületben lenne* elhelyezve, ahol belgyógyászati, nőgyógyászati és sebészeti osztályokat óhajtanának berendezni, felszerelve a technika legmodernebb vivmányaival. *Kétszáz ágyra* tervezik a magánkórházat, gondoskodva az épületben megfelelő számu fürdőszobáról, mütőkről, laboratóriumokról és egyéb, a betegek kényelmét szolgáló helyiségekről. A kórház *tökéletes klinikai kivizsgálást* nyujtana és a terv szerint *rendelkezne az összes szakorvosokkal*. Ahogy az alap vezetősége elképzeli, a tervek szerint *a jövő kórháza* lenne ez a maga nemében páratlan épület Budapesten. A szanatóriumszerü kórház közelében *nyugdijasotthont* tervez az alap vezetősége. Ez az intézmény elsősorban *tisztviselő-jellegü* lenne és célja az, hogy azok a fővárosi alkalmazottak, akik öreg korukra megfelelő nyugdijjal rendelkeznek, de családi kötelékek nélkül élnek, itt éljék le nyugodtan és gondtalanul hátralevő életüket.

Mint a fenti elgondolásból laikus szemmel is látható, ez az épitkezés nemcsak felemésztené az alap meglevő vagyonát, hanem *a maga többmilliós beruházásával jelentékeny adósságokat lennének kénytelenek a fővárosi alkalmazottak magukra vállalni*. Erősen meggondolandó, hogy a mai fizetéscsökkentéses világban, amikor gazdasági helyzetünk további romlása következtében *ujabb fizetéscsökkentésre* is el kell az alkalmazottaknak készülni, *szabad-e ilyen délibábos tervek megvalósitására könnyelmüen felhasználni a fizetésekből levont fillérekét?* Arról nem is beszélve, hogy a Nagy-Magyarországra méretezett budapesti szanatóriumok tátonganak az üresség től, *valamennyi eladó*, minden valószinüség szerint *néhány százalékáért annak az összegnek, amennyibe ez a fényüző uj épitkezés kerülne*.

Ki lesz az Elektromos Művek főügyésze? *Hagymássy* Dénes dr. halálával megüresedett az Elektromos Művek főügyészi állása. A jóldotált és nyugalmas stallumért *a kulisszák mögött heves harc* indult meg. Szó van arról, hogy az állást *a fővárosi tiszti ügyészi kar valamelyik tagjával* töltik be, de az sem lehetetlen, hogy valamelyik *ügyvéd-bizottsági tagot* biz meg az üzem igazgatósága az ügyészi teendők ellátásával, amely esetben a szóbanforgó ur *bizottsági tagságáról lemondana*.

25 Binaturin A BÉLMŰKÖDÉS TERMÉSZETES SZABÁLYOZÓJA

Hunyadi János természetes keserüviz

az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan

SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Családi házak tervezése, financirozása

okl. épitészmérnök és kőmüvesmester tagjaink által a legtökéletesebb sikerrel jár.

MAGYAR ÉPITŐ IPAROSOK SZÖVETKEZETE

Budapest, IV., Párisi-u. 1.
Telefonszám: 88-3-97.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 48-1-32.

Hátizsák, sátor és ponyva, pokróc, kötél és zsineget vehet olcsón

NEDELKÓ SÁNDOR

Telefon: 41—5—07
94 éves cég

cégnél, Budapest, VII., Károly király-ut 15

IDEÁLIS OTTHONA BETEGNEK ÉS ÜDÜLŐNEK a

Dr. Pajor Szanatórium és Vizgyógyintézet

Budapest, VIII., Vas-utca 17. szám

Bel-, ideg-, asztma-, szivbetegek stb. felvétele

SEBÉSZET, SZÜLÉSZET, ORTOPÉDIA, ZANDER

Rádiumkezelés, bélfürdők (Darmbad)

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P **1.40**

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Vizmüvei — utalással az általános ajánlati feltételekre — nyilvános versenytárgyalást hirdet az alant felsorolt **központi fütőberendezésekre:**

I. a káposztásmegyeri főtelep szürőházában: egy cca 125.000 kg. kal/óra teljesitményü, alacsonynyomásu központi fütőberendezés;

II. a krisztinavárosi átemelőtelepre:

a) régi gépház és mellékhelyiségei részére: egy cca 95.000 kg kal/óra teljesitményü, alacsonynyomásu központi gőzfütőberendezés;

b) a lakóház részére: egy cca 14.000 kg. kal/óra teljesitményü egyszintes melegvizfütő berendezés.

Az ajánlatok fütőberendezésenként dolgozandók ki és azok berendezésenként kerülnek elbirálás alá.

Az ajánlatok benyujtásához szükséges nyomtatványok a Székesfőváros Vizmüveinél (IV., Reáltanoda u. 1—3. sz., II. em. 20. sz.) folyó évi január hó 21-től telepenként 3 pengőért megszerezhetők. Ugyanott a tervek megtekinthetők és a szükséges felvilágositásokat is megadják.

Az ajánlati végösszeg 2 százalékát kitevő bánatpénz a Székesfőváros Vizmüvei pénztáránál teendő le és az erről szóló elismerő eredeti levél az ajánlathoz csatolandó.

Ajánlattevő csatolni tartozik a társadalombiztositási köztartozásairól szóló kimutatást.

A beszerzésre kerülő központi fütőberendezések szállitását és szerelését csak olyan cég kaphatja meg, mely cég kimeritően és hitelérdemlően igazolni tudja, hogy hasonló teljesitményü és kivitelü berendezést, mint önálló cég már sikerrel szállitott.

Az ajánlatokat **f. évi február hó 11. napján délelőtt 11 óráig** kell a Székesfőváros Vizmüvei Anyagbeszerző osztályában (IV., Reáltanoda-utca 1—3. sz., III. em. 4. sz.) beadni. A jelzett határidőn tul benyujtott ajánlatokat nem vesszük figyelembe.

Az ajánlatokat ugyancsak f. évi február hó 11-én déli 12 órakor a Székesfőváros Vizmüvei fent jelzett hivatalos helyiségében fogják nyilvánosan felbontani.

Budapest, 1933 január 14.

Budapest Székesfőváros Vizmüvei.

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

IV., Kossuth Lajos-u. 6.

Egyenruhák és polgári öltönyök

NAGY KÁLMÁN

Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszereltetnek

Nagy választék angolszövetekben.

Építőipar részvénytársaság
Budapest, VIII., Baross-utca 15. szám
Aszfaltgyár és anyagtelep
IX., Gubacsi-út 37. szám
Telefon: 41-1-49.

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8—10.
TELEFON: 80-5-03.

GAZDASÁGI ÉLET

Uj, földfeletti gyorsvasut épitési programja

Meleghy mérnök érdekes és értékes elaborátuma

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A HÉV átvétele kapcsán szóvátettük, hogy továbbra nem várathat magára a nagy közlekedési program megalkotása és ha egyelőre a főváros mai sulyos anyagi helyzetében csak üres keretekről lehet is szó, fontos, hogy előre szabályozott mederbe terelődjön közlekedési politikánk és városfejlesztésünk. Ebből az elgondolásból kiindulva örömmel üdvözöljük a főváros egyik tehetséges mérnök-tisztviselőjének, Meleghy Gyulának most megjelent tanulmányát, amely földfeletti városi gyorsközlekedés inaugurálását tervezve részletes elaborátumot ad a főváros jövő közlekedési programját illetően.

Meleghy megállapitja, hogy egyes városrészek és elővárosok egymásközötti forgalmát nem lehet többé a Rákóczi-uton és a körutakon lebonyolitani. Magasvasutunk két dunai átkelési pontján, nevezetesen az ujpesti és a ferencvárosi összekötő vasuti hidakon, nyáron naponta majd százezer ember gyaloguton kerül el a tuzsufolt közuti hidakat. A községesitett Helyiérdekü vonalain évente huszmillió utas kerül bele a fővárosi forgatagba. Az üresség vált Belváros és a gombamódra a földből nőtt külvárosok és elővárosok közlekedésének egységesitésére és összhangba hozatalára teljes uj elveken felépülő nagy átfogó programot kell megállapitani.

Meleghy — aki maga is megállapitja, hogy e tervek megvalósitására vajmi kevés pénze van jelenleg a városnak, holott az első tervcsoport megvalósitására szerinte kétmillió pengő elég lenne — a ceglédi vasutvonalat az államvasuti körvasutra akarja kihelyezni és a magasvasuti MÁV vonalakat a fővárosi közlekedésbe kivánja bekapcsolni. Ebből a szempontból a közuti közlekedésbe kivánja kapcsolni a Déli pályaudvart is, melynek jelentősége a Dólivasut államositásával amugy is megszünt.

Helyesnek tartanók, ha a Meleghy-féle tervezetet és azokat a magánszorgalomból készülő egyéb program-kidolgozásokat, amelyek a főváros közlekedésének egységesitésére vonatkoznak, hivatalos helyeken tárgyalás alá vennék. Ha a Sztrókay-féle tervezet horribilis költségelőirányzata folytán egyszersmindenkorra le is került a napirendről, akadhat talán olyan megoldás, amely a praktikus szempontokat és az anyagi lehetőségeket is tekintetbe véve alkalmasnak látszik közuti közlekedésünk gyorsitására és megjavitására. Ebből a szempontból a Meleghy-féle tervezetet, amelynek szakszerüsége és tudományos alapossága mellett gyakorlati jelentősége is kétségtelen, elsősorban kell figyelembe venni.

Február elsején megkezdik müködésüket az uj helyi lelkészségek. *Serédi* biboros hercegprimás leiratban értesitette a főváros vezetőségét, hogy a budai *Szent Adalbert* és *Szent Gellért egyházközségek* területén a kegyuri helyi lelkészségek szervezését tudomásul veszi és elrendelte a helyi lelkészségek felállitását, melyek *február elsejei* hatállyal kezdik meg müködésüket.

——

Előadás az idegenforgalomról. A *Baross Szövetségben* kedden este *Feszl* József, az Országos Idegenforgalmi Tanács megbizottja előadást tartott az idegenforgalomról. Megállapitja, hogy *a gazdasági válság ellenére az idegenforgalom nem mutat visszaesést.* Sajnálatos azonban az a tény, hogy a mult évben körülbelül 160 millió pengőt költöttek el a magyar nyaralók külföldön. Megemlitette, hogy ugy az állam, mint a főváros költségvetésében igen csekély — 25.000 pengő — összeg, van beállitva idegenforgalmi propagandára, holott Ausztria 65 milliót, Németország 60 milliót, Olaszország pedig 200 millió lirát költ erre a célra. Az előadásért *Ilovszky* János mondott köszönetet.

——

— 80 éves multam, mert „Igmándit" ittam,
Minden héten egyszer, fél pohárral reggel!

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz
Sürgönycim: WOLFFERNŐ. Telefon: Ant. 1-00-63

Változatok az Éber-húron

Szabad-e a Kereskedelmi és Iparkamarát kiszolgáltatni a gyáriparosok mohó étvágyának?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Amig *Éber* Antal, a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke a közgyülési teremben folytatja reménytelen szélmalom-harcát a fővárosi üzemek ellen, keresve azt a bizonyos szálkát, de a saját portáján a gerendát sem látva meg: a kamarában tömörült kereskedők és iparosok hivatalos érdekképviseletét olyan veszély fenyegeti, amely sokkal *eminensebb*, mint a sokat hánytorgatott üzemi probléma. *Fabinyi* miniszter törvénytervezetéről van szó, amely szerint a kereskedelmi és iparkamarák az *eddigi két osztály helyett három osztályra* tagozódnának: *gyáripari, kereskedelmi és kisipari* osztályra.

Ez az elgondolás, amely törvényjavaslat formájában állitólag már hamarosan a parlament elé is kerül, azt jelenti, hogy *a vergődő kisiparral és kiskereskedelemmel szemben a kamarában tulsulyra jut a dusgazdag gyáripar*, a maga célkitüzéseit illetően lehetőséget kapva arra, hogy azokat, mint az egész kereskedelem és az egész ipar hivatalos érdekképviseletének véleményét juttassa kifejezésre az illetékes tényezők előtt.

A gyáriparnak a kiskereskedelem és kisipar ellen inditott ezen hadjárata, ugy látszik, *egyelőre hidegen hagyja Éber Antalt*, aki az ismeretes *Szurday-incidens* óta békülékenyebb hurokat penget a gyáriparral szemben, amit bizonyit *Chorin Ferencnek vásári társelnöki tisztsége is. Éber* Antal a *régi gramofonlemezt recsegtetve, fantomokat* kerget a városházán, ezalatt pedig az ő elnökségeihez fog füződni *a kamara ipari frontjának teljes letörése és a gyáripar részére való kiszolgáltatása.*

A tervezetnek az a része, hogy *minden osztály önállóan is felirhat* a miniszterhez abban az esetben, ha javaslatát a teljes ülés többsége leszavazza, mitsem változtat azon a tényen, hogy *végeredményben a gyáripar, sőt a kartelek is, a kamara hivatalos bélyegzőjét viselheti a jövőben feliratain* és elképzelhető olyan eset, hogy *mig a kamara kisipari osztálya a legélesebben szembefordul a kartelekkel és azok tulkapásait ostorozza, ugyanakkor a létesitendő gyáripari osztály a tömegtermelés — és az árszabályozás dicséretéről zeng himnuszokat a kereskedelemügyi miniszternek.*

Amikor az 1868. VI. t.-c. létrejött, *a kereskedelem és ipar érdekeinek együttes előmozditását* tüzte ki a törvényhozó a kereskedelmi és iparkamarák hivatásául. Ha az illetékes tényezőknek, párosulva *Éber* Antal nemtörődömségével, annyira fontos a gyáripar megfelelő hivatalos képviselete, *szervezzék át hivatalos testületté a Gyáriparosok Országos Szövetségét, de hagyjuk békében a kamarát*, melynek törvényes hivatását és belső békéjét valóban nem szabad a tulmohó gyáripartnak az elnökség fejbólongató nemtörődömsége mellett kiszolgáltatni.

A Községi Takarék mérlege

Közel háromszázezer pengő az intézet elmult évi tiszta nyeresége — A betétállomány az általános gazdasági leromlás ellenére a legutóbbi évben tiz százalékkal emelkedett

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A *Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár r.-t.* igazgatósága megállapitotta a takarékpénztár 1932-iki üzletévére vonatkozó mérlegét, amelyet a törvényhatósági tanács egyik legközelebbi ülésén fog tárgyalni.

A takarékpénztár óvatos és a viszonyok gondos mérlegelésével irányitott üzletpolitikájának eredményeképpen ez a mérleg arról számol be, hogy

a közismerten sulyos gazdasági és pénzügyi válság emez évében az intézet nemcsak mobilitását őrizte meg teljes mértékben, de erőit is fenntartotta, sőt fokozta.

A takarékpénztár irányában egyre szélesebb körben megnyilvánuló bizalomnak legkifejezőbb bizonyitéka az, hogy

amikor az ország betétállománya általában csökkent, a takarékpénztár betétállománya csaknem 10%-os növekedéssel a multévi 52.4 millióról 57.3 millióra emelkedett.

A takarékpénztár *hitelezési tevékenységének* a viszonyok természetesen korlátokat szabtak. A váltótárcának 42 millióról 42.6 millióra történt emelkedése, tekintetbe véve azt, hogy a visszafizetett tételek összegét az intézet ujból kihelyezte, mégis arra mutat, hogy

a takarékpénztár nemcsak a hitelek lehető fenntartásával, de uj hitelek nyujtásával is igyekezett a gazdasági életnek segitésére lenni.

A székesfővárosnak az év folyamán jelentkező *rövidlejáratu átmeneti hiteligényeit* a takarékpénztár rendeltetésének megfelelően erőviszonyai gondos mérlegelésével *mindenkor kielégitette.*

A főváros intézményeinek nyujtott s ez évben is külön kimutatott hitelek összege a tavalyi 10.7 millióval szemben 10.5 millió. Ebben a tételben szerepel a főváros betéteiből e célra külön lekötött fedezet mellett a Vásárpénztárnak nyujtott 6 milliós hitel összege.

A hosszulejáratu kölcsönök nyujtása a pénzpiac ismert helyzetében szünetelt és igy *e kölcsönök állománya a multévi 23.9 millióról 23.1 millióra csökkent.* A kölcsönök után az év végén fennálló hátralékos annuitások összege a sulyos viszonyok ellenére sem mulja felül a normális mértéket.

Aktiváit a takarékpénztár a leggondosabb értékeléssel vette fel mérlegébe. Ennek az elvnek megfelelően értékpapirjai értékelésénél a 260—1933. M. E. számu rendeletben biztositott azt a kedvezményt, mely azoknak *a tényleges forgalmi áraknál magasabb értékelését is megengedi*, egyáltalában nem vette igénybe. Az ebből eredő veszteséget az intézet mérlegében elszámolta, ugyszintén a takarékpénztári ingatlanok értékéből eszközölt leirásokat is.

Az intézet igazgatósága a viszonyok által megkövetelt gondos értékeléssel felállitott mérleg alapján ugy határozott, hogy a kimutatott 285.693.43 pengő tiszta nyereségből az alapszabályszerü levonások után a multévi 2.5 pengős osztalék helyett ezidén 2 pengős osztalék kifizetését fogja a közgyülésnek javasolni.

Az üzemek megszünteséből nem fakadhat üzlet

Üzemi vita a Saskörben

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Saskör nagy érdeklődést kiváltó, magasszinvonalu vitaestét tartott, amelyen *a közüzemek kérdését vitatta meg.* Nagy Ferenc tanácstagnak, a Saskör ügyvezető elnökének felkérésére a bevezető előadást

Szőke Gyula dr.

felsőházi tag, az üzemi bizottság elnöke tartotta.

Kifejtette, hogy nincs szó üzempárti és üzemellenes állásfoglalásról. Vannak üzemek (viz, gáz, villany, Beszkárt), amelyek közüzemi jellegének szükségessége nem vitatható. Vannak viszont olyanok — többnyire a szükség szerint annak idején felállitott mühelyekből kifejlődöttek —, amelyeket *senkisem tart hosszabb időkre fenntartandóknak*, amelyek azonban csak a közigazgatás megfelelő kialakulásával karöltve szüntethetők meg fokozatosan. *Óvatosságot ajánl*, nehogy a főváros szárnyai alól ezek egyes nagyvállalkozók kezeibe kerüljenek. Elvként kell kitüzni: *Az üzemek megszüntetéséből nem fakadhat üzlet.*

Nagy Ferenc

gyorsabb tempót tart célravezetőnek. Szerinte a főszempont: *minél több önálló egzisztencia kitermelése*, mert ezek a nemzetnek s a székesfővárosnak is legerősebb pillérei. Természetesen ő is mérlegelendőnek tartja a megszüntetésre a legalakalmasabb időpont megválasztását. Nagy hozzáértéssel, gyakorlati szempontokból boncolta az egyes üzemek (kenyérgyár, élelmiszerüzem, házinyomda stb.) fenntartásának kérdését.

Csehacsek Vilmos, *Kerezsy* György dr., *Filszeker* Zsigmond, *Sándor* Béla, *Payerl* József, *Machó* Vilmos, *Vucsenik* István és *Mentsik* Győző felszólalásai világitották még meg e rendkivül fontos kérdést.

Bérleszállitás a főváros kislakásos házaiban. A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésén terjesztette elő Schuler tanácsnok, a szociálpolitikai ügyosztály vezetője, a főváros egyes bérházaiban levő lakások béreinek csökkentésére vonatkozó javaslatát. A bércsökkenés mértékének megállapitásánál az ügyosztály egyenként birálta el a házakat és lakásokat és előterjesztését azzal indokolja, hogy a bérek magassága miatt a jelenleg bennlakó biztos bért fizető lakók a házakból fokozatosan kiszivárognak és a tapasztalat azt mutatja, hogy a lakáspiac árnivója felett álló bérü lakásokba beköltözők komoly bérfizetési szándékához kétség fér. Az előterjesztés szerint legnagyobb százalékkal (16.99%) csökken a Simor-utcai bérház üzlethelyiségeinek bére. Ezután az óbudai Hunor- és Vedér-utcai házak következnek (12.4%), a Váci-ut 170. bérház (10.86%), a Haller-utcai bérház (10.81%), a kőbányai Kozmavári-uti bérház (10.29%) és a Váci-ut 159. számu bérház (10.24%). A legkisebb a csökkenés a Kisfaludy-utcai bérházban (4.30%), a Németvölgyi-uti bérházban (4.89%) és az Üllői-ut 124. szám alatti bérházban (5.32%). Feltünően kevéssel, majdnem semmivel (0.38%) csökken a Budaörsi-uti bérház bérbevétele, minden valószinüség szerint azért, mert ebben a bérházban van a legkevesebb üres lakás, és ha megüresedik valamelyik, arra rögtön akad bérlő. Végeredményben a kislakásos bérházak évi 4,110.402 pengős bérjövedelme összesen 212.909 pengővel csökken. Az átlagos csökkenés 5.10%-os. A polgármesteri jelentés végezetül rámutat arra, hogy februárelsejétől kell a városi bérházakban a béreket leszállitani, ha ez nem történne meg a lakások május hó elsejétől kezdődően tulnyomó nagyrészben üresen maradnának.

——

Kilenc aranykorona a Nemzeti Bank idei osztaléka. A Magyar Nemzeti Bank főtanácsa 1933. évi januar hó 11-én tartott ülésén dr. Schober Béla vezérigazgató előterjesztése alapján jóváhagyta a bank mérlegét, valamint a nyereség- és veszteségszámláját, amelyek szerint az 1932. évi tiszta jövedelem 4,453.000 pengő. A főtanács elhatározta, hogy az elért üzleti eredményből 9 százalékos osztalék kifizetését fogja javasolni.

A főváros kötvényei a berlini tőzsdén. A székesfőváros 1914. évi 4.5%-os kölcsönkötvényeit a berlini tőzsdén a hét elején 31—30.62 árfolyamon jegyezték.

Zongorák, pianinók, ujak, az játszottak részletre legolcsóbban beszerezhetők
Lipovniczky Szevér
zongorakészitő mesternél. Javitás, hangolás, bőrözés jótállással
Erkel-utca 20. sz. Aut. 319—26

Halmos István és Fia
kövezőmesterek,
utépitő vállalkozók
X., Halom-utca 25.
Telefon: 33-9-52.

Helfenstein Károly
kövezőmester, utépitő vállalkozó
VI., Hungária-körut 71
Telefon: 91-3-64

Handl István
Kövezőmester
III., Pacsirtamező-u. 7
Telefon: 62-0-28

Hajnal Imre
okl. mérnök kövezőmester
IX., Üllői-ut 55.
Telefon: 38-6-93.

Krausz Ferenc
kövezőmester
VI., Hungária-körut 71
Telefon: 91-3-64

Neumann Ferenc
okl. mérnök kövezőmester
VII., Egressy-ut 34
Telefon: 96-6-40

Obendorfer József
kövezőmester
VIII., Ludoviceum-u. 18
Telefon: 38-4-65

Obendorfer Károly és Rudolf
okl. mérnök, kövezőmesterek
I., Horthy Miklós-ut 29
Telefon: 69-2-99

Reinisch és Wohl
okl. mérnökök kövezőmester,
épitési vállalkozók
VII., Ajtósi Dürer sor 7
Telefon: 38-0-62

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskemély-u ca 13. Tel.: 84-4-12

Schafter Antal
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Darányi Ignác-utca 21
Telefon: 52-2-91

Schaffer György
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Felvinci-u. 17
Telefon: 52-3-64

Spányi Ernő
okl. mérnök, kövezőmester
I., Németvölgyi-ut 33. Tel.: 57-9-91

vállalkozás

Áll a harc a Hangliért

A dunaparti kávések szemérmetlen kartelje a közérdek és a főváros zsebe ellen

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Hétfőn délben *fellebbent a fátyol* azokról a machinációkról, amelyek a közérdekkel ellentétesen *városrendezési ürügyekre való* hivatkozással mindenáron meg akarták akadályozni a Hangli-kioszk bérbeadását és a konkurrenciától való félelemben *a szó szoros értelmében el akarják törölni a föld színéről a patinás kioszkot.* Ekkor bontották fel ugyanis a polgármester által kiirt versenytárgyalás kapcsán a beérkezett ajánlatokat, amelyekből kiderül, hogy a dunaparti étkezőüzemek alkalmi kartelje arra merészeli kérni a fővárost, hogy a többi ajánlattevőhöz képest *nevetséges bérösszegért nekik adja a főváros közönsége a kioszkot és a kávéházat* azon nem is titkolt célzattal, hogy *tagadhatatlanul legveszedelmesebb konkurrensüktől olcsó áron megszabaduljanak.*

A beadvány aláirói között — legnagyobb csudálatunkra — a különféle Negresco-kon és hanosló fajtáju kávéházakon felül *szerepelnek a dunaparti nagy hotelek is,* akiknek üzleti gesztiója semmi körülmények között nem lehet azonos a fentemlitett ujkeletü kávéházakkal. *A dunaparti kartel* tizenötezer pengőt akar összehozni a nyolc étkezőüzem részéről a főváros számára annak ellenében, hogy a főváros a kioszkot és a kávéházat nekik juttatja. A kávéház bérbeadásának jogát — természetesen nem kávéházi célokra — szintén kéri a nyolc üzem, ennek albérletbeadása révén további ötezer pengőt tudnának juttatni a fővárosnak. Kijelentik a *nyolc nemes pályázók,* hogy *a Hangli-kioszk azonnali lebontását saját költségükön vállalják,* de ha a lebontásba nem egyezik bele a főváros, a kioszkot idegenforgalmi célokra akarnák felhasználni. Ha a bérletet nekik juttatná a főváros jóindulata, a kioszk helyén, ugy, amint az a Dunapart többi részén van. *székeket és padokat akarnak felállitani a sétányüzem kezelésében a konkurrenciától remegő vendéglősök,* természetesen olyképpen, hogy a sétányüzem a kioszk területén felállitandó székek befolyó jövedelmét *megtéritené nekik.*

Állitólag *akadnak idegenforgalmi érdekeltségek,* amelyek támogatni szándékoznak a dunaparti kartel ajánlatát, holott itt idegenforgalmi érdekről egyáltalában nincsen szó, mert *az idegenforgalomnak egyáltalában nincsen köze* ahhoz, hogy ötvennel vagy százzal több kávét fogyasztanak-e el délutánonként a Negresco bájdus hölgyei és hogy hánnyal több vagy kevesebb alsóspartie dühöng esténként a Duna-Corso kávéház különtermeiben. Kétségtelen, hogy a legutóbbi esztendőkben éppen a Hangli nivójának csökkenése következtében *gombamódra tudtak elszaporodni a Dunaparton a különféle kávéházak* és sietett *valamennyi hotel uzsonnázó asztalokat kirakni a maga dunaparti terraszára.*

A főváros illetékes tényezőit azonban annál inkább hidegen hagyja az érdekeltség merész kisérletezése, mert a legmagasabb ajánlattevő által megajánlott *negyvenötezer pengő több, mint a kétszerese annak az összegnek,* amelynek erejéig a nyolc pályázó kinyitni hajlandó a bukszáját. Nem kétséges ily körülmények között, hogy a pályázatok pontos átvizsgálása kapcsán a törvényhatósági tanács *a Közszállitási Szabályzatnak megfelelően a legmagasabb ajánlattevő mellett fog állást foglalni* és figyelmen kivül hagyja *a konkurrenciától remegő Dunapart kétségbeesett, de naiv próbálkozását.*

Május elsejére lesz beköltözhető a hatvan ikerház

Városszéli telepités versenytárgyalásának menetrendje

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Legutóbbi számában jelentette az *Uj Budapest,* hogy a Magánalkalmazottak Biztositó Intézetével az egymillió pengős fővárosi kölcsön folyósitására vonatkozó szerződést megkötötték és a MABI a kölcsönösszeg felét, *ötszázezer pengőt,* már be is fizette a főváros központi pénztárába. Ily körülmények között semmi akadálya sincs annak, hogy az ikerházak tényleges megépitésére a versenytárgyalást a középitési ügyosztály meghirdesse.

A középitési ügyosztály *Friedrich* műszaki főtanácsos irányitása mellett a versenytárgyalási feltételek összeállitásával már elkészült, a városszéli telepités versenytárgyalási kiirására azonban mindezideig nem kerülhetett sor, mert a polgármesteri utasitás *az ügyosztályhoz mindezideig nem érkezett meg.* Amint az erre vonatkozó polgármesteri rendeletet *Wossala* tanácsnok, az ügyosztály vezetője, kézhez kapja, a már elkészitett versenytárgyalási hirdetményt az ügyosztály azonnal közrebocsájtja.

A belügyminiszter különleges engedélyével a versenytárgyalást *a hatvan ikerház generál-vállalkozására tartják meg.* Kivételt képez az egyes házak *bádogos, üveges, villanyberendezési, redőny és takaréktüzhely berendezése,* ezekre vonatkozóan *külön versenytárgyalást* hirdet majd az ügyosztály. Ezek a külön versenytárgyalások *zártkörü felhivások* lesznek, amit indokol az egyes házakra eső vállalati összeg csekélysége. (Igy egy-egy ikerház üvegezésére *hatvan pengő,* redőnyözésére *negyven pengő* van előirányozva.)

Az *Uj Budapest munkatársa* illetékes helyekről szerzett információi alapján megállapitotta *a versenytárgyalás menetrendjét* és hogy mikorra lesznek az ikerházak beköltözhetők. A versenytárgyalás a meghirdetéstől számitott *négy hétre kap lejárati terminust.* Ettől számitott *két héten belül* megtörténhetik a beérkezett ajánlatok technikai átszámitása és a döntés. A generál-vállalkozók a munka megkezdésétől számitott *öt héten belül kötelesek* a munkával készen lenni. Vagyis, ha a tavaszi időjárás nem lesz különösen hideg, *a hatvan ikerház százhusz lakása május elsejére lesz beköltözhető.*

Czája kiköltözött a Néparénából

Néhány napon belül meghirdeti a főváros a versenytárgyalást a kiscirkusz bérletére

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági tanács a városgazdasági ügyosztály jelentése kapcsán tudvalevően felbontotta *Czája* Jánosnak, a városligeti Néparéna bérlőjének bérletét, azon a cimen, hogy az egyébként igen kitünő birkozó-bajnok fizetési kötelezettségeinek nem tudott eleget tenni és az elmult esztendő *teljes bérösszegével hátralékban* volt. Azokat a kivénhedt oroszlánokat és tigriseket, amelyeket *Kocka* cirkuszigazgató, *Czája* sógora a Néparéna bére fejében beszállitott az Állatkertbe, a főváros természetesen *nem fogadhatta el teljes kiegyenlitésül.* Mivel az egész hátralékot *Czája sem pengő-, sem oroszlán-valutában kiegyenliteni nem tudta,* a törvényhatósági tanács utasitotta a tiszti ügyészséget, hogy *Czájával a szerződést bontsa fel* és amennyiben a bérletből nem hajlandó önként kimenni, ellene a kilakoltatási eljárást inditsa meg.

Erre a szomoru aktusra azonban nem került sor, mert Czájáék belátván helyzetük teljes reménytelenségét, *a hétfői nap folyamán önként kiüritették a Néparéna helyiségeit és azokat az Állatkert rendelkezésére* bocsájtották. *Kovácsházy* tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője, máris intézkedett az iránt, hogy a törvényhatósági tanács utasitásához képest a versenytárgyalási hirdetmény a Néparéna bérletére kibocsájtassék. A döntés a bérlő személyét illetően *hamarosan meg fog történni,* mert az a cél, hogy husvétkor, amikor hagyományos szokás szerint meg szokott nyilni a *ligeti kiscirkusz,* a Néparéna már az uj bérlő birtokába kerüljön.

Uj kiirások:

Iskolai füzetek és különféle jegyzetkönyvek szállitására. Határidő: 1933 január 30. d. e. 12 ó.

Papiráruk szállitására, hivatalok, iskolák, üzemek részére. Határidő: 1933 január 31. d. e. 12 ó.

Különféle papiráruk, rajzszerek szállitására. Határidő: 1933 február 3. d. e. 12 ó.

20.000 kg. kőolaj, 10.000 kg. mosószóda, 10.000 kg. mosópor, 5.000 kg. lugkő és 8.000 tartály fémtisztitó szállitására. Határidő: 1933 február hó 7. d. e. 12 ó.

Házi távbeszélő berendezési munkákra az I. ker., Uj Szent János-kórházban. Határidő: 1933 február hó 11. (szombat) d. e. ½11 ó.

Kövezetjavitási és kisebb uj kövezési munkákra. Határidő: 1933 február hó 14. (kedden) d. e. ½11 ó.

Aszfaltburkolat-javitási és kisebb uj aszfaltozó munkákra. Határidő: 1933 február hó 14. (kedden) d. e. ½11 ó.

700.000 m³ makadámut olajjal való portalanitására. Határidő: 1933 február hó 21. (kedden) d. e. 10 ó.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

SCHMIDT TESTVÉREK
Nyomdafestékgyár Rt.
Telefon: Azt. 963-65. Távirati cim: Farbenschmidt Rákospalota. — M. Kir. Postatakarékpénztári csekkszámla szám: 52850. — Folyószámla az Angol Magyar Bank központjánál
Gyárt: Kő-, könyvnyomdai-, valamint offsetfestékeket.
Mint különlegességeket készit: Speciális gyártmányu olaj-mélynyomó festéket, anilin guminyomó és bádognyomó festékeket.
Gyár és központi iroda: Rákospalota, Pázmány-u. 41

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG. BUDAPEST. VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 5. szám — Budapest, 1933 február 4

UJ BUDAPEST

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: Aut. 828—23.
Postatakarékp. chequeszámla: 30913

Ankurbelung

Imrédy pénzügyminiszter keddi parlamenti beszéde egy német gazdasági kifejezésnek adott hazánkban polgárjogot. Azt mondotta a miniszter, az adó-pergőtüzet bejelentő felszólalása kapcsán, hogy most, amikor abból a kastélyból, amit a mult hagyott reánk, át kell költöznünk egy modern, de kisebb lakásba, a legfontosabb tennivalók a termelés fejlesztése, az államháztartás egyensulyának biztositása és az egész állami berendezkedés átszervezése. A miniszter Ankurbelung-nak nevezte ezt az egész akciót, meghonositván nálunk is a divatos berlini kifejezést, amely az automobil motorjának megindításából, a felkurblizásból vett hasonlatot.

Nem feladatunk ehelyütt az adózuhatagot országos szempontból vizsgálni és annak állampénzügyi célkitüzéseit kritika tárgyává tenni. Két körülményre azonban reá kell mutatnunk, a főváros hatósága és a főváros közönsége szempontjából. Az egyik momentum az, hogy az uj adók tulnyomó nagy részét Budapest fogja fizetni. A villanykörte-adótól a házadó, a jövedelem- és vagyonadó, az alkalmazottak külön adója, vagy a rokkantsági adó emeléséig az uj adók és a régi adók felemelt tételei a mezőgazdasággal szemben elsősorban a városok, de különösképpen a főváros lakosságát sujtják. Ez az állitásunk nem szorul bizonyitásra. Ugyanakkor azonban, amikor ezeket a főváros adókkal agyongyötört lakosságát különlegesen sujtó uj adónemeket és felemelt adótételeket a pénzügyminiszter bejelentette, egyetlen szava sem volt arra, hogy az uj adókból és felemelt adótételekből származó állami bevételekből mennyit fordit a kormány a fővárosra. Mert a miniszternek az a bejelentése, hogy a transzfer-alapból a fővárosi nagyüzemek uj befektetéseibe visszakerülő külföldi kölcsönpénz tiz-tizenöt millió pengőt a főváros petyhüdt gazdasági érrendszerébe, egyáltalában nem a kormányzat érdeme.

Távol áll tőlünk, hogy ezekben a katasztrófális időkben, amikor a parlament nyilt ülésén ellenzéki képviselők már az államcsőd kimondását ajánlották a kormánynak, különbséget tegyünk az ország és fővárosa között, hiszen mindannyian jól tudjuk, hogy ha Magyarország elpusztul, vele pusztul Budapest is. Teljes tisztelettel a pénzügyminiszter koncepciózus egyénisége iránt, figyelmébe ajánljuk neki, valamint az egész kormányzatnak is, hogy az Ankurbelung-ot Budapesten, az ország centrális motorjában meg kell inditani, mégpedig a legsürgősebben, mert ezekben a fagyos téli napokban könnyen jóvátehetetlen baja történhetik a motornak, amin azután nem segit sem a motalko, sem a felkurblizás. Szeretetet, megértést és figyelmet kérünk Budapest számára, nem birkózást a költségvetési tételek felett, hanem olyan támogatást, amely lehetőséget nyujt a főváros vezetőségének arra, hogy a maga szük, de messze világitó és példát adó hatáskörében a felkurblizás nagy munkáját megkezdhesse. Mert ha ez nem történik meg, az Imrédy által részünkre kijelölt modern kislakás is tul-tágas lesz számunkra és a tespedés sivatagából kivezető ut, amelyet költői lendülettel rajzolt a Ház elé a pénzügyminiszter, nem a boldogabb jövő, hanem a temető felé vezeti a nemzetet!

Miért késik a pályázat kiirása a közgyülés által szervezett gyakornoki állásokra?

Beszélgetés Bednárz prelátussal az ifjusági problémákról

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros törvényhatósági bizottsága elhatározta *száz közigazgatási gyakornoki állás* megszervezését. Bár a közgyülés konkrét határozatot hozott ilyen irányban, a gyakornoki állások betöltésére vonatkozóan még mindig nem irták ki a pályázatot és pedig azért, mert *előbb meg kell várni a belügyminiszteri jóváhagyást.* Ez a jóváhagyás viszont azért késik, mert a közgyülési határozatot még egyáltalán *fel sem terjesztették a belügyminiszterhez* jóváhagyás céljából. Azon a közgyülésen ugyanis, amelyen a közigazgatási gyakornoki állások megszervezéséről döntöttek, *más fontos tárgyak is szerepeltek a napirenden,* ugy hogy folytatólagos közgyüléseket kellett tartani, felterjesztésre pedig csak akkor kerülhet sor, *amikor a közgyülés befejeződött.* Minthogy ez most már megtörtént, a gyakornoki állások megszervezésére vonatkozó közgyülési határozatot *napokon belül* felterjesztik a belügyminiszterhez jóváhagyás céljából. Az *Uj Budapest* munkatársa ezzel a kérdéssel kapcsolatosan beszélt *Bednárz* Róbert prelátussal, a Keresztény Községi Párt ügyvezető alelnökével, akivel arról beszéltünk, hogy milyen szempontokat kell érvényesiteni ezeknek az állásoknak a betöltésénél.

Bednárz Róbert

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A betöltésnél érvényesitendő szempontok megállapitásánál abból az elgondolásból kell kindulni, hogy

ezekből a közigazgatási gyakornokokból fog esztendők után kiterebélyesedni a fővárosi adminisztráció tisztviselőkara.

A legfontosabb szempont tehát a tisztviselői kar *nivójának a megóvása.* Mi a magunk részéről elsősorban arra törekszünk, hogy *minél több állást tudjunk megnyitni az ifjuság részére, amely valóban joggal dörömböl a kapukon.*

Nem szabad megfeledkeznünk a női munkaerőkről sem. Nem kétséges, hogy a fővárosnak női alkalmazottakra is szüksége van.

Nekünk, akik az ifjusági probléma megoldásának megfelelő előkészitésén fáradozunk, figyelemmel kell lennünk arra a kétségtelen tényre, hogy *mindkét nembeli ifjuságot az erkölcsi züllés veszedelme fenyegeti,* ha nem gondoskodunk kenyérkeresetei lehetőségekről. Nézetem szerint

nemcsak gyakornoki állások szervezésével kell az ifjusági probléma megoldását elősegiteni, hanem a tanügyi igazgatás bizonyos átszervezésével is.

Mivel komolyan foglalkozom az ifjusági problémákkal, megérdeklődtem, hogy *mennyit tesz ki a főváros tanintézeteiben a többlet-órák száma.* Megállapitottam, hogy

a fővárosi tanerők hatezer órával tanitanak többet, mint amennyit az érvényben lévő rendelkezések szerint tanitaniok kellene.

Ez azt jelenti, hogy igen sok tanerő *heti óraszáma több, mint amennyit vállalni tartozik.*

Ha ezeket az órákat arányosan felosztjuk és uj tanerőket veszünk fel, 38 férfi és női tanerő részére teremtünk kenyérkereseti lehetőséget.

— Ezek a gyakorlati szempontok vezetnek bennünket *az ifjusági problémák megoldásának az előkészitésénél.* Hangsulyoznom kell azonban, hogy itt a kormányzatra is *sok feladat vár,* mert egy ilyen nagy horderejü kérdést egyedül fővárosi vonatkozásban elintézni nem lehet.

Bednárz Róbert érdeklődésünkre elmondotta még, hogy legfőbb feladatának tekinti — az ifjusági problémák megoldásának propagálásán kivül — az *egyházközségek téli inségakcióinak a lebonyolitását. Bednárz* prelátus előadta, hogy

az egyházközségi téli inségakciói a tavalyiaknál sokkal nagyobb méretekben folynak.

Az egyházközségek központi tanácsa *egymaga ötvenezer pengőt* forditott inségcélokra; gyermekvédelemre is körülbelül *harmincezer pengő fedezetet teremtettek elő* az egyházközségek. Sajnos — mondotta *Bednárz* prelátus — *az idén a nyomor lényegesen nagyobb,* mint tavaly ilyenkor volt és éppen ez a tudat fokozza *a téli inségakciók kiterjesztését célzó gondoskodásnak a tempóját.*

A főváros számára a kormány uj pénzügyi rendeletei nem nyitnak uj bevételi forrásokat

A belügyminiszter nem fogadta el a főváros előterjesztéseit a borfogyasztási adó csökkenése miatt előállott költségvetési deficit kiküszöbölésére. — Az ezévi költségvetés jóváhagyásáig a leszükitett tavalyi keretek között gazdálkodik a főváros

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros költségvetése, bár közel két hónap óta a belügyminisztériumban fekszik, még *mindig nem kapta meg a kormányhatósági jóváhagyást.* A belügyminisztérium városi ügyosztályában már teljesen áttanulmányozták a főváros 1933. évi költségvetését, de *Keresztes-Fischer* belügyminiszter a jóváhagyásról még mindig nem döntött. Mivel a városházán *nagy érdeklődéssel* várják a belügyminiszter jóváhagyó leiratának a megérkezését, az *Uj Budapest* munkatársa *Lamotte* Károly dr. pénzügyi tanácsnokhoz fordult felvilágositásért, aki a legutóbbi napokban *konkrét tanácskozásokat folytatott a belügyminisztériumban és a pénzügyminisztériumban a főváros jövő évi költségvetésének a jóváhagyásával kapcsolatosan.* Azt a kérdést vetettük fel, hogy *miért késik a jóváhagyás,* miként gazdálkodik a főváros a kormányhatósági jóváhagyás megérkezéséig és mennyiben felelnek meg a valóságnak azok a hirek, amelyek szerint *a belügyminiszter különböző konkrét költségvetési tételekkel szemben kifogásokat* emel.

Lamotte Károly dr.

tanácsnok, a főváros pénzügyi ügyosztályának a vezetője a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A főváros 1933. évi költségvetésének jóváhagyását előkészitő tár-

gyalások, amelyek a belügyminisztérium és pénzügyminisztérium illetékes osztályain, valamint a fővárosi illetékes ügyosztályai között folytak, *befejeződtek.* Most már csak a konkrét döntés van hátra, ennek a meghozatala előtt azonban — ugy tudom —

még egy konkrét tárgyalás lesz és pedig a belügyminiszter ur és Sipőcz polgármester, illetve Borvendég alpolgármester között.

Azok a hirek, amelyek szerint a belügyminiszter ur egyes tételekkel szemben *különböző kifogásokat emelt volna,* egyáltalán *nem felelnek meg a valóságnak.* Minden egyes ilyen állitás *tévedésen* alapszik, vagy pedig *egyszerü kitalálás.* A tanácskozások lényege arra irányul, hogy

a borfogyasztási adó mérséklése következtében előállott hárommillió pengős hiányt pótolni tudjuk.

E hiány pótlásának *a módozatairól folynak megbeszélések.* Sok nehézség merül fel. E nehézségek miatt még mindig nem alakult ki semmiféle vélemény abban a tekintetben, hogy *milyen uton igyekezzünk az előállott hárommillió pengős hiányt pótolni.*

Nekünk bizonyos előterjesztéseink és javaslataink voltak, ezeket azonban illetékes kormánytényezők nem fogadták el. Egyedül ennek az elvi kérdésnek a tisztázása késlelteti a költségvetésnek jóváhagyását.

— Ami azt a kérdést illeti, hogy a költségvetés kormányhatósági jóváhagyásának a hiányában *milyen formák mellett gazdálkodunk,* ebben a tekintetben az eddigi gyakorlat irányadó. A törvényes rendelkezések szerint

a tavalyi költségvetés az irányadó, ami azt jelenti, hogy ugyanolyan keretek között kell gazdálkodnunk, mint tavaly ugyanebben az időben.

Hangsulyoznom kell azonban, hogy a mai sulyos gazdasági viszonyok között, amikor *a bevételek alakulása kiszámithatatlan,* a megszavazott és jóváhagyott költségvetést csak keretnek tekintjük.

Felvetettük *Lamotte* Károly dr. pénzügyi tanácsnok előtt azt a kérdést is, hogy *a kormány legujabb pénzügyi rendeletei,* amelyek különböző adóemelést tartalmaznak és uj terheket raknak a polgárság vállaira, *érinteni fogják-e a főváros bevételeit. Lamotte* Károly dr. pénzügyi tanácsnok igy felelt:

— A főváros számára ezek a pénzügyi rendeletek nem nyitnak meg uj bevételi forrásokat. Papiroson tehát számunkra a helyzet nem változik meg, a gyakorlatban azonban megtörténhetik, hogy a jelentkező többletterhek éreztetni fogják hatásukat a most meglévő és a fővárost érintő adónemeknél. Csak esetlegességről lehet itt beszélni, annyi azonban bizonyos, hogy fokozott óvatosságra van szükségünk.

Utóhang az üzemi kérdéshez

Irta: Müller Antal országgyülési képviselő, fővárosi tanácstag

Az üzemi probléma, amely sok esztendei viszontagságos előkészités után a törvényhatósági bizottság közgyülése elé kerül, sokkal nagyobb érdeklődést szántott a közönség körében, mint azt várni lehetett. És ez természetes is. Az agonizáló ipar, a tönk szélén álló kereskedelem, amikor a folyton csökkenő tendenciáju fogyasztást méri, ideges türelmetlenséggel reagál minden okra, amely alkalmas arra, hogy a felvevőképesség a fogyasztási piacon még jobban összezsugorodjon. Ezekhez a speciális magyar okokhoz hozzájárul még az a kaotikus európai jelenség, hogy a világgazdasági összeroppanásban eltolódnak a változhatatlanoknak hitt közgazdasági alapfogalmak determinálásai is és ma valóban nem tudjuk az üzemesitési tendencia és az általános elkartelleződés határvonalait és a nagyközönségre gyakorolt hatásait egymással szemben lemérni.

Hibának tartom, hogy a főváros üzemi vitája nélkülözte a fentemlitett objektiv gazdasági szempontokat és az üzemi problémát, amely a kartelltörekvésekkel szemben állitva egyik gerince közgazdasági életünknek, a napi politika hullámverései közé taszitotta és apró várospolitikai célok szolgálatába igyekezett, nem egy esetben a valóság tudatos vagy tudattalan meghamisitásával, állitani. Utalok etekintetben arra, hogy pl. egyes sajtóorgánumok az én törvényhatósági tanácsi és közgyülési állásfoglalásomat az üzemi kérdésben a valóságnak meg nem felelően olyképpen állitották be, mintha én, aki tudvalevően közéleti működésem minden ténykedésében a kisipar és a kiskereskedelem védőbástyája vagyok, a törvényhatósági tanácsban és a törvényhatósági bizottság közgyülésén kisipar- és kiskereskedelemellenes politikát folytattam volna.

Nem tudom, a dolgok nem ismerésén vagy tudatos ferditésen alapulnak-e ezek a vádak, ki kell jelentenem azonban, hogy én a magam részéről egyetlen pillanatig sem változtattam meg álláspontomat az üzemi kérdésben; amit igértem, a legerélyesebb módon be is tartottam, a magam célkitüzései szerint harcoltam és szavaztam az üzemek ellen. Lehet, hogy pl. a törvényhatósági bizottság közgyülésén az üzemek kérdésében mondott beszédem nem felel meg bizonyos önző és olcsó népszerüséget hajhászó politikának, de lelkiismereti meggyőződésemnek és a véleményem szerint való közérdeknek — minden körülmények között megfelel.

— Ha a kérdést szorosan nézzük — mondottam közgyülési beszédemben —, akkor tárgyilagosan meg kell állapitanunk azt, hogy ha az összes üzemeket megszüntetnénk, akkor sem volna érezhető valami nagyon előnyösen az egyes kisemberek részére a közüzemi kérdésnek léte vagy nem léte. — De a magam részéről sokkal tovább mentem az üzemi bizottság javaslatánál, amikor azt kivántam, hogy mindazokat az üzemeket, amelyekre nézve a közérdek nem irja elő parancsoló kötelességnek, hogy fönnmaradjanak, amelyek nem monopolisztikus üzemek, amelyekről tényleg bebizonyitható, hogy jogtalanul konkurenciát csinálnak az iparnak és kereskedelemnek, igenis, meg akarom szüntetni: akkor eleget tettem lelkiismereti kötelességemnek és senki sem állithatja rólam, hogy az üzemek érdekeit képviseltem volna szemben azokkal a kisiparos érdekekkel, amelyeknek évtizedek óta állok változhatatlan lelkesedéssel és kitartással szolgálatában.

A közgyülésen is idéztem, ez alkalommal is ismétlem Wolff Károlynak a törvényhatósági tanácsban elmondott azon megállapitását, hogy minden kontárüzemet, amely a kisiparosságnak jogtalan konkurenciát csinál, meg kell szüntetni. A kisipari mühelyek általam követelt megszüntetése nem a kartelek, hanem a kisiparosság érdekében történt. Ugyanesak nem kivánjuk a közüzemeket magánkézre átjátszani, ellenkezőleg azt akarjuk, hogy a közüzemek ténykedéseit, amennyiben most a törvényhatóság bölcsesége folytán ezek megszünnének, a magánipar-nak juttassák.

Ezek előrebocsátásával fogadtam el a törvényhatósági tanács határozatát a polgármester javaslatával szemben. Hivatkozva az ipartörvényre, azt is javasoltam, hogy mivel az uj ipartörvény értelmében községek kézmüjellegü ipart csakis a kereskedelmi miniszter jóváhagyásával gyakorolhatnak, meg kell vizsgálni, hogy a főváros ezen üzemek és mühelyek vitelére megszerezte-e a kereskedelmi miniszter jóváhagyását.

Azt hiszem a fentiekben teljesen igazolva vagyok atekintetben, hogy üzempárti vagyok-e vagy üzemellenes. Lehetetlennek tartom azonban, hogy még mindig akadjanak politikai pártok és egyesek, akik a közérdeket állandóan a maguk apró politikai játékszerévé akarják csak azért süllyeszteni, hogy a hordó tetejéről legyen azután mit szavalniok az elkábitott tömegeknek.

Bohacek és Társa
parketta és asztalosáru gyára
Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02
Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat
Kartelen kivülli olcsó árak

Városházi notesz

SIPŐCZ POLGÁRMESTERT — mint legutóbb jelentettük — a mult hét végén ujból megröntgenezte Ritoók professzor. A vizsgálat megállapitotta, hogy az eltört csont igen szépen összeforrt, további gipszkötésre tulajdonképpen nincs is szükség. Este azonban, amikor Temesváry főorvos lakásán felkereste a polgármestert, mégis jobbnak látszott — talán tulzott óvatosságból is — a gipszkötés megujitása. Mivel a polgármester már hozzá is szokott a gipszkötés viseléséhez, semmi akadálya nem volt annak, hogy a biztos gyógyulás elérése céljából még egy darabig gipszben maradjon az eltört felsőkar. A legközelebbi napokban azonban most már véglegesen el fogják távolitani a gipszkötést és megkezdődhetik a hosszu heteket igénybevevő diatermiás kura.

A polgármester napjai különben a Boráros-téri lakásban folytonos munkában telnek el. Mondhatni, többet dolgozik a polgármester, mint amikor bejár a hivatalába. Délelőtt, délután, szinte naphosszat csilingel a telefon, jönnek-menek a referensek, a baráti látogatásokról és érdeklődésekkről nem is szólva. Titkárai: Farkas Ákos dr. főjegyző és Csanády Gusztáv dr. tanácsjegyző naponta felkeresik a polgármestert, hogy neki a folyó ügyekről referáljanak. Másodnaponkint látogatják meg a polgármestert Liber és Borvendég alpolgármesterek, nemkülönben a resszort-tanácsnokok is, akiknek megbeszélni valójuk van a podesztával.

*

WOLFF KÁROLY, a Keresztény Községi Párt elnöke, teljesen felgyógyult influenzájából és a képviselőház szerdai ülésén már résztvett.

*

AZ INFLUENZA-FRONTOT a városházán Némethy tanácsnok tartja a legerősebben: második hete beteg. Beteg helyettese Antalffy főjegyző is és igy a rangban soron következő tanácsjegyző, Tőkés Gyula dr. intézi a folyó ügyeket.

Gyógyulóban van Body tanácsnok, Salamon Géza dr., a közegészségi ügyosztály vezetője azonban, ahogy az a közegészségügyi tanácsnokhoz illik, utolsónak kapta meg az influenzát és most betegen fekszik.

*

B. VIRÁGH GÉZÁT ünnepelte vacsora keretében kedden este baráti társasága abból az alkalomból, hogy a Független Budapest érdemes szerkesztője betöltötte hatvanadik életévét. Liber alpolgármester volt az ünnepi est első szónoka, akiről kiderült ez alkalommal, hogy a béke boldog esztendeiben hosszabb ideig belső munkatársa volt a népszerü városházi hetilapnak. Boross László dr., az Esti Kurir szerkesztője, az ujságiró-szervezetek nevében köszöntötte az ünnepeltet, Barasits Tivadar, a Magyarság fővárosi rovatának vezetője pedig a városházi ujságirók üdvözletét tolmácsolta. A Független Budapest szerkesztősége részéről Rátkai Károly dr. mondott még meleghangu beszédet.

*

LATINOVITS ENDRE felsőházi tagnak, Lukács László, majd Tisza István egykori titkárának, a Nemzeti Kaszinó vasárnapi közgyülésén bekövetkezett tragikus halála egy kényes és nehéz városházi problémát old meg.

Amikor Joanovich Pali bácsi az emlékezetes decemberi felsőházi tagokat választó közgyülésen a pártok közötti béke érdekében Glückstahl Samu javára felsőházi tagságáról lemondott, illetékes helyről igéretet kapott arra vonatkozóan, hogy még december hónap folyamán kinevezés utján lesz tagja a felsőháznak. A december 31-iki terminusra azért volt szükség, mert január első napjaiban az ujonnan megalakuló felsőház ujra megválasztja tisztikarát, amikor is Pali bácsi elveszti jegyzői tisztségét.

A kinevezés nem jött meg idejében, Pali bácsink még mindig nem felsőházi tag, sőt időközben betöltötték a felsőházi elnöki és jegyzői tisztségeket is. Többek között Latinovits Endre dr.-t is felsőházi taggá választották. Váratlan elhunyta következtében üresen marad jegyzői tisztsége és igy semmi akadálya sincs annak, ha — amire különben minden remény megvan — Pali bátyánkat rövidesen kinevezik felsőházi taggá, akkor az üresedésben lévő jegyzői tisztségre is azonnal megválasztható.

*

NAGY A KAVARODÁS PLATTHY GYÖRGY ÖRÖKÉT ILLETŐEN. Ki legyen mindannyiunk szeretett Gyuri bácsija utódaként a törvényhatósági bizottság örökös tagja? Kétségtelen, hogy az örökös tagság a Keresztény Községi Pártot illeti, sőt van olyan vélemény is, hogy az speciálisan a budaiak örökös tagsági helye, hiszen az elhunyt Buda képviselője volt a városatyák gyülekezetében. A budaiak jelöltje az örökös tagsági helyre Lampel Vilmos nyug. miniszteri tanácsos, egyike Buda legtiszteltebb egyéniségeinek, aki a törvényhatósági bizottságban és annak albizottságaiban tizenkét esztendeje értékes működést fejt ki. Tizennégy esztendeje elnöke Lampel a budavári katolikus egyházközségnek is, aki a főváros minden fórumán készségesen és szorgalmasan dolgozik, ha az ő szeretett Várhegyéről van szó, Lampel megválasztása mellett azzal is argumentálnak, hogy utána Temesi Győző dr., a cserkész-mozgalom egyik kiváló vezetője kerülne vissza a törvényhatósági bizottságba, aki a Várbeli pótválasztás alkalmával kibukott.

A pesti oldalon viszont azt hangoztatják, hogy sok érdem és érték szól egynéhány pesti jelölt mellett is — a régi igéretekről ez alkalommal nem is szólván. Igen sok a hive Ilovszky János örökös tagságának: a Baross Szövetség népszerü elnöke legutóbb is komoly jelölt volt az örökös bizottsági tagságra. Amennyiben Ilovszkyt választanák meg, Wenczel Árpád dr. ügyvéd lenne törvényhatósági bizottsági tag, aki tiz esztendőn át mint az Ügyvédi Kamara választmányának kiküldöttje vett részt a törvényhatósági életben.

Szó van Kirchner Béláné örökös tagságáról is, akinek megválasztásával — szemben a budai Toperczer Ákosnéval, a pesti oldal is hozzájutna a maga női örökös bizottsági tagjához. Kirchnerné megválasztása esetén Minich Jenő dr. nyug. táblabiró, a keresztény Terézváros egyik oszlopos tagja jutna bizottsági tagi mandátumhoz. Végezetül Hunkár Béla ferencvárosi plébános jelöltségéről emlékezünk meg: a belső Ferencváros érdemes prépostjának törvényhatósági bizottsági örökös taggá való megválasztása esetén Schindler Árpád nyug. államtitkár, Sipőcz polgármester sógora, lenne városatya.

Nem szünt meg teljesen az iskolaépitési tevékenység

Beszélgetés Liber alpolgármesterrel

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros mai sulyos helyzetében kénytelen évről-évre redukálni azokat az összegeket, amelyeket kulturális és szociális igények kielégitésére fordit. De még ilyen körülmények között is példaadóan teljesiti a székesfőváros mindazokat a kötelezettségeket, amelyek szociális és kulturális vonatkozásokban reáhárulnak. Ez elsősorban *Liber* alpolgármester érdeme, aki elismerésreméltó eréllyel és felelősségérzettel teljesiti a maga nehéz hivatását. A főváros vezetősége évekkel ezelőtt *hatalmas iskolaépitési programot* dolgozott ki, amelynek megvalósitása azonban csak részben sikerült, éppen az előbb emlitett pénzügyi nehézségek miatt. Az *Uj Budapest* munkatársa most azzal a kérdéssel fordult *Liber* alpolgármesterhez, akinek az ellenőrzése alá tartozik a közoktatási ügyosztálynak a müködése, hogy *a főváros ebben az esztendőben mennyiben tudja folytani a megkezdett iskolaépitkezéseket.*

Liber Endre
alpolgármester

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Bár a fővárosi bevételek csökkenése következtében kénytelenek vagyunk *minden irányban redukálni* az előirányzott kiadásokat és egyben leépiteni összes terveinket,

mégis nyilnak bizonyos lehetőségek iskolaépitési programunk megvalósitására.

Ha szükebb keretek közé is kell szoritanunk terveinket, *főbb vonásokban meg tudjuk közeliteni céljainkat.* Programunkban szerepel például

a Koronaőr-utcában az uj budai leánygimnázium megépitésének a terve,

amely teljesen elkészült. Csak a miniszteri jóváhagyásra várunk és azonnal megindithatjuk az épitkezési munkálatokat, amelyek *900.000 pengőt* igényelnek. Az idei költségvetésben 400.000 pengő áll rendelkezésre ebből az összegből, a fennmaradó 500.000 pengőt *a jövő évi költségvetés keretében* igyekszünk előteremteni.

A Csobánc-utcában uj óvodát épitünk

130.000 pengőért, ezt az összeget *az ezévi megtakaritásokból reméljük biztositani.* Folyamatban van

a népligeti nagy ifjusági sporttelep

megépitése, ami 60.000 pengőbe kerül. Most állitjuk fel *a Bajnok-utcában a második tanoncotthont.* A bajnok-utcai iparostanonc-iskola épületének egyes termeit alakitottuk át erre a célra és ugyanakkor *az igazgatói lakást is ujjáépitettük.* Már csak ezekből az adatokból is megállapitható, hogy

a főváros vezetősége nem hagyja abba a jövő épitésének munkáját.

Felvetettük azt a kérdést, hogy

hány fővárosi iskola van még magánházban elhelyezve.

A főváros vezetői ugyanis már évekkel ezelőtt elhatározták, hogy minden egyes iskola részére külön épületet emelnek és *megszüntetik azt a tarthatatlan helyzetet,* hogy fővárosi tanügyi intézmény bérleti viszonyban legyen különböző háztulajdonosokkal. *Liber* alpolgármester a következőket felelte:

— Ebből a szempontból épitkezési programunk befejezéséhez közeledünk, amennyiben mindössze *egyetlen-egy közoktatási intézmény van még magánházban* elhelyezve. Ez a *Mester-utcai elemi iskola.* Itt is *megfelelőbb megoldást* készitünk elő.

A beszélgetés további során érdeklődtünk *Liber* alpolgármesternél

a szellemi szükségmunkaakció lebonyolitásának eddigi eredményei iránt.

Liber alpolgármester ezeket felelte:

— Amennyire *sok nehézség* mutatkozott a szellemi szükségmunkaakció megindításával kapcsolatosan, *annyira simán és rendben* folyik a lebonyolitás. Sehol egyetlen zavaró momentum. Panaszt sem hallunk semmiféle irányból. Mindazokat az eseteket, amelyeket tudomásomra hoznak, a legalaposabban kivizsgálom.

Ha bárkiről kiderül, hogy nem mindennapi kenyérre kell neki a főváros által nyujtott segitség, azonnal intézkedem elbocsátása iránt — tekintet nélkül a protektor személyére.

Örülünk, ha *minél több ilyen esetet* hoznak tudomásomra, mert — bizony nagyon sokan várnak még elhelyezésre. A szellemi szükségmunka-akció egyébként *április 30-ig tart.* Ezen az időponton tul senkit sem tartunk vissza. *Erre ne is számitson senki.*

Ki a kisipar igazi ellensége: az üzemek vagy a nagybankok?

Petrovácz Gyula éles kritikája Éber Antal harcáról az üzemek ellen

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A felszólalásoknak azokból a tömkelegéből, amelyekkel a törvényhatósági bizottság tagjai az üzemi vitában álláspontjaikat kifejtették, messze kiemelkedik *Petrovácz* Gyula felszólalása, aki a tőle megszokott mérnöki szabatossággal és tömörséggel adta elő mondanivalóit az üzemekről, a Kátrányozó és Bitumenező telep problémájával kapcsolatosan. *Petrovácz* leszögezte, hogy az üzemi vita annyira ki van meritve, hogy a kapacitációnak roppant kevés lehetősége van, az üzemi vita során azonban kiderült egy pár *nagyon tiszteletreméltó momentum,* amit helyesnek tart leszögezni.

Petrovácz kijelentette, hogy a kisiparosság nyomorának vitatásánál *tervszerüen a közüzemeket állitják oda* azért, hogy elleplezzék a bankok fojtogatásainak eredményét. Rámutatott *Petrovácz* arra, hogy

lényegileg egy bankvezér vezeti az üzemellenes egész agitációt,

aki tudja, hogy mit akar ezzel elleplezni és miről akarja elterelni a figyelmet.

A kisiparosság helyzetének rosszabbodásában a legkisebb tényező a közüzemek és a legnagyobb tényező éppen a bankoknak az az uzsorakamat-politikája, amely fojtogatja az iparosság exisztenciáját.

A közüzemek eltörlésével ez a helyzet nem hogy javulna, de rosszabbodnék.

Ha a közüzemek által a főváros háztartásába befizetett 22.500,000 pengőt kénytelen volna a főváros kivetni, akkor ennek a pótadónak erős és nagy része megint csak a kisiparosság vállára kerülne és a kisiparosság terheit fokozná.

A Kátrányozó és Bitumenező-teleppel kapcsolatosan annak a véleménynek adott kifejezést *Petrovácz,* hogy

erre a telepre nagy szüksége van a fővárosnak, mert nemcsak elméleti, hanem gyakorlati kisérleteket is végez, az uj utburkolásoknál modern utburkolatok létesitésével foglalkozik.

Ha a telep ezzel nem foglalkozna, akkor *gyakorlatilag nem tudna olyan kalkulációt* készitени, amivel ellenőrizni lehet a székesfőváros magánvállalkozóit.

A Kátrányozó és Bitumenező-telep megszüntetése kapcsán

nem a kisipar jutna több munkához, hanem azok a gyárak és nagyvállalatok, amelyek örökösei lennének ennek az üzemnek.

A Kátrányozó és Bitumenező-telep által végzett munkakörben *kisipar nincsen,* az ez ellen az üzem ellen inditott hadjáratot tehát mindennek, csak a kisipar védelmének nem lehet feltüntetni.

Petrovácz logikus, okos és találó beszéde szemmel láthatólag *nagy hatást gyakorolt* a törvényhatósági bizottság tagjaira.

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P **1.40**

A BESZKART ÜRESEDÉSBEN LEVŐ IGAZGATÓSÁGI TAGSÁGÁT ILLETŐEN minden valószinüség szerint Urbanovich G. Zoltán dr., a Fuvarhitelintézet R. T. vezérigazgatója lesz Platthy György utóda. Urbanovich a keresztény közgazdasági élet egyik legkitünőbb egyénisége, aki eddig a városi politikában aktive nem vett részt.

*

NÉMETH IMRE KOLLÉGÁNK, a városházi sajtóirodának volt egyik legtehetségesebb és legszimpatikusabb tagja, amig azután magasba ivelő karrierje elszólitotta a főváros ügyeivel való intenziv foglalkozástól: felelős szerkesztője lett a főváros hivatalos könyomatosának, a Magyar Országos Tudósitónak, amely a Magyar Távirati Iroda érdekkörében a főváros, a rendőrség, a törvényszék, nemkülönben valamennyi minisztérium hivatalos hireivel látja el a sajtót. Németh Imre a jövő héten néhány órára ujságirói minőségben visszatér régi munkássága szinhelyére: ő fogja konferálni azt a rádió-előadást, amely szines és izgalmas riportban akarja bemutatni a rádió sokszázezer hallgatója előtt a budapesti városháza belső életét.

A közvetités programját már előre a legnagyobb részletességgel kidolgozta a kitünő Németh Imre és azt megbeszélte az összes illetékes tényezőkkel. A terv szerint a polgármesteri intervjutól kezdve a legkisebb segédhivatalba való bekukkantásig minden benne lesz ebben a rádió-riportban, amely arra is ügyel, hogy nemcsak élvezetes, hanem tanulságos is legyen a hallgatók számára. Az igen érdekesnek igérkező közvetités elé a városházi sajtóirodában is igen nagy érdeklődéssel néznek.

A közigazgatási törvény novellája és a főváros

Miért nem jelentkezett eddig egyetlen fővárosi tisztviselő sem szakvizsgára?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A képviselőház multheti csütörtöki ülésén Keresztes-Fischer belügyminiszter benyujtotta a közigazgatás rendezéséről szóló 1929 : XXX. tc. módositására vonatkozó javaslatot. A javaslatnak, mint azt első fejezetében a miniszter kijelenti, az a célja, hogy a felsőbb hatóságokat, különösen pedig a minisztériumokat fel kell szabaditani a konkrét ügyek intézésétől, hogy ellenőrzési és felügyeleti jogköröket az eddiginél fokozottabb mértékben gyakorolhassák. Ennek a célnak az érkében a törvényjavaslat gyökeres intézkedéseket tervez a jogorvoslatok terén és ebbeli vonatkozásában igen közelről érinti a főváros adminisztrációját is.

Fontos része a javaslatnak a gyakorlati közigazgatási vizsga rendszerének ujjászabályozása. A régi törvény szerint ugyanis azok, akik az előirt jogi képesités és három évi közigazgatási szolgálat után gyakorlati közigazgatási vizsgára jelentkezhettek, egységes vizsgát tartoztak volna letenni bármelyik igazgatási ágban óhajtottak alkalmazást nyerni. Ez most megváltozik. A közigazgatási vizsgának két része lesz. Egy általános, amely a közigazgatás egész területét felölelő ismereteket foglalja magában és amelyet minden jelentkezőnek le kell tennie. E vizsga sikeres letétele után a vizsgázó négy szakvizsga közül választhat. Tehet belügyi, pénzügyi, vallás- és közoktatásügyi, vagy közlekedési szakvizsgát, ezek a vizsgák az illetékes minisztériumokban, illetőleg az alájuk rendelt közigazgatási szerveknél jogi képesitéshez kötött állásu tisztviselők véglegesitésére szükséges.

A közigazgatási szakvizsgát a fentemlitett 1929 : XXX. tc. inaugurálta, a törvény azt is kimondotta, hogy az életbeléptetéstől számitott négy esztendőn belül kezdődik a vizsgák letétele. Mindezideig azonban egyetlen tisztviselő sem tette le a vizsgát, elsősorban azért, mert a vizsgaanyag rendkivüli módon nagy, de azért sem tehette le, mert a vizsgabizottság, melynek Némethy Károly dr. nyug. belügyi államtitkár az elnöke, mindezideig nem is fogadott el vizsgára való jelentkezést. Az uj javaslat törvényerőre emelkedése kapcsán sor kerülhet a vizsgákra is, ami a fővárosi tisztviselők szempontjából azért különlegesen fontos, mert a megosztott vizsga speciális tantárgyaiból könnyebben el tudnak készülni.

IV., Kossuth Lajos-u. 6.

Egyenruhák és polgári öltönyök

NAGY KÁLMÁN

Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszereltetnek

Nagy választék angolszövetekben.

Hírek

Ismét kisebb karéj kenyér! *(Levél a Szerkesztőhöz.) Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur! Méltóztassék megengedni, hogy nagybecsü lapjában, addig is, amig a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége hallatja messzehangzó szavát a köztisztviselők fizetésének ujabb leszállitása ellen, néhány megjegyzést tegyek a kormány legujabb szükségrendeletével kapcsolatosan. Nem vagyok pénzügyi szakértő, mélyen tisztelt Szerkesztő ur és előre kijelentem, nem vagyok abban a helyzetben, hogy amennyiben jelen néhány sorommal sikerült meggyőznöm az illetékes tényezőket arról, hogy a tisztviselők fizetésének állandó leszállitása egyik oka közgazdaságunk halódásának — uj szempontokat, uj bevételi lehetőségeket jelöljek meg a pénzügyminiszter számára. Március elsejétől tehát ismét kevesebb lesz a fővárosi tisztviselők fizetése, több a teher, nehezebb a megélhetése. Mit jelent a kevesebb fizetés a valóságban? Az ugynevezett primér életszükségleteket nem lehet mellőzni, még kevésbé csökkenteni, ami lefaragást a háztartáson el lehetett végezni, azt asszonyaink már régesrégen megcselekedték. Lakbért fizetünk kell, gyermekeink iskoláztatására a föld alól is elő kell kaparnunk a szükséges garasokat, hol takarékoskodhatunk tehát? Az egyéb, másodrendü életszükségleteken: a ruházaton, a szórakozáson, a nyaraláson, szóval azokon a közgazdasági tényezőkön, amelyekben a további csökkenés egyes iparágak teljes elsenyvedését jelenti, másrészről az utolsó derüs sugarat is kilopja életünkből. Azt mondta a pénzügyminiszter ur, hogy a köztisztviselők fizetésének ujabb csökkentése nem jelent nagyobbb veszedelmet, hiszen csökkentek az élelmiszerek index-számai is. Nos, mélyen tisztelt Szerkesztő ur, mi már most is, a lecsökkentett index-számok dacára is, csak annyira minimális beszerzéseket eszközöltünk, amelyek alkalmasak arra, hogy a legszürkébb és legkispolgáribb keretekben életünket fenntartsuk. Hiába csökkennek az élelmiszerek árai, ha a lecsökkentett árakat sem tudjuk megfizetni és másodikán az a helyzet, hogy az elsején kézhez kapott fizetésből egyetlen fillérünk nincsen. A statisztika szerint Magyarországon minden ötödik ember közalkalmazott, vagy közalkalmazott-családtag. Hogyan éljen meg a többi négy, ha ezt az ötödik embert sujtják a fizetések folytonos csökkentésével, az életstandard állandó lefaragásával! Nem akarom Szerkesztő ur az unalomig ismert körforgási folyamatot a pénzt illetően elismételni, csak a magam egyszerü köztisztviselői eszével megállapitom, hogy a közalkalmazottak fizetésének ujabb és ujabb csökkenése a gazdasági élet minden ágának folyton növekvő összesugorodásával jár együtt. Soraim szives közléséért köszönetet mondva, vagyok Szerkesztő urnak készséges hive. (Aláirás.)*

Petrovácz Gyula beszámolója. *Petrovácz* Gyula országgyülési képviselő, vasárnap, február hó 5-én, délelőtt 11 órakor tartja a zuglói kulturház nagytermében beszámolóját, amelyen *Wolff* Károly, *Csilléry* András, *Müller* Antal, *Pillis* Károly és *Tobler* János országgyülési képviselők is megjelennek.

Hasznos tudni

mindazoknak, kik az ártalmatlan és tisztán természetes hashajtó ásványvizek iránt nagyobb bizalommal viseltetnek, hogy

Bél infekcionál „IGMÁNDI" sofort segit, Mert pár óra alatt, gyomrot-belet tisztit

Az igmándi vizet használati utasítással mindenütt kapható!

Schmidthauer **Igmándi** keserüvize

hatékony forrás-sókban **egész Európa** leggazdagabb ilynemü ásványvize. Rendszerint már kisadag: ¼ vagy ½ pohár elegendő, miáltal a nagyobb mennyiségek fogyasztása feleslegessé válik, tehát gazdaságilag is viszonylag a legolcsóbb.

TÜSKÉK

Rosinante

Isten veled, agg paripa, csataménje ama nemes lovagnak, Don Antoniónak: a harcnak vége, menj vissza istállódba, amely korántsem huszárlaktanyában, hanem ama bizonyos Nemzeti Lovardában van. Ropogtasd tovább a kamarai zabot, vágd az istálló valamelyik zugába a rozzant fegyverzetet, a színházi rekvizitumokat, többek között a kopott gramofónlemezt, amely a maga recsegő hangjával az egyetlen modern szerszám volt a hős lavag rosszul sikerült viadalain.

Kiderült. Rosinante, hogy szélmalom ellen harcol a hős Antónió, csakugy, mint dicső elődje, La Mancha lovag, valamikor félezer évvel ezelőtt, az andaluziai lapályon. Dulcinea asszony, akinek kedvéért a két nemes don a csatákat megvivta, elérhetetlen álom marad a lovagok számára, La Mancha lovag nem érte el soha az ő szépséges spanyol asszonyát, Antonió lovaghoz is hütlen lett a maga Dulcineája: a szerencse és népszerüség kacér istenasszonya.

Az üzemi várat nem tudta gazdád megvivni, csatlósai, Gál Sanho és Szegő Pansa hiába készitették idejében kezeügyébe a fegyvereket, buzogányokat, ijjakat és kelevézeket, a vár erősebb mint valaha, tudomást sem vesz róla, hogy recsegő trombitával elvonult falai alól az ellenség. Jól tudjuk, Rosinante, drága terheddel alig tudtál menekülni az iszapos mocsarakban, amelyeknek zavaros hullámai majdnem maguk alá temettek gazdáddal és annak hüséges csatlósaival együtt.

Jóizü, kartellmentes zabot kivánunk neked öreg napjaidra, fáradt csataló. És ha majd akad uj Cervantes, aki megirja kalandjaidat, gazdád epedéseit és rosszul sikerült harcait, kérlek, figyelmeztesd az irót arra, hogy a történetet ne csak magyarul irja, hanem olaszul is, mert lehet, hogy Itália napsütött ege alatt is kiváncsiak a közgazdászok erre az elnökigazgató ur tragikomikus üzemi háboruságára.

Elnöki értekezlet a Saskörben. A Saskör elnöksége *Nagy* Ferenc tanácstag, a kör ügyvezető elnökének vezetése alatt ülést tartott, amelyen az élénk munkálkodásu kör munkaprogramját dolgzták ki. *Kilián* Tibor dr., a kör ügyésze bejelentette, hogy az alapszabály-módositást a belügyminiszter jóváhagyta. *Kerezsy* György dr., a kulturális és vigalmi bizottság elnöke javaslatai alapján határozták, hogy a kör előadássorozatot tart, melynek elsőjét *Baktay* Ervin dr. tartja keleti utazásairól; február 18-án pedig *Sas-táncestet* rendeznek. — Március 18-án tartják meg hagyományos fénnyel az évi közgyülést, melynek diszszónokául *Sipőcz* Jenő dr.-t, a kör elnökét kérik fel. Ugyanezen a napon 150 uj tagot avatnak fel ünnepies keretek között s diszitik fel a Saskör jelvényeivel. Az ülés végén *Machó* Vilmos köszöntötte *Nagy* Ferencet, a körnek aktive müködő ügyvezető elnökét születésnapja alkalmából, amit az meleg szavakkal köszönt meg.

Érdekes törvényjavaslattervezet az épitkezések előmozditásáról. *Bárdos* György dr. ügyvéd, a Budai Ingatlantulajdonosok Egyesületének elnöke, érdekes törvényjavaslattervezetet készitett a legszélesebbkörü épitkezési akció megindítása céljából. A tervezet szerint törvény által alkotott testületek, alapszabállyal biró intézmények, valamint nyilvános számadásra kötelezett vállalatok, a vagyonukat ingatlanba akarják fektetni, iparüzés és kereskedelmi vállalat folytatására szükséges épületek kivételével *csak üresen álló telket vagy lebontani szándékolt kisebb épületet* vehetnek, ahol épitkezhetnek, egyéb, felépitménnyel biró ingatlant azonban *visszterhes szerződés utján nem szerezhetnek.* A törvényjavaslattervezet azon ujonnan vásárolt ingatlanok után, amelyeken azonnal épitkeznek, *le kivánja szállitani a vagyonátruházási illetéket.* A harmincéves házadómentesség feltételeinek fennforgása esetén az uj épületek tulajdonosai az uj épületből származó jövedelem után *sem kereseti, sem jövedelmi adóval nem terhelhetők.* A javaslat *amnesztiát* akar adni az elrejtett tőkéknek, nemkülönben a külföldre jogosulatlanul kivitt tőkéknek épitkezések esetén. A javaslat szerint *nyilvános számadásra kötelezett vállalatok* ugyanazon összeget lennének kötelesek saját épitkezésekbe befektetni, vagy a kisipar és kereskedelem céljait szolgáló és előmozditó intézeteknek kötvények ellenében rendelkezésre bocsájtani, mint amely összeget *tantiém cimén az igazgatóság tagjai részére kifizetnek.*

Hunyadi János természetes keserüvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

BUKOVA LAJOS
ÉPÜLETÜVEGES ÉS KÉPKERETEZŐ
Budapest, IX., Lónyay-utca 48.
TELEFON: AUT. 870-23

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Máglya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal **WOLFF ERNŐ**
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Mérőnyoma: WOLFFREX. Telefon: Aut. 5-00-06

Ifj. HALASZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

HYPEROL
Ideális torok- és szájfertőtlenitő

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

Építőipar részvénytársaság
Budapest, VIII., Baross-utca 15. szám
Aszfaltgyár és anyagtelep
IX., Gubacsi-út 37. szám
Telefon: 41-1-49.

Labriola
SZINHÁZ-VARIETÉ
(TISZA KÁLMÁN-TÉR)
A kéthetes premierek szinháza!
Minden hónap 1-én és 16-án uj műsor
Jegyek 60 fillértől 4 pengő.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

CLARIDGE ÉTTEREMEK
TÁNC, BRIDGE-SZALON, SÖRÖZŐ
MEGNYILT
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
TULAJDONOSOK TACHLER TESTVÉREK

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 33-1-87

Hátizsák, sátor és ponyva, pokróc, kötél és zsineget vehet olcsón
NEDELKÓ SÁNDOR
Telefon: 41—5—07
94 éves cég
cégnél, Budapest, VII., Károly király-ut 15

Boby és Daisy
a közönség kedvencei
a
Székesfővárosi Állatkertben
Pálmaház — Akvárium
Nyitva egész nap

Tiz év óta nem volt ilyen jó műsor a ROYAL ORFEUM-BAN mint a februári műsor!

Katasztrófálisan rosszul mennek a főváros fürdői

Az influenza-járvány miatt senki sem mer gőzfürdőbe menni

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Az influenza-járvány katasztrófális hatással van a budapesti fürdőkre. A főváros fürdői a téli időszakban amugy sem mennek jól: az emberek félnek a meghüléstől és ezekben a hideg téli hónapokban csak a gőzfürdők legelszántabb barátai keresik fel a Gellértet vagy a Rudast. Most, hogy a tiz-fokos hidegekhez a járvány is hozzájárult, a szó szoros értelmében tátongnak az üresség től a főváros fürdői.

— Hogy milyen rosszak a fürdők bevételi viszonyai — mondotta *Kovácsházy* tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője, akinek hatáskörébe tudvalevően a fürdők is tartoznak — mi sem mutatja jobban, mint hogy szombaton, amikor felülvizsgálaton voltam a Gellért-szállóban, délben fél tizenkét órakor a termál-fürdőt még mindössze ketten vették igénybe. Megállapithatom, hogy fennállásuk óta *soha olyan rosszul nem mentek a főváros fürdői*, mint ezekben a szomoru napokban!

Amit az elmult esztendőben nem tudott megvalósitani a főváros. Az uj fővárosi törvény szerint a költségvetési év végéig ki nem utalványozott hitel, vagy hitel-maradvány elévül és azontúl fel nem használható, ha csak a következő esztendőre zárszámadásilag fel nem tartatott. A törvény szerint a következő évre csakis a beruházási célokra előirányzott, azok az összegek tarthatók fenn, amelyek előre nem látott akadályok következtében igénybevehetők nem voltak és amelyekre vonatkozóan a hitel-fenntartást a költségvetési évet követő két hónapon belül a közgyülés engedélyezte. A pénzügyi ügyosztály a törvényhatósági tanács multheti ülésében terjesztette elő azokat az elmult esztendőben igénybe nem vett hiteleket és hitelmaradványokat, amelyeket a folyamatban levő ügyek lebonyolitása és a megkezdett munkák fenntartása céljából a folyó esztendőben is fenn kell tartani. A folyó esztendőre áthozott költségvetési hitelek között szerepel a belvárosi főplébánia körül levő bódék lebontására a mult esztendei költségvetés keretében előirányzott tizezer pengő, a balparti nyomócső meghosszabbitására felvett 246.785 pengő, az angyalföldi uj szivattyutelep létesitésre felvett 220.000 pengő, a népligeti iskolai sporttelep létesitésére felvett 37.298 pengő, a Központi Vásárcsarnoknak az Élelmiszernagyvásár-telep létesitése következtében szükséges átalakitási munkálataira felvett 60.000 pengő, továbbá a Rudas-fürdő igazgatósági épületének és a gépháznak lebontására és uj kazánház épitésére felvett 100.000 pengő. Az ebben az évben fenntartandó költségvetési hitelek fedezete alapján a belvárosi plébániatemplom körül levő bódék lebontása, nemkülönben a Rudas-fürdő gépházának lerombolása már folyamatban van. Érdekes, hogy a főváros az elmult esztendőben a kisajátitási célokra felvett fedezeti keretet nem meritette ki, mert 145.107 pengőt hozott át Lamotte tanácsnok a folyó esztendei költségvetés terhére, mint a mult esztendei megtakaritást.

A páratlan gyógyerő, ami az „Igmándi"-ban rejlik, évezredek óta föld gyomrában érik!

GAZDASÁGI ÉLET

Hol jegyzik hivatalosan Budapest kölcsöneit?

A Moktár érdekes összeállitása

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár kiadta a magyar kötvények és záloglevelek szerződési adatait és táblázatos kimutatásait, nemkülönben a transzfermoratóriumi, csak legutóbb meghosszabbitásra került rendeletet. A szépen kiállitott könyv *pontos és érdekes összeállitásban* szerepelteti Budapest székesfőváros kölcsöneit is.

Részletesen közli a Moktár könyve az ostendei egyezményt, a főváros 1910. évi négyszázalékos angol fontra, az 1911. évi négyszázalékos francia francra és az 1914. évi négy és félszázalékos márkára, francia francra, hollandi forintra, illetőleg angol fontra szóló kötvényeit. A korona-névértékü kölcsönök sorában az 1897-es, 1903-as, 1916-os, 1918-as és 1920-as kölcsönök adatait látjuk. A Bankers Trust-féle kölcsön adatainak ismertetésével ér véget a valóban tanulságos kimutatás.

Érdekes táblázatot találunk a könyvben *a fővárosi kölcsönök piacairól*. Az 1910-es kölcsönt *Londonban* a hivatalos forgalomban, *Budapesten* a magánforgalomban, az 1911-est *Budapesten, Párisban* és *Genfben* a hivatalos forgalomban jegyzik. Az 1914-es kölcsön főbb piacai a hivatalos forgalomban *Budapest, Berlin, Genf* és *London*. A korona-névértékü kölcsönök *csak a budapesti magánforgalomban* szerepelnek. A Bankers Trust-féle huszmillió dolláros kölcsön hivatalos jegyzési helye *Newyork; Budapesten, Zürichben* és *Amsterdamban* ezek a kölcsönök *csak a magánforgalomban* szerepelnek.

A dunaparti negreszkók elszánt hadjárata a Hangli lebontására

Szó sem lehet a lebontásról: a főváros a legtöbb bért kináló pályázónak adja a bérletet

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A képviselőház és a törvényhatósági bizottság üléseinek torlódása volt az oka, hogy *Homonnay* Tivadar dr., a városgazdasági bizottság elnöke, még mindig nem hivta össze a szakbizottsági ülést a Hanglikioszk és a Vigadó-kávéház bérletére beérkezett ajánlatok megvitatására. Értesülésünk szerint azonban a jövő hét elején mégis összeül tására. Értesülésünk szerint azonban a jövő hét elején mégis összeül a városgazdasági bizottság és minden valószinüség szerint *már a jövő heti tanácsülés* abban a helyzetben lesz, hogy a bérlet odaitélése tekintetében a döntő szót kimondja.

A városgazdasági szakbizottság összeülésének technikai okok miatt történő elhuzódása adott vérszemet a kávésoknak, akik immár *leplezetlen szemérmetlenséggel* akarják kényszeriteni a fővárost arra, hogy a dunaparti kávéház- és étteremtulajdonosok alkalmi kartelje ajánlatát elfogadva, csak azért bontsa le a Hanglit, hogy a Negresco és társai *megszabaduljanak egy kellemetlen konkurrenstől*. Csodáljuk, hogy *Mészáros* Győző, a kávések ipartársulatának elnöke, a maga hivatalos tekintélyét adja oda az efajta akciókhoz és a kávések élén küldöttségeket meneszt jobbra és balra, hogy a főváros zsebét csak bérdifferencia képében sulyos tizezrekkel kárositsák meg a dunaparti kávések, abban az esetben, ha a törvényhatósági tanács *nem a közérdek a Közszállitási Szabályzat szerint járna el és nem a legjobb ajánlattevőnek juttatná a bérletet.*

Legutóbb *Homonnay* Tivadarnál járt a kávések küldöttsége, azzal a kérelemmel, hogy *a dunaparti kartel érdekében a Hanglit bontsa le* a főváros. Kétségtelen, hogy *Homonnay* korrekt és a közérdeket minden tekintetben szem előtt tartó válasza *nem tetszett a dunaparti negreszkóknak*. Kijelentette *Homonnay*, hogy a főváros mai sulyos anyagi helyzetében *a Hangli lebontásáról nem lehet szó*. Nem kétséges, hogy a törvényhatósági tanács annál is inkább a legmagasabb bért kináló pályázó ajánlatát fogadja el, mer ha tekintetbe venné a dunaparti kartel szempontjait, akkor a jövő héten *ugyanazon jogcimen és erkölcsi alapon a Károly-köruti üzlettulajdonosok jelentkezhetnének a polgármesternél azzal a kérelemmel, hogy a főváros az ő érdekükben azonnal mondjon fel a központi városháza üzletbérlőinek, hogy ilyképpen a főváros ne támasszon nekik jogosulatlan konkurrenciát.*

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a „Fővárosi Közlöny" hivatalos hirdetések rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, a székesfővárosi kislakásos bérházak és telepek 1933. évi **kertkarbantartási munkáira** nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

Az ajánlat benyujtásához szükséges nyomtatványok a IV. ker., Központi városháza, I. pavillon, II. emelet 66. ajtószám alatt dr. Hajnos László tan. s.-fogalmazónál naponta délelőtt 12—2 óra között dijtalannul beszerezhetők.

A ajánlatokat **1933. évi február hó 17-én (pénteken) délelőtt 12 óráig** kell a polgármesteri IX. ügyosztályba (I. pavillon, II. em., 66. ajtószám alatt) benyujtani.

Az ajánlatok ugyanezen napon délelőtt 12 órakor a polgármesteri II. ügyosztályban II. emelet 84. szám alatt nyilvánosan fognak felbontatni, ahol az ajánlattevők vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Budapest, 1933. évi január hó 26-án.

A székesfőváros polgármestere.

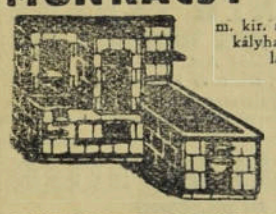
Zongorák
pianinók, harmóniumok,
új és keveset használt állapotban, mélyen leszállitott árakon, minden tekintetben megbizható jótállás mellett. Javitások, hangolások szakszerüen végeztetnek. Kedvező részletfizetés.
DEHMAL aranykoszorus mesternél, Rákóczi-ut 19. félemelet.

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Obendorfer Károly és Rudolf
okl. mérnök, kövezőmesterek
I., Horthy Miklós-ut 29
Telefon: 69-2-99

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39.
Mintaraktár; VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31—2—80, 35—9—16.

Brüdl János udvari szállító. Egészségügyi müszaki berendezések gyára
Budapest, VII., Péterfy Sándor ucca 34
Központi fütés. — Melegvizkészülék — Vizvezeték. Csatornázási- és gázberendezések. — Berendez városoknak vizmüveket, csatornázásokat és derítőtelepeket. — Telefon: József 315—10

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

IDEÁLIS OTTHONA BETEGNEK ÉS ÜDÜLŐNEK a
Dr. Pajor Szanatórium és Vizgyógyintézet
Budapest, VIII., Vas-utca 17. szám
Bel-, ideg-, asztma-, szivbetegek stb. felvétele
SEBÉSZET, SZÜLÉSZET, ORTOPÉDIA, ZANDER
Rádiumkezelés, bélfürdők (Darmbad)

SCHMIDT TESTVÉREK
Nyomdafestékgyár Rt.
Telefon: Aut. 852-55. Távirati cim: Farbenschmidt Rákospalota. — M. Kir. Postatakarékpénztári csekkszámla szám: **62850. — Folyószámla az Angol Magyar Bank központjánál
Gyár: Kő-, könyvnyomdai-, valamint offsetfestékeket.
Mint különlegességeket készit: Speciális gyártmányu olaj-mélynyomó festéket, anilin guminyomó és bádognyomó festékeket.
Gyár és központi iroda: Rákospalota, Pázmány-u. 41

Szemlédő, mOvirág és temetkezési cikkek
Lyári raktára **SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF**
Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 9.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 537—12.

Handl István
kövezőmester
III., Pacsirtamező-u. 7
Telefon: 62-0-28

Helfenstein Károly
kövezőmester, utépitő vállalkozó
VI., Hungária-körut 71
Telefon: 91-3-64

Krausz Ferenc
kövezőmester
VI., Hungária-körut 71
Telefon: 91-3-64

Obendorfer József
kövezőmester
VIII., Ludoviceum-u. 18
Telefon: 38-4-65

Reinisch és Wohl
okl. mérnökök kövezőmester,
építési vállalkozók
VII., Ajtósi Dürer sor 7
Telefon: 38-0-62

Schatter Antal
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Darányi Ignác-utca 21
Telefon: 52-2-91

Schaffer György
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Felvinci-u. 17
Telefon: 52-3-64

Fóthi-ut, Klapka-, Tüzér-, Csángó-utcák által határolt
TELEKTÖMB
felparcellázva, kedvező feltételek mellett
ELADÓ.
Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszinen
FÓTHI-UT 35, hétköznapokon
RUDOLF-TÉR 6, IV. 22.
TELEFON: 24-1-15.

ALAPITTATOTT 1860.
SZITTNER FERENC
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. szám.
Telefon: Aut. 821—14.
Üveg-, porcelán-, tükör- és képkeret gyári raktára.
Fővárosi alkalmazottaknak kedvezmény.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919—12.

Kalmár épitési vállalata
I., Szirtor-u. 3/b. Aut. 539-14

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

vállalkozás

Joga volt-e az Állami Gépgyárnak az autóbuszgarázs vasszerkezetét saját üzemében kivitelezni?

Érdekes feljelentés Köpesdy vezérigazgató ellen

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Szabó József-utcában a fővárosi Autóbuszüzem uj nagy garázsának tetőzete tudvalevően *vaskonstrukció*, amely szakértők állitása szerint *páratlan a maga nemében:* t. i. oszlopok nélkül fedi be a többszáz négyszögméternyi kiterjedésü garázs-területet. A vaskonstrukciót annak idején a Magyar Állami Vas- és Gépgyár gyártotta és minthogy a vaskonstrukció speciális szerelési szakképzettséget igényel, *ezt a munkát is a Gépgyár végezte.*

A *Budapesti Épitőiparosok Ipartestülete* a gyárnak ezt a ténykedését olyannak tekintette, amellyel az iparjogot megsértette: az ipartestület szerint *a munkát kizárólag csak épitőmesternek lett volna jogában kiviteleznie.* Erre az elgondolásra támaszkodva, az ipartestület az illetékes kerületi előljáróságnál feljelentette *Köpesdy* Elemér miniszteri tanácsost, a Gépgyár akkori igazgatóját *iparnak tiltott üzése cimen.*

Hamvasy István dr., a VII. kerületi előljáróság vezetője helyet adott az ipartestületi panasznak és a vezérigazgatót *kihágás cimén kétszáz pengő pénzbirsággal* sujtotta. *Köpesdy*, illetőleg a Gépgyár természetesen fellebbezést jelentett be az itélet ellen és a polgármester most hozta meg másodfoku döntését: *Köpesdyt* az elsőfoku itélet megváltoztatásával az ipar tiltott üzése vádja alól felmentette.

Érdekes indokolásában kimondja a polgármesteri itélet, hogy a *vasszerkezet szerelése oly nagy technikai tudást igényel, amilyennel az épitőmester nem rendelkezik.* A fennálló jogszokások ugyan az épitőmester körébe utalják a magasépitési munkát, azonban ezek a jogi formák nem vonatkozhatnak olyan munkákra, amelyeknél *uj, modern eljárások alkalmaztatnak* és amelyek az épitőmesterek teoretikus és gyakorlati ismeretköréből hiányoznak.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek **a X. ker., Külső-Jászberényi-ut 42.528/4. hersz. telken létesitendő városszéli telepités 60 (Hatvan) földszintes ikerházának föld-, kőmüves-, elhelyező-, burkoló-, ács-, tetőszerkezeti-, tetőfedő-, asztalos-, lakatos és mázolómunkáira.**

A fent felsorolt munkálatokat a 72.500/1932. B. M. rendelet értelmében épületenkint (ikerházanként) szándékozom egy-egy fővállalkozónak (generál vállalatnak) vállalatba adni. Több, de legfeljebb öt ikerház munkanemeinek egyesitve történő vállatba adását fenntartom magamnak.

A kivitelezendő 60 ikerház előreláthatólag 12 typusterv alapján kerül kivitelre, tehát typusonkint kb. 5 ikerház. Ajánlat tehető egy vagy több, esetleg valamennyi typusra is.

A most hirdetett egyesitett munkanemekre épületenként pályázó vállalkozók ajánlataikat munkanemenként és házanként részletezett átalányár mellett tartoznak megtenni. A fent megjelölt munkálatok közül a födémszerkezetre, fedélszékre és tetőhéjjalásra együttesen külön is lehet ajánlatot tenni a müszaki kikötések szemelőtt tartásával.

Az ajánlattevő fővállalkozó (generál vállalat) a fent idézett miniszteri rendelet értelmében az ajánlathoz csatolandó s közjegyzői hitelesitéssel ellátott engedmény okirattal már előre biztositani tartozik az ajánlatában megjelölt alvállalkozó teljes ajánlati összegének kifizetését.

Az ajánlattevő fővállalkozók a Közszállitási Szabályrendelet 16. §-ának 10. pontja értelmében az ajánlatukban megjelölt alvállalkozóknak az illető munka elvállalására vonatkozó sajátkezüleg aláirt nyilatkozatait, továbbá iparosjogositványait is csatolni tartoznak. Az iparigazolvány bemutatása mellőzhető, ha a bejelentett alvállalkozó iparüzési jogosultsága a polgármesteri XIII. ügyosztályban vezetett vállalkozói nyilvántartásból kétségtelenül megállapitható.

Ipartestületek kebelében alakult alkalmi szövetkezetek is tehetnek ajánlatokat, mint fővállalkozók. Ilyen szövetkezet egyidejüleg több fővállalkozónak is lehet alvállalkozója.

A székesfőváros területén való állandó lakás, a szabályszerü iparigazolvány és ezenkivül az önálló mühellyel birás elengedhetetlen feltételei a munkák elnyerésének.

A bánatpénz tekintetében a fennebb emlitett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai és tervei ivenkint 0.50 pengőért kaphatók 1933. évi február hó 3-tól kezdve naponta d. e. 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály IV., Központi városháza, III. em. 342. sz. szobájában.

A fent megjelölt munkálatok közül a födémszerkezetre, fedélszékre és tetőhéjjalásra együttesen külön is lehet ajánlatot tenni a müszaki kikötések szemelőtt tartásával.

Az ajánlattevő fővállalkozó (generál vállalat) a fent idézett miniszteri rendelet értelmében az ajánlathoz csatolandó s közjegyzői hitelesitéssel ellátott engedmény okirattal már előre biztositani tartozik az ajánlatában megjelölt alvállalkozó teljes ajánlati összegének kifizetését.

Az ajánlattevő fővállalkozók a Közszállitási Szabályrendelet 16. §-ának 10. pontja értelmében az ajánlatukban megjelölt alvállalkozóknak az illető munka elvállalására vonatkozó sajátkezüleg aláirt nyilatkozatait, továbbá iparosjogositványait is csatolni tartoznak. Az iparigazolvány bemutatása mellőzhető, ha a bejelentett alvállalkozó iparüzési jogosultsága a polgármesteri XIII. ügyosztályban vezetett vállalkozói nyilvántartásból kétségtelenül megállapitható.

Ipartestületek kebelében alakult alkalmi szövetkezetek is tehetnek ajánlatokat, mint fővállalkozók. Ilyen szövetkezet egyidejüleg több fővállalkozónak is lehet alvállalkozója.

A székesfőváros területén való állandó lakás, a szabályszerü iparigazolvány és ezenkivül az önálló mühellyel birás elengedhetetlen feltételei a munkák elnyerésének.

A bánatpénz tekintetében a fennebb emlitett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai és tervei ivenkint 0.50 pengőért kaphatók 1933. évi február hó 3-tól kezdve naponta d. e. 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály IV., Központi városháza, III. em. 342. sz. szobájában.

A rajzok, tervek és minták megtekinthetők és a szükséges felvilágositás megszerezhető Scultéty János főmérnök előadónál, a Központi városháza, III. em. 336. ajtó alatti hivatalos helyiségében.

Az ajánlatok **1933. évi március hó 8-án (szerda) d. e. ½11 órálg** a polgármesteri XIII. magasépitési ügyosztály III. em. 350. sz. szobájában adandók be. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanazon ügyosztály ülésterm̈ében (III. em. 354. sz.) 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi február hó 1-én.

A székesfőváros polgármestere.

Három esztendőre irják ki a Néparéna bérletét. Jelentettük, hogy Czája János, akit a városligeti Néparéna bérletétől megfosztott a törvényhatósági tanács, már ki is költözött a helyiségekből és igy semmi akadálya nincs annak, hogy a polgármester uj versenytárgyalást hirdessen. Az uj pályázat megszövegezése most van folyamatban a városgazdasági ügyosztályban. Egyelőre három esztendőre irják ki a versenytárgyalást, százalékos alapon, de minimális garanciával. A főváros a bérleti feltételekben gondoskodni fog arról, hogy amint Czájáéknál történt, nagyobb bérhátraléka ne lehessen az uj bérlőnek.

Nyolcvanhat százalékos engedménnyel a Beer cég kapta meg a főváros bélyegző-szállitását. Az elmult esztendőben a főváros anyagszertára versenytárgyalást hirdetett, a főváros gumibélyegző szükségletének szállitására. A legolcsóbb ajánlattevő, a Bienenstok Miksa cég kapta meg a szállitást, a főváros azonban kénytelen volt egyoldalulag és azonnali hatállyal felmondani, mert kiderült, hogy Bienenstok Miksa rossz és használt bélyegzőket szállitott a fővárosnak. Néhány héttel ezelőtt ujabb versenytárgyalást hirdettek a bélyegzőszükséglet fedezésére és ez az ujabb versenytárgyalás még élesebb versenyt támasztott a szakmabeli cégek között, mint a tavalyi. A legolcsóbb ajánlattevő végezetül is a Beer Sándor cég volt, aki az ipartársulati irányárakból nyolcvanhat százalékos engedménnyel kapta a szállitási megbizást. Vagyis a főváros a Beer cégtől a bélyegzőket annak az árnak az egynyolcadáért szerzi be, amennyiért azokat a nagyközönség kapja. A Beer cég már szállitott a fővárosnak bélyegzőket, most nem meghatározott terminusig kapott szerződést, hanem visszavonásig szóló érvénnyel. Ha a cég kifogástalanul szállit, állandóan összeköttetésben maradhat a fővárossal, ha azonban a legkisebb panasz merülne fel, a megbizást azonnal visszavonják és uj versenytárgyalást hirdetnek.

Uj kiirások:

20.000 kg. kőolaj, 10.000 kg. mosószóda, 10.000 kg. mosópor, 5.000 kg. lugkő és 8.000 tartály fémtisztitó szállitására. Határidő: 1933 február hó 7. d. e. 12 ó.

Házi távbeszélő berendezési munkákra az I. ker., Uj Szent János-kórházban. Határidő: 1933 február hó 11. (szombat) d. e. ½11 ó.

Kövezetjavitási és kisebb uj kövezési munkákra. Határidő: 1933 február hó 14. (kedden) d. e. ½11 ó.

Aszfaltburkolat-javitási és kisebb uj aszfaltozó munkákra. Határidő: 1933 február hó 14. (kedden) d. e. ½11 ó.

Ecset, kefe, seprü, kosáráru és kókuszlábtörlő szállitására. Határidő: 1933 február hó 14. d. e. 12 ó.

Kertkarbantartási munkákra a székesfővárosi kislakásos bérházak és telepek részére. Határidő: 1933 február hó 17 (péntek) d. e. 12 ó.

700.000 m³ makadámut olajjal való portalanitására. Határidő: 1933 február hó 21. (kedden) d. e. 10 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Legyen takarékos!

A jó lámpa az olcsó!
A silány lámpa csak a beszerzésnél olcsó, az áramfogyasztásnál azonban annál drágább!
Ne vegyen tehát mást, csak a fényerős, gazdaságos
TUNGSRAM
IZZÓLÁMPÁT!

Családi házak tervezése, financirozása
okl. épitészmérnök és kőmüvesmester tagjaink által a legtökéletesebb sikerrel jár.
MAGYAR ÉPITŐ IPAROSOK SZÖVETKEZETE
Budapest, IV., Párisi-u. 1.
Telefonszám: 88-3-97.

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8—10.
TELEFON: 80—5—03.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 6. szám — Budapest, 1933 február 11

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak: Egész évre . . . . . 30 pengő. Fél évre . . . . . 15 pengő. Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ: DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9. Telefon: Aut. 828-23. Postatakarékp. chequeszámla: 30913

Bródy + Fridrich

Mélységes megdöbbenéssel és félárbocra eresztett gyászlobogóval adjuk tudtára mindeneknek, akiket illet, hogy Bródy Ernő után, aki nemrégiben mondott le a főváros üzemei és intézményei keretében működő házimühelyek felülvizsgálására kiküldött bizottságban viselt tagságáról, most az utána kinevezett üzemellenes bizottsági tag: Fridrich István is beadta lemondását. — Teljesen hiábavalónak láttam, hogy továbbra is helyet foglaljak ebben a bizottságban — mondotta Fridrich — a lemondással azonositottam magamat többi polgári ellenzéki tagtársammal. — A könnyen ragadósság vált nemes példa következtében tehát ismét nincs ellenzéki tagja ennek a bizottságnak, mert hiszen az oda delegált kormánypárti tagokat a főváros vezetőségével szemben még sem lehet ellenzékieknek minősiteni.

A Bródy + Fridrich kivonulás a gyengeség jele, legegyszerübb és szinpadi szempontból legjobb beállitásu megoldása a gordiusi csomónak. Azzal az indokolással, hogy ugyis leszavazzák őket, kivonul a két ellenzéki városatya: ahelyett, hogy amennyiben meggyőződésük ugy diktálja, minden fórumon és minden rendelkezésre álló eszközzel, különvéleménnyel, vagy kiáltvánnyal Budapest népéhez, kitartanának a maguk igaza mellett, a felelősség alól való kibujásnak könnyü módját választják: megfutamodnak a csatatérről, mielőtt a harcot elkezdték volna. Ez nem harci modor, tisztelt urak, ez nem parlamentarizmus, hanem csufot üzés önmagukból és a büszkén hirdetett demokrata politikából, amelynek alkotmányos lényegét hagyták az urak faképnél!

A féktelen demogógia, amely Éber Antal vezetésével esztendők óta tartotta izgalomban a főváros iparos és kereskedő világát, minden vonalon teljes kudarccal végződött. Az üzemek kérdésében a törvényhatósági bizottság többsége arra az álláspontra helyezkedett, hogy lenyesve néhány üzemi kinövést, magát az üzemi gondolatot fent kell tartani a maga eredeti tisztaságában, mert a folyton forrongó, de még mindig khaotikus közgazdasági életünkben az üzemesités gondolata az egyetlen védőeszköze a tömegeknek a kartelek és a mohó nagykapitalizmus ellen. A közgyülési vereség után most a mellék-hadszintérről is takarodót fuj Bródy és Fridrich: letaszitva önmagukat a többségi akaratot érvényesitő parlamentarizmus azon piedesztáljáról, amelyre személyiségüket választó közönségük állitotta.

Az összes rekedt gramofonlemezek lomtárba kerülnek, Éber visszavezeti kölcsönvett harci paripáját a Nemzeti Lovardába, a házi mühelyek kérdésében pedig Bródy és Fridrich megelégesznek azzal a negativ válvonogatással, amellyel, mint legfőbb eredménnyel, választóik elé léphetnek. A többségi akarat parlamentáris respektálása, a vereség férfias beismerése helyett ismét mellék-ut: nem kevésbé csavaros, mint a főváros közgyülési ellenzékének utjai általában lenni szoktak. A tömegek azonban, kereszténypártiak és szociáldemokraták egyaránt: nyugodt mosollyal szemlélik a gyorsan pukkanó rakétát, amelyet a két bizottsági tag ur kilépése a közvéleményben ténylegesen jelentett.

Adó-politikánk szörnyü tévedései

Irta: Szőke Gyula dr. felsőházi és törvényhatósági bizottsági tag

Az államháztartásnak és az állami pénzügyeknek vannak *régi szabályai*, amelyeket a szaktudomány nem csak tételekbe foglalt és elvekként állitott fel, hanem a gyakorlati élet is több-kevesebb módositással hosszu idők óta alkalmaz.

Ezekről a szabályokról a különböző gazdasági válságok idején sokat vitatkoznak és a mindenkor javasolt módositásokat az alapelvekhez görcsösen ragaszkodó ugynevezett *pénzügyi orthodoxia* sehogy sem akarja elfogadni. Jó másfél éve, hogy államháztartásunk kezdődő bajaiban a gyakorlati emberek védekezést kivántak és főleg a nemzetközi gazdasági helyzet rosszabbodása következtében akár *egydalu elhatározó lépést* sürgettek a mi gazdasági helyzetünk megmentésére. Azonban az akkori vezető férfiak az elvekhez nem mertek hozzányulni és az ország a pénzügyi elvek betartása mellett a tönk szélére jutott.

Az uj pénzügyminiszter tagadhatatlanul *nagytehetségü szakember*, aki a Nemzeti Bankban betöltött igazgatói állásában rendkivül értékes munkát végzett és hivatva volt a nehéz viszonyok között a Nemzeti Bank helyzetének a biztositására. Ha abban a pozicióban a pénzügyi alapelvekhez ragaszkodik, és a gyakorlati életben a nemzetközileg elfogadott pénzügyi szabályokat igyekszik alkalmazni, természetesen mindenkor *az élet hullámainak a figyelembe vételével*, a hivatása magaslatán álló állami bank vezetője nagy sikereket érhet el hazája javára. Ha azonban valaki erről a magaslatról leszáll a *napi állampénzügyi-politika sikamlós talajára*, ugy a pénzügyi szabályok merev alkalmazása helyett a napi élet pusztitó hullámaitól kell védekeznie és erre akárhányszor olyan eszközt is felhasználnia, ami talán nem felel meg pontosan a pénzügyi szabályoknak, *de megfelel az élet követelményeinek* és ha talán a pénzügyi elvekkel ellentétben álló rendelkezést kell is kiadnia, de kiadja azért, mert azzal a gazdasági életet menti meg.

A kormány és az ő pénzügyminisztere ehelyett a gyakorlati rendelkezés helyett a rég kitaposott uton a megcsontosodott szabályok segitségével akarja az államháztartás hajóját nyugodt révbe vezetni: Kiadta a közalkalmazottak fizetésének leszállitásáról szóló rendelkezést és különböző adóemeléseket rendelt el.

A közalkalmazottak fizetésének a leszállitásáról már ismételten *irtam és szólottam*. Miután a közalkalmazottak dijazása nincs merev formákhoz kötve és az elv az, hogy minden közalkalmazottnak annyi jövedelmének kell lenni, hogy az ő állásában kivánható rendes igényeinek megfelelően tisztességesen megélhessen, ennélfogva a fizetések leszállitása vagy felemelése nem elvi jelentőségü, hanem a *gyakorlat követelménye*. Ha az államháztartás nehézségei az ismételt fizetésleszállitást kivánták meg, ugy az ellen senki kifogást nem emel, ha a kormány előbb, vagy legalább egyidejüleg *olyan gazdasági helyzet teremtéséről* gondoskodik, amely a csökkentett fizetésekből való türhetően tisztességes megélhetést biztositja.

Miután pedig a mezőgazdasági helyzet erre már adva van, és a kisiparosság és kiskereskedelem a maga igényeit méltányosan igyekszik számitani,

a gyáripar és nagyvállalatok kartelljeinek megrendszabályozása az a sürgős teendő, amelynek megtörténte nélkül az előfeltételek biztositva nincsenek.

Mert a mezőgazdasági termények és állatok alacsony ára dacára a *kenyérnek és tejnek rendkivül magas fogyasztói ára*, a ruhaanyagnak, a feldolgozott bőrnek, majd az épitőanyagoknak és tüzelőszereknek hihetetlen magas eladási ára olyan

nagy mértékben befolyásolja a legszerényebb családok háztartását is, hogy ezeknek az összerü és lehető leszállitása nélkül a fizetések csökkentése csak szenvedést okoz, de abból a közületnek haszna nincs.

Még sikertelenebb müvelet *az adóemelés*. A mezőgazdaság védelmének a jelszavával a földadó és járulékai emelésétől a kormány eltekintett. Ha azonban tudjuk, hogy *a házadó, jövedelem- és vagyonadó felemeltetett, vagy pótlékoltatott, nemcsak a mezőgazdaságban érdekeltek mentesitése elő nem állott, de közvetve egyenesen olyan adótöbblettel sujtattak, amelynek az alapadóját is már nem a jövedelemből, hanem a vagyonból fizették.* Különben sem okos dolog annak a kihangsulyozása, hogy *egyik vagy másik foglalkozási ág kedvezményeztetik*, mert egyrészt az a többi foglalkozási ágak részéről irigységet vált ki, másrészt pedig azt a hiedelmet okozza, hogy a pénzügyek rendbehozatalának az ilyen kedvezmények az akadályai. Ha pedig még hozzávesszük, hogy az ilyen látszólagos kedvezések a valóságban éppen ellenkezőleg: megterhelések,

az állami adómorál szenved csorbát a polgárság jogos kritikája alatt.

Ha azonban ennek az adóemelésnek a hatásait nézzük, ugy és pedig elsősorban a főváros szempontjából a jövőről nagyon szomoru kép tárul elénk. Anélkül, hogy a helyzetet kiélezni akarnám, meg kell állapitanom, hogy

ezek az adók elsősorban a városok és főleg a főváros lakosságát sujtják.

A kamatilletékek felemelése már maga a tőkegyüjtő városi lakosság megterhelése. *A házadó ismételt felemelése*, miután a legkisebb falusi lakások abból kivétettek, nyilván elsősorban a nagyvárosok és főleg Budapest házait sujtják és pedig nemcsak a háztulajdonosokat, de a lakókat is, akikre ez legalább részben átháritható. Miután pedig

a háztulajdon már ugyis tul van terhelve és ennek következtében a házak tatarozása elmarad, ez az adóemelés sujtja mindazokat, akiknek a megélhetési lehetőséget a fővárosi házak karbantartása adja.

A vagyon- és jövedelemadó pótlékolása, a rokkantellátási adó, továbbá a magánszolgálati és munkabérviszonyból, valamint a tantiemekből származó jövedelem *ujabb megadóztatása szintén a városi lakosságot terheli elsősorban. Az izzólámpák adója* ujból csak a városi lakosság terhét képezi. Ha ezt az egész adóemelési rendszert nézzük, azt látjuk, hogy

nemcsak a város és vidék közötti aránytalanság fokozódik a teherviselés kérdésében, de ezeknek a terheknek a növelésével a polgárság életnivója száll lejjebb és a megélhetési forrásai csökkennek anélkül, hogy ennek ellenében akár közvetve is, valamely lehetőség származnék belőle a fővárosra, hogy a lakosságának a terhein más oldalról könnyithessen, vagy az állam a fővárosnak a válláról a rendőri, közegészségügyi, vagy szociális feladatok egy részét levenné.

Amikor a *főváros szociális terhe* már annyira emelkedik és az ingyenellátottak száma annyira növekedik, hogy a főváros ezeknek a morális kötelezettségeinek immár nehezen tud eleget tenni, *nem helyes dolog*, a közterhek emelésével még inkább megnehéziteni az eddig kivetett adók befizetésének a lehetőségét. Mert ha az eddigi adóra is azt mondotta a kormány, hogy *ezek már elértek a megengedett határokig* és közel 260 millió pengő az országban az adóhátralék,

az ujabb adóemelés csak az adóhátralékot növeli és bünteti azokat, akik nagy áldozatok árán, akárhányszor uzsorakölcsönökből tettek eddig is eleget adófizetési kötelezettségüknek.

De ha ezeket az apró-cseprő adókat nézzük, éppen a pénzügyminisztérium megvilágitásában, ugy azt látjuk, hogy például a nagy izgalmat keltő *izzólámpa adó* kimunkálása és beszedése sulyos százezrekbe kerül és a várható eredmény alig egy millió pengő. Tante bruit... Alig hihető, hogy

a 830 milliós budget és 150 millió pengős költségvetési hiány mellett méltányos és érdemes ilyen ujabb terhet a polgárság vállaira vetni.

És éppen az ilyen adók természete az, hogy a *bizonytalanság érzetét növeli*. Az abszolutizmus idejének a megröviditését elsősorban éppen *az a pénzügyi oktalanság* okozta, hogy az a rendszer mindenre az ég világán adót és illetéket szabott ki. Az ilyen pénzügyi politika csak

aláássa az állam tekintélyét és csak növeli az ilyen adók beszedésére szükséges kiadásokat

anélkül, hogy az országnak jelentős jövedelmet hozna.

És akkor, amikor a *nyomoruság már ugyis tombol* és a bizonytalanság érzete uralkodik a lelkeken, a kormánynak óvakodnia kell, hogy *ilyen pénzügyi rendelkezésekkel azt fokozza.* Ellenben olyan gazdasági gyakorlati rendelkezést kell kiadni, amely *jó atmoszférát teremt és bizalmat hoz.*

Minden jó hazafi és rendes állampolgár tudja azt, hogy adót kell fizetni, mert az állam csak a polgárai támogatásából állhat fenn. Mi tehát akkor teszünk jó szolgálatot az államnak, ha a polgárokat *a kivetett adók pontos befizetésére buzditjuk.* De ugyancsak kötelességünk azzal is jó szolgálatot tenni az államnak, hogy felhivjuk a kormány figyelmét a bajokra és hibákra, hogy azokat kiküszöbölhesse és orvosolhassa.

A kormány programmjának utószülött két pontja: a türelem és a lelkiismeretesség mindenkit egyaránt kötelez és azt le és föl ugyanazzal az őszinteséggel ajánljuk figyelembe.

32

Egy tanácstag naplójából

Apponyi

Irta: Ilovszky János

Huszár Aladár főpolgármester gyönyörü méltatással és mély megrendüléssel bucusztatta a szerdai közgyülésen a nemzet nagy halottját: gróf Apponyi Albertet.

A főpolgármester beszéde végén, tekintetem az elnöki emelvényen álló Liber Endre alpolgármesterre esett, s gondolatban visszaszálltam abba az időbe, amikor gróf Apponyi Albert, aki a nagyok között is nagy volt, aki annyiszor képviselte az egész magyarság ügyét a világ hatalmasságai előtt, a háboru befejezte után az első nagy diplomáciai sikerét aratta 1921-ben, Párisban. A háboru után ez volt az első olyan nagy beszéd, mely őszintén feltárta a világ előtt sérelmeinket, a magyar nemzet példátlan guzsbakötését, s azt a szörnyü igazságtalanságot, amelynek sulya napról-napra nyomasztóbbá, elviselhetetlenebbé teszi helyzetünket.

Gróf Apponyi Albert 1921. évi hires párisi beszédét követte annyi soksok külföldön tartott felvilágositó beszéde. Különösen 1923-ban voltak óriási sikerei Amerikában. Nemcsak az amerikai magyarokat, de a yankeeket is elbüvölte csodás ékesszólásával, ugy hogy teljes diadal volt amerikai tartózkodása.

Apponyi amerikai utja alatt Liber tanácsnok elnökletével a Közjótékonysági Bizottság ülést tartott. Arra már nem emlészem pontosan, hogy Kirchner Béláné vagy néhai Vogel Gyula bizottsági tagtársam, — de kettőjük közül az egyik — vetette fel a bizottság ülésén azt a gondolatot, hogy az 1922. évben a Nemzeti Szinház, a Városi Szinház, később a Fővárosi Operett Szinházban óriási annyagi és erkölcsi sikert elért régi népszinházi előadásaim alapján, engem kérjenek fel az árvák javára szolgáló jótékonycélu, karácsony előtti előadás megrendezésére. Mikor a bizottság elhatározásáról, illetve kivánságáról értesitettek, természetes, hogy a legnagyobb örömmel vállaltam az est müsorának összeállitását... De kiket kérjek erre az előadásra nagy ágyuknak?... Megvan!... Másnapra összeállitottam a müsort.

*

Liber Endrével felkerestük gróf Apponyi Albertnét, budai palotájában, s megkértük irjon az időközben már Párisba érkezett férjének, hogy visszajötte után az amerikai utjáról szóló beszámolóját az árvák javára rendezendő diszelőadáson adja meg az országnak.

A látogatásunk ugy december első napjaiban lehetett s az előadás napját hétfőre 1923 december 17-ére tüztem ki. Még a válasz nem volt itt, de annyira ismertem gróf Apponyi Albert nemeslelküségét, hogy a plakátokat jó előre kiszedettem s csak a helyárakra tartogattam dupla szedést: ha vállalja gróf Apponyi Albert a magasabb, ha nem az olcsóbb helyárakat állapitom meg Ötöd napra megjött a válasz!

— Igen!

— Nagyszerü! Helyárak 3000—200.000 koronáig! Akkor nagy árak voltak ezek, akkor még nem 80 pengő volt egy millió. Az emberek szédültek az áraktól, — de vették a jegyeket!

*

Majdnem mindenki ott volt, aki Magyarországon számitott.

Káprázatos toalettek, óriási aufmars, ötven rendőr irányitotta a szinházhoz érkező autókat! — Virágos, fellobogózott nézőtér... és tábla! Tábla! Minden szinházi rendező egyedüli álma!

Mindenki kiváncsi volt az előadásra. Ujszerü program: „Irodalmi és Müvészest", Herczeg Ferenc prológja, Blaha Lujza és unokája tánca, Németh Mária Városi Szinházbeli első jótékonycélu fellépte, Rákosi Jenő szózata, Hubay Jenő, Márkus Emilia, Varsányi Irén, Nagy Izabella, Darvas Lili, Ptasinszky Pepi, Bakó László, Budai Dalárda, és mindez egy este együtt! Az Operaház, a Nemzeti Szinház, a Zeneművészeti Főiskola, a Vig Szinház, a Magyar Szinház kiválóságai egy estén és mindezekhez Apponyi Albert gróf beszéde!

.... Csupa nagy nevek... Lampérth Géza, Sajó Sándor, Szávay Gyula, Jakab Ödön bemutató kéziratai! Márkus Dezső vezényli a bővitett zenekart, Szabados Béla: uj Hiszekegy-évei! A szinpadi rendező: dr. Dalnoky Viktor.

*

Apponyit olyan ováció fogadta, amilyenre régi habitue létemre nem emlékezem... dübörgött a szinház!...

Csak néhány sort gróf Apponyi Albert beszédéből:

Amerikában azzal a nemzettel érintkeztem, ahol minden ami emberi, a legnagyobb energiával, ha akarjuk, kiméletlenséggel érvényesül, ahol a nagy méretek szédítő hatását leginkább érezzük. Megéreztem én is és szinte kézzelfoghatóan tapasztaltam, hogy csak minden erőnk összefogásával lehetünk valamik vagy valakik a nemzet-kolosszusok szemében. Nem képviseltem tehát mást, mint az egyetemes nemzeti érdeket. Minden vitatkozást hazánk bármely belügyi kérdéséről elvágtam annak kijelentésével, hogy ugy Amerikában, mint bármely idegen országban visszautasitottam, illetve minden vitatkozásnak gátat vetettem, mert sohasem fogom elismerni idegen tényezők jogát arra, hogy belügyeinkbe beleszóljanak. És én fürödtem abban a légkörben, amelyben, házi perpatvarainktól mentesen, csupán a nagy nemzeti érdekeket kellett megszólaltatnom. Itthon ez természetszerüen más alakot ölt. Itthon kötelességünk azokat az irányzatokat szolgálni, szükség szerint azokért küzdeni, amelyek meggyőződésünk szerint a haza boldogulásához vezetnek! De sohasem feledjük el ennek az országnak sulyos, szorongatott helyzetét, sohasem feledkezhetünk meg azokról a kivételes kötelezettségekről, amelyeket a szorongatott helyzet reánk ró és amelyek mindenkitől önmegtagadást kivánnak és bizonyos hatásokat a felsőbb küzdelmek jogosultságának. Idegen földön ez indokolt, de itthon is a legfőbb politikai hitvallás az, hogy magyarok vagyunk és magyarok legyünk!"

*

Tombolva tört ki a taps... És Apponyi gróf magához vonta az árvagyereket, aki átadta az est emlékezetét szolgáló virágcsokrot...

*

Az ünnepi est tisztán 30 milliót jövedelmezett és ez a bevétel képezte alapját a fonyódi 400 árvagyereket befogadó Fiu Árvák Üdülőjének!

*

Ez volt és ilyen is volt Apponyi: nemcsak államférfi, de az árvák atyja is. A jó Isten áldja halóporaiban is!

*

S mig Huszár főpolgármester szavai ércesen csendültek s verődtek a közgyülési teremben, Liber alpolgármesterrel tekintetet váltottak...

Talán Liber is az ünnepi estre gondolt... és az árvák halhatatlan mentorára...

Városházi notesz

HAROM LOBOGÓ LENGETT SZERDÁN DÉLUTÁN az uj városháza Váci-utcai palotáján: a nemzeti szinü és a főváros szineit viselő zászlók között ott verte a szél a gyászlobogót, amely a hivatalos főváros gyászát hirdette a nemzet nagy halottjával szemben. Egyébként semmi ünnepélyesség: csak az arcok megilletődöttségén látja mindenki, hogy őszintén és szivéből gyászol a városatyák gyülekezete.

Huszár Aladár gyönyörü parentáló szavai élénk visszhangot keltenek a lelkekben:

— Ki volt ő nekünk — mondja csengő hangon a főpolgármester — most érezzük igazán, amikor már hiányzik az ő tüneményes nagy alakja, mely egy félszázadnál hosszabb ideig a nemzeti törekvéseknek magyar érzéstől áthatott, mégis európai kulturáju vezére volt! Az ő prófétai lelke messze tulnőtt a napi politika kicsinyes kérdései fölé és még az is, aki elvi alapon kint és bent szemben állt vele, elismerte lelke tiszta, emberek fölé nőtt értékét.

— Apponyi emlékét — folytatta Huszár főpolgármester — elsősorban Budapestnek kell megőriznie, amelynek legnagyobb diszpolgára volt, mert azt az eszmét képviselte, amit a székesfővárosnak is vezérlő elvéül kell tekintenie: magyarnak lenni minden tettünkben és gondolatunkban, amellett együtt fejlődni a világ kulturájával!

A törvényhatósági bizottság megindultan fogadta a főpolgármester szavait, amelyek valóban méltó módon fejezték ki Budapest kegyeletét egyetlen diszpolgára iránt...

*

ZAVARÓ INCIDENSE is volt a szerdai közgyülésnek, amely valóban nem veti a legkedvezőbb fényt két ősdemokrata bizottsági tagra.

Huszár Aladár Janits Imre elparentálásával kezdte meg az elnöki megnyitót és csak ő utána került sor Apponyi Albertre. Amikor a főpolgármester beszédéhez hozzákezdett, megemlékezve Janits Imre érdemeiről, a törvényhatósági bizottság, kezdve a jobboldalon, felállt, hogy együttérzését fejezze ki és megadja a tiszteletet, amely minden halottnak kijár.

A két demokrata, akik a balközép legszélső két ülőhelyét foglalták el, nem álltak fel azonnal, csak jó fél percnyi gondolkodás után határozták el magukat a felállásra. Nekik nem a minden halottnak kijáró kegyelet a fontos, hanem az, hogy ki hal meg. Apponyi elparentálására ugy látszik, fel akartak állni helyükről városunk e nemeslelkü demokrat atyjai, de Janits Imre, a közjegyzői kamara elnöke, nem volt eléggé előkelő halott nekik, hogy helyükről felemelkedjenek...

*

SIPŐCZ POLGÁRMESTER állapota lassan, igen lassan javul. Az eltörött csontot a legnagyobb vigyázattal illesztette össze Temesváry főorvos, aki állandóan ügyel, hogy a különféle diatermás kurák óvatosan kerüljenek kivitelre. A polgármester hivatalos ügyekkel még mindig nem foglalkozik, február havában nem is valószinü, hogy elfoglalja hivatalát. Ha azonban orvosai megengedik, szó van arról, hogy a hónap végén egy üdülőhelyen töltsön egy-két hetet.

*

MINDEN VALÓSZINÜSÉG SZERINT MÉG FEBRUÁR havában betöltik szegény Platthy Gyuri bácsi elárvult örökét és uj örökös bizottsági tagot választ a közgyülés. Megirtuk, hogy az uj örökös tagságra Ilovszky János, Hunkár Géza, Kirchner Béláné és Lampel Vilmos a legesélyesebb jelöltek.

Szó van azonban arról is, hogy Szőke Gyula, a kiváló belvárosi ügyvéd, legyen az örökös tagsági helyen Platthy György utóda. Szőke Gyula, aki a felsőházban a főváros törvényhatóságának leggyakrabban felszólaló képviselője, a maga nagy és jelentékeny közéleti munkásságával, előkelő személyiségével és meg nem alkuvó keresztény intranzingenciájával már régen megérdemelte volna azt a tisztességet, amelyet az örökös tagság jelent. Értesülésünk szerint a Keresztény Községi Párt igen jelentékeny tábora foglal állást Szőke Gyula örökös tagsága mellett.

*

CSÜTÖRTÖKÖN DÉLELŐTT FÉL TIZ ÓRAKOR felgyulladtak a központi városházán a nagy tanácsterem csillárjai, Viasz Gyula és Tóth Sándor, a tanácsterem kitünő őrei, vigyázó szemmel még egyszer végigsiklottak mindenen, hogy semmi hiba ne essék és tiz óra után néhány perccel megkezdődött a törvényhatósági tanács első délelőtti ülése.

A csütörtök délelőtti terminus a régi tanácsüléseket juttatja eszünkbe, ezek a tanácsülések köztudomás szerint mindig csütörtökön délelőtt voltak. Furcsa játéka a véletlennek, hogy a régi hivatalnoki tanács utóda, a törvényhatósági tanács, a képviselőház esti ülésezéseinek behozatala kapcsán ugyanerre a dátumra tévedt. Önkéntelenül felmerül a gondolat: nem lenne-e jobb, ha továbbra is a régi tanács intézte volna csütörtök délelőttönként Budapest ügyeit — az uj helyett?

Megállapithatjuk, hogy a tanácstagok sorában nem keltett tulzottan nagy örömet a tanácsülések délelőttre való áthelyezése. Az emberek ma roppantul el vannak foglalva, különösen a törvényhatósági tanács tagjai, akiknek legnagyobb része egyben országgyülési képviselő is. Ahogy a jelek mutatják, nem fog hosszu ideig tartani ez a délelőtti ülésezés, amint hogy a parlament esti ülésezését is hamarosan be fogják szüntetni a politikai haruspexek véleménye szerint...

*

A KÖZGYÜLÉS EGYIK LEGNYUGATEURÓPAIBB JELENSÉGE TAVOZOTT az elmult héten az élők sorából: hetvenhét esztendős korában elhunyt klopódiai Janits Imre dr., aki mint a Budapesti Közjegyzői Kamara képviselője vett részt a törvényhatósági bizottságban, amelynek legidősebb és legszimpatikusabb tagjai közé tartozott. Elegáns, hosszu zsakettje, finom, franciás szakálla, — kellemes jelenség volt, és bár a törvényhatóság életében aktive nem igen vett részt, mindenki szerette és becsülte a nagymüveltségü, megnyerő modoru öregurat.

Egyike volt Magyarország legrégibb közjegyzőinek: kerek harminc esztendőt töltött a közjegyzői pályán, már 1903-ban közjegyzővé nevezték ki Esztergomban. Legutoljára a Keresztény Községi Párt ujévi üdvözlése alkalmával láttuk őt a párt helyiségeiben: a legkorábban ő jelent meg ott bizonyságául annak, hogy nyugodtan és lumpolás nélkül aludta a Szilveszterről ujesztendőre virradó éjszakát.

Apponyi, a diszpolgár és városatya

A törvényhatósági bizottság 1921-ben Szigeti János inditványára választotta meg Apponyit Budapest diszpolgárává — Apponyi szereplése a nyomorenyhitő akció bizottságának ülésén és éleshangu felszólalása a törvényhatósági bizottság közgyülésén

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Apponyi Albert gróffal, a nemzet halottjával, *egyetlen élő diszpolgárát* és éveken át volt *bizottsági tagját* veszíti el Budapest székesfővárosa. Azok a meghatott szavak, amelyekkel *Wolff* Károly a Keresztény Községi Párt keddi értekezletén, *Huszár* Aladár főpolgármester pedig a főváros törvényhatósági bizottságának szerdai közgyülésén parentálták el a genfi hotelszoba nagy halottját, *méltóképen reprezentálják a hivatalos főváros kegyeletét Apponyi Albert iránt.* Kegyeletes kötelezettségének vél eleget tenni az *Uj Budapest*, amikor a tragikus haláleset alkalmából feleleveniti *Apponyi* diszpolgárrá választásának és törvényhatósági bizottsági szereplésének relikviáit.

... Tizenkét esztendővel ezelőtt, 1921 március 6-án a főváros közgyülésén *Sipőcz* Jenő, mint h. főpolgármester ül az elnöki székben, aki bejelenti, hogy van egy inditvány a mai napirenden, amely *tárgyának ünnepélyessége* folytán, valamint a *kitüntetendő férfiunak egyéni és politikai nagyságára való tekintettel*, elkülönitett tárgyalást igényel. Azt javasolja ezért a polgármester, hogy *Szigeti* János bizottsági tagnak *Apponyi* Albert gróf diszpolgárrá való megválasztására vonatkozó inditványát a napirend előtt és a többi inditványoktól függetlenül tárgyalják le.

A közgyülés *egyhanguan elfogadta* az elnöki inditványt, mire *az I. kerületi bizottsági tagok értekezletének nevében és a Keresztény Községi Párt hozzájárulásával Szigeti* János előterjesztette azon inditványát, hogy *a főváros törvényhatósági bizottságának közgyülése Apponyi Albert grófot Budapest székesfőváros diszpolgárává válassza meg.*

— Teljes tudatában vagyunk annak — mondotta *Szigeti* — hogy *ez az inditvány részletesebb megokolásra nem szorul:* mégis felhivjuk a t. Közgyülés figyelmét arra, hogy hazánknak ez a providenciális államférfia ennek az évnek május havában tölti be *nemes életének 75. évét* és a jövő esztendőben lesz *félszázada* annak, hogy a közélet terére lépett. Magyarország fővárosa tehát *megbocsáthatatlan késedelembe esnék*, ha polgársága nem idejekorán nyujtaná felé a polgári elismerés legszebb koszoruját.

— Nem kivánjuk ezuttal felsorolni mindazokat az érdemeket — folytatta meghatott hangon *Szigeti* János — melyeket *Apponyi* Albert gróf félszázados közpályáján politikai tevékenységével, ékesszólásával idebenn és a külföldön Nagy-Magyarország körül szerzett. De lehetetlen a legmélyebb megindulás és hála érzete nélkül elhaladnunk amellett a tény mellett, hogy abban az időben, amikor Csonka-Magyarország *a legkétségbeejtőbb helyzetben volt*, a pátriarcha-korban levő államférfiu volt az, aki az *elcsüggedt nemzetbe reményt és bizalmat öntött*, aki a közönnyel, elfogultsággal és gyülölettel szemben a győzelem aeropágia előtt *megvédelmezte a haza elévülhetetlen jogait* s aki legutóbb is a Népszövetség Ligájának nemzetközi uniójában, majd a genfi egyetem aulájában fényes szellemü fölénnyel mutatott rá arra, hogy *ezeréves nemzetünknek a népek nagy családjában méltó helyre* van igénye. *Apponyi* Albert mindig büszkén vallotta magát budapesti polgárnak: hadd legyen *Budapest is büszke arra*, hogy *Apponyi* Albertet diszpolgárának vallhatja.

Miután az inditványra a sürgős-

A főváros törvényhatósági bizottságában egyetlen alkalommal jelent meg és szólalt fel *Apponyi* Albert. 1922 március 14-én, amikor a *központi választmány megválasztása ügyében* beszélt napirend előtt. A közgyülés *legélesebb és legviharosabb* időszaka volt az, és igy semmi csodálni való nincsen, hogy *Apponyi gróf szenvedélyesen vetette magát a küzdelembe.*

Apponyi közgyülési felszólalásában *Wolff* Károly költségvetési beszédére apellált, amelyben *Wolff* felhivta a közgyülés kisebbségét, hogy a *főváros érdekében a többséggel lojalisan együttmüködjék.* — Ez a felhivás — mondotta — *Apponyi nagyon helyes*, ezt a felhivást a politika egész mezejére szeretném kiterjeszteni, szeretnék az egész országban olyan állapotokat teremteni, hogy *mindenki, kezet kézbe téve, az ország javára együtt dolgozhasson.* — Beszéde további során rámutatott *Apponyi*, hogy a fővárosnak nem szabad rossz példát adnia az országnak és arra kérte a közgyülést, hogy a *központi választmány megválasztásának sajnálatos precedensét küszöböljék ki az ország alkotmányos életéből.*

A közgyülés többségi pártja, noha *Apponyi* gróf felszólalása az ő eljárásukat kritizálta, *csendben és tisztelettel* hallgatta végig az ősz államférfiu első és egyetlen közgyülési felszólalását. Ezzel a napirend előtti felszólalással *Apponyi városi szereplése be is végződött:* neve néhány év mulva csak akkor szerepel a törvényhatósági tanácsban, amikor a Közmunkák Tanácsának azon elhatározását bejelentették, hogy a belvárosi Kigyó-teret a *nemzet tisztelete és hálája jeléül gróf Apponyi Albert-térnek* keresztelték el.

Egy igazi magyar ur, a békevilág egy ittfelejtett, szimpatikus jelensége távozott el vele. Temetésén a Keresztény Községi Párt nevében hüséges barátja és kartársa, Lázár Ferenc dr. felsőházi tag mondott utolsó Isten hozzádot Janits Imrének.

*

SAJÓ SÁNDORRAL a tragikus körülmények között elhunyt kiváló költővel a másik Sajó is jobblétre költözött. Testvére, Sajó János, a derék kőbányai lakatosmester, aki évtizedekig volt tagja a törvényhatósági bizottságnak, az elmult esztendőben halt el, most követte őt testvérbátyja, a kőbányai gimnáziumnak főigazgatói rangot viselt direktora, aki egy cikluson át 1920 23-ig szintén tagja volt a főváros parlamentjének.

Csakugy mint Janits Imre, Sajó Sándor is a csendes öreg urak közé tartozott a főváros törvényhatósági bizottságában. Noha már a békében is bizottsági tag volt egy alkalommal (1906-ban) a plénumban igen ritkán szerepelt, a közoktatási bizottságban, ahová szakértelme révén beválasztották, játszott csupán jelentősebb szerepet. Mindvégig hüséges katonája volt a keresztény várospolitikának és tagja a Keresztény Községi Pártnak.

*

A MULT HÉT PÉNTEKJÉN HELYEZTÉK a Kerepesi-uti melleti temető halottasházából örök nyugalomba Bexheft Ármin kerületi orvost, a városházi orvostársadalom nagyképzettségü és szimpatikus tagját, aki tudvalevően egy villamos szerencsétlenségnek esett áldozatul. A haláleset az Unger-familiát is gyászba boritotta, Bexheft dr. sógora volt Unger Béla kerületi tanácsnoknak és Unger Ferenc főjegyzőnek, az uté- és csatornaépitési ügyosztály jogi alosztálya vezetőjének.

*

FARKAS ÁKOS DR. tanácsi főjegyző, a polgármesteri hivatal vezetője, ebbeli nagy elfoglaltsága mellett is talál időt arra, hogy a társadalmi élet legkülönbözőbb területein tevékenykedjen. Törvényhatósági tagja Borsod vármegyének, társelnöke a Társadalmi Egyesületek Szövetségének, mindezeken felül nagyértékü tudományos müködést fejt ki.

Az elmult napokban érdekes előadást tartott Farkas főjegyző a TESZ székházában a magyar fiatal értelmiség nagyszámban megjelent tagjai előtt.

Reávilágitott Farkas dr. arra, hogy háromféle magyar mentalitás mutatkozik meg a mai időkben: az egyik, amely beletörődik a trianoni békediktátumba, a másik egy Habsburg-restaurációt ábrándozik, a harmadik a magyar öncéluság hirdetője. Ez utóbbi az egyedüli, amely teljesen kongruens a magyar érdekekkel. Bár a jelenlegi nyomorult viszonyok közepette illuzórikusnak tünik fel egy magyar imperialista törekvés, kedvező külpolitikai fordulat esetén könnyen valósitható meg a magyarság egyik eminens érdeke: a magyar tenger.

A hatásos előadáshoz vitéz Nádujfalvy József dr., Nyékhegyi István dr., lovag Kloyber Oszkár, Takács Pál, Horkay Ferenc Károly, Tóbiás Kornél dr., Szakács Béla dr. és mások szóltak hozzá. Az értékes nagy felkészültséget eláruló előadásért az elnöklő Büben Miklós dr. mondott Farkas főjegyzőnek köszönetet.

séget egyhangulag kimondotta a közgyülés, *Baracs* Marcell dr. felszólalása után a törvényhatósági bizottság egyhangulag *a főváros diszpolgárává választotta meg Apponyit* és felhatalmazta az elnöklő *Sipőcz* polgármestert, hogy a diszpolgári oklevélnek későbbi időpontban történő ünnepélyes átadása előtt a diszpolgárrá történt megválasztásról szóló *jegyzőkönyvi kivonatot küldöttség adja át az ünnepeltnek.*

A főváros ugyanaz év szeptember 16-án tartott rendes közgyülésén bejelenti *Sipőcz* h. főpolgármester, hogy Apponyi Albert gróf a főváros diszpolgárává történt megválasztása alkalmából a *közgyülésnek köszönetét fejezte ki.*

— Honfitársaimnak — irja *Apponyi* a főváros közönségének — e diszes polgári jutalomban megnyilvánult és nekem mindenek között legjobban eső bizalmát *életem legbecsesebb emlékei között* fogom megőrizni. Őszinte örömömre fog szolgálni, ha polgártársaim kulturális és gazdasági boldogulása érdekében Isten kegyelméből teljes mértékben élvezett szellemi és testi erőmet az *otthon szeretetéből fakadó melegséggel latba vethetem.*

*

A törvényhatósági bizottság 1921 junius 15-én tartott rendes közgyülésén *Folkusházy* alpolgármester, mint a közgyülés elnöke bejelenti, hogy a belügyminiszter a Szent István Akadémia elnöki ellásában beállott változás folyamányakép *Apponyi* Albertet, mint a Szent István Akadémiának megválasztott elnökét a *főváros bizottsági tagjául megnevezi. Folkusházy* a belügyminiszteri leirat kapcsán az egész törvényhatósági bizottság nevében *szivéből köszönti Apponyit* és felkéri őt ugyanis, mint a főváros diszpolgárát, hogy *helyét a törvényhatósági bizottságban foglalja el.*

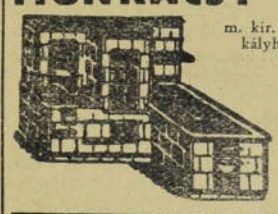
*

A törvényhatósági bizottság november 9-i közgyülése *Apponyi* Albertet *hetvenhat szavazattal* a szociálpolitikai bizottság tagjává választják. A szociálpolitikai bizottság munkájában *Apponyi* résztvett, sőt a részben a szociálpolitikai bizottság tagjaiból alakitott *Nyomorenyhitő Akció végrehajtó bizottsága* 1922 január 3-án tartott ülésén, amelyen *Sipőcz* polgármester elnökölt, fel is szólalt. E felszólalásában a nyomorenyhitő akció javára *érdekes, később részben meg is valósult uj adónem* bevezetését javasolja *Apponyi.*

— Ugy gondolom a dolgot, — mondotta *Apponyi*, — hogy bizonyos *luxus-adó pótlékot* kellene bevezetni, amellyel minden olyan fogyasztás, amely nyilvánvalóan luxus természetével bir, *megterhelhető* lenne. Ilyen pl. *minden cukrászdai fogyasztás* már önmagában véve, vagy az a vendéglői fogyasztás, ami *bizonyos összegen tulmegy.* Meg kell határozni azt a minimumot, amely a *rendes jóllakáshoz szükséges*, ha pedig valaki ennél többet fogyaszt, akkor a többet fogyasztás után fizessen pl. *tiz percent luxusadót az akció javára.* — *Apponyi* felkérte a polgármestert, hogy erre a gondolatra, amely a főváros saját hatáskörében természetesen nem valósitható meg, *hivják fel az illetékes tényezők figyelmét.*

*

Zongorák, pianinók, ujak, átjátszottak részletre legolcsóbban beszerezhetők
Lipovniczky Szevér
zongorakészitő mesternél. Javitás, hangolás, bőrözés játállással
Erkel-utca 20. sz. Aut. 319—26

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39.
Mintaraktár: VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80, 35-9-16

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Boby és Daisy
a közönség kedvencei
a
Székesfővárosi Állatkertben
Pálmaház — Akvárium
Nyitva egész nap

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

Ifj. HALASZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Közuti gőz- és motorhengerjáték
vállal **WOLFF ERNŐ**
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERN. Telefon: Aut. 5-00-05

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

A Turul Autóforgalmi R. T. vezetőségének erkölcstelen tulkapásai és sorozatos visszaéléseia müegyetemi hallgatók harminc taxi-engedélyével

Az érdekelt főiskolai ifjuság feljelentésére szigoru vizsgálatot inditott a főváros közjogi ügyosztálya

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Ismertettük annak a harminc taxiengedélynek kalandos utját, amely *Wolff* Károly és a jobboldali pártok jószándékából kiindulva *Ferdinándy* Gyula volt belügyminiszteren, *Klein* József nyug. bérkocsitulajdonoson át a *Pollacsek* és *Epstein cég* trezorjáig vezetett. Jelenleg a Turul Autóforgalmi Rt., amely *nemzetiszinü közkereseti társaság alatt mindenkor a Pollacsek és Epstein cég értendő*, tartja üzemben a harminc autótaxit, a bruttóbevétel öt százalékát juttatván bérül a tulajdonképpeni engedélyesnek, a Müegyetemi Segélyegyletnek. Cikkeink során ismertettük azt a bánásmódot, amelyben a *Pollacsek és Epstein cég részesiti a jobb sorsra érdemes fiatal mérnökgenerációt.* Megirtuk, hogy *Epstein* Zoltán, a részvénytársaság igazgatója, *hogyan üldözi a soffőrök neveiben az y és h betüket*, és azt is közreadtuk, hogy *Oltay* Károly müegyetemi professzor, a Müegyetemi Segélyegylet tanárelnöke *minden tekintetben meg van elégedve* a Turul Autóforgalmi Rt. müködésével, *amely részvénytársaságnak a müegyetemi professzor ur érdemekben és minden valószinüség szerint tantiémban is bővelkedő igazgatósági tagja.*

Küldöttség az Uj Budapestnél

Az elmult napokban az érdekelt müegyetemi ifjuság küldöttsége jelent meg szerkesztőségünkben, hogy *köszönetet mondjon az Uj Budapestnek önzetlen magatartásáért, az ifjuság szeretetéért és védelméért.* Közöltük a müegyetemi ifjuság képviselőivel, hogy *lapunk változatlan kitartással áll a müegyetemi ifjuság mellett*, és ahogy a multban felemelte tiltakozó szavát, a jövőben is *mindig tiltakozni fog az ellen, hogy Pollacsek és Epstein a turulos lobogó védelme alatt üldözzék a soffőreik sorában amugy is elvétve akadó müegyetemi hallgatókat.*

Oltay professzor furcsa szerepe

Az érdekelt müegyetemi hallgatók különben az elmult napokban küldöttségileg jelentek meg *Szlovák* Pál dr. tanácsnoknál, a közjogi ügyosztály vezetőjénél, akitől azt kérték, hogy a polgármester, mint az egyesületek ellenőrzési fóruma a maga hatáskörében vizsgálja meg, teljesiti-e a Müegyetemi Segélyegylet alapszabályszerü kötelezettségeit. E vizsgálat lesz hivatva tisztázni *Oltay Károly müegyetemi professzor sulyos összeférhetetlenségét*, választ adván arra a kérdésre, hogy a *müegyetemi ifjuság segélyegyesületének tanárelnöke hogyan lehet igazgatósági tagja egy segélyegylettel szerződéses viszonyban álló, nyerészkedésre alakult részvénytársaságnak?* Arra vonatkozóan is *információt fogunk nyerni* e vizsgálat során, *mire használja a segélyegylet a Turul Autóforgalmi Rt-tól befolyó bruttó öt százalékokat*, továbbá azt is meg fogjuk tudni, *megfelelő módon ellenőrzi-e a segélyegylet vezetősége a Pollacsek és Epstein céggel kötött szerződést*, és miért türi, hogy *a turulos Pollacsek és a még turulosabb Epstein* üldözik, lenézik, nem egy esetben *meg nem engedett cselekményekre* kényszeritik a soffőrsorsban tengődő mérnökjelölteket?

Eskü alatt!

Azok a jegyzőkönyvek és beadványok, amelyek ebben az immár a *müegyetemi ifjuság és saját segélyegylete között duló harcban az illetékes hatóságoknál elfekszenek*, megdöbbentő *üzelmekről és visszaélésekről* rántják le a leplet. Nem foglalkoznánk ezekkel a jegyzőkönyvekkel és beadványokkal, ha azok nem végződnének azzal a szinte stereotyppé váló záradékkal, hogy *az abban foglaltakat az aláirók bármely hatóság vagy bíróság előtt bármikor készek esküvel bizonyitani.* Azok a vádak, amelyeket az ifjuság ezekben a jegyzőkönyvekben és beadványokban a Pollacsek és Epstein cég ellen emel, *valóban szörnyüségesek*, és alkalmassak arra, hogy *messze tul a már folyamatba tett hatósági eljárásokon egyéb akciókra és eljárásokra is alapul szolgáljanak.*

A fiatal Epstein

Például *egy müegyetemi hallgató* azzal a tudattal jelentkezett felvételre taxisoffőrül a Turulnál, hogy a Turulról a közönség is tudja, hogy ott *főiskolások ülnek a volán mellett* és ezért más bánásmódot is tanusitanak. Ugy a szóbanforgó müegyetemi hallgatónak, mint társainak azt kellett tapasztalniok, hogy *Epstein* Zoltán igazgató, a vállalat egyik főnökének öccse, *rossz indulattal van a keresztény ifjuság iránt*, másrészt *szabálytalanságok elkövetésére biztatta a mérnöksoffőröket, hogy ezek révén teljesitményüket nagyobbra növeljék.* A müegyetemi hallgatónak, aki annak előtte tevékeny részt vett a főiskolai ifjuság irredenta mozgalmaiban, többször kellett *hamis fuvarlapot kivinnie a Nyugati pályaudvarra*, ahol kollégájával váltott, hogy az el tudja hagyni ezt a rossz állomást, tehát ne vesztegeljen haszontalanul, hanem *nyugodtan és bővebben termelhessen Epsteinéknek.* Mindezek dacára a *legméltatlanabb bánásmódban* részesültek valamennyien a vállalat részéről, *sulyos inzultusok* fordultak elő, ami természetes is: *mi fajta érzelemközösség lehet a főiskolai ifjuság és a Pollacsek és Epstein cég üzleti mentalitása között?* Előfordult az is, hogy a vállalat *szabályellenesen utasitotta soffőrjeit*, hogy a roszszabb állomásokat kerüljék el és csak jóforgalmi állomásra álljanak be fuvarozás céljából. *Eskü alatt hajlandók* vallani müegyetemi hallgatók, hogy *a kocsik forgalmi táblázatát hamisitva küldték be az Autótaxi Rt.-hoz*, amellyel a Turul Rt. olyan megállapodást létesitett, hogy az utcákon közös standjaik vannak és *több alkalommal becsapták az Autótaxi Rt.-t hamis jelentésekkel, kimutatásokkal és a kocsik hamis létszámával is.*

Küldöttség — parancsszóra!

Mondanunk sem kell, hogy az érdekelt müegyetemi ifjuság a sérelmek tárgyában *több alkalommal járt* a müegyetemi segélyegylet elnökségénél, de sem az egyesülettől, sem *Oltay* professzortól, a segélyegylet elnökétől *nem kaptak orvoslást.* Amikor ezután — mondja egy jegyzőkönyv — elkeseredésünkben bejelentettük, hogy a városházához és *Gömbös* miniszterelnök urhoz fordulunk jogorvoslatért, ezt nemcsak tudomásul vették, hanem iróniku san *sok szerencsét* kivántak szegény megalázott müegyetemi hallgatóknak. Járt a küldöttség *Wolff* Károlynál is, de nem azért, hogy panaszt tegyenek, mert a szót ez alkalommal a Keresztény Községi Párt elnökénél nem egy mérnöksoffőr, hanem a vállalat főmérnöke vitte. Ennek a küldöttségjárásnak az volt a célja, hogy *különféle személyes panaszokat adjon elő* — nem a Turul, hanem a Autótaxi Rt. ellen.

— Beszélt ez alkalommal egy ember, soffőr társam — jajdul fel irásban tett nyilatkozatában az egyik mérnökhallgató — *kinek semmi köze nincs a müegyetemhez* és próbálta állitásait nevetséges valótlanságokkal alátámasztani. Nekünk pedig *jó arccal kellett mindezt végig hallgatni*, ami oly szinben tüntette fel a dolgot, *Wolff* Károly előtt, *mintha mi védnénk és igazat adnánk Epstein és Pollacseknek, a mi sanyargatóinknak és megalázóinknak.*

Fel kell bontani a szerződést!

Kétségtelen, hogy a főváros közjogi ügyosztálya által a *Szlovák tanácsnoktól megszokott alapos lelkiismeretességgel* végzendő vizsgálat meg fogja állapitani mindazokat a rendellenességeket, amelyek a Müegyetemi Segélyegylet életében előfordulnak, nemkülönben mindazokat *a büntetőtörvénykönyv határain mozgó, nem egyszer azzal összeütközésbe kerülő visszaéléseket*, amelyeket állitásaik valódiságát esküvel bizonyitani hajlandó, de egyébként is hiteltérdemlő diplomás fiatalemberek előadása szerint a *Turul Autóforgalmi Rt. vezetősége elkövetett.* A különféle városházi és belügyminisztériumi vizsgálatoknak, amelyek a Turul ügyében már megindultak vagy meg fogunk indulni, nem lehet egyéb eredménye, mint az, hogy *a főváros a Turul Autóforgalmi Rt.-val kötött engedélyhasználati szerződést azonnali felbontására kötelezze a Müegyetemi Segélyegylet vezetőségét.*

IV., Kossuth Lajos-u. 6.

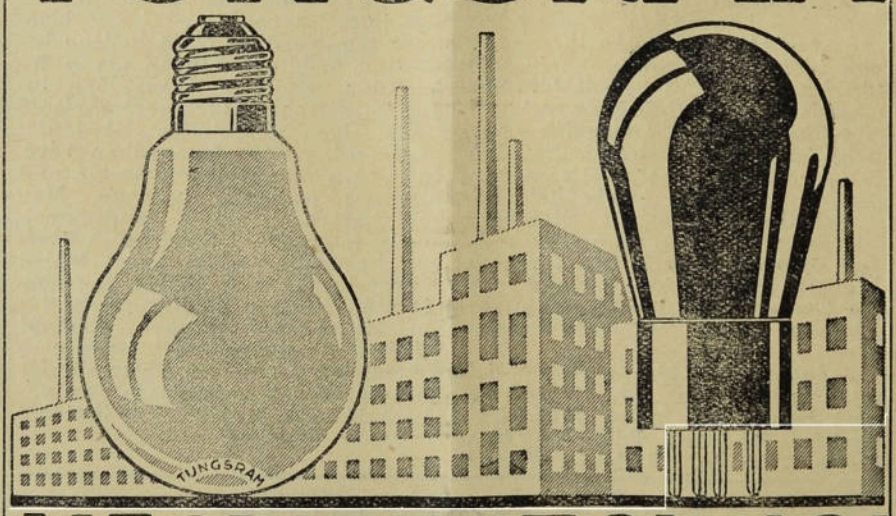
Egyenruhák és polgári öltönyök

NAGY KÁLMÁN

Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszerelttetnek

Nagy választék angolszövetekben.

TUNGSRAM

MEGBIZHATÓ, JÓ

Labriola SZINHÁZ-VARIETÉ

(TISZA KÁLMÁN-TÉR)

A kéthetes premierek szinháza!

Minden hónap 1-én és 16-án uj műsor

Jegyek 60 fillértől 4 pengő.

Igyunk „Harmat"-vizet!

Megrendelhető Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél (I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Biehn János

IX., Ferenc-körut 46

Telefon 87-8-03

Aszfaltozás, szigetelés, fedéliemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

CLARIDGE ÉTTERMEK

TÁNC, BRIDGE-SZALON, SÖRÖZŐ MEGNYILT

I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.

TULAJDONOSOK TACHLER TESTVÉREK

ALAPITTATOTT 1860.

SZITTNER FERENC

Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. szám.

Telefon: Aut. 821—14.

Üveg-, porcelán-, tükör- és képkeret gyári raktára.

Fővárosi alkalmazottaknak kedvezmény.

CZEGLÉDY JÁNOS JENŐ

műkőáru készitő, fal- és padlóburkoló mester

Székesfővárosi és állami szállitó-kartellen kivül!

BUDAPEST, KISTEMPLOM-U. 8.

TELEFON: JÓZSEF 448—88.

A háziműhelyek problémája

Beszélgetés Petrovácz Gyulával

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A polgármester üzemi előterjesztése fölött lezajlott közgyülési vitában főként az ugynevezett *házi mühelyek ellen intéztek éles támadásokat az üzemellenesek.* Hangulatkeltő beállitásban hivatalos szinezetü kimutatásokat olvostak fel egyes szónokok és azt az állitást kockáztatták meg, hogy a *különböző fővárosi üzemek és intézmények keretében 206 házimühely müködik,* amelyek egytől-egyig fölösleges konkurrenciát okoznak a kisiparnak. A főváros tanácsa a házimühelyek müködésének felülvizsgálására bizottságot küldött ki, amelynek három üzemvédő és három üzemellenes tagja van. Az üzemvédők között *Petrovácz* Gyula, *Homonnay* Tivadar és *Büchler* József, az üzemellenes oldalon *Bródy* Ernő, *Becsey* Antal és *Scheuer* Róbert foglalnak helyet. Az időközben lemondott *Bródy* Ernő helyébe *Friedrich* Istvánt hivták be. Ez a bizottság már több ülést tartott, amelyeknek lefolyásáról és eddigi eredményeiről *igen különböző, nagyrészt egymásnak ellentmondó* hirek jelentek meg. Az *Uj Budapest* munkatársa éppen ezért *Petrovácz* Gyulához, a bizottság egyik tagjához fordult felvilágositásért, aki egyébként is legkitünőbb szakértője ezeknek a kérdéseknek.

Petrovácz Gyula

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A közüzemek és egyéb fővárosi intézmények keretében müködő mühelyek felülvizsgálásának a munkáját tulajdonképpen már be is fejezte az e célból kiküldött bizottság. Tárgyalásaink során rendkivül érdekes megvilágitásba került a házimühely-probléma. Kiderült ugyanis, hogy

a sokszor panasz tárgyává tett és az üzemellenes front részéről készitett kimutatásban szereplő, 1898 munkással dolgozó, 206 házimühely — legnagyobb részben — csak a képzeletben él, a valóságban nem található meg.

Olyan mühely, amely a magániparnak, speciálisan a kisiparnak, megengedhetetlen konkurrenciát okozna, *nagyitóüveggel sem fedezhető fel.* Az üzemellenesek kimutatnak 27 asztalos mühelyt, 35 lakatos-, 8 cipész-, 15 szerelő-, 19 kovács- és 4 szabómühelyet. Amikor ezeket sorravettük, a vizsgálatnál kiderült, hogy

ezeknek egyike sem önálló mühely, hanem valamely közintézmény keretén belül az iparággal együttesen foglalkoztatott alkalmazottakat nevezték ki mühelynek, pedig csak apró javitásokat végeznek.

Ez a javitási munka *nem folyik önálló helyiségben,* nem igényel semiféle különös felszerelést és igy mühelyről beszélni egyáltalán *nem is lehet. A helyzet alapos megvilágitása* érdekében *néhány példával akarok szolgálni.*

— A tüzoltóságnál

kimutatnak 4 különböző mühelyet sok munkással. Ezzel szemben a tényállás az, hogy a tüzoltóság „mühelyeiben" *egyetlen idegen munkás sem dolgozik,* csupán arról van szó, hogy *egyes tüzoltók* elfoglaltságukon kivüli időben *— elvégzik a felmerülő javitási és karbantartási munkákat,* mivel régebbi foglalkozásuk folytán bizonyos szakértelemmel rendelkeznek. Igy például minden kivonulás után szükség van arra, hogy az észlelt hibákat, mint a fékek beállitását és egyes szelepek csiszolását kijavitsák, elveszett, vagy tönkrement kisebb alkatrészeket, tömlőszakadásokat, létratöréseket rendbehozzanak a következő kivonulásig. Ez természetszerüleg nem végezhető másként, mint a tüzoltóság keretén belül, de egyenesen *nevetséges is volna az* ilyen javitási munkák elvégzését idegenekre bizni, amikor a tüzoltók szabad idejükben ezeket a javitási munkálatokat elvégezhetik. Fölösleges pénz- és időpocsékolás volna másokkal dolgoztatni, amikor 595 ember ölbetett kézzel várja a következő kivonulást. Mit csináljanak ezalatt az idő alatt? Unatkozzanak vagy kártyázzanak? Ahelyett, hogy ezt tennék, elvégzik mindazt, amit a következő kivonulásig el kell és el lehet végezni.

— Hasonló a helyzet

a szegényházakban és a szeretetotthonokban is.

Itt 9 mühelyet mutattak ki és kiderül, hogy ezekben a „mühelyekben" kizárólag öreg szeretetotthoni ápoltak foglalkoznak apró házkörüli teendőkkel, javitásokkal, szerelési munkákkal anélkül, hogy külön mühelyük volna, külön helyiséggel, vagy felszereléssel rendelkeznének. A legjellemzőbb bizonyiték ebben a tekintetben az, hogy *az ápoltakon kivül egyetlen alkalmazottuk sincsen.*

— De

a temetkezési intézettel kapcsolatosan

kimutatott 11 mühely esetében is ugyanez a helyzet. A raktári munkások olyankor, amikor nincsen kivonulás, rendbehozzák a szállitásra váró koporsókat, jókarba helyezik a drapériákat, előkészitik a szemfedőket és a kereszteket. Csupa javitás és tatarozási munka. Ezek a „mühelyi" munkások is a temetések mellett megmaradó és rendelkezésre álló igen nagy időt használják fel, ha nem ezt tennék, tétlenségre volnának kárhoztatva. — Nem lehet tehát kifogást emelni az ellen, hogy nem lesik ölbetett kézzel a nap elmulását, hanem hasznositják magukat az üzem karbantartása körül.

— Pontosan ugyanez a helyzet

az egészségügyi telepen, a közvágóhidon, a kórházakban.

Ezeken a helyeken is *kivétel nélkül üzemi alkalmazottak végzik szabad idejükben a javitási és tatarozási munkálatokat,* mint ahogyan minden házmester a gondozására bizott házban természetszerüleg elvégzi azokat a kisebb munkákat, amelyek elvégzésének a szükségessége felmerül. Ezzel nem veszi el szakiparostól a kenyeret senki.

Ha ezeket az üzemeket leszámitjuk abból a nagy tömegből, amelyet az üzemellenes front feltárt,

legfeljebb 50 olyan javitómühely marad, amelyeket valóban mühelyeknek lehet nevezni.

Ezeket a mühelyeket azonban semmiesetre sem lehet megszüntetésre itélni, mert az üzem fenntartásához feltétlenül szükség van rájuk.

Javitómühely nélkül egyetlen komoly vállalat sem lehet meg.

Ha a nagyobb üzemeknek nem volna ilyen javitómühelyük, akkor az üzemmenet folytonosságában feltétlenül *zavarok állanának be.* A házinyomdának például van egy javitómühelye, amely 1300 városházi irógép karbantartásáról gondoskodik. Ezt a mühelyet fel kellene állitani, ha nem volna meg, mert az utóbbi esetben megakadna a munka a városházán. Elvégre a *városházi adminisztrációban dolgozó irógépek hibáit pillanatok alatt kell megjavitani.* Ugyanez a helyzet áll elő vizcsőrepedésnél, gázömlésnél, rövidzárlatnál, vagy autóbusz-defektusnál. Ezekben az esetekben *nem lehet versenytárgyalást kiirni és megvárni, amig beérkeznek az ajánlatok,* hanem fontos üzemi érdekből azonnal, pillanatok alatt kell a hibát kijavitani és az üzem müködésének folytonosságát helyreállitani.

Ezeket a javitómühelyeket fenn kell tartani, de természetesen csak a javitási munkálatok elvégzésére kell korlátozni müködésüket.

Azokat a kisebb jelentőségü visszásságokat és hatásköri tullépéseket, amelyek ezen a területen előfordultak, *megszüntetjük.*

— Ami már most a bizottság müködésének az eredményét illeti, ebből a szempontból háromféle elintézési módról lehet szó. Azokat a mühelyeket, *amelyekről kiderült, hogy egyáltalán nincsenek,* töröljük a kimutatásokból. Azoknál a mühelyeknél pedig, amelyek eddig többféle ágazattal iparkodtak maguknak nagyobb hatáskört és nagyobb müködési területet szerezni, *összevonást rendelünk el,* azoknál a mühelyeknél viszont, amelyeknek a müködésére *üzembiztonsági szempontból feltétlenül szükség van* a további fennmaradás mellett döntünk. Egyes mühelyekben elrendeljük a tulzott létszámu személyzet fokozatos csökkentését, — anélkül azonban, hogy bárkit is elbocsájtanánk. A csökkenés csak kihalási alapon történhetik.

Petrovácz Gyula azzal a kijelentéssel fejezte be nyilatkozatát, hogy

meggyőződése szerint általános megnyugvást fog kelteni a házimühely-problémának ez a megoldása az érdekelt iparosságnál.

A kiküldött bizottság jelentése, amely teljesen elkészült, a *törvényhatósági tanács legközelebbi ülésének a napirendjére kerül.* A tanács előreláthatóan magáévá teszi a bizottság határozatait. — amelyeket *mindvégig és kivétel nélkül egyhanguan hoztak meg.*

Tiz év óta nem volt ilyen jó müsor a ROYAL ORFEUM-BAN mint a februári müsor!

A Gázművek és a háziasszonyok

Megnyitották a főváros Gázműveinek bemutató helyiségét

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Szép ünnepség keretében nyiltak meg ma a Gázművek VI., Vilmos császár-ut 3. szám alatti uj bemutató és előadó helyiségei. A megjelenteket *Véssei* Ede dr., Budapest székesfőváros gázművei vezérigazgatója üdvözölte, melynek során ismertette a Gázművek propaganda tevékenységének fontosságát nemcsak a Gázművek, hanem a fogyasztóközönség szempontjából is. Az ujonnan megnyilt helyiségek is a közönség érdekeit szolgálják, mert ezekben *minden gázfogyasztó minden felmerülő kérdésre pontos és szakszerü választ kaphat.*

Kimutatta, hogy a Gázművek huszéves propaganda tevékenysége alatt főképpen *a háztartási gázhasználat terén* milyen fejlődést ért el. 1912-ben a propaganda megindítása előtti évben a háztartási gázfogyasztása mindössze 16.8 millió köbméter volt, az 1932. évben 82.6 millió köbméterre emelkedett. A háztartási gázhasználat tehát *több, mint négyszeres fejlődést mutat.* Ugyanezen idő alatt a fogyasztókészülékek állománya *70.000 darabról 215.000 darabra emelkedett,* amely állományban a bérleti készülékek száma közel 130.000 darabot tesz ki. Ezek a számok és eredmények azt is bizonyitják, hogy a technika mai állása mellett nincsen háztartási tüzelőberendezés, amely a gázkészülékeket akár higiénikus, akár kényelmi, akár pedig gazdasági vonatkozásban felülmulná.

A Háziasszonyok szervezeteinek nevében *Szegedy-Maszák* Aladárné mondott köszönetet a Gázművek igazgatóságának azért az odaadó munkáért, amellyel a Gázművek mindenkor a háziasszonyok segitségére siettek.

Ezután a Gázművek előadónője alig 25 perces előadás keretében *gyakorlatilag is bebizonyitotta a gázhasználat minden előnyét* és e rövid idő alatt készült négyszemélyes ebédet kóstolásra felajánlotta a megjelenteknek, hogy *saját maguk is meggyőződhessenek a gázon főtt ételek izletességéről.* A bemutató- és előadóhelyiségekkel kapcsolatos és a legmodernebb eszközökkel felszerelt mintakonyhában *állandó főzőtanfolyamok* lesznek, ahol a háziasszonyok nemcsak a gázfogyasztás előnyeit, hanem a legkülönbözőbb ételek elkészitésének módját is elsajátithatják.

A bemutató- és főzőelőadások minden kedden és pénteken délután 5 órakor lesznek, tanácsadóalkalmazottak pedig minden hétköznap *reggel 9 órától este 6 óráig minden gázfogyasztónak készséggel rendelkezésre állnak.* A főzőtanfolyamokra vonatkozó közelebbi felvilágositások *a helyszinen nyerhetők.*

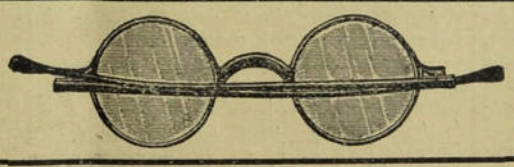
DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

KŐSZÉNBÁNYA ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT BUDAPESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5 ÉS 25-5-56 5-5

Családi házak tervezése, financirozása
okl. épitészmérnök és kőmüvesmester tagjaink által a legtökéletesebb sikerrel jár.
MAGYAR ÉPITŐ IPAROSOK SZÖVETKEZETE
Budapest, IV., Párisi-u. 1.
Telefonszám: 88-3-97.

Hátizsák, sátor és ponyva, pokróc, kötél és zsineget vehet olcsón
NEDELKÓ SÁNDOR
cégnél, Budapest, VII., Károly király-ut 15
Telefon: 41—5—07
94 éves cég

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, színházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

Hirek

Sürgős-e a centrále-ügy?

Értekezlet a Keresztény Községi Pártban

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főpolgármester által az ellenzék kivánságára a centrále ügyében összehivott rendkivüli közgyülésen az inditvány előterjesztésére nem került sor, mert a gyász jeléül *Kabakovits* József dr. bizottsági tag a tárgyalás elhalasztását kérte. Az ellenzék ezen elhatározását megérlelte az a körülmény is, hogy a Keresztény Községi Párt keddi értekezletén *Wolff* Károly inditványára egyhangulag kimondották, hogy *nem fogadják el Pfeiffer Ignác dr. bizottsági tagnak a centrále-kérdés sürgősségére vonatkozó inditványát.*

A Keresztény Községi Párt keddi értekezletén *Wolff* Károly elnökölt, meleg szavakkal parentálva el *Apponyi* Albert grófot. — Apponyi igazi lénye — mondotta *Wolff* — *Genfben bontakozott ki*, ahol óriási szellemi fölénnyel és erkölcsi erővel viaskodott a magyar igazságért. A Keresztény Községi Párt fájdalmas részvéttel áll a pótolhatatlan veszteség előtt és együttérzését küldi a genfi ravatal felé.

Platthy György végrendeletéről emlékezett meg ezután meghatott hangon *Wolff* Károly. — *Platthy* György nemes elhatározása — állapitotta meg *Wolff* — végrendeletével *olyan felkiáltójelet tett nemes élete után*, amellyel fényt vetett egész jellemére. Nagy gesztussal távozott *Platthy*, akit halálos ágyán is a főváros gondjai foglalkoztattak. Az egész főváros és az árvák, akiknek javára tudvalevően Veress Pálné-utcai házát hagyományozta, mindenkor *áldani fogják emlékét.*

A pártértekezleten még *Szőke* Gyula dr., *Joanovich* Pál dr., *Verebély* Jenő dr. és *Jakab* János szólaltak fel. *Wolff* Károly zárószavaiban rámutatott arra, hogy *az üzemi kérdésben a legcsunyább demagógia folyt*, mert nem a kisiparosokért és kiskereskedőkért folyt a küzdelem, hanem *a nagykapitalisták és nagyvállalkozók érdekében.*

Sas-táncest. A Saskör ezévi táncestjét február hó 18-án tartja meg Sipőcz Jenő és Wolff Károly fővédnöksége mellett a régi Saskör helyiségeiben. A Sas-táncest mindenkor jelentős esemény a bálok krónikájában s azon a Belváros polgárságának szine-java szokott megjelenni. A táncest bizottsága Kerezsy György dr. elnöklete alatt máris erős munkával dolgozik, hogy a régi, megszokott fényes sikert ez alkalommal is biztositsa.

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Hogyan táplálkozzék az influenzás beteg? A mostani nagy influenzajárvány alatt az angol orvosok tanácsokat adnak az influenzás beteg táplálkozására nézve, mert a helyes táplálkozásnak igen nagy befolyása van a betegség gyors és könnyü lefolyására: Tanácsaik ezek: 1. Az első két napon, ha láz van, az influenzás beteg ne fogyasszon szilárd táplálékot, hanem friss limonádét, oranzsádot, vagy hideg tejet. 2. A harmadik naptól kezdve, amikor a beteg már jobban van, könnyü, szilárd táplálék mellett igyék a beteg minél több tejet, mert a tej üditő, gyorsan emészthető és tápláló. 3. A lábadozás idejében testmeleget és energiát termelő fehérjéket, szénhidrátokat és zsirokat, különösen sok vajat és vajjal készült ételt adjunk a betegnek és napközben többször tejet. Ezeket a tanácsokat nálunk is meg kell fogadni, hogy a betegség lefolyása könnyü, a beteg fölépülése pedig gyors legyen.

A tisztviselők fizetésredukciója eltüntette a fővárosi költségvetés deficitjét

Nincs szükség a borfogyasztási adó csökkentése folytán előállott bevételi kiesés pótlására — A belügyminiszter nem kényszeriti a fővárost, hogy szubvencionálja az állami szinházakat

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A városházán nagy érdeklődéssel várják: mikor és hogyan dönt *Keresztes-Fischer* belügyminiszter a főváros 1933. évi költségvetésének jóváhagyásáról. A nagyarányu érdeklődésnek legfőbb magyarázata az, hogy az utóbbi napokban különböző hirek terjedtek el, amelyek szerint a költségvetési tételek közül többet lényegesen megváltoztatni óhajt a belügyminiszter. Nagy érdeklődés előzi meg annak a kérdésnek az eldöntését is, vajjon a kormány *miként dönt a borfogyasztási adó mérsékléséből származó* három millió pengős hiánynak a pótlásáról és hogy a belügyminiszter valóban megköveteli-e a fővárostól az *Operaház 200 ezer pengővel való támogatását*, amint ezt „beavatott" körökben hiresztelik. Az *Uj Budapest* munkatársa megtudta, hogy szerdán a pénzügyminiszteriumban *döntő tanácskozás volt* a költségvetés jóváhagyása ügyében. Erről a tanácskozásról és a költségvetés jóváhagyásával kapcsolatos kérdésekről beszéltünk *Lamotte* pénzügyi tanácsnokkal, akihez azt a kérdést intéztük, hogy *mikorra várható a jóváhagyó leiratnak a megérkezése a városházára.* Szóvátettük előtte a *jóváhagyással kapcsolatosan terjesztett* hireket is.

Lamotte Károly dr.
pénzügyi tanácsnok

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Ugy tudom, hogy a legutóbbi napokban a pénzügyminiszteriumban tartott megbeszélésen

befejeződtek a költségvetés jóváhagyásával kapcsolatos előzetes tárgyalások.

Most már nincs semmiféle akadálya annak, hogy a *jóváhagyás megtörténjék.* Értesüléseim szerint *már a legközelebbi napokban* aktuális lehet a jóváhagyó leiratnak a megérkezése a városházára. Mi a jóváhagyástól függetlenül is azok között a keretek között mozgunk, amelyeket a bevételi lehetőségek szabnak meg számunkra. A törvényes rendelkezések szerint jóváhagyás hiányában a *megelőző költségvetési keretek között* kell gazdálkodnunk. *Ez történt most is.*

— Ami azt a kérdést illeti, hogy *miképp történik gondoskodás* a borfogyasztási adó mérséklése miatt előálló hiány pótlásáról, ebben a tekintetben *a helyzet tulajdonképpen már kialakult.* A tárgyalásokon a legfontosabb kérdés az volt, hogy *mivel pótoljuk a borfogyasztási adó mérséklése következtében előálló hárommillió pengős hiányt.*

A legutóbbi kormányrendelet, amely a tisztviselői fizetések ujabb csökkentését irja elő, tulajdonképpen már meg is oldotta ezt a problémát.

A tisztviselői fizetések leszállitása következtében a személyzeti kiadások a városházán *1,700.000 pengővel csökkennek*, igy tehát már csak *1,300.000 pengőnek a pótlásáról kell gondoskodni.* Ez nem olyan nagy összeg, hogy *komolyabb zavarokat idézne elő a fővárosnak az üzemekkel együtt több, mint 200 millió pengős évi budgetjében.* Ugy tudom, hogy a költségvetésnek ez a része változatlanul kapja meg a jóváhagyást és *majd csak az év folyamán gondoskodunk az előálló bevételi hiánynak a pótlásáról.*

Felvetettük *Lamotte* tanácsnok előtt azt a kérdést, hogy kötelezni fogja-e a belügyminiszter a fővárost az *Operaháznak kétszázezer pengővel való támogatására, vagy sem. Lamotte* tanácsnok igy felelt:

— Tudomásom szerint ez a kérdés teljesen lekerült a napirendről. *Legilletékesebb helyről* származó értesülésünk szerint

Keresztes-Fischer belügyminiszter nem óhajtja a fővárost az Operaház támogatására rákényszeriteni.

Azok a hirek, amelyek szerint a belügyminiszter ezt a kétszázezer pengős tételt beiktatja a költségvetésbe, egyáltalán nem felelnek meg a valóságnak, ami azt jelenti, hogy *Petrovácz* Gyula álláspontja *legfelsőbb kormánykörökben is győzedelmeskedett.*

A Kispipa és a városszéli telepités. A közeli napokban nagyfontosságu értekezlet fog lezajlani a Kispipa vendéglőben, ahova nagy buzgalommal toborozzák az épitőipari érdekeltségeket. Arról van szó, hogy megszervezzék azt a mozgalmat, amellyel a szóbanforgó érdekeltségek, akik kis-exisztenciáknak nevezik magukat, a létesitendő városszéli telepitésnél munkához és kereséthez juthassanak. Az akció élén *Pál L. Leó* zuglói épitész áll, aki a halálsorompó eltüntetését illetően ködös elgondolásaival vonta néhány esztendővel ezelőtt magára a közfigyelmet. A felhivás, amelyet szerkesztőségünkhöz is eljuttattak, arra mutat rá, hogy az *erők szabadjátéka, a nyilvános versenytárgyalás, az épitőipari érdekeltek zöme részére nem jelent egyebet, mint amolyan tömeg-ricsajt, amelyet nyomon követ a kiábránditó macskajaj. Pál L. Leó* megalapozott munkarendszert kiván, amelyet kezdve a legjobban rászorultaktól felvett pontos és lelkiismeretes adatgyüjtéstől egészen a legjobban rászorultaknak munkábaállitásáig a becsületesség és céltudatosság kell, hogy jellemezzen. A felhivás azzal vádolja a főváros középitési ügyosztályát, hogy ott a *szociális kezdeményezésnek alig találja nyomát Pál L. Leó.* Csak amolyan *diplomatikus ügyeskedést* lát, folytatását annak a bosszantóan nevetséges játéknak, amellyel heteken, hónapokon keresztül *halasztgatták* a munkák kiirását. Azt kivánja *Pál* épitész, hogy főleg az inségkataszter tagjait kell a munkához juttatni. Hogy mit fognak *néminemü fröccsözés és pohár sörök* mellett a Kispipában a *Pál* L. Leó által odatoborzott érdekeltségek elhatározni, nem tudjuk, de nem is tartjuk fontosnak. A főváros a városszéli telepités munkálatait a részére törvényszerüen előirt módon, a Közszállitási Szabályzat alapján adja ki, a szociális elgondolást azzal bizonyitva, hogy egy-egy vállalkozónak csak *egy-egy ikerház épitését fogja juttatni.* Ezen tulmenően a *szabad versenynek utjába állani nem lehet, nem szabad nemzeti ajándékot* osztogatni versenytárgyalás nélkül azoknak, akiknek erre talán egyetlen jogcimük lenne, hogy sürün látogatják a Kispipa értekezleteit. Szociális érzéket pedig sem a főváros középitési ügyosztálya, sem *Borvendég* alpolgármester, akinek hatáskörébe ez az ügyosztály tartozik, *nem kér kölcsön sem Pál épitésztől, sem a Kispipa fröccsöző asztaltársaságától.*

Előadás a Saskörben. Körösi Csoma Sándor nyomdokain Nyugat-Tibetben cimmel tartott előadást a Saskörben Baktay Ervin iró. Az előadáson nagy és előkelő közönség jelent meg, közöttük Nagy Ferenc tanácstag és neje, Szlovák Pál tanácsnok, Várhidy Lajos és sokan mások a belvárosi polgárság köréből. Szines, lebilincselő, közvetlen előadásban ismertette az előadó tibeti utját, amelyen Körösi Csoma Sándor egykori küzdelmes utjának minden állomását megállapitotta és felkereste, mindenütt emléktáblát állitva a nagy magyar kutató emlékének. A nagyértékü előadásért Kerezsy György dr. mondott köszönetet a jeles irónak.

A Kálvin-tér problémája

Csilléry Dezső előadása a Mérnök-egyletben

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Csilléry Dezső Beszkárt igazgató szerdán este igen érdekes előadást tartott a Magyar Mérnök és Épitész Egyletben, amelyben a Kálvin-tér közlekedési rendjével foglalkozott. Megállapitotta *Csilléry*, hogy főleg a géperejü közlekedés elterjedése miatt oly óriási mértékben emelkedett a nagyvárosok utcai forgalma, hogy a komplikáltabb forgalmi gócpontokon a közlekedési rendőrség adminisztrációs intézkedésekkel már *legtöbbször nem tudta a közlekedést biztositani*, a szóbanforgó teret át kellett épiteni vagy rendezni. Igy történt ez Budapesten is a legutóbbi esztendőkben a *Baross-tér*, az *Oktogon-tér*, a *Berlini-tér* átalakitásával lehetett csak megteremteni a közlekedési rendet. Legutóbb a *Rákóczi-ut—Kossuth Lajos-utca torkolatát* épitették át; az időközben megkezdett gazdasági depresszió miatt azonban *több fontos gócpont átépitésére már nem került sor.* Ezek között első helyen emlitendő a *Kálvin-tér*, amely egyrészt szabálytalan alakja, másrészt hat igen nagyforgalmu utcának a betorkolása és különösen a villamosvasuti vágányok nem megfelelő elhelyezése miatt a közlekedési államrendőrség szemében állandóan erősen szuró szálka.

Csilléry szerint helyes az államrendőrség álláspontja, és különösen ha előretekintünk a Borárus-téri hid megépitésének idejére, amikor a Kecskeméti-utcának és a Ráday-utcának a forgalma a maihoz képest előreláthatólag erősen megnövekedik, *elodázhatatlan a kérdés előkészitése.*

A Kálvin-téri probléma megoldásának két kulcsa van: az egyik az, hogy a belvárosi vonalnak az a része, amely a Kálvin-tér és Apponyi-tér közé esik, *felhagyandó*, tekintettel arra, hogy a Kecskeméti-utcai nagy közuti forgalom miatt a villamosvasuti forgalom egyre nagyobb bonyodalmakat okoz. Ennek a felhagyandó belvárosi vonalrésznek a pótlására Budára a Vámház-körutón és Ferenc József-hidon át, a pesti Dunapartra az Országház-tér felé pedig a Vámház-körutón és a Ferenc József-rakparton *megnyiló utazási lehetőségek* jönnek számitásba. A megoldás másik kulcsa az, hogy a Kálvin-tér közelében a Baross-utca és Üllői-ut közötti *háztelkek igénybevételével vágányösszeköttetést létesit a Beszkárt*, ami által lehetővé válik, hogy ugy a Baross-utcában mint az Üllő-uton a Kálvin-tér torkolatában csak egy vágány maradjon. Ez a változtatás nagyjelentőségü azért, mert ennek a két nagyforgalmu közlekedési utnak az egyvágányu és egyirányu villamosvasuti forgalom számára való rezerválása *sokkal egyszerübb müszaki megoldást és forgalmi lebonyolódást tesz lehetővé*, mintha ugyanezt négy vágánnyal kellene megtenni.

Csilléry Dezső véleménye szerint a *Kálvin-téri közlekedési problémának ez az egyetlen kulcsa* és csak igy lehet a Kálvin-térhez is bevezetni az egész világon mindenütt bevált körüljárási rendszert, amely legkevesebb rendőri beavatkozást és igazitást igényel. A nagyszámban egybegyült előkelő mérnöki közönség élénk érdeklődéssel és tetszéssel fogadta *Csilléry* igazgatónak tervekkel és rajzokkal is illusztrált előadását.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYARU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-52.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/b.
Gyár: VI., Jász-utca 14. szám
TELEFON: AUTOMATA 919—12.

BUKOVA LAJOS
ÉPÜLETÜVEGES
ÉS KÉPKERETEZŐ
Budapest, IX., Lónyay-utca 48.
TELEFON: AUT. 870-26

Tündérpalota Budán

Megnyilt a Claridge

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Budán, a Böszörményi- és Gaál-utca sarkán, a csendőr laktanyával szemben, szinte egyik napról a másikra kiemelkedett a földből egy tündérpalota, amelynek homlokzatára a Németvölgy, Mártonhegy, Farkasvölgy, Orbánhegy és Naphegy vidéken lakó közönség legnagyobb örömére az került, hogy ebben a tündérpalotában megnyilik a „Claridge" étterem, söröző és táncpalota. Nap-nap után várták, hogy ez a világvárosi berendezésü, bizarr és finom izléssel kiképzett palota mielőbb megnyiljon, hogy abban a mindennapi robot után a saját igényeinek megfelelően pihenést és szórakozást találjon. A vágya a Németvölgy és környékének, kulturált lakóinak beteljesedett. Ma ott áll Budapesttől távol, de Budának legszebb helyén, ahol nap-nap után szinte óráról órára a legszebb bérházak, bérvillák és magánvillák a földből kiemelkednek, ahol valamikor Buda belső körutja fog kiépülni és szolgálja azt a célt, amire hivatva van, hogy ott messze, messze Budán, a centrumoktól távol nyujtson az igénnyel biró közönségnek olyat, amit eddig messze utazással tudott csak elérni. Hogy mit kiván nyujtani a „Claridge" a budai közönségnek, azt legegyszerübben az épület leirásával ismertethetjük.

Az épület kivül Montecarló, Nizza, vagy Abbázia kurszalonjaira emlékeztető. Este pedig mint a müncheni Wintergarten vagy mint a párisi „Folies Bergere" fényárban uszó etablisménok. A Böszörményi- és Gaál-utca sarkán lévő főbejárat tágas előcsarnokba vezet. A Gaál-utcai oldalon van a Kék terem, itt ugy az 5 órai teánál, valamint a vacsoránál is terjedelmes és rugalmas a lábakat nem fárasztó táncparkett áll a táncolni vágyó közönség rendelkezésére. A tánczenét elsőrangu zenekar szolgáltatja. Az előcsarnokból jobbra, a Böszörményi-uti oldalon van a Narancs-terem, ahol a reggeli, vagy uzsona kávé, fekete kávé, rövid vacsora, vagy akár egy pohár sör, vagy bor mellett az összes számottevő belföldi és külföldi napi, heti képes lapok olvashatók. Az előcsarnok jobb oldalán tágas lépcsőház vezet az alagsorba, másrészt az emeletre. Itt vannak elhelyezve a bridge- és rummy-szalónok. Az épület emeletének szögletét gyönyörü kilátásu és különösen garden partira alkalmas kisebb terem foglalja el. Tőle jobbra esik a terjedelmes nyári terrassza-helyiség. Végül a Gaál-utcai oldalon külön bejáron át az alagsorban elhelyezett családi söröző talált elhelyezést.

Külön említést érdemel az üzemnek a korszerü technika minden eszközével fölszerelt és a hygénikus követelményeknek mindenben megfelelő konyhaberendezés. A konyha mellé épitett külön kávékonyha, a legujabb Junkers gépekkel van felszerelve, amelyek a kávét teljes frisseségében öntik közvetlenül a csészébe. Az ételek, az italok mind elsőrangunak, dacára annak, az árak igazán polgáriak, mert egy pohár sör 26 fillér, egy fekete kávé 50 fillér, egy uzsonna kávé 70 fillér. Ezeknél olcsóbb árakat még egy kevésbbé hozzá hasonló üzemben sem lehet találni.

Ennek tündérpalotának a tulajdonosa Tachler Lajos János. Tachler egy vérbeli szakember. A vendéglős, szállodai szakmát a világhirre szert tett Marschall Józsefnél tanulta, aki valamikor Budapest legelőkelőbb szállodájának, éttermének és kávéházának az „Angol Királynő"-nek volt a tulajdonosa, ahol külföldi fejedelmek és a magyar főurak fordultak meg. Tachler ott szivta magába az izlést, a jó modort.

A szakmának a továbbképzésére pedig megfordult a külföld összes kultur államaiban és azoknak fővárosaiban rövidebb, hoszabb időt töltött, igy Bécsben, Párisban, Londonban és Nizában, stb., stb. De ott nemcsak a szakmai tudását növelte, hanem az összes világnyelveket is megtanulta. Tachlert 1904-ben meghivták a budapesti Hungária Szállodába, s ott szobafőnök volt, majd 1912-ben Pöstyénben megnyitotta a „Termia-Palace-t", 1914 óta pedig a Hungária Club-nak gazdasági főnöke volt, mindaddig, amig a Claridge-t meg nem épitette és meg nem nyitotta. A Claridge megnyitása egy ünnepi esemény volt, autó autó hátán állt a Böszörményi-uton és szebbnél-szebb közönség töltötte meg a tündéri termeket. A megnyitó estén megjelentek: Mr. és Mrs. Carr (a centrale igazgatója), Kramer Ernő ezredes és neje, Márton Miksa, Chrampach Félix és neje, Beck bárónő, továbbá a budai és pesti társadalmi élet kitünőségei.

GAZDASÁGI ÉLET

Kávé-paritásra kell hozni a járdafoglalási dijakat!

A kávések ipartestületének ujabb elszánt hadjárata a főváros zsebe ellen

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Homonnay Tivadar dr. szombat délutánra hivta össze a városgazdasági szakbizottság ülését, melynek napirendjén több fontos tárgy szerepel. Igy tárgyalja a szakbizottság a *Hangli* bérbeadására vonatkozó polgármesteri előterjesztést. A polgármester, szemben a dunaparti kávések szemérmetlen kartel-ajánlatával, a legtöbb bért igérő pályázónak, *Rónai* Ödönnek kivánja juttatni a bérletet. Kétségtelen, hogy a polgármesteri előterjesztést *egyhangulag véleményezi* a városgazdasági szakbizottság.

Tárgyalja a bizottság *a járdafoglalási dijak megállapitására vonatkozó polgármesteri előterjesztést is.* Az elmult esztendőben érvényben volt dijak változatlanul való fenntartására tesz javaslatot a polgármester, amely szerint *tizenkét osztályba csoportositják* fekvés szerint a gyalogjárókat és a dijszámla végösszegéből tiz százalék engedményt adnak. Az I. osztályban hét pengő, a XII. osztályban egy pengő a négyzetméterenkénti és évenkénti járdafoglalási dij.

Meg kell jegyeznünk, hogy a világháboru előtt érvényes dijak a háborus időkben *ötven százalékkal csökkentek* és ezek a csökkentett dijak évről évre érvényben maradtak a háboru után is. *Egyenesen felháborító* tehát a kávések ipartestületének küldöttségjárása és kérvényezése, amely azt célozza, hogy a főváros jelentékeny engedményt adjon a kávésoknak s vendéglősöknek a járdafoglalási dijakból, sőt olyan hangok is hallatszanak, hogy amennyiben a főváros a kávések ezen kivánságát nem teljesiti, akkor *terrassz-sztrájkot kezdeményeznek a kávések,* arra kényszeritve vendégeiket, hogy a levegős és napfényes terrassz helyett a téli füstös helyiségekben igyák meg a zaccos feketéjüket.

A városházán és általában várospolitikai körökben *óriási felháborodást keltett* a kávések ezen ujabb merénylete a közönség zsebe ellen. A városgazdasági bizottság ülésén szakszerüen rá fognak mutatni arra, hogy szemben a járdafoglalási dijaknak a békebeli ötvenöt százalékos árnak *negyvenöt százalékra* való csökkenésével a kávéházi kávé és általában a kávéházi szolgáltatások ára, beleértve a borravalót is, *a békebeli háromszorosára emelkedett.* A városházán az a tendencia, hogy *kávé-paritásra kell emelni a helyfoglalási dijakat,* amely esetben nem hét pengő, hanem *harminc és harmincöt pengő* lenne az I. kategóriában a terrassz négyzetméterenkénti dijtétele.

Nyolclakásos társasvilla épül a Városmajorban

Értesülésünk szerint, mihelyt az időjárás megengedi, uj, modern öröklakásos társasvilla épitését kezdi meg vitéz Darvas Lajos okl. mérnök, épitési vállalkozó, a Városmajorban, a Maros-utcának azon a részén, ahol az utcának csak az egyik oldalán vannak házak, a másik oldalán pedig a Városmajor pompázó parkja huzódik.

A közönség figyelme ujabban a kisebb társasvillák felé fordult, amelyek már nem emlékeztetnek bérkaszárnyákra és minél kevesebb szomszéddal zárják össze egy életre a lakástulajdonost.

Bizonyára sokan fogadják majd érdeklődéssel az uj társasvilla-épitési akciót, mert alig lehet ideálisabb helyen uri öröklakásokat elképzelni, mint itt, bent a városban és mégis gyönyörü, pormentes, csendes őspark közepén.

Érdekes véletlen, hogy ez az első öröklakásos társasház a környéken, pedig a Városmajornak ez a része szinte magától kinálkozik a saját otthon után vágyódó városlakó, tisztviselők számára. Itt igazán megtalálhatja mindazt, amire pihenési idejére vágyik, a csendet, jó levegőt, szemetlelket gyönyörködtető kilátást és a jó közlekedés folytán a várossal való szerves kapcsolatot.

Rumszauer György és Wimmer László épitészektől megszereztük az uj társasház emeleti alaprajzát és homlokzatát. E két épitésznek már több megvalósult társasház-tervét közöltük rovatunkban és az itt közölt két terv, ugy véljük, nemcsak az öröklakás-vásárlókat fogja érdekelni, hanem mindenkit, akinek csak valami kis köze van a modern épitőművészethez.

Sikerült kis lakások ezek — mint a rajzok mutatják —, a mai modern ember életszükségletére méretezve és felszerelve. Nagy gyakorlatot elárulló, jól elrendezett alaprajza ugyszólván előre megorganizálja egy kis család harmónikus életét. Itt igazán csak jól érezheti magát mindenki, mert ilyen lakást nem nehéz és főleg nem költséges adminisztrálni.

Mindössze nyolc lakás lesz az egész házban, emeletenként kettő, egymástól tökéletes hangszigetelés el elválasztva. Az összes lakószobák utcaiak, nagy ablakaikkal és tágas erkélyeikkel a Városmajor parkjára. Minden lakásban két W. C., azonkivül lakásonként 1—1, menyezetig érő, beépitett garderobe-szekrény lesz.

A müleirás szerint az egész ház elsőosztályu kivitelben készül, a legujabb és háztartás gondjait megkönnyitő, legcélszerübb felszerelések felhasználásával. Jóminőségü és gondos kivitele ellenére azonban a lakások vételára szinte hihetetlenül olcsó. Már 15.000 pengőért is megszerezhető pompás kis lakások egyike.

Ezen a környéken különösen jól kamatoztatják a beléjük fektetett tőkét a bérlakások. Sürün előfordul, hogy egyes jófekvésü utcai lakások a 10 százalékon felüli kamatozást is biztositják. A 8 százalékos kamatozást pedig minden körülmények közt meghozzák.

A „Városmajor Park" társasház — mint értesülünk — augusztus hó elsejére beköltözhető lesz, annál is inkább, mert az egyik emelet lakásait máris megvásárolták. Érdeklődni és a lakásokat lekötni a vállalkozónál, vitéz Darvas Lajos mérnöki irodájában: IV. ker., Királyi Pál utca 20. sz. Tel.: 86-2-96, vagy a tervezőknél: Rumszauer és Wimmer épitészek tervezői irodájában, II. ker., Gábor Áron-u. 8. sz. Telefon: 64-6-84 lehet.

Két és fél pengő a Leszámitoló osztaléka. *A magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Bank* igazgatósága a február 8-án báró dr. *Madarassy-Beck* Marcel elnöklete alatt megtartott ülésén megállapitotta az intézet 1932. üzletévi mérlegét és zárszámadásait, amelyek szerint a tiszta nyereség 1,420.159.29 pengő, az előző évi 1,787.780.43 pengővel szemben. Elhatározta az igazgatóság, hogy a február 23-án megtartandó 63. rendes közgyülésnek 2.50 pengő osztalék kifizetését (tavaly 4 pengő) fogja javasolni, továbbá, hogy az osztalék leszállitása dacára a tavalyival azonos összegek, vagyis az alapszabályszerü 5 százalékos 36,545.43 pengő helyett 200.000 pengő a tartalékalap növelésére, 400.000 pengő a nyugdijtartalék javára, 50.000 pengő pedig a báró Madarassy-Beck Miksa-segélyalap javára fordittassék és az 1933. év számlájára 106.159.29 pengő (tavaly 89.250.76 pengő) vitessék elő.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a X. ker. Külső Jászberényi ut 42.528/4. hrsz. telken létesitendő városszéli telep épitéséhez szükséges **görpálya épitési** munkára.

A bánatpénz tekintetében a fennebb emlitett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai ivenként 0.50 pengőért kaphatók 1933. évi február hó 8.-tól kezdve naponta d. e. 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály IV., Központi Városháza, III. em. 342. sz. szobájában.

Helyszinrajz megtekinthető és a szükséges felvilágositás megszerezhető Péchy László főmérnök előadónál, a Központi városháza, III. em. 335. ajtó alatti hivatalos helyiségben.

Az ajánlatok **1933. évi március hó 1-én (szerda) d. e. ½11 óráig** a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály III. em. 350. sz. szobájában adandók be. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanazon ügyosztály üléstermében (III. em. 354. sz.) 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi február hó 6.-án.

A székesfőváros polgármestere.

IDEÁLIS OTTHONA BETEGNEK ÉS ÜDÜLŐNEK a
Dr. Pajor Szanatórium és Vizgyógyintézet
Budapest, VIII., Vas-utca 17. szám
Bel-, ideg-, asztma-, szivbetegek stb. felvétele
SEBÉSZET, SZÜLÉSZET, ORTOPÉDIA, ZANDER
Rádiumkezelés, bélfürdők (Darmbad)

SCHMIDT TESTVÉREK
Nyomdafestékgyár Rt.
Telefon: Aut. 953-85. Táviratcim: Farbenschmidt Rákospalota. — M. Kir. Postatakarékpénztári csekkszámla szám: 52850. — Folyószámla az Angol Magyar Bank központjánál
Gyárt: Kő-, könyvnyomdai-, valamint offsetfestékeket.
Mint különlegességeket készit: Speciális gyártmányu olaj-mélynyomó festéket, anilin guminyomó és bádognyomó festékeket.
Gyár és központi iroda: Rákospalota, Pázmány-u. 41

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 48-1-32.

Szemlédő, müvirág és temetkezési cikkek
Gyári raktára **SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF**
Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 8.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 537—12.

ÁMON ANTAL ÉS FIAI
út-, csatorna- és betonépitési vállalat
VIII., Futó-utca 10 Telefon: 30-3-85

HALMOS ISTVÁN és FIA
kövezőmesterek, utépitő vállalkozók
X., Halom-utca 25.
Telefon: 33-9-52.

Helfenstein Károly
kövezőmester, utépitő vállalkozó
VI., Hungária-körut 71
Telefon: 91-3-64

Handl István
kövezőmester
III., Pacsirtamező-u. 7
Telefon: 62-0-28

Hajnal Imre
okl. mérnök kövezőmester
IX., Üllői-ut 55.
Telefon: 38-6-93.

Krausz Ferenc
kövezőmester
VI., Hungária-körut 71
Telefon: 91-3-64

Neumann Ferenc
okl. mérnök kövezőmester
VII., Egressy-ut 34
Telefon: 96-6-40

Obendorfer József
kövezőmester
VIII., Ludovicum-u. 18
Telefon: 38-4-65

Obendorfer Károly és Rudolf
okl. mérnök, kövezőmesterek
I., Horthy Miklós-ut 29
Telefon: 69-2-99

Reinisch és Wohl
okl. mérnökök kövezőmester,
épitési vállalkozók
VII., Ajtósi Dürer sor 7
Telefon: 38-0-62

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

Schaffer Antal
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Darányi Ignác-utca 21
Telefon: 52-2-91

Schaffer György
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Felvinci-u. 17
Telefon: 52-3-64

Spányi Ernő
okl. mérnök, kövezőmester
I., Németvölgyi-ut 33.
Telefon: 57-9-91

vállalkozás

A legolcsóbb ajánlatok rejtélye

Az utépitkezéseknél a legerélyesebben letörik a munkabér-uzsorát és a kizsákmányoló üzletpolitikát

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A mult évi közmunkáknál, különösen a legujabban konjunkturálisnak feltüntetett utépitésnél, *nagyon gyakori jelenség volt* egyes vállalkozók részéről *olcsó munkabérek, fuvarbérek alkalmazása, a szállitók teljes anyagi kihasználása.* Ez végeredményében nemcsak a munka kivitelénél jelentkezett hátrányosan, hanem a *nem kereső alvállalkozók anyagi tönkremenését is eredményezte:* ezáltal is csökkentve az állam bevételeit. Az utépitő iparban a kövezőmesterek ipartestülete tudvalevőleg minden évben *kollektiv szerződést köt* a szakszervezeti kövezősegédekkel és *ez a szerződés képezi a kalkuláció alapját.* Ugyancsak megállapitja *a napszámosok és egyéb alkalmazottak átlagos órabérét.* Ennek ellenére

igen sok munkánál husz százalékkal a kollektiv szerződés alatt dolgoztatták a kövezősegédeket és huszonöt fillérért a napszámosokat.

Ezenkivül *igen sok fuvaros siratja még ma is a pénzét,* mit megérdemelt munkája után kellett volna kapnia.

Ily erkölcstelen felfogás mellett — mely végeredményben a munkásságot mindjobban szélsőséges irányba kergeti —

még elképzelhetetlen olcsó árak mellett is ki lehet husz-harminc százalék hasznot hozni.

Lehetetlenné téve ezáltal, hogy becsületesen kalkuláló és fizető iparosok *munkához juthassanak.*

Az érdekelt iparosok állandóan rámutattak ezekre a visszásságokra és ennek eredménye volt, hogy

a II. ügyosztály a mult esztendőben igen helyesen sohsem a legolcsóbbnak, hanem általánosan a harmadik vagy negyedik helyen állott reálisan legolcsóbbnak adott munkát.

Sajnos, *ma már ez a megoldás sem elegendő garancia,* mert minden vállalkozó utépitő *minden áron kénytelen munkához jutni és önkénytelenül önmaga is árrombolóvá válik.* Ez megakadályozandó a kövezőmesterek ipartestülete kérésére a II. ügyosztály megbeszélést tartott, melynek eredményeként

a folyó évi munkákra vonatkozólag szigoruan ellenőrzi, hogy a vállalkozók betartják-e ugy a kövezősegédekkel való kollektiv szerződést, valamint ugyancsak az ipartestület által megállapitott napszámos-, tanonc- és egyéb órabéreket.

Tudomásunk szerint *tisztességes iparos körökben nagy örömmel fogadták ezt a kikötést,* mert a mai gazdasági viszonyok mellett, *mikor ugyszólván csak hitelezéssel képes a főváros munkát kiadni,* a munkanélküli iparosok csakis igy képesek majd munkához jutni. A régi becsületes iparosokat pedig a fővárosnak *eminens érdeke, hogy ne engedje elpusztulni.*

Uj kétmilliós szükségmunka terveit készitette el Király műszaki főtanácsos

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály aktuális tennivalói

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A hirtelenül tavasziasra fordult időjárás felveti azt a gondolatot, hogy azokat a szükségmunkákat, amelyeknek folytatását, nem egy esetben megkezdését is a téli fagy miatt betiltotta az ut- és csatornaépitési ügyosztály, *meg lehet inditani.* Ettől függetlenül azonban méltán érdekli a közvéleményt az a probléma is, *mi fog történni az őszi akción tulmenően a szükségmunkákkal,* lehet-e arról szó, hogy az elmult esztendőben anyira jól bevált hitelezési alapon *uj szükségmunkákat ir ki és kezd el a főváros.* Ezekről a kérdésekről hosszabb beszélgetést folytattunk *Király* műszaki főtanácsossal, az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetőjével, aki valóban fáradhatatlanul és nagy szakértelemmel és ami a városházán igen fontos, *minden bürökratizmustól mentesen* intézi a szükségmunkák ügyét. Az aktuális kérdésekről

Király Kálmán
műszaki főtanácsos

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A vezetésem alatt álló ügyosztály legfőbb törekvése az volt, hogy mire a költségvetés jóváhagyása leérkezik a belügyminiszteriumtól, ki legyenek irva mindazok a versenytárgyalások, amelyek a *szokásos évi általános javitási munkálatok végzésére tartatnak meg.* Ez a törekvés minden tekintetben sikerültnek mondható, mert ugy a kerületek *kövezetjavitási és kisebb uj kövezői* munkáira, mint a kerületek *aszfaltburkolási, javitási és kisebb uj aszfalt-burkoló munkáira* is kiirtuk a versenytárgyalást, sőt ezek a versenytárgyalások már a *jövő keddjén* le is járnak. Meghirdettük a versenytárgyalást *hétszázezer négyszögméter makadámut-terület olajjal való portalanitására* is, ez a versenytárgyalás a *jövő hét keddjén* fog lejárni.

— Arra vonatkozóan, hogy *mikor kezdhetjük meg a félbehagyott szükségmunkák* folytatását, még nem tudok nyilatkozni, mert minden az időjárás további alakulásától függ. Az utépitések közül félben maradtak a *Budafoki-ut* egy részének topeka-aszfalttal való kocsiut burkolása, a *Budaőrsi-ut* részben való kocsiut épitése, a *Hidegkuti-ut* beton-kocsiutburkolása, illetőleg részben kiskővel való burkolása, a *Németvölgyi-ut* egy részének kiskőburkolása, a *Szentendrei-ut* egy részének betonnal való burkolása, a *Kálvária-utca* egy részének topeka-aszfalttal és gyalogutjának öntött aszfalttal való burkolása, a *Losonczy-ut* öntött aszfalttal való burkolása, a *Gubacsi-ut* egy részének bazalt-kockával való burkolása és a *Hungária-körut* egy részének betonnal való burkolása. *Nagyobbrészt tavaszra maradtak a csatornaépitések,* teljesen tavaszra maradt a *Telep-utca* egy részének keramittal való burkolása.

— Az ut- és csatornaépitési ipar tovább való foglalkoztatása érdekében *megkezdjük egy uj szükségmunka-akció anyagának összeállitását.* Egyelőre mintegy *kétmillió pengőnyi uj ut- és csatornaépitési szükségmunkát tervezünk,* ugyanazon hitelmüveleti alapon, mint ahogyan azt az elmult esztendőben kiirtuk.

— Az *ujonnan kiirásra kerülő szükségmunka utépitési tételei* a következők lesznek: a *Nagykovácsi-ut* (Petneházy réttől a határig), a *Sashegyi-ut és a Zólyomi-ut* (a Vasgereben-utca és Németvölgyi-ut között), a *Gyáli-ut* (a Vágóhid-utca és Hungária-ut között), továbbá a *Páva-utca* (a Tompa-utca és Tűzoltó-utca között).

— Az ujonnan kiirandó *csatornaépitési szükségmunkák* a következők lesznek: a *Somorjai-ut* (Fürj-utca és Sashegyi-ut között), a *Sashegyi-ut* (a Korpanai-utca és Zólyomi-ut között), a *Zalai-ut* (a Kutvölgyi-ut és Zugligeti-ut között), a *Torday-ut és a Szarvas Gábor-utca* (a Szarvas Gábor-utca és Kutvölgyi-ut, illetőleg Fészek-utca és Torday-ut között), *Névtelen-utca* (a Budaőrsi-ut és Haraszti-utca között), *Vöröskő-utca* (a Fodor-utca és Nárcisz-utca között), *Kapy-utca* (a Csalán-utca és Csévi-utca között), a *Törökvész-ut* (a Gábor Áron-utca és Névtelen-utca között), *San Marcó-utca* (a Kiscelli-ut és Föld-utca között), *Vályog-utca* (a Föld-utca és 17.028 hrsz. között, *Fáy-utca, a Frangepán-utca és a keresztező utcák egy része* (Béke-ut és Szent László-ut között), a *Jávorka Ádám-utca és a keresztező utcák egy része* (Hajtsár-ut és Rákospatak között), a *Szobránc-utca és a keresztező utcák egy része* (Besnyő-ut és Egressy-ut között), a *Kerékgyártó-utca és a keresztező utcák egy része* (Körvasut sor—Rákospatak között), a *Szatmár-utca és a keresztező utcák egy része* (Fürész-utca és Öv-utca között), a *Szugló-utca* (Rákospatak és Öv-utca között), a *Miskolczi-utca* (Szugló-utca és Mogyoródi-ut között), a *gr. Gvadányi-utca* (Bonyhádi-utca és Szugló-utca között), a *Szentmihályi-ut, Szigligeti-utca, Megyeri-utca és a keresztező utcák* (Füredi-utca és Kerepesi-ut között).

— Ezekre a hitelben való épitkezésekre természetesen csak az *összes illetékes faktorok jóváhagyása esetén kerülhet sor.* Megvan azonban minden remény, hogy az annyira bevált hitelmüveleti alapon való ut- és csatornaépités *ez alkalommal is találkozni fog a törvényhatósági tanács és a közgyülés akaratával.*

Uj kiirások:

Kövezetjavitási és kisebb uj kövezési munkákra. Határidő: 1933 február hó 14. (kedden) d. e. ½11 ó.

Aszfaltburkolat-javitási és kisebb uj aszfaltozó munkákra. Határidő: 1933 február hó 14. (kedden) d. e. ½11 ó.

Ecset, kefe, seprű, kosáráru és kókuszlábtörlő szállitására. Határidő: 1933 február hó 14. d. e. 12 ó.

Kertkarbantartási munkákra a székesfővárosi kislakásos bérházak és telepek részére. Határidő: 1933 február hó 17 (péntek) d. e. 12 ó.

700.000 m² makadámut olajjal való portalanitására. Határidő: 1933 február hó 21. (kedden) d. e. 10 ó.

Benzin szállitására a főváros intézetei és üzemei részére. Határidő: 1933. február hó 21. d. e. 12. ó.

200.000 kg. motalko szállitására a köztisztasági hivatal részére. Határidő 1933. március 3. (péntek) d. e. ½11. ó

Föld-, kőmüves-, elhelyező-, burkoló-, ácstetőszerkezeti-, tetőfedő-, asztalos-, lakatos- és mázolómunkákra a X. Külső Jászberényi uton létesitendő városszéli telepités ikerházai épitésénél. Határidő: 1933. március hó 8. (szerda) d. e. ½11. ó.

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

352

XI. évfolyam 7. szám — Budapest, 1933 február 18

UJ BUDAPEST

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: Aut. 828-23.
Postatakarékp. chequeszámla: 30913

Antikvárium Nyilvános Könyvtár, Budapest, VIII., Reviczky-u. 1.

Ágoston Géza

A Kerepesi-uti melletti temető díszsirhelye, amelyen az anyaföld a fagyos februári délutánon visszafogadta a tragikus váratlansággal elhunyt Ágoston Géza halóporait, egy nemes és szép életet zárt le. Egy életet, amely teljes harmincöt esztendőn át a közé volt, egy köztisztviselői pályát, melynek hófehér tógáján soha makulányi folt nem esett, egy baráti szivet, melynek meleg együttérzése mennyire hiányzik azoknak, akiket ez a mindig önzetlen, mindig másokért dobogó szív az igaz férfi-barátság ma már szinte szokatlan nemességü értelmezésével magába fogadott!

Az árvaszék elnökét a közvélemény a maga inkább ösztönös sejtésével, mint tudatával, a többi köztisztviselő fölé helyezi. Az árvaszék elnöke az árvák atyja, reá van bizva az árvák pénze, a köztudat szerint a többi köztisztviselőnél melegebb szivü, körültekintőbb és megközelithetetlenebb ember ő, őrzője és gyámolitója az apátlanoknak, de azoknak is, akik valamely elmegyógyintézetben várják, hogy lelkük elborulását fényességre váltsa az örök világosság. Az árvaszéki elnök ezen köztudatban élő tipusának valóban megszemélyesitője volt Ágoston Géza, aki nem érdemtelenül egyesitette magában az árvák atyját megillető közbizalmat, de ezenfelül is a maga nagy képzettségével, gyakorlati családjogi tudásával és lángoló szivével nagyban hozzájárult ahoz, hogy az utolsó évtizedben az árva-ügy, és ami az árvaszék hatáskörében ezzel egyenértéküen fontos: a hivatásos gyámság, az elhagyott gyermekek védelme óriási lendületet nyert.

Abból a ritka fajtából való volt, amely a régi táblabiró-világ nemes hagyományait szerencsésen egyesiti a szociális érzés krisztusi parancsaival és a modern szociológia uj és uj eredményeivel. Ha egyetlen szóval akarjuk jellemezni Ágoston Gézát: melegszivü tudósnak nevezhetjük őt, mert egyénisége a szivnek és az észnek oly tökéletes együléke volt, amely épen annyira fontos, mint kényes közmegbizatásában a legelsők közé emelte.

Ágoston Géza néhai tanitómesterét és elődjét: Sipőcz Lászlót tartotta mindig példaképének. Emberi és szellemi nagyságát — irja Ágoston Sipőcz Lászlóról az Uj Budapest tavalyelőtti husvéti számában — legjobban az bizonyitja, hogy legendás alakja és halhatatlan szelleme most is ott lebeg állandóan az árvaszék felett. A két nagy árvaszéki elnök puritán egyénisége, becsületes kötelességtudása a rájuk való emlékezés közösségében mindenkor ott kering láthatatlanul a budapesti árvaszék hivatalszobáiban. A kötelességtudásnak, a nemzetükhöz, vallásos meggyőződésükhöz és hivatalukhoz való férfias hüségnek inkarnációi a mester: Sipőcz László és tanitványa: Ágoston Géza, akik találkozván az örökéletben, elmondhatják magukról, hogy: Non omnis moriar! Emlékezetük lobogó fáklyaként fog élni, nemcsak tisztviselőtársaik tudatában, hanem mindenütt, ahol tisztelik és megbecsülik az őket annyira naggyá és kiválóvá tevő erényeket. — Drága Géza barátom, ebben a fájó, de felemelő tudatban mondok Neked utolsó Istenhozzádot!

Tavasz — pénz és közmunka nélkül

Szomoru beszélgetés Petrovácz Gyulával

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros mindig jó példával járt elől munkaalkalmak teremtése tekintetében, különösen a tavasz közeledése idején, amikor általában is lendületet szokott venni az épitkezési tevékenység. Az általános pénztelenség erősen érezteti a hatását minden vonalon. Az iparos-társadalom és a vállalkozói érdekeltségek egytől-egyig az *államtól, vagy a fővárostól* várnak megrendeléseket, pedig a mai sulyos pénzügyi viszonyok között *sem az állam, sem az autonóm testületek* nem tudnak nagyobbszabásu és hosszabb időre szóló munkaalkalmakat nyujtani. A főváros kétféle fedezetből tud beruházási terveket megvalósitani. Az egyik fedezet az, amit fel lehet venni a rendes évi költségvetésbe, a másik fedezet a kölcsönpénz. A költségvetési kereteket erősen korlátozni kellett, a takarékossági szempontokat végig kellett vezetni minden egyes költségvetési fedezeten és igy költségvetési fedezet közmunkák céljaira nem áll rendelkezésre. Kölcsönt a mai sulyos időkben természetszerüen nem vehet fel a főváros. Felmerül tehát a kérdés: *tud-e egyáltalán közmunkaalkalmakat nyujtani a főváros a tavaszi hónapokban?*

Petrovácz Gyula

tanácstag,

a Keresztény Községi Párt egyik legkitünőbb közgazdasági és épitkezési szaktekintélye, akit ebben az ügyben megkérdeztünk, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A fővárosnak *rendkivül sovány* közmunkaprogramja van ebben az esztendőben.

Ha végignézünk a különböző megvalósitásra váró beruházási terveken, azt fogjuk tapasztalni, hogy ezek vagy folyamatban lévő közmunkáknak a folytatásai és igy munkaalkalmakat nem jelentenek, vagy pedig egészen kisjelentőségü tervezgetések, amelyek nem fognak észrevehető hatást gyakorolni a munkapiac alakulására.

Nézzük meg például az *üzemi beruházásokat.* Az üzemek kizárólag régebbi keletü rekonstrukciós programjuk keretében adnak ki munkálatokat és pedig nem annyira épitőipari természetüeket, hanem inkább csak *gép-munkákat,* amelyek nem hoznak semmiféle javulást a munkanélküliség frontján. Az egyetlen épitőmunka az üzemek keretében a *benzolgyár megépitése,* amit a közgyülés már megszavazott és amelyre már a fedezet is rendelkezésre áll. Az egész épitkezés a felszereléssel együtt egymillió pengőt teszi ki, tehát ez is csak *csöpp a tengerben.* A Vizmüvek beruházási munkálatainak egy része már régebben megindult, legutóbb azonban az *alagut-épités megakadt.* Ami pedig az *uj kutak furásának az ügyét* és ezzel kapcsolatosan az önálló budai vizmütelep létesitésének a kérdését illeti, ez még egyelőre tisztázatlan, mert a kutak furásához szükséges szentendrei partterületek megszerzése *még csak a jövő feladata.*

— A közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén kérdést intéztem az iránt, hogy miért nem folytatja a főváros *a zuglói villamosvonal* épitését. Azt a választ kaptam *Borvendég* alpolgármester urtól, hogy az épitkezést azért nem lehet folytatni, mert *hiányzik az a 212.000 pengős fedezet, amire itt szükség volna.* Ugy tudom, hogy ezt az összeget

Borvendég alpolgármester ur abból a kölcsönből akarja majd kihasitani, amit a Beszkárt rekonstrukciós munkákra fog kapni.

E rekonstrukciós kölcsönből akarják kicserélni az *elhasznált kocsimotorokat.* Kérdéses tehát még az is, hogy marad-e akkora összeg, amiből a zuglói villamosvonal épitését folytatni lehet. Az autobuszüzem fejlesztése körül is volnának *még feladatok,* amelyeknek az elvégzése uj munkaalkalmak teremtését jelentené. *Uj kocsikra* volna szükség és pedig nemcsak azért, hogy az elavult rendszerü autobuszkocsikat kicseréljük, hanem azért is, hogy *a forgalmat süritsessük és uj vonalakat állithassunk be.* Belátható időn belül ezeket a terveket sem valósithatja meg a főváros és pedig egyszerüen azért, mert

nincs pénz...

— De vegyük sorra az egyes városházi ügyosztályokat.

Egyedül a közoktatási ügyosztály tervez nagyobb épitkezést,

amennyiben a Koronaőr-utcában leánygimnáziumot akar épiteni. Az ehhez szükséges 200.000 pengő sem áll azonban rendelkezésre. Ugy tervezik ennek a pénzügyi fedezetnek az előteremtését, hogy *majd az év folyamán megtakaritásokat érnek el* és az igy szerzett pénzből kezdik meg majd jövőre az épitkezést. *Templomépités sehol sem folyik,* de nincs is tervbevéve. A közélelmezési ügyosztály befejezte *a nagy élelmiszer-csarnok* megépitését, most már nem tervezi sem vásárcsarnok, sem fedettpiac épitését. Ha megemlitem még annak a *hatvan ikerháznak* a megépitését, amely a városszéli telepitéssel kapcsolatban létesül, akkor *befejeztem az összes városházi tavaszi közmunkáknak a felsorolását. Sovány program ez...*

Felvetettük a kérdést: mi a véleménye *Petrovácz* Gyulának a Tabán ujjáépitésével kapcsolatos legujabb tervekről, amelyekről *Borvendég* alpolgármester nyilatkozata keretében *lapunk más helyén* számolunk be. *Petrovácz* Gyula igy felelt:

— Nagy örömmel hallottam a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén *Borvendég* alpolgármesternek azt a bejelentését, hogy a főváros *forgótőkét kap a Tabán ujjáépitésének megkezdéséhez.* Amennyiben ez a forgótőke valóban rendelkezésre fog állani, szerintem *lehetne némi fellendülést előidézni.* Mindenekelőtt *meg kell állapitani a Tabán végleges szabályozási tervét,* azután ki kell épiteni a közműveket és ki kell jelölni azokat a telekparcellákat, amelyek adásvétel tárgyául szolgálhatnak. A fővárosnak a Tabán kiépitése kereken 40 millió pengőjébe kerül, ha most azt nézzük, hogy ebből a hatalmas, részben már befektetett, részben ezután felhasználandó tőkéből mennyit lehet visszakapni, akkor *igen szomoru megállapitásra kell jutnunk.* Az az egész telekkomplexum, amely a Tabánban eladható: 80.000 négyszögölet tesz ki, vagyis a fővárosnak 500 pengőjébe kerül egy-egy négyszögöl. Hiába fogjuk azt magyarázni vevőinknek, hogy *ez a terület a Belvárosban fekszik,* nehéz lesz kielégitő árakat elérni. Szerintem olyan megoldást kellene propagálni, hogy a külföldi kölcsönkötvény-tulajdonosok a transzferalapba befizetett összegeket *tabáni épitkezésekre forditsák.* Ezt a propagandát nézetem szerint eredményesen lehetne végrehajtani, mert hiszen ezek a külföldi kötvénytulajdonosok megértenék, hogy ezen az uton *minden valutáris változástól függetlenül tudnák megóvni tőkéjüket és egyben biztositanák is a maguk részére lefizetett összegeket, mert hiszen pengőben nem vihetnék ki.* A magántőkére vár tehát végeredményben a legnagyobb feladat a Tabán ujjáépitése körül. Mindenesetre örülnünk kell, ha megtörténik *az első lépés* a Tabán ujjáépitése felé.

Megkérdeztük *Petrovácz* Gyulától, hogy *a magánépitési tevékenység* a tavaszi időjárás bekövetkezése alkalmából mutat-e valamelyes lendületet. *Petrovácz* Gyula a következőket mondotta:

— *Rendkivül szomoru tapasztalataim* vannak ezen a téren.

A kormány uj pénzügyi rendeletei erősen visszaszoritották az épitkezési tevékenységet, mert a tőkének háztulajdonba való fektetése, vagyis bérházak épitése ma már nem rentabilis vállalkozás.

A kormány a háztulajdonra, mely eddig is a legkülönbözőbb és legsulyosabb adók terhe alatt nyögött, *ujabb terheket rakott,* amivel minden vállalkozónak elvette a kedvét ujabb épitkezésektől.

Tavaly az épitőipari tevékenység fellendülését lehetett megállapitani, ma azonban sulyos visszaeséssel állunk szemben,

amit legjobban bizonyit az a tény, hogy negyedrész annyi épitkezési engedélyt kérnek az idén a fővárostól, mint tavaly, a tavalyi épitkezési engedélyekben szereplő szobák száma pedig tizszerese volt az idei épitkezési kérvényekben szereplő szobák számának.

Olyan visszaesés ez, amit minden tulzás nélkül katasztrófálisnak lehet nevezni.

Ez a helyzet igazi képe, amit nem lehet és nem is volna célszerü eltitkolni.

Petrovácz Gyulának ez a nyilatkozata, amely *elszomoritó adatokat tartalmaz,* őszinte és világos képet fest ugy a tavaszi épitkezési frontról, mint azokról a közmunkákról, amelyeket a fővásos indit meg a tavaszi hónapokban.

Az uj állami hitelszövetkezet legelső programpontja: Hatmilliós keret a tabáni közművek megépitésének azonnali megkezdésére

Borvendég alpolgármester nagyszabásu elgondolása

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros közigazgatási bizottságának hétfői ülésén általános feltünést keltettek *Borvendég* Ferenc alpolgármesternek a Tabán-probléma megoldásának előkészitésével kapcsolatosan tett kijelentései. A közigazgatási bizottság ülésén szóvátették a Tabán-kérdést és a főváros vezetőinél érdeklődtek aziránt, hogy a Tabán ujjáépitésével kapcsolatosan nem indithatók-e meg már tavasszal az előkészitő természetü közmunkák. *Borvendég* Ferenc érdeklődésünkre azt felelte, hogy *a kormánnyal folytatott tárgyalások eredményeként a főváros forgótőkét kap*, amellyel megkezdheti a Tabán rendezését és felépitését. Ez a kijelentés *általános feltünést* keltett, arra azonban már nem nyilt mód, hogy *Borvendég* alpolgármester a részletek felől is tájékoztassa a közigazgatási bizottság tagjait. Mivel a Tabán rendezése, közművekkel való ellátása és általában a Tabán ujjáépitésének a megkezdése *rendkivül közelről érdekli nemcsak az iparos-társadalmat, hanem a főváros közönségének legszélesebb rétegeit is*, az *Uj Budapest* munkatársa *Borvendég* Ferenc alpolgármesterhez fordult további felvilágositásokért. Megkértük *Borvendég* alpolgármestert arra, hogy ismertesse a kormánnyal folytatott tárgyalásainak az eredményét és jelölje meg a Tabán ujjáépitésének menetrendszerü programját.

Borvendég Ferenc
alpolgármester

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén tett kijelentéseim azoknak a tárgyalásoknak az eredményén alapulnak, amelyeket a Tabán ujjáépitése ügyében az illetékes kormánytényezőkkel folytattam. *Imrédy* Béla pénzügyminiszter urral a *legbehatóbban vitattuk* meg azokat a módokat és eszközöket, amelyeknek igénybevételével a Tabán ujjáépitésének munkálatai megkezdhetők. A Tabán ujjáépitése végeredményben kereken 40 millió pengőjébe kerül a fővárosnak.

22 millió pengő a telkek értéke, ezeknek a telkeknek legnagyobb része már a főváros tulajdonában van. A többi 18 millió pengő a közművek megépitéséhez és az utcák rendezéséhez szükséges.

A legfontosabb és egyben a legközelebbi feladat *a Tabánnak közművekkel való ellátása*, azután a telkesités és ezzel egyidejüleg az *utcarendezés*.

Az első lépés volt a lakásforgalom felszabaditása, ami szoros összefüggésben van a Tabán ujjáépitésének ügyével.

Az *Imrédy* pénzügyminiszter urral folytatott tárgyalások egyik eredménye volt éppen a lakásforgalom felszabaditása, kapcsolatban a Tabán-probléma megoldásával. A kormány részéről *teljes jóindulatot és megértést tapasztaltam*. A kormány tudatában van annak a ténynek, hogy *a Tabán ujjáépitése révén egész sereg és pedig igen sokféle iparágat foglalkoztató munkaalkalmat lehet teremteni*. A kormány ebből az elgondolásból kiindulva *teljes készségét jelentette ki abban a tekintetben, hogy a fővárosnak segédkezet nyujt a Tabán-probléma megoldásához.*

— A kormány által nyujtott segitség *három irányu*. Az egyik volt a *lakásforgalom felszabaditása*, ami lehetővé tette az omladozó és lebontásra itélt házakban a lakások felmondását és egyben lehetővé tette a kilakoltatottaknak az elhelyezkedését. A második segitség *egy különleges házadómentességnek* a biztositása azok számára, akik a Tabánban épitkezni fognak. Ezt az adómentességet természetesen csak azok kaphatják meg, akik *előre meghatározott időn, két-három éven belül megkezdik és befejezik az épitkezést*. A harmadik és legfontosabb segitség *a forgótőke megszerzése*, amire a fővárosnak szüksége van, ha a Tabánt közművekkel akarja ellátni és ezzel megindítani próbálja az épitkezési tevékenységet.

A forgótőkét egy hitelintézettől kapná a főváros. A kormány ugyanis hitelszövetkezetet akar létesiteni ipari munkák vállalásával kapcsolatos pénzügyi fedezetnek a hitelezésére.

Ennek a szövetkezetnek olyan *magánvállalkozók és autonóm testületek* lesznek a tagjai, akik nagyobbarányu beruházásokat és közmunkákat akarnak végeztetni. *Ilyen tag lesz ebben a szövetkezetben a főváros is.*

Az iparosok és általában a munkavállalók váltót kapnak és ezt a váltót a Nemzeti Bank fogja eszkomptálni. A főváros 6 millió pengő erejéig szerezne itt érdekeltséget, ami azt jelenti, hogy 6 millió pengős fedezettel indithatnók meg a Tabán közművekkel való ellátását és az épitkezést.

Ez volna az első lépés a Tabán ujjáépitését célzó terveknek a megvalósitása felé.

Borvendég Ferenc alpolgármesternek ez a nyilatkozata *általános érdeklődésre tarthat igényt*, nemcsak az iparosok és épitőipari vállalkozások körében, hanem a *várospolitikusok körében* is, akik az *Uj Budapest* utján szereznek most értesülést a Tabán ujjáépitésével kapcsolatos pénzügyi elgondolásnak a lényegéről.

Hasznos tudni

mindazoknak, kik az ártalmatlan és tisztán természetes hashajtó ásványvizek iránt nagyobb bizalommal viseltetnek, hogy

Öregedő egyéneknél, ha az erek meszesednek, „IGMÁNDI"-val segithetnek s évekkel tovább élhetnek.

Az Igmándi ½ használati utasitással működésbe lépő kapkától

Schmidthauer **Igmándi** keserüvize

hatékony forrás-sókban egész Európa leggazdagabb ilynemü ásványvize. Rendszerint már kisadag: ¼ vagy ½ pohár elegendő, miáltal a nagyobb mennyiségek fogyasztása feleslegessé válik, tehát gazdaságilag is viszonylag a legolcsóbb.

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Máglya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal **WOLFF ERNŐ**
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERNŐ. Telefon: Ant. 5-00-65

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

Városházi notesz

SIPŐCZ POLGÁRMESTER MEGGYÓGYULT s a jövő hét első napjaiban átveszi hivatala vezetését.

Kezelőorvosa, Temesváry főorvos naponta meglátogatja a polgármestert Boráros-téri lakásán. A törött kar teljesen egybefort, azok a diatermás és masszázs-kurák, amelyeket a főorvos alkalmaz, teljes mértékben alkalmasak arra, hogy a töréseknél annyira szükséges edzési folyamat sikeresen végbemenjen. A hathetes gyógyulási idő, ami az efajta töréseknél szokásos, amellett bizonyit, hogy semmi komplikáció sem akadályozta meg a gyógyulási folyamatot.

Szó volt arról, hogy a polgármester a jövő hét folyamán csak néhány napon át jár be hivatalába, azután párhetes szabadságra külföldre utazik. A városi politika bonyodalmai és általában a főváros pénzügyi helyzete nem adnak módot azonban a polgármesternek arra, hogy ezekben a kritikus időkben jelenlétét nélkülözze a főváros vezetősége. Ily körülmények között a polgármester a külföldi ut tervéről lemondott és a legjobb esetben csak a husvéti ünnepeket fogja felhasználni rövid szabadságra.

*

A SZERDAI KÖZGYŰLÉS Agoston Géza elparentálásával kezdődött: meghatott szavakkal emlékezett meg Huszár főpolgármester a tragikus körülmények között elhunyt árvaszéki elnök hervadhatatlan érdemeiről. Inditványára kimondotta a közgyülés, hogy Agoston Géza emlékét a közgyülés jegyzőkönyvében megörökiti és az özvegyhez részvétiratot intéz. A törvényhatósági bizottság felállással adta tanujelét gyászának, a meghatott hangulat, amely a teremben uralkodott, mutatta, mennyire mélyen érintette a törvényhatósági bizottság minden pártját a hirtelen halál.

*

JANITS IMRE utóda a törvényhatósági bizottságban a közjegyzői kamara kiküldöttjeként — mint azt elnöki megnyitójában a szerdai közgyülésen bejelentette a főpolgármester — Hedry Aladár dr. a köztiszteletben álló belvárosi közjegyző lett, aki a kamara törvényhatósági bizottsági taglistáján az első póttag volt, Lázár Ferenc dr. mellett a Keresztény Községi Párt soraiban már helyet is foglalt a szerdai közgyülésen. A törvényhatósági bizottság minden pártja megéljenezte az uj közjegyző-bizottsági tagot, akinek számos barátja és tisztelője van a városatyák között.

*

ÁLTALÁBAN FESZÜLT ÉS NYOMOTT volt a szerdai rendkivüli közgyülés hangulata. A vezérek tulnyomó részben hiányoztak, ami elsősorban annak volt tulajdonitható, hogy ugyanabban az időben izgalmas ülés folyt a képviselőházban is. Ujra bebizonyosodott, hogy nem lehet egyszerre képviselőházi és törvényhatósági bizottsági ülést tartani, mert ez — valljuk meg őszintén — ártalmára van a közgyülés nivójának.

Nagyobb emóciók különben nem zavarták a rendkivüli közgyülés hangulatát. Amikor a jobboldal egyhangúan elfogadta a rendkivüli közgyülést összehivó Fábián Béla azon inditványát, hogy az ügy tárgyalására a sürgősséget mondja ki a közgyülés, a baloldal lelkesen megtapsolta a Wolff-pártot. Horribile dictu! még a szociáldemokraták is éljeneztek.

Meg is jegyezte egy bus magyar a szélső jobbon:

— Imrédynek kellett pénzügyminiszternek lennie, hogy a szocialisták tapsoljanak a Wolff-pártnak!

*

ESTE NYOLC ÓRA FELÉ, amikor a kereszténypárt hivatalos szónoka, Szőke Gyula dr. elmondotta beszédét, egyszerre megélénkültek a büffé helyiségei. Minden oldalról lelkesen gratuláltak Szőke Gyulának, aki koncepciózus és magvas beszédével, nagy jogi és gyakorlati tudásával, pompás előadókészségével közéleti pályájának egyik legszebb sikerét aratta.

Azután lassan elcsendesedtek a termek, hire menvén, hogy pénteken is folytatni kell a közgyülést, mert sok a szónok. Igy azután, amikor köztudomásu lett, hogy a szavazás is péntekre tolódott el, mindenki hazament és a szocialista szónokot már alig negyedház hallgatta végig.

*

SZENDY KÁROLY DR. tanácsnok a tanügyi osztály érdemes vezetője, sulyos influenzában betegen fekszik lakásán. Szendy állapota aggodalomra nem ad okot, de február vége előtt semmi körülmények között sem veszi át hivatala vezetését.

*

AZ ÁRVASZÉK NAGY HALOTTJA: Agoston Géza, már a Kerepesi-temetőben alussza örök álmát. A fájdalmas ürt, amelyet itthagyott, próbáljuk enyhiteni néhány visszaemlékezéssel. Agoston Géza dr. édesapja, néhai Agoston Sándor Máramaros-vármegye árvaszéki elnöke volt és negyvenhét esztendős korában ugyanolyan tragikus körülmények között halt meg, mint a fia: összeesett és a szivszélhüdés megölte. Agoston Géza, aki ez év májusában töltötte volna be ötvenötödik életévét, hihetetlen módon rettegett a haláltól, főleg annak attól a formájától, amely végezetül elérte. Szent meggyőződése volt, hogy ugyanabban az életévében fog elhalni, mint az édesapja, még pedig szintén hirtelen halállal.

Barátai előtt régóta és sokat panaszkodott halálsejtelmeiről. Amikor aztán a negyvenhetedik évet szerencsésen tulélte, arra vigyázott, hogy milyen korban halnak el körülötte az emberek. Hiába mondogatták neki, hogy nem az édesapjára, hanem az édesanyjára ütött, aki még most is — Istennek hála! — hetvennyolc éves korában nagyszerü egészségnek örvend, szegény Gézát nem lehetett ettől a rossz érzésétől megszabaditani. És végezetül neki lett igaza: ugyanolyan tragikus körülmények között hunyt el, mint édesapja, Máramaros-vármegye árvaszékének elnöke...

*

A JÓ EMBERNEK AZ A SAJÁTOSSÁGA, hogy hihetetlen intenzitással tud minden szépért és jóért lelkesedni. Agoston Géza ezek közé a jó emberek közé tartozott. Két nagy szenvedélyét: az utazást és a fotografálást elsősorban vallásos érzésének szolgálatába állitotta.

Ezelőtt három esztendővel a Szentföldön járt, ahol mint mindenütt, rengeteget fotografált. Agoston Gézával szerte Európában lehetett találkozni, Rómában csakugy, mint a stájer havasok között, amelyeknek különösen szerelmese volt, de sohasem lehetett ugy vele Budapesten kivül összejönni, hogy a nyakában

A ma problémái

Wolff Károly nagy közigazgatási bizottsági beszédében

Az uj adórendeletek és a városi lakosság, a mezőgazdaság további pusztulása, a háztulajdon katasztrófája, a belső fogyasztás krizise, a burkolt infláció, a falu Budapestre torlódása, a tizenkét százalékos késedelmi kamat uzsora-jellege, az inségmunkák árnyoldalai és egyéb aktuális kérdések

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A várospolitikai életben folyton növekvő jelentősége van a közigazgatási bizottság üléseinek: itt mondják legfontosabb beszédeiket a pártvezérek és a város vezetősége itt teszi a legmesszebb hangzó kijelentéseket. Amikor a törvényhatósági tanács zárt ajtók mögött ülésezik, a szakbizottságokról nem is beszélvén, a törvényhatósági bizottság ülése pedig a tulnyomó nagyrészben jelentéktelen napirend ledarálásában és unalmas interpellációkban merül ki, akkor valóban megállapithatjuk, hogy *a közigazgatási bizottság a való élet tükre, a gyakorlati problémák fóruma.* A közigazgatási bizottság jelentőségének emeléséhez tagadhatatlanul hozzájárul ily körülmények között *a nyilvánosság is,* a törvény azon intézkedése, hogy *a közigazgatási bizottság az egyetlen,* amely a sajtó nyilvánossága előtt folytatja tanácskozásait.

A közigazgatási bizottság havonta visszatérő üléseinek mindenkor eseménye *Wolff* Károly beszéde. A Keresztény Községi Párt vezére ezekben a beszédekben a mögötte álló keresztény tömegek *érzéseit, hangulatát és panaszait* juttatja kifejezésre, ezek a megnyilatkozások tehát *a legnagyobb figyelmet érdemlik.* Az a beszéd, amelyet *Wolff* Károly hétfőn, a közigazgatási bizottság februári ülésén elmondott, a maga nagyvonalúságával, komoly készültségével tultesz azon az előkelő nivón is, amelyet *Wolff* beszédeinél megszoktunk. Szükségesnek tartjuk, hogy *Wolff* Károly beszédét, amely *hü tükre az aktuális problémáknak, teljes terjedelmében közreadjuk.*

Wolff Károly beszéde

— Az adórendeletek kérdésével kapcsolatban több kritikai megjegyzés hangzott el, amelyeket a magam részéről teljes mértékben osztok, miután ez gazdasági kérdés, amellyel kapcsolatban itt a közigazgatási bizottságban is többször felszólaltunk.

Nem tudom akceptálni azt az adóügyi taktikát, amely a teljesitőképességükben megrokkant adóalanyokat azzal akarja doppingolni, hogy emeli az egyes adótételeket azzal az utógondolattal, hogy a felemelt adótételekkel ugyanaz a bevétel fog adózni, amit alacsonyabb adóbevételekkel kontempláltak, de nem tudtak elérni.

Állandóan hangoztatom, — egyelőre pusztába kiáltó szóként — hogy a fogyasztás szempontjai nem vétetnek kellő mértékben figyelembe. Az adóbevételek kérdése ugyanis nem elszigetelt jelenség, hanem a forgalomnak, a termelésnek a függvénye. Tehát abban az esetben, ha én az adóbevételt nagyobbitani akarom, akkor emelnem kell a fogyasztást és lehetővé kell tennem a termelést.

Rettenetes depresszió!

Ezt a tételt a doktrinér pénzügyi adminisztrátorok nem veszik kellő mértékben figyelembe és innen van az, hogy a hiányokat állandóan az adótételek emeléséből akarják pótolni.

Látom azt a rettenetes depressziót, amelyet az adórendeletek a közvéleményben előidéztek és mondhatom, hogy talán a legnagyobb nehézség azok részéről forog fenn, akik szimpátiával állanak a kormány müködése mellett.

Sokkal könnyebb ugyanis ma kritikát gyakorolni a másik oldalon, de sokkal nehezebb azoknak a helyzete, akik szimpátiával fogadták a kormányt és egyébként szimpátiával néznek a kormány szándékait és terveit.

— Ez a kérdés nem politikai kérdés, hanem gazdasági és ha ebben nem a szabad eszmecsere és a kritikai argumentumok fognak érvényesülni, akkor nem tudunk eredményt biztositani.

A legtágabb kritikát kell biztositani, hiszen itt elméletek küzdenek egymással és el lehet mondani, hogy évszázados elméletek, maga a pénzügyi adminisztráció pedig a legkonzervativabb alapokon áll.

A pénzügyi adminisztráció megtartotta az alaptételeket, amelyek legalább két évszázadosak.

A pénzügyi adminisztráció fogyasztási kérdéseiben vannak olyan rendeleteink, amelyek valóban évszázadosak, sőt az adóügyi és fogyasztási kihágási rendeletek prominenciáját nem is kell felhoznom, mert hiszen ha vannak is ujabbkori rendeletek, azért az alaprendeletek évszázadosak.

— A pénzügyi adminisztráció konzervativ alapon áll mindenütt a kulturvilágban és nem akar megbarátkozni azzal a helyzettel, amit a világháboru gazdasági vonatkozásban előidézett az egész világon. Ez vonatkozik Európára és Amerikára is, hogy a pénzügyi adminisztráció az uj helyzetnek megfelelően nem akarja revideálni a maga konzervativ tételeit és ennek megfelelően az adóügyi tételeket sem.

Csak a városi lakosság!

— Hangsulyozom, hogy azok az adórendeletek, amelyek életbeléptek, a fogyasztás csökkentését fogják maguk után vonni. Én, mint egy városi autonómiának a tagja, kénytelen vagyok rámutatni arra a körülményre, hogy

kétszeresen hibáztatom az adóügyi szanálásnál azt, hogy most kizárólag a városi lakosság teherbiró képességét veszik igénybe.

Méltóztassanak a legujabb rendeleteket megnézni, a tétel ez:

mentesiteni a mezőgazdaságot és az igy előálló hiányokat pótolni a városoknál.

Hozzáteszem azt, hogy a mezőgazdaságot én is mentesiteni akarom, — nehogy ebből valami félreértés keletkezzék — mert teljes mértékben osztom azt, amit már az amerikai nagyipar is leszögezett, hogy

egy rentábilis mezőgazdaság nélkül teljesen problematikus az egész ipari termelés.

Ez természetes folyománya a dolognak. Tehát én a mezőgazdaságot szintén mentesiteni akarom. Itt azonban világjelenséggel állunk szemben, amely jelenség a mezőgazdasági terményeknek esésében és az ipari árak változatlan megmaradásában jelentkezik. Amerikában és mindenütt a szakszervezeti szervezkedés olyan körülmény, amelyen nem lehet tultenni magukat azoknak, akik a pénzügyeket intézik és igy az ipari termelésben bizonyos árak tartják magukat, ezzel szemben a mezőgazdaságban, amely nincsen ugy megszervezve, az árak világszerte estek.

Természetesen tehát a mezőgazdaságot talpra kell állitani, de nem lehet talpraállitani egyedül a városi lakosság, a fogyasztók terhére és nem lehet talpra állitani az államgazdaság terhére.

Ugyanis abban a pillanatban, ha az államháztartás egyensulyát tartom szem előtt, ugyanakkor pedig állami bevételekkel akarom a mezőgazdaságot megsegiteni, akkor ez egyoldalu megoldást jelent azoknak a szempontjából, akik még adót fizetnek.

A földadónál a tendencia a lefelé való gravitálás volt, mig a házadónál a felfelé gravitálás.

Van ebben lélektani igazság, még pedig az, hogy a ház nem fizetett vagyonváltságot ugy, mint a föld, elfelejtik azonban azt, hogy az állam elmulasztotta ugyanezt a folyamatot a házaknál, mert hiszen ebbe a kérdésbe szintén belenyulhatott volna.

Ma már egész sora épült az uj házaknak, amelyek állami garanciák és igéretek mellett épültek, közben pedig bekövetkezett a házadó természetes csökkenése, tehát most már nem lehet helyeselnem olyan pénzügyi irányzatot, amely ezt a nagy vagyontömeget is megtámadná létében.

Azt sem szabad figyelmen kivül hagyni, hogy a házvagyon ez idő szerint az adóztatás legbiztosabb alapja, még pedig fogható alapja, — és nem eldugható alap — amit például nem mondhatok a jövedelmi adónál, az adórendszernek eme örök krizisénél, mert igenis, ott az adómorál igen nagy szerepet játszik, mig a háznál teljesen nyilt kérdéssel állunk szemben. Hangsulyozom, hogy hibáztatnám, ha ezt a nagy vagyontömeget is katasztrófális helyzetbe jutna most.

Az önellátás kinai fala

— A városi lakosság nevében fel kell szólalnom és le kell szegeznem, hogy

a fogyasztásnak ilyen megnehezitése, amit az adótételek emelése egyrészt, másrészt pedig a közalkalmazottak fizetéscsökkentése jelent, az ipart és kereskedelmet — amely végeredményben mégis a városokban van, nem pedig a falvakban — ugy meg fogja roppantani, hogy ebből a fogyasztásnak a teljes krizise fog előállani, amit közvetlenül meg fognak érezni az állami bevételek és a mezőgazdaság, mert hiszen a mezőgazdaság krizisének megoldása tulnyomó részben a fogyasztás emelésében rejlik.

A fogyasztás emelésénél mellőzhetetlen tényező a városi lakosság, mert hiszen az a legnagyobb fogyasztó réteg. Szakadatlanul azon nyargalnak, hogy az exportot biztositsuk. Tessék elolvasni ebből a szempontból a németországi és az ausztriai lapokat, azokból méltóztatnak meglátni, hogy

az önellátás kérdése olyan falakat fog emelni az egyes országhatárok köré, hogy a mi exportunk elé mindig nagyobb és nagyobb akadályok fognak gördülni.

Ebből az következik, hogy törekednünk kell a belső fogyasztás emelésére, vagyis az a pénz, amit én a belső fogyasztás emelésére forditanék, — mint állam — az nem infláció, hanem a termelés előmozditása. Állandóan hirdetem és itten is többször mondottam, hogy a tulzott deflációs politikát helytelenitem. Látok ugyan már olyan szimptómákat a tulzott deflációs politikával szemben, hiszen a kincstári jegyek feltünése az államgazdaságban tulajdonképpen nem egyéb, mint szaporitása a bankjegyforgalomnak.

Az adóhátralékok eszkomptálása

— Különböző terveket juttatnak hozzám ezzel a kérdéssel kapcsolatban. Legutóbb Szatmár vármegyéből kaptam egy memorandumot, ahol a szerző különböző dolgokat közöl velem. Csak egyet akarok ebből mint megszivlelendő gondolatot kiemelni, nehogy csupa negativumban merüljön ki a kritikánk, még pedig azt, hogy az adóhátralékok és illetékhátralékok összege folyton szaporodik, növekszik és végeredményben hatalmas összeget tesz ki. Magánjogilag ezek a követelések körül vannak bástyázva, mert hiszen az árveréseknél ezek a legelső helyre sorolandók, vagyis a magánjogi védelem a kincstári követelésekre nézve fennáll. Már most felmerült az a kérdés, hogy a be nem hajtott adóhátralékok összegét pontosan megállapitva, rá kell táblázni az ingatlanokra ezeket az összegeket és ezen összegek erejéig kincstári jegyeket lehet kibocsátani.

---

nagy bőrszijon ne lógott volna a fotografáló masina.

Rengeteget fotografált Ágoston a Szentföldön, ezeket a képeket azután gyönyörü albumba ragasztva, elküldte Rómába, és mondhatatlan büszkeséggel mutatta barátainak Őszentsége levelét, aki hálás udvariassággal köszönte meg a kedves figyelmet. Ágoston Géza ekkor feltette magában, hogy tudását és képességét vallása szolgálatába állitja és közreműködik abban, hogy a Szent Sir közelében magyar kápolna épüljön. Egyesületről-egyesületre járt „lélekből vetitett képeivel", előadásokat tartott a Szentföldről, a teljes brutto bevételt a legnagyobb önzetlenséggel arra a célra áldozván, hogy alapot teremtsen a magyar kápolna felépitésére.

Reméljük, hogy tragikus elhunytával a szép terv nem pusztul el, és lesznek, akik felemelik az elejtett zászlót. Szebben és neki tetszőbben nem áldozhat senki az emlékének, mintha be próbálja fejezni a megkezdett müvet...

*

CSALÁDI ÉLETE MÉLY ÉS BENSŐSÉGES VOLT. Bár házasságát gyermekkel nem áldotta meg az ég, rajongó szeretettel beszélt mindig feleségéről, aki a keresztény női politikának egyik legexponáltabb harcosa. Valósággal imádással csüggött édesanyján, nem mult el nap, hogy fel ne kereste volna és órákat ne töltött volna társaságában.

Egy alkalommal megkérdeztük tőle: hol tölti a husvéti ünnepeket?

— Sehol, barátom, — mondotta. — Ha én az édesanyám karosszéke mellé ülök a zsámolyra, és ő a fejemre teszi a kezét, az számomra a legnagyobb ünnep a világon!

*

GALLINA FRIGYES TANÁCSNOK, az elnöki osztály kitünő vezetője, vasárnap délelőtt még vidáman elbeszélgetett szokott asztaltársaságával a Belvárosi kávéházban. Amikor meginterpellálták, hogy miért nem ment el vadászni, hiszen az ünnepeket soha puska nélkül nem szokta eltölteni, Gallina mosolyogva felelt:

— Kissé fáradt voltam reggel, nem izlett a korai felkelés!

A délután folyamán az Országos Kaszinóban, ahol Buzáth János, Joanovich Pali bácsi és mások társaságában napról-napra el szokta a délutánokat tölteni, váratlanul rosszul lett és elájult Gallina tanácsnok.

Azonnal bevitték a Rókus-kórházba, ahol Borszéky professzor és Temesváry főorvos vették vizsgálat alá és eret vágtak rajta. Mintegy nyolc-tiz napig kell a kórházban maradnia, Ritoók professzor azonban, aki szintén megvizsgálta Gallinát, máris kijelentette, hogy ha el is hagyja a kórházat, egyelőre továbbra is szigoru orvosi felügyelet alatt kell élnie.

A városházán hétfőn reggel nagy megdöbbenést és általános részvétet keltett a tanácsnok balesetéről szóló hir. Felkai főjegyzőt, aki most az elnöki ügyosztályt vezeti, szinte percenként ostromolták személyesen és telefonon a kérdezősködők, hogy javult-e már Gallina állapota. A pártokban a hétfői és kedd esti értekezleteken nemkülönben a szerdai közgyülésen is általános volt az öröm, hogy csak muló rosszulétről van szó, amely minden következmények nélkül fog maradni.

Látogatókat egyelőre nem fogad Gallina tanácsnok, és akik állapota iránt érdeklődnek a Rókusban, csak a kitett ivet irhatják alá.

Tiz év óta nem volt ilyen jó műsor a ROYAL ORFEUM-BAN mint a februári műsor!

— Ha ezt a tételt veszem alapul, akkor mondhatom, hogy ez fundált forgalom, — talán nem annyira fundált, mint a föld, vagy mint az arany, de az arany az állami bankjegy alapja, hanem az államba vetett bizalom és az állam életképessége. Az aranypincék megszünte, aranyalap ninesen, de igenis van egy aranyalap: a magyar állam életképessége. Minél jobban tudom a termelést a magyar államban fokozni, annál nagyobb lesz az aranyalap.

— A magam szempontjából ezt a gondolatot, hogy a hátralékokat így eszkomptálja a kincstár és akkor egy okos amortizációs tervvel csökkentse a kibocsátott kincstári illetékeket a termelés arányában, — ezt a gondolatot ajánlom komoly megfontolásra, mert hiszen ezáltal amortizációs alapot létesitettünk kincstárjegyekkel, ami által emelni lehet a termelési lehetőségeket. A másik előny, ami ebből a dologból származik, az, hogy nem kell komplikált kölcsönökhöz fordulni. Ugyanis a külföldi hitelezők kérdésében olyan eltolódás állott elő, hogy kötvényeink nagyrésze itt van Magyarországon, de még mindig szerepel külföldi érdekeltségek utján.

— Ismétlem tehát, hogy a magam részéről is megszivlelendőnek tartom ezt a gondolatot és helyeselném, ha az illetékes tényezők foglalkoznának vele.

A városok krizise

— Kétségtelen, hogy a városok krizisét nem fogjuk tudni megoldani, illetőleg az államháztartás egyensulyát nem fogjuk tudni fenntartani, ha egyidejüleg a városok háztartását mindig nehezebb helyzetbe hozzuk. Ezt a gondolatot már több izben hangoztattam, legutóbb a 33-as bizottságban is szóvátettem. Ugyanis egyrészt az állami hozzájárulások emelése, másrészt a városok bevételeinek csökkentése, azután a fázisadó — amit egyébként elvileg helyeslek — igen nagy mértékben megneheziti a városok helyzetét. Méltóztassék különben megnézni a pénzügyigazgató ur kimutatását, amelyben a forgalom halódásáról igen szomoru statisztikát látunk. A városi fázisadó megint csökkenteni fogja a város bevételeit, de ezzel szemben emelkednek a szociális kiadások, amelyeket nem mellőzhetünk. A polgármester ur jelentéséből láthatjuk, hogy ijesztő mértékben növekszik az ingyenebédadagok száma. Az a helyzet, hogy ma 74—75.000 ebédet osztanak szét.

A dolgozók, illetőleg a keresők száma állandóan csökken, ezzel szemben az eltartottak száma mindig növekedik, tehát a városokban óriási krizis fog előállni.

Ezt nem lehet azzal megoldani, hogy az adókat emelem, csökkentem a városok bevételeit és nem törődöm a városok szanálásával.

— Több izben szó volt már arról, hogy

a mezőgazdasági lakosságnak ide való torlódását bizonyos vonatkozásokban csökkenteni kellene.

Hozzáteszem, hogy alkotmányjogi elv ugyan a szabad költözködés tétele, ezt tudom, de végeredményben az állam végszükségben van, tehát ennek a jognak a korlátozása nem a szabadságjogok terhére, hanem a megélhetés lehetővé tételére irányulna.

Budapest önálló egységes frontja

— Helyeslem a telepités gondolatát, de ahhoz óriási tőkére van szükségünk. Mindig volt telepités, de az financiálisan sohasem volt alátámasztva. Itt volt például a Nagyatádi-Szabó-féle telepités, amely szintén nem volt megfelelően alátámasztva, aminek az eredménye azután az, hogy ma ott áll a 3—4 hold föld, senki sem tud megélni belőle, fundus instruktus nincsen. Ha az önellátás és a zártfogyasztás tételére menne át az egész termelés, akkor ez teljesen irreleváns kérdés lenne. Nemcsak Budapesten ilyen a helyzet, hanem olvastam Debrecen város jelentését is, ottan is az a helyzet, hogy a falusi lakosság elhagyja a falut és a városokba vonul be, ott keres magának élelmet, munkát, vagy szociális ellátást.

A városi lakosság kénytelen egységes frontot csinálni ebben a kérdésben, még pedig a polgárság és a munkásság egyaránt.

Bizonyos okos, célszerü és reális szabályokat kellene életbeléptetni, hogy ezt a folyamatos krizist megakadályozzuk. Több izben felpanaszolták, hogy a közmunkáknál csak budapesti munkásokat akarunk igénybevenni és ezt a környék nehézményezi. Engedelmet kérek, a fővárosra nem lehet azt mondani, hogy korlátlan eszközökkel rendelkezik. A magam részéről mindenesetre felvetem ezt a kérdést, méltóztassanak hozzászólni.

12%-os késedelmi kamat

— Ki kell emelnem azt az intézkedést, amely a mai nehéz gazdasági helyzetben különösen anakronizmusként hat, még pedig azt, hogy

amikor ugyis nagyon nehezen folyik be az adó, akkor ma is fenntartják a 12%-os késedelmi kamatot a közszolgáltatási kötelezettségek után.

Ez az intézkedés a háborus időkből és az inflációs időkből maradt meg, amikor tudták a pénzt kamatoztatni és akkor hozta be az állam ezt az intézkedést, hogy rákényszeritse az embereket adófizetésre. Ma azonban ez nem állja meg a helyét és

én mint biró-ember megállapitom, hogy manapság a 12%-os kamat, ahogyan ma a közszolgáltatások után minden közület 12%-os kamatot számit, uzsoraszámba megy.

Méltóztassanak csak figyelembevenni, hogy az OTI micsoda terheket csinál azáltal, hogy 12%-os késedelmi kamatot szed és hogy ezek a hatalmas összegü kamatok milyen nagy mértékben növelik a köztartozások hátralékait. Ebből kifolyóan javasolom,

irjon fel a közigazgatási bizottság a m. kir. kormányhoz, hogy a késedelmi kamat összegét haladéktalanul szállittassa le.

— Mikor a Nemzeti Bank leszállitja a kamatlábat, akkor mindenesetre alacsony késedelmi kamatot kivánok. Azt akarom, hogy ez az előkelő testület a maga sulyával hathatósan támassza alá a polgárságnak ezt a jogos és méltányos kérelmét.

A családi házak katasztrófája

— A következőkben azokat a tapasztalatimat akarom elmondani, amelyekre az inségmunkák gyakorlati kivitelezésénél rájöttem. Az inségmunka keretében utcákat, utakat kell épitenünk, mert ez a legkönnyebb kenyéradási lehetőség. Ezek a csatornák és utak rendszerint külterjesek. A magam részéről most igazán demokratikus alapon beszélek, mikor azt mondom, hogy

ezen a vidéken csupa családiház van és minél messzebb megyünk az utakkal, annál inkább kisebb családi házakkal találkozunk.

Azt nem lehet nehézményezni, ha valaki családi házat épit magának, sőt ellenkezőleg, lehetővé kell tenni. Igaz ugyan, hogy ezek a kis házak és ez a külterjes fejlődés a városra nézve nem előnyös. Ezek az emberek azonban azelőtt pincelakásokban, odukban laktak és ha oda kimennek a levegőre, ez egészséges folyamat. Most, ha kérnek utakat és csatornákat, akkor mit csinálunk? Contre coeur csinálunk nekik utakat, látom, hogy ki van már adva a csatornázási és az utépitési munka. Mondom, ott vannak ezek a családi házak, mig a régi békeidőben szakitották ki a parcellákat és előfordul, hogy 30—40 méteres frontjuk van ezeknek a parcelláknak. Ezeken a parcellákon vannak kis házacskák, amiket a parcellatulajdonosok összekuporgatott pénzükön épitettek föl, ragaszkodnak a házhoz és mindenáron meg akarják tartani.

Jön azonban az inségmunka, csinálnak ott utat és csatornát és 4000 pengőt vetnek ki erre a családiház-tulajdonosra. Természetesen a családi háznak a tulajdonosa nem tudja előteremteni a 4000 pengőt és ha nem házbérrel operáló tulajdonosok az illetők, akkor mind ebbe a helyzetbe kerülnek.

Hogyan ütik agyon a kisembereket?

— Van ugyan ezeknek a kisembereknek bizonyos kedvezményük, még pedig az, hogy Borvendég alpolgármester ur megengedte nekik, hogy esetleg 2—3 év alatt törlesszék le ezeket az összegeket, de erre a három évre 12%-ot üt rájuk, vagyis a kivetett 4000 pengő egyharmadát plusszként kell nekik megfizetniök. Ezt a témát ne méltóztassék elháritani, ez olyan téma, amelyet a városfejlesztéssel kapcsolatban fel kell vetnünk.

Nem lehet a várost fejleszteni, utakat és csatornákat épiteni ugy, hogy csak mosolygunk ezen a téren és azt mondjuk, hogy elárverezzük a házat. Tönkretegyünk becsületes és készséges embereket?

Csinálunk álhumanizmust, ingyenesen etetünk embereket, viszont ezzel szemben becsületesen dolgozó kisembereket, akik ennek a városnak becsületes polgárai és munkásai akarnak lenni, azokat készakarva agyonütjük egy rendelkezéssel, mert hiszen ha ezekre 4—5000 pengőt kiszabok, akkor tulajdonképpen agyonütöttem őket. Ez nem lehet az adminisztráció feladata. Az adminisztrációba értelmet kell belevinni, az adminisztrációnak az értelem jegyében kell dolgozna, éppen ezért ebből a szempontból gondoskodni kell bizonyos megoldási módozatokról. Nézetem szerint azért van nekünk Községi Takarékpénztárunk, hogy az segitsen.

Csináljunk amortizációs alapot, amelynek az volna a rendes járuléka, hogy ő 7%-ot fizet, amivel már nemcsak a kamatot, hanem a tőkét is lehet törleszteni.

Miért ne lehetne ezt behozni a városnál és miért kell a tőkére plussz 12% késedelmi kamatot fizetni?

— Ez szociális gondolat, amit annyival is inkább meg kellene szivlelnie, mert hiszen ma a szociális gondolatok jegyében élünk. Beszéltem egy előmunkással, azt mondotta, hogy egész életében takarékoskodott, nem ivott, nem dohányzott, hanem összekuporgatott egy kis pénzt. Ezen a pénzen vett egy telket és épitett rá egy házat. Előfordult, hogy egy egész utcának a népe jött hozzám deputációba, hogy elviszik a házaikat, mert nem birják kifizetni a rájuk rótt összegeket, kölcsönt pedig nem adnak nekik senki. Most jön a város és ilyen terheket ró rájuk.

Igy nekem nem kell inségmunka, mert egy pár nagyvállalkozó kedvéért nem vagyok hajlandó a kisemberek tömegelt tönkretenni.

Ez a paragrafusoknak értelem nélkül való alkalmazása, ami öl és amely a mai szociális időben nem jogosult.

— Ennek az eljárásnak a sürgősségét jelentem be itt és hangsulyozom, hogy nem fogok megszünni ezért a gondolatért küzdeni. Meg vagyok győződve róla, hogy szavaim sok kis házban reményt fognak kelteni és a magam részéről nem fogom engedni, hogy ebben a reményükben ezek a kisemberek csalódjanak. Ennek következtében felelősségem tudatában mondtam mind azt, amit ebben a kérdésben előadtam.

Építőipar részvénytársaság
Budapest, VIII., Baross-utca 15. szám
Aszfaltgyár és anyagtelep
IX., Gubacsi-út 37. szám
Telefon: 41-1-49.

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Hátizsák, sátor és ponyva, pokróc, kötél és zsineget vehet olcsón
NEDELKÓ SÁNDOR
Telefon: 41—5—07
94 éves cég
cégnél, Budapest, VII., Károly király-ut 15

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

IV., Kossuth Lajos-u. 6.
Egyenruhák és polgári öltönyök
NAGY KÁLMÁN
Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszerelhetnek
Nagy választék angolszövetekben.

Ön is tud számolni!
A világitási költségek túlnyomó részét az áramszámla teszi, ehhez képest az izzólámpa ára elenyésző. A silány minőségü lámpa csak a beszerzésnél olcsóbb; az áramfogyasztásban azonban annál drágább! Vegye tehát csak a bevált, gazdaságos
TUNGSRAM
LÁMPÁT!

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

A bécsi idegenforgalmi iroda első esztendeje teljes mértékben igazolta Kovácsházy tanácsnok okos és koncepciózus elgondolását

Az iroda nagyszerü propaganda-munkája megsokszorozta a Budapestre jövő küllöldiek számát

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Mennyi közönnyel, gáncsal és nemtörődömséggel kellett *Kovácsházy* tanácsnoknak, a városgazdasági ügyosztály fiatal és energikus vezetőjének megküzdenie, mig végre 1931 októberében a Kärntner-Strasse-i palota helyiségeiben felgyulladtak a bécsi idegenforgalmi iroda ivlámpái, hogy a magyar főváros szépségeit és látnivalóit dicsérjék az ámuló külföldiek százezreinek! Idegenforgalmi szaktekintélyek, akiknek ebbeli tevékenységük bankettekeu való reprezentálásban és hazai lapoknak adott nagyképü nyilatkozatokban merül ki, fejcsóválva vehetik tudomásul: a bécsi iroda nemcsak a hozzáfüzött reményeket váltotta be, hanem azokon messze tulmenően rövid tizennégy hónap leforgása alatt

hathatós, szinte nélkülözhetetlen tényezője lett a magyar idegenforgalmi propagandának. Ismételten: mindezért Kovácsházy tanácsnokot illeti az elismerés, az iroda felállitása az ő legsajátabb eszméje és egyben érdeme is.

Az az adathalmaz, amelyet a bécsi iroda első esztendei müködéséről *Kovácsházy* tanácsnok a városgazdasági szakbizottság mult szombati ülésén előterjesztett, ezeket az állításainkat a legmesszebbmenően igazolják. Már az 1931-es csonka évben (október végétől január végéig) 1370 érdeklődő, az 1932. évben pedig háromszáz irodai munkanapon 17.130 látogató kereste fel az irodát. A napi átlag 1932-ben már *ötvenhét személy*. A két legerősebb hónap *az augusztus és a május:* augusztus, amikor a Szent István-heti ünnepségek és a Gyöngyös Bokréta előadásai iránt megnyilvánult érdeklődés tükröződik az iroda forgalmában. Majd május, amidőn a Nemzetközi Vásár budapesti látványosságai és az ez alkalomból érvényben volt utazási kedvezmények fokozták az érdeklődők számát.

Az iroda összes látogatói közül számban első helyen az *osztrákok* (40%), második helyen a *németek* (17%), harmadik helyen a *magyarok* (13%), negyedik helyen az *amerikaiak* (9%), ötödik helyen az *angolok* (4.5%), hatodik helyen az *olaszok* (3.5%) állottak.

Érdekes megállapitani, hogy a Bécsbe érkezett amerikaiak és angolok tiz százaléka kereste fel a főváros idegenforgalmi irodáját.

Látogatásuk célját illetőleg az iroda vendégei közül 11.847 *csupán információt kért*, 1160 ezenfelül még *budapesti elszállásolást is óhajtott*, 844 *vizumkérdések* iránt érdeklődött, 3279 pedig *Budapestre szóló jegyet kért*. Az iroda előzékenységből 261 *magyar vizum megszerzésénél müködött közre;* az idegenek részére megszerzett vizumok közül *a legtöbb amerikaiaké volt: 111*. Hasonlóképpen különös szivességből volt az iroda egyes külföldieknek *budapesti utazásaikhoz* szükséges jegyek beszerzésénél segitségükre. Hangsulyozza a jelentés, hogy

ezeket a jegybeszerzéseket csupán előzékenységből teljesitette, hiszen az iroda jegyek beszerzésével nem foglalkozik. Valóban különösnek látszik, hogy amikor egyes külföldi nagyvárosokban, mint pl. Bécsben és Berlinben is, áruházak utazási osztályai kiadnak Budapestre szóló vasuti jegyeket, akkor éppen a főváros irodája van elzárva egyes jól megalapozott üzleti vállalkozások következtében attól, hogy az ott jelentkező külföldiek jegyigényléseit kielégithesse, és az ebből származó haszonnal az iroda költségeit csökkentse.

Nagyszerü számadatok igazolják, hogy a bécsi iroda valóban jelentős propagandatevékenységet fejtett ki. Az iroda fennállásának első tizennégy hónapjában elfogyott 1012 darab *plakát*, 401 darab budapesti *fénykép* (reprodukció vagy kifüggesztés céljaira), 2000 darab budapesti és vidéki *képes levelezőlap*, 15.225 darab *térképes prospektus* (ivnagyságu nyomtatvány Budapest többszinnyomásos térképével), 61.170 *nyilas-prospektus* (zsebben hordható nyolclapos füzetecske budapesti képekkel), 59.815 „Duna-királynője" prospektus, 161 Budapest-, illetőleg Magyarország-prospektus (a főváros, illetőleg az ország részletes leirása, 64—64 oldal terjedelemben), 270.000 *számolócédula*, 45.000 *levélzárójegy* és több mint ötven olyan *album*, amelyek *Csánky* Dénes és *Richter* Aladár budapesti festményeit tartalmazták.

Jelentős része a bécsi iroda müködésének

társasutazások lebonyolitása.

Az iroda vezetősége józan számitással arra törekedett, hogy az utazásra és kirándulásra hajlamos bécsi és osztriai közönséget *társasutazások formájában is Budapest és Magyarország meglátogatására birja*. A multban csak kis számban jöttek fel ilyen társasutazások Budapestre. A bécsi iroda müködésének hatása alatt 181 budapesti társasutazás előkészületei indultak meg és ezek közül *104 ténylegesen lebonyolitásra is került 6788 személy részvételével*. Jelentékenyen szolgálta — állapitja meg óvatos fogalmazásban *Kovácsházy* tanácsnok jelentése — bécsi irodánknak az osztrák idegenforgalmi érdekeltek körében való népszerüsitését az a körülmény, hogy a kellő előkészités és ellenőrzés után az iroda valamennyi kirándulás üzletszerü lebonyolitását *az arra hivatott utazási irodáknak engedte át*.

Jelentős propagandát fejtett ki az iroda a Budapestről tartott rádió- vagy vetitettkép-előadásokkal. *Markos* Béla dr., a főváros Idegenforgalmi Irodájának h.-igazgatója egy rádióelőadást és egy vetitettképes-előadást, *Lux* Vilmos, a bécsi iroda vezetője pedig tizenhét vetitettképes-előadást tartott; az előadásokat sokezer főnyi közönség hallgatta végig, mindenkor osztatlan sikert aratva, Budapestnek, Magyarországnak uj barátokat szerezve.

Mint fentebb emlitettük,

Magyarországon mindenki idegenforgalmi szaktanácsokat ad, akit a jó sorsa vagy a pénztárcája legalább egyszer külföldre elkalauzolt.

Hogy jelentése ne csak ellenőrizhetetlen adathalmaz legyen, hanem *annak eredményei is le legyenek mérhetők*, elsősorban a többé vagy kevésbé nagyképü idegenforgalmi szaktekintélyek számára, *Kovácsházy* tanácsnok arról is gondoskodott, hogy

jelentése során szembeállitsa Bécs és Budapest idegenforgalmi statisztikájának néhány legjellemzőbb adatát.

Amikor annak idején a bécsi iroda megvalósitásának gondolatát felvetette *Kovácsházy*, 1929-ben kimutatást közölt arról, hogy az 1928. évi statisztikai adatok szerint az egyes Bécset meglátogató külföldi nemzetiségü vendégek mekkora hányada jutott el Budapestre. Eszerint a kimutatások szerint Budapestet csak a Bécset meglátogató németek 8.2 százaléka, az amerikaiak 32.3 százaléka, az olaszok 22 százaléka, a franciák 40.6 százaléka és a svájciak 26.1 százaléka kereste fel. 1932-ben a bécsi iroda müködésének első esztendejében ezek az arányszámok lényeges emelkedést mutatnak, mert Budapestre a bécsi németek 22.8 százaléka, amerikaiak 40 százaléka, olaszok 55.4 százaléka, franciák 54.6 százaléka és svájciak 29.5 százaléka látogatott le.

Ez az arányalagos emelkedés — állapitja meg a jelentés —, amely a mai nehéz gazdasági viszonyok közepette fokozott mértékben értékes és örvendetes, bizonyitéka annak, hogy az a célkitüzés, amely a bécsi iroda megalapitásához vezetett, helyes volt és azok a remények, amelyeket a főváros ezekhez a kezdeményezésekhez füzött, a beteljesedés utján vannak.

Végezetül megemlékezünk arról *a kedves epizódról*, amelyet *Kovácsházy* tanácsnok jelentése mint az iroda előcsarnokában átvilágitott diapozitiv-képek propagandahatására jellemző esetet emlit fel. Az iroda vitrinjeit egy ablaktisztitóvállalat takaritja, mindig ugyanegy ablaktisztitó-munkás végzi hetenként kétszer az üvegek lemosását. Mikor az Ibusz rendezésében *az első filléres gyors* jött Bécsből Budapestre, ez a munkás keservesen összekuporgatott fizetéséből feleségével együtt részt vett az utazásban. Az iroda személyzete a legközelebbi alkalommal kikérdezte utazása körülményei felől, és ekkor bebizonyosodott, hogy Budapestről utazása előtt jóformán csak annyit tudott, amit *a vitrinek képeiből kiolvashatott;* ezek azonban annyira megragadták, hogy — amint az olcsó utazás lehetősége megengedte — sietett kedves képeit a valóságban is megnézni. A látottakban egyébként nem csalódott és különösen a magyar konyha és a magyar bor annyira megnyerte tetszését, hogy máris készül a legközelebbi filléres vonat indulására.

— Irodánk propagandamunkájának hatása alatt — állapitja meg *Kovácsházy* tanácsnok —

Bécsben ma divat Budapestre utazni és igen sok bécsi utazási iroda már üzletileg is erre a divatra rendezkedik be, mert a külföldi vendégek Budapestre utazása, a Durchzug nach Budapest, bécsi irodaforgalmi szakértők pártatlan itélete szerint ma már Bécs idegenforgalmának 40—50 százalékát teszi ki.

A gazdasági helyzet javulásával az kell, hogy legyen a magyar idegenforgalmi propaganda feladata, hogy Karlsbad, Páris, Berlin és esetleg más politikailag is *alkalmas centrumokban* a bécsi irodában is *hasonló propaganda-szervet* rendezzenek be.

Miért kell betölteni az üres állásokat?

A polgármester előterjesztése a főpolgármesterhez az üresedésben levő állások mennél előbbi betöltése ügyében

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Megirtuk, hogy az elnöki ügyosztály a gyakornoki állások betöltése előtt harminckilenc üresedésben levő állást akar nyilvános pályázat utján betölteni. A főpolgármester ezen állások közül egyelőre csupán *egy müszaki tanácsnoki, egy kerületi orvosi, két tiszti orvosi, egy bakterológiai intézeti osztályvezetői, egy bakterológiai intézeti szaksegédi, továbbá egy könyvtári tiszti állásra* hirdetett pályázatot. *Liber* alpolgármester, mint polgármester-helyettes a tegnapi nap folyamán *részletes előterjesztéssel fordult a főpolgármesterhez, azzal a kérelemmel, hogy az üresedésben levő többi állásra is irja ki a főpolgármester saját hatáskörében a pályázatot.*

A főpolgármesterhez intézett előterjesztésében a polgármester arra a jogi álláspontra helyezkedik, hogy *az érvényben levő fővárosi törvények és szabályrendeletek értelmében ezen állások betöltésére a fővárosnak a belügyminiszter hozzájárulását nem kell kikérnie.* Rámutat az előterjesztés arra, hogy a szóbanforgó állások legnagyobb része *behelyettesités utján amugy is be van már töltve* és igy mindenképpen méltányos, hogy ezek a behelyettesités utján már amugy is előbbre jutott tisztviselők *uj állásaikban megerősittessenek.* De érdeke a fővárosnak ezeknek az állásoknak végleges betöltése azért is, mert olyan *fontosabb állásokról* van szó, amelyekre az ismeretes kormánytilalom az állások betöltését illetően amugy sem vonatkozhat.

Nagyon megszivlelendő a polgármesteri előterjesztésnek az a része, amely arra mutat rá, hogy *amikor ugyis állandó fizetésredukciókkal küzködik a tisztviselői kar*, mindenképpen méltányos, hogy az előbbrejutás, amely tudvalevőleg magasabb fizetési kategóriával jár, *a tisztviselő kar elől ne zárassék el.* A polgármester reméli, hogy *Huszár* főpolgármester az előterjesztésben foglaltakat figyelembevéve, a még üresedésben levő végleges tiszti állásokra a pályázatot *a legrövidebb időn belül meghirdeti.*

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA | GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

DUNAPARTI
100 négyszögöles
TELKEK
uj Lipótvárosban
kedvező feltételek mellett
ELADÓK
Bővebbet hétköznapokon: Rudolf-tér 6, IV. 22.
Telefonszám: 12-3-85.

IDEÁLIS OTTHONA BETEGNEK ÉS ÜDÜLŐNEK a
Dr. Pajor Szanatórium és Vizgyógyintézet
Budapest, VIII., Vas-utca 17. szám
Bel-, ideg-, asztma-, szivbetegek stb. felvétele
SEBÉSZET, SZÜLÉSZET, ORTOPÉDIA, ZANDER
Rádiumkezelés, bélfürdők (Darmbad)

HYPEROL
Ideális torok- és szájfertőtlenitő

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 48-1-32.

Hírek

Csendélet egy tanári szobában

A büntető törvényszék Törekytanácsa előtt egy rágalmazási per folyik, amelyben akárkit is itélnek el, végeredményben egyetlen vesztes fél marad a porondon; a főváros közoktatásügye. Arról van szó a bíróság előtt, hogy mi történt a liftben Kirsch igazgató és Kmettyné között, milyen gorombaságokat vágtak egymás fejéhez konferencián vagy azon kivül a kereskedelmi iskolai tanárok, melyik tanárnak van meg a tanári vizsgája, ki nem tud helyesirást, utaltak-e ki az iskola pénzéből kabaré-énekesnőknek és általában: szétfolyik a törvényszéki tárgyaláson egy iskola minden belső szennyese, amely végeredményben mindenüvé tartozik, csak nem az ámuló nyilvánosság elé.

Az a csendélet, amely a Vas-utcai kereskedelmi iskola tanári szobájának idilljeit mázolja szét a főtárgyalási teremben, valóban megdöbbentő. Nem érdekel bennünket, igaz-e, hogy Kmetty tanár ur növendékeit gumifiuknak nevezte-e és az sem tulzottan érdekes, szólitotta-e kisangyalomnak Krisch igazgató Kmettyné őnagyságát, amint hogy sem a panaszos, sem a vádlott nem érdekel bennünket és nem tartjuk fontosnak, felmenti-e, elitéli-e őket a bíróság. A fontos ebben az undoritó törvényszéki csatározásban csupán az a meghurcolás, amelyben a főváros egész tanügyi személyzete részesül, mert ez a tárgyalás és az arról a napilapokban oldalszámra megjelenő tudósitások olyan szinben tüntetik fel a főváros valamennyi iskoláját, mintha minden iskolában efajta kisangyalom-világ dulna és a diákoknak nem lenne egyéb dolguk, mint hogy iskola-idő alatt tanáraik privát-küldönci szolgálatait teljesitsék.

Függetlenül a bírósági eljárástól, azt követeli a közoktatásügyi osztály vezetőjétől a felháborodott közvélemény, hogy tüzzel és bottal csináljon rendet a Vas-utcai kereskedelmi iskolában. Az vizsgálandó meg legelőbb, hogy joga volt-e a főmagánvádlónak az iskola szennyesét büntetőbiróság elé vinnie, megkapta-e erre felettesei felhatalmazását és miért nem kérte a bünvádi eljárás megindítása előtt önmaga vagy a vádlott ellen a fegyelmi vizsgálatot? Szendy tanácsnok közismert erélye garancia arra, hogy ez a vizsgálat hamarosan meg fog indulni és a bírósági eljárás néhány nyugdijazás méla akkordjával ér a legrövidebb időn belül véget.

Hunyadi János
természetes keserüvlz
az emésziőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Rónai Ödöné lesz a Hangli-kioszk és Vigadó-kávéház bérlete. A városgazdasági szakbizottság *Homonnay* Tivadar dr. elnökletével tartott ülésén hozzájárult a polgármester azon előterjesztéséhez, hogy a Hangli-kioszk és a Vigadó-kávéház bérletét öt esztendőre *Rónai* Ödönnek juttassák, aki a megtartott versenytárgyaláson a legmagasabb bérajánlatot tette. A polgármester előterjesztését a törvényhatósági tanács *csütörtöki ülésében tárgyalja le.* Kétségtelen, hogy a tanács a polgármester előterjesztését magáévá teszi és *Rónai* Ödön, az uj bérlő, rövidesen hozzáláthat azokhoz a nagyszabásu átalakitásokhoz, amelyek révén *a kioszkot a Dunapart legelőkelőbb és legelegánsabb kávéházává építi át.*

Az adórendeletek a Keresztény Községi Pártban

A párt a keresztény tömegek védelmére ujra teljes aktivitásba lép — Éles támadások a pénzügyi kormányzat adópolitikája és a pénzügyi államtitkárok fantáziátlansága ellen

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Keresztény Községi Párt keddi értekezletén, amelyet a szerdára egybehivott rendkivüli közgyülés napirendjének letárgyalása ügyében hivtak össze, igen élesen támadták a kormány adórendeleteit. Napirend előtt Csilléry András dr. meleg szavakkal parentálta el Ágoston Géza dr. árvaszéki elnököt. Inditványára elhatározta a párt, hogy Ágoston emlékét jegyzőkönyvileg örökitik meg.

Ugyancsak napirend előtt Verebély Jenő tette szóvá a főváros és Hómann kultuszminiszter között létrejött azon megállapodást, amely szerint a főváros átengedi az államnak a Népszinház épületét örökbérlet formájában a Nemzeti Szinház céljaira. Spur Kálmán dr. a fővárosi üzemekben dolgozó munkások hathatós védelmét követelte és azt kérte, hogy a kérdés letárgyalására külön értekezletet tartson a párt, mert a munkásproblémát elhanyagolni nem szabad. Bednárz Róbert és Csilléry András dr. felszólalása kapcsán el is határozta a párt, hogy a munkáskérdés tárgyalására külön bizottságot küld ki. Végezetül napirend előtt Miklós Ferenc azt kivánta, hogy a Társadalombiztositó Intézet által bevezetett pótdijakat az üzemek viseljék, mert a munkások igen nehéz helyzetben vannak.

A párt ezután Csilléry András dr. javaslatára kimondotta, hogy a szerdai közgyülésen a Fábián Béla által előterjesztendő határozati javaslatot illetően a sürgősség kimondásához hozzájárul. Éles vita indult meg Csilléry szavai kapcsán az adórendeletek ügyében,

éles kifakadások hangzottak el az adórendeletek ellen, amelyek mérhetetlenül sujtják a főváros lakosságát.

Ilovszky János megállapitotta, hogy a forgalom megdöbbentő arányokban csökkent.

Vannak olyan üzletek, amelyekben a forgalom a tavalyinak tiz-tizenöt százalékára csökkent le.

Rámutatott arra, hogy az adóemelések tönkreteszik az adóalanyokat és romlásba kergetik a fővárost. Cselényi Pál dr. a magánalkalmazottak szörnyü helyzetét tette szóvá. A magánalkalmazottaknak fizetését állandóan csökkentik a vállalatok, ugyanakkor a különadójukat emelik.

Szőke Gyula dr. a legnagyobb hibának azt tartja, hogy

egész pénzügyi rendszerünk rossz, mert az államcsőd felé vezet.

Erkölcstelennek tartja, hogy

a behajthatatlan adókat uj adók kivetésével akarja megkapni a kormány.

Javasolja, hogy a

párt ne csak az adórendeletek visszavonását követelje, hanem a mostani romlásba vivő pénzügyi politika teljes átdolgozását is.

Általános helyeslés fogadta Szőke Gyula dr. szavait, aki ezután az Uj Budapest legutóbbi számában megjelent Adópolitikánk szörnyü tévedései cikkét tette szóvá.

— Azt mondják sokan — mondotta Szőke Gyula, — hogy

ellenzéki cikket irtam az Uj Budapestbe és ki akarok lépni a Keresztény Községi Pártból. Ami cikkemet illeti, annak minden szavát fenntartom és ugy látom, hogy a párt teljesen egy véleményen van velem. Naivitás arról beszélni, hogy a pártból ki akarok lépni, hiszen végeredményben az adóügy nem politikai, hanem elsősorban gazdasági kérdés és a kritika joga mindenkit megillet!

Bednárz Róbert javaslatára a párt egyhangu helyesléssel mondotta ki, hogy a szerdai közgyülésen Szőke Gyula legyen a párt hivatalos szónoka.

Nagy László dr., a Lipótváros fiatal és agilis törvényhatósági tagja mondott ezután feltünően éles beszédet. Nagy László dr. kifogásolja, hogy a pénzügyminisztériumban nem az egyenesadók osztályán intézik az ügyeket, hanem a költségvetési osztály vezeti a minisztérium pénzügyi politikáját. Támadta Jakabb és Vargha államtitkárokat, akiknek

tehetetlensége és fantáziátlansága valóságos veszedelme a magyar pénzügyeknek.

A pénzügyminiszter előtt egy okos javaslat fekszik, amit Jakabb és Vargha elamerikáznak.

Az ezer holdon felüli birtokok tizenöt millióval szerepelnek a kétszáznegyven milliós adóhátralékba viszont az ezer holdon aluli birtokok hetven-nyolcvan millió pengővel. Ez mindennél eklatánsabban bizonyitja az ország pénzügyi romlását.

Szőke Gyula mégegyszer felszólalt, azt hangoztatva, hogy helytelen, ha

adminisztrativ tisztviselőket tesznek felelőssé oly intézkedésekért, amelyekért csakis a politikailag felelős miniszter vonható kérdőre.

Gyurkovich Henrik és Pillis Károly felszólalásaival igen izgatott hangulatban ért véget a Keresztény Községi Párt kedd esti értekezlete. Megállapitható, hogy

a párt teljes fegyverzetben lép az aktivitás mezejére, készen arra, hogy a keresztény tömegek érdekében és védelmében a küzdelmet felvegye.

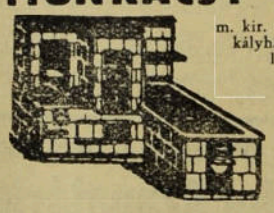
Holtzspach tanácsnok lett a Bazilika-egyházközség elnöke. Komoly és értékes kitüntetés érte *Holzspach* Ödön dr. tanácsnokot, a Lipótváros érdemes előljáróját: a Szent-Lstván-Bazilika-egyházközség világi elnökévé választotta meg, *Holzspach* tanácsnok beiktatása illusztrus méltóságába csütörtökön este ment végbe, kapcsolatban az egyházközség uj kulturotthonának felavatásával. A Vilmos császár-ut 18. szám alatt levő uj kulturház disztermében a kerület előkelő katolikus közönsége jelent meg az ünnepség alkalmából *Ortvai* Rezső dr. apátplébános végezte az otthon megáldását, amely után az egyházközség tartotta elnökbeiktató ülését. *Krompaszky* Miksa dr. tankerületi főigazgató nemesveretü szavakkal rajzolta meg az egyházközség uj elnökének értékes egyéniségét és méltatta érdemeit. *Mészáros* János dr. érseki helytartó a hercegprimás nevében fejezte ki örömét afölött, hogy ilyen kiváló férfiu jutott az egyházközség elnöki székébe. *Holzspach* tanácsnok meghatottan köszönte meg megválasztását, fogadalmat téve, hogy az egész egyházközség megnyugvására és boldogulására kiván dolgozni. A gyönyörü ünnepséget az egyik lipótvárosi étteremben az uj elnök tiszteletére *vacsora fejezte be.*

ALAPITTATOTT 1860.
SZITTNER FERENC
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. szám.
Telefon: Aut. 821—14.
Üveg-, porcelán-, tükör- és képkeret gyári raktára.
Fővárosi alkalmazottaknak kedvezmény.

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39.
Mintaraktár: VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31—2—80, 35—9—16

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

Kálmán épitési vállalata
I., Szirtes-u. 2/b. Aut. 839-14

Ifj. HALASZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Budapest székesfőváros árvaszékének teljes ülése és tisztviselői kara mélységesen megrendülve őszinte fájdalommal jelenti, hogy jóságos elnöke, mindnyájuk atyai barátja és melegszivü főnöke,

darvai és huszti

Ágoston Géza dr.

m. kir. kormányfőtanácsos, a székesfőváros árvaszékének elnöke

kedden, e hó 14-én hajnalban szivszélhüdésben váratlanul elhunyt.

A Mindenható kifürkészhetetlen akarata erejének teljében, munkakedvének fiatalos lobogásában szólitotta el a hivatal éléről szeretett Elnökünket. A megboldogult 35 éven keresztül páratlan lelkesedéssel, elismert szaktudással szolgálta az árvák és a gyermekek védelmének magasztos ügyét és 12 éven át az ország első gyámhatóságának elnöki székéből kiváló adminisztrativ tehetséggel és meleg szivvel szabta meg ennek a nemzetvédő tevékenységnek az irányát.

Hivatali működésében is izzó magyar érzése és a krisztusi szeretet megértő jósága töltötte be lelkét.

Az árvaszéknek nagy halottját f. hó 16-án, csütörtök délután 4 órakor a Kerepesi-ut melletti temető halottasházából testületileg kisértük el utolsó utjára és a székesfőváros által adományozott diszsirhelyen helyeztük örök pihenése helyére.

Felejthetetlen emlékét el nem muló szeretettel és kegyelettel őrizzük meg!

BUKOVA LAJOS
ÉPÜLETÜVEGES ÉS KÉPKERETEZŐ
Budapest, IX., Lónyay-utca 48.
TELEFON: AUT. 870-26

Egyhangulag választják meg Király Kálmánt műszaki tanácsnokká

Nagy küzdelem a második és harmadik helyen való jelölésért

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A *Csármann* Ferenc tanácsnok nyugalombavonulásával megüresedett müszaki képesitésü tanácsnoki állásra, amelyre most járt le a főpolgármester által hirdetett pályázat, *Király* Kálmán müszaki főtanácsost, az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetőjét fogja egyhangulag megválasztani a főváros törvényhatósági tanácsa. Az illetékes tényezőknek az az intenciója, hogy a választás a *lehető leggyorsabban megtörténjen,* mert csak igy remélhető, hogy ez a sok izgalmat keltő probléma lekerül teljesen a napirendről.

Az a több mint másfél esztendő, amelyet

Király Kálmán,

az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetői székében eltöltött, *beigazolták az ő nagy mérnöki tudásához és kiváló adminisztrációs képességéhez füzött reményeket.* Az ügyosztályi munkásság meggyorsitása főképen pedig az inségmunka-akciók lebonyolitásának példás rendje, a törvényhatósági bizottság minden pártján bizalmat keltettek *Király* Kálmánnal szemben és megelégedést és megnyugvást müködése iránt. Az a körülmény, hogy egyhangulag választják meg, csak *ujabb elismerése* az ő érdemeinek.

E pillanatban tulajdonképen már csak arról van szó, hogy a kijelölő választmány kiket fog második és harmadik helyen jelölni. Itt elsősorban

Kempelen Ágoston

müszaki főtanácsos, a városrendezési ügyosztály vezetője jön számitásba. *Kempelen* a legidősebb müszaki főtanácsosok egyike, több mint harminc év óta szolgál, félesztendeje vezeti általános megelégedésre a városrendezési ügyosztályt. Kivüle az ügyosztályt vezető helyettese jelölése kerül kombinációba:

Szinte László,

aki a magasépitési ügyosztály helyetteseként müködik és egyike a fiatalabb mérnöki generáció legtehetségesebb tagjainak. Sok hive van

Szécsi Jenő

müszaki főtanácsosnak is, aki mint a városrendezési ügyosztály vezetőhelyettese szakmájában egyike a legelső szakértőknek. A vezetőhelyettesek közül még

Viola Rezső dr.

jöhet számitásba, aki mint *Király* főtanácsos helyettese, nagy müszaki tudásról, amit mérnök-doktori diplomája is bizonyit, ezenfelül nagy erélyről és körültekintésről tett hosszu előljárósági szolgálata után, a központban is tanuságot. Végezetül szó van

Rózsás Pál

müszaki tanácsos jelöltségéről is, aki mint a vizivárosi előljáróság mérnöki osztályának vezetője, képzett és nagyjövőju mérnök.

A jelölésnek a jelen esetben azért van különleges jelentősége, mert az a legközelebbi választásnál *utmutatóul fog szolgálni.* Ez okból érthető az a különleges érdeklődés is, amely a fővárosi mérnökök részéről a kijelölő-választmány ülését megelőzi.

— Ha betegség gyötri, arra legyen gondja, „Igmándival“ emésztését mindig rendben tartsa!

Szemlédő, müvirág és temetkezési cikkek
Gyári raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF
Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 8.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 537—12

GAZDASÁGI ÉLET

Százezrekre rug a fővárosi bérlők bérhátraléka

Kilakoltatják a makacs nem-fizetőket – Uj osztály a hátralékok behajtására a tiszti ügyészségen

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A központi járásbiróságon az elmult napokban az egyre nagyobb tömegekben befutó lakásfelmondási keresetek feldolgozására *uj birói csoportokat volt kénytelen szervezni* a biróság elnöke. A főváros, Budapest legnagyobb háziura, szintén nem panaszkodhatik, hogy *ne lenne elég kilakoltatni való lakója.* A tiszti ügyészségen, amely a város felmondási és kilakoltatási pereit intézi, annyira felszaporodott a munka, hogy *Szemethy* tiszti főügyész a fővárosnak, mint háziurnak, ügyvédjéül *külön osztályt volt kénytelen alakitani,* ennek vezetését *Jablonkay* Géza dr. tiszti alügyészre, a fiatal ügyészi gárda egyik legtehetségesebb tagjára bizta.

A fővárosi bérházakban — mint azt illetékes helyen munkatársunkkal közölték,— *február elsejével mintegy 140—150.000 pengőre tehető a nemfizető lakók bérhátraléka.* Ez az óriási összeg folyton nő, hiszen *egyre rosszabb a gazdasági helyzet, egyre nehezebben tudnak fizetni a lakók.* A polgármester az elmult napokban kénytelen volt *szigoru rendeletet* intézni a szociálpolitikai ügyosztályhoz és a tiszti ügyészséghez, azzal a felszólitással, hogy a rendelkezésre álló összes eszközökkel szorgalmazzák a hátralékok befizetését, a makacs nemfizetőket pedig lakoltassák ki a fővárosi bérházakból. A szociálpolitikai ügyosztály a főváros pénzügyi érdekeinek figyelembevétele mellett, *a lehetőség szerint humánusan igyekszik* a sulyos problémát megoldani: általában csak azokat lakoltatják ki, akik *több mint egy évi hézbérrel hátralékban vannak.*

Nem kevésbé szomoru a helyzet a *városi üzlethelyiségek frontján.* Csak a városházi üzlethelyiségek bérlői *120.000 pengővel tartoznak a fővárosnak!* Adós az egész liget: több mint százezer pengővel tartoznak a mutatványosok, akik részére a városgazdasági ügyosztály most azt az engedményt tette, hogy elmult évi hátralékaikat ez évi május elsejétől, két esztendőn át, *havi részletekben törleszthetik.* A vendéglő-bérlők közül *Gundel* Károly az egyetlen, aki pontosan fizet, a fürdő-vendéglők bérlői — a Széchényi-fürdőé és a Rudasé — több hónapi hátralékban vannak. Az általános gazdasági helyzet következménye, hogy igen sok lakás és üzlethelyiség a főváros házaiban *már is üresen áll,* de még több fog megürülni, mert a kilakoltatások most, hogy erre a téli idő mulásával a kormány engedélyt ad, *fokozott mértékben fognak megkezdődni.* Mindenesetre fontos, hogy ugy a lakásoknál, mint az üzlethelyiségeknél a kilakoltatásokat illetően, érvényesüljenek *a fővárosra, mint közterületre annyira kötelező szociális szempontok.*

A költségvetés jóváhagyása után kerül sor az uj kétmilliós szükségmunka kiirására. Jelentettük, hogy *Király* Kálmán müszaki főtanácsos, az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetője, uj szükségmunkaakció anyagának összeállitásán dolgozik és máris megállapitotta, hogy hitelmüveleti alapon *mely utépitési és csatornaépitési szükségmunkákra fognak a legközelebbi hetekben nyilvános versenytárgyalást hirdetni.* Az erre vonatkozó összeállitás elkészült és a polgármesteri előterjesztés készen van a tanácsülési tárgyalásra. Mielőtt azonban a versenytárgyalási hirdetmény kibocsájtására kerülne sor, *meg kell várni a költségvetést jóváhagyó belügyminiszteri rendelet leérkezését,* mert csak a költségvetés ismeretében dönthető el, hogy melyek legyenek azok az utvonalak, ahol szükségmunka keretében utat és csatornát fognak épiteni. Minden valószinüség szerint azonban *az első márciusi tanácsülés* már abban a helyzetben lesz, hogy ezzel a nagyfontosságu problémával foglalkozhasson.

Megszüntetik a Rudas-fürdő vendéglőjét. A Rudas-fürdő vendéglőjének bérlete az év végével lejár. A városgazdasági ügyosztály arra az álláspontra helyezkedett, hogy az esztendő végével lejáró bérletre uj versenytárgyalást *nem fog hirdetni,* a fürdő vendéglőüzemét megszünteti, annál is inkább, mert a Rudas-fürdőnél elterülő kis parkot *teljesen az ivócsarnok szolgálatába kivánja állitani.*

A Beszkárt vezetőségének uj tagjai: Bárczy, Verebély, Miklós, Urbanovich

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Megtörtént a döntés arra vonatkozóan, hogy *Platthy* György örökében kik legyenek a Beszkárt vezetőségének uj tagjai. Az *elnöki székben Platthy* Györgyöt *Bárczy* István dr., a főváros nyugalmazott polgármestere követi, aki jelenleg az intézet alelnöke. *Bárczy* örökébe *Verebély* Jenő dr. lép, aki az igazgatóságban legrégebben képviseli a Keresztény Községi Pártot.

A végrehajtó-bizottságban *Platthy* György dr. utóda *Miklós* Ferenc dr. lesz, akit az elmult évi közgyülésen választottak *Buday* Dezső utódaképpen az igazgatóság tagjai közé. Az igazgatóság uj tagja viszont *Urbanovich* G. Zoltán dr., a Fuvarlevél-hitelintézet vezérigazgatója lesz.

A szóbanforgó változásokat *még az évi rendes közgyülés előtt* végre fogják hajtani.

Anket a Teleki-tér ügyében

Szó sincs a rendezési terv elejtéséről

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Jelentette az *Uj Budapest,* hogy *Babarczy* István báró tanácsi főjegyző, a közgazdasági ügyosztály vezetője, szabályrendelet-tervezetet készitett a Teleki-tér rendezése ügyében. A szabályrendelet-tervezetnek legfontosabb pontja az, hogy megszünteti *a bódék árverési uton való hasznositását* és a megüresedő bódékat a hatóság által megállapitott fix árakon elsősorban *hadirokkantaknak juttatja.* Másik fontos rendelkezése a tervezetnek az, amely a Teleki-téren bizonyos vonatkozásban *eltiltja az uj áruk forgalomba hozatalát,* gátat szabván a legális kereskedelem által annyira kárhoztatott azon szokásnak, hogy partiáruk cimén kereskedők egész árukészleteiket kidobálják a Telekitérre és hitelezőik megkárositásával ott potomáron elkótyavetyélik azokat.

Egyes sajtóorgánumokban a legutóbbi hetekben olyan hirek terjedtek el, hogy a közgazdasági ügyosztály a már elkészitett szabályrendelet-tervezetet *nem kivánja megvalósitani* és a Teleki-téren marad minden a régiben. Illetékes helyen szerzett értesülésünk szerint ebből a hireszteléshől *egyetlen szó nem igaz. Babarczy* főjegyző változatlan szilárdsággal tart ki tervezete mellett és annak, hogy a tervezet még nem került a törvényhatóság és a közgazdasági szakbizottság elé, csupán az az oka, hogy a közgazdasági ügyosztály vezetője mielőtt végleges formában utjára bocsátaná a szabályrendelet-tervezetet, *azt meg akarja ismertetni hozzászólás céljából az illetékes ipari és kereskedelmi érdekeltségekkel is.*

Jelenleg a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamaránál fekszik véleményezés céljából az akta, és ha onnan visszaérkezik, *Babarczy báró ankétot fog összehivni* és annak eredményéhez képest esetleg megfelelő módon átdolgozván a javaslatot, fogja azt a közgazdasági bizottság elé terjeszteni.

Bobby és Daisy
a közönség kedvencei
a
Székesfővárosi Állatkertben
Pálmaház — Akvárium
Nyitva egész nap

Fabriola SZÍNHÁZ-VARIETÉ
(TISZA KÁLMÁN-TÉR)
A kéthetes premierek színháza!
Minden hónap 1-én és 16-án uj műsor
Jegyek 60 fillértől 4 pengő.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

SCHMIDT TESTVÉREK
Nyomdafestékgyár Rt.
Telefon: Aut. 963-65. Táviratcim: Farbenschmidt Rákospalota. — M. Kir. Postatakarékpénztári csekkszámla szám: 52850. — Folyószámla az Angol Magyar Bank Rákospalotai fiókjánál
Gyárt: Kő-, könyvnyomdai-, valamint offsetfestékeket.
Mint különlegességeket készit: Speciális gyártmányu olaj-mélynyomó festéket, anilin guminyomó és bádognyomó festékeket.
Gyár és központi iroda: Rákospalota, Pázmány-u. 41

CLARIDGE ÉTTEREMEK
TÁNC, BRIDGE-SZALON, SÖRÖZŐ
MEGNYILT
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
TULAJDONOSOK TACHLER TESTVÉREK

Bohacek és Társa
parketta és asztalosáru gyára
Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02
Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat
Kartelen kivüli olcsó árak

ÁMON ANTAL ÉS FIAI
út-, csatorna- és betonépitési vállalat
VIII., Futó-utca 10 Telefon: 30-3-85

HALMOS ISTVÁN és FIA
kövezőmesterek, utépitő vállalkozók
X., Halom-utca 25.
Telefon: 33-9-52.

Helfenstein Károly
kövezőmester, utépitő vállalkozó
VI., Hungária-körut 71
Telefon: 91-3-64

Handl István
kövezőmester
III., Pacsirtamező-u. 7
Telefon: 62-0-28

Hajnal Imre
okl. mérnök kövezőmester
IX., Üllői-ut 55.
Telefon: 38-6-93.

Krausz Ferenc
kövezőmester
VI., Hungária-körut 71
Telefon: 91-3-64

Neumann Ferenc
okl. mérnök kövezőmester
VII., Egressy-ut 34
Telefon: 95-6-40

Obendorfer József
kövezőmester
VIII., Ludoviceum-u. 18
Telefon: 38-4-65

Obendorfer Károly és Rudolf
okl. mérnök, kövezőmesterek
I., Horthy Miklós-ut 29
Telefon: 69-2-90

Reinisch és Wohl
okl. mérnökök kövezőmester,
épitési vállalkozók
VII., Ajtósi Dürer sor 7
Telefon: 28-0-62

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

Schaffer Antal
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Darányi Ignác-utca 21
Telefon: 52-2-91

Schaffer György
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Felvinci-u. 17
Telefon: 52-3-64

Spányi Ernő
okl. mérnök, kövezőmester
I., Németvölgyi-ut 33.
Telefon: 57-9-91

vállalkozás

Lehet-e negyven százalékos engedmény mellett jó munkát szállitani?

Irreális ajánlatok tömege a kerületi kövezések versenytárgyalásán

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros polgármestere az összes közigazgatási kerületekben a fővárosi utfenntartás keretébe tartozó, a folyó évben végrehajtásra kerülő kövezetjavitási és kisebb uj kövezőmunkákra tudvalevően *versenytárgyalást irt ki.* A versenytárgyalási feltételekben közölte a polgármester, hogy az alkalmazandó munkásoknak igazoltan *legalább egy éve Budapesten kell lakniok,* továbbá, hogy a munkával megbizott vállalkozó tartozik a munkásokat az illető iparágban szokásos, vagy a szakmabeli munkaadók és a munkások többsége által létesitett és kormányhatóságilag jóváhagyott alapszabályok által egyetértőleg megállapitott és életbeléptetett *munkaidő és bér mellett foglalkoztatni.* A polgármester azt is kijelentette a versenytárgyalási hirdetményben, hogy a munkások helybenlakása, bérfizetése és a munkaidőre vonatkozó kikötések tekintetében *szigoru ellenőrzést fog gyakorolni* és amennyiben a vállalkozó kötelezettségének kötbér kivetése után sem tenne eleget, a munkát tőle megvonja és azt kárára és veszélyére *más vállalkozó utján* hajtatja végre.

A beérkezett ajánlatokat kedden délelőtt bontották fel az ut- és csatornaépitési ügyosztályban.

Az érdekelt iparosság csaknem teljes számban vett részt a pályázaton és a felbontás alkalmával megdöbbenéssel vette tudomásul, miként adhattak komoly cégek abszolut irreális ajánlatokat.

Ezek az irreális ajánlatok nemcsak hogy a legnagyobb mértékben alkalmatlanok arra, hogy azok alapján a versenytárgyalási feltételeket, különösen a munkások bérfizetését illetően, betartsák, hanem egyáltalában *nincsenek arányban a rezsi-kiadások emelkedésével sem.*

Éppen azok az ajánlattevők, akiknek ajánlata most első pillantásra irreálisnak tetszik, voltak azok, akik az ipartestület nevében a fővárosnál közbenjártak *az irreális versengés ellen és a munkabérek betartása érdekében.* Ezeknek az uraknak a közbenjárására történt a hivatalos egységár-tabella egyes minősitett tételeinek felemelése.

A kalkulációt illetően végeredményben az a helyzet, hogy

a rezsi-kiadások tavaly óta jelentékenyen emelkedtek, hiszen a három százalékos bélyegilleték helyett 4.2 százalékot kell fizetni, nagymértékben emelkedtek az adók is. Ilyen körülmények között egyenesen csudálatos, hogy mindezen sulyosbitások dacára a tavalyi árakhoz képest átlagosan harminc százalékkal adtak nagyobb engedményeket a vállalkozók.

Az ajánlatok tömege *egy olyan közepes áron mozog, amely szinte végső határán van a kereseti lehetőségnek:* nagyon furcsa szinben tüntetvén fel egyes vállalkozókat, mert

ha a negyven százalék engedmény mellett is lehet még keresni, akkor azok, akik közepes, vagy ennél is magasabb árakon adtak ajánlatot, egyszerüen a maguk haszonlesése érdekében a főváros közönsége zsebéből akartak jelentékeny összeget kiuzsorázni, ami pedig könnyen rablóhadjáratnak tünhet fel.

Végeredményben tehát ezen irreális ajánlat által *diszkreditálva vannak azok az iparosok,* akik józanul és tisztességesen kalkulálva adták be ajánlatukat, hogy az iparban duló halálos verseny folytán a legjobb esetben is *csak a rezsi-költség térül vissza.*

Végeredményben bizonyos, hogy

elgaloppozott ajánlatokról van szó,

amit a főváros szakértő mérnökei is jól tudnak, mert hiszen *nem ma először köveznek Budapesten.* A beérkezett versenytárgyalások felbontásánál kiderült, hogy a város által előirt hivatalos árkalkulációból *a legolcsóbbak negyven, a legdrágábbak huszonhét százalékos engedményt adtak.* Amikor ezt az ártabellát a város szakértő mérnökei állitották össze, akkor valóban el lehet gondolkozni azon, hogyan akar megélni az a vállalkozó, aki a főváros szakembere által kalkulált árakból negyven százalékos engedmény mellett még hasznot is el akar érni.

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály az ajánlatok elbirálásánál *igen nehéz helyzetben van.*

Az ügyosztálynak és Király Kálmán műszaki főtanácsosnak, az ügyosztály vezetőjének, aki elsőrendü szakember, tudnia és éreznie kell azt az irreálitást, amely a pályázók ajánlatainak legnagyobb részében a fentiek szerint kétségtelenül benne van.

Kétségtelen az is, hogy *szemfényvesztési mutatványokra* a fővárosnak nincsen pénze, mert lehetetlennek látszik, hogy

negyven százalékos árengedménnyel valaki munkásokat fizessen, szállitóknak pénzt adjon, adókötelezettségeit teljesitse és még ráadásul jó munkát is készitsen a fővárosnak.

Az *efajta komolytalanságoknak* egyszersmindenkorra véget kell vetni. Meggyőződésünk, hogy ebben a tekintetben *meglesz a kellő körültekintés és erély az illetékes ügyosztályokban és Borvendég alpolgármesterben.*

Rekord-számu pályázó az ikerházak épitésére

Május elsejére beköltözhetőknek kell lenniök az ikerházaknak!

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Mint jelentettük, a polgármester meghirdette a Külső Jászberényi-uton létesitendő városszéli telepités hatvan földszintes ikerházának föld-, kőmüves-, elhelyező-, burkoló-, ács-, tetőszerkezeti, tetőfedő-, asztalos-, lakatos- és mázolómunkáira a versenytárgyalást. A versenytárgyalás határideje március 8-a, de jellemző az iparosok közötti óriási érdeklődésre, hogy eddig már *több mint kétszáz ajánlati felhivást vittek el* a vállalkozók a magasépitési ügyosztályból.

A magasépitési ügyosztály *több mint háromszáz ajánlatot vár* a versenytárgyalási határidő lezártáig. Amint a versenytárgyalási határidő letelik, *azonnal megkezdik az ajánlatok számvevőségi átvizsgálását.* Tekintettel az ajánlatok *várható rekordszámára,* erre az átvizsgálásra *kétheti terminust szab* a magasépitési ügyosztály. *Március vége előtt* tehát aligha lesz meg a döntés arra vonatkozóan, hogy kik kapják az ikerházak épitésére a megbizást. Mivel a generálvállalkozók a munka megkezdésétől számitott *öt héten belül kötelesek* a munkával *teljesen készen lenni,* könnyen megeshetik, hogy *május elsejére, amint az kontemplálva volt, a százhusz ház nem lesz beköltözhető.* Mindenesetre *fontosnak tartanók,* hogy az átszámitás és az odaitélés a lehető leggyorsabban történjék meg, annál is inkább, mert a főváros *az épitkezési tőke: egymillió pengő után a MABI*nak már hónapok óta kamatot fizet.

Okos elgondolás a Néparéna bérének biztositására

A főszezonban kell a legtöbb bért fizetni

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági tanács tudvalevően felbontotta bér nem fizetés cimén *Czája* Jánosnak a városligeti Néparéna bérlőjének szerződését és utasitotta a polgármestert, hogy hirdessen uj pályázatot a Czája által már időközben el is hagyott bérletre. A városgazdasági ügyosztály már el is készitette az uj bérleti feltételeket, amelynek alapján a versenytárgyalási hirdetményt a jövő hét folyamán bocsájtja ki *Kovácsházy* tanácsnok.

A régi ajánlati felhivással szemben az uj versenytárgyalási hirdetmény legfontosabb része az, hogy *a százalékos* bért, amely azonban évi 19.000 pengőben, mint fix összegben minimálva van, *a szezon előrehaladása arányában kell a bérlőnek fizetnie.* Május elsején kell egy kis összeget fizetnie, junius elején már nagyobbat, a legnagyobb részt pedig julius és augusztus elsején. Augusztus második felében, amikor a szezon hanyatlik, már a százalékos részesedés alapjául szolgáló fix bérösszeg *tulnyomó nagyrészét lefizeti a bérlő,* aki a végleges elszámolás megejtése kapcsán nagyobb hátralékban természetszerüen ily körülmények között nem maradhat.

Kovácsházy tanácsnok reméli, hogy a bérfizetés ilyetén módon való beosztásával *sikerülni fog nagyobb hátralék képződését megakadályozni.* A bérleti feltételeket egyébként *lényegesen enyhitették:* igy czentul az összes adókat nem a bérlő, hanem a bérbeadó főváros fogja befizetni.

Uj kiirások:

Görpálya épitési munkára a X. ker., Külső Jászberényi-uton. Határidő: 1933. március hó 1. (szerda) d. e. ½11 ól.

200.000 kg. motalko szállitására a köztisztasági hivatal részére. Határidő 1933. március 3. (péntek) d. e. ½11. ó

Föld-, kőmüves-, elhelyező-, burkoló-, ács-, tetőszerkezeti-, tetőfedő-, asztalos-, lakatos- és mázolómunkákra a X. ker., Külső Jászberényi-uti városszéli telepitéssel kapcsolatosan. Határidő: 1933. március hó 8. (szerda) d. e. ½11 ó.

Föld-, kőmüves-, elhelyező-, burkoló-, ácstetőszerkezeti-, tetőfedő-, asztalos-, lakatos- és mázolómunkákra a X. Külső Jászberényi uton létesitendő városszéli telepités ikerházai épitésénél. Határidő: 1933. március hó 8. (szerda) d. e. ½11. ó.

Családi házak tervezése, financirozása
okl. épitészmérnök és kőmüvesmester tagjaink által a legtökéletesebb sikerrel jár.
MAGYAR ÉPITŐ IPAROSOK SZÖVETKEZETE
Budapest, IV., Párisi-u. 1.
Telefonszám: 88-3-97.

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8–10.
TELEFON: 80-5-03.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 8. szám — Budapest, 1933 február 25

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: Aut. 828—23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

A legsulyosabb adórendelet

A városok állandó kongresszusának, amelynek tudvalevően Budapest székesfőváros polgármestere az elnöke, kiküldöttei hétfőn küldöttségileg jelentek meg a pénzügyminiszternél, hogy a városok anyagi nehézségeinek enyhitése céljából kormányintézkedéseket kérjenek. Kérik a városok a külföldi eszközökben felvett kölcsönök tőke és kamattörlesztésének felfüggesztését, a kölcsönök kamatainak megfelelő leszállitásával, a függőkölcsönök lejárati idejének meghosszabbitását, ugy a törlesztés, mint a függőkölcsönök rendezéseig a városok fizetési zavarainak megszüntetését, az önkormányzati jövedelmek elvonásának megállitását a már elvont jövedelmek fokozatos visszaadását. A városok memorandumának külön pontja az a kérés, hogy az összes rendkivüli adópótlékokat a pénzügyminiszter nemrégiben kelt rendelete értelmében az együttesen kezelt adók főkönyvében kell kezelni és az adók befizetéseit elsősorban a rendkivüli adópótlékokra való elszámolás helyett az együttesen kezelt valamennyi adóra kell elszámolni.

A főváros közönségét a memorandum ezen utolsó pontja érinti és érdekli a legközvetlenebbül. A külföldi hitelezőket illetően a főváros Lamotte és Szemethy berlini tárgyalásai kapcsán megkötötte a maga külön ismeretes egyezségét, a függőkölcsönök kamataival sincsen baj. Baj van ellenben az adófizetések könyvelésének a miniszter által elhatározott uj rendszerével. A kuriális pénzügyi stilusban megfogalmazott rendelet magyarra leforditva azt jelenti, hogy az összes befolyt adókból, tekintet nélkül arra, hogy azok milyen célra fizettettek, elsősorban a pénzügyi kormányzat által kivetett rendkivüli adókat kell a fővárosnak beszállitania az állam kasszájába, a maradékon azután az eddigi metódus szerint lehet az államnak és a fővárosnak osztozkodnia.

A főváros ezévi költségelőirányzata a mintegy százhetven millió pengős bevételi keretnek a felét, kereken nyolcvanhét millió pengőt, az adókból reméli bevenni. Kétségtelen, hogy a főváros pénzügyi létének az adóbevétel az alapja, az adóból származó bevételek hiányában máról-holnapra inzolvenssé válhat Budapest. Az a pénzügyminiszteri rendelkezés, amely a bármilyen cimen befolyó adóbevételeket elsősorban a rendkivüli állami adók számlájára követeli könyvelni, a gazdasági helyzet rosszabbodása esetén erősen megingathatja a főváros háztartását.

Nem tesszük ez alkalommal szóvá az untig ismert pénzügyi gravameneket: az államnak a fővárossal szemben fennálló tartozásait, kezdve a képviselőválasztásokkal kapcsolatosan felmerült kiadások meg nem térítésén és végezve a Nemzeti Szinház csökönyös bér nem fizetésén. Ezek a tételek kisebb jelentőségüek, még ha végeredményben sulyos milliókra rugnak is, a főváros exisztenciális létét nem fenyegetik. Az a rendelkezés azonban, amely ellen a hétfői nap folyamán emelték fel tiltakozó szavukat a magyar városok polgármesterei, a pénzügyi romlás igen magas fokát fogja jelenthetni nemcsak a vidéki városok, de Budapest székesfőváros számára is.

Improduktiv befektetés-e a Tabán közművel való ellátása?

Beszélgetés Petrovácz Gyulával az állitólagos lakástultermelésről, a főváros tabáni programjának szükségszerü végrehajtásáról és a lakásépitési téruzsora letöréséről

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A *Keresztény Községi Párt* minden rendelkezésre álló eszközt igénybevett, hogy a tavaszi időjárás bekövetkezésekor minél *nagyobbszámu munkaalkalmat* nyujthasson a főváros és ezzel a lehető legnagyobb mértékben hozzájárulhasson a munkanélküliség enyhitéséhez. Ezen az elgondoláson alapszik az az akció is, amely *a Tabán ujjáépitése* érdekében indult meg. A Tabán ujjáépitésének a gondolatát *Wolff* Károly vetette fel még 1920-ban, amikor a Keresztény Községi Párt élén kezébe vette a városházi adminisztráció legfőbb irányitását. A mai sulyos viszonyok között *joggal várja el a főváros közönsége minden egyes közgyülési párttól, hogy segitségére siessen a városházi adminisztrációnak az uj munkaalkalmak megteremtése terén.* Annál feltünőbb, hogy a kormány városházi pártjának hétfőn tartott értekezletén és a képviselőház szerdai ülésén *Éber* Antal *élesen szembefordult a Tabán ujjáépitésének a gondolatával és azt állitotta,* hogy a főváros vezetőségének nem szabad a Tabán ujjáépitéséhez hozzáfognia. Ez a kormánypárti felszólalás azt az indokolást hangoztatta, hogy *Budapesten a lakásokban tultermelés mutatkozik,* az üresen álló lakásokat kiadni nem lehet, ilyen körülmények között *fölösleges a Tabán ujjáépitése,* mert csak lakástulprodukciót fog eredményezni és ezért az akció nem lesz produktiv természetü. Ezzel a felfogással szemben

Petrovácz Gyula

országgyülési képviselő és tanácstag,

a Keresztény Községi Párt álláspontját a következőkben fejtette ki az *Uj Budapest* munkatársa előtt:

— Az óriási arányokban terjedő munkanélküliség és az ezzel járó inség *hatalmas összegeket emészt fel.* A főváros milliókat költ szociális veszedelmek elháritása érdekében különböző inségakciók lebonyolitására.

Ezek a hatalmas összegek tulajdonképpen az utolsó fillérig improduktiv célokat szolgálnak, tehát már csak ebből a szempontból is keresni kell olyan akciók megindításának a lehetőségét, ahol a befektetett tőke produktiv célokat is keres.

Ilyen akció *a Tabán ujjáépitése.* Évtizedek óta előttünk áll e probléma megoldásának a szükségessége. Örülni kell, hogy *bizonyos lehetőségek mutatkoznak az ujjáépités megkezdése tekintetében,* mert ezzel kettős célt fogunk szolgálni: *az eddig legnagyobbrészt produktiv eredmények nélkül elköltött összegek egy részét produktiv befektetésekre fordítjuk, másrészt jelentősen enyhitjük a munkanélküliséget.*

Amióta elkészült a tranzverzális tabáni ut, egyre fokozottabb mértékben jelentkezik a Tabán ujjáépitésének a szükségessége.

Végre itt van a mód és alkalom a *Tabánon segiteni és megépiteni a Belváros kertvárosát.* Az a megállapitás sem helytálló, hogy ez a befektetés *nem fog produktiv eredményekkel járni,* mert ha ez igy volna, akkor nem nyilvánulna meg e mozgalom iránt olyan óriási érdeklődés, amit napról-napra fokozottabb mértékben lehet tapasztalni a városházán. *Nap-nap után ujabb és ujabb — tekintélyes érdekeltségektől származó — levelek, beadványok érkeznek a városházára.* Válogatni lehet közöttük.

De egyébként is a fővárosnak nem az lesz a feladata, hogy a Tabánban házakat épitsen. A főváros tabáni programjában csak a közművek kiépitése szerepel: a csatornázás és az utépités.

A főváros a szabályozás révén keletkezett *parcellákat magánkezekbe adja át épitkezés céljaira.* Nem csak belföldi, hanem külföldi tőkeérdekeltség is mozgolódik a Tabán ujjáépitésével kapcsolatban. *Sőt* — és ez a fontos — *épitőipari vállalkozások is érdeklődést tanusitanak, mert mind ugy fogják fel a helyzetet, hogy az, ami a Tabán ujjáépitésével készül, nem lesz improduktiv befektetés.*

— Ami a lakástulprodukciót illeti, kétségtelen tény, hogy

a békeidőben szokásos normális üres-lakás-percent időszaka beállott. De csak számszerüen alakult igy a helyzet,

nekünk a mellékkörülményeket is mérlegelnünk kell. *Hat és hétszobás lakások* valóban üresen állanak. Üresen állanak a *központi fütéssel ellátott, tehát drága lakások is.* Ellenben *nincs lakástulprodukció a két- és háromszobás lakásokat illetően.* Üresen állanak a teljesen elrongyolódott, lebontásra megérett házak, amelyekben csak *a nagy nyomoruság indokolja,* ha egy-két szobában még laknak emberek.

Azokban a lakásokban, amelyeket a középosztály tagjai foglalnak el, egyenesen hiány mutatható ki, amit bizonyit az a körülmény, hogy a városi házakban csak protekcióval lehet egy-egy lakót elhelyezni.

Határozottan állitom, hogy *lakástermelésre feltétlenül szükség van éspedig éppen az olyan exponált helyen, mint amilyen a Tabán.* Ha a fővárosnak sikerülni fog — amit remélek — *harmincéves adómentességet biztositani,* természetesen *záros határidőn belül megkezdődő épitkezésekre,* ha továbbá sikerülni fog megkapni a kölcsönt, amit *a közmunka-szindikátus bocsátana rendelkezésre közmüvek megépitésére,* akkor a telkek kialakitását nyomon fogja követni olyan épitkezési fellendülés, amely az egész gazdasági élet felfrissülését eredményezheti. Nekem *meggyőződésem,* hogy ezen az alapon olyan eredményeket fogunk elérni, amelyek halomra döntik a Tabán ujjáépitését ellenzőknek minden érvét.

Szóvátettük *Petrovácz* Gyula előtt azt a mozgalmat, amely a közmunkatanács által legutóbb kiadott és lényegesen módositott

épitési szabályzat reviziója

érdekében indult meg. A városrendezési szakbizottság egyik legutóbbi ülésén ugyanis *éles támadások hangzottak el a közmunkatanács ellen,* amely az épitési szabályzat módositásával — az ott elhangzott felszólalások szerint — megnehezitette az épitési engedélyek kiadását. *Petrovácz* Gyula, aki épitési szakember és egyben tagja a fővárosi közmunkák tanácsának is, a következő kijelentéseket tette e tárgyban az *Uj Budapest* munkatársa előtt:

— A mult év végén *lejártak bizonyos épitési könnyitések,* amelyeket a fővárosi közmunkák tanácsa az épitkezési tevékenység fellendítése érdekében engedélyezett. Ezeknek az *épitési könnyitéseknek a megujitására volt szükség;* de egyben szükséges mutatkozott éppen az időközi tapasztalatok alapján az épitési szabályzat sürgős módositásának is. Ezt a módositott szabályzatot januárban adta ki a Fővárosi Közmunkák Tanácsa. Határozottan állitom, hogy

a módositott szabályzat egyetlen rendelkezése sem nehezíti meg az épitkezést, hanem megkönnyiti.

Éppen ezért indokolatlannak tartok mindenféle akciót, mert hiszen a Fővárosi Közmunkák Tanácsa, mint másodfoku épitési hatóság, saját jogkörében jár el, amikor ilyen szabályzatot készit és életbeléptet. A legutóbbi épitkezési szerencsétlenségek, a legujabb épitkezéseknél megállapitható épitkezési uzsora következményei, *a minimális méretü szobák és konyhák tették szükségessé az épitési szabályzat módositását.*

Az uj épitkezéseknél az uzsora olyan minimális méretü szobákat és konyhákat létesit, amelyeknek még legközönségesebb bebutorozása is teljes lehetetlenség.

A főváros közönsége érdekében kellett tehát *olyan rendelkezéseket felvenni az uj épitési szabályzatba.*

amelyek utját állják az építkezési uzsora érvényesülésének. A legelemibb igényeket sem lehet kielégiteni egyes ilyen uj házakban. A főváros közönsége tehát, *az a rész, amely lakókból áll, joggal várja tőlünk, hogy érdekeit megvédelmezzük.*

A pénzügyminiszternek az adómentességről szóló legujabb rendelkezéseiben már ez a tendencia érvényesül, amennyiben ezek a rendelkezések a lakások modernizálását követelik: sőt a lakások kényelmesebbé tétele érdekében bizonyos kikötések is szerepelnek a rendelkezések között.

A közmunkatanácsnak a kormány legujabb ilyentermészetü rendelkezéseit figyelembe kellett vennie és *keresztül kellett vezetnie az épitési szabályzaton.* Kiderült ugyanis, hogy sokan, akik ujabban épitkeztek, kellemetlen meglepetésekhez jutottak, amennyiben nem kapták meg azokat az adókönnyitéseket, amelyekre számitottak és pedig azért, mert éppen a pénzügyminiszteri rendeletben megszabott feltételeknek *nem feleltek meg.* Összhangba kellett hozni az épitési szabályzat rendelkezéseit és a legujabb kormányrendelkezéseket. *Ez a magyarázata az épitési szabályzat módositásának, amely ellen nincs ok semmiféle mozgalomnak megindítására.*

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 010—12.

33

Egy tanácstag naplójából

Irta: **Ilovszky János**

Kiesett a világ kereke . . .

A közgazdasági életnek a már huzamosabb ideje óta tartó betegségéről az egész világ sajtója, igy idehaza is a napi-, heti- és szaksajtó sokmilliónyi sort irt.

Közgazdászok, szakemberek könyvekbe foglalják a panaszokat, a tanácsokat, a kibontakozáshoz vezető megoldási lehetőségeket. A világ minden nyelvén külön-külön tárgyalják a szaklapok, a mezőgazdaság, az ipar, a kereskedelem, a szabad, a kötött és a közszolgálati ágak speciális panaszait.

Milliárd és milliárd betüt állitottak hadirendbe a felhozott érvek bizonyitása, elismerése és megismerése érdekében.

Miképp?...

Mindegyik gazdasági szakértő a maga álláspontját tartja egyedüli üdvözitő gondolatnak.

Kormányférfiak a különböző országokban féltéglával verik a mellüket: én vagyok és én leszek az, aki megmentem az emberiséget! Higyjetek!

A kormányférfiakon kivül:

különböző fél- és alszakértők, bizottságok és konferenciák, bizalmas és nem bizalmas értekezletek, helyi és országokra terjedő szervezetek, az emberiségre reáoktrojált népszövetségi szervek üvöltenek, veszekednek, eredményeket jelentenek, nagyképüsködnek, hallgatnak vagy felhorkannak, légyből elefántot — elefántból legyeket csinálnak. Biztatnak vagy lázitanak, állitólagos emberi jogokat adnak. Adnak, vesznek, csereberélnek, „népeket szabaditanak fel", határokat tologatnak és ezt mind mint vivmányokat, mint haladást hozzák tudomására a világnak...

Közben — mig az ormokon tart az üvöltés, a csereberé, a „felszabaditás": — a válság egyre nő!...

Az első vivmány mint a pásztázó jégeső — csak rendeket vágott!

A második vivmány...? Mint a viharzó ár, földterületeket csatolt ide és oda, évezredes határköveket lenditve ki helyéből.

A harmadik vivmány...? Istentagadásba kergette a milliókat.

A negyedik...? Ismét ölt: barátságot, szeretetet, megértést, népi elrendezést. ...És ez igy megy évek óta: minden vivmány — ujabb átok!

Közben a gyerekek serdülők lettek, kamaszokból meglett felnőttek. Vagyonos polgárokból — szegények, szegényekből — népkonyhások vagy koldusok...

És ez mind, mind a vivmányok: a „felszabaditott emberiség" jeligéje alatt történt.

Hát nem esett ki a világ kereke?

Erre mindenki csak azt felelhetné: igen.

De a szakértőknek biztosan nem ez a feleletük: látjuk kicsiben most a Talbot-centrálé ügyének feltárásánál. Ahány szakértő, annyiféle a vélemény. Nem tudnak egyező véleményre jutni. Csak azért sem!

*

Közben mi szegény polgárok fizetünk és fizetünk, ezer sebből vérzünk, sorvadunk és velünk együtt sorvad mint az idült heptikás beteg — az egész világ! Hát nem esett ki a világ kereke?

*

Amerikában egyes parkokban szószékek vannak tisztes hallótávolságokra felállitva. Vasárnapi szórakozása a népnek, a szószékekre fellépő ismert és ismeretlen nagyságok meghallgatása. A szónokokat körülállják, ugy hallgatják. Ha „okosan" beszél, felszaporodik körülötte a tömeg gyürüje, ha „nem jól beszél", vékonyodik a hallgatóság karéja. De biztos, hogy tanaikhoz, nézeteikhez mérten több vagy kevesebb követőre találnak. Attól függ, hogy miként tudják a hallgatóságban a meggyőződésüket vagy tanaikat beleoltani, beleszuggerálni, belepréselni. Ha valamelyik szónoknak a felbujtásra tehetsége van, ugy egy szuszra száz bolondot csinál, ha nincs, vagy kevés tehetsége van, akkor tizet, de ugy mondják, ujabb bolondok nélkül szónok még sohasem távozott a parki emelvényről!

A sok gazdasági szakértőt, üvöltőt, veszekedőt egymás meghallgatására a szószék köré kellene csoportositani. Aki legjobban tudná kibőjtölni, meggyőzni a szakértő hallgatóságot, annak elgondolása alapján kellene a világot kivezetni a mai sivár helyzetéből...

Hátha... „egy okos:" e megbomlott, kiesett kerekü világot ki tudná vezetni a helyes utra.

— Kiesett a kerék!

— Ki bizony!

Labriola
SZINHÁZ-VARIETÉ
(TISZA KÁLMÁN-TÉR)
A kéthetes premierek szinháza!
Minden hónap 1-én és 16-án uj műsor
Jegyek 60 fillértől 4 pengő.

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-67

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

Városházi notesz

SIPŐCZ POLGÁRMESTER — mint a kiadott hivatalos kommuniké közli — hétfőn foglalta el hivatalát és átvette a városháza ügyeinek irányitását. A polgármester első teendője volt, hogy alpolgármestereivel és a pénzügyi osztály vezetőjével folytatott tanácskozást.

A polgármesteren erősen meglátszik a szobafogság, arcszine feltünően sápadt. A törött kar teljesen összeforrt, azonban a hosszu kezelés láthatóan kimeritette Sipőcz Jenőt. Szó is van róla, hogy amennyiben az aktuális nagy problémákat, amelyek az ő részvétele nélkül meg nem oldhatók, sikerült letárgyalni, a polgármester március első harmadában néhány hétre üdülni megy.

*

GALLINA TANÁCSNOK állapotának örvendetes javulásáról adhatunk számot. Az elmult héten még meglehetősen sulyos volt a népszerü tanácsnok állapota, főképen azért, mert heves influenza támadta meg, amely napokon át magas lázzal gyötörte. Az influenza azonban szerencsésen véget ért, a vérömlés is teljesen felszivódott és Gallina tanácsnok a hét végén — jövő hét elején már kikerül a Rókus-kórház sebészeti osztályának különszobájáról és felesége, aki a kórházban is állandóan ápolja, házi gyógykezelésbe veheti.

Szó van arról, hogy Gallina tanácsnok néhány hetet Hajóson, a családi birtokon tölt, és csak ha üdülési szabadsága végetért, március vége táján veszi át hivatala vezetését.

*

A VAROSHÁZI BETEGLISTÁN Szendy tanácsnok vezet, akinek makacs influenzája még mindig nincsen mulóban.

Némethy tanácsnok, aki szintén heteken át feküdt influenzában, felesége társaságában Balatonkenesén üdül. Némethyékkel velük van gyönyörü kutyájuk, amely több szépségversenyen nyert már első dijat és az unatkozó kenesei üdülőtelep egyetlen szenzációja.

*

VÁLTOZATLAN ERŐVEL DUL A HARC, hogy a törvényhatósági bizottság örökös tagságát illetően ki lépjen Platthy György örökébe. A budai bizottsági tagok az elmult napokban próbaszavazást tartottak, amikor is a megjelent huszonhét bizottsági tag közül huszonhat Lampel Vilmosra, a várbeli egyházközség népszerü elnökére adta le szavazatát. — Egy szavazat esett Pakányi Ferencre, aki a kereszténypárt várbeli listáján tudvalevően Lampel után következik. (Zárójelben meg kell jegyeznünk, hogy ezt a bizonyos egy szavazatot nem Pakányi adta önmagára, mert a konventikulumon Pakányi részt sem vett.)

A budaiak azon erős elhatározásával szemben, hogy az örökös tagsági hely most Budát illeti, szemben áll a pestiek széthuzása, akiknek az egységes huszonhat budai szavazattal szemben — háromnégy jelöltjük is van. Végeredményben a Keresztény Községi Párt értekezlete fogja elhatározni, ki legyen a párt hivatalos jelöltje az örökös tagságra, erre a jelöltre adja azután szavazatát minden kereszténypárti bizottsági tag, akár budai, akár pedig pesti mandátummal rendelkezik a szavazó városatya.

*

APPONYI ALBERT GRÓF EMLÉKEZETÉNEK HÓDOLT A SASKÖR mult heti ülésén, amikor is Csókás Károly főtitkár, Bednárz prelátus népszerü káplánja mondotta az ünnepi beszédet.

— Apponyi — mondotta Csókás — a boldog Nagy-Magyarország kimagasló alakja volt, az isteni Gondviselés nagy ajándéka számunkra, magyar Mózes, hogy vezessen kálváriás utunkon. Évezredes magyar kulturánk kitermelt remeke, Európa dicsősége, oly ideális magaslaton, hogy ellenfelei is szinte szédülve tekintettek reá. Nem reálpolitikus, hanem ideális bajnoka a tiszta erkölcsnek, jognak és szabadságnak. Méltóbb halála nem is lehetett volna: igy szolgálta hazáját mindhalálig még halálával is. A genfi gyászpompa komor feketeségében a trikolóros koporsó hangos jajkiáltása a megtépett magyar igazságnak. Mózes nem mehetett be az igéret földjére, de Nébó hegyéről megláthatta már. Talán az ő látnoki szeme is megpillantotta a magyar feltámadást. Az ősi vár kriptája, az ő nyughelye Nébó hegye!

A költői hangulatu beszéd mély hatást tett a nagyszámban egybegyült körtagokra.

*

K. CSASZÁR FERENC a Keresztény Községi Párt jelöltje a Közmunkák Tanácsában a Platthy György elhunyta kapcsán megüresedett tagsági helyre.

*

MEGÜRESEDETT AZ ELEKTROMOS MÜVEK FŐÜGYÉSZI ÁLLÁSA, és mint ilyenkor szokás, megindult a nagy versenyfutás, a mai időkben anyagi szempontból sem jelentéktelen poziciókért. Több törvényhatósági tagot emlegetnek, akik hajlandók lennének nemcsak bizottsági tagságukat, hanem magánügyvédi praxisukat is feláldozni a köz oltárán az állás kedvéért. Az illetékes tényezők most arra az eléggé nem helyeselhető elhatározásra jutottak, hogy az Elektromos Müvek főügyészsége nem lesz egymással versengő bizottsági tag-ügyvédek könnyü vagy nehéz zsákmánya. A döntő elhatározás szerint a főváros tiszti ügyészségéről fog valaki kerülni a Váci-uti palotába. Arra vonatkozóan azonban, hogy kire esik majd a választás, elhatározás még nem történt.

*

A KITÜNŐ NAGY FERENC PÁRATLAN AGILITÁSA javára könyvelhető el a Sas-Kör ezidei bálja. Kerek hat esztendeje elmult, hogy a hires Sas-csárdás: a Rácsos kapu rácsos ablak pattogó ütemére nem táncolhattak az öreg Sasok ifju fiókái, részben a rossz gazdasági viszonyok miatt, de részben azért is, mert senki sem tartotta a vezetőség tagjai közül különleges ambiciójának, hogy frakkba és klakkba öltözötten vezesse karonfogva a bálanyákat a részükre fenntartott karosszékekig.

Mióta azonban a mi kitünő Feri barátunk a Sas-Kör ügyvezető elnöke, mint sok más minden a Sas-Körben, ez a bálrendező-tétlenség is máról-holnapra megváltozott. Nagy Ferenc intézkedésére Kerezsy György dr., a vigalmi bizottság elnöke vette kezébe a bálrendezés ügyét és szombaton este — részben fájdalmas emlékként — a régi Sas-Kör Irányi-utcai helyiségei nyiltak meg egy estére a Sas-bál számára.

Nagy éljenzés fogadta Sipőcz polgármestert, a kör elnökét, aki első alkalommal, hogy orvosai ezt megengedték, a szó szoros értelmében, a betegszobából ment el a Sas-bál megnyitására. Lelkes taps és éljenzés fogadta a polgármestert, akinek engedélye alapján azután Nagy Ferenc megnyitotta a bált, amely kivilágoskivirradtig: vasárnap reggel hét óráig tartott.

Sulyos szociális problémák az árvaszék elmult esztenedei müködésében

Ágoston Géza posthumus jelentése

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Agoston Gézának, a budapesti árvaszék tragikus körülmények között elhunyt elnökének egyik utolsó hivatali cselekedete volt, hogy eljuttatta lapunk szerkesztőjéhez az árvaszék 1932. évi müködéséről a törvényhatóság közigazgatási bizottságához intézett jelentését. Az árvaszék elnöke ismerte azokat a meleg szálakat, amelyek az *Uj Budapestet* az árvaszék közhasznu müködéséhez füzik és a hozzánk elküldött jelentés — sajnos: posthumus jelentés — kapcsán abban a helyzetben vagyunk, hogy *részletesen beszámolhatunk azokról a tervekről és célkitüzésekről*, amelyek *Agoston* Gézát elmult évi jelentése összeállitása kapcsán foglalkoztatták. Meggyőződésünk, hogy *szebb emléket hasábjainkon Agoston Gézának nem is emelhetünk*, mint e jelentés tüzetes összefoglalásával, mert e jelentésből kiviláglanak az ő feledhetetlen érdemei és erényei: *páratlan szivjósága, szorgalmas kötelességtudása, fejlett jogi érzéke és nagy közigazgatási ismerete.*

Agoston Gézát hivatali müködése utolsó idejében jelentős mértékben foglalkoztatta a *racionalizálás gondolata.* Kapcsolatban azzal a racionalizálási akcióval, amelynek a közigazgatást illetően *Gallina* Frigyes dr. elnöki tanácsnok a belügyminiszteri és polgármesteri megbizottja, *Agoston* Géza állandóan arra törekedett, hogy

az árvaszék ügymenetét egyszerüsitse, a feleknek, főleg a jogtudatlanoknak, a gyámügyi törvények labirintusaiban való eligazodását megkönnyitse és számukra az árvaszéki hivatalnokokat megközelithetőkké tegye.

Agoston jelentése *preciz fogalmazásban számol* be az árvaszéki racionalizálás intézkedéseiről: megállapitván, hogy az ügymenet gyorsitása és az ügykezelés racionalizálása iránt

a kezdeményező lépéseket erre vonatkozó rendelet vagy felsőbb hatósági intézkedés bevárása nélkül ő maga megtette.

Még a mult esztendő juniusában alapvető jelentőségü teljes ülést hivott össze *Agoston* Géza, amelyen megállapitották, hogy *az egész gyámügyi igazgatás racionalizálásának időszerü kérdéseivel behatóan foglalkozni kell, mert az e néven ismert reformtörekvéseket olyan szükségszerüségek és olyan korszerü követelmények váltották ki és tartják felszinen, amelyek a teljes ülésre a székesfőváros gyámügyi igazgatásának zavartalan továbbvitele szempontjából nagy erkölcsi felelősséget rónak.*

A minden nemes konzervativizmusa ellenére is izig-vérig modern gondolkozásu *Agoston* Géza — mint jelentéséből kitünik, — azt észlelte, hogy

az egymilliós lélekszámot meghaladó lakosságu fővárosban a nagyszámu házasságon kivül született, elhagyott vagy erkölcsi romlás veszélyének kitett gyermeknek, a bünöző fiatalkoruaknak, a felbomlott házasságokból származó kiskoruaknak jogvédelme egészen különleges szociális feladatokat ró a székesfővárosi árvaszékre.

Az árvaszéket az egyszerüsitési intézkedéseknél *nemcsak az a cél vezeti*, hogy a jelenlegi sulyos gazdasági viszonyok által parancsolt és most minden téren megnyilvánuló *ugynevezett racionalizálás* az árvaszék adminisztrációjában is érvényesüljön, hanem főkép az az aggodalom, hogy a gyermekvédelmi ügykörben ujabban előállott feltünő emelkedés folytán és az ujabb szociális feladatoknak az árvaszék hatáskörébe való utalása következtében az ügymenetben *olyan zavarok állhatnak elő*, amelyek az árvaszék eddigi jóhirnevét veszélyeztették és amelyeket megelőzni az árvaszéknek *még a háboru előtti időkből származó személyzeti hiánya* miatt csak komoly és radikális intézkedésekkel lesz lehetséges.

Az árvaszék racionalizálási intézkedései közül, amelyeknek érdeme kizárólagosan a most elhunyt elnöké, csak a legfontosabbakat és a nem-jogász közönséget is érdeklőket emlitjük meg. Igy megállapitotta *Agoston* Géza, hogy

a racionális ügyintézés két főalapelve a gazdaságosság és a gyorsaság.

Szakitani kell tehát azzal a felfogással és gyakorlattal, hogy *az egyes előadók munkateljesitménye az elintézett aktaszámok szerint itélhető meg, hanem az érdemileg elintézett ügyek száma és jelentősége irányadó.*

Törekedni kell a beérkező ügyek gyors és érdemleges elintézésére, a tárgyalási határnap az esetek tulnyomó többségében rövid legyen, szükséges, hogy az ügyet az előadó a megjelent felekkel már az első alkalommal pontosan és kimeritően tárgyalja.

Célszerünek látta *Agoston* az ügykezelés egész rendszerének gyökeres átalakitását is. A legpraktikusabb módra, a *kartoték-rendszerre* kormányhatósági külön engedély nélkül nem tudott még eddig áttérni az árvaszék, de a legegyszerübb és leghatékonyabb kartotekrendszer bevezetéséig is *jelentős könnyitéseket hajtottak végre az árvaszéki ügykezelésen.*

Az elmult évben *Agoston* elnök felállitotta *a tudakozó irodát.* A tudakozó iroda az elmult évben 6195 szóbeli felvilágositást adott, 555 láthatási gyámsági, örökbefogadási stb. ügyben járt el. *Hasonlóan nagy eredménnyel* járt a törvényes gyermektartási ügyek számára külön osztálynak felállitása is.

Végeredményben az elmult évben az árvaszék előtt folyamatban volt *32.686 önálló ügy*, az ügyekben az összes iktatások száma 114.781 volt, érdemi határozatot (véghatározatot) hozott az árvaszék 18.710 esetben. Eszerint tehát az önálló ügyeknek több mint a felére (54.5%) esik érdemi intézkedés. Megállapitja *Agoston* jelentése, hogy az uj ügyintéző rendszerben csökkenni fog az iktatások száma és emelkedni fog az érdemi intézkedések arányszáma.

Értékes fejezete *Agoston* jelentésének a gyermekvédelmi osztály elmult évi müködésének ismertetése. Az árvaszéknek és a gyermekvédelemmel foglalkozó egyéb hatóságoknak minél közvetlenebb összemüködésére igen nagy sulyt helyez *Szokola* Leó dr. árvaszéki ülnök, a gyermekvédelmi osztály kitünő vezetője. A hivatásos gyámnak az 1932. év december végén 3812 házasságon kivüli gyámoltja volt. Olyan hatalmas szám ez, amely szomoruan igazolja a *nagyvárosi fertőt.* Szomoruan állapitja meg *Agoston* jelentése az osztály müködésének ismertetésével kapcsolatosan, hogy

gyermekvédelmi rendszerünk bonyolultsága folytán az erkölcsileg veszélyeztetett kiskoruak ügyei szét vannak tagolva és kellően át sem tekinthetők.

A takarékossági rendszabályok során az állami gyermekvédelmi intézménynél *olyan visszafejlesztések* történtek, amelyek az eddig is mostohán kezelt gyermekvédelmi ügyeket *leüzdhetetlen nehézségek elé állitotta.* Az árvaszék ezidőszerint *alig tud megfelelni az erkölcsileg veszélyeztetett kiskoruak védelmére vonatkozó törvényes feladatának.* Az erkölcsileg veszélyeztetett fiatalság egyre emelkedő számu csoportjaiból az intenzivebben müködő hatósági és társadalmi szervek egyre többet fedeznek fel és hoznak a gyermekvédelmi hatóságok, valamint a fiatalkoruak birósága tudomására.

De az is kétségtelen, hogy a feltárt esetek száma még mindig nagyon mögötte marad az erkölcsileg veszélyeztetett és megmentésre szoruló gyermekek és fiatalkoruak.

...A jelentés dátuma: 1933 február tizenegyedike. Ekkor még bent volt hivatalában, átnézte a nyomda kefelevonatot és figyelmeztette *Szokola* árvaszéki elnököt, hogy *egy példányt azonnal juttasson el az Uj Budapestnek.* Másnap reggel félhat órakor már elköltözött az élők sorából *Agoston* Géza, akiről valóban el lehet mondani, hogy *munkaasztala mellől szólitotta el a Mindenható.* Lobogó fáklyaként ég azonban emlékezete mindnyájunk lelkében: fentebb ismertetett jelentése, melyet márciusi ülésén tárgyal a közigazgatási bizottság, a maga humánus gondoskodásával, melegszivü vigyázatával *utolsó ecsetvonása a nagy elnök tovatünt árnyának...*

CSÜTÖRTÖKÖN: KIRÁLY-VÁLASZTÁS, — sugta nagy titokzatosan Petrovácz Gyula, a törvényhatósági bizottsági tag, egyben képviselő uraknak a parlament szerda éjszakai ülésén.

A dupla atyák — a városnak és a honnak egyképen atyjai — először megdöbbenve fogadták a titkos értesitést, sőt voltak naiv lelkek, akik legitimista bejelentésnek vették Petrovácz közlését.

A másik pillanatban azonban már mosolygásra vált ugy Petrovácz, mint a fennemlitett hon. illetőleg városatyák ábrázata. Petrovácz megjegyzése ugyanis Király Kálmánra, az ut- és csatornaépitési osztály népszerü vezetőjére vonatkozott, akire vonatkozólag be is igazolódott a jóslat: a csütörtöki tanácsülésen csakugyan Király-választás volt, még pedig egy szavazat hijján — teljes egyhanguságggal...

*

MEGÁLLAPITHATÓ KÜLÖNBEN, hogy délelőtt az emberek — kevesebbet szeretnek beszélni, mint este. Amig az esti órákban tartották a tanácsüléseket, egyre-másra jelentkeztek a szónokok a napirenden levő tárgyakhoz. Végeredményben mindenki fontosabbnak tartotta az ottmaradást és a felszólalást, mint a félórával vagy háromnegyed órával korábban vagy később történő lefekvést.

Mióta azonban a dolgok bölcs rendje szerint délelőtt vannak a tanácsülések, kevesebbek és rövidebbek a szónoklatok. Az amugy is nagyon elfoglalt tanácstag-urak nincsenek arra berendezkedve, hogy egész délelőttjüket a városházán töltsék. Egyéb elfoglaltságuk is van, mindenki iparkodik tehát, hogy minél gyorsabban végezzen tanácsülési esetleges felszólalásaival.

Igy történt ez csütörtökön délelőtt is, ahol, leszámitva a napirend előtti felszólalásokat — a tárgysorozathoz alig szólalt fel valaki. Félegy órakor, alig két órai ülésezés után, Huszár főpolgármester már be is zárta az ülést.

Tiz év óta nem volt ilyen jó müsor a ROYAL ORFEUM-BAN mint a februári müsor!

Proczeller Bálint kövező mester Budapest, X., Korponai-u. 11. Telefon 48-1-32.

IV., Kossuth Lajos-u. 6. Egyenruhák és polgári öltönyök NAGY KÁLMÁN Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszereltetnek Nagy választék angolszövetekben.

CZEGLÉDY JÁNOS JENŐ müköáru készitő, fal- és padlóburkoló mester Székesfővárosi és állami szállitó-kartellen kivül! BUDAPEST, KISTEMPLOM-U. 5. TELEFON: JÓZSEF 449—98.

ALAPITTATOTT 1860. SZITTNER FERENC Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. szám. Telefon: Aut. 821—14. Üveg-, porcelán-, tükör- és képkeret gyári raktára. Fővárosi alkalmazottaknak kedvezmény.

SCHMIDT TESTVÉREK Nyomdafestékgyár Rt. Telefon: Aut. 852-85. Táviratcim: Farbenschmidt Rákospalota. — M. Kir. Postatakarékpénztári csekkszámla szám: 52850. — Folyószámla az Angol Magyar Bank központjánál. Gyár: Kő-, könyvnyomdai-, valamint offsetfestékeket. Mint különlegességeket készit: Speciális gyártmányu olaj-mélynyomó festéket, anilin gumínyomó és bádognyomó festékeket. Gyár és központi iroda: Rákospalota, Pázmány-u. 41

MUNKÁCSY GYULA m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár Budapest, VII., Rózsa-utca 39. Mintaraktár: VII., Izabella-tér 3 Telefon: 31-2-80, 35-9-16.

Hátizsák, sátor és ponyva, pokróc, kötél és zsineget vehet olcsón NEDELKÓ SÁNDOR cégnél, Budapest, VII., Károly király-ut 15 Telefon: 41—5—07 94 éves cég

BUKOVA LAJOS ÉPÜLETÜVEGES ÉS KÉPKERETEZŐ Budapest, IX., Lónyay-utca 48. TELEFON: AUT. 870-26

Római fazekastelep volt az óbudai gázgyár helyén

Kuzsinszky Bálint könyve

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A napokban hagyta el a sajtót a *Budapest Régiségei* cimü évkönyv XI. kötete. A kötet *Kuzsinszky* Bálint egyetemi tanárnak, az Aquincumi Muzeum érdemekben gazdag igazgatójának nagy tanulmányát foglalja magában, mely az óbudai gázgyár helyén feltárt római fazekastelep emlékeit ismerteti.

Ez a gyár az Aquincumi Muzeumtól keletre a Duna mentén terült el. Több mint 30 kemencét tártak itt fel a gyár egész berendezésével együtt. Előkerültek a gyár kutjai is, melyek elhasznált hordókkal voltak kibélelve, s vámbélyegekkel voltak ellátva.

Ilyen gyárak ismeretesek voltak nyugatról, ahol terra sigillatákat nagyban gyártottak, a mi gyárunk fontossága az, hogy eddig még fazekastelep nem került elő, melyben ennyiféle agyagnemüt gyártottak volna. Az edények készitéséhez szolgáló formatálak és a diszitmények bélyegzői is csak innen ismeretesek. Nagyon szépek a terra sigillata vagyis reliefdiszes edények, melyeknek gyárosának, *Pacatusnak* nevét is ismerjük. Változatosnak a mécsek, melyek öntőformáikkal együtt maradtak fenn.

Nagy számban találtak lepénysütőmintákat, melyek ábrázolásai legnagyobbrészt *Marcus* Aurelius császár markomann háboruinak jeleneteit örökitik meg. Ez a tény világit reá elsősorban a gyár müködési idejére, mely igy a Kr. u. II. század második felére esik. Ebben a késői korban a nyugati gyárak müködése megszünik s valóban Aquincum köztük a legkeletibb stáció, hol még ilyen diszes edényeket előállitottak. Ez a helyi gyár termékeinek szállitását illetőleg a Dunára volt utalva, s igy szükségképpen a Balkán felé exportált, ahol termékei elő is kerültek.

A könyvben számos adatot találunk az egykori *római kereskedelem és ipar állapotáról*, s igy a megfelelő milieuban az aquincumi fazekasipar jelentőségét is jobban tudjuk méltányolni. Az értékes és régészeti tekintetben hézagpótló müvet *397 kép disziti.*

Király tanácsnok tervei és célkitüzései

Első interju az uj műszaki tanácsnokkal a multról és a jövőről

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésén a *Csármann* Ferenc nyugalomba vonulásával megüresedett müszaki tanácsnoki állást *Király* Kálmán müszaki főtanácsossal töltötte be. Király megválasztása osztatlan örömet keltett ugy a városházán, mint várospolitikai körökben, hiszen *az uj tanácsnok koncepciózus tevékenységét, nagy munkabirását és kiváló közigazgatási érzékét évtizedek óta elismerik és becsülik.* Az *Uj Budapest* munkatársa megválasztása alkalmából hosszabb beszélgetést folytatott az ut- és csatornaépitési ügyosztály *népszerü uj tanácsnokával.*

— Érdekes találkozása a véletlennek — kezdte a beszélgetést *Király* tanácsnok — vagy talán utmutatása a sorsnak, hogy ugyanazon a napon választottak tanácsnokká, amely napon a főváros szolgálatába léptem: *február 23-án.* Ez év február 23-án mult *éppen huszonnyolc esztendeje annak,* hogy tisztviselője vagyok a fővárosnak!

Király Kálmán patricius belvárosi iparos-familiából származik. A belvárosi reáliskolát szinjeles eredménnyel végezte; csupa kitünőek és jelesek azok az érdemjegyek is, amelyek müegyetemi tanulmányait végigkisérték. Az édesapjának a Gellérthegyen volt egy háza, ezt Viola városi tanácsnok vásárolta meg tőle. Ez a Viola tanácsnok, akire még igen jól emlékeznek az öregebb városháziak, *protezsálta be a városházára a fiatal Király Kálmánt,* aki különben egyike volt a legjobb rajzolóknak.

— *Csak az a biztos kenyér* — mondotta az édesapja — a tisztviselő-kenyér. Elsején megkapja az ember a fizetést, csak be kell osztani tudni, és nincs egyébre gond!

Köztisztviselői szolgálatát különben nem is a fővárosnál, hanem — *a földmivelésügyi miniszteriumban* kezdte el *Király* Kálmán. Kulturmérnöki diplomája volt, és vidékre rendelték, valahova Pozsony mellé. A tőzsgyökeres fővárosi mérnök azonban nem tudta elhagyni az ő kedves Budapestjét: *inkább leköszönt állásáról* és Budapesten maradt. Rövidesen azután bekerült a városházára, ahol *teljes huszonnyolc esztendeje szolgál ugyanegy ügyosztályban: az ut- és csatornaépitésben.*

Akkor bizony még az utépités szempontjából nagyon keveset tanulhatott a mérnök-hallgató a müegyetemen. *Király* Kálmánnak, aki *Mihályffy* József főtanácsos mellett kapott beosztást a városházán, *önállóan kellett a szakmájában képeznie magát,* ha tudományos szempontból előbbre akart jutni. A városi segédmérnök nemcsak a müegyetemi tanulmányoknak érezte a hiányát az utépités terén, hanem *a magyar szakirodalomnak is.* Külföldi könyveket és folyóiratokat kellett böngésznie: rengeteg németet, azután franciát és angolt. Ernyedetlen szorgalommal és nagy tudományszomjjal vetette rá magát *Király* a külföldi forrásmunkákra. 1908-ban saját költségén vesz részt az első nemzetközi utépitési kongresszuson *Párisban* és amikor hazajön *Fock* tanácsnok vele készitteti el az utépitésekre vonatkozó müszaki utasitást. *Bárczy* polgármester felfigyel a szakszerü munkára, külön dicséretet kap érte *Király*, könyve pedig a tanács határozata értelmében *kötelező rendtartása lesz a városi utépitéseknek.* De nemcsak Budapesten, hanem vidéken is, ahol a városi mérnökök egymásután vásárolják meg és veszik használatba *Király* könyvét. A szerző felbuzdulva a sikeren, háromszáznegyven oldalas nagy szakmunkát ir az utépitésről, melyet néhány év mulva a folyton fejlődő modern utépitési eljárásokkal bővit ki. Ennek a munkának a jelentőségét és fontosságát mi sem jellemzi jobban, *minthogy iróját a belügyminiszterium háromezer aranykoronával jutalmazta.*

*

Azután következik a háboru, majd a forradalmi esztendők és utána a nagy feladat: Budapest utainak rendbehozatala és átépitése. Olyan kiváló és nagytudásu főnökök, mint *Fock* Ede, *Solty* Lajos és *Rumbach* Dezső mellett *Király* Kálmán egyre nagyobb tempóval küzdi fel magát *nemcsak a főváros, de az ország első utügyi szakértőjévé.* Nincs utügyi kongresszus vagy kiállitás Európában, amelyiken ő részt ne venne, meg ne jelenne, hogy azután tapasztalatait mérnök-kollégái számára előadás sorozatban vagy könyvben bocsássa közre.

Ezekről az esztendőkről, majd *célkitüzéseiről és terveiről* kérdezzük a legifjabb tanácsnokot.

— A mi időnk a legnehezebb — mondja a tőle megszokott szabatossággal. — A mi időnk: *az utak forradalma*, amikor vége van a régi burkoló metódusoknak, amint hogy a közlekedés eszközei is tökéletesen megváltoztak. Amikor én elkezdtem városházi pályámat, még aszfaltburkolat is csak elvétve volt a fővárosban. *Mivel burkoltak akkor?* Makadámmal, a legjobb esetben kiskővel. Ma pedig már szerét-számát sem tudjuk *az ujabb és legujabbfajta burkoló-metódusoknak*, a főgondunk: megtalálni azt a tökéletes burkolatot, amely *klimatikusan a legjobban megfelelő hazánk számára, és amelyet a legkevésbé tesz tönkre a nálunk annyira vegyes félig ló- félig gépközlekedés.*

— *Terveim?* — Egész sereg van, *csak pénzt adjanak, programban nem lesz hiány.* Az utépitést illetően célkitüzésem, amelyet már esztendők óta makacs következetességgel viszek keresztül: *a fővárosból kivezető nagy utaknak szilárd burkolattal való ellátása.* Ennek a gondolatnak a folyton növekvő autóforgalomra való tekintettel *nemzetközi jelentősége* is van. A csatornahálózat fenntartása és lehetőség szerint való bővitése, a köztisztasági szolgálat modernizálása a méltán európai hirü fővárosi kertészet továbbfejlesztése *azok a célkitüzéseim*, amelyik mindegyikében rengeteg megvalósitani való részlet van. Hogy azonban a szép elgondolásokból a valóságban menynyit tudunk majd valóra váltani: az nem tőlem, hanem a *főváros mindenkori pénzügyi helyzetétől függ...*

*

Király Kálmán sikereinek és általános népszerüségének a titka: *nemcsak jó mérnök, hanem jó adminisztrátor is.* Benne a kitünő technikus egyesül a nem kevésbé kitünő közigazgatási szakemberrel — ami pedig a ritkaságok közé tartozik. Éles gyakorlati érzék, nagy szorgalom teszik még teljessé azt a képet, amelyet *Király* Kálmán hivatalos müködéséről rajzolhatunk.

Hivatali dolgozó szobájában hatalmas mérnöki asztal áll az ablak előtt. Ócska, biedermeyer-korabeli asztal, még abból az időből származik, amikor a néhai Lipót-utcában intézte a mérnöki hivatal a kicsi Pest ügyeit. Ez az asztal arról nevezetes, hogy — *mindig üres!* Király Kálmánnak *soha nincsen restanciája!*

Hogy ez mennyire fontos a főváros zsebe szempontjából is, arra vonatkozóan elég, ha megemlitjük, hogy amikor *Király* Kálmánt a polgármester megbizta az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetésével, átlag *hat-nyolc hónapig* tartott, amig a burkoló és csatornázási járulékokat kivetették az érdekelt ingatlantulajdonosokra. Ezt a hatnyolc hónapot az uj tanácsnok hivatalvezetése már az első hetekben — *hat-nyolc hétre szállitotta le.* Hogy az évente sok-sok százezer pengőre rugó kövezési és csatornázási járuléknak ez a gyors kivetése és a behajtási eljárásnak haladéktalanul való megindítása *csak kamatdiferenciában* mennyit jelent a fővárosnak, azt könnyü elképzelni. *A nagy vizsgát* akkor tette *Király* tanácsnok, amikor az elmult esztendőben megszervezte a *hitelmüveleten alapuló inségmunkákat.* Az inségmunkák kiirása az ő legszemélyesebb ellenőrzése mellett ment végbe, és elsősorban az ő érdeméül tudható be a *valóban gyors és zökkenőmentes lebonyolitás.* Az uj tanácsnok energiájától és tudományos készültségétől még sokat vár Budapest népe és *bizonyosra vehető*, hogy ha az a *bizonyos harmadik alpolgármesteri állás mégis müszaki képesitéshez lesz kötve*, akkor annak betöltése már *nem lesz probléma* a törvényhatósági bizottság számára.

KŐSZÉNBÁNYA ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT BUDAPESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5 ÉS 25-5-56 3-5

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 77/79. TEL. 021-98.

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

Bründl János
szivari szállitó. Ipari és közlekedésügyi müszaki berendezések gyára
Budapest, VII., Péterfy Sándor utca 34
Központi fütés. — Melegvizkészülék. — Vizvezeték, Csatornázási- és gázberendezések. — Berendez városoknak vizmüveket, csatornázásokat és derítőtelepeket. — Telefon: József 315—19

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. em.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 36. sz.
Telefon: Automata 914-86.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

Családi házak tervezése, financirozása
okl. épitészmérnök és kőmüvesmester tagjaink által a legtökéletesebb sikerrel jár.
MAGYAR ÉPITŐ IPAROSOK SZÖVETKEZETE
Budapest, IV., Párisi-u. 1.
Telefonszám: 88-3-97.

CLARIDGE ÉTTEREMEK
TÁNC, BRIDGE-SZALON, SÖRÖZŐ
MEGNYILT
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
TULAJDONOSOK TACHLER TESTVÉREK

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Ifj. HALASZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Házak gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Központom: WOLFFERNŐ. Telefon: Aut. 5-40-46

IDEÁLIS OTTHONA BETEGNEK ÉS ÜDÜLŐNEK a
Dr. Pajor Szanatórium és Vizgyógyintézet
Budapest, VIII., Vas-utca 17. szám
Bel-, ideg-, asztma-, szivbetegek stb. felvétele
SEBÉSZET, SZÜLÉSZET, ORTOPÉDIA, ZANDER
Rádiumkezelés, bélfürdők (Darmbad)

A Keresztény Községi Párt nivós szereplése a rendkivüli közgyülés adóvitájában

Szemelvények Szőke Gyula, Cselényi Pál, Spur Kálmán, Nagy László és Csik László felszólalásaiból

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az a határozati javaslat, amelyet a kormány uj adórendeletei ügyében összehivott rendkivüli törvényhatósági bizottsági ülés elfogadott, *a maga komoly és méltóságos hangjával, aggodalmas tiltakozásával megfelelő módon fejezi ki a mai idők fojtott és nyomott hangulatát.* Megállapitotta az egyhangulag elfogadott határozati javaslat, hogy *a közgyülés a legujabb adóemeléseket a közönség teherbirása szempontjából elviselhetetleneknek, az államháztartás tervezett rendezése szempontjából pedig teljesen alkalmatlanoknak és célttévesztetteknek tartja.* Ez a határozati javaslat, amelyet *hasonló állásfoglalás végett a társtörvényhatóságoknak is megküldöttek, igazolja*, hogy a székesfőváros az *ország első törvényhatósága*, nemcsak kivételes helyzetére való tekintettel, hanem hangadó tekintélyét és elhatározásainak sulyát illetően is.

Abban a mindvégig nivós harcban, amelyet a törvényhatósági bizottság minden pártja a kormány uj adórendeletei ellen inditott, *derekasan kivette részét a Keresztény Községi Párt.* A Keresztény Községi Pártról ujból bebizonyosodott, hogy nemcsak *számra legnagyobb, de legtekintélyesebb pártja is* a közgyülésnek: a párt szónokait a közgyülés minden oldalán feszült figyelemmel hallgatták annál is inkább, mert *ezeknek a szónokoknak volt mondanivalójuk.* Az adórendeletek ügyében összehivott rendkivüli közgyülés bizonyságát szolgáltatta annak, hogy *Wolff Károly háta mögött tudásra, képzettségre és értékre olyan férfiak sorakoznak, amilyenek a törvényhatósági bizottság egyetlen másik pártjában sincsenek.* A magasnivóju vitának *reprezentáns harcosai voltak a kereszténypárti felszólalók*, miért is fontosnak tartjuk, hogy ezekben a felszólalásokban foglalt legfigyelemreméltóbb gondolatokat kiragadva a vita szétfolyó anyagából *külön is figyelmébe ajánljuk olvasóközönségünknek:*

*

Lehetetlen dolog, hogy tovább is uralkodhassék az az államgazdasági elv, hogy nekünk legfontosabb az állami pénzügyek látszólagos egyensulya, viszont a magángazdaságokkal nem törődünk. Minden állam, amely a magángazdaságot és az adófizető polgárságot nem védi, végeredményben a saját sirját ásta meg. És amikor mi ezek ellen az adórendeletek ellen akarunk védekezni, akkor az ellen védekezünk, hogy az állam a polgárság tönkretételével a saját sirját megássa.

(Szőke Gyula dr.)

Amint nekünk, a városi törvényhatósági bizottság tagjainak, a város vezetőinek, kötelességünk figyelmeztetni a polgárságot az ő adófizetési kötelezettségére, illetve az ő adófizetési moráljára, ugyanugy kötelesek vagyunk felfelé a kormányt is figyelmeztetni arra, hogy az adómorál őt is köti és olyan rendelkezéseket köteles kiadni, amelyek be is tarthatók és amelyek nélkül itten az egész adófizetési technika megáll.

(Szőke Gyula dr.)

Ha az államháztartás kátyuba kerül, ha a költségvetés deficitessé válik, akkor a legelső gondolat: hozzányulni a legközelebb álló és a legkönnyebben megfogható jövedelemhez: a fix jövedelemhez. Ez kényelmes pénzügyi politika, melynek nincsen semmiféle szüksége különösebb tudományra, és amelynek legelső lépése az, hogy a köztisztviselői fizetéseket leszállitja és miután a magántisztviselői és magánalkalmazotti fizetésekre nincsen ingerenciája, ott az adó utján végzi el ugyanazt, amit a köztisztviselőknél a fizetéscsökkenés révén elvégez.

(Cselényi Pál dr.)

Az adómorálnak nemcsak lefelé, az adófizető felé van vonatkozása, hanem felfelé, az államhatalom felé is. Az adómorál nem az adóalany tulajdonsága, hanem az adót előiró hatalomnak és az adózónak az irányitó elve. Kettejük felett áll az adómorál. Következetlenségbe esik az a kormányzat és az az államhatalom, amely az adózótól számonkéri a rávonatkozó adómorált, viszont azonban ő maga nem áll morális alapon akkor, amikor olyan kamatokat szed, amelyekért a magángazdaságban uzsora címén büntetés jár.

(Cselényi Pál dr.)

Jogi biztositékokkal is meg kell teremteni a társulati adónál annak lehetőségét, hogy az elrejtett vagyonjövedelmek megfelelően kinyomoztassanak és napvilágra hozassanak. Németországban hivatalos hites szakértő utján megvan a lehetősége annak, hogy ne csak a kisebbségi részvényes biztositsa a maga jogait a nagyobb tőkével szemben, hanem az adóhatóságok is megfelelően betekintve a könyvekbe, meg tudják állapitani azt, valóban mennyi annak a társulatnak az évi jövedelme. Hites állami revizorok intézményével megvan a lehetősége annak, hogy kikeressük a szindikátusi jövedelmek összegeit és haszonélvezőit is.

(Spur Kálmán dr.)

A közetika szempontjából különösen indokolt a monopolisztikus iparágaknál az állam részesedése. Amikor az állam milliókat és milliókat áldoz a mezőgazdaság megsegitésére, amikor ugy a főváros, mint az állam hóna alá nyul a mezőgazdának, hogy megtermelhesse azt a répát, amelyből a cukorgyár a maga cukrát előállitja, akkor méltányos, hogy részesedjen az, aki a termelést elintézte és lehetővé tette pl. annak a cukorgyárnak a hasznából.

(Spur Kálmán dr.)

A pénzügyminiszteriumban a hitel és költségvetési osztály tultengése és diktatúrája folyik az egyes adóosztállyal és általában a józan ésszel szemben. A költségvetési osztály szoroz és kivon és ez az egyetlen tehetsége, amellyel Magyarország pénzügyeit és jövőjét biztositani akarja.

(Nagy László dr.)

Amig a pénzügyi kormányzat nem gondoskodik a kétszáznegyven millió pengőt kitevő adóhátraléknak a költségvetésből való kiemeléséről és annak mobilizálásáról, addig itt minden néven nevezendő intézkedés csak arra fog szolgálni, hogy a hátralék növekedjék és a kétszáznegyven millió pengőből a jövő esztendőben már háromszáz millió legyen.

(Nagy László dr.)

Feltétlenül követelni kell, hogy a társulatok is fizessenek már egyszer vagyonváltságot, mert az egyszázalékos vagyonváltság is huszonötmillió pengőt jelentene, tehát az igy befolyó összeg feltétlenül morálisabb bevételi forrás, mint az a huszonöt millió pengő, amit a kormányzat az ipari vállalatoknál a kinestári váltóknak a Nemzeti Bankhoz való transzferálásával szerez.

(Nagy László dr.)

Ebben az országban a gazdasági egyensulyt addig helyreállitani nem lehet, mig a kormányzat nem függetleniti magát azoktól a tényezőktől, amelyek tudattal vagy tudat nélkül kivonják a tőkét a gazdasági vérkeringésből vagy kimentik ezt a tőkét külföldre.

(Vitéz Csik László dr.)

Keresztény körélet a Lipótvárosban

A Külső-Lipótvárosi Keresztény Kör tisztujitó közgyülése

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A *Külső Lipótvárosi Keresztény-Kör* tisztujitó közgyülését *Tormay* Géza dr. államtitkár, a kör elnökének vezetése alatt tartotta meg. A nagyszámban megjelent körtagok megilletődéssel hallgatták *Tormay* államtitkár megemlékező szavait a magyar nemzetet Apponyi Albert gróf halálával ért mélységes gyászról. — Apponyi Albert — mondotta — a nemzet azon kiváló reprezentánsai közül való volt, aki hazájától távol, csatamezőn vesztette életét, ahol az ő nagy tudása és finom egyénisége mindenkor elismerést szerzett a magyarnak! — Majd elnöki megnyitójában annak a reményének adott kifejezést, hogy a világkrizis megpróbáltatásai, amelyek ma már a győzteseket is utólérték, át fogják formálni ellenségeinket és a mai tarthatatlan állapotoknak egészséges irányban való változtatását fogják eredményezni. Hiszi, hogy *a józanabb belátás felülkerekedésével* a világ is kilábol bajaiból, ezért ne veszitsük el hitünket, dolgozzunk kitartással a szebb jövőért, a magyar feltámadásért!

A nagy lelkesedéssel fogadott elnöki megnyitó után *Pápai József* dr. terjesztette elő a kaszinó multévi tevékenységét és a kör kebelében müködő szakosztályok munkásságát részletesen ismertető nivós beszámolóját, kiemelve a kaszinó havi értesitőjének, a *Keresztény Lipótváros*-nak jelentős szerepét a kör célkitüzései megvalósitásában.

Az elismerő tapssal fogadott jelentés, a multévi zárszámadás és a folyó évi költségvetés letárgyalása után a kör 3 évre ujra megválasztotta vezetőségét és választmányát.

Domonkos Gyula dr., ny. főkapitányhelyettes, a kör társelnöke a megválasztott tisztikar nevében mondott köszönetet. Bizik a szebb jövőben, programmjául továbbra is a közélet tisztességéért való harcot hirdeti és ehhez a munkához kéri a kaszinó minden tagjának támogatását.

Jakab János szőv. bizottsági tag az iparosság nevében fejezi ki hálás köszönetét *Tormay* elnöknek és kéri, hogy továbbra is támogassa különösen a kisiparosságot, mert akármilyen rongyosak is vagyunk, fáradt hadsereggel is lehet csatát nyerni, ha vállvetve indulunk a szebb élet felé. Nekünk nagy multunk van s hinni kell nagy jövőnkben is. Hosszu a golgota és nehéz a kereszt, azért az ősök szellemében dolgozzunk tovább. A magyar igazságot ugyanugy akarták eltemetni, mint Jézus Krisztust, akinek sirjára még követ is hengeritettek. Minket sem lehet eltemetni, itt az ezüst Duna mentén csak magyarok élhetnek. Ha rongyokba vagyunk is burkolva, tiszta lélekkel harcoljunk a magyar jövőért.

A szebb jövőbe vetett hittel eltelve távoztak a kaszinó hetedikévi közgyüléséről a szép számban megjelent körtagok.

Városok és községek

stb. részére autobuszok, utcaseprőgépek // Automobilok különleges célokra // Teher-, öntöző- és locsoló-automobilok, vizhordó- és öntözőkocsik // Utépitőgépek // **Teudloff-Dittrich**-féle armaturák, tüzoltósági szerek kutszivattyuk és kutfelszerelési alkatrészek, **házi vizellátóberendezések.**

Ipari stabilmotorok, lokomobilok, mezőgazdasági gépek, **traktorok** // Különféle **hengerelt áruk,** acél- és vasöntvények, **öntött vascsövek.**

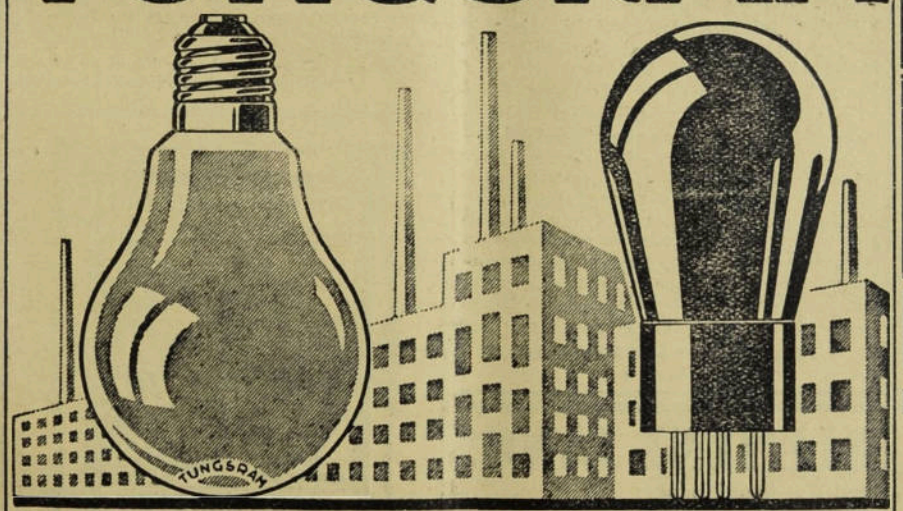
Jobbágy-féle folytonégő kályháink

hivatalokban, középületekben és háztartásokban nélkülözhetetlenek.

MAGYAR KIR. ÁLLAMI VAS-, ACÉL- ÉS GÉPGYÁRAK

Budapest, X., Kőbányai-ut 21. sz.
TELEFON: JÓZSEF 46–0–29.

TUNGSRAM

MEGBIZHATÓ, JÓ

Igyunk „Harmat"-vizet!

Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Zongorák, pianinók, ujak, átjátszottak részletre legolcsóbban beszerezhetők
Lipovniczky Szevér
zongorakészitő mesternél. Javitás, hangolás, bőrözés Jótállással
Erkel-utca 20. sz. Tel. 319—26

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Hirek

Ki lesz az árvaszék uj elnöke? A polgármester átiratot intézett a főpolgármesterhez, felkérvén őt, sürgősen intézkedjék az *Agoston* Géza dr. halálával megüresedett árvaszéki elnöki állás betöltése tárgyában. A polgármester felkérte a főpolgármestert, kérvén a pályázat sürgős kiirását, azzal az indokolással, hogy ily nagyfontosságu szakhivatal, mint az árvaszék, hosszabb ideig nem maradhat felelős vezető nélkül. Arra vonatkozóan, hogy az árvaszéki elnöki állásra kiirandó pályázat tárgyában érintkezést kell-e keresnie Huszár főpolgármesternek Keresztes-Fischer belügyminiszterrel, *még nem történt döntés.* Minden valószinüség amellett szól, hogy az ismeretes kormányrendelet ellenére a *főpolgármester saját hatáskörében elintézheti-e a pályázat kiirását.* Az árvaszéi elnöki állás betöltésének ügyében különben a kulisszák mögött *már messzemenő tárgyalások és megállapodások is* folyamatban vannak. Itt emlitjük meg, hogy az átmeneti időre a polgármester *Csorna* Kálmán dr. első elnökhelyettest bizta meg az árvaszék ügyeinek vezetésével.

Hunyadi János
természetes keserüvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Készül az előterjesztés a kommunista magatartásuk miatt elbocsájtott fővárosi alakalmazottak ügyében. Az elnöki ügyosztály tudvalevően összeállitotta a kommunizmus alatti magatartásuk miatt elbocsájtott fővárosi alkalmazottak aktáit, arra való tekintettel, hogy az elbocsájtottak kérelemmel fordultak a fővároshoz, hogy kegydijat, illetőleg nyugdijat kapjanak. Az akció során az elbocsájtott alkalmazottak kérelmeit felülvizsgálta részben a polgármester, részben pedig (a főiskolát végzettekét) a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya. E vizsgálat kapcsán az elnöki ügyosztály most *uj előterjesztést készitett,* amelyben a polgármester az egyes személyeket illetően konkrét előterjesztést tesz a törvényhatósági tanácsnak. A polgármester erre vonatkozó előterjesztését *Lázár* Ferenc dr. elnökletével a jövő héten tárgyalja az elnöki szakbizottság és az rövidesen a törvényhatósági tanács elé fog kerülni.

A főváros nem tesz szivességet a permetező-kartellnek. Mint minden esztendőben, ezidén is megjelentek már a főváros budai részén a plakátok, amelyek a kártékony rovarok, elsősorban a *pajzstetük* elleni védekezésre hivják fel a gyümölcsfákkal rendelkező ingatlantulajdonosok figyelmét. Szó volt arról, hogy a közgazdasági ügyosztály — mint az *Uj Budapest* is megirta — szabályrendeletet készit, kötelezővé tévén a gyümölcsfák permetezését olyképen, hogy azokat a fákat, amelyeket az ingatlantulajdonos nem permetez, a hatóság fogja hivatalból permeztetni, hogy ilyképen a budai hegyvidék gyümölcsfa-állományát védelmezzék és a termés minőségét elősegitsék. Hosszas tanakodás után azonban az ügyosztály elejtette a tervet, még pedig korántsem azért, mintha a kötelező permetezést a magántulajdonba való tulságos belenyulásnak tartaná, hanem azért, mert a főváros *nem hajlandó szivességet tenni a permetező anyagot előállitó gyárak kartelljének.* Ennek a kartellnek a *Chinoin* és a *Krausz-Moskovits* állnak az élén és olyan horribilis áron árusitják a permetező szereket, hogy ezeknek a tulmagas áraknak a megfizetésére a főváros *semmiképen sem érzi magát indokoltnak* kötelezni az ingatlantulajdonosokat.

Naponta átlag tiz tárgyalást lát el a tiszti ügyészség

Az utolsó tizenkét év alatt megsokszorozódott a város ügyvédjeinek munkája — Sok a lakásper, még több a pénzügyigazgatóság képviseletében megindított peres eljárás

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Szemethy Károly tiszti főügyész most terjesztette be a főváros közigazgatási bizottságához jelentését a tiszti ügyészség mult esztendei müködéséről. A jelentés azt mutatja, hogy a tiszti ügyészség személyzete, *a város ügyvédjei,* messze erejükön felül meg vannak terhelve munkával, oly nagy mértékben, hogy a *munka folytonosságát személyzetszaporitás nélkül biztositani szinte lehetetlennek látszik.*

A főügyész érdekes statisztikai összeállitást mellékelt jelentéséhez, *feltüntetvén a tiszti ügyészség utolsó tizenkét évi ügyforgalmát.* Eszerint a tiszti ügyészségen 1920-ban 8437, 1921-ben 12.064 perenkivüli ügydarabot intéztek el. Ez a szám 1930-ban 28.931-re, 1931-ben 34.049-re, 1932-ben 36.735-re emelkedett. *Hihetetlen emelkedést mutat a perek száma is.* 1920-ban mindössze 1824 pere volt a fővárosnak, ez a szám azután esztendőről-esztendőre csökkent. 1923-ban mindössze 689, 1924-ben 326, 1925-ben 340 1926-ban 289 volt a tiszti ügyészség által vitt közigazgatási és gyámi perek száma. 1931-ben *hirtelen ugrással* (amelyet tulnyomó nagyrészben a *kislakásos bérházak pereinek nagy száma* idézett elő) 2988-ra emelkedik a tiszti ügyészség által ténylegesen vitt perek száma. Az elmult esztendőben a közigazgatási perek száma 1063, a gyámi pereké 72, a kislakásos bérházaké 885: *összesen 3020 volt.*

Az elmult esztendőben *13.997 végzést* hozott az ügyészség és *6930 bírósági tárgyalást* látott el. Vagyis *egy napra átlagosan tiz tárgyalás esik.* A tiszti ügyészségi nagy forgalom állandó emelkedésének főokát abban látja a főügyész, hogy a közadók kezelésére vonatkozó törvényes rendelkezések hivatalos összeállitása tárgyában még 1927-ben kibocsátott pénzügyminiszteri rendelet szerint *a törvényhatóság tiszti főügyésze köteles a pénzügyigazgatóságot ennek felhivására lefoglalt és jelzálogjoggal biztositott vagy nem biztositott követelések behajtására irányuló végrehajtási eljárásból kifolyólag a bíróság előtt folyamatba tett perekben képviselni* és a lefoglalt követelések érvényesitése tekintetében a szükséges végrehajtási lépéseket a bíróság előtt megtenni. A gazdasági helyzet rosszabbodása az ilyen természetü ügyek számát *állandóan szaporitja,* miért is a főügyész azt javasolja, hogy a főváros tiszti ügyészségének feladatkörébe csak a *kincstárt és a helyhatóságot megillető* közszolgáltatások behajtása során lefoglalt követelések *birói uton való érvényesitése tartozzék.*

Egyelőre nem töltik be a Hirdetővállalat igazgatói állását. *Lamotte* Ernő halálával megüresedett a Hirdetővállalat igazgatói állása és természetes hogy számos jelentkező akadt a jól dotált stallumra. Az illetékes tényezők most elhatározták, hogy a Hirdetővállalat vezetői állását *hosszabb ideig nem töltik be.* Az átmeneti idő alatt *Pogány* Zsigmond, a vállalat aligazgatója, fogja intézni az ügyek vezetését.

Mit kap a jamboree a fővárostól? A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésében tárgyalta le *Schara* főjegyző előterjesztésében az aguszтusi világ-jamboree fővárosi szolgáltatásait. A fővárostól a következő szolgáltatásokat kérte a jamboree parancsnoksága: a tábor egész területének elektromos világitással való ellátásához szükséges különböző felszerelési anyag egy részét a BESZKÁRT meglévő készleteiből kölcsönözze ki. A táborozás elektromos áram szükségletét a HÉV kedvezményes egységáron bocsássa rendelkezésre. Az Autóbuszüzem, valamint a BESZKÁRT és a HÉV kocsijain a táborozás alatt mindazon cserkészruhás egyének, akik a jamboree jelvényét viselik, féláron utazhassanak. A Szent István-héten, az ünnepségek megtekintése céljából Budapesten maradó kül- és belföldi cserkészeket községi iskolákban szállásolják el. A jamboree tagjai ugyanazon áron látogathassák az Állatkertet, amilyen kedvezményt a fővárosi tanulók élveznek. A fővárosi Dunauszodákban hatvanhat százalékos árkedvezményt kapjanak a cserkészek. A mintegy tizenöt kilométer hosszu vizvezetéki hálózathoz szükséges különböző méretü csöveket és idomdarabokat a Vizmüvek kölcsönözze a táborparancsnokságnak. A főváros huszezer pengő rendkivüli segélyt adjon a jamboreenak, hogy a kerülethez tartozó szegénysorsu cserkészek kellő számban résztvehessenek a jamboreen. A törvényhatósági tanács ülésén *Petrovácz* Gyula hozzászólása kapcsán részletesen megállapitották, hogy *az egyes szolgáltatások maximálisan mibe kerülhetnek a fővárosnak és ezzel a megszoritással hozzájárultak a jamboree támogatásához.*

Építőipar részvénytársaság
Budapest, VIII., Baross-utca 15. szám
Aszfaltgyár és anyagtelep
IX., Gubacsi-út 37. szám
Telefon: 41-1-49.

KLEMENT JÁNOS
épület- és diszmübádogos
egészségügyi berendező
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 7
TELEFON: JÓZSEF 345-14.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Vizmüvei — a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" cimü rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre való utalással — nyilvános versenytárgyalást hirdet a VI., Váci-ut 23—25. számu raktártelepére és az onnan, valamint a részletes ajánlati feltételekben felsorolt egyéb, 1933. évi április hó 1-től 1934. évi április hó 1-ig terjedő időben teljesitendő lófogatu **fuvarozási** munkálatokra.

Bánatpénz cimén 1000 pengő teendő le az üzem pénztáránál. A letéti nyugta, valamint az OTI igazolványa az ajánlathoz csatolandó.

Az ajánlatokat az üzem anyagbeszerzési osztályánál (IV., Reáltanoda-u. 1—3. sz. III. em. 4. ajtó) **folyó évi március hó 18. napjának délelőtt 11 órájáig** kell beadni és azokat ott ugyanaznap déli 12 órakor fogják nyilvánosan felbontani.

Az ajánlati ürlapok a részletes ajánlati feltételek és a szükséges felvilágositás naponkint délelőtt 8—9 óra között kaphatók az üzem raktártelepén (VI., Váci-ut 23—25. sz.)

A forgalmiadó és mindennemü illeték a vállalkozót terheli.

Budapest, 1933. évi február hó 21-én.

Budapest Székesfőváros Vizmüvei.

Nincs haladék az Ügetőnek!

Nem használt a földmivelésügyi miniszter protekciója sem

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Minden évben legalább egyszer megérkezik a városházára a földmivelésügyi miniszter leirata a Budapesti Ügetőverseny Egyletnek a székesfőváros szegényalapjaival szemben fennálló tartozásai megfizetésére adandó *haladék ügyében.* Az ügetőegyesület földmivelésügyi miniszteriumi pártfogással sulyosbitott kérelme azután minden alkalommal a polgármester azon javaslatával kerülnek az illetékes fórumok elé, hogy a főváros *nincs abban a helyzetben,* hogy a konkrét segélyezési feladatok tömegével terhelten a mai válságos gazdasági viszonyok közepette haladékot adjon az egyesületnek vállalt kötelezettségei teljesitésére.

Az Ügetőverseny Egyesület szivós vezetősége a főváros megpuhitására ebben az évben azt a módot választotta, hogy az épitkezés befejezésére felveendő külföldi kölcsön törlesztésének fizethetése tárgyában értekezletre hivta össze az alapok képviselőit. Ezen az értekezleten az a megoldási mód lépett előtérbe, hogy 1935 végéig az *összes hátralékok törlesztését függessze fel az egyesület* és csak a külföldi kölcsön amortizációját fizesse. A miniszter az értekezleti megállapodásról felvett jegyzőkönyvet jóváhagyó tudomásulvétel végett azzal küldte meg a fővárosnak, hogy amennyiben a főváros nem járul hozzá a szegényalap hátralékos követelésének felfüggesztéséhez, az Ügető Egyesület *kénytelen lesz üzemét teljesen beszüntetni.*

A törvényhatósági tanácsot *nem hatotta meg* az a szörnyü lehetőség, hogy esetleg a közönség nélkülözni lenne kénytelen a jobb vagy rosszabb paripák ügetését, hanem arra a józan álláspontra helyezkedett, hogy *ezzel az ominózus kérelemmel egyáltalán nem hajlandó foglalkozni.* A legutóbbi tizennégy hónap alatt *közel negyvenezer pengőre szaporodott* az egyesület hátralékos kötelezettsége a fővárosi szegényalappal szemben. Az Ügetőverseny Egyesület *ügyesen előkészitett akciója igy saját dugába dőlt.*

A Keresztény Erzsébetváros ünnepelte Huszár főpolgármestert

Vacsora az Erzsébetvárosi Keresztény Kaszinóban

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az Erzsébetvárosi Keresztény Kaszinó szombaton este jól sikerült társasvacsorát rendezett *Huszár* főpolgármester tiszteletére. A vacsorán többszázan vettek részt, ugyhogy a kaszinó nagytermét teljesen megtöltötte a vendégsereg, melynek soraiban ott volt a keresztény politikai és társadalmi élet előkelősége is. Igy megjelent a vacsorán *Wolff* Károly, *Petrovácz* Gyula és neje, *Liber* és *Borvendég* alpolgármesterek és ott volt természetesen az erzsébetvárosi kaszinó elnöke, *Paulheim* Ferenc, valamint a kaszinó alelnöke, vitéz *Pesti-Müller* József Leó.

A vacsorán vitéz *Pesti-Müller* József Leó, a kaszinó alelnöke szólalt fel elsőnek, aki után bihari *Végh* József mondott ünnepi üdvözlő beszédet, amelyben a főpolgármestert köszöntötte mint a kaszinó vendégét. Ezután *Petrovácz* Gyula a polgárság nevében köszöntötte *Huszár* főpolgármestert, majd *Hamvasy* István a VII. kerület elöljárója üdvözölte őt a közigazgatás nevében. Az üdvözlésekre *Huszár* Aladár dr. meghatottan válaszolt, majd *Wolff* Károly mondott nagy tetszést aratott beszédet. *Sipőcz* polgármester táviratban mentette ki magát és üdvözölte a kaszinót.

Szemtedő, művirág és temetkezési cikkek
Gyári raktára **SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF**
Üzem: Pest, I., Lágymányosi-u. 8.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 837—12.

GAZDASÁGI ÉLET

Miért drágul meg a porolajozás?

Vizsgálatot indít a Köztisztasági Hivatal

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros ezévi poralaj-versenytárgyalására hét ajánlat érkezett be. Ajánlatot adtak be a *Magyar Petróleumipar*, amely 130.000 négyszögmétert, négyszögméterenként 34.5 fillérért, a *Szőregi Petróleumgyár*, amely 25.000 négyszögmétert négyszögméterenként 34.8 fillérért, a *Nyirbogdányi Petróleumgyár r.-t.*, amely 200.000 négyszögmétert négyszögméterenként 35 fillérért, a *Hazai Kőolajipar r.-t.*, amely 180.000 négyszögmétert négyszögméterenként 35.1 fillérért, a *Schwarcz Rudolf és Társa r.-t.*, amely 100.000 négyszögmétert négyszögméterenként 35.1 fillérért, a *Shell Kőolajipar r.-t.*, amely 200.000 négyszögmétert négyszögméterenként 35.4 fillérért, a *Magyar Fanto Müvek r.-t.*, amely 700.000 négyszögmétert négyszögméterenként 36.95 fillérért, a *Hegedüs és Társa r.-t.*, amely 700.000 négyszögmétert négyszögméterenként 37 fillérért, a *Vacuum Oil Company r.-t.*, amely 500.000 négyzetmétert négyzetméterenként 37.5 fillérért és a *Budapesti Ásványolajgyár r.-t.*, amely 700.000 négyszetmétert négyzetméterenként 39.85 fillérért kiván olajozni.

A Köztisztasági Hivatal az ajánlatok átszámitását megkezdte. Kétségtelen, hogy a tavalyi árakkal szemben az *ezévi versenytárgyalás árai lényegesen magasabbak*, azonban az is vitán felül áll, hogy *jelentékenyen növekedtek tavaly óta a közterhek és a devizaellátási nehézségek*. Az árak drágulásához nagymértékben hozzájárul az a körülmény is, hogy szemben az elmult esztendővel, amikor a gyárak junius első napjaiban kezdték el csak az olajozást, az idén *legkésőbb május közepén* már olajjal fogják portalanitani a makadám utakat. Végül a drágulás legfontosabb oka: a Köztisztasági Hivatal ebben az évben *a tavalyinál jóval magasabb fajsulyu* és természetszerüen *drágább olajat* mintázott a pályázóknak, mint az elmult esztendőben.

Illetékes helyen kijelentették munkatársunknak, hogy az átszámitás kapcsán a Köztisztasági Hivatal *legszigorubban meg fogja vizsgálni az áremelkedés okait* és csak azután terjeszti jelentését *Borvendég alpolgármester elé*. A tavalyi 700.000 négyszögméter terjedelmü uttesttel szemben az árak emelkedése következtében *jóval kevesebb fog olajozásra kerülni*, mert a nehéz gazdasági helyzet miatt a porolajozásra felvett költségvetési előirányzat *nem haladja tul az elmult esztendeit*.

Huszár főpolgármester a budai gyümölcstermelés élén. A *Gyümölcstermelők Országos Egyesületének* budavidéki flókegyesülete február 11-én tartotta alakuló ülését, amelyen *Huszár* Aladár főpolgármester is résztvett, *Luspay* Mihály előadása után *Halász* Elemér ny. tanácsnok inditványára az alakuló ülés egyhangu lelkesedéssel Huszár Aladár főpolgármestert választotta meg elnöknek, aki köszönetet mondott lovag *Sternád* István kormányfőtanácsos vezérigazgatónak értékes szervezőmunkásságáért, majd táviratilag üdvözölték *Kállay* Miklós földmüvelésügyi minisztert és *Gyömörey* György zalavármegyei főispánt.

A Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Részvénytársaság folyó hó 23-án megtartott évi rendes közgyülése a már korábban ismertetett igazgatósági jelentés elfogadása után egyhangulag elfogadta az igazgatóság összes javaslatait és elhatározta, hogy a kimutatott tiszta nyereségből folyó hó 24-étől kezdődőleg részvényenként 2.— aranypengő osztalékot fizet. A közgyülés azután a választásokat ejtette meg. Az igazgatóságba uj tagként *Szentgály* Antal urat, a felügyelőbizottságba pedig *Erdős-Zala* László, *Erősdy* Sándor, *Freund* Jenő, dabasi *Halász* Lajos dr., *Markó* Elek, *Neuschloss-Knüsli* Kornél dr., *Sebő* Béla és *Tresztyánszky* Kálmán urakat választotta meg.

Egyelőre száz kislakást bérelt szükséglakások céljaira a főváros

A behelyezett inségesek után még a házmesterpénzt és a szemétpénzt is a főváros fizeti — A lakók által esetleg okozott károkért csak feltételesen felel a főváros közönsége

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros törvényhatósági tanácsa tudvalevően felhatalmazta a polgármestert, hogy *egyelőre ötszáz lakást vegyen bérbe* szükséglakások céljaira évi átlagosan háromszáz pengő bérért. A törvényhatósági tanácsot ezen elhatározásában az a meggondolás vezette, hogy amikor ezrével állnak kislakások üresen, akkor nem szabad a kislakások számát épitkezéssel tulságosan szaporitani, mert a lakások üresen állása folytán keletkező *adóvesztesség* az államot és a fővárost sulyosan érinti.

A törvényhatósági tanács határozata kapcsán a polgármester ugy intézkedett, hogy az *ötszáz lakást a főváros fokozatosan veszi bérbe* és pedig február, március, április és május hó folyamán, majd pedig októberben havonként száz-száz lakást bérel ki. A főváros szociálpolitikai ügyosztálya felhivására a *Háztulajdonosok Országos Szövetsége* maga gondoskodott az üresen álló kislakások felajánlásáról. A főváros a bejelentett adatok alapján *közvetlenül lépett érintkezésbe* a háztulajdonosokkal és február folyamán *már száz lakást bérbe is vett*.

A főváros és a háztulajdonosok között létrejött bérleti szerződésekben bérlőként *Budapest székesfőváros közönsége* szerepel. A főváros *havi bérletképpen* veszi bérbe a lakásokat, tehát a lakásokat bármikor tizenöt napra felmondhatja. A bérleti szerződések kiemelik, hogy a főváros *szükséglakásként való felhasználás céljából* veszi bérbe a lakásokat és a főváros által a lakásokba behelyezett és ott tartózkodó személyek és családok, valamint azok számának megállapitására vonatkozólag a *fővárosnak kizárólagos joga van*. A főváros a *lakót eltávolithatja* és helyette más személyt vagy családot helyezhet el. A főváros a kikötött havibéren kivül *házmesterpénzt és szemétpénzt is fizet*.

A lakásokba helyezett lakók tartoznak a háztulajdonos által előirt *házirendet betartani*. A lakók sérelmes magatartásáról a háztulajdonos a fővárost értesiteni tartozik, ha a lakót eltávolitani kivánja. A lakó eltávolitásáról *a főváros gondoskodik*.

Fontos része a szerződésnek, hogy abban az esetben, ha a lakó a háztulajdonosnak *kárt okoz*, a főváros csak akkor felel a kárért, ha a háztulajdonos irásbeli értesitésétől számitott *tizennégy nap alatt a szociálpolitikai ügyosztály a lakót nem távolitaná el*. A főváros felelőssége tehát a lakók által okozott károkért csak *feltételes*, ami teljes mértékben helyeselhető, hiszen a behelyezett lakók által okozott esetleges károk ügyében ezen paragrafus hiányában *perek végeláthatatlan lavinája* indulna meg.

Rónai Ödön kapta meg a Hangli bérletét

A Dunapart szenzációja lesz az átépitett kioszk

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésén *Bródy* Ernő egyetlen szavazatával szemben, aki a Hangli-kioszk lebontása mellett foglalt állást, a kioszk és a hozzátartozó vendéglő bérletét *öt esztendőre Rónai* Ödönnek, az ismert belvárosi csemegekereskedőnek juttatta. A tanács határozata *hosszu és áldatlan küzdelem végére tett pontot:* a legutolsó percig is abban reménykedett a dunaparti kávéházak és vendéglők kartelje, hogy a főváros az ő egyébként nem tulságosan szépnek mondható szemükért lemond a kioszk bérbeadás utján való hasznositásáról és az évi negyvenötezer pengő bér helyett megelégszik azzal a tizenötezer pengővel, amelyet a konkurenciától remegő dunaparti kávések akartak összeadni a kioszk lebontása ellenében öt esztendőn át a főváros számára.

Rónai Ödön, aki mint a Belvárosi-kávéház és a pöstyéni Grand Hotel éveken át volt társtulajdonosa, egyike a szakma legelső szakemereinek, *valósággal tündérkertet akar varázsolni a Dunapartra, az elhanyagolt és rendezetlen helyiségekbe. Rónai* legelső teendői közé tartozik a kert kiképzése: az ősi platánok alatt Budapest *legszebb és legmodernebb virágoskertjében* fognak uzsonnázni és vacsorázni a Dunapart szerelmesei. A rozzant kávéházi helyiségeket *népszerü söröző*vé kivánja átalakitani az agilis *Rónai*, ez a helyiség az ő elképzelése szerint a *déli és esti órákban a szerényebb zsebü középosztálynak lesz a kedvenc találkozóhelye.*

Az az izlés és áldozatkészség, amellyel a *Rónai-familia* a Belvárosi-kávéházat két esztendővel ezelőtt átépitette, garancia arra vonatkozóan is, hogy az április közepe táján megnyiló Hangli nemcsak a Dunapert előkelő publikumának lesz a legdivatosabb helye, hanem *látványossága lesz az egész Budapestnek*. Hatalmas transzparensek fogják hirdetni a pesti éjszakában Budapest legujabb szenzációját, a Hangli-kioszkot és az is bizonyosra vehető, hogy a dunaparti hotelekben megforduló külföldiek közül egyetlen egy sem fog elmenni Budapestről anélkül, hogy *egyszer ne uzsonnázott vagy ne vacsorázott volna az évtizedek óta hires Hangli-kioszkban.*

A főváros szempontjából igen fontos, hogy *minden tekintetben megbizható kezekbe került a Hangli-bérlete.* A mai sulyos gazdasági időkben nagy összeget képviselő bért a főváros annak ellenére sem dobhatta ki az ablakon, hogy a kávések ipartársulata az ipari szabadságot *valóban furcsán értelmezhető módon exponálta is magát* a Hangli *lebontása mellett.* A főváros illetékes tényezői nyugodtan bizták *Rónai* Ödönre a Hangli ötesztendős bérletét, hiszen az ő kiváló szaktudása, tőkeerős áldozatkészsége is kitünő izlése arra is garancia, hogy *hosszu évtizedekig nem lesz szükség bérlő-változásra a Hangli-fronton.*

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

ÁMON ANTAL ÉS FIAI
út-, csatorna- és betonépitési vállalat
VIII., Futó-utca 10 Telefon: 30-3-85

HALMOS ISTVÁN és FIA
kövezőmesterek, utépitő vállalkozók
X., Halom-utca 25.
Telefon: 33-9-52.

Helfenstein Károly
kövezőmester, utépitő vállalkozó
VI., Hungária-körut 71
Telefon: 91-3-64

Handl István
kövezőmester
III., Pacsirtamező-u. 7
Telefon: 62-0-28

Hajnal Imre
okl. mérnök kövezőmester
IX., Üllői-ut 55.
Telefon: 38-6-93.

Krausz Ferenc
kövezőmester
VI., Hungária-körut 71
Telefon: 91-3-64

Neumann Ferenc
okl. mérnök kövezőmester
VII., Egressy-ut 34
Telefon: 96-6-40

Obendorfer József
kövezőmester
VIII., Ludoviceum-u. 18
Telefon: 38-4-65

Obendorfer Károly és Rudolf
okl. mérnök, kövezőmesterek
I., Horthy Miklós-ut 29
Telefon: 69-2-90

Reinisch és Wohl
okl. mérnökök kövezőmester,
épitési vállalkozók
VII., Ajtósi Dürer sor 7
Telefon: 38-0-62

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

Schaffer Antal
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Darányi Ignác-utca 21
Telefon: 52-2-91

Schaffer György
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Felvinci-u. 17
Telefon: 52-3-64

Spányi Ernő
okl. mérnök, kövezőmester
I., Németvölgyi-ut 33.
Telefon: 37-9-91

Vállalkozás

A kövezetjavitási versenytárgyalás igazi képe

Irta: Obendorfer Károly okl. mérnök

A főváros kövezett utainak fenntartására hirdetett versenytárgyalás eredménye, de inkább a legolcsóbbaknak ajánlatuk mindenképpen való igazolására megnyilvánuló akciók arra kényszeritik *az ipartestület józan elemeit*, hogy éppen iparuk érdekében, az ipartestület tekintélyének megvédésére, *kellő megvilágitásban* adják vissza a versenytárgyalás igazi képét. Azok, kik talán kétségbeesésükben, vagy téves kalkulációjukkal oly *irreális ajánlatokat* adtak, még ma sem veszik észre, hogy már a fővárosnál is kialakult egy vélemény ajánlataik fölött, hanem tovább akarják bizonyitani igazukat.

Az ipartestület nagyrészének megbizásából, mint *semleges fél, ki jelen munkákra komolyan nem pályáztam és ezek egyikére sem tartok igényt, igyekezni fogok tárgyilagosan felelni* azokra, mit a *Független Budapest* legutolsó számában a legolcsóbbak felvonultattak.

Mindenekelőtt állapitsuk meg, hogy

oly ajánlatok, melyeknek árai kisebbek a kifizetésre kerülő munkabérnél és fuvarbérnél, nem lehetnek mások, csak irreálisak.

14 pengőből nem lehet 18 pengős fuvarbért kifizetni, 26 fillérből 32 filléres napszámost. *Ez a való tény*, aki ezt másképp akarja beállitani, az szándékosan félrevezeti a hatóságokat. Adatokat ugy felsorolni, hogy azok *csak bizonyos érdekeket képviseljenek*, nem lehet. Nem szabad azt sem mondani, hogy a nagy kedvezményekkel a főváros meg lehet elégedve, mert *ezek a fővárosnak csak ártalmára vannak.*

Mikor a főváros a rendelkezésé álló kevés tőkét azért adja munkára, hogy abból munkanélküli iparosainak kenyeret adhasson, a munkából részesedést is kiván adó formájában, hogy a befolyt adókból ujabb munkaalkalmat teremthessen.

A legolcsóbb ajánlattevők ajánlataik alapján nem hogy adót nem képesek fizetni, hanem *még a bélyegilletékre sem tellik*, mert előirás szerinti kivitelezésü munkát, előirás szerinti munkabérek kifizetését feltételezve, mit okvetlen *szabályszerü ellenőrzés és leszámolás* követ, átlagosan tiz százalékot fizetnek rá a munkára. Ez az az előny, mit a legolcsóbbak hangoztatnak, mely semmiképpen sem lehet hasznára a fővárosnak. Ezek az ajánlatok *elhamarkodott kalkulációk, dömping-árak*, a gyengébbek kivégzésére vezetnek.

Az a beállitás, hogy *az egyes ajánlatok között nincs szélsőséges árdifferencia*, szintén nem áll fenn. Jelen esetben nem lehet a realitást azzal bizonyitani, hogy *azért reális*, mert nincs 100 és 200 százalékos árdifferencia az egyes ajánlatok árai között.

Tabelláris kiirást nem lehet mennyiségileg kiirt költségvetéssel összehasonlitani, mert mig utóbbinál könnyen lehetnek 100 százalékos árdifferenciák, addig a tabellárisnál nem tudom másképpen ezt elképzelni, mint hogy valaki a munkát minden dijazás nélkül ajánlja kivitelezni.

Vannak árdifferenciák, még pedig *oly nagy eltérések*, mint aminők ebben a szakmában még soha elő nem fordultak. A tiz százalékos differencia tabelláris ajánlatnál, főleg akkor, midőn az ajánlattevők tömege is elment már áraival a végsőkig, *nagyon sokat jelent*, jelen esetben a tiszta ráfizetést, mit a főváros szakemberei már az első ránézésre is könnyen észre fognak venni.

Téves a nagy engedmények indokolása is. Mert emlékezzünk csak vissza, amikor a *Független Budapest* cikkirója, mint az ipartestület elnöke

a fővárosnál közbenjárt az egységár-tabella több tételének felemelése érdekében.

Ha a főváros ezeket a *tételeket felemelte*, valószinüleg *számolt előzőleg és elismerve azok alacsony dijazását, emelte fel azokat.*

A felemelés nagysága nem anynyi, hogy abból 40 százalékot lehetne engedni. Mivel indokolja utólag az elnök ezt a lépését és megadott engedményét?

A segédmunkások bérének csökkenésével nem lehet azt indokolni. A bérek nem azok voltak, mint ahogy az nevezett cikkben fel van tüntetve .

Vissza kell mindannyiunk nevében a leghatározottabban utasitanom azt a beállitást, mintha mi a tavaszi munkabérekből az év végén lefaragtunk volna.

Ez nem áll, kövezet-fenntartási munkánál mindenki végig tartotta az árakat, *ezt éppen a cikkirónak kellene a legjobban tudnia.* A munkabér változása nem csökkenti az idei évre a rezsit, mert mig tavaly mindenki régi begyakorolt munkásait foglalkoztathatta, addig idén a főváros *csak inséges pestiek alkalmazását* engedi, akiknek

bére bár csak 35 fillér átlagon mozog, tehát kevesebb mint a tavalyi órabérek, mégis többletkiadást jelent, mert ezekből többre van ugyanazon munkára szükség, éppen gyakorlatlanságuknál fogva.

Több lesz a kifizetendő munkabér és sulyosbodik az OTI-járulék is. Az a megállapitás, hogy mivel a nagy engedményeket *régi cégek adták*, tehát az ajánlataiknak *reálisaknak kell lenniök, nem elfogadható.* Mert hiába igyekszik három ember oly árakat védeni akkor, midőn az ipartestület 90 százaléka ezek irrealitását minden kétséget kizáróan bizonyitja.

A régi név még nem jelentheti azt, hogy amit tesz, annak jónak kell lennie, szemben a többivel. Ilyen megállapitásokat lehet tenni egy érdekeltség nevében, de nem szabad tennie egy ipartestület elnökének.

Nem szabad igy fellépni és nem lett volna szabad oly engedményeket adni *mint elnöknek és mint magánembernek sem*, ki mindig az irreális árak ellen hadakozott. Mint magánember pályázhat ugy, amint legjobbnak gondolja, de

az irreális pályázók ellen akkor is fel kell lépnie az elnöknek, ha véletlenül maga is irreális, mert ezt kivánja az ipartestület érdeke és mert ezzel önmagának is tartozik.

A megirott cikkével, az azokban foglalt *sulyos dokumentumokkal* csak ártott önmagának és ártott annak a testületnek és tagjainak, melyek érdekeire legjobban kellett volna őrködnie.

Az ipartestület nem lehet érdekeltségek politikai kortestanyája, ipartestületben nem lehetnek berkek, mert azok, kik drágábbak még nem maradtak le, nem azért lépnek fel az irreális ajánlatok ellen, hogy személyi becsvágyukat kielégitsék, hanem mert évtizedek óta áldoztak az iparért, féltik és szeretik azt az ipart, melyről éppen az ipartestület elnöke felejtkezett meg.

A morális faktorokról bizony megfelejtkeztek az irreális ajánlattevők, bármennyire is érvelnek éppen ezzel, mert munkát vállalni ráfizetéssel nem szabad.

Erre a versenytárgyalásra végeredményben *sokkal hivatottabbak fogják a pontot tenni*, olyan tényezők, melyek döntése a teljes objektivitás alapján áll. Egyik *a főváros döntése*, másik *az ipartestület megindult megmozdulása*, hogy tekintélyét ismét visszaszerezze.

—

Mindig irreális-e a legolcsóbb ajánlat?

Levél a Szerkesztőhöz

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Lehet-e negyven százalékos engedmény mellett jó munkát szállitani? — cimü cikkünkben foglalkoztunk az *Uj Budapest* legutóbbi számában a kerületi kövezések versenytárgyalására beérkezett pályázatokkal. Cikkünkre *Schäffer* Károly okl. mérnök a következő sorok közlésére kérte fel szerkesztőségünket:

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur! Az *Uj Budapest* ez évi 7. számának „Vállalkozás" cimü rovatához tekintettel arra, hogy illusztris olvasótábora nemcsak az egyik vélemény alapján itélkezzék egymagában, az altera pars elvénél fogva ugyis mint a kövező ipartestület elnöke, ugyis mint egyike az olcsó ajánlattevőknek, kérek alanti hozzászólásomnak helyet. Általános hozzászólás helyett talán *nevek említése nélkül*, felsoroljuk az 1932. évi kerületi kövezetjavitási verseny eredményét, mellette az elmult évi vállalkozó idei versenyárát és hozzá a beérkezett legolcsóbb ajánlattevő, árát is.

		1932		1933		1933	
I. k.	pályanyertes	eng. 20%	idei ajánlata	28%	legolcs.	35%	engedm.
II. „	„	„ 20%	„ „	28%	„	36%	„
III. „	„	„ 25%	„ „	39%	„	39%	„
IV. „	„	„ 26%	„ „	12%	„	28%	„
V. „	„	„ 25%	„ „	35%	„	35%	„
VI. „	„	„ 25%	„ „	39%	„	39%	„
VII. „	„	„ 21%	„ „	32%	„	49%	„
VIII. „	„	„ 20%	„ „	39%	„	39%	„
IX. „	„	„ 23%	„ „	25%	„	38%	„
X. „	„	„ 31%	„ „	36%	„	39.9%	„

E táblázat azt mutatja, hogy valamennyi 1932. évi vállalkozó, az egy IV-ik kerületet kivéve, ahol valószinüleg helyi okok játszanak közre, *a folyó évben engedményeket adott éspedig 2 százaléktól 14 százalék között többet, mint előző évben.* Ezen engedmény akkora, hogy 4 vállalkozó ezáltal az abszolut legolcsóbbak közé küzdötte fel magát, mig a többi volt 6 vállalkozó ajánlatánál 3.9 százalék 19 százalék közötti több engedménnyel érkeztek be ajánlatok, szintén régi aprobált vállalkozóktól, kik előző években hasonló munkát már csináltak. Ezek alapján látjuk, hogy a *f. évi legnagyobb engedménytöbblet az előző évhez képest 19 százalék, a legkisebb pedig 2 százalék. Ez az engedmény messze innen maradt még — az elmult év folyamán beérkezett uj munkákra vonatkozó ajánlatok engedményeinél.*

Magyarázatként meg kell emliteni, hogy az egységárjegyzék, amelyet az illetékes ügyosztály versenyre bocsájtott, *a munkabéreknél teljesen azonos, a fuvarbéreknél kevéssé redukált az 1931. évihez képest.* A fuvar-redukció ellenben a budai oldal hegyi fuvar elszámolási módjánál nyujtatott bizonyos kedvezmény. Figyelembe kell továbbá azt is venni, hogy az 1932. év elején tett ajánlatoknál a vállalkozók még az 1931. évi záró munkabérekkel, *40—48 fillérrel kalkuláltak.* A bérek óriási zuhanása az 1932. év folyamán különösen annak első felében történt, épugy, mint a fuvarbéreknél is. Ezen tények kihatása látszik azon, hogy a *tavalyi versenygyőztesek tudtak az idén még a tavalyi áraikra engedményeket adni, és ez hozta végeredményben az ajánlati eredményre a többi legelőnyösebb ajánlattevőket is.*

Tény azonkivül az is, hogy az ajánlati eredmény az egységárjegyzék 151. tételének az egybevetéséből adódik, amelyekből kerületenkint más-más munkacsoport és a helyi viszonyok adják a mérvadó százalékot.

Az elmult évben lefolyt *napszámos munkabérek rombolásának megakadályozására* az ipartestület az illetékes ügyosztállyel eljárva, *kötelező irányárakat állapitott meg*, épugy a szakmunkásokkal egy kötelező kollektiv szerződést. Ezek betartása szerződési kötelezettség mindenkire és nem tudom elképzelni annak még a feltevését is, mintha ez nem tartatnék be mindenki által.

Figyelembe kell venni továbbá a közmunkák tekintetében a ma fennálló és szomoru kilátástalan helyzetet, amely talán szintén hozzájárulhat annak magyarázatához, hogy azért az olcsón kalkuláló is lehet „józan és tisztességesen kalkuláló".

A multkori cikk nem emliti meg, hogy mely árakat tart irreálisnak, illetve hol van határa a reális ajánlatoknak? Ha azonban összehasonlitjuk azon tényt, hogy a beérkezett 31 ajánlattevő 123 ajánlata közül 13 vállalkozó 42 ajánlata a 30%-nál nagyobb engedményt tett, vagyis a vállalkozóknak több mint 40%-a van összezsufolva a legolcsóbbak között és hozzá majdnem mind régen müködő cégek. Ezzel talán megvan a felelet arra is, hogy az olcsó ajánlatok egyben reálisak is.

Nyugodtan bizzuk az ajánlatok elbirálását az illetékes ügyosztály illusztris vezetőjére, aki a vita tárgyává tett reálitás és irreálitás kérdésénél bizonyára figyelembe fogja azt is venni, hogy mennyire tehet a főváros ezen elvnek engedményeket, hogy a nemzeti ajándékozó nevét kikerülje.

Meg kell nyugodni azon tényben, hogy minden versenyben mindig voltak és lesznek elsők és utolsók.

Soraim közléséért köszönetet mondva, vagyok Szerkesztő urnak készséges hive:

Schäffer Károly
okl. mérnök.

Uj kiirások:

Görpálya épitési munkára a X. ker., Külső Jászberényi-uton. Határidő: 1933. március hó 1. (szerda) d. e. ½11 ól.

200.000 kg. motalko szállitására a köztisztasági hivatal részére. Határidő 1933. március 3. (péntek) d. e. ½11. ó

Nyárl ruhaanyagok elkészitésére és szállitására, a székesfőváros alltiszti és köztisztasági hivatali személyzet részére. Határidő: 1933 március hó 6. (hétfő) d. e. 11 ó.

70.000 darab bazalt fejkő, 3000 tonna bazalt kiskő, 2500 tonna bazalt nyers kiskő, 12.000 darab augit-andezit fejkő, 90.000 darab trahit (andezit) fejkő, 12.000 m³ dunakavics, 3860 m³ bazalt zuzottkő, 2745 m³ trahit (andezit) zuzottkő, 1670 m³ zuzott mészkő, 310 alapzati mészkő, 1010 m³ bazalt zuzalék és 945 m³ trahit (andezit) zuzalék szállitására. Határidő: 1933 márc. 7 (kedden) d. e. ½11 ó.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933 március 7., d. e. 12. ó.

Föld-, kőmüves-, elhelyező-, burkoló-, ács-, tetőszerkezeti, tetőfedő-, asztalos-, lakatos- és mázolómunkákra a X. ker., Külső Jászberényi-uti városszéli telepitéssel kapcsolatosan. Határidő: 1933. március hó 8. (szerda) d. e. ½11 ó.

Föld-, kőmüves-, elhelyező-, burkoló-, ácstetőszerkezeti-, tetőfedő-, asztalos-, lakatos- és mázolómunkákra a X. Külső Jászberényi uton létesitendő városszéli telepités ikerházai épitésénél. Határidő: 1933. március hó 8. (szerda) d. e. ½11. ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

DOBY ANDOR dr.

Szerkesztő:

RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG. BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 9. szám — Budapest, 1933 március 4

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: Aut. 828—23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Uj vizek felé

A főváros üzemi vitájában ezen a héten uj fórumon harcoltak a küzdő felek: a budapesti büntető törvényszék egyik főtárgyalási termében, ahol a királyi ügyész a rágalmazás vádjával ültette a vádlottak padjára Éber Antal országgyülési képviselőt, a Kereskedelmi és Iparkamara elnökét. A közismert rekedt gramofonlemez az untig ismert melódia trombitálása közben fals hangot rett, személyes becsületébe gázolt két főtisztviselőnek, akik a polgármester felhatalmazása alapján birói segédlettel kivánják a becsületükön esett foltot kireparálni. Az éremnek ez az oldala jelen alkalommal azonban nem érdekel bennünket; a bíróság itélni fog. Már most azonban közérdeklődésre tarthat számot Éber Antalnak kihallgatása alkalmával tett azon kijelentése, hogy a Temetkezési Intézet a temetkezési ipar teljes elkommunizálása után most már a koporsó és az egyéb temetkezési cikkek árusitását is ki akarja venni a magánipar és kereskedelem kezéből. Az ipari szabadságnak az a foka, amelynek Éber Antal szánalmasan fanatikus donkizsótéja, a közérdek megvilágitásában azt jelenti, hogy három-négy kartelvállalkozó üzleti haszna fontosabb mint az, hogy a temetkezés szomoru szertartása a kegyelet jegyében, üzletet szimatoló halálkeselyük vészes vijjogása és egymással való marakodása nélkül folyjon le.

Az Éber-féle rágalmazási ügy aposztrofálását illetően megvártuk volna a biróság itéletét, ha egy kartelszeü merénylet nem történt volna az elmult napokban a közönség zsebe és idege ellen. A pékekről van szó, Ruzicska urról és társairól, akik a maguk hatszáz tagu ipartestületének önző haszonlesését állitották szembe a legkomiszabbul egymillió ember érdekével. A pékek, belefáradva hársfautcai kaszinójukban a kártyajátékba és a gabonatőzsde határidős üzleteibe, minden rizikó nélkül akarják jövedelmeiket szaporitani és felemelik a kenyér árát, a liszt drágulására hivatkozva, ugyanakkor, amikor a burgonya és a tüzelőfa árának lecsökkenése alkalmával mélyen hallgattak és nem siettek a kenyér és a péksütemények árainak hasonló leszállitásával, hanem kartelszokás szerint szó nélkül zsebrevágták a megnövekedett konjunkturális hasznot.

Nem sporadikus jelenségekről, hanem nagy közgazdasági válságról van szó ugy az Éber-féle rágalmazási perben, mint a sütőmesterek áremelési törekvéseinél. Jogtalan vagy kevésbé jogtalan magánérdekek, az üzleti tisztességen tulmenő haszon akarása, titkos és nem titkos kartelszerü alakulatok ütköznek itt a tömegek érdekével és akaratával. Az a szabad ipar, amelynek lobogója alatt harcolja konok harcát Éber Antal, rég a multé, ez a jelszó az elsőrendü közszükségleti cikkeket illetően elsüllyedt, aminthogy a messze multé a céhek szines világa. A nagy közgazdasági evolució, amely Berlintől Michiganig terjed, uj elveket és uj célkitüzéseket forral méhében. Többek között az üzemesités gondolatát is, amely maholnap Európaszerte fogja kimondani, hogy a tömegeknek bizonyos elsőrendü szükségletekkel való ellátása: a közület monopolisztikus joga. Akár elektromos áramról, akár temetésről, akár husról, tejről vagy kenyérről van szó!

Minden tizennegyedik embernek a főváros ad ingyenebédet

Beszélgetés Liber alpolgármesterrel az egyre sulyosbodó szociális problémákról

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A tavasz közeledése a szociális gondok enyhülését jelenti a városházán. A tél folyamán rendkivüli méreteket öltött a nyomor a főváros területén, aminek következtében a különböző inségakciókat az eddigieknél nagyobb mértékre kellett kiterjeszteni. Érthető, hogy a főváros erőforrásai, amelyek a nyomorenyhités rendelkezésére állanak, *kezdenek kimerülni.* Tavasszal mindig csökken az inségesek száma, nemcsak azért, mert az éghajlati viszonyok megjavulása csökkenti a szükségleteket, hanem amiatt is, mert tavasszal rendszerint *uj munkaalkalmak és uj kenyérkereseti lehetőségek* nyilnak a munkanélküliek részére.

Az *Uj Budapest* munkatársa beszélt ezekről a szociális kérdésekről *Liber* alpolgármesterrel, akihez azt a kérdést intéztük, hogy *mikor kerülhet sor az ingyenebéd-létszám csökkentésére, mennyiben teljesithette a főváros vezetősége a tél folyamán a nyomorenyhitéssel kapcsolatos feladatokat és általában miként alakul a nyomorenyhitő tevékenység legközelebbi programja.*

Liber Endre
alpolgármester

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A nyomorenyhitő tevékenység középpontjában az ingyenebédakció áll. Az ingyenebéd-létszámot mindig a szükséglethez képest állapitjuk meg és pedig az előljáróságok jelentései alapján. Novembertől februárig állandóan emelkedni szokott az ingyenebédeknek a száma, amely *a legmegbizhatóbb képet adja* a nyomor mindenkori nagyságáról. Tavaly 65.000 volt a maximális létszám, az idén már az átlag is megközelitette a 65.000-et. A főzőkonyhák számát is emelnünk kellett. Az idén már 100 főzőkonyhán folyt az ebédkiosztás. A február 13-tól 19-ig terjedő héten a napi ingyenebédeknek a száma 67.361 volt, ugyanez a létszám szerepelt a február 19—26-ig terjedő héten is, a következő héten azonban már ismét *emelést kellett végrehajtanunk.*

Március első hetében a napi létszám 72.000 fölé emelkedik. A főváros még soha nem osztott ki ennyi ingyenebédet.

— Természetesen *másirányu akciók is* enyhitik az inséget. Átlagban hetenként 25.000 drb. különböző *élelmiszerutalványt* osztunk ki a kerületi előljáróságok népjóléti osztályai révén. Ezek az utalványok hentes- és lóhusáruk vásárlására vonatkoznak. Ide tartozik a *tejakció* is. A szoptatós anyák, valamint az egy-három éves csecsemők és gyermekek között *naponként 7000 liter tej* kerül kiosztásra. Ezen a vonalon kapcsolódik a fővárosi inségakciókba az *Országos Stefánia Szövetség müködése.* Az ingyenebédben nem részesülő inségeseknek ugyanis *a kerületi népjóléti osztályok és az Országos Stefánia Szövetség* szervezetei 75.000 drb. lóhus-, ugyancsak 75.000 drb. hentesáru- és 120.000 tejutalványt, összesen tehát 270.000 drb. jótékonysági utalványt osztottak ki egy hónap alatt ingyenesen. Ha megemlitem még, hogy 337 gyermek részesült az elmult hónapban *cipőjavitási segélyben,* egész télen át *12 melegedő szoba volt üzemben,* ahol naponta kétszer 4 deci rántottlevest és 10 deka kenyeret kapott minden jelentkező igazolás nélkül, ha figyelembe vesszük továbbá, hogy *naponta 20.000 ember kap fejenként félkiló kenyeret,* akkor megállapithatjuk, hogy

sikerült megközelitenünk azt a célt, amit a tél beköszöntésekor éppen az Uj Budapest hasábjain tüztem ki magam elé, hogy Budapesten nem szabad éhező embernek lennie.

Természetesen *felruházási akciókat* is megindítottunk, amelyek során a tél folyamán 3500 gyermek kapott kereken 15.000 féle különböző ruházati cikket. Ezek között volt fiu- és leányruha, fehérnemü, szvetter, télikabát, cipő, harisnya. A felnőttek közül 5600-an kaptak ruhanemüeket, az elzálogositott ruhadarabok kiváltására 30.000 pengőt forditottunk. A legutóbbi napokban már végrehajtásra került az a régebbi tanácsi határozat is, amely szerint *magánházakban szobakonyhás lakásokat bérelünk* ki a hajléktalanok részére. Március elsején már várják ezek az uj lakások azokat a hajléktalanokat, akik itt fedél alá jutnak. A lakásokat ugy utaljuk ki, hogy *a hajléktalanok régebbi lakásához lehetőleg közel legyen az uj lakás.* A főváros a maga befolyását ezekre a lakásokra nézve teljes egészében fentartja, ami azt jelenti, hogy a miniszteri biztos javaslatai és előterjesztései alapján *a főváros vezetősége adja ki az összes ilyen lakásokat az inségeseknek.* A miniszteri biztos személyét azért kellett bevonni, mert ő lakoltatja ki a nem fizetőket és igy tőle tudunk leghitelesebb adatokat kapni.

— A nyomorenyhitésnek másik módja, — *munkaalkalmak teremtése.* A főváros kezét ebben a vonatkozásban *erősen megkötik a pénzügyi nehézségek.* A legszámottevőbb szociális természetü tavaszi közmunka *a városszéli telepités megkezdése lesz.* Ha beválik a 60 ikerház, akkor az akció további folytatására teszünk előterjesztést. Sok gondot okoz a városszéli telepitéssel kapcsolatosan az *ivóviz-probléma.* Tény az, hogy talajkutakat kell létesitenünk és erre a célra 60.000 pengőt kell forditanunk. Szó volt vizvezetékkel való ellátásról is, ez azonban 120.000 pengőbe kerülne. Egyelőre kénytelenek vagyunk *a talajkutak létesitéséhez ragaszkodni,* mert ez feltétlenül szükséges az épitkezés megindításához.

Az *Uj Budapest* munkatársa a beszélgetés további során szóba hozta a tisztviselői státusrendezéssel kapcsolatos kérdéseket. Érdeklődtünk egyben az iránt is, hogy a racionalizálás munkája mennyiben haladt előre és nem kell-e tartani nagyarányu késedelmektől. — *Gallina* Frigyes tanácsnok betegsége miatt *Liber* alpolgármester igy felelt:

— A státusrendezést feltétlenül meg kell előznie a racionalizálásnak. A racionalizálási munkálatok előrehaladott stádiumban vannak, amennyiben *Gallina* tanácsnok, mint racionalizálási biztos, az előkészités munkáját már teljes egészében befejezte és most már csak a konkrét javaslatok elkészitése van hátra, sőt több irányban már elhatározó lépések is történtek. Ilyen például a *tudakozóiroda* felállitása. Ez az uj szerv *kitünően müködik.*

Ami a státusrendezést illeti, ebben a tekintetben sem változott a helyzet; amennyiben létszámcsökkentésről ninesen szó, legfeljebb bizonyos aránytalanságok megszüntetéséről.

Ezek a kérdések, amelyek nem kis gondot okoznak a főváros vezetőségének, még a tavaszi hónapokban rendeződnek.

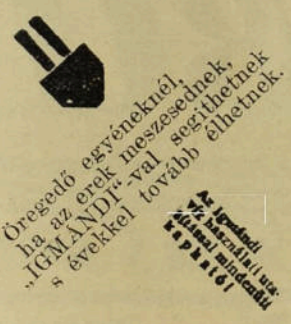
Liber alpolgármester közölte még az *Uj Budapest* munkatársával, hogy

a belügyminiszteri jóváhagyás megérkezése után azonnal kiirják a pályázatot a közigazga-

tási gyakornoki állások betöltésére.

Mielőtt azonban a pályázatot kiírnák, *el kell dönteni, hogy hány fogalmazói, hány mérnöki, hány adóhivatali, hány adószámviteli gyakornoki állást szervez a főváros.*

Liber alpolgármesternek ez a nyilatkozata egyrészt kimerítő képet nyujt a főváros lakosságának szociális helyzetéről, másrészt *megjelöli a városházi adminisztráció legközelebbi feladatait.* A nyilatkozatból megállapitható, hogy a városházi adminisztráció élén *Liber* Endre alpolgármester személyében *melegszivü, felelősségérzettől áthatott ember áll.*

Hasznos tudni

mindazoknak, kik az ártalmatlan és tisztán természetes hashajtó ásványvizek iránt nagyobb bizalommal viseltetnek, hogy

Schmidthauer **Igmándi** keserüvize

hatékony forrás-sókban egész Európa leggazdagabb ilynemü ásványvize. Rendszerint már kisadag: ¼ vagy ½ pohár elegendő, miáltal a nagyobb mennyiségek fogyasztása feleslegessé válik, tehát gazdaságilag is viszonylag a legolcsóbb.

Ágoston Géza emlékezete

Csorna Kálmán meleghangu cikke a Jogtudományi Közlönyben

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Ágoston Gézának, az árvaszék tragikus körülmények között elhunyt kitünő elnökének emlékezete tovább él nemcsak az árvaszék, hanem a jogászközönség körében is, amely méltán övezte tisztelettel és szeretettel a budapesti árvaszék nagytudásu vezetőjét. A koszorunak, amelyet a magyar jogászvilág *Ágoston* Géza süppedő sirhalmára helyez, *ékes virága* egy megemlékezés az egyik legelőkelőbb jogi lap, a *Jogtudományi Közlöny* hasábjain. Ezt a megemlékezést *Csorna* Kálmán dr., az árvaszék első elnökhelyettese irta, klasszikus tömörséggel és mégis a legkisebb részletekre is kiterjedve vetve papirra a nagy elnök alakját. Érdemesnek és értékesnek tartjuk, hogy ez az emlékezés ne csak a *legrégibb magyar jogi ujság,* a hatvannyolc éves Jogtudományi Közlönyben, hanem az *Uj Budapest* hasábjain is napvilágot lásson és ez okból a cikket irója engedelmével teljes terjedelmében közöljük:

Not measures, but men. Nem a betü béklyójába vert jogszabály, hanem az emberek rátermettsége szabja meg az intézmények életképességét.

Talán egy intézményünkre sem alkalmazható ez az aranyigazság annyira, mint éppen a magyar speciális gyámhatóságra, az árvaszékre.

Mert lehetnek vélemények pro és kontra az intézmény létjogosultságáról, müködéséről és eredményeiről, egy azonban bizonyos, az, hogy Budapest székesfőváros árvaszéke egész eddigi életmüködése folyamán meg tudott őrizni egy olyan emelkedett szinvonalat, amely az országban mint communis opinio él s amelyet kétségkivül rátermett vezetőinek köszönhet.

Szilárd alapjait rakta le már a fejlődésnek az árvaszék néhai nagynevü elnöke, Sipőcz László, aki nemcsak törvénymagyarázó és törvényszerkesztő jogtudós, nemcsak gyakorlati és szerencséskezü adminisztrátor, de korát megelőzve, szociális érzéssel telitett szociálpolitikus is volt.

Az árvaszék szociális hivatása azután még erőteljesebb hangsulyozást nyert Melly Béla elnöksége idejében, amikor is Ágoston Géza, árvaszéki jegyző javasolta a külön gyermekvédelmi osztály megalkotását, dolgozta ki annak munkaprogrammját, és mint e külön osztály vezetője, megvalósitotta a házasságon kivül született gyermekek fokozott jogvédelmét és a bünöző, illetve züllésnek indult gyermekek hatósági védelmét.

A tanácsköztársaság romboló uralma a székesfőváros árvaszékét sem kimélte meg. Nemcsak személyi téren, de az anyagi jogszabályok, az ügyintézés és főleg a régi hagyományos szellem átalakitása tekintetében kiséreltek meg mélyrehatóbb változtatásokat.

Amikor Ágoston Gézát 1920 október 7-én az árvaszék elnökévé megválasztották, legfőbb feladata lett az árvaszék régi rendjének helyreállitása, a multból átmentett szellemi és anyagi értékek biztositása és annak a hagyományos szellemnek felélesztése, amelyet életefogyásáig bálványozott ideáljától, Sipőcz Lászlótól, örökségképpen vett át.

És mindezeknek a feladatoknak megoldása sikerrel is járt.

Még két kiemelkedő ténykedés füződik ezenkivül Ágoston Géza nevéhez, amelyet a székesfővárosi árvaszék nivójának továbbfejlesztése érdekében fejtett ki.

Az egyik az 1923. évi szervezeti reformmal kapcsolatos, amikor is a testületi intézkedés megszüntetése mellett az egyéni intézkedés életbeléptetését tapintatosan, gyakorlati érzékkel, minden zökkenés nélkül vitte keresztül, a másik az árvaszéki ügyintézésnek és kezelésnek a korszellem követelte racionalizálása. Ezt a munkát önként, saját kezdeményezésből vállalta és helyes megérzéssel még a mult év végén befejezte, ami által az árvaszéket uj feladatok elvégzésére is képessé tette.

Ha megfontoljuk, hogy mindezt a herkulesi munkát Ágoston elnök az ország és a főváros legboldogtalanabb korszakában lankadatlan hévvel, hittel és meggyőződéssel végezte, hogy továbbá egy minden tekintetben konszolidált hivatalt hagyott hátra, amelynek nivóját, munkaképességét és készségét nemcsak fenntartani, de emelni is képes volt, ugy elmondhatjuk, hogy Ágoston Géza, Budapest székesfőváros árvaszékének kiváló elnöke, nem élt hiába.

Emlékét arany betükkel fogjuk beirni a székesfővárosi árvaszék történetébe.

Ifj. HALASZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

Szemlédő, müvirág és temetkezési cikkek
Lyári raktára **SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF**
Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 8.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 537—12.

Városházi notesz

SIPŐCZ POLGÁRMESTER, aki — mint már jelentettük — átvette hivatala vezetését, pénteken megjelent a közgyülésen is. A törvényhatóság minden pártja meleg szeretettel köszöntötte a polgármestert felgyógyulása alkalmából, kifejezvén szerencsekivánataikat. Az elnöki emelvényre lépő polgármestert a közgyülés lelkesen megéljenezte.

Sipőcz polgármester különben a kora reggeltől a késő esti órákig szinte megszakitás nélkül végzi hivatalos teendőit: küldöttségeket fogad, üléseken és értekezleteken elnököl, a minisztériumokban tárgyal egyes fontos ügyekben. Nagy elfoglaltsága lehetetlenné teszi, hogy amint tervezte, néhány hétre üdülési szabadságra menjen.

*

GALLINA TANÁCSNOK ÁLLAPOTA örvendetesen javul. A hét elején ugyan kisebb fájdalmakról panaszkodott a tanácsnok, orvosai azonban ezt a hosszu fekvéssel hozzák összefüggésbe. Legujabban arról van szó, hogy Gallina, amint a kórházból kikerül, néhány hetet Abbaziában töltsön el.

*

A KÖZGYÜLÉSEK: RENDESEK ÉS RENDKIVÜLIEK — csöndben és rendben folynak le. A pénteki rendkivüli közgyülés nagyobb emóció nélkül végződött, a keddi is hamar elintéződött volna, de áradásszerüen öntötte el a termet az interpellációk tömege. A hadirokkantak különféle szervezetei éppen a közgyülési termet választották ki arra, hogy előadják sérelmeiket — egymással szemben. Tulélénk élet a büffékben sem volt, hamarosan lecsavarták a hatalmas csillárokat és a bizottsági tag urak — üzempártiak és üzemellenesek egyaránt — hónuk alatt a kis büffé-csomaggal, hamarosan hazatértek...

ÉRTÉKES LEVELET KAPOTT az elmult héten Csorna Kálmán dr., az árvaszék elnökhelyettese. Serédi Jusztinián biboros hercegprimás, esztergomi érsek irta hozzá ezt a levelet, mint az Actio Catholica országos elnöke.

A primási levél közli Csorna Kálmánnal, hogy a nagyméltóságu püspöki kar elmult évi őszi konferenciáján hozott határozatához képest Krisztus Királyságának ünnepén megindította az Actio Catholicát, hogy a hitélet mélyitésével és öntudatositásával fellenditse Krisztus országát hazánkban. Az Actio Catholica országos elnöksége a maga hatáskörét egyelőre öt szakosztály tevékenységében gyakorolja. A szakosztályok élén egy-egy ügyvezető alelnök áll, akiket munkájukban tanácsosok támogatnak. A biboros hercegprimás Csorna Kálmánt, a szociális és karitativ szakosztály ügyvezető alelnökének előterjesztése alapján a szakosztály tanácsosává nevezte ki.

Csorna elnökhelyettes a hercegprimáshoz intézett hódoló levélben köszönte meg a kitüntető kinevezést, amely valóban méltó elismerése a magas egyházi helyről is az ő nagyértékü és magas szinvonalu müködésének.

*

EGÉSZEN KÜLÖNLEGES szeretettel és tisztelettel ünnepelik Király Kálmánt tanácsnokká választása alkalmából, bizonyságául annak, hogy az ő kivételes tehetsége valóban megérdemeli a feléje irányult közbizalmat.

Az ügyosztály személyzete Viola müszaki főtanácsos, a tanácsnok állandó helyettesének vezetésével testületileg köszöntötte Király Kálmánt megválasztása alkalmából. Az összes kerületi mérnökök testületileg jelentek meg Király tanácsnok előtt, hogy őt köszöntsék, a főváros egész müszaki tisztviselői kara pedig csütörtökön este vacsorát rendezett az ünnepelt tiszteletére a Britanniaszállóban.

A keménylegények társaságának régi kedves tagja Király Kálmán. A hétfő esti vacsorán, amelyre az uj tanácsnok tiszteletére közel száz keménylegény gyült össze, Bednárz Róbert köszöntötte lelkes szavakkal az uj tanácsnokot.

— Király Kálmán — mondotta általános éljenzés közepette Bednárz — több mint két esztendeig vezette mint müszaki főtanácsos az ut- és csatornaépitési ügyosztályt. Ezalatt az idő alatt sikerült bebizonyitania, hogy valóban minden tekintetben méltó és rátermett a tanácsnoki pozicióra. A törvényhatósági tanács szinte teljes egyhanguságggal feléje fordult bizalma bizonyiték arra, hogy a mi kedves keménylegény bajtársunk a maga különleges mérnöki tudásában egyike a legkiválóbbaknak!

Király Kálmán meghatottan köszönte meg a lelkes ünneplést és Bednárz prelátus meleghangu beszédét.

Az ország összes mérnöktestületei levélileg köszöntötték tanácsnokká való választása alkalmából Király Kálmánt. Belicska nyug. miniszter aláirásával külön levélben köszöntötte Király Kálmánt, az utak patrónusát az Automobil Klub. A belügyminisztérium városi főosztályának vezetői: Tatics államtitkár és Janda miniszteri tanácsos szives levélben üdvözölték az uj tanácsnokot.

*

BALATONKENESE változatlanul az influenzából felgyógyult tanácsnokok üdülőhelye. Alighogy hazatértek Némethy és Bódy tanácsnokok, máris uj influenzás tanácsnok-vendége akadt Kenesének: Szendy Károly, aki makacs és nehéz influenzájából felgyógyulva, tiz-tizennégy napot szándékozik a kedves és nyugalmas üdülőtelepen eltölteni.

*

ILLUSZTRIS TÁRSASÁG UTAZOTT EL vasárnap délután a Nyugati pályaudvorról a prágai gyorssal. A főváros pénzügyminisztere: Lamotte Károly dr., a főváros igazságügyminisztere: Szemethy Károly dr. és a főváros bankvezére, Reményi-Schneller Lajos dr. mentek Berlinbe, hogy ott a főváros külföldi adóssági tárgyában folytassanak tárgyalásokat. A tárgyalások döntő jelentőségükre való tekintettel hosszuaknak igérkeznek: a három fővárosi vezérférfiut március tizedike előtt nem is várják haza Budapestre.

*

KOVÁCSHÁZY TANÁCSNOKNAK, a városgazdasági ügyosztály agilis vezetőjének változatlan szivszerelme a bécsi iroda. Nemrégiben adtunk hirt a bécsi idegenforgalmi iroda első esztendejéről, amely teljes mértékben igazolta a tanácsnok koncepciózus és gyakorlatias elgondolását és bebizonyitotta, hogy az iroda nagyszerü propagandamunkája megsokszorozta a Budapestre jövő külföldiek számát.

Kovácsházy tanácsnoknak a polgármesterhez intézett ezen jelentése most külön lenyomatban kerül a hazai idegenforgalmi érdekeltségek elé. Gyönyörü fotomontázs diszíti a jelentés fedőlapját: a bécsi iroda képe, a boriték hátsó oldalán pedig a már szinte jelképpé vált nyilas plakát idézi emlékezetünkbe, hogy Bécstől Budapestig az ut autón mindössze négy és fél órába, repülőgépen másfél órába tart: tehát mindenképpen megéri a Bécset meglátogató külföldieknek, hogy meglátogassák a magyar fővárost.

A képviselőház előtt tárgyalás alatt levő uj közigazgatási törvényjavaslat az uj terhek egész sorozatát rakja a fővárosra

A cselédügyeket az elöljáróságok fogják intézni, nagy központi kézbesitőhivatalt kell felállitania a fővárosnak, kétfoku felebbezési lehetősége lesz a kihágási ügyeknek: az egész vonalon megdrágul a közigazgatás!

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros nehéz pénzügyi helyzetének nem kis mértékben az a magyarázata, hogy a kormány az utóbbi időben folytonosan ujabb és ujabb anyagi megterheléssel járó feladatok vállalására kényszeritette a székesfővárost. Olyan feladatok ellátására kellett vállalkoznia a fővárosnak, amelyek eddig *az állami közigazgatást terhelték.* Nem egy ilyen feladatnak az átruházása többmillió pengős többletköltséget jelent a főváros háztartásában. Elég ebből a szempontból *az évi hárommillió pengős rendőrségi hozzájárulásra hivatkozni.* Most, a legutóbbi napokban is olyan javaslattal foglalkozott a képviselőház, amelynek törvényerőre emelkedése *ismét ujabb többletkiadások vállalására kényszeriti a fővárost.* A kormány ilyenirányu tervei ellen igen éles harcot inditott meg *Petrovácz* Gyula, a Keresztény Községi Párt vezető tagja, aki a képviselőházban felsorakoztatta azokat az érveket, amelyek ezeknek az eddig állami feladatoknak a fővárosra való átruházása ellen szólnak. Az *Uj Budapest* munkatársa beszélt ebben az ügyben *Petrovácz* Gyulával, akit megkértünk arra, hogy felszólalásának hátteréről, a parlamenti beszédében érvényesülő szempontokról és általában ezeknek a kérdéseknek a részleteiről tájékoztassa a nyilvánosságot, amely a napilapok parlamenti tudósitásaiból ezeket a felvilágositásokat *nem szerezhette meg.*

Petrovácz Gyula

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A képviselőház a legutóbbi napokban foglalkozott *a közigazgatás rendezéséről szóló törvényjavaslattal,* amelynek igen sok olyan részlete van, amelyek a fővárost több szempontból közelről, de kedvezőtlenül érintik. A törvényjavaslat szelleméből meg lehet állapitani, hogy

ismét felujult az a régi és most már egyre inkább állandósuló törekvés, amely szerint a kormány ujabb és ujabb állami feladatok teljesitésére kényszeriti a székesfővárost.

Természetesen más városok is érzik ennek a tendenciának a hátrányait. *Egyre több és több költséget szedit a kormány a közületek nyakára.* A most tárgyalt törvényjavaslat például olyan munkakört is a székesfőváros közigazgatásának a keretébe utal át, *amelyet eddig teljes mértékben a rendőrhatóság végzett el.* A *családkérdés rendezése* például mindig a rendőrhatóság feladata volt, most az uj törvény ugy intézkedik, hogy a jövőben az *összes cselédproblémákat az elöljáróságoknak kell megoldaniok. Ez az ujabb rendezés a fővárost sulyosan érinti.* Eddig a kerületi kapitányságok döntöttek a munkaadó és a cseléd között támadt vitás ügyekben. E döntés kötelezettsége az elöljáróságra hárul át, ami azt jelenti, hogy

minden egyes elöljáróságon külön cselédosztályt kell nyitni és az uj ügyosztály tisztviselőinek meg kell ismerkedniök az összes cselédproblémákkal, mert csak igy alakulhat ki megfelelő gyakorlat.

Ennek az intézkedésnek a következménye az lesz, hogy az *elöljáróságokon szaporitani kell a személyzetet,* már csak azért is, mert hiszen az elöljáróságok *ma sem győzik a rájuk torlódó közigazgatási feladatok teljesitését.* Nem kétséges tehát, hogy az uj törvény uj költségeket okoz a városházi adminisztrációnak. De nem jelenti az uj intézkedés a közigazgatás egyszerüsitését sem, mert *hiszen az elöljáróságok kénytelenek lesznek igen sok esetben rendőri segitséget igénybevenni, ami azt jelenti, hogy ismét csak visszakerül minden ügy a rendőrségre, tehát helyesebb lett volna ezt a kérdést egyáltalán nem bolygatni.* A fővárosnak költséget okoznak és még sem lehet mentesiteni a rendőrséget ettől a munkától. Hozzájárul még az is, hogy egy hatóság helyett kettőnek kell minden cselédügybe beavatkoznia és a két hivatalnak sürün kell egymással leveleznie.

— Helytelenitem az uj törvénynek azt a rendelkezését is, amely *kihágási ügyekben* — egyéb ügyektől eltérően — *ismét kétfoku felebbezést vezet be.* Általában közigazgatási ügyekben ezentul is csak két fórum határoz. Ahol a polgármester az elsőfoku hatóság, ott a tanács vagy a közgyülés a fellebbviteli fórum. *Epitési ügyekben* a polgármester az első fok, a közmunkatanács a második fok. *Kihágási ügyeknél* azonban harmadik fórumhoz is lehet majd fellebbezni és ez a belügyminiszterium. Egyenesen kómikus ennek a harmadik fórumnak a bevezetése, mert *hiszen egész sereg olyan kihágási ügy merül fel, amelyek jelentősége lényegtelen.* Hogy egy jó példával éljek, előfordulhat, hogy egy kofát, aki engedély nélkül árusit az utcán almát, elsőfokon öt pengőre büntetnek és ennek a kofának joga van kétszer fellebbezni — *egészen a belügyminiszterig.* Az öt pengős pörben az akták egész garmadáját fogják készziteni és minden egyes fórumon rengeteg időt fognak elpocsékolni. A fővárosban szükségtelen ennek a harmadik fórumnak a bevezetése, mert hiszen a két itélkező fórum munkája a főváros területén részletekbemenően alapos, ugy hogy a harmadfoku fellebbezés csak fölösleges költséget és munkapazarlást jelent. Az ötpengős ügy sokszorosan öt pengőjébe fog kerülni a fővárosnak.

— A harmadik ujitás a törvényben

a kézbesitési rendszer megváltoztatása.

Az állami és önkormányzati hatóságokra egyaránt kötelező erővel biró rendeletet fog kiadni a belügyminiszter és ebben a rendeletben uj kézbesitési eljárást léptet életbe. Annyi bizonyos, hogy ugy az *állami, mint a fővárosi kézbesités mai rendszere nem megfelelő és drága.* De éppen olyan meg nem felelő és még drágább rendszer lesz az, amit az uj törvény alapján kiadandó rendeletben akar életbeléptetni a kormány. Arról van szó ugyanis, hogy

Budapesten centralizált hivatalt kell felállitani, természetesen a főváros költségén és ez a hivatal gondoskodnék a kézbesitésről.

Hogy milyen *hatalmas dologi és személyi kiadások* jelentkeznek majd egy ilyen hivatalnál, azt mindenki elképzelheti, akinek fogalma van a bürokrácia terjeszkedési vágyáról. A háttérben meglapuló terv az, hogy *az egyesitett hivatal felállitását a fővárosra akarják bizni.* Az állam egyelőre igéri, hogy a *kvóta arányában* fog a költségekhez hozzájárulni. De az ilyen kvótaszerü elintézés módját *ismerjük* legutóbbi tapasztalatainkból. A főváros felállitja az uj hivatalt, fizeti a költségeket, elvégzi a munkát: az állam pedig adós marad a kvótával. Ha azután nagyon felgyülemlik az állami tartozás, akkor *uj miniszteri rendelettel a fővárosra háritják az összes költségeket.* Magam is állitom, hogy a mai kézbesitési rendszert meg kell reformálni. Ez a reform azonban csak egyféle módon hajtható végre és pedig ugy, *ha a kitünően müködő postát vesszük igénybe.* A posta hivatásának magaslatán áll. Senkisem tagadhatja, hogy minden kézbesitési munkát kifogástalanul elvégez. Nincs itt tehát szükség semmiféle költséges uj hivatalra: egyszerüen a postát kell igénybevenni.

Petrovácz Gyulának ebből a nyilatkozatából, amely részletesen megvilágitja az uj törvény rendelkezéseinek fővárosi vonatkozásu konzekvenciáit, meg lehet állapitani, hogy *a fővárost ismét befejezett tények elé állitotto a kormány.* Ismét ujabb terheket kell vállalnia a főváros közönségének, amelyről pedig a törvényhatósági bizottsági közgyülés éppen legutóbb egyhangulag állapitotta meg, hogy *roskadozik a terhek alatt és uj terheket már nem bir el.*

Nem lesz semmi gondja

tetőzetének karbantartásával, ha ETERNIT-asbestcementpalával fedeti, mert az Eternit-fedés javitásra nem szorul és határtalanul tartós. Több, mint három évtized óta az egész világon mindenütt kitünően bevált.

Kérjen dijmentes tanácsot és árajánlatot

ETERNIT MUVEK

Budapest, VI., Andrássy-ut 33

Igyunk „Harmat"-vizet!

Megrendelhető Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél (I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

LISKA JENŐ

okl. gépészmérnök vállalkozó

BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

A legujabb typusu

MÁVAG AUTÓK

minden igényt kielégitenek

●

Külfölddel versenyző árak!

●

MAGYAR KIR. ÁLLAMI VAS-, ACÉL- ÉS GÉPGYÁRAK

Budapest, X., Kőbányai-ut 21. sz.

„CLARIDGE"

I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.

(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)

Éttermek - Söröző - Bridgeszalon - Különterem

5 órai tea délután és este TÁNC!

CHARLES LAX jazz-zenekara

Jó lámpát

a rossztól külseje után nehéz megkülönböztetni. A fogyasztó csak használat közben jön rá, hogy míg a tökéletes lámpa kis áramköltséggel egyenletes, erős fényt ad, addig a silány lámpa nagy áramfogyasztás mellett folytonosan csökkenő fénnyel ég.

Az izzólámpa vásárlás tehát bizalom dolga.

Bizalmat csak ismert név kelthet.

A TUNGSRAM NÉV

50 év óta bizalmat nyert.

Hátizsák, sátor és ponyva, pokróc, kötél és zsineget vehet olcsón

NEDELKÓ SÁNDOR

Telefon: 41—5—07

94 éves cég

cégnél, Budapest, VII., Károly király-ut 15

A tantusz-probléma

Szőke Gyula a Beszkárt bajairól

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Beszkárt pénzügyeire vonatkozó tervet ismertette Patz Sándor igazgató — mint lapunk más helyén közöljük — a Keresztény Községi Párt legutóbbi ülésén, melyben a félszakaszjegyek kisérletképpen való behozatalát indokolta. A pártértekezlet tagjai meghallgatták a nagyértékü előadást és miután ahhoz Szőke Gyula dr. hozzászólott, ugy határoztak, hogy külön pártértekezlet keretében fogják az egész közlekedési ügyet együttesen tárgyalás alá venni.

Szőke Gyula dr. hozzászólásában rámutatott arra, hogy a Beszkárt pénzügyeinek a rendezésében legalább a közeljövőben ez a tervezet számottevő eredménnyel nem fog szerepelhetni, mert ez olyan ujitás, amelyet megfelelő hosszu előkészület és tapasztalat nélkül alkalmazni nemcsak nem helyes, de esetleg veszélyes volna.

A Beszkárt pénzügyeinek a leromlását az általános gazdasági helyzeten kivül más okok is előidézték és elsősorban ezeken az okokon kell, amennyiben a Beszkárt igazgatóságának a módjában áll, segiteni, hogy a baj növekedése elkerülhető legyen. A legelső hiba az, hogy a Beszkárt vonalainak konkurrens vonalakat létesitett a főváros az autóbuszjáratokkal és ezzel amellett, hogy az autóbusz még mindig deficites, előmozditotta a Beszkárt bevételének a csökkenését. Ott kellett volna az autóbuszvonalakat először beállitani, ahol villamosforgalom nincsen és csak a forgalom rendezésének későbbi szakában kerülhet a sor arra, hogy villamosvonalak helyett autóbuszjáratok létesittessenek.

A másik nagy hiba a rendkivül hosszu vonalak fenntartása. A város egyik végétől keresztül a város központján, egészen a másik végéig, sőt további községekig fut egy-egy vonal, amely a munkaidők kezdete és vége idején talán elegendő utast szállit, de a nap egyéb szakaszaiban csak a város közepén fut megtelten, a külső részeken azonban szinte üresen halad. Ehelyett helyes volna a járatoknak olyan beállitása, hogy a külső részekről a város központjának kezdetéig járjanak a kocsik, a központon keresztül pedig sürített járatok közlekedjenek, hurokvágányok beállitásával. Ez esetben volna elegendő járat a nap minden szakában a város belső részén és több járatot lehetne inditani a külső részeken a szükségletnek megfelelő időben, de üres kocsik egyrészt ne járnának, másrészt a rendkivüli tolongás és hosszu várakozás megszünnék.

További hiba a viteldijak rossz megállapitása. És pedig: a szakaszjegyek drágák, a vonaljegyek a kis távolságokon szintén drágák, a nagy távolságokon pedig rendkivül olcsók. Amig 24 fillérbe kerül a vonaljegy 3 km távolságra is, ugyanezért a pénzért egészen keresztül a városon, sőt két községen át is szállitja a Beszkárt az utasokat. Amig tehát a viteldij a szakaszjegynél és a legkisebb vonaljegynél leszállitandó, addig a hosszabb távolságokon felemelendő.

Másik nagy hiba az, hogy a viteldijak nem kerek összegben állapittatnak meg és igy a pénzváltással és visszaadással annyi idő eltelik, hogy a kalauz nem képes a jegykiadásokat kellő gyorsan eszközölni. Ennélfogva a szakaszjegy 10, a vonaljegy 20, a távolsági jegy 30 fillérben volna megállapitandó. A Beszkárt által végzett számitások alapján ez még akkor is lehetséges, ha nem számitunk arra, hogy ezzel az ingyenutazás lehetősége nagy mérvben csökken és a jegyváltások gyorsabb eszközlésével nagyobb bevétel lesz.

A mai viszonyok között a félszakaszjegy, — tantusszal való fizetése esetén is — nem lenne helyes egyrészt az általános gazdasági helyzet, másrészt az emberek mentalitása következtében. Aki egy km. távolságra akar utazni, az nem igen száll villamosra, mert ez a távolság legfeljebb két megálló. Aki pedig villamosra akar szállni, az 6 fillér helyett 10 fillért is megfizet. A kocsi előrészében olyanok is utaznak, akik nem félszakaszon kivánnak menni és ha a kocsivezető intézi ezt az egész dolgot, viták, kellemetlenkedések és a kocsijáratban késlekedések állanak elő. A kocsi első ajtajának a lezárása nem okos, mert a leszállást lassubbá teszi és az is a közlekedés gyorsaságának a rovására megy. Ez különben az uj kocsiknál, ahol a felszállás a középen van, lehetetlen is.

Ezért Szőke Gyula részletesen kifejtvén észrevételeit, azt javasolta, hogy ezen kisérletezések daczára, amelyeket talán szerencsésebb időben kellene lefolytatni, a Beszkárt igazgatósága a fentebbi megjegyzéseit méltassa figyelemre, mert a Beszkárt helyzetének a javitására ezek sokkal hamarabb szolgálnak gyakorlati eredménnyel.

Ujra át kell dolgozni a Wargha-féle tabáni tervet

Hatszáz helyett háromszáz négyszögöl lesz a parcella-minimum — Április elejére elkészül az uj terv, azután azonnal megkezdődhetik a közművek épitése

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy *Borvendég* alpolgármesternek az illetékes kormánytényezőkkel folytatott tárgyalásai eredményeképpen a *legrövidebb időn belül megindul a Tabán közművekkel való ellátása.* A fővárosnak — mint azt *Petrovácz* Gyula igen helyesen állapitotta meg az *Uj Budapest* legutóbbi számában — nem az a feladata, hogy *felépitse a Tabánt*, hanem a közművek elkészitésével, *a magántőke vállalkozási kedvét* akarja felkelteni a Belváros kertvárosa iránt. Azok a tárgyalások, amelyek a Tabán közművekkel való ellátása tárgyában az illetékes tényezők között folytak, *teljes eredményre vezettek*, ugyannyira, hogy a létesitendő állami hitelszövetkezet, amelyben a főváros a Községi Takarékpénztár utján két millió pengővel, részesedik egyik első teendőjének fogja tartani *inségmukák keretében a tabáni közművek felépitését.*

Kétségtelen ezek szerint, hogy *a tabáni probléma közvetlen megoldás előtt áll.* Mivel azonban a közművek megépitése a végleges parcellázási terv elkészitése előtt *semmi körülmények között nem lehetséges*, kérdést intéztünk *Kempelen* müszaki főtanácsoshoz, a városrendezési ügyosztály vezetőjéhez, aziránt: *érvényben vannak-e még a Wargha-féle tervek* a főváros belső kertvárosának szabályozása tekintetében, vagy szükségesnek tartja-e az ügyosztály, hogy ezek a tervek a változott időkhöz mérten *bizonyos módosulásokon menjenek keresztül.* A nagyfontosságu kérdésben

Kempelen Ágoston
müszaki főtanácsos

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A vezetésem alatt álló ügyosztály *megfeszitett módon dolgozik azon*, hogy az időközben a főváros kötelékéből kivált és müegyetemi professzorrá avanzsált *Wargha* főtanácsos elgondolását valóra váltsa. Ha szabad ezt a szót használnom: természetesen bizonyos mértékben *modernizálnunk kell a Wargha-féle terveket.* Amikor ezek a tervek elkészültek, még sokkal nagyobb volt az épitkezési terv, minden tekintetben meg lehetett tehát indokolni *a hatszáz négyszögöles parcellákat*, amelyeket minimumként jelölt meg *Wargha.* E pillanatban az a helyzet, hogy *háromszáz négyszögölnél kisebb parcellákra, különösen a felsőbb régiókban nem is gondolhatunk*, de ily körülmények között *a telkek beépitettsége természetesen kisebb lesz*, mint annak idején kontemplálva volt.

Elmondotta még munkatársunknak *Kempelen* főtanácsos, hogy *március végén-április elején* az ügyosztály mellé rendelt szakbizottság, sőt rövidesen a Közmunkák Tanácsa is abban a helyzetben lesz, hogy *a Tabán végleges szabályozása tekintetében* állást foglaljon. Az ügyosztály *minden erejét megfeszitve* dolgozik azon, hogy amikorra a tabáni közművek megépitésének pénzügyi feltételei meglesznek, *teljesen készen legyen a parcellázási terv is*, hogy a tervek el nem készülte miatt ne késsen a szükségmunkák megindítása.

Arra vonatkozóan, hogy ezek a tervek *milyen rajonokra osztják fel a Tabánt*, ma még természetesen nyilatkozni nem lehet, az efölött való döntés a szakbizottság és a Közmunkák Tanácsának a dolga. Az elgondolás az, hogy a nemrégiben létesitett *tranzverzális uttól északra terjedő terület* különleges épitési övezeti beosztást kapjon olyképpen, hogy a hegy lábánál *szövetkezeti bérházak*, a hegy közepén *bérvillák*, a hegy tetején pedig *magánvillák* legyenek épithetők.

A porolajozás viszontagságai

A polgármester megsemmisitette a versenytárgyalást és március 21-i határidővel uj versenytárgyalást irt ki

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Király tanácsnok, az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetője tudvalevően már az év elején ugy intézkedett, hogy a makadámutak porolajozására vonatkozó versenytárgyalást *mennél korábban irják ki.* A porolajozási versenytárgyalások menete ugyanis *sohasem sima*, esztendőről-esztendőre *változatos események* tarkitják ezeket a versenytárgyalásokat. Az elmult esztendőben a különféle fellebbezések és tárgyalások következtében *május közepe helyett csak julius elején kezdődhetett el az utak olajjal való portalanitása:* minden tekintetben indokolt volt tehát, hogy a versenytárgyalást ebben az évben oly időben irta ki a polgármester, amikor annak megsemmisitése esetén *még bőven áll idő rendelkezésre* az uj versenytárgyalás kiirására.

Az előrelátott esemény be is következett: a polgármester *megsemmisitette a megtartott versenytárgyalást és március 21-i határidővel uj versenytárgyalást irt ki.* Arra vonatkozóan, hogy a versenytárgyalás megsemmisitésének *mi volt a talajdonképpeni oka*, a főváros természetszerüen *nem köteles indokolást az érdekeltek számára rendelkezésre bocsájtani.* Értesülésünk szerint a polgármestert elhatározásában *többféle szempont* is vezette, amelyek közül a nyilvánosság elé csupán az tartozik, hogy a versenytárgyalási árak az elmult esztendeihez képest *tulmagasak voltak:* jóval magasabbak, mint amilyeneket az adók emelése és a deviza-ellátás nehézségei indokoltakká tennének. Illetékes helyen remélik, hogy az *érdekeltségek revizió alá veszik számitásaikat és az uj versenytárgyalásra olcsóbb árakkal fognak jelentkezni.*

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 43-1-32.

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Mágiya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

Ipari gőz- és motorhengerlést vállal **WOLFF ERNŐ**
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERŐ. Telefon: Axt. 1-28-48

Építőipar részvénytársaság
Budapest, VIII., Baross-utca 15. szám
Aszfaltgyár és anyagtelep
IX., Gubacsi-út 37. szám
Telefon: 41-1-49.

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA | GÉPEK KELLÉKEK RIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Zománctáblák a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82-4-29

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Fóthi-ut, Klapka-, Tüzér-, Csángó-utcák által határolt
TELEKTÖMB
felparcellázva, kedvező feltételek mellett
ELADÓ.
Bővebbet: vasárnap délelőtt helyszinen FÓTHI-UT 35, hétköznapokon RUDOLF-TÉR 6, IV. 22.
TELEFON: 24-1-15.

Cabriola SZINHÁZ-VARIETÉ
(TISZA KÁLMÁN-TÉR)
A kéthetes premierek szinháza!
Minden hónap 1-én és 16-án uj műsor
Jegyek 60 fillértől 4 pengő.

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-ÚT 88
DÉLI MENÜ P **1.40**

IDEÁLIS OTTHONA BETEGNEK ÉS ÜDÜLŐNEK a
Dr. Pajor Szanatórium és Vizgyógyintézet
Budapest, VIII., Vas-utca 17. szám
Bel-, ideg-, asztma-, szivbetegek stb. felvétele
SEBÉSZET, SZÜLÉSZET, ORTOPÉDIA, ZANDER
Rádiumkezelés, bélfürdők (Darmbad)

Hírek

A főpolgármester gyásza. Özvegy baráti *Huszár* Béláné született ebeczki *Blaskovich* Jolán, a hadiékitményes vöröskereszt ezüst diszérem és a porosz vöröskereszt érem III. osztályának tulajdonosa, életének hetvenharmadik évében, március 2-án meghalt. Az elhunytban dr. *Huszár* Aladár főpolgármester, valamint *Huszár* Tibor, *Elemér* és Miklós édesanyját gyászolja. Gyászbaboritotta a haláleset a báró *Luzsénszky*, báró *Pittel*, *Szilassy*, báró *Podmaniczky*, *Blaskovich*, gróf *Pongrácz* és *Kövér* családokat. A beszentelés március 4-én délután 3 órakor lesz a kerepesi temető halottasházában, ahonnan az elhunytat Keszegre szállitják és ott március 5-én délután 2 órakor helyezik a családi sirboltban örök nyugalomra.

—

Mégis bérházat vásárol a Segitőalap? Esztendők óta megoldatlan a probléma: mit csináljon az alkalmazottak segitőalapja meglévő másfélmillió pengőnyi készpénzével, szanatóriumot épitsen-e, vagy székházat vásároljon-e belőle? A belügyminisztérium a költségvetés jóváhagyásával lefolytatott tárgyalásokkal kapcsolatosan ujra szóbakerült a segitőalapi probléma és hir szerint a költségvetést jóváhagyó leirat, mint az az elmult esztendőben is történt, *ujból figyelmeztetni fogja a fővárost*, hogy ingatlanba fektesse bele az alkalmazottak segitőalapjának pénzét. Minden valószinüség amellett szól, hogy a szóbanforgó összeget *egy belvárosi bérpalota* megvásárlására fogja forditani a Segitőalap, amely igy gondoskodik a mai drága központi helyiségek helyett székházról, ahol ambulatóriumait is azután el tudja helyezni. Arról, hogy a Gyermekvédő Liga Trefort-utcai palotáját vegye meg a Segitőalap, most már nincs szó, tekintettel arra, hogy ezt az épületet a Tisztviselők Betegápolási Alapja *már megvásárolta.*

Tüskék

Ha én király volnék . . .

Az egyik szaklap hasábjain Steiner Gyula, aki különben a szakirodalom régi érdemes munkása, a következő érdekes cimmel nyilvánitja óhajait: Mit tennék, ha a Magyar Sütők Országos Szövetsége átvenné a fővárosi kenyérgyárat? Noha a cikkecske nagyon hasonlit a Ha én király volnék... kezdetü népmeséhez, mégis érdekesnek tartjuk Steiner Gyula óhajait papirra vetni, mert a közleményből megállapitható az üzemellenes iparostársadalom egész mentalitása, amely a maga efémer érdekeiért oly nagy értékeket, mint a Községi Kenyérgyár berendezése, a legnagyobb lelkinyugalommal lenne hajlandó elárvereztetni.

Mert Steiner főszerkesztő ur programjának ez a legelső pontja: a kemencék kétharmadát és a felesleges berendezéseket, gépeket, autókat, kocsikat önkéntes árverésen a legtöbbet igérő sütőnek adná el. A meglevő szállitásokat a budapesti és környékbeli sütőmesterek között osztaná szét a kitünő Steiner, aki arra is gondol, hogy a Községi Kenyérgyárban munkában levő alkalmazottakat a fővárosi és környékbeli sütőüzemekben kellene elhelyezni.

A gyár megmaradt egyharmadnyi kemencéjével és az árverésen el nem kelt gépekkel nemzetközi sütő-, cukrász- és malomipari szakirányu főiskolát rendezne be a Magyar Sütők Országos Szövetsége. Olcsó teljes ellátást nyujtana a külföldi fiatalságnak: rendeletek utján csak négy évi tanulás befejezése után lenne lehetséges valakit segéddé avatni, a négy évből az egyet, az utolsót okvetlen ebben az intézetben kellene eltöltenie. Igy használná fel a Községi Kenyérgyárat — kiált fel Steiner Gyula — és azt hiszem, ha minden faktor efelett egy kicsit elfogulatlanul gondolkozna, senki sem ellenezné ennek a főváros és környék sütőiparát tönkretevő intézménynek azonnali megszüntetését.

Mint kuriózumot, érdemes volt Steiner Gyula elgondolását közölni, hiszen az a budapesti pékmesterek többségének legrejtettebb kivánságait fejezi ki. Egy pillanatig sem gondolhat azonban senki arra, hogy ez az egyébként igen jámbor elgondolás valaha is valóra válik, mert az nem egyéb, mint annak a bizonyos éhes malackának az álma, amely a makk-eledelen ábrándozik...

Külföldi állampolgárok is pályázhatnak a ligeti Néparénára. A polgármester március 17-i határidővel kiirta a pályázatot a városligeti mutatványos telepen lévő Néparénának hat éven át való bérbeadására. Arra való tekintettel, hogy az eddigi bérlő: Czája János, az ismert birkózó nem volt képes a tulmagas bért megfizetni, a főváros a bérminimumot jelentékenyen leszállitotta és a vállalati feltételekben aziránt is intézkedett, hogy a bért a szezón előrehaladásával olyképpen kelljen fizetni, hogy a legnagyobb látogatottság idejére essék a legnagyobb bérfizetési kötelezettség. A városgazdasági ügyosztályban különben nem sokan érdeklődnek a Néparéna bérlete iránt és valószinünek látszik, hogy arra alig egy-két pályázó fog akadni. Értesülésünk szerint az ügyosztály nem zárkózik el attól sem, hogy külföldi állampolgárnak adja bérbe a Néparénát: a közreadott versenytárgyalási feltételek mindenesetre ugy szólnak, hogy magyar állampolgárság igazolása nem szükséges a bérlet elnyeréséhez. A városházán elsősorban a régi bérlő: Schmidt Mihály pályázatát várják, aki a multban mindig eleget tett bérfizetési kötelezettségeinek és csak azért ment ki a Néparénából, mert Czája János tullicitálta. Szó van arról is, hogy a Frattelininek, a három hires francia bohóc, akik február havában Budapesten vendégszerepeltek, szintén pályázzanak a Néparénára és várják egy-két külföldi varieté-tulajdonos jelentkezését is.

—

— Ami természetes, abban lehet bizni, Ki „Igmándit" használ, nem fog csalatkozni.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a **székesfőváros közigazgatási épületekben (iskolákban, kórházakban, árvaházakban, szeretetotthonokban, bérházakban, népjóléti és szociális intézményekben stb.) szükségessé váló vaskályhajavitási és karbantartási munkákra.**

A munka megosztva fog vállalatba adatni oly módon, hogy egy-egy munkarész 15.000 P értéken alul fog maradni. Ennélfogva kézmüiparosoknak (kisiparosoknak) bánatpénzt letenniök nem kell; más (nem kisiparos) ajánlattevők 150 P, azaz egyszázötven pengő bánatpénzt tartoznak letétbe helyezni. Egyébként a bánatpénz tekintetében a fennebb emlitett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai ivenként 0.50 pengőért kaphatók 1933. évi március hó 4-től kezdve naponta d. e. 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály IV., Központi városháza, III. em. 342. sz. szobájában.

A rajzok, tervek és minták megtekinthetők és a szükséges felvilágositás megszerezhető az előadónál, a Központi városháza, III. em. 336. ajtó alatti hivatalos helyiségben.

Az ajánlatok **1933. évi április hó 1-én (szombaton) d. e. 1/211 óráig** a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály III. em. 350. sz. szobájában adandók be. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanazon ügyosztály üléstermében (III. em. 354. sz.) 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi március hó 1-én.

A polgármester megbizásából:

Wossala s. k.
tanácsnok.

Pártélet

Sipőcz polgármester tartja a Sas-Kör márciusi beszédét. Megemlékeztünk legutóbbi számunkban a Sas-Kör báljáról, melyet hat esztendei szünet után fényes külsőségek közepette *Nagy* Ferenc törvényhatósági tanácstag, a Sas-Kör ügyvezető elnöke támasztott fel. *Nagy* Ferenc közismert agilitásával müködik közre azon, hogy a Sas-Kör mennél szélesebb keretek között folytathassa müködését. A Kör legutóbbi igazgatósági és választmányi együttes ülésén, amelyen Nagy Ferenc elnökölt, *százhuszonhárom uj tagot vettek fel*, közöttük a székesfőváros közéletéből számos kitünőséget. Az uj tagok ünnepélyes felavatása március 18-án történik meg a központi katholikus kör termeibe tartandó *diszvacsora keretében* és az avatás ünnepi aktusát a kör elnöke, *Sipőcz* polgármester fogja végezni. Ugyanezen alkalommal tartják meg a kör *hagyományos márciusi közgyülését is*, mely alkalommal a legrégibb belvárosi keresztény egyesülés márciusi beszédét ugyancsak *Sipőcz* polgármester fogja tartani.

*

Előadás a Lipótvárosi Keresztény Társas-Körben. A Belső Lipótvárosi Keresztény Társas-Körben vitéz *Sándor* István iskolaigazgató nagy hallgatóság előtt előadást tartott a mai fiatalság életfelfogása cimmel. Az érdekes előadást, amely a két évtized nemzedéke között felmerült csaknem áthidalhatatlan mélységeket tárta fel, a nagyszámban egybegyült előkelő közönség érdeklődéssel fogadta.

*

A Keresztény Községi Párt a fizetések leszállitása ellen. A Keresztény Községi Párt kedden este *Bednárz* Róbert ügyvezető alelnök elnöklése mellett értekezletet tartott, amelyen a pénteki rendkivüli közgyülés napirendjével foglalkoztak. A párt arra az álláspontra helyezkedett, hogy az üzemi alkalmazottak fizetéscsökkenése hasonlóan az eddigi fizetéscsökkenésekhez *helytelen* és igy *az illetmény-leszállitások ellen* foglalt állást. *Cselényi* Pál dr. szóvátette, hogy *a javadalmi őrök helyzete* tiz esztendeje rendezetlen, a fővárosnak nagy szolgálatot tevő és nagy adójövedelmeket behajtó javadalmi őröket *egy évtizedes szolgálat után sem véglegesitették*. Azt inditványozta, hogy *egy esztendei kifogástalan szolgálat után* véglegesitsék a javadalmi őröket. A párt a javaslatot egyhanguan magáévá tette. *Kirchner* Béláné a kórházi altisztek érdekében szólalt fel, akik mint ideiglenes alkalmazottak szintén éveken át tartó kinzó bizonytalanságban vannak. Végezetül *Patz* Sándor dr., a Beszkárt forgalmi osztályának igazgatója, tartott érdekes előadást a rövidesen bevezetendő hat filléres tantusz-jegyekről. A párt az előadást nagy érdeklődéssel hallgatta végig.

Hunyadi János természetes keserüvíz

az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan

SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Elkészültek a Szent István-nap nyomtatványai. Jelentettük, hogy a városgazdasági ügyosztály és az Idegenforgalmi Hivatal folyó évben fokozott erővel folytatja a Szent István-napi propagandát azzal a különbséggel az elmult évek elkésett propagandájával szemben, hogy ebben az esztendőben már kora tavasszal szétküldi az István-napi nyomtatványokat. A Házinyomda a nyomtatványok első részével: negyvenezer darabbal már elkészült, ezek közül huszezer angol, huszezer német nyelven hivja fel gyönyörü sokszinnyomásu képek kiséretében a figyelmet az István-napi ünnepségekre, elsősorban a Gyöngyös bokréta előadásaira. A propaganda-anyagot közvetlen cimekre küldi el az Idegenforgalmi Hivatal, amely reméli, hogy a világ-jamboree lezajlása után rengeteg idegen fog Budapesten maradni az István-napi ünnepségek megtekintésére.

Schäffer Károly

okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

WIHART FERENC

ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Kálser épitési vállalata
L., Szirtes-u. 2/b. Aut. 539-14

CZEGLÉDY JÁNOS JENŐ

műkőáru készitő, fal- és padlóburkoló mester
Székesfővárosi és Állami szállitó-kartellen kivül!
BUDAPEST, KISTEMPLOM-U. 8.
TELEFON: JÓZSEF 449—95.

ALAPITTATOTT 1860.
SZITTNER FERENC
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. szám.
Telefon: Aut. 821—14.
Üveg-, porcelán-, tükör- és képkeret gyári raktára.
Fővárosi alkalmazottaknak kedvezmény.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/b.
Üzlet: VI., Jász-utca 14. szám
TELEFON: AUTOMATA 919—12.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

ÁMON ANTAL ÉS FIAI
út-, csatorna- és betonépítési vállalat
VIII., Futó-utca 10 Telefon: 30-3-85

HALMOS ISTVÁN és FIA
kövezőmesterek, utépítő vállalkozók
X., Halom-utca 25.
Telefon: 33-9-52.

Hajnal Imre
okl. mérnök kövezőmester
IX., Üllői-ut 55.
Telefon: 38-6-93.

Neumann Ferenc
okl. mérnök kövezőmester
VII., Egressy-ut 34
Telefon: 96-6-40

Obendorfer József
kövezőmester
VIII., Ludoviceum-u. 18
Telefon: 38-4-65

Obendorfer Károly és Rudolf
okl. mérnök, kövezőmesterek
I., Horthy Miklós-ut 29
Telefon: 69-2-90

Reinisch és Wohl
okl. mérnökök kövezőmester,
építési vállalkozók
VII., Ajtósi Dürer sor 7
Telefon: 38-0-62

Schaffer Antal
út- és csatornaépítési vállalkozó
II., Darányi Ignác-utca 21
Telefon: 52-2-91

Schaffer György
út- és csatornaépítési vállalkozó
II., Felvinci-u. 17
Telefon: 52-3-64

IV., Kossuth Lajos-u. 6.
Egyenruhák és polgári öltönyök
NAGY KÁLMÁN
Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszereltetnek
Nagy választék angolszövetekben.

Bohacek és Társa
parketta és asztalosáru gyára
Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02
Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat
Kartelen kívüli olcsó árak

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8–10.
TELEFON: 80-5-03.

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 802—45

vállalkozás

Mégegyszer a kerületi kövezetjavitások

— Levél a Szerkesztőhöz —

A keresztény kisiparosság ellen anyagi és erkölcsi létüket veszélyeztető *sulyos rágalmazást intézett egy budapesti lap*, amelyet publicitásánál fogva ugyan különös jelentőségünek nem szabad nyilvánitanunk, de viszont *válasz nélkül sem hagyhatjuk*, mert laikusok szemében ugy tünnék fel az egész ügy, mintha valóban a megjelent támadó cikkeknek igazuk volna.

A támadó cikk egyrészt Budapest székesfőváros vezetőségét igen kellemetlen és ferde helyzetbe állitja, amidőn azt állitja, hogy az elmult évek hosszu során át türte, hogy *mi, keresztény kisiparosok az utak kövezésénél önkényesen állapitsuk meg az árakat haszontalan és botránytkeltő munkáink egyenértéke fejében?!* Ugyanakkor a főváros vezetőségét ünnepli abból az alkalomból, hogy letörte *„a kőkartelt“* és néhány vállalkozó abnormális árait fogadta el, az utburkolatok kövezésére vonatkozó árlejtésnél.

Minthogy a főváros vezetősége az elmult években épp ugy mint a folyó évben *ugyanazokból az előkelő urakból állott*, ennélfogva ez a cikk ugyanazokat az urakat egyrészt *sulyosan hibáztatja* az elmult évek mulasztásaiért, majd *hozsannát zeng nekik* (később meglátjuk, hogy bizonyos vállalkozók érdekében) abból az alkalomból, hogy a „kőkartelt“ letörte.

A cikk hemzseg a valótlanságtól és a szakértelem hiányától.

Az utburkolással foglalkozó kisiparosok soha kartelben nem voltak s különösen kőkartelről nem lehet beszélni iparosok esetében.

A cikk azonban — és itt kétségtelenül meg kell állapitanunk *a legnagyobb rosszhiszemüséget* — elmulasztotta a valóságnak megfelelően megirni azt, hogy

a megsértett keresztény kisiparosság mindenkor az utburkolási munkákat árlejtésen nyerte el a fővárostól, ahol a szabad versenyzés teljes mértékben érvényesülhetett és érvényesült is.

Csak nem képzeli a cikkiró ur egy pillanatig is, hogy a főváros vezetősége *a főváros közönsége érdekeinek sulyos megsértésével a nyilvános és szabad árlejtés megkerülésével adta ki a munkákat a multban?!*

Sulyos tévedése a cikknek és kétségtelen bizonyiték *a cikkiró rosszhiszemüsége mellett!*

A támadó cikkben fel vannak sorolva azok a vállalkozók, akik állitólag letörték a nem létező „kőkartelt“.

De ennek a cikknek *egy sulyos hibája van*, hogy ugyanazon az oldalon, ahol a hetilapban az ellenünk támadó cikk megjelent,

ugyanott hirdetj önmagát az a vállalkozó, akit a cikk ugy állit be, mint a kőkartel, az önző vállalkozói gondolkodás és a haszontalan és rendszertelen munka letörőjét.

Ez a vállalkozói hirdetés és a cikk közötti összefüggés *tulajdonképpen az egész támadásnak az élét elveszi* és azt a gondolatot kelti bennünk, hogy vajjon egyáltalában érdemes-e komolyan venni ezeket a támadásokat.

Azonban a cikknek vannak olyan tényállitásai, amelyek a fővárosnál évtizedek óta dolgozó becsületet, megbizhatóságot *és elismerést kiérdemelt keresztény iparosság létérdekét és hitelét támadja meg.* Mert amikor a cikkiró azt állitja, hogy az eddigi munka, amit az utburkoló iparosok a főváros részére az elmult években végeztek, hogy ez a munka mind haszontalan, rendszertelen és a főváros közönségére nézve káros munka volt, akkor már a cikk belevág a kisiparosság becsületébe, hitelébe és létérdekébe.

Nekünk módunkban lesz *a cikkirót biróság elé állitani és tényállitásaiért felelősségre vonni*, de felhivjuk egész Budapest közönségét annak igazolására, hogy

a székesfőváros utai az egész Európa összes városainak figyelembevételével is a legszigorubb kritikát kibirják, sőt külföldi szakférfiak saját államaikban a budapesti utakat mintaképül állitják oda.

Budapest főváros vezetősége mindenkor kellő ellenőrzést gyakorolt az utburkoló kisiparosok munkája felett és az elvégzett munkát nemcsak rendben találta, de évek hosszu során át bizalmával tüntette ki azokat az iparosokat, akik ezeket a munkákat végezték.

Ezek a cikkek nem fogják elérni a kivánt célt!

A lóláb tulságosan kilátszik a cikkekből, ha tudjuk, hogy az idei árlejtés alapján a főváros a határozatát még nem hozta meg.

Ezek a cikkek a főváros vezetőségét nem fogják tudni félrevezetni, mert

a főváros vezetősége nagyon jól tudja, hogy ebben a szakmában mit jelent a megbizhatóság kérdése.

Tudnunk kell ugyanis, hogy az utburkoláshoz a követ a vállalkozó iparosok részére maga a főváros adja. Ezeknek a köveknek a felhasználása *ökonomikusan szakértők által olyan anyagi különbséget jelent végeredményben a fővárosnak, amely százalék számban alig fejezhető ki.*

Mert hiába tesz az egyik vállalkozó 10.000 pengővel olcsóbb ajánlatot, ha ugyanakkor 20.000 pengő értékben kárt okoz a főváros közönségének.

Ezt a főváros szakértő vezetősége *nagyon is jól tudja* és az ajánlatok elbirálásánál döntő szempont a megbizhatóság és a szakértelem kérdése.

Volt már egyszer alkalma a főváros vezetőségének látni azt, hogy az *irreális árajánlattal rendelkező vállalkozóknak a munkája mit ér, helyesebben milyen károkat okozhat a fővárosnak.*

A mostani árlejtésen, amelyről a cikk szól, kétségtelenül befutottak olyan árajánlatok, amelyek az eddigi vállalkozók árajánlatával szemben *lényeges eltérést mutatnak.* Ezek az árajánlatok azonban *irreálisak!*

Ha a vállalkozó nem éhbéren akar dolgoztatni, hanem annak a szegény munkásnak megadja azt a munkabért, amit a főváros kikötött, ha a vállalkozó megfizeti az OTI-nak a járulékokat pontosan, ha a vállalkozó a közterheket valóban meg akarja fizetni és nem az uzsoramunkát veszi igénybe és nem tagadja el a munkásokat az OTI előtt, jövedelmét pedig tényleg bevallva az állam és a főváros fenntartásában valóban részt akar venni, akkor feltétlenül a legnagyobb mértékben ráfizet vállalkozására s végeredményben beigazolja azt az állitásunkat, hogy árajánlatuk ezeknek a vállalkozóknak irreális.

Mi hajlandók vagyunk bizonyitani azt, hogy az irreális árajánlatok tulajdonképpen és lényegében *tisztességtelen versenyt* jelentenek és az egész kisiparosság létét veszélyeztetik.

Bizunk abban, hogy a főváros vezetőségében ülő szakférfiak a *mi kalkulációnk pontos ismeretében* különbséget tudnak tenni a tisztességtelenül versenyző vállalkozók és a szolid kisiparosok között. A *főváros sem a multban, sem a jövőben nem fog követelni kisiparosaitól ráfizetést a munkák elvégzésében és hiába jelennek meg egyesek érdekében görögtüzes hangzatos cikkek, az árajánlatok elbirálásában, a pártatlan szakértelem fog dönteni.*

Több kövezőmester megbizásából

Dr. Walton Ágoston
ügyvéd.

Uj kiirások:

Nyári ruhaanyagok elkészitésére és szállitására, a székesfőváros altiszti és köztisztasági hivatali személyzet részére. Határidő: 1933 március hó 6. (hétfő) d. e. 11 ó.

70.000 darab bazalt fejkő, 3000 tonna bazalt kiskő, 2500 tonna bazalt nyers kiskő, 12.000 darab augit-andezit fejkő, 90.000 darab trahit (andezit) fejkő, 12.000 m³ dunakavics, 3860 m³ bazalt zuzottkő, 2745 m³ trahit (andezit) zuzottkő, 1670 m³ zuzott mészkő, 310 alapzati mészkő, 1010 m³ bazalt zuzalék és 945 m³ trahit (andezit) zuzalék szállitására. Határidő: 1933 márc. 7 (kedden) d. e. ½11 ó.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933 március 7., d. e. 12. ó.

Föld-, kőmüves-, elhelyező-, burkoló-, ácsa-, tetőszerkezeti, tetőfedő-, asztalos-, lakatos- és mázolómunkákra a X. ker., Külső Jászberényi-uti városszéli telepitéssel kapcsolatosan. Határidő: 1933. március hó 8. (szerda) d. e. ½11 ó.

Föld-, kőmüves-, elhelyező-, burkoló-, ácstetőszerkezeti-, tetőfedő-, asztalos-, lakatos- és mázolómunkákra a X. Külső Jászberényi uton létesitendő városszéli telepités ikerházai épitésénél. Határidő: 1933. március hó 8. (szerda) d. e. ½11. ó.

Fuvarozási munkálatokra a Vizmüvek részére. Határidő: 1933 március hó 18. d. e. 11 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

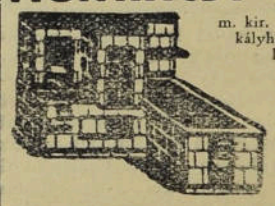
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.

Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

HELVEY TIVADAR Dr
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

MUNKÁCSY GYULA
m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39.
Mintaraktár: VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80, 35-9-16.

BUKOVA LAJOS
ÉPÜLETÜVEGES ÉS KÉPKERETEZŐ
Budapest, IX., Lónyay-utca 48.
TELEFON: AUT. 870-26

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-45.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömöritett aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 10. szám — Budapest, 1933 március 11

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak: Egész évre . . . . . 30 pengő, Fél évre . . . . . 15 pengő, Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ: DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9. Telefon: Aut. 828-23. Postatakarékp. chequeszámla 30913

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

Orvosi bulletin

Amint a tudós professzor figyelő szemmel ül a nagybeteg ágya mellett, hogy diagnozisát megállapitsa, azonképen a főváros életének érverésén tartva kezét a legszörnyübb betegségek egész halmazáról, a közönséget gyötrő kinos kórságokról számol be Sipőcz polgármester a közigazgatási bizottság hétfői ülésén tárgyalandó jelentésében. Nyavalyák egész sora, amelyek mindegyike külön-külön is halálos: az elviselhetetlen közterhek, a főváros bevételeinek folytonos csökkenése, az üzemek forgalmi visszaesése, a munkanélküliség és általában a gazdasági válság ragályszerü terjedése azok a szimptómák, amelyeket a polgármester mint tüneteket megjelöl. Az orvosi bulletinnek is beillő jelentés legszomorubb része az a kimutatás, hogy a kerületek szegénynyilvántartásában közel hetvenezer család szerepel és ha a családtagokat is számitjuk, kétszázezerre tehető a segélyezettek száma, vagyis a fővárosban már minden ötödik ember segélyezésre szorul.

A szociológus, a társadalom orvosa, előtt nem kétséges, hogy a betegség egyéb nyilvánvaló jelei: a tejfogyasztásnak a magas tejárak következtében az legutóbbi hónapokban napi négyszázezer literről háromszázezerre való csökkenése, egyedül február hónapban az adójövedelmeknek napi százezer pengővel való visszaesése, a forgalmi adó bevételének az elmult esztendők hasonló időszakához arányitottan a folyó esztendő első két hónapjában csaknem felére való visszazsugorodása végeredményben az agóniát jelenti. Tudós professzor Sipőcz azonban csak a bajokat tudja megállapitani, orvosságot adni ő nem képes, de nem is adhat, hiszen az egyetlen recept, amely rendelkezésére áll: a kormányhatósághoz való felirás, hasonlatos az egyszeri katonaorvos csodatevő medikamentumjához, aki tudvalevően, minden bajt ricinus-olajjal gyógyitott.

Kétségtelen, hogy a főváros bajai, amelyek annyira klasszikus tömörséggel vannak felsorakoztatva a polgármester félévi jelentésében, korántsem lokális jelentőségüek és rossz orvos lenne az, aki csupán a beteg tagot akarná gyógyitani, elhanyagolva a korpusz többi részeit. A fővárosnak ezt a sok fájdalmas kórságát — jól tudjuk — nem képes meggyógyitani a polgármester, de a miniszterelnök sem, mert hiszen végeredményben nemcsak a kis Magyarország, hanem egész Európa, sőt az egész világ beteg és várja a csodadoktort, aki uj keringést hoz a fáradt és elernyedt érrendszerbe.

Amig azonban ez a nagy gyógyitó folyamat meg nem kezdődik — előbb-utóbb el kell kezdődnie, mert elpusztul a világ, — kötelessége a polgármesternek és a kormányzatnak egyaránt, hogy a lehetőség szerint enyhitse a szenvedéseket ha már azokat megszüntetni semmiképen nem tudják. Számos olyan injekciót és egyéb kezelést ismer az orvosi tudomány, amely megkönnyiti a beteg szenvedéseit, ha magát a gyógyulást előidézni nem is képes. Ezeket a kezelési folyamatokat kell a legsürgősebben alkalmazni beteg fővárosunk és beteg országunk fájdalmainak csökkentésére, hogy el ne halljanak és kioperálva szemétre ne kerüljenek a gyulladásos izomrostok, ha majd a világ nagy gyógyulásának időpontja egyszer mégis elkövetkezik!

A belügyminiszter a pártok vezéreinek meghallgatása nélkül döntött a főváros költségvetéséről

Petrovácz Gyula éles nyilatkozata

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A belügyminiszter leirata, amely a költségvetés jóváhagyását tartalmazza, *általános meglepetést keltett* nemcsak a városházi adminisztráció vezetői körében, hanem a várospolitikusoknál is. A belügyminiszter *lényeges törléseket eszközölt* az egyes költségvetési tételeknél, ugy hogy végeredményben *a költségvetés egész konstrukciója megváltozott.* Éppen ezért a pénzügyi ügyosztály a belügyminiszteri rendelkezéseknek megfelelően *kénytelen átdolgozni az egész költségvetést,* amely a törvényhatósági tanács legközelebbi ülését fogja foglalkoztatni. A belügyminiszteri leiratról és az abban foglalt rendelkezésekről megkérdeztük *Petrovácz Gyulát,* a Keresztény Községi Párt vezető tagját. Aziránt érdeklődtünk, hogy *a Keresztény Községi Párt vezetősége milyen álláspontra helyezkedik a belügyminiszter rendelkezéseivel szemben.*

Petrovácz Gyula

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Már a költségvetés tárgyalása során nyilvánvaló volt, hogy a borfogyasztási adó mérséklése következtében előálló hárommillió pengős hiányt valamilyen módon pótolni kell. Arról volt szó, hogy *a kormány kártalanitani fogja a fővárost,* arra azonban senkisem gondolt, hogy

a bortermelés előmozditása érdekében történt kormányzati elhatározás ellenében a főváros tisztviselőinek, tanügyi alkalmazottainak, nyugdijasainak és üzemi munkásainak a fizetését kell majd redukálni.

— A főváros *nem kapott semmiféle kárpótlást* a borfogyasztási adó mérséklése következtében előálló hiányért, hanem *ehelyett az alkalmazottak járandóságait kellett csökkenteni.* A helyzet ma az, hogy 1,682.000 pengővel csökken a kiadási oldal a tisztviselők és nyugdijasok ellátásának redukciója folytán, további 1,210.000 pengő megtakaritást ir elő a belügyminiszter a munkások órabérének öt százalékos csökkentéséből, 170.000 pengőt töröl a leirat a különmunkák és pótlékok tételeinél, 150.000 pengőt pedig az önálló vagyonkezelésü intézmények és üzemek alkalmazottainak és nyugdijasainak a járandóságából. Végeredményben tehát a helyzet ugy alakul, hogy *a gazdák részére adott kedvezményt a fővárosi alkalmazottaknak kell megfizetniök.* Kénytelen vagyok igazat adni a közgyülési vita szociáldemokrata szónokának abban, hogy

a borfogyasztás érdekében a kenyérfogyasztást áldozta fel a belügyminiszter.

Az eredmény egyelőre *háromnapos közgyülési vita,* amelyben a kormány intézkedései mellett *egyetlen védő szó sem hangzott el,* eredmény továbbá egy *tiltakozó közgyülési határozat* és

egy nagyfoku elkeseredés a tisztviselők, a nyugdijasok és különösen az üzemi munkások körében, ami aligha lehet alkalmas eszköz a nemzeti egység gondolatának a megkedveltetésére, legfeljebb arra lehet alkalmas, hogy elősegitse az üzemi munkásoknak a szociáldemokrata táborhoz való csatlakozását.

Nem keltenek megnyugvást azok a belügyminiszteri intézkedések sem, amelyek *a kórházak költségvetésének redukálását* rendelik el. A belügyminiszter például törli a vidéki törvényhatóságok részéről *vármegyék hozzájárulása* cimén várható 700.000 pengős bevételt, azzal az indokolással, hogy ez az összeg *a mai rossz gazdasági viszonyok között nem fog befolyni.* Ugyanakkor leszállitja a belügyminiszter *e bevételi törlés ellenértékeképpen a kórházak élelmiszer- és kötszer-ellátására felvett költségösszeg tiz százalékát.* Ez a két intézkedés egybevetve azt jelenti, hogy

a fővárosi betegek élelmezési és gyógykezelési nivóját kell a belügyminiszter állásfoglalása következtében leszállitani a vidéki törvényhatóságok részéről Budapestre szállitott betegek miatt, akikért senki sem hajlandó fizetni.

Ezekután *nagyon közelfekvő gondolat lesz, hogy a főváros a közeljövőben ne szüntesse-e meg kórházainak közkórházi jellegét.*

— Hangsulyozottan sérelmes a belügyminiszternek az a rendelkezése is, amely *az inségjárulék cimén várható bevételből egymillió pengőt töröl azzal, hogy a társulati adó után kivetett inségjárulék kulcsát 15 százalékról 5 százalékra szállitja le.* Ennek a rendelkezésnek az lesz a következménye, hogy *a főváros szociálpolitikai tevékenységét szükebb keretek közé kénytelen szoritani.*

— Ugy az üzemeknél, mint a városigazgatásban is

nem kerüli el a miniszter figyelmét a legkisebb személyi kiadás sem. Mindenütt redukál. A legkisebb takaritónőnek a dijazása is szemet szur a belügyminiszternek és egyszerüen megvonja egész sereg kisexisztenciának az alkalmazási lehetőségét is — minden különösebb indokolás nélkül a költségvetési bevételek csökkentésének ellensulyozásaképpen.

Töröl például a belügyminiszter *a könyvbeszerzések* cimén szereplő összegből ötezer pengőt, törli az *Irók Gazdasági Egyesülete* részére felvett ötezer pengős segélyt, de ugyanakkor a legmelegebb hangon ajánlja a fővárosnak, hogy *tegye ujabb megfontolás tárgyává az Operaháznak 200.000 pengővel való szubvencionálását.* Ugyanitt függőben hagyja az *uj közigazgatási kerületekben felállitandó előljárósági kirendeltségek létesitésére felvett* 200.000 pengős előirányzatnak az engedélyezését.

A belügyminiszter egyenesen junktimot állit fel az uj előljárósági kirendeltségek felállitása és az Operaház szubvencionálása között, amivel — enyhén szólva — ellentmondásba került önmagával a belügyminiszter ur, mert hiszen egyik előző leiratában megsürgette az uj kerületek mielőbbi felállitását, amire egyébként a fővárost az uj törvény is kötelezi.

Mégsem hagyja jóvá a belügyminiszter az uj előljárósági kirendeltségek felállitására előirányzott 200.000 pengőnek a felhasználását. Az a székesfőváros, amelynek minden intézménye megsinyli *a belügyminiszteri pirosceruzának ez évi müködését,* algha lesz abban a helyzetben, hogy eleget tegyen a belügyminiszter kivánságának, amely az Operaház támogatására vonatkozik. Annál kevésbé teheti ezt, mert hiszen éppen a belügyminiszter teszi kötelezővé a fővárosi háztartás takarékos, óvatos és rendkivül elővigyázatos vezetését.

— *Ha a fővárosnak volna felesleges kétszázezer pengője, akkor czer és ezer jobb helyet tudna találni.* Ha pedig éppen szinházra akarná költeni ezt a kétszázezer pengőt, a főváros inkább *a budai szinház-problémának a megoldására fordiltaná.* Bár pesti ember vagyok, a legnagyobb mértékben támogatom a budaiaknak azt a törekvését, hogy állandó köszinházuk legyen. Az Operaház támogatására szánt kétszázezer pengős szubvenciónak a forszirozása abból a szempontból is indokolatlan, hogy *az ország adójának több mint 45 százalékát a székesfőváros lakossága fizeti, ilyen körülmények között az állami szinházak költségeinek csaknem a fele amugyis a főváros lakósait terheli.*

— A főváros ezévi költségvetésének most vázolt nagymértékü változtatásai mellett sajnálattal kell megállapitanom azt a tényt is, hogy

ezuttal először döntött a kormány a költségvetés jóváhagyásáról a pártok vezetőinek meghallgatása nélkül.

A pártok vezérei a helyi viszonyok ismeretében *alapos felvilágositásokkal* szolgálhattak volna, amely felvilágositásoknak a hiánya erősen meglátszik a jóváhagyó leiraton. A fővárosi törvény tárgyalása során *a legélénkebben tiltakoztam* annak a szakasznak a felvétele ellen, hogy a belügyminiszter felemelhesse, leszállithassa, vagy törölhesse a költségvetés egyes tételeit. Álláspontom most — sajnos — *teljes mértékben igazolást nyert.* Egyenesen képtelenség-számba megy, hogy

a belügyminisztériumban alapos indokok és helyi ismeretek hiányában gyökerében legyen lehetséges felboritani azt a fő-

városi költségvetést, amelyet egy hatalmas, kitünően működő adminisztráció állitott össze s amelyet a főváros tanácsa és közgyülése szakavatott, lelkiismeretes és tárgyilagos vita után fogadott el.

Ezekben fejtette ki *Petrovácz* Gyula a maga — és az egész Keresztény Községi Párt — véleményét a belügyminiszter jóváhagyó leiratáról, amely még *sok vitára fog alkalmat adni a különböző autonomikus fórumokon.*

Labriola
SZINHÁZ-VARIETÉ
(TISZA KÁLMÁN-TÉR)
A kéthetes premierek szinháza!
Minden hónap 1-én és 16-án uj műsor
Jegyek 60 fillértől 4 pengő.

A szürkctaxi
vezetősége értesiti a közönséget, hogy a mainaptól kezdődőleg a telefonon történt autótaxi-rendeléseknél
szabad zászlóval
tehát dijmentesen küldi állomáshelyről a rendelőhöz kocsijait
Telefon: 44-4-44

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Egy tanácstag naplójából

34

Irta: **Ilovszky János**

Gallina

Budapest törvényhatósági élete ott volt a szegény Gallina Frici végtisztességén...

— Gallina Frici?

— Igen: Gallina Frici temetésén. Nem Gallina Frigyes, hanem Gallina Frici temetésén.

...A kitüntetések lélektelen fémből készülnek és fényük is csak az ércnek, vagy a drágaköveknek hideg csillogása: Gallina Frigyes tart. főhadnagynak is volt több kitüntetése. Királyi adományok: szóltak Gallina Frigyes cs. és kir. főhadnagynak. A hős és kiváló katonának.

A kitüntetések Gallina Frigyest illették, az utolsó utat kisérő virágok, koszoruk pedig Gallina Fricinek szóltak. Budapest székesfőváros elnöki ügyosztálya érdemes, sokat dolgozó, de soha rosszat nem akaró tanácsnokának.

A mélységes gyász, Sipőcz Jenő polgármester meleg buesuztatója, a ravatal körüli lángok reszketése, Bednárz Róbert imája, az arcokon csorgó könnyek és az összetört özvegynek égő vörös rózsákból kötött, megkapóan, szivetrázóan, mélységes gyászu koszoruja „Az örök együttérzés érzésével — drága Fricikémnek", mind-mind Fricinek szólt, akit mindenki becézett, szeretett és megbecsült...

A Végzet kifürkészhetetlen akaratából a Hallál külön utakon jár. Nem néz sem jobbra, sem balra. Megy a maga utján. És aki utjába kerül, legyen egyszerü ember, vagy érték — lekaszálja.

Gallina Frici érték volt: hü férj, gyengéd hitves, igaz barát... Hányszor ültünk együtt a Nemzeti Szinházban! Hitvesére, Gömöry Vilmára, mikor játszott, sohasem mondott mások előtt dieséretet. De ha feleségének jelenése volt, felragyogott a szeme, s arcára kiült a boldogság pirja...

*

Ugy mondják, kártyázás közben üt ki mindenkinek a jelleme. Ha kártyázott, mosolygós volt az arca.

— Mennyi a besszer és mennyi a billentyü?

— Megadom. És mit utána?

Ha jó ferbli-lapja volt és soron volt, „felkérte" a kártyákat, nehogy az ellenfél veszitsen...

Ur volt. Gavallér volt. És hü sáfárja Budapestnek. A fegyelmet nem erőszakkal, hanem a jóakaratával tartotta. Messzebb is jutott vele. Igy nevelte legjobb munkatársát, Felkai főjegyzőt és az egész elnöki ügyosztályt. Ha ügyekben referált a polgármesternek, hivatalnoktársaira soha rosszat nem mondott. Mert szelid volt.

A mai világ mérőjével mérve, egy hibája volt: tuljó volt a szive...

*

A jelen földi életben teher volt ez — odaát a tulvilágon erény. S mert az Egyház tanitása szerint hosszabb a tulvilági élet, mint a földi élet — böles életet élt e földön: mert nem Gallina Frigyes, — hanem Gallina Frici volt.

E becézésben benne volt és benne van minden. A megbecsülés, a barátság, a megértés és ami a legdrágább, de legkevesebb e földön: — az igazi szeretet.

Az özvegye könnyeit dagasztotta a barátok, a tisztelők könnyözöne. Friciért mindenki, aki ismerte, hullatott sok-sok könnyet. És e könnyek nem a kitüntetések, az ordók hidegségét adták utolsó üdvözletül. Sokkal többet: — azt, amit az emberek a kortársaknak ritkán adhatnak: az örök megbecsülés hervadhatatlan mély érzését...

Ezek a könnyek a fokmérői, hogy mit veszitett az ő elmulásával Budapest, a társadalom és azok, akik hozzá közelállottak.

Ifj. HALASZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés,
fedéllemez - tetőfedés,
motorbenzol, paraffin.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

Közuti gőz- és motorhengerlést
vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Táviratcim: WOLFFERNŐ. Telefon: Aut. 5-00-05

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

Városházi notesz

A GYÁSZ ÉS RÉSZVÉT MINDEN JELÉVEL halmozza el a főváros adminisztrációja és Budapest várospolitikai élete a főpolgármestert abból a szomoru alkalomból, hogy édesanyja özv. baráti Huszár Béláné született ebeczki Blaskovich Jolán életének hetvenharmadik és özvegységének huszonkilencedik évében a haldoklók szentségének ismételt ájtatos felvétele után visszaadta nemes lelkét a Mindenhatónak. A temetésen, amikor is az egyházi szertartást Bednárz prelátus végezte, ott volt az egész városháza és a Budapesten a belvárosi római katolikus főplébánia templomban tartott ünnepélyes engesztelő szent mise áldozaton zsufolásig megtelt a templom a főpolgármester és a nemes magyar uri familia tisztelőinek nagy seregével.

Valóban megható az a szeretet és ragaszkodás, amellyel a férfikora teljében levő főpolgármester özvegy édesanyján csöggött. Amikor megválasztása alkalmából első alkalommal beszélgettünk vele, a nyilvánosság számára tett közlések után magánbeszélgetésre került a sor.

— A legnagyobb örömöm — mondotta meghatott hangon a főpolgármester — állandóan Budapestre való kerülésem kapcsán az, hogy mindennap meglátogathatom drága édesanyámat. Ha Pesten vagyok, soha nem mulik el egyetlen nap, hogy fel ne szaladjak hozzá legalább egy félórára. Ennek a kedves kötelezettségemnek most nagy örömömre mindennap eleget tehetek...

...A főpolgármesternek ez az öröme nem tartott sokáig: édesanyja, mintaképe a nemes magyar nagyasszonyoknak, már Keszegen a családi sirboltban pihen. Az a szeretetteljes részvét, amely a gyászeset alkalmából Huszár Aladár felé árad, mutatja, hogy az ő nemesveretü egyéniségét az alig néhány hónap alatt maradéktalanul szivébe fogadta Budapest várospolitikai életének minden faktora.

*

A LEGTRAGIKUSABB HALÁL ŐFELSÉGE városházi aratásában, amely sajnos, annyira bőséges most, hogy a legkiválóbb és legnagyszerübb emberek egyenesen az iróasztal mellől masiroznak a Kerepesi-temetőbe. Igy történt ez Ágoston Gézával, Borszéky Károllyal és most legutóbb Gallina Frigyessel, akik valamennyien máról-holnapra pusztultak el, itt hagyva a fájó ürt, amelyet a bucsunélküli elválás tesz annyira fájóvá.

Mennyi gyönyörü tervet, ragyogó elgondolást fagyasztott meg Gallina Frigyesben korai eltávozása! Érdekes, hogy az utolsó délelőtt, balesete előtt, rendes szokása szerint kávéházban reggelizvén barátaival, uj és érdekes eszmét vetett fel — épen a Kerepesi-temetővel kapcsolatosan.

— Az a tervem, — mondotta régi cimborájának, Kovács Dénesnek, — hogy könyvet irok Budapest temetőiről. Annyi gyönyörü müemlék van a pesti és budai sirokon, annyira a város története a temetők története, hogy azt hiszem: ez a könyv valóban méltóan fog csatlakozni a nyugati nagyvárosok: a Pére Lachaise vagy a hires milanoi temető története mellé...

Lehet, hogy a torzóban itt maradt érdekes és értékes gondolat még valamikor megvalósul. Ha valaki megirja a könyvet, ne felejtkezzen meg Gallina tanácsnok siremlékének leirásáról sem, mert a frissen süppedő hantok Budapest leghüségesebb szerelmesét takarják...

*

KEZD SZOKÁSSÁ LENNI, amire a multban alig volt példa: a rendkivüli közgyülések nem intéződnek el egy nap alatt, befejezésük, sőt gyakran a folytatásuk is több közgyülési napra marad. Igy történt azzal a rendkivüli közgyüléssel is, amelyet a szociáldemokraták hivtak össze az üzemi munkások öt százalékos bércsökkentése ügyében. A mult hét keddjén kezdődött ez a közgyülés, folytatódott pénteken, azután most kedden, amikor is este azután még annyi szónok volt feliratkozva, hogy a negyedik ülésnapra, e hét péntekjére volt kénytelen annak folytatását és esetleges befejezését elhalasztani a főpolgármester.

A keddi ülésnek Ilovszky János volt a vezérszónoka, aki ez alkalommal megismételte azt, amit az Uj Budapestben annyiszor elmondott: az ipar és kereskedelem reménytelen helyzete nagyrészt az illetménycsökkentések miatt következett be. Inditványát, hogy a közgyülés a kormányhoz a köztisztviselői illetmények ujból az első csökkentés előtti mértékre való visszaállitása érdekében irjon fel, egyhanguan fogadja el a törvényhatósági bizottság.

Erősen ellenzéki hurokat penditett meg a keddi vitában Fridrich István, aki elmondotta, hogy három esztendővel ezelőtt egy miniszertanácson a résztvevő miniszterek egymásközött megállapitották, hogy kevés a jövedelmük és erre ott mindjárt a helyszinen ezer pengős pótdijakat szavaztak meg egymásnak. A fővárosnál természetszerüen nincsen szó efajta pótlékokról, mégis ahhoz, hogy a kormány a főváros életébe ily nagy mértékben beleavatkozzék, más példát kellene mutatnia.

Általában az a helyzet, hogy feltünően nivós és értékes a közgyülés vitája az üzemi munkásoknak a kormány által követelt bérleszállitása ügyében. Örömmel állapitjuk meg, hogy a törvényhatósági bizottság fiatalabb generációja, elsősorban a keresztényparton, komoly és nagy értéket rejt magában: sok szónoki készséget, tudást és bátorságot. Ha egyéb tényleges haszna nem is lesz az üzemi munkások bére fölött megindult közgyülési vitának (pedig nem igen lesz) ez a megállapitás is ér valamit...

*

HÁRMAS NEVÉNEK HÁRMAS DICSŐSÉGE kisérje utján az ifju királyi herceget: ezt a poétikus hangu sürgönyt küldötte a most született József Árpád Benedek királyi herceg keresztelőjére Huszár főpolgármester, akit családi gyásza távoltartott az ünnepségen való részvételtől. A keresztelőn a fővárost Sipőcz polgármester képviselte, aki melegen gratulált a Palatinus-család ötödik férfigenerációjához.

*

A TANÁCSNOKI FRONTON most már mindenki egészséges: Szendy Károly és Némethy Károly hazaérkeztek Balatonkenesére és átvették hivataluk vezetését.

Király Kálmán tanácsnok, akit természetszerüen alaposan megviselt a választással járó izgalom, ment le néhány napra Kenesére, de hétfőn már ő is Budapesten lesz.

*

A FŐVÁROSI ROVATVEZETŐK TESTÜLETE koszorut helye-

Kisipari Közüzemek

Irta: **Müller Antal** országgyülési képviselő, törvényhatósági tanácstag

A törvényhatósági tanács multheti ülésén részletesen foglalkoztam a kisipari közüzemek kérdésével. Azt inditványoztam, hogy a polgármester nyolc nap alatt terjesszen a tanács elé pontos jelentést arról, hogy tiz esztendő lefolyása alatt *az egyes mühelyek miként terjeszkedtek, mennyi munkást foglalkoztattak, mennyi anyagot dolgoztak fel és munkanemenként milyen értékü munkát végeztek.* Javasoltam azt is, hogy a törvényhatósági tanács elvileg mondja ki azt, hogy *a jövőben csakis olyan közüzemi mühely állhat fenn, amelyre a monopolisztikus jellegü üzem üzemképessége szempontjából elengedhetetlenül szükség van.* Mivel a törvényhatósági tanács ülései az uj fővárosi törvény értelmében zártak és az arról kiadott hivatalos kommunikék természetesen nem foglalkozhattak részletesen felszólalásommal, szükségesnek tartom, hogy ebben az ügyben álláspontomat az *Uj Budapest* utján közöljem a nyilvánossággal, annál is inkább, mert *a nagy monopolisztikus üzemek tárgyában elfoglalt álláspontom több oldalról támadás tárgyává tétetett,* holott én ugy a nagyipari, mint a kisipari üzemek kérdésében *változatlan energiával képviselem meggyőződésemet.*

Köztudomásu, hogy a százkilencvenhét házi üzemi mühelyből a kiküldött bizottság csak *hármat javasol megszüntetni,* amelyeknek megszüntetéséhez megelőzően már a polgármesteri javaslat és a kiküldött üzemi bizottság is hozzájárul. A többit mind összevonja és azt mondja, hogy *ezentul marad harmincöt ilyen mühely.* Nagyon nehéz elbirálni, hogy

hol kezdődik és hol végződik az üzemvitel érdeke abban a tekintetben, hogy egy mühely fenntartassék-e vagy nem.

Nehéz elbirálni, hogy egy mühelynek a fenntartását mennyiben indokolja az *üzemvitel érdeke* és milyen stádiumban mennyire *lehet* azt a mühelyt fejleszteni, vagy mennyire *kell* fejleszteni az üzemvitel érdekében. A polgármester ur és az üzemi bizottság jelentése azt mondja *minden olyan munkát, amit csak el lehet végeztetni a magániparral, azt a magániparnak kell juttatni.*

Ezzel a kristálytiszta és határozott felfogással szemben mit látnak az iparosok, akiknek nincs munkájuk? A hatósági mühelyek állandóan és mindig szaporodnak.

Itt *számos részletkérdés van,* amelyekre csak futólag terjeszkedhetek ki. A szabó ipartestület nevében épp a napokban fogok a polgármester urhoz egy küldöttséget vezetni, amely azt sérelmezi, hogy

a legutóbbi napokban ujból felállitottak egy mühelyt a Dologház-utcában 20—25 varrógéppel és három szabásszal.

Vagy itt van az épületek karbantartása. Ezeket a munkálatokat *most a mühelyek végzik.* Miért lett hirtelen sürgős érdeke a fővárosnak az épületek karbantartásának mühelyekkel való végeztetése, amikor a multban *a magánipar ezeket a munkálatokat igen jól elvégezte?* Vagy itt van *a nagy közüzemek nagyobb mühelyeinek* a ténykedése. Az én szerény véleményem szerint a nagyobb üzemek átlépték azt a hatáskört, amit egy üzemnek végeznie kell?

A Gázmüveknél háromszázhat szerelő van, aki belső szerelési munkát végez. A bádogos ipartestület most azt közli velünk, hogy amikor az üzemi bizottság jelentése megjelent, még csak háromszázhat szerelő volt, ma már ellenben háromszázhetvennyolc szerelőről van szó és ez a szám még mindig dagad.

Hogy mekkora összeget von itt el a hatósági üzem a magánipartól, mi sem mutatja jobban, mint az a körülmény, hogy

a Gázgyár szerelőmunkája az elmult esztendőben hétszáznyolcvanezer pengőt reprezentált.

Kétségtelennek tartom, hogy a törvényhatósági tanács, amikor bekerkezik hozzá a polgármester ur uj jelentése,

minden melléktekintet nélkül le fog épiteni minden olyan alakulatot, amely a kisiparosságnak árt.

Azok az ellenvetések, hogy *az üzemeknél a város vagyonának megvédéséről van szó,* igen okos és szép jelszavak lehettek a törvényhatósági bizottság üzemi vitájában, ezek a szempontok nem játszanak szerepet, amikor *aránylag csekély befektetésekről van szó,* amelyeknek munkakörét a kisemberek a kis adófizető polgárok tudják átvenni.

Itt nincsen szó gazdasági elméletekről, közgazdasági világnézetekről, itt a kis- és legkisebb iparosok élet-halálharcáról van szó a százszámra elszaporodott házi és egyéb mühelyek ellen. Itt arról van szó, hogy a kenyérkereset lehetősége visszajusson a kispolgár kezébe!

Kétségtelennek tartom, hogy a kisiparosság érdekében folytatott akcióm, amelyben karöltve járok *Ilovszky* János barátommal, aki a törvényhatósági tanácsban csak azoknak a mühelyeknek a fenntartását javasolta, amelyek *a nagyüzemek üzembiztonságát szolgálják,* sikerrel fog járni és a törvényhatósági tanács, nemkülönben a törvényhatósági bizottság be fogja látni, hogy

az üzemi éremnek ez az oldala, a kisipari közüzemek dolga Budapest kispolgársága szempontjából sokkal, de sokkal fontosabb, mint a nagyüzemeknek a törvényhatóság által immár megoldott problémája.

A kisüzemeknél a kisemberek vannak elsősorban érdekelve, azokat a kisembereket, akiket egyes fővárosi monopolisztikus nagyüzemek *a kartelek mohó törekvéseitől, a nagytőke kilengéseitől* akarnak megmenteni, Budapest törvényhatósági bizottsága akkor teljesiti Budapest közönségével szemben való kötelezettségét, ha *minden melléktekintet nélkül leépitené kivétel nélkül minden olyan alakulatot, amely a kisiparosságnak árt!*

zett Gallina tanácsnok ravatalára és az elhunyt özvegyének táviratilag fejezte ki részvétét.

*

A KEMÉNY LEGÉNYEK TÁRSASÁGÁNAK hétfői összejövetelén a vidám hangulatot egy meghatott perc váltotta fel. Nagy Ferencnek a kitünő kapitánynak felkérésére Török Zoltán dr. parentálta el néhány meleg szóval Gallina Friggyest a leghüségesebb és legbarátibb szivü bajtársat. A Kemény Legények koszorut helyeztek a ravatalra és részvétirattal fordultak Gömöry Vilma asszonyhoz, az elhunyt özvegyéhez.

*

A SAS-KÖR SZOMBATON ESTE nagysikerü tarka estet rendezett Nagy Ferenc törv. tanácstag, ügyvezető elnök és Kerezsy György dr. a vigalmi bizottság elnöke vezetésével szépszámu és előkelő közönség jelenlétében. Tóth Kurucz János dr. felolvasásával, Berczelly László dr., akit Sárközy Endréné kisért zongorán, gyönyörü magyar dalaival, Kehidai Deák Jenő virtuóz tilinkójátékával, Meskál János és Stampfl Mihály kacagtató tréfás jelenetükkel és Schönviszky László büvészmutatványaival aratott igen szép sikert. Az estély sikerét mi sem bizonyitja jobban, hogy a Sas-Kör, élén Nagy Ferenc ügyvezető elnökkel, elhatározta, hogy a tarka estet rendszeresiteni fogja. Az előadás után, vig hangulatban a hajnali órákig együtt maradtak még a Kör tagjai és a nagyszámban megjelent vendégek s a baráti hangulat és együttérzés igen sok reményre jogosit a Sas-Kör jövőjét illetően.

Mennyit ér és mennyibe kerül az iskolaorvosi intézmény?

A közérdek helyes medrébe kell visszaterelni a drága luxust jelentő intézmény elburjánzott öncéluságát!

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A fővárosi iskolaorvosi intézmény müködését az 1932—33. tanév első felében külön jelentésben taglalja a főváros tiszti főorvosi hivatala. A jelentést különlegesen aktuálissá teszi az a körülmény, hogy a közoktatási ügyosztály vezetőjének elnöklésével a közel jövőben szakértekezlet fog összeülni, amely az iskolaorvosi szabályrendelet megalkotására most már minden valószinüség szerint *megteszi a döntő lépéseket.* Az a huza-vona, amely az iskolaorvosok véglegesitése és ezzel kapcsolatosan az intézmény megszabott határok közé szoritása körül esztendők óta folyik, ennek a legujabb ankétnak lezajlása után remélhetőleg végetér és az intézmény nem lesz *drága luxuscikk,* hanem a főváros szomoru pénzügyi viszonyaihoz mért olyan *nélkülözhetetlen segitőeszköz,* amely méltó módon egésziti ki a főváros egyéb irányu szociális tevékenységét.

Az iskolaorvosi intézmény müködéséről szóló legujabb jelentés *unalmas és vérszegény statisztikában merül ki.* Megtudjuk belőle (ha nem tudtuk volna), hogy *a gyermekkor a testi és szellemi élet kialakulásának az a fontos szaka, amikor az észlelt hibák és fogyatékosságok a legkönnyebben elháritathatók.* A jelentés az intézmény legfontosabb feladatának *a megelőző egészségügyi munkát* tartja: nem törődve azután azzal, hogy a *vizsgálaton tulmenően történik-e, történhetik-e intézkedés a gyógyitásra vonatkozólag?* Ha valamely bajt megállapit az iskolaorvos, *akkor ajánl.* Mit ajánl? *Mütétet vagy kórházi felvételt.* Arról azonban hallgat a jelentés, hogy a kórházi felvétel tanácsolása *sikerül-e,* vagy pedig a gyerekeknél a betegség megállapitása nem egyéb-e, mint *megbélyegzés,* hogy a többi gyerekek tudják társuk gyógyitásra váró, de az iskolaorvosok által nem gyógyitott csak kórházi felvételt *tanácsoló* baját.

Megtudjuk a statisztikából, hogy a most folyó iskolaév első felének végén 90.606-ra emelkedett az iskolaorvosi felügyelet alatt álló gyermekek száma. 18.551 esetben tartottak szükségesnek iskola-szakorvosi vizsgálatot, a tüdőbeteg gondozó intézetek szakvizsgálatát 5899 esetben vették igénybe, 4499 gyermek volt rajz, kézimunka, ének és torna alól felmentve, gyógytornára jártak 5200-an és golyvája van 715 fiunak és 2305 leánynak.

Mélységesen hallgat az iskolaorvosi jelentés arról, hogy *mennyibe kerül ez a mai formájában valóban luxus-intézmény a fővárosnak.* Erről azonban felvilágositást szerezhetünk a költségelőirányzatból. *Személyi kiadások* cimén az iskolaorvosi intézményre a folyó esztendőben 799.432 pengő van előirányozva. Ebből a szorosan vett iskolaorvosi intézmény 422.251 pengőbe, az iskolanővérek 281.128 pengőbe, a gyógytorna-oktatás 126.053 pengőbe kerül. Egy iskolaorvos törzsfizetése évi 3240 pengő, ezzel szemben a *vezető iskolanővérnek,* akinek nem doktori diplomája, hanem a legjobb esetben tanitónői oklevele van, összfizetése évi 5814 pengőre rug, vagyis többre mint akármelyik iskolaorvosé. A központi iskolanővérek valamennyien, a körzetek legnagyobb része *szintén jóval többet keres,* mint akármelyik iskolaorvos. Természetesen a *gondozónővérek fizetése is* felül van az évi 4000 pengőn. A *szakfelügyelet* (ugyan kinek a jól dotált mellékfoglalkozása ez?) évi 6662 pengőjébe kerül a fővárosnak. Az iskolaorvosi intézmény *dologi kiadása* megközelíti az évi százezer pengőt: végeredményben *olyan egymillió pengőjébe kerül az adózó polgároknak ez a luxus-intézmény, mint annak a rendje.*

Szóvátettük egy izben, most sem tudjuk elhallgatni, hogy az iskolaorvosi intézmény *protekciós orvosházaspárok és nem kevésbé protekciós OTI-orvosok kedvenc mellékfoglalkozása,* sőt az iskolanővérek legnagyobb része is asszony, akiket a férjük amugy is eltart, — az állás-halmozások elleni közhangulat nagyobb dicsőségére! De a legjellemzőbb az iskolaorvosi intézmény orvosi berendezkedésére *az ismert egyetemi tanár esete,* aki egyéb bokros elfoglaltságai mellett, egyrészt mint szakorvos, másrészt mint ellenőrző orvos müködik az iskolaorvosi intézménynél.

Kétségtelen, hogy az iskolaorvosi intézmény mai ideiglenes formájában is *öncéllá nőtte ki magát,* mert valóban *nem lehet közcél* jó összeköttetésekkel rendelkező orvos-urak és doktor-hölgyek mellékfoglalkozási lehetősége. Az intézmény pedig, leszámitva a most napvilágot látott félévi jelentés hangzatos számait, *távolról sem éri meg az évente belefektetett egymillió pengőnyi közpénzt.* Az iskolaorvosi intézményt olyképen kell megszervezni, hogy a betegségeket ne csak megállapitsa, hanem *gyógyitsa is,* kapcsolatosan a főváros kórházaival, amelyeknek ambulenciáin kevesebb luxussal, de mindenesetre kisebb költséggel gyógyithatók a beteg iskolás gyermekek, mint az iskola-szakorvosok *heti néhány órás* rendelésén. Minden reményünk megvan arra, hogy a szabályrendelet bizottsági és közgyülési tárgyalásai alkalmával *ezt az elburjánzott öncélt: az iskolaorvosi intézmény mai formáját a közérdek helyes mesgyéjére nyesik vissza!*

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Étterem - Söröző - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
Kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

Hirek

Miért szüntették meg a Vizművek igazgatósági tagjainak mandátumát? A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésén *Petrovácz* Gyula kifejtette, hogy a Vizművek igazgatósági testületnek összetétele nem fejezi ki a tényleges pártviszonyokat, egyébként is az igazgatóság felfrissitésre szorul és ezért azt javasolta, hogy a Vizművek igazgatóságába kiküldött törvényhatósági bizottsági tagok mandátumát *a tanács vonja vissza*. *Petrovácz* inditványához a tanács hozzájárult és a Vizművek igazgatósági tagjainak megbizatását *azonnali hatállyal megszüntette*. A Vizművek igazgatóságának elnöke *Kossalka* János dr. müegyetemi professzor, aki különben az *egyetlen kereszténypárti tagja az igazgatóságnak*. A helyettes elnök *Dinich* Vidor, aki bizottsági tagsága idején kormánypárti részről került a Vizművekhez. Az igazgatóság tagjai: *Farkas* Kálmán (kormánypárti), *Martin* János (kormánypárti), *Piazza* Győző (kormánypárti), *Schmarilla* Géza (szoc. dem.), *Perczel* Béla, aki nemrégiben meghalt, Wolf-párti részről jutott a Vizműveknél igazgatósági mandátumához, időközben azonban a *Fridrich-pártba lépett át* és ennek szempontjait képviselte az igazgatóságban. Ugyanez a helyzet *Piazza* Győzővel, aki szintén a Wolff-párt részéről jutott be az igazgatóságba, a legutóbbi választások idején azonban már a *Községi Polgári Párt* révén jutott bizottsági tagsághoz is. Végeredményben tehát a Vizműveknél az a helyzet, hogy az *elnökön kivül egyetlen taggal sem volt az igazgatóságban a Wolff-párt, a közgyülés legnagyobb pártja képviselve!* Minden tekintetben helyeselhető tehát *Petrovácz* Gyulának a törvényhatósági tanács által elfogadott javaslata, amely *a teljesen eltolódott erőviszonyokat kivánta a most különösen fontos üzemi igazgatóságban megszüntetni*. Reméllhetőleg a törvényhatósági tanács egyik legközelebbi ülésén *megválasztja a Vizművek igazgatóságának uj tagjait*, egyben arról is gondoskodik, hogy *a többi üzemi bizottságban*, amelyekben hasonló eltolódások vannak, a tényleges politikai erőviszonyok helyreálljanak. Hogy csak egy példát emlitsünk ezekre az eltolódásokra, közöljük, hogy pl. a Szent Gellért-gyógyfürdő és szálló igazgatóságában a helyettes elnökön, *Szőke* Gyula dr.-on kivül egyetlen Wolff-párti igazgatósági tag van: *Csóka* Lajos. A Községi Temetkezési Intézet igazgatóságában a helyettes elnökön, *Krizs* Árpád dr.-on kivül *nincs a kereszténypártnak igazgatósági tagja*. Végeredményben tehát nemcsak a Vizművek igazgatóságában kell rendet teremteni, hanem *valamennyi üzem igazgatóságát le kell mondatni és az uj igazgatósági tagokat a megváltozott politikai viszonyokhoz képest kiküldeni*.

Hunyadi János
természetes keserüvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásában sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Uj bonyodalom a Hangli körül

A főváros tárgyalás nélkül elutasitja a dunaparti kávésoknak a kioszk bérbeadása ellen beadott felebbezését

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A polgármesteri városgazdasági ügyosztály csütörtökön azt az értesitést kapta a belügyminisztériumból, hogy a miniszterium átteszi a fővároshoz a dunaparti kávésok azon felebbezését, amelyet a törvényhatósági tanácsnak *a Hangli kioszk bérbeadása ügyében hozott határozata ellen adtak be*. A felebbezés érdemét illetően leiratában természetszerüen *nem nyilatkozik* a belügyminiszter, csak azt közli, hogy a törvény értelmében a felebbezés elbirálására a minisztérium *nem illetékes*, az esetleg a törvényhatósági bizottság elé tartozhatik.

A kávésok felebbezése általában *kinos feltünést* keltett a városházán, ahol valóban *megelégelték már azt a rengeteg okvetetlenkedést*, amellyel a dunaparti kávéskartel a Hangli bérbeadását már hónapok óta el akarja gánesolni. A saját tulzottan féltett zsebük ijedelmén kivül *egyéb okuk nincs a kávésoknak* a Hangli lebontására, annál kevésbé, mert hiszen a Hangliban harminc esztendő óta kávéház-üzem van, amikor még a *Corsó kávéház*, a *Negresco* és társaik sehol sem voltak.

A kávések felebbezését a polgármester *ki fogja adni a tiszti főügyésznek*, akinek véleményétől függ, hogy *egyáltalában a közgyülés elé terjesztik-e a beadványt*. A helyzet ugyanis az, hogy a bérbeadás tárgyában az uj törvény értelmében a *törvényhatósági tanács szuverénül dönt*, a fővárosnak ez a magánjogi jellegü cselekedete *nem tartozik a közgyülés elé*. E szerint az álláspont szerint a kávések felebbezése *hivatalból lesz visszautasitható*. De a Közszállitási Szabályzat szerint *panasszal sem támadható meg* a törvényhatósági tanács döntése, mert hiszen a törvényhatósági tanács a Közszállitási Szabályzat rendelkezéseinek megfelelően a *legmagasabb ajánlattevőnek adta ki a bérletet*, akinek személye és üzleti multja garancia arra, hogy valóban nivós helyiségekké fogja átalakitani az elhanyagolt Hanglit.

A főváros városgazdasági ügyosztálya különben az uj bérlővel, *Rónai* Ödönnel, *már letárgyalta* a kioszk és a kávéház átalakitási terveit. A közel százezer pengőbe kerülő átalakitás és berendezés terve *teljes mértékben megnyerte Kovácsházy tanácsnok tetszését*, nemkülönben a főváros kertészeti hivatalának jóváhagyását. Kétségtelen, hogy *az uj Hangli* Budapest egyik látványossága lesz, nagy örömére Budapest minden igazi barátjának és bosszuságára a dunaparti kávés kartelnek, amelynek *páni félelme a Rónai-féle vállalkozástól már kezd valóban nevetséges lenni*.

Van-e deficitje a Segitőalap költségvetésének? A belügyminiszter azon leirata, amely a főváros ezévi költségvetését hagyja jóvá, részletesen foglalkozik a Székesfővárosi Alkalmazottak Segitőalapjának ez évi költségvetésével, amelyet a közgyülés 3,120.881 pengő kiadással, 2,920.881 pengő bevétellel és 200.000 pengő hiánnyal állapitott meg. A belügyminiszter szerint ez a *kétszázezer pengős hiány csak látszólagos*. Ez a hiány ugyanis, a miniszteri leirat szerint, abból áll elő, hogy a Segitőalapból az alkalmazottaknak adandó kölcsönökre a kiadások között *egymillió pengőt vettek fel* és ezzel szemben a költségtörlesztésekből *nyolcszázezer pengő bevétel van előirányozva*. Minthogy a költségvetésben csak *valóságos bevételek* irányozhatók elő, ennélfogva az egymillió pengő kiadás és a nyolcszázezer pengő bevétel kihagyásával a Segitőalap költségvetését *2,120.881 pengő kiadással és ugyanannyi bevétellel állapitja meg a belügyminiszter*. Hangsulyozza a leirat, hogy a kölcsönzésekből bevételként csak *kamat-bevétel*, kiadásként pedig csak a *behajthatatlanság folytán esetleg leirásra kerülő összeg irányozható elő*. Kétségtelen, hogy a miniszteri leiratot a Segitőalap vezetősége *változatlan formában fogja keresztülvezetni könyvein*. Még kétségtelenebb azonban az, hogy a Segitőalap, amelynek költségvetése a mai nehéz gazdasági helyzetben és az egymást követő tisztviselői fizetésleszállitások idejében *csak a legnagyobb nehézségek árán hozható egyensulyba*, nem jogosult arra, hogy a tisztviselői fizetések százalékaiból *megtakaritott pénzét luxusszanatórium épitésébe fektesse*.

A főváros a családi házak amortizációjának könnyitéséért. A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésén *Petrovácz* Gyula valóban fontos és a társadalom legszélesebb rétegeit érintő bajra mutatott rá. A tisztviselői illetmények folytonos csökkentése következtében az a helyzet, hogy azok a tisztviselők, akik a multban családi és társasházakat épitettek és ezeknek költségeit biztos fizetésükből és lakbérükből törlesztették, *rendkivül sulyos helyzetbe kerültek*, mert az illetmények csökkentése következtében nem tudják betartani a törlesztési részleteket. A hitelezők a szerződés szerint *az egész hátralékos összeget követelik a megszorult emberektől*, sok esetben dobra is kerül a keservesen megszerzett ingatlan és ezen a réven igen sok tisztviselői egzisztencia megy tönkre. *Petrovácz* szerint feliratot kell intézni a kormányhoz, hogy az ilyen kötelezettségek a fizetésredukcióhoz mért arányban szállittassanak le, *mentsék meg a tisztviselőket* az eladósodástól, vagy az anyagi tönkremenéstől. *Sipőcz* polgármester közölte Petrovácczal, hogy *készséggel közbenjár a főpolgármesterrel együtt* a kormánynál az igazságosságnak megfelelő intézkedés életbeléptetése érdekében, sőt erre vonatkozóan *a törvényhatósági tanácshoz is előterjesztést tesz* — kétségtelennek látszik, hogy a kormány február végén kibocsájtott rendelete a törlesztéses kölcsönök kamatának leszállitásáról és ezen kölcsönök törlesztésének felfüggesztéséről *hiányos*, mert ez a rendelet csakis a *zálogleveles kölcsönök kamatának leszállitása és törlesztésének felfüggesztése tekintetében intézkedik*. A házbirtok és jelentős részben a családi házbirtok *függőkölcsön-terhei* ugy a kamatok, mint az esetleges meghosszabbitások tekintetében *sulyosan terhelik a házbirtokot* és amig a zálogleveles kölcsönök kamatának törlesztése fel van függesztve, addig a függőkölcsönöknél *nemcsak a törlesztés, hanem az egész tőketartozás visszafizetése Damokles kardként függ a tulajdonos feje fölött*. Reméljük, hogy a főváros közbelépése a pénzügyminisztériumban *olyan enyhitéseket fog az ingatlant, elsősorban a családi ingatlant terhelő adósságok ügyében elérni, amelyek a nagy gazdasági válság idején a nehezen összekuporgatott fillérekből megszerzett ingatlan tulajdonosaik számára jobb időre átmenti*.

Zongorák, pianinók, ujak, átjátszottak részletre legolcsóbban beszerezhetők
Lipovniczky Szevér
zongorakészitő mesternél. Javitás, hangolás, bőrözés jótállással
Erkel-utca 20. sz. Aut. 319—26

A gyermekért!

A jelenlegi küzdelmes élet sulyos helyzetében nem lehet észrevétlenül hagyni, hogy a gyermekek nagy tömegei az inség miatt nyomorognak és csenevészek lesznek.

Az inség a tüdővésznek, a sokféle testi és lelki kórnak legkedvezőbb talaja. Ebből a talajból nem fog kivirágozni a magyar boldogság igérete, az erőteljes uj nemzedék sohasem! Ne nézzük tétlenül a nemzet virágoskertjének pusztulását! Siessünk a gyermekek megmentésére! Elsősorban megrongált egészségét állitsuk helyre. Juttassuk őket napfényhez, jó levegőhöz, egészséges környezethez és jó táplálékhoz.

Nincs értékesebb tőkénk, nagyobb nemzeti kincsünk, mint a gyermek. Ebben él tovább az egész nemzet. Mentsük meg ezt a pusztuló nemzeti vagyont, mentsük meg jobb jövőnk egyetlen lehetőségét és zálogát, amig nem késő.

Tizenegy éve annak, hogy a főváros megszervezte a gyermeknyaraltatási akcióit.

Ez az intézmény több mint egy évtizedes tevékenysége alatt nagy értéket mentett meg a boldogabb magyar jövő számára.

Hogy nemzetmentő harcát a legmostohább viszonyok között sem kényszerült feladni, azt elsősorban a haza- és gyermekszerető magyar társadalom áldozatkészségének köszönheti.

A folyó évi gyermeknyaraltatási akció megszervezésekor a főváros ismét bizalommal fordul a magyar társadalom nagylelkűségéhez. Kéri a hazafias érzésü és jószivü emberek támogatását. A gazdasági válság tetőfokán a főváros már nem képes többé erején felüli áldozatot hozni.

A magyar társadalomnak kell meghallania a pusztulásra itélt gyermeksereg segélykiáltását: "Segitsetek, mert elveszünk!"

Az 1932. év nyarán csaknem tizezer gyermek részesült az üdülés áldásaiban. Minthogy a főváros levegője nem alkalmas a gyermeküdültetésre, szükséges lenne a gyermekek vidéken való elhelyezése. Támogassák tehát a vidék tehetősei a főváros gyermekmentő munkásságát azzal, hogy akár egyedül, akár közösen összefogva,

tegyék lehetővé a testileg leromlott szegénysorsu fővárosi gyermekek csoportos nyaraltatását.

A főváros a vidék áldozatkészségét áldozatkészséggel viszonozza. Igy az 1932. év nyarán több vidéki város és község gyermekeit látta vendégül Budapesten, ahol őket a kies fekvésü budai hegyek között ingyenesen üdültette. Minden oly város és község, amely fővárosi gyermekek csoportos nyaraltatását ingyenesen vállalja, a nyár folyamán ugyanolyan számu gyermeket hozhat fel a fővárosba esetenként megállapitandó ideig tartó tanulmányutra, illetve üdülésre, mely alkalommal a gyermekek dijtalan szállást és élelmezést, tanulmányi programot és fővárosi tanerők személyében hozzáértő kalauzokat kapnak.

Jelentkezők a következő cimre küldjék szives értesitésüket: „Budapest Székesfőváros Gyermeknyaraltatási Akciója, Budapest IV. Cukor utca 6. sz."

A **Gschwindt-féle szesz-, élesztő-, likőr- és rumgyár r. t. igazgatósága és felügyelőbizottsága** mélységes megrendüléssel jelenti, hogy a vállalat h. vezérigazgatója és igazgatósági tagja

Rein Sándor
úr,
kereskedelmi tanácsos,

az **Országos Szeszértékesitő r. t. igazgatósági tagja**, életének 66. évében elhunyt.

Az elköltözött 50 éven át szentelte nagyvonalu munkás életét a vállalat felvirágoztatásának és azzal teljesen egybeforrva, szive minden dobbanásával, tündöklő elméjének teremtő erejével, páratlan önzetlenséggel és fáradhatatlan buzgósággal szolgálta érdekeit. Elhunytával egy emberi erényekben és eredményekben gazdag élet ért véget.

Emlékét soha el nem muló tiszteletteljes kegyelettel fogjuk megőrizni!

Hátizsák, sátor és ponyva, pokróc, kötél és zsineget vehet olcsón
NEDELKÓ SÁNDOR
cégnél, **Budapest, VII., Károly király-ut 15**
Telefon: 41—5—07
94 éves cég

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

Pártélet

A Saskör közgyülése és szabadság-lakomája. A főváros legpatinásabb keresztény társasköre, a *Saskör* március 18-án tartja ezévi rendes közgyülését és hagyományos szabadság-lakomáját. *Nagy* Ferenc törvényhatósági tanácstag, a kör ügyvezető elnöke, már összeállitotta a közgyülés és az azt követő lakoma szónokainak sorrendjét. A közgyülésen *Bednárz* Róbert prelátus, belvárosi apátplébános fogja üdvözölni a kör uj elnökét, *Sipőcz* Jenő polgármestert, aki közgyülési beszédében felavatja a Saskör százötven ujonnan felvett tagját. Az ujonnan felvett tagok nevében *Muzsikó* István tanácsnok fog beszélni. A közgyülést, amely este nyolc órakor kezdődik a Központi Katolikus Kör Molnár-utcai helyiségében, *ünnepi vacsora* követi, melynek első szónoka *Szőke Gyula* dr. felsőházi tag. A polgármester az ünnepi vacsorán szintén hosszabb beszédet mond. A vacsorán a teriték ára *két pengő ötven fillér*. A vacsorán való részvételt március 17-én estig lehet a körben vagy *Konta* József Ferencnél (telefon 832—44) bejelenteni. A kör elnöksége felkéri azokat a tagtársakat, akik a vacsorán részt akarnak venni, hogy helybiztositás céljából részvételüket okvetlenül idejében jelentsék be.

*

A nyolcvanéves csepreghi Horváth János ünneplése. Most ünnepelte csepreghi *Horváth* János dr. örökös törvényhatósági bizottsági tag nyolcvan éves születésnapját a VIII., Kálvária-tér 22. szám alatti keresztény polgárok köre helyiségében. *Wigh* János elnök üdvözölte a vendégeket. *Blieszner* Ágoston prépost-plébános a Szent József egyházközseg, *Istvánffy* Lajos a „Crysanthemum", *Petrovácz* Gyula a keresztény pártközpont, *Müller* Antal a VIII. ker. párt, *Bernát* István felsőházi tag a szövetkezetek, *Ilovszky* János a Baross Szövetség, *Katona* János a kör, *Gömöry* Albert dr. tanácsnok a VIII. ker. előljáróság nevében üdvözölte az ünnepeltet.

*

Stenger Ottó előadása a Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskörben. A Lázár Ferenc dr. felsőházi tag elnöksége alatt álló Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskörben e hó 3-án Stenger Ottó takarékpénztári igazgató tartott „Aktuális gazdasági kérdések" cimen előadást. Az előadó megvilágitotta a mai gazdasági válság eredetét, majd a hitel- és bankkérdéssel foglalkozott. Rámutatott, hogy a hazai pénzintézetek a mai gazdasági viszonyok között sokkal jobban állták meg helyüket, mint a bankok a szomszédos államokban. Végezetül az egyes országok valutáris és gazdasági helyzetével és a munkanélküliség kérdésével foglalkozott. A nagy számmal megjelent hallgatóság mindvégig feszült érdeklődéssel kisérte a kitünő előadást. Jelen voltak: Lázár Ferenc dr., Koós Jenő, Domonkos Gyula dr., Nagy László dr. szöv. bizottsági tagok, Battlay Imre, gróf Csáky István és neje, Sztankovics Viktor dr. és neje, Bresovsky Emil dr., Markovits Aladár dr., Kálnay Béla és sokan mások.

*

A keresztény tanárság kivánságai. *A keresztény tanügyi bizottság* kerületi szervezete a Kápolna-utcai helyiség disztermében szakértekezletet tartott. *Urbányi* C. József, a fővárosi uj tanterv és utasitásról tartott előadást. *Zerenszky* Károly igazgató a gyermek erkölcsi neveléséről adta elő megfigyeléseit. *Zanker* Aranka dr. Budapest fejlesztését ismertette történeti alapon. *Langhoffer* Pál dr. a tanoncvédelemről tartott előadást. A vitában részt vett *Marton* József igazgató és *Rombay* István tanár. Az inditványok során elhatározták, hogy az *állandó fizetéscsökkentések folytán támadt nagy elkeseredésre való tekintettel felkérik az illetékes tényezőket, álljanak el a nyugdijtörvény revizióját és hagyják azt nyugodtabb időkre. Egyben kérik, hogy a gyakornoki állások betöltésénél a pedagógusok gyermekei közül is nevezzenek ki néhányat.*

GAZDASÁGI ÉLET

Ilovszky János koncepciózus terve a közmunkák megindítására

Filléres hozzájárulásokból tizenöt esztendős hatalmas munkaprogram alapjait rakta le a Baross Szövetség országos elnöke

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A szinte határatalan agilitásu *Ilovszky* János ugy is mint a Baross Szövetség országos elnöke, az elmult napokban nagyfontosságu javaslatot nyujtott át *Gömbös* miniszterelnöknek, amelyben közli, hogy a Baross Szövetség mérnöki szakosztálya az ő elgondolása alapján a Balaton-vidék fellendítése érdekében szükséges közmunkák kivitelére *olyan fedezeti alapot és olyan javaslatot dolgozott ki*, amely az állam költségvetését több kiadással nem terheli, ellenben az ügyek vitelét leegyszerüsiti. *Ilovszky* elgondolása szerint ez a fedezeti alap egyes jogi vagy természetes személyekre eső csekély hányadával nemcsak *biztos fejlődési irányt* jelöl ki, hanem az egész Balaton-vidék értékét az egyének telek- és villatelep-tulajdonosok és a nemzeti vagyon számára a beruházások összegénél *jóval magasabb értékre emeli.*

Az elgondolás szerint már ez év tavaszán az emberek ezreit lehet a Balaton mellékén munkába állitani, ha a miniszterelnök elfogadja az *Ilovszky* által javasolt *külön fedezetet. Ilovszky* a Balaton-vidéket *három övezetre* osztja, az övezeteken belül eső összes területre: 113,650.000 négyzetölre eddig bármely célt szolgáló terület minden négyszögöle után, hasonlóan a *vizitársulatok járulékához*, tizenöt éven keresztül négyszögölenként 0.2 fillértől hat fillérig terjedő járulékot kiván kivetni. Évenként *2,394.300 pengő*, az 1933—1946 évekre mintegy huszonnyolc millió pengő állhat az *Ilovszky* által javasolt szerv a Balatoni Intézőbizottság rendelkezésére, amely összegből az évről-évre kidolgozott beruházási terve mellett gyors iramban megvalósithatók a kitüzött célok: a *Balaton-vidék kiépitése és fellendítése.*

Ilovszky tervezete, amely hetekig tartó nagy és lelkiismeretes munka eredménye, *élénk érdeklődést és feltünést kelt a városházán is*, mert várospolitikai körökben kétségtelennek tartják, hogy az a három és fél millió pengő, amelyet a befolyó filléres járulékokból *Ilovszky* már a folyó esztendőben felhasználhatóknak tart, *jelentékeny mértékben csökkenti a munkanélküliséget és hozzájárul a közmunkák megindításához.*

Miért késik a kereskedelemügyi minisztérium döntése az uj kéményseprő-kerületek betöltése ügyében?

Rengeteg protekció és politikai presszió igyekszik felforgatni a főváros listáját

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági bizottság a belügyi és a kereskedelemügyi kormányzat jóváhagyásával tudvalevően elhatározta a fővárosi kéményseprő kerületek husszal való szaporitását. Az uj husz kerületet elsőfokon *Szente* Miklós tanácsnok, akit a kereskedelemügyi miniszter és a polgármester együtt biztak meg ezzel a kényes feladattal, töltötte be, másodfokon pedig a polgármester eszközölt jelentéktelen változtatásokat a listán. Az érdekeltségek fellebbezése következtében azután az uj kéményseprőkerületek betöltésének ügye *még december havában* felkerült a kereskedelemügyi minisztériumba.

Közel három hónapja azonban még mindig nincs meg a jogerős harmadfoku döntés arra vonatkozóan, kik lesznek a mesterek a husz uj kerületben? A városházán és az érdekeltség körében *egyre növekvő aggodalommal* nézik a jogerős döntés elhuzódását, és egyre hangosabban suttognak arról, hogy a döntés azért késik, mert *a protektorok minden eddiginél erőszakosabb hadjárata következtében az illetékes tényezők a döntést nem merik nyilvánosságra hozni.*

Sok szóbeszéd folyik arról is, hogy *politikai pressziók* is érvényesülnek a minisztériumban ebben a tisztán gazdasági jellegü kérdésben, pedig ha már megcsinálták a husz uj kerületet, akkor a kerületek betöltését illetően nem lehet egyéb az illetékes tényezők feladata, mint hogy *a husz, szolgálati időben és korban legidősebb, egyébként kifogás alá nem eső öreg kéményseprő-segédnek juttassák az uj stallumokat és nem a hangos fiataloknak.*

Arról is szó van állitólag, hogy amint a kereskedelemügyi miniszter a husz kerület dolgában kimondja a döntő szót, a főváros azonnal utasitást kap *ujabb tiz kéményseprőkerület felállitására.* Az érdekeltség természetesen már *csirájában igyekszik elfojtani* ezt a tervet, amely szakértők véleménye szerint, *a különleges ipartörvényi védelemben részesülő kéményseprők anyagi romlását idézné elő.*

IDEÁLIS OTTHONA BETEGNEK ÉS ÜDÜLŐNEK a
Dr. Pajor Szanatórium és Vizgyógyintézet
Budapest, VIII., Vas-utca 17. szám
Bel-, ideg-, asztma-, szivbetegek stb. felvétele
SEBÉSZET, SZÜLÉSZET, ORTOPÉDIA, ZANDER
Rádiumkezelés, bélfürdők (Darmbad)

Zavarok a Lenke-uti uj tisztviselői társasház épitése körül. A fővárosi tisztviselők egy csoportja, élén Cziprián Gyula műszaki tanácsossal tudvalevően akciót inditott aziránt, hogy a Lenke-ut legelején, közvetlenül a Lenke-téren felépült társasház mellett ujabb társasházat épithessenek a fővárosi alkalmazottak, olyképpen, hogy a telket a főváros olcsó áron és részletfizetésre bocsájtja az épitkezők rendelkezésére. Liber alpolgármester, ugyis mint a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének elnöke, teljes készséggel járt közbe a pénzügyminiszternél a tekintetben, hogy az épitkezéshez szükséges tőke egy része a MABI által kölcsönözhető legyen. Ehhez a kölcsönmegállapodáshoz azonban, amelyet a MABI igazgatósága egyhangulag szavazott meg, a pénzügyminisztérium nem járult hozzá és az érdekelt fővárosi tisztviselők végeredményben a szükséges háromszázötvenezer pengő kölcsönt a LÁB utján voltak kénytelenek felvenni, sokkal drágábban, mintha a MABI tól kapták volna a pénzt. A törvényhatósági bizottsági tanács már hozzájárult az épitési telek átengedéséhez az erre vonatkozó törvényhatósági tanácsi határozat szerint az épittetőknek február elsején kellett volna a telket átvenniök. A kölcsöntárgyalások elhuzódása következtében azonban erre az átvételre február elsején nem kerülhetett sor. Az időközben megalakult szövetkezet most arra kérte a polgármestert, hogy az átvételre junius elsejéig adjon haladékot. A polgármester a kérést teljesiti és igy az épitkezés a nyár folyamán megindulhat.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/b.
Gyár: VI., Jász-utca 14. szám
TELEFON: AUTOMATA 918—12.

A Hitelbank mérlege. *A Magyar Általános Hitelbank* igazgatósága e hó 8-án *Harkányi* János báró elnöklete alatt tartott ülésében megállapitotta az 1932. üzletév mérlegét. A nyereség- és veszteségszámla a javasolt leirások keresztülvitele előtt a nyereségáthozat betudásával *4,871.246 pengő 17 fillér nyereséggel zárul.* Ebből az összegből az igazgatóság egyes vagyontételek értékelésénél 2,481.499 pengő 64 fillért kitevő *rendkivüli leirásokat* foganatositott, amely leirások keresztülvitele után 2,389.746 pengő 53 fillér marad a közgyülés rendelkezésére. Az igazgatóság elhatározta, hogy az e hó 18-ra egybehivott rendes közgyülés elé azt a javaslatot fogja terjeszteni, hogy ezen összegből 500.000 pengő a *rendes tartalékalap növelésére*, 200.000 pengő *az értékcsökkenési tartalékalap erősbitésére*, 1,000.000 pengő *az alkalmazottak nyugdijalapjainak javadalmazására* fordittassék, a fennmaradó 689.746 pengő 53 fillér pedig *az 1933. üzletévre vitessék elő.* Ezen javaslat alapján az idén sem *kerül sor osztalékfizetésre és ennek folytán tantiéme fizetésére sem.*

Az Általános Takarék mérlege. A Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága március 4-én tartott ülésében megállapitotta az 1932. üzletév mérlegét, amely 614.763.78 pengő tiszta nyereséggel zárult, miután az intézet a vállalati nyugdijpénztárnak az év folyamán mérlegen belül cca 150.000 pengőt átutalt és miután 368.095.81 pengőt veszteségek leirására forditottak. Az igazgatóság a március 18-ra egybehivandó 51. rendes közgyülésnek javasolni fogja, hogy *osztalék fejében részvényenként 1 pengő kerüljön kifizetésre*, a tartalékalap növelésére, ugy mint tavaly, 100.000 pengő forditassék, ami által az 13,650.000 pengőre emelkedik, a vállalati nyugdijpénztár erősitésére, hasonlóan az előző évhez, 50.000 pengő utaltassék át, mig 39.763.78 pengő (1931-ben 35.005.29 pengő) uj számlára vezettessék elő. A javaslatok elfogadása után az intézet saját tőkéi 33,650.000 pengőre fognak rugni.

CZEGLÉDY JÁNOS JENŐ
mátéára készitő, fal- és padlóburkoló mester
Szőkeszőlővárosi és állami szállitó-kartellben társul!
BUDAPEST, KISTEMPLOM-U. 8.
TELEFON: JÓZSEF 448—88.

ÁMON ANTAL ÉS FIAI
út-, csatorna- és betonépitési vállalat
VIII., Futó-utca 10 Telefon: 30-3-85

HALMOS ISTVÁN és FIA
kövezőmesterek, utépitő vállalkozók
X., Halom-utca 25.
Telefon: 33-9-52.

Hajnal Imre
okl. mérnök kövezőmester
IX., Üllői-ut 55.
Telefon: 38-6-93.

Neumann Ferenc
okl. mérnök kövezőmester
VII., Egressy-ut 34
Telefon: 96-6-40

Obendorfer József
kövezőmester
VIII., Ludoviceum-u. 18
Telefon: 38-4-65

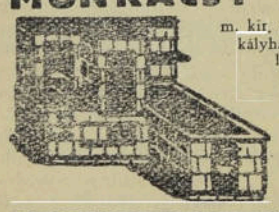
Obendorfer Károly és Rudolf
okl. mérnök, kövezőmesterek
I., Horthy Miklós-ut 29
Telefon: 69-2-99

Reinisch és Wohl
okl. mérnökök kövezőmester,
épitési vállalkozók
VII., Ajtósi Dürer sor 7
Telefon: 38-0-62

Schaffer Antal
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Darányi Ignác-utca 21
Telefon: 52-2-91

Schaffer György
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Felvinci-u. 17
Telefon: 52-3-64

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39.
Mintaraktár: VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80, 35-9-16.

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömöritett aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója

vállalkozás

A jövő hétre halasztódott a döntés a kerületi kövezetjavitások ügyében

Egyszerü elvi probémává egyszerüsödött a kérdés: reálisak-e a 40%-os árengedményt nyujtó, legolcsóbb ajánlatok?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A nagy perben, amely a kerületi kövezetjavitások ügyében a kövezők között kitört, *Borvendég* alpolgármester még nem mondotta ki a döntő szót. Az ügyosztály ugyan az összes, értékben mintegy négyszázezer pengőt reprezentáló kerületi kövezetjavitásokra vonatkozóan az előterjesztést elkészitette, *Király* tanácsnok azonban távol van a fővárostól és igy a döntés *csak a jövő hét első napjaiban lesz.*

A helyzet a kerületi kövezetjavitások ügyében annyira *kitisztázódott*, hogy tulajdonképen *egyetlen elvi kérdés vár eldöntésre.* Az t. i., hogy határozni kell abban, reálisnak tartja-e a főváros, ha az ügyosztály által készitett árszabályból negyven százalékos engedményeket adnak egyes vállalkozók? Ha ez a negyven százalékos árengedmény *reális,* akkor kétségtelenül a legolcsóbb ajánlattevőknek kell az egész vonalon kiadni a munkálatot, ebben az esetben azonban *vizsgálatot kell inditani az ügyosztály illetékes faktorai ellen,* hogyan lehetséges olyan árszabály elkészitése, *amelynél negyven százalékkal olcsóbb még reálisnak mondható?*

Illetékes fővárosi tényezők véleménye szerint *a legolcsóbb ajánlatok jelen esetben feltétlenül irreálisak* és egyrészről a szóbanforgó vállalkozók tönkremenésére vezetne azok elfogadása, másrészről *a Közszállitási Szabályzatba is ütközne,* mert a szabályzat határozottan előirja a hatóságok számára, hogy *irreális ajánlat semmi körülmények között el nem fogadható.* Szakértő vélemények szerint, amennyiben a munkát hibátlanul elvégeznék, *negyvenszázalékos engedmény mellett kerületenként 12—15.000 pengőt kell ráfizetni a kövezetjavitásokra.*

Az a beállitás, hogy az elmult esztendőben is egyes kerületekben nagy árengedménnyel vállalták egyesek a kövezetjavitási munkálatot és azt hibátlanul el is végezték, tehát az idén is el fogják még nagyobb százalék engedése esetén is végezni: *teljesen téves.* A helyzet ugyanis az elmult esztendőhöz képest *jelentékenyen rosszabbodott.* Az ajánlati feltételek szerint a főváros szabja meg a folyó évben a munkabéreket, kizárólag budapesti munkásokat szabad alkalmazni: ez a két körülmény magában véve *oly tehertétel,* hogy a reális ajánlattevőknek is minden szaktudásukat össze kell szedniök, hogy tisztességes munkát végezhessenek és másrészről arra ne üzessenek reá. Szakmai körökben különben *felesigázott érdeklődéssel néznek Borvendég alpolgármester döntése elé.*

Hatezer pengős átlagár az ikerházépitési versenytárgyaláson

Megkezdődött az ajánlatok technikai átszámitása

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Szerdán délelőtt járt le az a versenytárgyalás, amelyet a polgármester a Külső Jászberényi-uton létesitendő városszéli telepités hatvan ikerházának föld-, kőmüves-, elhelyező-, burkoló-, ács-, tetőszerkezeti, tetőfedő-, asztalos-, lakatos- és mázolómunkáira hirdetett. A pályázati hirdetményben meghatározott időpontig *kétszáznegyven lepecsételt ajánlat* érkezett a magasépitési ügyosztályba, ahol azokat az ügyosztályi bizottság jelenlétében *Hetessy* tanácsjegyző, az ügyosztály jogi alosztályának vezetője bontotta fel.

A meghirdetett munkanemekre a vállalkozók ajánlataikat *munkanemenként és házanként részletezett általányár* mellett tartoztak megtenni. A födémszerkezetre, fedélszékre és tetőhéjjalásra együttesen *külön is lehetett ajánlatot tenni* a müszaki kikötések szem előtt tartásával. Az épületenkénti általányár *átlag hatezer pengőre rug,* az ügyosztály az ezen aluli ajánlatokat, amelyek végeredményben kis számban is futottak be, *irreálisaknak tartja.*

Még a szerdai nap folyamán *megkezdődött a beérkezett ajánlatok számvevőségi átszámitása.* Mondhatni *az egész ügyosztály az ikerházak épitkezésének kiadásával van már most is elfoglalva, annyira sürgősnek tartják, hogy az épitkezés mielőbb ténylegesen megkezdhető legyen.*

Az illetékes tényezők véleménye szerint *március huszadika táján* az átszámitások megejtése után meg lesz a döntés és azonnal hozzá lehet kezdeni az épitkezések tényleges megkezdéséhez. Ily körülmények között remény van arra, hogy *május első napjaiban* beköltözhetők lesznek az ikerházak.

Megemlitjük még, hogy *az ajánlattevők szinte kivétel nélkül kisiparosok, illetőleg kisiparosi szövetkezetek.*

Uj kiirások:

Fuvarozási munkálatokra a Vizművek részére. Határidő: 1933 március hó 18, d. e. 11 ó.

700.000 m² makadámut területének portalanitására. Határidő: 1933 március 21, (kedden) d. e. ½11 ó.

Sapkák, ágyfelszerelési, bőripari és tüzoltói felszerelési cikkek, továbbá **esőköpeny, paszomány, rosetta, nyakszegély, kesztyük** stb. elkészitésére és szállitására. Határidő: 1933 március hó 20, (hétfő) d. e. 11 ó.

Vaskályhajavitási és karbantartási munkákra. Határidő: 1933 április hó 1, (szombat) d. e. ½11 ó.

Bontási-, föld-, kőmüves-, vasbeton-, szigetelő- és elhelyező munkákra, a IX. Liliom ucca 41. sz. alatti Elektromos Müvek állomásának átalakitásánál. Határidő: 1933 március hó 14, d. e. 9 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

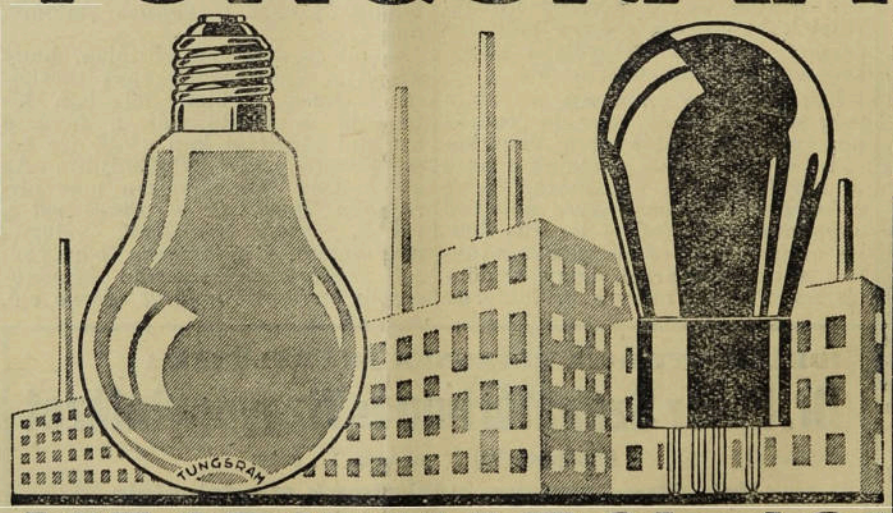
KŐSZÉNBÁNYA ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT BUDAPESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

Szemfedő, müvirág és temetkezési cikkek
Gyári raktára **SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF**
Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 9.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 837—12.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYARU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 77/79. TEL. 221-62.

BUKOVA LAJOS
ÉPÜLETÜVEGES ÉS KÉPKERETEZŐ
Budapest, IX., Lónyay-utca 48.
TELEFON: AUT. 870-26

TUNGSRAM

MEGBIZHATÓ, JÓ'

IV., Kossuth Lajos-u. 6.

Egyenruhák és polgári öltönyök
NAGY KÁLMÁN
Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszereltetnek
Nagy választék angolszövetekben.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 11. szám — Budapest, 1933 március 18

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Iván-utca 9.
Telefon: Aut. 828-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Hogyan ünnepeljünk?

A lépcső, amelyről ezelőtt nyolcvanöt esztendővel a magyarság legnagyobb költője szavalta el a Talpra magyar-t, üres volt ennek az évnek március idusán. A magánházakon — a főkapitánynak vagy más valamelyik arra illetékes tényezőnek felszólítása elmaradván — nem lobogtak a nemzeti szinü zászlók, azokat csupán a középületekre tüzte ki a hivatalos előirás. A közhivatalok és az iskolák szünetén és az obligát ifjusági nagygyülésen kivül a főváros nem ünnepelte az idén a magyar szabadság ünnepét, a lelkek hidegek és közönyösek maradtak, naptári dátummá szürkült a március tizenöt, melynek egyre halványuló szinei annyira fakóaknak látszanak a téli gunya kopottságát kétszeresen hangsulyozó józan és világos tavaszi napfényben.

De lehet, hogy nem a nemzeti ünnepben van a hiba, amely, ha törvénycikké merevedett is, történelmi valóság, lázas és szenvedélyes álmodása nemzetünk hőskorának, emlék, élénk és eleven, amig magyar szivdobban a világ bármely részén. Nem az ünnepben, bennünk van a hiba: már nem tudunk ünnepelni! Korunk a szomoru realitások, a gazdasági hanyatlás kétségbeesett korszaka, a maga csüggedt fantáziatlanságában elfelejtett emlékezni és elfelejtett ünnepelni. Törpeségünk tudatában fel sem merünk nézni negyvennyolc nagyjaira, akikben nem volt meg a realitások kifinomodott érzése, de telve voltak nemes idealizmussal, tudtak lelkesülni és tudtak nagyot, szépet és merészet alkotni!

Pedig kétségtelen, hogy ma nagyobb szükségünk van mint valaha a nagy március példaadására, arra a hazafias lelkesedésre, amely csordultig töltötte a negyvennyolcas ifjak szivét. Az évezred kisebb és nagyobb szerencsétlenségei közepette soha sulyosabb helyzetben nem voltunk, mint amilyenben most leledzünk, és soha nagyobb szüksége nem volt ennek a nemzetnek a márciusi szent lángra, amely azonban csak pislákoló zsarátnok a nemzet szunnyadó lelkében. Ha mint a nemzetet tápláló és fenntartó erőre nem számithatunk március idusára, akkor jönni fog, mert jönnie kell az a bizonyos, a költő által megénekelt nagyszerü halál!

Bizonyos, hogy a március tizenöt megünneplésének mai sablonja, amikor a nemzeti ünnep az üres hivatalszobákban és iskolapadokban és itt-ott kitüzött gyér lobogókban merül ki, nem felel meg az ünnep jelentőségének. A törvényhozó, nemzeti ünnepeink legelsőjévé iktatva március idusának halhatatlan emlékezetét, elfelejtkezett arról, hogy a lényeg mellett a formákat is tekintse. Egyre halványuló nemzeti öntudatunk amugy is kirivóan kietlen a régi láng üszkös maradékánál: ha nem is ünnepelünk akkora lelkesedéssel, mint az északamerikai unió julius negyedikét, a harmadik philadelphiai kongresszus emléknapját, vagy a franciák julius tizennegyedikét, a Bastille bevételének évfordulóját, — de minden házon lobogjon a zászló és a gomblyukakban viritson a kokárda! Talán a márciusi szél által lobogtatott zászlóerdő felébreszti a szivek fásult közönyét és azzá lesz nemzeti ünnepünk, aminek lennie kell: örökkön élő és éltető kovásza a szabadság halhatatlan eszméjének!

Beszélgetés Wolff Károllyal a főváros aktuális problémáiról

A kormány teljes elismeréssel van a városházi adminisztráció munkája iránt — A borfogyasztási adó csökkentése csak a közvetitőket gazdagitja — Az OTI késedelmi kamatai, a tabáni adómentesség, a kormány nem dotálja a hidépitési alapot

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén szociáldemokrata részről azt az állitást kockáztatták meg, hogy *a fővárosi kormányzó pártoknak nincsen tekintélyük a kormány előtt.* Ezt az állitást azzal az indokolással próbálták valószinüsiteni, hogy a kormány — a két városi többségi párt vezéreinek tiltakozása ellenére — *mérsékelte a borfogyasztási adót és ezzel a főváros háztartásának bevételi oldala hárommillió pengővel csökkent.* Bár *Wolff* Károly, a Keresztény Községi Párt vezére ezt a támadást a közigazgatási bizottság ülésén a *legerélyesebben visszautasitotta*, az *Uj Budapest* munkatársa mégis szükségesnek tartotta, hogy kérdést intézzen *Wolff* Károlyhoz — annál is inkább, mert az utóbbi időben *mesterségesen ellentéteket igyekeznek támasztani a városházi kormányzó pártok és a kormány között.* Egyben megragadtuk az alkalmat, hogy *más aktuális városházi kérdéseket* is felvessünk.

Wolff Károly

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A főváros többségi pártjai ellen *nyilvánvaló politikai éllel* elhangzott támadásokat még a közigazgatási bizottság hétfői ülésén *erélyesen visszautasitottam.* Ugyanakkor hangsulyoztam, hogy *a borfogyasztási adó leszállitása nem a fővárosi autonómia kormányzó pártjainak a hibájából történt.* A borfogyasztási adó mérséklése iránt országos akció indult meg a bortermelők részéről. Én már több izben kifejtettem ebben a kérdésben a magam álláspontját. Megmondottam, hogy

a borfogyasztási adó mérséklése nem fogja meghozni a termelők által kivánt eredményt. A termelők egyetlen fillérrel sem kapnak többet a borért, mint eddig, sőt, a borfogyasztás sem emelkedik.

A borfogyasztási adó mérsékléséből származó jövedelmeket

a közvetitők vágják zsebre.

Ez a jövedelem a városok és főként Budapest székesfőváros háztartási helyzetének *a romlásából áll elő.* Ugy a vidéki városok, mint a főváros fontos bevételi forrástól estek el, egyedül *Budapesten 3 millió pengő hiányt eredményez* az adóleszállitás. De nemcsak ezen a ponton mutatkozik ellentét a főváros és a vidék érdekei között. A kormánynak nem szabad szem elől tévesztenie, hogy *az állami bevételeknek majdnem a felét — 45 százalékot —, Budapest szolgáltatja.* A felmerülő problémákat, amelyek annyi ellentétet támasztanak, csak ugy lehet megoldani, ha

a vidék és a főváros harmóniáját megteremtjük, ami viszont a vidéki és a székesfővárosi érdekek összeegyeztetése alapján jöhet létre.

A főváros vezetőségét *ez a szándék hatja át.*

— Hogy a fővárosi pártok és a kormány között mesterségesen támasztott ellentétek mennyire nem helytállók,

legfőbb bizonyiték ebben a tekintetben a költségvetést jóváhagyó leiratnak a bevezető része, amely teljes elismerést tartalmaz a városházi adminisztráció munkája iránt.

Ezeket az állitásokat *a magunk részéről is száz százalékig aláirhatjuk.* Annyi bizonyos, hogy *az állami igazgatással szemben lényegesen több kritikára van lehetőség.* A főváros adminisztrációjában kevés támadási felület található.

Wolff Károly javaslatára a közigazgatási bizottság elhatározta, hogy a főváros felterjesztést intéz a kormányhoz *az OTI-késedelmi kamatoknak a leszállitása iránt is.* E javaslatát *Wolff* Károly igy indokolta meg:

— Azért tartottam szükségesnek e felterjesztés inditványozását, mert *erélyes akciók eredményeképpen sikerült az összes köztartozások után fizetendő késedelmi kamatoknak a mértékét leszállittatni*, egyedül az OTI-nál maradt a helyzet változatlan. Nem volna logikus *a késedelmi kamatok leszállitása, ha ez csak az adótartozásokra vonatkoznék, és egyedül az OTI-ra nem*, ahol pedig sokezer kisiparos és kiskereskedő van érdekelve. Bizonyosra veszem, hogy a kormány ezen a ponton is honorálni fogja kivánságainkat.

Szóbahoztuk *Wolff* Károly előtt a Boráros-téri hidépitkezés megkezdése körül tapasztalható késedelmet. *Wolff* Károly ezeket felelte:

— A Boráros-téri hidépitkezés megkezdése főként azért késik, mert

a kormány a hidépitési alapot egyáltalán nem dotálja.

A főváros pontosan eleget tesz erre vonatkozó összes kötelezettségeinek, amennyiben *minden hónapban befizeti a megállapodás alapján esedékes összegeket.* Ezzel szemben a kormány eddig *kizárólag a vasszerkezet konstrukciójához szükséges anyagot*, a vasat szolgáltatta. A főváros vezetőségének érdeklődnie kell a kereskedelmi minisztériumban az iránt, hogy *a kormány mit szándékozik tenni a jövőben.* Már csak azért is szükség van a legerélyesebb érdeklődésre, mert hiszen *uj munkaalkalmak megteremtésére* kell törekednünk, különben a munkanélküliség csökkenésére nem számithatunk.

— A munkanélküliség csökkentését célozza az a konkrét javaslatom is, hogy

a főváros szerezzen be ötven uj autobuszkocsit.

Egyrészt uj kenyérkereseti lehetőségeket nyujtanának *a gépiparnak*, másrészt lehetővé tenné *az autobuszközlekedés lényeges megjavitását is.* Ezzel a tervvel szemben fölmerült az az ellenérv, hogy a fővárosnak ötven uj autobuszkocsi beszerzésére *nincsen pénze.* Magam is tudom, hogy költségvetési fedezetet előteremteni nem lehetett, *föltétlenül van azonban mód mégis e terv megvalósitására*, és pedig *áruhitel alakjában.* Ez a mód ugyanis *már többször bevált.*

A munkanélküliség csökkentésére irányuló fővárosi törekvésekkel kapcsolatosan megemlitettük a *Tabán ujjáépitésének a tervét is, amely rövidesen konkrét formát ölthet. Wolff* Károly, aki tudvalevően esztendők óta leghatékonyabb propagálója a Tabán ujjáépitésének, a következőket mondotta:

— A legnagyobb örömmel és megelégedéssel hallottam *Borvendég* alpolgármesternek a kijelentéseit a Tabán ujjáépitésének a megkezdéséről.

Ez az akció csak abban az esetben járhat komoly eredményekkel, ha előbb sikerül megfelelő adómentességet biztositani.

Csak ebben az esetben lehet ugyanis *az épitési tevékenység fellendülésére számitani.* Szükségesnek tartom egyébként ezzel a kérdéssel kapcsolatosan felhivni a figyelmet

a tabáni őslakosság

érdekeire. Ennek a tabáni őslakosságnak a szempontjait *nem lehet figyelmen kivül hagyni.* Gondoskodni kell arról, hogy

a tabáni őslakosságnak az a része, amely iparral és kereskedelemmel foglalkozik, megtalálja kenyérkereseti lehetőségeit az uj Tabánban is.

Ez csak ugy történhetik meg, ha *a tabáni őslakó — kereskedők és iparosok az uj Tabánban elsőbbségi jogot kapnak az elhelyezkedésre.*

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

Bohacek és Társa
parketta és asztalosáru gyára
Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02
Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat
Kartelen kivüli olcsó árak

Labriola
SZINHÁZ-VARIETÉ
(TISZA KÁLMÁN-TÉR)
A kéthetes premierek szinháza!
Minden hónap 1-én és 16-án uj műsor
Jegyek 60 fillértől 4 pengő.

Öregedő egyéneknél, ha az erek meszesednek, „IGMÁNDI"-val segithetnek s évekkel tovább élhetnek.

Az Igmándi vfk. használati utasítással mindenütt kapható

Hasznos tudni

mindazoknak, kik az ártalmatlan és tisztán természetes hashajtó ásványvizek iránt nagyobb bizalommal viseltetnek, hogy

Schmidthauer **Igmándi** keserüvize

hatékony forrás-sókban **egész Európa leggazdagabb** ilynemü ásványvize. Rendszerint már kisadag: ¼ vagy ½ pohár elegendő, miáltal a nagyobb mennyiségek fogyasztása feleslegessé válik, tehát gazdaságilag is viszonylag a legolcsóbb.

A főpolgármester látogatása a Keresztény Községi Pártban

A vidéken is — mondotta Huszár — mindig Wolff Károly eszméi lebegtek előttem és ezeknek az eszméknek jegyében dolgoztam

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Huszár Aladár dr. főpolgármester kedden este megjelent a Keresztény Községi Pártban. Ebből az alkalomból csaknem teljes számmal jöttek el a párt törvényhatósági bizottsági tagjai, akik *meleg ovációban* részesitették a terembe lépése alkalmával a főpolgármestert. *Huszár* főpolgármester az elnöklő *Wolff* Károly jobbján foglalt helyet. A Keresztény Községi Párt nevében *Wolff* Károly bensőséges szavakkal köszöntötte Huszár Aladárt.

— Ez az első alkalom, — mondotta *Wolff* — hogy *a Keresztény Községi Párt a maga körében üdvözölheti Budapest főpolgármesterét.* Ma olyan időket élünk, hogy *minden cselekedetből és megnyilvánulásból* politikai következtetést vonnak le. Annak, hogy Huszár főpolgármester megjelent a párt értekezletén, *szintén megvan a maga politikai jelentősége.* Ez a párt *előlegezte a bizalmat Huszár főpolgármesternek* és tette ezt azért, mert *Huszár* Aladár nyiltan vallotta a keresztény és nemzeti világnézetet, és az volt a meggyőződésünk, hogy világnézetét tettekkel is bizonyitani fogja.

— *Huszár* Aladár — folytatta a pártvezér — a vidékről jött és a szülői házból családja köréből magával hozta a keresztény világnézetet, amelynek mindig *hü, bátor és egyenes harcosa* volt. A főpolgármester állásában *két talapzatra* támaszkodik. Az egyik a Keresztény Községi Párt, amely *szilárdan áll a keresztény demokrácia eszméjén,* amelynek előbb-utóbb diadalmasan kell kikerülnie minden nyomorúságból. Mi vagyunk azok, akik *Budapest arculatára ráütöttük a kereszt jegyét.* Mi keresztény felfogásunk mellett kitartunk és *sohsem vesszük revizió alá álláspontunkat.* Nem kertelünk, még csak nem is járunk a középen, hanem *egyenesen haladunk kitüzött célunk felé.* Ez a párt *baráti érzéssel köszönti Huszár Aladárt,* nemcsak mint *vendéget, hanem mint testvért is,* aki most *hazajött azok közé, akik azonos világnézeti alapon állnak vele.*

A párt tagjai perceken át lelkesen ünnepelték *Huszár* főpolgármestert, aki meghatottan fogadta *Wolff* Károly köszöntését.

— *A keresztény és nemzeti világnézet alapján állok* — mondotta válaszában a főpolgármester — és ez az eszme egész lelkemet betölti. *A vidéken is Wolff Károly eszméi lebegtek előttem* és ezeknek az eszméknek a jegyében dolgoztam. *A nemzet életét Budapest lelke* tartja fenn: ha meggyöngül ez a lélek, akkor összeomlik a *test.*

— *Nektek köszönhető,* — fordult a párt tagjai felé a főpolgármester — hogy *Budapest kormányzata pénzügyi, gazdasági és szociális szempontból kifogástalan volt,* hogy az élen haladt és olyan eredményei vannak, amelynek következtében a főváros *szilárd bizalommal nézhet a jövő elé.* Megvagyok győződve arról, hogy önzetlenül dolgoztok a fővárosért, mert *lelketeket a keresztény és nemzeti irányzat determinálja.* Az a párt, amelynek körébe *most hazajöttem,* nem muló irányzatot képvisel, hanem egy olyan eszmét, amelynek igazi nagy értékei még csak a jövőben bontakoznak majd ki. Hiszi, hogy az a párt, amely a keresztény és nemzeti eszmét szolgálja, a *keresztény Budapesten át megteremti a keresztény Magyarországot is.*

Lelkes és hosszantartó taps fogadta *Huszár* főpolgármester szivéből jövő beszédét, majd *Wolff* Károly a párt uj tagját, *Hedry* Aladárt üdvözölte, végül a párt jókivánságait fejezte ki *Csepreghy-Horváth* Jánosnak nyolcvanadik születésnapja alkalmából. A pártértekezlet hivatalos programja ezzel véget is ért: *Huszár* Aladár az értekezlet berekesztése után még sokáig együtt maradt a párt tagjaival, akikkel az aktuális várospolitikai kérdésekről hosszabb eszmecserét folytatott.

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA { GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

HYPEROL
Ideális torok- és szájfertőtlenitő

Városházi notesz

EZEN A HÉTEN ÁLTALÁBAN CSEND uralkodott a városházán: nem volt közgyülés és a várospolitikai élet az adminisztráció mindennapos menetét tulmenően a közigazgatási bizottság hétfői ülésére és a törvényhatósági tanács csütörtöki, nyulfarknyi ülésére zsugorodott össze.

A látszólagos csend ellenére a kulisszák mögött annál élesebben folyik a küzdelem az elnöki ügyosztály vezetői pozicióáért. Nagy és még nagyobb hatalmak ütköznek ezért a valóban kiváltságos jellegü pozicióért, noha valószinünek tetszik, hogy a Gallina halálával megüresedett tanácsnoki állásra hosszabb ideig nem irják ki a pályázatot. Kétségtelennek látszik azonban, hogy a legközelebbi napokban, talán, mire e sorok megjelennek — a polgármester megbiz valakit az elnöki ügyosztály vezetésével.

A városházi adminisztráció egy másik frontján is áll a harc. Sokat beszélnek róla, hogy a tanácsnok és helyettese, akiket nemcsak az évtizedes munka, de az évtizedes barátság is együvé köt, elhidegültek egymástól, aminek következtében a helyettes rövidesen elhagyja régi, részben még a háborus időkből származó sikereinek szinhelyét. Lapzárta előtt viszont arról értesülünk, hogy az egymással szembenálló felek kimagyarázzák magukat, és — marad minden a régiben.

Az előljárói fronton minden csendes. Azok a hirek, amelyek az egyik, régóta betegeskedő előljáró nyugalomba vonulásáról suttogtak, nem bizonyultak valóknak. Ellenben szó van arról, hogy a másik, még régebben betegeskedő kerületi tanácsnok előljárósága rövidesen uj vezetőt kap az egyik központi főjegyző személyében.

*

LAMOTTE KÁROLY TANÁCSNOKOT, a pénzügyi osztály vezetőjét Berlinből való hazatérése alkalmával megkérdi az egyik bizottsági tag, optimista vagy pesszimista-e a főváros jövendő pénzügyi helyzetének kialakulását illetően? Lamotte Károly a következő klasszikus tömörségü, nagyszerüen találó kijelentéssel válaszol:

— Én mindig a legjobbat remélem, és a legrosszabbra vagyok elkészülve!

*

A KATOLIKUS KÖR FEHÉR TERME, ahol a Saskör ezévi rendes közgyülése fog lezajlani, a jelek szerint zsufolásig tömve lesz szombaton este, amikor is Sipőcz polgármestert beiktatják a kör elnöki székébe, a közgyülést követő diszlakomán pedig a polgármester fogja felavatni a kör uj tagjait. Nagy Ferenc, az ügyvezető elnök az egész héten át a tőle megszokott temperamentumos lelkesedéssel dolgozott, hogy a Saskör márciusi diszlakomája felejthetetlen ünnepe legyen a keresztény Belvárosnak.

Itt emlitjük meg, hogy a Kemény Legények Társaságának hétfő esti vacsoráján Török Zoltán dr. méltatta néhány szóval a márciusi ünnep jelentőségét, majd Pálmay Károly tanár szavalt el nagy hatással egy hazafias költeményt.

*

A FŐVÁROSI ALKALMAZOTTAK NEMZETI SZÖVETSÉGE KERETÉBEN a fogalmazói kar a FANSz kaszinóhelyiségében március 8-án tartotta meg szokásos havi összejövetelét. Az összejövetelen Liber Endre alpolgármesteren kivül többek között részt vettek Szente Miklós, dr. Spannberger Alajos, Muzsikó István, dr. Holtzspach Ödön, Kovácsházy Vilmos és dr. Gömöry Albert tanácsnokok, dr. Csorna Kálmán és dr. Novák Sándor árvaszéki elnökhelyettesek, dr. Goszleth Ernő, Antalfy Géza, Wirnhardt Agoston, dr. Vezér Károly, Unger Ferenc, dr. Vigyázó Géza, dr. Pertik Béla, dr. Rostagni Achiles, dr. Babarczy István báró, tanácsi főjegyzők, Zielinski Tibor, Bártl Tivadar, dr. Boros Pál és dr. Rózsavölgyi István tanácsjegyzők.

Ez alkalommal a fogalmazói kar a folyó hó 4-én elhunyt dr. Gallina Frigyes tanácsnok emlékének hódolt. Liber Endre alpolgármester, a FANSz tisztviselőosztályának elnöke a következő beszédben emlékezett meg az elhunyt kiváló tanácsnokról:

— Igen tisztelt Uraim! Kedves Barátaim! A mai összejövetelünk összeesik egy igen szomoru eseménynyel: Gallina Frigyes tanácsnoknak, az elnöki ügyosztály vezetőjének a mai napon Hajóson történt temetésével, kötelességemnek tartom tehát, hogy ezen az összejövetelünkön is áldozzunk az ő emlékének és kegyeletesen emlékezzünk meg róla.

*

— MÉLYEN MEGRENDÜLVE ÉRINTETT mindnyájunkat az a szomoru hir, hogy egyik legnemesebben gondolkozó kollégánk és egyik legjobb barátunk, Gallina Frigyes, elköltözött az élők sorából. Közel 10 esztendeje annak, hogy mint főjegyző és ügyosztályvezető helyettes a szociálpolitikai és közjótékonysági ügyosztályba kapott hivatali beosztást és ettől az időtől fogva állandóan közvetlen közelről volt alkalmam megismerni az ő jó szivét, lelkének belső nemességét, tiszta, önzetlen jó barátságát, fáradhatatlan munkásságát és igy talán én vagyok egyike a leghivatottabbaknak megállapitani azt, hogy milyen nagy értéket vesztettünk el benne, amikor itt hagyott bennünket és finom lelkének nemes eszményeit megoldatlanul hagyta hátra. Fáj nekünk az ő távozása, hiszen ugyszólván minden nap együtt dolgoztunk vele és az ő munkájának az eredményei teljesen kikristályosodva állanak a mi szemeink előtt.

— Ebben a körben igazán felesleges szólnom Gallina hivatali pályájáról, hiszen azt mindnyájan jól ismerjük, elég röviden utalnom arra, hogy az egész világháborut végigküzdötte és hősiességét katonai kitüntetései is bizonyitják. Elég röviden rámutatni arra, hogy mindig a legnagyobb szeretettel és megértéssel foglalkozott a hozzáforduló szegények és bajbajutottak ügyeivel

A kényszerítő szükség erősebb tényező, mint a forma

Beszélgetés Lamotte Károllyal a keret-költségvetés elleni panaszokról, az investiciók esetleges megszüntetéséről és a berlini tárgyalások eredményeiről

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros pénzügyi helyzete, amely az utóbbi időben egyrészt a gazdasági viszonyok leromlása, másrészt a kormány pénzügyi rendeletei következtében *lényegesen rosszabbodott*, ugyszólván valamennyi autonómikus fórum napirendjén szerepel. Legutóbb a törvényhatósági bizottság rendkivüli közgyülése foglalkozott a főváros pénzügyi helyzetével és a kormány adóemelő rendeleteivel. A közgyülés ugy határozott, hogy *felir a kormányhoz az adórendeletek sürgős visszavonása érdekében*, mert ezeket az adóemeléseket a közönség teherbirása szempontjából elviselhetetleneknek kell minősiteni. A kormány *még nem válaszolt* a főváros felterjesztésére, de az államháztartás mai sulyos helyzetében *alaposnak és indokoltnak látszik az a feltevés, hogy a közeljövőben nem várhatók olyan kormányintézkedések, amelyek az adóemelő rendeleteket hatályon kivül helyeznék*. Felmerül tehát a kérdés: *milyen eszközökkel* próbálja ellensulyozni a főváros vezetősége a bevételek csökkenését és általában hogyan reméli biztositani a főváros háztartásának egyensulyát. Ezeket a kérdéseket vetettük fel *Lamotte* Károly dr., a főváros pénzügyi tanácsnoka előtt, akinek kétségkivül *elévülhetetlen érdemei vannak* ezen a téren. Mindenekelőtt aziránt érdeklődtünk: *számit-e a főváros pénzügyi helyzetének további romlására és milyen intézkedéseket tervez a bevételek csökkenésének ellensulyozására?*

Lamotte Károly dr.
pénzügyi tanácsnok

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A főváros pénzügyi ügyosztályának legfőbb törekvése a háztartási egyensulynak minden körülmények közöt való biztositása. *Ez a kiindulási alap.* Ebből az elgondolásból indult ki a polgármester ur, amikor az ezévi költségvetési hitelek felhasználása tekintetében ugy intézkedett, hogy a tavalyi évhez hasonlóan az 1933. évi költségvetési tételeket is *tiz százalék erejéig zárolás alá kell venni.* A helyzet *kétségkivül rosszabbodott*, amiatt, hogy a kormány adófelemelési rendeletei kedvezőtlen hatást gyakorolnak a fővárosi bevételek alakulására. Kétségtelen ugyanis, hogy

az adóemelések visszahatással lesznek a magángazdaságra, ami egészen bizonyosan maga után vonja a fővárosi bevételek csökkenését.

Az adóemeléseknek a főváros bevételeire való ezt a kihatását *állandóan figyelemmel kisérjük* és mihelyt szükség merül fel, azonnal gondoskodunk arról, hogy a főváros pénzügyi helyzetéről, annak minden részletére kiterjedő *véleményes jelentés* tétessék az illetékes szerveknek.

Megkérdeztük *Lamotte* tanácsnoktól, hogy a főváros az idén is kiad-e havi jelentéseket a pénzügyi helyzetről, mint tavaly. A válasz igy hangzott:

— Tavaly is csak *három jelentést adtunk ki* és pedig januárban, februárban és márciusban. Később a jelentések kiadását mellőztük, mert *nem beavatottak egyes adatokat félremagyaráztak.* Az idén sem adunk ki tehát ilyen havi jelentéseket, de abban az esetben, ha valamilyen radikális eszközt kellene igénybevenni a bevételek esésének ellensulyozására, *azonnal részletes jelentést teszünk* a törvényhatósági tanácsnak.

Mi mindenesetre fokozott figyelemmel kisérjük a háztartási helyzet alakulását és szükség esetében még a tizszázalékos zárolás mértékét is meghaladó redukciókat fogunk végrehajtani a kiadásoknál.

A kiadási tételeknél olyan *nagyarányu megtakaritásokat* hajtottunk végre a költségvetés összeállításánál, hogy *további megtakaritásokra kevés lehetőség nyilik.*

Szerepelnek azonban a költségvetésben különböző — ha nem is nagyszámu — investiciók, amelyeket nem kell feltétlenül végrehajtani.

Ha valami sulyosabb mértékü rosszabodás következnének be, *töröljük ezeket az investiciókat* a kiadások oldaláról.

Kérdést intéztünk ezután *Lamotte* tanácsnokhoz a *költségvetés belügyminiszteri jóváhagyásáról. Lamotte* tanácsnok igy felelt:

— A belügyminiszter jóváhagyó leirata *lényegében nem változtatta meg* a költségvetési konstrukciót. Csak számszerüen látszik lényegesnek a változtatás, amennyiben a belügyminiszter hatmillió pengővel csökkentette a kiadási oldalt és az egyensuly biztositása érdekében ugyanannyival a bevételi oldalt is. Ebből a hatmillió pengőből *hárommillió pengő* esik a borfogyasztási adó mérséklése következtében előálló bevételi csökkenésre, egymillió pengő pedig a kórházakra. A *további kétmillió pengő* kisebb, egészen jelentéktelen jellegü törlésekből áll elő. E törlések ellensulyozására szolgál *a fizetésredukció és a munkabérek leszállitása.*

Mi természetesen másként képzeltük el a dolgot, reméltük ugyanis, hogy a kormány honorálni fogja azt az előterjesztésünket, amely szerint mi a borfogyasztási adó mérséklése folytán jelentkező bevételi kiesés ellensulyozására kártalanitást kértünk.

Ezt az előterjesztésünket azonban a *kormány teljesithetőnek nem találta.*

— Egyelőre tehát — folytatta *Lamotte* tanácsnok — *háztartási helyzetünk egyensulyban van.* Ennek az egyensulynak a biztositása lesz továbbra is *legfőbb törekvésünk.* A költségvetés a mai sulyos viszonyok között nem lehet más, mint *keret*, amelyen belül aszerint gazdálkodunk, amint azt a bevételek alakulása megengedi. Szükségesnek tartom e helyen megemliteni, hogy

bizonyos oldalról kifogás tárgyává tették a költségvetésnek ezt a keretszerüséget.

Hangot kapott ugyanis egy olyan felfogás, amely szerint *nem helyes*, hogy mi a költségvetést csak keretnek tekintjük, mert ez *az autonómia költségvetési jogának a mellőzését jelenti.*

Tőlünk távol áll minden ilyen szándék, aki ismeri a pénzügyi viszonyokat, az tudja, hogy a mai sulyos körülmények között lehetetlenség reális költségvetési előirányzatot készitení.

Érdeklődtem egyébként ilyen irányban a *külföldön is. Berlinben* például 70 millió márkával tért el a tényleges háztartási gazdálkodás a költségvetési előirányzattól. A *kényszerítő szükség erősebb tényező, mint a forma.* Valamiképpen biztositanunk kell a kitüzött cél elérését.

Ha ragaszkodunk a megmerevitett formákhoz, akkor az lesz a vége, hogy az egyensulyt nem biztosithatjuk, márpedig az egyensuly felboritása elkerülhetetlenül maga után vonná a közszolgáltatások: a gáz, a viz és a villany árának a felemelését.

Érdeklődtünk *Lamotte* tanácsnoknál a *berlini tárgyalások eredménye iránt* is, tekintettel arra, hogy egyes lapokban *egymásnak ellentmondó hirek* jelentek meg. *Lamotte* tanácsnok a következőkben ismertette a berlini tárgyalások eredményét:

— A berlini tárgyalások során *igen sok kérdés merült fel.* Öt-hat kérdésben sikerült a szembenálló felfogásokat *összeegyeztetni.* Mindössze két-három kérdés maradt függőben.

Az a beállitás tehát, mintha mi Berlinben eredménytelenül tárgyaltunk volna, egyszerüen nem áll meg.

Eredménytelenségről *csak annyiban lehet beszélni*, hogy nem hoztuk magunkkal a konkrét megállapodást. A helyzet azonban az, hogy *napokon belül választ várunk abban a két-három kérdésben is, amelyeket Berlinben függőben hagytunk.* Ha lehet személyes impressziókra adni, akkor nekem az a véleményem, hogy az *általunk felvetett propoziciókat a külföldi hitelezők elfogadják és ebben az esetben létrejöhet a végleges egyezség.* Én úgy gondolom, hogy néhány héten belül teljes sikerről lehet beszámolni.

Lamotte Károly dr. pénzügyi tanácsnoknak ez a nyilatkozata részletes és *mindenre kiterjedő képet nyujt a főváros pénzügyi helyzetéről.* A nyilatkozatból megállapitható, hogy a városházi adminisztráció egyik legfontosabb posztján, a *pénzügyi ügyosztály élén fáradhatatlan, felelősségét átérző, lelkiismeretes szakember áll.*

és boldog volt, ha intézkedéseivel vigasztalást, enyhülést tudott nyujtani és mindenki, aki hozzá fordult, érezte azt a melegséget, amely az ő szivéből embertársai felé kiáradt. Mint az elnöki ügyosztály vezetője, itteni müködésének egész ideje alatt tisztviselőtársainak igaz barátja volt, akit minden intézkedésében a közérdek mellett a tisztviselőtársai helyzetének gondos mérlegelése, helyzetüknek lehető megjavitása vezetett és ha a körülmények kényszerítő hatása alatt mégis végre kellett hajtania olyan intézkedéseket is, amelyek a főváros alkalmazottjai részére sulyos áldozatokat jelentettek, ezeknek az intézkedéseket is, amelyek a fővámindig a legkörültekintőbb módon és mondhatnám, fájó szivvel járt el.

*

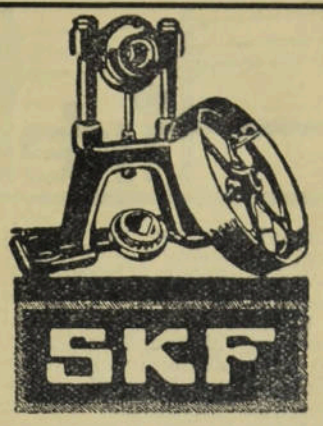
— LEGUTOLSÓ MEGBIZATÁSÁNAK, A RACIONALIZÁLÁSI KÉRDÉS MEGOLDÁSÁNAK már nem tudott eleget tenni, munkáját félbeszakitotta a betegsége és halála, de már eddigi javaslatai is élkes bizonyságai az ő mindenre kiterjedő figyelmének, alaposságának és példás buzgóságának. Mindig gyakorlati eredményekre törekedett, de amellett iparkodott nagy eszméket szolgálni, mert tudta, hogy az életnek szüksége van eszményekre, tudta azt, hogy az élet eszményekből táplálkozik. Az eszményiség alatt sohasem értette a ködös, fellengzős gondolkozást, hanem a gyakorlati léleknek azt a vonását, hogy minden dologban meg kell érezni az örökkévalóságot és azt kell szolgálni. Eszményiségének pregnáns kifejezői voltak az ő magasszinvonalu irodalmi és müvészi munkái, amelyekben az ő finom izlése is minduntalan ki-kicsillámlott.

— És most itt hagyott bennünket, itt hagyta szeretett fővárosát, amelyet olyan rajongással szeretett, itt hagyta azokat az utcákat, amelyekről annyi szeretettel elmélkedett, itt hagyta ezt a várost, amelyért 35 éven át annyit dolgozott, annyit küzdött. Ott lesz örök nyugvóhelye, ahová munkája után pihenni járt, az ő kis tusculánuma közelében lévő kápolna kriptájában. De ha porladó teste távol is lesz tőlünk, lelke, szelleme itt marad velünk továbbra is és az ő kegyeletes emlékét mindig a legnagyobb szeretettel fogjuk megőrizni.

*

— AZ EGYIK KIVALÓ EGYHÁZI SZÓNOK MONDOTTA AZT, hogy idelenn minden árnyék, minden por és hamu, zürzavaros tünő világ, amelyből aranyfonalak vezetnek az örök dicsőség birodalmába. Ezek az aranyszálak a szivünkhöz vannak kötve és azért remeg, azért fáj a szív, mert a hozzátartozók eltávozásával megrezdülnek az élet titokzatos szálai. Amidőn Gallina Frigyes kedves, jó barátunk ennek a földi létnek a labirintusából eltávozott az örök dicsőség birodalmába, mi is fájó, remegő szivvel bucsuzunk tőle: legyen áldott mindenkor az ő drága emléke!

Az összejövetelen résztvevők néma áhitattal hallgatták végig a megboldogult tanácsnokról való, igazán poétikus és meleg baráti szivből fakadó kegyeletes megemlékezést.

Leggazdaságosabb befektetés a gördülőcsapágyas közlőmű. Átalakitjuk régi csúszócsapágyas transmissió berendezését

SKF

SVÉD GOLYÓSCSAPÁGY RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, IX., Üllői-út 55

Telefon: 30-8-08, 40-2-78

Sürgönycim: ESKAEF Budapest

SKF csapágyhoz SKF való

„CLARIDGE"

I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.

(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)

Éttermek - Söröző - Bridgeszalon - Különterem

5 órai tea délután és este TÁNC!

CHARLES LAX jazz-zenekara

Kaiser építési vállalata

I., Szirtes-u. 3/b. Aut. 839-14

Schäffer Károly

okleveles mérnök

vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó

kövezőmester

IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

MODERN HÁROM- és NÉGYSZOBÁS

lakások kiadók május 1-ére

központi fütés és melegvizszolgáltatással vagy anélkül. Bővebbet:

„Palatinus"

épitő- és ingatlanforgalmi r. t.

V., Rudolf-tér 6. Telefon: 12-1-45, 12-3-85

Hirek

Mennyi fizetése van az iskolanővéri intézmény vezetőjének? Felkértek bennünket a következő levél közlésére, amelynek annál szivesebben teszünk eleget, mert cikkünkben nem a valóban hivatása magaslatán álló iskolanővéri intézményt, hanem az iskolaorvosi intézmény tultengését kivántuk kritika tárgyává tenni.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Az „Uj Budapest“ márc. 11-iki számában „Mennyit ér és mennyibe kerül az iskolaorvosi intézmény?“ cimen megjelent cikkben szóba kerül a vezető iskolanővér fizetése is. Ezzel kapcsolatban legyen szabad megemlitenem, hogy az iskolanővéri intézmény vezetését rendes osztálytanitói fizetésért látom el. Az iskolanővéri intézmény vezetésével járó munkatöbbletért semmiféle különdijazást nem kapok, csupán a 31 éves tanitói müködésem után járó tanitói fizetést, amennyit akkor is megkapnék, ha osztályban volnék.

Ugyanez áll a központi és kerületi iskolanővérekre is. Az iskolanővéri intézménynél senkinek semmiféle külön dijazása nincs.

Budapesten, 1933 március 14-én.

Tisztelettel

Dr. Kósa Ferencné,
az Iskolanővéri intézmény vezetője.

Az ezévi idegenforgalmi program. A főváros idegenforgalmi hivatala összeállitotta *a folyó esztendő idegenforgalmi programját*, amely részletesen közli az idegenforgalom szempontjából várható eseményeket. A nagy gondossággal összeállitott program szerint április havában *balneológiai és balneográfiai kiállitás* lesz a Társadalom-Egészségügyi Muzeumban, áprilisban lesz a *magyar tavaszi képzőmüvészeti kiállitás* a Mücsarnokban, május havában az egész hónapban tartják *az országos kertészeti kiállitást*, május hat és tizenötödike között lesz a *Budapesti Nemzetközi Árumintavásár*. Május havában a Nemzetközi Árumintavásár idején tartja meg a főváros a *Liszt Ferenc nemzetközi zenei ünnepséget* és a nemzetközi *Liszt Ferenc zongoraversenyt*. Augusztus tizenötödike és tizenhatodika között lesz Budapesten és Gödöllőn a *cserkész világjamboree*, augusztus második felében pedig *a szokásos istvánnapi ünnepségek*. A nemzetközi kongresszusok közül május havában a *nemzetközi kézmüvesek intézetek kongresszusát, a keresztény világszövetségek kongresszusát, az erdészeti kisérleti állomások kongresszusát*, junius havában pedig az *ujságirók nemzetközi szövetségének kongresszusát* emeli ki az ezévi idegenforgalmi program. A sportprogram során közli a program, hogy augusztus tizenharmadikán és tizenötödikén *magyar-német uszóverseny*, augusztus tizenharmadikán *magyar-német vizipóló-mérkőzés*, augusztus tizenötödikén *Európa-Magyarország vizipóló-mérkőzés* lesz Budapesten. Augusztus huszonöt és huszonhetedike között tartják a *nemzetközi Európa evezősbajnokságot*. Junius utolsó hetében lesz *Magyarország nemzetközi golfbajnoksága*, junius huszadikán a *Budapesti Sport Egyesület vegyes páros nemzeti bajnoksága*.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 48-1-32

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

TÜSKÉK

Bach-korszak a Kálvin-téren

Levél a Szerkesztőhöz

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur! Méltóztassék megengedni, hogy nagybecsü lapjában kérjek védelmet a Segitőalap intézőbizottságának legutóbbi ülésén a főváros egész tisztviselő-társadalmát mélyen sértő és megalázó támadás ellen. A szóbanforgó ülésen az egyik intézőbizottsági tag azt az inditványt tette, hogy: Világositsa fel az igazgató a közlöny utján a székesfővárosi tisztviselőket és alkalmazottakat, hogy a segitőalapi tisztviselők neki fővárosi tisztviselő kollégáik, akikkel szemben a kollégákat megillető modort és hangnemet kell használniok. Ez inditvány kapcsán, mint azt a Segitőalap hivatalos lapjában olvassuk, fel is hivta az intézőbizottság az igazgatót, hogy a segitőalapi tisztviselőkkel szemben sértő magatartást tanusitó vagy őket fenyegető fővárosi tisztviselőket és az alkalmazottakat a polgármester urnál feljelentse. Egyben mint szintén a segitőalapi tisztviselők nekik főelhatározta az intézőbizottság, hogy szabályrendeletmódositás utján gondoskodni kiván arról, hogy a fegyelmi eljárás alá nem vonható igényjogosult családtagok által elkövetett sértések a vonatkozó szabályrendelet szerint megtorolhatók legyenek.

Nagyon nehéz türtőztetnem magamat, — és azt hiszem, itt valamennyi tisztviselőtársam nevében beszélek, akiket felháboritott az intézőbizottság ülésén elhangzott inditvány, az intézőbizottság határozata és az egész diskurzusnak hirlapi uton való közlése, — hogy ne essek a mélyen tisztelt bizottsági tag ur által felhánytorgatott hibába és — ne gorombáskodjam! Igyekszem megtartani azt a hangot, amely hozzám, mint közalkalmazotthoz méltó és a csodálkozástól remegő, sőt fuldokló hangon vagyok bátor kérdezni: mit vétettünk mi, fővárosi tisztviselők egyeteme a Segitőalap minden elismerésre, valóban csak hódolatra és nem kritikára méltó vezetőségének, hogy porig aláznak bennünket a mi filléreinkből fenntartott Segitőalapi Közlöny hasábjain olyan hangon, ahogyan egy gyári munkarend nem követeli meg a kivételes tiszteletet és alázatot a fensőbbséggel szemben?

Lehet, vannak ideges és ingerült emberek, akik talán nem tudják az élet sulyos küzdelmei közben a hivatali iróasztalnál felőrölt idegzetüket kellő módon temperálni, amidőn a Kálvin-téri szentélybe lépnek és az ott alkalmazott tisztviselőtársakkal szemben netalántán kevésbé megfelelő hangot mernek megütni, amely talán sérti a diszszonanciához nem szokott előkelő füleket. Ez azonban csak esetleges tünet, amely az alapnál megforduló tisztviselők és azok családtagjainak ezreire nem alkalmazható. Ezeket az esetleg előforduló sértéseket jogukban áll a tisztviselőknek, akiket az esetleges sértésekkel illettek a szolgálati szabályzat megfelelő intézkedései szerint megtorolniok. Azonban ezek az esetlegességek távolról sem jogositják fel az intézőbizottság egyetlen tagját, még kevésbé az intézet vezetőségét arra, hogy efajta káplári rendreutasitásban részesitsék a nyilvánosság előtt a fővárosi tisztviselők egész egyetemét.

Sőt azt is koncedálom mélyen tisztelt Szerkesztő ur, hogy efajta inditvány elhangozzon a Segitőalap intézőbizottságának ülésében, hiszen elvégre a bizottsági tag urakat, akik az intézőbizottságban a munkaadó főváros törvényhatósági bizottságát, gazdánkat, a székesfőváros közönségét képviselik, szólásszabadságában senki sem korlátozhatja, de nem is akarja. Ellenben mi szükség van arra, hogy az efajta nem éppen szerencsés megnyilatkozásokat tizenhétezer példányban tegye közé az alkalmazottak közlönye? Szükségét érzi-e a közlöny szerkesztője, aki egyben az alap közkedvelt igazgatója is, hogy a nyilvánosság előtt suhogtassa felettünk a kancsukát, visszaidézve a Bach-korszakot, amelyet Magyarország történetében mint a tisztviselői omnipotencia kőkorszakát emlegetnek? Meg vagyok győződve mélyen tisztelt Szerkesztő ur, hogy egy az Ön szakmájába vágó kifejezést használjak: nyomdai eltördelés volt az oka annak, hogy az intézőbizottság ülésének ez a része a nyilvánosság elé került és sem az inditvánnyal, sem annak közlésével, sem az inditványozó bizottsági tag ur, sem az alap igazgató-szerkesztője a tisztviselő társadalmat megbántani nem akarta, mint ahogyan az — minden valószinüség szerint szándéka ellenére — sikerült neki.

Remélem, hogy az erre vonatkozó rektifikáció rövidesen napvilágot fog látni az alkalmazottak közlönyében és vagyok soraim közléséért tisztviselőtársaim nevében is Szerkesztő urnak hálás köszönetemet nyilvánitva, készséges hive. (Aláirás.)

TÖRÖK A.
ÉS TÁRSA
BANKHÁZ R.-T.
Budapest, IV., Szervita-tér 3,
a m. kir. osztálysorsjáték főárusitói
Kisérelje meg szerencséjét és vásároljon osztálysorsjegyet TÖRÖKNÉL.
Elérhető legnagyobb nyeremény
500.000 pengő
Nyereményhuzás
április hó 7-én és 10-én
Az I. oszt. sorsjegyárak:

Egész sorsjegy	Fél sorsjegy	Negyed sorsjegy
P 24.–	P 12.–	P 6.–

Ifj. HALASZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Szemtedő, müvirág és temetkezési cikkek
Gyári raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF
Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 8.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 537—12

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Mágiya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 77/B. TEL. 024-68

Pártélet

A Keresztény Községi Párt uj tagjai az üzemigazgatóságokban. A csütörtöki tanácsülés ujjáalakitotta a Vizmüvek igazgatóságát. Az uj igazgatóságban a Keresztény Községi Pártot *Kossalka* János dr. müegyetemi tanár és *Szőke* Gyula dr. felsőházi tag, ügyvéd képviseli. Az üzemigazgatóság tagjai közül uj ember *Szőke* Gyula, akinek nagy jogi tudására és gyakorlati tapasztalataira különlegesen szüksége lesz a Vizmüvek igazgatóságának az ott szőnyegen fekvő jogi tudást igénylő, nagy problémák elbirálásánál. *Szőke* Gyula dr. különben az *egyetlen jogász tagja* a Vizmüvek uj igazgatóságának.

Az Elektromos Müvek igazgatóságában megüresedett tagsági helyre *Katona* János mérnököt választotta meg a Keresztény Községi Párt uj képviselőjéül a törvényhatósági tanács. *Katona* János neves mérnök, beltagja a *Katona, Székely és Molnár* épitőcégnek, aki a legutóbbi törvényhatósági bizottsági tagválasztás alkalmával mandátumot is kapott a Keresztény Községi Párt józsefvárosi listáján. *Katona* azonban bizottsági tagságáról lemondott, mert részt vett az uj Élelmiszernagyvásár épitésében és igy bizottsági tagságával *összeférhetetlen vállalkozást vezetett.* Az épitkezés azonban befejeződött és ha *Katona* széleskörü müszaki tudását nem is érvényesitheti a törvényhatósági bizottságban, tág tér nyilik számára uj pozíciójában. Megemlitjük, hogy *Katona* a józsefvárosi Keresztény Községi Párt vezetőségének *egyik legképzettebb és legagilisabb tagja.*

A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésén kisebb bizottságot küldött ki a *kölcsönügy előzetes átvizsgálására.* Ebben a bizottságban a Keresztény Községi Pártot *Lázár* Ferenc és *Szőke* Gyula dr. képviselik. *Szőke* Gyula részére annál nagyobb megtiszteltetés a bizottságba való beválasztás, mert a bizottságnak *ő az egyetlen tagja*, aki egyben nem tagja a törvényhatósági tanácsnak is.

*

A Saskör évi közgyülése. A Saskör március 18-án este 8 órakor — mint azt már jelentettük — tartja a Központi Katolikus Kör Fehér-termében hagyományosan március tizenötödikéhez kapcsolt évi rendes közgyülését. A szokásos ünnepi beszédet a kör elnöke, Sipőcz Jenő dr. polgármester tartja. A közgyülést követő ünnepi vacsora keretében ugyan ő mondja a tagavató beszédet és utána százhatvanhárom uj sas-tagot avat fel a Saskör jelvényével.

*

A Ker. Községi Párt Tanügyi Bizottsága kerületi szervezete a Kápolna-utcai helyiség disztermében nagysikerü szakértekezletet tartott. A gyülésen ott voltak: Hoffer Lajos, Karácsonyi Géza, Sattinger Viktor, Strázsa Andor, Adamkovics Bertalan, Marton József, Kristófcsák Lajos, Vitéz Sándor István, Zerenszky Károly igazgatók, Pöschat Richard, Vitéz Kelemen Ferenc, Görgey Képes Ferenc, Börőcz János, Valkony Rezső, Walient Péter, Barát József, Rombay István, Diószeghy Lehel, Hesz Frigyes, Langhoffer Pál dr., Kelemen László, Demjén Antal, Walient Pál, Haraszti Gyula dr., Puskás Sándor, Kurás Antal, Lemberg Tibor, Tóth János, Papp Gyuláné, Urbányi Gizella, Horváth Ilona, Cservenka Margit, Huzják Lili, Papp Rezsőné dr., Kónya Józsefné, Zudor Elekné, Schnelovszky Wolf Pálné, Schmidt Ilona, Süveges Istvánné, Walient Olga, Schandl Anna, Tallián Mária, Murin Ida, Szlávy Magda, Csergő Irma, Prágai Mária, Márkly Rózsi, Komarnicka Mária, Beta Ilona, Vajdaffy Mária, Frecskay Olivérné, özv. Fazekas Kálmánné, Urbányi Margit, Mihálka Ernőné, Balázs Jenőné sz. Veress Erzsébet, Fejérváry Etelka, Zanker Aranka dr., Kónya Lajosné, Simon Józsefné, Neuner Istvánné, stb. Urbányi C. József elnöki megnyitó beszéde után, a fővárosi uj tanterv és utasitásról tartott előadást. Zerenszky Károly igazgató a gyermek erkölcsi neveléséről adta elő talpraesett megfigyeléseit. Zanker Aranka dr. Budapest fejlesztését ismertette történeti alapon nagy tetszés mellett. Langhoffer Pál dr. a tanonc-védelemről tartott igen érdekes előadást. A vitában részt vett Marton József igazgató és Rombay István tanár. Az inditványok során elhatározták, hogy az állandó fizetéscsökkentések miatt oly nagy az elkeseredés, hogy felkérik az illetékes tényezőket, álljanak el a nyugdijtörvény reviziójától és hagyják azt nyugodtabb időkre. Egyben kérik, hogy a gyakornoki állások betöltésénél a pedagógusok gyermekei közül is nevezzenek ki néhányat. A lelkes gyülést a Himnusszal fejezték be.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfővárosi közigazgatási épületekben (iskolákban, kórházakban, árvaházakban, szeretetotthonokban, bérházakban, népjóléti és szociális intézményekben, stb.) szükségessé váló **cserépkályhajavitási és karbantartási** munkákra.

A munka megosztva fog vállalatba adatni, oly módon, hogy egy-egy munkarész értéke 15.000 pengőn alul marad: emiatt mellőzve kézműiparosoknak (kisiparosoknak) bánatpénzt letenniök nem kell. Más (nem kisiparos) ajánlattevők 150 pengő, azaz Egyszázötven pengő bánatpénzt tartoznak letétbe helyezni. Egyébként a bánatpénz tekintetében a fennebb említett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai ivenként 0.50 pengőért kaphatók 1933. évi március hó 11-től kezdve naponta d. e. 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály IV., Központi városháza, III. em. 342. sz. szobájában.

A rajzok, tervek és minták megtekinthetők és a szükséges felvilágositás megszerezhető az előadónál, a Központi városháza, III. em. 336. ajtó alatti hivatalos helyiségben.

Az ajánlatok **1933. évi április hó 10-én (hétfőn)** d. e. ½11 óráig a polgármesteri XIII. (magasépitési ügyosztály III. em. 350. sz. szobájában adandók be. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanazon ügyosztály üléstermében (III. em. 354. sz.) 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi március hó 7-én.

A polgármester megbizásából:

Wossala, s. k.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a X. ker., Külső Jászberényi-ut 42.528/4. hrsz. alatt létesitendő Városszéli telepen szükséges **120 darab egysütős csikótüzhely** szállitási munkákra.

A bánatpénz tekintetében a fennebb emlitett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai ivenként 0.50 pengőért kaphatók 1933. évi március hó 10-től kezdve naponta d. e. 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály IV., Központi városháza, III. em. 342. sz. szobájában.

A rajzok, tervek és minták megtekinthetők és a szükséges felvilágositás megszerezhető Novák András mérnök előadónál, a Központi városháza, III. 337. ajtó alatti hivatalos helyiségben.

Az ajánlatok **1933. évi március hó 24-én (pénteken)** d. e. ½11 óráig a polgármesteri XIII. (magasépitési ügyosztály III. em. 350. sz. szobájában adandók be. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanazon ügyosztály üléstermében (III. em. 354. sz.) 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi március hó 6-án.

A polgármester megbizásából:

Wossala, s. k.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a X. ker., Külső Jászberényi-ut 42.528/4. hrsz. alatt létesitendő Városszéli telepen szükséges **120 darab kétaknás, hazai barnaszén tüzelésre alkalmas, 100 m³ fütőképességü folytonégő kályha** szállitási munkákra.

A bánatpénz tekintetében a fennebb emlitett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai ivenként 0.50 pengőért kaphatók 1933. évi március hó 10-től kezdve naponta d. e. 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály IV., Központi városháza, III. em. 342. sz. szobájában.

A rajzok, tervek és minták megtekinthetők és a szükséges felvilágositás megszerezhető Novák András mérnök előadónál, a Központi városháza, III. 337. ajtó alatti hivatalos helyiségben.

Az ajánlatok **1933. évi március hó 24-én (pénteken)** d. e. ½11 óráig a polgármesteri XIII. (magasépitési ügyosztály III. em. 350. sz. szobájában adandók be. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanazon ügyosztály üléstermében (III. em. 354. sz.) 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi március hó 6-án.

A polgármester megbizásából:

Wossala, s. k.

Igyunk „Harmat"-vizet!

Megrendelhető Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél (I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

BUKOVA LAJOS
ÉPÜLETÜVEGES ÉS KÉPKERETEZŐ
Budapest, IX., Lónyay-utca 48.
TELEFON: AUT. 870-96

GAZDASÁGI ÉLET

Sportpalota és Vásár

Hogyan lehet megoldani a Nemzetközi Vásár terület-problémáját?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Azon a területen, ahol ma az Iparcsarnok áll, volt az első országos kiállitás 1885-ben. Az Iparcsarnok a Fővárosi Muzeum és a Gerbeaud pavillon ebből a korból származnak. Ennek az első kiállitásnak a főkapuja ugyanott állott, ahol a *mostani Nemzetközi Vásár főkapuja áll.* Az akkori kiállitás előkészületeivel kapcsolatban a főkapu és az Iparcsarnok főhomlokzata előtti területen volt erdősürüségü park fáit kiirtották, melyet nagy zugolódás követett, azonban a kedélyek hamar megnyugodtak, mikor a közönség látta, hogy egy gyönyörü ötemeletes ház nagyságu fákkal körülövezett terület jött létre, melyet „Corsó"-nak neveztek el. Az 1896. évi Millenáris kiállitás alkalmával az Iparcsarnok már tizenegy éves épület volt és tatarozásra szorult. A nagy magyar kiállitásoknak tehát ez a terület az ősi otthona először a fentemlitett történeti jogon, másodszor abbeli alkalmasságánál fogva, hogy a nagy kiállitások után egyes kiállitási épületek itt maradtak, melyek a későbbi kiállitások céljaira is igénybevehetők voltak.

Azonban *városrendészeti szempontból* továbbá forgalmi és parkirozási okokból is az illetékesek amellett foglaltak állást, hogy ezt a területet nem tartják meg a jövő kiállitási területnek, hanem más helyet jelölnek ki e célra. Igy történt, hogy a Lágymányoson egy körülbelül 40 holdnyi területet, melyet a Duna, a dohánygyár, a Boráros-téri hid és a vasuti töltés határolnak, *a jövő állandó kiállitási területe* részére kisajátitottak. A mindinkább rosszabbodó gazdasági viszonyok, mind sok más nagyobb koncepcióju tervet, ugy ennek az elgondolásnak a kivitelét is megállitották s ma a kisajátitott területen zöldségtermelés folyik.

Pedig volna egy mód, mely mellett az állandó kiállitási terület ügye kevés költséggel gazdaságosan, sőt lucrative megoldható volna és pedig egy másik sürgető problémával: a fedett sportpalota vagy sportcsarnok felépitésével kapcsolatosan.

A fedett sportcsarnokra csak télen van szükség, a kiállitási csarnokra csak nyáron. Tehát a fenti területen felépitendő sportcsarnok volna egyuttal az első kiállitási épület, mint azt a külföldi (drezdai) példából látjuk. S ha már az első épület meg van, akkor successive át lehetne vinni az egész iparcsarnokot, minek technikai akadálya nincs, lévén vasszerkezet.

S igy akkor a nemzetközi vásár azt az évi 80.000 pengőt, amit vásári épületek felépitésére s lebontására költött eddig, az állandó kiállitás és vásárterület *értékes fennmaradó* investicióira fordithatja. Ez az évi 80.000 pengő körülbelül 800.000 pengő tőkének felel meg és a sportpalota meg az állandó kiállitási terület felépitési problémájának egybekapcsolt megoldásánál *döntő fontossággal bir.*

Változások a BSzKRt személyi és ügybeosztásában. A *BSzKRt igazgatósága közli:* A *Budapesti Helyiérdekü Vasutak* átvételére vonatkozó tranzakcióval kapcsolatban a szerződés aláiratván, addig, amig a HÉV-et a főváros a kormányhatósági jóváhagyás után át nem veszi, a BSzKRt igazgatósága a HÉV ügyeinek közvetlen irányitásával és az átszervezés előkészitésével *Márkus* Jenő dr. miniszteri tanácsost, a BSzKRt helyettes vezérigazgatóját bizta meg, akinek ügykörét megbizatása időtartamára az igazgatóság *Perczel* György dr. igazgatóval töltötte be. Az általános igazgatási főosztály ügykörének ellátásával, eddigi ügykörük megtartásával, *Sztankovich* Szilárd és *Lengyel* Endre igazgatók bizatták meg. Értesülésünk szerint a BSzKRt elnöki osztályának tényleges vezetését *Kőhalmy* József dr. vezértitkár fogja ellátni, aki emellett régi ügykörének vezetését is megtartja.

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Központ: WOLFFERNŐ. Telefon: Aut. 5-80-48

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltlutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

Hátizsák, sátor és ponyva, pokróc, kötél és zsineget vehet olcsón
Telefon: 41—5—07
94 éves cég
NEDELKÓ SÁNDOR
cégnél, Budapest, VII., Károly király-ut 15

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-ÚT 88
DÉLI MENÜ P **1.40**

IDEÁLIS OTTHONA BETEGNEK ÉS ÜDÜLŐNEK a
Dr. Pajor Szanatórium és Vizgyógyintézet
Budapest, VIII., Vas-utca 17. szám
Bel-, ideg-, asztma-, szivbetegek stb. felvétele
SEBÉSZET, SZÜLÉSZET, ORTOPÉDIA, ZANDER
Rádiumkezelés, bélfürdők (Darmbad)

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a IX. ker., Gyáli-ut 5—7. szám alatti Szent László közkórház XV. számu pavillonjában **szükséges kőmüves** munkákra.

A bánatpénz tekintetében a fennebb emlitett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai ivenként 0.50 pengőért kaphatók 1933. évi március hó 11-től kezdve naponta d. e. 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály IV., Központi városháza, III. em. 342. sz. szobájában.

A rajzok, tervek és minták megtekinthetők és a szükséges felvilágositás megszerezhető Neumayer József előadónál, a Központi városháza, III. em. 309. ajtó alatti hivatalos helyiségben.

Az ajánlatok **1933. évi március hó 30-án (csütörtökön)** d. e. ½11 óráig a polgármesteri XIII. (magasépitési ügyosztály III. em. 350. sz. szobájában adandók be. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanazon ügyosztály üléstermében (III. em. 354. sz.) 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi március hó 6-án.

A polgármester megbizásából:

Wossala, s. k.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest székesfőváros polgármestere — utalással a „Fővárosi Közlöny" „Hivatalos Hirdetések" cimü rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre — nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet a székesfőváros gyermekfelruházása, csecsemőkelengye ellátása stb. részére szükséges különféle textilanyagok, gümipelenka és lábbeli szállitására.

A beszerzendő mennyiség hozzávetőlegesen a következő:

1.	Molino 80 cm.-es	16000 m.
2.	Nyomott barchend	3000 „
3.	Télikabát szövet	600 „
4.	Télikabát bélés, cloth	500 „
5.	Ujjabélés	250 „
6.	Vatelin	70 kg.
7.	Strux flunadrághoz	400 m.
8.	Fiuruha szövet	400 „
9.	Gyermekszvetter 6—16 éves	2000 drb.
10.	Harisnya gyermekek részére	4000 pár
11.	Bőrcipő box 22—44. számig	4000 „
12.	Pólyahuzatvászon	850 m.
13.	Pelenkavászon	10000 „
14.	Csecsemőing vászon	3700 „
15.	Dupla flanellanyag	3000 „
16.	Teniszflanell ruhára	2200 „
17.	Flanelltakaró	1100 drb.
18.	Molino 70 cm-es	5100 m.
19.	Molino 80 cm-es	2800 „
20.	Molino 70 cm-es	3250 m.
21.	Kötött rékli	3700 drb.
22.	Gumipelenka	3900 „
23.	Törülköző vászon	120 m.
24.	Edénytörlő ruha	120 drb.
25.	Mosogató ruha	120 „
26.	Karton	500 m.
27.	Fehér köpper	500 „
28.	Grenadin (függönyre)	600 „
29.	Ágyteritő, piké (csecsemőnek)	360 drb.
30.	Párnahuzat vászon	700 m.
31.	Fürdőlepedő, tetra	60 drb.
32.	Fürdőlepedő, tetra	60 „
33.	Lepedővászon	60 m.
34.	Tetra pelenka	1000 drb.
35.	Angin	100 m.
36.	Toll	60 kg.
37.	Gumipelenka	380 drb.
38.	Gumirozott vászonelőke	260 „
39.	Gumirozott vászonlepedő	390 „
40.	Gumirozott vászonnadrág	760 „

Az ajánlatot a székesfőváros által rendelkezésre bocsájtott ürlapon, lezárt és lepecsételt „Ajánlat a Székesfőváros Gyermekfelruházása és Csecsemőkelengye ellátása stb. részére beszerzendő textil és egyéb cikkek szállitása tárgyában" jelzéssel ellátott boritékban folyó évi **április hó 24-ik napján, hétfőn délelőtt 10 óráig** kell a székesfővárosi Háziipari Foglalkoztatónál (VIII., Dologház-utca 3. szám) benyujtani.

Az ajánlati ürlapok a „Részletes Ajánlati és Szállitási" feltételek ugyanitt dijmentesen kaphatók hétköznap délelőtt 9—1 óra között.

Az ajánlatok a Háziipari Foglalkoztatóban, ugyanazon a napon délelőtt 11 órakor nyilvánosan bontatnak fel, amikor is az ajánlattevő vagy megbizottai megjelenhetnek.

Budapest, 1933 március hó 14-én.

A székesfőváros polgármestere.

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8—10.
TELEFON: 80—5—03.

ÁMON ANTAL ÉS FIAI
út-, csatorna- és betonépitési vállalat
VIII., Futó-utca 10 Telefon: 30-3-85

HALMOS ISTVÁN és FIA
kövezőmesterek, utépitő vállalkozók
X., Halom-utca 25.
Telefon: 33-9-52.

Hajnal Imre
okl. mérnök kövezőmester
IX., Üllői-ut 55.
Telefon: 38-6-93.

Neumann Ferenc
okl. mérnök kövezőmester
VII., Egressy-ut 34
Telefon: 96-6-40

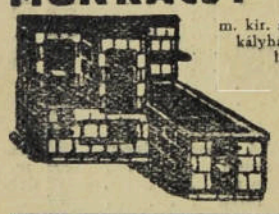
Obendorfer József
kövezőmester
VIII., Ludoviceum-u. 18
Telefon: 38-4-65

Obendorfer Károly és Rudolf
okl. mérnök, kövezőmesterek
I., Horthy Miklós-ut 29
Telefon: 69-2-99

Reinisch és Wohl
okl. mérnökök kövezőmester, épitési vállalkozók
VII., Ajtósi Dürer sor 7
Telefon: 38-0-62

Schaffer Antal
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Darányi Ignác-utca 21
Telefon: 52-2-91

Schaffer György
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Felvinci-u. 17
Telefon: 52-3-64

MUNKÁCSY GYULA
m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár

Budapest, VII., Rózsa-utca 39.
Mintaraktár: VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80, 35-9-16.

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

KOHN GYULA
KEFE- ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

vállalkozás

Huszmillió pengős beruházási programot készitett a Beszkárt

Kicserélik a mótorokat, modernizálják a földalattit is — Lényegesen növelik a villamoskocsik sebességét — A modernizálások következtében évente két millió pengőt lehet megtakaritani

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Régi panasz, — különösen a külföldet járt budapestiek részéről — hogy a villamosok lassan járnak. A sineknek sok utvonalon történt középrehelyezése némi javulást jelentett ezen a téren, komoly eredményt azonban csak a kocsik teljes modernizálása jelentene. Gondol erre a Beszkárt vezetősége is és a problémát *a közeli jövőben már megvitatás tárgyává is teszi végrehajtóbizottságában és igazgatóságában. Tóbiás* Károly igazgató nagyszabásu és érdekes terveket készitet erre vonatkozóan.

A tervezet hangsulyozza, hogy az egyre fokozódó forgalmi igények és az autóbusz által támasztott verseny parancsolóan követeli a járművek forgalmi képességének fokozását. Ma az a helyzet, hogy *a villamoskocsik átlagos sebessége alig haladja meg az óránkénti 14 kilométert.* Ezzel szemben *Berlinben* a villamosok átlagos sebessége óránként 15.4 kilométer, *Hamburgban* 14.88 kilométer, *Münchenben* 16.2 kilométer, *Drezdában* 16.7 kilométer.

A belső vonalakon különösen lassan járnak a kocsik

és a számitások szerint a város belterületén a legkisebb forgalmi sebesség 11.5 kilométer. Ennek az az oka, hogy a belső vonalakat a Kertész uccai alállomás táplálja árammal, mégpedig csak 480 Volt névleges feszültséggel, mig a többi alállomás névleges feszültsége 560—570 Volt. Vagyis *ép ott van alacsony üzemfeszültség, ahol az utazási sebesség szempontjából magasnak kellene lenni.*

Két feladatot kell tehát megoldani a Beszkártnak, ha a kocsik sebességét fokozni akarja: emelni kell a Kertész-uccai alállomás feszültségét és erősebb mótorokat kell a kocsikba szerelnie. Az elgondolás az, hogy mintegy

16 kilométeres óránkénti sebességre kell fokozni a teljesitőképességet,

ami 13 százalékos sebességnövekedést jelentene.

A rendes villamosok modernizálásán kivül

a földalatti modernizálására is gondolnak.

A tavaly bevezetett szakaszjegyrendszer örvendetes eredményei kivánatossá tették, hogy a földalatti vasut teljesitőképességeit emeljék. A földalatti modernizálását már több mint egy évvel ezelőtt elhatározták, a tervek végrehajtását azonban a vasut anyagi helyzetére való tekintettel *elhalasztották.* Most talán, a Beszkár kocsiparkjának teljes modernizálásával egyidejüen, erre is rákerül a sor.

Már a számitásokat is elvégezték arravonatkozóan, hogy a nagyszabásu reformtervek végrehajtása mibe kerülne. 857 régi mótoroskocsi 1616 mótorját kell kicserélni. Százat már kicseréltek,

cserére vár tehát 1516 motor.

Ez 11,500.000 pengőbe kerülne. Mind a 857 régi mótoroskocsira *mágneses sinféket* kell szerelni. Erre azért van szükség, mert a kocsik sebessége nagyobb lévén,

erősebb, gyorsabb fékezés is kell.

A sinfékek 2,850.000 pengőbe fognak kerülni. *A kontrollereket részben meg kell ujitani, részben át kell alakitani,* ami 1,850.000 pengő kiadást jelent. A kocsik kábeljeinek, szerelvényeinek kijavitása 1,100.000 pengő költséget, a kocsik mechanikai részén végzendő ujitások és átalakitások 1,300.000 pengő költséget jelentenek. Az uj járműveknél is sinféket szerelnek fel, ami 150.000 pengőbe fog kerülni. A Kertész-uccai alállomás üzemfeszültségét 480 Voltról 550—600 Voltra emelik. Emiatt uj gépi berendezések, átalakitások szükségesek. Ezek költsége 575.000 pengő. A földalatti üzemfeszültségét is fel kell emelni 350 Voltról 550 Voltra, ezenkivül minden egyes kocsi mótorját ki kell cserélni, meg kell javitani az alvázakat és villamos berendezést.

A földalatti modernizálása 675.000 pengőbe fog kerülni.

Végeredményében

hat év alatt hajtanák végre,

A nagyszabásu beruházási programot

a villamoskocsik teljes modernizálása kerek 20,000.000 pengő kiadást jelent a Beszkárt számára.

úgy, hogy már *az első évben sor kerülne a Kertész-uccai állomás átalakitására, valamint 200—250 uj mótor felszerelésére.*

Tóbiás Károly igazgató jövedelmezőségi számitásokat is végzett. A sebességnövekedés következtében — ha az évi teljesitmény a mai maradna, tehát 75 millió kocsikilométer — évente 600.000 pengőt takaritana meg a Beszkárt. A mostani régi mótorok gondozására és karbantartása évente 900.000 pengőbe kerül, a mótorok kicserélése esetén pedig ennek az összegnek kétharmadrésze, azaz 600.000 pengő, megtakaritható lesz. Számitani kell arra is, hogy ha a sebességet a modernizálások folytán csak tiz százalékkal növelik, akkor is

legalább két százalékkal fognak emelkedni a személyszállitási bevételek.

Ebből kifolyólag évente 800.000 pengő bevételtöbbletre lehet számitani. Végeredményében tehát

a megtakaritások és többletbevételek minimális összege évi két millió pengő,

a befektetett tőke 10 százaléka. A 20 milliós összköltségből 8 millió pengő lenne a tényleges beruházás. *12 millió pedig az ujitás, amit az ujitási alapból teremtenének elő.* Ezt a 12 millió pengőt a 8 millió pengő kamat és tőketörlesztő-szolgálatának lerovása után évente fennmaradó összegből fizetnék vissza az ujitási alapnak.

Uj kiirások:

Sapkák, ágyfelszerelési, bőripari és tűzoltói felszerelési cikkek, továbbá **esőköpeny, paszomány, rosetta, nyakszegély, kesatyük** stb. elkészitésére és szállitására. Határidő: 1933 március hó 20, (hétfő) d. e. 11 ó.

700.000 m² makadámut területének portalanitására. Határidő: 1933 március 21, (kedden) d. e. ½11 ó.

120 drb. folytonégőkályha szállitására Határidő: 1933 március hó 24, d. e. ½11 ó.

120 drb. egysütős csikótüzhely szállitására a Városszéli telep részére. Határidő: 1933 március hó 24 (péntek) d. e. ½11 ó.

Kőmüvesmunkákra a Szent László-kórház XV. számu pavillonjába. Határidő: 1933 március hó 30 (csütörtök) d. e. ½11 ó.

Vaskályhajavitási és karbantartási munkákra. Határidő: 1933 április hó 1, (szombat) d. e. ½11 ó.

Cserépkályhajavitási és karbantartási munkákra. Határidő: 1933 április hó 10 (hétfő) d. e. ½11 ó.

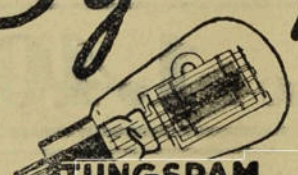
Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Zománctáblák a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

IV., Kossuth Lajos-u. 6.
Egyenruhák és polgári öltönyök
NAGY KÁLMÁN
Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszereltetnek
Nagy választék angolszövetekben.

APP 495 Symphonic

TUNGSRAM SYMPHONIC APP 495
RÁDIÓ-VARÁZSCSÖVET használjon végerősitőnek!
Ez a cső a hangskála összes hangjait tökéletes egyenletességgel erősiti meg és eltünteti a zavart, megszünteti a torzitást.
TUNGSRAM
Kérjen ismertetőt kereskedőjétől vagy a gyártól:
EGYESÜLT IZZÓLÁMPA ÉS VILLAMOSSÁGI R. T., UJPEST 4.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Épitőipar részvénytársaság
Budapest, VIII., Baross-utca 15. szám
Aszfaltgyár és anyagtelep
IX., Gubacsi-út 37. szám
Telefon: 41-1-49.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 12. szám **Budapest, 1933 március 25**

UJ BUDAPEST

KÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: Aut. 828-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest VIII., Revitzky-u.1.

A legnagyobb per

A képviselőház szerdai ülésén Peyer Károly interpellációja kapcsán szóbakerült a lakásépitési akció. A szociáldemokrata képviselő uj épitkezéseket, uj munkaalkalmakat követelt: talán átmenetileg sok a felmondás alatt levő lakás szerinte, de végeredményben mégis kevés és a bér kétszerese a békebeli bérnek. A miniszterelnök személyesen válaszolt az interpellációra, kijelentette, hogy a főváros jelentéséből is tudomása van a kormánynak, hogy Budapesten igen sok az üres lakás. Ez kényszeritette a pénzügyi kormányt annak megfontolására, hogy helyes-e a további lakásépités. A kormány állandóan foglalkozik a problémával és amint állásfoglalása megtörtént, érdemben fog a miniszterelnök nyilatkozni.

A nagy per tehát, amely a lakók és a háztulajdonosok között folyik, Budapestet illetően a közeljövőben el fog dőlni. Kérdés, összeszedték-e a szükséges adatokat, bizonyitékokat és iratokat, hogy az itélet bölcsen dönthesse el, melyik félnek és milyen mértékig van igaza. Mert hogy teljesen igaza sem a lakóknak, sem a háztulajdonosoknak nincs, az olyan igaz, mint ahogy a legrégibb szumir ásatásokból fennmaradt ékirásos téglák és az egyiptomi hieroglifek is rengeteket mesélnek a háztulajdonosok és a bérlők között már ezredévekkel ezelőtt fennállott ellentétekről.

A főváros feiratát a kormányhoz a lakásépitések megindítása ügyében nem eléggé komolynak és átgondoltnak és tulzottan sablonszerünek találjuk. Amit a legnagyobb bajnak tartunk: a nagy perben sok a nyitva hagyott ajtó, amelyre elfelejtették rávilágitani a statisztika reflektorát. Igy fogalmunk nincsen a jelenlegi berlini, párizsi vagy londoni lakásstatisztikáról, hiányzik annak megállapitása, hogy a lakbér mai összegében a bérlő keresetének hányadrészét teszi, nem tudjuk, a háboru óta mekkora tőkét fektettek magánosok uj épitkezésekbe, mekkorát a háziurak adóba beleszámitható és bele nem számitható renoválásokba, mennyi az uj városrészek közmunka-épitkezésének költsége a főváros kiadási könyveiben. A sok elvont értékü statisztikai kiadvány helyett most volna a legfőbb ideje a lakásproblémát minden oldalról megvilágitó könyvnek!

Az igazság, mint mindenütt, most is valahol a középen van. Kétségtelen, hogy a nagyvárosok struktúrája megváltozott, a világvárosok külterjesen fejlődnek, napfény és levegő jelszavai az uj városhygiénének. Természetes tehát mindenütt egyes régi városrészek elnéptelenedése, amin a régi bérkaszárnyák semmifajta modernizálása sem fog segiteni. Viszont azonban a külterjes fejlődés — legalább Budapesten — a közmunka-követelmények kielégitését illetően annyira elviselhetetlen terheket ró a közre, hogy a külterjes fejlődés tultengését meg kell akadályozni. Olyképen azonban, hogy a magántulajdon szentségét propagáló családiházépitkezés nagy sérelmet mégse szenvedjen. Azt tartanók helyesnek, ha a polgármester az összes érdekelt tényezők bevonásával ankétot tartana ebben az ügyben, amelyen háziurak és lakók, szocialisták és kapitalisták, egyképen elmondhatnák véleményüket.

Az Uj Budapest közmunka-ankétje

Petrovácz Gyula: Az egyetlen pillanatnyi reménység az Ipari Munkaszervező Intézet — A tranzferpénzek felhasználása, a magánépitkezések számának katasztrófális lecsökkenése, a városszéli telepités deformálódása és a többi megoldhatatlannak tetsző, sulyos probléma

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Mivel a gazdasági élet vérkeringésének a felfrissitése csak uj munkaalkalmak teremtése révén képzelhető el és ebben a tekintetben a *fővárosnak kell vezető szerepet játszania*, az *Uj Budapest tavaszi közmunka-ankétet rendez*, amelynek során *Borvendég* Ferenc alpolgármester, Budapest székesfőváros legilletékesebb adminisztrativ tényezője mellett, elsőnek a *Keresztény Községi Párt közgazdasági és épitkezési szakértőjét*, *Petrovácz* Gyula országgyülési képviselőt és tanácstagot szólaltatja meg. Azt a kérdést vetettük fel, hogy *milyen közmunka-lehetőségeket lát fővárosi vonatkozásban és milyen reményeket füz a különböző fővárosi közmunka-tervek megvalósitásához.*

Petrovácz Gyula

a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— A főváros vezetősége *háromféle formában* igyekszik uj munkaalkalmakat teremteni:

költségvetésbe felvett összegekkel, transzferpénzek felhasználásával és az ipari munkaszervező intézményben való részvétellel.

El lehet mondani, hogy a *főváros vezetősége minden olyan módot megkisérel, amellyel polgárai számára uj munkaalkalmakat teremthet.* Sajnos ezt a jószándékát *nem támogatják a külső körülmények.*

A költségvetésben szereplő közmunka-tervek megvalósitásának legfőbb akadálya az, hogy a közadók és az üzemi bevételek katasztrófálisan zuhannak lefelé a mult esztendőhöz viszonyitva is.

Miután pedig ezeket a munkákat *csak a bevételek arányában lehet megindítani*, a munkálatok megkezdése *még hosszu ideig fog késni* és pedig mindaddig, amig az előirányozott bevételek legalább a minimálisan remélt mértékben be nem folynak.

A főváros vezetősége az üzemek megerősitésére szánta azt a tizenegy millió pengőt, amit a transzferalapba fizetett be. Ennek az összegnek a felhasználása azonban a hitelezők beleegyezésétől függ.

Nincs kétség afelől, hogy *a főváros hitelezői a maguk részéről hozzájárulnak e kérés teljesitéséhez*, annál is inkább, mert a főváros kölcsöneinek a biztositékául *éppen azok az üzemek szolgálnak, amelyeknek a megerősitését célozzák a tervezett beruházások.*

Ennek a tranzakeiónak a lebonyolitására azonban a mai nyugtalan külpolitikai helyzet egyáltalán nem alkalmas. Egészen bizonyosan meg fog majd érkezni a külföldi hitelezők beleegyezése, de egyelőre még várnunk kell.

A főváros kiküldöttjei, akik *Berlinben* ezekről a kérdésekről tárgyalásokat folytattak, tele vannak a *legjobb reménységekkel*, de ők is pesszimisztikusan itélik meg az időpontot.

— Az Ipari Munkaszervező Intézetben való részvételünk biztositja a főváros részére mintegy *hatmillió pengőnek az igénybevételét*, aminek legnagyobb részét a *tabáni közmüvek megépitésére és egy-két nagyüzemben a legsürgősebb produktiv beruházások eszközlésére kell felhasználni.*

A közmunka-fronton ez az egyetlen pillanatnyi reménység.

A Tabán-probléma megoldásánál van az egyetlen lehetőség arra, hogy még a *tavaszi napokban megindúljon a munka.* Ehhez azonban az szükséges, hogy *a Tabán uj szabályozási tervei gyorsan elkészüljenek és azokat ugy a főváros tanácsa, mint a Közmunkák Tanácsa és a közgyülés is, a legrövidebb idő alatt letárgyalja és elfogadja.*

— Ami a magánépitési tevékenységet illeti, ezen a vonalon minden zátonyra futott.

A tőkehiány, az uj adórendeletek kedvezőtlen hatása és a lakbérek csökkenése, amely a háztulajdon rentabilitását illuzóriussá teszi, annyira sulyosbitotta az épitkezési fronton a helyzetet, hogy az érdekeltségek sulyos katasztrófa bekövetkezésétől tartanak.

Az épittetők *már az adómentességi igéretekben sem biznak*, mert napról-napra azt látják, hogy

rendeleti uton minden eddig szilárdnak hitt bázis máról-holnapra felboritható.

Az elmult években a tisztviselők *családiházak épitésére* vállalkoztak, most azonban a lecsökkentett fizetések és a havonta kiutalt lakbérek *lehetetlenné tesznek minden olyan vállalkozást, amelynek törlesztési bázisa a teljes összegben és egész bizonyosan megkapott negyedévi lakbér volt.*

Az épitési kérvények száma megdöbbentő mértékben csökkent az utóbbi hónapokban.

Tavaly januárban még *101 épitési kérvény* futott be a városházára, az idén mindössze 37. Ezekben a kérvényekben sem szerepel egyetlen nagyobb épitkezés sem. A kérvények legnagyobbrésze *családiház épitésére* vonatkozik. *A tavaly ugyanebben az időszakban épitett egyemeletes házaknak csak a fele, kétemeleteseknek csak egynegyedrésze, a három- és ötemeleteseknek csak egyötödrésze épül meg az idén.* Az emeletráépitési rendszer csaknem teljesen *megszünt*, holott tavaly még *jelentős számu munkaalkalmat nyujtott.* Ezek az adatok mind azt bizonyitják, hogy katasztrófától kell tartani.

— Sajnálattal kell megállapitanom, hogy

a városszéli telepitési munkálatokra kiirt pályázat eredménye kedvezőtlen.

Az engedélyezett keretben *hatvan házat akartunk épiteni*, a versenytárgyalás kedvezőtlen eredménye következtében csak 54 ház épülhet fel. A benyujtott ajánlatok épületenként átlagban 6000—6500 pengő között mozognak — anélkül, hogy ebben az összegben a kályha, a tüzhely, a villanyvilágitási berendezés, a bádogosmunka és a redőnyök költségei bennfoglaltatnának. Ezek házanként még legalább 500 pengő külön költséget jelentenek. Külön meglepetést okozott, hogy az a felszólitásunk, amelyet *a pályázókhoz intéztünk a legolcsóbb ajánlattevők egységárainak az alapulvételére, szintén eredménytelen maradt.* Mindössze 27 pályázó nyilatkozott ilyen értelemben. Előállott tehát az a helyzet, hogy az épitési szakbizottságnak azt az eredeti álláspontját, amely szerint *minden épületet külön-külön más és más vállalkozónak kell munkába adni, meg kellett változtatni.* Hiába határoztunk ilyen értelemben az egyik ülésen, *a másik ülésen módositani kellett elhatározásunkat és most azt javasoljuk a polgármesternek, hogy a pályázóknak két-két épületet adjon ki és csak két szövetkezet-pályázó kaphat öt-öt épületet.* Ezek öt részre osztják a kapott munkát. De még ebben a felosztásban is mellőzni kellett a *12 tervezett tipusból a két legdrágábbat*, mert ezeknek a bekapcsolásával az előirányzatot nem tarthattuk volna be és mellőzni kellett azt az elvet is, hogy minden tipusból öt épületet készitsünk, ami a telep külső képének a változatosságát volt hivatva biztositani. Ehelyett a drágább tipusból 4—4, az olcsóbbakból pedig 8—8 épületet létesitünk, mert a telepet a rendelkezésre álló fedezetből csak igy tudjuk egyáltalán megépiteni.

A pályázat végeredménye tehát rendkivül kedvezőtlennek mondható, mert kénytelenek voltunk a városszéli telep külső művészi képét teljesen lefaragni és leegyszerüsiteni, kénytelenek voltunk továbbá az előirányzott költségeket részben felemelni és mégis, a tervezett épületek számát hattal leszállitani.

Kényszerhelyzetben voltunk, ami mindenesetre sajnálatos, ugy a városszéli telep *esztétikai képe, mint a főváros pénzügyi helyzete* szempontjából.

„CLARIDGE“
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Étterem - Söröző - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

IV., Kossuth Lajos-u. 6.
Egyenruhák és polgári öltönyök
NAGY KÁLMÁN
Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszereltetnek
Nagy választék angolszövetekben.

Igyunk „Harmat“-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
Kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

BUKOVA LAJOS
ÉPÜLETÜVEGES ÉS KÉPKERETEZO
Budapest, IX., Lónyay-utca 48.
TELEFON: AUT. 870-26

Kiken hajtják be irgalmatlanul a déli kerületi petició költségeit?

Verebély Jenőnek és a választási bizottságnak teljes elégtételt adott a közigazgatási bíróság itélete

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A közigazgatási bíróság az elmult héten hozta meg döntését a déli kerületi képviselőválasztás megsemmisitése iránt benyujtott peticiók tárgyában. Két esztendei roppant *sajnálatos és kellemetlen* küzdelem után hozta meg itéletét a közigazgatási bíróság, amely elégtételt szolgáltatott a déli kerület *sokat támadott választási bizottságának*. A déli kerület választási bizottságát, amely a Keresztény Községi Párthoz tartozó *Verebély* Jenő elnöklete alatt működött, ugy állitották be, mint amely *önkényesen zárt volna ki a mandátumokért való versenyfutásból egy keresztény pártot. Verebély* Jenő egyénisége biztositék volt arra, hogy *igaztalanul a választási bizottság semmi körülmények között sem itélkezhetett.*

A közigazgatási bíróság itélete *Verebély Jenőt és a választási bizottság eljárását teljes mértékben igazolta.* A kihallgatott 451 tanuból csak 47 jelentette ki eskü alatt a bíróság előtt, hogy *az aláirás tőle származik.* A többi pedig *kereken tagadta*, hogy az ajánlási ivet aláirta volna. Már e tanukihallgatásokból is megállapitható, hogy *itt a hamis aláirásoknak olyan özönével állott szemben a választási bizottság, amely egyenesen megdöbbentő.* A bíróságnak két esztendőre vol szüksége ahhoz, hogy *az aláirásoknak ezt a hamisitását megbélyegezze*, a választási elnöknek viszont mindössze *24 órája volt arra, hogy az aláirásokat átvizsgálhassa.* Amikor az elutasitott Keresztény Ellenzéki Pártot *aláirások pótlására kényszeritették*, a bekivánt 1100 aláirás helyett több, mint 4000 aláirást nyujtott be, ami azt jelenti, hogy *a letarolt választói mezőn 24 óra alatt olyan eredményt produkált, amire egyetlen teljes felkészültséggel rendelkező szervezett párt sem képes.*

Meg kell azonban állapitani, hogy *ezzel az itélettel még nem fejeződött be a petició sorsa.* A birósági itéletnek ugyanis két kellemetlen következménye van. Az egyik az a *bünvádi feljelentés*, amit a közigazgatási bíróság a büntető törvényszéknél tett hamis aláirások, hamisitott közjegyzői nyilatkozatok és egyéb szabálytalanságok miatt, amit a peticionálók követtek el és amelyek a birói eljárás során derültek ki. Egy egész sereg keresztény polgár *gyanuba esett* a bíróság előtt, amit mindenesetre legnagyobb sajnálattal kell tudomásul venni.

A másik következmény *anyagi természetü.* A bíróság 32 ezer pengő perköltséget itélt meg és ezt az összeget *azokon fogják behajtani, akik a peticiót jóhiszemüleg aláirták. Az aláirók egyetemlegesen felelősek, amennyiben az ügyvédeknek joguk van egyenként és egyetemlegesen végrehajtani a peticionálókon a bíróilag megitélt költségeket.*

A főváros keresztény választóinak *le kell vonniok a közigazgatási bíróság itéletéből azt a tanulságot*, hogy a jövőben nagyobb óvatosságot kell tanusitaniok *peticiók aláirásánál és alaposan meg kell fontolniok, hogy igazságos ügy szolgálatába állanak-e.* A legtöbb aláiró teljes jóhiszemüséggel járt el és abban a meggyőződésben irta alá a peticiót, hogy éles sérelem esett egy párton. Akik közelről ismerték a választás körül lezajlott eseményeket, azok előre tudták és megjósolták, hogy *ezek a jóhiszemü emberek*, akiket igaztalan ügy szolgálatába állitottak, *keservesen fognak csalódni.*

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA BANKHÁZ R.-T.
Budapest, IV., Szervita-tér 3,
a m. kir. osztálysorsjáték főárusitói
Kisérelje meg szerencséjét és vásároljon osztálysorsjegyet TÖRÖKNÉL.
Elérhető legnagyobb nyeremény
500.000 pengő
Nyereményhuzás
április hó 7-én és 10-én
Az I. oszt. sorsjegyárak:
Egész sorsjegy P 24.– | Fél sorsjegy P 12.– | Negyed sorsjegy P 6.–

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 48-1-32.

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltlutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója

Városházi notesz

A TÉLBEFORDULÓ TAVASZ már ott csillogtatja napsugarait a városház udvarán rügyező orgonabokrokon, de a hivatali szobákban még — törvényes fütési idő lévén — változatlan energiával és ami fő — *kalóriával* fütteti az öblös cserépkályhákat *Veronács Gyula*, a kitünő gondnok. A boltives folyosókon hoch-saison: ugy a temperaturát, mint az ügyes-bajos dolgaikkal a polgármesteri hivatal vagy az egyes ügyosztályokat felkereső felek számát illetően. Tizenkettő körül, amikor legnagyobb a forgalom, alig lehet mozogni a polgármesteri hivatal előtt a sok tudakozó féltől, fogadásra váró küldöttségtől.

Az uj városházán, a főpolgármesteri rezidenciában és annak környékén ellenben minden csendes. Közgyülés ezen a héten sem volt, sem rendes, sem rendkivüli, a törvényhatósági tanács csütörtöki ülésének tárgysorozatán is alig néhány elintézni való ügy lézengett.

*

A HÉT EGYETLEN SZENZÁCIÓJA a törvényhatósági tanács csütörtöki ülése volt, de ez sem tartott soká, félegy tájban már elvonultak a mélyen tisztelt tanácstagok. Nagyobb emóciót nem keltettek a napirendi pontok, inkább *az a kis beszélgetés* volt érdekes, amely az ülés hivatalos bezárása után a tanácsteremben lejátszódott. Ezen a beszélgetésen a főpolgármester és a polgármester vezetésével a többségi pártok néhány vezető tagja vett részt, és azon állitólag szőnyegre került *az a személyi probléma is*, amelynek jobbra vagy balra való eldőlte hetek óta méltán izgatja a városháza minden rendü és rangu tényezőjét...

*

BUDA ÉS PEST NAGY HARCA az örökös tagság kérdésében változatlanul dul. Ugyanannyi szempont szól amellett, hogy *Platthy György*, Buda tipikus képviselője, örökébe *csak budai* bizottsági tag ülhet, mint ahány hive van annak a felfogásnak, hogy a *Duna vize* ebben a kérdésben nem választhatja el egymástól a keresztény-párti bizottsági tagokat. Aminthogy annak idején, amikor az örökös tagokat első izben megválasztották az egyes jelölteknél egyáltalában nem esett latba, hogy a főváros duna-jobbparti vagy duna-balparti részén van-e a szükebb pátriájuk.

A budaiak jelöltje — mint azt már megirtuk — *Lampel Vilmos* nyug. miniszteri tanácsos, a Várbeli egyházközség elnöke. Ezzel szemben a pesti oldal bizottsági tagjainak kivánsága *nem jegecesedett ki egyetlen jelölt körül. Ha a legközelebbi párt*értekezleten megtörténne az ezekben az ügyekben döntő titkos szavazás, bizonyos, hogy *a budaiak egységes huszonkilenc szavazatával szemben megoszlanának a pesti voksok* és Buda győzne. Most szó van arról, hogy végre a pesti oldal is megegyezzen a maga jelöltjében, illetőleg abban, hogy *a többfelé tett igéret beváltása közül*, melyik aktuális...

*

BEDNÁRZ PRELÁTUSHOZ, a Keresztény Községi Párt ügyvezető elnökéhez, az elmult napokban beállit a *plébánia-hivatalba egy uriasszony:*

— *Nem is emlékezik reám*, méltóságos uram, — kezdi elfogódva. — *Husz-egynéhány esztendővel ezelőtt tanitványa voltam prelátus urnak a Koronaőr-utcai polgári leányiskolában. Megtartottam mindig prelátus ur tanitását: Hittem és imádtam Istenemet*, az Isten nevében, akinek tiszteletét méltóságos uram csepegtette lelkembe, kérem segitsen rajtam: *helyezze állásba a városnál fiamat.*

— *Kedves nagyságos asszonyom*, — felelte elfogódottan *Bednárz prelátus*, — nagyon köszönöm a megemlékezést, de én a fiát elhelyezni nem tudom. Állás nincsen, még reménnyel sem tudom áltatni, hogy a közeljövőben segiteni tudok, annyi a régi előjegyzés, hogy a kérelmet teljesen lehetetlennek, illetőleg teljesithetetlennek kell találnom.

— *Csak arra kérem, prelátus ur*, — válaszolt az asszony, — *azt mondja meg nekem: kitől hozzak protekciót? Attól hozok, akitől parancsolni tetszik.*

— *Én nem tudok magán segiteni*, — szólt ismét Bednérz. — *Sőt azzal sem tudom biztatni, hogy a protekció, amit maga hoz, segitene. Hiszen senki sem jön protekció nélkül, nemhogy protekció, hanem protektorok serege nélkül!*

— *Méltóságos uram!* — vette át a szót emelt hangon az egykori tanitvány. — *Én tudom, hogy méltóságod segiteni tud, ha akar és tudom, hogy a legfőbb főnöke prelátus urnak ezen a földön a római pápa, hát megtetszik látni, hogy egyenesen őszentségétől fogok ajánlólevelet kikönyörögni, hogy a fiam a budapesti városházán álláshoz jusson!*

Hogy ez a levél megérkezik-e valaha, kötve hisszük, jellemző azonban a kétségbeesés, az elkeseredés és — az állástalanság mai fokára, hogy még a római pápát is protektornak akarják felhasználni egy havi, legjobb esetben száz pengővel jutalmazott állás elnyeréséhez.

*

CSORNA KÁLMÁN Dr. ÁRVASZÉKI ELNÖKHELYETTES influenzában megbetegedett és pár napot ágyban kénytelen tölteni. Előreláthatólag azonban hétfőn már ujra átveszi hivatala vezetését.

*

KUBINYI LÁSZLÓ Dr., A FIATAL GÁRDA EGYIK REPREZENTÁNS TAGJA az elmult napokban a Hirdetővállalathoz nevezteti ki. Kétségtelennek látszik, hogy *Kubinyi dr.* müködése be fogja váltani a hozzáfüzött reményeket és nagy képességei, páratlan nyelvtudása és uri modora uj hiveket és barátokat fog szerezni számára uj munkakörében.

A magunk részéről a legnagyobb örömmel és megelégedéssel regisztráljuk Kubinyi László dr. kinevezését. Szükségesnek tartjuk azonban ehelyütt megállapitani, hogy Kubinyi dr. nem titkára, minden valószinüség szerint, még csak nem is tagja a Keresztény Községi Pártnak. Kubinyi László dr. évek hosszu sora óta az Egyesült Nemzeti Keresztény Ligának a főtitkára, amelynek tudvalevően a napi politikához semmi köze nincsen. Azok a sajtóbeállitások tehát, mintha a polgármester a Wolff-párt főtitkárát nevezte volna ki jól dotált állásba, a valóságnak meg nem

A Tabán-probléma és a nagyüzemek beruházásai

Beszélgetés Borvendég alpolgármesterrel

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros vezetősége — a háztartási egyensuly biztositásán kivül — *uj munkaalkalmak teremtését tekinti* legfőbb feladatának. Mind a két cél elérése rendkivüli nehézségekbe ütközik. A bevételek kedvezőtlen alakulása egyre szigorubb takarékosságra kényszeriti a városházi adminisztráció vezetőit, viszont a takarékossági elvek szigoru alkalmazása mellett nem jut fedezet beruházásokra és közmunkákra. *Lamotte* Károly pénzügyi tanácsnok az *Uj Budapest* legutóbbi számában közölt feltünést keltő nyilatkozatában hangsulyozta, hogy *a bevételek nagyobb arányu csökkenése esetében még a költségvetésben szereplő, beruházási célokat szolgáló tételeket sem fogják elkölteni, hogy ezen az uton is hozzájáruljanak az egyensuly felborulásának megakadályozásához.* Ezekután felmerül a kérdés: *mennyiben tud eleget tenni a főváros annak a kötelezettségének, amely az ipar támogatására, illetve uj munkaalkalmak teremtésére vonatkozik.*

Borvendég Ferenc
alpolgármester,

aki előtt ezeket a kérdéseket szóvátettük, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Beruházásokat — mint már többször hangoztattam — kétféle forrásból lehet végrehajtani. Az egyik forrás *kölcsönpénz*, a másik *költségvetési fedezet.* Kölcsönt *nem vehetünk fel*, költségvetési fedezetünk pedig *minimális.* A főváros vezetősége mégis módot talál arra, hogy uj munkaalkalmakat teremthessen. Két mód kinálkozik e cél elérésére. Az egyik *a Tabán ujjáépitése*, a másik *az üzemeket fejlesztő és az üzemek zavartalan működésének biztositását célzó beruházások.* A Tabán ujjáépitéséhez szükséges tőkét a kormány által most létesitett munkaszervező intézmény segitségével kapja meg a főváros, az üzemi beruházásoknak a fedezete régebbi kölcsönökből rendelkezésre áll.

Az *Uj Budapest* munkatársa megkérte *Borvendég* alpolgármestert, ismertesse ezt a két nagy közmunkaprogramot: a Tabán ujjáépitését és az üzemi beruházásokat. A Tabán ujjáépitésének megindításával kapcsolatos tárgyalásokat, azok eredményét és a Tabán-probléma megoldásának egész menetrendjét a következőkben ismertette *Borvendég* alpolgármester az *Uj Budapest* munkatársával:

— A Tabán ujjáépitésének előkészitésével kapcsolatosan *sorozatos tanácskozások* folytak, mig végül a legutóbbi minisztertanács határozata folytán most már hozzá lehet fogni a Tabán felépitésére vonatkozó tervek végrehajtásához. A minisztertanács tudvalevően *munkatermelő pénzügyi intézmény* létesitését határozta el és *ebbe kapcsolódik bele a Tabán-probléma megoldása.* Ez a munkatermelő intézmény a Nemzeti Bank részéről megszavazandó hitelkeret és saját tagjainak hozzájárulásával olyan *tőkét szerez*, amely nagyobbszabásu munkálatok végrehajtását teszi lehetővé. Néhány hét óta folynak már az erre vonatkozó megbeszélések és az eredmény az, hogy formálisan is megalakult ez az uj intézmény, amelynek hivatalos és végleges neve: *Ipari Munkaszervező Intézmény.* Ez vállalkozik a Tabán épitkezési munkálataihoz szükséges tőkék megszerzésére. Saját tőkéiből *hat millió pengőt* előlegez a fővárosnak és pedig ugy, hogy *a vállalkozók által aláirandó váltókat a Nemzeti Bank eszkomptálja.* Ez akkora összeg, hogy az épitkezés első részlete haladéktalanul megkezdhető. Természetesen a főváros is belekapcsolódik a munkaszervező intézmény szervezetébe és — mint a tanács elhatározta — *2,250.000 pengővel járul hozzá a Községi Takarék utján az intézet tőkéjéhez.* Azonkivül vállalkozik arra, hogy

a Tabán telkeit, amelyek a maguk összességében a főváros tulajdonában vannak, parcellánként és megfelelő fejlesztési tervezet betartásával értékesiti, az értékesitésből befolyó pénzt pedig a Munkaszervező Intézet rendelkezésére bocsájtja, részben a Munkaszervező Intézet által előlegezendő épitési kölcsönök törlesztése fejében, részben az akció folytonosságát biztositó alap táplálására.

A Tabán egész területén kizárólag *lakóházak* és pedig *bérházak és családi házak, villák* fognak épülni. A régebben készült Wargha féle tervet *módositani fogjuk.* Az uj városszabályozási terv *legkésőbb négy héten belül elkészül.* A Tabán eszerint két részre oszlik Az egyik

sik terület, a másik rész a dombos, lejtős telkek tömege lesz. A sik területeken kiképzendő tereken és utcákon több-emeletes bérházak épülnek, a dombos és lejtős telekrészeken pedig kertes házak, kisebb-nagyobb villák, cottage-szerü telepek.

Az igy megépitendő városrész elsősorban *a Belváros közönségére támaszkodnék*, amely eddig nem huzódhatott át Budára, de most, hogy két hid révén is közvetlen közelségbe kerül a megépülő villanegyed, minden valószinüség szerint feltételezhető, hogy *elsősorban ez a belvárosi lakosság fog igényt tartani a tabáni telkekre, amelyeket kizárólag magánkezekbe engedünk át és csak egynéhány okvetlenül szükséges középület, iskola, vagy templom részére tartalékolunk megfelelő területeket.*

— A hivatalos döntés azért szól elsősorban a Tabán felépitése mellett, mert egy ilyen városrész felépitése *adja a legtöbb munkalehetőséget.*

— Annyi bizonyos, hogy a *Tabán ujjáépitésének kérdése a legaktuálisabb várospolitikai feladatok sorában szerepel.* Esztendők óta foglalkozunk a Tabán-probléma megoldásának az előkészitésével, mig most *végre éppen a legnehezebb időkben abba a helyzetbe jutottunk*, hogy az ujjáépitést megkezdhetjük. Hatalmas koncepcióról van itt szó. Nem szabad elfelejteni ugyanis hogy

a fővárost 40 millió pengő erejéig érdekli a Tabán-kérdés rendezése. Azok a telkek, amelyek a Tabánban elterülnek, huszhuszonkétmillió pengő értéket képviselnek. Azok a költségek, amelyekben az ujjáépités és pedig az utcák rendezése és a szóban forgó területek közművekkel való ellátása kerül, tizennyolcmillió pengő körül mozognak.

Ezt az összeget *egyszerre és kizárólag* a magunk erejéből nem tudjuk előteremteni. Ezért kapcsolódtunk bele abba az uj intézménybe, amelyet a kormány uj munkaalkalmak nyujtása érdekében teremt meg. Ettől az intézménytől egyelőre hatmillió pengőt kapunk, ami elegendő lesz az ujjáépitési munkálatok megindítására.

A legközelebbi feladat az omladozó házak lebontása, telkek parcellázása, az uj utcák kijelölése, az utépités és csatornázás, a közművekkel való ellátás.

Ezzel tulajdonképen már meg is jelöltem a Tabán ujjáépitésének a menetrendjét.

Hosszu esztendőkre szóló munkát jelent a Tabán ujjáépitése és nekünk örülnünk kell, hogy végre gyakorlati utra terelődött ennek a problémának a megoldása és a munka valóban megkezdődhetik.

— Uj munkaalkalmakat jelentenek *az üzemek beruházásai.* Különösen a *Vizművek beruházási terveinek a megvalósitása* tekinthető sürgős feladatnak. A Vizművek beruházási programja a most folyó munkálatokat illetően *3 részből áll és pedig tartalékalagutak épitéséből, a szentendrei szigeten uj kutak furásából és végül a budai uj vizműtelep megépitéséből.* A budai tartalék-alagutak épitése folyamatban van. Uj kutak létesitése érdekében meg kell szereznünk a *szentendrei szigeteken azokat a földterületeket*, amelyekre kutfurási célból szükségünk van. A kisajátitási jogot a földmivelési minisztériumból megkaptuk, *most már az alkudozások folynak részben a telektulajdonosokkal, részben az állammal, mivel a terület egyrésze az államkincstár tulajdona.* Arra törekszünk, hogy békés megállapodást köthessünk. A Vizművek beruházási programjának harmadik részét:

a budai uj Vizműtelep létesitését a békásmegyeri határban csak akkor kezdhetjük meg, amikor a szentendrei szigeten megszereztük a szükséges telkeket.

A Vizművek beruházási programjának a végrehajtásához összesen *18 millió pengőre van szükség.* Ez a pénz fokozatosan rendelkezésre fog állani, aszerint, hogy *a munkálatok miként haladnak előre és miként válik szükségessé ujabb és ujabb fedezeti összegek előteremtése.* Beruházási munkálatok folynak

az Elektromos Műveknél

is. Itt az engedélyezett fedezetet *tulajdonképpen már el is költöttük*, amennyiben az uj kazánokat és turbinákat már felállitottuk. A kelenföldi telepen *a negyedik gépegység* már majdnem teljesen készen van, de még nem állitottuk fel. A kelenföldi telep negyedik gépegységének felállitására a nyár folyamán kerülhet sor.

A Gázművek

beruházási programjában szerepel a benzolgyár megépitése, amit a főváros közgyülése legutóbb határozott el. A közgyülés megszavazta az épitkezéshez szükséges egymillió pengőt is, ugy hogy már a legközelebbi napokban megtehetjük az intézkedéseket, a munkálatok kiadása iránt. A szabadalomnak a Láng gépgyár tulajdonosa. Igy tehát a munkálatok legnagyobb részét *ennek az érdekeltségnek kell kiadni.* Külön adjuk ki az épitkezési munkálatokat éspedig lehetőleg már 2—3 hét mulva, mert azt akarjuk, **hogy** *az épitkezés már kora tavasszal megindulhasson és a főváros ezzel is hozzájárulhasson a munkanélküliség enyhitéséhez.* A benzolgyárat *az óbudai gázművek telepén épitjük* meg és az a tervünk, hogy *legkésőbb juniusban, vagy juliusban a benzolgyár már meg is kezdhesse működését.*

---

felelő tényállitások, amelyeket mindenesetre meg kell cáfolni.

*

A HÉTVÉGI KETTŐS ÜNNEPRE zsufolásig megtelt a főváros balatonkenesei üdülőtelepe. Csütörtökön délelőtt már az volt a helyzet, hogy az uj szállóban nem is volt szoba, a telefon-érdeklődésekre azt a választ adta a Segitőalap Kálvin-téri hivatala, hogy csak a régi épületben lehet lakáshoz jutni.

A váratlan nagy forgalmat Gyümölcsoltó-Boldogasszony ünnepén az okozza, hogy Kenesén tartja ülését Liber alpolgármester elnöklésével a Segitőalap intézőbizottsága, egy igen fontos helyi vonatkozásu kérdésben. Arról van szó ugyanis, hogy megvegyék vagy bérbevegyék a csopaki Erzsébet-forrást, melynek természetes szénsavas vize kiküszöbölné a Kenesén ma is tagadhatatlanul meglevő ivóviz-nehézségeket. Liber alpolgármester pénteken este utazott feleségével Balatonkenesére.

De lent lesznek az intézőbizottság több tagjai is: Bednárz Róbert és Joanovich Pál dr. vezetésével. A Társadalmi Egyesületek Szövetségének vezetősége is kirándulást szervez a kettős ünnepnapra Kenesére, ezen résztvesz Szörtsey József dr. kormányfőtanácsos, Antal István dr. miniszteri tanácsos, sajtófőnök és Farkas Ákos dr. tanácsi főjegyző.

*

KOZMA JENŐ dr. az Egységes Községi Polgári Párt elnöke, aki hosszabb utat tett Németországban és Svájcban a hét elején hazaérkezett és a törvényhatósági tanács csütörtöki ülésén már részt vett.

TOPERCZER ÁKOSNÉ a törvényhatósági bizottság egyetlen örökös női tagja, a keresztény női pártszervezetek vezetője, tartotta a márciusi ünnepi beszédet a III. kerületi Keresztény Társaskör szabadságünnepén.

*

A BUDAPESTI KÖZJEGYZŐI KAMARA most tartott közgyülésén elhunyt elnöke Janits Imre helyére Lázár Ferenc felsőházi tagot választotta meg elnökévé. A kitüntetés, amely a Belső-Lipótváros népszerü közjegyzőjét kartársai részéről érte, a legnagyobb, amit kollégák egymásnak adhatnak, amikor primus inter pares-szé, az egyenlők között legelsővé választották meg. Az iránta pályatársai részéről megnyilvánult bizalom és szeretet, ezen megnyilvánulása értékes ajándék a Keresztény Községi Párt számára is, amely egyik legrégibb és leghüségesebb vezérét tiszteli Lázár Ferencben. Lázár Ferenc nevéhez füződik a keresztény Lipótváros megszervezése, az ő meg nem alkuvó keresztény magyarsága elvhüsége, nagyszerü szervezőképessége azzal az eredménnyel járt, hogy a Lipótváros, amely ugy az országos, mint a városi politikában teljesen idegen és meghódithatatlannak látszó terület volt a keresztény politika számára, ma már ugy városházi, mint országos vonatkozásban a keresztény politika egyik fellegvára. Barátai és tisztelői a kereszténypárt legközelebbi értekezletén kamarai elnökké való választása alkalmából különleges meleg ünneplésben kivánják részesiteni Lázár Ferencet.

Ismét itt az alkalom

Ezer meg ezer ember nyert már a
m. kir. osztálysorsjátékon!
Ma majdnem mindenki vesz osztálysorsjegyet, mert kis összeggel egyszerre nagy vagyont nyerhet készpénzben!

Április 7-én kezdődik
az uj sorsjáték, nagyon ajánlatos, hogy
rendeljen egy sorsjegyet bármelyik főárusitónál
mert akkor **reménye** biztosan lesz.
Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye.
Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

500.000

Jutalom és nyeremények készpénzben:

300.000	50.000	25.000
200.000	40.000	20.000
100.000	30.000	15.000

stb. stb. ar pengő, összesen közel **8 millió ar. pengő,** mely összeget azonnal kifizetik

A sorsjegyek fele nyer!

Az I. oszt. sorsjegyek hivatalos ára:

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad
24 ar. P	12 ar. P	6 ar. P	3 ar. P

Hirek

Megjelent az uj Fővárosi Évkönyv. A Fővárosi Évkönyv, amely egyben Budapest székesfőváros hivatalos címtárát is tartalmazza, az elmult napokban megjelent. A hivatalos részt *Felkai* Ferenc dr. tanácsi főjegyző és *Végh* Lajos dr. tanácsi fogalmazó közreműködésével szerkesztették és az, mint minden évben, magában foglalja a főtisztviselők, tisztviselők, hivatalnokok és altisztek, nemkülönben a tüzoltólegénység és a javadalmi őrség legénységének névjegyzékét, szolgálati sorrend és állások szerint csoportositva. Az Évkönyv a törvényhatósági bizottsági tagok és póttagok névjegyzékét, nemkülönben a főváros közigazgatási üzem és intézeti személyzetének beosztását is tartalmazza. Uj fejezete az Évkönyvnek a nyugdijas tisztviselők betüsoros névjegyzéke, lakáscimmel, továbbá Budapest főpolgármestereinek életrajza 1873 óta *Budó* Jusztin dr. levéltáros értékes munkája.

Hunyadi János
természetes keserüvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában feltalmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

A 38. M. Kir. Osztálysorsjáték április 7-én kezdődik. Az összes sorsjegyeknek a felét kisorsolják, tehát **minden második sorsjegy nyer!** A nyeremények összege közel 8 millió arany pengő, melyet azonnal készpénzben fizetnek ki. Már egy sorsjeggyel szerencsés esetben 500.000 arany pengő nyerhető. Jutalom 300.000 P, főnyeremény 200.000 P, azonkivül: 100.000, 50.000, 40.000, 25.000 arany pengő stb. Nyerési esélyek tekintetében az összes sorsjátékok élén áll. Ezen körülményben és a feltétlen megbizhatóságában leli magyarázatát ezen intézmény napról-napra fokozódó közkedveltsége. A sorsjegyek hivatalos ára: egész 24, fél 12, negyed 6, nyolcad 3 pengő az összes főárusitóknál.

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

GROSZ FRIGYES
okl. mérnök, utépitési vállalkozó
BUDAPEST.
I., BERCSÉNYI-UTCA 7.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Zongorák, pianinók, ujak, átjátszottak részletre legolcsóbban beszerezhetők
Lipovniczky Szevér
zongorakészitő mesternél. Javitás, hangolás, bőrözés jótállással
Erkel-utca 20. sz. Aut. 319—26

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/b.
Gyár: VI., Jász-utca 14. szám
TELEFON: AUTOMATA 919—12.

Sipőcz polgármester: Nem tartozom azok közé, akik az eszmény aranypénzét aprópénzre akarják felváltani

A Saskör márciusi ünnepe

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Nemcsak a Belvárosnak, de az egész keresztény Budapestnek esztendőről-esztendőre visszatérően emlékezetes napja a legpatinásabb társaskör, a *Saskör*, hagyományos márciusi ünnepsége. Ebben az esztendőben különleges jelentőséget nyert a márciusi ünnep, hiszen *Sipőcz* polgármester, a kör elnöke mondotta az ünnepi beszédet.

Ősi szokás a Saskörben — mondotta a polgármester —, hogy az évi közgyülést a márciusi nagy napokra való emlékezéssel kezdi és én örömmel hódolok ennek a szép és nemes szokásnak. Azután a szabadságünnep jelentőségéről elmélkedve, a következőket mondotta a polgármester:

— A szabadság csak negativum, keret, melyet becsülettel és igazsággal kell kitölteni, mert ha azt becstelenséggel töltik ki, *nem használ, hanem árt a nemzetnek.* Valljuk meg őszintén: *a gondolat- és sajtószabadságot nagyon sokszor ellenük használták ki.* Hány oly sajtótermék van, amely *nem nemzeti érdeket, hanem önző érdekcsoportot szolgál.* Sőt tovább megyek: hány oly sajtótermék volt, amely egyenesen *nem a nemzetnek, hanem ellenségeinek érdekét szolgálta.* A szabadságot másképp kell felfogni, a szabadság eszményét a *nemzet nagy céljai szolgálatába kell állitani* és ha látjuk, hogy ezzel hányszor visszaéltek, akkor be kell látnunk, hogy *nem a szabadság, hanem a szabadságon álló igazságosság és becsületesség a mi eszméink.*

— A magyar nemzet ezeréves fennállása alatt *két lelki átalakuláson ment keresztül.* Először, amikor Szent István ezt a szilaj, fegyelemhez nem szokott magyar népet bevezette a kereszténység és igy a nyugati népek közé. Másodszor, amikor kilencszáz év után a magyarság megtartva minden ősi jellegét, hozzá tudott idomulni *a müvelt nyugat eszmevilágához,* anélkül, hogy bármit is elveszitett volna lelki sajátosságából. *Ez nem egy külsőleges átalakulás volt,* nem egy *köntöst* vettünk magunkra, ez a magyarság nagy lelki, mindent átfogó politikai és társadalmi átalakulása volt. Ezért a magyarságnak két nagy ünnepe van: az egyik *Szent István napja,* a másik *március tizenötödike.* Mert mindkettő arról tesz tanuságot, hogy ebben a nemzetben megvan az ősi erővitalitás, hogy át tudjon alakulni, anélkül, hogy nagy ősi sajátosságából valamit is veszitene.

Lelkes éljenzés és percekig tartó taps fogadta *Sipőcz* polgármester hatalmas beszédét. A közgyülés technikai részének elintézése után következett az ünnepi bankett, amelyen *a polgármester a kör százhatvanhárom uj tagját avatta fel.*

— A tavasz uj hatásokkal jár — mondotta poétikus hangu beszédében a polgármester — *a természet uj életre ébred és ime, a Saskör, ez az ősi kör, uj tagtársakkal ékeskedik.* Nekünk régieknek nagy az örömünk, hogy ezt az ujraéledést látjuk. Ennél önzetlenebb öröm, melyet én érzek és az elnökség tagjai éreznek, *nem lehet senki szivében.* Nem tartozom azok közé, akik az eszmény aranypénzét aprópénzre akarják felváltani. Én tiszta, önzetlen örömet érzek, amikor ennyi uj tag sorakozik a Sasok zászlaja alá, mert meg vagyok győződve, hogy a *Sasok eszményei terjedése az ország előrehaladását biztosan szolgálja.*

A polgármester ezután gyönyörü gondolatmenetben fejtette ki, hogy mit kivánnak a *régi Sasok az ujaktól:*

— Mi minden Sastól, — szólt emelt hangon a polgármester, — legyen az öreg tag vagy fiatal, *kivánunk izzó hazafiságot.* Nem ismerünk megalkuvást a hazafiság terén. A mi szivünk változatlanul a piros, fehér, zöld, *mi a piros szint, sőt még a rózsaszint sem türjük tagjaink sorában.* Nem alkuszunk és mindenkit ellenségünknek tekintünk, aki *lekicsinyli a szent nemzeti hagyományainkat,* aki gunyolja a mi szent multunkat, mert *mi a magyar multat szentnek tartjuk* és ezen állva akarjuk a magyar megujhodást felépiteni. Második pontunk: *legyen szivében mindenki keresztény,* és e kereszténység alatt az evangélium szent tanait értjük és kizárjuk sorainkból azokat, akik a kereszténységből maguknak előnyt vagy egyéb üzletet csinálnak. Harmadik pont: *Mi polgárok vagyunk,* én Magyarországot *csak polgári alapon* tudom elképzelni, enélkül a nemzetet fenntartani nem lehet, *Polgár az a nagy fogalom,* amelyik e hazát naggyá tette, amelyik az ipart, kereskedelmet ápolgatta. Ennek köszönhetjük a haladás eszméit, polgárság nélkül a nemzeti, szellemi, kulturális és gazdasági fejlődését elképzelni nem lehet. — Isten az uj tagokat sokáig éltesse.

Az ujonnan megválasztott tagok nevében *Muzsikó* István tanácsnok mondott köszönetet az üdvözlésért, hangsulyozta, hogy a most belépő tagok nagyobb része *a Kemény Legények társaságának* tagjai, akik *Nagy* Ferenc kapitány hüséges katonái. Ez a társaság a keresztény nemzeti gondolat jegyében született meg, zászlajára az elvi hüséget irta. *Ezeket az erkölcsi értékeket* hozzuk ide a Sasok ősi fészkébe!

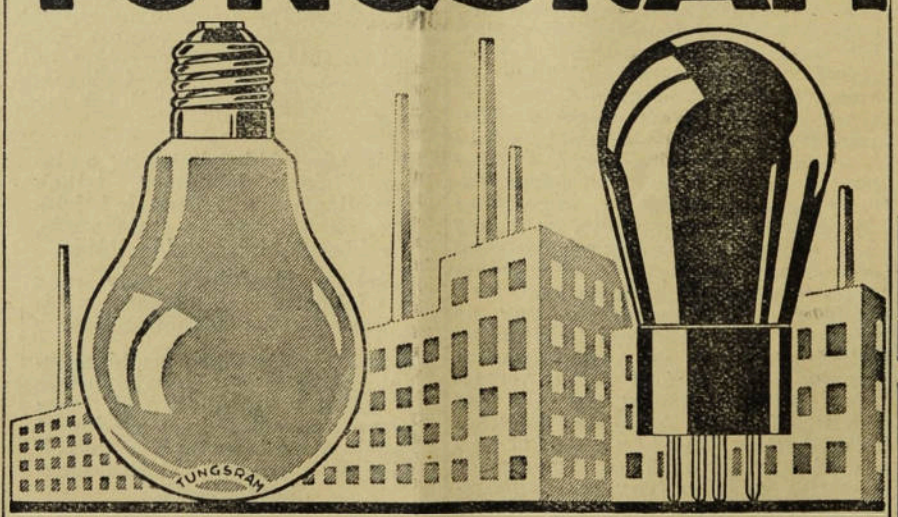
Végezetül *Szőke* Gyula felsőházi tag mondott beszédet. Kifejtette, kapcsolatban a polgármester beszédével, hogy hit nélkül, a hitben foglalt erkölcsi szeretet nélkül *a mai reménytelen állapotból kiutat nem lehet találni.* A hit összetartó ereje — mondotta, — *a hitben élő, a hitből fakadó remény* tartja fenn a nemzetet. Én nagyon hálás vagyok elnökünknek azért, hogy *a legsötétebb időben, a legnehezebb viszonyok között is nem a lemondás reménytelenségéről, hanem a felemelő jövendőről beszél.* Nagyon hálás vagyok, hogy nem csüggedést, visszavonulást hirdet, hanem a jövőt, oly eszméket, melyeknek követése nekünk az uj ezredévet készíti elő!

Meg kell emlitenünk, hogy a *több mint háromszáz teritékes banketten* a Belváros és a keresztény Budapest szine-virága jelent meg. A valóban mintaszerü rendezés, nemkülönben az ünnepség fényes külsőségei *Nagy* Ferenc tanácstagnak, a Saskör ügyvezető elnökének érdeme, aki *a tőle megszokott lelkesedéssel és agilitással dolgozott azon, hogy az ünnepség méltó legyen a Saskörhöz és Sipőcz polgármesterhez.*

DEBRECEN ÉTTEREM
RAKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P **1.40**

Hátizsák, sátor és ponyva, pokróc, kötél és zsineget vehet olcsón
NEDELKÓ SÁNDOR
Telefon: 41—5—07
94 éves cég
cégnél, **Budapest, VII., Károly király-ut 15**

TUNGSRAM

MEGBIZHATÓ, JÓ'

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYAMU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 77/B. TEL. 826-08.

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Obendorfer Rudolf
kövezőmester, utépitési vállalkozó
Budapest, I., Győri-ut 12

A Hangli-kioszk jogerősen Rónai Ödöné. Jelentettük, hogy a kávések azon részére, akiket természetszerüen kellemetlenül érint a Hangli-kioszk és a Vigadó-kávéház várható reneszánsza a törvényhatósági tanács azon határozatát, amely *Rónai* Ödönnek, a legmagasabb ajánlattevőnek adja öt esztendőre a kioszkot, *fellebbezéssel támadták meg.* A dunaparti kartel a fellebbezést a belügyminiszternél nyujtotta be, aki azt illetékesség hiányában áttette a főváros polgármesteréhez. A városgazdasági ügyosztály, amelynek hatáskörébe a Hangli tartozik, a kávések fellebbezését véleményezés céljából kiadta a *tiszti ügyészségnek.* A tiszti ügyészség arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Hangli bérbeadása *magánjogi cselekménye volt a fővárosnak,* ez ellen a fővárosi törvény értelmében fellebbezésnek vagy felfolyamodásnak helye nincsen. A tiszti ügyészség véleménye szerint a fellebbezést a fővárosnak még csak el sem szabad fogadnia *és az hivatalból visszautasitandó.* A tiszti ügyészség ezen véleménye alapján a városgazdasági ügyosztály most elkészitette előterjesztését, amely a *fellebbezés visszautasitását javasolja a törvényhatósági tanácsnak.* A visszautasitásra vonatkozó polgármesteri előterjesztést azért kell a törvényhatósági tanács elé vinni és azért nem intézheti el azt saját hatáskörében a polgármester, mert a fővárosi törvény szerint *fellebbezés visszautasitására csak az a fórum jogositott, amely a megfellebbezett határozatot hozta.* A törvényhatósági tanács kétségtelenül magáévá fogja tenni a polgármester előterjesztését annál is inkább, mert a bérlet a törvényhatósági tanács határozata értelmében *máris jogerősen Rónai Ödönné* és igy a birtokon kivüli fellebbezés végeredményben jogi vita formaságok felett, amelynek gyakorlati értéke vajmi kevés.

Labriola
SZINHÁZ-VARIETÉ
(TISZA KÁLMÁN-TÉR)
A kéthetes premierek szinháza!
Minden hónap 1-én és 16-án uj műsor
Jegyek 60 fillértől 4 pengő.

Csődöt mondott a városgazdasági ügyosztály bérleti politikája. A polgármester tudvalevően *pályázatot hirdetett a városligeti Néparéna bérletére.* Egyetlen ajánlattevő jelentkezett, *Weisz* Richárd birkozóbajnok, aki az utolsó pillanatban *vissza akart lépni,* megtudván, hogy ő az *egyetlen pályázó. Kovácsházy* tanácsnok azonban a versenytárgyalás szabályossága mellett döntött és igy *Weisz* Richárd pályázatát fel is bontották, sőt minden valószinüség szerint *ő is* fogja megkapni a bérletet, amelyért a kikötött fix bér mellett évi tizszázalékos részesedést igért. Végeredményben a Néparénára kirt, *majdnem meddő pályázat csődjét jelenti a városgazdasági ügyosztály azon bérleti politikájának, amely a mai rossz gazdasági helyzetben félesztendős bér előre való letételét és magas fix bért követel a pályázóktól.* Ily körülmények között csak az mer városházi bérletre pályázni, akinek *nincsen reszkirozni valója,* mert tudja, hogy amint biztositékát igénybe veszik, a következő bérletrészletet már amugy sem tudja megfizetni, vagy az, aki *összeköttetéseiben bizva,* abban reménykedik (természetesen hiába), hogy majd, *ha jól tud sirni,* enyhiteni fogják a feltételeket. *Reálisabb, a gyakorlati élet követelményeinek megfelelőbb* feltételeket kérünk a városgazdasági ügyosztály bérleti felhivásainál, akkor *több lesz az ajánlattevő és — kevesebb lesz a hátralék is!*

Szőke Gyula cserefőldek adásával gondolja megoldhatónak a Vizművek monostori uj kutjainak telek-problémáját

A legfontosabb programpont: jó és egészséges vizet Budapestnek!

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági tanács mult heti ülésén tudvalevően *Szőke* Gyula dr.-t delegálta a Keresztény Községi Párt részéről a Vizművek ujonnan megalakitott igazgatóságába. *Szőke Gyula* dr., az igazgatóság *egyetlen jogász tagja,* akinek kipróbált tudására különlegesen szüksége van most a Vizmüvek igazgatóságának, amikor az üzem életében a kényes problémák egész tömege kavarog. Az *Uj Budapest* munkatársa kérdést intézett *Szőke* Gyulához, *hogy az igazgatóság elé tornyosuló nagy feladatokat miképen kivánják a közérdek szellemében megoldani?*

— A Vizmüvek ügyével már korábban foglalkoztam — mondta *Szőke* Gyula, — amikor a Nemzetközi Duna-bizottság azt a szerencsétlen keresztgátat épittette a megyeri csárda felett, amelynek következtében a kutjaink eliszaposodtak. Azóta *állandóan figyelemmel kisérem a főváros harcát az ivóviz jóságáért* és többször szóvátettem azt a nagy munkát, amelyet a főváros vezetősége részben emiatt a kártétel miatt keresztülvinni kénytelen. Annyira azonban még nem ismerem a helyzetet, hogy *a jövő munkaprogrammról részletesen tudnék nyilatkozni,* ahhoz nagy tanulmány, az ügyek alapos megismerése és a lehetőségek kiszámitása szükséges.

— A beruházások során ma a legaktuálisabb tétel

a vizszűrő-berendezés, az alagutak épitése és a vizhálózat kibővitése, valamint uj kutak készitése.

A vizhálózat kiterjesztése különösen a város külső részeinek sürgetett óhajtása és ez elől közegészségügyi és köztisztasági okokból kitérni nem lehet. Ezt azonban komolyan csak az *uj kutak elkészitése után lehet keresztülvinni.* A viz tisztátalanságát *ma a szűrősberendezések felállitásával* kivánják megszüntetni, ugy gondolom azonban, hogy állandóan tiszta viz elérése végett ehelyett más módszert kell választani. Az uj kutak berendezésével előreláthatólag ez a kérdés is más utra terelődik.

Az alagutak épitése,

amennyire informálva vagyok, legalább is jórészben a Duna medrének a változatos rétegképződésén akadt meg, azonkivül pedig azon is, hogy megrendelést adtak ki az alagutépitésre olyan rendszer alapján, amelynek keresztülviteléhez csak külföldön gyártott munkagép volt használható, amelynek a behozatalát azonban megtiltották. Az itteni gyárak a gép elkészitését nem vállalták és amelyik végül is vállalkozott a gép megépitésére, a szakértelem hiányában rosszul készitette el és az egész alagut megépitését más módszerrel kell folytatni és az alagut nagyságára és a nehéz tervre való tekintettel, *erősebb kivitel szükséges.* Természetes, hogy ez nagyobb költséggel jár. Minden ilyen épitkezésnél azonban számolni kell azzal, hogy *az előre nem látott helyzet az alagut furását megdrágitja,* amikor is a több költséget a megrendelőnek kell viselni. A fővárosra nézve a takarékos munkáltatás rendkivül fontos, de még fontosabb, hogy jó vizszolgáltatás és ennek jó berendezése legyen.

Az uj kutak ügye

az épitési területek kisajátitásán késlekedik. Ilyen nagy város vizellátása nem függhet attól, hogy egyesek hajlandók-e a földjeiket e célra átengedni, főleg ha más megfelelő terület rendelkezésre nem áll. Viszont azonban *a kisajátitandó földek árát meg kell téritení* és pedig nemcsak a ma lenyomott látszólagos forgalmi értéket, amelylyel kárpótlást a földtulajdonos nem kap, hanem a rendes, ugynevezett polgári értéket, amelyért a megfelelő földet a kisajátitást szenvedő máshol megszerezheti. A legjobb lenne a kisajátitás kérdését

cserefőldek adása utján megoldani.

— Remélem, hogy az igazgatóság, melynek többsége régi tagokból áll, ismeri a vizművek helyzetét, biztosan tudom, hogy ismeri a saját feladatát és az uj tagokkal együtt

vállvetve fog azon dolgozni, hogy eredményes munkát érjünk el.

Amig egy szemüveg eljut odáig...

Ujabb adatok az iskolaorvosi intézmény bürokratikus utvesztőiből — Miért ad a főváros az iparostanonciskolák tanulóinak iskolaorvosi ellátása révén nemzeti ajándékot az OTI-nak? — Senki sem őrzi ellen, hogy a rendelőorvosok által küldött gyerekek valóban elmenjenek a szakorvosokhoz

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Nemrégiben foglalkoztunk a főváros iskolaorvosi intézményével abból az alkalomból, hogy ennek müködését az 1932-33. tanév első felét illetően külön jelentésben taglalja a főváros tiszti főorvosi hivatala. Kimutattuk, hogy a *közérdek helyes medrébe kell visszaterelni a drága luxust jelentő intézmény elburjánzott öncéluságát* és hogy az intézményt olyképen kell megszervezni, hogy *a betegségeket ne csak megállapitsa, hanem gyógyitsa is:* kapcsolatosan a közkórházakkal, amelyeknek ambuláns rendelésein *talán kevesebb luxussal,* de mindenesetre *kevesebb költséggel* gyógyithatók a beteg iskolásgyermekek, mint a szakorvosok heti néhány órás rendelésén. Cikkünk nagy feltünést keltett ugy *orvosi,* mint *tanügyi körökben* és megvan minden reményünk arra, hogy *a közlemény közhasznu intenciói érvényesülni fognak* az illetékes szakbizottság és a törvényhatósági tanács előtt az iskolaorvosi intézmény véglegesitéséről szóló szabályrendelet megalkotása kapcsán.

Az iskolaorvosi intézménnyel foglalkozó cikkeinkhez (ide kell számitanunk *az elmult esztendőben* ugyancsak a tiszti főorvosi jelentés kapcsán megjelent észrevételeinket is), számos helyről kapunk *ugy pártoló, mint ellenvető hozzászólásokat.* Minden félreértés elkerülése végett szükségesnek tartjuk ez alkalommal is ismételni, hogy *nem az intézmény léte, hanem annak mai formája, főleg tuldimenzionáltsága* ellen foglalunk állást, mert az iskolaorvosi intézmény müködésének gyakorlati eredménye vajmi kevés, hacsak az nem, hogy orvosi kezelésre, illetőleg kórházba *tanácsolják* (tanácsolják, de *be nem utalják),* az arra valóban rászorult gyerekeket.

Nézzük azonban mégegyszer a főorvosi jelentést és vegyük annak adatait *górcsővi vizsgálat alá!* Nagyon érdekes az a statisztika, amelyet az iskolaorvosok által szükségesnek tartott *iskolaszakorvosi vizsgálatok számát állitja össze.* A jelentés szerint iskolaszakorvosi vizsgálatot tartottak szükségesnek az iskolai rendelő-orvosok összesen 18551 esetben: ezek közül szemészetre 6808, fülészetre 1467, orr- és orrgégegyógyászatra 1810, belgyógyászatra 3681, ideggyógyászatra 1522, bőrgyógyászatra 1313 és testegyenészetre 1337 tanulót *küldtek.* Néhány oldallal odébb viszont arról beszél a jelentés, hogy *hány gyerek jelentkezett szakorvosoknál.* Ezek szerint a *6808 szemészetre küldött gyerek közül mindössze 5549 uj beteg* (81 százalék) jelentkezett a szemész-szakorvosoknál, 1467 a fülész szakorvosoknál, 1271 az orr, torok és gége szakorvosoknál, 3499 a belgyógyász szakorvosoknál, 1329 az idegszakorvosoknál, 1088 a bőrgyógyász szakorvosoknál, 1090 a testegyenészeti szakorvosoknál. Vagyis azt látjuk, hogy *jóval kevesebb* (százalékszámban kifejezve — gyakran 20—30 százalék) *gyerek jelentkezik az iskolaszakorvosoknál, mint ahányat a rendelőorvosok odaküldtek.* Nem tudjuk, kinek a hatáskörébe tartozik annak ellenőrzése, hogy a szakorvoshoz küldött gyerekek oda *ténylegesen el is menjenek,* de való, mint a statisztika megállapitja, hogy *nem mennek el* teljes számban.

Nézzünk most közelebbről egy szakorvosi intézményt, talán a statisztikában a legelsőt, a szemész szakorvosit, ahol a folyó tanév első felében *5549 uj beteg jelentkezett.* A statisztika pontosan rámutat, hogy ezek közül hánynál állapitottak meg fénytörési rendellenességet, kancsalságot, a kötőhártya betegségeit és azt is megtudjuk a szépen összeállitott statisztikából, hogy *szemüveget rendeltek 2036 tanulónak,* mig mütétet ajánlottak *tizenhárom esetben.* Mivel a szemgyógyászatnál a legfontosabb gyógyitóeszköz a szemüveg, állapitsuk meg, *mennyibe kerül egy-egy szemüveg rendelése!* A négy iskolai szemszakorvos fizetése összesen 14.720 pengő. Ha csak két asszisztensnőt számitunk a négy szemorvos mellé 4960 pengővel 20.000 pengőre rug az iskolai szemorvosok és asszisztencia fizetése. Hol van még az iskolaszolga, a helyiség bére, a fütés, a világitás, a közlekedési segély, a küllelki pótlék, hol vannak a dologi kiadások!

Végeredményben nem vetjük el a sulykot, ha megállapitjuk, hogy egy-egy szemüveg rendelése, *átlagosan tiz-tizenkét pengőjébe kerül a fővárosnak* — szemüveg nélkül! Ezért a nagy összegért még nincsen szemüveg, ha van pénze a gyereknek minden valószinüség szerint megvetetik vele, ha nincs, akkor szaladgálni kell iskolaigazgatótól kerületi előljáróságig és vissza, amig megkapja a szülő az ingyenes szemüveg megvásárlására szóló utalványt. Azt látjuk tehát, hogy a szemüveg, amelynek beszerzési ára két és három pengő között váltakozik — tiz-tizenkét pengőjébe van a fővárosnak és vagy két-három napi utánjárásába a szülőnek. (A fővárosi alkalmazottak segitőalapja szakorvosi rendelésért öt pengőt, az OTI még kevesebbet fizet.) Igy fest közelről *egy szemüveg története,* nem a főorvosi jelentés rózsaszinü, hanem az objektivitás kissé szürkébb szemüvegén átnézve!

Emlékezzünk meg végül arról a részéről a jelentésnek, amelyet mint *hallatlan nagy vivmányt jegyeznek fel az utókor számára!* A két önálló iparostanonciskola a tanév első felének végén *iskolaorvosi felügyelet alá vonatott* és mint a jelentés mondja, „meglehet a reményünk arra, hogy a tanoncok a tanonciskolában töltött évek folyamán az iskolaorvos állandó vizsgálata és felügyelete mellett edzett, egészséges szervezettel és a szükséges egészségügyi ismeretekkel a birtokában léphetnek ki az életbe és teljesithetik majd hivatásukat". Ami *valóban gyönyörü és nemes gondolat!* Az éremnek azonban *van egy másik oldala is.* Fizetik-e az iparostanonciskolák után a mesterek továbbra is a kötelező OTI járulékokat, vagy csupán az történt-e, hogy az OTI nagyobb örömére az iparostanonciskolák tanulóinak, egyelőre 1400 fiu tanoncnak, orvosi ellátását a főváros *egyetlen nemes gesztussal levette vagy a mesterek vagy az Országos Társadalom Biztositó Intézet edzett vállairól?*

Kétségtelennek tartjuk, hogy a közegészségügyi bizottság és a közoktatásügyi bizottság által együttesen kiküldött albizottság tárgyalásai során *ezek a szempontok is vita tárgyává fognak tétetni,* és olyképen szervezik át az intézményt, hogy az ne *preventiv-szerv* legyen, hanem *gyógyitson,* ne protekciós orvos-házaspárok és egyetemi professzorok mellékfoglalkozása legyen, hanem a *célnak megfelelő, de mégis gazdasági leromlottságunkhoz mért intézmény!*

ÁMON ANTAL ÉS FIAI
út-, csatorna- és betonépitési vállalat
VIII., Futó-utca 10 Telefon: 30-3-85

Hajnal Imre
okl. mérnök kövezőmester
IX., Üllői-ut 55.
Telefon: 38-6-93.

Neumann Ferenc
okl. mérnök kövezőmester
VII., Egressy-ut 34
Telefon: 96-6-40

Obendorfer József
kövezőmester
VIII., Ludoviceum-u. 18
Telefon: 38-4-65

Obendorfer Károly és Rudolf
okl. mérnök, kövezőmesterek
I., Horthy Miklós-ut 29
Telefon: 69-2-93

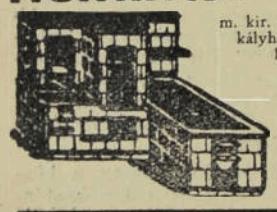
Reinisch és Wohl
okl. mérnökök kövezőmester,
épitési vállalkozók
VII., Ajtósi Dürer sor 7
Telefon: 38-0-62

Schaffer Antal
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Darányi Ignác-utca 21
Telefon: 52-2-91

Schaffer György
ut- és csatornaépitési vállalkozó
II., Felvinci-u. 17
Telefon: 52-3-64

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés,
fedéllemez - tetőfedés,
motorbenzol, paraffin.

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39.
Mintaraktár: VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80, 35 9-16.

Szemlédő, mOvirág és temetkezési cikkek
Gyári raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF
Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 8.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 837-12

vállalkozás

Meglepetést keltett a polgármester döntése a kerületi kövezetjavitások ügyében

Eldöntetlen maradt a kérdés: irreálisak voltak-e a negyven százalékos árengedménnyel pályázó vállalkozók?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Hetekig tartó tanakodás után végre megtörtént a döntés a kerületi kövezetjavitások odaitélése tárgyában. Az erre vonatkozó határozatot *Sipőcz* polgármester *Király* tanácsnok referátuma alapján a hétfői nap folyamán irta alá. Az I. kerület kövezetjavitási munkálataival *Schaffer* Antalt bizták meg, aki az ut- és csatornaépitési ügyosztály által készitett árszabásból huszonnyolc százalékos engedménnyel pályázott. A II. kerületet *Schaffer* György kapta meg huszonnyolc százalékos engedménynyel. A III. kerület *Spányi* Ernőé lett harmincnégy, a IV. *Grosz* Frigyesé huszonhat, az V. *Obendorfer* Józsefé harmincöt, a VI. *Helfenstein* Károlyé harminckilenc, a VII. az *Ámon Antal és Fiai* cégé harminckettő, a VIII. a *Halmos István és Fia* cégé huszonhét, a IX. a *Heverdle* István cégé huszonhét, a X. *Neumann* Ferencé harminchat százalék engedménnyel.

A polgármester döntése elé illetékes tényezők *nagy várakozással* tekintettek és az érdekeltség azt várta a fővárostól, hogy állást foglal atekintetben,

reálisak-e a legolcsóbb árak

vagy pedig az egész vonalon

az irreális legolcsóbb ajánlatok mellőzésével a középen fekvő ajánlattevőknek kell juttatni a munkálatokat.

Erre az elvi szempontból nagyjelentőségü kérdésre a polgármesteri döntés *választ nem adott*, mert mig két kerületben a Lipótvárosban és a Terézvárosban a *legalacsonyabb áron a legnagyobb árengedménnyel pályázók kapták meg a kerületi kövezetjavitási munkálatot*, a többi kerületben *nem a legolcsóbb ajánlattevők* győztek.

Az I. kerületben a pályanyertes és a legolcsóbb ajánlattevő ajánlata *között* hét százalék, a II. kerületben nyolc százalék, a III. kerületben öt százalék, a IV. kerületben két százalék, a VII. kerületben tizenhét százalék, a VIII. kerületben tizenkét százalék, a IX. kerületben tizenkét százalék és a X. kerületben tizennégy százalék *különbség van.* Önként felmerül a kérdés:

ha a legolcsóbb ajánlattevők ajánlatait reálisaknak lehetett tartani és el lehetett fogadni az V. és VI. kerületben, miért volt irreális a legolcsóbb ajánlattevő Kőbányán vagy a VIII. kerületben, ahol pedig az árszabályból történt engedmény nem volt nagyobb, mint a Lipótvárosban vagy a Terézvárosban?

A polgármesteri döntés *egyik félnek sem adott igazat*, sem azoknak, akik azt vitatták, hogy a harmine százalékon felüli engedmény minden körülmények között irreális, sem azoknak, akik azon az állásponton voltak, hogy *a fővárosnak szigoruan ragaszkodnia kell a Közszállitási Szabályzathoz*, amely szerint a legolcsóbb ajánlattevőnek kell juttatni a munkát, *feltéve, hogy az nem irreális.* Az érdekeltség véleménye az, hogy

ami reális a Terézvárosban, az reális Óbudán is, és ami irreális Kőbányán, az nem lehet reális pl. az Erzsébetvárosban.

Végeredményben nagyon kell vigyáznia a fővárosnak arra, hogy

a vállalkozók között duló éles harcnak, amely már árrombolás-számba megy, ne a közérdek igya meg a levét.

Komoly szakemberek véleménye szerint ugyanis az a helyzet, hogy *a főváros által készitett árszabály a valóságos viszonyoknak felel meg*, az ebből való, *különösen a nagyobb* engedmény csak a munka kárára lehet, vagy pedig a vállalkozóknak kell ráfizetniök. Ha már *az utóbbi kettő között kell választani*, akkor inkább a vállalkozók fizessenek rá a munkára, feltéve, hogy van nekik miből!

Megemlitjük még, hogy az elmult esztendőben *a legnagyobb engedmény Kőbányán volt:* harmincegy százalék, *az átlagos engedmény husz és huszonhárom százalék között mozgott*, holott akkor sokkal jobbak voltak a viszonyok, mint az idén, amikor

a hatóság által megállapitott béreken kizárólag budapesti illetőségi munkanélkülieket szabad a vállalkozóknak foglalkoztatniok.

A kövezetjavitási versenytárgyalások fenti eredményéhez *még egy megjegyezni valónk van:*

sürgősebb, mint valaha a Közszállitási Szabályzat reviziója, mert a mai helyzet részben a vállalkozók teljes elszegényedéséhez, részben a közérdek sulyos sérelméhez vezet, — amint azt a kövezetjavitási versenytárgyalások eredménye napnál fényesebben igazolja.

amelyek esztendők óta végzik a porolajozást.

Már a versenytárgyalásra beérkezett ajánlatok felbontása alkalmával *megállapitották a főváros illetékes tényezői, hogy soha annyira tiszta képe nem volt versenytárgyalásnak*, mint ez alkalommal, amikor a szokásos tiszti ügyészi véleményezés és fellebbezési eljárás mellőzésével *a legprecizebben meg lehet első pillantásra állapitani*, ki a legolcsóbb ajánlattevő és kinek kell ennek folytán *az egész munkát megosztás nélkül kiadni.*

Az az elmélet, hogy a nagyobb közmunkákat a lehetőség szerint *megosztva kell a vállalkozóknak kiadni*, jelen esetben *nem alkalmazható.* A porolajozásnál ugyanis *nem kisiparosokról, hanem milliós részvénytársaságokról van szó*, ennél a munkálatnál tehát csak az lehet a döntést illetően irányadó: *melyik ajánlat legkedvezőbb a fővárosnak.* Ami a jelen esetben igazán nem kétséges. *Az a szirénhang*, amely máris arról suttog, hogy *az összes pályázók között kell* a porolajozást megosztani, nagyon is *fals* és ellentétesek nemcsak a főváros érdekével, hanem a Közszállitási szabályzat rendelkezéseivel is.

Nyolc-tizenhat százalékos árengedménnyel adták ki a kerületi aszfaltjavitási munkálatokat. A kerületi kövezetjavitási döntéssel egyidejüen a polgármester aláirta az aszfaltjavitási versenytárgyalás döntésére vonatkozó ügyosztályi előterjesztést is. Az I. kerületi munkálatokat az *Utépitő és Aszfaltozó Vállalat R. T.* kapta, aki a hatósági árszabályból tizenkét százalékos engedményt ajánlott fel. A II. kerület az *Épitőipar R. T.-nek* jutott: nyolc százalékos, a IV. kerület a *Bitumen Utépitő R. T.-nek* tizenhat százalékos, az V. a *Magyar Asphalt R. T.-nek* tizenkét százalékos, a VI. a *The Neuchatel Asphalte Co. Ltd.-nek* tiz százalékos, a VII. kerület a *Hirsch Mihály R. T.-nek* tizenhat százalékos, a VIII. kerület a *Korek E.* cégnek tizennégy százalékos, a X. kerület *Biehn János* cégnek tizenhat százalékos árengedménnyel. Elterjedt hirek szerint, egyes vállalkozók, akik nem jutottak kerülethez, a *fővárosi döntést a Közszállitási Szabályzat megsértése cimén panasszal támadják meg a belügyminisztériumnál, illetőleg a kereskedelemügyi minisztérium közszállitási osztályánál.*

Uj kiirások:

120 drb csikótüzhely szállitására. Határidő: 1933 március 24. (péntek) d. e. ½11 ó.

120 drb folytonégő kályha szállitására. Határidő: 1933 március 24. péntek) d. e. ½11 ó.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemi részére. Határidő: 1933 március 28. d. e. 12 ó.

Kőmüvesmunkákra a Szent László-kórház XV. számu pavillonjába. Határidő: 1933 március hó 30 (csütörtök) d. e. ½11 ó.

Vaskályhajavitási és karbantartási munkákra. Határidő: 1933 április hó 1, (szombat) d. e. ½11 ó.

Cserépkályhajavitási és karbantartási munkákra. Határidő: 1933 április hó 10 (hétfő) d. e. ½11 ó.

Teljes sikerrel járt a porolajozási versenytárgyalás megismétlése

A Schwarz Rudolf és Társa Rt. tette a legolcsóbb ajánlatot

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Köztisztasági Hivatalban kedden bontották fel a polgármester rendeletére megismételt *porolajversenytárgyalásra* beérkezett ajánlatokat. *Balló* Alfréd, a Köztisztasági Hivatal érdemes igazgatója bontotta fel a lepecsételt boritékokat. Pályázatot adtak be a *Magyar Petroleumipar Rt.*, a *Schwarcz Rudolf és Társa Rt.*, a *Hazai Kőolaj Rt.*, a *Nyirbogdányi Petroleumipar Rt.*, a *Szőregi Petroleum Rt.*, továbbá a *Hegedüs és Társa* cég. A legolcsóbb ajánlattevő a *Schwarcz Rudolf és Társa Rt.*, amely az egész 700.000 négyszögméter porolajozását négyzetméterenként *21.8* filléres egységáron vállalja, olyképpen azonban, hogy legalább 300.000 négyzetméteres megbizás 12.000 négyszögméter, legalább 500.000 négyszögméteres megbizás után 20.000 négyszögméter, legalább 700.000 négyzetméteres megbizás után 30.000 négyzetméter terület porolajozását *ingyen vállalja.*

A versenytárgyalás ezen eredménye *Király* Kálmán müszaki tanácsnok érdeme, aki a legutóbb megtartott versenytárgyalás alkalmával *kartelszerü összebeszélést látva* a beérkezett ajánlatokban, a versenytárgyalás megsemmisitését javasolta *Borvendég* alpolgármesternek. A megismételt versenytárgyalás, mint azt a fővárosi porolajozás történetében *több alkalommal előfordult*, a kartel *szétrobbanását* eredményezte. Érdekes, hogy megismételt versenytárgyalásban *a legnagyobb cégek nem is vettek részt*, teljesen átengedték a terepet azoknak a vállalatoknak,

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

CZEGLÉDY JÁNOS JENŐ
műkőáru készitő, fal- és padlóburkoló mester
Székesfővárosi és állami szállitó-kartellen kivül!
BUDAPEST, KISTEMPLOM-U. 8.
TELEFON: JÓZSEF 448-88.

Ifj. HALASZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

352

XI. évfolyam 13. szám

Budapest, 1933 április 1

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár
Bpest, VIII., Revizky-u. 1.

UJ BUDAPEST

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: Aut. 828-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

A magyar nyelv és a főváros

Szivünkből beszélt Sipőcz Jenő polgármester a Budapesti Piarista Diákszövetség közgyülésén, amely Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén zajlott le. A polgármester elnöki megnyitó beszédében a magyar nyelv tisztaságáért szállott sikra. Azt hangoztatta, hogy a nyelv tisztasága és ereje nemzeti müvelődésünk leghatékonyabb fegyvere, amelynek hiányában veszélybe döntjük legféltettebb kincseinket. Voltak idők, amikor a „nyelvében él a nemzet" — programot jelentett. Akkoriban még magáért a magyar nyelv puszta használatáért is harcolni kellett. Ma már ez a követelés tulhaladott álláspont. Ma már tovább kell mennünk. Ma nyitott ajtón való döngetést jelentene az a követelés, amely eleinket valaha még lázbahozta, amikor a közigazgatásban és a törvényhozásban a magyar nyelv használatáért küzdöttek. Az a harc, amelyet Sipőcz polgármester bejelentett, a magyar nyelv tisztaságáért folyik. Nem egyszerü nyelvészeti kérdés ez, hanem a nemzeti élet és a nemzeti jövő egyik legfontosabb kérdése.

Uj idők uj dalai zengenek fülünkben. Ezek az uj dalok északról, keletről, délről és főleg nyugatról egyforma erővel jelentkeznek. Nyelvünk, ez a rendkivül hajlékony kincs, hatása alatt áll minden változásnak, minden ideaen befolyásnak. A technika fejlődése ujabb és ujabb fogalmakat vet fel. A Magyar Tudományos Akadémia is megérezte, hogy soromvóba kell állania. A szerkesztőségi szobákban a falakon függ a Magyar Tudományos Akadémia kiadványa, amely a leggyakoribb hibák és ideaenszerüségek megszüntetésére hivja fel a figyelmet. A magyar sajtó teljesiti is a maga hivatását, amely a magyar nyelv megtisztitásának a területén reá hárul. Az igazi magyartalanságok azonban nem a napilapokban, hanem rendszerint a hivatalos fogalmazványokban találhatók. És ezen a ponton van éppen néhány szerény megjegyzésünk Sipőcz Jenő polgármester kijelentéseivel kapcsolatosan.

Arra kérjük Sipőcz Jenőt, hogy a magyar nyelv megtisztitása, tisztaságának és erejének biztositása érdekében tett kijelentéseit továbbitsa a Budapesti Piarista Diákszövetség elnökétől Budapest székesfőváros polgármesteréhez. Arra kérjük, hogy terjessze ki akcióját elsősorban a városházi hivatalokra, ahol — bizony — még mindig divatos a „tatik-tetik". Kérjen fel a polgármester néhány jónevü magyar irót a városházi előterjesztések és fogalmazványok nyakatekert és magyartalan terminus technikusainak magyarositására. A főváros adminisztrációja a leanagyobb hivatal Magyarországon. Ha a polgármester erélyes intézkedéseket tesz ezen a téren, az eredmény nem maradhat el. A nyelv tisztaságáért és erőteljességének megóvásáért inditott harc nem maradhat a tudósok, vagy a hivatottak kizárólagos feladata.

Aki idegen szót ejt ki, aki tisztátalanul beszél, az veszélyezteti a magyar nyelv erejét, gyengiti a frontot. Győzelmet csak az egész országot átölelő fronton lehet aratni. Ehhez a küzdelemhez kérje Sipőcz Jenő, a Budapesti Piarista Diákszövetség elnöke Sipőcz Jenőnek, Budapest székesfőváros polgármesterének a segitségét...

Olcsóbb és jobb közlekedést kiván a Keresztény Községi Párt

Petrovácz Gyula nyilatkozik a közlekedési bajok orvoslásáról, a Beszkárt-tarifa reformjáról, a zuglói villamosvonal kiépitéséről, a HÉV átvételéről és az Autóbuszüzem fejlesztéséről

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Azokon az erőfeszitéseken kivül, amelyeket a főváros vezetősége a munkanélküliség enyhitése érdekében tesz, *sok gondot okoznak a különböző aktuális városházi problémák is*, amelyek megoldásra várnak. E problémák között első helyen a közlekedési bajok orvoslását kell megemliteni. *Borvendég* alpolgármester éppen az *Uj Budapest* hasábjain jelentette ki, hogy *mindaddig nem lehet szó a közlekedési bajok végleges orvoslásáról és a közlekedési front nyugalmi helyzetének a megteremtéséről, amig a főváros a gyakorlatban is át nem veszi a HÉV-et és az átvétel után le nem fekteti az egységes közlekedés alapelveit.* Sok gondot okoz a közlekedési bajok orvoslásánál az a körülmény is, hogy *a Beszkárt bevételei csökkenő tendenciát mutatnak, aminek következtében meglehetősen nagy hiány pótlásáról kell majd gondoskodni.* A megoldásra váró problémák megoldásánál természetesen *szavuk van a többségi pártok vezetőinek is*, nemcsak azoknak, akik a városházi adminisztráció élén állanak. Éppen azért, mert itt a főváros közönségét közelről érintő kérdésről van szó, szükségesnek tartottuk, hogy *a közlekedési problémák megoldásának az előkészitése tekintetében megkérdezzük Petrovácz* Gyulát, a Keresztény Községi Párt egyik vezető tagját, aki a gazdasági kérdéseknek elismert szaktekintélye.

Petrovácz Gyula

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A Keresztény Községi Párt véleménye a közlekedési bajok orvoslását illetően egyetlen mondatban foglalható össze:

a Keresztény Községi Párt minden tekintélyét latbaveti, hogy a fővárosi közlekedés jobb és olcsóbb legyen, mint eddig volt.

Magam is aláirom azt, amit *Borvendég* alpolgármester ur az *Uj Budapest* egyik legutóbbi számában mondott, amikor hangsulyozta, hogy csak a HÉV tényleges átvétele után lehet *véaleges nyugalmi helyzetet teremteni a közlekedési fronton.* Fel kell vetnem azonban a kérdést:

miért késik olyan sokáig a HÉV megváltása?

— Ha már kierőszakolták a HÉV átvételét, akkor *gondoskodni kellett volna arról is, hogy a HÉV minél előbb tényleg átvehető legyen.* Két-három hónap mulva már teljes esztendeje lesz annak, hogy a főváros közgyülése kimondotta a HÉV megváltását. *Háromnegyed év sem volt elegendő idő ahhoz, hogy a főváros tényleg, gyakorlatilag is kezébe vegye a HÉV vonalait.*

A HÉV tényleges átvételétől pedig sok közlekedési problémának a megoldása függ.

A HÉV megváltásával kapcsolatosan *napirendre kell tüzni ugyanis a fővárosi közlekedési tarifák revizióját.* E revizió során kell gondoskodnunk arról, hogy

a külterületek szegényebb sorsu lakossága részére a közlekedést olcsóbbá és jobbá tegyük.

Mindenekelőtt azt a kivánságot kell kifejezésre juttatnom, hogy a HÉV végállomásokat tolják ki a politikai határokra, aminek következtében *el lehet majd érni, hogy Budapest székesfőváros politikai határain belül egységes legyen a közlekedési tarifa.* Régi panasz, — de nem lehet elég gyakran hangoztatni — hogy *türhetetlen az a rendszer, amely megengedi, hogy Pesterzsébetről Ujpestre bárki 24 fillérért utazhasson keresztül a főváros egész területén és ugyanakkor a Fehérvári ut, a Kerepesi ut, vagy Rákosfalva lakói HÉV vonalon magas viteldijat legyenek kénytelenek fizetni.* Ezeket a panaszokat csak a közlekedés egységesitésével lehet véglegesen megszüntetni. Mihelyt megtörténik a HÉV üzemének tényleges átvétele, *azonnal meg kell inditani azokat a tárgyalásokat, amelyek a közlekedés egységesitését célozzák.*

Uj közlekedési programmot követelünk!

Ki kell dolgozni a Beszkárt, az Autóbuszüzem és a HÉV együttmüködésének a programmját. A jelenlegi közlekedési tarifák megreformálásával *egységes viteldijszabást kell életbeléptetni Budapest székesfőváros területén.*

— Ezekben foglalhatom össze — mondotta *Petrovácz* Gyula — azokat a szempontokat, amelyeket a *Keresztény Községi Párt* a közlekedési problémák megoldásánál érvényesiteni óhajt. Külön hangsulyoznom kell, hogy

a Keresztény Községi Párt a periferiális területek közlekedési viszonyainak a megjavitását is programmjába vette.

Ezt a célt szolgálja az az akció is, amelyet a zuglói villamosvonal kiépitése érdekében inditottam meg. Ugy tudom, hogy *a zuglói villamosvonal kiépitését azért nem lehet folytatni, mert hiányzik az a 212 ezer pengős fedezet, amire szükség volna.* Bizonyos tárgyalások indultak meg ennek a fedezetnek az előteremtése érdekében, a főváros nehéz költségvetési helyzetében azonban ezt a fedezetet rövid uton megszerezni nem lehet. A főváros vezetősége ugy döntött, hogy

a zuglói villamosvonal kiépitéséhez szükséges 212 ezer pengőt abból a kölcsönből fogja majd kihasitani, amit a Beszkárt rekonstrukciós munkálatainak elvégzésére fog igénybevenni.

— Nagy sulyt helyezünk a Beszkárt rekonstrukciós munkálatainak a megindítására is. Mindenekelőtt *ki kell cserélni az elhasznált kocsimotorokat.* További követelésünk

az Autobuszüzem fejlesztése,

aminek pártunk vezére, *Wolff* Károly, a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén hangot is adott. Az Autóbuszüzem deficites vállalkozás, de főként azért deficites, mert *vonalvezetése sok kritikára ad alkalmat.* A deficit egyik oka az a körülmény is, hogy *bizonyos vonalak nem elég sürüek. Ha a sürüséget fokoznák, sok vonalat rentabilissá lehetne tenni.* Nem kétséges, hogy az Autóbuszüzemet fejleszteni kell, éspedig nemcsak az üzem deficitjének a megszüntetése, hanem uj munkaalkalmak teremtése érdekében is. Uj kocsikra van szükség abból a szempontból is, hogy az elavult rendszerü autóbuszkocsikat kicserélhessük. Annyi bizonyos, hogy

az Autobuszüzem fejlesztése, rén nagy feladatok várnak reánk.

Ezeket a feladatokat napirendre kell tüznünk és *minden rendelkezésre álló eszközt igénybe kell vennünk, hogy a szükséges tőkét megszerezhessük.* Erre van is egy elgondolás. Abban az esetben, ha a főváros által befizetett transzferpénzek felszabadulnak, nemcsak a nagyüzemek beruházási terveinek a megvalósitásához szerezhetjük meg a szükséges fedezetet, hanem *ebből a meglehetősen nagy összegből ki kell hasitani az Autóbuszüzem fejlesztéséhez szükséges fedezetet is.* Természetesen az Autóbuszüzem fejlesztését illetően is *szükség van az egységes közlekedési irányelvek lefektetésére.* Az Autóbuszüzem most már a Beszkárt égisze alá tartozik, a *két közlekedési vállalat nem tekinthető többé konkurrensnek*

— E kitüzött célok elérése természetesen *igen nagy mértékben függ a gazdasági helyzet alakulásától is.* Hiába tesz ugyanis a főváros vezetősége bármilyen nagy erőfeszitéseket, ha a közönség anyagi helyzetének leromlása a forgalom nagymérvü csökkenését fogja eredményezni.

Foglalkoznunk kell tehát a forgalom növelését célzó tervekkel is.

Nagy várakozással tekintek a 6 filléres félszakaszjegy-rendszer bevezetésének az eredményei elé. Egyelőre — ugy tudom — csak kisérletről van szó, amelynek a sikerétől függ a Beszkárt-tarifa további megreformálása.

Petrovácz Gyulának ez a nyilatkozata általános feltünést fog kelteni ugy a közlekedési vállalatok, mint a városházi adminisztráció vezetői körében is. Ez a nyilatkozat ugyanis *teljes részletességgel világitja meg az összes közlekedési problémákat és egyben leszögezi a Keresztény Községi Párt felfogását is az aktuális közlekedési problémák mikénti megoldása tekintetében.*

Előkészületben a Hév és a Beszkárt nagy tarifareformja

A félszakaszjegy-rendszernek az összes vonalakra való bevezetése évi 800.000 pengővel emeli a bevételeket — Tizenöt millió utaslétszámszaporodás — Kilométerenként „fél" perronutasra számítanak — Előtérben a 30 filléres távolsági jegy és a Hév—Beszkárt átszállójegy árának leszállítása

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A legujabb Beszkárt-reform, a félszakaszjegyek bevezetése, nagyfontosságu változások előidézője lesz a vasut tarifapolitikájában. Az utasok létszámának állandó csökkenése már régen aktuálissá tett egy tarifamódositást, mindezideig azonban óvakodtak e téren radikális lépéstől, mert egyrészt nem lehet előre kiszámitani megfelelő pontossággig a reform következtében a bevételek terén előálló változásokat, másrészt egy igazságos tarifamódositás feltétlenül drágitást jelentene a főváros politikai határán tul lakók részére.

A 6 filléres félszakaszjegyek bevezetése azonban már elhatározó lépés a „nagy" tarifareform felé, hiszen a próbaképpen bevezetett rendszer számadatainak birtokában, minden veszély nélkül kiszámithatják a tarifamódositás pénzügyi hatásait. A Beszkárnál rendkivül nagy érdeklődéssel várják a próbatarifareform hatását s máris gondolnak arra, hogy *a háromhónapos próbaidő letelte után nyomban az egész vonalon életbe léptetik a „nagy" reformot, mely nemcsak a Beszkárt, de a Hév vonalaira is ki fog terjedni.*

Ezekről az elgondolásokról érdeklődtünk a Beszkárthoz közelálló beavatott helyen, s az alábbi érdekes információt kaptuk:

— Már eddig is végeztünk számitásokat, amelyek azt a reményt keltik, hogy a félszakaszjegyek bevezetése emelni fogja a vasut bevételeit. Nézetünk szerint a félszakaszjegyeknek a Beszkárt összes vonalaira való bevezetése esetén,

az utasok száma évente mintegy tizenöt millióval növekedik meg.

Ez a szám ugy állt elő, hogy tekintetbe vettük azt az utaslétszámcsökkenést is, amit a szakaszjegyes utasoknál elveszitünk. Pesszimisztikus számitás szerint is,

évi 800.000 pengő az az összeg, ami a félszakaszjegyek bevezetése következtében mint többletbevétel fog jelentkezni.

Még életbe sem léptették az uj rendszert, máris aggályoskodnak egyesek, hogy a perronokon nem lehet majd elhelyezni mindenkit, aki félszakaszjeggyel akar utazni. Mikor ezt megemlitettük informátorunknak, a következőkép válaszolt:

— A félszakaszjeggyel beutazható távolság 1.15 kilométer hosszuságu. A statisztikai számitások szerint

minden kocsi motoros perronján kilométerenként 0.5 utasra lehet számitani.

Ha feltesszük, hogy a főforgalmi utvonalakon és időben e szám tizszerese fog jelentkezni, akkor

legfeljebb öt félszakaszos utas fog a kocsivezető perrónján egyidejüleg tartózkodni.

ezeknek ellenőrzése tehát nem okozhat nehézségeket. Általában azonban *csak egy-két ily utas lesz egyidejüleg a perronon.* Hogy a félszakasos utasok csak az első perronon utazhatnak, abból nem származik hátrány, mert aki ezt a kis kényelmetlenséget nem akarná vállalni, annak módjában lesz — ugy, mint eddig — szakaszjegyet váltva, a kocsi belsejében helyet foglalva, utazni. Másrészt a perronjeggyel beutazható utak oly rövidek, — 2—3 megálló távolság — hogy

az utasoknak a kocsin való tartózkodási ideje legfeljebb öt percet fog kitenni.

s igy az a körülmény, hogy a félszakaszos utasok csak a perronon tartózkodhatnak, igen kicsiny jelentőségü.

A félszakaszjegy-rendszer bevezetésével szoros kapcsolatban álló tervekről kérdezzük ezután informátorunkat.

— Abban az esetben, — hangzik a válasz, — ha a 3-as, 6-os és 10-es vonalakon a rendszer beváltja a hozzáfüzött reményeket, *a félszakaszjegy-rendszert az összes vonalakra bevezetjük.* Tulajdonképpen

ez a reform már a távolsági jegyrendszer bevezetése,

hiszen az az elv valósul meg, hogy kétszer-háromszor olyan hosszuságu utért kétszer-háromszor annyi viteldijat kell fizetni. A rendszer, remélhetően, nagyobb zökkenő nélkül kiterjeszthető lesz távolsági viszonylatokban is.

A HÉV—Beszkárt 36 filléres átszállójegyeinek mérséklésére már gondoltunk és a határon belül 24 fillérre szállitanók le a viteldijat.

Az igy előálló bevételi veszteséget pótolni kell, mégpedig

a 30 filléres távolsági jegy

által. A határon tuli viteldij megállapitása tehát elsősorban függ a félszakaszjegy-rendszer sikerétől, attól, hogy ennek a *lépcsőzetes* jegyárrendszernek milyen pénzügyi hatása lesz.

— A Beszkárton kivül

a Hév is dolgozik már a viteldijrendszer módositásán.

Itt tekintetbe kell számos szempontot venni, *igy a főváros telepitési politikáját és a Máv konkurrenciáját is.* A félszakaszjegy-rendszer kipróbálása után *egyidejüleg fog sor kerülni, a rendszernek az egész hálózatra való kiterjesztésével a 30 filléres távolsági jegyek bevezetése és a Hév 36 filléres, Budapest határán belüli viteldijának 24 fillérre való mérséklése.*

A mostani próbareform tehát csak kezdete a Beszkárt és Hév nagy tarifareformjának.

A Beszkárt, mint a nyilatkozatból kiderül, forgalmának fellendülését, bevételeinek emelkedését reméli a tarifareformtól. A bevételek emelésére égető szüksége is van, mert az a veszély fenyegeti, hogy képtelen lesz megfizetni a községi háztartási alapnak a reárótt hozzájárulást. A törvényhatósági tanácsban olyan hangok is hallatszottak, amelyek a hozzájárulás elengedését kivánták. Mikor erre vonatkozóan intéztünk kérdést informátorunkhoz, a következő választ kaptuk:

— Az idén

a főváros pénztárába több mint kilencmillió pengőt kell befizetnie a Beszkártnak.

A közlekedési adó négy millió pengő, a rendes és rendkivüli területhasználati dij 3½ millió pengő, a megváltási teher közel 800 ezer pengő, a többi kisebb tételekből adódik. *Már a mult esztendőben kértük, hogy a közlekedési szakbizottság vizsgálja meg, nem lehetne-e a rendkivüli területhasználati dijat elengedni.* Abban az esetben, ha a vasutnak lényegesen kisebb összeget kellene befizetnie a főváros háztartási alapjába, *mód volna a forgalom megjavitására, a kocsikilométerteljesitmény emelésére,* ami viszont a bevételek némi emelkedését is maga után vonná talán.

Hétfőn, április 3-án, életbelép a félszakaszjegy-rendszer. Ez a nap a Beszkárt nagy reformtervei megindulásának is időpontja. Ha a hozzáfüzött remények valóra válnak, rövidesen sor kerül a távolsági jegyrendszernek bevezetésére és a Hév viteldijpolitikájának megváltoztatására.

A főváros felhivása a vidékhez

Segitséget kér a gyermeknyaraltatási akció megindításához

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros gyermeknyaraltatási akciója több, mint egy évtizedes tevékenysége alatt nagy értéket mentett meg a boldogabb magyar jövő számára. Hogy nemzetmentő harcát a legmostohább viszonyok között sem kényszerült feladni, azt elsősorban a haza- és gyermekszerető magyar társadalom áldozatkészségének köszönheti.

Az idei gyermeknyaraltatási akció megszervezésekor a főváros ismét bizalommal fordul a magyar társadalom nagylelküségéhez. Kéri a hazafias érzésü és jószivü emberek támogatását. A gazdasági válság tetőfokán a főváros már nem képes többé erején felüli áldozatokat hozni. A magyar társadalomnak kell meghallania a pusztulásra itélt gyermeksereg segélykiáltását: „Segitsetek, mert elveszünk!"

1932 nyarán csaknem tizezer gyermek részesült az üdülés áldásaiban. Minthogy a főváros levegője nem alkalmas a gyermeküdülésre, szükséges lenne a gyermekek vidéken való elhelyezése. Támogassák tehát a vidék tehetősei a főváros gyermekmentő munkásságát azzal, hogy akár egyedül, akár közösen összefogva, tegyék lehetővé a testileg leromlott szegénysorsu fővárosi gyermekek csoportos nyaraltatását.

A főváros a vidék áldozatkészségét áldozatkészséggel viszonozza. Igy az 1932. év nyarán több vidéki város és község gyermekeit látta vendégül Budapesten, ahol őket a kies fekvésü budai hegyek között ingyenesen üdültette. Minden oly város és község, amely fővárosi gyermekek csoportos nyaraltatását ingyenesen vállalja, a nyár folyamán ugyanolyan számu gyermeket hozhat fel a fővárosba esetenként megállapitandó ideig tartó tanulmányutra, illetve üdülésre, mely alkalommal a gyermekek dijtalan szállást és élelmezést, tanulmányi programmot és fővárosi tanerők személyében hozzáértő kalauzokat kapnak.

Jelentkezők a következő cimre küldjék szives értesitésüket: *„Budapest Székesfőváros Gyermeknyaraltatási Akciója, Budapest, IV., Cukor ucca 6. szám."*

MODERN HÁROM- és NÉGYSZOBÁS
lakások kiadók május 1-ére
központi fütés és melegvizszolgáltatással vagy anélkül. Bővebbet:
„Palatinus"
épitő- és ingatlanforgalmi r. t.
V., Rudolf-tér 6. Telefon: 12-1-45, 12-3-85

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 48-1-32.

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

Hátizsák, sátor és ponyva, pokróc, kötél és zsineget vehet olcsón
NEDELKÓ SÁNDOR
Telefon: 41—5—07
94 éves cég
cégnél, Budapest, VII., Károly király-ut 15

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P **1.40**

BUKOVA LAJOS
ÁPOLETÜVEGES ÉS KÉPKERETEZŐ
Budapest, IX., Lónyay-utca 48.
TELEFON: AUT. 870-26

Zongorák, pianinók, ujak, átjátszottak részletre legolcsóbban beszerezhetők
Lipovniczky Szevér
zongorakészitő mesternél. Javitás, hangolás, bőrözés jótállással
Erkel-utca 20. sz. Tel. 319—26

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/b.
Gyár: VI., Jász-utca 14. szám
TELEFON: AUTOMATA 919—12.

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA | GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

CZEGLÉDY JÁNOS JENŐ
műköru készitő, fa- és padlóburkoló mester
Székesfővárosi és állami szállitó-kartellen kivül!
BUDAPEST, KISTEMPLOM-U. 8.
TELEFON: JÓZSEF 448—66.

Az üzemek és a Segitőalap

Bednárz Róbert nyilatkozik a Segitőalap igazgatóságának két napos balatonkenesei tanácskozásairól — Nem veszik meg a csopaki Szent József-forrást

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Segitőalap igazgatósága szombaton és vasárnap Balatonkenesén ülésezett. *Az első napon Csopakra látogattak el, ahol megtekintették a Szent József-forrást,* vasárnap pedig hosszabb tanácskozást tartottak, amelyen letárgyalták mindazokat a kérdéseket, amelyek a Segitőalap tagjait érdeklik. Résztvett a balatonkenesei kirándulásban *Liber* Endre alpolgármester is, az igazgatóság tagjai közül pedig ott voltak *Joanovics* Pál, *Bednarz* Róbert, dr. *Kabakovits* József, *Oszoly* Kálmán és *Andréka* Károly. A Segitőalap igazgatóságának az ülésén felmerült az a nagyfontosságu kérdés is, hogy *az üzemi tisztviselőket miként lehetne a Segitőalapba bekapcsolni.* A balatonkenesei tanácskozások eredményéről

Bednárz Róbert
apátplébános

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Csopakon megtekintettük a Szent József-forrást, amelyet tulajdonosa bérbevételre ajánlott fel. Arról lehetett volna szó, hogy a *Segitőalap évenként 200.000 palack savanyuvizet vegyen át* és a tulajdonosnak 40.000 pengő kölcsönt adjon üzemfejlesztési célokra. Az üzletet nem köthettük meg, mivel *maximális szükségletünk 50.000 palack.*

A Segitőalap nem vállalkozhatik kölcsönadásra és ügynökösködéssel sem foglalkozhat.

Igy tehát az ajánlatot vissza kellett utasitanunk.

— Megbeszéltük azokat a lehetőségeket is, amelyek

az üzemi alkalmazottaknak a Segitőalapba való bekapcsolása

tekintetében mutatkoznak. Általános volt az a vélemény, hogy *az üzemeknek a Segitőalapba való bekapcsolása kivánatos volna, már csak az üzemi alkalmazottak szempontjából is,* mivel ők olyan népjóléti intézményeket, mint amilyenek a Segitőalap nyujt, *nem tudnak létesiteni.* Megállapitottuk, hogy

az üzemi tisztviselők jobb helyzetbe kerülnek, ha a Segitőalaphoz csatlakoznak, mint hogyha az OTI vagy MABI nyeli le őket.

Ugy tudjuk, hogy az üzemi alkalmazottak is hajlandóságot mutatnak ilyen irányban.

A Gázgyár vezetősége egyhanguan állást foglalt a Segitőalapba való belépés mellett, csak az Elektromosmüveknél tanusit még ellenállást egy-két főtisztviselő.

Mi mindenesetre megbeszéltük az alapelveket és most konkrét megmozdulást várunk az üzemek részéről.

Bednárz Róbert elmondotta még az *Uj Budapest* munkatársának, hogy a Segitőalap igazgatóságának kétnapos balatonkenesei tanácskozásán *rendezték az aktuális orvosproblémákat is,* igy például

a rendelőorvosoknak a Segitőalaphoz való viszonyát.

Csak helyeselni lehet az igazgatóságnak azt a határozatát is, hogy *Balatonkenesére kutyát vinni a jövőben tilos.*

Május végén be lehet költözni a városszéli telep ikerházaiba

Még mindig 68 ezer a napi ingyenebédek száma — Csak fokozatos lassu tempóban lehet csökkenteni az ingyenebéd-létszámot

Liber Endre alpolgármester nyilatkozata

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A tavasz közeledtével rendszerint csökkenni szokott az ingyenebédeknek a száma. Tavaly már március elején lényegesen redukálta a főváros az ingyenebéd-létszámot, az idén azonban *nagy megfontolást igényel ennek a problémának a megoldása.* Beszéltünk ebben az ügyben *Liber* Endre alpolgármesterrel, akinél a *városszéli telepitéssel kapcsolatos munkálatok megkezdése és a szellemi szükségmunka-akció eredményei* iránt is érdeklődtünk.

Liber Endre
alpolgármester

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Tavaly márciusban már *lényegesen csökkentettük az ingyenebédlétszámot.* Az idén azonban csak

rendkivül óvatosan foglalkozhatunk ezzel a kérdéssel.

A szellemi szükségmunkások ugyanis a téli hónapokban *összeállitották a szegénykatasztert,* amelyből megállapitható, hogy

a nyomor az elmult egy esztendő alatt közel száz százalékkal emelkedett.

Tavaly még negyvenezren alul volt a hatósági ellátásban részesülő inségeseknek a száma, *az idén ez a szám hetvenezren fölülre emelkedett.* Már ez a körülmény is megmagyarázza, hogy a fővárosnak olyan nagyszámu ingyenebédeket kellett napról-napra kiosztania, amilyen *nagy számra még soha példa nem volt.* A téli átlag a hatvanötezret is meghaladta, *tavaly ez a szám volt a maximum.*

Február utolsó hetében, de még március első hetében is hetvenkétezer volt a napi ingyenebédlétszám,

ezt most fokozatosan csökkentjük, de még március utolsó hetében is hatvannyolcezren fölül adtunk ingyenebédet naponként. Áprilisban tovább csökkentjük az ingyenebédlétszámot, *de a csökkentés továbbra is lassu tempóju lesz.*

Ami a szellemi szükségmunkások foglalkoztatásának az eredményeit illeti, *ezekkel teljes mértékben meg lehetünk elégedve. Csak a legritkább esetben fordultak elő kedvezőtlen jelenségek a szellemi szükségmunkások körében.* Az volt a feladatuk, hogy házról-házra járva, *a helyszinen ellenőrizzék az inségesek viszonyait és családi állapotát.* Az inségesek megbizható ellenőrzése rendkivül komoly és fontos feladat, mert *csak ezen az alapon lehet megnyugtató eredményeket elérni.* A szellemi szükségmunka-akció, amelynek keretében 1450 szellemi foglalkozásu munkanélküli kapott a tél folyamán kenyeret, *április végén feltétlenül befejeződik, mert fedezetünk kimerül.* A polgármester ur rendeletet fog kibocsátani, amelyben *a legerélyesebben megtiltja, hogy a fővárosi intézmények és hatóságok egyetlenegy szellemi szükségmunkást is visszatartsanak.*

Szóvátettük *Liber* Endre alpolgármester előtt a városszéli telepitési munkálatok megkezdése körül mutatkozó késedelmet. *Liber* Endre alpolgármester igy felelt:

— A késedelemnek az oka az, hogy *a pályázat nem volt kedvező, ugy, hogy uj ajánlatok benyujtására kellett a pályázókat felszólitani.* Most pedig *az a körülmény okoz némi késedelmet, hogy az egyik szövetkezet a polgármester ur döntését megfellebbezte a belügyminiszter úrhoz.* Mi a magunk részéről *a legsürgősebben intézkedtünk.* Az volt a tervünk, hogy minden egyes ikerházat más-más vállalkozó épitsen föl. Az ajánlatok legnagyobb része elfogadhatatlan volt a magas egységár miatt. Eredetileg hatvan ikerházat akartunk épiteni, de *ezt a számot 54-re kellett csökkenteni,* éppen a magas költségek miatt. A megosztási tervet nem valósithattuk meg teljes egészében, mert

a drágább ajánlattevők a hivatalos felszólitás ellenére sem voltak hajlandók áraikat a legolcsóbb ajánlattevőnek a nivójára leszállitani.

Végeredményben *huszonhét pályázót biztunk meg az 54 ikerháznak a megépitésével, vagyis minden pályázó két-két ikerházat épit.* A polgármester ur már alá is irta a vállalatba adásról szóló döntést, most azonban meg kell várni a fellebbezés sorsát. Ennek az eldöntése sem késhet már sokáig. *Mihelyt állandósul a tavaszi időjárás, azonnal megkezdjük az épitkezést és a városszéli ikerházak legkésőbb május végén már beköltözhetők lesznek.*

A hullámtető nem rozsdásodik,

ha ETERNIT-hullámlemezből készül.

Gazdaságos, különösen üzemi- és csarnoképitkezéseknél, mert nagy fesztávolsággal biró könnyü tetőszerkezetre is alkalmas.

Javitásra nem szorul és határtalanul tartós.

Kérjen dijtalan prospektust és költségvetést.

ETERNIT MŰVEK
Budapest, VI., Andrássy-ut 33

Labriola
SZINHÁZ-VARIETÉ
(TISZA KÁLMÁN-TÉR)
A kéthetes premierek szinháza!
Minden hónap 1-én és 16-án uj műsor
Jegyek 60 fillértől 4 pengő.

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST, VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Tapasztalatból

tudjuk, hogy a közönség igen nagy része sokat vár a **jószerencsétől.** Senki se hiszi, hogy a szerencse kormányozható volna s hogy a gazdagabb, jobb, müveltebb, tehetségesebb embert előbb kapja el a szerencse forgószele, mint a szegényt, vagy kevésbé müveltebbet. De vágyaik és ösztöneik sodornak mindenkit, hogy találkozzanak a szerencse látható formájával és várják, reméljék a **lehetőséget:** a nagy nyereményt.

A **m. kir. osztálysorsjátéknál** mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye.

Hogy érhet valakit egy főnyeremény, ha nincs sorsjegye?

Most ismét itt az alkalom: április 7-én kezdődik az uj sorsjáték, melyen óriási összegek nyerhetők. Ne sajnálja tehát senki a csekély befektetést, **hanem rendeljen azonnal** egy sorsjegyet bármelyik **főárusitónál. Uj sorsjáték — uj reménység!**

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
96 filléres ujdonságok! VI., Andrássy-ut 39. 96 filléres ujdonságok!

Eternit-botrány a városházán

A polgármester felfüggesztette állásától Lavotta főtanácsost

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Városházi körökben mély megdöbbenést keltett az a fordulat, amely az Eternit-ügy nyomozásába bekövetkezett. Kiderült ugyanis, hogy *ennek az elszomoritó ügynek városházi vonatkozásai is vannak.* A főkapitányságról a legutóbbi napokban értesitették *Liber* Endre alpolgármestert, hogy a cég feljegyzéseiben *Lavotta* Gyula müszaki főtanácsos neve is szerepel. A rendőrségen ki is hallgatták Lavotta főtanácsost, aki azonnal beismerő vallomást tett és pedig olyan értelemben, hogy valóban

kapott a cégtől 1700 pengőt, de csak kölcsönképpen.

A főkapitányság értesitése alapján Liber Endre alpolgármester maga elé hivatta Lavotta müszaki főtanácsost, aki ezt *a vallomást megismételte.* Liber alpolgármester a történtekről azonnal jelentést tett *Sipőcz* Jenő polgármesternek, aki ugy határozott, hogy *Lavotta főtanácsost azonnal fel kell függeszteni állásától és meg kell inditani ellene a fegyelmi eljárást.*

Várospolitikai körökben a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoztak Sipőcz Jenő polgármesternek erről a gyors és erélyes ténykedéséről. Másrészről azonban nagy részvét is megnyilvánult ebben az ügyben, éspedig abból a szempontból, hogy

Lavotta Gyula müszaki főtanácsos egész életet töltött el a városházán becsületes, korrekt munkával és soha a legkisebb gyanunak az árnyéka sem férkőzhetett személyéhez.

Ez a késő öregkorban történt eltévelyedés mély sajnálkozást kelt mindazokban, akik *Lavotta* Gyula müszaki főtanácsos eddigi működését ismerték.

A városházán egyébként már meg is indult a fegyelmi eljárás. *Felkay* Ferenc főjegyző, az elnöki ügyosztály vezetője, *kihallgatta nemcsak Lavotta Gyula müszaki főtanácsost, hanem a közélelmezési ügyosztály mérnök-tisztviselőit is,* akiktől a részletekre nézve kértek felvilágositást. A fegyelmi eljárás iratait már a legközelebbi napokban Sipőcz Jenő polgármester elé terjesztik, valószinü azonban, hogy a *fegyelmi eljárást csak akkor fejezik be véglegesen és döntést csak akkor hoznak, amikor már a birói itélet is elhangzott.*

Öregedő egyéneknél, ha az erek meszesednek, „IGMÁNDI"-val segithetnek s évekkel tovább élhetnek.

Az Igmándi használati utasítás szerint alkalmazva rapid hatású!

Hasznos tudni

mindazoknak, kik az ártalmatlan és tisztán természetes hashajtó ásványvizek iránt nagyobb bizalommal viseltetnek, hogy

Schmidthauer **Igmándi** keserüvize

hatékony forrás-sókban **egész Európa** leggazdagabb ilynemü ásványvize. Rendszerint már kisadag: ¼ vagy ½ pohár elegendő, miáltal a nagyobb mennyiségek fogyasztása feleslegessé válik, tehát gazdaságilag is viszonylag a legolcsóbb.

Uj hatos bizottság dönt a házi mühelyek leépitéséről

Müller Antal érdekes inditványai a mühely-problémák végleges megoldására

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A házimühelyek sokat vitatott problémai a közvetlen megoldás stádiumába jutottak.

A főváros tanácsának legutóbbi ülésén elfogadták Müller Antal inditványát,

amely alkalmas arra, hogy nyugvópontot teremtsen. Az inditvány alapján a tanács a következő határozatokat hozta:

1. A tanács határozatilag kimondotta, hogy

a fennmaradó mühelyek kizárólag az üzembiztonság érdekében végezhetnek halaszthatatlanul sürgős javitási munkákat.

Minden olyan javitás, amely az üzembiztonságának veszélyeztetése nélkül a magánipárnak kiadható, azt annak ki kell adni.

2. *Uj munkákat a jövőben a mühelyek semmi körülmények között sem végezhetnek.*

3. Ellenőrzés szempontjából

minden mühelyvezető tartozik munkakatasztert vezetni

és fegyelmi felelősség mellett minden munkát, amely a mühelybe érkezik, a munka minemüségének megjelölése mellett nyilvántartásba köteles venni.

4. A *tanács kijelöl egy hattagu bizottságot,* amely

a fennmaradó mühelyek üzemvitelét időnkint ellenőrzi.

A mühelyek leépitése ugy hajtandó végre, hogy

a felszabadult szakmunkások a nagy üzemekbe átteendők.

Az igy végrehajtott leépitésről a bizottság jelentést tesz a törvényhatósági Tanácsnak.

5. Minden üzemvezető a hatásköre alatt működő mühelyekről évenkint a költségvetés kibocsátásával egyidejüleg *külön is tartozik egy kimerítő jelentést tenni a törvényhatósági tanácsnak, amelynek tartalmaznia kell, hogy milyen és hány szakmunkás és segédmunkás van foglalkoztatva a mühelyekben.* A jelentésnek tartalmaznia kell ugy a munkások, mint az adminisztrációt végző tisztviselők illetményeit is, valamint a *mühelyekben felhasznált anyagok értékét, a végzett munkák minemüségét s a mühelyvitellel kapcsolatos minden regieköltség részletes felsorolását.*

A hatos bizottság e határozat alapján azonnal megkezdi munkáját.

Négyezer tanerő ostromolja a fővárost állásért

Szendy Károly tanácsnok az iskolaépitési akcióról és a polgári iskolai tandijmentesség megkönnyitéséről

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros — mai sulyos pénzügyi helyzetében is — *példaadó módon teljesiti kulturális kötelezettségeit.* A főváros közoktatásügyi feladatait külön törvény szabályozza, amely *precizirozza az összes kötelezettségeket, amelyeket a székesfőváros autonómiájának vállalnia kell.* A főváros ezt a kötelezettségét messzemenően teljesiti, sőt *olyan feladatokat is vállal, amelyek állami jellegüek.* Sulyos terhet jelent a főváros költségvetésében az a tarthatatlan helyzet, hogy *egyes iskolák magánépületekben vannak elhelyezve.* A főváros vezetősége már régebben elhatározta, hogy ezt a lakbérleti viszonyt, amely nem méltó a fővároshoz, *megszünteti* és minden egyes tanintézet részére külön épületet emel. Kérdéses azonban, hogy ezt a programot *a főváros mennyi idő alatt tudja végrehajtani.*

Szendy Károly

tanácsnok,

a főváros közoktatásügyi ügyosztályának a vezetője, akit ebben az ügyben megkérdeztünk, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az iskolaépitési programot csak rendkivül lassu tempóban tudjuk megvalósitani. *Az idén mindössze egy közoktatási épitkezésről lehet szó, éspedig a Csobánc-utcai óvodának a megépitéséről.* Ezt a főváros vezetősége már tavaly elhatározta, éspedig olyan értelemben, hogy

az 1932. évi költségvetési megtakaritások terhére fogjuk az épitkezést végrehajtani. A tavalyi megtakaritásokból rendelkezésre áll e célra 130 ezer pengő, ugy hogy az épitkezés fedezete biztositva van.

Ami az iskolaépitési program további megvalósitását illeti, ebből a szempontból *már kevés tennivalónk van.* Az épitkezési program befejezéséhez közeledünk ugyanis, amennyiben *mindössze egyetlen olyan közoktatási intézménye van még a fővárosnak, amely magánházban müködik. Ez a Mester-utcai elemi iskola.*

A polgármester a jövő heti tanácsülésnek előterjesztést tesz az uj tandijszabályzat életbeléptetésére. Ennek az elhatározásnak a jelentőségéről *Szendy* tanácsnok ezeket mondotta:

— Az uj tandijszabályzatnak a lényege az, hogy a főváros lehetőséget akar nyujtani a továbbképzésre mindazoknak, akik anyagi eszközök hiányában nem tudnak középiskolába iratkozni. *A polgári iskolák tandijmentességi feltételeinek a megkönnyitéséről van főként szó.* Minden budapesti polgár, aki gyermekét az elemi iskola elvégzése után is tanittatni óhajtja, *módot kap arra, hogy gyermekét tandijmentesen polgári iskolába irathassa,* természetesen abban az esetben, ha anyagi viszonyai kedvezőtlenek és a tandijat megfizetni nem tudja.

Szóvátettük *Szendy* tanácsnok előtt azt az állandó ostromot, amely a tanitói és tanitónői helyettesitések elnyerésére irányul. *Szendy* tanácsnok igy felelt:

— A fővárosi tanintézeteknél *uj alkalmazási lehetőségek egyáltalán nincsenek.* Legfeljebb arról lehet szó, hogy *egyes tanerők helyettesi megbizást kaphatnak a betegen fekvő véglegesitett tanerők munkájának az ellátására.* Ezek átmeneti, egy-két hétre szóló megbizások. Ilyen

beteghelyettesitésért négyezren pályáznak állandóan.

A helyettesitéseknél elsősorban a Pedagógiai Szemináriumot elvégzett tanerőket alkalmazzuk. A *Pedagógiai Szemináriumot évenként 25 növendék végzi el,* ezek *közül 15 16 növendéket küldünk ki.* Egyebet nem tehetünk, mert az összes állások be vannak töltve.

GROSZ FRIGYES
okl. mérnök, utépitési vállalkozó
BUDAPEST.
I., BERCSÉNYI-UTCA 7.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Obendorfer József
kövezőmester
VIII., Ludoviceum-u. 18
Telefon: 38-4-65

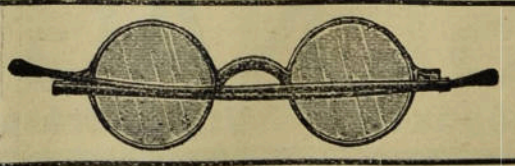
SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8–10.
TELEFON: 80–5–03.

HYPEROL
Ideális torok- és szájfertőtlenitő

Obendorfer Rudolf
kövezőmester, utépitési vállalkozó
Budapest, I., Győri-ut 12

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Söröző - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811-45.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

Hírek

A városházi notesz lapunk szerkesztőjének betegsége folytán mai számunkban nem jelenik meg.

Huszár Aladár főpolgármester — fürdőügyi kormánybiztos. A kormány — mint az *Uj Budapest munkatársa teljesen beavatott körökből értesül* — Huszár Aladár főpolgármestert fürdőügyi kormánybiztossá szándékozik kinevezni. Ez a kinevezés *erős lökést ad annak a mozgalomnak, amely Budapest-fürdőváros jellegének kidomboritását tüzte ki célul.* Már régóta szükség van arra, hogy a fürdőügyek irányitását egységesitsék. *Ezt az egységesitést jelenti a fürdőügyi kormánybiztosi kinevezés, amely a legközelebbi napokban válik publikussá.*

A polgármester sürgeti a házak tatarozását. *Sipőcz* polgármester ujabb rendeletet intézett a kerületi elöljárókhoz és ebben a rendeletben az ellenőrzés fokozását irja elő. *A polgármester felhivja az elöljárókat, hogy a háztulajdonosokat szólitsák fel a halasztathatatlan tatarozások végrehajtására.* A polgármester rendelete a munkanélküliség enyhitését célozza.

Hunyadi János természetes keserüvíz

az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan

SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Meghalt Deutsch bácsi. Laptársunknak, a *Fővárosi Hirlapnak* nagy gyásza van. Meghalt *Deutsch* Mór, a Fővárosi Hirlapnak a szó legnemesebb értelmében vett *munkatársa.* Mindenki Deutsch bácsinak hivta és mindenki csak a legnagyobb elismerés hangján beszélt arról a hüségről, odaadásról és munkakészségről, amellyel évtizedeken keresztül viseltetett a Fővárosi Hirlap iránt. Balladát lehetne irni életéről és haláláról. Az utolsó napon is megjelent a nyomdában. Utolsó gondolata is a munka volt. A szedőterem ólmos levegőjében, kemény padlón hunyta le örökre a szemét. Ujságirók, kiadóhivatali tisztviselők, betüszedő munkások, mindazok, akiknek valami közük van az ujságiráshoz, *kegyelettel őrzik emlékezetét.*

Hétfőn lesz a premierje a hatfilléres félszakaszjegynek. A Beszkárt igazgatóságának elhatározása alapján, amelyről külön cikkben számolunk be, hétfőn, április 3-án lesz a premierje a hatfilléres félszakaszjegynek. Egyelőre csak kisérletről van szó, amelynek eredményétől függ a Beszkárt-tarifa további reformja.

A főváros a nemzetközi ujságirókongresszusért. A nemzetközi ujságirószövetség május végén Budapesten tartja ezévi kongresszusát. Ebből az alkalomból *több mint száz külföldi ujságiró érkezik Budapestre.* A kongresszust és a külföldi ujságirók fogadását a *Magyar Ujságirók Egyesülete* rendezi. A *főváros* a Magyar Ujságirók Egyesületének ezt az akcióját, amely kétségkivül jelentős eredményekkel fog járni a világsajtóban, hatékonyan támogatja.

Április 1-én lép életbe az ötszázalékos munkabérleszállitás. *Sipőcz* Jenő polgármester március 29-én irta alá azt a körrendeletet, amelyet a fővárosi üzemek vezetőinek küldöttek meg a bérleszállitások ügyében. A munkabérek öt százalékkal való leszállitását tudvalevően a belügyminiszter rendelte el a költségvetés jóváhagyását tartalmazó leiratában. A munkabérleszállitás április 1-én lép életbe.

Még husvét előtt kiirják a Boráros-téri hid alapépitményi munkálatait

Fabinyi Tihamér kereskedelmi miniszter szenzációs bejelentései az Országos Középitési Tanács ujjáalakuló ülésén

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A legutóbbi napokban ujjáalakult az *Országos Középitési Tanács.* Az ujjáalakuló ülésen maga *Fabinyi* Tihamér dr., kereskedelmi miniszter elnökölt, aki megnyitó beszédében *rendkivül nagyfontosságu bejelentéseket tett.* A kereskedelmi miniszter mindenekelőtt azt a kijelentést tette, hogy a tanács ujjáalakitására azért volt szükség, mert a közel jövőben *több olyan közmunkaprobléma vár megoldásra, amelyeknél igénybe óhajtja venni a tanács tagjainak szakvéleményét. Fabinyi* kereskedelmi miniszter fel is sorolta azokat a közmunkaterveket, amelyek a közeli jövőben megvalósitásra várnak. Befejezett tényként jelölte meg *Fabinyi* Tihamér kereskedelmi miniszter

a Kecskeméten át vezető nagy állami utnak a megépitését, ami 9 millió pengős értéket képvisel.

Megépitik továbbá a különböző községekben és városokban az ugynevezett bekötő utakat. Ezek a bekötő utak *a fő-forgalmi utról nyilnak a községek és városok felé,* vagyis *a nagy országutakat kötik össze a községek és városok uccáival.*

Ezek a munkálatok 3 millió pengős kenyérkereseti lehetőségeket jelentenek.

Közölte még a kereskedelmi miniszter, hogy *két nagy törvényjavaslat előkészitését kezdte meg.*

Az egyik az épitési törvény, a másik pedig az ut-törvény.

Ezeknek a törvényeknek a megszövegezésénél is igénybe veszi az *Országos Középitési Tanács* munkásságát.

Érdekes bejelentése volt a kereskedelmi miniszternek az is, amely a *Boráros-téri hid alapépitményi munkálatainak a megindítására vonatkozott.* Fabinyi Tihamér kereskedelmi miniszter közölte ugyanis, hogy

a vasszerkezet 60 százaléka elkészült, elérkezett tehát az ideje annak, hogy az alépitményi munkálatok megkezdődjenek.

A versenytárgyalást még husvét előtt kiirják — egyhónapos határidővel. Ez azt jelenti, hogy a Boráros-téri hid alapépitményi munkálatai legkésőbb juliusban megindulhatnak. Az alapépitményi munkálatok költségeinek az előteremtéséről külön tárgyalásokat kezd a kereskedelmi minisztérium a fővárossal.

Huszár Aladár főpolgármester az esztergomi idegenforgalmi értekezleten. Az esztergomi városházán kedden fontos értekezlet volt a Dunavidék idegenforgalmi problémáinak megvitatására. Mivel ezek a kérdések nagyrészt szoros összefüggésben vannak a budapesti turisztikai élettel és a fővárosi idegenforgalmi propagandával, az ankétra meghivták a székesfőváros vezetőségét is. A nagyjelentőségü tanácskozáson Huszár Aladár dr. főpolgármester Budapest képviseletében személyesen vett részt.

65.000 pengő behajthatatlan illetéket töröl a főváros. A legutóbbi években kisebb-nagyobb tételekben mintegy 65.000 pengő olyan illetéktétel gyülemlett össze, amelyeket a főváros behajtani nem tud. Főleg csatornázási járulékok, ingatlanátruházási illetékek, kövezési járulékok, vigalmiadók, idegenforgalmi járulékok és más hasonló adónemekből rekrutálódott a behajthatatlan 65.000 pengős könnyelvőség. A polgármester a legközelebbi tanácsülésen javaslatot terjeszt elő a behajthatatlan összegek törlésére.

Leszállitották a kéményseprési dijakat. A kéményseprőipar is erősen érzi a nehéz időket. A válságot most tetézi a kereskedelmi miniszter néhány napon belül megjelenő rendelete, amely a munkadijak leszállitásáról intézkedik. Eszerint a kéményseprési alapdijakat Budapesten 17.5 fillérről 15 fillérre, a vidéki városokban 18 fillérről 16 fillérre, a községekben pedig 20 fillérről 18 fillérre mérséklik és ehhez igazodnak a többi kéményseprői munkadijak is. Az árleszállitás tehát 10—14 százalékig terjed. Vidéken már április 1-én, Budapesten május 1-én lép életbe a dijak leszállitása. A városházán már készül az ujabb rendelet a kéményseprőkerületek további szaporitásáról és egy másik rendelet, mely több segéd alkalmazására kötelezi a mestereket.

„Igmándi"-ból nem kell pohárszámra inni, — Negyed vagy fél pohár elég szokott lenni!

Bohacek és Társa
parketta és asztalosáru gyára
Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02
Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat
Kartelen kivüli olcsó árak

A belügyminiszter nem szállitotta le a szemétfuvarozási illetéket. A háztulajdonosok akciót inditottak a szemétfuvarozási illetékek leszállitásáért. Szerintük a főváros a jelenleg érvényben lévő illetékkulcs alapján lényegesen nagyobb jövedelemhez jut, mint amennyi a tényleges szemétfuvarozási költség. A háboru előtt a házbérjövedelem 0.4 százaléka volt a szemétfuvarozási illeték, amiből a fővárosnak 800.000 korona jövedelme volt, ma pedig az illetékkulcs 1.5 százalék és ez alapon a főváros jövedelme 4.2 millió pengő. A háztulajdonosok — kimutatásuk szerint — egy fuvar szemét elszállitásáért 42 pengőt kénytelenek fizetni. A valóságban a főváros szemétfuvarozási költsége, a költségvetés adatai szerint, 2,171.000 pengő, tehát ha ezt a tényleges kiadást akarnák csak fedezni, ugy az illetéket 0.8 százalékra mérsékelhetnék. A háztulajdonosok arra kérték a belügyminisztert, hogy az illetékszázalékot erre a nivóra szállitsa le és ne engedje meg, hogy a főváros a szemétszállitás révén haszonra tegyen szert és ujabb teherrel sujtsa a házbirtokot. A belügyminiszter most döntött ebben a kérdésben és a háztulajdonosok kérését elutasitotta.

A kávéházak a járdafoglalási dijak mérséklését kérik a fővárostól. A kávéházak és étteremtulajdonosok akciót inditottak a járdafoglalási dijak ujabb mérséklése érdekében. *Memorandumot nyujtottak át Sipőcz Jenő polgármesternek, akitől sürgős intézkedést kérnek,* hogy tavasszal már az uj dijak életbeléptethetők legyenek. Akávésok a gazdasági helyzet romlására hivatkoznak kérésük megindokolásánál.

Kálzer épitési vállalata
L. Szirtes-u. 2/b. Aut. 539-14

KRÁL GYULA
KÖFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYLAPOK RAKTÁRON
BUDAPEST, II., LUDOVIKA TÉR TEL. 021-00

A tanács elé kerül a városfejlesztési szakbizottság előterjesztése. A városfejlesztési szakbizottság *Harrer* Ferenc elnöklésével hónapok óta beható tanáskozásokat folytat egy nagyszabásu városfejlesztési program kidolgoása érdekében *Harrer* Ferenc *már le is fektette egy nagy elaborátumban ennek a városfejlesztési programnak az alapvonalait.* A városfejlesztési szakbizottság behatóan foglalkozott az elaborátummal és az illetékes ügyosztály előterjesztéseivel. A tanácskozások alapján külön jelentés készült, amely husvét után a törvényhatósági tanács napirendjére kerül. A *jelentést megküldik hozzászólás és tudomásulvétel végett a kormánynak* is és pedig azért, hogy a városfejlesztési programmban foglalt észrevételek és szempontok az uj fürdőtörvény végrehajtási utasitásának a megalkotásánál figyelembe vehetők legyenek.

Ma kezdődik a szent év. Krisztus urunk halálának 1900-ik évfordulója alkalmából XI. Pius pápa szent évet hirdetett. A szent év ma, április 1-én, éjfélkor kezdődött meg, és pedig a *Jézus Szive templomában fényes külsőségek mellett tartott egyházi ünnepséggel.* Egész éjszaka szentségimádás volt, ma éjjel ½1 órakor pedig ünnepi szentmisét celebráltak. A szent megünneplését elrendelő pápai bullát a szószékről a jezsuita rend budapesti házfőnöke hirdette ki.

Egy pengő 25 fillér osztalékot fizet a Salgótarjáni. A *Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.* igazgatósága ma tartott ülésében megállapitotta az 1932. évi zárószámadásokat és elhatározta, hogy a folyó évi április 7-ik napjára egybehivandó rendes évi közgyülésnek részvényenkint — az előző évi 2.25 pengővel szemben — P 1.25 osztalék kifizetését fogja inditványozni. — Javasolni fogja továbbá az Egyesült Tégla- és Cementgyár Részvénytársaságnak — melynek részvényeiből több mint 96 százalék a társulat tárcájában fekszik — a társulatba való beolvasztását. A beolvasztás a Salgó alaptőkéjének felemelése nélkül olymódon hajtatnék végre, hogy a még forgalomban lévő Egyesült-részvényekért 1:3 arányban Salgó-részvények ajánltatnak fel csereképen, mely célból a szükséges részvénymennyiség a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál már rendelkezésre áll.

Az Ingatlanbank 2.50 pengő osztalékot fizet. A *Magyar Általános Ingatlanbank* az ingatlanpiac mai helyzetében igen kielégitő eredményt ért el, amikor mérlegében olyan nyereséget mutat ki, amely lehetővé teszi, hogy tekintélyes leirás után részvényenként 2.50 pengő osztalékot fizessen ki. Az Ingatlanbank szakszerü vezetését és az igazgatóság gondos körültekintését dokumentálja ez az üzleteredmény, amelyet az igazgatóság mérlegmegállapitó-ülésen szögezett le. Az elért kedvező üzleteredményről a következő jelentés számol be: A *Magyar Általános Ingatlanbank* igazgatósága megállapitotta az 1932. évi zárszámadásokat. A nyereség 375.440 pengő 08 fillér, melyből leirásokra fordittatott 158.829 pengő 26 fillér. A fennmaradó 216.610 pengő 79 fillér nyereségre nézve az igazgatóság az április 4-ére egybehivandó közgyülésnek javasolni fogja, hogy 5 százalékos osztalék fejében részvényenként 2 pengő 50 fillér fizettessék ki.

Mit hoz a jövő? Ki tudja ezt megmondani? Gyönyörü tervek, felébresztett vágyak, titkos remények ragadják az embereket a képzelet birodalmába... Einstein professzor szerint „**A képzelet fontosabb, mint a tudás!**" A tudásnak határa van, a képzelet... alapja az életnek, a valóságnak. Minden lehetséges... Egyszerre szerencsés, dusgazdag, boldog lehet! De hogyan képzelhető mindez el kisérlet, próba nélkül?... Hogy érheti Önt egy nagy nyeremény, ha nincs sorsjegye?... Most itt a lehetőség és alkalom!... Április 7-én kezdődik az uj sorsjáték, hol 300.000 P, 200.000 P, 100.000 arany pengő is nyerhető. Rendeljen egy sorsjegyet bármelyik főelárusitónál 3, 6, 12, 24 pengőért, ha lesz sorsjegye, mindjárt meglesz a **reménysége**, hogy váratlanul nagy vagyonhoz jut és tervei, vágyai megvalósulhatnak.

Szemlédő, mövirág és temetkezési cikkek
Gyári raktára **SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF**
Üzem: Budapest, I., Lágymányosi-u. 8.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 537—12.

Obendorfer Károly
okl. mérnök, kövezőmester
I., Horthy Miklós-ut 29
Telefon: 69-2-99

HELVEY TIVADAR Dr
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

IV., Kossuth Lajos-u. 6.
Egyenruhák és polgári öltönyök
NAGY KÁLMÁN
Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszereltetnek
Nagy választék angolszövetekben.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Mágiya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

Építőipar részvénytársaság
Budapest, VIII., Baross-utca 15. szám
Aszfaltgyár és anyagtelep
IX., Gubacsi-út 37. szám
Telefon: 41-1-49.

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készít Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója

Vállalkozás

Teljesen megfeneklett a tabáni program

Szó sem lehet ebben az esztendőben a közművek épitésének megkezdéséről, legjobb esetben a végleges szabályozási tervet tárgyalják le az illetékes fórumok

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A polgármester az elmult napokban rendeletet bocsájtott ki a Tabán ujjáépitése ügyében. Rendeletében szükségesnek tartja a polgármester, hogy ennek a nagyszabásu feladatnak megoldása egy személy irányitása és felügyelete alá kerüljön, miért is a Tabán összes ügyeiben az intézkedés jogát az ügyosztályok ügykör-beosztására való tekintet nélkül, *Borvendég* alpolgármesterre bizza, egyben *külön előadóvá* nevezte ki a Tabán ügyében báró *Babarczy* István főjegyzőt, akinek az a feladata, hogy *Borvendég* alpolgármesternek javaslatokat tegyen, végrehajtásukat pedig az ő megbizásából figyelemmel kisérje. *Babarczy* főjegyzőnek felhatalmazása van arra, hogy a Tabán ügyeiben az aktákba bármikor betekinthessen, az összes ügyosztályok és intézmények a Tabánnal kapcsolatos intézkedések előtt *terveiket vele közölni* tartoznak.

Kétségtelen, hogy *Borvendég* alpolgármester közismert energiája és *Babarczy* főjegyző agilitása *a lehetőség szerinti legrövidebb időn belül* a megvalósulás stádiumába hozzák a Tabán évtizedek óta vajudó problémáját. Valóban a legnagyobb mértékben szükségesnek mutatkozott már a tabáni ügyek egy kézben való centralizálása, mert a Tabán ujjáépitését illetően elhangzottak igéretek és nyilatkozatok, a *valójában azonban nem történt semmi.* Most, amikor az összes illetékes tényezők a Tabán közmüveinek megépitését tüzték ki a fővárosi szükségmunkák legközelebbi stációjául, derül ki tulajdonképpen, hogy *sok minden hiányzik, sok mindent kell pótolni, amit már rég el kellett volna végezni.*

Az ujjáépités első stációja *a Tabán rendezése.* Megvannak ugyan a Wargha-féle tervek, ezek azonban *revizióra szorulnok,* főleg abból a tekintetből, mert *ma sokkal gazdaságosabban kell épitkezni* és a területet kihasználni, mint azt *Wargha* professzor egy évtizeddel ezelőtt elképzelte. A városrendezési ügyosztály állitólag *most készíti a Tabán szabályozásának tervét,* április végét jelölvén meg az elkészülés időpontjául. Ismervén a városrendezési ügyosztály *nem tulzottan gyors tempóját,* megállapithatjuk, hogy *május közepe előtt nem lesznek készen a Tabán parcellázási tervei.*

Ha megemlitjük, hogy ezekre a tervekre *a városrendezési szakbizottságon* és a *Fővárosi Közmunkák Tanácsán,* nemkülönben a *Tabán rendezésére külön kiküldöt szakbizottságon kivül* minden valószinüség szerint a *törvényhatósági tanács,* a *törvényhatósági bizottság,* sőt a *belügyminiszter is* kiváncsi lesz: könnyen kiszámithajuk, hogy *november előtt nem lesz hivatalosan és véglegesen megállapitva a Tabán szabályozási terve.* Hol van még *a parcellázás, a közmüvek megépitésének helyszini tervei, a közmunkák megtervezése, kiirása és elvégzése!*

Kétségtelennek látszik a fentiekből, hogy *a tabáni programból ezidén a szabályozási terv végleges megállapitása lesz készen* és az *Épitőipari Munkaszervező Intézet,* amelyben a fővárost *Lamotte* tanácsnok és *Reményi-Schneller* vezérigazgató képviselik, a folyó esztendőben nem lesz abban a helyzetben, hogy a tabáni közmunkák szükségmunka-alapon való elvégzésére hitelt folyósitson, — noha a főváros éppen ebből a célból jegyzett ott két és félmillió pengő részjegyet. Ily körülmények között arról, hogy *a tabáni telkeket a főváros eladja és azokon az épitkezés ténylegesen megkezdődjön, 1934 nyara előtt semmi körülmények között nem is lehet beszélni.*

Még egy akadálya van a közmüépitkezés megkezdésének: nevezetesen az, hogy a *kilencszáz tabáni őslakó legnagyobb része még ma is a helyén van,* azok részben most május elsején, de nagyobb részben csak ez év november elsején költöznek ki. Addig pedig, amig ki nem költöznek és a régi vityilókat le nem bontják, *az ut- és csatornaépitéshez hozzá sem lehet kezdeni,* hiszen az uj szabályozási terv több helyütt *utat jelöl majd ott,* ahol még most *házak állanak.* A tabáni programból ezek szerint ebben az esztendőben nem valósulhat meg egyéb, mint a *valóban kiürült lakóházak lebontása,* ami kétségtelenül előbbre viszi a Tabán ujjáépitésének az ügyét, de a szükségmunkák megindítása céljából *jelentős eredménynek egyáltalában nem mondható.*

Uj kiirások:

Cserépkályhajavitási és karbantartási munkákra. Határidő: 1933 április hó 10 (hétfő) d. e. ½11 ó.

Öntöttvas csatornázási vasszerelvény (200 tonna sulyu) szállitásra. Határidő: 1933 április hó 11 (kedd) d. e. ½11 ó.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a **IX. ker., Mester-utca 58. sz. felsőkereskedelmi iskolában felállitandó kovácsolt vas kazán szállitási és szerelési** munkákra.

A bánatpénz tekintetében a fennebb emlitett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai 0.50 pengőért kaphatók 1933. évi március hó 31-től kezdve naponta d. e. 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési ügyosztály IV., Központi városháza, III. em. 342. sz. szobájában.

A rajzok, tervek és minták megtekinthetők és a szükséges felvilágositás megszerezhető a Központi városháza, III. em. 319. ajtó alatti hivatalos helyiségben.

Az ajánlatok 1933. évi április hó 24-én (hétfő) d. e. ½11 óráig a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály III. em. 350. sz. szobájában adandók be. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanazon ügyosztály ülésteremében (III. em. 354. sz.) 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

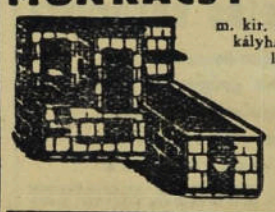
Budapest, 1933. évi március hó 23. n.

A polgármester megbizásából:
Wossala s. k.
tanácsnok.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Ifj. HALASZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

MUNKÁCSY GYULA
m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39.
Mintaraktár; VII., Izabella-tér 8
Telefon: 31—2—80, 35 9—16.

A legujabb typusu
MÁVAG AUTÓK
minden igényt kielégitenek
Külfölddel versenyző árak!
MAGYAR KIR. ÁLLAMI VAS-, ACÉL- ÉS GÉPGYÁRAK
Budapest, X., Kőbányai-ut 21. sz.

Legyen takarékos!
A jó lámpa az olcsó! A silány lámpa csak a beszerzésnél olcsó, az áramfogyasztásnál azonban annál drágább! Ne vegyen tehát mást, csak a fényerős, gazdaságos
TUNGSRAM IZZÓLÁMPÁT!

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG. BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

352

XI. évfolyam 14. szám — Budapest, 1933 április 8

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak: Egész évre . . . . . 30 pengő, Fél évre . . . . . 15 pengő, Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ: DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9. Telefon: Aut. 828-23. Postatakarékp. chequeszámla 30913

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

Hadüzenet?

Pestmegye hétfői kisgyülésén ujabb merényletet követtek el Budapest ellen. Szücs István nyugalmazott államtitkár és aktiv országgyülési képviselő, ugyis mint rákosligeti díszpolgár amiatt panaszkodott, hogy pestkörnyéki gyermeket nem lehet bejuttatni a fővárosi iskolákba, Pestkörnyék semmi előnyben nem részesül a főváros részéről: a főváros ne tekintse ellenségnek a környéket, hanem minél több szállal igyekezzen azt magához huzni! A felszólalásra az alispáni székből ráduplázott Erdélyi alispán, aki arról beszélt, hogy a főváros mint ellenséges tartományt kezeli Pestkörnyékét. — Lehetetlenség, — folytatta az alispán — hogy azt a tömeget, amely együtt és egymásból él, mesterséges határvonallal válasszák el, és a határokon kivül élőket inségnek és nyomoruságnak tegyék ki. A kormányzat már átlátja Erdélyi alispán szerint ennek a helyzetnek a tarthatatlanságát és rövidesen intézkedés lesz ezen a téren.

Fölülhetnénk a magas lóra és fölényes szavakkal vagy kézlegyintéssel intézhetnők el a tekintetes vármegye nem első és nem utolsó kirohanását az ország fő- és székvárosa ellen. Egyiket sem tesszük, mert azzal a demagógiával, amely egyre féktelenebbül és gyülölettel teljesebben árad a vármegye közgyülési teréből Budapest ellen, nem gesztusokkal és támadó védekezéssel, hanem a legkomolyabban le kell számolni! Az a méreg, amely a Városház-utcában a megyeházáról a városházára átszivárog, nem két ősi szomszédvár ártalmatlan gyülölködése, hanem olyan sorvasztó toxin, amely zsibbasztóan pusztitja mindkét helyen a vér egészséges keringését.

A hivatalos főváros szánakozó vagy dühös mosolyából, amellyel tudomásul vette eddig, anélkül, hogy egyéb intézkedéseket tett volna, a vármegyeházáról és a pestkörnyéki városok és községek képviselőtestületeiből elhangzó harci riadókat, elég volt! Álljon végre sarkára a főváros és ne türje, hogy vármegyei kiskirályok és pestkörnyéki községi birák a főváros milliós polgárságán igyekezzenek élesre köszörülni rozsdás és kicsorbult fringiájukat. Ideje, hogy az óriás végre megrázza az oszlopokat, leszórja magáról a nekibátorodott törpéket, akik a megtámadott főváros nyugodt önérzetét gyávaságnak tartva, egyre vakmerőbben és szemérmetlenebbül lövöldözik ósdi nyilaikat mireánk!

A környék lakosságának kilencven százaléka a fővárosból él, itt keresi kenyerét, de nem itt adózik és nem itt költi el a pénzét. El tudjuk képzelni, hogy a főváros merev álláspontra helyezkedik a környékkel szemben és máról-holnapra megállnak a villamosvasutak a főváros határában, nem kapnak közmüvi szolgáltatásokat azok a környékbeli városok, amelyek most a fővárosi nagy közmü-hálózatba vannak bekapcsolódva. Az is előfordulhat, hogy a főváros Budapesten való lakást követelhet alkalmazottaitól és az is megtörténhet, hogy a környék élelmiszer-termelése előtt bezáródnak a nagyvásártelep kapui! Nem jó fesziteni a hurt, alispán ur, mert ha az ön szavait követve csakugyan ellenséges tartományként kezdi kezelni Budapest a környéket, ebben a háboruban, melyért a felelősség a vármegyét terheli, kétséget kizáróan csak Pestkörnyék lehet a vesztes!

Uj tárgyalások indultak a centrálé-probléma megoldására

Petrovácz Gyula a bánhidai erőműtelep megvásárlása mellett foglal állást

A főváros és a centrálé viszonyának rendezése érdekében *Fabinyi* kereskedelmi miniszter e héten *bizalmas értekezletet* hivott össze és ezzel a centrálé-ügy ismét napirendre került. *Fabinyi* kereskedelmi miniszter — mint az *Uj Budapest* munkatársa teljesen beavatott kormánykörökből értesül — azért határozta el magát ennek a bizalmas értekezletnek az összehivására, hogy *személyes irányitása mellett próbálja közelebb hozni az egymással szembenálló felfogásokat*, amelyeket a kereskedelmi minisztérium, másrészről pedig a főváros vezetői képviselnek. Egyelőre csak *puhatolózásokról* van szó. *A kormány programmjába vette a kérdés végleges rendezését és e rendezés előkészitése indult meg ezen az értekezleten.* A rendezés módja kétségkivül attól függ, hogy milyen álláspontra helyezkednek a városházi pártok vezetői. Ebből a szempontból *döntő jelentőségü lesz* a Keresztény Községi Párt elhatározása.

Petrovácz Gyula

a Keresztény Községi Párt legkitünőbb közgazdasági és müszaki szaktekintélye, akit ebben az ügyben megkérdeztünk, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az ugynevezett Talbot-probléma megoldásánál *két szempont* áll mereven egymással szemben. Az egyik felfogást *a kormányzati tényezők*, a másikat *a főváros vezetői* képviselik. Kezdetben a kormányzat arra törekedett, hogy a fővárost a centrálé átvételére kényszeritse, a főváros viszont azzal az indokolással, hogy a kelenföldi telep képes a főváros egész áramszükségletét kielégiteni, nem mutatott hajlandóságot az átvételre. Azóta a *helyzet lényegesen megváltozott.* A kormány életbeléptette az energia-törvényt, amely *bizonyos kötelezettségeket ró* az autonóm testületekre, igy a székesfővárosra is.

A főváros vezetőségének most arról kell döntenie, hogy áramvásárlási szerződést kössön-e a centráléval és pedig hosszu időre, vagy pedig vegye meg a centrálét és saját kezelésében tartsa üzemben.

A fővárosnak — nézetem szerint — *nem érdeke hosszulejáratu áramvásárlási szerződésnek a megkötése.* Ha már a kormány abba a helyzetbe került, hogy a fővárost a centrálé áramának igénybevételére kényszeritheti,

sokkal gazdaságosabb és előnyösebb elhatározás volna a centrálé megvásárlása.

Az a különbség ugyanis, amely az *áramvásárlás pénzügyi kötelezettségei és a saját kezelésbe való átvétel amortizációs költségei között mutatkozik*, aránylag elenyésző. A főváros érdekét képviseljük tehát, ha a reánk kényszeritett áramvásárlási szerződés megkötése helyett a centrálé megvásárlását szorgalmazzuk.

— Mielőtt azonban konkrét tárgyalásokba bocsátkozhatnánk, a Dunántuli Villamossági Részvénytársaságnak *meg kell szüntetnie azokat az üzemzavarokat, amelyeknek a bánhidai centrálé müködésében már nem egyszer tanui voltunk.* Valami konstrukciós hibának kell lennie, mert csak igy magyarázható ezeknek az üzemzavaroknak a megismétlése. Én kezdettől fogva

a kettős telep szükségességét

hangoztattam. Nekünk feltétlenül szükségünk van arra, hogy *tökéletesen kiépitett és az egész fővárosi szükségletet fedezni tudó telepünk legyen Kelenföldön és szükségünk van arra is, hogy ezen kivül egy másik centrálé is rendelkezésünkre álljon.* A kelenföldi telepet tehát az eredeti program szerint *teljesen ki kell épiteni és fel kell ruházni* mindazokkal az eszközökkel, amelyek a főváros áramszükségletének zavartalan ellátásához biztonságot nyujtanak. Ezen felül üzemképessé kell tenni — minden zavar bekövetkezésének a lehetőségét kiküszöbölve — *a bánhidai erőmütelepet is.* Olyan távvezetékre van szükség, amely képes továbbitani az áramot időjárási változásokra való tekintet nélkül. Ha a Dunántuli Villamossági Rt. *a bánhidai erőmütelepet ilyen értelemben üzembiztossá teszi*, eljöhet az ideje annak, hogy leüljünk tárgyalni a zöld asztalhoz.

Ezekben fejtette ki *Petrovácz* Gyula a maga és a Keresztény Községi Párt álláspontját a centrálé-kérdésben.

A Keresztény Községi Párt tovább harcol az álláshalmozások megszüntetéséért

Bednárz Róbert a tisztviselő-feleségek alkalmazásának leépitésével uj állásokat akar a diplomás fiatalság számára

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Az álláshalmozások megvizsgálására kiküldött bizottság befejezte munkáját, az a jelentés azonban, amely e vizsgálatok eredményéről keszült, *nem alkalmas az aggodalmak eloszlatására.* A bizottság minden egyes esetet megvizsgált és alapos mérlegelés után hozta meg döntését, amikor kijelölte azokat, kiknek a betöltött két állás egyikéről, vagy a nyugdijról le kell mondaniok. A közvélemény azonban azt várta volna, hogy *a nagyjövedelmü álláshalmozókról is döntés történjék*, ami azonban elmaradt, amennyiben a bizottság ugy határozott, hogy *ezeknek az esetében szükség van a fővárossal kötött szerződés megvizsgálására és revideálására.* Az *Uj Budapest* munkatársa ezekután szükségesnek tartotta, hogy a vizsgálat eredményéről és a további fejleményekről megkérdezze *Bednárz* Róbert prelátust, aki az álláshalmozások megszüntetése ellen inditott akciónak egyik kezdeményezője volt.

Bednárz Róbert

a Keresztény Községi Párt ügyvezető alelnöke,

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A mi akciónk nem a kisjövedelmü és kevés nyugdijjal rendelkező álláshalmozók ellen irányult, hanem *azok ellen, akik magas nyugdijjal még magasabb jövedelmü uj állásban helyezkedtek el.* Ezekre nézve a kiküldött szakbizottság azt a határozatot hozta, hogy *meg kell vizsgálni azt a szerződést*, amelyet ezek nyugdijaztatásuk után a fővárossal kötöttek, amikor valamely fővárosi intézménynél vagy üzemnél ujból elhelyezkedtek.

A szakbizottság munkájának az eredménye tehát csak annyiban hozott átmenetileg megnyugtatást, hogy a mammutjövedelmü álláshalmozásokról is rövidesen döntés történik és pedig ezeknek a szerződéseknek a megvizsgálása és reviziója révén.

A Keresztény Községi Párt ezekután *folytatja az álláshalmozásoknak ezen a téren, különben a diplomás ifjuság problémáinak elenyészően kis százalékát sem lehet megoldáshoz segiteni.*

megszüntetése érdekében inditott akcióját és a legnagyobb erélyel szorgalmazza a mammut-fizetésü álláshalmozók szerződésének revizióját.

Azt követeljük, hogy ez a revizió a legerélyesebb és legridegebb szempontok érvényesitése mellett történjék.

— De vannak *más természetü álláshalmozások* is, amelyek mellett szintén nem lehet szó nélkül elmenni. Olyan esetekre gondolok, amikor

valamely nagyobb jövedelmü városházi főtisztviselőnek vagy üzemigazgatónak a felesége is állásban van a fővárosnál, akár a közigazgatásban, akár valamely üzemnél, vagy tanintézetnél.

Ezeknek a feleségeknek *le kell mondaniok állásukról.* Ezeket az állásokat azok számára kell megnyitni, akik *kenyérkereseti lehetőségekért osztromolják napról-napra a városházát.* A tanintézeteknél egyébként is lehetne módot találni az állások szaporitására. *A legtöbb tanitónak, tanitónőnek, tanárnak és tanárnőnek nagyobb óraszáma van, mint amennyire a törvényes rendelkezések kötelezik.* Az egész vonalon a *törvényes határok mögé kellene visszavonulni* és az igy felszabaduló órák ellátását helyettesekre vagy ideiglenes tanerőkre kellene bizni. Igy is szaporithatnánk a kenyérkereseti lehetőségeket.

— A Keresztény Községi Párt egyik legfontosabb feladatának tekinti — folytatta *Bednárz* apátplébános —

a munkanélküliség enyhitését.

Én itt azoknak a feladatoknak a jelentőségét vagyok kénytelen elsősorban kiemelni, amelyek a szellemi proletariátus elszaporodásának megakadályozása tekintetében jelentkeznek. Elsősorban az elhelyezkedésre váró diplomás fiatalság problémáit kell megoldanunk.

Csodálkozom, hogy a közigazgatási gyakornoki állások megszervezéséről hozott közgyülési határozatunkat a kormány még mindig nem hagyta jóvá. Ezt a jóváhagyást meg kell sürgetni a belügyminisztériumban.

Bednárz Róbert hangsulyozta még az *Uj Budapest* munkatársa előtt, hogy *nem elég uj fővárosi állásokat kreálni, az államnak és a magánvállalkozásoknak is feladataik van-*

35

Egy tanácstag naplójából

Irta: Ilovszky János

Vidám esetek a villamoson

A hatfilléres „félszakaszjegy" a hét eseménye.

A közhit azt tartja, hogy minden csoda három napig tart. Ma, már ötödik napja tart az uj félszakaszos rendszer, de még ma is, akár az első napon, a félszakaszhatárokon a leszálló és felszálló utasokat ugy bámulják meg az ácsorgók, mintha legalább is mesevilágból érkeznének, vagy oda indulnának a hatfilléres utasok.

Ugy magamban kérdem: mit szólnak a „bliccmayerek", akik a multban oly tüneményesen bliccelték el a jegy árát a villamosokon — az uj rendszerhez? Mert most, — a „lapuldában", ahogy a pesti humor első napon a zsufolt perront elnevezte, nem babra megy az utazás! Az uj rendszer mellett fizetni kell. Ha nincs tantuszod, fel nem szállhatsz tisztelt bliccelő utas: bármilyen harsányan és bizalmatkeltő arccal mondanád: „kezelve van!" a vezető nem hisz a szépszónak, csak a ma még fényes sárgaréz tantusznak!

Ennek ellenére a „bliccmayer" — nem jön zavarba. Felszáll. Bedobja az első tantuszt, de betolakszik a kocsi belsejébe egy börszijjal elkeritett részre, amelyet a néphumor — ketrecnek — nevezett el. És ott lapul. Ha szakaszhatárra és a kocsi és a hátsó perronon dolgozó kalauz figyelme másfelé van elfoglalva, a börzsinór alatt átbujik s ha a kocsi megindul, egy pillanat alatt visszacsuszik a ketrecbe. Igy csinál a notórius bliccelő.

Tizen szállnak fel egyszerre. A tantuszos utasok közé tolakszik a bliccmayer és ráteszi a kezét a tantuszpersely nyilására, de nem dob be semmit, mert észrevette, hogy a villamoskocsi vezetője egy pillanatig azt leste, hogy mit jelez a közlekedési lámpa; egy pillanatig a figyelme ott van a lámpán, hogy zavartalanul keresztüljusson a Rákóczi-ut keresztezésén. A bliccelő imitálja a tantuszbedobást és gyors igyekezettel besodródik a „ketrecbe".

Kiváncsiak vagyunk, mit hoz a félszakaszos csoda. Patz igazgató vélt jövedelemszaporodását, vagy a BESZKÁRt további nehéz helyzetét? Vederemo...

Ma délelőtt Budán volt dolgom. Egy kilences kocsival igyekeztem néhányadmagammal az Erzsébet-hidfő felé.

Később felszállt egy cselédleány.

Nagy szatyorral.

Körülményesen helyezte el a poggyászát az üres padsor alatt és utána kikotorászta a szoknyája ráncai közül a bukszáját.

— Ugyan kalahuz ur, hun kék átszánom a Bezerédi-utcához!

A nagybajuszu kalauz tétován tünődik:

— A Bezerédi-utcához?

— Ahhó!

A kalauz a táskájában az utcakönyve után keresgél.

Látja a lyány a kalauz tétovázását, Segiteni akar. Azt mondja:

— Amerre a Rablólia-szinház van!

— A Rabliolla-szinház?

— Az hát, a Ralbiola-szinház.

— A Tisza Kálmán-téren kell leszállni! — Vágja ki diadalmasan a kalauz.

Most meg a leány tünődik:

— A Tisza Kálmán-téren...? Az hun van?

A kalauz most már fölénye tudatában kivágja a nagy argumentumot:

— Ahol a gázt csinájják!

— Ahol a gázt csinájják?

— Ott! — Mondja a kalauz és most már tökéletes fölénnyel néz a lányra.

Mikor a hidfőhöz érünk, a kalauz bekiáltja a kocsiba:

— Erzsébet-hid! Átszálló a gázgyár felé!

Igy tudtuk meg, hogy a gázgyárhoz is van átszállás. Nemcsak a Rákóczi-ut vagy Zugló felé, hanem a gázgyárhoz is és hogy a Labriola-szinházat köznyelven miként is hivják.

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

Zongorák, pianinók, ujak, átjátszottak részletre legolcsóbban beszerezhetők
Lipovniczky Szevér
zongorakészitő mesternél. Javitás, hangolás, bőrözés jótállással
Erkel-utca 20. sz. Tel. 319—26

CZEGLÉDY JÁNOS JENŐ
műköru készitő, fal- és padlóburkoló mester
Székesfőváros és állami szállító-kartellen kivül!
BUDAPEST, KISTEMPLOM-U. 8.
TELEFON: JÓZSEF 469—98.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919—12.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

Obendorfer Károly
okl. mérnök, kövezőmester
I., Horthy Miklós-ut 29
Telefon: 69-2-99

Ifj. HALASZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KOLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Városházi notesz

A TAVASZ A VÁROSHÁZAN egyelőre csupán abban nyilvánul meg, az udvar nagy gyeptáblái már frissen zöldelnek. A hivatali szobákban, a nagy boltives folyosók alatt még téli tempóban folyik a munka: ahogy a tisztviselők mondják, — dolog rengeteg van, a fizetés pedig kevés!

A most következő héten, amely már a nagyhét, kissé gyengülni fog a munka lázas tempója. Különösen a hét végén, amikor is a Nagypéntek és Husvét-vasárnap közé eső szombati napot a tisztviselők legnagyobb része arra használja fel, hogy megkezdett pihenését ne szakitsa félbe. Nagyszombat különben is ősi tradició szerint félünnep a városházán, amikor tizenkettőkor félbeszakad minden hivatalos munka.

A tisztviselőtársadalom, különösen annak alsóbbrangu tagjai, természetszerüen a fővárosban töltik a párnapos husvéti vakációt. Örülnek annak, ha sonkára tudnak néhány fillért összekaparni, nemhogy üdülésre telne nekik. Balatonkenese a nagy nyomoruság ellenére is azonban zsufolva lesz az ünnepek alatt, ugyannyira, hogy már a régi szálló zobáit is, amelyekben tudvalevően hideg-meleg viz, de csak kályhatüzelés van, előjegyzésbe veszi a Segitőalap Kálvin-téri irodája.

*

RITOÓK ZSIGMONDOT a Borszéky Károly halálával megüresedett központi kórházigazgatói állásra, ifj. Wolff Károly dr. közkórházi főorvost pedig a Szent Rókus-kórház igazgatójává nevezte ki Huszár főpolgármester.

Ritoók egyetemi tanárnak, az európai hirü belgyógyásznak müködése és tudása közismert. Ifj. Wolff Károlyról, Wolff Károlynak, a Keresztény Községi Párt elnökének fiáról pedig csak annyit jegyzünk ide, hogy egyike a fiatal orvosi társadalom büszkeségeinek. Mindössze harminchárom éves, tiz esztendeje van a főváros szolgálatában, hét éve mint a Rókus-kórház kórboncnok-főorvosa. Kinevezésével az a tendencia érvényesült, hogy a fiatal erőket is érvényesülni kell hagyni a főváros orvosi igazgatásában. Nos, ifju Wolff Károlynak a Rókus-kórház igazgatói pozíciójában lesz alkalma megmutatnia, hogy mit tud!

*

MINT AZ ILYENKOR SZOKÁS, a fiatal Wolff Károly kinevezésével kapcsolatosan is megszólaltak azok a hirharsonák, amelyeknek rosszul esett a fiatal Wolff Károly karrierje. Ezekre a hirlapi cikkekre az egyik közgazdasági lap szerkesztőjéhez intézett levelében méltó választ adott Petrovácz Gyula. A levelet, amely kristálytiszta formában világitja meg az ügyet, érdekesnek tartjuk főbb kitételeiben közölni.

„Wolff Károly sehol és soha el nem járt fia előmenetele érdekében és nem is fog soha sem eljárni. Kereken kijelentette előttünk, akik fia ügyét előtte felhoztuk, hogy ő ebbe befolyni nem kiván és kényesen vigyáz arra, hogy fia az ő előmenetelét saját magának és ne atyjának köszönhesse. Viszont a fiatal Wolff is azon a jogos állásponton áll, hogy az ő karrierjét nem hátráltathatja az a körülmény, hogy kiváló atyja van.

Mi azonban többen, akik a fiatal Wolff kiváló tehetségét és rátermettségét ismerjük, igen is latbavetjük szerény befolyásunkat azirányban, hogy jogos ambiciói mások sérelme nélkül tetterejének aktiv időszakában kielégitést nyerjenek és ezért vállaljuk a felelősséget is."

*

HUSZÁR ALADÁR DR. főpolgármester leányát, Verát, eljegyezte Puky Endre volt külügyminiszter, a közigazgatási biróság elnökének fia, Puky Pál dr. orvos.

*

SZERDÁN DÉLUTÁN nagy részvét mellett temették el a rákoskereszturi temető halottasházából özvegy Schön Józsefnét, született Andorfer Aloisia nagyasszonyt. Az elhunytban Schön Győző, a Gázmüvek helyettes-vezérigazgatója és Schön Oszkár, a Müszerüzem igazgatója édesanyját gyászolja.

*

A FŐPOLGÁRMESTER FELESÉGE CIKKET IRT az egyik református egyházi folyóiratba, a cikkből kiviláglik az előkelő uriasszony valóban nemes lelkisége, határtalan jó szive, uri, magyar gondolkodása.

A Lorántfy Zsuzsánna Egylet frontja, — irja Huszár Aladárné Szilassy Mária, a Kálvinista Szemle egyik legutóbbi számában — a közöny ellen van. Keresi a hideg szürkeségben élő hittestvéreket és hivja meleg otthonába, ősi egyházába, de együttérez olyan tagokkal is, akik a családjukban élik le egyházukért való életüket. Vannak vasárnapi iskoláink: nem a templomot helyettesitik, a kisgyermekekért vannak, de a fiatal leány, aki ott tanit, a maga belső értékét neveli ezáltal. Mig a felnőtt embert az Istenhez való engedelmesség viszi a templomba, addig a gyermek boldog mosollyal áll oda fiatal vezetője elé és benne eszményképét keresi.

Az egyesület Kollégiumát a következő nemesveretü szavakkal jellemzi Huszár Aladárné:

— A testi-lelki jóléten felül még valami egyebet is ad ez az otthon. A leányra nézve nemcsak az a fontos, hogy erkölcsileg milyen, de az is, hogy ebből a szempontból mire értékeli a társadalom? Egy anya, ki leányát óhajtotta a Kollégiumba beadni, igy okolta azt meg: Mert más szemmel nézik azt a leányt, aki itt él, mint azt, aki penzióban lakik és szabadon jár-kel! — Ezt tapasztaltam Angliában is: családos házban nem szivesen látnak vendégül olyan fiatal leányt, aki boarding-house-ban lakott.

Elragadtatott szavakkal emlékezik meg Huszár Aladárné cikke a diakonissza-életről:

— A diakonisszákat az egylet próbaidőre felvett fiatal leányokból neveli, Isten, az emberiség és az egyház szolgálatára. Gyönyörü és önzetlen a testvér élete. Minden tette egy-egy ajándék másoknak. Sok mindenről lemond. Ezzel szemben az egylet is igyekszik a testvéretet széppé tenni. Ad nekik biztonságot a nehéz időkben, szük családi kör helyett testvéri közösséget és a lehető legmelegebb otthont. Azt akarjuk, hogy diakonisszáink boldogok legyenek, hogy komoly munkájuk mellett tiszta örömük és célszerü szórakozásuk legyen, azt akarjuk, hogy megelégedettek és vidámak legyenek...

... Ime egy szív, egy családanya szive, a nyilvánosság előtt való, talán önkéntelen vonatkozásban is, hogyan szórja szét fényét és áldásos melegét a szegényekre és elhagyottakra!

*

KOZMA JENŐ DR.-NAK ÉS NEJÉNEK, ASBÓTH ELMÁNAK leányát, Elmát, eljegyezte Goreczky Gyula, az Elektromos Müvek főmérnöke. Az Egységes Községi Párt elnökét egyetlen leánya el-

Az általános gazdasági leromlás közepette a főváros közkórházai megőrizték európai szinvonalukat

Beszélgetés Salamon tanácsnokkal a főváros aktuális közegészségügyi problémáiról

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros közegészségügyi ügyosztálya *Salamon* Géza dr. tanácsnok vezetésével az előterjesztéseknek egész sorozatát dolgozta ki, amelyek végeredményben a közkórházi helyzet tisztázását és a közegészségügyi problémák megoldásának eredményes előkészitését célozzák. Ezek az előterjesztések egyelőre *kezdetleges stádiumban vannak* amennyiben még csak a közegészségügyi szakbizottságot foglalkoztatták, husvét után azonban olyan formát öltenek ezek az előterjesztések, hogy *már a törvényhatósági tanács elé kerülhetnek, mint a polgármester konkrét javaslatai.* Szó van ezekben az előterjesztésekben a közkórházi orvosi személyzet létszámának, a közkórházi gazdasági-, lelkészi-, altiszti-, ápoló- és munkásszemélyzet létszámának végleges megállapitásáról, a temetői kertészetek dijjegyzékének ujabb megállapitásáról, a kórházak élelmezésénél életbeléptetett reformok eredményéről, a közkórházak 1933. évi tatarozási programjáról és a Szent István-kórház területén venereás-diszpanzer létesitéséről.

Salamon Géza
tanácsnok,

akit ezeknek az előterjesztéseknek a jelentőségéről, várható hatásáról megkérdeztünk, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A főváros közkórházi orvosi személyzetének a létszámát a törvényhatósági bizottság közgyülése még 1927-ben állapitotta meg. Az azóta eltelt hat esztendő alatt a *fővárosi kórházak életében lényeges változások következtek be.* Megnyilt a *Madarász-utcai csecsemő- és gyermekkórház,* mégpedig a tervezett 80 ágy helyett 180 ággyal, megnyilt a *Maglódi-uti szeretetotthon,* amelyet közkórházi célokra vettünk igénybe. Megszünt a Teleputcai fiókkórház és a régi János-kórház, megváltozott a Kun-uteai fiókkórház jellege. Mindezeken felül a Szent István-kórházban orvosi, a Szent László-kórházban orvosi és Röntgen-, az uj kórházban ugyancsak Röntgen-laboratórium felállitásáról gondoskodtak.

Meg kellett tehát változtatni a közkórházi személyzetnek a létszámát és ügybeosztását. Olyan fontos kérdések kerültek letárgyalásra, hogy maga a belügyminiszter ur is érdeklődést tanusitott és külön értekezletet hivott össze, amelyen a pénzügyminisztérium képviselője is megjelent.

— A nagyközönséget *e kérdések rendezésének a részleteiből az összegezés* érdekelheti legközelebbről. A főváros közkórházaiban összesen *260 orvos müködik.* Van egy közkórházi központi igazgató, négy igazgató főorvos, 57 osztályos főorvos, 4 protektor főorvos, 6 laboratóriumvezető főorvos, 3 főorvos-titkár, 3 alorvos-titkár, 7 végleges jellegü alorvos, 15 adjunktus, 71 alorvos, 106 segédorvos. Ez összesen 277 volna, de *17 esetben kettős állásról* van szó.

— Rendeztük az egyéb jellegü közkórházi személyzet létszámkérdését is. A római katolikus lelkészek számát eggyel hatra szaporitottuk, az altiszti személyzetet negyvennel ötvenre csökkentettük, az ápolószemélyzetet husszal 1023-ra redukáltuk. Müködik a kórházaknál 657 ideiglenes szolga és segédmunkás, 141 müszaki és üzemi munkás, 106 mosónő és varrónő. A közkórházak gazdasági személyzete az itt felsoroltakon kivül 107 tagból áll, ugyhogy

összesen az orvosokon kivüli egész közkórházi személyzet 2079 tisztviselőből és munkásból áll.

Ezeknek a munkakörét és feladatait *külön terjedelmes előterjesztésben* állapitottuk meg.

— Külön előterjesztést készitettem

a temetői kertészetek dijjegyzékének ujabb megállapitásáról.

Ezt a dijjegyzéket 1927-ben állapitotta meg a régi tanács. A megállapitásnál nemcsak a temetőrendészeti és szépészeti célok szerepeltek, hanem szerepelt az a szempont is, hogy a temetői kertészet jövedelmezőbb legyen. A gazdasági helyzet leromlása következtében

nagyarányu dijleszállitást hozok javaslatba az eladásra kerülő kertészeti cikkeknél.

Külön bizottság vizsgálta meg ezeket a kérdéseket és a szakemberek állásfoglalása alapján készitettem el javaslataimat. Előterjesztésem *minden részletre kiterjedően tartalmazza a temetői kertészetben termelt és darabszámra eladásra kerülő virágoknak az árjegyzékét.*

— További előterjesztésem

a fővárosi kórházak élelmezésénél életbeléptetett reformok eredményét tartalmazza.

A fővárosi kórházakban a takarékossági szempontok erélyesebb érvényesitésével a közélelmezés terén *igen szép eredményeket értünk el* és remélem, hogy az itt mutatkozó megtakaritások tekintetében további javulás következik. Régebben a közkórházakban ápolt betegek részére általában *csak egyféle élelmezés volt szokásos* és csupán a speciális betegségekben szenvedők részére főztek külön. Ennek a rendszernek az volt a hátránya, hogy a *betegek nagyrésze nem fogyasztotta el teljesen a részére kiadott ételmennyiséget* és ezáltal sok ételhulladék veszett kárba. A most életbeléptetett uj rendszer szerint

nemcsak a különleges betegségben szenvedők és a diétás kosztra szorulók kapnak betegségük állapotának, illetve erőbeli helyzetüknek megfelelő táplálékot, hanem minden egyes beteget lehetőleg egyénien táplálunk.

Igy el lehetett érni azt, hogy a betegek *nagyobb étvággyal esznek* és igy a moslékba kerülő hulladékok mennyisége nagymértékben csökken. Igazolta élelmezési rendszerünk takarékos jellegét a tavalyi évnek az eredménye, amely azt bizonyitja, hogy

az élelmiszeranyagszükséglet 1932-ben a közkórházaknál a megelőző két évivel szemben 7.82 százalékkal csökkent.

A megtakaritott mennyiség *448.005 kilogram volt.* Ez a megtakaritás *689.580 pengő értéket képvisel.*

Évente ötven vaggont tett ki az ételhulladék, amit a főváros elárverezett. 1932-ben a közkórházakból kikerülő ételhulladék tiz vaggonnal volt kevesebb, mint az előző években.

Salamon Géza tanácsnok ezután ismertette az *Uj Budapest* munkatársával

a fővárosi közkórházak 1933. évi tatarozási programját.

Ebből a nagyszabásu programból csak a jelentősebb és érdekesebb tételeket emeljük ki. A *Rókus-kórházban* megjavitják a csapos födéméket. A homlokzaton rendbehozzák az ablakokat, tatarozzák a főzőkonyhát és mellékhelyiségeket, átalakitják az altiszti lakást, kibővitik a Röntgen-laboratóriumot és általában az egész épületet igyekeznek a lehetőségekhez képest jókarba helyezni. Az *Uj Szent János-kórházban* átalakitják a szülészeti osztályt. Folytatják a nőgyógyászati osztály tatarozását, a *Szent Margit fiókkórházban* általános nagy renoválást hajtanak végre, az *Uj Szent János-kórházban* rendbehozzák a villanyvilágitást, a *Szent István-kórházban* tatarozzák az F-pavillont, átalakitják a szülő- és nőbetegosztályt. a *Szent László közkórházban* átépitenek több fabarakpavillont. Általában

mindenütt az a törekvés nyilvánul meg, hogy a közkórházak épületei és berendezései kifogástalan nivóra emletessenek. A tatarozási és karbantartási munkálatok értéke összesen 424.724 pengőt tesz ki.

jegyzése alkalmából melegen ünneplik ugy politikai körökben, mint barátai és tisztelői is elhalmozzák gratulációikkal. Az esküvő időpontja még nincs megállapitva.

*

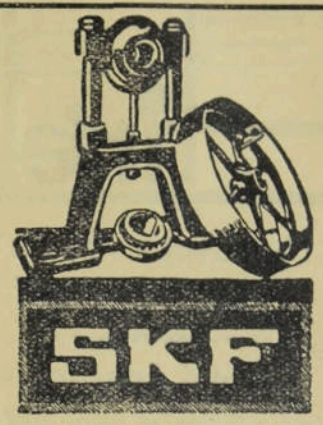
MORBITZER DEZSŐT, a főváros európai hirü és tudásu kertészeti igazgatóját, a fürdőváros parkozása körül szerzett érdemei elismeréseül, Budapest Fürdőváros Egyesület örökös tagjának választotta meg.

*

A KEMÉNYLEGÉNYEK TARSASÁGA hétfőn tartotta az utolsó összejövetelt a husvéti szent ünnepek előtt. A Debrecen-szálló különterme ezen az estén is zsufolásig megtelt, ami mindennél jobban kifejezésre juttatja azt a szeretetet és tiszteletet, ami Nagy Ferencet, a Keménylegények páratlan agilitásu kapitányát körülveszi. A kapitányon kivül ott voltak Bednárz Róbert, Dingha Árpád, Hauser Ignác, dr., Kovácsházy Vilmos, Lázár Ferenc dr., Spur Kálmán dr., Szakál Antal dr., Szigeti János és még sokan. A vacsora kiemelkedő pontja volt Szigeti János üdvözlő beszéde, melyet Lázár Ferenc dr. felsőházi tag, törvényhatósági tanácstaghoz és bizottsági taghoz intézett abból az alkalomból, hogy a közjegyzői kamara elnökévé választották. Kiemelte a szónok annak a jelentőségét, hogy az elnökválasztás egyhangu volt és kivánta a Keménylegények nevében, hogy az ünnepelt életét továbbra is ily sikerek kisérjék. Lázár Ferenc meghatottan mondott köszönetet a meleg szavakért. Kifejezte ragaszkodását a Keménylegények iránt és Isten áldását kivánta rájuk. Az illusztris társaság a késői órákig maradt együtt a legjobb hangulatban.

Salamon Géza tanácsnok nyilatkozatát a *Szent István-kórház területén létesitendő venereás diszpanzer felállitására vonatkozó előterjesztésnek az ismertetésével fejezte be.* Elmondotta, hogy nagy szükség van *ennek a bőr- és nemibeteg-rendelő intézetnek a felállitására.* Azoknak *a szegény betegeknek nyujtanak módot a teljes meggyógyulásra, akik betegségük fertőző jellege miatt más kórházban nem helyezhetők el, viszont feltétlenül kezelésre szorulnak. A tervek szerint ebben a rendelőben lenne egy kisebb és egy nagyobb várószoba, egy laboratórium, egy orvosi szoba, egy kamra és négy öltöző.*

Salamon tanácsnok ezekben számolt be egyrészt végzett munkájáról, másrészt terveiről. A nyilatkozatból megállapitható, hogy *e közegészségügyi ügyosztályban Salamon Géza tanácsnok vezetése mellett rendkivül értékes, jövőt épitő munka folyik és ennek a jelentőségét csak emeli az a körülmény, hogy e nagyjelentőségü közegészségügyi problémák megoldásának az előkészitése teljes csendben folyt.*

Leggazdaságosabb befektetés a gördülőcsapágyas közlömű. Átalakitjuk régi csúszócsapágyas transmissió berendezését

SKF
SVÉD GOLYÓSCSAPÁGY RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 30-8-08, 40-2 78
Sürgönycim: ESKAEF Budapest

SKF csapágyhoz SKF gyári való

Labriola SZINHÁZ-VARIETÉ
(TISZA KÁLMÁN-TÉR)
A kéthetes premierek szinháza!
Minden hónap 1-én és 16-án uj műsor
Jegyek 60 fillértől 4 pengő.

A csupán üdülésre és pihenésre vágyók részére — pensio rendszert is létesitett —
„SIESTA" megváltja
Önt már napi 8 pengőért is háztartásának gondjaitól.
Ez a csodás fekvésü klimatikus gyógyintézet tökéletesen átszervezett uj diétás konyhájával, legmodernebb viz- és villany gyógyászatával ugy bel- és ideg-, mint sebészeti betegeit továbbra is az eddigi elismerten elsőrendü gondozásban részesiti s e mellett árait ujból mérsékelte. :-: I., Ráth György-utca 5. Telefon: 50-1-60.

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

Hátizsák, sátor és ponyva, pokróc, kötél és zsineget vehet o csón
NEDELKÓ SÁNDOR
Telefon: 41—5—07
94 éves cég
cégnél, Budapest, VII., Károly király-ut 15

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Hirek

Petrovácz Gyula tiz éve képviselő

Zugló ünnepe

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Ma, április 8-án, szombaton este 8 órakor a zuglói kulturházban, Angol-utca 26. szám alatt nagyszabásu vacsora keretében ünneplik *Petrovácz* Gyulának, a zuglói kerület országgyülési képviselőjének és törvényhatósági bizottsági örökös tagjának a nevenapját. A névnapon megjelennek *Petrovácz* Gyula választóin és a kerület vezetőin kivül *Wolff* Károly, a Keresztény Községi Párt vezére és *Sipőcz* Jenő, Budapest székesfőváros polgármestere is.

A névnapi ünnepség egybeesik *Petrovácz Gyula képviselőségének tizedik évfordulójával. Wolff* Károly és *Sipőcz* Jenő tiz év óta mindig jelen volt *Petrovácz* Gyulának a nevenapján rendezett vacsorán, az idén *Huszár* Aladár személyében a főpolgármester is résztvesz *Petrovácz* Gyula ünneplésén. A közéleti férfiak megjelenése rendkivül *jelentős ünnepséggé avatja Petrovácz Gyula nevenapját.*

—

Az Iparkamara elnöksége és a városszéli telepités. A polgármester tudvalevően *már eldöntötte* a városszéli telepen létesitendő *ötvennégy ikerház munkálatainak vállalatba adását olyképen, hogy huszonnyolc cég kapott az épitkezésre megbizást.* A polgármester döntését különösen a *szövetkezetbe tömörült iparosok sérelmezik* és az egyik szövetkezet a polgármester határozatát meg is fellebbezte a belügyminiszterhez. Ennek a fellebbezésnek köszönhető, hogy *még mindig nem indulhatott meg a városszéli telepités munkája,* tétlenül állnak az iparosok, a főváros hiába fizeti a pénzt a MABI-nak az egymillió pengős kölcsön után, hetekre eltolódott a telepitési akcióra váró hajléktalanok beköltözési lehetősége is. A legközelebbi közgyülés napirendjére különben, amely valamikor *husvét után lesz* csak, két interpellációt is bejegyeztek a városszéli telepités munkálatainak vállalatba adása ügyében: az egyiket *Éber* Antal, a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, a másikat *Nagy* Antal, a Kamara alelnöke. Az interpellálók szerint *sulyos méltánytalanságban* részesült a legkisebb iparosokból alakult szövetkezet, amelyben 154 iparos, köztük 60 kőműves csoportosul. Ez a szövetkezet csak öt ház épitésére kapott megbizást. Ugyancsak *a Magyar Epitőiparosok Szövetkezetéért* száll sikra interpellációjában *Nagy* Antal, aki azt követeli, hogy a polgármester semmisitse meg a döntést és a szövetkezetbe tömörült kisiparosoknak nagyobb munkamegbizást adjon. *Sulyosan sérelmesnek és a fővárosi versenytárgyalások történetében példátlannak tartjuk* a Kereskedelmi és Iparkamara vezetőségének ezen állásfoglalását, amely egész szokatlan módon vindikál magának jogot arra, hogy polgármester cselekedeteit felülbirálja és neki magánszemélyek érdekében tanácsokat adjon. Végtelenül fájdalmasnak tartjuk, ha a Kereskedelmi és Iparkamara, amely törvényen alapuló testület, *leszáll az elvi magaslatokról* és vezetői, akik hivatalból foglalnak helyet a főváros közgyülésén, a kamara tekintélyét arra használják fel, hogy a *törvényhatóság nyilvánossága előtt magánszövetkezetek érdekében szólaljanak fel.*

Husvét után lesz az első fővárosi ingatlan-aukció

A Községi Takarék bevonásával részletfizetésre is lehet majd venni telket

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Még a mult év nyarán elhatározta a törvényhatósági tanács, hogy a főváros ingatlanpolitikájának gyakorlatibbá tétele céljából azokat az ingatlanokat, amelyek a főváros számára már további értékemelkedés lehetőségét nem mutatják, *eladja.* A törvényhatósági tanács annak idején utasitotta is a városrendezési ügyosztályt, vegye listába az ugynevezett *beért* telkeket, és azokat árverésen értékesitse. A városrendezési ügyosztály az illetékes szakbizottság meghallgatásával *most készült el előterjesztésével,* amelyet a husvéti ünnepek utáni első ülésén fog tárgyalni a törvényhatósági tanács.

A lista egyelőre *mindösze tizennégy ingatlant tartalmaz.* Azért ilyen keveset, mert az ügyosztálynak és a szakbizottságnak az az álláspontja, hogy az ingatlanok eladásával nem szabad *megterhelni tulságosan a piacot* és nem szabad lenyomni az amugy is igen alacsony ingatlanárakat. A listán szereplő ingatlanok a főváros legkülönbözőbb részein vannak, átlagban kétszáznégyszáz négyszögölesek, van közöttük bérházrayonban fekvő telek és van olyan is, amely villa-épitésre alkalmas.

Az ügyosztályi előterjesztés szerint a telkeket *nyilvános árverésen fogja értékesiteni a főváros.* Szó van azonban arról, hogy a telkek, dacára az árverési eladásnak, *részletfizetésre is megvásárolhatók legyenek,* olyképpen, hogy a Községi Takarékpénztár hitelezné a vételárat, az árverési vevő pedig azután a Községi Takaréknak fizetné a részleteket. Erre vonatkozóan már folynak a megbeszélések a Községi Takarék és a főváros illetékes szervei között.

Az első ingatlanaukció sikerétől függővé tétetten a főváros az esztendő folyamán még *két-három ujabb ingatlanárverést tervez.* Mindig tiz-tizenöt ingatlant fognak egyszerre csak elárverezni mert a fővárosnak nem érdeke, hogy az eladásra váró mintegy kétszáz telek egyszerre való piacra dobásával az *árakat lerombolja.*

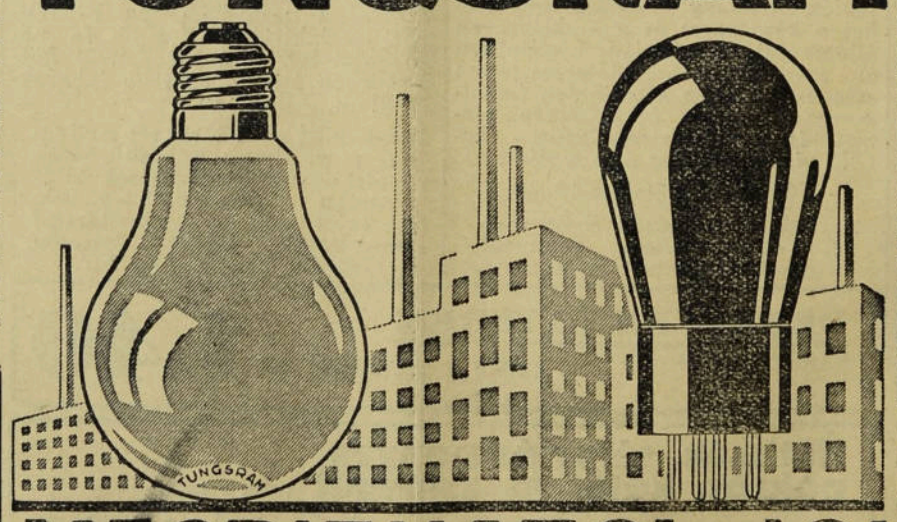
A főváros két uj gyógyforrása. A fürdőügyi kiállitással kapcsolatban az *Országos Balneológiai Egyesület* előadássorozatot rendez, amelynek keretében csütörtökön este *Kunszt* János dr. orvos *Az ásványvizkurák hatása* cimmel tartott előadást, amelyben érdekesen vázolta, hogy a budai Erzsébet-hidfőnél megnyitott *két uj forrás,* különleges összetétele alapján, milyen mértékben egészitik ki Budapestnek fürdőváros-jellegét *és milyen jelentősége van ezeknek a forrásoknak gyógyászati szempontból.* A két uj forrás kémiai alapjelleme szerint földes, *meszes,* épugy, mint a hosszu idő óta üzemben lévő többi forrás, azonban az eddigi forrásokkal szemben *lényeges különbség van a két uj forrásnál.* Mindkét forrás *erősen rádióaktiv,* sőt az egyikben feltünően nagymennyiségü *kén is van.* Gyógyhatásuk igen bonyolult, mert *a mész, a rádiumemanáció és a kén* együtthatásából tevődik össze. Mindkét forrás oly értékes, hogy *a Salvátor, a Sultán és a Borszéki viz kiszoritásához fog vezetni,* sőt, ami még nagyobb jelentőségü, *teljesen pótolni fogja a wildungeni forrásokat, vagy a marienbadi Rudolf-Quellét.* A források vize nagy sikerrel használható a légutak, de különösen a vesemedence és a hólyaggyulladásos megbetegedéseknél, idült bélhurutnál, köszvénynél, asztmánál, szénaláznál és a csalánkiütésnél. Ugyancsak kiváló hatásu a szervezetnek azoknál a megbetegedéseinél, amelyeknél fokozott *mész-szükséglet kell kielégiteni,* például áldott állapotban lévő nőknél, serdülőknél, de nemkülönben *a magas vérnyomásu betegek érgörcsének a megszüntetésénél.* A források rádiumja a reumás bántalmak kezelését teszi lehetővé, mert csillapitja a fájdalmakat. Az értékes előadást az orvosokból és érdeklődőkből álló nagyszámu hallgatóság *élénk tetszéssel* fogadta.

Miért kerül az uj lakbérleti szabályrendelet az elnöki szakbizottság elé? Az elnöki szakbizottság a jövő héten *Lázár* Ferenc dr. elnöklésével ülést tart, melynek napirendjén az elnöki ügyosztályt érdeklő különféle szakkérdéseken felül felvették az uj lakbérleti szabályrendelet-tervezetet is. Az uj lakbérleti szabályrendelet megalkotása *esztendők hosszu sora óta* huzódik: a szociálpolitikai, majd a jogügyi szakbizottság hónapokon, sőt éveken át tartó tárgyalások során a legkülönbözőbb módositásokat hajtotta végre a szabályrendelet-tervezeten, amely több mint egy esztendeje mai formájában várja a törvényhatósági tanács napirendjére való felvételt. *Érdekes története* van annak, hogy miért kerül a szabályrendelet-tervezet még az elnöki szakbizottság elé is. Annak idején, amikor az uj fővárosi törvény kapcsán *az összes szabályrendeletek átdolgozását* rendelte el a polgármester, rendeletet adott ki arra vonatkozóan is, hogy valamennyi szabályrendelet *annak végleges formába öntése előtt az elnöki szakbizottság elé is terjesztendő.* Igy kerül az elnöki szakbizottság elé a lakbérleti szabályrendelet-tervezet is: teljesen feleslegesen, mert hiszen a személyzeti kérdésekkel foglalkozó szakbizottságnak *korporative vajmi kevés köze van ahhoz, hogy mikorra lehet a lakásokat felmondani és mennyi a házfelügyelők felmondási ideje.* Ha az elnöki szakbizottság a *szabályrendelet-tervezet* megalkotását egyszerüen jóváhagyóan tudomásul venné, akkor rendjén lenne a dolog, de kétségtelennek látszik, hogy *az elnöki szakbizottság is végre kivánja majd hajtani a maga módositásait,* amik végeredményben arra fognak vezetni, hogy ujból meg kell majd hallgatni a szociálpolitikai és jogügyi bizottságokat, azután — *ugy három-négy esztendő mulva* — ujból még egyszer az elnöki szakbizottságot. A lakbérleti szabályrendelet-tervezet lesz tehát *az a tengeri kigyó,* amelyről senki sem tudja, hogy mikor és hol kezdődött és mikor és hol fog végződni. Egy egyszerü polgármesteri rendelettel, amely kimondja, hogy az elnöki szakbizottság elé csupán a személyzeti kérdésekkel foglalkozó szabályrendelet-módositások tartoznak, egyik napról a másikra le lehetne ütni a tengeri kigyó fejét és a szabályrendelet, amelyet ugy a háztulajdonos, mint a lakóérdekeltség esztendők óta hasztalan sürget, végre illetékes fórumai: a törvényhatósági tanács, a törvényhatósági bizottság és a belügyminiszter elé kerülhet.

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 35-1-87

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MARVÁNYAMU GYÁRTELEPE
[illegible]

TUNGSRAM

MEGBIZHATÓ, JÓ'

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

KŐSZÉNBÁNYA ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT BUDAPESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

HYPEROL
Ideális torok- és szájfertőtlenitő

GROSZ FRIGYES
okl. mérnök, utépitési vállalkozó
BUDAPEST,
I., BERCSÉNYI-UTCA 7.

BUKOVA LAJOS
ÉPÜLETÜVEGES ÉS KÉPKERETEZŐ
Budapest, IX., Lónyay-utca 48.
TELEFON: AUT. 870-26

Helyreigazító nyilatkozat

Az Uj Budapest f. é. február 11-i számában „A Turul Autóforgalmi Rt. vezetőségének erkölcstelen tulkapásai és sorozatos visszaélései a müegyetemi hallgatók harminc taxi-engedélyével" cim alatt megjelent cikknek részben nyiltan, részben burkoltan rám vonatkoztatott állitásai valótlanok.

1. Valótlan az, hogy mint a Turul Rt. igazgatósági tagja, „Tantiémben bővelkedem", — ezzel szemben az az igazság, hogy a Turultól soha semmiféle cimen egyetlen fillért sem kaptam vagy fogadtam el.

2. Valótlan, hogy igazgatósági tagságom akár jogi, akár erkölcsi szempontból „sulyos összeférhetetlenséget" jelent, — ezzel szemben az a valóság, hogy az igazgatóságban a Segélyegylet és a Turul között 1930. augusztus 26-án kötött és a székesfővárosnak is bemutatott szerződés VIII. pontja értelmében éppen az ott kikötött ellenőrzési jog gyakorlása véget delegáltattam.

3. Azzal a burkolt, de valótlan állitással szemben, hogy a Segélyegylet vezetősége — vagyis végeredményben én, mint tanárelnök — nem gyakorolok kellő ellenőrzést a Turullal szemben és hogy vizsgálatra van szükség annak tisztázása végett, hogy a Segélyegyletet illető részesedés mire fordittatik, — az a valóság, hogy ugy a részesedés, mint annak hovafordítása, rendes és rendszeres ellenőrzés alatt áll és sem az egyik, sem a másik tekintetében soha semmiféle, a legcsekélyebb szabálytalanság se történt.

4. Nem való, hogy voltak az „érdekelt müegyetemi ifjuság"-nak olyan sérelmei, amelyek orvoslás nélkül maradtak. A Segélyegylethez a Turul Rt. ellen egyetlen esetben fordult néhány elbocsátott technikus-soffőr panasszal, amelyet nyomban megvizsgáltak s teljesen alaptalanoknak találtak. Egyéb „orvosolni való" sérelem nem került elénk. A Haltenberger-féle Autótaxi Rt. ellen érkezett panaszok alapján pedig a Segélyegylet a Turul Rt.-t per megindítására birta. Ez a per folyamatban van.

5. Valótlan, hogy a Segélyegylet életében „rendellenességek" fordultak elő s amennyiben rám vonatkozik és amennyire nekem a Turul Rt. gestiójáról tudomásom van, épigy valótlan az is, hogy a Turul Rt. vezetősége a Segélyegyiet rovására visszaéléseket követett el, — ezzel szemben viszont való, hogy ugy a Sgélyegylet ügyvezetése, mint a Turul Rt.-nak a Segélyegylettel szemben való magatartása, minden tekintetben korrekt és kifogásolhatatlan.

Egyébként pedig egyidejüleg felhatalmazást kértem a cikk valótlan állitásai miatt, a sajtóper megindítására.

Budapest, 1933. február 20.

Oltay Károly s. k.

*

A cikkben foglalt tényállitásokat fenntartjuk.

Tizennégyezer pengőt ad a főváros az európai evezősversenyre. Az ezévi evezős európai bajnoki versenyek előkészitő bizottsága azzal a kérelemmel fordult a fővároshoz, hogy a folyó évben Szent István-napját követő héten Budapesten tartandó evezős Európa bajnokságok megrendezéséhez huszezer pengő támogatást engedélyezzen. Az előkészitő bizottság azzal indokolja kérelmét, hogy a résztvevő hajóknak és a csapatoknak járó megtérités nyolcvanezer pengőt igényel, amihez még a pályaberendezés negyvenezer pengőnyi költsége járul. A bizottság beadványa szerint a versenyek Budapesten való megrendezésének elháritása nagyon ártana nemcsak az evezős sportnak, hanem a magyar nemzeti sportélet és kultura hirnevének is. A polgármester az evezősök kérelmét a sportügyi szakbizottság elé terjesztette, amely tizennégyezer pengő támogatást javasolt az Európa-evezős-versenyek részére engedélyezni. A polgármester ezen előterjesztéséhez a törvényhatósági tanács csütörtöki ülésén hozzájárult. Itt emlitjük meg, hogy ugyancsak a csütörtöki tanácsülésen a Magyar Uszószövetség a folyó évben Budapesten rendezendő vizipoló, továbbá az ugyanakkor lebonyolitásra kerülő Magyarország-Németország uszó és vizipoló mérkőzéseinek megrendezéseinek költségeire kétezer pengőt, a Pannónia Evezős Klub pedig az Európa bajnokságban való részvételhez szükséges egy darab uj csónak beszerzésére szintén kétezer pengő rendkivüli segélyt kért és kapott a fővárostól.

A BSE egy esztendeje

A leromlott gazdasági viszonyok ellenére is változatlan agilitással dolgozik a fővárosi tisztviselők sportegyesülete

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A *Budapesti Sport Egyesület*, a népszerü BSE választmánya most tette közzé jelentését elmult esztendei müködéséről. A néhány oldalas jelentésben, amely a tisztviselő-társadalom leromlott anyagi helyzetéhez méltó szerénységgel számol be ennek a valóban agilis és a tisztviselők sportolása szempontjából felmérhetetlen jelentőségü közületnek egy esztendejéről, *ott lángol mindaz a hüség és agilitás*, amelylyel az egyesület, élén *Lamotte* tanácsnokkal, mint elnökkel, kitüzött céljait megvalósitani igyekszik.

Az egyesület Millennáris Sporttelepén az elmult esztendei footballmérkőzéseket luszezer, a kerékpárversenyeket ötvenezer, az egyéb versenyeket nyolcvanötezer néző látogatta. A sportolók száma meghaladta naponta a háromszázat, a strandfürdőt 14.272-en látogatták, a fővárosi iskolák uszótanfolyamain 2440 tanuló tanult meg uszni.

A *football-szakosztály* a mult esztendő őszi fordulójában az amatőr-bajnokságban a hatodik helyen végzett. A *tennisz-szakosztály Gallner* Ferenc dr. elnöklésével mind a férfi, mind a női országos csapatbajnokságban az első osztályban szerepelt. Az *atlétikai szakosztály Felkai* Ferenc dr. elnöklésével az elmult esztendő október 6-án megtartott kegyeleti stafétában a hatodik helyezést érte el, megelőzve sok régi nagy egyesületet. A *turista-szakosztály Goszleth* Ernő dr. elnöklete mellett ötszáztizenöt kirándulóval csonka hazánk számos vidékét, hegyét és városát ismerte meg. Az általános turistaság érdekében a szakosztály elnöke nagyobb turistaösszejöveteleken több fontos előadást tartott. Különleges említést érdemel az egyesület *vivószakosztálya*, melynek *Honffy* Lajos adóhivatali igazgató az agilis elnöke. Az olimpiász évében megélénkült magyar vivósportban előkelő helyet foglalt el a BSE vivószakosztálya, amely különben az elmult vasárnap rendezte meg először általános sikertől övezetten Budapest kardvivó bajnokságát. A kerékpárszakosztály (elnök *Rosta* János dr.), az asztali-tennisz-szakosztály (elnök *Gallner* Ferenc dr.), az autó- és motorkerékpár-szakosztály (elnök *Kovácsházy* Vilmos), az ökölvivó-szakosztály (elnök *Körmendy* Jenő), a birkozó-szakosztály (elnök *Payr* Hugó), az uszó-szakosztály (elnök *Felkai* Ferenc dr.), a si-szakosztály (elnök *Kazinczy* Gábor dr.), a repülő-szakosztály (elnök *Lázár* Ferenc dr.), a céllövő-szakosztály (elnök *Hamvasy* István dr.), a fényképész-szakosztály (elnöke volt legutóbb az időközben elhunyt *Agoston* Géza dr.), a vitorlás szakosztály (elnök *Reményi-Schneller* Lajos dr.) mind élénken közremüködnek abban, hogy a főváros alkalmazottai nemcsak a tisztviselőtársadalomban, hanem a sportban is elfoglalják az őket méltán megillető első helyet.

A BSE különben most tartotta rendes évi közgyülését, melynek során elnökké egyhangu lelkesedéssel ujból *Lamotte* Károly dr. tanácsnokot választották meg. Társelnökök: *Szente* Miklós, *Kovácsházy* Vilmos és *Salamon* Géza tanácsnokok lettek, mig alelnökökké *Gallner* Ferenc, *Goszleth* Ernő, *Rózsavölgyi* István és *Felkai* Ferenc főjegyzőket, *Hodászy* Miklós testnevelési igazgatót, *Honffy* Lajos adóhivatali igazgatót és *Zobor* Miklós tanácsjegyzőt választották meg. A főváros vezetősége nevében *Liber* alpolgármester üdvözölte a BSE-t, majd kiosztotta a „Sipőcz Jenő-vándordij" 1932. évi dijait.

Pártélet

A Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskörben március hó 31-én vitéz *Csik* László dr. főorvos, székesfővárosi bizottsági tag tartott nagyszámu közönség előtt rendkivül érdekes előadást az észszerü táplálkozásról. Ismertette a jelenkor egészségügyi viszonyait és annak az életkor kitolódásában jelentkező következményét. Rámutatott a kaloriák szerepére az emberi táplálkozásban. Majd a jó emésztés feltételeinek ismertetése után a beteg helyes táplálkozásával foglalkozott. A rendkivül érdekes szakelőadást *Lázár* Ferenc dr., a Társaskör elnöke köszönte meg.

*

A Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskör legutóbbi mintegy másfélszáz teritékes kitünően sikerült társasvacsoráján rendkivül meleg ünneplésben részesitették a vacsora résztvevői *Lázár* Ferencet, a Társaskör elnökét abból az alkalomból, hogy a *Szödy* Szilárd szobrászmüvész által róla készitett dombormü a Társaskör nagytermében elhelyezést nyert. A *Lázár* Ferenc iránt a legszélesebb körben és elsősorban a Lipótváros keresztény társadalma részéről megnyilvánuló szeretet teljes őszinteségében és melegségében mutatkozott meg ezen az estén. *Koós* Jenő államtitkár, társelnök közvetlen, finom tonusu üdvözlő beszéde kitünően érzékeltette a spontán ünneplés bensőséges melegét. A tisztikar köszöntését *Magyary-Kossa* Aladár ügyvezető igazgató tolmácsolta. Az üdvözlésekre *Lázár* Ferenc meg-megujuló ünneplés között válaszolt. Nagyszerü hangulatban sokáig maradtak együtt a vacsora résztvevői, akik között ott voltak: *Lázár* Ferencné, *Lukács* Sarolta, a Magyar Vöröskereszt-Egylet alelnöke, *Ortvay* Rezső apátplébános, *Bereczky* Albert ref. lelkész, *Szendy* Károly tanácsnok és felesége, *Szabóky* Jenő országgyülési képviselő és felesége, *Tabódy* Jenő országgyülési képviselő, *Verebély* Jenő bizottsági tag, a kerület bizottsági tagjai, a Külső Lipótvárosi Keresztény Kör és a kerületi keresztény ifjuság kiküldöttei stb.

*

A főváros tanügyi tisztikara a külföldi tankönyvek rágalmazói ellen. A Ker. Tanügyi Bizottság behatóan tárgyalta Bednárz Róbert prelátus elnökletével azt a brutális lélekmérgezést, amit a külföldi tankönyvek a magyarsággal szemben végeznek a valótlanságok hirdetésével. Ebben különösen az oláhok vezetnek. Lépten-nyomon a magyarokat majmokhoz hasonlitják, barbárságukról rómmeséket találnak ki. Zaharescu professzor földrajzában pl. igy festi le a magyarokat: „A magyarok eleinte félelmet gerjesztő külsővel birtak; apró karikalábu emberek voltak. Pici szemük erősen belemélyedt a szemüregbe. A szakáltalan néptaj borzalmasan kegyetlen volt. A civilizáció első elemeit az oláhoktól vették át és mintán oláhokkal, rácokkal és horvátokkal összekeveredtek, most végre odajutottak, hogy elfogadható természetüek. Most már nem laknak lóháton, vagy sátrakban, hanem házakban." Urbányi C. József összefoglalta a sérelmeket és orvoslás céljából a Ker. Tanügyi Bizottság memorandumot terjesztett be Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, a „Magyar Reviziós Ligá"-hoz, a „Tesz"-hez, a „Nemzeti Szövetség"-hez, valamint a francia lapoknak is szemelvényeket küldtek azokról az otromba valótlanságokról, melyeket külföldi tankönyvek büntetlenül terjesztenek a magyarokról. A Népszövetség keretéhez tartozó „Comission de Cooperation intellektuelle" feladata volna a tankönyvekből minden gyülölködő részt eltávolitani. Eddig azonban eredményt nem láttunk. Azért ismételten a legnyomatékosabban kell tiltakozni a külföldi tankönyvekben foglalt rágalmak ellen, amig a magyar igazságot diadalra nem juttatjuk.

Tanitók hazafias estje. A Bednárz Róbert prelátus elnöklete alatt álló Keresztény Tanügyi Bizottság a Beszkárt Sporttelepen impozáns sikerü hazafias estet tartott, melyen több, mint háromszáz tanár, tanitó, óvónő vett részt. Ott volt: dr. Ravasz Árpád, Pillis Károly orszgy. képviselő, dr. Gyurkovics Henrik törvh. biz. tag, Holczinger Miksa főigazgató, Goszleth Ernő dr. főjegyző, dr. Szőke József, dr. Haury István, a Segitőlap aligazgatója, Schön Márton gyárigazgató, Győry Dénes állomásfőnök, dr. Molnár István, Krizs Jenő, Huszthy József, Bajnok József, Fekete Géza, Sattinger Viktor, Starker Károly, Adamkovits Bertalan, Sterniczky István, Strázsa Andor, Ujlaky Gyula, Rózsa Géza, Vándory Dezső, Peres Sándor, Marton József, vitéz Sándor István, Zerenszky Károly igazgatók, továbbá dr. Némethy Béla, Zudor Elek, Mihálka Ernő, Papp Gyula, Gábor Gyula, Samay Ödön, Valkony Rezső, Selényi Emil, Böröcz János, Rombay István, Nagy Rezső, Mórik Gábor, Stolmár Károly, dr. Langhoffer Pál, Pöschatt Richárd, vitéz Kelemen Ferenc, Puskás Sándor, Szabó Károly, dr. Kruschó Emil, dr. Schmidt Sándor, Soós Tihamér, vitéz Mervay Gyula, ifj. Kaich János, Demjén Antal, Párkányi Norbert, Bárdos Sándor, Miskay István, Berger Lajos és a pedagógiai élet számos más kiválósága. — Bednárcz Róbert prelátus lelkes szavakkal köszöntötte az egybegyült pedagógusok hatalmas táborát, kik törhetetlen hazafiui odaadással munkálkodnak a magyar nemzeti nevelésért. Különösen egy cél hevit bennünket: a revizió megvalósulása. A Tanügyi Bizottság céltudatos kitartással harcol azért, mig el nem érünk a feltámadáshoz. A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó beszéd után dr. Pethő Sándor, a kiváló publicista, tartott mély hatást keltő előadást a revizió kilátásairól. Bevezetésül idézte Bismarck kijelentését, hogy a német iskolamesterek nyerték meg a szedani győzelmet. Reámutatott aztán arra, hogy mikor a revizió reálpolitikai esélyeiről elmélkedünk, vissza kell tekintenünk az összeomlást követő időkre, amikor a nemzet ösztönének szava azt mondta, hogy vissza kell menni a határokra. Ma a revizió reálpolitikájának küszöbére érkeztünk. Szükséges azért, hogy a magyar ügy az európai szellem köntösében jelenjék meg a világ véleménye előtt. Mi nem elégedhetünk meg ezután azzal, hogy a magyarság csupán etnografiai határokat érjen el, hanem ismét uralkodó szerephez kell jutnunk a Duna völgyében. Végül Urbányi C. József igazgató szólalt fel, hangsulyozva, hogy az utunk a revizióig még igen veretjékes lesz; ez a veriték azonban nem az ellenségeink által várt halálveriték, hanem a munkáé, mely megfogja termékenyiteni a földet a magyar nemzet feltámadásához.

A Pálos-rendház a Gellérthegyen

Szigoru kikötéseket tett a törvényhatósági tanács

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági tanács még a mult év szeptemberé'ben a Gellérthegyen levő Zita-templom mellett elterülő fővárosi telek egyrészét a visszatelepitendő *Pálos-rend* épitendő rendháza és az ahhoz tartozó kert céljára a szent Gellért-hegyi sziklatemplom bizottságának *elvben átengedte*, azzal a kikötéssel, hogy *a terület használata iránt megkötendő szerződést a törvényhatósági tanácsnak be kell mutatni*. A tiszti ügyészség időközben elkészitette a szerződés-tervezetet és azt esütörtöki ülésében tárgyalta le a főváros törvényhatósági tanácsa.

A szerződés szerint a *főváros meghatározatlan időre* ingyenes használatba adja a Gellérthegy budai oldalán a sziklatemplom mellett meghatározott mintegy százhusz négyszögölnyi területet és megengedi, hogy a rendház lakói a Gellérthegynek a sziklatemplom területéről létesitendő gyalogösvényen megközelithető részén tartózkodhassanak, illetve azt ideiglenesen használhassák. A főváros a szerződést a Kisegitő Kápolna Egyesület kebelében müködő *Nagyasszonyunk Szent-Gellérthegyi Sziklatemplomának Bizottságával* köti meg, a templombizottság lesz köteles a területnek és a sziklatemplomnak használati jogát azután a *Pálos-rendre átruházni*. A templombizottság, illetőleg jogutódja köteles a használat alatt a főváros urijogának elismerése cimen *évenként tiz aranypengőt* fizetni a fővárosnak.

A törvényhatósági tanács a polgármester előterjesztésére *szigoru intézkedéseket tett a rendház felépitésének módjára vonatkozóan*. A rendházat az átengedett területen *a környezetbe harmónikusan beilleszkedő* és a hegyoldal látképére előnyösen ható módon a templombizottság a terület átvételétől számitott két éven belül *teljesen felépiteni tartozik*. A területen olyan munkálat nem végezhető, amely a *Gellérthegy oldalának állékonyságát* veszélyeztetné, éppen azért a rendház *e felszinen levő sziklák érintése nélkül* és *csak a megszabott terjedelemben épithető meg*. Az átengedendő terület fürdők, illetőleg gyógyforrások védterületébe esik, miért is a templombizottság az épitkezés elvégzésére a *Bányakapitányság engedélyét megszerezni és a fővárosnak bemutatni köteles*.

Arra is ügyelt a törvényhatósági tanács, hogy a *városkép szempontjából megfelelő legyen az épitendő rendház*. Az épület látható részei a terephez illő szinü és kivitelü *természőburkolattal látandók el:* az épület elhelyezésének és az épitkezés végrehajtásának a *főváros állandó felügyelete mellett* kell történnie. Azt is kikötötte a törvényhatósági tanács, hogy *az épület fütéséről távvezetéses fütés utján gondoskodjanak, minthogy a rendházon kémények nem épithetők*.

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8–10.
TELEFON: 80-5-03.

Obendorfer Rudolf
kövezőmester, utépitési vállalkozó
Budapest, I., Győri-ut 12

Szemlédő, müvirág és temetkezési cikkek
Lyári raktára **SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF**
Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 9.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 837—12.

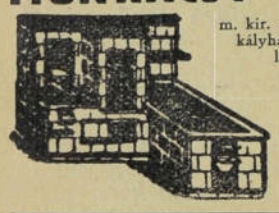
Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

IV., Kossuth Lajos-u. 6.
Egyenruhák és polgári öltönyök
NAGY KÁLMÁN
Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszereltetnek
Nagy választék angolszövetekben.

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vitmos császár-út 31. em.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39.
Mintaraktár: VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31—2—80, 35-9—16.

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

vállalkozás

Hogyan rendezik az Eskü-teret?

Az egész uttest alatt aluljáró-jellegü ut készül — A Közmunkák Tanácsa elhatározta az utcai bódék megrendszabályozását

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Fővárosi Közmunkák Tanácsának e héten tartott plenáris ülésén *két elvi jelentőségü kérdésről* történt döntés. Mind a két kérdés közelről érinti a főváros közönségét. Az egyik kérdés az *utcai árusitóbódék* ügye, amelyre nézve a Fővárosi Közmunkák Tanácsa ugy határozott, hogy a kiadott engedélyeket *revizió alá kell venni.* A Fővárosi Közmunkák Tanácsának ez a határozata az utcai bódék elszaporodásában találja magyarázatát. Az utcai bódék viszont azért szaporodtak el *ma már türhetetlen mértékben,* mert többféle hatóság engedélyezi az ilyen árusitóbódéknak a felállitását — a legkülönbözőbb cimeken. A közlekedési szempontok erősen háttérbe szorulnak e bódék felállitásánál. Zavarják a forgalmat, a gyalogközlekedést néhol szinte teljesen megakadályozzák. Az autókról nem lehet lelépni, mert *mindenütt bódék állják el az utat.* A közmunkatanács éppen ezért elhatározta, hogy

az összes kerületekben revizió alá kell venni a bódéengedélyeket és meg kell vizsgálni a helyzetet abból a szempontból, hogy az árusnak a bódék felállitására vonatkozóan van-e közterületfoglalási engedélye és épitési engedélye.

A közmunkatanács átir a főváros vezetőségéhez, hogy *a közterületfoglalási, valamint az utcai árusitóbódék épitési szabályrendeletét tegye revizió tárgyává.* A fővárosnak a módositott szabályrendeletben meg kell állapitani, hogy *kit illet meg az engedélyezés joga.* Ma ugyanis az a helyzet, hogy az előljáróságok nemcsak olyan bódék felállitását engedélyezik, amelyek nincsenek beépitve az alapzatba, hanem azoknak a bódéknak a felállitását is, amelyek *állandó jellegüek.* Az előljáróságok a jelenleg érvényes rendelkezések szerint

csak olyan bódék felállitását engedélyezhetik, amelyeket este rendszerint elszállitanak és reggel helyeznek el ujra a földön.

A közmunkatanács tiltakozik az ellen, hogy az előljáróságok *állandó jellegü bódék felállitására is engedélyt adhassanak.* A közmunkatanács hozzájárulás nélkül ilyen engedély a jövőben nem adható ki.

Foglalkozott a közmunkatanács e héten tartott ülésében

a belvárosi templom környékének a rendezésével és az Erzsébet-hid pesti hidfőjének az átalakitásával is.

Ezek a kérdések is rendkivül közelről érintik a nagyközönséget. A közmunkatanács határozata alapján *le kell bontani az összes bódékat,* amelyek a belvárosi templom környékén állanak (ez a lebontás már folyamatban is van), sőt a templomnak azokat a részeit is, igy például a *sekrestyét* — amelyek magasabbra emelkednek, mint amekkora a mostani barokk mellékhajónak a magassága. Ezzel kapcsolatosan a gyalogjárdát az Eskü-uti oldalról áthelyezik a templom mellé és a görbületet, amely a hidról a templom felé mutatkozik, kiküszöbölik azzal, hogy

a gyalogjáró egészen a templom faláig halad, ugy a barokkrészen, mint a gótikus részen, — a szentély mellett is.

Igy szélesebb gyalogjáró alakul ki és az uttest hajlása is kiküszöbölhető lesz. Azt a lejárót, amely a Dunapart felé vezet, *lebontják.* Uj lejáró készül, amely egyenes irányban a templomhoz fog vezetni, viszont az egész uttest alatt

aluljárójellegü uj ut készül,

amely az utcai járdáról a mostani nagyforgalmu uttest alatt, tehát ennek az uttestnek az érintése nélkül fog a templomhoz és az Erzsébet-szoborhoz vezetni. Ezekkel az intézkedésekkel *teljesen megváltozik az Erzsébet-hid pesti hidfője és a belvárosi templom környéke egészen uj képet kap.*

Elhatározta továbbá a közmunkatanács, hogy a belvárosi templomot *elektromos-fütőszerkezettel látják el.* A közmunkatanács azért határozott villamosfütés mellett, hogy *ne legyen szükség kazánház épitésére vagy kémény emelésére.*

— Sajnos, a főváros pénztárai köztudomás szerint üresek, és

igy nem folytathatjuk az inségmunka-akció terén azt a tempót, amelyet a vállalkozók, de mi magunk is épitési szempontból szerettünk volna.

A főváros vezetőségének az az álláspontja, hogy *amikor az adóbevételek állandóan csökkennek, akkor még az inségmunka terheitől, noha ezek csak átmeneti kiadást jelentenek, mert végeredményben megtérülnek az ingatlantulajdonosoktól, kimélni kell a fővárost.* Általánosságban vigyázni kell arra, hogy

a főváros ne adósodjon el,

még az inségmunkák révén sem, és az is vigyázatunk tárgya, amint erre vonatkozóan az illetékes városházi fórumokon a pártvezérek részéről kijelentés történt, hogy

a mai nehéz viszonyok közepette ne terheljük meg tulságosan az ut- és csatornaépités járulékaival még részletfizetés formájában sem az ingatlantulajdonosokat.

— *Az ügyosztály hivatalos véleménye* az, hogy részben az összel elkezdett és a most folytatott utépitésekkel, részben a legujabban elkezdett csatornaépitkezésekkel *jelentős mértékben foglalkoztatva vannak ugy a munkanélküliek, mint az iparosok, és darabig nincs is szükség arra, ebből a szempontból sem, hogy uj inségmunkákat kezdjünk.*

Sőt a költségvetési keretben helyetfoglaló közmunkák kiirásánál is a legnagyobb mértékben ügyeljünk arra, hogy azok ne torlódjanak és a munkásság nemkülönben az iparosság foglalkoztatásában ha soványan is, de bizonyos állandóság és folyamatosság nyilvánuljon meg.

Egyelőre nincs szó uj szükségmunkák kiirásáról

A főváros vezetősége az üres kasszákat meg akarja óvni az eladósodás rémétől — A költségvetési keretben biztositott közmunkák kiirásánál a folyamatosságot tartja szem előtt Király tanácsnok

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A tavaszi időjárás következtében az ut- és csatornaépitési ügyosztály a legutóbbi hetekben engedélyt adott azoknak a vállalkozóknak, akik az ut- és csatornaépitési szükségmunkákkal az őszi szezonban nem készültek el, hogy *munkálataikat folytathassák.* Az utépitések közül ennek folytán ujra megkezdődött a *Budafoki-ut, a Budaőrsi-ut, a Hidegkuti-ut, a Németvölgyi-ut, a Szentendrei-ut, a Telep-utca, a Kálvária-utca, a Losonci-utca, a Gubacsi-ut, a Kikötői-főut és a Hungária-körut* egyes utszakaszainak átépitése. Tulajdonképpen csak most kezdődtek a csatornaépitési szükségmunkák: *az Árnyas-ut, a Tétényi-ut, a Budafoki-uti főgyüjtő, a Budaőrsi-ut, a Tétényi-ut, a Gébics-utca, a Major-utca, a Rimaszombati-ut, a Béke-utca, a Reiter Ferenc-utca, az Ungvár-utca, a Telep-utca, az Istvánffy-utca és a Szuglóutca* egyes részeinek csatornázása.

Arról, hogy *ujabb szükségmunkák kezdődjenek a fent elsoroltakon kivül, belátható ideig nem lesz szó. Erről a nagyfontosságu problémáról* és általában az ut- és csatornaépités aktuális kérdéseiről beszélgetést folytattunk *Király* tanácsnokkal az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetőjével.

Király Kálmán
tanácsnok

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

Uj kiirások:

Tüzoltói csizmák és javadalmiőri férficipők javitására és szállitására. Határidő: 1933 április 8 (kedd) d. e. 11 ó.

Cserépkályhajavitási és karbantartási munkákra. Határidő: 1933 április hó 10 (hétfő) d. e. ½11 ó.

Öntöttvas csatornázási vasszerelvény (200 tonna sulyu) szállitásra. Határidő: 1933 április hó 11 (kedd) d. e. ½11 ó.

Kovácsolt vaskazán szállitási és szerelési munkákra a IX. ker., Mester-u. 56. sz. felsőkereskedelmi iskolában. Határidő: 1933 április 24 (hétfő) d. e. ½ 11 ó.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" cimü rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdetek, a székesfővárosi inségenyhitő tevékenység részére szükséges:

a) **edény és konyhafelszerelési tárgyakra,**
b) **konyha- és ebédlőbutorokra,**
c) **vas asztali tüzhelyekre,**
d) **vas üstházakra,**
e) **vörösréz főzőüstökre,**
f) **viaszosvászon szállitásra és**
g) **üst ónozásra.**

A részletes ajánlati és szállitási feltételek, valamint az ajánlati ürlapok példányai a polgármesteri IX. ügyosztályban (Központi városháza, I. pav. I. em. 45. sz. a.) f. évi április hó 10-től déli 12—2 óra között dijmentesen kaphatók.

Az ajánlatokat a székesfőváros által rendelkezésre bocsátott ürlapon, lezárt és lepecsételt boritékban **f. évi május hó 3-án (szerdán) d. e. 10 óráig** a székesfőváros polgármesteri IX. (közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztályában (IV., Központi Városháza, I. pav. I. em. 45. sz.) kell benyujtani.

Az ajánlatok ugyanott és ugyanezen a napon d. e. 11 órakor nyilvánosan bontatnak fel, amikor is ajánlattevők, vagy megbizottaik megjelenhetnek.

Budapest, 1933 április hó 3-án.

A székesfőváros polgármestere.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Obendorfer József
kövezőmester
VIII., Ludoviceum-u. 18
Telefon: 38-4-65

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 15—16. szám Budapest, 1933 április 15

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: Aut. 828—23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Husvéti harangszó

Husvéti harangszó zeng a tavaszi légben, hozsanna ujjong a templomok mélyén, vidám halleluja hirdeti, hogy tizenkilenc évszázaddal ezelőtt megnyilt a szent sir, és üressé vált öbléből megváltás és szeretet áradott szerte a világra. A krisztusi gondolat isteni származását mi sem mutatja jobban, mint hogy rövid néhány század alatt a maga képére tudta formálni a földgömb akkor ismert részeit. A betlehemi jászol fölött a csillag évezredek távlatán át sem fakult, a Krisztusban való feltámadás hite ma erősebb, tisztább és ragyogóbb, mint valaha. A tanitványok nyomán, akik elmentek minden népekhez, Délamerikában csakugy mint Auszträliában, az ázsiai szigetvilág dzsungel-templomaiban csakugy, mint Labradorban holnap reggel felzendül a zsolozsma, dicsőitvén az Urat, aki feltámadott.

Végzetes szerencsétlenség azonban, hogy az emberek ezermillióri csak testükre vesznek ünneplő ruhát husvét ünnepe alkalmából, lelkük hétköznapi marad, a krisztusi szeretet és szocializmus örök tanitásai nem érnek el a lelkek mélyéig. Pedig soha nagyobb szükség nem volt arra, hogy Krisztus szeretetében egyesüljön a világ, mint ezekben a szomoru időkben, a háboru utáni elnyomorodás, a gazdasági lezüllés kétségbeejtő esztendeiben. Uj és uj jelszavak kerülnek napvilágra bomlottagyu tudósok könyveiben vagy gazdasági világkonferenciák szánalmas eredményeképpen: kommunizmus, technokrácia, önellátás — ezek a most divatos világáramlatok, amelyek mind meg akarják váltani a szenvedő emberiséget, holott a megváltásra egyetlen ut van, a krisztusi gondolat, melynek örökkévalóságát zengik a harangok husvét ünnepén.

A husvéti ünnep alkalmával a nagypénteki kereszt árnyékából a nagy centrumok: Róma, Páris, London és Washington felé forditja remegő arcát a szenvedő világ. A nagy irányitó elmék, a népek vezetői és miniszterelnökei tanácskoznak ezeken a helyeken, még a husvéti ünnepek alatt is, hogy hogyan tudnák kirántani a pusztulás mélységeiből országaikat. Senki sem veszi észre közülük, hogy a jelszavak, amelyeknek jegyében tanácskoznak, kopottak és haszontalanok, nem hallják a husvéti harangszót, nem érzik azt, hogy csak a krisztusi gondolat érvényesitésével, a krisztusi tanok valóraváltásával menthető meg a világ.

A bünbe és kétségbeesésbe merült emberiség igazi husvétja az lesz, amikor a milliók sorsát intéző vezérek is ráeszmélnek, hogy csak Ő az ut, az igazság, az élet. A nagy khaoszt csak a szeretet örök lángja változtathatja napsugaras tavasszá, ennél a tüznél melegithetik csak téltől gémberedett tagjaikat az elhagyottak, ez a fáklya az egyetlen kivezető utat mutatja a rettenetes zürzavarból. Egész Európában egyetlen politikus hirdette a krisztusi gondolat elhivatottságát az uj megváltásra: Wolff Károly, aki fanatikus hittel vallja, hogy csak a krisztusi szeretet jegyében egyesülhet békés munkára az emberiség. Bárcsak valóra válna az ő elgondolása és a husvéti harangszó szerte mindenütt felébresztené az alvó lelkiismereteket! Akkor derülne csak az igazi husvét reánk, akkor örvendezhetne az igazi husvéti halleluja!

Hogyan kell gazdálkodnia a fővárosnak, ha el akarja kerülni a háztartási egyensuly felborulásának veszedelmét?

Beszélgetés Wolff Károllyal

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Husvét hetében, a nagyhéten szünetelt a várospolitikai élet. A városházi adminisztráció ebben az ünnepi hangulatban is folytatta azoknak az előterjesztéseknek az előkészitését, amelyek a legközelebbi időben a törvényhatósági tanács és a közgyülés elé kerülnek. Az egyes városházi ügyosztályok vezetőinek *kevés lehetőségük nyilik különösebb tervezgetésekre* és igy érthető, ha *a városházi adminisztráció tempója lassunak látszik.* A városházi adminisztráció vezetőinek a kezét *erősen megköti a gazdasági viszonyok leromlása.* A legegyszerübb tervezgetéseknél is szemben találják magukat azokkal a nehézségekkel, amelyek *a fedezet előteremtése tekintetében* jelentkeznek. Ilyen körülmények között a városházi adminisztráció működése csak olyan problémák megoldásának az előkészitésére szoritkozik, amely problémákat a közgyülési többségi pártok vezetői napirendre tüznek. Ebből a szempontból *mindig döntő jelentősége van Wolff Károly állásfoglalásának.* Az *Uj Budapest* munkatársa a husvéti ünnepek alkalmából beszélt *Wolff* Károllyal, a Keresztény Községi Párt vezérével. Arra kértük meg, *jelölje meg a városházi adminisztráció legközelebbi teendőit és ismertesse azokat a szempontokat, amelyek az aktuális városházi problémák megoldásánál a Keresztény Községi Pártot vezetik.*

Wolff Károly

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Legfontosabb feladatunk *a főváros háztartásának átmentése jobb időkre. Ma nem engedhetünk meg semmiféle kilengést,* hanem minden rendelkezésre álló eszközzel arra kell törekednünk, hogy a fővárosi háztartás egyensulyát biztositsuk. Ez igen nagy feladat, mert sulyos nehézségekkel kell ezen a téren megküzdeni. Megnehezitették a helyzetet *azok a kormányzati intézkedések* is, melyek legutóbb a főváros törvényhatósági bizottságának a közgyülését is foglalkoztatták. Ezzel a kérdéssel kapcsolatosan *bizonyos támadást is intéztek ellenzéki oldalról a városházi többségi pártok vezetői ellen.* Ezt a támadást én *a legerélyesebben visszautasitottam.*

E támadások során szembehelyezték a főváros és a vidéki lakosság érdekeit, amelyeknek a képviseleténél a kormányzat részéről — az emlitett ellenzéki beállitások szerint — nem helyeselhető megkülönböztetés mutatkozik.

A fővárosi és a falusi lakosság között — akarva-nem akarva — *mutatkoznak bizonyos ellentétek,* amelyeket én magam is többször tettem kifogás tárgyává. Egyes üléseken, igy például a főváros közigazgatási bizottságában, a 33-as bizottságban, sőt a parlament plénumában is kifejezést adtam annak a felfogásomnak, hogy

ugy az adózás kérdésében, mint pedig a magánjogi viszonyok elbirálása tekintetében nem az egyetemes, klasszikus jognak az általános szabályai kezdenek irányadókká lenni, hanem bizonyos osztályérdekek kedvéért megváltoztatják az általános jellegü magánjogi szabályokat.

Én a magam részéről *mindig a székesfőváros speciális érdekeit tartom szem előtt* és nagyon sajnálom, hogy az adószabályokban, a végrehajtási eljárásban *mindinkább előtérbe lép az a különbségtétel,* hogy az adós milyen foglalkozásiághoz tartozik. Ilyen körülmények között természetesen

egyre jobban kiéleződik a falu és a város közötti ellentét.

Sulyosbitja helyzetünket *a gazdasági viszonyok romlása is,* aminek következtében erősen csökkennek bevételeink. Nem szabad behunynunk a szemünket.

Meg kell állapitanunk, hogy a főváros pénzügyi helyzete roszszabbodik. A városi adóbevételek — a legutóbbi kimutatás szerint — egy hónap alatt több, mint négymillió pengővel csökkentek. Ha ez igy megy tovább, akkor a főváros háztartásában is zavarok következhetnek be.

Felvetem itt éppen ezért *a csekkrendszernek a gondolatát.* Ezt a gondolatot már egyszer megpenditettem éspedig az utépitési és csatornázási járulékok kérdésénél. A 33-as bizottságban szerettem volna kieszközölni azt, hogy

a főváros éppen annyira legyen jogosult kincstári, helyesebben városi jegyek kibocsátására, mint az állam.

Ennél a kérdésnél szembehelyezték velem *a külföldi hitelezők álláspontját.*

— Felvetették ugyanis a kérdést: mit fognak ehhez szólni a külföldi hitelezők. Pedig más megoldás el sem képzelhető. *A közület kénytelen lesz halasztásokat engedélyezni, ez pedig kiesést jelent.* Ez történt állami vonatkozásban is, ahol szintén nem tudtak eltekinteni a halasztások engedélyezésétől.

Igy következett be szükségszerüen és nem mellőzhetően a kincstári jegyek kibocsátása. Igy lesz fővárosi vonatkozásban is, ha a bevételek esése folytatódik.

A fővárosi kiadásokat *nem hagyhatjuk fedezetlenül* és igy kénytelen lesz a főváros megfontolás tárgyává tenni, hogy *ne tolja-e ki mintegy kölcsön formájában a későbbi generációkra a terheket. Ha nem engedélyeznek nekünk városi kincstár-jegyeket,* akkor a *csekkrendszer bevezetésére* kell gondolni. A csatorna- és utépitési járulék szintén *fundálva van* az ingatlanokkal. *Az uj házaknál első helyen történhet a betáblázás* és erre a fundálásra bizonyos csekkrendszert vezethet be a főváros. Ezzel a csekkrendszerrel azután lehetne *tovább operálni még az inségmunkák kérdésében is.*

— Ami a városházi adminisztráció legközelebbi feladatait illeti, ezek között első helyen

uj munkaalkalmak teremtését

kell megemlitenem. Sokat várok ebben a tekintetben a Tabán ujjáépitésének a megindításától. Az *Uj Budapest* egyik legutóbbi számában felhivtam a polgármester ur figyelmét *a tabáni őslakosság érdekeire, ezt a felhivásomat most megismétlem.* Minden tekintetben elsőbbséget kell nekik biztositani, nehogy mellőzés érje őket akár elhelyezésük, akár üzleteik berendezése szempontjából. Uj munkaalkalmak teremtésére látok lehetőséget más vonatkozásokban is. Ebben a tekintetben nagy segitséget jelenthet a fővárosnak

a munkaszervező intézet,

amely tudvalevően 15 millió pengő alaptőkével alakul meg. A főváros 2,250.000 pengőt jegyzett ebből az összegből. Ezen az alapon bizonyos *nagyobb hitelt kell kapnia a Nemzeti Banktól.*

— Én most arra kérem a főváros vezetőségét:

vigyázzon, hogy a székesfővárosban elvégzendő közmunkák legalább is arányban legyenek azzal a hitelösszeggel, amit a befizetési összeg figyelembevétele mellett a Nemzeti Bank folyósitani fog.

Ugy hallom, hogy a *Tabán ujjáépitésének a megkezdéséhez* hatmillió pengő forgótőkét fog a munkaszervező intézet folyósitani. Ez megfelel az általunk teljesitett befizetés arányának. Felvetem továbbá ugyancsak a munkaszervező intézet működésével kapcsolatosan

az Autóbuszüzem fejlesztésének problémáját is.

Arra kérem a főváros vezetőségét, hogy *foglalkozzék az autóbuszpark szaporitásával.* Másképpen ugyanis nem elégithetjük ki a jelentkező jogos igényeket.

— Az Autóbuszüzem fejlesztésével nemcsak a forgalom lebonyolitásának a zavartalanságát biztositjuk, hanem uj munkaalkalmakat is teremtünk. Azzal az ellenvetéssel szemben, hogy *nincs e célra fedezet, nekem az a válaszom, hogy áruhitel formájában kell az Autóbuszüzem fejlesztését megkonstru-*

álni. Ilyesmire már volt példa, sőt ez be is vált. Az Autóbuszüzem *nem fogja tudni fizetni* a törlesztési részleteket,minthogy üzeme deficites. Az áruhitel formáját kell tehát igénybe venni és ugy látom, hogy a *munkaszervező intézetbe való bekapcsolódás révén erre kedvező alkalom kinálkozik.*

Wolff Károly, a Keresztény Községi Párt vezére ezekben körvonalazta azokat a feladatokat, amelyek a főváros vezetőire a husvét utáni hetekben várnak. *Wolff* Károly ebben a nyilatkozatban *nem tér ki részletkérdésekre, hanem csak általános direktivákat ad,* amikor megjelöli:

hogyan kell gazdálkodnia a főváros vezetőségének, ha el akarja kerülni a háztartási egyensuly felborulásának a veszedelmét.

Zománctáblák a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

Építőipar részvénytársaság
Budapest, VIII., Baross-utca 15. szám
Aszfaltgyár és anyagtelep
IX., Gubacsi-út 37. szám
Telefon: 41-1-49.

A csupán üdülésre és pihenésre vágyók részére — pensio rendszert is létesitett —
„SIESTA" megváltja
Önt már napi *8 pengőért* is háztartásának gondjaitól.
Ez a csodás fekvésü klimatikus gyógyintézet tökéletesen átszervezett **uj diétás konyhájával,** legmodernebb viz- és villany-gyógyászatával ugy bel- és ideg-, mint sebészeti betegeit továbbra is az eddigi elismerten elsőrendü gondozásban részesiti s e mellett **árait ujból mérsékelte. :-: I., Ráth György-utca 5. Telefon: 50-1-60.**

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Hasznos tudni
mindazoknak, kik az ártalmatlan és tisztán természetes hashajtó ásványvizek iránt nagyobb bizalommal viseltetnek, hogy
Schmidthauer **Igmándi** keserüvize
hatékony forrás-sókban egész Európa leggazdagabb ilynemü ásványvize. Rendszerint már kisadag: ¼ vagy ½ pohár elegendő, miáltal a nagyobb mennyiségek fogyasztása feleslegessé válik, tehát gazdaságilag is viszonylag a legolcsóbb.
Öregedő egyéneknél, ha az erek meszesednek, „IGMÁNDI"-val segíthetnek és évekkel tovább élhetnek.

Egy tanácstag naplójából

36

Irta: **Ilovszky János**

Feltámadás?

Tiz perces szünetben az iskola udvarán gyermekek játszadoznak.

Egy csoport közepén nagyobb fiucska szappanléből buborékokat fuj. Az egyik szürkén, a másik szinesen szálldogál a levegőben. Ha a szalmaszál végéről elszáll egy buborék, a sok gyerek egymást taszigálva fujja, hajszolja ideoda, amig csak el nem pattan.

Az iskola csengőjének harsány szava vet véget a játéknak.

Az őszinteség nem szégyen. Valljuk meg: mi, felnőttek, szintén szoktunk ilyen szappanburborékokat hajszolni. Ha a nemzetek politikai horizontján felcsesztenek egyet, mi, magyarok, sokkal jobban, mint más nemzetek fiai, felfigyelünk rá és ha történetesen szürke is az a buborék, kiszinesitjük azt gyönyörü elgondolásokkal és mindig hisszük, hogy nem fog elpattanni.

Pedig a buborék mindig csak buborék marad. Végül mégis csak elpattan. És az az energia, amit a képzelet csapongásával, annak szinezésére, hajszolására forditunk, haszontalan erővé válik és elvész a jelen és a jövő számára. A reális dolgok iránt kevesebb a fogékonyságunk. Pedig egy buzaszemnyi reálitásból több eredmény nőhet ki, mint amennyi a szivárvány szineiben tündöklő buborékba belefér.

...Ami eddig volt, a revizió gondolata körül, az, sajnos, nagyobbrészt csak szines szappanburborék volt. Évről-évre, napról-napra elpattanó buborék. Ami most történik: az már buzaszem. S akkor fejlődhet kalászba, ha azokon a helyeken, ahol a világ sorsát intézik, elvetik a buzaszemet, a megértés és a szükségesség televényföldjébe.

E pillanatban a jelek arra mutatnak, hogy Mussolini már elveti a magot és most nekünk kell féltő gonddal ügyelni, segiteni, hogy a mag kikelhessen.

Ezért minden magyarnak, aki külföldre utazik, minden országban, minden alkalommal, élő propagandának kell lennie a revizió gondolata mellett. Eddig is ki-ki tette, de most minden külföldön eltöltött szabad percet ismert és ismeretlen emberek meggyőzésére kell forditani, hogy a velünk történt igazságtalanság kidomboritására minél több más állambeli olyan szószólót szerezzünk, akik továbbviszik, tovább propagálják Mussolini, a nagy magvető gondolatait.

Ugyanezt kell tennünk az ideérkező idegenekkel és cserkész-seregekkel. A sok ifju hajtás vigye haza országról-országra, házról-házra a magyarság szörnyü keresztjének hirét. Ne sajnáljuk a fáradságot! Aki idegen nyelveket tud, látogassa a cserkésztáborokat, s ha erre nincs ideje, a fővárosban járkálva szemlélődő cserkészcsapatokhoz hivatlanul is csatlakozzék. És a csapatokat anyanyelvén világositsa fel arról, hogy milyen nagy csapást hozott Európára Trianon, milyen nagy nyomorba döntött egy jobb sorsra érdemes népet.

A revizió érdekében eddig szétküldött propagandánk hiányos. Alig egy pár volt olyan, ami méltó feltünést keltett és mozgató erőként hatott a világ lelkiismeretére. Ilyen volt az egyes nagy napilapok propagandakönyve, a TESZ által összegyüjtött és Mussolininek küldött kétmilliónyi hálaaláirás és ilyen volt a befolyásos külföldi nagy politikusoknál történt látogatás.

...A revizios propagandát szolgálni minden magyar embernek szent kötelessége. Husvét előestéjén, a kereszténység nagy ünnepén szálljunk magunkba. Hagyjunk fel a szines buborékokra törő fantáziával és álljunk a reális törekvések lehetőségei mellé: Minden magyar törekedjék segitő kézzel, fáradhatatlan akarással a Csonkaország határain belül és azokon kivül a magyar feltámadási törekvések szolgálatába, hogy elkövetkezhessék az a gyönyörü, napsugaras husvét, amikor Magyarország annyi szenvedés után lekerülhet a keresztfáról!

GROSZ FRIGYES
okl. mérnök, utépitési vállalkozó
BUDAPEST,
I., BERCSÉNYI-UTCA 7.

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

Városházi notesz

HÉTFŐN DÉLBEN, AMIKOR HUSZÁR FŐPOLGÁRMESTER a közigazgatási bizottság áprilisi ülésének végeztével jó ünnepeket kivánt az igen tisztelt bizottsági tag uraknak, végérvényesen és visszavonhatatlanul megkezdődött a városháza nagyhete. A husvéti vakációt azonban, ellentétben a hagyományos szokásokkal, tulnyomó nagyrészben Budapesten töltik a pártvezérek és a város vezetői.

A Keresztény Községi Párt vezetői kivétel nélkül a fővárosban maradnak husvétra. Wolff Károly, Csilléry András, Bednárz Róbert, Petrovácz Gyula, Lázár Ferenc, Müller Antal — valamennyien Budapesten töltik az ünnepeket.

Sipőcz polgármester, akinek téli csonttörése alkalmával hosszabb üdülési szabadságot irtak elő orvosai, mindössze tiz napra tudott elmenni. A polgármester szombaton este a trieszti gyorsvonattal utazott Lauranába, ahonnan az ünnep utáni csütörtökön tér haza. A husvét alkalmából rövid üdülési szabadságra ment Borvendég alpolgármester is. A városháza vezetése ilyképpen a nagyhéten Liber alpolgármesterre maradt, aki mint helyettes alpolgármester vitte a folyó ügyeket.

A tanácsnokok közül azok, akiknek nyaralójuk van Pestkörnyékén, ott töltötték a husvétot. Igy Szendy Károly Visegrádon, Salamon Géza Zebegényben, Vajna Ede Rómában, Kovácsházy Vilmos Abbáziában töltötte a nagyhetet.

*

KÖNNYEN VESZÉLYESSÉ VÁLHATÓ BALESET ÉRTE az elmult hélen Bednárz Róbert pápai prelátust, a Keresztény Községi Párt népszerü alelnökét. Valami romlott hustól ételmérgezést szenvedett és napokon át magas láza volt. Erőteljes és egészséges szervezete azonban hamarosan legyőzte a kártékony bacillusokat és virágvasárnapra már csak az orvosok által elrendelt diéta és két egész kilóval való lefogyás emlékeztette Bednárz prelátust balesetére.

*

EGY GYÖNYÖRÜEN DEKORÁLT, STRAMM HUSZÁRFŐHADNAGY jelent meg szerdán a polgármesteri hivatalban. A dusan aranyozott atilla közepén az aranysarkantyu arany-szegélyü fehérzománcos máltai keresztje, a balmellen a kitüntetések egész sora, a vitézségi érmektől a katonai érdemkeresztig. Amikor a huszárfőhadnagy belépett a polgármesteri előszobába, Bukovics altiszt, elfeledve, hogy már vége a háborunak, ugy csapta a sarkát haptákba, mint békebeli őrmester korában.

A titkári hivatalban azután kiderült, hogy a fess katonatiszt nem más, mint főhadnagy ur Némethy, a szociálpolitikai ügyosztály kitünő tanácsnoka. Rövid fegyvergyakorlatra vonult be, ezt jött bejelenteni teljes katonai diszben Sipőcz polgármesternek. Meg kell azonban állapitani, hogy a huszáratilla nemcsak feltünést, de néminemü irigységet is keltett bizonyos városházi szivekben, amelyek annakidején — mint egyszerü bakézerek ontották vérüket a hazáért...

*

AZ ELEKTROMOS MÜVEK FŐÜGYÉSZI ÁLLÁSÁNAK kérdése véglegesen eldőlt. Győzött az az álláspont, hogy Hagymássy Dénes utóda nem lehet ügyvéd-bizottsági tag, vagyis senki választói bizalmát nem használhatja fel arra, hogy ügyvédi minőségben az Elektromos Művek főtisztviselője lehessen.

Az Elektromos Művek uj főügyésze május elsejétől kezdődően Günther Ferenc dr. tiszti ügyész, a főváros ügyészi gárdájának egyik legtehetségesebb és legszimpatikusabb tagja lesz. Günther Ferenc dr. fia néhai Günther Antalnak, a Kuria nagynevü elnökének, kiváló perjogász, aki a fővárost számos nagy perében képviselte eredményesen a biróságok előtt. Mint közigazgatási jogász is kiváló: a gazdasági jogi kérdésekkel összefüggő közigazgatási problémák egész tömegét oldotta meg a legutóbbi évtizedben teljes sikerrel.

Günther Ferenc dr. fiatal ember: mindössze negyvennégy éves. Szükebb kartársai és a jogász-társadalom melegen gratulál a kitüntető előlépéshez, melynek révén egy tiszti ügyészi állás is meg fog üresedni.

*

NAGY FERENC, A KEMÉNY LEGÉNYEK KITÜNŐ KAPITÁNYA ennek a történetnek az egyik szereplője. A másik szereplője egy kisebbrangu városi tisztviselő, akinek a nevét nem irjuk ki. Mindjárt ki is fog derülni, hogy miért.

Ha megürül egy-egy állás, amelyre a közgyülés vagy a törvényhatósági tanács választ, ősi városházi szokás szerint a tisztviselők felveszik a hivataltkereső fekete kabátot, és elindulnak személyesen tiszteleni azoknál a politikai potentátoknál, akiktől megválasztásuk függ. Régi szokás, rossz szokás, a tisztviselői önérzetet mélyen sértő szokás ez, de bizony szokás, ami ellen ma már vajmi keveset lehet tenni.

Rövidesen betöltésre kerül több állás is annál a fővárosi szakhivatalnál, ahol dolgozik a fentemlitett kisebbrangu tisztviselő is. Aki természetesen szintén felvette a hivataltkereső kabátot, mert előrébb akar jutni. Menetrendje során, ahogy végigjárta támogatás kérése okából a törvényhatósági tanács igen tisztelt tagjait, az egyik délután eljutott Nagy Ferenc barátunkhoz is.

Nagy Ferenc — mint ilyenkor dukál — hellyel és cigarettával kinálja a tisztelgő hivatalnokot, majd miután befejezte illető ur a mondókáját, a következőket válaszolja neki:

— Nagyon szép, tisztelt barátom, hogy megtisztelt látogatásával, felkérem azonban, hogy ha legközelebb hozzám fárad, akkor legalább is üres legyen a gomblyuka, ha már nincsen benne a mi pártszervezetünk valamilyen jelvénye. Mert csak nem képzeli kérem, hogy amikor Ön egy másik párt közismert jelvényét hordja a gomblyukában, akkor én támogatásomat fogom Önnek megigérni.

A szóbanforgó tisztviselő majdnem sóbálvánnyá meredt természetesen, és azóta az illetékes szakhivatalban szólás-mondás, hogy ha hivataltkereső kabátot vesz fel valaki, legalább is üres legyen a gomblyuka, mert a jelvény néha — visszafelé sülhet el...

*

A RÉGI NEMZETI SZINHÁZ KLASSZIKUS GÁRDÁJÁNAK egyik legkiemelkedőbb tagja, Pálffy György hetvenegyéves korában vasárnap este hosszas szenvedés után meghalt a Szent István-kórházban. A mult század végének egyik legkedveltebb hősszerelmese volt a kitünő színész, a Nemzeti Szinház oszlopos tagja, aki egymásután játszotta el Nagy Imre utódaként az Aranyember Timár Mihályát, a Faustot, az Elektra Orestesét, Essex grófot.

Az elhunytban Horony-Pálffy Aurél dr. fővárosi tanácsjegyző, az elnöki ügyosztály vezetőhelyettese édesapját gyászolja. Horony-Pálffy Aurél dr. másfél esztendeje naponta meglátogatta kórházban fekvő édesapját, akinek né-

Husvéti beszélgetés
Huszár főpolgármesterrel

A főpolgármester értekezletet hiv össze a főváros és a vármegye közötti ellentétek megszüntetésére — Az Operaház szubvenciója, a Tabán megépitése és a többi aktuális városházi probléma

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A polgármester üdülési szabadsága következtében a nagyhéten elcsendesedett a régi városháza, ezzel szemben az uj városháza Váci-utcai frontján a nagy ünnepeket megelőző hétköznapokon is kora reggeltől a késő esti órákig folyt a megfeszitett munka. Az a *kivételes pozició*, amelyet a főpolgármester Budapest adminisztrációjában elfoglal, a tisztséget most betöltő *Huszár* Aladár személyi tekintélyével párosul. Minden ok meg van tehát arra, hogy a hivatalos órák alatt, sőt azokon jóval tul is zsufolásig telve legyen a főpolgármester titkári hivatala: tisztelgők és kérelmezők tömege vár arra, hogy bebocsátást nyerjen *Huszár* Aladárhoz. Mindezen felül jelentékeny mértékben igénybe veszik idejét azok a *tárgyalások*, amelyeket a főváros ezer és ezer ügyében az illetékes kormányzati tényezőkkel kell lefolytatnia, ugy hogy valóban Budapest egyik legelfoglaltabb embere *Huszár* Aladár főpolgármester.

A husvéti ünnepek alkalmából az *aktuális várospolitikai kérdésekről* hosszabb beszélgetést folytattunk a főpolgármesterrel. Az első kérdésünk *a pestvármegyei közigazgatási bizottsági ülésen* elhangzott támadásokra vonatkozott, amelyek során az egyik bizottsági tag és maga az alispán is *ellenséges tartománynak* nevezte a székesfővárost. Erről az éppen annyira kényes, mint fontos problémáról

Huszár Aladár
főpolgármester

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Pestvármegyének és a vidéknek a fővároshoz való viszonyát az *egyik legfontosabb és legaktuálisabb problémának tartom.* Az elmult napokban *a környéki érdekeltségek részéről deputáció* jelent meg előttem azzal a kérelemmel:

vegyem kezembe ezt a dolgot és igyekezzem harmóniába hozni a főváros és a környék érdekeit és célkitüzéseit.

Közvetlenül a husvéti ünnepek után *értekezletet fogok e tárgyban összehivni*, amelyen Pestvármegye hivatalos képviselőinek is *meglesz a módjuk*, hogy sérelmeiket és panaszaikat a főváros, illetőleg annak adminisztrációjával szemben előadják.

Remélem, hogy ez az értekezlet közelebb fogja egymáshoz hozni a vármegyét és a fővárost, bár — és azt mint régi vármegyei ember mondom — ezekben a kérdésekben nem a megyének, hanem a fővárosnak van igaza.

— Egészen röviden *meg is indokolom ezen véleményemet.* Pestkörnyék ezer és egy vonatkozásban rá van utalva a főváros nagyobb anyagi és kulturális fejlettségére, tagadhatatlan felsőbbségére. *Utalok a közismert statisztikai adatra*, amely megmutatja, hogy

az ország legnagyobb adófizetője a főváros, az állampénztárba befolyó adók tulnyomó nagyrészét a főváros lakossága fizeti be.

Rámutatok azonban arra is, hogy

Pestvármegye az egyetlen Magyarország területén, amelynek nincsen önálló megyei kórháza.

A pestmegyei betegeket *a székesfőváros közkórházaiban ápolják*, legnagyobb részben teljesen ingyen, mert hiszen köztudomásu, hogy *ezeket az ápolási költségeket sem az ápoltakon, sem a vármegyének egyes községein behajtani alig lehet, amire vonatkozóan a belügyminiszter urnak a főváros ezévi költségvetését jóváhagyó leirata is pontos utalást tartalmaz.* A pestvármegyei betegek ezen meg nem téritett ápolási költségei tehát *azon átalány terhére* esnek, amelyet a betegápolási alap terhére a belügyminiszter ur utal ki a fővárosnak. Amikor a főváros nemcsak a kórházi kérdésben, ahol Pestvármegyének *erősen hozzá kellene járulnia a fenntartáshoz*, hanem számos más ügyben annyi áldozatot vállal a környék helyett, akkor

Pestvármegyének több jóindulatot, megértést és több szeretetet kellene a főváros iránt tanusitania.

Meg vagyok győződve arról, hogy *ezen teljesen objektiv állásfoglalásomat* az összehivandó értekezleten is érvényesiteni fogom tudni és ezzel a magam részéről is hozzájárulok *bizonyos nyugodt atmoszféra megteremtéséhez*, amelyre az ország mai helyzetében igen-igen nagy szükség van.

Ezután aziránt intéztünk kérdést *Huszár* főpolgármesterhez, hogy *van-e remény a munkanélküliség elleni küzdelemben, amelyet a főváros megindított, komoly eredményekre. Huszár* főpolgármester a következő választ adta:

— Azokon a tárgyalásokon, amelyeket a munkanélküliség leküzdése, illetőleg a közmunkák megindítása érdekében az illetékes minisztériumokkal folytattok, az egész vonalon a legmelegebb érdeklődést és felkaroló szeretetet tapasztaltam a főváros akciói iránt.

Áll ez különösen az *ismeretes tabáni akcióra*, amelynek valóraváltása a kormányzat különleges gondját képezi. Egyetértésben a polgármester urral és a főváros adminisztrációjával, minden igyekezettemmel azon vagyok, hogy *az a jelentős munkaalkalom*, amelyet a Tabán parcellázása és közmüvekkel való ellátása jelent, az Ipari Munkaszervező Intézet bekapcsolása után *mennél előbb megkezdődhessék.* A főváros által megindítandó közmunkák során nagy jelentőséget tulajdonitok

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8–10.
TELEFON: 80-5-03.

hány héttel ezelőtt egyik lábát is le kellett már operálni. Édesapja elhunyta alkalmából Horony-Pálffy dr. tanácsjegyzőt barátainak és tisztelőinek nagy serege keresi fel részvétnyilatkozataival.

*

A KEMÉNY LEGÉNYEK TÁRSASÁGA legközelebbi összejövetelét április huszonnegyedikén, hétfőn este tartja a Debrecen-étterem különtermében.

*

VALÓSÁGGAL FŐHADISZÁLLÁSHOZ HASONLITOTT a nagyhéten a Baross Szövetség székháza: Ilovszky János vezérkari főnöklete alatt a Baross Szövetség ez esztendei közgyülésére történtek meg az előkészületek. Még pedig olyan sikerrel, hogy a közgyülés nemcsak seregszemléje lesz a keresztény iparnak és kereskedelemnek, hanem politikai szempontból is olyan nagyjelentőségü demonstráció, amely még hosszu idővel a közgyülés után is éreztetni fogja a maga jótékony hatását.

Zöldcsütörtökön este hét órakor letette a tollat iróasztala mellett Ilovszky János: végetértek az összes előkészületek, két héttel a közgyülés előtt! Ennek az agilitásnak és gyorsaságnak a különleges értékét csak az tudja méltányolni, aki rendezett már efajta kongresszust, amely az utolsó pillanatban történő lemondásokkal és egyéb zavarokkal szokott bosszuságot okozni a rendezőségnek. Nos: az Ilovszky-féle rendezésben nem lehet hiba, ott klappol minden az első perctől kezdve, a legkisebb szegtől a legnagyobbig!

Az immár véglegesitett elgondolás szerint a Baross Szövetség ezévi rendes közgyülése április huszonhetedikén, csütörtökön este félhét órakor lesz a Vigadóban, utána este félkilenckor ugyancsak a Vigadó összes termeiben ünnepi bankett lesz. A közgyülésre és a bankettre a Keresztény Községi Párt és a Keresztény Szociális Gazdasági Párt Wolff Károly, a Nemzeti Egység Pártja Sztranyavszky Sándor vezetésével vonul fel. A közgyülés résztvevőit Ilovszky János elnöki megnyitója után József Ferenc kir. herceg, a szövetség védnöke üdvözli. A levelező tagokat pedig bellusi Baross Gábor köszönti. Az ünnepi beszédet viszont maga Fabinyi Tihamér dr. kereskedelemügyi miniszter tartja. Felszólal Huszár főpolgármester is.

Miután minden részletet személyesen elintézett és a beérkezett jelentéseket átnézte, Ilovszky husvétra a Balaton mellé utazott, ahol jó idő estén nemcsak arról fog meggyőződni, hogy a Baross Szövetség hajóját kedvező szél hajtja előre, hanem saját külön hajóján is mint régi yachtos is kibontja a vitorlákat...

*

AGOSTON GÉZA HALÁLÁVAL, aki egyike volt nemcsak a főváros, de az ország legelső amatőr-fotografusainak, megüresedett a Budapest Sportegyesület fotószakosztályának elnöki tisztsége. A szakosztály legutóbbi ülésén elnökké egyhangulag Szendy Károly tanácsnokot, a közoktatási ügyosztály kiváló vezetőjét emelte Agoston Géza örökébe. Társelnökök változatlanul Hamvasy István dr. és Némethy Károly dr. tanácsnokok, ügyvezető alelnök Havlin Károly dr., alelnökök Felkai Ferenc dr., Farkas Ákos dr., Rosta János dr., Kurfürst István, Behyna Miklós, titkár Reminiczky Lajos, jegyzők Györgyi Kálmán, vitéz Sándor István és Drégely László, háznagy Buzay Béla, pénztáros Gabnay Ferenc, ellenőr Bór Dezső és Vigyázó Lajos lettek. Végezetül öttagu birálóbizottságot és tizenháromtagu intézőbizottságot választottak.

Itt emlitjük meg, hogy a BSE céllövő-szakosztályának elnöksége és tisztikara is ujjáalakult. Elnök változatlanul Hamvasy István dr. tanácsnok, az Erzsébetváros érdemes előljárója lett. Uj társelnökül megválasztották ifj. Wolff Károly ig.-főorvost, aki kitünő vadász. Társelnökök lettek még Salamon Géza dr., Felkai Ferenc dr., Rostagni Achilles dr., Antalfi Géza dr. és Csanády Gusztáv dr.; alelnökökké választották Benedek Szabolcs dr.-t, Szentmiklósi József dr.-t, Prokopp Sándor dr.-t, Rosta János dr.-t, Szinte Lászlót, Dulácska Jenőt, Kurfürst Istvánt és Fertsek Leó dr.-t. Ügyvezető alelnök Reminiczky Lajos, titkár Fotoczky Jenő dr., jegyzők Várhidy Imre dr., Gregus Gyula, Kuty Pál és Terebessy Ferenc, pénztáros Pászti Károly dr., háznagy Gajáry György dr., ellenőr Fedák Béla, orvos Pék Lajos dr., ügyész Kubinyi Imre dr. lettek. A szakosztályi ülés végezetül két főlövészmestert és huszonnégytagu intézőbizottságot választott.

*

MÉG SOKAN EMLÉKEZNEK A VÁROSATYÁK KÖZÜL REPOLD KÁROLYRA, akit a külső Lipótváros küldött két cikluson át a törvényhatósági bizottságba. A közgyülésen igen gyakran szerepelt Repold bácsi, müködése főleg inditványozásban és interpellálásban merült ki. Hogy néha ezek az inditványok tulestek a gyakorlati élet határain, arról senki sem tehetett, legkevésbé Repold atyánk, akitől mindent el lehetett vitatni, a jóhiszeműséget azonban legkevésbé sem.

Repold bácsiról mindenki azt hitte, hogy legutóbb, amikor már nem szerepelt a jelöltek listáján, visszatér a jól megérdemelt penzióba. Azonban nem igy történt: Repold bácsi ujra szerepel, amint az alábbi történet bizonyitja:

Az ország polgármesterei és a városi közigazgatások vezető tisztviselői a napokban sokszorositott levelet kaptak, amelyben arról értesitették őket, hogy a polgármesterek érdekeinek hathatós védelmére megalakult a Polgármesterek Országos Testülete, amely a cimzettet a megjelölt pozicióba megválasztotta. A körlevél alatt Repold Károly és Gyapay Miklós neve állott. Ilyen körleveleket kaptak a főváros vezető és főtisztviselői is. Közölte a körlevél a testület megválasztott tisztikarának teljes névsorát is. Eszerint diszelnökké Huszár Aladár budapesti főpolgármestert, elnökké Sipőcz Jenő polgármestert választották. Az elnökségben és a választmányban az ország polgármesterei foglalnak helyet és természetesen sok poziciót juttattak a főváros főtisztviselőinek is. A főváros tisztviselői közül Liber Endre alpolgármestert alelnökké, Szemethy Károly tiszti főügyészt jogtanácsossá, Borvendég Ferenc alpolgármestert, Illyefalvy Lajos statisztikai hivatali igazgatót, Lamotte Károly és Wossala Sándor tanácsnokokat választmányi tagokká, Sebő Béla főszámvevőt, Salamon Géza tanácsnokot és Felkai Ferenc főjegyzőt a számvizsgálóbizottság tagjaivá választotta Repold.

A megválasztásról értesitett fővárosi tisztviselők meglepetéssel olvasták a körlevelet, miután a testület megalakitásáról előzőleg velük senki sem tárgyalt és fel sem ajánlották részükre ezeknek a tisztségeknek vállalását. Az emlitett főtisztviselők hivatalos nyilatkozatot fognak kiadni, amelyben közlik, hogy a Repold és társa által alapitott Polgármesterek Országos Testületéről tudomásuk sincs és a tisztséget nem vállalnák, sőt az illetékes hatóságot felhivták-e arra, hogy gedélyezze

a Vizművek uj kutjai megépitésének

is, e tekintetben szintén *előrehaladott tárgyalások* folynak az illetékes szakminiszteriummal.

Végezetül az aktuális városházi kérdésekből megemlitettük a főpolgármester előtt az *állami szinházak szubvenciójának problémáját*, aziránt intézve kérdést, a költségvetés keretében fog-e módot találni a főváros arra, hogy az Operaházat és a Nemzeti Szinházat megfelelő összeggel támogasa.

— Az állami szinházak szubvencióját illetően — hangzott a főpolgármester válasza — a belügyminiszternek a főváros ezévi költségvetését jóváhagyó leirata *bizonyos utalásokat tartamaz*. Az én véleményem szerint

a fővárosnak okvetlenül támogatnia kell az állami szinházakat, elsősorban az Operaházat, egyetlen nemzetközi műintézetünket, amelynek jelentősége idegenforgalmi szempontból is legelsőrendü.

Az állami szinházak szubvencióját illetően *állandóan folynak a tárgyalások ugy a főváros illetékes ügyosztályaival, mint a szakminiszteriummal, konkrét eredménnyel azonban e tárgyalásokkal kapcsolatban még nem számolhatok be.*

Ezekben ismertette *Huszár* Aladár főpolgármester az aktuális várospolitikai kérdéseket. Nyilatkozata *általános érdeklődésre tarthat számot:* különösen annak a Pestkörnyékkel, illetőleg a vármegyével kapcsolatos állásfoglalása, mely arra mutat, hogy előkelő poziciójában *Huszár* Aladár dr. *szeretettel, de kemény elhatározással is képviseli a főváros vitális érdekeit.*

Bohacek és Társa
parketta és asztalosáru gyára
Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02
Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat
Kartelen kivül olcsó árak

A belvárosi plébánia-templom restaurálása

Irta: Liber Endre

Ritka eset, ha a városfejlődés, mely rendszerint kiméletlen ellensége a mult érdekességeinek és emlékeinek, a maga parancsoló szükségességével *várostörténeti eredményeket is tud felmutatni.* Mint örvendetes tényt kell feljegyeznünk, ha a fejlesztés követelte rombolás értékek megsemmisitése helyett — természetesen fokozott gondosság, óvatosság és előrelátás következtében — *uj értékeket teremt*, illetve *régi, rejtett értékeket segit napfényre.*

A Belváros középponjának, a régi, lebontott pesti Városháza környékének rendezésében a legutolsó szakasz következett be *a régi piaristaépület lebontásával*, aminek megelőző szakaszai bizony sok pusztitást, visszavonhatatlanul feláldozott szépségek megsemmisitését jelentették.

A piaristaépület lebontása után alakult ki végleg az az elhatározás, hogy ez a terület *térré képzendő ki* s ez a tér azonnal meg is kapta a maga hangsulyt adó központját *Erzsébet királyné emlékművében.*

A tér méltó kialakitása azonban *más átalakitásokat is szükségessé tett*, többek között a belvárosi plébánia-templomot körülvevő üzleti bódék lebontását, melyek a város egyik legrégibb müemlékét céltalanul és indokolatlanul éktelenitették el. Régebben felmerült már ez a gondolat, de időszerüvé a nagyobb arányu térrendezés tette, hogy végre *megszabaditsák a templomot a rátapadó méltatlan és jelentéktelen bódésortól.*

A bontás az 1933. év elején indult meg s ahhoz szakkörökben *nagy érdeklődést füztek, hiszen* ezáltal esetleg külön vizsgálatok, próbaárkok révén, *közelebb lehetett férkőzni a régiségében kétségtelen, de épitéstörténetére nézve sok határozatlanságot rejtő templom testéhez.* Éppen ezért külön szakértői bizottság alakult a bontással járó átalakitási munkálatok irányitására.

Mindjárt a bontás kezdetén a várakozást *sokszorosan felülmuló megállapitások váltak lehetővé*, amelyek a munkálatok előrehaladásával szinte napról napra szaporodtak.

Most, hogy a bontás már a vége felé közeledik, körülbelül *át lehet tekinteni azokat az uj adatokat*, amiket a leletek szolgáltattak, természetesen anélkül, hogy ezeket a szaktudomány minden szempontjából mérlegelnénk. Azt sem szabad hinnünk, hogy ezek a napfényre jutott leletek nem tartalmaznak problémákat, sőt merném állitani, hogy *a problémák éppen meksokasodtak* és bizony a birálat minden eszközére szükség van még, amig a templom multjára vonatkozólag egységes, az adott helyzettel egybevágó, a részleteket, a fejlődést pontosan leszögező álláspont alakulhat ki.

Azonban máris bizonyos tények az eddigi felfogás tarthatatlanságára mutattak rá. Nem szándékom a vitás kérdéseket eldönteni, csupán *felsorakoztatni azokat az uj adottságokat*, melyek a templomról közkeletü tudásunkat gyökerében megváltoztatták és az uj tényállás kialakitásához a sarokpontokat szolgáltatják.

Eddig a köztudat ugy kezelte a templomot, hogy *sajnálatosképpen csupán szentélye csucsives, mig főhajója a barokk-korból származik, késői kiegészités, aminél csupán a déli toronyban levő román korbeli falrészlet okozott némi — csak kevesek által figyelembe vett — fejtörést.*

A bontás pedig egyszerre a következőkre világitott reá: A megsemmisitett bódésor végesvégig *hatalmas faragott kövekből* épült támasztópillérek közeit töltötte ki, melyek a mutatkozó nyomok szerint eredetileg magasabbak voltak. Az épitésmód és az elhelyezés azonnal valószinüvé tette, hogy *a régi csucsives templom külső támpilléreiről van szó*, minthogy pedig ezek a pillérek a templom egész hosszában, a barokk főhajó külső falánál állanak, teljesen megdől ennek a főhajónak későbbi voltára vonatkozó nézet és valószinüvé válik, hogy *a mai barokk-stilusu főhajó a régi csucsives templom megmaradt falait használta fel, szóval a mai főhajó-alaprajz tuljdonképpen a régi templomberendezés adottságait követi.*

Mintha azonban *maga a templom akarta volna megnyugtatni* a még mindig kételkedőket, a formáikban korhoz nem köthető támpillérek után több, világosan a csucsives korszakba rögzithető lelet adott biztosabb támpontokat.

Igy váratlanul napfényre került *a déli oldalon levő oratórium három eredeti ablaka*, csucsives faragott kőkeretben, hihetőleg eredeti vasrácsokkal, melyek befalazva bennmaradtak. De jelentősebb, korhatározóbb lelet is mutatkozott, amikor ugy az északi, mint a déli oldalon *egy-egy gazdag faragásu kapukeret nyomai mutatkoztak*, világosan mutatva, hogy a csucsives templom főhajójának, mely a maival jóformán teljesen megegyezett, mindkét oldalán rendes, állandó bejárója volt, szóval, hogy a mai külső falak a csucsives templom külső falaival nemcsak megegyeztek, hanem a valóságban is azonosak. Ezt igazolják *a falon végzett vizsgálatok*, melyek több helyen megmutatták, igy a déli torony külső falánál, a faragott kőből való, a csucsives épitkezésre jellemző falszerkezetet.

Különleges érdekességgel bir a sekrestye falában feltalált *csucsives ablak*, annál inkább, mert hiszen ez, valamint a sekrestye falánál levő támpillérek a sekrestyének a csucsives korból való származását hirdetik, holott első tekintettel hajlandók volnánk az egészet igen késői hozzáépitésnek tartani.

Mindez, amit itt csak ugy futtában emlitettem, azt hiszem, nemcsak *a belvárosi templom épitéstörténete szempontjából jelentős felfedezés, hanem azzá teszi a régi Pest müvelődéstörténetével való összefüggése*, hiszen most kézzelfogható bizonyitékokat kaptunk *egy hatalmas méretü csucsives székesegyház fennállására*, mely egy román korbeli, méreteiben csak kissé mérsékeltebb egyház helyén, bizonyára annak felhasználásával épült, hatalmas épitészeti részletekkel; szóval a közhit szerint nem elsőrangu szerepü Pest is a kor szinvonalán álló, méretek szerint *igen nagy befogadóképességü főplébánia-templommal* rendelkezett, ami Pest sulyát illetőleg bizonyára némi véleménymódositást fog maga után vonni, felemelve ezt a központi fekvés által is indokolt fővárosszerü szinvonalra.

A felfedezés jelentősége azonban *még egy irányban tagadhatatlan.* A bontást a templom külső restaurálásának kell követnie, amelynek *ma egy sorozat csucsives részlettel kell máris számolnia. A restaurálás nem lehet egyszerü falhelyreállitás*, még kevésbé megesemmisitése apróbb leleteknek, hanem csupán egy hivatása lehet: érvényre juttatni minden értéket, amit az időközi kutatás napfényre hozott. *A csucsives részleteknek kell a templom vázát képezniök*, azokat a maguk eredetiségében kell kimutatni, nem félve a külső kép töredezettségétől sem, annál kevésbé, mert hiszen olyan nagyszámu és nagy kiterjedésü a csucsives emlékek csoportja, hogy az egész templomtestet behálózzák.

Ha eddig sokaknak szemet szurt *a belvárosi templom felemás volta*, a nemes történeti hagyományokhoz képest disztelen és későinek ható külseje, el tudok képzelni egy olyan restaurálást, mely *ujra szabaddá, érezhetővé teszi a támpillér rendszert a maga erejével és lendületével, szóval az egész templomtest régi, csucsives mivoltát hozza előtérbe, azt hangsulyozza.* Természetesen ez még *a jövő lehetőségei közé* tartozik. Egy azonban kétségtelen: *Pest ujra gazdagabb lett történeti patinával, egy pompás csucsives épülettel, mely a város arculatán, mint a messzire visszanyuló származás bélyege, csak a nemesség, az ősi származás külső bizonyitéka.*

Fratelli Deisinger
Kávé • Tea
szaküzlet
•
Husvéti áruk
•
IV. Ferenciek-tere 1
Telefon: 83-3-32

A 4 varázsló

büszkén járja diadalmenetét mindenfelé. Elégedettek, hiszen bebizonyitották tehetségüket: a legelavultabb rádiót is modern készülékké varázsolják, ők a

TUNGSRAM VARÁZSCSÖVEK

AS 4125 Selector változó erősitésü cső — Nagyfrekvencia-fokozatba
AS 4120 Árnyékolórácsu cső — Nagyfrekvencia-fokozatba
AR 4120 Erőaudion-cső — Detektor-fokozatba
APP 495 Symphonic kettős vezérlésü cső — Végerősitő-fokozatba

Fabriola
SZINHÁZ-VARIETÉ
(TISZA KÁLMÁN-TÉR)
A kéthetes premierek szinháza!
Minden hónap 1-én és 16-án uj müsor
Jegyek 60 fillértől 4 pengő.

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 55. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 55. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, rafinált bitument, falazigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

Égetően aktuális és sürgős lett a főváros müszaki igazgatásának problémája

Irta: Petrovácz Gyula

A közélelmezési ügyosztály keretében működő műszaki alosztály *feloszlatásának immár elhatározott terve* sokakban azt a gondolatot ébresztette, mintha ennek az intézkedésnek *személyi háttere* volna. Ezt a téves felfogást el kell oszlatni a tényleges okok részletes feltárásával. Általában az egész városházi műszaki problémát, amely esztendők hosszu sora óta vár végleges megoldásra, szeretik személyi természetüvé minősiteni és ezzel *élét venni azoknak a sulyos tárgyi érveknek*, amelyek az egész városházi műszaki igazgatás reformjánál *dörömbölő erővel jelentkeznek a racionalizálás ajtaján.* A közélelmezési ügyosztály műszaki alosztályának fennállását általában azzal indokolják, hogy ott *egészen speciális építkezésekről* van szó, amelyeknek vezérgondolata a gazdaságosság, a célszerüség és csak utolsó sorban játszik szerepet *maga az architektura.* Bármilyen plauzibilisnek látszik is ez az argumentum, minden építkezésre egyaránt vonatkoztatható.

Minden építkezésnél *egyformán hibás volna az az elgondolás*, hogy első az architektura és csak azután jönnek a célszerüségi és gazdaságossági szempontok. De amint a *kórházépitkezésnél* elsősorban a higiénikus szempontok és az ápolás célszerüségének a követelményei állanak előtérben, mint ahogy továbbá az *iskolaépitéseknél is* a legelsőrendüek a pedagógiai szempontok és minden más szempont ezek után következhetik, ugy a *közélelmezési épitkezéseknél is természetszerüen az emelendő épületekben lebonyolitásra váró üzleti érdekek szempontjai lehetnek csak irányadók.* Ebből azonban *nem következik az, hogy a közélelmezési ügyosztály mellett kell műszaki alosztálynak lennie*, de *nem szükséges*, hogy a közoktatási és a közegészségügyi ügyosztálynak is külön műszaki alosztálya legyen. Ellenkezőleg éppen *megforditva áll a tétel.*

Mint ahogy *nincs külön műszaki alosztálya a közegészségügyi ügyosztálynak és a közoktatási ügyosztálynak sem, és ezeknek az ügyseit a XIII. ügyosztály műszaki kara intézi*, ugyanugy *teljesen fölösleges* a közélelmezési ügyosztály bármennyire speciális épitkezései számára külön műszaki alosztályt fenntartani. Nem kell ezt az alosztályt teljesen megszüntetni, *megmaradhat egész összetételében, sőt mai elhelyezésében is*, mindössze annyi változásra van szükség, hogy ezeket az épitkezéseket az épitkezési ügyekkel foglalkozó XIII. ügyosztály fennhatósága alá kell rendelni és a közélelmezési ügyosztályt arra kell kötelezni, hogy épitkezési ügyeit a XIII. ügyosztályban bonyolitsa le, ugyanugy, mint akármelyik másik ügyosztály. *Semmi indok sincsen arra, hogy ez másként legyen.* Ezzel az intézkedéssel elérjük azt, hogy a XIII., a magasépitési ügyosztály szakbizottsága betekintést nyer erre az épitési területre is, amely eddig a szakbizottság előtt teljesen el volt zárva.

Sok tekintetben meg is bosszulta magát ez a rendszer. Hogy csak egy példát mondjak: *a nagyvásárcsarnok épitkezésénél teljesen mellőzték a közlekedési szempontokat.* Ha nem is történtek itt műszaki baklövések és ha épitési szempontból nem jelentkeznek is panaszok a nagyvásárcsarnok ellen, annál indokoltabbak azok a sérelmek, amelyek az *épitkezéssel összefüggő egyéb kérdések megoldatlanul hagyása következtében mutatkoznak.* A közlekedés, a forgalom zavartalan lebonyolitása *van olyan fontos szempont* az élelmiszernagyvásártelep működésével kapcsolatosan, mint az épület speciális épitkezési szempontja. Ezen a ponton nyilatkozik meg *a közélelmezési ügyosztály műszaki alosztályának az egyoldalusága*, amely csak a közélelmezési érdekek érvényesitésével törődött és mellőzött minden más kérdést, igy a csarnokhoz vezető utak forgalmának és a személyi közlekedés zavartalanságának a biztositását. Ha az élelmiszernagyvásártelep épitkezésénél igénybevették volna a magasépitési szakbizottságnak a közreműködését, akkor ma *nem jelentkeznének ezek a sulyos panaszok.*

Egészen más a helyzet a *közlekedési ügyosztály és az üzemi ügyosztály műszaki karánál.* Ezek kifejezetten műszaki ügyosztályok. Itt tehát az a helyzet, hogy *ezeket előbb-utóbb műszaki ügyosztályokká kell átminősiteni.* Emlékezünk még arra a határozatra, amit a közgyülés 1920-ban hozott az V. ügyosztálynak, vagyis a közlekedési ügyosztálynak *műszaki ügyosztállyá való átminősitése* iránt. Nem az autonómia akaratán mult, hanem a belügyminiszter jóváhagyásának a hiányán, hogy a közlekedési ügyosztály *jogi minősitésü maradt.* Nem kétséges, hogy a közlekedési ügyosztály vezetői, épugy, mint a közlekedési üzemek vezetői is, *elsősorban műszaki jellegü kérdésekkel foglalkoznak*, igy tehát a hangsuly a műszaki képesitésen van.

Ugyanez a helyzet *a XII. ügyosztályt illetően*, amely a világitási és vizvezetéki monopolisztikus üzemek irányitásával és felülvizsgálatával foglalkozik. Ez az ügyosztály is *műszaki karakterü tehát*, amit nem lehet elvitatni. Itt is mellőzni akarunk minden személyi momentumot és minden személyi szemponttól függetlenül állitom fel azt a tételt, hogy *ennek az ügyosztálynak és az alája tartozó üzemeknek a vezetését műszaki kézbe kell letenni, ha egyáltalán racionalizálni akarunk.* A jövő fejlődésnek az utja elvitathatatlanul és megakadályozhatatlanul *műszaki irányba vezet.* Az emlitett ügyosztályok ellenőrzésére csak *műszaki alpolgármester alkalmas*, mert csak ő lehet természetszerü feje a város egész műszaki igazgatásának, beleértve ugy a központi, mint a kerületi és az üzemi műszaki igazgatást is.

A harmadik alpolgármester problémájában az illetékes körök hangulata egyre kedvezőbb lesz a műszaki képesités szempontjából. Az erre vonatkozó közgyülési határozatnak a jóváhagyása is *csak azért késik* a gazdasági szempontokon kivül, mert az uj fővárosi törvény értelmében a *jóváhagyó hatóság nem tehet egyebet, mint a műszaki minősitésnek az elrendelését.* Nem kétséges, hogy a fővárosi törvénynek ez volt az intenciója az alpolgármesterek minősitésének megállapitásánál.

A mai kormányban és a készülő uj minősitési törvényben a szakminősitésnek meglehetősen erős tábora van és el kell készülnünk arra, hogy *nemcsak a műszaki minősités, hanem a többi szakminősités is helyet fog nyerni ugy a tanácsnoki, mint az alpolgármesteri állások betöltésénél.* Mert abban az esetben, ha analizáljuk a főváros mai tizenöt ügyosztályát, akkor *három csoportot* lehet megkülönböztetni. *Jogi minősitést* igényelnek az elnöki, a közjogi, a pénzügyi, a városgazdasági és a közgazdasági ügyosztály, vagyis összesen öt ügyosztály. Az utóbbi kettőnél nem lehet kizárni a közgazdasági egyetemi végzettséget sem. Ennek az öt ügyosztálynak a felülvizsgálatára természetesen jogi minősitésü alpolgármester szükséges. *Műszaki karakterü ügyosztályok:* az utépitési, a városrendezési, a közlekedési, az üzemi és a magasépitési ügyosztály. Ezeknek a felülvizsgálója és ellenőrzője *csak műszaki alpolgármester lehet.* Egyéb szakminősitést igényel a *harmadik csoportba tartozó öt ügyosztály:* a tanügyi, a közélelmezési, a szociálpolitikai, a közegészségügyi és a közművelődési ügyosztály. Ezeknél *akár a tanári, akár az orvosi, akár más szakdiploma is lehet a bázisa a vezetésnek.* Magától értetődik, hogy ezeknek az ügyosztályoknak a felülvizsgálását olyan alpolgármesterre kell bizni, akinek a minősitése egybeesik az emlitett ügyosztályok valamelyikét érintő minősitéssel.

Nézetem szerint a jövő helyes irányu racionalizálásának csak ez lehet az utja. Bárhogyan védekeznek is e törekvések ellen, a *beati possidentes:* az idő, a haladás, az okszerü berendezkedés vágya előbb-utóbb ezt az elgondolást fogja megvalósitani.

Olcsó öröklakás-akciót

inditottunk! Budapest legelőkelőbb kertvárosában, a Lenke-ut és Fadrusz-utca sarkán 1 szobás, 1, 2, 3 szobahallos, összkomfortos, délifekvésü, névre telekkönyvezett öröklakásokat épitünk. Biztos tőkebefektetés; bérbeadásnál kamatjövedelmét megkétszerezheti!

Külön 5000 pengős jutalom!

BUDAPEST RIVIERÁJÁN,

a Gellért-fürdőnél, a Mányoki-ut 7. sz. alatt ujabb társasvillát épitünk a Batthyány-ősparkra néző, délifekvésü, olcsó fixáru 2, 3, 4, 5 szobás páratlanul értékes öröklakásokkal.

„CENTRUM" Házépitő-Vállalat

Horthy Miklós-út 9. T. 69-3-01

A Rákóczi-ut és a Kossuth Lajos-utca lesz a kisszakasz legközelebbi kisérleti vonala

Már csak a kereskedelmi miniszter jóváhagyó pecsétje hiányzik a HÉV-aktáról — Az uj HÉV-igazgatóság első feladata: üzemviteli szerződés megkötése a Beszkárttal

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A kisszakasz életbeléptetése — mint az *Uj Budapest* azt már jelentette — csak első felvonása volt a *fővárosi közuti közlekedés reformkorszakának.* Sajnos ujabb lépésekre ezen a téren mindaddig nem kerülhet sor, amig a Beszkárt *ténylegesen birtokába és kezelésébe nem vette a HÉV-et*, hiszen ezek a közlekedési problémák, főleg a perifériális kérdéseket véve figyelembe, a Helyiérdekü Vasutak üzemének átvétele előtt semmiképpen meg nem oldhatók. A közvéleményt régóta izgatja a kérdés, amely ugy a sajtó hasábjain, mint a törvényhatósági tanács és a közigazgatási bizottság ülésein is gyakran felmerül: *mi az oka annak, hogy a Beszkárt még mindig nincs a HÉV birtokában, mikorra várható a szőnyegen levő nagy közlekedési problémák elintézése?* Ezekről az aktuális problémákról az *Uj Budapest* munkatársa hosszabb beszélgetést folytatott

Bódy László dr.

tanácsnokkal, a közlekedési ügyosztály kiváló képzettségü és nagytehetségü vezetőjével, aki a következő nyilatkozatot tette:

— *Tévedés* az az állitás, mintha a HÉV ügye stagnálna, vagy egyetlen pillanatig is stagnált volna. Az első perctől kezdve, hogy a törvényhatósági tanács, illetőleg a törvényhatósági tanács közgyülése a tranzakcióhoz hozzájárult, *szorgos munka folyik a szerződések megszövegezése, azok összeegyeztetése és az illetékes tényezők által való elfogadtatása körül.* Az összes szerződések már hónapok óta készen vannak, és azok közül az a szerződés, amely kormányhatósági jóváhagyást igényel: *a pestszentlőrinci áramtelep szerződése e pillanatban a kereskedelemügyi miniszter előtt fekszik.* Csak a miniszter jóváhagyása után kerülhet sor a HÉV tényleges átvételére, mert hiszen végeredményben *egységes jogügyletről van szó*, amelyből egyes részletek ki nem szakithatók, amely csak természetszerüen egységes szempontok szerint és egyszerre léptethető életbe.

— Megvan minden reményünk arra vonatkozóan, hogy a miniszteri jóváhagyást igénylő szerződések kormányhatósági elbirálása a *husvét után következő napokban megtörténik*, és megtehető az első lépés a tényleges egységesités felé: *megválasztható lesz a Helyiérdekü Vasutak uj igazgatósága.* Az uj igazgatóságot a törvényhatósági tanács jelöli ki. Az uj igazgatóság teszi azután az egyesités felé a második fontos lépést: *elkésziti és aláirja a Beszkárt és a HÉV üzemviteli szerződését*, aminek létrejötte kapcsán azután azonnal sor kerülhet a Beszkárt és a HÉV üzemvitelét *közösen érintő nagy közlekedési problémák letárgyalására is.*

Elmondotta még munkatársunknak *Bódy* tanácsnok, hogy a kisszakasz-rendszer, ugylátszik, *beváltja a hozzáfüzött reménységeket.* Végleges itéletet a kisérletről természetesen e pillanatban még nem lehet alkotni, amennyiben azonban a tantuszjegy beválik, *rövidesen sor kerül annak a Beszkárt minden vonalán való bevezetésére.* Az a terv, hogy a nagykörüti és a Király-utcai vonal után *elsőnek a Rákóczi-uton, illetőleg a Kossuth Lajos-utcában vezetik be a kisszakaszt.* A Beszkártnál nagy reménységekkel tekintik a kisszakasz sikerét, amelytől évente közel *egymillió pengő bevételi többletet remélnek.*

Hátizsák, sátor és ponyva, pokróc, kötél és zsineget vehet olcsón

NEDELKÓ SÁNDOR

cégnél, **Budapest, VII., Károly király-ut 15**

Telefon: 41—5—07
94 éves cég

Igyunk „Harmat"-vizet!

Megrendelhető Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél (I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Kölcsön és beruházás

Irta: Szőke Gyula dr.

Sokat vitatkoznak azon, mely beruházásokat szabad folyó jövedelmekből fedezni és mely befektetések azok, amelyeket a főváros, vagy bármely más közület a jövő generáció megterhelésével, tehát kölcsönből fedezhet. Nézik, hogy az a beruházás milyen hosszu időre hat ki és a befektetett tőke menynyi jövedelmet hoz. Ma azonban a *Keresztény Községi Párt* a beruházásoknál a jövedelmezőség biztositása mellett elsősorban azt tartja szem előtt, hogy

minél több kéznek adjon munkát, tehát a sok munkanélküli kielégitését tartja szem előtt.

Ezenkivül azonban ma még azt is figyelemre kell méltatni, hogy a *lerongyolódott magángazdaság nem képes forgótőke hiányában nagyobb vállalkozásra,* vagy befektetésre és igy ha a közgazdasági életet meg akarjuk inditani, a közületnek kell a beruházási tőkét rendelkezésre bocsájtani és legtöbbször magát a közmunkát is végeztetni.

A főváros tényleg minden erejével azon van, hogy *a közmunkák megindításával munkaalkalmat biztositson és egyuttal a magángazdaságot is a forgalom fellendítésével bátoritsa és vállalkozásra serkentse.* A vizmüvek fejlesztése, a Beszkárt alapépitményeinek a javitása, az utak rendezése és uj utak nyitása, valamint a lakásépités mind meglehetősen sok kéznek ad munkát és sok családnak megélhetési lehetőséget biztosit. Nem is a fővároson mulik, hogy ezek a közmunkák nem olyan gyorsan adatnak ki, mint a szükséglet kivánná. Akárhánynál *még tulságos gyorsnak is kell tartanunk* azt, hogy a tervek ismételt és ismételt átgondolása, a költségvetések ujabb és ujabb átszámitása, de maguk az elgondolások lehiggadt birálata is elmarad, csak hogy a munka utjára induljon. Azonban az akadály a közmunkák lendületében a tőke hiánya, amelyet a mai viszonyok között *kölcsönnel pótolni pénzügyi tekintetben még a* viszonylag legjobb helyzetben lévő fővárosnak is szinte áthidalhatatlan nehézséget okoz.

Belső kölcsönt felvenni ma annyit jelent, mint a fővárosnak függőkölcsönnel önmagát váltók kiadásával a nagyintézeteknél abban a tudatban eladósitani, hogy a kötelezettségnek a lejáratkor nem fog tudni eleget tenni, mert a rendes évi bevételekből a beruházási tőkét egy-két év alatt visszafizetni nem lehet. a kölcsönmeghosszabbitás pedig a főváros váltóinak egyik szindikátustól a másikhoz való vándorlása, mindenkor jutalék mellett, tehát állandóan dráguló áron.

A főváros pénzügyi kormányzata tehát nagyon helyesen *óvakodik az olyan beruházási tőke igénybevételétől,* amely a főváros pénzügyi biztonságát és jó nevét zavarhatná. Egyébként is belső kölcsön olyan nagy mértékben nem is állhat rendelkezésre, mert sem a tőkeképződésünk nem olyan gyors fejlődésü, hogy ilyen uj tőkéket nagyobb mennyiségben kitermeljünk, sem a kereskedelmi forgalom és a termelvények értékesitése nem olyan nagy, amely a jövedelemből számottevő tőkevagyon keletkezését biztosithatná és ennélfogva nincs is a polgárságnak olyan jövedelme, hogy annak csak valamelyes kis jelentős részét kölcsönkötvények alapján a fővárosnak rendelkezésére bocsájthatná.

Maradna a *külföldi kölcsön.* Hogy erre még vannak, akik gondolnak belátható időn belül, én bizony csodálkozom.

Mert ha a pénzügyi tudósok azt hiszik, hogy az ország ugyan nem fizeti a külföldi kölcsönök kamatait és tőketörlesztő járulékait, de mindig hangsulyozzuk az adósi becsületességünket és erre ujabb kölcsönt kaphatunk, akkor ez már nem is pénzügyi elmélet, hanem levegőben való járás.

Még maga a főváros is, amely pedig az ő kiegyensulyozott pénzügyi politikájával képes volt a legutóbbi ideig megfelelni a külföldi törlesztőszolgálat követelményeinek, olyan helyzetbe jutott, hogy a *devizaviszonyok következtében hónapokig tartó viták keletkeztek a teljesités körül,* annál inkább lehetetlen a tulméretezett államháztartásnak, vagy a jövedelemben szükölködő egyéb közületnek, az immobilizált magángazdaságnak külföldi kölcsönre számitani a közmunkák megindítása céljából.

Ilyen körülmények között szinte adva van az oly gyakran hangoztatott *adósi becsületesség helyett* az általam ismételten ajánlott egyezkedés a külföldi hitelezőkkel, akik megértik a mi helyzetünket és a saját érdeküket is és ezen megegyezést teljesitjük is ugy, hogy a hitelező most már nem a mi szólamaink, hanem a mi lecsökkentett értékben való teljesitésünk alapján bizhasson a mi teljesiteni akarásunkban.

Ebben az esetben az időközben lejárt és transzferbe került kamat és törlesztő részletek egészen természetesen állhatnak rendelkezésünkre, mert az a hitelező, aki velünk méltányos megegyezést köt, egyrészt belátja, hogy mindent nem tudunk egyszerre teljesiteni, másrészt szivesen hagyja itt az immár biztositott tőkerészletet és régebbi kamatot, ha hasznos beruházással az ujabb kamatot hoz.

A főváros pénzügyi igazgatása eképpen intézte el a legujabb esedékességek körüli nehézséget, *eképpen javasoltam már ismételten* az összes külföldi tartozások ügyének rendezését és legujabban igen számottevő javaslat került a pénzügyminisztérium elé ebben az irányban való kibontakozás ajánlásával, amely egyuttal a *mozdulatlanságra itélt transzferletétek helyett a szabad mozgást biztositó hasznos beruházások cimén gondolja ezeket a pénzeket felhasználni.*

A kérdés csak a körül forog, vajjon az elvállalandó törlesztést és kamatszolgáltatást exportunkkal tudjuk-e teljesiteni és amellett elegendő deviza áll-e rendelkezésre a szükséges behozatal lebonyolitására. Meg vagyok győződve, hogy *igen.* És ha az országos pénzügyi politika az eddigi halogatással szemben rátér a méltányos megegyezés utjára, nekünk rögtön rendelkezésünkre áll az az összeg az itt letétbehelyezett külföldi pénzekből, amely mint beruházási tőke itt a fővárosban a már előkészitett munkálatokat lebonyolithatja. *Ez az igazi munkaalkalom teremtés,* ez szünteti meg valóban a munkanélküliséget, mentesit az ingyenellátás szükségességétől és fölemeli azokat, akik segély helyett munkával érdemlik ki eltartásukat, ujabb életet önt az immár haldokló iparba és a kereskedelemnek olyan forgalmat nyujt, amely a megindult munkával a magángazdaságok életét is feltámasztja.

Szükséges azonban, hogy

a főváros gazdasági és üzemi ügyeinek a vezetői módszeresen átgondolt javaslattal készüljenek erre a munkára.

Nem lehet az, hogy egyik helyen *a Beszkárt fejlesztését sürgetjük, ugyanakkor az autóbusszal a Beszkárt megélhetését akadályozzuk.* Nem lehet konkurrens vonalakat fenntartani és minden utcának és minden háznak különkülön egy-egy járatot biztositani.

A köz pénzéből igényelt kényelemnek bizonyos határa van. Éppen ugy nem lehet az utak épitésénél az ujabb módszereket mellőzni. A gyorsan fejlődő gazdasági élet hozzászokott az aszfalt előkelőségéhez, mi azonban ma már az utcák burkolásánál éppen az autóbuszok rettenetes dübörgése és az autók tülkölése miatt a csendet is szeretnők magunknak biztositani.

A zajtalan fakocka ma álom. A helyébe jött ujabb eljárások azonban már valóságok és ezeket a valóságokat tudomásul kell vennünk. A vizellátás mindenkinek szükséglete és joga és a tiszta viz szolgáltatása nem függhet attól, vajjon *jogi játékok,* vagy szakértői viták mennyiben engedik az egységes terv gyors és helyes megvalósitását. *A takarékossági gondolat* nem állhat meg a fizetések csökkentésénél, hanem kell, hogy a különböző üzemekben azokat az ujitásokat keresztülvigyük, amelyek az alkalmazottak kenyerének elvonása nélkül a kiadásokat csökkentik és a bevételeket emelik. *A főváros fürdőinek* a rendezésére tett javaslataim keresztülvitele nem csak beillik a nagy városépitési tervbe, de a kiadásoknak lényeges megtakaritásával a bevételeket nagyon emelné, mert módot adna a gyógyfürdőélet kifejlesztésére, az uj források felhasználására, a gyógyulást keresőknek megfelelő életviszonyok folytatására, amellyel az állandóan deficitesnek hirdetett fürdők, főleg a budai oldalon, feltétlenül jövedelmező intézményekké válhatnának. *Ezekre kivánjuk a beruházási kölcsönöket, mert ezek hozzák meg a főváros gazdasági föltámadását.*

A kereszténypárt helyes közszellemet diktált a fővárosnak és örömmel állapitja meg, hogy *előbb ismertük fel a bonyodalmakból kivezető egyedüli utat, mint az összes környező államok.* Minél nagyobbak voltak a megpróbáltatások, annál inkább a kereszténypárt mellett szólnak az érvek és ha előbb rátértek volna a politikában a keresztény irányzatra, igen sok szenvedésre egyáltalán nem került volna a sor. A nyomoruságot a párt ellenfelei idézték elő és most

uj harcnak ideje érkezett el, veszélyben van az idetolakodó nemzetköziek miatt az a szükös kenyér, amelyet polgárainknak nyujtani tudunk. A németországi események mutatják, hogy a felébredt Germánia nagy lendülettel keresztülvitte azt, amit mi keresztülvinni elmulasztottunk.

— Mi sem riadunk vissza szükség esetén az *erősebb gesztusokra való áttéréstől.* A hatvan milliós németség nemzeti elhatározása eltörülhetetlenül rányomja bélyegét a környező államokra.

Az állástalan magyar ifjuság szenvedései, a vergődő ipar és a sinylődő kereskedelem teljes joggal megköveteli az ideözönlőkkel szemben a gátra való kiállást. Krisztus minden hivének, tartozzon bármilyen felekezethez, szorosan össze kell fogni a destrukció ellen.

A német példa mutatja, hogy a marxisták felé csak öklöt kell mutatni, nyomban meghunyászkodnak. A mai seregszemlén csak *riadót fujtunk* és emlékeztettük a nemzetközieket arra, hogy *élünk és állunk eszméink szolgálatában,* mindenkor, sziklaszilárdan. Meg kell őriznünk férfias erőnket és elhatározásunkat és akkor miénk a győzelem, mert a *jövő Krisztus igazságáé.*

A nagyhatásu beszéd után *Csilléry* András *Petrovácz* Gyulánét köszöntötte, majd az ünnepelt mondott mély meghatottsággal köszönetet.

A Budapest-Erzsébetvárosi Keresztény Kaszinó *hétfőn tartott népes összejövetelén és diszvacsoráján* szintén meleg ünneplésben részesitették *Petrovácz* Gyulát. A kaszinó tagjai nevében vitéz *Pesthy-Müller* József Leó kormányfőtanácsos, a kaszinó társelnöke lendületes beszédben köszöntötte *Petrovácz* Gyulát és vázolta azt a hatalmas munkateljesitményt, amit *Petrovácz* Gyula tiz éven keresztül kifejtett. A diszes vacsorán több értékes felszólalás volt, amelyekre *Petrovácz* Gyula meleg közvetlenséggel válaszolt.

A keresztény Zugló seregszemléje

Páratlan lelkesedéssel ünnepelték Petrovácz Gyulát tizéves képviselősége alkalmából — Wolff, Sipőcz és Huszár méltatták nagy beszédekben Petrovácz elévülhetetlen érdemeit

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* — A Keresztény Községi Párt zuglói választókerülete nagyszabásu ünnepségen méltatta *Petrovácz* Gyulának, a kerület országgyülési képviselőjének, a keresztény országos és várospolitika oszlopos tagjának nagy és maradandó érdemeit, *névünnepe és tizéves képviselősége* alkalmából. A háromszáz teritékes vacsorán a hivatalos főváros és a Keresztény Községi Párt vezetősége igen nagy számban jelent meg. Ott voltak *Huszár* Aladár főpolgármester, *Sipőcz* Jenő dr. polgármester, *Wolff* Károly, *Csilléry* András, *Szőke* Gyula, *Bednárz* Róbert, *Müller* Antal, *Pillis* Károly, *Mihalovics* Zsigmond, *Gyurkovits* Henrik, *Schoditsch* Lajos, *Penkala* János, *Zsellér* Imre, *Hoffmann* Ferenc, *Nagy* István, *Andor* Endre, *Hamar* István és még sokan mások.

A megjelenteket *Drégely* Dezső ügyvezető elnök köszöntötte, beszéde közben leleplezték *Petrovácz* Gyula portréját, amelyet *Tibay-Takách* János festett, egyben emlékalbumot adtak át a pártszervezet tizéves fennállásának emlékére *Petrovácz* Gyulának és *Wolff* Károlynak. *Mihalovics* Zsigmond, *Barkóczy* Sándor és *Kutasy* Emil üdvözlőbeszédei után *Huszár* Aladár főpolgármester beszélt és hangsulyozta, hogy

a keresztény felekezetek békés harmóniája példaadó módon nyilvánul meg a Zuglóban és örömel látja, hogy ez a kerület az egyedüli uton halad, amelyen át a magyar jövőt ki lehet harcolni.

A főpolgármester lelkesedéssel fogadott szavai után *Sipőcz* Jenő polgármester méltatta *Petrovácz* nagy érdemeit, majd *Wolff* Károly emelkedett szólásra.

— Ez a nap — mondotta — *Petrovácz* Gyula ünneplésén kivül

Zugló kereszténységének seregszemléjét is jelenti.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Alapitva 1892 — Alapitva 1892
VEDJEGY
ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR
Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.
Szemfedő, koporsódisz, érckoporsó, fakoporsó és az összes temetkezési cikkek gyára.
Szép árut legolcsóbb árban szállitunk!
Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92-3-35.

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI UT 88
DÉLI MENÜ P **1.40**

Budapest tragikus elnéptelenedése

Harminc év alatt egyharmadára csökkent a budapesti szülőanyák száma — Kizárólag bevándorlás utján növekszik a főváros lakóinak száma, gyors iramban hal ki a törzslakosság

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Hatvan évvel ezelőtt uj korszak nyilott meg a Duna három testvérvárosának fejlődésében... A virágzó kereskedőváros — az ifju Pest — *ebben az időben* egyesült a történelmi dicső emlékek ősi városával: Budával. A sokszázados multból fakadó történelmi dicsfény az egyesités tényével Pestre is átsugárzott s nemcsak osztályosává tette annak a történeti multnak, mely Budát övezte, hanem a fejlődés utjának ujabb lehetőségét teremtette meg.

Az egyesités folytán *pezsgő élet indult* a kopott falak között, mely feltartózhatatlanul sodorta magával a három város népét a kontinensen soha nem látott, egyedülálló kifejlődés felé.

A főváros egyesitésének hatvanadik évfordulóján *Budapest Székesfőváros Statisztikai Hivatala* sietett legelsősorban beszélő számainak tömegével megrajzolni a hatvanéves fejlődés menetét. Most jelent meg dr. *Illyefalvi* I. Lajos statisztikai hivatali igazgató szerkesztésében a hivatal legujabb kiadványa, az annyira kedvelt, zsebkönyvformáju, kis monográfia: *A hatvanéves Budapest*, mely a maga miniatür mivoltában nemcsak a dicső multnak, hanem a keserü megpróbáltatások és szenvedések éveinek is manometrikus adatait tárja elénk.

Nem lesz érdektelen, ha *néhány számadatot kiragadva* megkiséreljük megvizsgálni, hogyan fejlődött a főváros népessége az egyesités hatvan esztendeje alatt, *hogyan lett a hatvan év előtti 280.000 lakóból a millió főre rugó népesség.*

A nagyvárosok népességét, ezt a soha meg nem pihenő tavat két forrás táplálja. Egyik *a város természetes szaporulata*, a másik *a bevándorlás*. Amig a bevándorlás arra vet fényt, hogy milyen arányu a város felszivóképessége, addig a város természetes népszaporulata inkább a város *konzervativ képét van hivatva megtartani*. Ez utóbbi termi meg a városi őslakosságot, melynek elitje az ugynevezett városi patricius osztályt képezi, mig az előbbi a letelepedett indigénákkal, az uj pezsgő vér beözönlését jelenti.

Ha ebből a szempontból vizsgáljuk a főváros népességét, *megdöbbentő adatoknak jutunk a nyomára*. A főváros természetes szaporodása — vagyis a születések számának az elhaltakkal szembeni többlete az 1900-as évek eleje óta állandóan csökkenést mutat. A születések számának kontingensét különösen az utolsó években nagyobbára az országból és környékéből kórházainkba feljött népesség tartja fenn.

1900-ban még 23.257 budapesti anyának született gyermeke. 1932-ben *a budapesti szülőanyák száma 11.579-re csökkent*, vagyis azt mondhatjuk, hogy *30 esztendővel ezelőtt a főváros minden ezer lakójára 33, ma 11 olyan ujszülött esik, akinek az édesanyja budapesti lakos.*

Hogy a főváros őslakosságának ezen szinte *tragikus elnéptelenedése mellett* a lakosság abszolut száma mégis olyan tekintélyesen, szinte amerikai méretekben növekedett, azt *a bevándorlásoknak köszönhetjük*. A főváros felszivóereje még ma is — mikor körötte egy megcsonkitott, kifosztott ország terül el — egészen *egyedülálló a kontinensen.*

Érdekesen bizonyitják ezt azok az eredmények, amelyek a népesség számának és a természetes szaporodás arányának szembeállitásával kitünnek.

1869.	**évben**	**a**	**lakosság**	**száma**	**280.349**
1880.	„	„	„	„	**365.898**
1890.	„	„	„	„	**500.818**
1900.	„	„	„	„	**719.932**
1910.	„	„	„	„	**880.371**
1920.	„	„	„	„	**928.996**
1930.	„	„	„	„	**1,006.184**

Ezzel szemben *a természetes szaporodás*, vagyis a születések számának többlete a halálesetek száma felett ugyanezen idő alatt a következőképpen alakult:

1874—1880.	**évben**	**a**	**születések**	**többlete**	**5.733,**	**azaz 1.9 százalék**
1881—1890.	„	„	„	„	**17.988,**	**„ 4.9 „**
1891—1900.	„	„	„	„	**67.547,**	**„ 13.3 „**
1901—1910.	„	„	„	„	**65.553,**	**„ 8.9 „**
1911—1920.	„	„	„	„	**14.387,**	**„ 1.6 „**
1921—1930.	„	„	„	„	**531,**	**„ 0.1 „**

Nem jelent ezen a téren javulást az utolsó három év eredménye sem, mert *1931-ben 1.015-el, 1932-ben pedig 4.195-el maradt a születések száma a halálozások száma alatt.* Még abban az esetben is, ha ugy a születéseknél, mint a halálozásoknál csak a budapesti őslakókat vesszük tekintetbe, a csökkenés 2.923 lélek.

A főváros népességi szaporodásának természetes velejárója *a népsürüség növekedése*. Hogy csak a négy legjelentősebb évfordulót ragadjuk ki: 1869-ben a főváros népsürüsége, vagyis a területének egy hektárra eső lakossága 14 lélek volt csupán, 1890-ben 27, 1910-ben 47 és 1930-ban 54-re szökött fel már e szám. Ha a népsürüség alakulását a parti részek szerint vizsgáljuk, akkor azt látjuk, hogy Budán, vagyis a jobbparti részen 7-ről 23-ra, Pesten, vagyis a balparti részen 23-ról 89-re emelkedett a lakosság száma hektáronként. 1869-ben természetszerüleg a Belváros, a IV. kerület volt a legsürübben lakott s ennek egy hektárnyi területére 319 lakó jutott. *A sürün beépitett és erősen lakott City* nem sok változást szenvedett laksürüség tekintetében 60 esztendő alatt, ma ugyanis csak 322 lélek esik egy-egy hektárnyi területére.

Napjainkban laksürüség tekintetében csak a VIII. kerület vetekszik a Belvárossal, mert itt 423 ember szorong egy hektárnyi területen. *Itt lakik a legtöbb ember a fővárosban.* Legkisebb a népsürüség a tizedik és az első kerületekben, ahová hektáronként csak 18, illetve 20 lélek jut. Hatvan évvel ezelőtt az *első kerületben egy-egy hektárra 4, a tizedik kerületben pedig egy ember esett.*

—

Elkészült a Tabán végleges szabályozási terve

A városrendezési ügyosztály és Wargha müegyetemi tanár alternativ elgondolását még április folyamán letárgyalja a törvényhatósági tanács

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Nemrégiben szóvátette az *Uj Budapest*, hogy a városrendezési ügyosztály megkezdte a Wargha-féle tabáni tervek revizióját és közölte *Borvendég* alpolgármester nyilatkozatát, hogy az autonómia illetékes szervei közvetlenül a husvéti szünet után meg fogják kezdeni a városrendezési ügyosztály által kidolgozott tervek tárgyalását. A mult hét szombatján, közvetlenül a polgármester elutazását megelőző napon *Kempelen* müszaki főtanácsos, a városrendezési ügyosztály vezetője *Harrer* Ferenc törvényhatósági tanácstagnak, a városrendezési szakbizottság elnökének és *Messik* müszaki főtanácsosnak, a városrendezési ügyosztály illetékes alosztálya vezetőjének kiséretében megjelent *Borvendég* alpolgármesternél és *Sipőcz* polgármesternél, akiknek *bemutatták a Tabán végleges rendezési terveit.*

Kempelen főtanácsos kapcsolatban azzal, hogy az ügyosztály megkezdte a *Wargha-féle tervek* átdolgozását, felszólitotta az időközben a főváros kötelékéből kivált *Wargha Gyula* müegyetemi professzort, hogy a változott viszonyokhoz képest *ő is dolgozza át a régi terveket.* Végeredményben tehát *két tervezet* fog kerülni a városrendezési szakbizottság és a törvényhatósági tanács elé: a Wargha-féle átdolgozott tervezet, továbbá az ügyosztály tervezete, amely szintén a régi Wargha-féle átdolgozáson alapul, de egyes vonatkozásokban homlokegyenest ellenkező konkluziókat von le.

Az uj Wargha-féle tervezet és a városrendezési ügyosztály tervezete között

a főkülönbség egy utvonal, amelyet másképpen kiván megoldani Wargha Gyula és másképpen az ügyosztály.

Az ügyosztály azon az álláspontom van, hogy a *Tabánt nem szabad teljesen kiszakitani a környező városrészekből*, nem szabad tulságosan hangsulyozni a Tabán különállásának jellegét, mert *ez a közlekedés és a Tabánnak a többi városrészekkel való összeköttetése hátrányára van.* Az ügyosztály éppen ezért azt a józan álláspontot képviseli, hogy

a létesitendő uj városrésznek nemcsak a legutóbb elkészült tranzverzális utra kell támaszkodnia, hanem összeköttetést kell kapnia a Lánchid, illetőleg az alagut irányában is.

Ezért az ügyosztály a tranzverzális ut legfelsőbb pontjából kiindulóan *széles sugárutat hasit ki*, amely a *létesitendő uj tabáni körut szélén, majdnem a Krisztina-térnél torkolna az alagut felé.* Ezzel az elgondolással szemben

Wargha Gyula változatlanul az Erzsébet-hid és a már elkészült tranzverzális ut felé kivánja a Tabán forgalmát sürüsiteni és az ügyosztály által tervezett nyilegyenes sugárut mellőzésével egy széles szerpentint kiván a tranzverzális ut legalsóbb részéből a hegyre felvezetni.

A Wargha-féle megoldás mellett exponálja magát *Harrer* Ferenc, a városrendezési szakbizottság elnöke is, miért is az a megállapodás jött létre az illetékes tényezők között, hogy

alternativ formában az autonómia fórumai mindkét tervet tárgyalás alá veszik.

A teljesen elkészült tervezetek *most vannak sokszorositás alatt*, azokat még husvét előtt megkapják a városrendezési szakbizottság tagjai, április 24-én pedig már a városrendezési szakbizottság fogja az alternativ terveket a polgármester előterjesztése kapcsán letárgyalni. Remény van ily körülmények között arra, hogy *még április folyamán a törvényhatósági tanács is megtárgyalhassa és elfogadhassa a Tabán végleges szabályozási terveit.*

A két alternativ javaslat között, leszámitva a sugárut, illetőleg szerpentinut közötti különbséget, egyébként *jelentős eltérés* nincsen. A régi Wargha-féle tervezettel ellentétben az a leglényegesebb változás, hogy

a főváros igyekszik — természetesen a városkép sérelme nélkül — a lehető legkisebbre szabni a tabáni telkeket.

Ennek az elgondolásnak *pénzügyi okai vannak:* a tabáni telkek amugy is annyira drágák lesznek, hogy legalább a telkek kicsiny voltával igyekszik majd a főváros a közönség zsebét kimélni. Szó van arról, hogy a hegy tetején *százötven-százhatvan négyszögöles telkek is lesznek*, azonban ezekre a telkekre is szabad lesz majd többlakásos, esetleg *emeletes villákat is épiteni.*

Arra vonatkozóan, hogy *mekkora lesz a tabáni telkek ára*, még nem alakult ki az ügyosztály véleménye.

A legdrágább telkek négyszögöle öt-hatszáz pengőbe fog kerülni, természetesen az uj tabáni körúton, a mai Árok-utca vidékén fekvő telkekről van jelen esetben szó, amelyekre öt-hatemeletes bérházakat lehet majd épiteni. Általában az a vélemény, hogy háromszáz pengőn alul még a hegy legtetején sem lehet majd telket vásárolni a Tabánban.

Örülni kell azon, hogy a *városrendezési ügyosztály igazán dicséretreméltó szorgalommal* ennyire gyorsan elkészitette a Tabán végleges rendezésének tervét, lehetőséget nyujt arra, hogy az *Ipari Munkaszervező Intézet* ismeretes akciójával kapcsolatosan a közmüvek épitkezése, esetleg a telkek értékesitése is még ebben az esztendőben meginduljon a Tabánban. Végezetül idejegyezzük *illetékes helyről* származó információnkat arra vonatkozóan,

miért nem kezdődött el már a tél folyamán a Tabán végleges rendezésének munkája.

Éppen az *Uj Budapest találta ugyanis feltünőnek*, hogy az ügyosztály a tél folyamán *nem foglalkozott a tabáni problémával és most hetek alatt kell a nagyjelentőségü kérdést megfeszitett munkával letárgyalni.* Azt a felvilágositást kaptuk, hogy addig *hozzá sem lehetett kezdeni a Tabán végleges rendezésének terveihez*, amig el nem dőlt: *fürdőváros lesz-e a Tabán, vagy villaváros.* Ebben a nagyfontosságu kérdésben csak néhány héttel ezelőtt hozott végleges határozatot a közgyülés által külön e célra kiküldött szakbizottság és ezért kellett ennyire elkésetten hozzáfognia az ügyosztálynak a tervek elkészitéséhez, mert hiszen *egészen más tervek szükségesek abban az esetben, ha egy villaváros kiképzéséről van szó, mintha a Tabán az első elgondolás szerint szervesen hozzátartozott volna a fürdőváros-gondolathoz.*

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Étterem - Söröző - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

KŐSZÉNBÁNYA ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT BUDAPESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 23-3-34, 23-3-35 ÉS 23-3-36

Szemlelő, művirág és lemetszési célokra
Uj és ri raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF
Üzem: Kpest, I., Lágymányosi-u. 8.
Iroda: I., Boldizsár-utca 11. Automata 837—12.

Hírek

Az Uj Budapest mai száma a husvéti ünnepre való tekintettel, hagyományos szokás szerint, nagyobb terjedelemben jelenik meg. Lapunk legközelebbi számának megjelenési dátuma: április 29-e.

Farkas főjegyző lesz az elnöki ügyosztály vezetője. Azok a politikai tárgyalások, amelyek az elnöki ügyosztály vezetői székének betöltése körül hetek óta tartanak, *befejeződtek* és immár elintézettnek tekinthető, hogy a polgármester közvetlenül a husvéti ünnepek után doroghi *Farkas* Ákos dr. tanácsi főjegyzőt bizza meg az elnöki ügyosztály vezetésével. *Felkai* Ferenc dr. főjegyző, aki évtizedek óta dolgozik az elnöki ügyosztályban és annak hosszu ideig vezetőhelyettese, majd *Gallina* tanácsnok racionalizálási megbizása óta tényleges vezetője is volt, *kitüntető különleges megbizást kap* a polgármestertől: a szabályrendeletek, elsősorban a központi igazgatásról szóló szabályrendelet átdolgozásával bizzák meg. *Felkai* megbizatása természetszerüen csak ideiglenes jellegü, rövidesen *vezető pozicióban* fogjuk az ő értékes személyiségét ismét láthatni. *Farkas* Ákossal a *fiatalabb városházi generáció értékes és nagytehetségü tagja* kerül az őt méltán megillető pozicióba. *Farkas* főjegyző 12 esztendeje mint a polgármesteri hivatal vezetője, *Sipőcz* polgármester oldalán szerzett *tudást és tapasztalatot a városi ügyek vezetését illetően.* Koncepciózus egyénisége, amely jelentős gazdasági irodalmi müködésben is megnyilvánul, előkelő politikai összeköttetései és szeretetreméltó egyénisége *uj és fontos poziciójában* kétségtelenül ujabb hiveket és tisztelőket fognak szerezni számára.

A tudakozó iroda első negyedéve. A fővárosi közigazgatási racionalizálása során felállitott *tudakozódó iroda*, amely január elsején kezdte meg tudvalevően működését, most statisztikát készitett az első negyedévről. A folyó esztendő első három hónapjában, tehát fennállása óta 17.761 szóbeli felvilágositást, 657 elkiséréssel kapcsolatos személyes utbaigazitást és 1203 telefonon adott felvilágositást végzett az iroda. A levélben való kérdezősködésekre adott válaszok száma 176 volt. Végeredményben az iroda ügyforgalma a folyó esztendő első negyedévében 18.797 volt, vagyis átlagosan *egy hétköznapra 230—250 felvilágositás esik.* — Mindenesetre helyesnek tartanók, ha az irodát a legsürgősebben valamelyik *földszinti kapubejárathoz* helyeznék át, mert mai helyén a felvilágositást kérő közönség számára *szinte megközelithetetlen* és általában mindenütt az a szokás, hogy az efajta tudakozódó irodák a kapubejárat mellett vannak.

A népszinházi nyugdijintézet közgyülése. A Budapesti Népszinházi Nyugdijintézet e hó 10-én délután a központi városházán tartotta meg évi rendes közgyülését Ilovszky János kormányfőtanácsos, törvényhatósági tanácstag elnöklete mellett. A régi Népszinház immár legendás tagjai közül ott láttuk özv. Vidor Pálnét, D. Harmath Ilonát, P. Gazsi Mariskát, V. Margó Cellát, Szirmai Imrét, Kenedich Kálmánt, Barna Izsót — a sok névtelen színész, kardalos, zenész és szinpadi munkás mellett, — akik ez alkalommal ujra átérzik régi dicsőségük viszfényét. — A választmány évi jelentését és a zárszámadásokat Dingha Árpád ügyvezető igazgató terjesztette elő, amelyhez — a többek között — Fodor Oszkár dr. egészségügyi főtanácsos, a szinház egykori titkára szólt hozzá, s tolmácsolta a tagok háláját az Elnökség tagjai — Ilovszky János és Bánóczy László dr. — és az ügyvezető igazgató iránt, akik szivósan és fáradhatatlanul dolgoznak a tagok érdekeiért s e munkájukat oly szeretettel végzik, amilyennel csak azok tehetik, akik a régi Népszinház szellemével, tagjaival teljesen összeforrtak. A tagok hálája fokozottabban nyilvánult meg ez évben azért is, hogy a Népszinházi Bizottmány megvédte az intézet autonómiáját, s érdekeiket — az állam helyett, ahol egyénileg nem is foglalkozhattak volna a tagok sorsával — továbbra is a maga védelmébe vette. Ugy Ilovszky János, mint Bánóczy László dr. meleg szavakban emlékeztek meg a Népszinház tagjainak a főváros kulturális fejlődése s megmagyarosodása körül szerzett érdemeiről s továbbra is teljes szivvel való közreműködésüket igérték meg. Szirmai Imre javaslatára a közgyülés köszönetét fejezte ki a sajtónak értékes támogatásáért.

A négy téli hónapban egymillió ingyenebédet osztott szét a Karitász

Mihalovics érseki biztos lelkes beszámolója a Karitász eddigi eredményeiről és szomoru aggodalmai a jövőt illetően

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Több alkalommal megemlékeztünk arról a *nagyértékü*, a főváros szociális szempontjai szerint *felbecsülhetetlen jelentőségü* munkásságról, amelyet hősies küzdelemmel folytat a budapesti nyomor ellen a Katolikus Karitász, élén *Mihalovics* Zsigmond törvényhatósági biz. taggal, a Herminamező érdemes plébánosával. Az a *valóban apostoli buzgóság*, amelyet *Mihalovics* plébános, ugyis mint a *Karitász érseki biztosa* kifejt, nem sablonokon és frázisokon alapul, hanem a *segitésnek, a kézzel fogható segitségnek olyan eredményeit mutatja, amelyek előtt örömmel és szeretettel kell mindenkinek lekapnia a kalapját.* Azért különlegesen fontos és jelentőséggel teljes ez az eredmény, mert a kiváló érseki biztos, a szó szoros értelmében *a semmiből teremtette meg* nemcsak ezt a hatalmas szervezetet, hanem azt az anyagi alapot is, amely a társadalom jólelkü adományaiból százezreket tud a maga pontos és megbizható szegény-katasztere alapján az arra legjobban rászorultaknak juttatni. Abból az alkalomból, hogy az *akció téli munkássága végetért*, kérdést intéztünk a tél számadatairól és a Karitász jövőjéről *Mihalovics* dr.-hoz.

Mihalovics Zsigmond

a tőle megszokott lelkes agilitással állott az *Uj Budapest* rendelkezésére és fejtette ki olvasóink számára beszámolóját a multat és reményeit a jövőt illetően:

— Amig egyrészről a legteljesebb mértékben meg kell, hogy legyek elégedve az elmult tél eredményeivel, annál aggodalmasabban nézek a jövőbe.

A négy legnehezebb téli hónapban: novemberben, decemberben, januárban és februárban 306.964 pengő volt a Karitász teljes bevétele, alig 6717 pengővel kevesebb, mint az elmult esztendőben.

Érdekesen alakulnak a számok a háromszázezer pengő összejövetelét illetően: A *rendszeres havi gyüjtésből* e négy hónapban bevettünk 94 ezer 838 pengőt. *Szent Antal perselyéből* kaptunk 33.936 pengőt, *jótékonycélu előadásokból* 18.687 pengőt, *természetben való adakozásból* 59.931 pengőt, *egyéb adományokból* 38.345 pengőt, *az egyházközségek hozzájárulásából* 54.100 pengőt.

— A Karitász Szervezet *szép és szivós munkájának* érdeme, hogy a *tél különösebb nyugtalanság nélkül telt el.* Egy nehéz tél ismét elmult: és hogy elég békésen, annak az a magyarázata, hogy az inségesek *tudták és méltányolták azt a hősi harcot*, amelyet a Karitász munkatársai, a főváros, de az egész társadalom is inségük enyhitéséért folytattak.

Bármennyire széthullott a társadalom és bármennyire korhadtak is a közösségeket összetartó kötelékek, látták és életükön tapasztalták, hogy nem pusztult el a leglényegesebb: a tevékeny szeretet.

— Noha az eredmény *alig valamivel kevesebb számszerüleg*, mint a tavalyi, ne feledjük, hogy az idén sokkal nagyobb agitációval, modernebb technikai eszközökkel, több munkatárssal dolgoztunk. Ha a tavalyi gazdasági viszonyok maradtak volna, az idén *jelentékenyen nagyobb eredményeket* értünk volna el! A nagyobb erőfeszitéssel azonban még a régi nivót sem tudtuk tartani. A jövő képe pedig — és ez a legnagyobb baj — *aggasztóan bontakozik ki számadatainkból.*

Bevételi forrásaink hónapról-hónapra csökkennek: márciusra már jelentősen rosszabb az eredményünk, mint az elmult esztendő ugyanezen hónapjában, a további hónapokra pedig egyenest rettegve gondolok.

A társadalom *fokról-fokra szegényedik* és nem birja az inségesek fenntartását. Ezen a télen is legalább minden *négy embernek kellett egy ötödiket eltartania!* A négy azonban *fokról-fokra szegényedik*, alig van már nélkülözhetője, melyet átadhatna a teljesen nincstelen ötödiknek.

— Addig is, amig hivatalos beszámolónkat kiadjuk, az *Uj Budapest* keresztény közönsége előtt el akarok számolni a Karitászhoz befolyt adományokkal. A beérkezett háromszázezer pengőből vásároltunk és kiadtunk 150.691 darab heti ebédjegyet, vagyis kerek egymillió ebédet juttattunk a négy legnehezebb hónapban Budapest szegényeinek. Kiadtunk 21.029 liter tejet, 16.299 kg. kenyeret, 71.935 darab élelmiszer-csomagot, 30.489 q fát, 10.837 q szenet, 18.983 pár uj cipőt, 8684 pár régi, kijavitott cipőt, 20.649 öltözet uj ruhát, 14.661 darab régi, kijavitott ruhát, házbérre adtunk 16.429 pengőt, orvosságra 1636 pengőt, gyorssegély cimén 24.620 pengőt.

— Megemlékeztem már az *Uj Budapest* hasábjain szeretet-otthon akciónkról.

Már tizenhat ilyen kis, kedves szeretet-otthonunk működik, melyekben százhuszonhét elaggott asszonyt és férfit vettünk teljes gondozásunkba.

E szeretet-otthonok létesitésénél jelentkezett *először és a legszebben* a főváros, a Vörös Kereszt és a Karitász összefogó munkája. Majd mindegyik avatásnál megjelentem és engem is mélyen meghatott az a keresztény gondoskodás, amellyel a szervezetek a szegény kis öregeket ellátják.

— *Szegényeink lelkéről* sem feledkeztünk el. A nagybőjt folyamán valamennyi szervezetünk külön három napos lelki gyakorlatot tartott, a kataszterbe vett inségesek részére. *Kerek számmal huszezer inséges kereste fel* e három nagybőjti estén a templomot, melyből eddig rossz ruhái, cipői miatt számüzve érezte magát.

Megrázó volt nézni, hogy a lerongyolódott tömegek hogyan ostromolták meg a templomokat és a gyóntató-székeket.

— Ne tessék gondolni — mondja a beszélgetés végén *emelt hangon az érseki biztos*, — hogy *elpusztult a lélek azokból*, akik rongyos ruhájukkal és állandó siralmaikkal sokszor terhünkre vannak. *Nincs itt még semmi sem veszve*, csak komolyan kell foglalkozni a kitagadottak, a fuldoklók szomoru világával. A szervezetek ősi keresztény hagyományos megujitásaképpen a szegényeket a lelki töltekezés után *agapé-ra*, szeretetlakomára látta vendégül. Milyen ősi keresztény lélek áradozott ez alkalommal!

Lelkileg megfésülve, rendbehozva, a kegyelem fürdőjében tisztára mosva, Isten jóságába betakargatva — minő hálás tekintettel vették a jóillatu reggelit, amelyet a Karitász munkatársai készitettek nekik!

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

Pártélet

A Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskör elmult esztendeje. *A Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskör, amelynek Lázár Ferenc dr. felsőházi tag az elnöke, az elmult év folyamán — müködésének második esztendejében — felvett 7 alapitó, 82 rendes és 8 pártoló, összesen 97 tagot, akikkel a Társaskör tagjainak száma 589-re emelkedett. A Társaskör belső munkássága három irányu volt: szociális, nevelő és szórakoztató tevékenység. Ezen a hármas munkaterületen a mult év folyamán a következő munka folyt:*

A Társaskör elnöke tartott 4 tájékoztatót és 29 fogadónapot. 16 alkalommal volt jogsegély. 23 előadó tartott összesen 28 szakelőadást és pedig: 4 előadás volt a szociális, 7 az oktató, 5 az iparos-kereskedő, 3 a magánalkalmazotti szakosztály ülése keretében, 3 előadás szakosztályon kivül és 6 a továbbképző-tanfolyam óráin. Előadást tartottak (az előadás sorrendjében): dr. Fekete Medárd, vitéz dr. Horváth Béla, vitéz dr. Csik László, dr. Tóth László, Rajniss Ferenc, Szecskó István, Korniczky Frigyesné, Jáger Péter, Muschek György, dr. Cselényi Pál, Ilovszky János, dr. Nagy László, dr. Doroghy Kálmán, dr. Podrabszky István, dr. Kósa Ferencné, dr. Lázár Andor, dr. Hajdu István, Koós Jenő, Gyertyánffy Géza, dr. Zsembery Gyula, dr. Pápai József, Lukács Sarolta, Ormos János. — Gyorsirás-tanfolyam folyt 42 órán keresztül, németnyelvü tanfolyam 71 és varrótanfolyam 18 órán át. — Volt 78 könyvtári nap. (A 482 darab könyvből álló könyvtárt igénybe vette 345 tag 586 kikölcsönzéssel.) 10 tanerő közreműködésével 15 mesedélután volt a tagok gyermekei részére. Közreműködtek: Trettina Jenőné, Szupkay Imre, Jáger Péter, Thury Mária, Mladoniczky György, özv. Kovács Gézáné, Kiss Bella, Szabó Paula, dr. Szabó Barnáné és Hegyi Erzsébet. Nagyobb szabásu ünnepély volt 1 izben. — A szórakozást 10 társasvacsora és 12 müsoros- és táncest (az ifjusági csoport zenekarának közreműködésével), valamint a heti állandó társas összejövetelek (hetente 2—3 izben) szolgálták.

A Társaskör kimondottan tagdijakból tartja fent magát.

*

A Ferencvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt évi rendes közgyülésén Vass Béla ügyvezető alelnök üdvözölte a párt elnökét, Verebély Jenő dr.-t, ki az üdvözlésre nagy beszédben válaszolt. Ismertette a mai nehéz gazdasági viszonyokat és kijelentette, hogy minden erejével küzdeni fog a kartelek ellen, de küzdeni kiván a közéleti tisztesség érdekében is. Továbbra is a meg nem alkuvó keresztény politika utján kiván haladni. Majd a németországi eseményekkel foglalkozva, azt a következtetést vonta le, hogy lehet egy ország bármily nehéz helyzetben, de ha abban a konstruktiv erők összefognak, akkor az országot ujra talpra tudják állitani. A magyar keresztény fiatalság mozgalmát támogatni kivánja, mert ez a fiatalság lesz a feltámadó Magyarország rohamcsapata. Verebély Jenő dr. beszámolóját a termeket zsufolásig megtöltő hallgatóság lelkes tapssal és éljenzéssel köszönte meg. A közgyülés a Himnusz eléneklése után végetért.

*

Ifjusági szervezkedés. Kőbánya keresztény ifjusága vacsora keretében tartott seregszemlét és ezen adták elő kivánságaikat. Az estélyen megjelent *Pillis* Károly országgy. képviselő, *Szémann* Mihály, *Szabó* József törvh. biz. tagok, *Urbányi* C. József, a tanügyi bizottság ügyv. elnöke, *Lutter* János egyetemi tanár. G. *Képes* Ferenc az ifjuság elnökének felszólalása után több lelkes beszéd hangzott el.

*

A Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt szerda esti értekezletén *Bajan* Ede dr. elnöklésével *Cholnoky* Jenő dr. egyetemi tanár tartott rendkivül nivós és értékes előadást Kina és Japán közti viszonyról. Utána *Müller* Antal pártelnök, országgyülési képviselő beszámolt arról, hogy a képviselőházban a rokkant törvényjavaslat tárgyalásánál *13 inditványt terjesztett* elő, melyből ötöt elfogadtak. Kifejtette, hogy a jövőben is pártjával egyetemben teljes erővel fog küzdeni a rokkantak érdekében, amit a termeket *zsufolásig megtöltő párthivei* zajos tapssal köszöntek meg.

Budán egyetlen telket ad el árverés utján a főváros

A VI. és VII. kerületben van a többi eladásra váró telek

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette legutóbbi számában az *Uj Budapest*, hogy a törvényhatósági tanács által még a mult év nyarán elfogadott inditvány alapján az ugynevezett *beért telkeit* a főváros ingatlanaukciók révén eladásra fogja bocsátani, hogy az ezen uton befolyó összegeket *ujabb városrendezési problémák megoldására használhassa fel.* A városrendezési ügyosztály már összeállitotta az árverési uton értékesitendő mintegy *százötven telket magában foglaló katalógusát* és kijelölte azt a tizenöt telket is, amelyeknek elárverezése *a legközelebbi jövőben meg fog történni.*

Az árverésre kerülő telkek közül *egyetlen telek fekszik Budán: egy háromszáz négyszögöles villatelek a Pasaréten.* A többi telek a Terézváros és az Erzsébetváros külső részein van, a pesti oldalon fekvő telkek között van több villatelek és néhány bérháztelek is.

Az árverési kikiáltási árakat *a törvényhaósági tanács állapitja meg,* az ügyosztály véleményes jelentése kapcsán a mindenkori forgalmi árak alapján. Helytelennek tartjuk, hogy az árverésre kerülő telkek listáját *még mindig nem tette közzé hivatalosan a főváros,* hiszen *csak használ* az eladási akciónak, ha a közönség mennél szélesebb rétegei szereznek tudomást, hol és mikor kerülnek a telkek árverésre.

Azok a tárgyalások, amelyek a Községi Takarékpénztárral az eladásra kerülő telkek árának részletekre való fizethetése tárgyában vannak folyamatban, *még mindig nem értek véget.* Bizonyos azonban, hogy *amortizációs kölcsönökről nem lesz szó,* a Községi Takarék legfeljebb arra hajlandó, hogy *néhány esztendei részletfizetésre kössön a vevőkkel megállapodást, ezt is természetesen csak abban az esetben, ha a vételárnak bizonyos részét a vevő készpénzben kifizette.*

*

Nagyarányu reklámkedvezmények a Budapesti Nemzetközi Vásár kiállitói számára. *A Budapesti Nemzetközi Vásár vezetősége,* hogy a vásár kiállitói számára megkönnyitse a vásár által nyujtott általános propagandának az *egyéni üzleti reklám céljaira való hasznositását,* az ország nagy reklámvállalatainál jelentős hirdetési kedvezményeket biztositott a kiállitók számára. A *Budapesti Székesfővárosi Hirdető Vállalat* az április 1-től május 15-ig minden feladott hirdetésnél *20 százalék engedményt,* az *IBUSZ* a vasuti állomások és vasuti kocsik hirdetési felületein április 1-től május 15-ig *25 százalék engedményt,* a *Magyar Hirdető Iroda* a vidéki plakatirozásnál *31 vidéki városban bérelt összes hirdetési felületein* április 15-től május 15-ig *20 százalék kedvezményt,* a *Magyar Filmiroda* reklámfilmek és diapositivek vetitésénél április 1-től május 15-ig *20 százalék engedményt* adnak a Budapesti Nemzetközi Vásár kiállitóinak. Ugyancsak április 1-től május 15-ig a *Beszkárt* és az *Autóbuszüzem 30 százalék engedményt* biztositott a vásár kiállitóinak a villamoskocsikon és autobuszokon feladott hirdetéseknél.

— Gyomrunkon át vezet az egészség utja, Ha néha elromlik, „Igmándi" javitja!

Az Angol-Magyar Bank R.-T. részvényeseinek március 27-én Károlyi Imre gróf elnöklésével tartott 42. évi rendes közgyülése jóváhagyta az 1932. üzletév mérlegét, mely a már közölt leirások után 1,525.017.69 pengő tiszta nyereséggel zárult. E nyereségre nézve a közgyülés helyeslően magáévá tette az igazgatóság ama javaslatát, mely szerint — figyelemmel a még mindig tartó világgazdasági válságra, valamint országunk kedvezőtlen gazdasági helyzetére — a fenti nyereség teljes összege ezuttal az intézet saját erejének növelése céljaira fordittassék. Ennek megfelelően a közgyülés elhatározta, hogy a fenti összegből a rendes tartalékalap gyarapitására 100.000 P, különféle tartalékolásokra 900.000 P és a nyug- és kegydij-alapok dotálására 300.000 P fordittassék, a fennmaradó 225.017.69 P pedig az 1933. üzletév számlájára vitessék át.

A MÁK mérlege. A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat igazgatósága megállapitotta az 1932-i üzletév mérlegét, amely a szokásos leirások után 4,672.508.85 P (1931. évben 8,289.728.87 P) tiszta nyereséggel zárul. — Az igazgatóság április 29-ére hivja egybe a rendes évi közgyülést, amelynek inditványozni fogja, hogy az 1932. üzletévre az osztalék — a tartalékok és alapok dotálása után — részvényenként tizennégy (tavaly 24) pengőben állapittassék meg.

Husvéti mozaik

Meg kell hosszabbitani a házadómentesség kedvezményét! – Jótékony hatása lesz a tatarozási hitelnek – Győzött a kisipar álláspontja az üzemek házi mühelyei kérdésében

Irta: Müller Antal

Lehet, hogy csalódom, de az a sejtésem, hogy a virágvasárnapi szentelt pálmaág ebben az esztendőben nemcsak a hivő lelkek szempontjából megmérhetetlen jelentőségü, hanem egyébként is szeretetet és derüt hint szét a világra. Az az érzésem, hogy nemcsak a külpolitikában, de a belső fronton is dereng már a hajnal, és a husvéti harangszó minden vonalon közelebb visz bennünket egymás megértéséhez és megbecsüléséhez.

Rekriminációval, illetőleg panasszal kezdem: kérésemet a kereskedelemügyi miniszterhez irányitva, aki a tárcája körébe tartozó társadalmi osztályok érdekeinek hathatós képviselőjéül bizonyul. Az esztendő végével lejár az uj épitkezésekre engedélyezett harmincéves adómentesség. Ennek az épitkezések megindítása és folytatása céljából anynyira fontos kedvezménynek volt köszönhető az elmult esztendőkben az a rengeteg épitkezés, amely Budapest perifériáin uj szint és lendületet adott a város fejlődésének. Az épitőipar és az épitőiparral kapcsolatos több mint husz egyéb iparág soha jobban nem volt rászorulva arra, hogy a harmincéves épitési adókedvezménynek további serkentő hatása megmaradjon, mint ezen a tavaszon. Kétségtelennek tartom, hogy a kedvezmény meghosszabbitása 1933. végén tul is meg fog történni, ami korántsem jelenti azt, hogy ezen a nyáron nem lesz az épitkezések száma akkora, mintha a kedvezmény az év végén lejárna, hanem azzal a következménynyel jár, hogy az esztendő második felében, amikor már a megkezdett uj épitkezések részére a lakhatási engedély az esztendő utolsó napja előtt meg nem szerezhető, ugyanolyan tempóval fognak uj épitkezések kezdődni, mint a késő tavaszi és kora nyári hónapokban. Megemlitem még, hogy szerény véleményem szerint a kedvezmény meghosszabbitása kapcsolatosan az épitkezések egyre olcsóbbodó tendenciájával, jelentős mértékben fognak hozzájárulni az épitőipar és a kapcsolatos iparágak fellendítéséhez.

*

Örömmel üdvözlöm a kereskedelemügyi miniszter azon intézkedését, amely öt-hat millió pengő háztatarozási hitel igénybevételét tette az ismeretes módon lehetővé. A háztatarozási hitel igénybevételének lehetőségétől a város modernizálása szempontjából várok nagy eredményeket. A statisztika megmutatja, mennyi a külső-klozettes és az olyan ház Budapesten, amelyekben a lakásokban nincs vizvezeték. A szerelőipar nyomott anyagárai és munkabérei minden valószinüség szerint sokat fognak profitálni Fabinyi miniszter okos és céltudatos elhatározásától.

*

Ami az üzemek problémáját illeti, utalok a törvényhatósági tanácsban elfogadott azon inditványomra, mely szerint a törvényhatósági tanács hattagu bizottsága fogja a fennmaradó mühelyek üzemvitelét időnként ellenőrizni és hogy a fennmaradó mühelyek kizárólag az üzembiztonság érdekében végezhetnek halaszthatatlanul sürgős javitási munkákat. Javaslatomnak egyéb részletei, de főleg a háziműhelyek állandó ellenőrzése alkalmas arra, hogy ennél a kisipart annyira érdeklő problémánál a további kilengések megszünjenek és rend legyen az egész vonalon. A hatos bizottság ezirányu munkásságát a legmesszebbmenő szigorusággal fogja végezni, ügyelve arra, hogy a kisipart semmiféle sérelem ne érhesse. Az üzemi akták a törvényhatósági tanácsi javaslatomra történt elhatározásával egyelőre lezárultak és örvendek, hogy ezeket a kérdéseket az ipart teljesen megnyugtató módon sikerült elintéznünk.

A Pénzintézeti Központ közgyülése. *A Pénzintézeti Központ* április 8-án tartotta *Korányi* Frigyes báró ny. m. kir. pénzügyminiszter elnöklete alatt a XVI. rendes évi közgyülését. A közgyülésen, amelyen a m. kir. pénzügyminisztert *Iklódy Szabó* Andor dr. miniszteri osztályfőnök képviselte, a budapesti és vidéki pénzintézetek kiküldöttjei nagy számban jelentek meg. Az igazgatóság jelentését, melyet *Pásztor* Miksa vezérigazgató terjesztett elő, a közgyülés tudomásul vette és megállapitotta az 1932 december 31-i mérleget, amely 1,560.617.98 pengő *tiszta nyereséget* eredményezett. A közgyülés a pénzintézeti üzletrészek után az alapszabályszerü maximális *6 százalékos osztalékot,* a kincstári üzletrészek után pedig *4 százalékos osztalékot* állapitott meg. A közgyülés a megüresedett igazgatósági tagsági helyekre *Matolcsy* Sándor dr.-t, a Dunántuli Bank és Takarékpénztár Rt. Kaposvárott, vezérigazgatóját és *Versényi* Tibort, a Debreceni Első Takarékpénztár vezérigazgatóját, a megüresedett választmányi tagsági helyre pedig *Friedländer* Andort, a Budai Általános Takarékpénztár Rt. vezérigazgatóját választotta meg. A felügyelőbizottságba uj tagokként *Molnár* Árpádot, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatóját, *Válkay* Kálmánt, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület igazgatóját és *Etter* Ödönt, az Esztergomi Takarékpénztár elnökvezérigazgatóját választotta meg.

A Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Müvek számára (Trust), április 10-én délben tartotta mérlegmegállapitó igazgatósági ülését, a vállalat külföldi igazgatósági tagjainak részvételével. A *Trust* az elmult üzletévben, az ismert sulyos viszonyok ellenére, igen szép eredményt produkált ugy, hogy 1932. évi nyeresége majdnem megközeliti a 2 millió pengőt, ami az 1931-re kimutatott nyereséggel szemben mindössze 12 százalékos visszaesést jelent, amivel nagyon kevés iparvállalat dicsekedhetik. A *Trust idei osztaléka részvényenként 5 pengő lesz.*

Ön is tud számolni!

A világitási költségek túlnyomó részét az áramszámla teszi, ehhez képest az izzólámpa ára elenyésző. A silány minőségü lámpa csak a beszerzésnél olcsóbb; az áramfogyasztásban azonban annál drágább! Vegye tehát csak a bevált, gazdaságos

TUNGSRAM LÁMPÁT!

Épül a legujabb Fansz-ház

Beköltözési dátum: julius 25.

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A fővárosi alkalmazottak részére a mult évben épült Gellért-, Lenke-, Béke- és Bertalan-udvar társasházak épitkezésénél oly nagyszámu jelentkezés történt, hogy *ujabb társasházak épitése vált szükségessé.* E nagyszámu jelentkezések oka az, hogy mindazok, akik e társasházak nagy előnyeit felismerték, igyekeztek az akcióban résztvenni és ragaszkodtak ahhoz, hogy csak a *Fővárosi Tisztviselők Társasházépitő Irodája* által épitendő társasházakban biztositsanak maguknak öröklakást.

A most épülő *Széchenyi- és Rákóczi-udvar* társasházak a Müegyetem, illetve a Lenke-térnél épülnek az eddigieknél is gazdagabb kivitelben és tökéletes alaprajzi elrendezéssel. A Müegyetem, valamint a Lenke-tér környékének megbecsülhetetlen értékeit felesleges ismertetnünk. A társasházak délkeleti fekvésüek, kizárólag csak utcai és nagy szobákkal, olcsó, fix árakkal, ugyhogy aranyértékü, abszolut biztos, tőkeelhelyezésre is kiválóan alkalmas. A társasházakban lakást jegyezhet városi tisztviselőkön kivül állami és magános is.

Mindkét társasház már julius 25-ére elkészül. További előnye ezen épitési akciónak, hogy a lakáslekötés előtt már a megépitett társasházakban pontos meggyőződés szerezhető arról, *milyen lesz az uj öröklakás.* Tájékoztatásul megjegyezzük, hogy kétszoba-hallos, gyermekszobával ellátott, tehát *négy szobának megfelelő lakás ára kb 16.000 pengő,* mely nagyrészben pengő-kölcsönnel törleszthető s amelyet kivánatra a társaházépitő iroda szerez meg. E kölcsönnek előnye, hogy *bármikor visszafizethető részletekben is stornódij nélkül.* Előnye ezen öröklakásoknak továbbá az is, hogy különálló telekkönyvi birtoklappal birnak, ugy, mintha különálló telken volnának. Rövid időn belül majdnem az összes lakásokat lejegyezték és alig néhány lakás áll még rendelkezésre. Részletes tájékoztatót és tervet dijtalannl küld a *Fővárosi Tisztviselők Társasházépitő Irodája,* I. ker., Horthy Miklós-út 36.

Hunyadi János természetes keserüvíz

az emésztőszervek legkitünőbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan

SZALLMER ANDRÁS, BUDAPEST

Az Egyesült Cement beolvadt a Salgótarjáni kőszénbe. A Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat dr. Chorin Ferenc felsőházi tag elnöklete alatt pénteken tartott 65-ik rendes évi közgyülése megállapitotta az 1932. évi zárszámadásokat és a befolyt üzletévre részvényenkint 1.25 pengő osztalék fizetését határozta el. A szelvény április 19-től kezdve kerül beváltásra. Elhatározta továbbá a közgyülés az Egyesült Tégla- és Cementgyár Részvénytársasággal való egyesülését anélkül, hogy o célból a társulat alaptőkéjét felemelte volna. E határozat alapján a társulat tárcájában levő 58.785 darab Egyesült Tégla-részvény megsemmisittetik, a még forgalomban levő 2215 dib részvény pedig 1:3 arányban Salgó-részvényre cseréltetik be, ugyhogy minden Egyesült Tégla-részvényre három Salgó-részvény esik. A beolvadó társaság azon részvényesei, akik részvényeik ellenében készpénzt óhajtanak, egy Egyesült Tégla-részvény ellenében 65.— pengőt kaphatnak. Végül a közgyülés az igazgatóságba Fellner Alfréd és Wertheimer Adolf urakat és a felügyelőbizottságba Erdőhegyi Lajos urat választotta meg.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei figyelmezteti a lakástváltoztató fogyasztóit, hogy a költözések nagy tömegére való tekintettel a folytatólagos áramszolgáltatást csak az esetben tudja biztositani, ha a fogyasztók a költözködést legalább két héttel előbb személyesen jelentik be az Elektromos Művek Bejelentési osztályánál: *V., Honvéd-utca 22. szám alatt.*

FOTOCIKKEK

SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN

BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.

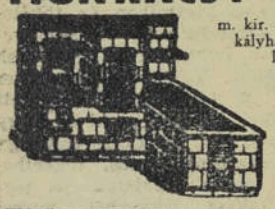
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA

LEICA | GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK

SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Obendorfer Károly
okl. mérnök, kövezőmester
I., Horthy Miklós-ut 29
Telefon: 69-2-99

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39.
Mintaraktár: VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80. 35-9-16.

MODERN HÁROM- és NÉGYSZOBÁS
lakások kiadók május 1-ére
központi fütés és melegvizszolgáltatással vagy anélkül. Bővebbet:
„Palatinus"
épitő- és ingatlanforgalmi r. t.
V., Rudolf-tér 6. Telefon: 12-1-45, 12-3-85

Obendorfer József
kövezőmester
VIII., Ludoviceum-u. 18
Telefon: 38-4-65

Obendorfer Rudolf
kövezőmester, utépitési vállalkozó
Budapest, I., Győri-ut 12

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Máglya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

HELVEY TIVADAR Dr
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

Zongorák, pianinók, ujak, átjátszottak részletre legolcsóbban beszerezhetők
Lipovniczky Szevér
zongorakészitő mesternél. Javitás, hangolás, bőrözés jótállással
Erkel-utca 20. sz. Aut. 319—26

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

vállalkozás

Szabad-e pénzügyi vétót mondani a kerületi kövezet- és aszfaltjavitási munkálatok ellen?

A vállalkozók sulyos panaszai

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az utépitési ügyosztály — mint minden évben — az idén is *kellő időben* kiirta a kerületek kövezet- és aszfaltjavitási munkáit, a beérkezett pályázatokat elbirálták s a munkákat immáron *közel egy hónapja ki is adták.* A tiz kerületet elnyert szerencsés kövező- és aszfaltozó iparosok, vállalkozók, azok tisztviselői és munkásai boldogan várták a munkálatok megkezdését, de egy néhány jelentéktelen kisösszegü megrendelésen kivül ugyszólván *semmi munkát nem kaptak.*

Az elkeseredett vállalkozók, kiknek tekintélyes bánatpénze fekszik a fővárosnál s akik egy hosszu tél kényszerü pihenése után várvavárták a munkát: a maguk és embereik sovány kenyerét, kétségbeesetten szaladtak kerülethez, ügyosztályhoz s a válasz mindig és mindenütt ugyanaz volt: *A pénzügyi ügyosztály nem engedélyezte.*

Jelen voltunk a kövezők és aszfaltozók egy legutóbbi összejövetelén, hol *a kétségbeesés olyan hangjait hallottuk, mely egyenesen megdöbbentő.* — A kerületi javitási munkák részére felvett összegek *költségvetésileg jóváhagyottak* — mondották az értekezleten —, ezeknek lehet pénzügyi okokból *bizonyos százalékát zárolni,* de olyan munkáknál, melyeknél az ár oroszlánrésze munkabérre megy el, nem lehet a financiális vétót *98 99, sőt 100 százalékig érvényesiteni.* Nem pedig különösen olyankor, mikor a téli inségakciókat tavasszal azon a cimen épitik, hogy a meginduló utépitési és egyéb munkálatok a *munkások ezreinek adnak kenyeret.* Egész biztosan vannak a fővárosnak olyan kiadásai, hol inkább lehet várni mint itt, hol a munka az államnak és a fővárosnak *adót,* az iparosnak megmentett *exisztenciát* s a munkásnak *kenyeret* jelent. —

Mint értesülünk, a fenti panaszok orvoslására *a megfelelő lépések megtörténtek* s kétségtelen, hogy az elintézés gyors és eredményes lesz, amint hogy annak is kell lennie, hiszen itt nem uj beruházásokról, hanem a *főváros vagyonállagának megőrzéséről van szó.*

Rekordidő alatt utasitotta el a belügyminiszter a városszéli telepités ikerházainak épitése ügyében beadott fellebbezést

Teljes erővel megindult az ikerházak épitése

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest,* hogy a polgármester döntését a városszéli telepen létesitendő ötvennégy ikerház vállalatbaadását illetően a *Magyar Épitőiparosok Szövetkezetében* tömörült iparosok megfellebbezték a belügyminiszterhez. Fellebbezésükben azt kérték a szövetkezetbe tömörült kisiparosok, hogy a polgármester olyképen döntsön, hogy *az egész munkát* a szövetkezetben képviselt százötven kisiparos között ossza szét.

A fellebbezést illetően a belügyminisztérium személyes tárgyalásokat folytatott a főváros illetékes szakközegeivel és a tárgyalások eredményeképpen a miniszter *valósággal rekordidő: négy nap alatt irásban is elutasitotta* a szövetkezet fellebbezését. Indokolásában megállapitja a miniszteri leirat, hogy az előzetes tárgyalások során *már döntés történt* arra vonatkozóan, hogy egy-egy iparos-csoport *öt háznál több épület vállalatbaadását nem kaphatja* és ezért a fellebbezés elutasitásával a polgármesteri döntést *joghatályában fenn kellett tartani.*

A miniszteriális döntés megérkezése után *azonnal megkezdődött az ötvennégy ikerház épitése és az teljes erővel folyamatban is van.* A jó időjárás reményt nyujt arra, hogy a vállalkozók legnagyobb része az *előirt időnél hamarabb is készen lesz az épitkezéssel, ugyhogy az ikerházak május közepén beköltözhetők lesznek.*

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/b. Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 910—12.

CZEGLÉDY JÁNOS JENŐ
mütárgy készitő, tel- és padlóburkoló mester
Székesfővárosi és állami szállitó-kartellen kivül!
BUDAPEST, KISTEMPLOM-U. 8.
TELEFON: JÓZSEF 448—98.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYARU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 77/79. TEL. 826-68.

Ifj. HALASZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Biehn János
IX., Ferenc-körut 46
Telefon 87-8-03
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

Bemutatják a készülő utépitési szükségmunkákat. Az ut- és csatornaépitési ügyosztály, az ügyosztályi szakbizottság tagjai és az illetékes tényezők számára a folyamatban levő nagyobb jelentőségü ut- és csatornaépitkezéseket bemutatja. Időpont: *április 20-án, csütörtökön délután négy óra.* Találkozás a Szent Gellért-szálló előcsarnokában. Autóbusz rendelkezésre fog állani. A bemutatást *Király* Kálmán tanácsnok, az ügyosztály vezetője végzi.

Uj kiirások:

Kovácsolt vaskazán szállitási és szerelési munkáira a IX. ker., Mester-u. 56. sz. felsőkereskedelmi iskolában. Határidő: 1933 április 24 (hétfő) d. e. ½ 11 ó.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933 április hó 25 d. e. 12 ó.

Edény- és konyhafelszerelési tárgyak szállitására a székesfővárosi inségenyhitő tevékenység részére. Határidő: 1933 május hó 3 (szerda) d. e. 10 ó.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a **X., Külső-Jászberényi-ut 42.528/4 hrsz. telken létesülő városszéli telep épitkezésnél a keritkezéssel kapcsolatos szükséges sodronyfonó- és lakatos munkákra.**

A bánatpénz tekintetében a fennebb emlitett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai ivenként 0.50 pengőért kaphatók 1933. évi április hó 15-től kezdve naponta d. e. 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály IV., Központi városháza, III. em. 342. sz. szobájában.

A rajzok, tervek és minták megtekinthetők és a szükséges felvilágositás megszerezhetők Scultéty János főmérnök előadónál, a Központi városháza, III. em. 336. ajtó alatti hivatalos helyiségben.

Az ajánlatok **1933. évi május hó 1-én (hétfő) d. e. ½11 óráig** a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály III. em. 350. sz. szobájában adandók be. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanazon ügyosztály üléstermében (III. em. 354. sz.) 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi április hó 11.

A polgármester rendeletéből:
Fridrich s. k.
tanácsnok h.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a **IX., Gyáli-uti Szent-István közkórházban a nemibeteg-rendelő épitésével kapcsolatosan szükséges föld-, kőmüves- és elhelyező munkákra.**

A bánatpénz tekintetében a fennebb emlitett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai ivenként 0.50 pengőért kaphatók 1933. évi április hó 15-től kezdve naponta d. e. 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály IV., Központi városháza, III. em. 342. sz. szobájában.

A rajzok, tervek és minták megtekinthetők és a szükséges felvilágositás megszerezhető Hoffer Ferenc főmérnök előadónál, a Központi városháza, III. em. 309. ajtó alatti hivatalos helyiségben.

Az ajánlatok **1933. évi május hó 1-én (hétfő) d. e. ½11 óráig** a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály III. em. 350. sz. szobájában adandók be. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanazon ügyosztály üléstermében (III. em. 354. sz.) 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi április hó 11.

A polgármester rendeletéből:
Szinte s. k.
tanácsnok h.

IV., Kossuth Lajos-u. 6.
Egyenruhák és polgári öltönyök
NAGY KÁLMÁN
Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszereltetnek
Nagy választék angolszövetekben.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 17. szám

Budapest, 1933 április 29

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Lamotte

Törvénykönyvünk a legnagyobb felelősséget a tömeggondnok és a gyám terhére állapitja meg. A vagyonbukott tömeggondnoka az ügykezelésben a rendes családapa gondosságával köteles eljárni, a gyám és a gondnok pedig a reábizott kiskoru vagy gondnokolt érdekeire e tisztéből folyó teendőiben a szorgalmas családapa gondosságával tartozik ügyelni. A törvényhozó által ennyire megszoritott felelősség ötlött eszünkbe, amidőn a székesfőváros elmult esztendei háztartási hiteléről szóló zárszámadás hatszázoldalas vaskos kötetét átlapoztuk és megállapitottuk, hogy Lamotte Károly dr. a főváros pénzügyi tanácsnoka, a Corpus Juris-ban meghatározott legnagyobbfoku felelősségen és gondosságon tulmenően is őrizője és védelmezője a reábizott főváros anyagi érdekeinek és értékeinek.

A zárszámadásban nincsen fantázia, amint hogy a háztartás viteléről szóló beszámoló nem esetlegességeken, hanem tényeken és a számok szigoru adottságain alapul. A költségvetés összeállitásánál még szabad lehetőségekkel dolgozni, a véletlen homokjára épiteni, reményeket plántálni, még lehet arra számitani, hogy ennek vagy annak a kissé talán tulmerészen kontemplált jövedelemnek befolyása esetén több csatorna vagy közmü épül: a zárszámadás azonban befejezett kör, lefonnyadt tervekkel, valóra nem vált álmokkal, tükör, amely pontosan és reálisan vetiti elénk a pénzügyi valóságokat, mérleg, amely nem tévedő precizitással, frázisoktól és egyéb sallangoktól mentesen mutatja az igazat, csakis az igazat!

Tulmenően azonban a gazdasági életnek hü és megbizható fotografiáin, a zárszámadás vaskos számoszlopai nagyfontosságu kritikai momentumot is magukban rejtenek. A zárszámadás csalhatatlanul megmutatja: a rendes és szorgalmas családapa gondosságával sáfárkodott-e a főváros vezetősége, gyüjtő és előrelátó méhecske volt-e, vagy apró tücsök, amelynek a nyári bőség után a tél inséges hónapjaiban felkopik az álla? Erre a kérdésre, amely közelebbről érinti a közönséget, mint a sokszor a szakemberek számára is nehezen járható számlabirintus, megnyugtató választ ad a zárszámadás: okos, óvatos és kemény koponyában futnak össze a számsorok, a kéz, amely a fővárosi kassza kulcsait őrzi, nem szükmarku, de nem iramodik tul a lehetőségek határain, takarékos, de nem fukar, elhatározásaiban és ténykedéseiben maradéktalanul a közönség javait és vagyoni biztonságát védelmezi.

Az a megnyugtató tudat, amely a zárszámadás áttanulmányozása kapcsán eltölt bennünket abban a vonatkozásban, hogy jó kezekben van a főváros pénzügyi adminisztrációja, Sipőcz nemes hagyományokon alapuló pénzügyi konzervativizmusán és Borvendég hatalmas értékü gazdasági tudásán és érzékén tul Lamotte Károly érdeme. Az ő fantazmagóriáktól mentes, szilárd és komoly, tisztes céljait soha nem tévesztő egyéniségének bélyegét viseli magán az előttünk fekvő zárszámadás minden oldala: azt bizonyitván, hogy a világszerte duló gazdasági válság viharai közepette a bizalomra mindenképpen méltó, tetterős és megfontolt férfiu tartja kezében a pénzügyi kormányt Budapest vergődő hajóján.

Wolff Károly erélyesen és sikeresen sikraszállt az autonómiáért a fővárosi üzemek függetlenségének megóvása érdekében

Sikerült az igazságügyminiszternél és a pénzügyminiszternél enyhitéseket kiharcolnia a kormányhatósági beavatkozás korlátozására, illetőleg elháritására

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A részvénytársasági igazgatók, felügyelőbizottsági tagok és szerződéses alkalmazottak javadalmazásának csökkentéséről szóló rendelet, amelyet a kormány az elmult héten a 33-as bizottság elé terjesztett letárgyalás céljából, *komoly veszedelmeket rejt magában a székesfőváros autonómiájára nézve.* Ugyanez a rendelet lehetővé teszi, hogy a pénzügyminiszter a köztámogatásban részesülő vállalatok ellenőrzésére *felügyelő hatóságot* küldjön ki, amelynek joga van alkalmazottak elbocsájtásáról is rendelkezni. A rendelet felsorolja, hogy *mely vállalatokat kell* köztámogatásban részesülő társaságoknak tekinteni. A felsorolásból kiderül, hogy a *rendelet vonatkozik a székesfőváros összes vállalkozásaira, tehát üzemeire is,* mert *a rendelet érvényét a pénzügyminiszter minden olyan vállalatra kiterjesztheti, amelynél az állam akár alaptőkével, akár hitelnyujtással, akár szavatosság vállalásával, vagyis bármiféleképpen anyagilag érdekelve van. Wolff* Károly, a Keresztény Községi Párt vezére *azonnal felismerte azt a veszedelmet,* amelyet ez a kormányrendelet a székesfőváros autonómiájára nézve magában rejt és *aggodalmainak már az első tárgyalási napon olyan éles formában és olyan határozott eréllyel* adott kifejezést, hogy *meggondolásra késztette* a kormányt. De *Wolff* Károly nemcsak a 33-as bizottságban inditott éles harcot a rendelet ellen, hanem *az érdekelt szakminiszterekkel folytatott külön megbeszéléseken is* latbavetette minden tekintélyét. Nem tulozunk, ha megállapitjuk, hogy valósággal izgalmas napok voltak ezek, amelyeken *Wolff* Károly a székesfővárosi autonómia védelmében a legszélesebb körü és legintenzivebb küzdelmet folytatta le.

Wolff Károly,

a Keresztény Községi Párt vezére, akit ebben az ügyben megkérdeztünk, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az a kormányrendelet, amit a legutóbbi napokban tárgyalt az országgyülés 33-as bizottsága, eredeti formájában *rendkivül sulyosan érintette* — üzemein keresztül — a székesfőváros autonómiáját. Az eredeti rendeletben ugyanis olyan intézkedések szerepelnek, melyek szerint

a kormány felügyeletet gyakorolhat a fővárosi üzemek müködése fölött is — az üzemvitel irányitására kirendelt gondnok vagy kormánybiztos utján.

Ez a kormánybiztos *leszállithatja a fizetéseket, megszüntetheti az érvényben lévő szerződéseket, elküldheti a személyzetet.* Mivel az üzemek a székesfőváros vagyonának *legtekintélyesebb részét* képviselik, érthető fontossága volt annak a kérdésnek, hogy

sikerülni fog-e a rendeletben rejlő veszedelmet elháritani a székesfővárosi autonómia feje felől.

A pénzügyminiszter által kiküldött gondnoknak vagy kormánybiztosnak módja nyilt volna ugyanis nemcsak arra, hogy *a dologi kiadásokat apassza,* a javadalmakat, nyugdijakat és nyugdijszerü járandóságokat csökkentse, hanem lehetőséget nyert volna arra is, hogy *szerződéseket változtasson meg, alkalmazottakat bocsásson el, egyszóval*

teljes mértékben gyakorolja mindazokat a jogokat, amelyek eddig a székesfőváros autonómiáját illették meg.

— Ennek a tervnek a megvalósitása ellen *kénytelen voltam* minden rendelkezésemre álló eszközzel harcba szállani. Felvonultattam aggályaimat, amelyeket először a 33-as bizottság *hétfői ülésén* juttattam kifejezésre. Még *aznap érintkezést kerestem a kormánynak azokkal a tagjaival,* akiket a szóbanforgó rendelettervezet érdekelt. Előbb *az igazságügyminiszter urral,* majd a *pénzügyminiszter urral* tárgyaltam. Mindjárt a tárgyalások kezdetén reményem nyilt arra, hogy *sikerül olyan enyhitéseket kiharcolni, amelyek alkalmasak aggályaim eloszlatására.* Azt javasoltam a szakminiszterekkel folytatott tanácskozásokon, hogy

az uj rendeletben kontemplált kormányhatósági jogkört az 1927. évi XLVIII. törvénycikk vonatkozó rendelkezéseinek a keretei közé kell visszaszoritani.

Az idézett rendelkezések szerint ugyanis *a kormánynak módja van minden egyes olyan esetben, ha az üzemvitelt, az üzem gazdálkodását, vagy annak pénzügyi egyensulyát illetően veszélyt lát, pénzügyi ellenőrt kiküldeni.* Ez a joga a kormánynak *ma is megvan* és — mint kifejtettem — nézetem szerint

ennek a törvényben biztositott jognak az igénybevétele elegendő a kitüzött cél elérésére. A cél, amit az uj rendelettel a kormány szolgálni akar, nem uj, nincs itt semmi nóvum, a kormánynak törvényes lehetősége van az ellenőrzés gyakorlására, de eddig ezzel a joggal nem élt.

— *Szerdán* délelőtt — folytatta *Wolff* Károly — ismét tárgyaltunk erről a kérdésről a 33-as bizottságban. A szerdai ülésen *a helyzet nem ismeréséből származó támadás* hangzott el a fővárosi üzemek ellen, anélkül, hogy ennek a támadásnak *indokoltsága lett volna.*

Ezzel a támadással erélyesen szembeszálltam és az alaptalan vádakat visszautasitottam.

A harc végül is arra az *eredményre vezetett,* hogy a kormány bizonyos olyan magyarázatot füzött a szóbanforgó rendelkezéshez, amely magyarázat *az aggodalmakat tulnyomó részben eloszlatja.*

Enyiben ismertette *Wolff* Károly a kormányrendelet ellen inditott küzdelmét, amely a legnagyobb elismerést érdemli meg ugy a főváros nagyközönsége, mint a székesfővárosi autonómia részéről is. Az elért eredmény ugyszólván százszázalékos, amennyiben *Imrédy* pénzügyminiszter kijelentései szerint a kormány módot ad az autonómiának arra, hogy először saját hatáskörükben teremthessenek rendet az üzemek körül. Amennyiben ez *nem történik meg olyan mértékben,* ahogy a kormány szükségesnek tartja és amennyiben az autonómiák ilyen irányu kötelezettségüknek záros határidőn belül nem tesznek eleget, *automatikusan életbe léptethetők* lesznek a *fővárosi üzemeknél is* azok a rendelkezések, amelyek a 33-as bizottság által letárgyalt rendeletben szerepelnek és amely rendelkezéseket a kormány az állami üzemeknél minden korlátozás nélkül foganatosithat.

Mindezekből megállapitható, hogy az *a veszedelem,* amely ebben az uj kormányrendeletben a főváros

autonómiáját, az üzemek vezetését és gazdálkodását illetően fenyegette, *elhárult az autonómia vezetőinek feje felől.* Lényegében megmarad az eddigi helyzet, amit a *Wolff* Károly nyilatkozatában említett 1927. évi XLVIII. tc. szab meg. A kormány gondnokot, vagy kormánybiztost küldhet ki az üzemek gazdálkodásának az ellenőrzésére, de ezzel a joggal, — amelyel a multban még soha sem élt — a jövőben is csak akkor fog élni, ha a főváros autonómiája saját hatáskörében nem tud rendet teremteni, illetve nem tud érvényt szerezni azoknak az intencióknak, amelyeket a kormány ezzel az uj rendelettel szolgálni óhajt. Ilyen gondnok, vagy kormánybiztos kiküldésére *nem fog sor kerülni,* mint ahogy a multban sem volt ilyesmire szükség, mert hiszen a városházi adminisztráció éppugy, mint a főváros tanácsa hivatása magaslatán áll.

Ma már sokan tudják,
Kik eddig nem tudták,
Hogy az **Igmándi** víz,
Legjobb keserűvíz.

Délivasut - Kelenföld - Pesterzsébet - Kispest - Kőbánya - Sashalom - Rákosszentmihály - Pestujhely - Rákospalota - Ujpest - Óbuda - Délivasut: egy óra alatt!

Petrovácz Gyula nyilatkozata a gyorsvasut tervéről

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A fővárosi közlekedésügy rendezése csak abban az esetben lehet teljes, ha *a perifériális és a pestkörnyéki közlekedési problémák* is megoldódnak. *Borvendég* alpolgármester lapunk más helyén részletesen nyilatkozik a székesfővárosi közlekedési problémák megoldásával kapcsolatos terveiről és elgondolásairól. Ezek a tervek minden oldalon általános helyesléssel találkoznak, *a Keresztény Községi Párt vezetősége részéről azonban hangsulyozták az Uj Budapest munkatársa előtt, hogy a székesfővárosi közlekedési reform megvalósításával párhuzamosan elő kell készíteni a pályaudvar-problémáknak a megoldását, a halálsorompó eltüntetését és a körvasutnak a megépitését is.*

Petrovácz Gyula,

a Keresztény Községi Párt vezető tagja ebben az ügyben a párt és a maga álláspontját a következőkben fejtette ki az *Uj Budapest* munkatársa előtt:

— A főváros és a MÁV-igazgatóság, valamint a főváros és a kereskedelmi minisztérium között *konkrét tárgyalások* indultak meg a fővárosi perifériális forgalom lebonyolításával kapcsolatos problémák megoldása érdekében. Már a legközelebbi időben komoly lépésekre kerül a sor, amelyek kétségkivül *kedvező eredményeket produkálhatnak.* A problémák megoldását célzó előkészitő munkálatok tengelyében *a körvasut megépitésének a tervei állanak.* Igen kis költséggel lehet ezt a tervet megvalósitani, amivel *együttjár a halálsorompó eltüntetése.* Az egyedül lehetséges megoldás *a pályatest teljes felszedése és a forgalomnak a körvasutra való áthelyezése.* A legfontosabb szerep a körvasutra vár, amely *városi gyorsvasuttá* alakulna át.

— A gyorsvasut megteremtésénél a Keresztény Községi Párt sulyt helyez arra, hogy *Óbuda is megfelelő összeköttetést kapjon.* Felfogásunk szerint ugyanis *a kör csak akkor válik teljessé, ha Óbudát is bekapcsoljuk és megteremtjük az összeköttetést Óbuda és a legmesszebb fekvő pesti városrészek között a Délivasut bekapcsolásával.* Óbuda és a Délivasut közötti összeköttetés megteremtése *a Rózsadomb alatt egy alaguttal történhetik meg.*

— Nagy eredményeket várunk *a pályaudvar-kérdés rendezésétől is.* Az Államvasutak igazgatósága végre belátta, hogy indokolatlan az az erőlködés, amely abban a tekintetben mutatkozik, hogy *a délről és nyugatról jövő vonalakat a főváros szivén keresztül mindenáron a nyugati pályaudvarra vezetik be.* Sokkal egyszerübb volna minden fővonalat *a keleti pályaudvarra bevezetni,* amivel az egész ceglédi vasutvonal feleslegessé válnék. A nyugati pályaudvart jövőben kizárólag *a helyi forgalom gócpontjának kell berendezni,* mert csak ez lehet a rendeltetése. Ezeknek az alapelveknek a lefektetése és a gyorsvasut kialakitása mellett egyszerre megoldást nyernének mindazok a problémák, amelyek *a perifériális és a pestkörnyéki közlekedés lebonyolitása körül mutatkoznak.* A gyorsvasut nagy sebességgel bonyolithatná le ezt a perifériális közlekedést *Délivasut—Kelenföld—Pesterzsébet — Kispest — Kőbánya—Sashalom—Rákosszentmihály—Pestujhely —Rákospalota—Ujpest—Óbuda—Délivasut körforgalom alakjában.* Ezt a vonalat, amelynek a hossza 30 kilométer volna, *egy óra alatt futhatná be a vonat.*

Petrovácz Gyula közölte még az *Uj Budapest* munkatársával, hogy ezeket a szempontokat feltétlenül érvényesiteni fogják azokon a tárgyalásokon, amelyek az emlitett kérdések rendezésére lesznek hivatottak.

„CLARIDGE“
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Söröző - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Igyunk
„Harmat“-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Tornaszerek, atlétikai sportcikkek, játszóteri berendezések, iskolapadok és butorok gyára
Lopos Gyula, Budapest
III., Bécsi-ut 85. • Tel.: Óbuda 62-5-05

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Városházi notesz

SIPŐCZ POLGÁRMESTER tiznapos lauraniai üdüléséből hazaérkezett és csütörtökön átvette hivatalát. A polgármesternek szemmelláthatóan jót tett az üdülés, ugy, hogy most már végleg kiheverte a téli kulcscsonttörés komplikációit. A polgármester elsőnek az alpolgármestereket fogadta, akik jelentést tettek neki a távolléte alatt történt fontosabb eseményekről.

*

A HIVATALOS LAP SZERDAI SZÁMA közli, hogy a kormányzó Joanovich Pál nyug. miniszterelnökségi államtitkárt élethossziglan a felsőház tagjává nevezte ki. Egy régi méltánytalanságot tesz jóvá egyetlen tollvonással a kormányzói kegy, amelyet különben a pénteki minisztertanács után Gömbös miniszterelnök már sietett közölni Wolff Károllyal, a Keresztény Községi Párt elnökével.

A legutóbbi felsőházi tagválasztás alkalmával történt, hogy felfordulással fenyegetett a városháza politikai helyzete, mert az egyik fővárosi felsőházi tagsági helyen nem tudott megosztozni a két többségi párt. Mindannyiunk szeretett Pali bácsijának a politikai életben teljesen szokatlan nemes gesztusán mult, hogy ez a kiszámithatatlan következményeket magában rejtő esemény nem következett be. Joanovich ugyanis az őt méltán megillető felsőházi tagsági helyről lemondott Glückstahl Samu javára, akinek megválasztása révén azután az Egységes Községi Párt igénye teljes kielégitést nyert.

A mult esztendő decemberében történt ez a választás és Pali bácsi már az alkalommal igéretet kapott arra vonatkozóan, hogy élethossziglani felsőházi taggá nevezik ki. Ami nemcsak erkölcsi, de anyagi szempontból is fontos volt neki: Pali bátyánk évek hosszu sora óta jegyzője a felsőháznak, ez a tisztség tudvalevően külön honorárriummal jár. Pali bácsi nemcsak a felsőházi tagságot vesztette el, hanem a jegyzői tisztséggel járó fizetést, sőt azt a vasuti szabadjegyet is, amely a felsőházi tagoknak dukál. Minden tekintetben érthető tehát, hogy végeredményben Pali bácsi már kezdte sajnálni a kinevezés késlekedése miatt a Glückstahl Samu javára hozott önkéntes, de kissé tulnagy áldozatot.

Most végre elintéződött az ügy és az Uj Budapest sietett, hogy elsőnek gratuláljon telefonon Pali bácsinak, aki különben gyomormérgezéssel heteki feküdt betegen és csak a legutóbbi napokban engedték meg orvosai az ágy elhagyását. Kétségtelen, hogy a felsőház legközelebbi ülésén örömmel és lelkesedéssel fogják tagtársai üdvözölni az államtitkár urat, akinek nemesveretü uri egyénisége, nagy közjogi tudása, érett bölcsessége nemcsak a fővárosnak, de a felsőháznak is egyik legnagyobb értéke.

*

A FŐVÁROSI ALKALMAZOTTAK KENESEI ÜDÜLŐTELEPE zsufolásig telve volt a husvéti ünnepeken. Ugyannyira, hogy nemcsak az uj szálló minden szobája volt elfoglalva, hanem a régi, kályhafütésü hotelt is ki kellett nyitni, sőt még a kerti kis házra is jutott lakó Gárdonyi szerkesztő és felesége személyében.

Kenesén töltötte az ünnepeket Borvendég Ferenc alpolgármester és családja, Lobmayer Jenő dr. kormányfőtanácsos, nyug. tanácsnok és családja. Szentmiklósi és Flaxmayer tanácsjegyzők, Unger Ferenc főjegyző, az ut- és csatornaépitési ügyosztály jogi alosztályának vezetője, Szlovák Pál dr. tanácsnok, Uher Károly miniszteri tanácsos, Czéh István müszaki főtanácsos, Nyulászi János dr. kormányfőtanácsos, a Tébe igazgatója, Lénárt Zoltán, Zalka Ödön dr., Jellinek Sándor dr., Frey Ernő dr., Laub László dr. fővárosi közkórházi főorvosok, Hegedüs Gyula számvevőségi főtanácsos, Pauer Károly dr. tiszti orvos, Czakó Elemér dr. államtitkár, az egyetemi nyomda igazgatója. A törvényhatósági bizottság részéről a jobboldal Lázár Ferenc dr. felsőházi taggal volt csupán képviselve, a baloldaliak közül Kenesén töltötték az ünnepeket Glückstahl Samu, Hajdu Marcel és Kabakovits József. A képviselőházat Farkas István szociáldemokrata képviselő reprezentálta Kenesén, a kerületi tanácsnokok részéről pedig Bucsánszky Bertalan, Kőbánya érdemes előljárója volt ott.

A fentieken kivül Kenesén töltötték az ünnepeket Scheitz László dr. adjunktus, Titsch Sándor dr. miniszteri tanácsos, Zahler Emil dr. kerületi orvos, Kordély-Kovács Béla nyug. müszaki főtanácsos, Victor Ágoston dr. kerületi orvos, Szählender Lajos dr. tankerületi főigazgató, Erhardt Sándor pénztári aligazgató, Patz Sándor dr. Beszkárt-igazgató, Tribusz Gábor dr. budapesti táblabiró és sokan mások.

*

LELKE MÜVÉSZI HITVALLÁSÁRÓL tett tanubizonyságot Liber alpolgármester abban a gyönyörü beszédben, amelyet Hegedüs Gyula, a kiváló művész szobrának leleplezése alkalmával mondott:

— Egy nagy közönség nevében szólok — mondotta többek között Liber alpolgármester — amely valóban az egész város népét öleli magába, mert hiszen Hegedüs Gyula nem azok közé tartozott, akiknek a művészete csak a válogatottaknak, a keveseknek szól, hanem mindenkinek, aki egyszer a szinház megkapó világába eljutott. Csodálatos varázsa az ő megjelenitő művészete erejének, hogy most, a visszagondolás fényében, az örökkévalóságnak szánt szavak nagyrésze elveszett az emlékezetből, de ott áll kitörülhetetlenül az embernek, a színésznek a mulandó alkotása. Nem emlékezünk arra, hogy ez vagy az a szinpadi alak miről beszélt, mit mondott, — de azok közül nem egy volt olyan, hogy lényére, valójára, magára a színész-alkotta egyénre mindig tisztán emlékezünk.

— Ime, — fejezte be meghatott hangon beszédét Liber Endre — szobrot kapott egy nagy magyar színész, a szónak mestere és tanitója. És én átveszem ezt a szobrot, hogy legyen ébrentartója az emlékezésnek és a mi kegyeletes emlékezésünk őrizze meg azt az utókor számára. A pillanat munkása volt, amit alkotott, a futó időbe szórta, de amit elszórt, az mégsem veszett el a pillanattal, mert ragaszkodó, hálás, hü közönség gyüjtötte össze a lelkében és gazdagodott általa. Az a kincs, amelyet bőkezüen másoknak adnak, az marad meg a legjobban, mert azt sokan őrzik.

*

ELMULTAK A HUSVÉTI SZENT ÜNNEPEK és ujra megkezdődtek a Keménylegények összejövetelei a Debrecen-szálló különtermében. A hétfői vacsorán a bajtársak legnagyobb része megjelent, jókedv, vi-

Őszre marad a közlekedési tarifa általános reviziója

Borvendég alpolgármester nyilatkozik a Beszkárt megoldásra váró nagy problémáiról

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A közlekedési problémák megoldása a legrövidebb időn belül az *illetékes autonómikus fórumok elé* kerül. A főváros közönségét rendkivül közelről érdekli ennek a kérdésnek a rendezése — nemcsak azért, mert a sokat panaszolt közlekedési mizériáknak a megszüntetése várható, hanem azért is, mert *az esetleges tarifarevizió révén a közlekedés olcsóbbodása is remélhető.* Az utóbbi időben a főváros illetékes tényezőinek a terveiről *a legkülönbözőbb hirek* kerültek forgalomba. Egyes beavatottak már *befejezett tényekről* vélnek tudni, — anélkül azonban, hogy a városházi adminisztráció részéről konkrét javaslatokat terjesztettek volna akár a törvényhatósági tanács, akár a közlekedési szakbizottság elé. Éppen azért, mert az utóbbi időben különböző és sok tekintetben egymásnak ellentmondó hirek terjedtek el a készülő közlekedési reformokról és azért is, mert a közlekedési problémák megoldása rendkivül közelről érinti a nagyközönséget is, *Borvendég* alpolgármesterhez fordultunk felvilágositásokért. A közlekedési ügyosztály ugyanis *Borvendég* alpolgármester legfőbb irányitása és ellenőrzése alá tartozik. Mindenekelőtt azt a kérdést vetettük fel, hogy valóban készül-e a városházán egy közlekedési reformtervezet, megkérdeztük továbbá, hogy *mikorra várható a HÉV tényleges átvétele és melyek azok az okok, amelyek ezt a birtokbavételt most már tiz hónapja akadályozzák.*

Borvendég Ferenc
alpolgármester

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Annyi bizonyos, hogy a közlekedési problémák megoldásának az előkészitése az *egész vonalon folyamatban van.* A közlekedési kérdések rendezését legsürgősebb feladatunknak tekintjük — annál is inkább, mert *a HÉV átvétele sok problémát vet fel,* amelyeknek a megoldása elkerülhetetlen. De aktuális a közlekedésügy rendezése azért is, mert

erélyes kézzel akarjuk kiküszöbölni azokat a panaszokat, amelyek a közlekedés lebonyolitásával kapcsolatosan felmerültek.

Van egy harmadik szempont is, amely *kisérletezésekre, reformtörekvésekre buzdit* bennünket és ez a Beszkárt pénzügyi helyzete. Nem kétséges, hogy az általános gazdasági leromlás következtében *jelentkező forgalomcsökkenést* ellensulyoznunk kell.

A Beszkárt a székesfőváros tulajdona és minden kár, amely a Beszkártnál pénzügyi vonatkozásban jelentkezik, a főváros adózó polgárságát is érinti.

— A Beszkárt pénzügyi helyzetének a megjavitására irányuló törekvés az a kisérletezés is, amely a félszakaszjegy-rendszer bevezetésében öltött formát. Észrevettük, hogy főként *azoknak az utasoknak a száma csökkent, akik rövidebb távolságra vették igénybe a villamost — a régi, kedvezőbb időkben.* Az az elgondolás vezetett bennünket, hogy visszaszerezzük a villamosközlekedés számára ezeket az elmaradt utasokat. Felmerül a kérdés:

mennyiben vált be ez az uj rendszer.

Még nem tudok ebben a tekintetben végleges eredményről beszámolni, mert az eddig szerzett tapasztalatok csak *bizonyos következtetések levonására* alkalmasak, de nem elegendők arra, hogy pozitiv pénzügyi eredményről beszélhessünk. Annyit máris meg lehet állapitani, hogy ez

a félszakaszjegy-rendszer bevált, valóban sikerült elmaradt utasokat visszaszereznünk.

Április 3.-a óta van érvényben *három villamos-relációban* a félszakaszjegy-rendszer, ez az idő azonban rövid ahhoz, hogy az azóta szerzett tapasztalatokat a jövőre nézve bázisul fogadhassuk el. Az eddig szerzett tapasztalatokból azonban mindenesetre levonjuk azt a konzekvenciát, hogy

más vonalakon is meg kell kezdenünk ugyanilyen természetü kisérletezést.

Hogy melyek lesznek ezek az uj vonalak, amelyeken a *félszakaszjegy-rendszert bevezetjük,* még nem tudom, de a legrövidebb időn belül megkezdjük a félszakaszjegy-rendszer általános bevezetését.

— Ezeken a kisérletezéseken kivül más irányban is szó lehet *közlekedési reformról.* E reformtörekvések azonban szoros kapcsolatban vannak a HÉV átvételével.

Azok a támadások, amelyek a HÉV tényleges átvételének elhuzódása miatt értek bennünket, alaptalanok, mert a tényleges birtokbavétel rajtunk kivüleső okoknál fogva késik.

A HÉV megváltása — *egységes jogügylet,* amely csak akkor perfektuálható, ha az ezzel összefüggő különböző szerződések kivétel nélkül joghatályosakká válnak. *Egész sereg komplikált szerződést* kellett megkötni és mindezekhez meg kellett szerezni a kormányhatósági jóváhagyást.

Ezidőszerint két szerződésre nézve várjuk még a szükséges miniszteriális jóváhagyást. Az egyik a kispesti világitási koncesszionak a Trust-re való átruházása, a másik pedig a Beszkárt és a Trust közötti áramszolgáltatási szerződésnek a meghosszabbitása.

Arról van szó ugyanis, hogy a *kispesti világitási koncessziót a HÉV megváltását tartalmazó egységes jogügylet egyik feltételeként át kell ruházni a Trust-re.* Ez a szerződés már elkészült és jóváhagyásra vár a belügyminisztériumban, valamint a kereskedelmi minisztériumban. A jóváhagyást *már meg is sürgettük.* Szó van továbbá arról is, hogy a *Trustnek a Beszkárt adjon a jövőben is áramot.* Ehhez *vasutfelügyeleti szempontból* kell az illetékes kormánytényezőknek hozzájárulniok. Mihelyt ezek a kormányhatósági jóváhagyások megérkeznek, ami most már — tudomásom szerint — *napok, vagy legfeljebb egy-két hét kérdése,* a HÉV átvételét tartalmazó egységes jogügylet azonnal perfektuálódik és a HÉV véglegesen és ténylegesen birtokunkba kerül, bár meg kell állapitanom, hogy

a HÉV-et tulajdonképpen már most is a főváros, illetve a Beszkárt irányitja, amelynek vezetőségében külön ügyosztályt is kreáltunk már a HÉV ügyeinek irányitására és vezetésére.

Az *Uj Budapest* munkatársa itt közbevetően felvetette a kérdést: *milyen reformok várhatók a HÉV végleges birtokbavételével kapcsolatosan.* Megemlitettük azt a régi panaszát a főváros perifériális lakosságának, amely arra vonatkozik, hogy

a főváros politikai határain belül különbség van utas és utas között és ezt a különbséget a HÉV okozza.

Azok ugyanis, akik kénytelenek — például a Fehérvári-uton, vagy a Kerepesi-uton — a HÉV-et igénybevenni, a főváros politikai határain belül lebonyolitott utazásért *többet kénytelenek fizetni, mint azok, akik pestkörnyéki városból egész Budapesten át más pestkörnyéki városba villamosoznak. Borvendég* alpolgármester a felvetett kérdésre igy felelt:

— Ismerem ezt a régi panaszt, amelyet jogosnak tartok. A HÉV átvétele *gyökeres tarifa-reform megteremtésére nyujt lehetőséget.* E tarifareform előkészités alatt áll és azt hiszem, hogy *általános megelégedéssel fog találkozni* az a kijelentésem, amely szerint ezt

az általános fővárosi közlekedési tarifareform-tervezetet még a nyári szünet előtt konkrét előterjesztés formájában a törvényhatósági tanács elé terjesztjük.

Ebben a tarifareform-tervezetben *minden részletkérdésre kitérünk.* Ha a tanács előterjesztésünket elfogadja, akkor már csak a kereskedelmi miniszternek a jóváhagyására van szükség, ami azt jelenti, hogy

az uj közlekedési rendszer, mely az összes problémák megoldása alapján készül, legkésőbb ősszel életbe is léphet.

Ennek az uj rendszernek az életbeléptetésétől *a régi panaszok orvoslását, a közönséget sujtó közlekedési terhek csökkenését és a Beszkárt pénzügyi helyzetének megjavulását remélhetjük.*

Borvendég alpolgármesternek ez a nyilatkozata részletesen megvilágitja az összes közlekedési problémákat. Ez a nyilatkozat ugy várospolitikai körökben, mint a főváros nagyközönsége körében is *általános érdeklődésre tarthat igényt,* mert nem kétséges, hogy *ma a közlekedésügy rendezése a legaktuálisabb városházi feladatok közé tartozik.*

dám beszélgetés töltötte be a falakat. Különösen emelte a jó hangulatot, hogy a társaság Béla, György és Gyula nevü tagjai névnapot ültek és az ünnepi öröm áradatát bőven ontották a bajtársak számára is. Az ünnepelteket Bednárz Róbert prelátus, esperes-plébános üdvözölte. Felköszöntötte B. Axmann Gyulát, aki még a nyugdijban sem nyugszik, hanem keményen sikraszáll a tisztviselőkért való munkában. Pertik Béla dr. főjegyzőt, a közgazdasági osztály helyettes vezetőjét és Kerezsy György dr. igazgatót. Ezután Ilovszky János törvényhatósági bizottsági és tanácstag, a Baross-Szövetség elnöke szólalt fel. Meghivta a Keménylegényeket a Baross-Szövetség közgyülésére és ujólag igéretet tett, hogy a tisztviselői érdekek törhetetlen harcosa marad. Nagy örömmel fogadta mindenki a Keménylegények könyvét, mely most már teljesen elkészült. Külön asztalt foglalt el a hatalmas, diszkötésü munka. Első lapján Nagy Ferenc kapitány fényképe látható, utána névsorban következnek a bajtársak fotografiái. Benne vannak a Keménylegények kirándulásairól készitett felvételek is, valamint a társaságra vonatkozó ujságcikkek, nyomtatványok. Az összejövetel résztvevői sokáig nézegették a könyvet és szeretettel ünnepelték a Kapitányt, aki személyes varázsával létrehozta e baráti kört.

*

ROSTA JÁNOS DR. TANÁCSJEGYZŐT, a közélelmezési ügyosztály népszerü vezetőhelyettesét felesége leánygyermekkel ajándékozta meg. Az ujszülött, aki Nagycsütörtökön látta meg a napvilágot, a szent keresztségben a Margit nevet kapta.

Gyors és olcsó

a szerelés az ETERNIT-lefolyócsővel, mert könnyü, nagy hosszban készül és egyszerüen dolgozható meg. Az Eternit-cső nem rozsdásodik, nem korhad és olcsó. Kérjen árjegyzéket.

ETERNIT MUVEK
Budapest, VI. Andrássy-ut 33.

Még májusban betöltik a száz gyakornoki állást

A belügyminiszter jóváhagyása folytán rövidesen kiirják a pályázatot az üresedésben levő százhuszonhét közigazgatási állásra

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A belügyminiszter tudvalevően leiratot intézett a fővároshoz, amelyben vonatkozással a polgármester cziránu sürgető kéréseire *megengedte az üresedésben levő állások végleges betöltését.* A polgármester, illetőleg azoknál az állásoknál, amelyeknél a főpolgármester feladata, a főpolgármester a *legközelebbi napokban ki fogja irni a pályázatot* és nincs akadálya annak, hogy a törvényhatósági tanács, illetőleg a törvényhatósági bizottság *még május havában megejtse a választásokat is.*

Mint munkatársunkkal *illetékes helyen* közölték, összesen *száztizenhét állásról* van szó, amelyeket a belügyminiszter rendelete kapcsán be lehet tölteni. Ezek között az állások között van az *Agoston* Géza halálával megüresedett árvaszéki elnöki állás, továbbá azok az állások, amelyeket az árvaszéki elnök megválasztásával kapcsolatosan fokozatosan be fognak tölteni. Kiirják a pályázatot a *Gallina* Frigyes halálával megüresedett tanácsnoki állásra is. Ezeken a vezető tisztviselői állásokon kivül sor kerül egy árvaszéki fogalmazói, három müszaki főtanácsosi, egy statisztikai hivatali aligazgatói, egy erdőfőtanácsosi, két közélelmezési tanácsosi, két számvevőségi tiszti, több adóhivatali, végrehajtói, kórházi, gazdasági kezelőtiszti és nyomdai állásokra. A *segédhivataloknál* egy főigazgatói, két igazgatói állást és három kezelőfőtiszti állást fognak betölteni.

A szóbanforgó állások jelentékeny része *behelyettesités utján már be is van töltve* és ezeknél az állásoknál az illetékes tényezőknek aligha lesz más feladata, mint hogy a behelyettesités tényét választással is megerősitsék.

A belügyminiszter jóváhagyta a közgyülés azon határozatát, amelylyel *száz gyakornoki állást szervez.* Ezzel a belügyminiszteri rendelettel kapcsolatosan olyan hirek terjedtek el, hogy a száz gyakornoki állás megszervezése *száz ideiglenes alkalmazottnak elbocsátásával valósitható meg.* Ebben a formában a hir nem felel meg a valóságnak. Arról van csupán szó, hogy száz ideiglenes hivatalnoki állást megszüntetnek, illetőleg *mindaddig nem fog a főváros uj ideiglenes hivatalnokokat felvenni, amig a természetes csökkenés a százas számot el nem éri.* A gyakornoki állások betöltése kapcsán azonban *egyetlen elbocsájtás sem lesz a fővárosnál.* Az elnöki ügyosztály most hajtja végre a *szabályrendeleten a belügyminiszter által kivánt módositásokat, aminek megtörténte után, még május havában sor fog kerülni az állások tényleges betöltésére is.*

Hírek

A belvárosi plébánia végleges elhelyezése. A belvárosi plébánia, amelynek élén tudvalevően *Bednárz* Róbert apátplébános áll, ezidőszerint a Váci-utcában bérházban van elhelyezve és a főváros mint kegyur, a plébánia helyiségéért évi 9384 pengő bért fizet. A polgármester előterjesztésére a törvényhatósági tanács hétfői ülésén határoznak a Piarista-utca 4. számu ház 125.000 pengőért való megvásárlásáról. Az épület a belvárosi plébánia elhelyezésére kiválóan alkalmas, a templom tőszomszédságában van és éppen akkora, hogy a plébánia teljesen megtölti. A földszinten szabályszerü évi bérfizetés ellenében az egyházközség nyer elhelyezést, az I. emeleten lesz a plébánia-hivatal, a II. emeleten a plébános, a III. emeleten pedig a káplánok számára lesz megfelelő lakás. Pénzügyi szempontból olyképpen oldják meg a kérdést, hogy a Községi Takarék a vételárat a főváros rendelkezésére bocsátja és a főváros tizenegy éven át évi 14.000 pengőt törleszt a Községi Takaréknál. A szükséges átalakitások költségeire a belvárosi római katolikus egyházközség felajánlotta az ezévi bérösszeg előre való lefizetését, ugy, hogy az átalakitás költségei sem jelentenek a főváros számára külön terhet. Kétségtelen, hogy a plébánia végleges elhelyezése *Bednárz apát érdeme*, aki nem szünő gondossággal vigyáz az egyházközsége körébe eső dolgokra.

Csak az Eternit-bünügy letárgyalása után kerül sor Lavotta főtanácsos fegyelmijére. Az ismeretes Eternit-ügy szomoru következményeképpen *Lavotta* Gyula müszaki főtanácsos tudvalevően az Uj Szent János-kórház zárt elmeosztályának szomoru lakója. A főváros illetékes tényezői *Lavotta* Gyula ellen a fegyelmi eljárást felfüggesztése után azonnal le akarták folytatni, hiszen a főtanácsos megbomlott idegzetére jótékony hatással lenne az a tudat világos pillanataiban, hogy fegyelmi ügye azt az elintézést nyerte, amely az ő esetében egyedül lehetséges: kimondják, hogy *cselekményét beszámithatatlan állapotban követte el és felelősségre ilyképpen vonható nem lévén, nyugdijazzák.* Sajnos azonban, hogy a törvény világos és félremagyarázhatatlan intézkedése szerint a fegyelmi eljárást *mindaddig szüneteltetni kell*, amig a biróság a bünügyi eljárást le nem folytatja. Ez a törvénycikk alkalmazandó *a tiszti ügyészség véleménye szerint Lavotta esetében is*, akinek fegyelmi ügyét ily körülmények között kénytelen volt a bünügyi eljárás befejezéséig felfüggeszteni az elnöki ügyosztály.

Áthelyezés. *Hanzély* József dr. tanácsi fogalmazót, aki tizenegy éven keresztül teljesitett szolgálatot a katonai és illetőségi ügyosztályban, a polgármester a szociálpolitikai és közjótékonysági ügyosztályba helyezte át.

Nem szünt meg, hanem ujjászületett a Hangli-kioszk. Uj és ugy épitészetileg, mint interieur tekintetében látványosságszámba menő képet nyujt a Básthy István iparművész tervei szerint átalakitott és ma megnyilt Hangli. Rónai Miklós és Rónai Ödön, az établissement uj bérlői, kiknek neve teljes mértékben garantálja a nivót, ujitásként bevezették az esti meleg konyhát is.

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

Pártélet

Élet a Saskörben

Nagy Ferenc ujabb sikerei

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A *Sas-Kör* szombaton *Nagy* Ferenc törvényhatósági tanácstag, ügyvezető elnök vezetésével tartotta rendes heti összejövetelét. Az ülésen a szokásosan nagy számban megjelent tagok előtt *Miklós* Ferenc dr. törvényhatósági bizottsági tag ismertette törökországi élményeit az ott megkötött kereskedelmi szerződéssel kapcsolatosan. Az uj szerződést, amely biztositéka a főváros zavartalan szénellátásának a cseh szénimporttal szemben s amelynek jelentős eredményeit *Budapest székesfőváros képviselői vivták ki*, részletesen ismertette az egybegyült hallgatóság nagy érdeklődése mellett.

Kerezsy György dr., a kulturbizottság elnöke megköszönte az előadást és felhivta a figyelmet, hogy a szerződés eredményeit kompenzációs alapon *a kisiparosság javára is használják ki.* Nagy figyelem közepette ismertette és köszönte meg ezután *Nagy* Ferenc ügyvezető elnök gazdag és észszerü programjának ujabb eredményét, amely még jobban kimélyiti *a tagok egymás iránti tiszteletét és baráti összetartozandóságukat.* Az önfeláldozó munkásságnak uj állomáshelye a *sasköri iparos és vállalkozó tagok szaknévsorának elkészittetése is* ezek támogatására. Ez a keresztényi szellem azonban *kifelé is megnyilvánul.* Megnyilvánult legutóbb és méltán keltett feltünést, amikor az *egyensapkás Sasok nagyszámu serege vett részt Krisztus Urunk feltámadási ünnepén a belvárosi templom körmenetén.*

Nagy Ferenc elnök ezután felavatta *Kesselbauer* Róbert által készitett müvészi kivitelü, *hatalmas cimerpajzsát*, amelynek célja, hogy állandóan figyelmeztesse a Kör tagjait Trianonra. Végül *Payerl* József kérte a tagokat, hogy továbbra is abban az irredenta szellemben dolgozzanak, mint amelyet az elnök utmutatása kijelölt.

Az ülés után együttmaradtak a tagok vacsorára, köszöntve *Kerezsy* György dr.-t, a kulturbizottság elnökét névnapja alkalmából, aki annyit tevékenykedett odaadón a Sas-Kör érdekében. Az elhangzott tósztok is bizonyitották *a tagok ragaszkodását a Körhöz és agilis elnökükhöz, Nagy Ferenchez.*

Kirándulásra zefir sport BLUZ 4.50
minden szinben ... P
Kovácsevics Milenkó IV, Petőfi Sándor ucca 3. szám.

A Keresztény Tanügyi Bizottság, mely Bednárz Róbert prelátus elnöklete alatt működik (IV. ker., Veres Pálné-u. 3. sz. I. em.), május 3-án délután 6 órakor rendes havi gyülésén Bulgária közoktatását ismertetni fogja Urbányi C. József igazgató. Nőnevelésünk aktuális kérdéseiről Prágai Mária polgári iskolai tanárnő tart előadást. Művészet és pedagógia cimen Rombay István párisiskolai tanár értekezik. A „ma" iskolájának feladatairól vitéz Sándor István igazgató tart előadást. Gondolatok a „Napközi Otthon" reformjához cimen dr. Kósa Ferencné, az iskolanővéri intézmény vezetője ad elő.

*

Pártvacsora az Erzsébetvárosban. Homonnay Tivadar, Zachár Gyula és Munkácsy Gyula ünneplésére 300 teritékes pártvacsorát rendezett a VII. kerületi keresztény párt minden szervezete. Petrovácz Gyula, Miklós Ferenc dr., Hamvasy István dr., Pálos Ödön, Karácsonyi Pál, Csapp Ferenc, Leipold Lajos, Prokopecz Jenő és még sok más szónok mondott beszédet ezen az ünnepségen, melyen Munkácsy Gyula gyárosnak, a kiváló polgárnak Hermann Oszkár által festett arcképét leplezték le nagy lelkesedéssel.

*

Platthy György emlékezete. A Kelenföldi Keresztény Kaszinó hétfőn este leplezte le nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében Platthy György arcképét, Kukán Géza festőművész alkotását. Csilléry András, a kaszinó elnöke mondotta az emlékbeszédet Platthy Györgyről, Kelenföld korán elhunyt kiváló pártfogójáról. K. Császár Ferenc törvényhatósági bizottsági tag, Libor Endre alpolgármester és Saly Árpád, a kaszinó alelnöke mondtak még beszédeket.

*

A Kőbányai Ker. Gazdasági és Szociális Párt választmánya Szémann Mihály törvényhatósági biz. tag elnökletével tartott gyülést. A közlekedési ügyek letárgyalása után Urbányi C. József felhivta a figyelmet, hogy a vezetőség az ifjuság érdekében tegyen hathatósabb lépéseket és az álláshalmozások ügyét különösen a legfelsőbb kategóriákban ujra vegye revizió alá. Máról holnapra sok beszéd helyett legalább 500—600 fiatalembernek lehetne kenyeret biztositani. Hoffer Lajos tiltakozik az ellen, hogy az utóbbi időben 40.000 idegen jött ide élősködni, amikor a mi fiainknak nem tudunk kenyeret biztositani. Sürgős intézkedést kiván az amugy is katasztrófális helyzetben tengődő országban a nem kivánatos elemek kitoloncolására. Dörfler Lajos, Walicut Ágost, Strázsa Andor és Meleg László felszólalása után Pillis Károly országgyülési képviselő kijelentette, hogy a legerélyesebben sikra fog szállni az ifjuságért, hiszi, hogy sikerrel. Nemcsak az intelligens, hanem a munkásifjuság sorsának javitása érdekében, valamint a Magyar Állami Gépgyár alkalmazottaiért is állandó harcot viv.

*

A Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt szerda esti értekezletén felszólalt dr. *Domonkos* Géza főorvos, ki beszédében ostromolta az álláshalmozókat és követelte, hogy a kormány végre nyuljon bele erős kézzel s törvénnyel biztositsa, hogy *senki közpénztárból havi 1000 pengőnél* nagyobb jövedelmet ne kaphasson. Sajnos rengetegen vannak, akik öt-tiz helyről huznak horribilis jövedelmet. Vázolta a nehéz gazdasági helyzetet, mely követeli a fenti intézkedéseket — melynek becsületes rendezése szorosan összefügg az állásnélküli fiatalság elhelyezkedésének részbeni megoldásával. Felszólalt *Müller* Antal elnök, országgyülési képviselő, aki bejelentette a párt közgyülését. Utána *Katona* János ügyvezető alelnök megköszönte dr. *Domonkos* Géza előadását s felkérte párthiveit, hogy továbbra is tartsanak ki a párt mellett, amely minden időben és körülmények között teljesiteni fogja kötelességét a választó polgárok megelégedésére.

*

Tiszta gyapju, női ruhaszövet FLAMISOL 2.95
az összes divatszinekben P
Kovácsevics Milenkó IV, Petőfi Sándor ucca 3. szám.

HANGLI-KIOSZK
CAFÉ RESTAURANT
művészi stilusban átalakitva
megnyilt!
Apéritif-délelőttök
Este meleg konyha ◆ Jazz
Kávéházi árak
Rónai Miklós
Rónai Ödön

Építőipar részvénytársaság
Budapest, VIII., Baross-utca 15. szám
Aszfaltgyár és anyagtelep
IX., Gubacsi-út 37. szám
Telefon: 41-1-49.

A Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt heti értekezletén Katona János alelnök bejelentette, hogy a párt közgyülését május 3-án (szerdán) este 7 órakor Kálvária-tér 22. sz. a. tartja meg. Felkéri a tagokat, hogy minél nagyobb számmal jelenjenek meg. Utána Miklós Ferenc dr. szfőv. bizottsági tag fejtegette a kereszténypárt abszolut helyes és céltudatos munkálkodását. Igazolva látja, hogy jó uton halad — amennyiben hatalmas nemzetek veszik át ujabban a kereszténypárt programját. Az állásnélküli fiatalsággal kapcsolatban kijelentette, hogy a város jó példával jár elől, anyagi erejéhez képest mindent megtesz, sajnos, a bankok és részvénytársaságoknál zárt kapukra talál. Visszautasitotta a kormány ujabb beavatkozását a főváros ügyeibe, amire semmi szükség nincs, mert mióta a Keresztény Községi Párt irányitja a fővárost deficitmentesen, a liberális demokrata éra alatt eszközölt adósságok törlesztésének is teljesen eleget tesz. Félti, hogy a főváros a kormány beavatkozása következtében hasonló helyzetbe kerül, mint az állami üzemek. Felkéri a párt képviselőtagjait, hogy a parlamentben ez ellen a leghatározottabban küzdjenek. Utána Müller Antal országgyülési képviselő felhivta hallgatóságának figyelmét arra a támadásra, melyet a zsidó és liberális lapok inditottak Wolff Károly ellen, mert ostorozta a kapzsi ghettó-szellemet. Innen üzeni a tuloldalnak, hogy hiábavaló az acsarkodásuk, mert igenis meg fogják akadályozni, hogy a baloldal mégegyszer uralomra jusson. Támadta a bankokat és karteleket, mely a kiseberek vámszedői. Örömmel állapitja meg, hogy a Töreky-tanács felmentette a két keresztény ujságirót, mert meg merték irni lapjaikban az egységespárti képviselő furcsa tényeskedéseit. A jelenlevő 300 főnyi hallgatóság percekig tartó tapssal jutalmazta a szónokokat.

A FANSz közgyülése. A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének Tisztviselő Osztálya *május 2-án (kedden) d. u. 5 órakor* tartja az Uj Városháza közgyülési termében (IV. ker. Váci-u. 62—64. II. em.) évi rendes közgyülését a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. A főtitkár jelentése a Szövetség mult évi müködéséről. 3. A számvizsgáló bizottság jelentése az 1932. évi vagyonkezelésről és ezzel kapcsolatban az évi számadások jóváhagyása és a számadásra kötelezett tisztviselők részére a felmentvény megadása. 4. Az 1933. évi költségelőirányzat megállapitása. 5. A háromtagu számvizsgáló bizottság megválasztása egy évre. 6. A kellő időben benyujtott inditványok és interpellációk tárgyalása. — Közgyülés után társasvacsora a kaszinóban, melyre jelentkezni lehet a választmányi tagoknál és B. Axmann Gyula háznagynál. A vacsorán a serlegbeszédet *Szendy* Károly tanácsnok mondja.

Varott talpu, puha box-, week-end CIPŐ 11.50
Férfi és női P
Kovácsevics Milenkó IV, Petőfi Sándor ucca 3. szam.

MUCSNYÁK KÁROLY
SÖRÖZŐJE
A NEMZETI SZINHÁZHOZ
Budapest legujabb látványossága
a József-körúton
megnyilt

Az árvák pénze

Az Olaszbank, mint az árvaszék kedvence

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros elmult évi zárszámadása *részletes felvilágositással* szolgál a gyámvagyon kezeléséről. Eszerint az árvák és gondnokoltak részére az elmult esztendőben 3,487.889 pengőt fizettek be, viszont az árvaszék 4,291.973 pengőt fizetett ki a nagykoruságukat elért árváknak, illetőleg a gondnokság alól felszabadultaknak. A gyámoltak és gondnokoltak követelései az árvaszékkel szemben 12,356.443 pengőre rugnak. Az árvaszék által *ingatlanokra kihelyezett* törlesztő-kölcsönökben 4,728.011 pengő van befektetve. *Aggodalmat keltő jelenség*, hogy a kamathátralék a törlesztőkölcsönök után 122.969 pengő.

A zárszámadás részletesen beszámol arról is, hogy az árvák és gondnokoltak pénze *mely intézeteknél van elhelyezve.* A Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztárnál levő folyószámlán az elmult esztendő utolsó napján 130.612 pengő volt. Betétkönyvben a *Magyar Általános Hitelbanknál* 40.000, az *Angol-Magyar Banknál* 20.000, a *Leszámitolóbanknál* 20.000, a *Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál* 50.000, a *Moktárnál* 30.000 pengő, a *Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnél* 30.000 pengő van elhelyezve. Feltünő, hogy a *Magyar-Olasz Banknál az árvaszéknek 160.000 pengője* van elhelyezve, majdnem annyi, mint a *Pénzintézeti Központ I. kuriájába tartozó nagy pénzintézeteknél együttvéve. A Budapest Lipótvárosi Takarékpénztár Rt.-nál* még mindig 30.000 pengővel van az árvaszék érdekelve, a zárszámadás arra vonatkozóan nem ad felvilágositást, hogy a felszámolást végző Pénzintézeti Központ *mennyit fizetett már a fővárosnak vissza.* A folyószámlán, illetőleg betétkönyvben elhelyezett pénzek után az árvaszék az elmult esztendőben *36.473 pengő kamatot kapott.*

Ékszerekben az árváknak és gondnokoltaknak 145.618 pengője fekszik a főváros letéti pénztárában. A gyámok és gondnokok felhatalmazása alapján az árvaszék az elmult esztendőben *nem vásárolt részvényeket,* bizonyságául annak, hogy ugy a gyámok és gondnokok, mint maga az árvaszék *helyesebbnek tartotta az árvapénzek takarékbetét formájában való elhelyezését.* Az árvaszék letétében levő *köz- és magánértékpapirok értéke* a mult esztendő első napján 7,334.422 pengő volt, amiből az árvák és gondnokoltak részére az elmult esztendőben *1,820.003 pengő került ténylegesen kiadásra.*

GAZDASÁGI ÉLET

A magyar termelés a Nemzetközi Vásáron

Nagyszabásu előkészületek biztositják a vásár impozáns sikerét

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A nemzetközi vásáron, amelyet május 6-án nyitnak meg a hagyományos ünnepi keretek között, ez évben is felvonul a magyar gyáripar, a kis- és kézmüipar, az idegenforgalmi iparágak és a mezőgazdaság exportáruival. Az *ipari csoportok* közül a leghatalmasabban a *textil és ruházati iparok,* valamint a *butoripar* kiállitása fejlődött. Igen nagy keretekben vesz részt az *élelmiszeripar, a vas-, gép- és apróvasipar, az épitőiparok,* valamint a *bőr- és cipőipar.* Jelentékeny fejlődést mutat a papir- és irodaszer, a kézimunka és ékszercsoport. A vásáron összesen közel *háromszáz szakma* vonul fel.

A magyar termelésnek ezt a gazdag felvonulóját az idén a vásár számos külön csoportja egésziti ki. A textilipar ruhabemutatót rendez magyar textilárukból készült több mint 200 kreáció bemutatására. A vegyészeti szakma külön *szépség és egészség* kiállitást rendez a magyar kozmetikai ipar fejlettségének demonstrálására. A magyar kézmüipar remekeit az aranykoszorus mesterek *kisipari galériája* mutatja be. A háziipari és népmüvészeti munkák népszerüsitéséről a *magyar udvar* gondoskodik. Külön pavillonokban foglalnak helyet a *hasznos közüzemek.* A belföldi idegenforgalom fejlesztése érdekében több mint 10 vidéki magyar város is résztvesz a vásáron. A vásár balneológiai csoportja a közérdekü *Nyaraljunk Magyarországon* akció otthona. Meglepően nagy a vásár autó- és motorkerékpárkiállitása. A játszótér majdnem egész területét az *Aero Szövetség* által rendezett külön repülőgépkiállitás foglalja el. Körülötte csoportosul a vásár sportcsoportja. Több mint *600 tenyészállatot mutat be a vásár baromfi- és apróállatkiállitása* és az export szempontjából is nagy jelentősége van a hatalmas kiterjedésü borkiállitásnak, amellyel kapcsolatban ezuttal külön bornapot és borkóstolóversenyeket is rendez a vásár.

Igen nagy jelentősége van a vásár *magyar jövő* cimü csoportjának. Itt mutatják be először a kormány telepitési akciójával kapcsolatban tervezett és e célra kiirt pályázaton dijnyertes mintatanyákat, amelyek eredeti nagyságban épülnek fel a vásár területén. A *magyar jövő* csoportban helyetfoglalnak ezenkivül azok a tervek és modellek, amelyek az ország gazdasági talpraállitásával kapcsolatban megoldásra várnak. Ilyenek a Duna—Tisza csatornának tervei, *az Alföld öntözésének és fásitásának tervezetei,* a szikes talajok elleni küzdelem akciója, a városszéli telepitéssel kapcsolatban aktuális családi házak modelljei, a családi ház udvarának és belsejének okszerü kiképzésére és hasznositására vonatkozó tervek stb. A vásár érdekességei közé tartozik a *bélyegkiállitás,* amellyel kapcsolatban nemzetközi bélyegtőzsdét is tartanak a vásár területén. Érdekes végül a *Külkereskedelmi Hivatal mintacsomag-akciója,* melynek során az exportcégek egészen csekély áru mintacsomagokat adnak el a legnépszerübb magyar exportárukból avégből, hogy a vásár látogatóközönsége ilyen mintacsomagokkal lepje meg külföldi rokonait és ismerőseit, akiknek figyelme ilyenformán a különböző magyar exportárukra terelődik.

Törökországból fedezi a gázgyár gázszén-szükségletét

Vessei Ede dr. a gázmüvek vezérigazgatója nyilatkozik törökországi utjáról

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Mint már jelentettük, a fővárosi Gázmüvek gázszénellátásának biztositása végett a főváros négy tagból álló bizottságot küldött le Törökországba, hogy a helyszinen tanulmányozza az ottani szénbányák termelési viszonyait és szállitóképességét. A bizottság a napokban tért vissza utjáról, amelynek eredményéről

Vessei Ede dr.

a Gázmüvek vezérigazgatója a következőképpen nyilatkozott:

— A polgármester ur megbizásából *Miklós* Ferenc dr. bizottsági taggal, a Gázmüvek igazgatósági alelnökével, *Esztó* Péter bányamérnökkel, a soproni bányászati akadémia tanárával és *Gloetzer* József müszaki főtanácsossal, az óbudai gázgyár vezetőjével április 3-án keltünk utra annak megállapitása végett, vajjon az anatóliai szénbányák berendezése és szállitóképessége alkalmas-e a székesfővárosi Gázmüvek gázszén-szükségletének biztositására.

— Megtekintettük a zonguldaki, kozlui és kandili-i szénbányákat és megállapitottuk, hogy ezek a bányák és berendezésük alkalmasak arra, hogy gázszén-szükségletünket részben vagy egészben erről a bányavidékről fedezni tudjuk.

— A szállitás *Brailáig vagy Galatzig tengeri hajón és onnan átrakás után dunai uszályon történik.* Ezekkel a szenekkel már ősszel kisérleteket folytattunk, amelyek eredménye minden tekintetben kielégitő volt, mert ezeket a szeneket az eddig használt cseh gázszenekkel egyenértékünek találtuk. Egyelőre 25.000 tonna török gázszenet kötöttünk le, amit a bánya május—október hónapokban fog leszállitani. A szén ellenértékét hazai mezőgazdasági és ipari termékek exportjával fogjuk kiegyenliteni.

— *A török bányákkal történt megállapodást* igen nagy jelentőségünek kell tekinteni, egyrészt azért, mert sikerült gázszén-szükségletünk beszerzése tekintetében más bányavidékkel is kedvező összeköttetést létesiteni, ami gázszénellátásunk biztonsága szempontjából fontos, másrészt, mert a Törökországgal eddig is fennállott, de még eléggé ki nem használt gazdasági kapcsolatokat is kimélyitjük, aminek a magyar export szempontjából nagy jelentősége van.

A Pajor Vizgyógyintézet és Szanatórium Rt. április 23-án tartotta XXVI. évi rendes közgyülését. Az igazgatóság évi jelentését és a zárszámadást az elnöklő Pajor Sándor dr. egészségügyi főtanácsos, szanatóriumi igazgató terjesztette elő. A közgyülés ugy az igazgatóság jelentését, mint a zárszámadást egyhanguan elfogadta. Az igazgatóságba uj tagul Rissányi Antal ny. m. kir. postafőigazgatót választotta meg.

Az Első Magyar Általános Biztositó Társaság április 22-én tartotta 1932. üzletévi rendes közgyülését, amely az 1932. üzleti év nyereségét 209.575.25 pengőben, az osztalékot pedig 8.— pengőben állapitotta meg.

Alapitva 1892 — Alapitva 1892
ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR
Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.
Mindenfajta
doboztömeggyártás
Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!
Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92-3-35.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 48-1-32

Zománctáblák a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

CZEGLÉDY JÁNOS JENŐ
műkőáru készitő, tel- és padlóburkoló mester
Székesfővárosi és állami szállitó-kartellen kivül!
BUDAPEST, KISTEMPLOM-U. 8.
TELEFON: JÓZSEF 40—61.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK és MÁRVÁNYARU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 11/B. TEL. 126-61.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/B. Gyár: VI., Jász-utca 14. szám
TELEFON: AUTOMATA 918—12.

Bohacek és Társa
parketta és asztalosáru gyára
Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02
Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat Kartelen kivüli olcsó árak

Fabriola SZINHÁZ-VARIETÉ
(TISZA KÁLMÁN-TÉR)
A kéthetes premierek szinháza!
Minden hónap 1-én és 16-án uj müsor
Jegyek 60 fillértől 4 pengő.

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

Hátizsák, sátor és ponyva, pokróc, kötél és zsineget vehet olcsón
NEDELKÓ SÁNDOR
cégnél, Budapest, VII., Károly király-ut 15
Telefon: 41—5—07
94 éves cég

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a **X. ker. népligeti iskolai sporttelep föld- és betonmunkáira.**

A bánatpénz tekintetében a fennebb említett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiírás nyomtatványai ivenként 0.50 pengőért kaphatók 1933. évi április hó 21-től kezdve naponta d. e. 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály IV., Központi városháza, III. em. 342. sz. szobájában.

A rajzok, tervek és minták megtekinthetők és a szükséges felvilágositás megszerezhető az előadónál, a Központi városháza, III. em. 337. ajtó alatti hivatalos helyiségben.

Az ajánlatok **1933. évi május hó 15-én (hétfő) d. e. ½11 óráig** a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály III. em. 350. sz. szobájában adandók be. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanazon ügyosztály üléstermében III. em. 354. sz.) 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi április hó 12-én.

A polgármester rendeletéből:

Szinte s. k. tanácsnok.

IV., Kossuth Lajos-u. 6.

Egyenruhák és polgári öltönyök

NAGY KÁLMÁN

Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszereltetnek

Nagy választék angolszövetekben.

Szemlédő, művirág és temetkezési cikkek

Gyári raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF

Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 8.

Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 537—12

HELVEY TIVADAR Dr

VEGYÉSZETI GYÁRA

BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21

TELEFON: 27-2-75

The Neuchatel Asphalte Company Limited

Budapesten

Iroda: VI., Vámos császár-út 31. em.

Telefon: Automata 212-46.

Gyár: VI., Váci-út 35. sz.

Telefon: Automata 914-88.

Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, felszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömöritett aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.

Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

KOHN GYULA

KEFE- és ECSETGYÁROS

Aranykoszorus mester

GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20

Telefon: József 302—45

LISKA JENŐ

okl. gépészmérnök

vállalkozó

BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Biehn János

IX., Ferenc-körut 46

Telefon 87-8-03

Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

VÁLLALKOZÁS

Dolgozik és alkot az ut- és csatornaépitési ügyosztály

Bemutatták az inségmunka-akció eddigi eredményeit

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az ut- és csatornaépitési szakbizottság tagjai és a sajtó képviselői megtekintették *Király* Kálmán tanácsnoknak az ut- és csatornaépitési ügyosztály kiváló vezetőjének egyidejü szakszerü ismertetése mellett a *szükségmunkák keretében* jelenleg folyamatban levő nagyobbszabásu ut- és csatornaépitéseket.

A *Budaörsi-uti* rossz agyagos talajon készülő *beton-ut* talajjavitó megalapozásának és a rendkivüli mérnöki precizitást igénylő különleges csatornaépitésnek megtekintése után az uj széles *Hidegkuti-ut* különböző szakaszait szemlélték meg a meghivottak. Majd a *Szentendrei-utra* szálltak ki, melynek egy szakaszán már készen áll az *első budapesti, tisztán magyar anyagból épitett betonut.*

A bizottság tagjai a hatalmas alkotások megtekintése alkalmából *tetszésüknek és megelégedésüknek adtak kifejezést.*

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály fáradhatatlan tevékenységével *a munkások ezreinek ad* — szigoruan ellenőrzött *bérminimum* mellett — *kenyeret.* Csatorna- és utépitkezéseinek arányai és kivitelezésük tökéletessége, mind *egy-egy hatalmas lépés* Budapest világvárosi nivójának tökéletesitésében. *Király* Kálmán az utépitésnek általánosan elismert elméleti és gyakorlati tudósa, kiváló helyettesével *Viola* Rezső dr. müszaki tanácsossal és szorgalmas és tehetséges tisztviselőgárdájával karöltve a mai szomoru és improduktiv viszonyok között is — *dolgozik és alkot.*

—

A müszaki igazgatás problémái vállalkozói szemmel

Válasz Petrovácz Gyulának

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur! Nagy érdeklődéssel olvastam nagybecsü lapja husvéti számában Petrovácz Gyula országgyülési képviselőnek, a magyar mérnöktársadalom párttekintetektől függetlenül mindenki által elismert tekintélyének nagyérdekü cikkét a főváros müszaki igazgatásának problémájáról. A cikk a közélelmezési ügyosztály müszaki alosztályában előfordult sajnálatos esemény következtében iródott meg, azok az adottságok azonban, amelyeket a képviselő ur szóvátesz, függetlenek efémer esetektől, állandó és régi bajuk ezek Budapest müszaki adminisztrációjának.

A képviselő ur azon megállapitása, hogy a harmadik alpolgármester problémájában az illetékes körök hangulata egyre kedvezőbb lesz a müszaki képesités szempontjából, teljes mértékben helytálló, nézetem szerint azonban az uj minősitési törvény tető alá hozataláig nem lehet megoldani a harmadik alpolgármester minősitésének problémáját, ez a törvény pedig még hosszu idő kérdése. Nem is ezzel az üggyel akarok azonban az Uj Budapest nagy nyilvánossága előtt foglalkozni, hanem elsősorban Petrovácz képviselő urnak egy olyan fontos körülményt akarok nagybecsü figyelmébe ajánlani, amelyről ő, aki csupán a középitési szakbizottság elnökeként és törvényhatósági tanácstagként fungál a városházán, nem bir tudomással, ellenben mi, vállalkozómérnökök, ennek a fonákságnak sulyos következményeit érezzük.

A különféle müszaki abteilungok, amelyek a városházán közmunkák vállalatba adásával foglalkoznak, egymástól teljesen függetlenül intézik dolgaikat. Igy pl. utépitési munkálatokkal foglalkozik az ut- és csatornaépitési ügyosztály, azonban sem a magasépitési ügyosztály, sem a közélelmezési ügyosztály müszaki alosztálya, ha egyébként teljesen szabályszerüen müködési körében utépités fordul elő, ezen munkálat kiirása és elvégzése tekintetében nem fordul a II. ügyosztályhoz, hanem azt saját hatáskörében intézi el. Kisebb munkákról van szó, amelyeknél a törvény nem ir elő nyilvános versenytárgyalást. Mi történik tehát? Szemfüles és különlegesen jó összeköttetésekkel rendelkező vállalkozók, akik alaposan el vannak látva munkával az ut- és csatornaépitési ügyosztálynál, — állandóan felszólitást kapnak más ügyosztályok szükebbkörü versenytárgyalásaira is, és azokat olcsó áraiknál és jó összeköttetéseiknél fogva el is nyerik.

Amig egyes vonatkozásban a szó szoros értelmében éheznek az utépitő-mérnökök, vannak vállalkozók, akiknek más ügyosztályoknál több a munkájuk, mint amennyit a legjobb esetben tud kapni két-három vállalkozó egy egész éven át Király tanácsnoktól. Az én kérésem tehát az lenne az Uj Budapest-hez és Petrovácz képviselő urhoz: méltóztassék intézkedni, hogy a müszaki jellegü kiirásokat illetően ügyosztályközi közös kartotékrendszer épüljön ki, hogy ne lehessen jó összeköttetésekkel rendelkező és szemfüles vállalkozóknak a mai izoláltság és a müszaki ügyosztályok egymás dolgaival való nem törődése miatt vállalkozó-társaik rovására jóval több munkát kapniok. Ez a jog, az igazságosság és a méltányosság kérdése. Ha majd meglesz a mérnöktársadalom által annyira óhajtott müszaki alpolgármester, sok nagy probléma is megoldható, addig is azonban az általam kivánt, a vállalkozókat illetően nagyjelentőségü kérdés egyetlen polgármesteri tollvonással költségmentesen elintézhető. Soraim közléséért Szerkesztő urnak köszönetemet nyilvánitva, vagyok készséges hive: (*Aláirás.*)

Uj kiirások:

Föld- kőmüves- és elhelyező munkákra a IX., Gyáli-uti Szent István-közkórházban. Határidő: 1933 május hó 1 (hétfő) d. e. ½11 ó.

Sodronyfonó és lakatosmunkákra a X., Külső Jászberényi-uti városszéli telepépitkezés keritéséhez. Határidő: 1933 május 1 (hétfő) d. e. ½11 ó.

Edény- és konyhafelszerelési tárgyak szállitására a székesfővárosi inségenyhitő tevékenység részére. Határidő: 1933 május hó 3 (szerda) d. e. 10 ó.

Föld- és betonmunkákra a X. ker. népligeti iskolai sporttelepen. Határidő: 1933 május hó 15 (hétfő) d. e. ½11 ó.

Dávid és Kertész

Kazán- és Gépgyár Rt.

Budapest, VI., Máglya-u. 75-77

Telefon: 91-4-46

König, Román és Stein

mérnökök, épitési vállalkozók

BUDAPEST,

VIII., Népszinház-u. 13

Telefon: 43-1-44

Ifj. HALASZ HUBERT

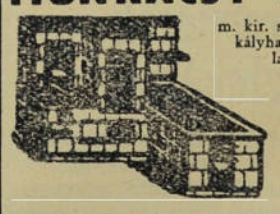
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ

VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ

BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 70

TELEFON: 39-0-50

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár

Budapest, VII., Rózsa-utca 39.

Mintaraktár VII., Izabella-tér 3

Telefon: 31—2—80. 35—9—16.

SCHUBAUER JÓZSEF

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ

BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8—10.

TELEFON: 80—5—03.

Több fényt — jobb világitást!

E cél olyan izzólámpával érhető el, amely kis áramköltséggel egyenletes, nagy fényerőt és jobb fényelosztást ad.

A Tungsram-lámpa 50 év tapasztalatai alapján készül. Világszerte bevált, mert müszakilag tökéletes, megbizható és gazdaságos.

Vásárlásainál kérjen tehát kifejezetten

TUNGSRAM IZZÓLÁMPÁT

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

DOBY ANDOR dr.

Szerkesztő:

RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 18. szám

Budapest, 1933 május 6

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revizky-u. 1.

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Még egy államtitkár?

A vidáman pezsdülő utolsó áprilisi vasárnapon tizezer idegen fordult meg Budapesten: különvonatok és különhajók, autóbuszok és magánkocsik ontották a szórakozni vágyó külföldieket a magyar főváros pályaudvaraira. Zsufolt kávéházak, éttermek és szórakozóhelyek barátságos vendégszeretettel fogadták a könnyűpénzü külföldieket, akik a személyes impresszió szubjektiv erejével győződtek meg arról, hogy Budapest valóban a Duna királyi városa. Jövő vasárnapra a Nemzetközi Vásár megnyitása alkalmából Berlintől Milanóig ujból egész sereg nagyváros jelentette be különvonatok inditását, azután következik a nemzetközi ujságiró-kongresszus, a világ-jamborée, majd a Szent István-ünnepség: megannyi nagyszerü lehetőség arra, hogy elismerést és barátokat szerezzünk Budapest szépségei számára.

Ne vizsgáljuk ez alkalommal, kiknek az érdeme az idegenforgalom hallatlan fellendülése, miféle propaganda és mely világgazdasági okok, transzfer-rendeletek és idegenforgalmi célokra felszabaditott pénzek hozzák ide tizezrével az idegeneket. A külföldi rendszámu autók és a zsufolt különvonatok árnyékában szerényen huzódik meg az idegeneket nem tulságosan, de a fővárost annál közelebbről érintő az a terv, hogy a kormány a kereskedelmi minisztérium, vagy a létesitendő gazdasági főminisztérium keretében külön államtitkár vezetésével centralizálná az idegenforgalmi ügyeket, kötelezvén egyben a fővárost arra, hogy az eddig idegenforgalmi célokra forditott összegeket a fővárosi idegenforgalmi hivatal egyidejü beolvasztásával a kormányzat rendelkezésére bocsássa a törvényhatóság.

Akkor is tiltakozni kellene a kormányzat ezen elgondolása ellen, ha a székesfőváros idegenforgalmi propagandája nem lenne sokkal fürgébb, agilisabb és nagyobb eredményeket elérő, mint a kereskedelemügyi minisztérium és az Államvasutak akciói. Legkevésbé sem engedhetjük meg azonban, hogy amikor Budapest külföldi propagandájának sikerei vitán felül állók, akkor az összekuszált rendszerü állami szervek zavaros elgondolásaira, diszhivatalaira és Budapest szempontjaitól sok esetben eltérő intencióju propagandára költsék a főváros pénzét. Noha kifelé Magyarország idegenforgalmi propagandája egységes, itt magunk között meg kell állapitanunk azt is, hogy a budapesti polgárság adófillérein csak Budapestet lehet külföldön propagálni, nem a Balatont, nem Mezőkövesdet és általában nem a magyar vidéket!

Az állam idegenforgalmi propagandájának jelzőoszlopai a külföldi borházak kudarca és Lillafüred. Szemben állanak a fővárosi propaganda nagy értékei: a bécsi iroda közismert agilitása, nemkülönben az istvánnapi ünnep immár Európaszerte hirneves szinpompája. Nem külön idegenforgalmi államtitkárra van szükség, hanem józan, sallangtól, bürokratizmustól és Ibusz-tól mentes propagandára, amelyet sokkal okosabban tudnak irányitani a polgármesteri városgazdasági ügyosztályban, mint a minisztériumban. Ne a főváros idegenforgalmi budgetjét kérje a kormány az idegenforgalmi államtitkár számára, hanem egész Magyarország idegenforgalmi propagandájával bizza meg a főváros adminisztrációját!

A főváros két többségi pártjának ki kell küszöbölnie a kivülről jövő zavaró momentumokat

Őszinte beszélgetés Petrovácz Gyulával a várospolitika fordulatáról és várható eseményeiről

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A várospolitikai élet az utóbbi időben *nagyon megélénkült*, amit nemcsak azoknak a problémáknak nagy száma igazol, amelyeknek a megoldását éppen most készíti elő a városházi adminisztráció, hanem *bizonyos politikai természetü eseményeknek az összetorlódása is.* Ezek között az események között szerepel *a vállalatok ellenőrzéséről szóló kormányrendelet*, amely közelről érinti a fővárosi üzemek gazdálkodását, de ezek közé az események közé kell soroznunk azt *a szervezkedési mozgalmat is*, amelyet a Nemzeti Egység Pártja inditott a főváros területén. Ezzel a szervezkedési mozgalommal kapcsolatosan *különböző hirek terjedtek el* — főként ellenzéki oldalon, ahol ennek a mozgalomnak a megindítását arra igyekeznek felhasználni, hogy *a fővárosi többségi pártok közé éket verjenek és a székesfővárosi törvényhatósági munka nyugodt menetét megzavarják.*

Annyi bizonyos, hogy a Nemzeti Egység Pártjának vezetősége részéről megindított fővárosi szervezkedési mozgalomnak *van valamelyes olyan látszata*, mintha az a Keresztény Községi Párt, illetve a kormány eddigi városházi pártja, az Egységes Községi Polgári Párt vezetősége ellen irányulna. Erre lehet következtetni abból a támadásból, amelyet *Sztranyavszky* Sándor, a Nemzeti Egység Pártjának ügyvezető elnöke inditott általánosságban a főváros mai vezetősége ellen az üzemek müködésével kapcsolatosan. Ez a támadás érinti a Keresztény Községi Pártot és annak vezérét, *Wolff* Károlyt is, tekintve, hogy az üzemek üzletvitelének az irányitásában a Keresztény Községi Pártnak *kétségkivül jelentős szerepe van.*

Ugyanilyen következtetéseket lehet levonni a *Belvárosi Polgári Körben* legutóbb *lezajlott* vacsorának a lefolyásáról és az ott elhangzott beszédekből is. Ezen a vacsorán *két kormánypártnak az emberei* néztek egymással farkasszemet. Ennek a két szembenálló tábornak a küzdelme *nem érdekli a Keresztény Községi Pártot és annak vezetőségét*, sajnálattal kell azonban megállapitani, hogy ugyanebből az alkalomból a kormány városházi pártjának egyik vezető tagja: *Payr* Hugó tanácstag éles és teljességgel indokolatlan támadást intézett a Keresztény Községi Párt ellen. *Payr* Hugó azt mondotta, hogy 1925 előtt, amikor is ők a városházára bevonultak, *csak a gyülölködés* uralkodott a városházán, amelynek *atmoszféráját a Keresztény Községi Párt teremtette meg.* Sőt *Payr* Hugó azt a kijelentést is megkockáztatta, hogy *addig, amig a Keresztény Párt diktált a városházán, nem indult meg semmiféle alkotó tevékenység.* Azt a vádat is hangoztatta *Payr*, hogy *a Keresztény Községi Párt fel akarta emelni a közszolgáltatások: a gáz, a viz és a villany árát.*

Az *Uj Budapest* munkatársa ebben *a változott várospolitikai szituációban* szükségesnek tartotta érdeklődni a Keresztény Községi Párt vezetőségének felfogása iránt. Felvetettük mindenekelőtt azt a kérdést, hogy a Keresztény Községi Párt *milyen magatartást óhajt tanusitani a most megindult uj kormánypárti szervezkedési mozgalommal szemben*, egyben választ kértünk *azokra a támadásokra is*, amelyeket *Payr* Hugó intézett a Keresztény Községi Párt vezetői ellen a Belvárosi Polgári Körben tartott vacsorán.

Petrovácz Gyula

a Keresztény Községi Párt vezetőségének álláspontját a következőkben fejtette ki az *Uj Budapest* munkatársa előtt:

— Ha a Nemzeti Egység Pártja a fővárosban uj szervezkedési mozgalmat indit és zászlóbontó vacsoragyüléseket tart, ez bennünket, Keresztény Községi Pártot *egyáltalán nem érdekel semmiféle formában.* Ez a szervezkedési mozgalom nekünk közömbös. Felmerül a kérdés, hogy ez a szervezkedés *az országos politikára, vagy a fővárosi politikára* is vonatkozik-e. Bevallom, *ez tisztán még nem látható.* Mi ugy tudjuk, hogy

eddig az Egységes Községi Polgári Párt nemcsak községpolitikai szervezet volt, hanem a régi egységespártnak is elismert, legitim országos politikai szerve a főváros területén.

Ha tehát most *egy uj politikai szervezet* létesitése vált szükségessé, ez *mint kritika jelentkezik előttünk* csupán, ami alatt azt értem, hogy — ugy látszik —

a kormánypárt központi vezetősége nincsen megelégedve az eddigi szervezettel.

A mi hadvonalainkat azonban és a mi politikai magatartásunkat ez a szervezkedés egyáltalán nem érinti.

— E mozgalommal kapcsolatosan történt olyan kijelentés is, hogy *nem lehet a fővárost az ország testétől különválasztani és különállóan kezelni.*

Ez a mi szótárunkban csak annyit jelenthet, hogy a fővárosnak ugyanugy be kell hódolnia az egységespárti mentalitásnak, mint a vidéki városok tették.

Ezt a problémát *nagyon nehéz lesz megoldani, mert 20—25 százalékos szavazateredménynél többet még egyetlen választáson sem tudott az egységespárt a fővárosban produkálni.*

— A mai gazdasági helyzetben, a mai általános elégedetlenség mellett *még olyan zseniális szervezkedéssel* sem lehet a szavazatok számának szaporodására következtetniök. Jól tudjuk, hogy a fővárosnak is állania kell a kritikát. Mi tizennégy éven át *emelt fővel fogadtunk minden kritikai megnyilatkozást*, csak azt kivánjuk, hogy ez a kritika, ha felelős tényezőtől származik, objektiv és jóhiszemü legyen.

Az egységespárt elnöke, amikor a fővárossal szemben kritikát gyakorol, megfeledkezik arról, hogy belügyi államtitkár volt hosszu éveken keresztül és ebben a minőségében ezt a kritikát cselekvő formában érvényesithette volna, mint a felügyeleti hatóság egyik tényezője.

Ha tehát *akkor egyetértett* a főváros vonalvezetésével, sőt irányelveivel, akkor *ma a hatalmon kivül állva* önmaga felett is kritikát mond, amikor ugyanezt a városvezetést helyteleniti.

— Attól tartok, hogy az ő bekapcsolódása a várospolitikai élet irányitásába — ha nem marad meg szigoruan az országos politikai mezőkön —

a főváros vezetésében olyan diszharmóniát okozhat a ma barátságosan és megértően együttmüködő jobboldali pártok között, amely éppen a kormány szempontjából egyáltalán nem kivánatos.

Mi *ismerjük a kormányelnök felfogását* és azt a felfogást is, amelyet *az ő legitim képviselője: a főpolgármester ur* vall a magáénak. Ez a felfogás a *két párt harmóniáját szolgálja*, amiből az következik, hogy

a kormányelnök politikájával nem egyezhet olyan politikai akció, amely ennek a harmóniának a megbontására irányul, — olyanfajta megnyilatkozásokkal és kijelentésekkel, amelyeket éppen az egységespártnak egyik fővárosi tanácstagja tett a Belvárosi Polgári Kör lakomáján.

Azt mondotta ugyanis, hogy 1925 előtt csak gyülölködés volt a városházán, de alkotás nem. Aki ezt állitja, nemcsak a Keresztény Párttal szemben gyakorol igaztalan kritikát, hanem *megfeledkezik* arról is, hogy

ebben a korszakban ugyanennek a pártnak aktiv tagja volt az Egységes Községi Polgári Párt vezére is.

Sőt *a kritizáló tanácstag kerületi listavezetője is* és a kormány városházi pártjának igen sok tekintélyes és tiszteletreméltó tagja.

— Egyenesen *nem hiszem el*, hogy ilyen kijelentéseket tett volna az emlitett tanácstag. Hihetetlen például, hogy az ő szájából hangozhatott volna el egy olyan kijelentés is, amely szerint Wolffék fel akarták emelni a közszolgáltatások árát.

Éppen neki kell legjobban tudnia, hogy *mi velük együtt több izben akadályoztuk meg a közszolgáltatások árának a felemelését*, szemben az adminisztrációval, a mi inditványunkra kiküldött takarékossági bizottságok eredményes müködése révén.

— Azért sem hiszem, hogy ilyen kijelentés elhangozhatott volna, mert hiszen ott volt *egy másik tanácstag is*, aki ezt a tisztségét a Keresztény Községi Párt részéről szerezte és aki ezidőszerint az országos politikában egységespárti képviselő. *Semmiesetre sem hagyhatta volna megjegyzés nélkül a saját pártjában elhangzott ezt a valótlan állitást.* Az ilyen megjegyzések — ha valóban elhangzottak —

semmiesetre sem alkalmasak arra, hogy megtévesszék a választóközönséget, amely müködésünket ismeri, de nem alkalmasak ezek a kijelentések arra sem, hogy megjavitsák a közöttünk szükséges és minden erővel ápolandó harmóniát.

A Keresztény Községi Párt vezetőit *nyugalommal és hittel tölti el az a tudat*, hogy a választóközönség előtt nyitott könyv a párt tizennégyesztendős müködése. Ilyen akciók egyáltalán nem zavarhatják meg a választóközönség belátását.

— Mindezek alapján csak arra a konkluzióra juthatok, hogy *nekünk nincsen okunk résztvenni a nemzeti egység jelszava alatt megindult polemizálási versenyben.*

A két párt a várospolitika szempontjából egymásra van utalva. A kivülről jövő zavaró momentumokat ki kell küszöbölnünk és arra kell törekednünk, hogy a keresztény és nemzeti ideált együttes erővel szolgáljuk.

Mi szeretnők legjobban, hogy *ha ezen az uton, amelyen fővárosi vonatkozásban járunk, párhuzamosan haladhatnánk az országos politika irányitó tényezőivel.* Mi meg vagyunk győződve arról, hogy *mi szolgáljuk jobban a nemzet többségének érdekeit és meg vagyunk győződve arról is, hogy a legközelebbi választások, valamint a legközelebbi parlamenti események bennünket igazolni fognak.*

A centrálé átvételének legujabb formája: örökbérlet

A bérlet ára: az annuitások átvállalása

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros és a centrálé viszonyának végleges rendezését célzó tárgyalások előrehaladott stádiumban vannak. A probléma megoldását tulajdonképpen *az az értekezlet* érlelte meg, amelyet közvetlenül a husvéti ünnepek előtt tartottak *Fabinyi* kereskedelmi miniszternél. Ezen az értekezleten a főváros vezetőségét *Borvendég* alpolgármester, továbbá *Wolff* Károly, a Keresztény Községi Párt vezére és *Kozma* Jenő, a városházi kormánypárt elnöke képviselték. Ugy a hivatalos városháza, mint a közgyülési többségi pártok vezetői is egyértelmüen arra az álláspontra helyezkedtek, hogy *a főváros nem hajlandó évenként ujra és ujra áramvásárlási szerződést kötni* már csak azért sem, mert a főváros tulajdonképpen *egyetlen komoly vásárlója* a centrálé termelésének, már pedig ebben az esetben *célszerübb a centrálé üzemének átvétele.* A főváros vezetőit kizárólag egyetlen szempont vezette e tárgyalások során és pedig a főváros adófizető polgárságának az érdeke. A speciális fővárosi közérdek amellett szól, hogy a főváros saját kezelésébe vegye át a centrálét és igyekezzék az üzemet rentabilissá tenni.

A kereskedelmi minisztérium és a főváros vezetői között folyó tárgyalásokon időközben *minden részletkérdést megvitattak.* Nem egyszer éles összetüzésekre is sor került, különösen annak a kérdésnek a tárgyalásánál, hogy *miként viszonylik egymáshoz a kelenföldi telep és a bánhidai centrálé termelésének az önköltsége.* Külön vita tárgya volt *a centrálé rentabilitása.* A főváros vezetői megdönthetetlen érvekkel bizonyitották, hogy a kelenföldi telep áramának önköltségi ára alacsonyabb, mint a bánhidai centrálé és ettől függetlenül is a fővárosnak tulajdonképpen *nincs is komoly szüksége a dunáluli erőmütelepre.* A kereskedelmi minisztérium azzal érvelt, hogy a bánhidai centrálé önköltségi ára kizárólag azért magasabb, mert *beszámitják az amortizációs költségeket*, amelyeket viszont a kelenföldi telep önköltségi árának a megállapitásánál nem vettek számitásba, tekintve, hogy a kelenföldi telep az uj beruházási költségektől eltekintve — *a főváros százszázalékos tulajdona* és azt semmiféle kölcsön nem terheli.

Felmerül ezek után a kérdés: *milyen eredményre vezettek a főváros és a kereskedelmi minisztérium között folyó tárgyalások?* E tárgyalások eredményéről a legkülönbözőbb hirek jelentek meg, anélkül, hogy illetékes városházi körökben a nyilvánosság számára nyilatkozatot tettek volna. Hire jár, hogy a főváros és a kereskedelmi minisztérium között *már létrejött a végleges megállapodás* és pedig olyan értelemben, hogy *a főváros megvásárolja örökáron* a centrálét, de felmerült az a hir is, hogy a főváros *előbb bérbeveszi a centrálét és csak néhány évi bérbevétel után lehet szó teljes birtokbavételről.*

Borvendég Ferenc
alpolgármester,

akivel erről a kérdésről alkalmunk volt beszélgetést folytatni, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A főváros és a centrálé viszonyának végleges rendezése tekintetében *korai volna még befejezett tényről beszélni.* Egyelőre csak annyit mondhatok, hogy a tárgyalások, amelyek e viszony végleges rendezését tüzték ki célul, *befejezésükhöz közelednek.* E tárgyalások során sikerült a szembenálló felfogásokat összeegyeztetni és én remélem, hogy most már a legrövidebb időn belül végleges esedményről számolhatok be.

Arra a kérdésre, hogy mennyiben felelnek meg az *átvételről vagy bérbevételről* szóló hirek, Borvendég alpolgármester igy felelt:

— Annyit elárulhatok még, hogy *bérbevételről van szó pedig — előreláthatóan — örökbérletről.* A bérlet ára: *a centrálét terhelő kölcsönök esedékes annuitásának az átvállalása.*

És mi történik akkor, ha a főváros évek multán teljesen kifizeti a centrálét terhelő kölcsönöket? — kérdeztük. *Borvendég* alpolgármester igy felelt:

— Ebben az esetben a centrálé *automatikusan a főváros tulajdonába megy át.*

Borvendég alpolgármester közölte még az *Uj Budapest* munkatársával, hogy *a legközelebbi napokban ujból leülnek a tárgyaló asztalhoz a főváros és a kereskedelmi minisztérium képviselői.* Legfeljebb egyket megbeszélésről lehetne szó, azután megkezdik a konkrét előterjesztésnek a megszövegezését. *Egy hónapon belül a törvényhatósági tanács, majd a közgyülés elé kerül a centrálé örökbérletéről szóló polgármesteri előterjesztés.*

HELVEY TIVADAR Dr
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

Városházi notesz

A NAGY FŐÜGYÉSZNEK, SZABÓ IMRÉNEK emlékezetét esztendőről-esztendőre kegyeletes vacsorával ünnepli a főváros tiszti ügyészsége. Ezeken az emlékvacsorákon csak a tiszti ügyészség tagjai vesznek részt, továbbá azok, akik a visszatérő évfordulókon kezükben a Szabó Imre-serleggel, beszédet mondanak róla. Ebben az esztendőben április 29-én, szombaton este tartották a vacsorát és azon részvettek az ügyészeken kivül az eddigi szónokok: Kozma Jenő és Ripka Ferenc. A tavalyelőtti szónok: Sipőcz polgármester gyengélkedésére való tekintettel kimentette magát. Az ünnepi beszédet Bárczy István nyug. főpolgármester mondotta, megkapó szavakkal, lebilincselő módon adva elő Szabó Imre főügyésszé választását.

— Azok a nagy megváltási kérdések, amelyeket én toltam annak idején előtérbe — mondotta általános figyelem közepette Bárczy — azt mutatták, hogy egy nagyszabásu főügyészre van szükség mert hiszen ezeknél a problémáknál évtizedekre kellett előrelátni, de a megváltásra kerülő magánvállalatok is igyekeztek a maguk részéről a legalaposabb jogi felkészültséggel biztositani saját érdekeiket. Ezen idő alatt jól megismertem Szabó Imrét és ezek az idők felejthetetlen emléket hagytak a lelkemben. Ha voltak sikereim abban az időben, az én polgármesteri funkcióm idején, ugy ezeknek jelentékeny része annak a hüséges és okos támogatásnak köszönhető, amiben engem Szabó Imre részesitett. Mindenkor megvolt a biztonságom, az a biztonságom, ami nagyfontosságu tárgyalásoknál elengedhetetlen egy vezető tisztviselőnél: a jogi rész rendben van, mert azt Szabó Imre megcsinálta olyan jól, amint azt meglehet csinálni.

Ezután a főügyészek sorozatára mutatott rá Bárczy István, megállapitván, hogy a hatvanesztendős Budapestnek szerencséje volt: mindenkor voltak olyan jogászai, akikre szüksége volt a városnak és ezeknek a jogászoknak a szerepe kezdettől fogva mindig prominens volt. Majd igy folytatta:

— Amikor a főváros régi jogászairól beszélek, meg kell emlékeznem Sipőcz Lászlóról is, aki nem főügyész, de árvaszéki elnök volt. Mint jogász az országnak is büszkesége, aki ugy szervezte meg a fővárosi árvaszéket és ugy vezette azt, hogy nekem az a meggyőződésem: olyan mintaszerü hivatala és közintézménye az országnak nem volt, mint Sipőcz László idejében a főváros árvaszéke.

— Életének delén és pályájának delelőjén tulhaladt férfiunak, mint nekem is — fejezte be általános tetszéssel fogadott beszédét Bárczy — jól esik látni azt, hogy azok, akik elköltöztek, ilyen becsben állanak az utódok szivéhez. Materlinck Kék madarában ir le egy történetet a szénégetőről és annak két gyermekéről, akiket karácsony estéjén a tündér elvisz az emlékezés országába és ott meglátják nagyapót és nagyanyót. Nagyon el vannak csodálkozva, hogy azok nem haltak meg és kérdik a tündért, hogyan lehetséges ez? Azt mondja nekik a tündér: alusznak! — Hiszen az ember elfárad az életben és meghal — mondják a gyerekek —, mire igy felel a tündér:

— Ha minket a földön az ottmaradt szeretteink emlegetnek vagy értünk imádkoznak, akkor — mindig felébredünk...

*

AZ ÁLTALÁNOS KÖLTÖZKÖDÉSI LÁZ teljes erővel fogta el május elsején Nagy Ferencet, a Keresztény Községi Párt háznagyát, akinek a foglalkozása szállitó. Fél Budapestet a mi kitünő Feri barátunk hurcolja egyik lakásból a másikba most május elsején és Nagy Ferencet a költözködési láz annyira hatalmába keritette, hogy most már a saját pártját is költöztetni szándékozik.

Közel tiz esztendeje vannak a párt helyiségei a Ferenciek bazárjában, ahol a ferences barátok jóvoltából a Saskörrel együtt lakik a pártközpont és egyben a Belvárosi Keresztény Községi Párt is. A párt a Ferenciek-terén birt helyiségeket november elsejére felmondotta, és már ki is vettek uj helyiségeket a Vámház-körut 4. számu ház első emeletén. A Keresztény Községi Párt központja továbbra is együttmarad természetszerüen a Belvárosi Keresztény Párttal és a Saskörrel.

A Kemény Legények társaságának hétfői vacsoráján Nagy Ferenc boldogan ujságolta, hogy az uj helyiségek átalakitási terve is teljesen elkészült. Az ülések és értekezletek számára a Vámház-körúti uccai fronton huszméteres gyönyörü terem fog rendelkezésre állni, de megfelelő nagyságu konyha is, amely lehetővé teszi, hogy a sasköri vacsorák a jövőben — jobb kiszolgálással legyenek rendezhetők, mint eddig. A tágas emeletrészen, aránylag igen olcsó bér mellett, nagy könyvtárhelyiség, elnöki és titkári szoba fognak még rendelkezésre állni.

Az átköltözés a Ferenciek-tere alól a Vámház-körutra csak november első napjaiban fog végbemenni. Az átépitési munkálatok azonban már a nyár folyamán megkezdődnek, hogy őszre az eddigi szük és ósdi helyiségek helyett uj és szép otthont nyerjenek a keresztény szervezetek.

*

MÉG EGY NOVEMBERI KÖLTÖZÉS: a belvárosi plébánia, amely a Váczi-utcában egy bérlakásban van elhelyezve, a Piarista-utca 4. számu házba költözik. A törvényhatósági tanács hétfői ülése egyhangulag járult hozzá a polgármester azon előterjesztéséhez, hogy a szóbanforgó házat plébánia és plébánosi lakás számára megvásárolja a főváros. Tizenegy esztendő alatt ugyanis teljesen amortizálódik az évenként teljesitett fizetések révén a ház vételára, olyképen, hogy alig egy évtized multán teljesen ingyen lép a ház birtokába a főváros.

Bednárz Róbert apát, a belvárosiak kitünő plébánosa, kerülete köréből tömegesen kapja az üdvözléseket és köszöneteket, hogy sikerült az egyházközség és a plébánia számára végre otthont teremtenie. Az egyházközség a fővárostól bérbeveszi a most megvásárolt ház földszintjét, itt végre méltó otthont talál az a lelki épitőmunka, amely eddig megfelelő helyiség hiányában tudott csak müködni a Belvárosban.

*

A VÁROSHÁZA BETEGEI az elmult héten: Lázár Ferenc törvényhatósági tanácstag néhány napig halmérgezésben betegen feküdt lakásán. — Szemethy Károly dr. tiszti főügyész erős meghülés következtében néhány napot ágyban volt kénytelen tölteni. — Hauser Ignác dr., a belső Erzsébetváros népszerü plébánosa sulyos gyomorvérzéssel fekszik betegen plébániáján.

*

AZ IDŐSEBB VÁROSHÁZI GENERÁCIÓ kedvenc kártyajátéka nem az alsós, még kevésbé a bridge vagy rummy és az ehhez hasonló modern játékok, hanem a régi jó öreg tarokk. A klubok közül már csak a Nemzeti és az Országos Kaszinóban üzik ezt a nemes játékot, na meg a fővárosi urak között, akiket szinte hagyomány köt a pagáthoz és a tarokk-játék többi ósdi figurájához.

Sipőcz polgármester a sakkon kivül, melynek valóságos tudósa, a tarokkot játsza, természetesen nagyon ritkán, mert nincs rá ideje. Ily körülmények között semmi csu-

A tisztviselők gyülekezetében ma nem lehet más téma, mint a meghozott áldozat

Liber Endre hatalmas beszéde a fővárosi tisztviselők parlamentjében

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros tisztviselő-társadalmának életében esztendőről esztendőre a legjelentősebb esemény a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége tisztviselő szakosztályának közgyülése: *a tisztviselők parlamentje.* Alkalom arra, minden esztendőben ez a közgyülés, hogy a *legkisebb tisztviselő is elsirja a maga baját és bánatát,* de alkalom arra is, hogy az egyén *erőt és öntudatot* meritsen a nagy közösség magatartásából: érezze azt, hogy *tagja annak a fővárosi köztisztviselő osztálynak,* amelyről az ezévi közgyülést követő ünnepi vacsorán *Huszár* Aladár főpolgármester állapitotta meg, hogy *a nemzet gerince.* Ebben az évben *még a szokottnál is ünnepélyesebb hangulatu* volt a közgyülés, bizonyságául annak, hogy a nehéz sorscsapások alatt, a folytonos fizetésredukciók közepette, *változatlanul erős és eleven a köztisztviselői öntudat.*

Kedden délután öt órakor tartotta rendes közgyülését a FANSz: az Ujvárosháza közgyülési termét zsufolásig megtöltötte a főváros tisztviselő-kara, megjelentek a tanácsnokok, az ügyosztályvezetők, rendkivül nagy számban jöttek el a közigazgatási alkalmazottak. A KANSz képviseletében *Javornitzky* Jenő vezértitkár jelent meg, a FANSz oktatóosztályát pedig *Erődi* Kálmán főigazgató képviselte. Az elnöki emelvényen *Liber* Endre elnök mellett *Spannberger* Alajos, *Szente* Miklós, *Honffy* Lajos foglaltak helyet. Az elnöki megnyitót *Liber* Endre mondotta.

Liber Endre beszéde

— Az egyesületek évi közgyüléseinek a *Janus-fej* lehetne a jelképe, — mondotta — mert egy-egy ilyen közgyülés összegyüjti a multból jövő és a jelenbe kiható sugarakat. Az egyik arc *vissza felé tekint,* a másik *előre néz* és próbálja az utak folytatását kitüzni. Az erő megméréseként jelentkezik *az évi beszámoló és a tervkészités,* ez az előre és hátra tekintés. A bizakodásokat és az eredményeket tudatossá a közgyülés teheti és ez az esemény a FANSz életében mindig *jelentős állomás,* több egyszerü ülésnél, mert jelképesen az egész tisztviselői karhoz szólok.

— *Érzem a pillanat sulyát,* amidőn a főváros összes tisztviselőihez kell szólanom, vajjon olyan multról számolhatunk-e be, amely megnyugtat és olyan jövőbe tekinthetünk-e, amely kielégit.

dálni való nincs azon, hogy az amerikai Kossuth-zarándoklat alkalmával, amikor is a hajón elég idő volt az ötvenkétlapos tarokk-csomag forgatására, Kozma Jenő, aki a legjobb játékosok közé tartozik, igen gyakran elfogta a polgármestert. (A kifejezés alatt nem egy gangster-izü merénylet, hanem a pagát-ultimónak elfogása értendő.) Kiváló tarokk-játékosok még a városházi vezetők között Liber és Borvendég alpolgármesterek, Szendy Károly, Salamon Géza és sokan mások.

A Mária-utcai kaszinóban akad nagyméha egy-egy tarokk-partie, az igazi küzdőtér Balatonkenese, ahol a nyugalmas esti órákban bőven van idő a filléres tarokkra. A kenesei küzdőterepet az Ungerek uralják: Béla, a Belváros érdemes előljárója és Ferenc, az ut- és csatornaépitési ügyosztály jogi alosztályának vezetője. A két Unger annyira félelmetes játékos, hogy akad Kenesén olyan este, amikor fejenként egy-egy egész pengő erejéig is megkoppasztják ellenfeleiket.

A legkitünőbb kenesei játékosok közé tartozik Végh János nyug. tiszti főorvos, Csupor József és Bárdi István nyug. tanácsnokok és Lukács Jenő, a budapesti polgári törvényszék elnöke. Bárdi Pista bácsi, aki az év tizenkét hónapjából legalább hat hónapot Kenesén tölt, annyira szeret tarokkozni, hogy jobb partie hiányában idős hölgyeket is megtanit tarokkozni, csakhogy meglegyen a mindennapi partija.

A legutolsó nagy mérkőzés husvét alkalmával folyt le Kenesén, amikor is az előljárói front, élén Unger Bélával és Bucsánszky Bertalannal, megsemmisitő fölénnyel verte összes ellenfeleit. A rossz nyelvek szerint csak azért, mert nem volt lent Muzsikó Pista, aki viszont ugy játszik előljárótársaival tarokkot, mint apa a fiaival szóval: neveli, kiméli és ami a fő, tanitja őket...

Elszánt és lemondó arc...

A mi Janusunknak arca egyformán komor, ugyanaz az elszánt és lemondó arc nézi a megfutott utat, mint amelyik a változhatatlanba való beletörődés fásultságával pillant a jövendőbe.

De az arcokon nemcsupán az elégedetlenségnek és a lemondásnak jelei látszanak, hanem *felemelő tudattal állapitom meg,* hogy inkább a kötelességteljesités szilárdsága ül ki rajtuk. A visszagondolásnál elkedvetlenit az a tudat, hogy mindenben igazam volt az elmult évek eseményeiben.

— Szeretnék egyszer elnöki megnyitót tartani, amely *nem a lemondásról szól, de sajnos az a helyzet, hogy a tisztviselők gyülekezetében ma nem lehet más téma, mint a meghozott áldozat.*

Két év óta negyedszer nyul az államhatalom, mondhatnám az élet, azokhoz a fizetésekhez, amelyeket ma már szinte paradoxonként ható meghatározásokkal fixnek, megmozdithatatlannak neveztek.

Eltünt ünnepnapok

— A terheket reánk háritó okokkal vitába *nem szállhatunk.* Midőn az egész világon minden roskadozik a teher alatt, tudomásul kell vennünk a felelős vezetőkre is ható kényszeritő erőket.

A négyszeri illetményesonkitás elvette a tisztviselő életéből a kényelmet, a szépséget, az ünnepnapot és eltünni látom a jövőre való gyüjtést, a hasznos beszerzést, a tartalékot, amely a boldog időben jelképként emlékeztetett a rosszabb idők eshetőségére.

Ezek a napok már eljöttek. A tisztviselőknek alig maradt más a puszta, rideg létnél és *nincs semmi több, amit még tőlünk elvehetnének.*

— Ez a kép, amit festettem, pontos, de nem egészen teljes. Hiányzik belőle az az érzés, amely a nélkülözést megnemesiti, a *lemondás tudatosságának* kiegyenlitő érzése. Elérkezett az utolsó idő arra, hogy *a tisztviselők felemeljék kérő szavukat, s*

ne állitsák őket ujabb áldozathozatalok elé, nemcsak a becsületes köztisztviselői szellem megóvása érdekében, hanem az általános gazdasági érdekekre való tekintettel is.

A magyar tisztviselőtársadalom *szétbonthatatlan egységben* állotta meg helyét a legnehezebb hullámcsapások között is, áldozatkészséggel, lelkesedéssel segitett előbbrevinni *a magyar kulturát és a meg nem alkuvó nemzeti ideáloknak a megvalósitását.* A lemondások sulyos sorozatát vállalva, csak ugy könnyithetjük azok elviselését, ha szemünket a közel nehézségeiről távolabbi célokra függesszük.

— Mindnyájan látjuk, hogy *nagy erkölcsi kényszer* folytán nyujtja az államhatalom kezét az amugy is szegény tisztviselő fillérei felé. Tisztán látjuk, az áldozatot nem a pillanat egyensulyának hozzuk meg, hanem *nagyobb távlatok megalapozásának,* amelyek végén ott állanak a letünt boldog idők.

A tisztviselő kapuja

— A tisztviselő kapuja a lemondás jelszavát hordja magán, de akarom hinni, hogy ez a lemondás az áldozatoknak olyan tudatossága, amely nemcsak az elvesztettet mutatja fel, hanem az elérni kivántakat is.

Áldozatainkat *nem szabad önző mértékkel mérni,* nem lehet a teendők összességéből kiragadni, mert akkor hamis képet kapnánk.

— *Az egyénnek fáj, amit elvettek,* a közösség sem teheti tul magát rajta, *csak ha magasabb célra függeszti tekintetét.* Ne mondják, hogy ma minden cél megközelithetetlen. Egy-két évvel ezelőtt ki hitte volna, hogy a *magyar egység igazsága meggyőzi a világ sorsának intézőit annyira, hogy szinte önként veszik fel a magyarság szenvedésének orvoslását.* Talán ez az orvoslás sem megy áldozatok nélkül. Mégsem riad attól vissza senki. Minden áldozattal szemben bizakodás töltse meg lelkünket és én ezzel a reménnyel a lelkemben nyitom meg a rendes közgyülést!

Liber Endre nagy lelkesedéssel fogadott beszéde után *Budó* Jusztin olvasta fel az elmult esztendőre vonatkozó főtitkári jelentést.

A főtitkári jelentés

Budó Jusztin főtitkári jelentését *nagy tetszéssel* fogadta a közgyülés, amelynek nevében *Liber* Endre köszönetet mondott a főtitkárnak. A jelentéssel kapcsolatban több felszólalás volt, igy *Boray* Győző fogalmazó, *Hegedüs* Gyula főszámtanácsos, stb.

Ezután a közgyülés a szokásos évi jelentéseket vitatta meg, s bemutatták a jövő esztendei költségelőirányzatot, végül megválasztották a számvizsgáló bizottság uj tagjait. Az ülés végén több inditványt terjesztettek be.

Az ünnepi vacsora

A közgyülést este kilenc órakor a FANSz Mária-utcai kaszinójában ünnepi vacsora követte, amelyen a törvényhatósági bizottság tagjai közül megjelentek *Bednárz* Róbert, *Bódy* Tivadar, *Ilovszky* János, *Lázár* Ferenc és sokan mások, továbbá *Huszár* főpolgármester, *Ferenczy* főkapitány, *Liber* és *Borvendég* alpolgármesterek, az összes központi és kerületi tanácsnokok és a városi főtisztviselők.

Elsőnek *Liber* alpolgármester, a FANSz tisztviselő osztályának elnöke üdvözölte a megjelenteket, majd *Szendy* Károly tanácsnok tartotta meg nagyhatásu serlegbeszédét. *Huszár* főpolgármester mondott ezután beszédet, kiemelvén, hogy a tisztviselő társadalomnak sohasem szabad megfeledkeznie a *maga uri mivoltáról.* Végezetül *Ilovszky* János kormányfőtanácsos, tanácstag mondott nagyhatásu beszédet, hangoztatván, hogy a tisztviselőknek és a szabadpályán levőknek *vállvetve kell összefogniok a nemzet jövője érdekében.*

A vacsora stilusos megrendezése *Spannberger* tanácsnok és *B. Axmann* Gyula érdeme.

Farkas Ákos

Városházi szolgálatának huszéves jubileumán lett az elnöki ügyosztály vezetője

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Szombaton irta alá *Sipőcz* polgármester azt a rendeletét, amelyben az elnöki ügyosztály vezetésével *Farkas* Ákos dr. főjegyzőt, a polgármesteri hivatal vezetőjét bizta meg. *Farkas* főjegyző ezen megbizatását hosszu politikai tárgyalások előzték meg és akik a főjegyző kiváló tulajdonságait ismerik, már eleve tisztában voltak azzal, hogy *ez a harc csak az ő javára dőlhet el,* uj állomást jelentve a kitünő főtisztviselő gyors és magasra szárnyaló karrierjében.

Az elnöki ügyosztály uj vezetője, aki éppen kineveztetése napjaiban, *május elsején érte el városházi szolgálata huszesztendős jubileumát, Sipőcz polgármester legbizalmasabb munkatársai és legszemélyesebb barátai közé tartozik.* A polgármester oldalán mint titkári hivatalának vezetője tanulta meg a városkormányzás nagy művészetét, betekintést nyert a legtitkosabb rugók közé és olyan speciális képzettséget szerzett több mint tizesztendős titkári müködése alatt *amugy is europeer-jellegü müveltsége* mellé, amelyek szinte *predesztinálják őt arra, hogy nagy és legnagyobb feladatok megoldására vállalkozhasson.* Komoly megfontoltsága, amelyre a mai lázas időkben sokszorosan szükség van, nemes, uri egyénisége, izzó hazafisága és meg nem alkuvó keresztény lelkülete, már eddig is *sok tisztelőt szereztek számára* és kétségtelen, hogy a jövőben *még nagyobb lesz hiveinek tábora.*

Farkas főjegyzőnek az elnöki ügyosztály vezetésével való megbizatása *a fiatalabb generáció diadalát jelenti.* A városháza annalesei szerint nálánál fiatalabb korban csak *Lamotte* Károly dr. került az elnöki ügyosztály élére, aki azóta Budapest pénzügyminiszterévé lépett elő. Kétségtelen, hogy *hasonló karrier* vár *Farkas* Ákosra is, akit a sajtó megbizatása alkalmából *olyan melegen üdvözölt, még pedig pártkülönbség nélkül, ami szinte példátlannak mondható.*

Farkas Ákos dr. a keddi nap folyamán foglalta el uj hivatalát, elsőnek ügyosztálya személyzetét fogadta, majd a *Fővárosi Rovatvezetők Testülete* kereste fel őt, hogy benne a sajtó régi barátját köszöntse előlépése alkalmából. Az üdvözlőbeszédre adott válaszában Farkas főjegyző kijelentette, hogy uj pozíciójában *tisztviselő társai érdekeit akarja hathatós védelemben részesiteni,* amire most, amikor a *Tyler-jelentés* a fővárosi tisztviselők fizetés-redukcióját kivánja, *különösen szükség van.*

Zongorák, pianinók, ujak, itt játszottak részletre legolcsóbban beszerezhetők
Lipovniczky Szevér
zongorakészitő mesternél. Javitás, hangolás, bőrözés jótállással
Erkel-utca 20. sz. Aut. 319—26

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

Labriola
SZINHÁZ-VARIETÉ
(TISZA KÁLMÁN-TÉR)
A kéthetes premierek szinháza!
Minden hónap 1-én és 16-án uj müsor
Jegyek 60 fillértől 4 pengő.

Ma már sokan tudják,
Kik eddig nem tudták
Hogy az Igmándi víz,
Legjobb keserűvíz.

Felkai megbizásával uj lendületet vesz a racionalizálás munkája

Az uj törvény vezér-elveit maradéktalanul érvényesitik a fővárosi közigazgatásban

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Felkai Ferenc dr. tanácsi főjegyzőt, az elnöki ügyosztály vezetőjét a polgármester eddigi hivatali teendőinek ellátása alól, *kiváló működésének teljes elismerése mellett* felmentette. Egyben igen nagyfontosságu és az eddiginél nagyobb hatáskörü megbizatást adott neki, amennyiben a megboldogult *Gallina* tanácsnok munkakörét veszi át és igy a *főváros közigazgatása egyszerüsitésének és a szabályrendeletek alkotásának előkészitésével kapcsolatos teendőket* fogja végezni.

Hivatali elődje annak idején nemcsak komoly tanulmány tárgyává tette a főváros igazgatása egyszerüsitésének kérdését, hanem *igen értékes javaslatokat dolgozott ki* ennek a nagy és fontos problémának a gyakorlati keresztülvitele céljából. Mint a megboldogult *első munkatársa* a leghivatottabb arra, hogy a megkezdett, de váratlan halála folytán megszakadt munkálatokat tovább folytassa. Még egy rendkivül fontos és sürgős teendő vár *Felkaira: az elavult szabályrendeletek átdolgozása és a szükséghez képest ujak alkotása.* Igy mindenekelőtt *a központi igazgatás szervezetéről szóló szabályrendelet az, amely revizióra szorul.*

Nagyfontosságu megbizásáról

Felkai Ferenc dr.

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az uj fővárosi törvénynek a székesfőváros igazgatási szervezetét egyik mélyen érintő rendelkezése *megszüntette a hivatalnoki összetételü tanácsot és annak hatáskörét tulnyomórészben a polgármesterre ruházta.* A közgyülésnek a hatáskörét pedig jórészben a törvényhatósági bizottság tagjaiból álló törvényhatósági tanácsra ruházta. Az uj fővárosi törvény *minden részletre kiterjedően nem szabályozza az adminisztráció szervezetét és annak müködését, hanem csak keretet ad,* amelyet a törvényhatóság a maga akaratát érvényre juttató jogszabály alkotás utján tölt meg élettel és tartalommal oly módon, hogy a *törvényben foglalt vezérelvek a közigazgatásban gyakorlatilag keresztülvihetők legyenek.*

— További feladatomat fogja képezni az *elnöki ügyosztály hatáskörébe tartozó egyéb szervezeti és személyzeti ügyekre vonatkozó szabályrendeleteknek az átdolgozása* olymódon, hogy a törvénnyel összhangba hozassanak, esetleg uj szabályrendeleteknek az előkészitése, amelyekre a törvény végrehajtása céljából szükség van.

— Foglalkozni kivánok *a közigazgatási kerületeknek a törvény értelmében való szétválasztására és uj elöljáróságok, esetleg körzetek felállitására irányuló munkálatokkal is.* Erre vonatkozólag már a szükséges *előmunkálatokat megindítottuk* és amennyiben arra mód és alkalom lesz, rövidesen *a törvényhatóság illetékes szervei elé* fogjuk terjeszteni javaslatainkat.

A főváros uj racionalizálási biztosa, aki jelenleg negyvenötéves, *régi szepesi családból* származik. Tanulmányainak befejezése után a főváros szolgálatába lépett, ahol több évig a kerületi közigazgatásban, annak különböző ágazataiban müködött és szerzett jártasságot és közigazgatási szakismereteket. A kerületi elöljáróságtól a központba, az elnöki ügyosztályba jutott, ahol tizenkilencedik éve teljesit hivatali szolgálatot és *több mint egy éve vezette az elnöki ügyosztályt.* Hivatali szolgálatának elismeréséül *legfelsőbb elismerésben is* részesült. Külföldi tanulmányutat tett, amikor is főleg *a közalkalmazottak gazdasági és szociális helyzetét tanulmányozta és azokra vonatkozó adatokat gyüjtötte össze, amely tanulmányutjáról a Városi Szemlében megjelent tanulmányában számolt be.* Ezenkivül ugy a szaksajtóban, mint a napisajtóban *számos cikke* jelent meg a közigazgatással kapcsolatos kérdésekről. *Nagy nyelvismerete van,* amelyet jelenlegi beosztásában értékesiteni tudott.

Hivatali müködésén kivül *társadalmi téren is élénk tevékenységet fejt ki Felkai Ferenc dr.,* számos kulturális és szociális irányu egyesület vezetőségének tagja, az Országos Ifjusági Főiskolai Luther Szövetség elnöke, a Pesti Ágostai Hitv. Ev. Egyház presbitere, a Magyar Uszó Szövetség elnökségének tagja, a Budapesti Sport Egyesület alelnöke stb.

Zárszámadási glosszák

Mennyi adót fizet Budapest a francia kincstárnak? — Szemétfuvarozó lovak a pesti virsliben, a temetők szénatermése, a Magyar Kulturszövetség havi öt pengős fővárosi támogatása, az iskolás gyermekek ingyen menthe-cukra és egyéb apró érdekességek az elmult évi zárszámadásban

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Lapunk legutóbbi számában a vezéreikkben foglalkoztunk a fővárosi háztartás mult esztendei zárszámadásával, megállapitván, hogy a főváros pénzügyi adminisztrációja a *legjobb kezekben van* és a világszerte duló gazdasági válság idején *komoly, takarékos,* de az elsőrendü szükségleteket el még sem hanyagoló pénzügyi politikát folytat Budapest vezetősége. Ezen az általános értékü megállapitáson tulmenően, mint minden esztendőben, ezidén is *mozaikszerü részleteket* közlünk a főváros költségvetéséből: nem a nagy számok és a mérleg nagyjelentőségü tételei érdekelnek ez alkalommal bennünket, hanem az autonomikus élet olyan apró megnyilvánulásai, amelyek legtöbbször egy-egy jegyzetecskében elbujva világitják meg a fővárosi élet belső strukturáját.

*

SOKAT NEM KERES a villanyszerelő szakképzettségének megvizsgálására kiküldött bizottság: tagjainak dijazásai a főváros részéről az elmult esztendőben mindössze 160 pengő és 40 fillérre rugott.

*

A MOHAMEDÁN LELKÉSZI tennivalók ellátása az elmult esztendőben 540 pengőt kóstált a fővárosnak.

*

A TAVALYI HÓ RÉG ELOLVADT, és most derül ki, hogy valóban kevés volt, mert az elmult esztendőben a hó eltakaritására előirányzott összegből 20.000 pengőt megtakaritott a főváros.

*

A KÖZTISZTASÁGI HIVATALNÁL selejtezett lovak értékesitéséből befolyt 9029 pengő szomoru tragédiát takar. Magyarra lefordítva ez a tétel azt jelenti, hogy a szemetes kocsik huzására már nem alkalmas vén gebéket virsliben ette meg a főváros közönsége.

*

DREXLER BÉLA (van-e ki e nevet ismeri?) csacsifogat járatási engedélyért az elmult évben 40 pengőt fizetett a fővárosnak.

*

AZ IBUSZ HUSZONÖT BÓDÉJA után ötszázalékos jutalékképen az elmult évben mindössze 18.693 pengő és 03 fillért vett be a közlekedési ügyosztály.

*

A FRANCIA KINCSTÁRNAK adók és illetékek cimén az elmult évben 151.520 pengőt fizetett Budapest. Franciaországnak a magyar főváros egyik legnagyobb adófizetője.

*

EGYRE KEVESEBBEN VESZTIK EL az iskolai értesitőjüket, vagy ha el is veszitik, nem szereznek róla másolatot. Elveszett értesitőkért az elmult esztendőben mindössze hat pengő jövedelme volt a fővárosnak.

*

AZ ISKOLAI GYERMEKVÉDELEM során 8994 pengő értékü ingyen szemüveget és gyógyszert kaptak a budapesti iskolás gyerekek, ezenfelül 1800 pengő értékü ingyen fogkefét, 3185 pengő értékü csukamájolajat és menthe-cukrot. A szegény gyerekeknek villamos költségre az elmult évben 5200 pengőt, tanulmányi kirándulásokra 16.287 pengőt, tankönyvekre 70.338 pengőt és állatkerti jegyekre 3539 pengőt utalt ki a közlekedési ügyosztály.

*

AZ ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI TELEP az elmult évben szappanértékesitésből 255.730 pengőt vett be, a husliszten, bőr- és zsireladáson pedig 31.044 pengőt keresett a főváros.

*

A SZAPPANÜZEM DOLOGI KIADÁSAI viszont az elmult évben 208.654 pengőre rugtak, amiből nyersanyagokra 137.001 pengőt költöttek el. A szappanfőzés tehát ezek szerint nem tulzottan jó üzlet. A fővárosnak éppenséggel nem ...

*

A SZERETETOTTHONOK LEGSZOMORUBB kiadási tétele az ápoltak temetése. A Kamaraerdei Otthon-beli ápoltak temetése 907, a Jobbparti Szeretetotthon-belieké 636 pengőbe került az elmult évben.

*

AZ ERZSÉBET SZERETETOTTHONBAN az elmult évben átlagosan 1553, a Jobbparti Szeretetotthonban 338, a Kamaraerdeiben pedig 292 öregembert ápoltak.

*

AZ INSÉGAKCIÓ SORÁN szegény anyáknak csecsemőkelengyéket oszt szét a főváros. Szomoruan érdekes, hogy az előirányzott összegnek több mint tiz százaléka: 1899 pengő az elmult évben felhasználatlan maradt. A hivatalos megokolás szerint azért *kedvezőbb, mert a csecsemőkelengye szükséglet kisebb volt.*

*

MÉG MINDIG A BÉCSI-UTI BÉRHÁZAKBÓL a legnagyobb a főváros bevétele: 467.347 pengő évenként. Utána következik a Haller-utcai bérház-komplexum (226.370 pengő) és a Ferry Oszkár-uti lakástelep (202.272 pengő). A Lenke-uti bérházból 173.017, a Csend-utcaiból 128.136, a Hunor-utcaiból 174.475, a Váci-ut 170-esből 144.397, a Gyöngyösi-utiból 156.261, az Üllői-ut 21-esből 158.872, az Üllői-ut 120—122-esből 140.580 pengő bevétele volt az elmult esztendőben a fővárosnak. A kislakásos bérházak elmult évi adója 257.827 pengőre, karbantartása 329.489 pengőre — *perköltsége* pedig 25.662 pengőre rugott.

*

A LEGNAGYOBB SEGÉLYT a fővárostól az elmult esztendőben az Országos Gyermekvédő Liga kapta: 20.000 pengőt. Száz pengőn aluli segélyeket kaptak: a Szociális Misszió Társulat fogház-missziója 60 pengőt, a Budapest-Angyalföldi Keresztény Munkás Egyesület 60 pengőt, a Budapesti Keresztény Ifjusági Egyesület 50 pengőt, a Magyar Református Diákok Soli Deo Gloria Szövetsége 50 pengőt.

*

A TEMETŐK SZÉNATERMÉSÉT az elmult évben 966 pengőért értékesitette a főváros. — A budai erdők fütermése után a bevétel 6517 pengő volt.

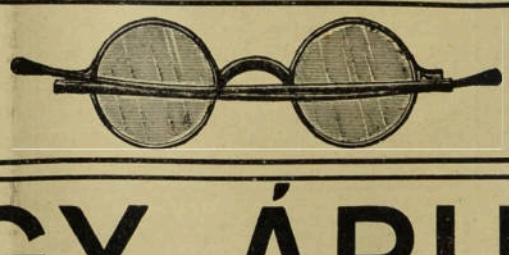
*

„A TERMÉSZET" ÉS A „MI UJSÁG AZ ÁLLATKERTBEN" cimü folyóiratok szerkesztése és kiadása az elmult esztendőben 18.854 pengőbe került. Ezzel szemben A Természet előfizetési és hirdetési bevétele 5390, a Mi ujság az Állatkertben-é 4749 pengőre rugott. Az állatkerti ujságpropagandára tehát közel 9000 pengőt fizet rá esztendőnként a főváros. *Megéri-e?*

*

A LEGKISEBB KÖZMÜVELŐDÉSI SEGÉLY kétségtelenül a Magyar Kulturszövetség (van-e ki e szövetséget ismeri?) cimü társaságé, amely havi öt pengő támogatást élvezett az elmult évben a fővárostól.

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811-48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
96 filléres ujdonságok! VI., Andrássy-ut 39. 96 filléres ujdonságok!

Hírek

Szabad-e megvennie a fővárosnak a Spódium-gyárat? Az elmult napokban a *Hungária Mütrágya, Kénsav és Vegyipar R.-T.* azzal az ajánlattal fordult a fővároshoz, hogy az 1928-ban magábaolvasztott *Első Pesti Spódium- és Enyvgyár R.-t.* Csont-utcai telepét vásárolja meg a főváros. A részvénytársaság szerint a fővárosnak a spódiumgyár telepére *a nagyvásártelep terjeszkedése folytán lenne szüksége*, különben is fontos a fővárosnak, hogy a ferencvárosi büzös gyárövezet egyik legbüzösebb gyárát ne legyen kénytelen közvetlen közelből szagolni a telep közönsége. Legutóbb azzal az *állitólagos részlettel* bővült az ajánlat, hogy a spódiumgyár, illetőleg a mögötte álló *nagybankok* nem is az eleinte kért hárommillió pengőt, hanem a *Vásárpénztár monopóliumát* akarja megkapni a Községi Takaréktól, sőt arról is szó van, hogy a jószivü *Hungária R.-T.* pénz helyett *fővárosi bérházakkal* is megelégszik, mint vételárral. A közélelmezési ügyosztály, amint az kötelessége, természetszerüen *minden kötelezettség nélkül* megindítja a tárgyalásokat a Hungáriával, illetőleg annak nagybank-érdekeltségeivel, *teljesen valószinütlen azonban, hogy a vásárból legyen valami.* A Vásárpénztár monopóliuma nem eladó, cserére sincs ingatlana a fővárosnak, de ami a legfontosabb, *nincs szüksége a Csont-utcai telepre!* Sem a *spódiumgyár* telkére, sem a *Fornérgyár és Keményfatermelő R.-T.* telkére, amelynek gazdája, a *Kereskedelmi Bank*, esztendők óta reménytelenül kinál a fővárosnak. Jellemző, hogy a közélelmezési ügyosztálynak a mai rossz viszonyok között *arra sincs pénze*, hogy a halaszthatatlanul sürgőssé vált *pótraktár-épitkezést* elkezdje, ugyanakkor azonban *sokmilliós telepvételi ajánlatokat vagdosnak* a fejéhez. A főváros, *mint udvarias tárgyaló fél*, meg fogja hallgatni az érdekeltségek ajánlatát, az előkelő protektorok is el fogják mondhatni illetékes helyeken, hogy *mennyire pótolhatatlan mulasztás* a főváros részéről, ha elszalasztja a ragyogó üzletet, végeredményben azonban *vételre sem a spódiumgyár, sem a fornérgyár esetében nem fog sor kerülni*, mert az enyvgyártás szaga telekvétel helyett sokkal egyszerübben kiküszöbölhető: *a ferencvárosi gyári büzövezet sürgős kitelepitésével!*

—

Budapest címere — virágból. Az a rengeteg külföldi, aki az elmult vasárnapon Budapesten megfordult, a fővárosi idegenforgalom vezető tényezői előtt a legnagyobb dicséret és elismerés hangján emlékezett meg a budapesti terek és utcák *valóban gyönyörü virágairól.* A Városliget, a Szabadság-tér, a Gellérthegy kertészeti berendezése *Morbitzer* Dezsőnek, a fővárosi kertészet európai hirü igazgatójának az érdeme, aki mint behelyettesitett igazgató müködik már két esztendő óta és a legközelebbi jövőben fogják őt állására véglegesen megválasztani. *Morbitzer* igazgató az elmult esztendőben tudvalevően a Szabadság-téri országzászló mellett készitette el élő virágból az általa kitervezett irredenta térképet. A Városligetben a korcsolyacsarnok előtt az idén élővirágokból összeállitott *fővárosi cimerrel* remekelt *Morbitzer* igazgató, aki még a nyár folyamán különféle magyar motivumu virágágyak létesitését tervezi a főváros egyes parkjaiban. Ha még megemlitjük, hogy a Gellért sziklái közé gyönyörü alpesi flórát varázsolt elő *Morbitzer* és e pénteken megnyilt *kertészeti kiállitásnak* szenzációja a fővárosi kertészet kiállitása, akkor *teljes képét* nyujtottuk az ő ugy kertészi, mint művészi szempontból kiváló egyéniségének.

A keresztény kereskedelem és ipar bajai

Nagyfontosságu nyilatkozatok a Baross Szövetség közgyülésén

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A keresztény iparnak s kereskedelemnek diadalünnepe volt április 27-e, amikor a *Baross Szövetség* tartotta a pesti Vigadó zsufolásig megtelt termeiben ezévi rendes közgyülését. A keresztény és nemzeti eszme szolgálata hozta össze ismét azt a tábort, amely — mint *Ilovszky* János a szövetség érdemes elnöke, megnyitó beszédében kijelentette — *egy darabig önmagában kételkedett*, de most ujra és egy esztendő óta *fokozódó mértékben* bizik, remél és küzd a maga törhetetlen igazságáért és érvényesüléséért a magyar földön.

Kétségtelen, hogy a *Baross Szövetség* reneszánsza *szinte kizárólagosan Ilovszky János érdeme.* Akik, mint mi is, egy évtizede látjuk őt a városházi fórumon küzdeni, abban a pillanatban, midőn őt kérték fel a szövetség országos elnökéül, tisztában voltunk vele, hogy *az ő törhetetlen energiája, lángoló magyar és keresztény érzülete, meg nem alkuvó elvhüsége és fáradhatatlan szorgalma* uj lendületet hoznak a *Baross Szövetség* célkitüzéseibe. A mi számunkra *nem meglepetés* egyetlen pillanatig sem, hogy munkássága egyre nagyobb és jelentősebb eredményeket ér el, amit *a vigadói közgyülés páratlan látogatottsága a napnál fényesebben bizonyit.*

Azok a vezéreszmék, amelyeket *Ilovszky* megnyitó beszédében hangoztatott: *erős gazdasági existenciák szükségének tudata, a gazdasági élet belülről való megerősitésének mulhatatlansága, az áruházak versenye ellen való védekezés* — mottói és jelszavai a szövetségben egyesült keresztény iparnak és kereskedelemnek. Az a lelkes beszéd, amelynek során *Fabinyi* Tihamér dr. kereskedelemügyi miniszter, kezében a Baross-serleggel, jelentette be, hogy *férfiui erejének egész munkájával, agya egész fegyelmezettségével és lelke egész lelkesedésével nem nyugszik addig, amig jobb jövendő felé nem sikerül vinnie a magyar kereskedelem és a magyar ipar hajóját* — nemcsak a szövetség kebelén belül, *de országszerte méltó feltünést keltettek.*

Szükség van arra, — fejezte be beszédét a miniszter — hogy *a Baros Szövetség éljen, növekedjen és virágozzon!* Szivből kivánom, hogy a Baross Szövetség, amelynek célkitüzései mindenféle párt- és egyéb különbség nélkül *alapelvei minden tisztességes magyar kereskedőnek és iparosnak*, hogy ezek az alapelvek tündököljenek és győzelemre jussanak az egész magyar termelő, kereskedő és iparos világban! A törvényhatósági tanács *hétfői ülésén* az ülés megkezdése előtt *sok szó esett* a Baross Szövetség közgyülésének nagy sikeréről és *melegen gratuláltak Ilovszky Jánosnak*, aki nemcsak országos elnöke, hanem lelke és mozgatója az egyesületnek.

daiaké, mint a *pestiek* részéről, akik nem akarják a *budaiak külön jogait* elismerni.

Ugyancsak kedden teszi a párt megvitatás tárgyává *az üresedésben levő állások betöltését* is. Mindkét ügyben különben *elnöki értekezlet* előzi meg a keddi pártértekezletet.

A Saskör uj helyiségbe költözik

Nagy Ferenc egyetlen célja: a keresztény gondolat gyakorlati térre való átvitele

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Saskör szombat esti összejövetelei lassanként a keresztény középosztály egy-egy seregszemléjévé válnak. Hétről-hétre nagyobb és nagyobb számban sorakoznak a kitünő vezetés alatt álló egyesületbe a tagok, ugyhogy az elnökség kénytelen volt a jövőre tágasabb helyiséget szerezni. Nagy Ferenc ügyvezető-elnök, az őt jellemző agilitással gondoskodik minden szombat estére olyan programról, mely ezeket az estéket vonzókká, sőt felejthetetlen élményekké teszik.

A szombati összejövetel a kereszténység tizenkilenc évszázados jubileuma és a magyar feltámadás hajnalhasadása ünneplésének jegyében folyt le. Csókás Károly főtitkár emlékezett meg a jubileumi évről. Köszöntötte az este borgazdáját, nemes altorjai Altorjay Sándor dr-t, az „Álljunk meg egy szóra!" mü szerzőjét. E mü megjelenése, amely hitvallást tesz, hogy az erkölcsi igazság mindörökre győzhetetlen s ha ideig-óráig diadalmaskodik is az igazságtalanság, ma a magyar igazság szavát az egész világ hallja, — csodálatosan egybeesik a keresztény világ jubileumával s biztatás, hogy a magyar igazság ujra életre kel.

Altorjay Sándor dr. meleg szavakkal köszönte meg az üdvözlést. Szerinte a keresztény gondolat történelmi fejlemény, mely egyszer már megváltotta e világot s a mostani válságból csak ez képes kivezetni. A keresztény gondolat önálló, önmaga az igazság, az erkölcs, a tisztaság, az egymás megértése és megbecsülése; nem köthető semmi olyanhoz, ami kiélte magát, ami rossz, hanem ez ad utmutatást az életre, ezt kell gyakorlati térre átvinni. Akik feltámadást akarnak, azoknak azt kell megtanulniok. Szeretettel üdvözölte a kör vezetőjét, Nagy Ferenc ügyvezető-elnököt, aki utolérhetetlen a keresztény gondolat gyakorlati térre való átvitelében.

Nagy Ferenc ügyvezető-elnök válaszolt az elhangzott felszólalásokra. Kijelentette, hogy egyetlen célja a keresztény gondolat gyakorlati térre való átvitele, ezért dolgozott eddig, ezt tartja feladatának ezután is. Szünni nem akaró tapsközben mondja, hogy nem szép beszédekre, hanem tettekre van szükség s ő gondoskodni kiván arról, hogy a szép gondolatok valóra is váljanak. Bejelenti, hogy a Saskörnek uj helyiséget szerzett a Vámházkörutom, kéri, hogy azt is ily zsufolásig töltsék meg a tagok.

—

Homonnay Tivadar előadása a Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskörben. A Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskörben Homonnay Tivadar országgyülési képviselő előadást tartott A gazdasági válság és a kibontakozás utjai cimmel. A magyar társadalom csaknem minden fájó sebe feltárult az előadó széles-vonalvezetésü előadásában: Trianon, munkanélküliség, az ipar és kereskedelem veszteségei, a mezőgazdaság nagy bajai, a tisztviselők elszegényedése, a közszükségleti cikkek indokolatlan drágasága stb. Kivételes időket élünk, csak kivételes eszközökkel érhetünk el eredményeket — mondta. — A társadalom minél szélesebb rétegét kell olyan helyzetbe juttatni, hogy az állammal szemben fennálló kötelességeit teljesiteni tudja. Majd azokat a teendőket ismertette, amelyek a közel jövő feladatai, hogy a legégetőbb fájdalmak elmuljanak nemzetünk szenvedő testéről. A zsufolásig telt terem hallgatósága lelkes tapssal köszönte meg a mindvégig érdekfeszitő előadást, amelyhez Jakab János szakosztályi elnök és Szabó Mihály szóltak hozzá.

Három kölcsönkocsival indul meg a trolleybusz-üzem

A Beszkárt julius elsején inditja meg a külső óbudai járatot

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Beszkárt vezetősége tudvalevően még tavaly elhatározta, hogy *egyelőre kisérletképpen* az óbudai Vörösvári-uti végállomás és az óbudai uj köztemető között bevezeti a trolleybusz-forgalmat. Trolleybusz alatt az olyan sinnélküli, gumikerekü villamoskocsi értendő, amely áramszedővel szedi a fölötte kifeszitett egy vagy két drótról az áramot. *Velencében*, ahol nemrégiben avatták föl azt az uj hidat, amely a várost a lagunákon át összeköti a szárazfölddel, *szintén trolleybuszt létesitettek*, amely a legmodernebb Európában. Ennek az ujfajta trolleybusz rendszernek a tanulmányozására a Beszkárt *Csilléry* és *Tóbiás* igazgatóból, továbbá *Hoór Tempis* Móric egyetemi tanárból álló bizottságot küldött ki, hogy a rendszert a helyszinen tanulmányozza. A bizottság munkásságáról és a trolleybusz Budapesten való bevezetéséről

Verebély Jenő dr.

a Beszkárt igazgatóságának alelnöke a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A bizottság *a jövő héten utazik Velencébe* és annak visszaérkezése után *azonnal megteszik a szükséges intézkedéseket*, hogy a Vörösvári-uti villamos és az óbudai uj köztemető közötti *deficites autóbuszközlekedést az olcsóbbnak tetsző trolleybusszal cseréljük fel.* Egyelőre *három trolleybusz* fog a szóbanforgó utvonalon járni, ezek közül *kettőt a Ganz-gyár*, egyet az *Állami Gépgyár* kölcsönöz. Ha azután ezen a kisérleti vonalon beválik a trolleybusz-közlekedés, fogjuk azt a főváros *más részein is alkalmazásba venni.*

Más oldalról szerzett információink szerint a Beszkárt *julius elsején* szándékozik a trolleybusz-járatot *Külső Óbudán* megindítani. *A kölcsönkocsik bármely pillanatban rendelkezésre állanak*, az áramvezeték felszerelése pedig néhány hetet vesz csupán igénybe. A Beszkárt kisérletezése elé *szakkörökben nagy érdeklődéssel néznek.*

Pártélet

Kedden: pártértekezlet

Ki lesz az uj örökös tag? — Napirenden a most kiirt állások betöltése is

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A *Platthy* György dr. halálával megüresedett törvényhatósági bizottsági tagsági örökös hely tudvalevően a *Keresztény Községi Párté.* A Keresztény Községi Párt kedden, május 9-én értekezletet tart, amelyen *próbaszavazással* döntenek, hogy ki lépjen *Platthy* György örökébe.

Értesülésünk szerint *az agitáció változatlanul erős* ugy a *budaiak* részéről, akik azt hangoztatják, hogy ez az örökös tagság a budaiaké, mint a *pestiek* részéről, akik nem akarják a *budaiak külön jogait* elismerni.

Ugyancsak kedden teszi a párt megvitatás tárgyává *az üresedésben levő állások betöltését* is. Mindkét ügyben különben *elnöki értekezlet* előzi meg a keddi pártértekezletet.

Kirándulásra zefir sport **BLUZ 4.50** minden színben ... P
Kovácsevics Milenkó IV, Petőfi Sándor ucca 3. szám.

Tiszta gyapju, női ruhaszövet **FLAMISOL 2.95** az összes divatszinekben P
Kovácsevics Milenkó IV, Petőfi Sándor ucca 3. szám.

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERNŐ. Tel.: Lágymányos 13-82

Varott talpu, puha box-, week-end **CIPŐ 11.50** Férfi és női P
Kovácsevics Milenkó IV, Petőfi Sándor ucca 3. szám.

IV., Kossuth Lajos-u. 6.

Egyenruhák és polgári öltönyök

NAGY KÁLMÁN

Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszereltetnek

Nagy választék angolszövetekben.

Biehn János

IX., Ferenc-körut 46

Telefon 87-8-03

Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

KŐSZÉNBÁNYA ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT BUDAPESTEN (DRASCHE)

BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3

TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

VIGNÁLI RAFAELLO

bronzöntő

BUDAPEST

Lakás: Petneházy-utca 13/b. Gyár: VI., Jász-utca 14. szám

TELEFON: AUTOMATA 919—12.

Tornaszerek, atlétikai sportcikkek, játszóteri berendezések, iskolapadok és butorok gyára

Lopos Gyula, Budapest

III., Bécsi-út 85. ◆ Tel.: Óbuda 62-5-05

Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak

Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ, KERTÖNTÖZÉSHEZ

kézi és géphajtásu

szivattyuk

Kitünő tartós kivitel

Olcsó árak

Nagy készlet

Forgalombahozza:

Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.

Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.

TELEFON: 27-3-20

vállalkozás

A költségvetésileg jóváhagyott munkákat hitelmüveleti alapon akarja vállalatba adni az ut- és csatornaépitési ügyosztály

A kis- és középiparosokat teljesen elzárja a munkavállalási lehetőségtől a hitelmüveleti rendszer alkalmazása

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály a főváros ezévi költségvetésébe felvett és a belügyminiszter által jóváhagyott munkák elvégzésének biztositására *olyan tervet készit elő,* amely teljes mértékben alkalmas arra, hogy a *kis- és középexisztenciákat megfojtsa.* Arról van ugyanis szó, hogy a főváros a költségvetésileg jóváhagyott ut- és csatornaépitési munkálatokat *ne készpénzben fizesse ki,* hanem már a versenytárgyalási feltételeket olyképpen állapitsa meg, hogy *a vállalkozó a munka bevégzésétől számitott harminchat hónapon belül egyenlő havi részletekben kapja meg elvégzett és a főváros által átvett munkája ellenértékét.*

Ha ez a terv, amelyhez hir szerint már *a városháza illetékes tényezői is hozzájárultak,* valóra válik, akkor a fővárosi ut- és csatornaépitési közmunkák *szabad prédája lesz a karteleknek és a megfelelő bankösszeköttetésekkel rendelkező nagyvállalkozóknak.* Az a *tisztes kövezőipar,* amely évtizedek hosszu sora óta hüséges szolgája volt a fővárosnak, amely megépitette Budapest burkolatát, csatornázta utvonalait, *teljesen kiszorul a jövőben a fővárosi közmunkákból,* mert közülök egyetlen egynek nincs, nem is lehet megfelelő tőkéje arra, hogy *anyagárat és munkabért három esztendeig hitelezzen a fővárosnak,* arra pedig még kevésbé van módja, hogy *a hitelezést megfelelő bankszerü müvelettel bonyolitsa le.*

A költségvetés szerint mintegy *másfélmillió pengőnyi értékü csatornamunka* és ugyanannyi értékü *kövezeti munka* kerülne a közel jövőben a fenti feltételek szerint versenytárgyalási kiirásra. *Illetékes tényezők* azzal okolják meg a versenytárgyalásoknak hitelmüveleti alapon való kiirását, hogy *a fővárosnak a folyó bevételek szerint nincs fedezete* a munkálatok költségvetésileg kifizetésre kerülő kiirására, és hogy *teljesen be ne fagyjon az ut- és csatornaépitési ipar,* ahelyett, hogy semmit sem irnának ki, *legalább hitelmüveleti alapon* igyekeznek foglalkoztatni azokat, akik megfelelő tőkével vagy bankösszeköttetésekkel rendelkeznek. Végeredményben tehát az a helyzet, hogy a költségvetésileg jóváhagyott munkálatokat *inségmunka jellegével ruházzák fel* és fizetteti ki azokat tulnyomó nagyrészben a főváros az érdekelt ingatlantulajdonosok által teljesitendő részletfizetésekkel egyidőben.

Itt emlitjük meg, hogy *a már bevégzett és átvett inségmunkák* részletfizetései megkezdődtek és azokat *minden hónap elsején* teljesiti is a főváros. A csatornaépitéseket illetően havi 300.000 pengő, az utépitéseknél pedig havi 150.000 pengő a főváros részletfizetési kötelezettsége. Ezekre a részletfizetésekre *általánosságban megvan a fedezet,* mert az ut- és csatorna-járulékok kivetése már megtörtént, azok fizetése is megkezdődött és ilyképpen nem történik egyéb, mint hogy az ingatlantulajdonosoktól *beszedett részleteket a főváros kifizeti* a hitelmüveleti alapon inségmunkát végzett vállalkozóknak.

Tető alatt az ikerházak

Junius első napjaiban beköltözhetők lesznek a városszéli telepités házai

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A kedvező tavaszi időjárás következtében a városszéli telepités ikerházai már kivétel nélkül *tető alatt vannak.* Most a belső berendezési munkálatok folynak: elsősorban az *asztalos- és lakatos-munkálatok.* Mint a magasépitési ügyosztályból *illetékes helyről* értesülünk, a teljesen elkészült házakat a vállalkozóktól a főváros *május 13. és 22. között* fogja átvenni.

Az ikerházakat a magasépitési ügyosztály azok müszaki felülvizsgálata után *a szociálpolitikai ügyosztály rendelkezésére bocsátja.* A szociálpolitikai ügyosztály dönt azután afölött, hogy *a sokezer jelentkező közül kinek adja bérbe* a városszéli telep házait. A magasépitési ügyosztály számitása szerint a házak *junius első napjaiban beköltözhetők lesznek.*

Uj kiirások:

Föld- és betonmunkákra a X. ker. népligeti iskolai sporttelepen. Határidő: 1933 május hó 15 (hétfő) d. e. ½11 ó.

LISKA JENŐ

okl. gépészmérnök

vállalkozó

BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Szemtegő, müvirág és temetkezési cikkek

Gyári raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF

Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 8.

Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 837—12.

The Neuchatel Asphalte Company Limited

Budapesten

Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.

Telefon: Automata 242-46.

Gyár: VI., Váci-út 35. sz.

Telefon: Automata 914-88.

Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, feloszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntöti aszfaltból járdákat és kocsiutakat.

Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

SZÁNTHÓ FERENC

OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER

BUDAPEST, I., MENKINA JÁNOS-U. 17.

TELEFON: 55-1-07

KOHN GYULA

KEFE- és ECSETGYÁROS

Aranykoszorus mester

GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20

Telefon: József 302—45

Ifj. HALASZ HUBERT

ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ

BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 70

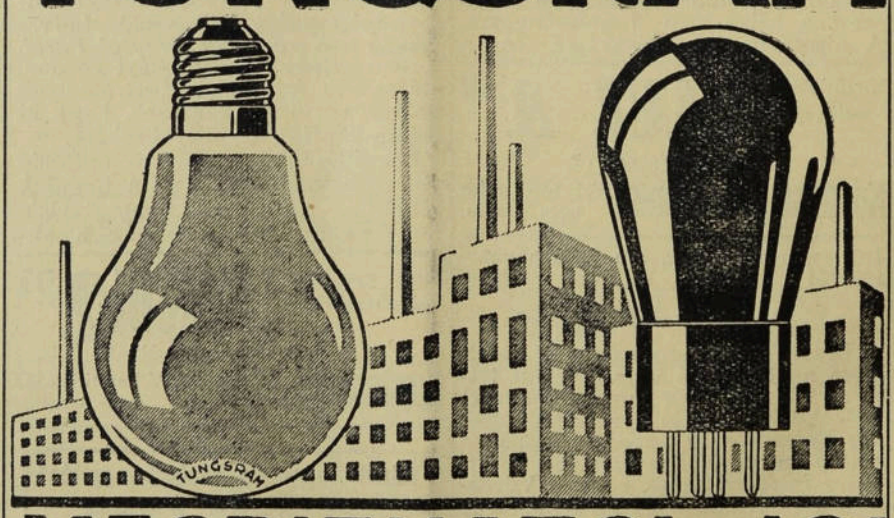
TELEFON: 39-0-50

DEBRECEN ÉTTEREM

RÁKÓCZI-UT 88

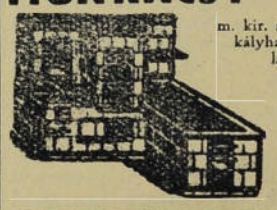
DÉLI MENÜ P 1.40

TUNGSRAM

MEGBIZHATÓ, JÓ

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár.

Budapest, VII., Rózsa-utca 39.

Mintaraktár VII., Izabella-tér 3

Telefon: 31—2—80. 35—9—16.

CZEGLÉDY JÁNOS JENŐ

müfára készitő, tel- és padozatépitő mester

Szakszerü városi és állami mellék-kartellen kivül!

BUDAPEST, KISTEMPLOM-U. 8.

TELEFON: JÓZSEF 648—69.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kladóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DOBY ANDOR dr.

Szerkesztő: RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 19. szám

Budapest, 1933 május 13

UJ BUDAPEST

ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Budapest, VIII., Reviczky-u. 1.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Tyler és Budapest

A Népszövetség pénzügyi bizottsága áttanulmányozta a bizottság magyarországi képviselőjének a folyó év első negyedére vonatkozó jelentését, amelynek során Tyler pénzügyi referátuma kapcsán a pénzügyi bizottság a Népszövetség tanácsa elé terjesztett memorandumában kritika tárgyává tette a helyi közületek kiadásait. A pénzügyi bizottság magáévá tette Tyler azon megállapitását, hogy Magyarországon az adófizetőt nagyon terhelik a helyi közületek kiadásai, amelyeknek a fizetési fokozatai mindig magasabbak, mint az állami közigazgatásban és aránylag a tisztviselők száma is nagyobb. A helyi kiadások még mindig meghaladják, dacára a legutóbb történt bizonyos megtakaritásoknak, az ország teljesitőképességét és azok leszállitása nagy könnyebbséget jelentene az adófizetők részére. Az 1933. évi költségvetések szerint a helyi kiadások háromszázötvenmillió pengőt tesznek, mig az állam kiadása hétszázhatvanötmilliót, ami negyvenhat százalékos arány.

Kétségtelen, hogy a genfi kritika elsősorban a fővárosi autonómia háztartására vonatkozik, hiszen az ország helyi közületei — ahogy Tyler az autonómiákat nevezi — negyedannyit sem költenek, mint az ország fő- és székvárosa. A főváros vezetőségének és törvényhatósági bizottságának tehát elsőrendü érdeke, hogy a népszövetségi bizottság jelentésének ezen része a valóságnak megfelelően helyesbittessék, kétségtelen lévén, hogy Mr. Tyler információi helytelenek, tévedéseken és az autonómia strukturájának nem ismerésén alapulnak.

Figyelmen kivül hagyva ugyanis a vidéki autonómiákat, csak a főváros szempontjából taglaljuk a kérdést. A főváros kiadásai nem kizárólagosan a helyi adminisztráció díjazása, azok át és át vannak szőve a közszolgáltatások és az üzemi szolgáltatások szövevényes hálózatával. Az elmult esztendőben az elnöki ügyosztály, tehát a tulajdonképpeni közigazgatás, mindössze 26,510.328 pengőjébe került a fővárosnak, a tanügy pedig 33,384.985 pengőjébe. A száznyolcvanötmillió pengős fővárosi zárszámadásnak tehát mindössze huszonkét százaléka esik a Tyler és a pénzügyi bizottság által kifogásolt tisztviselői fizetésekre, végeredményben tehát annyira jelentéktelen összeg, hogy az állami és a városi tisztviselők között esetleg fennálló és Tyler által rekriminált jelentéktelen fizetési különbözet komolyan számba sem vehető.

Az autonómia sürgős feladatának tartjuk Mr. Tyler sürgős felvilágositását a főváros komplikált háztartási viteléről, elsősorban a főváros pénzügyi tekintélyének kifelé való megóvása érdekében, mert hiszen nem közömbös, hogy fényüzéssel és pazarlással vádolják-e meg Budapestet Genfben. De fontos ez a felvilágositó müvelet a fővárosi tisztviselők szempontjából is, akiket valóban nem lehet a helyi igazgatások állitólagos tuldimenzionáltságának bünbakjául odaállitani: annál kevésbé, mert bármilyen további fizetéscsökkenés is a fővárosi társadalom ezen gerincének teljes elproletárizálódását jelentené. Amit az egyébként kifogástalanul jóindulatu Mr. Tyler kivánhat a legkevésbé!

A városházi fronton pártkülönbség nélkül békés együttmüködési szándékok mutatkoznak

Huszár főpolgármester jószándéku szerepe, Kozma Jenő sokatjelentő hallgatása, a kereszténypárt friss harci készsége és egyéb érdekességek

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros közönsége, de a hivatalos fővárosi vezetőség is nagy érdeklődéssel várja annak a harcnak a kimenetelét, amelyet a *Nemzeti Egység Pártjának vezetősége* inditott meg az ismeretes szervezkedési mozgalommal, *élét a jelenlegi városházi kormánypárti szervezetek ellen* kihegyezve. A legutóbbi napokban *több olyan esemény* játszódott le, amelyek egyértelmüen azt bizonyitják, hogy *ez az uj szervezkedési mozgalom kudarcba fulladt és a városházán uralkodó jelenlegi többség győzelme most már állandósul.* Még ellenzéki oldalon is megállapitják, hogy a főváros közönségének érdekei *kivánják meg a jelenlegi koalíciónak a megerősödését, sőt az ellenzéki pártok vezetői is résztvesznek a békés együttmüködés biztositását jelentő feltételek megteremtésében.*

Petrovácz Gyula,

a Keresztény Községi Párt vezető tagja, akivel ezekről a kérdésekről beszélgetést folytattunk és akinél a helyzet alakulása iránt érdeklődtünk, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Azok a hullámok, amelyeket a Nemzeti Egység Pártjának fővárosi szervezkedése inditott meg, ugy látszik — *teljesen elültek.* A félreértések elsimultak és kiderült, hogy *kevés tény és sok kommentár* kisérte azt az akciót, amelyet a Nemzeti Egység Pártjának az elnöke a meglévő fővárosi szervezetek *„átcsoportositása"* tekintetében bejelentett. Mi mindenesetre

örömmel vesszük tudomásul, hogy a meglévő és a multban esztendőkön keresztül jól bevált szervezeteket a békés és harmonikus együttmüködésben nem kivánják megzavarni.

Mi a magunk részéről *bármilyen formációval készségesen felvesszük a harcot, ha harcra van szükség.* De sokkal nagyobb készséggel tartjuk fenn a *békés együttmüködést,* ha erre lehetőség nyilik. Ugy látom, hogy ez az utóbbi törekvés győzedelmeskedik és ma már belátják a békés együtthaladás szükségességét azon az oldalon is, ahol *mindenki ellen harcot próbáltak hirdetni.*

— Aki ismeri a városházi erőviszonyokat, az előre tudta, hogy *egy ilyen harc nem lehet célravezető.* Ez a harc nem szolgálta sem a főváros közönségének az érdekeit, de annak a politikának az érdekeit sem, amelynek *zászlaja alatt ezt a harcot megindítani jónak látták.*

A városházi kormánypárt vezére ebben a nagy harci zajban feltünő és sokat jelentő hallgatással fejezte ki a maga véleményét.

— Meg vagyok győződve arról, hogy a városházi kormánypárt vezérének ez a hallgatása ugyanazoknak a gondolatoknak negativ formában való kifejezése volt, amelyeket én az Uj Budapest legutóbbi számában pozitiv formában juttattam kifejezésre.

Meg vagyok győződve arról is, hogy *a vihar-hullámok elcsendesedésében a főpolgármester urnak, mint a kormány fővárosi exponensének, jelentős része és érdeme van.*

A főpolgármester ur már aklimatizálódott a főváros vezetőségében annyira, hogy átérzi és átérti a békés és barátságos együttmüködés mindenekfelett álló jelentőségét.

Nem is lehet ez másként. A főpolgármester ur — igen helyesen — *a fölösleges ellentétek kiküszöbölésére törekszik* és a puskaport szárazon tartja a felforgató törekvésekkel szemben. Ma azt lehet megállapitani, hogy

a városházi fronton pártkülönbség nélkül békés együttmüködési szándékok mutatkoznak.

A legszélsőbb baloldal *konciliáns és megértő magatartást tanusit* és kerül minden olyan témát, amely nem függ szorosan össze a főváros autonómiájával és amely a városházi harmónia megbontására volna alkalmas. Ebben a szituációban tehát, amikor ellenzéki oldalról is a *legloyálisabb magatartással találkozunk,* kétszeres bün volna a városházi békét éppen kormány-oldalról megbontani.

— Amig a főváros közönségének szemei előtt nagy zenebona kiséretével zajlottak le ezek a politikai természetü események, teljes csöndben, *komoly munka folyt a városháza és a fővárosi intézmények és üzemek falai között.* Ez a munka, amelynek eredményeiről éppen azoknak kell a leghangosabban beszámolniok, akik mindenkor élni szoktak a kritika jogával, — olyan sikerre vezetett, amely nemcsak a nagyközönségnek, hanem a Budapesten megfordult idegeneknek is legteljesebb elismerését érdemelte ki.

A Nemzetközi Vásáron a főváros autonómiájának legkülönbözőbb intézményei fényes bizonyitékokkal szolgáltak élni akarásukról, élni tudásukról, munkabirásukról, versenyképességükről.

Üzemeink nagy sikere a Nemzetközi Vásáron

— A legutóbbi napokban a Nemzetközi Vásárral kapcsolatosan — folytatta nyilatkozatát *Petrovácz* Gyula — a székesfőváros *több intézménye és üzeme került igen kedvező és kellemes módon* a nyilvánosság megvilágitásába. Igy például mindenekelőtt

a főváros kertészeti intézményeiről

kell a legnagyobb dicséret és elismerés hangján megemlékeznem. Általános feltünést keltett ugyanis *a főváros kertészetének és kertészeti iskoláinak a kiállitása.* Az a disztingvált izlés, amelyet a fővárosi kertészet a kiállitás főbejáratánál helyet foglaló *nagy parkrészletnek egész modern szellemben való megtervezésével tanusitott,* önkénytelenül megkapja minden látogatónak az esztétikai érzéseit, legyen az a látogató szakember, vagy laikus. A termelt virágok ugy minőségükkel, mint a gondosan kiválogatott példányokban mutatkozó *fajnemesitési eredménnyel* kiválnak az összes kiállitott virágok közül.

A főváros zuglói kertészeti tanintézetének tulipán-kiállitását külön, hangsulyozottan kell megemliteni.

Minden évben *szenzáció erejével hat,* amikor a zuglói telepen a tulipánok holdszámra virágoznak, s amikor ezeknek válogatott példányait igy összegyüjtve megláthatjuk, mint ahogy azt a kertészeti kiállitáson kiállitott üvegcsarnokban is megbámulhattuk az idén. Sohasem lehet eléggé méltatni ennek közgazdasági jelentőségét, ami ma már oda vezetett, hogy

a holland tulipánhagymaimport ugyszólván teljesen megszünt és zuglói kertészetünk egész Magyarországot elláthatja a hollandinál is nemesebb és szinpompásabb magyar tulipánnal.

— Ezuttal *különösen jóleső érzés* volt látni, hogy a főváros Maglódiuti kertészképző iskolája is milyen kiváló anyaggal szerepelt a kiállitáson és hogy a kereskedelmi kertészetnek a munkái is milyen versenyképességről tettek bizonyságot.

— A Nemzetközi Vásárral kapcsolatosan a főváros üzemei is nagy sikert értek el.

Értem ezalatt *a főváros fürdőinek az idegenforgalmi propaganda céljait szolgáló nagy kiállitását,* amely érdemes arra, hogy vándorkiállitásként a külföldön is szerepelhessen anyagával. Meg vagyok győződve arról, hogy ez a kiállitás *nem fog hatás nélkül elmulni a vásár sok látogatójának érdeklődése folytán.* Különösen a most külföldiekké vált, de a régi Nagymagyarországhoz tartozó látogatók részéről hallottam *helyeslő szavakat és igéreteket a jövőre nézve. A Gázmüvek és Elektromos Müvek egymás mellett fekvő, egymással konkurráló, de mégis harmonikus együttmüködést mutató kiállitása a nagyközönség óriási érdeklődését hivta fel magára.* Az itt folyó bemutatások sokkal nagyobb propagativ erővel rendelkeznek, mint ugyanezeknek a müveknek a városi irodákban való fel-

vonultatása. Különösen a *hőtárolók*, amelyek olcsó áramszolgáltatással kapcsolatosak, keltettek láthatólag nagy érdeklődést a fővárosi lakosság körében, de azok a kölcsöntárgyak is, amelyekkel a Gázmüvek segitőkezet nyujtanak a kispénzü háztartásoknak és ugyanakkor egészséges propagandát is csinálnak.

— Ugyancsak a mult héten volt alkalmunk megtekinteni

a városszéli telep készülő ikerházait.

Ez a látogatás örvendetes meglepetést hozott mindnyájunknak. Ezek a kis házak, amelyek egytől-egyig *csinosak, izléssel berendezettek, nagy vonzóerőt fognak gyakorolni abban a tekintetben,* hogy a főváros szükséglakás-kaszárnyák épitése helyett a jövőben a városszéli telep ikerházainak a mintájára kisérelje meg a hajléktalanok elhelyezését. Ezek az ikerházak ugy méreteikkel, mint célszerü elrendezésükkel és mindenekfölött *szolid szerkezetükkel kivánatos benyomást keltenek,* még azoknál is, akik a kényelemnek, a célszerüségnek és a gazdaságosságnak a feltételeit fokozottabban óhajtják érvényesiteni. Ha a telepesek kiválogatásánál *megfelelő szelekciót fognak alkalmazni* és ezeket a házakat, amelyek minden gazdasági mellékhelyiséggel fel vannak szerelve, olyanoknak juttatják, akik tisztában vannak a gazdálkodás minden alapelemével, *rövidesen gyönyörüség lesz nézni azt az uj életet, amely ezen a telepen megindul.* Szinte bosszantóan hat, hogy ezt a telepet a köznyelv *idegen névvel nevezte el* és éppen ezért szükségesnek tartom felhivni az illetékes fővárosi tényezők figyelmét, hogy ennek a telepnek *minél előbb olyan pregnáns nevet adjanak, amely kidomboritja a telep fővárosi jellegét.*

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

37

Egy tanácstag naplójából

Irta: **Ilovszky János**

Ami rossz és ami jó...

A pesti közönség egy részének tulajdonsága: szeret lármázni és tulzott kritikát gyakorolni!

Hacsak kis mód van rá, — összekap. Elsősorban a kalauzzal, a kocsivezetővel, a taxissal, vagy a süteménykihordóval. Apró sérelmeknél kicsi dologért, dúl-fúl. Rögtön sértődött. Sőt apró részlethibáért sietve adja le a véleményét: „az egész rossz!"

Nem akarja betudni, hogy nagy célok elérése érdekében a célkitüzések szitáján néha keresztüleshetik egy-egy nem oda való szem is. Ily esetben nem azt mondja, hogy került közé a nem ide való szem, hanem azt mondja: „ilyen rosszul válogatott anyagot még sohasem láttam!"

A legutóbbi napokban hallottam egy szépen felépitett beszédet, de a szónok véletlenül egy évszámmal nyelvbotlást követett el s a szomszédom rögtön odasugta nekem: „Hogy mer valaki ilyen készületlenül ideállni?"

*

Emlékezzünk vissza: amikor az őszszel Vajna tanácsnok a Vámpalotakörüli bódékat eltakaritatta és a nagyvásártéri csarnok megnyitása révén megürült Vámház-környéki árusokat a vásárcsarnokba beszoritotta, milyen harci lárma kerekedett? Csoda, hogy az ég nem zengett a sok mennydörgős kifakadástól és a hetekig tartó lármától.

— Vissza kell telepiteni az árusokat!

— Vissza a dunaparti bódékba, le kell bontani az uj vásárcsarnokot!

— Rossz az egész!

Igy harsogtak a deputációk.

De ki beszél ma már erről! Pedig a célkitüzések szitáján két jó szem esett keresztül. Az egyik: kikerült a nagycsarnok, a másik: eltünt a csuf bódék sora a Dunapartról, amely annyira elrutitotta a Ferenceváros Dunapartjának egy szakaszát. Ha még hozzászámitjuk, hogy 1943-ban, kilenc év mulva a közraktárak is elkerülnek, akkor kialakul a pesti oldal Dunafrontja egységes képpé a Margit-hidtól a Boráros-térig, esetleg az összekötő vasuti hidig.

A budai látkép frontja már kialakult lehetne, de még az sem egységes.

És most nem lármázva, hanem észrevételezőleg meg merem kockáztatni azt a kritikát: miért döntenek oly nehezen a Rudas-fürdő mögött éktelenkedő kazánház lebontása tekintetében? Miért gondolkodnak a teljes eltávolitásán oly sokat, hisz a Gellért-fürdő hőszolgáltatási képessége háromszor akkora, mint amennyit ma felhasználnak, hisz a Gellért-szálló hőt szolgáltatni tudó energiájával a Rudas-fürdőt tüzesre lehetne füteni! Ugy tudom, a Gellért-szálló és a Rudas-fürdő közötti távvezeték megépithetésére meg is van a fedezet. Hát akkor minek kell türni a budai látkép frontjának egységét annyira zavaró óceska kazánházat, amely ma ugy teng-leng a panoráma utjában, mint egy éktelen nagy szemöles egy szép asszony arcán! El vele!

Le kell operálni teljesen a Rudas-fürdő előtti ivótér gyors kialakithatásának utjából az öreg kazánházat, mielőtt az uj forrásokat átadják a köznek és mielőtt az ott dolgozó kertészet a végleges rendezést elkészitené. Nem kell addig várni, amig a városfejlesztési bizottság által javasolt igen helyes célkitüzési program megvalósul.

Az öreg kazánház soronkivüli eltávolitása legyen a nyitánya a Tabán ujjáépitésének!...

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

BUDAPEST, III., Remetehegyen
a 72-es villamos mentén. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, parcellázott 300 négyszögöles
villatelkek eladók
Bővebbet a tulajdonosnál, telefon 319-10 alatt, vagy a helyszinen.

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Étermek - Söröző - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFEKE. Tel.: Lágymányos 13-82

Városházi noteszlap

A SZÉKESFŐVÁROS UJABB IDŐBEN RITKÁN AD BANKETTEKET: kevés a pénz, amit lehet, megtakaritanak, még a külföldiek ingyenkosztját is! Vagy éppen azon leginkább! Igy tehát valósággal eseményszámba megy egy-egy városi bankett, mert az Idegenforgalmi Hivatal valóban csak akkor rendez vacsorát, ha olyan vendégei vannak, akiknek fogadása a főváros és az ország elsőrendü érdeke.

Egy ilyen nagyon fontos és nagyon értékes vacsorát adott a polgármester szombaton este a Gellért-szállóban a nemzetközi Liszt Ferenc-zongoraverseny résztvevőinek a tiszteletére. A vacsorán azonban nem a hazai és külföldi zenei művészet kiválóságai keltettek feltünést, hanem az az öt beszéd, amelyet a vendéglátó házigazda nevében a főváros első alpolgármestere: Liber Endre mondott.

Magyarul kezdte beszédét Liber alpolgármester, megállapitván, hogy a külföldieket nemcsak a győzelem vágya hozta ide, hanem hódolat és tisztelet Liszt Ferenc emléke előtt. Ez az ország azzal dicsekszik, hogy a halhatatlan mesternek szülőhazája volt, ez a város pedig nemcsak az ő művészetét csodálta a legnagyobbaknak kijáró tisztelettel, hanem sokat köszönhet is neki.

— Meine sehr geehrten Damen und Herren — forditotta át szavát németre Liber, herzliches Willkommen-t kiáltva a vendégsereg felé. Ezután tökéletes franciasággal a vacsorán résztvevő hölgyekhez és urakhoz fordult, néhány ragyogó mondatban emlékezve meg Liszt jelentőségéről a művészetnek nemzetközi vonatkozásában is.

— Soyez les bienvenus à Budapest! — fejezte be francia beszédét a jelenlevő gallusok viharos tapsa közben Liber, hogy máris Shakespeare nyelven a Ladys and Gentlemen-ekhez szóljon. Általános elámulásra még egy olasz köszöntő is következett, amelyet a hazájuk nyelvét halló Signore e Signori a temperamentumos délvidéki tapsviharral köszöntek meg.

Erre a nagyszerü nyelvtudásra, az ötnyelvü beszédre valóban büszke lehet Liber alpolgármester!

*

A GYERMEKNAPI GYÜJTÉSBŐL erősen kivette a részét doroghi Farkas Ákos dr.-nak, az elnöki ügyosztály uj vezetőjének felesége is. A bájos és elegáns fiatal uriasszony Gömbös Gyuláné Kristóf-téri urnájánál gyüjtött a gyermeknapon, a miniszterelnökné, továbbá Baross Gáborné, Antal Istvánné, Szörtsey Józsefnéé s Marton Béláné társaságában.

*

VETTÜK A KÖVETKEZŐ CSALÁDI JELENTÉST, amelyet négy nemesi cimer diszit: a boldog örömszülők családi cimerpajzsai:

Dr. Kozma Jenő országgyülési képviselő és felesége, született Asbóth Elma örömmel tudatják, hogy leányukat, Elmát f. hó 11-én 1 órakor vezeti oltárhoz a Deák-téri evangélikus templomban Goreczky Gyula okl. gépészmérnök. Goreczky Gyula ny. ezredes és felesége született Mandics Ilona örömmel tudatják, hogy fiuk, Gyula f. hó 11-én 1 órakor vezeti oltárhoz a Deák-téri evangélikus templomban Kozma Elmát.

*

AZ EGYHÁZI ESKÜVŐ VALÓBAN fényes külsőségek között folyt le csütörtökön délben a Deák-téri evangélikus templomban. A főváros vezetősége, az országgyülés és a törvényhatóság jobboldali tagjai igen nagy számban jöttek el, hogy tanui legyenek a városházi kormánypárti vezér családi ünnepségének. A tágas evangélikus templom zsufolásig megtelt a két előkelő család barátainak és tisztelőinek nagy seregével. Az esküvő után százszámra hozta a postás az üdvözlő táviratokat Kozmáék Pasaréti-uti villájába.

*

DOROGHI FARKAS ÁKOS DR. TANÁCSI FŐJEGYZŐNEK az elnöki ügyosztály élére való állitásával megüresedett a polgármesteri hivatal vezető pozicióját, amelyet Farkas Ákos dr. több mint egy évtizeden át teljes megelégedésre töltött be. Az elnöki ügyosztály uj vezetője Farkas Ákos örökében Csanády Gusztáv dr. tanácsjegyző lett, aki eddig is, mint Farkas dr. helyettese, kitünően megállotta a helyét. Csanády értékes megbizatása mindenütt örömet kelt, ahol ezt az urimodoru, kedves és tehetséges tisztviselőt, aki egyike a fiatalabb városházi évjáratok legszimpatikusabb tagjainak, szeretik és becsülik.

Az elnöki ügyosztály vezető-helyettese a polgármester rendelete szerint Horony-Pálffy Aurél dr. tanácsjegyző lett, aki eddig a sajtóügyeket intézte, továbbá a házinyomdának és a telefon-ügyeknek volt a referense. Horony-Pálffy Aurél dr. azok közé tartozik, akiket eddig visszavetett a sors hosszu katonai szolgálatuk miatt a megérdemelt előléptetésben, noha képzettségük, tehetségük és szorgalmuk révén már régen rászolgáltak arra, hogy meginduljanak a tanácsnokság felé vezető uton. Uj pozíciójában a népszerü Horony-Pálffy Aurélnak módja és alkalma lesz arra, hogy képességeit megmutassa.

*

A VÁROSHÁZI UJSÁGIRÓK Farkas Ákos tiszteletére baráti vacsorát rendeztek a városligeti Gundel-étteremben és arra meghivták Farkas dr. helyettesét, Horony-Pálffy Aurél dr. tanácsjegyzőt is, aki az elnöki ügyosztályban a sajtóügyek referense.

A fővárosi rovatvezetők testülete nevében Kelemen Géza, a testület egyik vezetője, az Uj Nemzedék kitünő városházi szerkesztője mondott friss és talpraesett beszédet. Rámutatott arra, hogy Farkas Ákos előléptetését szeretettel és örömmel üdvözli az a városházi ujságiró gárda, amelyhez annyira közel áll az ünnepelt főjegyző.

— Az ujságirók jószemü emberek — mondotta Kelemen Géza — és jó jósok. Nem is jóslat, hanem csak megállapitás, hogy az elnöki ügyosztály vezetői pozicióját, mely sok-sok érdemes tisztviselő részére fővárosi karrierje csucspontját jelentené, csak közbenső állomása Farkas Ákos gyorsvonati iramu karrierjének. Ritka dolog és épp ezért sokszorosan értékes, hogy az ujságirók, akik a maguk kritikusi mivoltukban annyira az élet ütőerén tartják a kezüket, megszeressenek valakit. Farkas Ákos nemcsak a városházi ujságirók tiszteletét és nagyrabecsülését, hanem szeretetét is kivivta.

Farkas Ákos néhány meleg szóval válaszolt a szivélyes üdvözlésre, amelyet a jelen voltak lelkesen megtapsoltak.

*

JOANOVICH PALI BÁCSIT, aki hosszu betegeskedés után kedden először jelent meg a keresztényparti értekezleten, barátai meleg

Egy emberként áll a keresztény Budapest méltatlanul megtámadott vezére, Wolff Károly mellé

A keresztény szervezetek tüntető üléseken biztositják változatlan bizalmukról és ragaszkodásukról Wolff Károlyt

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Amiképpen a *nemes acél* szikrázó ellenállással fogadja a pöröly rácsapó ütéseit, azonképpen reagált a főváros és az ország keresztény társadalma a vezérét, *Wolff* Károlyt ért támadásokra. Azok a keresztény tömegek, amelyek a községi és az országos választásokon tettek legutóbb is hitet törhetetlen elvhűségük mellett, *a legteljesebb felháborodással* utasitják vissza a rosszindulatu és gennyes támadásokat vezérük becsülete és tisztessége ellen. *Wolff* Károly hófehér tógája mocsoktalan, az ő szintiszta becsületéhez nem tapad semmi szenny, visszapattan róla a támadások és gyanusitások nyila, hiába kisérleteznek a földalatti szervezetek, hiába próbálkoznak azok, akiknek machinációira *rávilágit a vezér kérlelhetetlen igazságszeretete és nem alkuvó keresztény és magyar világszemlélete!*

A főváros keresztény és nemzeti alapon álló pártjai és szervezetei *egy emberként szálltak sikra Wolff Károly mellett*, akinek ha nincs is szüksége ezekre a támogatásokra, mert hiszen az ő magas erkölcsi érzéke megtámadhatatlan, köz- és magánélete minden kritikán felül áll, mégis *nagyon értékes ez* a melléállás az ő számára, mert mint *Anteus a földből, a szeretetnek*, bizalomnak és ragaszkodásnak ezen feléje áramló megnyilvánulásaiból *merithet uj erőt küzdelmeihez.* Szükségesnek tartottuk, hogy a keresztény közvélemény számára *részletes tudósitásokban számoljunk be a központi párt, nemkülönben egyes keresztény szervezetek ünnepléseiről Wolff Károly tiszta és fenkölt személyét illetően.*

A Keresztény Községi Párt változatlan bizalmáról és ragaszkodásáról biztositotta Wolff Károlyt

A Keresztény Községi Párt kedden este *Bednárz* Róbert, majd *Csilléry* András dr. elnöklésével értekezletet tartott. Vitéz *Csik* László arra hivta fel a párt figyelmét, hogy *fokozott mértékben kell a keresztény politika gyakorlati megvalósitását követelni. Ilovszky* János a Belvárosi Polgári Körben lejátszódott eseményekkel foglalkozott, hangoztatván, hogy *a Keresztény Községi Párt ellen ott elhangzott vádak teljesen alaptalanok. Gyurkovits* Henrik után *Csilléry* András bejelentette, hogy a keresztény pártban folyik az előkészitő munka abban az irányban, hogy *a keresztény politikát fokozottabb mértékben valósitsák meg.* Ezután kitért arra a *méltatlan és izléstelen* támadásra, mely *Wolff* Károlyt utóbbi időben liberális oldalról és a baloldali sajtó egyrészében érte. Inditványozza, hogy

Wolff Károlynak a párt változatlan teljes bizalmát nyilvánitsa és kérje fel arra, hogy semmiképpen ne engedje magát eltériteni kitüzött céljától.

A párt határozatilag kimondotta, hogy *Csilléry* inditványát egyhangulag elfogadja és tiltakozik a méltatlan támadások ellen.

Ekkor lépett a terembe *Wolff* Károly, akit a párt tagjai *perceken át tartó viharos éljenzéssel és tapssal felállva üdvözöltek.*

Csilléry András közölte Wolff Károllyal, hogy a párt egy emberként áll mögötte, a bátor és erélyes fellépéséért őt üldözőkkel szemben még inkább mellette állnak.

Ezután

Wolff Károly

mondott hosszabb beszédet.

— Köszönöm az együttérzésnek ezt a megnyilvánulását, — kezdte beszédét *Wolff* Károly — különösen abban az időben, amikor *sárral és piszokkal akarnak engem bemocskolni.* Két alaptalan vádra, amit ellenem hangoztattak, *itt fogok válaszolni*, de nem azért, mintha védekeznék, mert lelkiismeretem tiszta és nekem ez az egyetlen birám. Az egyik vád az volna, hogy *fiamat a Rókus-kórház igazgatójává neveztettem ki.* Kijelentem erről a helyről, hogy *fiam érdekében soha nem jártam el, sőt az illetékeseknek mást ajánlottam. Az az állitás, hogy én a fiamat kineveztettem, hazug rágalom*, hiszen mindenki meggyőződhetett arról, hogy az állásra csak ez az egy pályázat érkezett be.

— A második vád az lenne, hogy *házamhoz utat épittettem.* Itt az a helyzet, hogy a főváros még 1930 novemberben határozta el az utépitést, miután a transzverzális ut kérdése már azt megelőzőleg napirenden volt. A belügyminisztérium *még 1931 elején hagyta jóvá a közgyülési határozatot*, tehát az utépités ekkor már befejezett tény volt. Ekkor *én még nem is álmodtam, hogy ezen a vidéken házat fogok venni;* a házvétel pontosan 1931 november 4-én történt. Aki tehát a felhozott vádat hangoztatja, *az közönségesen rágalmaz és a tényeket akarja meghamisitani.* Ebből látható, hogyan és mivel akarják az én fehér tógámat bemocskolni.

— Mindezek után még néhány megjegyzést füznék ezekhez a valótlan állitásokhoz. *Méltóságomon alulinak tartom* ezekkel a hazug vádakkal hadakozni, mert tudom, hogy

tizennégy éve dolgozom a kereszténységért és munkámat tönkretenni a baloldal aljas támadásai sohasem fogják tudni.

Az a sár, amit rám próbálnak frecscsenteni, nem is érhet fel hozzám. Ez a támadás egyébként ismét csak példája annak, hogy ha valaki a kereszténység gazdasági érvényesüléséért sikra mer szállni, akkor *egyszerre megszólal a baloldali klaviatura.* De figyelmeztetem ezt az oldalt, hogy veszélyes ez a játék és

végzetes lehet ezzel az impertinens hanggal a nyugodtan szemlélő keresztény tömegek türelmét kockára tenni.

— Én igenis kijelentem, hogy *évtizedeken keresztül a reálpolitika csak szavakból állott.* Itt az ideje, hogy megvalósitsuk a jelszavakat.

Mi nem tartozunk azok közé, akik egy-két igazgatósági tagságért eladják a magyarság anyagi érdekeit.

Még ha százmilliót ajánlanának fel, akkor sem leszek áruló és *nem fogjuk türni, hogy a keresztény ifjuság helyett más országokból kiseprüzötteknek adjanak kenyeret.*

— Ezekután még erősebben fogok harcolni. Követelni fogom, vizsgálják felül az országban élő idegen alkalmazottak számát és alkalmaztatásuk körülményeit. Követelni fogom, hogy *a nagyvállalatok és bankok személyzetéről pontos statisztikát készitsenek.*

Állapitsák meg, mennyi ebből a magyar állampolgár és keresztény. Én a békét hirdetem, de eredményt a lemondással biztositani nem lehet. Ma már nem lehet az ifjuságot koldustarisznyával a hátán megfékezni.

Itt van a magyar mezőgazdaság, amelynek szomoru helyzetéről annyit szónokolnak. Megállapitom, hogy a magyar mezőgazdaság mellett *a mesterségesen kitermelt nagyipar lényegesen nagyobb védelemben részesül és a kisiparosoknak csak könyöradományt juttatnak.*

— Ha ezeket a mi panaszainkat egy külföldi hallgatná, *kinevetne bennünket*, hogy ilyen jogos kivánságok megvalósitását sürgetjük, amit más országok polgárai már régen elértek.

Én százszor inkább nem érvényesülök, de fajomat és nemzetemet nem fogom elárulni.

Ime, ez az én reálpolitikám — fejezte be beszédét *Wolff* Károly. Hiába erőlködnek bizonyos oldalak, *az én zászlómon még górcsövi vizsgálattal sem fognak szennyet találni.*

Wolff Károly nagyhatásu beszédét ismételt éljenzésekkel szakitották félbe a párttagok és *beszéde befejeztével perceken át zugott a taps.*

szeretettel üdvözölték és gratulláltak neki ahhoz is, hogy a felsőház örökös tagja lett. Pali bátyánk különben e hét végén hosszabb tartózkodásra Balatonkenesére utazik.

*

KIRÁLY KÁLMÁN TANÁCSNOKOT, a főváros ut- és csatornaépitési ügyosztályának uj vezetőjét tanácsnokká választása alkalmából a belvárosi Spolarich-vendéglőben meleg szeretettel ünnepelte a Baross-Szövetség. A több mint százteritékes vacsorán Király Kálmánnak számos tisztelője jelent meg: a keresztény ipar prominens egyéniségei.

Az első felköszöntőt Schäffer Károly okleveles mérnök, a kövező ipartestület kitünő elnöke mondotta.

— *Évtizedek óta tisztelem és becsülöm Király Kálmán munkásságát, — mondotta lelkes tapsok közepette Schäffer Károly. — Az ő nagy elméleti és gyakorlati tudása, közismert puritánsága, fáradhatatlan szorgalma teljes mértékben garancia a főváros szolgálatában évtizedek óta szerényen, de serényen munkálkodó kövező-iparnak, hogy változatlan energiával fogja továbbfejleszteni Budapest utait és csatornáit, amelynek alapjait mi és atyáink rakták le, a tisztes kövező-ipar mesterei.*

Schäffer Károly örömének adott kifejezést Király Kálmán megválasztása felett és arra kérte őt, hogy azt a sok feladatot, amelyet magára vállalt, oldja is meg és változatlanul legyen az az őszinte és igaz barátja a kövező-iparnak, mint a multban volt.

Ilovszky János, a Baross-Szövetség elnöke, törvényhatósági tanácstag mondott ezután nagyhatásu beszédet. Méltatta Király Kálmán érdemeit, aki azért is közel áll a szivéhez, mert egyike volt a Baross-Szövetség legelső pártoló tagjainak.

— *Sok ilyen kitünő mérnökre és nagyszerü adminisztrátorra van szükségünk — mondotta végezetül Ilovszky — mint — Király Kálmán.*

Király Kálmán meghatottan köszönte meg a feléje áramló szeretetnek és megbecsülésnek megnyilvánulásait.

— *Ahova nézek, megszokott kedves baráti arcokat látok — mondotta — de a legnagyobb szeretettel Ilovszky barátom megemlékezését köszönöm. Én csak olyan utakat épitek, amelyek elromlanak, de ő a lelkekbe épit utat, amelyek el nem romlanak soha!*

Több szónoklat nem is volt és a baráti társaság a legjobb hangulatban még sokáig együtt maradt.

*

TÖRÖK ZOLTÁN DR.-T választották meg a kegyuri bizottság keddi ülésén törökőri plébánossá. Török Zoltán dr., aki előbb a belvárosi, majd legutóbb az erzsébetvárosi plébánián teljesitett kápláni szolgálatot, egyik legrégibb és leghüségesebb tagja a Kemény Legények társaságának. Nagy Ferenc kapitány intézkedett aziránt, hogy a legközelebbi, e hó 15-én tartandó összejövetelen megfelelő formában ünnepeljék Török Zoltán előléptetését a bajtársak. A hétfői vacsorán a borgazdai tisztséget az uj plébános látja el.

*

VÖRÖSVÁRY MIKLÓS DR. demokrata törvényhatósági bizottsági tag vasárnap tartja esküvőjét Fehér Erzsi urleánnyal.

Ugyancsak vasárnap lesz az esküvője Bárány Oszkár, az ismert textilgyáros, volt törvényhatósági bizottsági tag Magda leányának Vágó Istvánnal, Vágó Mátyás bankár fiával.

A Saskör összejövetelén Nagy Ferenc válaszolt a Belvárosi Polgári Körben elhangzott vádakra

A Saskör szombatesti összejövetelén, mintegy feleletképpen a Belvárosi Polgári Körben elhangzott beszédekre, *még számosabban jelentek meg a tagok az eddiginél*, ezzel juttatva kifejezésre, hogy minden gáncsoskodás ellenére is, *mennyire ragaszkodik Budapest keresztény polgársága a kereszténypártot legmarkánsabban képviselő körhöz.* Abból a rendkivüli lelkesedésből, mellyel a tagok *Nagy* Ferenc zászlaja alá sorakoznak s a kör szónokait ünneplik, meg kell állapitani, — hiába igyekeznek egyesek ugy feltüntetni, *mintha a kereszténypárt és eszme elvirágzásához ért volna el* — ma ez a *kör*, mely mindig az igazi keresztény és nemzeti politikát képviselte, *reneszánszát éli.*

Ezen az estén

Szőke Gyula dr.

felsőházi tag tartott előadást az aktuális gazdasági és pénzügyi problémákról. *Tyler* jelentését birálva kijelenti, hogy a pénzügyi szakértő itt csak előkelő idegen, aki nem a gyakorlati élet meglátásával, hanem bizonyos oldalakról kapott információval áll Genf elé. Helyesnek tartja az olyan jelentéseket, hiradásokat, melyek itt belül megnyugvást keltenek, de nem lehet a külfölddel szemben az országot mesebeli Kanaánnak feltüntetni, mely képes arra, hogy fizetési kötelezettségeinek eleget tegyen. Két éve küzdünk, hogy a nemzetközi fórum megállapitsa, hogy bennünket tönkretettek s ezért nem tudunk fizetni. Az utóbbi időben sikerült is annyit elérni, hogy *a hitelezők egy része már egyezkedni hajlandó velünk.* Tévednek azok, akik más problémákat tartanak most fontosnak, a mi jövő boldogulásunk attól függ, tudunk-e a külfölddel megfelelő egyez-

kedést létesiteni. Nem lehet nekünk Anglia és Amerika inflációs példáját követendőnek tartani. A mi energiánkat jelenleg *helyes kompenzáción* alapuló szerződések kötésére kell forditani.

Reflektálni akar a Belvárosi Polgári Körben elhangzott beszédekre, — *bár nem kivánja őket hangnemben követni*, de meg kell állapitania, hogy a főváros jelenlegi helyzete mutatja, hogy

helyes az az ut, melyen a keresztény párt halad s ha történhettek is tévedések, de a párt az igazság utjáról sohasem tért le s az igaz utat mindig következetesen képviselte.

Kijelenti: minden erejükkel megakadályozzák, hogy a főváros vagyonát és lakóit efemer értékü politikai kisérletekre használják fel. A nemzeti egységet nem uj párt alakitásával, hanem a tömegeknek a szüzmáriás nemzeti zászló alatt való sorakoztatásával lehet megteremteni.

Utána

Nagy Ferenc

szólalt fel a tagok óriási lelkesedése közben. Kijelentette, hogy

a párt 1925 év előtti tevékenységéért hajlandók a felelősséget vállalni, mert az nem a gyülölködés, hanem a legigazibb nemzeti alapon álló keresztény politika volt.

Nem tartjuk bünnek azt a törekvésünket, hogy *keresztény polgártársainkat kenyérhez juttattuk.* Nem tartjuk bünnek, hogy *a keresztény fiatalságot*, kiknek szintén joguk van az élethez s kik előtt a magángazdaságok becsukták kapuikat, a fővárosnál elhelyezni igyekeztünk. Ha ez bün, ha ez a „gyülölet politikája", akkor ennek a „gyülölet-politikának" *az ódiumát magunkra vállaljuk.*

— Minden keresztény polgárnak tudnia és értékelnie kell azt a munkát, melyet a párt 1925 előtt is végzett. A kommün utáni romoknak eltakarítása, a leromlott, elhanyagolt állapotban lévő üzemeknek felvirágoztatása,

a betört ablaku villamoskocsik helyett egy ideálisnak mondható közlekedési eszköz kifejlesztése egyedül ennek a pártnak az érdeme.

Érezhették és éreznék ma is a főváros — pártunk által irányitott — helyes gazdaságpolitikájának gyümölcseit polgártársaink, ha az egész világon uralkodó *gazdasági válság hullámai ide is nem érnek el.* S még ennek dacára is büszkén emlithetjük a helyes gazdálkodás eredményeként, hogy Budapest székesfőváros sohasem maradt adós egy pillanatig sem tisztviselői fizetésével, *mint sok vidéki törvényhatóság s egyes, a mi fővárosunknál hatalmasabb világvárosok.* Kijelenthetem:

nekünk igenis törekvésünk a tisztviselőknek a lehetőség szerint gondtalan megélhetést biztositani.

Mindenki előtt ismeretes, hogy *pártunk a fizetések leszállitása ellen nemcsak a városházán, de pártunk vezére, Wolff Károly a 33-as bizottságban és a parlamentben nem egyszer szólalt fel kellő eredménnyel.* Mi a helyes gazdálkodást nem a fizetések leszállitásával, hanem az üzemek jövedelmének és városi bevételek fokozásának elérésével kivánjuk megvalósitani. Hangoztattuk azt is, hogy a nem rentábilis üzemeket meg kell szüntetni. Küzdöttünk a *Hév megvásárlása ellen*, hisz ez évek mulva amugy is csekély anyagi áldozatért a főváros ölébe hullt volna. Pártunk szónokai elégszer elmondották, hogy *a város pénzét nem a Hév előrelátható nagy deficitjének fedezésére*, hanem iparosaink és kereskedőink munkaalkalmainak szaporitására kell forditani. Ha ezt nevezik gyülölködés politikájának, ezért bárki itélőszéke előtt vállalja a felelősséget. Kéri a tagtársak kitartását az eszme mellett, mely egyedül vezethet a helyes utra. Örömmel üdvözli a körben megjelent régi tagtársát, *Téglássy* Béla dr. országgyülési képviselőt.

Téglássy Béla válaszolt az üdvözlésre. Nem mint politikus, hanem mint *régi tagtárs* jött ide. Szerinte sohasem volt ennyire szükség az összefogásra, a nemzeti egységre, mint ma s az összefogásnak, a becsületes keresztény és nemzeti alapon álló munkának e kör mindig kiváló tanujelét adta. Szeretettel *üdvözli Nagy Ferencet*, aki az összefogásnak, szervezőképességnek, a nemzeti alapon álló munkának igazi biztositéka és mintaképe.

Bednárz Róbert prelátus határozatként kimondotta: *a Keresztény Tanügyi Bizottság Wolff Károly dr.-t, a keresztény nemzeti gondolat törhetetlen harcos vezérét biztositja tiszteletéről, ragaszkodásáról és kitartásáról. Egyben feliratilag követelik a közéleti férfiak fokozottabb becsületvédelmének törvényhozási uton való biztositását.*

Ezután *Ernszt* Sándor v. vallás- és közoktatásügyi miniszter mondott nagyhatásu beszédet, melyben kijelölte a keresztény pedagógia irányelveit. Hangoztatta, milyen óriási jelentősége van annak, hogy a magyar pedagógusok saját belső meggyőződésüket teljesen szabadon ültethetik át az ifjuság lelkébe. A keresztény irányzatot ért támadások természetes következményei egy *önmagát tulélt rendszer végvonaglásának.* A keresztény és nemzeti irányzat azonban sziklaszilárdan áll a magyarság szolgálatában és egyetlen iránytü után igazodik, a lelkiismeret szava után. Rámutatott *a karitász fontosságára* az iskolában, majd hangsulyozta, hogy a keresztény társadalom összefogása a legfőbb biztositéka a nemzeti irányu pedagógiának. A nagy tetszéssel fogadott előadást *Bednárz* Róbert köszönte meg. Az ülés végén *Rombay* István iparisklai tanár tanulmányt olvasott fel.

A keresztény tanitóság hitvallása Wolff Károly mellett

Ernszt Sándor nagy beszéde

A *Keresztény Tanügyi Bizottság* tagjai nagy számmal jöttek össze szombaton ülésükre. Ott voltak: *Ernszt* Sándor dr. v. vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Bednárz* Róbert prelátus, *Szőke* Gyula felsőházi tag, *Pillis* Károly országgyülési képviselő, *Szabó* József törvényhatósági biz. tag, *Drégely* Dezső, *Sattinger* Viktor, *Vedrődy* István, *Urbányi* C. József, *Haury* István, *Kelemen* Konstanica, *Walter* István, *Petz* Lujza, *liderterjedi Kiss* Gyula, *Strázsa* Andor, *Adamkovics* Bertalan, *Ujlaky* Gyula, *Marton* József, *Battyányi* László, *Peres* Kálmán, *Berger* Lajos, dr. *Kósa* Ferencné, *Papp* András, vitéz *Sándor* István igazgatók, dr. *Csepely* Albertné, özv. *Witkovszky* Sándorné, *Kovásznay* Kálmánné, *Schmidl* Sándor dr., *Urbányi* Józsefné, *Michwald* G. Erzsébet, *Schmidt* Ilona, *Rombay* István, *Szlávy* Magda, *Polesznyák* Ödön, *Csepely* Györgyi, *Szövényi* Klára, *Kutassy* János dr., *Balázs* Jenőné, *Prágai* Mária, *Dány* Aladár, *Oberle* Károlyné, *Márkli* Rózsi, *Várbosi* Imre dr., *Dőry* Ervinné, *Csáricsa* Olga, *Vajda* Károly dr., *Szlányi* Márta, *Urbányi* Gizella, *Csepely* Zsófi, *Berger* Lajosné, *Szövényi* Mária, *Jurányi* Győzőné, *Csergő* Irma, *Rácz* Renáta, *Benkő* Jolán, *Szakál* István dr., *Dőry* Ervin, *Forgács* Julia, dr. *Massanek* Gáborné, *Fazekas* Kálmánné, *Bónyi* László, *Gyárfás* Piroska, *Puskás* Sándor, *Csepely* Agnes, *Szayer* Jolán, vitéz *Kelemen* Ferenc, *Kápolnay* Irén, *Palotás* Miklós, *Urbányi* Margit, *Korányi* Vera, *szelőczei Kovách* Aladárné, *Szabó* Károly, *Budai* Sándor, *Lisziczky* Jánosné, *Cservenka* Margit, *Bárdos* Sándor, *Lovas* Etel, *Kelemen* László, *Holczinger* Paula, *Komarniczky* Mária, *Ulbrich* Emilia, *Pápay* Erzsébet, *Fehér* Ilona, *Bagó* Margit, *Veréb* Mihály, *Kaich* Margit, *Lenkei* István, dr. *Papp* Rezsőné, *Mayercsik* Mária stb.

Bednárz Róbert prelátus elnöki megnyitójában lendületes szavakkal mutatott reá az iskola hazafias missziójára, rámutatva a tanitó ideális munkájának célkitüzéseire.

Urbányi C. József a Keresztény Tanügyi Bizottság hatalmas munkáját méltatta, melyet a revizió, az elméleti és gyakorlati pedagógia fejlesztése és a tanitóság gazdasági helyzetéért folytatott.

Majd rámutatott azon rágalomhadjáratra, melyet egy idő óta a baloldal koncentrikusan intéz a keresztény tábor önfeláldozó, heroikus küzdelmeket vivó vezére, *Wolff* Károly ellen. Az alattomos aknamunka célja világos: *a közvélemény megmérgezése által megbontani a keresztény nemzeti egységet.* Értelmes, öntudatos embereket nem téveszt ugyan meg ez az arcátlan insultus, melyben egy bretli-kikiáltó és a forradalmi sajtó részesitette igaztalan támadásaival a mi vezérünket, mégis szükségesnek tartom, hogy a magyar tanitóság intézzen feliratot az igazságügyminiszterhez a közéleti férfiak becsületének fokozottabb védelmére, hogy *a rágalmazók szigoru büntetésben részesüljenek*, még pedig nem évek multán, hanem azonnal. A viharos tetszéssel fogadott felszólalás után

Elkészült a szegény-kataszter

Liber alpolgármester a koldus-kérdés intézményes rendezéséről

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén megsürgették a kolduskérdés végleges rendezését. *Sipőcz* polgármester az elhangzott felszólalásra azt felelte, hogy a főváros vezetősége által készitett előterjesztést az illetékes szakbizottság nem fogadta el és igy ujabb tárgyalásokra van szükség. A kérdés rendezését nemcsak a nyomor általános terjedése teszi mielőbb szükségessé, hanem az a körülmény is, hogy *a főváros — bevételeinek csökkenése mellett — nem tud lépést tartani a kielégitésre váró szociális szükségletek emelkedésével.* Felmerül tehát a kérdés: Nem lehet-e a főváros háztartását terhelő szociális kiadások egy részét *a társadalomra háritani.*

Liber Endre

alpolgármester,

akivel erről a kérdésről beszélgetést folytattunk, a következő érdekes nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársa előtt:

— A szociálpolitikai ügyosztálynak az előterjesztését, amely a kolduskérdés végleges rendezésére nézve tartalmazott konkrét javaslatokat, *a szakbizottság nem tette magáévá.* Bizonyos módositásokat kértek. Ezeknek a módositó javaslatoknak a feldolgozása és az előterjesztésnek ujra való szövegezése most van éppen folyamatban. Az alapelgondolás az, hogy

a koldusok nem kapnak készpénzt a közönségtől, hanem utalványokat, amelyeket tantuszok alakjában az elöljáróságokon lehet igényelni.

A koldus ezekkel az utalványokkal, vagy tantuszokkal a főkapitányságon, vagy az illetékes kerületi elöljáróságokon tartozik jelentkezni, ahol *minden segélyezett inséges nyilvántartásban szerepel.* Az utalványokat egyedül a rendőrség, vagy az elöljáróság lesz hivatva beváltani. Természetesen megszabnók *azt a heti maximumot*, amit az elöljáróság egy-egy koldusnál beválthat. Azt a visszaélést ugyanis, hogy egy-egy koldus kölcsönzött gyermekek segitségével felhalmozhassa az utalványokat a közönség félrevezetésével, mindenképpen meg akarjuk akadályozni.

Ezzel a rendszerrel, amely Németországban mindenfelé be van vezetve és mindenütt be is vált, nézetem szerint lényegesen csökkenteni lehet a koldusok számát.

— *Ez az alapgondolat* van lefektetve a szociálpolitikai ügyosztály előterjesztésében. Nem ragaszkodom minden egyes részlethez, csak azt kivánom, hogy *a most vázolt alapgondolat mindenütt érvényesüljön.* A főcél az, hogy Budapesten ne legyen éhező, de emellett nem szabad szem elől tévesztenünk azt a célt sem, hogy *a közönség és a hatóságok fölösleges zaklatását megszüntessük.* Nem kétséges ugyanis, hogy szociális szempontból *sokféle visszaélésre kinálkozik lehetőség.* Az alapelgondolás szerintem nem lehet más, mint az, hogy

egészséges ember csak munka ellenében kaphasson segélyt.

Én ebben a kérdésben *rádióelőadást is* tartottam, de sajnálattal állapitom meg, hogy *a közönség nagyrésze nem fogadta meg tanácsaimat.* Nálam nagyon ritkán jelentkezik a lakásomon koldus, mert egészséges embernek csak abban az esetben adok ennivalót, vagy készpénzsegélyt, *ha a ház körül valamilyen munkát elvégez.* Ha férfi koldul, szenet hozatok fel vele, ha nő, akkor a konyhán foglalkoztatjuk. *Készpénzsegélyt csak betegnek adok.* Ezért a koldus nálam a legritkább esetben jelentkezik még, mert a főváros a szegény betegeket minden egyes esetben *kórházban helyezi el.* Ezuttal is felhivom a nagyközönség figyelmét ezekre a fontos szempontokra, mert — ha ezeket a szempontokat az egész vonalon érvényesitjük — sok felesleges zaklatástól kiméljük meg magunkat és a hatóság helyzetét is megkönnyitjük.

— A főváros szociális feladatait — folytatta *Liber* Endre alpolgármester — lényegesen megkönnyiti az a körülmény, hogy

elkészült a szegény-kataszter.

Ezuttal irtuk össze először házról házra járva a közsegélyre szorulókat és igy most kerültünk először abba a helyzetbe, hogy az inség és a munkanélküliség méreteiről pontos adatokkal szolgálhassunk a nyilvánosságnak.

Ma Budapesten a közsegélyre szoruló családoknak a száma 59.352, a segélyben részesülő személyek száma pedig 154.115.

Ugyancsak a központi nyilvántartó hivatal adatfeldolgozásából állapitottuk meg *a munkanélküliség elterjedésének a méreteit.* A teljesen munkanélküli, de munkaképes férfiaknak a száma 44.196, a nőké 24.985. A kisegitő foglalkozással biró, de mégis segélyezésre szoruló munkanélküli férfiak száma 1188. Az ide sorozható nőké pedig 6818. Azoknak a munkaképes nőknek a száma viszont, akiket családjuk sulyos helyzete arra kényszerit, hogy munkát keressenek, *de még munkát nem találtak*, 13.179. *A munkanélküliek összes száma tehát 89.178.* Ha ezt a számot összevetjük a közsegélyben részesülőknek a számával, megállapithatjuk, hogy

a segélyre szorulók 56.6 százaléka munkanélküliség miatt került inséges helyzetbe. A többi 43.4 százalékot pedig a munkaképes sorban lévők, de munkaképtelenek adják.

Még egy adatot emlithetek meg, amely szintén a nyomor nagyarányu terjedését bizonyitja. Ez az adat *az ingyenebédakció mai méreteire vonatkozik.* Bár a nyári időjárás beállott, mégis 65.504 ingyenebédet oszt ki naponként a főváros, vagyis annyit, amennyi tavaly és tavaly előtt a legnagyobb téli ingyenebéd létszám volt. Ezekután megállapithatjuk — fejezte be nyilatkozatát *Liber* alpolgármester — hogy *a kolduskérdés rendezése valóban a legsürgősebb feladata a székesfőváros autonómiájának.*

A tisztviselők memorandumai célttévesztett puskagolyók, amelyek meghallgatásra nem találnak – mondja a FANSz főtitkári jelentése

A fővárosi tisztviselők parlamentje lelkesen ünnepelte az Uj Budapestet

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Lapunk legutóbbi számában közöltük a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének ezévi közgyülésén elhangzott elnöki megnyitóbeszédet, melynek során *Liber* Endre alpolgármester, a szövetség elnöke, hatalmas beszédben mutatott rá arra, hogy a négyszeri illetménycsonkitás *elvitte a tisztviselő életéből a kényelmet és az ünnepnapokat* és ma már *a tisztviselő lemondása az áldozatok tudatos viselése.* A közgyülésről szóló tudósitásunk során megemlékeztünk *Budó* Jusztin levéltárosnak, a tisztviselő-szakosztály kiváló főtitkárának jelentéséről is, amelyért *Liber* alpolgármester mondott köszönetet. Az a szeretet, amely bennünket a tisztviselőtársadalomhoz füz, arra késztet bennünket, hogy *a főtitkári jelentés fontosabb részleteit ez alkalommal hasábjainkon közzétegyük.*

A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének müködése — állapitja meg előljáróban a főtitkári jelentés — *abban merül ki, hogy igyekezik elháritani a fővárosi alkalmazottak létét pusztulással fenyegető veszélyeket, amelyek a sorozatos fizetéscsökkentésekben jelentkeznek.* Nem rajtunk mult, hogy a rengeteg memorandum, amelyekben rámutattunk a mulhatatlanul bekövetkező összes erkölcsi és anyagi károkra, *mind, mint célját tévesztett puskagolyó süvitett el az illetékesek füle mellett. Meghallgatásra, könyörületre sehol sem találtunk.*

Megállapitja ezután *Budó* főtitkár jelentése, hogy a kormányrendeletek *folyamatos jogfosztást* tartalmaznak a fővárosi közalkalmazottak fizetéscsökkentését illetően és hogy *azokban antiszociális és családellenes rendelkezések* vannak elszomoritó mértékben. A fizetést csökkentő kormányrendeletek *sértik az egyenlő elbánás elvét,* fokozzák a jogbizonytalanságot és utvesztőbe vezetnek, mert a munkát más elvek alapján értékelik, mint a munka értéke alapján.

Foglalkozik ezután a jelentés az *uj kormány megalakulásával kapcsolatosan* azzal, hogy *Gömbös* Gyula kormányának gesztusa a közalkalmazotti sors alakulása tekintetében *elevenitőnek, regenerálónak, vagy legalább is irgalmas szamaritánusnak igérkezett.* Ebben a hitében azonban *alaposan megrázta* a tisztviselő-társadalmat — figyelembe véve a miniszterelnök nyomatékkal kisért és bizakodó reményt keltő szavait *a magyar közalkalmazottak további standard-süllyedése ellen* — a február elsejei rendelet, amely *folytatja és sietteti a magyar köztisztviselő elvérzését és teljesen proletársorsra jutását.* Most már nem csupán kulturembert megillető igényekről kell lemondani — jajdul fel a főtitkári jelentés, — hanem *betüszerinti értelemben primér életszükségleteket kell kielégitetlenül hagyni.* Hősi küzdelmet folytatunk az élettel és ahogy *Szokola* Leó árvaszéki ülnök a mult esztendei közgyülésen annyira találóan fejezte ki: *A nyugodt, tisztelleteljes hang nem nyugalmunknak és keserüségünknek, hanem fegyelmezettségünknek erkölcsi és szellemi szinvonalunknak a hőmérője.*

A főtitkári jelentés ezután részletesen közli, hogyan lett az elmult esztendő során *egyre kisebb és kisebb a falat kenyér.* Ezután a szövetség adminisztrativ életének ismertetésére került sor, közölvén *Sipőcz* polgármesternek a Fansz novemberi vacsoráján tett kijelentését, amely szerint *a köztisztviselőtársadalomnak, ennek az értékes nemzetfenntartó elemnek támogatása nem politika, hanem a nemzet egyetemes érdeke, mert ha a köztisztviselői kar anyagilag és erkölcsileg elbukik, akkor nincs más osztály, amely az annyira fontos nemzetfenntartó feladatokat, mint a nemzet legértékesebb rétege el tudná végezni.*

A főtikári jelentés *hálásan emlékezik meg a sajtóról,* elsősorban a városházi sajtóról, amely mindig szerető figyelemmel és aggódó együttérzéssel kisérte a fővárosi tisztviselőtársadalom létfenntartó harcát. Amikor *Budó* főtitkár az *Uj Budapestet* emlitette, *a közgyülés minden része lelkesen éljenezte lapunkat.* Ezuton is *hálásan köszönjük* a fővárosi tisztviselői kar irányunkban megnyilvánuló szeretetét, amely arra kötelez bennünket, hogy *nem változó buzgalommal és kitartással álljunk a jövőben is teljes fegyverzetben a tisztviselő-osztály jogos igényei és érdekei mellé!*

Szabad-e felépiteni a Tabánt?

A kisajátitásba fektetett huszonegy és fél millió aranykorona teljesen elveszett, a telkek eladási ára évek hosszu során át legfeljebb a közmüvek megépitésének költségét fedezi

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági tanács az e hét csütörtökjéről a jövő hétre halasztott ülésén fogja tárgyalni a polgármester előterjesztését a Tabán *rendezési tervének megállapitása ügyében* és ezt követően a pénzügyi ügyosztály elgondolását a Tabán ujjáépitésének *végrehajtása* tárgyában. A vonatkozó polgármesteri előterjesztéseket már szétküldték a törvényhatósági tanács tagjainak és azok magukban foglalják a városrendezési és magánépitési ügyosztály javaslatát, nemkülönben azt a határozatot is, amelyet a Tabán rendezésének tárgyában a városépitési külön szakbizottság hozott. Megállapithatjuk, hogy a *városházi közvélemény csak a polgármesteri előterjesztés kapcsán* kap először tiszta képet a Tabán ügyében, olyan képet azonban, mely arra késztet, hogy *kellő megfontolás után revizió alá vegyük véleményünket és szükségesnek tartsuk a Tabán* ujjáépitésére vonatkozó terveket és a már részben el is fogadott törvényhatósági tanácsi és szakbizottsági határozatot *ujbóli megfontolás tárgyává tenni.*

A polgármesteri előterjesztés legfontosabb megállapitása *pénzügyi természetü.* Közli a polgármester, hogy az 1912-ben elkezdődött kisajátitás végösszege *huszonegy és fél millió aranykoronát tett ki,* viszont az ut- és közmüépitési hálózat költsége az akkori anyagárak és munkabérek alapulvételével végrehajtott számitások szerint mintegy *három és fél millió aranykoronára* rugott volna. A *Bárczy* István polgármestersége idején végrehajtott számitások szerint az épitkezésre akkor felhasználható harminchatezer négyszögöl kiterjedésü terület értéke és az ut- és közmühálózat kiépitése után az akkori becslések szerint mintegy *tizennyolcmillió koronát képvisel,* vagyis a befektetett tőke a várható bevételt már akkor *hétmillió aranykoronával* haladta volna tul. Nos, a polgármesteri előterjesztés szerint

a kisajátitásba fektetett huszonegy és fél millió aranykorona teljesen és tökéletesen elveszett, a Tabán ujjáépitéséből nem remélhető egyéb, mint hogy az utrendezésre, csatornázásra, parkozásra és fásitásra, elektromos hálózat és gázcsőhálózat kiépitésére, nemkülönben az Ördögárok átépitésére előirányzott 7,882.000 pengő a legjobb esetben kamatok nélkül megtérülne a telkek eladásából.

Vagyis a helyzet végeredményben az, hogy a közmüvek kiépitésével és a parkirozással a főváros voltaképpen *ingyen adja a jelentkezőknek a tabáni telkeket.* Ez azonban csak *az érem egyik oldala.* Az érem másik oldala sokkal csunyább: a polgármesteri városrendezési ügyosztály és az illetékes szakbizottság *annyira horribilisan magas árakat remél* a tabáni telkek eladásából elérni, *amelyek a legnagyobb mértékben irreálisak* és végeredményben a fővárosra anyagi szempontból mérhetetlenül nagy károsodást jelentenek, mert hiszen

a közmüvek épitésére a tőkét kölcsönző Ipari Munkaszervező Intézetnek a főváros feltétlen adósa, viszont a telkek eladásából, amennyiben ezeket az ügyosztályi szakbizottság által kontemplált árakat a főváros fenn kivánja tartani, a telkek nagy részét nem tudják eladni és az előirányzott összegnek a fele sem fog befolyni.

Feltevésünk szerint az előirányzott mintegy nyolcmillió pengő közmüépitési költségből esztendők hosszu során keresztül maximaliter *négyötmillió pengő folyik be,* vagyis a főváros nemcsak a *Bárczy* által befektetett huszonegy és fél millió aranykoronát, annak több mint huszesztendős kamatait veszíti el a Tabánon, hanem a mai sulyos időkben az adófizető polgárok nyomorúságos filléreiből *ujabb milliókat és milliókat áldoz a szerencsétlen tabáni gondolatra.*

Az ügyosztály és a szakbizottság véleménye szerint a *tabáni főut* mentén fekvő telkek négyszögölenként 600—660, az *Attila-körut* mentén fekvő telkek négyszögölenként 520—590, a *Gellérthegy-utca meghosszabbitásában* tervezett utca mentén fekvő telkek négyszögölenként 300—380, a *Naphegy-utca meghosszabbitásában* tervezett utca mentén fekvő telkek négyszögölenként 200—290, végezetül *a hegyoldalon fekvő villatelkek* négyszögölenként 180 pengős árakon lesznek majd értékesithetők. Az ügyosztály és a szakbizottság ezen ármegállapitásait *semmivel alá nem támasztja* és

meddők azok a remények, hogy ezeket az árakat el lehet érni.

Amikor Buda legjobb sik részein kapni 200, maximálisan 300 pengőért négyszögölenként bérháztelket, amikor a *Naphegy-utcában,* a *Dezső-utcában,* a *Tigris-utcában* a villatelek négyszögölenkénti ára *száz pengő körül mozog,* akkor *nagyfoku naivitás kell ahhoz,* hogy a Tabánban csak azért, mert az most friss és divatos lesz, sokszáz pengős négyszögölenkénti árakat fog a főváros a telkekért megfizettetni. Ismételjük:

leszámitva a kisajátitásra forditott összegek régen elveszettnek tekinthető aranykoronamillióit, ma a telkek eladási ára a közmüvek épitési költségét sem fogja fedezni.

Ily körülmények között pedig megfontolás tárgyává kell tenni:

érdemes-e, szükséges-e a Tabán ujjáépitése?

Nincs-e igazuk azoknak, akik a Tabán beépitésétől a fürdőváros gondolat megvalósulását féltik és nem lenne-e helyesebb: *egyetlen gyönyörü parkot* csinálni a Tabánból, sétahelyekkel, kurszalonnal, azt az IMI-féle pénzt pedig, amelynek segitségével a Tabán felépülne, *egyéb közmunkák létesitésébe fektetni?*

A nyilvános kertekben és parkokban annyira szegény Budapest legszebb közkertje lenne a Tabán helyén, ahol a lebontás után jelentéktelen befektetéssel gyönyörü kertkulturát tudna létesiteni a főváros kapcsolatosan a fürdőváros-gondolat megvalósitásával.

Bizonyos, hogy a *Tabán-gondolat megkésett.* Ha akkor készitették volna el a Tabán szabályozásának terveit és parcellázták volna a területet, amikor dühöngött az épitkezés konjunktúrája, nem épült volna fel az uj Lipótváros, nem épült volna be a Sasad, hanem *a város közepén élne és virágozna az uj Tabán.* Mennyit takarított volna meg a főváros a városfejlődésbe kapcsolt uj területek közmüveinek meg nem épitésén, mennyire elősegitette volna a Tabánnak három-négy esztendővel ezelőtt történő ujjáépitése *Budapest belterjes fejlődését?*

A mai dekonjunktura idején nagyon nagy kérdés: van-e szükség a Tabán felépitésére, közmüvekkel való ellátására és nem kell-e a Bárczy-féle kisajátitás visszavonhatatlanul elveszettnek tekintendő millióival együtt véglegesen eltemetni a Tabán ujjáépitésének gondolatát is?

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Hírek

„The Pearly Bouquet"

Elkészültek a Gyöngyös Bokréta angol és német meghivói

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentettük, hogy *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály agilis vezetője *valóban amerikai izü propaganda-ötletet* valósit meg a Szent István-hét rendezésével kapcsolatosan. *Német és angol nyelvü meghivókat* küld szét Közép-Európába és Angliába sok tizezerszámra, privát cimekre, ezek a meghivók azonban nem szokványos nyomtatványok, hanem szinpompás rajzaikkal, gyönyörü kiállitásukkal megfelelőek arra, hogy valóban megragadják a cimzettek érdeklődését és ne kerüljenek — ami az efajta prospektusokkal rendesen történni szokott — *megtekintés nélkül a papirkosárba.*

A *Gyöngyös Bakréta*, a nagyszerüen bevált népies ünnepi játék ragyogó kosztümjei szerepelnek a propaganda-füzet lapjain, amint hogy kétségtelen, hogy ezek az István-napi ünnepségek alkalmával a Nemzeti Szinházban bemutatásra kerülő táncok, rigmusok és nóták ragadták meg leginkább a külföldiek fantáziáját. Németül *Perlenstrauss*, angolul *the Pearly Bouquet* nevet kapta a Gyöngyös Bokréta, melynek során a *kállai kettőssel*, a *mártogatóssal* és az *ugratóssal* ismerkednek meg a nyugati országok ámuló fiai. *Richter* Aladár gyönyörü rajzai, *Kurfürst* házinyomdai igazgató müvészi elgondolása és nagy technikai tudása olyan *stilusos keretet* adnak az István-napi meghivónak, hogy arra *méltán lehet büszke Kovácsházy tanácsnok.*

A meghivók szövegében *kissé rikitó* talán a sok *tsikósch* és gyakran emlegetik az *ungarische Pusztát*, de remény van arra, hogy a jövő évben már *hozzáértőbb kéz* fogja a képek alá a szöveget irni. Helyesnek tartanók végezetül, ha egy oldal a füzetben arról tudósitaná a külföldieket, *honnan mennyi idő alatt lehet* Budapestre eljutni. Végeredményben *igen fontos praktikus célkitüzései* is vannak a füzetnek, amely azt bizonyitja, hogy a főváros nem *idegenforgalmi önadminisztrálásra*, hanem *jól megszervezett külföldi propagandára forditja erre vonatkozó költségvetését.*

Szakok szerint irják ki a pályázatot a gyakornoki állásokra. A belügyminiszter a gyakornoki állások szervezéséről szóló szabályrendelet jóváhagyó leiratában bizonyos módositásokat tartott szükségesnek. Farkas Ákos dr. főjegyző, az elnöki ügyosztály vezetője, ezeket a nagyobbrészt jelentéktelen módositásokat már el is készitette és igy semmi akadálya sincs annak, hogy a legközelebbi közgyülés letárgyalja ujra a szabályrendeletet. A módositások során arra vonatkozóan is történik intézkedés, hogy már a közgyülési határozat megjelölje, mely szakokon hány gyakornoki állásra ir ki pályázatot a polgármester.

Günther Ferenc dr. lett az Elektromos Müvek főügyésze. Jelentette az *Uj Budapest*, hogy a *Hagymássy* Dénes dr. elhunytával megüresedett főügyészi állást az Elektromos Müveknél *Günther* Ferenc dr. tisztiügyésszel fogják betölteni. A polgármester a héten a kinevezési okmányt már alá is irta és *Günther* Ferenc dr. *junius elsején el is foglalja uj állását az Elektromos Müveknél.* A polgármester *szerencsés választása* az Elektromos Müvek nagy jogi problémáinak megoldását illetően ezért esett *Günther* Ferencre, mert ő nemcsak kiváló perjogász, hanem a közigazgatásnak is egyik legalaposabb szakértője. Főügyészi kinevezésével kapcsolatban fővárosi tisztiügyészi állásáról már le is köszönt *Günther* Ferenc dr. *Utóda személyét illetően* döntés még nem történt, kétségtelen azonban, hogy az ügyészség munkával való tulterheltsége folytán *állását még junius folyamán be fogják tölteni.*

Még májusban betöltik az üresedésben levő állásokat. Szombaton délben járt le a főpolgármester, illetőleg a polgármester pályázati hirdetménye az üresedésben levő tiszti állásokra. A megszabott határideig százszámra futottak be a pályázati kérvények az iktatóhivatalokba. Főleg a *kisebb állásokra* számos idegen pályázat is érkezett: nagyobbrészt vidéki diplomás fiatalemberek, akik az ujságokban olvasták a pályázat kiirását és nem tudták, hogy ezekre az állásokra külső embert sohasem alkalmaz a főváros. Értesülésünk szerint az üresedésben levő állásokat a legrövidebb időn belül be fogják tölteni és tévedésen alapul az a hir, mintha a *Gallina* Frigyes dr. halálával megüresedett tanácsnoki állás betöltését *őszre kivánnák halasztani.* A kijelölő választmány a jövő héten tartja meg ülését és amint az elnöki ügyosztály a rangsort összeállitja, a legrövidebb időn belül *sor kerül a választásokra, illetőleg a kinevezésekre is.*

Pártélet

A Lipótváros keresztény társadalma Wolff Károly mellett. A lipótvárosi két keresztény társaskör csütörtökön este mintegy négyszáz tag részvételével összejövetelt tartott. *Lázár* Ferenc dr. felsőházi tag tájékoztatta az értekezlet résztvevőit az aktuális várospolitikai kérdésekről. Utána *Koós* Jenő örökös bizottsági tag inditványára az értekezlet a következő táviratot küldte *Wolff* Károlynak:

„A Lipótváros mindkét társaskörе ma esti összejövetelén mély megbotránkozással bélyegezte meg az utóbbi időben Nagyméltóságod személyében méltatlanul és igaztalanul ért támadásokat. Ezt az alkalmat felhasználjuk arra, hogy Nagyméltóságodat a kerület egész társadalma nevében törhetetlen bizalmunkról és hűséges ragaszkodásunkról biztositsuk. Külső- és belsőlipótvárosi keresztény társaskör."

*

A Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt tisztujitása. A Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt szerdán, e hó 10-én tisztujitó közgyülést tartott, melynek során tiszteletbeli elnök Csepreghi-Horváth János, pártelnök Baján Ferenc dr., ügyvezető elnök Katona János, ügyvezető alelnök Schaller Sándor dr., társelnökök Blieszner Ágoston dr., Müller Antal, Baján Ferenc dr., Ilovszky János, Krizs Árpád dr. és Wenczel Árpád dr., főtitkár Szava Kovács József dr., pártigazgató Bauer Dezső lettek. A közgyülésen megjelent 400 tag óriási tapssal egyhangulag ejtette meg a választást. Ezután Katona János ügyvezető elnök terjesztett elő inditványokat, melyeket elfogadtak. Ilovszky János tanácstag bejelentette, hogy a kereszténypárt sürgetésére elrendelték a Tabán rendezését, mely 7.5 millió pengőbe kerül s több ezer embernek biztosit kenyeret hosszu időn keresztül. Nagyhatásu beszédet mondott a Balaton felkarolására, majd követelte, hogy a Németországból kizavart kellemetlen idegenek elől a kormányzat zárja el az utat s ne engedje meg, hogy ezen söpredék az itteni fiatalság és a munkanélküliek elől elvegye a kenyeret. Zugó tapsvihar hangzott fel Ilovszky János bejelentésére. Müller Antal országgyülési képviselő megköszönte a maga, valamint a többi tisztségekre megválasztott munkatársai nevében a bizalmat s fogadalmat tett, hogy az eddig követett keresztény reálpolitika utjáról nem fog letérni.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos Hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a VIII. ker., Csobánc-utcai kisdedóvó és napközi otthon **föld-, kőmüves-, beton- és elhelyező munkákra.**

A bánatpénz tekintetében a fentebb emlitett „Hivatalos Hirdetések" rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai ivenként 0.50 pengőért kaphatók 1933. évi május hó 5-től kezdve naponta délelőtt 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály IV., Központi városháza, III. em. 342. sz. szobájában.

A rajzok, tervek és minták megtekinthetők és a szükséges felvilágositás megszerezhető Hübner Tibor (II., Zsigmond-utca 18. sz.) tervező müépitésznél, vagy az előadónál a Központi Városháza, III. em. 337. ajtó alatti hivatalos helyiségben.

Az ajánlatok **1933. évi május hó 22-én (hétfő) délelőtt ½11 óráig** a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály III. em. 350. sz. szobájában adandók be. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanazon ügyosztály üléstermében (III. em. 354. sz.) 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi május hó 1-én.

A székesfőváros polgármestere.

Jó vásár Kovácsevicsnél vásárolni!

Közismerten elsőrangu minőségek, alacsony árak.

Flamisol gyapju divatszövet P	**2.95**	**Irodakabát** P	**9.—**
Sportbluz zefir, minden szinben . . . . P	**4.50**	**Week-end cipő** férfi és női P	**11.50**
Tropical férfiöltönyszövet . P	**8.—**	**Viharkabát** férfi és női P	**16.—**
Kammgarn fresco, cheviot férfiszövetek P	**9.50**	**Clubkabát** kék, gyapju . P	**18.—**

Ruhaselymek az összes divatminőségekben, szebbnélszebb mintákban és szinekben, rendkivül olcsó árban

Kész női ruhák selyem complék, kosztümök, a legdivatosabb és legelegánsabb fazónok, prima kidolgozásban, igen nagy választékban.

Az összes ruházati cikkek. Szőnyeg, függöny.

Kovácsevics Milenkó

Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 3

Telefon: 89-7-03, 89-7-61, 89-7-68.

A Magyar Ruggyantaárugyár Részvénytársaság igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztikara mély megilletődéssel jelenti

Schwarz Félix urnak

a vállalat igazgatósági tagjának elhunytát.

A megboldogult vállalatunk vezetésében annak megalakulása, tehát több mint négy évtized óta vett részt és nagy tudásával társaságunk felvirágoztatásában hervadhatatlan érdemeket szerzett.

Emlékét mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni.

Dávid és Kertész

Kazán- és Gépgyár Rt.

Budapest, VI., Máglya-u. 75-77

Telefon: 91-4-46

Biehn János

IX., Ferenc-körut 46

Telefon 87-8-03

Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, paraffin.

SZÁNTHÓ FERENC

OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER

BUDAPEST, I., MENKINA JÁNOS-U. 17.

TELEFON: 55-1-87

Szemlető, müvirág és temetkezési cikkek

Uvári raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF

Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 8. Iroda: I., Bellérthegy-utca 11. Automata 837—12.

SCHUBAUER JÓZSEF

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ

BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8—10.

TELEFON: 80-5-03.

Zongorák, pianinók, ujak, és játszottak részletre legolcsóbban beszerezhetők

Lipovniczky Szevér

zongorakészitő mesternél. Javitás, hangolás, bőrözés jótállással

Erkel-utca 20. sz. Aut. 319—26

DEBRECEN ÉTTEREM

RÁKÓCZI-UT 88

DÉLI MENÜ P 1.40

Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ, KERTÖNTÖZÉSHEZ kézi és géphajtásu szivattyuk

Kitünő tartós kivitel

Olcsó árak

Nagy készlet

Forgalombahozza:

Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.

Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.

TELEFON: 27-3-20

Csorna Kálmán kitüntető megbizatása

A kormány megbizásából résztvesz a Nemzetközi Közigazgatási Intézet munkálataiban

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Csorna Kálmán dr. egyetemi magántanár, árvaszéki elnökhelyettes nemcsak az árvaszéki adminisztráció kitünő vezetője, hanem *nagyszabásu munkásságot fejt ki tudományos téren* is. A gyámügyi közigazgatás reformjáról szóló törvényjavaslat miniszteriális előkészitésében *előkelő szerep jutott Csorna Kálmánnak*, akinek egyetemi előadásai és könyvei komoly értéket jelentenek *jogtudományi szempontból* is. A külföldi nagy gyámügyi kongresszusokon és értekezleteken *mindig résztvesz Csorna Kálmán*, nagyszabásu előadásokkal szerezvén jó hirnevet nemcsak a főváros gyámügyi igazgatásának, de az ország tudományos fejlettségének is.

Az elmult napokban *Keresztes Fischer* Ferenc dr. belügyminisztertől értékes felhivást, illetőleg megbizatást kapott *Csorna* Kálmán dr. *A belügyminiszter levele a budapesti árvaszék ezidőszerinti vezetőjéhez* a következőképpen szól:

Tisztelt Barátom!

Az elmult több mint két évtized alatt Európa különböző országaiban négy izben tartatott nemzetközi közigazgatási kongresszus, amelyeknek a közigazgatástudományok és közigazgatási jog fejlesztése terén számottevő érdemük van. E kongresszusok vezetősége az utolsó — a madridi — ülésen elhatározta, hogy *Bruxelles* székhellyel a belga nemzeti védelem miniszterének, *Deveze* urnak elnöklete alatt, a kongresszusi forma megszüntetésével *„Institut International des Sciences Administratives“* néven állandó szervezetet létesit. A belga külügyminiszter ur megküldte ennek a szervezendő intézetnek az alapszabályait és felkérte a magyar kormányt az Intézet müködésében való hivatalos részvételre.

Az alapszabályok szerint minden résztvevő államot három kormánykiküldött képvisel, ezenkivül nemzeti bizottságok alakulnak olyan férfiakból, akik a közigazgatási jog tudománya vagy a közigazgatási gyakorlat terén értek el kimagasló eredményeket, továbbá a nemzetközi kapcsolatok ápolását szükségesnek tartják, és azok fejlesztésén közremüködni hajlandók. A magyar bizottság összeállitása során a magyar elméleti és gyakorlati szakférfiakon szemlét tartva, *természetesen Rád is gondoltam*, ezért kérlek engedd meg, hogy megkérdezzem, hajlandó volnál-e ennek a „Nemzetközi Közigazgatási Intézet“-nek munkálataiban résztvenni és értékes munkásságoddal a magyar bizottság müködését eredményesebbé tenni?

Sürgős és szives válaszodat nem csupán a tagsági helyet illetőleg, de arra vonatkozólag is kérem, hogy az ez évi junius 19—24.-ig tartandó bécsi ülésen részt óhajtasz-e venni.

Tiszteletem nyilvánitásával vagyok

igaz hived:

Keresztes Fischer Ferenc s. k.

Csorna Kálmán dr. már be is jelentette a belügyminiszternek, hogy köszönettel veszi a kitüntető megbizást és ugy a bécsi kongresszuson résztvesz, mint általában az Intézet munkálataiban tevékenyen fog közremüködni. A belügyminiszter választása *alkalmasabb férfiura annál kevésbé eshetett*, mert *Csorna* Kálmán dr.-t nagy nyelvtudása — tökéletesen beszél és ir németül és franciául — *minden tekintetben képessé és méltóvá teszik arra*, hogy ugy Bécsben, mint Bruxellesben megfelelő módon képviselje Magyarországot.

Tornaszerek, atlétikai sportcikkek, játszóteri berendezések, iskolapadok és butorok gyára
Lopos Gyula, Budapest
III., Bécsi-ut 85. ◆ Tel.: Óbuda 62-5-05

GAZDASÁGI ÉLET

1961-ig: bérlet, 1961-ben: háramlás

Döntő stádiumban a centrále-tárgyalások

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Lapunk legutóbbi számában *Borvendég* alpolgármester már közölte, hogy azok a tárgyalások, amelyek a főváros és a centrale viszonyának végleges rendezése tekintetében esztendők óta folynak, befejezésükhöz közeledtek. Arra a kérdésre, hogy mennyiben felelnek meg az átvételről, illetőleg a bérbevételről szóló hirek, *Borvendég* alpolgármester olyképpen nyilatkozott, hogy tulajdonképpen *örökbérletről van szó és a bérlet ára a centrálét terhelő kölcsönök esedékes annuitásainak az átvállalása.*

A centrále ügyében a tárgyalások a főváros és a kormány képviselői között a kereskedelemügyi minisztériumban az *egész héten át szakadatlanul tartottak* és a hét végén már annyira döntő stádiumba jutottak, hogy *rövidesen a szerződéstervezet elkészitésére is sor fog kerülni.*

A tárgyalások menetéből megállapitható, hogy a *centrale-ügyben a főváros álláspontja százszázalékos diadalt aratott.* Még mindig vannak ugyan olyan elgondolások, hogy a főváros *a provizórikus áramvételi szerződést hosszabbitsa meg* és egy kedvezőbb időpontban folytassák a vételi tárgyalásokat. Bizonyos *fontos politikai és gazdasági momentumok azonban* amellett szólnak, hogy a centrale ügyében a végleges döntés már most megtörténjen, még pedig olyképpen, hogy *legkésőbb a jövő esztendő első napján a bánhidai telep a távvezetékkel együtt a főváros birtokába kerüljön.*

Szerződő felek a *Magyar Királyi Államvasutak*, amely a Dunántuli Villamossági Rt.-től bérben birja a centralet és a főváros részéről az *Elektromos Művek lennének.* Jelenleg az az elgondolás van előtérben, hogy 1961 március 31-ig, ameddig a centrale amortizációs kötelezettségei tartanak, a főváros *bérlet formájában birtokolná a centralet*, már most szerződést kötnének, azonban az Elektromos Művek és a Dunántuli Villamossági Rt., hogy 1961 március 31-én *háramlás jogcimén a centrale és tartozékai a főváros birtokába jutnának.*

Természetesen még a *részletkérdések egész sorozata vár megbeszélésre*, de a fő-elv: az 1961-ig terjedő *bérlet háramlási joggal*, már biztositottnak tekinthető. A bérösszeg *az az annuitás lenne*, amelyet a Dunántuli Villamossági Rt. a gépeket szállitó és a kölcsönt adó angol csoportnak fizet. Ezenfelül a fővárost *nem terhelné a Dunántuli Rt.-vel szemben semminemü kötelezettség.* A részletkérdések tárgyalása során meg kell állapitani az *Államvasutak beruházásainak értékét* és hogy ennek megállapitása kapcsán *mennyiért kapna az Államvasut áramot a főváros birtokában levő centraletől.* A problémának ez a része *a tulajdonképpeni ütközőpont*, megvan azonban minden remény arra, hogy ennek kiküszöbölésével a szerződés a bérleti szerződés és a háramlási megállapodás *aláirható lesz.*

Naponta tisztán 6500 pengőt keres üzemein a főváros

A számszéki igazgató hibáztatja, hogy az üzemek tartalékjaik terhére is megfizették a községi háztartásnak az előirt hozzájárulást

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az uj fővárosi törvény szerint a számszék felügyelete alatt történik a zárószámadás és vagyonleltár összeállitása. *Papanek* Ernő dr. számszéki igazgató a zárószámadás és vagyonleltár összeállitásával kapcsolatosan most *részletes jelentést készitett a polgármester számára* az elmult esztendei zárószámadásról. A zárószámadásról szóló számszéki jelentés *igen érdekes, nagyobbrészt ismeretlen* adatokat és összeállitásokat tartalmaz a fővárosi üzemek financiális kérdéseiről.

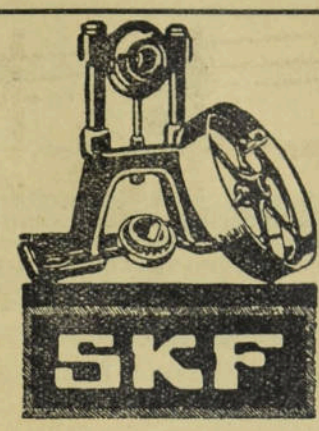
Megállapitja a számszéki igazgató, hogy *az üzemek összes tiszta hozadéka az elmult évben 23,872.442 pengő volt*, vagyis naponta tisztán 6500 pengőt jövedelmeznek a fővárosnak az üzemek. Ez a hozadék az üzemekbe fektetett fővárosi tőke 1932 január 1-i értékének — 388,262.279 pengőnek — *6.15%-a, ami a számszéki igazgató megitélése szerint kielégitőnek mondható.* Az üzemek elmult évi hozadéka természetszerüen *alatta maradt a költségelőirányzatban számitásba vett üzleti feleslegnek és egyéb üzleti szolgáltatásnak.* A költségelőirányzat nem számolt, nem is számolhatott a gazdasági helyzet *ennyire nagymértékü rosszabbodásával*, ami a közönség fogyasztóképességét tovább csökkentette.

Közgazdasági szabály, hogy a termelő üzemeknél a fogyasztásban beálló csökkenést a termelésben is megfelelő csökkenésnek kell követnie, ami a beszerzések megszoritása révén *a nyersanyagok és fogyasztási anyagok árában*, az igazgatási költségekben, a munkabérekben és az üzemi eladási stb. költségekben is *megfelelő csökkenést idéz elő.* Ez az általános közgazdasági szabály azonban *a fővárosi üzemeinél nem mindig érvényesülhetett teljes mértékben*, még pedig több okból, amelyeket részletesen fel is sorol *Papanek* igazgató.

A törvényhatóság több izben kifejezett akarata értelmében a csökkentett mértékü termelés következtében feleslegessé vált munkásokat *nem lehetett elbocsájtani*, de nem lehetett csökkenteni az üzemek igazgatási költségeit sem. A befektetett tőke törlesztését és kamatát, a beruházott vagyon értékcsökkenését szintén nem lehetett, dacára a gazdasági helyzet folytonos rosszabbodásának, *csökkenteni.* megokolt tehát *az üzemek elmult évi gazdálkodásának eredménye a költségvetéssel szemben.* Az üzemek azonban a változott viszonyok közepette is *a legnagyobb erőfeszitéssel igyekeztek eleget tenni a községi háztartáshoz való hozzájárulás kötelezettségének* és ennek tulajdonitható, hogy egyes üzemek a rendes kereskedői gondosság fogalmában és gyakorlati alkalmazásában *kialakult szokásokkal ellentétben az üzemekbe fektetett vagyon értékének kötelességszerü konzerválásától is eltekintettek* és a természetes értékcsökkenésnek megfelelő összeget sem tartalékolták, hogy ezáltal közvetve *a községi háztartásnak mennél többet juttassanak.* Komoly figyelmeztetést hangoztat a számszéki igazgató atekintetben, hogy *a székesfőváros üzemi politikája határozott módon állapittassék meg, mert* a községi háztartás anyagi szempontjainak egyoldalu előtérbehelyezése az üzemek gazdasági helyzetének gyöngitésével jár és végeredményben *éppen a községi háztartást fogja aránylag hátrányosan érinteni.*

Végezetül megemlitjük *azt a statisztikai összeállitást*, amelyet a számszéki igazgató az üzemek mult esztendei és tavalyelőtti bevételeit illetően állitott össze. Szemben az elmult évi 134,895.763 pengő előirányzattal, a tizenkilenc fővárosi üzem (a *Beszkárt* ebben a kimutatásban csakugy nem szerepel, mint a *Községi Takarék* sem) az elmult esztendőben ténylegesen 129,484.133 pengőt vett be. Az eredmény az előirányzatnál tehát 5,411.629 pengővel kevesebb, ami *megfelel 4.05%-nak.* Az 1931. évi összes bevételhez arányitva a fővárosi üzemek összes bevételei az elmult esztendőben *mindössze 0.38%-os csökkenést mutatnak, ami mindenesetre respektábilis eredmény.*

Összehasonlitva az 1932. és 1931-es eredményeket, a legnagyobb csökkenést (figyelmen kivül hagyva a felszámolás alatt levő üzemeket) *a Községi Gyógyszerüzemnél látjuk: 25.63%-ot.* Az altruisztikus céloktól mentes fővárosi üzemeknél a legnagyobb csökkenés a Hirdető Vállalatnál van: 20.60%. Feltünő a *fürdők* átlagosan 18%-os bevételi csökkenése, nemkülönben az *Ásványvizüzemé*, ahol a csökkenés 14.44%-ra rug. *Bevételi többlet* a nagyüzemek közül csak a *Gázmüveknél és a Vizmüveknél* mutatkozik: az előbbinél 10.62%, az utóbbinál 5.60%.

Leggazdaságosabb befektetés a gördülőcsapágyas közlömü. Átalakitjuk régi csúszócsapágyas transmissió berendezését
SKF
SVÉD GOLYÓSCSAPÁGY RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 30-8-08, 40-2-78
Sürgönycim: ESKAEF Budapest

Ifj. HALASZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 48-1-32.

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

Alapitva 1892 Alapitva 1892

ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR

Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.

Mindenfajta

doboztömeggyártás

Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!

Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.

Telefon: 92—3—35.

König, Román és Stein

mérnökök, épitési vállalkozók

BUDAPEST, VIII., Népszinház-u. 13

Telefon: 43-1-44

IV., Kossuth Lajos-u. 6.

Egyenruhák és polgári öltönyök

NAGY KÁLMÁN

Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszereltetnek

Nagy választék angolszövetekben.

LISKA JENŐ

okl. gépészmérnök

vállalkozó

BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

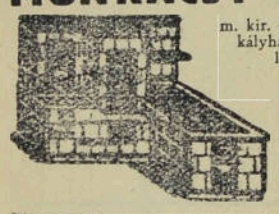
Zománctáblák a legolcsóbban

Beér Sándor

V., Gróf Tisza István-u. 5

TELEFON: 82—4—29

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár

Budapest, VII., Rózsa-utca 39.

Mintaraktár VII., Izabella-tér 3

Telefon: 31—2—80. 35-9-16,

Bohacek és Társa

parketta és asztalosáru gyára

Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02

Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat Kartelen kivüli olcsó árak

The Neuchatel Asphalte Company Limited

Budapesten

Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.

Telefon: Automata 212-46.

Gyár: VI., Váci-út 35. sz.

Telefon: Automata 914-88.

Gyárt és oland Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.

Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

vállalkozás

A semminél még mindig jobb a hitelmüveleten alapuló szükségmunka

Miért adja ki a költségvetésileg jóváhagyott ut- és csatornaépitési munkálatokat hitelezési alapon a főváros?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Általános érdeklődést keltett az *Uj Budapest* multheti számának az a közlése, hogy a főváros a költségvetésileg jóváhagyott ut- és csatornaépitési munkálatokat nem készpénzben fizeti ki, hanem már a versenytárgyalási feltételeket olyképpen állapitja meg, hogy a vállalkozó a munka bevégzésétől számitott harminchat hónapon belül egyenlő havi részletekben kapja meg elvégzett és a főváros által átvett munkája ellenértékét. A vonatkozó versenytárgyalási hirdetményt értesülésünk szerint *Borvendég* alpolgármester *már aláirta* és hitelmüveleti alapon történő, mintegy egymillió pengő értékü ut- és csatornaépitési versenytárgyalás — mint alább közöljük — részben már meg is hirdetteték.

Illetékes helyről származó értesülésünk alapján közöltük, hogy a versenytárgyalások hitelmüveleti alapon való kiirása azért történik, mert a fővárosnak *a folyó bevételek szerint nincs fedezete* a munkálatok költségvetésileg kifizetésre kerülő kiirására és hogy teljesen be ne fagyjon az ut- és csatornaépitő ipar, *legalább hitelmüveleti alapon* igyekszik a főváros foglalkoztatni azokat, akik megfelelő tőkével, vagy banköszeköttetésekkel rendelkeznek. *Más oldalról* a főváros ezen elhatározásának indokait és célkitüzéseit a következőkben világitották meg az *Uj Budapest* munkatársa előtt:

— Ha nézzük a főváros ut- és csatornaépitkezéseinek történetét, azt látjuk, hogy *ezeket a beruházásszerü tételeket a főváros költségvetése sohasem a folyó bevételekből, hanem kölcsönökből irányozta elő.* Általában az volt a helyzet, hogy a beruházásszerü munkálatok *hullámvonal-rendszerben szaporodtak vagy csökkentek*, aszerint, hogy a fővárosnak volt-e pénze, illetőleg kapott-e megfelelő kölcsönt nagyobb arányu munkálatok elvégzésére. Ennek *a hullámvonalnak most a mélypontján van a főváros:* akkor tehát, amikor az amugy is csak keret-jelleggel biró költségvetést mentesitik a beruházás-szerü épitkezésektől és a vállalkozók hitelét veszik igénybe, tulajdonképpen nem csinál a polgármester egyebet, mint *ujra a régi tételt alkalmazza és kölcsönmüvelet utján fedezi a beruházási szükségletet, amelyre a mai inséges időben sokkal nagyobb szükség van, mint valaha!*

— Nem kétséges, hogy az ut- és csatornaépités *elsőrendü közérdek.* Közérdek a közlekedés, a pénzügy és a közegészség szempontjából. Azok az épitkezések, amelyekre a polgármester most meghirdeti a versenytárgyalást, *valóban mulhatatlanul szükségesek.* Hogy csak egy példát emlitsünk, a *Jászberényi-ut betonnal való burkolása* immáron elkerülhetetlen, aminthogy arra is megvan a remény, hogy a *főváros határáig vezető ut elkészülte után*, amint az legutóbb a *Szentendrei-utnál* történt, a város határán kivül itt is az állam épiti meg az utat. A költségvetésbe felvett egyéb ut- és csatornaépitési munkálatok amugy is mulhatatlanul szükségesek lévén, helyesen cselekedett *Király* tanácsnok, az ügyosztály érdemes vezetője, hogy *inkább a hitelmüveleti megoldást választotta, mint hogy — semmi se történt volna!*

*

Illetékes helyen az ut- és csatornaépitési munkálatok inségmunkaszerüen hitelmüveleti alapon való kiirását illetően *fontos momentumot ajánlottak figyelmünkbe.*

Az egyik az, hogy a folyamatban levő inségmunkálatok jelenleg mintegy *ezerhétszáz embert foglalkoztatnak állandóan*, vagyis az inségmunkálatok megszüntetése azt jelentené, hogy *ezerhétszáz család szájától vonná el a kenyeret a főváros és tenné őket ujra közsegélyre-szorulókká.* Hogy mennyire gondosan ügyel *Király* tanácsnok arra, hogy az inségmunkák munkásai megkapják rendesen a polgármester által meghatározott fizetést, mi sem mutatja jobban, hogy *szombatonként minden egyes inségmunkahelyen kimegy egy mérnök*, kinek jelenlétében történik meg a munkások kifizetése, *még szigorubban* ellenőrzik az órabéres rendszert és az akkordmunka tilalmat!

A költségvetési munkák inségmunka formájában való kiadása felvetette azt a gondolatot, hogy *kisebb vállalkozók nem vehetnek részt a harminchat hónapig tartó részletfizetésen alapuló hitelmüveleten*, főleg azért, mert az inségmunkáknál általánosságban *százezer pengő volt egy-egy munkacsoport összegszerüsége.* Az ügyosztály a lehetőség szerint megkönnyiti a kisebb embereknek is, hogy a munkálatokban részt vehessenek, ezért lesznek összegszerüség szempontjából *kisebb csoportok is* és szó van arról is, hogy *a kisebb vállalkozó hitelezési ajánlatának fedezeti biztositásánál a főváros a legkulánsabban jár el.* Ettől az akciótól függetlenül azonban ügyel arra az ut- és csatornaépitési ügyosztály, hogy a legközelebb kivitelezésre kerülő *tabáni közmüépitésnél*, amelynek finanszirozása tudvalevően *az IMI révén biztositva van, a kis- és középkövezők és csatornázók, a főváros évtizedes bevált vállalkozói, megfelelő előnyös elbánásban részesüljenek.*

*

A polgármester a székesfőváros területén végrehajtandó utrendezési munkákra a pénteki nap folyamán hitelezési alapon nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdetett.

Burkolandók:

1. I. ker. Hegyalja-ut (Berényi-utca és Csap-utca között) kátrányos makadámmal.
2. I. ker. Kutvölgyi-ut (Virányos-ut és Budakeszi-ut között) makadámmal.
3. I. ker. Nagykovácsi-ut (a meredek kanyar átépitése makadámmal.
4. I. ker. Sashegyi-ut és Zólyomi-ut (egy része kiskövel).
5. II. ker. Gábor Áron-utca (Törökvész-ut és Endrődy Sándor-utca között) makadámmal.
6. II. ker. Pasaréti-ut (megépitett szakasz és Páfrány-utca között) makadámmal.
7. II. ker. Törökvész-ut (folytatólagos kiépitése) makadámmal.
8. III. ker. Józsefhegyi-utca (Szeréna-ut és Afonya-utca között) makadámmal).
9. III. ker. Remetehegyi (volt névtelen) ut (Folyondár-utca és Perényi-ut között) makadámmal.
10. VII. ker. Bácskai-utca (Ujvidék-utca és Hajtsár-ut között) kátrányos makadámmal.
11. VII. ker. Szugló-utca (Hajtsár-ut és Vezér-utca között) kátrányos makadámmal.
12. IX. ker. Páva-utca (Tüzoltó-utca és Tompa-utca között) keramittal.
13. X. ker. Külső Jászberényi-ut (Tárna-utca és MÁV között) betonnal.

Mennyibe kerül a városszéli telep?

Wossala tanácsnok összeállitása

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Abból az alkalomból, hogy a magasépitési szakbizottság és a sajtó képviselői megtekintették a cinkotai határban levő telep épitkezését, *Wossala* tanácsnok és az épitkezést vezető *Fridrich* müszaki főtanácsos érdekes összeállitást készitettek az épitkezés költségeiről.

Az engedélyezett keret *ötszázezer pengő* volt, amelyet az ügyosztály az utolsó fillérig felhasznált, de hiteltullépésre nem került sor. Az ötvennégy darab ikerház *(száznyolc lakás)* épitési költsége 375.000 pengő, melyből a *bádogos munkákra* 11.500 pengő, *kéménytoldókra* 2500 pengő, *tüzhely- és kályhaszállitásra* 13.500 pengő, *villanyszerelő munkára* 8000 pengő, *üveges munkára* 3800 pengő, *vászonrollókra* 1700 pengő, a *többi összes munkákra* 334.000 pengő esik.

A vizellátás költségei 39.000 pengőre, a *villanycsatlakozásé* 21.000 pengőre rugnak. A *keritések épitésére* 25.000 pengő van előirányozva, *utak épitésére* 10.000 pengő, *terep-rendezésre* 4000 pengő. A *földbérlők kártalanitására* 11.788 pengőt kellett költeni, *hatósági dijakra* 5000 pengőt, *előre nem látható és apróbb kiadásokra* 9212 pengőt.

Uj kiirások:

Föld- és betonmunkákra a X. ker. népligeti iskolai sporttelepen. Határidő: 1933 május hó 15 (hétfő) d. e. ½11 ó.

Föld- kőmüves-, beton- és elhelyező munkákra a VIII. ker. Csobánc-utcai kisdedóvó és napközi otthon részére. Határidő: 1933 május hó 22 (hétfő) d. e. ½11 ó.

Legyen takarékos!

A jó lámpa az olcsó! A silány lámpa csak a beszerzésnél olcsó, az áramfogyasztásnál azonban annál drágább! Ne vegyen tehát mást, csak a fényerős, gazdaságos

TUNGSRAM IZZÓLÁMPÁT!

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős: DOBY ANDOR dr.

Szerkesztő: RÁSKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 20. szám

Budapest, 1933 május 20

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

352

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Félévre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Pestkörnyéki álmok

A kerekasztal-konferencia, amelyen a főváros és a környék képviselői a főpolgármester meghivására jelentek meg, békülékeny hangulatban ért véget. Sipőcz polgármester zárószavában hangsulyozta, hogy a felvetett kérdéseket a főváros a legjobb igyekezettel, barátságos tárgyalások utján akarja megoldani. — A főváros — mondotta a polgármester — szeretettel foglalkozik a környék népének sorsával! — Reméljük, hogy azokon a szükebb megbeszéléseken, amelyeken a lokális jellegü panaszokat lesznek hivatva orvosolni a megbizottak, teljes mértékben helyreáll a harmónia és ha egyéb haszna nem is lesz a kerekasztal-konferenciának, azzal az eredménnyel jár mégis, hogy megyeházán és környéki városházákon udvariasabb tónusban fognak a fővárossal kapcsolatosan elhangzani felszólalások, mint eddig.

Számunkra — őszintén bevalljuk — a konferencia csalódást okozott. A főpolgármester erélyes kijelentése, hogy a környék számára a főváros nem lehet az amerikai nagybácsi, mindenesetre helyénvaló volt és letompitotta azt a vakmerő tenort, amellyel Staub Elemér és mások a csirke-farmok és zöldborsótermesztés szempontjain tul egyebet mit se látnak, de nem is érdekli őket a főváros és a környék egymáshoz való viszonyát illetően. A megbeszélésen hallatlan mértékben domborodott ki a főváros fölénye a környék felett, nemcsak a felszólalások nivóját véve figyelembe, hanem a felszólalások lényegét is. A környék kivánságaiból és előterjesztéseiből hiányzott az egységes, átfogó program: malom alatti megnyilatkozások voltak ezek, kiskocsmákban megszületett vicinális-kivánságok, bizonyságául annak, hogy a környéki városok és falvak nemcsak közmüvek vagy utak épitésében, hanem egyéb tekintetben is nagyon Budapest mögött kullognak.

Az egyik ujpesti urnak nem volt egyéb mondanivalója, mint kisszakaszt kérni a Megyeri-csárdához, a pestszenterzsébeti polgármester pedig a kövezetvám európainak éppen nem mondható jelentőségü problémáját feszegette. Mielőtt a főváros tulontul elfoglalt urait fárasztották volna, helyesen tették volna a környéki polgármesterek, ha időt és fáradságot nem kimélve, összeállitották volna azon kivánságaikat is, amelyeknek horizontja magasabban fekszik, mint az élelmiszernagycsarnok nyitási órája. A sok beszéd sok alja khaotikusan kavargott kedden az uj városháza közgyülési termében, holott a kerekasztal-konferenciának, mentesitve a részletkérdések nivótlan vitájától, a főváros és környéke testvéresülési ünnepévé kellett volna magasztosulnia. Nem a főváros lojális vezetősége az oka, hogy ez nem történt meg, de belátható időn belül nem is fog megtörténni. Nem pedig azért, mert a környéki falvak világvárosi kulturát kivánnak omladozó viskóik közé, a főváros pénzén, holott nekünk önmagunkra sincs költeni valónk, nem hogy a környékre lenne! Ettől az áttörhetetlennek látszó elvtől eltekintve, szivesen bocsátkozunk a kövezetvám vagy a csarnoki árusitási idő megkezdése ügyében a szükségesnek mutatkozó, részletes tárgyalásokba, de nem fogunk Kispesten vagy Pestszenterzsébeten uj Andrássy-utat épiteni!

Beszélgetés Wolff Károllyal
az aktuális városházi problémákról
Az IMI hatmillió helyett tizenkettőt ajánl a fővárosnak — Centrálé, Tabán, Autóbuszüzem — Álhirek kormánybiztos kiküldéséről és a közgyülés feloszlatásáról
A Keresztény Községi Párt nem reflektál politikai természetü támadásokra

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A várospolitikai életben nemcsak azok a bonyodalmak hoztak élénkséget, amelyek a *Nemzeti Egység Pártjának központi szervezkedése* körül keletkeztek, hanem azok a *polgármesteri előterjesztések* is, amelyek a legközelebbi időben a főváros tanácsát és a törvényhatósági bizottság közgyülését foglalkoztatni fogják. Ezek az előterjesztések rendezik ugyszólván az összes aktuális problémákat, melyeknek az előkészitése már hónapok óta folyamatban van a különböző városházi ügyosztályokban. E problémák között kell megemliteni *a fővárosi közlekedésügy rendezését*, a *centrálé átvételét*, a *Tabán megépitésének pénzügyi megalapozását* és általában azokat a terveket, amelyeknek a megvalósitása révén ujabb munkaalkalmakat lehet teremteni. Az *Uj Budapest* munkatársa beszélt ezekről a kérdésekről *Wolff* Károllyal, a Keresztény Községi Párt vezérével. Mindenekelőtt aziránt érdeklődtünk, *melyek azok a problémák, amelyeket a Keresztény Községi Párt még a nyári szünet előtt megoldani óhajt a városházán.*

Wolff Károly

a Keresztény Községi Párt vezére, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A legfontosabb és legsürgősebb feladatnak tekintjük *a nyári közmunkák megindítását*, illetve e beruházások alapfeltételeinek a megteremtését. Ebben a tekintetben a Tabán ujjáépitése jöhet elsősorban számitásba. Nagy érdeklődéssel várom, hogy a főváros vezetősége *milyen konkrét előterjesztéseket tesz az autonómikus fórumoknak* a Tabán ujjáépitésével kapcsolatosan. Annyi bizonyos, hogy a munkanélküliség enyhitése nemcsak fővárosi, hanem *állami feladat is.* A fővárosnak mindenesetre ki kell vennie a maga részét ebből a munkából.

A Tabán ujjáépitésének a megkezdése alkalmas ennek a célnak az elérésére, mert a Tabán ujjáépitése körül sokféle munkaalkalom kinálkozik. Szó lehet utépitésről, csatornázásról, közmüvek lefektetéséről és épitkezésről.

Ezek mind olyan munkafajok, amelyeknél széles rétegek találhatnak kenyérkereseti lehetőséget. A Tabán ujjáépitésének a megkezdése *szoros összefüggésben áll* azokkal a tárgyalásokkal, amelyeket a főváros vezetősége a kormánnyal közelebbről az ipari munkaszervező intézet igazgatóságával folytat.

Az Ipari Munkaszervező Intézet kezdetben hatmillió pengőt ajánlott fel a fővárosnak hitelkeretként. Ezt az összeget szánta a főváros vezetősége a Tabán ujjáépitésének a megkezdésére, vagyis az utcák kijelölésére, a telkek kialakitására, a csatornázás megindítására, egyszóval a Tabán ujjáépitésének a megkezdésére.

Az Ipari Munkaszervező Intézetnél *más közületeknek is* van érdekeltségük. Az eredeti elgondolás szerint az Ipari Munkaszervező Intézet *14 millió pengős hitelkeretben* inditja meg a müködését. Mivel a főváros részére hatmillió pengőt szántak, *nyolcmillió pengő állana rendelkezésre más közületeknek és magánvállalkozásoknak.* Ugy tudom, hogy *a magánvállalkozásokkal megindított tárgyalások nem vezettek kedvező eredményre, amennyiben e tárgyalások során nem sikerült elfogadható garanciát felmutatni.* E tárgyalások sikertelenségének a következménye az, hogy

most már az Ipari Munkaszervező Intézet nemcsak hatmillió pengőt ajánl fel a fővárosnak hitelként, hanem még további hatmillió pengőt, vagyis összesen 12 millió pengőt.

Ez azt jelenti, hogy a *főváros intenzivebben indithatja meg a tabáni előkészitő munkálatokat*, mert nemcsak az eredetileg kontemplált hatmillió pengős hitelkeretet veheti igénybe, hanem ennek a kétszeresét. Már ez a tény is bizonyitja, hogy

a főváros hitele mennyire megalapozott, de bizonyitja ez a tény azt is, hogy ma egyedül a székesfővárosnak van megfelelő felvevő képessége.

— Mivel tehát az Ipari Munkaszervező Intézet *12 millió pengős hitelkeretet* ajánl fel a fővárosnak beruházások céljaira, nemcsak a tabáni épitkezés megindítása és a közmüvek lefektetése válik lehetségessé, hanem szó lehet *másirányu üzemi beruházások megindításáról is.* Itt mindenekelőtt azirányban *Autóbuszüzem fejlesztésére* gondolok, amit a közigazgatási bizottság egyik legutóbbi ülésén is megsürgettem.

Az Autóbuszüzem ma még deficites vállalat, de nézetem szerint fokozni lehetne jövedelmezőségét az egyes járatok kimunkálásával és süritésével.

Ahhoz, hogy az Autóbuszüzem teljesithesse a maga hivatását, *még legalább ötven autóbuszkocsi* beszerzésére van szükség. Ugy tudom, hogy a *Beszkárt* különböző beruházási terveinek a megvalósitásához is az Ipari Munkaszervező Intézet által nyujtott hitelnek egy részét kell igénybevenni.

Nagyon kedvező jelnek tekintem ezeket a megnövekedett hiteligénybevételi lehetőségeket, most már a polgármester konkrét előterjesztéseit várom, hogy az autonómia kifejezésre juttathassa a maga álláspontját és ezek a közmunkák már a legközelebbi időben, de mindenesetre még a nyár elején megindulhassanak.

A beszélgetés további során megemlitettük *Wolff* Károly előtt azokat a hireket is, amelyek szerint a főváros és a kereskedelmi minisztérium között *végleges megegyezés jött létre a centrálé* átvétele tekintetében. Megkérdeztük *Wolff* Károlyt, mi a *Keresztény Községi Párt álláspontja az ugynevezett Talbot-ügyben. Wolff* Károly ezeket felelte:

— A kereskedelmi minisztériumban legutóbb tartott egyik értekezleten *lényeges közeledés* jött létre a főváros és a kormány álláspontja között. Ebből a közeledésből arra lehet következtetni, hogy már a legközelebbi időben *végleges döntés jön létre.*

Mindaddig, amig a polgármester konkrét előterjesztését nem ismerem, nem óhajtok állástfoglalni.

A *Keresztény Községi Párt külön értekezleten* fog a Talbot-üggyel foglalkozni. Azt tudom, hogy szó van örökbérletről, de felmerültek másfajta megoldási lehetőségek is. Minden attól függ, hogy a *kormány milyen ajánlatot tesz a fővárosnak.* Mi mindenesetre arra törekszünk, hogy a centrálé átvételénél *megóvjuk a főváros közönségének az érdekeit.*

Megemlitettük *azt az ellenzéki mozgalmat*, amely rendkivüli közgyülés összehivása iránt indult meg. Az ellenzék azért kérte a rendkivüli közgyülés összehivását, mert a *főváros vezetősége a törvényhatósági bizottság plénumát* ritkán foglalkoztatja. *Wolff* Károly véleménye ebben a kérdésben igy hangzik:

— A rendkivüli közgyülés összehivását célzó mozgalmat *fölöslegesnek tartom*, mert ugy tudom, hogy május 24-ére a főpolgármester a közgyülést már össze is hivta. Eddig azért nem lehetett a husvéti ünnepek óta közgyülést tartani, mert a *közgyülés elé tartozó tárgyak nem voltak eléggé előkészitve.* A törvényhatósági tanács a legutóbbi üléseken nagyobb anyagot készitett elő, ami most már megérett a közgyülési letárgyalásra. Ugy tudom, hogy a *nyári szünet előtt még több közgyülés lesz*, mert az aktuális városházi problémák egész sorának a megoldását készitik elő a különböző autonómikus szervek.

Végül azokat a hireket tettük szóvá, amelyek szerint a *legutóbb megindult Nemzeti Egységpárti szervezkedéssel kapcsolatosan a közgyülés feloszlatásáról vagy kormánybiztos kiküldéséről* szólanak.

Wolff Károly érdeklődésünkre ezeket felelte:

— Nem óhajtok a nyilvánosság előtt foglalkozni ezekkel a kérdésekkel, mindössze annak a kijelentésére szoritkozom, hogy az illetékes tényezők ezeket a hiresztelésseket egytől-egyig a legkategórikusabban megcáfolták.

A *Keresztény Községi Párt vezetősége egyébként* — mint az *Uj Budapest* munkatársa értesül — a *politikai természetü támadásokra nem óhajt reflektálni. Wolff* Károly a Keresztény Községi Párt álláspontját már többizben — egyszer a képviselőházban is — kifejezésre juttatta. Minden olyan hiresztelést, amely felosztalásról, kormánybiztos kiküldéséről szól — *pletykának, alaptalan kombinációnak minősit.* Ezeknek a hireknek a szárnyra bocsájtása nem egyéb *egyes érdekeltek óhajtásánál*, amely azonban *illetékes helyeken meghallgatásra nem találhat.*

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

Üres lakások, még üresebb szivek...

Irta: Müller Antal országgyülési képviselő, fővárosi tanácstag

A képviselőház költségvetési vitájában azt hallottam, hogy ma már megindult a munka, valamiképpen lendületet nyert odakünn a gazdasági élet. Ezek a hangok arra hivatkoznak, hogy a szociáldemokrata szakszervezetek kimutatásában talán egy ezres számig eltolódás van és erre hivatkozva gondolják, hogy talán csökkent a munkanélküliség. Olyan tévedés ez, amelyet nemcsak a képviselőház költségvetési vitájában tartottam szükségesnek megcáfolni, de fontos, hogy az Uj Budapest vendégszerető hasábjain is megállapitsam, mert lehetetlennek vélném, hogy a munkanélküliség csökkenésére való hivatkozással csökkenjen a főváros szociális munkássága az inségkonyhák és az ellátatlanok megsegitését illetően.

Kereskedők mindig többen és többen kénytelenek az üzleti redőnyt lehuzni, az iparosok százai és százai növelik hétről-hétre a munkanélküliek számát: frázis és hangulatkeltés tehát arról szavalni, hogy csökken a munkanélküliek száma. A munkanélküliség mérvét legbiztosabban igazolja a Társadalombiztositóban bejelentett munkavállaló segédek száma. Amikor azt látjuk, hogy ezelőtt két esztendővel 800.000 volt a Társadalombiztositóban bejelentett munkavállalók száma és azt látjuk, hogy ez a szám az elmult év decemberéig leesett 596.000-re és azt hittük, hogy akkor a legmélyebb ponton volt a munkanélküliség, látjuk, hogy decembertől mostanáig, tehát a legutóbbi időig is nagyon romlott ez a statisztika, mert most csak 563.000 a bejelentett munkavállalók száma!

Nem lehet strucpolitikát üzni, nem lehet azt mondani, hogy kendőzzük és leplezzük a nyomort, amikor emberek és emberek százai keresnek fel engemet és a többi tanácstagokat, könyörögve, hogy a legkisebb kis kenyérlehetőséghez juttassuk őket, mi pedig nem tudunk egyebet tenni, mint hogy egy-egy ötgyermekes családapát néhány ebédjegyért elküldünk az előljáróságra, vagy legjobb esetben a csatornázási munkálatoknál, vagy az utépitéseknél elhelyezünk pár embert. A miniszterelnök ur ismeretes felhivása, hogy a munkaadók nagyobb tömeget szivjanak fel, sajnos, nem járt a kellő eredménnyel, mert mindössze ötszáz volt azoknak az ifjaknak a száma, akiket el tudtak helyezni és ebből az ötszázból mindössze kétszáz volt azoknak a száma, akiket az egyes vállalatok felszivtak. Nem látom azt a nagy szociális érzéket megnyilvánulni a vállalatoknál, amelyet ilyen sulyos időkben gyakorolni kellene; amikor a nagy gyárak a konkurrencia kizárásával termelhetnek, amikor óriási vámvédelmet kapnak, ezeket a nemzeti ajándékokat arra használhatnák fel, hogy ők is hozzanak áldozatokat. Kérdezem: nem lehet-e elvárni, hogy most, ezen átmeneti idő alatt kisebb százaléku nyereséggel, vagy pedig egyáltalán nyereség nélkül dolgozzanak és termeljenek ezek a gyárak. Amikor egyes bankok négyöt millió tiszta hasznot mutatnak ki, amikor pl. a Magyar Általános Kőszénbánya az elmult évben 8,000.000 pengőt keresett tisztán, amiből 4,000.000 pengőt tartalékolt s a többit a befektetett tőke tiz százalékának kamatjául a részvényesek között osztott ki, akkor nem lehet azt mondani, hogy Magyarországon nincsenek olyan üzleti, főleg kartelhasznok, amelyeket a munkanélküliség csökkentése céljából szintén csökkenteni lehetne!

Amikor a nyomor már infernális jelleget ölt, arra is rá kell mutatnom, meg kell kérdeznem, miért olyan nagy az üres lakások száma? A Józsefváros törvényhatósági bizottsági tagja lévén, gyakran megfordulok a külterületeken is és azt látom, hogy kiesiny odukban tiz-tizenkét ember lakik együtt az emberi méltóságot megsuföló helyzetben. Decemberben az üres lakások száma 8700 volt, ami most, a májusi költözésekkel kapcsolatosan jelentékenyen megnövekedett. A főváros szükséglakások épitésével és bérlésével, legutóbb pedig a városszéli telepitéssel megtette kötelességét, most az államon van a sor, hogy a háztulajdonosokkal karöltve, igyekezzen a szörnyü lakásnyomoron segiteni. Pl. a Madách-utca 20—22. számu bérkaszárnya hónapok óta üres, csak ebben az egyben nyolcvanhét üres lakás van. Ez a nyolcvanhét üres lakás mind egy- és kétszobás lakás. Azért üresek ezek a lakások, mert kitelepitették rendőri asszisztenciával, a hatóság közbelépésével a munka- és állás nélkül levő lakókat, mert nem tudtak lakbért fizetni.

Ha volna is háztulajdonos, akit szociális érzéke arra inditana, hogy lakóját az átmeneti idő alatt, amig valóban állás- és munka nélkül van és talán évekig vagy évtizedekig ott lakott, megtartsa, megtürje lakásában, nem teheti meg, mert a háztulajdonosnak az adót a lakóért fizetnie kell! Miután ugyis kiesések vannak a házbéradóknál amiatt, hogy nagyon sok az üres lakás, nem lehetne olyan intézkedést tenni, hogy a pénzügyi kormányzat a legszigorubb ellenőrzéssel mindazon lakókat, akikről tényleg megállapitható, hogy állás és kereset nélkül vannak, lakásaikban benn hagyná és ezek után a lakások után házbéradót nem kellene fizetni?

A munkanélküliség problémáját nem győzöm eléggé figyelmébe ajánlani a főváros vezetőségének és a mélyen tisztelt törvényhatóságnak. Ugy látom, nincs meg az átfogó kéz, amely a munkanélküliséggel kapcsolatos összes kérdéseket vigyázná, a munkanélküli százezrek, de az egész ország érdekében is. Nincs meg az a figyelem az illetékes tényezők részéről, amely nemzeti és gazdasági életünk ezen legsulyosabb betegségét kellő gyógykezelésben részesitené, hogy ha már nem lehet kiirtani a betegséget, legalább enyhitsük a fájdalmakat. A főváros szociális munkássága a gyógyitó ir, ha kissé lassu, de mégis állandó csepegtetésével helyén van — de kérdem és ujra kérdem: hol vannak a többiek?!

Városházi notesz

SIPŐCZ JENŐ DR. polgármestert, a tudomány és a kultura igaz barátját, a Magyar Földrajzi Társaság néhány nappal ezelőtt tiszteletbeli tagjává választotta. Cholnoky Jenő egyetemi tanár és Thirring Gusztáv, a fővárosi Statisztikai Hivatal uj igazgatója vezetésével a Magyar Földrajzi Társaság küldöttsége tisztelgett a polgármester előtt és átnyujtotta neki a tiszteletbeli tagságról szóló diszoklevelet. A polgármester hálás köszönettel vette tudomásul a valóban kitüntető választást.

*

HUSZÁR ALADÁR DR. FŐPOLGÁRMESTER az elmult vasárnapon mint elnök megnyitotta a gyermekhét ünnepét. A főpolgármester megnyitóbeszéde után Farkas Ákos dr. főjegyző, az elnöki ügyosztály vezetője, tartott nagyhatásu előadást A gyermekhét a nemzetvédelem szolgálatában cimmel.

*

KOZMA JENŐ LEÁNYÁNAK ESKÜVŐJE — mint arról már legutóbbi számunkban megemlékeztünk — fényes külsőségek között folyt le a Deák-téri evangélikus templomban. Az ifju párt Raffay Sándor püspök adta össze emelkedett szellemü beszéd keretében, amelynek során elmondta, hogy ugyanabban a templomban esküdött Kozma Jenő dr. örök hüséget Asbóth Elmának és esküvőjüket ugyanaz a dal kisérte, amely most ujra ott elhangzott. Esketés után a sokszáz főnyi előkelő társaság, amelynek soraiban Lázár és Fabinyi miniszterek is ott voltak, üdvözölte a szülőket és a boldog ifju párt, Kozma Elmát, immár Goreczky Gyulánét és férjét. A násznép innen a Gellért-szállóba hajtatott, melynek egyik különtermében a családi kör és a család legbizalmasabb barátai gyültek nászlakomára. Felköszöntőket mondottak Kozma tábornok, Goreczky ezredes, a polgári esketést végző Sipőcz polgármester és az egyházi esküvőn funkcionáló lelkész: Raffay püspök.

A boldog örömszülőket 1144 távirat üdvözölte egyetlen leányuk férjhezmenetele alkalmából, élén Gömbös miniszterelnök táviratával.

*

MARTONYI (Martin) JÁNOST, a politikai tudományok doktorát, Martin János törvényhatósági bizottsági tag fiát május 22-én, hétfőn 11 órakor az egyetem aulájában a Budapesti Kir. Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Rector Magnificusa és tanácsa sub auspiciis Gubernatoris a jogtudományok diszdiktorává avatja.

*

FELKAI FERENC TANÁCSI FŐJEGYZŐT, akit a polgármester tudvalevően az elnöki ügyosztály vezetése alól történt felmentéssel egyidejüen a racionalizálással bizott meg, ugyanaz a kitüntetés érte az elmult napokban, mint Csorna Kálmán dr. egyetemi magántanárt, az árvaszék kitünő első elnökhelyettesét; Keresztes-Fischer Ferenc dr. belügyminiszter megbizta a Nemzetközi Közigazgatási Intézet munkálataiban való részvételével, és felkérte, hogy az ezévi junius havában tartandó bécsi ülésen vegyen részt.

Felkai főjegyző kitüntető megbizásának hamarosan hire terjedt a városházán, és mindenki örvend a kitünő főtisztviselő ujabb sikerének. Itt emlitjük meg, hogy Felkai főjegyző, mint önálló előadó a jövő heti közgyülésen debütál, ahol is két szabályrendeletmódositást, amelyeket az uj fővárosi törvény ir elő, referál el.

*

HALTENBERGER SÁMUEL, az Autótaxi R.-T. kitünő vezérigazgatója, akit a városházán is jól ismernek, a részvénytársaság és a főváros hivatalos kapcsolatai révén, egyike a legötletesebb és legfordulatosabb embereknek. Bon mot-jai közszájon keringenek városházi és közgazdasági körökben, ezek az apró történetkék élénk fényt vetnek az ő kitünő logikájára és eredeti egyéniségére.

Az alanti kis történethez tudni kell, hogy a szürke-taxi — amelynek Haltenberger bátyánk tudvalevően az elnöke — és a kék-taxi között évtizedek óta duló szivós kenyérharc dul. Haltenbergerék a nagyobb tőkét reprezentáló pompás javitómühelyekkel és üzleti szervezettséggel harcolnak, viszont a kéktaxisok a kisipar védelmi lobogóját viszik elől harcaikban. Hogy melyik fél nem szereti a másikat jobban, azt megállapitani nem lehet, kétségtelen azonban, hogy egyik sincs a másiktól elragadtatva, és ott ütik egymást, ahol lehet.

A másik fontos tényező, amit e történet megértéséhez tudni kell, az, hogy Haltenberger vezérigazgatónak igen rossz a látása, amit szemüveggel sem lehet javitani. Hogy a szemét kimélje, mindent felolvasnak neki, ő maga a nevén kivül alig ir egyebet.

Történt az elmult napokban, hogy az egyik kitünő közgazdasági lapszerkesztő telefonon felhivta őméltóságát, bejelentvén, hogy egy falujabeli soffőr érdekében személyesen óhajtja tiszteletét tenni a nagyhatalmu vezérigazgató urnál. Haltenberger azzal válaszolt, hogy különös örömét leli abban, ha a főszerkesztő urat személyesen fogja üdvözölhetni. Előre is megigérte, hogy amit a kérés teljesitését illetően megtehet, azt a legnagyobb előzékenységgel ezennel meg is igéri. Kitünő hirlapiró kollégánk ezek után bevágta magát egy taxiba és kirobogott a Kerepesi-utra a taxi igazgatóságához. Megérkezése után három másodperccel már Haltenberger dolgozószobájában volt. Előadta kérését, amelyre, ellentétben a telefonon történt igérettel, a legridegebb és legelutasitóbb választ kapta. Kollégánk végezetül kifakadt:

— De vezérigazgató ur, Ön telefonon a legnagyobb előzékenységről és jóindulatról biztositott engem. Miért ez a váratlan ridegség és elutasitás?

— Azért, tisztelt barátom, — hangzott a vezérigazgató kemény és fagyos válasza, — mert ha én figyelmes vagyok valakivel szemben, akkor hasonló loyalitást várok önmagam iránt is. Mégis csak különös, hogy Ön, aki a szürke-taxi vezetőségétől kér szivességet, kéktaxin jön ki hozzám, — amit különben a portás, mielőtt szerkesztő ur még az épületbe tette volna a lábát, telefonon már jelentett a titkárnőmnek! Ajánlom magamat!

*

HA MÁR UJSÁGIRÓ-TÖRTÉNETEKNÉL TARTUNK, mondjuk el az itt következőt is, amelynek hősei: Reményi-Schneller Lajos dr., a Községi Takarék érdemes vezérigazgatója, az egyik estilap és annak szimpatikus városházi szerkesztője.

A szóbanforgó estilapban, amely egyébként jólértesültségéről ismeretes, az elmult napok egyikén rövid közlemény jelent meg arra vonatkozóan, hogy Reményi-Schneller Lajos dr., a Községi Takarék vezérigazgatója és Lamotte Károly dr. tanácsnok, Budapest pénzügyminisztere, fontos tárgyalások céljából Berlinbe utaztak. A városházi ujságirószobában másnap nagy feltünést keltett ez a hir, ahol a kol-

Ünnepeljük az anyákat!

Liber Endre alpolgármester rádióelőadása az Anyák Napján

Egy évvel ezelőtt, ugyancsak az Anyák napján, már találkoztunk abban a nagy lelki közösségben, amely eggyé fonja, eggyé köti össze a rádió láthatatlan hullámain az előadót a közönséggel. *Megpróbáltam kopogtatni az elzárt szíveken,* hogy beléjük lopjam az édesanya iránt való hálának és ragaszkodásnak szent érzését, kopogtatni akartam a szíveken, a felnőttekén és a gyermekekén egyaránt, hogy feltáruljanak előttünk és legalább egy-egy meleg szóval emlékezzenek meg a legszentebb, a legdrágább emberi lényről, az édesanyáról. Különös örömömnek adok kifejezést, hogy ebben az esztendőben az anyák napján *újra engem kértek fel rádióelőadásra,* mert ebből arra kell következtetnem, hogy a mult esztendei összeköttetés nem szakadt meg az elszállott, az elhangzott szó után sem. De nemcsak a felkérés ténye igazolja ezt, hanem őszinte örömet okozott nekem az *a sok meleghangu levél,* amelyekkel a kedves rádióhallgatók engem felkerestek és azokban a levelekben továbbfüzték az elhangzott gondolatokat, sőt egyesek még szociális bajaikat is bizalommal közölték velem. Itt, ezuton is köszönetet mondok a levelekért, amelyeket mind gondosan átolvastam. Sajnos, a mai szomoru viszonyok között minden közigazgatási embernek a kezét guzsba köti a gazdasági válság rozsdás bilincse és én, aki egész közhivatali pályámon igyekeztem a szociális segités, a megértő emberszeretet gondolatát szolgálni, ma nagyon sokszor kénytelen vagyok érezni, hogy *a szándék, az elgondolás és a megvalósitás messze áll egymástól.* Az elgondolások megvalósitásának határt szabnak *a csökkenő bevételek* és ennek következtében a közületeknek egyre zsugorodó anyagi lehetősége. De bármenynyire csüggesztők még a mostani körülmények, ma is csak az optimizmust, a vigaszt és a szebb jövőbe vetett reményt hirdetem, mert egyre több jelét látjuk, hogy *nemsokára javulni fog a helyzet.*

Miért csak az anyákat ünnepeljük, és nem az apákat is?

A hozzám érkezett levelekből *uj gondolatokat* is meritettem. Voltak ugyanis olyanok, akik felvetették azt a kérdést, hogy miért csak az anyákat ünnepeljük ma, miért nem ünnepeljük ugyanolyan melegséggel, ugyanolyan szeretettel az apákat is? Ez a kérdés közel férközött szivemhez, *megszivleltem és átgondoltam.* Tényleg a felületes szemlélő előtt ugy látszik, mintha az anyák napján az apák *mostohább elbánásban* részesülnének. Én is apa vagyok és igy a kérdés felvetése közelről érint engem is. Tudom jól, hogy a jó, gondos apa az anyával együtt osztozik a családalapitás és a gyermeknevelés szent munkájában. A jó, gondos apának éppen olyan öröm a kis csecsemő első öntudatos mosolygása, első gőgicsélése és éppen olyan öröm, ha az addig artikulátlannak hangzó gyermekhangokból a szülők füle egy kis jóakarattal már az első értelmes szótagok kicsendülését véli hallani, amikor az apa, vagy az anya nevét ejti ki először ennek a földi létnek zsenge kis vándora. Éppen olyan öröm az apának is, amikor látja a gyermek bimbózó lelkét és amikor megállapitja, hogy abból *a szülők iránt való szeretet és hála érzése árad.* Éppen olyan öröm az apának is, amikor az első felköszöntő versikét mondja a gyermek névnapon, születésnapon, vagy amikor az első kedveskedés jeleképpen néhány szál virágot ad az apának is. Tudom, érzem és vallom, hogy a munkától fáradt, gondoktól terhes apai léleknek talán mindennél nagyobb enyhülést okoz az, amikor homlokát gömbölyü kis kezecskéjével végigsimitja a kis gyermek és amikor ártatlan mosolygásával igyekszik derüt lopni az apa komoly, sokszor talán komor lelkébe is. És éppen olyan nagy öröm, nagy boldogság az apa számára is, amikor a gyermeket először szerelheti fel a kis palatáblával, elkisérheti őt először az iskolába, az iskola kapujában homlokon csókolhatja és ezzel kezdetét veszi gyermekének önálló lelki élete.

Engednem kellett tehát annak az óhajtásnak, hogy *az apákról is megemlékezzem,* mert ha valaha megérdemelte az apa azt, hogy az anyák napján róluk is legyen szó, akkor éppen a mi korszakunk szomoruan változatos, eseménydus nehéz idejében van erre szükség. Hiszen az apák véreztek a négy esztendeig tartó világháboru vértengerében és türték a legborzalmasabb kinokat a harctereken hazájuk, nemzetük, gyermekeik szebb jövőjéért, mialatt az anyák a háborus nélkülözések szomoru utjait járták és próbálták biztositani gyermekeik betevő falatját. És a háboru utáni még nagyobb nyomoruságban is az apák azok, akik végig szenvedik a munkanélküliség tehetetlen átkát. *Az apákban él a családfenntartás kötelességének tudata* és igy kétszeresen fáj nekik, ha nem tudják azt kellőképpen teljesiteni. Ám itt is azt kell látnunk, hogy ismét az anyák azok, akik ebben a szomoru időben még több élelmességgel és még több áldozattal tudják biztositani a mindennapi életnek szükös szükségleteit, viszont ha a szegénysorsu emberek sorában az anya kezébe kerül át a családfenntartás gondja, akkor ez még több fájdalmat, még több szenvedést, még több megaláztatást jelent az apa számára is. Minden megbecsülés és minden elismerés megilleti tehát az apákat is, de ha megállapitjuk, hogy ma, *az anyák napján az apák iránt is hálás szivvel kell érezniök a gyermekeknek,* ezzel egyáltalában nem kisebbitjük az anyák érdemeit, sőt felemeljük őket, mert ma kétszeresen, százszorosan szent az anyaság glóriája. A háboru előtti sokkal nyugodtabb, kényelmesebb, eseménytelenebb időkben az apa egész nap dolgozott, fáradt és este azzal a nyugodt tudattal tért haza családja körébe, hogy keresetével — jól vagy szükösen ugyan — de meg tudta adni az anyának a lehetőséget arra, hogy anyai kötelességét teljesitse. Az anyáknak nem maradt más gondjuk, mint a háztartás vezetése és gyermekeiknek ellátása. És hogy az idők folyamán ez a természetes munkafelosztás megváltozott, az nem az embereken, nem a társadalmi berendezkedésen, hanem a körülményeken mulott. Nagy hatással van a gyermeki lélek kialakulására az a körülmény, hogy az apa, akinek a gyermek szemében az erő, *a hatalom, a munka, a szorgalom, a becsületesség mintaképének kell lennie,* ez az apa a mostani sulyos viszonyok között nagyon sok esetben nem tud már biztositani elég kenyeret családjának, sőt egyre többen vannak, akik még a legminimálisabb szükségletek kielégitésére sem vállalkozhatnak immár, mert legjobb akaratuk mellett sem találnak munkaalkalmat.

Az anya, az édesanya azonban ma sem nézheti tétlenül családjának, családi tüzhelyének és különösen gyermekeinek nélkülözéseit, hiányait, hanem ezeknek a hiányoknak a pótlását egyre fokozottabb mértékben saját vállaira veszi. Nem hiszem, hogy az a sok kenyérkereső nő, aki éppen a munkavállalása miatt kénytelen ma elhanyagolni az igazi női hivatást: a háztartást és gyermeknevelést, mondom, nem hiszem, hogy az a sok nő szives-örömest teszi azt, hanem ugy vélem, hogy szivesebben cserélné fel mostani agyonhajszolt, szellemileg és fizikailag fárasztó munkáját azzal a nyugodt, békés atmoszférával, amelyben a békeidőkben része volt.

A két szülőtipus szeretete

A teremtés különböző jellemekkel áldotta meg a férfit és a nőt. *A nőben, az anyában mindig sokkal több az ösztönös motivum, mig a férfiben, az apában sokkal több a tudatosság.* Az apában tudatosan ébrednek fel az apai érzelmek a gyermek iránt, azokat a férfi jelleme alakitja ki benne, az ő lelkében elsősorban a felelősségteljes szeretet az, amit az Isten által gondjaira bizott gyermeke iránt érez. A nőnek az anyai érzéséről inkább azt kell megállapitanunk, hogy az vele születik és az igazi nő, az igazi anya azt eltagadni, elfojtani sohasem tudja. Ez az alapja annak, hogy az anyai szeretet és az apai szeretet más és más irányu, de egyaránt meleget áraszt, egyaránt tiszteletreméltó, egyaránt hálára kötelez és az egyik éppen olyan fontos a gyermek lelki fejlődésére, mint a másik. Egymást kiegészitik, egymást kipótolják, ennélfogva egymást mindenkor kölcsönösen támogatniok kell. *A két szülőtipus szeretete* közötti különbséget már a gyermeki ösztön is megérzi, hiszen nagyon hamar rájön arra, hogy az ő életében az anya és az apa szeretete mást és mást jelent. Az olyan gyermek, akinek zsenge életéből hiányzik az anyai szív melege, vagy az olyan gyermek, aki jellemének kialakulásában nélkülözi az apai szeretetet, bizonyos hiányokkal küzdve kezdi meg pályafutását, illetőleg jellemének kialakulását. Nem is akarom ezt bőveb-

---

légák szemrehányást tettek az ifju rovatvezetőnek, hogy miért marasztotta őket le ezzel a fontos értesüléssel. Majd felhivták Lamotte tanácsnok titkárságát, hogy részleteket tudjanak meg a berlini utról. A tanácsnok titkára azonban azt felelte, hogy Lamotte nem utazott el, sőt a közeljövőben nem is fog Berlinbe utazni.

Kétségtelennek látszott ily körülmények között, hogy a szerkesztő urat valaki felültette a hirrel, mert egy egyszerü telefonálás azt is bebizonyitotta, hogy Reményi-Schneller nem a Kurfürstendammon, hanem a Dorottya-utcában az intézet vezérigazgatói szobájában tartózkodik. Hosszu és kitartó detektivmunka azután megállapitotta a következőket:

A téves hirt nem a szóbanforgó fiatal kolléga adta le, akinek értesülései megbizhatóak és csalhatatlanok. A szerkesztőség egy másik tagjának lett volna valami dolga Reményi-Schnellerrel, aki ott volt az épületben, azonban egy fontos és megszakithatatlan tanácskozáson vett részt.

Titkárnője, s az udvariasság angyala, aki különlegesen figyelmes a sajtó képviselőivel szemben, nem akarta megbántani a látogatót, hogy a vezérigazgató, dacára annak, hogy ott van, nem tudja fogadni, és ezért inkább azzal a jámbor kifogással élt, hogy a direktor ur elutazott, és csak a jövő héten jön haza. A többit azután, hogy a főváros kölcsönügyi tárgyalásai miatt utazott Reményi-Schneller, mindjárt Lamotte társaságában Berlinbe, az a bizonyos fantázia tette az értesüléshez, amely a hiányosságokat ezzel az egyébként jól bevált módszerrel igyekszik pótolni...

*

AZ UJ BUDAPEST MAI SZÁMÁBAN Liber alpolgármesternek az Anyák Napja alkalmából tartott rádió-előadását közöljük. Noha ez az előadás az alpolgármester nobilis személyén tulmenően nem tulságosan városházi vonatkozásu, mégis szükségesnek tartotta a szerkesztőség a felolvasás szövegének teljes terjedelemben való közzétételét, részben azért, mert ez a poétikus irás alkalmas arra, hogy könnyekig meghassa az olvasót, de azért is, mert ebből az előadásból ragyogó gyémántként bukkan elő Liber Endre nemesen dobogó, jóságos szive.

Ha még hozzávesszük, hogy Liber alpolgármester mint apátlan-anyátlan árva a főváros József-fiuárvaházában nevelkedett, akkor még értékesebbnek tetszik az anyai szeretetnek az a himnusza, amely Liber kedves, meleg hangján sugárzott szét az éterbe százezrek és milliók felé. Valami fájdalmas nosztalgia rezgett az előadásán végig, amely enyhe mélabujával szinte vallomásszerü volt, mint fájó gordonka-hang őszi éjszakában...

*

SCHINDLER PÁL DR. tanácsi fogalmazó, Schindler Árpád nyug. államtitkár fia, szombaton délelőtt tartja esküvőjét Rihmer Évával, Rihmer professzor leányával. A polgári esketést, mint anyakönyvvezető, Sipőcz Jenő dr. polgármester, a vőlegény nagybátyja végzi.

*

ÖRÖMÜNNEPE VOLT HÉTFŐN A KEMÉNY LEGÉNYEKNEK Ekkor köszöntötték először nyilvánosan a társaság egyik legkedveltebb, legszeretettebb tagját, dr. Török Zoltánt plébánossá történt megválasztatása alkalmából. A Debrecen szálló hatalmas terme alig tudta befogadni a megjelenteket, mert mindenki ki akarta venni részét az ünneplésből. Ott voltak Nagy Ferenc kapitány, Bednárz Róbert, Ortvai Rezső dr., Török Zoltán dr., Bódy László dr., Gömöry Albert dr., Hamvasy István dr., Király Kálmán, Kovácsházy Vilmos, Muzsikó István, Salamon Géza dr., Unger Béla dr., Felkai Ferenc dr., bibiti Horváth János, Nagy László dr., Spur Kálmán dr., Szigeti János, Kelety Géza dr., Dingha Árpád, Bencze István és még sokan. — Először Szigeti János felsőházi tag mondott felköszöntőt. Beszédében Török Zoltánról, mint a hit buzgó apostoláról emlékezett meg, majd szólott az ünnepelt hazafias buzgalmáról. — Szigeti János után Ortvai Rezső apátplébános, mint a kapitány által felkért ünnepi szónok mondta el meleg érzésektől áthatott beszédét. Ecsetelte Török Zoltán papi pályáját. E pálya nehéz viszonyok közt indult meg, abban az időben, mikor a hitről tanuságot tenni nem volt könnyü a társadalom közönbössége miatt. Török Zoltán ennek ellenére sem rettent vissza föladatától. Több kerületben fejtett ki buzgó müködést, hosszabb ideig a főváros szivében, a Belvárosban és az éppoly fontos Erzsébetvárosban. Sokáig tartott, míg az eredményes munka megkapta a hivatalos elismerést, de a főváros nem feledkezik meg azokról, akik jól végzik kötelességüket. Kiemelte a szónok, hogy Török Zoltán mindig hüséggel kitartott a Kemény Legények társasága mellett. — Török Zoltán meghatottan mondott köszönetet az ünneplésért. Hangsulyozta, hogy mint segédlelkész mindig megértő plébánosoknak lehetett munkatársa, ami megkönnyitette müködését. Külön köszönetet mondott Bednárz prelátusnak, amiért megválasztását annyira a szivén hordta. Igérte, hogy a Kemény Legények társaságát, mely Nagy Ferenc kapitánnyal oly közel áll lelkéhez, mindig fel fogja keresni. — Az üdvözlések elhangzása után, Nagy Ferenc kapitánnyal az élükön, a legjobb hangulatban még sokáig maradtak együtt a társaság tagjai.

Jégkár ellen biztositja házát

ha tetőzetét ETERNIT-asbestcementpalával fedi. Messzemenő jótállást vallalunk jégkár ellen. Kérjen dijmentes tanácsot és árajánlatot.

ETERNIT MŰVEK
Budapest, VI. Andrássy-ut 33.

CZEGLÉDY JÁNOS JENŐ
mühöru készitő, ki- és padlóburkoló mester
Székesfővárosi és állami szállító-kontinens tanuló!
BUDAPEST, KISTEMPLOM-U. 8.
TELEFON: JÓZSEF 448—58.

Ma már sokan tudják,
Kik eddig nem tudták,
Hogy az **Igmándi** víz,
Legjobb keserűvíz.

ben magyarázni, hiszen ennek a kérdésnek a magyarázata a pedagógusok, a nevelők feladata.

Gyermeki ösztön — gyermeki részvét

Mi, akik szociális munkával foglalkozunk, sokszor tapasztaljuk, hogy a gyermek életére nagy befolyással van az, ha görnyedni, dolgozni látja édesanyját a mindennapi száraz kenyérért, mert a gyermek az apa kenyérkeresetét, munkáját természetesnek találja, de ha forrón szeretett édesanyját is hasonló nehéz munkában találja, akkor *a gyermeki ösztön felébreszti benne a gyermeki részvétet.* Nagyon keményszivü gyermek az, aki nem igyekszik segiteni kenyérkereső, küzdő édesanyjának. Kis gyermekeket látunk az utcán, akiknek javarésze azért kéreget és azért igyekszik a járókelőknek eladni virágot, vagy egyéb apróságot, hogy az igy keresett néhány fillérrel édesanyjuk gondjain segitsenek. Nekünk, a társadalomnak szigoruan kell megitélnünk ezeket a jelenségeket és minden erővel küzdenünk kell ellenük, nem lehet mellettük észrevétlenül elhaladni. A szociális munkának, a társadalom tevékenységének minden erejével arra kell törekednie, hogy a mai nehéz időkben is megmentsük a jövő igazi zálogát, a gyermeki lelket. Adjuk vissza az apát eredeti feladatának, a kenyérkeresetnek és adjuk vissza az anyát is eredeti hivatásának, a belső családi élet melegének.

A mi társadalmi berendezkedésünkben *az apa az a pillér,* amelyre a családnak, a családi életnek támaszkodnia kell. A halhatatlan *Prohászka* Ottokár mondotta a következőket: *Az apa megadhatja mindazt, ami az élethez szükséges, elvezethet bennünket a valóságos, a gyakorlati életbe, de a lelkiekre, az örökkévalókra oktatni, előkészíteni: ez a nagy kötelesség, ez a kedves hivatás az édesanyáé.*

Az atyai hatalom

Az édesanya a régi és a keleti társadalmi berendezkedésekben *jogilag hátrányos helyzetben* van az apával szemben, sőt még a *mai magyar jog* sem ismeri el szülői jogok tekintetében egyenjogunak az anyát az apával. Valamikor a nő, akit férje vétel vagy rablás utján szerzett, valamint a tőle származó gyermekek is a családfőnek, azaz a férjeknek, illetve apáknak magántulajdonai voltak. A gyermekeket azonban a későbbi jogfejlődés sem emelte ki teljesen az atyai hatalom alól. Az anyai jogokról csakis ott és csak oly mértékben lehet szó, ahol valamely okból helyettesiteni, vagy pótolni kell az atyai hatalmat. A négyszáz év előtti magyar hármaskönyv is azt mondja, hogy *a szülőknek szárnyukra nem bocsátott minden fiai és leányai atyai hatalom alatt állanak.* Csak később használták a jogban az atyai hatalom helyett a *szülői hatalom* kifejezését, de ebben is a gyakorlat azt mutatja, hogy az atya egyedül van jogositva a kiskoru gyermekek képviseletére, az anya csak akkor, ha az atya ezt a jogát nem gyakorolhatja. Még ma is előfordul, hogy az apa az anyát minden megokolás nélkül végrendeletileg kizárhatja a gyámi tisztségből, pedig igazság szerint csak hatóságilag megállapitott érdemtelenség esetén volna szabad az anyától megvonni ezt a legtermészetesebb jogot, amely valósággal a vérségi kapocsból folyik. Talán ez a méltánytalanság is jogossá teszi az anyák napját. Ha már a jog és a társadalmi berendezkedés az atyai hatalomra van alapitva, akkor az apák ne vegyék zokon tőlem, ha azt mondom: mégis az anyák napja ez a nap, amelyen a gyermekeket a szülők iránti hálára igyekszem buzditani, mert tudom, hogy az anyák viszont nem veszik zokon, hogy a mai napon az apák érdemeivel is foglalkoztam. A társadalmi berendezkedés és a jogszellem lehet bármilyen, az mégis csak a hüvös, rendes, jogászilag szabályozott életkörülményekre vonatkozik.

Magasztos anyaság

A müvészek csodálatos megérző készsége is mindig az anyaság magasztosságát igyekezett kifejezni. Az anyaság örök, az anyaság értéke is örök, de a müvészet ennek a kifejezésében bizonyos fejlődéseken ment át. Egyiptom földjén még csak néhány *Izisz-szobor* volt található, ölében a gyermek *Horusszal,* amelynek már valami kapcsolata van a későbbi anya-ábrázolásokkal; az annyira mély és annyira változatos görög müvészetben leginkább *Niobe szobra az,* amit a szenvedő anyaság szimbolumának tekinthetünk, ezenkivül talán csak a siremlék-müvészet rezegtet meg mélyebb hurokat, amikor az anyát gyermekével ábrázolja. A kereszténység térhóditásakor azonban már az ember a maga legmélyebb hódolatával fordult az emberré vált Isten földi anyja, Mária felé. De figyeljük csak meg, hogy bár az evangéliumok igen keveset mondanak a gyermek Jézusról, a müvészeknek ösztönös lelke ezt igen nagy hiánynak érezte és saját elképzelésükkel, müvészi elgondolásukkal igyekeztek pótolni azáltal, hogy a fiatal Istenanyát, Máriát ábrázolták a gyermek Jézussal. *A trecento korában* már aranyban ragyogó Mária-himnuszokkal találkozunk és az ebből a korból származó képek egy magasabb élettel teli fenségükben ábrázolják az anyát. Ezek a Mária-képek uj és uj ösztönzést adtak a müvészeknek s amit ők elénk akartak vetiteni, az az emberfeletti magasztosság és emelkedettség *Rafaelben* éri el tetőpontját. Rafaelnek a Madonna della Sedia-jában pompásan sikerült ecsetjével a vászonra átvinni a derütől sugárzó édesanyát, az anyai szeretet mélységét és azt a boldog kis apróságot, akit az anya a karjaiu tart; kebeléhez emeli őt és lecsillapitja az éhségét, amelyet a kisded kielégiteni alig tud. Rafael mindent elmondott, ami szépséget el lehet mondani az Istenanyáról és az anyaság poéziséről. Kortársai és versenytársai, mint pl. *Michel-Angelo* a maga emberentuli erőt sugárzó Máriájával, *Leonardo da Vinci* a báj és titokzatosság rejtelmességével, vagy *Tizian* a szinek zengő árjával, mind örökéletü gyöngyei a müvészet történetének. A későbbiek közül *Rembrandt* egyszerü, szinte földhözkötött Máriája áll előttünk, akiben mégis anyai bensőség és a magasabb rendeltetésbe vetett hit honol. *Rubens* a testi szépség friss lendületének énekese, akinél az anyaság dicsőitése más szellemben érvényesül.

Ezek a müvészi alkotások s a müvészi lóleknek a gyermeki szivhez hasonló magasztos naivitása, hozták létre azokat a kedves hittel teli anachronizmusokat, amelyek az Istenanyát, Máriát, gyermekével együtt, sokkal későbbi történelmi időkben élt szentek társaságában ábrázolja és ugyancsak a müvészi lelkek ihletében született meg a másik anyatipus, a *Pieta* szenvedő Máriája, amely kifejezi az anya emberfeletti fájdalmát, amikor szentséges utakon járó fiának megcsufolt, megkinzott, megtépett holttetemét tartja az ölében. Erről a jelenetről sem beszélnek az evangéliumok, de a müvészet, a müvészek hivő lelke bátran hozzányult ehhez a tárgyhoz is és a Pieta-ábrázolásokon látható anya minden életcéljának romjai fölé roskad, amikor megszokott anyai mozdulatával emeli ölébe nagyra nőtt, emberré vált, de immár örökre eltávozott szent fiát. A Pieta-ábrázolás az anyai áldozatkészség szimboluma lett és eszembe jut gróf *Apponyi* Albertnek sok évvel ezelőtt az egyik katholikus nagygyülésen mondott beszéde, amelyben a vallásnak, a hitnek erejét akarta elénk ábrázolni, amikor azt mondotta: *egy anyának, aki szinte őrjöng a gyermeke elvesztése felett érzett fájdalmában, hiába beszélünk darvinizmusról, hiába beszélünk a materiális tudomány bármelyik ágáról, nem érdeklődik iránta, de ha rámutatunk az Istenanyának, Máriának hasonló olthatatlan fájdalmára, ha rámutatunk arra, hogy a keresztény misztika tanitása szerint hét tőr verte át Mária szivét, akkor talán megenyhül az ilyen anyai szív is a közös mártiriumban, az anyák közös sorsában.*

Az anyaság az irodalomban

De nemcsak a képzőmüvészek, hanem az irók, a költők sem tudnak meghatódás nélkül irni az édesanyáról. Báró *Eötvös* József a „Karthauzi" c. regényében igy ir az anyáról: *Ó, ki nem érzi egész értelmét ennek a szónak, kinek nem szökik könny a szemébe, ha arra gondol, ki élete első pillanatától őt szeretni meg nem szünt, ki gyermekörömeinek mindig tuda mosolyogni, ki mindig könnyet talált, ha kedvese szenvedett: kinek szivét nem tölti el a vágy, ha boldog gyermekkorára gondol vissza, hol az egész életből csak anyját ismeré?* Mert mégis csak az anyai szív az, amely elsősorban a szeretetre van alkotva és szeretetének egyetlen jutalma az a jóleső tudat, hogy szeret és gyermekének örülni tud.

A nagy lengyel regényiró, *Sienkiewicz* azt mondja: *Az Isten megteremtette a férfit, adott neki észt, erőt, munkakedvet és bátorságot, ami azonban csak az egyik oldala az életnek és nem biztositéka a szerencsés fejlődésnek. Ilyen lélekkel el lehet sötétedni, el is lehet vadulni és ha teremthetünk is ezzel sokféle életformát, de az igazi kulturára ezzel szert tenni még nem lehet. Kell tehát az emberben más is, kell bele szív, kedély, jóság, bensőség, mélység, finomság, és szépség, kell bele szeretet és szentség is és hogy mindez meg legyen, megteremtette Isten a nőt. A férfi lelkében ott vannak az értelmi magaslatoknak havas, jeges csucsai, ott vannak a problémáknak és a titkoknak a mélységei, a férfira rámered az érthetetlen lét pusztasága, a lemondás, a reménytelenség, a szkepszis és a blazirtság kinja, viszont a nő a maga jóságával, a maga szivével megolvasztja a jeget, szépséget borit a kopár sziklákra, a pusztát kertté, az atomok forgatagait muskátlikká varázsolja át és átrepül áthidalhatatlanoknak látszó méreteken és érzéseivel megnyitja a titkok zárjait, amelyek előtt az inspiráció nélküli értelem semmit sem ér. Az életet megérteni és annak problémáit sikeresen megoldani csak az tudja, aki hitet és tudományt, tudást és érzést, észt és szivet egybekapcsol és aki az igazi jót és a szépet egybeköti.*

Hány meleghangu, őszinte naiv szeretetet árasztó *népdal,* a magyar dalköltészet mennyi ékes gyöngyszeme foglalkozik az édesanyával, az édesanya vigasztaló szeretetével! Mindmegannyi virágszál abban az örökértékü csokorban, amellyel a magyar nép körülveszi és körülrajongja a legdrágábbat, a legjobbat, akivel az élet megajándékozhatja az embert: a szerető édesanyát. Van-e szív, amely meghatódottság nélkül, van-e szem, amely könnyezés nélkül marad akkor, amikor szivhezszólóan elmuzsikálják pl. azt, hogy *Édesanyám is volt nékem, Keservesen nevelt engem...?*

A legnagyobb pedagógus

Az édesanya szive a legjobb és legnagyobb pedagógusa a világnak, mindannyiunk legelső tanitója. Hányszor árasztja és pazarolja szeretetét érdemtelen gyermekére, aki még csak nem is hederit figyelmeztetéseire, aggódásaira, amellyel pedig csak gyermekének akar használni. Hányszor találkozik az anyai szív aggodalma durva, elutasító modorral, éppen olyankor, midőn gyermeke jövőjén aggódik. Az anya szeretete önmegtagadó szeretet, áldozatos szeretet és tevékeny szeretet. *Tolsztoj* irja ifjuságának regényében, hogy az ilyen szeretet a szeretett lénynek minden szükségletét, kivánságát, szeszélyét is kielégiteni igyekszik. Azok. akik igy szeretnek, egész életükre szeretnek és ezt ritkán fejezik ki szavakban, ha azonban mégis megtörténik, nem tetszetősen, szépen történik, hanem szinte szégyenlősen, ügyetlenül, mert mindig attól félnek, hogy nem eléggé szeretnek. Az ilyen emberek még a szeretett lény hibáit is szeretik, mert ezek a hibák adják meg a lehetőséget nekik arra, hogy uj vágyakat elégitsenek ki és ujabb áldozatot hozzanak a szeretet oltárán.

Gyakran hallja az ember, amikor azt mondják, hogy a szeretet megzavarja az élet rendes menetét. Az emberek érzik, hogy amikor megnyilvánul a szeretet, ebben van valami különös, nagyon fontos, de nagyon meleg tartalom. Ismét *Prohászka* Ottokárra hivatkozom, aki ezt mondotta egyszer: *Kemény a világ sora, részvétlen és kegyetlen a természet sokszor és nem vesszük észre rajta, hogy az Isten szeretetben alkotta meg törvényeit; fény és árny, halál és élet váltakoznak utjain, de bármily kemény legyen is a természet rendje, beállitotta abba az Ur a szerető lelket, az anyát, a legédesebb szeretetet.*

Ha a gyermek beteg...

Ha a gyermek beteg, az apa szive is tele van ugyan aggodalommal, de apai érzése felett mégis uralkodik a kötelesség, a napi munkateljesitmény kötelessége, amelyhez hideg ész, nyugalom kell. De ugyanakkor az anyákra hiába parancsol rá a könyörtelen élet, az anyák ilyenkor nem törődnek a világon mással, mint beteg gyermekük egészségének visszaszerzésével. Tudom, hogy belülről az apa fájdalma legalább is oly nagy, mint az anyáé, és az apa részvéte és a tehetetlenség miatt érzett elkeseredése akkor, amikor a beteg gyermeken nem tud segiteni, talán éppen olyan szent, mint az anyáé, de valahogy mégis azt kell tapasztalnunk, hogy a gyermek, a kis beteg gyermek, aki küzködik az életéért, aki küzködik a betegségével, nem annyira az apát, mint inkább az anyát hivja, az anyához menekül és az anyától vár segitséget, mert megmagyarázhatatlan ösztöne, az a kis finom gyermeköstön, mégis csak az anyát érzi magához ilyenkor a bajban közelebbvalónak.

Az életnek a harmoniáját csak az anya segitségével tudjuk megtalálni. Hiszen nagyon sokszor adódnak elő olyan pillanatok, amelyek egészen különösen meghatják az embert, pl. a *Pillangókisasszony* c. operában, amikor az anya csak gyermeke boldogságát látja szeme előtt és félreáll az utból, feláldozza önmagát, hogy ezáltal gyermeke jövőjét elősegitse. Ezt az anyai ösztönt nem irja elő sem a társadalmi berendezkedés, sem semmiféle jogrend, ezt csak az anya szive diktálhatja, az az anyai szív, amelynek dicsőitését annyiszor halljuk és látjuk az irodalomban és a müvészetben egyaránt; az az anyai szív, amely ellen még ha gyilkos kézzel támad is fel a hálátlan és gonosz gyermek, akkor sem tagadhatja meg önmagát, akkor sem ismerhet mást, csak a szeretetet. Azt hiszem, mindannyian hallottuk már azt az ófrancia balladát, amely arról szól, hogy egyszer egy legény az eszét vesztette és kedvese unszolására megölte az anyját, kivette a szivét, hogy elvigye azt, kivánságához képest, kegyetlen, szivtelen kedvesének. Eszeveszetten őrjöngve futott, kezében a vérző anyai szivvel, de utközben egy kőben megbotlott és elvágódott, kezéből a szív elgurult és

Megszólalt a szív, sirva-panaszosan,
Jaj! nem ütötted meg magad, fiam?...

Szent olajágat!

És ma az anyák napján ujra azt mondom: nyujtsuk át a hódolat és a megemlékezés megszentelt olajágát az anyai szeretetnek, mert az anyai szeretet az a forrás, amely üdit és sebeinkre a mindennapi küzdelmekben olajat és balzsamot önt. A mi időnkben olyan sok a küzdés, olyan sok a szenvedés és olyan sok a bánat és mi mégis mindannyian rendithetetlen hittel várjuk az uj világ hajnalhasadását, várjuk reménykedéssel, várjuk bizakodással, mert mi hiszünk a magyar erőben, a magyar kitartásban, mi hiszünk a magyar nemzet történeti hivatásában. Sohase feledkezzünk meg azokról az erényekről, amelyek diszitették és diszitik a magyar anyák, a Zrinyi Ilonák és a sok-sok névtelen magyar anya lelkét, azokét, akik mindenkor a jó Isten áldásai, akik mindenkor a legnagyobb vigasztalásunk, akiket a jó Isten azért adott lesujtottságunkban, hogy legyen utmutatónk, ha eltévedünk, fölemelőnk, ha elesünk, bátoritónk, ha csüggedünk, akik megédesitik a földi életet és rózsákat varázsolnak a tövisek közé. Az anyák napján teljék meg a szivünk melegséggel és emlékezzünk mindannyian igaz szeretettel, örök, soha el nem muló hódolattal, emlékezzünk meg a szeretet soha el nem muló melegével, most ezekben a percekben és ezután is mindig, hálával, kedveskedéssel, egy-egy jószóval — az édesanyákról!

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

Az üzemi bizottság elnöke éles hangon utasitja vissza Sztranyavszky Sándor üzemellenes támadását

Szőke Gyula dr.: Ha valahol kifogásolni való volt, azt éppen Sztranyavszky Sándornak nem lett volna szabad jóváhagynia!

Az Uj Budapest tudósitójától. — Ugy politikai, mint városházi körökben *élénk feltünést keltettek* azok a támadások, amelyek a főváros üzemeit a költségvetés pénzügyi bizottsági vitájában és részben a plenáris tárgyaláson is érték. A pénzügyi bizottságban *Sztranyavszky* Sándor dr., a Nemzeti Egység Pártjának ügyvezető elnöke volt az, aki sulyos vádakkal illette a főváros üzemeit, ezekkel a támadásokkal előidézvén azt az *ismeretes incidenst*, amely közte, nemkülönben a városházi többségi pártok vezetői: *Wolff* Károly és *Kozma* Jenő között lejátszódott. Távollévén a napi politikától, *nem akartuk azonnal regisztrálni a Sztranyavszky-féle felszólalást*, megvártuk, amig a miniszterelnök ismeretes szerda-esti felszólalásával végetért a képviselőház *általános költségvetési vitája*, hogy azután az *arra legilletékesebb tényező részéről* kérjünk választ ezekre a vádakra és támadásokra.

A törvényhatósági bizottság által kiküldött üzemi bizottság volt az, amely a legrészletesebben foglalkozott az üzemek pénzügyi és gazdasági dolgaival.

Szőke Gyula dr.

felsőházi tag, az üzemi bizottság kitünő elnöke, a Keresztény Községi Párt ismertnevü gazdasági szakembere, a parlamenti bizottságokban és a képviselőház ülésén elhangzott üzemellenes tendenciákat illetően a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Ha *Sztranyavszky* Sándor csak feltünést akart kelteni a felszólalásával, azt tényleg elérte, mert mindenkinek *feltünt az a hang és az az éles támadás*, amelyet a kormánypárt elnöke jónak látott a beszédében használni. Ha azonban komoly eredményt kivánt elérni a felszólalásával és tárgyilagosan akart foglalkozni a közüzemek kérdésével, ugy éppen az ellenkezőt érte el, mert *a felszólalást sem komolyan nem lehet venni, sem tárgyilagosnak nem lehet minősiteni.* Végtére *minden politikusnak meg van a joga*, hogy hozzászóljon a közügyekhez, de

viszont nem szabad komoly politikusnak, különösen, ha az vezető szerepet tölt be a többségi pártban, olyan kritikát és olyan módon gyakorolni, főleg pedig ugy általánositani, amely a tárgyilagosságot nélkülözi s nemcsak nem használ a közérdeknek, hanem annak és a megtámadott közintézményeknek egyenesen ártalmára van.

— Azzal a váddal már régen leszámoltunk, hogy *Budapesten tulságos sok, felesleges és indokolatlan konkurrenciát csináló közüzem van* és már megállapitást nyert, hogy ez a vaklárma a magánérdekeltségek nagyon is szubjektiv megnyilatkozása volt. Az üzemeket vizsgáló bizottság, melynek *én vagyok az elnöke*, a jelentését még a mult év októberében havában beterjesztette, az már a vonatkozó tárgyalási jegyzőkönyvekkel együtt nyilvánosságra hozatott, ugy a polgármester urnak, mint a belügyminisztériumnak előterjesztetett és igy az üzemek fennállásának és milyen terjedelemben való müködésének az indokai, valamint a hozzájuk tartozó mühelyeknek a terjedelmére vonatkozó javaslatok minden egyes üzemre külön-külön *annyira világosan kifejtettek, hogy az ország és a főváros javát szolgáló politikusok állásfoglalása ma már szinte nem is vitatható.*

— A vizsgálatok során éppen az üzemek müködésére való tekintettel, *megállapitottuk minden egyes üzem müködésének a terjedelmét és felhivtuk a polgármester ur figyelmét*, hogy az errevaló vonatkozó intézkedéseket mielőbb ejtse meg. Az összes lapok közölték, hogy *a polgármester ur és a törvényhatósági tanács javaslatainak alapján a szükséges tárgyalásokat lefolytatták és az intézkedések végrehajtására vonatkozó ténykedések folyamatban vannak.*

Nem szabad tehát azt állitani, hogy akár a főváros hatósága, akár pedig a főváros vezetésében irányitott két nagy párt a dolgokkal nem komolyan foglalkoznék.

— Különösen *három zárpontot* hangoztattak *Sztranyavszky* Sándorral együtt más felszólalók is: hogy *a főváros üzemei nem jövedelmeznek eléggé, hogy tulságos nagy kiadással dolgoznak és amut fizetéseket osztogatnak.*

— *A jövedelmezőségre* vonatkozólag legkésebb válasz az a zárszámadási jelentés, hogy

az üzemek az előző évben több mint 23 millió pengőt szállitottak be a város pénztárába a községi háztartás javára.

Ha még ehhez hozzávesszük, hogy az üzemek jelentősebb forgótőke nélkül kénytelenek nagyobb beruházásokat teljesiteni és olyan anyagi helyzetbe kerültek, amilyenben tényleg vannak és a világháboru előtti üzemeket *még mindig az akkori beruházási tőkével terhelik*, leszámitva az időközi visszafizetéseket, holott az országégés idején ezeknél is sok érték pusztult el, ugy nyilvánvaló, hogy teljesen alaptalan az a vád, amely elhangzott.

Az, hogy a mai gazdasági helyzetben talán egy-két üzem nem dolgozik nyereséggel, hanem veszteséget mutat ki és a vásárpénztár nagy veszteséggel felszámol, annál kevésbbé hozható fel bűnül, mert a gazdasági helyzet romlása következtében az egész világon mindenütt fordultak elő veszteségek, főleg pedig ott, ahol kölcsönügyletekkel foglalkoztak.

A *vásárpénztár* veszteségeit pedig, amelynek az eredete nem uj, hanem még régi időből való, nyiltan bevallottuk, amiatt az eljárás folyamatba is tétetett és az intézményt meg is szünetettük.

— Az *egyes intézmények dologi kiadásai* természetesen arányban vannak az elvégzendő feladatokkal. Helyszüke miatt *minden üzemre külön nem térhetek ki*, de általánosságban meg kell jegyeznem, hogy *ezek a közintézmények sok olyan kiadást teljesitettek az ujitások terén*, amelyet nagyon sokan külön beruházási számlán mutatnak ki, ami tehát az évi rendes kiadástól külön választandó akkor, ha az üzem kezelési kiadásait vizsgáljuk.

Ahol akár tulméretezés, akár tulköltekezés fordult elő a kezelés körül, ott a szükséges intézkedést a legelső alkalommal már javasoltuk.

Ha egyes üzemeknél az alkalmazottaknak *nagyobb jövedelem biztositatott*, mint általában az állami tisztviselőknél, azt mint az üzem érdekében álló kiadást bizony igen gyakran el kell ismerni. *Az üzemi alkalmazottak nem a hivatalos öt órát dolgozzák*, mert ez nem is férne össze az üzemek kereskedelmi jellegével és vezetésével.

Ha tehát a gyakran egész napig tartó munkáért magasabb dijazás adatott, annak helyességét el kell ismerni.

A *tulméretezéssel szemben* pedig vagy többszörös állásokkal szemben a leghatározottabban nyilatkoztunk, ennek következtében az intézkedés meg is történt, az ügy a nyilvánosság előtt tárgyaltatott és igy a felszólalás teljesen elkésett. Egyébként *Sztranyavszky* önagyméltóságának meg volt a módja, hogy

ezekben a kérdésekben tevőlegesen intézkedjék, mint éveken át belügyminiszteri államtitkár felülvizsgálta és jóváhagyta az összes költségvetéseket és határozatokat. Ha tehát valahol kifogásolni való volt, azt neki nem lett volna szabad jóváhagynia.

Ha azt *mégis megcselekedte*, utólag ő azokat igazán nem kritizálhatja, de azonkivül, mint a *kormánypárt egyik vezére is bármikor érvényesithette az akaratát* és arra is meg volt tehát a módja, hogy *amit nem jól intézett el a belügyminisztériumban, azt a pártja révén korrigálhassa.* Csak az ilyen általánosságban tartott támadás nem lehet módja a hibák kijavitásának és az nemcsak az üzemek és a hatóságok tekintélyét csökkenti, de

csökkenti a bizalmat azokkal az államtitkárokkal és kormánypárti vezérekkel szemben is, akik, amig hatalmuk van, helyeselnek, amikor pedig a hatalom polcáról távoznak és a pártjukban ellentétek keletkeznek, általánosságban kritizálnak.

Még csak annyit jegyzek meg, hogy talán *négy üzeme van a fővárosnak*, melyben az igazgatósági tagok dijazásban részesülnek. A kisebb vasutakról, amelyeket a főváros ugy szerzett meg és alapszabályszerüen kellett rendelkezni, nem beszélve, főleg a Beszkárt igazgatósági tagjainak a dijazását sokallották, melynek leszállitása iránt ugyanakkor a polgármester ur a *nyert felhatalmazások alapján már intézkedett.* Hogy ezek a dijazások az általános fizetés-csökkentéssel együtt leszállittattak, egészen természetes. Azonban nyomatékosan hangsulyozni kell, hogy

ugy ennél a nagyüzemnél, mint a többi nagyüzemeknél, ahol pedig dijazás nincsen, az igazgatósági tagság — de ugy van ez a kisebb üzemeknél is, — nemcsak hogy nem munkanélkül cim, hanem rendkivüli nagy, széleskörü, felelősségteljes és rendkivül sok időt igénybe vevő munka, amelyben való részvétel sokkal nagyobb áldozatot kiván az igazgatóság tagjaitól, mintsem azt valamelyes tiszteletdijjal megváltani lehetne.

Az uj fővárosi törvény és az üzemszabályzattervezet szerint az igazgatóság nemcsak *irányitja és ellenőrzi az üzem müködését*, de azt felelősség mellett vezeti is, ami szinte nap-nap után való állandó elfoglaltsággal, az ügyek tanulmányozásával és azoknak üléseken való megvitatásával jár. Ezt a munkát csak azok végzik el, akik a *köz érdekében nemcsak kritizálni, de áldozatot hozni is tudnak*, amiért pedig éppen a vezetőktől joggal várják el, hogy *legalább az erkölcsi elismerésben részesüljenek.*

A NEW-YORK

szigeti éttermei állandóan üzemben vannak.

DÉLBEN:
Kis menü: leves, sült, köretes, tészta . . . P 1.60
Nagyobb adagolásban P 2.40

ESTE:
Menü: leves, sült, köretes, tészta . . . P 3.20

ESTE a Jávor táncz-zenekar játszik!

Varsányi énekel!

St. Stephen's Week

Huszezer istvánnapi meghivót Angliába tizezrel Ausztriába és Svájcba küldött szét az Idegenforgalmi Hivatal

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Lapunk legutóbbi számában részletesen foglalkoztunk *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok amerikai izü ötletével, amelynek sorával a Gyöngyös Bokrétának, ennek a nagyszerüen bevált népies ünnepi játéknak ragyogó kosztümjeit rajzoltatta meg egy propaganda-füzet lapjain. Közleményünkben szóvá tettük, hogy a meghivók szövege kissé *rikító* és a főváros szépségeivel szemben a magyar puszta külföldön sok tekintetben elkoptatott különlegességeit, a *tschikosch-okat* és a Fata Morgana-t helyezi előtérbe.

Értesülésünk szerint azonban a főváros Idegenforgalmi Hivatala *nem kizárólag* a Gyöngyös Bokréta propagandafüzeteit küldi szét külföldre, hanem ezzel együtt *egy másik nyomtatványt is*, amely a Szent István napra vonatkozó ünnepi meghivót tartalmazza. Ez a meghivó *szintén a székesfőváros Házinyomdájában készült*, magán viselve *Kurfürst* igazgató izlését és technikai tudását. A nyomtatvány első oldalán a *Szent Korona* képe látható, háttérben a Duna és a budai hegyvidék propagandájával. Ragyogó budapesti képek (a Parlament, a Nemzeti Muzeum, a királyi palota, a Citadella) élénkitik ezt a propaganda-nyomtatványt, amely valóban alkalmas arra, hogy felkeltse a külföldiek érdeklődését Magyarország iránt.

Az istvánnapi meghivó és a Gyöngyös Bokréta füzete *huszezer angol- és tizezer német nyelvü* példányban készült el és azokat az Idegenforgalmi Hivatal *egyéni címekre* már el is küldötte. Az angolnyelvü kiadványt szinte kizárólag *Angliába* küldték el, a német nyelvüeket *Svájcba* és *Ausztriába. Németországba* nem küldöttek meghivókat, mert az ismeretes ottani politikai események miatt *nem várható*, hogy a német birodalomból ezidén nagyobb számu látogató érkezzen Budapestre.

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Tornaszerek, atlétikai sportcikkek, játszóteri berendezések, iskolapadok és butorok gyára
Lopos Gyula, Budapest
III., Bécsi-ut 85. ◆ Tel.: Óbuda 62-5-05

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 15/b.
Gyár: VI., Jász-utca 14. szám
TELEFON: AUTOMATA 918—12.

A száguldó reménytelenség

Naponta kétezer pengőt fizet rá a főváros az autóbusz-közlekedés gyönyörüségeire

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

1932. julius hó elsején, amikor a Beszkárt az Autóbuszüzemet üzemkezelésbe átvette, a polgármester ismeretes rendeletének az volt a célja, hogy a közlekedési üzemek egyesitésére megtörténjen az *első lépés.* Annak idején éppen az *Uj Budapest* hasábjain illetékes tényezők részéről nyilatkozat hangzott el, hogy az autóbuszt illetően a Beszkárt egyelőre *a megfigyelés álláspontjára* fog helyezkedni és a tapasztalatból fogja azután a Beszkárt vezetősége leszürni azokat az intézkedéseket, amelyek a közönség érdekében a közlekedés egységesitése terén szükségesek-nek fognak mutatkozni. Arra vonatkozóan is történtek igéretek, hogy az autóbusznak üzemkezelésbe vételével kapcsolatosan olyan közlekedési politikát kell inaugurálni, amely *százszázalékosan közérdek* és nem speciálisan üzemi érdek, de mindenesetre igyekezni kell azon, hogy a két üzem addigi áldatlan konkurenciája megszünjön és az Autóbuszüzem deficitjének eltüntetésével *ne közpénzekből kelljen milliókat áldozni a száguldó deficitre.*

Nos, *a száguldó deficit azóta száguldó reménytelenséggé* változott, amint az az üzem elmult esztendei zárszámadásából kiderül. Amint-hogy a megigért egységesités, illetőleg beolvasztás dolgában *semmi a világon nem történt a mult év julius elseje óta,* ha csak azon nagyfontosságu eseményt nem emlitjük, hogy a Beszkárt és az Autóbuszüzem kalauzait kölcsönösen áthelyezgetik: vajmi kevés kilátás van arra, hogy *a deficitet cipelő kék bárkák* a közeljövőben a fővárosi közlekedés hasznothajtó tényezőivé váljanak. Nem rekriminálunk, békében hagyjuk az üzem régi vezetőségét és igazgatóságát, de megállapitjuk: *mióta a Beszkárt átvette az Autóbuszüzemet, még nagyobb lett a deficit, még nagyobb lett az önköltségi ár kilométerenként, szóval az átvétel után a főváros szempontjából ahelyett, hogy javult volna, jelentékenyen roszszabbodott a helyzet.*

Az elmult évi zárszámadás szerint *személyi kiadásokra* 262.969 pengő, *dologi kiadásokra* (amelyből 823.763 pengő a 13,538.105 pengő beruházott kölcsöntőke kamata), 7,440.794 pengő ment el. Az elmult esztendőben az Autóbuszüzem deficitje 1, 315.881 pengő volt, vagyis *átlagosan kétezer pengőt fizet rá a főváros arra, a kétesértékü dicsőségre, hogy utcáin autóbuszok is szállitják az utazó közönséget.*

Az elmult évben az előző évi 6,354.576 kocsikilométerrel szemben, 5,803.888 hasznos kocsikilométert teljesitett az üzem, a szállitott utasok száma az 1931. évi 22.714.494-ről 22,004.902-re csökkent, tehát *a csökkenés 3.12 százalék.* Az üzem járműállománya százharmine autóbusz, tizenhárom szerkocsi és teherkocsi, két motorkerékpár és egy személykocsi. Az üzem által fogyasztott anyagok értéke 1932-ben 1,980.301 pengőt tett ki, szemben az 1931. évi 2,578.443 pengővel. Az üzem személyzete az év végén 1032 fő volt az 1931. év végén jelentkező 1018 fővel szemben. *Egy kocsikilométer önköltsége az 1931. évi 124.66 fillérről 132.73 fillérre emelkedett,* ami laikus szemmel is nézve, olyan horribilis összeg, amely *a legszigorubb vizsgálat azonnali megindítását követeli.*

Megdöbbentő számokat látunk *az üzem vagyonmérlegében.* Mint az elmult esztendőkben több cikkben kefejtettük, az Autóbuszüzem teljes egészében *az adósságok bázisán alapul* ugy a beruházó kölcsöntőke, mint a hitelezők számláját illetően. 13,538.105 pengőre rug e pillanatban az üzembe ruházott tőke, ezzel szemben az értékcsökkentési tartalékalap mindössze 2,172.609 pengő, vagyis *a rövid élettartamu kocsik értékcsökkentési tartalékját nem az ujitási lehetőségnek megfelelő összegekkel, hanem annál jóval alacsonyabban dotálják.* De nézzük *a hitelezők számláját,* melynek tételeiben a legpregnánsabban szemlélhető az üzem omlatag pénzügyi strukturája!

A mult esztendő utolsó napján az üzem összes folyó tartozása 1,697.096 pengőre rugott, 117.160 pengővel többre, mint az előző esztendőben. Öregségi és rokkantsági dijak után 360.681 pengővel tartozik az Autóbuszüzem, a községi háztartás kamatkövetelése a beruházó kölcsön után 823.763 pengő, a Társadalombiztositó Intézetnek 8865 pengővel, a Beszkártnak 23.668 pengővel, kisebb számlák után pedig 396.872 pengővel vannak megterhelve az Autóbuszüzem könyvei. Jellemző a tehetetlen pénzügyi üzemvitelre, hogy ezzel szemben viszont az 1930. és 1931. évi hiányokból 1,586.283 pengőt még mindig nem téritett meg a központi igazgatás az üzemnek, amely igy — talán jobb szándéka ellenére — *kénytelen adósságokba verni magát.*

Minden vonatkozásban *szánalmasan reménytelen* az Autóbuszüzem helyzete és kilátástalan a jövője is. Az egyetlen biztató sugár *az a kisérleti munka,* amelyet a müszaki osztály az üzemgazdaságosság fokozása érdekében az elmult esztendőben folytatott. A Diesel-motorok bevezetésére irányuló kisérletek eredményeiből kiderült, hogy ha az üzem tulajdonában levő száztiz Benz-Mercedes autóbuszt kivétel nélkül Diesel-motorokkal szereltetnék fel, ugy a Diesel-motorok kisebb fajlagos fogyasztása, illetve a nyersanyag és motalkó fogyasztása révén mutatkozó *évente többszázezer pengő értékü üzemanyagmegtakaritás lenne elérhető,* még a motorcserékre forditott tőke megfelelő amortizációjának figyelembevételével is, az eddig volt fogyasztás értékével szemben. Kérdés azonban, hogy a fővárosi gázgyár által felállitott benzolgyártó üzem termékeit felhasználni készülő *nyersolajmotorok* nem lesznek-e annyira büzösek, hogy azokat majd rövidesen ki kell vonni a forgalomból.

Nem állanak megfelelő statisztikai adatok rendelkezésünkre, hogy a budapesti Autóbuszüzem és pénzügyi adatait *a külföldi nagyvárosok autóbuszközlekedésével összehasonlitsuk.* A Beszkártnak van valamiféle statisztikai osztálya, szeretnők ennek az osztálynak *a megfelelő összehasonlitó táblázatait látni!* Bizonyos azonban, hogy az üzemnek mai adoptált állapotában is mélyreható szerkezeti hibái vannak, amelyeket ki kell küszöbölni, még pedig a legsürgősebben, mert *a 133 filléres kilométerenkénti önköltségi ár napi kétezerpengős deficitjét* valóban nem birja megfizetni a főváros sovány pénztárcája!

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

Bednárz Róbert a tanügyi állások betöltéséről

A Keresztény Községi Párt tanügyi bizottságának központi tanácsülése

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Keresztény Községi Párt tanügyi bizottságának központi tanácsa az összes kerületi vezetők bevonásával ülést tartott. Az élénk érdeklődés mellett lefolyt ülésen minden aktuális kérdést behatóan megtárgyaltak.

Bednárz Róbert prelátus elnöki megnyitójában vázolta azon nagyarányu tevékenységet, melyet a Keresztény Községi Párt a tanügy érdekében kifejtett az utóbbi tiz esztendő alatt. A mult eredményei és viharai azonban nem jelentik azt, hogy nyugvóponthoz értünk. Most is a párt vezérével egyetemben

minden lehető alkalmat megragadunk, hogy a tanügyi tisztikar jogos igényeit kielégitsük.

Legutóbb elhatároztuk, hogy a Segitőalapnál az állások betöltésekor a tanügyi tisztikar is részese lehessen a vezetésnek. Sikerült meggyökereztetni azt a gondolatot is, hogy amint egy tanügyi állás megüresedik, azt azonnal be kell tölteni.

Erélyesen szorgalmazza a párt az ideiglenesitéseket, ami befejezett tény, csak a pénzügyi fedezet előteremtéséről kell gondoskodni. A kinevezéseket és választásokat is megsürgetik. A tanitók gyermekeinek az elhelyezését is szivén viseli a vezetőség.

Legfőbb gondunk, hogy az ország szivében a közoktatás az ősi hagyományok alapján keresztény nemzeti szellemü maradjon.

A nagy tetszéssel és tapssal fogadott elnöki megnyitó után Urbányi C. József tartott beszámolót:

— A bizottság az elmult esztendő folyamán — mondotta — különösen nagy tevékenységet fejtett ki a revizió érdekében, mert jól tudjuk, hogy ennek a kérdésnek megoldása egyik legfontosabb feladat. Ezzel az ifjuságunk elhelyezkedésének problémája is megoldást nyerne. Reviziós gyülésünkön Szendy Károly dr. tanügyi tanácsnok is részt vett. Határozatainkat közöltük a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel, aki terjedelmes választ adott és kérte további munkálkodásunkat ezirányban. Felterjesztést intéztünk még a külföldi tankönyvekben található rágalmakról a Reviziós Ligához, a Magyar Nemzeti Szövetséghez és a Társadalmi Egyesületek Szövetségéhez. Reviziós vacsorát is tartottunk, melyen mintegy 300 tagtársunk vett részt, ahol Pethő Sándor dr., a „Magyarság" főmunkatársa tartott előadást.

— Kerületi tanügyi bizottságaink utján foglalkoztunk az uj elemi iskolai helyi tantervvel s általános véleményként kialakult az a nézet, hogy

különösen az ország szivének, a fővárosnak tantervében kell aláhuzottan hangsulyozni a magyar nemzeti, valláserkölcsi oktatás és nevelés szükségességét.

Azonkivül igen érdekes pedagógiai, didaktikai előadások hangzottak el. Legutóbb Ernszt Sándor volt vallás- és közoktatásügyi miniszter nagyszabásu kulturpolitikai előadásban kijelölte a keresztény pedagógia irányait.

— A bizottság nem feledkezett meg a tanügyi tisztikar vitális érdekeiről sem. Átiratot intéztünk a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez a tanitók gyermekei érdekében. A vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratában magáévá tette kérésünket és meggyőződést szereztünk róla, hogy kérésünk nem volt a pusztába kiáltó szó. Ezen kérésünket irásban benyujtottuk a keresztény párt vezéréhez, Wolff Károlyhoz is. A nyugdijkérdés törvényhozási uton való rendezésének elhalasztását kértük, amikor nyugodtabb idők lesznek. Jelenleg legfeljebb rendeleti uton lehetne intézkedni.

— Tekintettel arra, hogy a diplomás tanárok, tanitók százai vannak állás nélkül, az a kivánság merült fel, hogy

minden az iskolával kapcsolatos állást tanitókkal töltsenek be, mint az iskola- és gondozónővéri, az étkeztetési felügyelői, az iskolai nyilvántartói állásokat.

— Állandóan szorgalmazta a Keresztény Községi Párt a helyettesek ügyének rendezését.

Ezt sikerül némileg rendezni 80 uj ideiglenes állás szervezésével.

A kinevezések sürübb tartásával egész sorát nyitjuk meg az előhaladásnak. Oda fogunk hatni, hogy a fővárosi helyettes tanitók, akik nyáron nincsenek elfoglalva, nyaraltatással vagy a napközi otthonban, mint az államiak havi 80 pengőt kapjanak.

— A sikeres munkáért elsősorban is az elismerés zászlaját meghajtja a tanügyi tisztikar

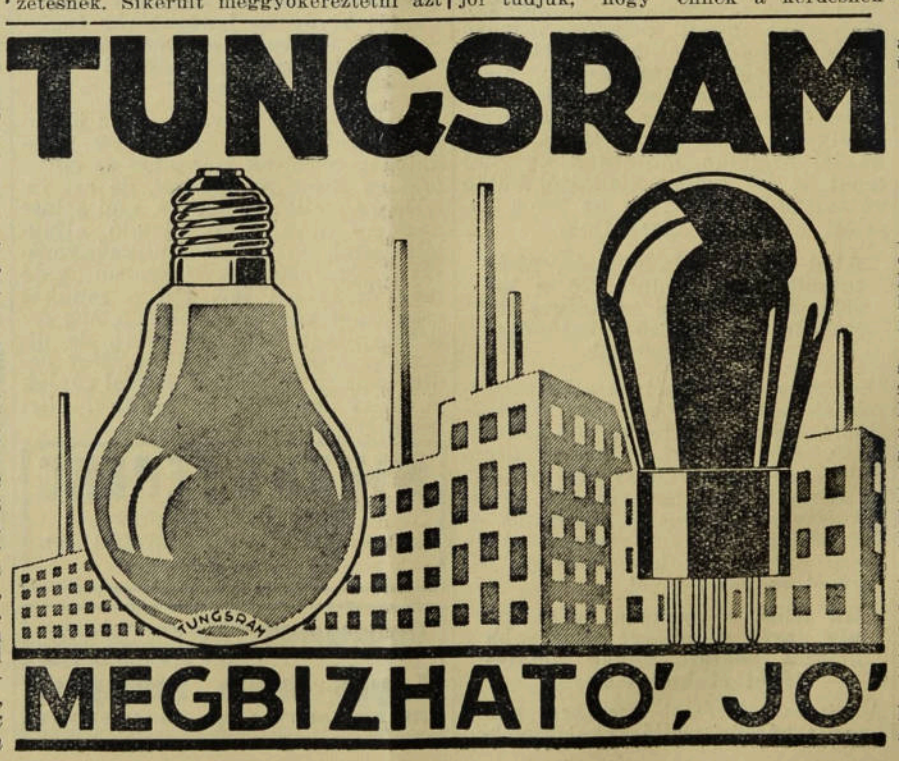
Bednárz Róbert prelátus, elnök előtt, aki szivós kitartással, fáradhatatlan buzgalommal és hazafias önzetlenséggel dolgozik a székesfőváros oktatásügyének fejlesztéséért és a tanügyi tisztikar érdekeiért.

A tanitóság ezért fokozott lelkesedéssel és buzgalommal törekszik arra, hogy a kerületi szervezeteket ugy épitse ki, hogy azok teljes aktivitással müködjenek.

Az ujabb célkitüzésekről és a kerületi szervezetek munkájának kérdéséhez hozzászóltak: Fallenbüchel Tivadar, Párkányi Norbert, Vándory Dezső, dr. Schaller Sándorné, Drégely Dezső, Huszti József, Reischl Rew Sándor, Józsa Rezső, Lenkei Lehel, Samay Ödön, vitéz Öry Gyuláné, Puskás Sándor és Ölveczky Pál.

Végül nagy lelkesedés mellett elhatározta a tanügyi bizottság, hogy junius elején Wolff Károly tiszteletére vacsorát rendez, hogy kifejezhesse hálaját, szeretetét és ragaszkodását a Vezér iránt.

Bednárz Róbert prelátus-elnök lelkes buzditó szavakkal bezárta a bizottság központi tanácsának ülését.

Hirek

Kedden: kijelölő választmány. A csütörtöki tanácsülés alkalmával *Huszár* főpolgármester olyképpen intézkedett, hogy a kijelölő választmány ülését, amelyen határoznak a betöltendő állásokra vonatkozó jelölésekről, *kedden, e hó 23-án, tartsák meg.* Az árvaszéki elnököt szerdán, e hó 24-én választja meg a törvényhatósági bizottság, mig a többi állásválasztás, illetőleg kinevezés utján való betöltésére szintén a *legrövidebb időn belül sor fog kerülni.* Illetékes helyről származó értesülésünk szerint az *összes üresedésben levő állásokat betölti most a főváros,* vagyis azok a hirek, mintha egyes állások betöltését őszre halasztanák, *nem felel meg a valóságnak.*

—

Bélyegtelen kérvényeket nem intéz el többé a főváros. Ügyvédi körökben élénken tárgyalják azt a hirt, hogy az igazságügyminisztériumban és a pénzügyminisztériumban *rendelettervezet készül,* amely szerint bélyegtelen kérvényeket nem leleteznek többé meg, hanem *egyszerüen visszaküldik a benyujtónak azzal, hogy bélyegezze fel és ismét nyujtsa be a beadványt.* Eddig az volt a szokás, hogy ha pl. egy hatósági beadványra kétpengős bélyeget kellett volna ragasztani és az illető ezt elmulasztotta, *néhány hét mulva értesitést kapott,* hogy harminc napon belül fizesse be a *két pengő kétszeresét,* vagyis négy pengőt. Ha harminc napon tul történik a befizetés, az eredeti illeték *háromszorosát rójják ki birságul.* Az utóbbi időben mind gyakrabban előfordult, hogy *bélyegtelen beadványok kerültek a hatóságok elé* és a behajtás olyan nagy munkát igényelt, hogy a kétpengős bélyeget igénylő beadvány *utólagos illetékének a beszedése öt pengő értékü aktaszerkesztést s utánjárást jelentett a gyakorlatban.* Romániában néhány hónappal ezelőtt szüntették be a leletezést és ez a példa ugylátszik *követőre talál Magyarországon is.*

Érdeklődtünk a főváros központi segédhivatalában, *mennyire rug az az összeg,* amellyel a beadványok fel nem bélyegzésével megkárositják a hatóságot. Azt a felvilágositást kaptuk, hogy *mintegy ötvenezer pengőről van itt évenként szó,* amely teljesen elveszettnek tekinthető, mivel a beadvány beküldőjén a leletezés után *csak a legritkább esetben lehet behajtani a fel nem ragasztott bélyegek árát és a leletdijat.* Ha egyebet — mondották munkatársunknak — nem is keres a főváros a jövőben a felbélyegezetlen beadványok el nem fogadásán, mindenesetre megtakaritja *néhány, most csak leletezéssel foglalkozó tisztviselő fizetését és azt a rengeteg papirost, amibe a leleteket felvevő nyomtatványok kerülnek.*

—

Az OTI és a főváros. *Pap* Géza dr., az Országos Társadalombiztositó Intézet vezérigazgatói teendőivel megbizott államtitkár, az alábbi nyilatkozat közzétételére hivta fel szerkesztőségünket: Az utóbbi időben egyes fővárosi lapokban olyan közlemények jelentek meg, amelyek szerint az érdekeltek körében az a terv merült fel, hogy a Budapest székesfőváros egyes üzemeiben foglalkoztatott munkavállalók betegségi biztositását a jövőben ne az Országos Társadalombiztositó Intézet, hanem az üzemek által létesitendő, különálló betegségi biztositó intézetek lássák el.

Az Országos Társadalombiztositó Intézet — elnökségének állásfoglalása alapján — a szóbanlevő közleményekkel kapcsolatban rámutat arra, hogy *önkormányzata ezzel a kérdéssel mindezideig nem foglalkozott s igy az érdekeltek körében felmerült tervek ellen nem is tiltakozhatott.*

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

Sulyos panaszok az élelmiszer-nagyvásártelep ellen

Némethy Vilmos interpellációja a képviselőházban az uj telep közegészségügyi viszonyairól

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A képviselőház szerdai üléséről elmaradtak az interpellációk, mert pártközi megállapodás fontosabbnak tartotta a bejegyzett interpellációk elmondásánál a költségvetés általános vitájának befejezését. A bejegyzett interpellációk között szerepel *Némethy* Vilmos interpellációja is, aki a jövő hét szerdáján a budapesti vásárcsarnoki árusitással kapcsolatos állitólagos anomáliákat kivánja szóvátenni. Mivel *Némethy* interpellációja *konkrét vádakat* foglal magában a főváros közélelmezési ügyosztálya ellen, fontosnak tartjuk az interpelláció főbb adatainak előre való ismertetését főképpen azért, hogy az *esetleg helyt nem álló adatok* már az interpelláció elmondása után azonnal *hivatalos helyről megcáfolhatók legyenek.*

Némethy képviselő az uj nagyvásárcsarnok problémáit feszegeti, azt állitván, hogy aki az uj vásárcsarnokot megnézi, annak *örökre elmegy a gusztusa* attól, hogy pesti feladásra rendeljen gyümölcsöt vagy zöldséget, ha meglátná azt a csepeli birkalegelőn a spódium és egyéb gyárak között és *ellepnék a mocsár faunájának szárnyas tiszavirágszerü lényei.* Ennek közegészségügyi következményei a főváros egész közönségét fenyegetik *Némethy* képviselő szerint, aki előre felhivja az illetékesek figyelmét arra, hogy a spódiumgyár *csonthulladékairól és egyéb rothadó husanyagokról a nyár folyamán a legyek milliói fogják baktériumokkal és bacillusokkal az idefutó gyümölcsöt, zöldséget és egyéb terményt elárasztani.*

Kifogásolja *a csarnok pincehelyiségeit is Némethy* képviselő. Ezek a pincehelyiségek szerinte egészségtelenek, mert maga *az egész csepeli birkalegelő árterület és a Duna legmagasabb szintje alatt fekszik. Némethy* képviselő felhivja a belügyminiszter figyelmét, hogy a sötét és levegőtlen helyiségekben, a szemgyulladásos katarhussal küzdő és egyéb betegségben szenvedő *hadirokkantak miként vannak további veszélyeknek emberhez nem méltó módon kitéve.* Ezek az adóvégrehajtásokkal és kilakoltatással küzdő emberek már nem is azt kérik a fővárostól, hogy *visszamehessenek dunaparti régi helyükre,* hanem azzal beérnék, hogy *ott állithassák fel kint a szabadban árubódéikat, ugy amint volt az a Vámház előtt évtizedeken át.* A belügyminisztert felkéri *Némethy* képviselő, hogy *kétezer pincelakó és magyar kuli panaszát* a hivatalos ut megkerülésével, személyes meggyőződés alapján sürgősen orvosolja.

Ezeket a panaszokat *nem egy felelőtlen ember sorakoztatja fel,* hanem azok a képviselőház üléstermében fognak elhangzani. *Kötelessége a közélelmezési ügyosztálynak, hogy a legrövidebb időn belül megvizsgáltassanak Némethy képviselő sulyos vádjai!*

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

Pártélet

Aknamunka a tisztviselői kar megzavarására

A kereszténypárt értekezlete Lampel Vilmost jelölte örökös tagnak

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Huszár főpolgármester az e hó 24-re összehivott rendes közgyülésre tüzte ki *Platthy* György dr. halálával megüresedett örökös bizottsági tagság betöltését. A Keresztény Községi Párt keddi értekezletén erre a pártot megillető örökös tagsági helyre *Lampel* Vilmos nyug. miniszteri tanácsost, a várbeli római katolikus egyházközség érdemes elnökét jelölték. Lampel Vilmos megválasztásával *Temesy* Győző dr. tanár, a népszerü cserkész-vezér kerül vissza a törvényhatósági bizottságba, amelyből a legutóbbi pótválasztás alkalmával tudvalevően kibukott.

Napirend után *Wolff* Károly szóvátette azokat a különös jelenségeket, amelyeket utóbbi időben a főváros politikai életében tapasztalni lehet.

Egyes személyek sugdolódzásokkal, pletykákkal járkálnak a városházán, felkeresik a vezető tisztviselőket és mindenféle politikai meséket próbálnak terjeszteni. Ennek az aknamunkának célja hogy a tisztviselői kart megzavarják.

Wolff Károly az értekezleten ujra hangoztatta, hogy a Keresztény Községi Párt megrendithetetlenül halad a maga utján, a párt életében semmiféle változás nincsen, a pártfegyelem erősebb, mint valaha és a Keresztény Párt változatlanul harcol *a keresztény politika gyakorlati megvalósitásáért.* A kormány is nagyon jól tudja, hogy *a városházán csakis a keresztény nemzeti alapon álló párt erejével lehet eredményt elérni.* Alaptalan hiresztelések és pletykák *a párt erejét nem fogják soha gyengiteni.*

Török Zoltán dr. ünneplése a Sas-körben

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Sas-kör rendes heti összejövetelén Machó Vilmos köszöntötte a Sas-kör és Nagy Ferenc ügyvezető elnök nevében is — kit sajnálatos betegsége akadályozott abban, hogy az immár köztudomásuan a testvéri szeretetben és keresztényi gondolatvilágban élő tagok között megjelenjen — Török Zoltán plébánost, akit a kegyuri bizottság a törökőri plébánia vezetésére megválasztott. Benne — mint mondotta — Budapest értékes uj plébánost nyert, aki a krisztusi szeretet hirdetője, százszázalékos ember, ki nem vész el a kicsinyességekben, hanem nemes érzelmektől átitatódva emelkedik a tapasztalt és bölcs ember magaslatára. Különösen öröme a Sas-körnek, mert ezzel a választással egy régi, buzgó tagtársunk került méltó helyére.

Török Zoltán dr. meghatottan mondott köszönetet az üdvözlésért. Ő, aki a Sas-kör eszméjének régi harcosa, örül annak, hogy ebben a poziciójában is megmarad a régi bajtársnak s a Sas-körnek továbbra is hü tagja lesz. Szivesen látja tagtársait installációja alkalmával, a fiatalokat is, kik hála Istennek, mind többen és többen kapcsolódnak a köri életbe.

Ezután Petik Kálmán kormánytanácsos, a székesfőváros gyermeknyaraltatási akciójának vezetője tartott előadást a magyar ifjuság helyzetéről, Megdöbbenéssel kell tapasztalnunk, — mondja többek között — hogy generációk és generációk nőnek fel, diplomát szereznek anélkül, hogy az elhelyezkedésre a legkisebb kilátásuk lenne. Mi, akik hozzá voltunk szokva ahhoz, hogy munkaalkalmunk legyen és becsületes munkánkból éljünk meg, el sem tudhatjuk képzelni az ifjuság jelenlegi sivár helyzetét. Az államnak és társadalomnak nincs és nem lehet sürgősebb feladata az ifjusági kérdés megoldásánál, mert kiszámithatatlan az a rombolás, melyet ez a helyzet etikai és társadalmi szempontból az ifjuság körében véghez vihet.

A nagy tetszéssel fogadott előadáshoz Kerezsy György dr. és Vucsenik István szólottak hozzá.

Az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga Wolff Károly mellett. Az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga legutóbb tartott országos igazgatósági ülésén a liga elnökét, *Wolff* Károlyt ért támadásokkal kapcsolatban napirend előtt felszólalt dabasi *Halász* Lajos ny. koronaügyész, igazgatósági tag s a liga igazgatósága nevében *energikus hangon utasitotta vissza a Wolff Károly személye ellen irányuló alaptalan vádakat* és kérte őt, hogy haladjon tovább is megtántorithatatlanul azon az uton, amelyen eddig a keresztény társadalom anyagi és erkölcsi érdekeiért küzdött; a liga teljes bizalommal tekint az uj küzdelem elé és egy emberként fog vezére mögött állani. *Wolff* Károly a keresztény társadalomnak személyébe helyezett bizalma eme ujabb manifesztációjáért meleg köszönő-szavakat mondott.

*

A Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt értekezletén *Cselényi* Pál dr. bizottsági tag tartott hatásos és nivós előadást, többszáz főnyi hallgatósága előtt a németországi eseményekről. Utána *Baján* Ferenc dr. elnök a párt nevében köszönetét tolmácsolta a jelenlevő *Müller* Antal országgyülési képviselőnek, a parlamentben a költségvetési vitában elhangzott kétórás beszédéért.

A Gschwindt-féle Szesz-, Élesztő-, Likőr- és Rumgyár r. t. igazgatósága, felügyelőbizottsága, tisztviselői kara és összes alkalmazottai mélységes megrendülléssel jelentik, hogy a vállalat igazgatósági tagja

méltóságos

Wambera Henrik

ur

ny. tüzérezredes,

életének 58. évében, rövid szenvedés után váratlanul elhunyt.

Az elköltözött több mint egy évtizeden át volt vállalatunk igazgatósági tagja, amelynek egész munkásságát szentelte és annak irányitásába fáradhatatlan ügybuzgalommal folyt be.

Nemes, férfias puritán lénye mindig emlékünkben lesz és nevét soha el nem muló tisztelettel fogjuk megőrizni.

A megboldogultat f. hó 17-én a kerepesi uti temető halottasházából kisértük utolsó utjára.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

„SENECO"
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-u. 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel **fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat,** valamint **„Seneccobus"** törv. védett **sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.**

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Mágya-u. 75-77
Telefon: S1-4-46

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

KŐSZÉNBÁNYA ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT BUDAPESTEN (DRASCHE)

BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

BUDAPEST, III., Remetehegyen

a 72-es villamos mentén. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, parcellázott 300 négyszögöles

villatelkek eladók

Bővebbet a tulajdonosnál, telefon 310-10 alatt, vagy a helyszinen.

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

IV., Kossuth Lajos-u. 6.

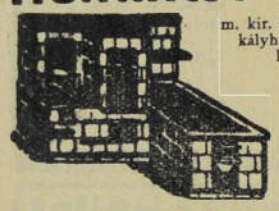
Egyenruhák és polgári öltönyök

NAGY KÁLMÁN

Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszereltetnek

Nagy választék angolszövetekben.

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár

Budapest, VII., Rózsa-utca 39.

Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80. 35-9-16,

Szemtedő, művirág és temetkezési cikkek
Gyári reklára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 9.
Iroda: I., Bellérthegy-utca 11. Automata 537-12.

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.

Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömöritett aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.

Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFEKE. Tel.: Lágymányos 13-82

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 77/79. TEL. 036-68.

vállalkozás

Május 29-én adja át Wossala tanácsnok a városszéli telepet a szociálpolitikai ügyosztálynak

A vállalati összegek hetvenöt százalékát megkapták a vállalkozó kisemberek — Az ikerházak épitése a pár-pengős engedményezések áradatát zudította a számvevőségre

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Lapunk legutóbbi számában közöltük *Wossala* tanácsnok elszámolását a MABI-féle félmillió pengőnek felhasználásáról a városszéli telepités épitkezését illetően. Örömmel jelenthetjük, hogy az épitési munkálatok annyira előrehaladott stádiumban vannak, hogy *május 29-én a magasépitési ügyosztály a telepet*, az időközben megszerzendő használhatási engedéllyel együtt, *átadja a szociálpolitikai ügyosztálynak* és junius elsején már meg is kezdődhet a polgármester által kijelölt telepesek beköltözése a Külső Jászberényi-ut verőfényes ikerházaiba.

Az *ötvenkét ikerház belső berendezési munkálatai* is csaknem teljesen elkészültek. Csak itt-ott dolgoznak még bádogosok vagy üvegesek: valamennyi szoba már be van pallózva és kivül-belül fent van a vakolás az épületeken. Hogy a városszéli telep épitkezése előbb nem készült el, annak a legutóbbi napok *esős időjárása* az oka, ezért intézkedett ugy *Fridrich* müszaki főtanácsos, az épitkezés vezetője, hogy az előljáróságtól a használhatási engedélyt *csak a jövő héten kérik meg.* A jövő hét folyamán teljesen megszárad a vakolat; a falak kiszáradása az üreges-tégláju épitkezésnél nem probléma, ugy, hogy junius elsejére, a beköltözés időpontjára, *egészségi szempontból a lakások kifogástalanok lesznek.*

A kereseti kimutatások alapján a vállalati összegek fizetése *állandóan folyamatban van* és a vállalkozók a teljes épitkezési összegnek *mintegy hetvenöt százalékát már kézhez kapták.* Óriási feladatot ró a városszéli telepités arra a számvevőségi osztályra, amely *Matinszóka* főtiszt vezetésével a különféle engedményezéseket irja elő és vonja le a pénztárnál kifizetésre került összegekből. Az a rengeteg kisember, akiket a városszéli telepités foglalkoztat, az épitési anyagot természetesen csak megfelelő *cesszió* ellenében kapta meg, ugyannyira, hogy egy-egy épitkezésnél *nyolc-tiz engedményezés is előfordul.* A magasépitési ügyosztály és a pénztári számvevőség szorgos munkával igyekszik azonban azon, még pedig teljes sikerrel, hogy a pénzösszegek idejében való folyósitásának *semmi akadálya ne legyen.*

Folyamatban a pesti oldal ut- és csatornaépitési inségmunkái

Teljes megelégedését fejezte ki a keddi helyszini szemle alkalmával a szakbizottság

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály mellé rendelt szakbizottság tagjai és a sajtó képviselői a mult hetekben megtekintették a folyamatban levő nagyszabásu *szükségmunka-akció budai oldalon épülő alkotásait.* Kedden délután került sor a szemle folytatásaképpen a *pesti oldalon részben már elkészült és nagyrészben a befejezéshez közeledő ut- és csatornaépitések megtekintésére.*

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetője, *Király* Kálmán tanácsnok ismertette a megjelentek előtt az épitkezéseket. A IX. kerületben a *Gubacsi-ut*, a VIII. kerületben a *Losonci- és Kálvária-utcák*, a VII. kerületben az *Elemér-* és *Telep-utcák* épitését, illetőleg burkolását, a VII. kerületben a *Zugló-utcai* csatorna, a VI. kerületben az *Ungvár- és Béke-utcai* csatornák épitését szemlélte meg a bizottság, amelynek tagjai a látottak felett *teljes megelégedésüknek adtak kifejezést.* A II. ügyosztály mérnöki kara, élén a nagytudásu vezetőjével, *Király* Kálmán tanácsnokkal és kiváló helyettesével, *Viola* Rezső dr. müszaki tanácsossal, fáradhatatlan munkájának gyümölcsét látja eme *tökéletes kivitelü alkotásokban*, melyek mindegyike Budapest világvárosi fejlődésének egy-egy határköve.

*

Illetékes helyen szerzett értesülésünk szerint, teljesen be vannak fejezve a pesti oldalon a *Kálvária-téri, Losonczy-utcai* és *Elemér-utcai* kövezési munkálatok. Folyamatban vannak a *Telep-utcai* és *Gubacsi-uti* utépitési, az *Ungvári-utcai, Béke-utcai* és *Zugló-utcai* csatornázási munkálatok.

Magánkézre kerül a Széchenyi-fürdő büfféje

A Központi Tejcsarnok és egy budai kávés pályáznak a bérletre

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A polgármester május 15-i lejárattal versenytárgyalást hirdetett a Széchenyi gyógyfürdő területén gyakorolható büffétartási jogositványok egységes bérletére. A versenytárgyalási hirdetmény szerint a bért a vállalkozónak százalékosan kellett megajánlani, köteleznie kellett azonban a pályázónak magát arra is, hogy a Községi Élelmiszerárusitóüzem tulajdonát képező berendezését mintegy 26—27.000 pengő értékben átveszi.

Mindössze *két pályázó* jelentkezett: a *Központi Tejcsarnok* és a *budai Seiffert kávéház tulajdonosa.* A Központi Tejcsarnok a bruttó bevétel öt százalékát ajánlja fel és hajlandó a berendezésért 15.000 P-t megtéritenl a fővárosnak. A másik ajánlattevő tizenkét százalékos bért ajánl, azonban mindössze 12.000 P-t igér az inventárért.

A városgazdasági bizottság *egyik ajánlatot sem tartja megfelelőnek* és tekintet nélkül az előrehaladott időnyre, hiszen a Széchenyi strandfürdő néhány nap mulva meg is nyilik, mégis *kénytelen lesz uj versenytárgyalást hirdetni a bérletre.* Ha ugyan azt a megoldást nem választja a főváros, hogy a folyó esztendőre *még az Élelmiszerüzem kezén hagyja* a fürdő büfféjét, amelyek közül csupán a strandfürdő ér valamit és az ősz folyamán adja át magánvállalkozónak a büfféket, amire különben az üzemvizsgálóbizottság javaslata alapján létrejött törvényhatósági tanácsi határozat is kötelezi az ügyosztályt.

Uj kiirások:

Föld- és betonmunkákra a X. ker. népligeti iskolai sporttelepen. Határidő: 1933 május hó 15 (hétfő) d. e. 1/2 11 ó.

Föld- kőmüves-, beton- és elhelyező munkákra a VIII. ker. Csobánc-utcai kisdedóvó és napközi otthon részére. Határidő: 1933 május hó 22 (hétfő) d. e. 1/2 11 ó.

Csatornázási munkákra:

1. **csoport:** I. ker., Kutvölgyi-ut (Virányos-ut és Budakeszi-ut között); II. ker., Gábor Áron-utca (Törökvész-ut és Endrődi Sándor-utca között);
2. **csoport:** I. ker., Horthy Miklós-ut (Hamzsabégi-ut és Daróczi-ut között);
3. **csoport:** II. ker., Kapy-utca (Csévi-utca és Csalán-utca között); II. ker., Törökvész-ut (Gábor Áron-utca és Névtelen-utca között); III. ker., San Marco-utca (Kiscelli-utca és Föld-utca között); III. ker., Vályog-utca (Föld-utca és 17.028. hrsz. ingatlan között);
4. **csoport:** I. ker., Sashegyi-ut (Korompai-utca és Zólyomi-ut között); I. ker., Hegyalja-ut (Berényi-utca és Csap-utca között); II. ker., Bimbó-utca (Mész-utca és Rózsahegy-utca között); II. ker., Esztergályutca 12.920. hrsz. ingatlan és Áldás-utca között); II. ker., Pasaréti-ut (Battai-lépcső és Páfrány-utca között); VII. ker., Komócsy-utca (Fürész-utca és Lőcsei-ut között);
5. **csoport:** VI. ker., Fáy-utca és Frangepán-utca és a keresztező utcák egy része. (Béke-utca és Szent László-ut között.)

Határidő: 1933 május hó 30. (kedden) d. e. 9 ó.

Utrendezési munkákra. Burkolandók:

1. **csoport:** I. ker., Kutvölgyi-ut (Virányos-ut és Budakeszi-ut között) makadámmal;
2. **csoport:** I. ker., Hegyalja-ut (Berényi-utca és Csap-utca között) kátrányos makadámmal; III. ker., Remetehegyi- (volt névtelen) ut (Folyondár-utca és Perényi-ut között) makadámmal;
3. **csoport:** I. ker., Nagykovácsi-ut (a meredek kanyar átépitése) makadámmal;
4. **csoport:** I. ker., Sashegyi-ut és Zólyomi-ut egy része kiskővel;
5. **csoport:** II. ker., Gábor Áron-utca (Törökvész-ut és Endrődy Sándor-utca között) makadámmal; II. ker., Pasaréti-ut (megépitett szakasz és Páfrány-ut között) makadámmal;
6. **csoport:** II. ker., Törökvész-ut (folytatólagos kiépitése) makadámmal;
7. **csoport:** III. ker., Józsefhegyi-utca (Szeréna-ut és Áfonya-utca között) makadámmal;
8. **csoport:** VIII. ker., Bácskai-utca (Ujvidék-utca és Hajtsár-ut között) kátrányos makadámmal; IX. ker., Páva-utca (Tüzoltó-utca és Tompa-utca között) keramittal;
9. **csoport:** VII. ker., Szugló-utca (Hajtsár ut és Vezér-utca között) kátrányos makadámmal;
10. **csoport:** X. ker., Külső Jászberényi-ut (Tárna-utca és MÁV között) betonnal.

Határidő: 1933 junius hó 6 (kedden) d. e. 9 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA KATONAZENE

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 21. szám

Budapest, 1933 május 27

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u.1.

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Luxus-gazdálkodás?

A képviselőház keddi ülésén — mint lapunk más helyén olvasható — Kozma Jenő és Petrovácz Gyula a főváros szeretetétől áthatott beszédeikben keltek az autonómia védelmére. Felszólalásaik nyugodt megállapitásait nemcsak a közgyülésről jól ismert frázisaikkal zavarták meg egyes közbeszólók az ellenzéki oldalról, hanem maga a belügyminiszter is, aki költségvetési zárszavában sulyos kijelentéseket tett a főváros gazdálkodását illetően. A belügyminiszter, egyrészről elismerve a fővárosi gazdálkodás és pénzügyi helyzet kifogástalanságát, azt a kifejezést használta, hogy Budapest autonómiájának luxus-gazdálkodása nem folyhat tovább az eddigi méretekben, mert ha ez tovább is igy megy, ha a tulméretezettség, a személyzet dotációja és az egész igazgatás luxusos nivója tekintetében nem áll be változás, akkor megjósolja a miniszter, hogy nemsokára meg fog inogni a főváros pénzügyi helyzete is.

Közismert alaposságával és céltudatosságával a miniszter meg is jelölte a főváros szerinte luxusgazdálkodásából kivezető utat. A felhatalmazási törvény alapján legutóbb kelt rendelet az, amely szerint a kormánynak módja nyilik arra, hogy most már „kielégitő módon" belenyulhasson az autonómiáknak ezekbe a megoldandó kérdéseibe is, amennyiben ezt az autonómia spontán meg nem cselekszi. A fővárosnak tehát Keresztes-Fischer véleménye szerint meg kell tennie mindazokat az intézkedéseket, amelyeket a legmesszebbmenő takarékosság megkövetel.

Végtelenül sajnáljuk, hogy a törvényhatósági bizottság szerdai közgyülésén, ahol filippikák dörögtek a dohányzásnak a villamoskocsikon való megengedése ellen és hasonló vicinális-ügyek koptatták a gyorsirók ceruzáját, nem került sor arra, hogy a közgyülés megfelelő formában utasitsa vissza a belügyminiszter nem is titkolt fenyegetéseit. Szerény véleményünk szerint ugyanis nem volt elegendő — mint azt éppen a belügyminiszter parlamenti kijelentései bizonyitják — a felhatalmazási rendeletnek a fővárosra vonatkozó paragrafusával szemben a harminchármas bizottságban Wolff Károlynak és társainak felszólalása, itt sikra kell szállania magának az autonómiának is, mert ma már ott tartunk, hogy a centralisztikus törekvések az ősi terebélyes fának nemcsak ágait verdesik le, hanem törzsére mérnek halálos fejszecsapásokat.

Az általánosságokon tulmenően azonban konkrétumot nem tartalmaznak a belügyminiszternek a főváros luxus-gazdálkodására vonatkozó megjegyzései. Sőt bizonyos ellentmondás van ebben a beszédben, amely első felében maradéktalan elismerés, második felében komor és szigoru megrovás. Mi a ki nem mondott cél, mi rejlik a szavak mögött? Ujabb Bé-lista? Ujabb fizetésleszállitás? A kihalási rendszer kiterjesztése tiz esztendőre, vagy ujabb viharok az üzemek körül? A legközelebbi jövő meg fogja mutatni a belügyminiszter kijelentésének valódi értelmét és az is ki fog derülni, hogy a várospolitikába vetett uj jelszó: a luxus-gazdálkodás vádja fog-e nagyobb gyürüket vetni a városháza nyugtalan vizein.

Fenyeget-e a deficit réme?

Rendkivüli eszközök igénybevételét Borvendég alpolgármester egyelőre nem tartja szükségesnek

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A főváros tanácsának legutóbb tartott ülésein — főleg az 1932. évi zárszámadások tárgyalásával kapcsolatosan —, többen kifejezést adtak aggodalmaiknak abban a tekintetben, hogy *a bevételek nagyarányu kiesése következtében* a főváros háztartásának egyensulya könnyen felborulhat. *Különböző óvintézkedések* foganatositását javasolták, sőt felmerült egy olyan értelmü konkrét inditvány is, hogy a *polgármester hivjon össze rendkivüli tanácsülést a pénzügyi helyzet megjavitása* céljából. *Sipőcz* polgármester azt felelte az aggodalmukat kifejező felszólalóknak, hogy *készséggel ad helyet a beterjesztett inditványoknak és már a legközelebbi időben intézkedik rendkivüli tanácsülés összehivása iránt.* Ezen a rendkivüli tanácsülésen részletesen megvitatják a tanácstagok a főváros pénzügyi helyzetét és felsorolják azokat az eszközöket, amelyeknek igénybevételével ki lehet küszöbölni az esetleg bekövetkezhető zavarokat. Felmerül természetesen az a kérdés is, *nem kell-e felemelni a gáz, vagy a villany egységárát, tekintve,* hogy az üzemek forgalmában is nagyarányu visszaesés következett be. Ezekről a felmerült kérdésekről alkalmunk volt beszélgetést folytatni *Borvendég* alpolgármesterrel, aki a főváros pénzügyi ügyosztályának legfőbb ellenőre és irányitója. Mindenekelőtt azt a kérdést vetettük fel, hogy *osztja-e azokat az aggodalmakat, amelyeket egyes tanácstagok a főváros pénzügyi egyensulyának felborulását illetően hangoztattak.*

Borvendég Ferenc
alpolgármester

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Mindenekelőtt azt a téves beállitást kell helyreigazitanom, amely abból a kijelentésből származott, hogy *ez év végéig negyvenmillió pengőre emelkedhetik a bevételi hiány.* Ez a negyvenmillió pengős számitási eredmény *csak a régebbi évek adataival való összehasonlitás alapján* keletkezhetett. Én, aki a költségvetési tételek betartásán őrködöm, *csak a folyó évi előirányzatra lehetek tekintettel.* A főváros pénzügyi helyzetének stabilitására nézve *mellékes körülmény,* hogy az ezévi bevételek a tavalyelőtti vagy az azt megelőző esztendőhöz viszonyitva miként alakulnak. Még az ezévi költségvetés bevételi oldalának az előirányzásánál *számitásba vettük a tavaly szerzett tapasztalatokat.* Az összes bevételi tételeket lényegesen csökkentettük az 1933. évre szóló költségvetési előirányzatban.

Mi magunk redukáltuk a várható bevételek összegét, igy tehát olyan nagyarányu meglepetés, mint amekkorát a negyvenmillió pengős kiesés jelenthetne, nem érhet.

Mi *csak azokat a kieséseket* vizsgálhatjuk, és csak ezek ellensulyozására vagyunk kénytelenek törekedni, amely kiesések a jelenlegi költségvetési előirányzattal szemben mutatkoznak. Kizárólag *ezek a folyó évre érvényes előirányzattal szemben jelentkező kiesések* érintik háztartásunkat. Ha az eddig szerzett tapasztalatokat vesszük figyelembe, nincs okunk különösebb aggodalomra. Annyi bizonyos, hogy *az általános gazdasági helyzetben roszabbodás következett be,* éppenugy, mint ahogy az 1932. évi gazdasági viszonyok is rosszabbodtak az 1931. évekhez képest. 1931-ben *102 millió pengő* volt a fővárosnak a közszolgáltatásokból származó bevétele, ez az összeg tavaly *87 millió pengőre* esett visza. Az *üzemi bevételek* is ugyanilyen arányban csökkentek, aminek az üzemek forgalmának nagymértékü megcsappanása a magyarázata. A viszonyok kedvezőtlen alakulásának a jele a *hátralékok felszaporodása* is. Tavaly *181 pengő előirt bevételből csak* 163 millió pengő folyt be ténylegesen, a fennmaradó összeg a hátralékot szaporitotta.

Ha a tavalyi végeredményt nézzük, 184 millió pengő előirányzott bevétellel szemben a zárószámadásokban szereplő bevételi végösszeg 181 millió pengő volt, ami azt jelenti, hogy költségvetésünk 98 százalékban reális volt.

Ezeket a tapasztalatokat *kimunkáltuk az ez évi költségvetés összeállításánál.* Ezek a tapasztalatok a legnagyobb óvatosságra intenek bennünket. Hangsulyozni kívánom azonban, hogy

egyáltalán nem merült fel olyan momentum, aminek alapján ujabb, rendkivüli intézkedés foganatositását látnám szükségesnek.

Az eddig életbeléptetett és jól bevált megszoritó intézkedéseket, mint amilyen a *tizszázalékos zárolás* — továbbra is érvényben kell tartanunk, mert rendkivüli viszonyok között csak ilyen módon lehet a főváros háztartásának egyensulyát és realitását a jövőben is biztositani.

Amennyiben a bevételek a költségvetési előirányzattal szemben tovább is nagyobb mértékben fognak visszaesni, akkor következhetik csak be az az állapot, amikor a most érvényben levő megszoritó intézkedések már nem lesznek kielégitők, mert a kiadások előirányzatának az a tiz százaléka, amit biztositékul az idén is zárolt a polgármester ur, nem lesz elegendő az egyensuly biztositására.

Ez az állapot még nem következett be. Ha bekövetkeznék, külön előterjesztést fogunk tenni a törvényhatósági tanácsnak.

— Ami az *ez évi háztartási mérleg alakulásának a kérdését illeti, körültekintő óvatosságunk egyelőre elháritott minden veszedelmet.* A kiadásokat az emlitett biztonsági intézkedésekkel az egész vonalon visszaszoritottuk. A főcél az, hogy a *kiadásokat a bevételek alakulásához arányositsuk.* Ilyen módon sikerült elérnünk, hogy

a bevételekből fedeztük a kiadásokat.

Egyelőre csak az 1933. év első negyedéről számolhatok be, amikor 38.2 millió pengő bevételel szemben 35.4 millió pengő kiadás merül fel. Egyelőre tehát *sikerült megvédenünk a főváros ez évi háztartását is a deficit veszedelmétől.* Ha az egyes bevételi tételek alakulását nézzük, akkor különösen a községi pótadó, a házbér-krajcár, a szemétfuvarozási illeték, a forgalmiadórészesedés és a fogyasztási adó mutat nagy visszaesést.

A házadóbevételek és az ezzel kapcsolatos jövedelmek visszaesésének főként az a magyarázata, hogy egyre nő az üres lakások és üzlethelyiségek száma.

Ezidőszerint *11 ezer lakás és üzlethelyiség áll üresen.* Sulyosbitotta helyzetünket a *fázisrendszer bevezetése,* mert e rendszer következtében a forgalmi adó igen tekintélyes részét nem Budapesten, hanem a pestkörnyéki gyárakban, vagy a határon fizetik be.

Megemlitettük *Borvendég* alpolgármester előtt azokat a hireket is, amelyek szerint — végső esetben — szó lehet a gáz és a villany árának a felemeléséről. Borvendég alpolmester igy felelt:

— Csak megismételhetem azt a kijelentésemet, hogy

rendkivüli eszközök igénybevételét szükségesnek nem látom.

Ebben a kijelentésben bennfoglaltatik *azoknak a hireknek a cáfolata is,* mint hogyha a főváros vezetősége a gáz, vagy a villany árának a fölemelését tervezné. Ilyen terv egyáltalán fel sem merült...

Érdeklődésünkre kijelentette még *Borvendég* Ferenc alpolgármester, hogy

a centrálé és a főváros viszonyának végleges rendezése folyamatban van

és pedig azon az alapon, amelyet az *Uj Budapest* legutóbbi száma hozott nyilvánosságra. *Két szerződéstervezet* áll egymással szemben. Ezek közül fognak választani a döntő értekezleten. Ezt az értekezletet, amelyet *Fabinyi* Tihamér kereskedelmi miniszter elnöklete alatt tartanak meg, már egyszer összehivták, de akkor a főváros vezetőségének a kérésére elhalasztották. Ezt az értekezletet *a jövő héten feltétlenül megtartják.*

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Szemfedő, művirág és temetkezési cikkek
Gyári raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF
Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 8.
Iroda: I., Bellérthegy-utca 11. Automata 537—12.

60. M. Kir. Államsorsjáték
17.000 nyeremény 25.000 ar. pengő értékben
FŐNYEREMÉNY:
40.000 arany pengő
NYEREMÉNYEK:
20.000.— ar. pengő
10.000.— ar. pengő
2-szer 5.000.— ar. pengő
4-szer 2.500.— ar. pengő
6-szor 2.000.— ar. pengő
10-szer 1.000.— ar. pengő
és még több nyeremény, melyek mind készpénzben fizettetnek ki.
Huzás junius hó 8-án
SORSJEGY ÁRAK:
Egész 3.— ar. P. Fél 1.50 ar. P
Kapható minden főárusitónál, bankban, sorsjegyárusitónál és dohánytözsdében. Posta rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesiti a m. kir. Pénzügyigazgatóság Bpest, V. Szalay-u. 10

Tabán-vita a Keresztény Községi Pártban

A nagybankok akadályozzák meg, hogy a transzfer-pénzeket a külföldi hitelezők kölcsön adják a fővárosnak

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* — A Keresztény Községi Párt kedden értekezletet tartott, melyen *Wolff* Károly elnökölt. Napirend előtt *Spur* Kálmán felhivta a párt figyelmét arra, hogy az uj lakbérszabályrendelet tárgyalása során képviseljék azt az álláspontot, hogy a segédházfelügyelők a házfelügyelőknek járó két százalék negyedpénzből egyharmad részt megkapjanak. *Nagy* László szóvátette, hogy a belügyminiszter egyik legutóbbi leiratában, melyben válaszol a közgyülésnek az operaházi kétszázezer pengős szubvenciómegvonási határozatára, azt mondja, hogy a főváros fontolja meg ujból ezt a határozatot és *addig felfüggeszti az uj előljáróságok épitésére előirányzott kétszázezer pengő felhasználását.* Ezt különösnek és sértőnek tartja az autonómiára. A két kérdés között nem lehet junktimot vonni. A felszólalásra *Wolff* Károly közölte, hogy a belügyminiszter leirata nem jelenti azt, hogy az Operaház szubvenciójának megvonása esetén nem lehet az előljáróságok épitésére felhasználni az összeget. Egyébként megragadja az alkalmat, hogy eloszlassa azt a bizonyos oldalról mesterségesen keltett hitet, mintha a Keresztény Községi Párt az Operaház vagy a zenei kultura ellensége lenne. *Erről szó sincsen.* A kereszténypárt tökéletesen értékelni tudja az Operaház jelentőségét. Ennek a kérdésnek közgyülési tárgyalásánál *Petrovácz* Gyula fővárosának érdekeit képviselte, de nem volt szándéka az Operaház ellen fordulni. *A kereszténypárt módot fog találni arra, hogy az Operaház támogatása mellett olyképpen foglaljon állást, hogy a polgárság érdeke is teljes mértékben megóvassék.*

Petrovácz Gyula a tanács Kozmapárti és szocialista tagjainak állásfoglalását tette szóvá, mellyel a Tabán épitkezését megakadályozták. Ezekután — mondotta — *felesleges a fővárosnak az ipari munkaszervező intézet létesitésében résztvenni,* ami azért történt volna, hogy onnan hatmillió kölcsönt kapjon. Ugylátszik a Tabán kérdésében *azért fontosabb Kozmáéknak a politika, mint a munka megindítása, mert a Tabán ujjáépitését és a nagy munka megindítását eredetileg Wolff Károly vetette fel.*

Wolff Károly közölte az értekezlettel, hogy a kereszténypárt szigoruan ellenőrizni fogja, *mi történik tulajdonképpen a tervpályázat kiirásánál.* Kérdezi, minek kellett akkor kilakoltatni a lakosságot, megkezdeni az épületek lebontását, ha nem akarják a munkát megindítani. Ilyen körülmények között vissza kell vonni a november elsejére szóló felmondásokat. Ha pedig az épitkezés megtörténik, akkor *a tabáni önálló iparüzőknek az uj Tabánban is elsőbbséget kell adni az elhelyezkedés tekintetében.*

Szőke Gyula azt hangoztatta, hogy a fővárosnak nincsen szüksége kölcsönre az ipari munkaszervező intézettől. A külföldi hitelezőknek javaslata van a pénzügyminisztériumban, amely szerint *a fővárosnak hajlandók kölcsönt adni a transzfer-pénzekből.* A legkomolyabb az az ajánlat, amit a külföldi hitelezők benyujtottak, de *ennek keresztülvitelét a bankok akadályozzák meg.* Azt ajánlja, hogy a főváros foglalkozzék ezzel a javaslattal és azok után, hogy a Tabán ujjáépitése bizonytalan időre elhalasztódott, *ne vegyen részt az ipari munkaszervező intézet alapitásában.*

Az értekezlet tárgyalta az árvaszéki elnöki választás ügyét is.

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8—10.
TELEFON: 80-5-03.

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Máglya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA KATONAZENE

„SENECO"
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus" törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

Városházi notesz

RITKA IZGALMAS VOLT a törvényhatósági tanács keddi ülése, amikor is a tabáni probléma hozta szokatlanul erős mozgásba a kedélyeket. Amikor azután hire terjedt, hogy a tanács határozata értelmében a polgármester tervpályázatot hirdet a Tabán rendezésére, az egyik tanácsnok, aki gyakorlati érzékéről és éles itélőképességéről közismert, a következő érdekes ötlettel fordult az őt körülvevő hirlapirókhoz:

— A magam részéről, amennyiben pályáznék, azt javasolnám, hogy minden lebontásra kerülő tabáni viskó helyére legalább tiz facsemetét ültessen azonnal a főváros. Amikor aztán husz vagy huszonöt esztendő mulva a Tabán-probléma végleges megoldásához közeledne, olyan gyönyörü erdőség virulna már a Naphegy oldalában, hogy a terebélyes fákat senkinek sem lenne szive kiirtani, és igy unokáink mégis csak hasznot huznának a Tabán rendezéséből...

*

SCHINDLER PÁL Dr. TANÁCSI FOGALMAZÓ, Sipőcz polgármester unokaöccse, mint jelentettük, e hó 20-án, szombaton esküdött örök hüséget Rihmer Évának, Rihmer professzor leányának. A polgári esketést Sipőcz polgármester maga végezte, aki meghatott hangu, ünnepi beszédet intézett a fiatal párhoz. Az esküvőnél tanukként szerepeltek Rihmer István nyug. tábornok, Wittchen Lajos földbirtokos, Schindler Artur nyug. h. államtitkár és Sipőcz László, a Hangya aligazgatója. Az egyházi esküvő szombaton, e hó 27-én lesz, a belvárosi főplébánia templomban, ahol is az ifju párt Bednárz Róbert apátplébános esketi össze.

GUTH FERENC DR. TANÁCSNOK, aki hosszu ideig betegeskedett, felgyógyult, és átvette a II. kerületi előljáróság vezetését. Guth tanácsnok egészségi állapota azonban hir szerint most sem kielégitő, ugy, hogy nincs kizárva, hogy ismét szabadságra lesz kénytelen menni.

*

AMIKOR AZ UJ FŐVÁROSI TÖRVÉNYT KITERVELTÉK még javaslat-korában a belügyminisztérium illetékes urai, a tisztviselők választására vonatkozó paragrafusok megalkotásánál az volt a főszempont, hogy megkiméljék a közalkalmazotti gerinceket azoktól a hajlongásoktól, amelyek választások idején tulmélyen alázzák meg nemcsak ezt a bizonyos gerincet, de az öntudatot is. Ha valaha csalódott a törvényhozó, akkor a jelen esetben a legnagyobbat: mert soha annyi előszobázás, kilincselés, kunyorálás még nem alázkodott meg a bizottsági, de főleg a tanácstag urak előtt, mint ezekben a szomoru napokban.

Délelőttönként valóságos karavánok indulnak a hivatalkereső fekete kabátban városházáról és kerületi előljáróságokról egyaránt a pártvezérek és az egyes pártokban hangadó férfiak irodai és magánlakásai felé. Száz és százszámra rug azoknak a tisztviselőknek a száma, akik tizenöt, husz és ötven helyre mennek el, mindenütt jóindulatot és támogatást kérve, legnagyobbrészt olyanoktól, akiknél ez a bemutatkozó látogatásuk, és akiket ebben az életben nem is fognak többször látni. A hivatalokban pedig áll a munka, mert X és Y tisztviselő ur most sokkal fontosabb dolgokkal van elfoglalva, mint a közérdek, a saját bármennyire jogos, de mégis csak magánérdekével!

Megalázó és kellemetlen ez a kveruláns bolyongás a tisztviselőre nézve, de nem kevésbé az a megtisztelt pártvezért illetően sem. Ha kis szabadideje lenne bokros egyéb elfoglaltsága mellett a tanácstag urnak, délutáni szendergéséből riasztja fel a látogató csengője, vagy a hajnali órákban ülnek sort ismeretlen urak az előszobájában. Egyszerü polgármesteri rendelettel meg lehetne tiltani a kilincselésnek ezt a balkáni módszerét, amint hogy néhány évvel ezelőtt — igen okosan — arra vonatkozóan adott ki rendeletet a polgármester, hogy ha valakit az elnöki ügyosztályban bizottsági tag protezsál áthelyezés vagy fizetési előleg irányában, a protekciónak a szóbanforgó tisztviselő issza meg az igen keserü levét. A protekciónak és könyörgő körutaknak szinte elképzelhetetlen áradata valóban szégyenletes, és ha egyébért nem, hát az okból meg kell a leggyorsabban ejteni a választásokat és kinevezéseket, hogy mentül hamarább vége legyen ennek az ellenszenves, a tisztviselői tekintélyt végleg lejáró tragikomédiának!

*

EMLÉKEZZÜNK VISSZA A PLAKÁTOKRA, amikor a választások alkalmával féltéglával verték a mellüket a gáljenők és a többi demokrata nagyságok: adja csak az ő kezükbe a főváros közönsége a hatalmat, majd megmutatják, miképen adnak kenyeret százezreknek, hogyan tisztogatják meg a bünös városházát! A választások óta hallgat a demokrata párt, ha csak nem lehet életmegnyilvánulásnak nevezni azt a körlevelet, amelyet a Nemzeti Demokrata Párt és a Központi Demokrata Kör nevében az ügyvezető titkár intézett az elmult napokban a párt száraz ágon hallgató ajakkal egyre fogyatkozó számu tagjaihoz.

Nincs arról szó e körlevélben, hogy a Nemzeti Demokrata Párt uj akciót inditana a munkanélküliség elleni küzdelemre, nem érdekli őket ez alkalommal a titkos választójog sem, és nem törődnek a város ezer bajával: a demokraták ünnepelnek. Kit ünnepelnek? „Szeretett és nagyrabecsült" elnökhelyettesüket: Nobel Árpád urat, akinek valóban nóbel jubileuma van, ezüstlakodalmát üli, az összes terézvárosi és erzsébetvárosi demokraták lelkesült asszisztenciája mellett. Ünnepi vacsora terül a demokrata pártszervezet központi helyiségében, „meghitt és bensőséges családi ünnepségükön — mondja a körlevél — elnökünk, Vázsonyi János országgyülési képviselő fogja jubiláló barátunkat és családját üdvözölni..."

Az ezüstlakadalmas elnökhelyettesnek ugyis mint Nobelnek, és ugyis, mint Árpádnak, ismeretlenül legforróbb szerencsekivánatainkat küldjük. A demokraták táborának azonban — amennyiben egyáltalán tábornak érzik magukat — egyéb feladataik lehetnének, mint az effajta magánjellegü ünnepségek bennsőséges, de kissé nivótlan megülése. Ime, idesüllyedt a régi nagy célkitüzés, idáig fakult az ellenzékiség lobogó lángja, idáig csökkentek a választási frázisok: a demokrata lobogó szinehagyott foltjai egy öreg házaspárra borulnak, egymást ünneplik vállveregetve az urak, csendesen és elégedetten kvaterkázgatva, mint Homérosz hősei, a nagy csaták után. Teljes a kép: öreg Vázsonyi husos fazekai hiányoznak csupán, hogy az örömmel és boldogsággal teljes önünneplésnek ne legyen semmi hijja...

*

NAGYTISZTELETŰ ASSZONY LESZ rövidesen Rátkai Károly dr. kollégánk, az Esti Kurir kitünő

A főváros pénzügyi vezetésének dicsérete a t. Házban

Petrovácz Gyula értékes megállapitásai a belügyi költségvetés parlamenti vitájában

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Lapunk legutóbbi számában *Szőke* Gyula dr., mint az üzemi bizottság elnöke, erélyes hangon utasitotta vissza *Sztranyavszky* Sándor drnak, a Nemzeti Egység Pártja ügyvezető elnökének azokat a támadásait, amelyeket a volt belügyi államtitkár ur a költségvetés pénzügyi bizottsági vitájában a főváros autonómiája ellen jónak látott intézni. Örömmel állapithatjuk meg, hogy a plenáris tárgyaláson, amikor is a belügyi tárca költségvetésénél került ujra szőnyegre a főváros ügye, az Egységes Községi Polgári Párt részéről *Kozma* Jenő, a Keresztény Szociális és Gazdasági Párt részéről pedig *Petrovácz* Gyula voltak azok, akik *nagy tudással és komoly felkészültséggel* keltek a fővárosi autonómia védelmére, rámutatva arra, hogy *a fővárosnak nincs takargatni valója, a főváros közvetlen kapcsolatban van a minisztériumokkal és a felügyelet a fővárossal szemben teljes mértékben érvényesül.*

Parlamenti beszédében *Kozma Jenő az autonómia hivének és harcosának vallotta magát.* — Az autonómiát fontosnak tartom azért — mondotta általános helyeslés közepette *Kozma* Jenő —, mert az autonómia *érdekelteti az embereket a köz ügyei iránt.* Budapesten a polgárság ügyeinek *kilencvenöt százaléka* az autonómia felé tekint és *talán csak öt százalékban* érdekli az állami adminisztráció és ez az érdeklődés igen nagy, hiszen *látjuk azt a tülekedést* is, amely az autonómiában elfoglalható poziciókért a polgárság részéről folyik.

A Keresztény Községi Párt álláspontját

Petrovácz Gyula

a keresztény várospolitikának ez a markáns és kitünő egyénisége szögezte le világos szavakkal. *Petrovácz* Gyula mindig értékes és érdekes nyilatkozataival szivesen keresi fel lapunk hasábjait, amelyek mindig készségesen állanak az ő rendelkezésére. Ez a közvetlen kapcsolat teszi *kedves kötelességünkké*, hogy ismertessük *Petrovácz* Gyulának a fővárosi autonómia védelmében elmondott képviselőházi beszédét.

Beszéde elején rámutatott *Petrovácz* Gyula arra, hogy

a főváros 1932-es zárszámadása egyensulyban maradt, annak ellenére, hogy huszonnégymillióval csökkentek az előirányzott bevételek.

Az óvatos előirányzás, a közben lefolytatott zárolás és az a lelkiismeretes vezetés, amely a fővárosnál pénzügyi tekintetben és minden tekintetben fennáll, létrehozta azt, hogy ezt a huszonnégy millió pengőnyi kiesést *minden adóemelés és minden közszolgáltatási dij emelése nélkül meg lehetett uszni.*

— A városháza *pénzügyi gazdálkodási szelleméről* — állapitotta meg tovább *Petrovácz* Gyula — *maga a belügyminiszter* is elismeréssel nyilatkozik a költségvetést jóváhagyó leiratában, amikor azt mondja, hogy

a székesfőváros polgármesterének és pénzügyi vezetőségének eddigi eljárása megnyugvásul szolgálhat, a polgármester a gazdasági válság kitörése óta megfelelő rendszabályokkal mindig elejét vette annak, hogy a háztartás pénzügyi egyensulya megzavartassék.

„Ezek *a dicsérő szavak,* amelyeket a belügyminiszter az egyébként *dicséretben nem tulságosan bővelkedő leiratában* a főváros vezetőségével szemben hangoztatni szükségesnek látott, mindannyiunkat *megnyugtatnak* és mindannyiunk *teljes egyetértésével* találkoznak.

Mi nagyon jól tudjuk, hogy a főváros mai gazdasági helyzetében jelentős része van Sipőcz polgármester gondos óvatosságának, a pénzügyi dolgokat revideáló Borvendég alpolgármester lelkiismeretes energiájának és Lamotte pénzügyi tanácsnok igen józan, higgadt és hideg szakértelmének is.

Ez az a mentalitás, amely biztositja ma is a fővárost atekintetben, hogy *meglepetések érni nem fogják.*"

A főváros vezetőségének érdemeit a pénzügyi politikát illetően *lojálisan elismerve,* arra mutatott rá, általános figyelem közepette, *Petrovácz* képviselő, hogy *a városi vagyonok jövedelmezősége állandóan csökken.* Ma még az ingatlanvagyon jövedelme körülbelül *két százalék,* az üzemi vagyoné *hat százalék,* de ez hovatovább *még inkább lecsökken* és

akkor itt lesz a város, mint nagy intézményekkel, üzemekkel és ingatlanokkal ellátott közigazgatási szerv, anélkül, hogy ezeknek az intézményeknek, vagyonoknak jövedelmét érezzük: ám ugyanakkor az állam saját pénzügyi háztartásának rendbehozatala céljából óriási adókat, ujabb illetékeket, különadókat és szükségadókat vet ki.

Végeredményben tehát *nemcsak a bevételi kiesés,* hanem az ingatlanvagyonra eső terhek állandó fokozódásai csökkenti a város bevételeit. Emellett csökken a városi polgár adófizetőképessége: ma az a helyzet, hogy

a jövedelmi adó fejkvótája a községekben 2.55 pengő, a fővárosban 22.72 pengő.

Mégis csak aránytalanul nagyok azok a terhek, amelyeket a városi polgárság kénytelen elviselni a *falusi polgársággal szemben.*

Gáspárdy Elemérnek figyelmébe ajánlotta *Petrovácz Gyula* azt a másik nagyérdekességü statisztikai megállapitást, hogy

amig az állam költségvetésében a tisztviselői és általában a személyi járandóságok ötvenegy százalékot tesznek ki, addig a főváros költségvetésében csak 37.5 százalékot.

Ha tehát mondhatjuk, hogy az állami költségvetésnek a *fele személyi kiadás,* akkor azt is meg kell mondanunk, hogy a *főváros költségvetésének pedig csak egyharmada a személyi kiadás!* Nem lehet azt mondani, hogy itt *még valami redukcióra* van szükség!

Beszéde végén azt a kivánságát fejezi ki *Petrovácz* Gyula, hogy a városi képviselők között is létrejönne egy olyan

parlamenti érdekközösség,

amely a városok érdekét legalább azzal a sullyal és erővel tudná képviselni, amellyel a *Faluszövetség képviselői* tudják az ő akaratukat a kormánynál alátámasztani. Sajnos, jelenleg a városi képviselőknek semmiféle érdekszövetsége, semmilyen érdekközössége nincsen, és a magam részéről nagyon helyesnek tartanám — fejezte be beszédét Petrovácz Gyula —, ha ez a hiány mielőbb pótoltatnék.

Petravácz Gyula beszédét *a jobboldal és a közép élénk helyesléssel és tapssal fogadta.*

A főváros közönsége, de a főváros vezetősége háláját is teljes mértékben kiérdemelte Petrovácz Gyula, aki a tőle megszokott tárgyilagos módon, nagy tudással és szeretettel kelt az országgyülés képviselőházában Budapest érdekeinek védelmére.

városházi szerkesztőjének leányából. Rátkai Piri kisasszonyt, aki alig töltötte be tizenhatodik életesztendejét, eljegyezte F. Szabó Sándor, a lágymányosi református egyházközség szimpátikus és nagytehetségü segédlelkésze. Hogy egy számtani feladvánnyal szolgáljunk: a bájos ifju menyasszonynak és vőlegénynek életkora együttvéve alig egy-két esztendővel több, mint a boldog örömapáé! Hiába, van még fiatalság!

*

A FENTEMLITETT SZÉPREMÉNYÜ RÁTKAI PIRINEK van egy kisöccse: Rátkai Karcsi személyében, akit jó apja most iratott be a Lónyai-utcai református főgimnáziumba. Karcsi barátunknak az ismeretes kultuszminiszteri rendelet szerint felvételi vizsgát kellett tennie, hogy megüti-e azt a bizonyos mértéket, amely a gimnáziumba való felvételhez szükséges. Ezen rostavizsgán maga az intézet igazgatója, a tudós Ravasz Árpád examinálta a szepegő Karcsi gyereket.

Első kérdése az volt a nagytekintélyü igazgató urnak, hogy ki volt Magyarország legelső királya? Karcsi gyerek habozás nélkül kivágta István király nevét.

— Mond csak, fiacskám, — hangzott a következő kérdés —, emlékszel-e más királyokra is?

— Oh, igen — felelte Karcsi büszkén — László király, Mátyás király — és Király Kálmán.

A direktor ur összébbhuzta bozontos szemöldökét, majd elmosolyodott. Mint bizottsági tag a városházán, természetszerüen jól ismeri Király Kálmán tanácsnok nevét, amely ugy került Karcsi gondolatkörébe, hogy szerkesztő papája gyakran interjuvolta hazulról az ut- és csatornaépitkezések népszerü vezetőjét telefonon, nem is gondolva arra, hogy a felvételi vizsgán a többi király közé Király Kálmánt is felsorolja szepegő kisfia...

Pünkösdkor Bécsből ismét sok ezren jönnek Budapestre

A bécsi iroda imponáló propaganda-sikerei

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros bécsi idegenforgalmi irodája jelentést készitett a polgármester számára, amelyben részletesen beszámol a *Husvét alkalmával* Budapestre irányult bécsi idegenforgalomról. A jelentés szerint husvét hetében *nyolcszáz* géperejü jármü indult el Bécsből Budapestre, ebből *ötvenegy* autobusz volt, *háromszázötven* a *Touring Club* kirándulásán résztvevő, mig négyszáz jármü családi utazásnak tekinthető. Különvonatokon és hajón 3923 személy ment, a Touring Clubbal 1250 és az ötvenegy autobuszon 1381 személy. Összesen tehát 6554 személy. *Lux* igazgató, a bécsi iroda vezetője szerint az Ausztriából jött vendégek száma *husvét hetében nyolcezerre tehető.*

A bécsi irodában történt bejelentések szerint a *pünkösdi ünnepek alkalmával ismét rengeteg bécsi fog Budapestre rándulni.* Autobusz-utazásokat és különvonatokat szerveznek a *Neues Wiener Tageblatt,* a *Reiseverein* Europa, Bécs városa kertészeinek szakegyesülete, a szocialista diákok szövetsége, a Bécsi Magyar Gazdasági és Társadalmi Egylet, a gráci egyetem német diákjainak szövetsége, a Katolikus Népszövetség, a német katolikus főiskolai hallgatónők szövetsége, az élelmiszerkereskedők központi szövetsége, a *6 Uhr Blatt,* az osztrák tanitók motorkerékpáros szövetsége, a szállodai és kávéházi alkalmazottak egyesülete és még sok más kisebb társaság.

Lux igazgató azt jelenti Bécsből, hogy szemben a pünkösd alkalmával *Budapestre irányuló nagy idegenforgalommal,* hiába hirdetnek az utazási irodák Prágába vagy Salzburgba utazásokat, *alig van jelentkező.* A bécsi iroda intenziv propagandáján felül ez a nagy eredmény a *főváros intéző köreinek idegenforgalmi politikáját dicséri,* amely csakis a propagandát akarja intézni és az üzletet másoknak engedi át. Ha a különböző kirándulásokat *maga a bécsi iroda rendezné,* a leránduló tömegek egynegyedét sem tudnák produkálni, mert akkor a különféle autóbusz-szállitási vállalatok és csoportok *konkurrenciát látnának a főváros irodájában,* nem pedig amint az most van: hasznos segitőtársat.

Érdekes a *Neues Wiener Journal* azon megállapitása, hogy az effektiv pengőárfolyam a Bécsben a *budapesti utazások által támadt erős kereslet* folytán 112-ről 115-re szökött fel. A bécsi lapok általában *élénk cikkekben és riportokban* számolnak be a budapesti utazásokról, bizonyságául annak, hogy azok állandóan és élénken foglalkoztatják a közvéleményt. A bécsi iroda nagy eredményei napnál fényesebben igazolják, hogy okos és praktikus volt *Kovácsházy* tanácsnok elgondolása, amikor *ezt a bizonyos oldalakról sokat támadott intézményt* életrehivta.

Jól vásároljon — ne „olcsón"!

A világitásnál nem az izzólámpa beszerzési ára, hanem fénymennyisége és áramfogyasztása a mérvadó. Az „olcsó" lámpa használatban a legdrágább, mert nagy áramfogyasztással kevés fényt ad. A gazdaságos világitás kulcsa a fényerős, tökéletes, gazdaságos

TUNGSRAM

IZZÓLÁMPA

FOTOCIKKEK

SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN

BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.

AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA

LEICA GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK

SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

A tabáni rejtély

Kik és miért odázták el a tabáni közmunka azonnal való megkezdésének lehetőségét? — Sulyos politikai bonyodalmakra vezet a Keresztény Községi Párt és a polgármester leszavazása a Tabán-kérdésben

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A várospolitika érdeklődésének homlokterében a szerdai izgalmas árvaszéki elnökválasztás után teljes mértékben *a tabáni probléma* áll. A törvényhatósági tanács azon döntése, hogy *uj tervpályázatot irnak ki* a Tabán rendezésére, szöges ellentétben áll a Keresztény Községi Párt és elsősorban *Wolff* Károly azon meggyőződésével, hogy a Tabán ujjáépitése a közmunka és városrendezés szempontjából *nélkülözhetetlen és nagyfontosságu.* — Ezt a kérdést — mondotta *Wolff* Károly — *nem lehet halogatásokkal elodázni.*

A Keresztény Községi Párt a városrendezésen kivül elsősorban azoknak a munkanélkülieknek a tizezreire gondol, akiknek ez a nagyszabásu közmunka kenyeret jelent.

— Mindent elkövetünk — állapitotta meg *Wolff* Károly, — hogy az ujjáépités megtörténjék és valami módon *gyorsan megoldhatóvá tegyük a munka megkezdését.*

Arra vonatkozóan, hogy *mi volt az oka tulajdonképpen a törvényhatósági tanács halasztó határozatának*, többféle verzió van forgalomban. Olyan hirek kerültek szárnyra, hogy a halasztást megszavazó Egységes Községi Párt elhatározása mögött *az az érdekeltségi szempont huzódik meg, hogy ma, amikor Budapesten nyolcezer üres lakás van, felesleges a lakástermelés további forszirozása.* Hir van arról is, hogy *politikai gáncsvetés* volt a halasztó inditvány megszavazása *Wolff* Károly ellen, aki tudvalevően *elsőnek hangoztatta a Tabán rendezésének sürgős szükségességét* és az ipari munkaszervező intézettel kapcsolatosan a Tabánnal kapcsolatos közmunkák *azonnal való megindítását követeli.*

Feltünést keltett a tanácsülésen *a szocialisták állásfoglalása*, amely — mint az legtöbbször az egymással ellentétes véleményen levő többségi pártok között a legutóbbi időben igen gyakran történni szokott — *a maga szavazataival eldöntötte a kérdést.* A szocialisták *inkonzekvens magatartása* azért adott sok megjegyzésre okot, mert ez a párt a multban mindig a közmunkák azonnali megindítása mellett szavazott, amint erre a legkisebb lehetőség nyilott.

A szociáldemokraták kijelentették, hogy ők nyugodt lelkiismerettel nem tudták megszavazni a polgármester előterjesztését, amikor Harrer Ferenc a városrendezési szakbizottság elnöke, nyilt ülésen azt a kijelentést tette, hogy a tervek nem megfelelőek a Tabán felépitésére.

A szociáldemokraták ezen kijelentése és *Harrer* Ferenc állásfoglalása adja meg *a tabáni rejtély igazi kulcsát.* Kétségtelen ugyanis, hogy az uj tervpályázat kiirását *Harrer* Ferencnek előbb emlitett kijelentése hozta létre. *Harrer* megállapitása mögött viszont ott huzódik az az éles harc, amely a törvényhatósági tanácsig párhuzamosan futó két terv: a *Wargha Gyula-féle* és a *Messik-Medgyessy-féle* között folyik. Ez a harc, szemben éppen Harrer Ferenc álláspontjával, aki a Wargha-féle terv mellett kötötte le magát, a látszat szerint a Messik-Medgyessy *ugynevezett ügyosztályi terv győzelmével látszott végződni,* mert a városrendezési szakbizottság egyhangulag az ügyosztályi terv mellett foglalt állást *és azt ajánlotta elfogadásra a polgármesternek.*

Közbevetőleg megjegyezzük, hogy a két terv között *lényegesebb eltérés nincsen,* a főkülönbség talán csak az, hogy a Wargha-féle tervezet *nagy szerpentint* akar a hegy közepén a felső régióig épiteni, a *Messik* és *Medgyessy* főtanácsosok terve pedig *széles átlós uttal* kiván a Tabán tetejéről a Krisztina-térig összeköttetést teremteni.

Kétségtelen, hogy a törvényhatósági tanács által elrendelt tervpályázat uj megoldási lehetőségeket nem hoz a Tabán-problémába. Nem sik területről van szó, amelyen különféle grupirozások lehetnek, hanem hegyoldalról, amelyen az adottságok jelentékeny mértékben megkötik a tervezői fantáziát.

Politikai szempontból *sulyos következményei lesznek a törvényhatósági tanács állásfoglalásának*, különös tekintettel *Harrer* Ferenc felszólalására.

A városrendezési bizottság a legteljesebb illojalitásnak veszi, hogy a bizottság egyhangu határozatával szemben foglalt állást a törvényhatósági tanácsban Harrer, a szakbizottság elnöke, szembehelyezkedve a parlamentárizmus-diktálta többségi elv szabályával.

Harrer állásfoglalása nem egyéni meggyőződés kérdése volt a jelen esetben, hanem *egy olyan kötelezettség lett volna*, amely elől ő csak abban az esetben térhetett volna ki, *ha egyben bejelentette volna elnöki tisztéről való lemondását is.*

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitést vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

Őszre marad a Fővárosi Képtár megnyitása

Felbecsülik a Károlyi-palota épitészeti értékeit

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Ismeretes, hogy a főváros közgyülése elhatározta a gróf Károlyi-palota elsőemeleti disztermeinek a Fővárosi Képtár céljaira való karbahelyezését. *Némethy* tanácsnok, a közmüvelődési ügyosztály vezetője, ugy tervezte, hogy a helyreállitási munkálatokat a *legsürgősebben elvégezteti a főváros* és ugy volt, hogy még a nyári szünet előtt *ünnepélyes keretek között megnyilik* a Fővárosi Képtár: a főváros birtokában levő muzeális értékü hatalmas gyüjtemény. Azonban az átalakitásokat mindezideig még elkezdeni sem lehetett, mert a müszaki munkálatok tekintetében való állásfoglalást meg kellett előznie egy *kritikai mérlegelésnek*, amely *a termek belső berendezését és felszerelését abból a szempontból tette vizsgálat tárgyává*, mennyiben tekinthető az olyan értékeknek és emlékeknek, amelyeknek a fenntartása a *képtári program megfelelő alkalmazásával megoldható és kivánatos.*

Az első teendő volt a *palota müvészi stilusának és épitési idejének pontos megállapitása.* A palota épitésének időpontja 1832 utánra esik, a palota tervét *Riegl* bécsi épitész készitette (és nem mint tévesen állitják: *Pollák* Mihály), az épitésvezető azonban, aki a tervet át is dolgozta: *Hofrichler* József. A belső kiképzés azonban a palotaépitéssel *nem mindenben és nem mindenütt egyöntetü.* Vannak egyes részek, amelyek ennek az empire-stilusnak a termékei, addig a palotának egyes más részeiben *egy későbbinek látszó neobarokk* diszitő modor érvényesül. A táncterem, az előcsarnokon és az ebédlőn kivül nincs terem, amely a *palota épitési modorában kapta volna falkiképzését*, aminthogy a beépitett felszerelési tárgyaknál is az a helyzet, hogy *a kandallók legnagyobbrészt régiek*, viszont a falitükrök már egytől egyig *neobarokk-diszitésüek*, tehát későbben helyeztettek el. Megállapitották a mükritikai eljárás során, hogy a belső berendezéseknél *három épitési szakot kell megkülönböztetni*, amelyek közül az első, a legnemesebb, de legegyszerübb esik a palotaépités idejére, a második már jelentős elgondolásbeli különbségeket mutat és igen gazdag neobarokk, mig a harmadik, a hozzánk egészen közeleső, barokkdiszitésü. Már ez a szemlélődés megcáfolja a *palota egységes belső hatásáról* szóló hireszteléseket.

A közmüvelődési bizottság legutóbbi ülésében elfogadta *Némethy* tanácsnok kritikai jelentését, egyben azt a munkatervet is, amely az *átalakitásra vonatkozik.* Egyelőre az *elsőemeleti egységesen összefüggő termekre terjed ki a karbahelyezés*, még pedig természetszerüen a főváros anyagi helyzetét tekintve, a *legtakarékosabb módon.* Lehetőség szerint csak a legszükségesebb javitási munkálatokat eszközlik és főképen tartózkodnak az *olyan különleges munkáktól* (mint pl. a nagyértékü parketta-padozat stilusos kijavitása), amelyek *egyelőre mellőzhetők. Zártkörü versenytárgyalást* irnak ki a szükségesnek mutatkozó javitási munkálatokra és az őszi hónapokban megnyilhat *Budapest uj büszkesége: a Fővárosi Képtár.*

A budapesti sportoktatás felette áll a bécsinek

Lelkesen ünnepelték Bécsben a főváros sportbizottságának tanulmányuton levő tagjait

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Mióta a főváros sportügyi bizottsága intenzivebben foglalkozik a sportügyi igazgatással, *első izben* nyilott alkalom arra, hogy a bizottság tagjai tanulmányutat tegyenek külföldön, az ott látottakat azután a hazai intézmények javára igyekezvén gyümölcsöztetni. A bécsi sportintézmények tanulmányozására az elmult napokban *Nagy* Ferenc törvényhatósági tanácstag vezetésével többen felrándultak Bécsbe, ahol a bizottságot ünnepélyes keretek között fogadták és ismertették meg a budapesti városatyákat a bécsi sportintézményekkel. A tanulmányutról és annak eredményeiről

Nagy Ferenc
törvényhatósági tanácstag

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Elsősorban arra vonatkozóan ragadom meg az alkalmat, hogy *rámutassak arra a valóban meleg fogadtatásra*, amelyben osztrák sportbarátaink bennünket részesitettek. Már a pályaudvaron *Ausztria sportszövetségének elnöke és az osztrák kultuszminisztérium képviselői fogadtak* bennünket. *Operai diszelőadáson* látott bennünket vendégül az osztrák kormány, a magyar követség teát rendezett tiszteletünkre, amelyen *Dolfuss* kancellár is megjelent, az alpesi repülő csillagtura befejező ünnepségein pedig, amelyen a *Budapest Sport Egyesület* néhány tagja is résztvett, *az osztrák kormány tagjai is* megjelentek, hosszasabban elbeszélgetve a budapesti sportbizottság tagjaival.

— Megállapithatom: *sokat tanultunk Bécsben*, a test kulturájának uj és uj lehetőségeivel ismerkedtünk meg, de azt is meg kell vallanunk, hogy *Budapest egyáltalán nincs elmaradva Bécs mögött.* Igy pl. szerény véleményem szerint *Budapest iskolai testnevelés-ügye messze magasan a bécsi iskolai testnevelés fölött áll*, nálunk tökéletes rendszer szerint szakszerü munka folyik, amely a pedagógiai kivánalmaknak jobban megfelel, mint az osztrák sógor *sok tekintetben még a kezdet nehézségeivel küzdő tevékenysége.* A bécsi tornatermek felszerelései *nem oly változatosak és tökéletesek*, mint a budapesti iskolákban. Különösen kedvelik a bécsiek a *német tornaszereket.* Szembeötlő a *nagy tisztaság*, ami a bécsi városi iskolák tornatermeiben, de egyéb helyiségeiben is tapasztalható. A tornaterem padlózata olyan, *mintha tükör volna:* még az idegennek is csak *papucsban szabad* a tornaterembe lépnie!

— Gyönyörü helyen fekszik a *bécsi iskolai sportpálya*, aminthogy általában a bécsiek nagyobb sulyt fektetnek a *szabadtéri sportokra*, mint mi. *Ligetszerüen pormentes helyen* épült a bécsi pálya, futballpályával és négyszáz méteres futópályával! A kisebb gyermekek részére hatalmas kiterjedésü *pázsitos játszótér* áll rendelkezésre, a közeljövőben ugyanazon a helyen *diákuszoda épitését kezdi meg a városi tanács.* A sportpályán *gyönyörü kiképzésü öltöző-épület szolgál az ifjuság céljaira, külön a fiuk, külön a leányok részére.* Csempézett fürdő- és zuhanyozó-helyiségek, állandó hideg-melegviz szolgáltatással szolgálják még az iskolai sportpályán a *sport igazi kulturáját.* A bécsi iskolai sportpályán *naponta átlag ezer diák fordul meg*, természetesen tanári vezetés és felügyelet mellett.

— Látogatást tettünk az *osztrák labdarugó-szövetségi házban is*, amelynek homlokzatán ez alkalommal *ott lengett a magyar trikolór!* Itt *Eberstahler* elnök üdvözölt bennünket, néhány közvetlen szóval én köszöntem meg a szivélyes fogadtatást. Beható eszmecserét folytattunk ez alkalommal a sportintézmények és stadionok létesitése tekintetében. Bécs városa egyébként *fedett sportcsarnokkal nem rendelkezik*, a nagyobbszabásu tornabemutatókat a Collegium Hungaricum mellett levő Stift-kaszárnya nagy lovaglócsarnokában szokták megtartani.

— További során látogatást tettünk a testnevelő tanárképző iskolában, megtekintettük a Praterben felépitett Stadiont, ellátogattunk a *Diana-Badba* és mint emlitettem, résztvettünk az alpesi csillagtura befejező ünnepségein. *A legnagyobb mértékben meg vagyok elégedve* a tanulmányut eredményeivel, amelyet különben *Hodászy* testnevelési igazgató külön jelentésben fog a polgármester elé terjeszteni.

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Hírek

Csorna Kálmán lett az árvaszék uj elnöke

Az árvaszéket még ma is Sipőcz László szelleme hatja át

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági bizottság szerdai közgyülésén az árvaszék elnökévé erős küzdelem után *Csorna* Kálmán dr.-t, az első elnökhelyettest választotta meg. Hosszu és izgalmas választási hadjárat előzte *Csorna* Kálmán megválasztását, jelentékeny, majdnem *Csornáéval egyenlő nagyságu pártja volt Novák Sándornak is,* akit kvalitásai és szaktudása szintén méltóvá tettek volna arra, hogy *Agoston* Géza örökébe üljön. A választás véget ért, *az árvaszéken helyreállt a megzavart rend* és az uj elnök a maga nagy árvaszéki és közigazgatási tudását, gyakorlati ismereteit és szociális érzékét *egyképpen sorompóba állithatja, hogy a budapesti árvaszék, az ország első árvaszéke messze külföldön is megbecsült jó hirét továbbra is fenntarthassa.*

Csorna Kálmán dr. beszéde a törvényhatósági bizottság közgyülésén, amelyet a főpolgármester azon üdvözlő beszédére tartott, hogy a közgyülés döntése nem volt más, mint *a sok éven át kifejtett érdemes munka elismerése,* — éljenzést és tapsokat váltott ki még azoknál is, akik néhány perccel azelőtt a másik jelölt mellett foglaltak szavazatukkal állást. *Csorna* Kálmán hangoztatta *a gyámhatóság speciális mivoltát* és rámutatott arra, hogy az *árvaszék olyan tisztviselőket kiván, akik nem a törvény betüinek merev alkalmazásával intézkednek, hanem meleg szivvel és az élettel való legszorosabb kontaktusban intézik a hozzájuk kerülő ügyeket.*

— Nagy lelki öröm és kielégülés — mondotta általános figyelem közepette az uj árvaszéki elnök — *emberré tenni ujra az elesetteket* és őrködni a társadalom legerősebb sejtje, *a család és a jövő igérete, a gyermek sorsa fölött.* Végezetül fogadalmat tett a közgyülés előtt *Csorna* Kálmán, hogy lelkesedéssel és odaadással fog dolgozni annak a hivatalnak élén, amelynek alapjait *Sipőcz* László épitette ki, akinek szelleme hatja át ma is az árvaszéket.

A várospolitika és a jogásztársadalom nagy érdeklődéssel és várakozással néz *Csorna Kálmán működése elé.* Tulmenően az árvaszék egyre növekvő ügyforgalmán, *nagy és döntő problémák egész sora* kavarog a gyámhatóság körül. Az alsófoku közigazgatási biróság felállításának terve és ezzel kapcsolatosan a vidéki árvaszékek államositásával együtt a fővárosi árvaszéknek is bizonyos mértékben közvetlenül a belügyminisztérium alá való rendelése *teljesen igénybe fogják venni Csorna Kálmán tudását és képességeit,* hogy ezek a nagy kérdések az árvák és gondnokoltak javára dőljenek el.

*

Csorna Kálmán Téthen, Győrmegyében, 1881-ben született. A középiskoláit a győri főreáliskolában végezte. Jogtudorságát a budapesti egyetemen szerezte 1906. évben. Attól fogva ügyvédi gyakorlaton volt. 1908-ban került a székesfővárosi t. ügyészséghez, ahol 1909-ben szerezte meg az ügyvédi oklevelet. A tiszti ügyészségen 1912-ig volt alkalmazásban, amikor is megválasztották árvaszéki jegyzővé, 1914-ben pedig árvaszéki ülnökké, 1931-ben árvaszéki elnökhelyettessé.

1914 augusztusában a világháboru kitörésekor az orosz harctérre ment, ahonnan sebesülten került vissza. Az 1920-as évektől kezdve állandóan jelentek meg cikkei a különböző jogi és szaklapokban a gyámsági és gyermekvédelmi ügy köréből. Négy nagy tanulmánya jelent meg és pedig: Az utóöröklésről, Fejezetek a gyámsági jogból, A szociális gyermekvédelem rendszere és A szegénygondozás Budapesten cim alatt. Tudományos munkálkodása elismeréséül a közgazdaságtudományi kar 1931-ben magántanárrá habilitálta a Gyámügyi és Gyermekvédelmi Közigazgatás cimü tárgykörből.

A miniszterelnök tavaly a gyakorlati közigazgatási vizsga vizsgálóbizottságának tagjává nevezte ki. Számos gyámügyi és gyermekvédelmi nemzetközi kongresszuson vett részt a székesfőváros kiküldése folytán, igy többek között Párisban, Liège-ben Genève-ben, Frankfurt am Main-ban stb.

Junius elején választ a törvényhatósági tanács. Az árvaszéki elnökválasztással a főpolgármester, illetőleg a polgármester által kiirt álások betöltését illetően *a törvényhatóság szerepe véget ért.* Azoknak az állásoknak betöltése, amelyek a törvényhatósági tanács hatáskörébe tartoznak, a törvényhatósági tanácsi választások megejthetésének semmi akadálya nincs. Valószinüleg *még a jövő hét folyamán sor fog kerülni* azoknak az állásoknak a betöltésére is, amelyekre az uj fővárosi törvény értelmében a *polgármester eszközli a kinevezést.*

Lázár Miklós sokallja az üzemvezetők fizetését

Miért nem a magánkapitalizmus mammut-jövedelmein háborodik fel a képviselő ur?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A képviselőház költségvetési vitájával kapcsolatosan *Lázár* Miklós országgyülési képviselő lapjában nagy cikket közöl arról, hogy „miniszterelnöki, miniszteri és államtitkári fizetéseket huznak a fővárosi közüzem-vezérek és alvezérek" és a főváros 1933. évi költségvetésének tanulmányozása során azt kérdi, hogy „a főváros urai miért nyulnak mindig a havi nyolcvan pengős üzemi alkalmazottak béréhez", ha a büdzsé kiadási oldalából kell lefaragniok, miért nem veszik inkább revizió alá a főváros közüzemeinek különben érdemes vezéreinek „tekintélyes, sőt gyakran elképesztő" javadalmazásait? Cikkét „Tokaj követe" egyenesen *Wolff* Károlyhoz, a Keresztény Községi Párt vezéréhez adresszálja, aki a képviselőházi vita során egy beszélgetés alkalmával kijelentette, hogy *a törvényhatósági tanács már régen rendezte a fizetési aránytalanságokat,* és ami e tekintetben *rikitó, aránytalan, a mai időknek meg nem felelő, azt gyorsan és igazságosan elintézik és kiigazitják.*

Lázár Miklós országgyülési képviselő, ugylátszik, mióta nem bizottsági tag, *nem ismeri annyira a főváros ügyeit,* mint annak előtte. Mert ha ismerné, tudná, hogy éppen *Wolff* Károly kezdeményezésére hozta meg a törvényhatósági tanács a polgármester ismeretes előterjesztése alapján azt a határozatát, amely *normalizálja az üzemigazgatók fizetését,* kimondván, hogy a *legnagyobb üzemek vezérigazgatói fizetése sohasem lehet magasabb, mint a polgármester illetményei, a középüzemek vezetői alpolgármesteri, a kisüzemek vezetői pedig tanácsnoki fizetést huznak.* Ha ebből a szemszögből nézzük a fővárosi üzemek vezetőinek javadalmazását, akkor *kellő értékre szállitódnak le Lázár Miklós azon megállapitásai,* amelyek miniszterelnöki és miniszteri fizetésekhez hasonlitják a nagyüzemek szakértő vezetőinek javadalmazását, olyasféléket állitva, hogy a *Gázmüvek* vezérigazgatója miniszterelnöki illetményénél nagyobb javadalmazást élvez, a *Községi Lóhusüzem* állatorvosa államtitkári illetményekkel rendelkezik, a *Budapesti Kisipari Hitelintézet* élén pedig két, miniszteri illetménynél magasabb járandóságot élvező vezérigazgató és aligazgató áll.

Ha *Lázár* képviselő ur kedvét találja abban, hogy a fővárosi üzemek különleges szakértelmü vezetőinek fizetéseit összehasonlitsa, azon tisztelet teljes kéréssel fordulunk hozzá: *ne városi vagy állami tisztviselők fizetését emlegesse az üzemvezetők fizetésének normájául,* hanem nézzük a magángazdaságot, figyeljük azt, hogy a *magánkapitalizmus vezetői mekkora jövedelemben részesülnek,* szemben a fővárosi üzemek tisztes, de nem tulhajtott vezetői illetményeivel. Szives figyelmébe ajánljuk a képviselő urnak ezeket az adatokat, hangsulyozva, hogy azok a vállalatok, bizonyos tekintetben közpénzekből táplálkozó, nyilvános számadásra kötelezett vállalatok olyan jövedelmeket juttatnak egyébként kifogástalan vezetőiknek, amelyek nem *egy miniszteri vagy államtitkári fizetésnél nagyobbak,* de jóval magasabbak annál az összegnél is, amelyet *egy-egy minisztérium egész tisztviselői kara fizetés cimén kap!*

Ha ugyanis az elmult évben jogerősen kivetett adótételeket nézzük, megtudjuk, hogy a Rimamurányi elnöke például, noha vállalata nagyságra meg sem közeliti a Gázgyárét, 150.296 pengő adóköteles évi jövedelmet vallott be. A *Salgótarjáni* elnökének jövedelmi adóalapja 503.325 pengő, vagyonadót 3,800.000 pengő érték után fizet. A *Pesti Hazai Első Takarékpénztár* elnökének ugyis, mint Beszkárt-igazgatósági tagnak, évi jövedelme 134.863 pengő, az *Angol Magyar Bank* alelnök-vezérigazgatójáé 147.050 pengő, a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* elnöke, ugyis mint kegyelmes ur, az elmult évben 378.684 pengő jövedelem után 106.221 pengő jövedelmi adót fizetett. Viszont az *Általános Kőszén* vezérigazgatójának jövedelme nyers állapotban az adómentes tételek levonása nélkül az elmult évben 316.919 pengő volt.

Kétségtelen ily körülmények között, hogy általánosságban *a fővárosi üzemek vezetőinek jövedelme nem magasabb, mint azok az összegek, amelyeket a magánkapitalizmus üzemeiben tevékenykedő elnök és vezérigazgató urak jövedelmi adóképen fizetnek.* Hogy miért nem *ezek a jövedelmek* fájnak *Lázár* országgyülési képviselő urnak, bennünket nem érdekel és nem is tartozik reánk. Ha másnak nem is, de a törvényhozónak *lelkiismereti kötelessége* az az objektivitás, amelyet, kapcsolatosan a magánvállalatoknál élvezett fizetésekkel, *Lázár* Miklós képviselő ur támadása a közüzemek vezetői ellen, *annyira nélkülöz.*

Pártélet

A keresztény Ferenceváros Wolff Károly mellett. A Ferencvárosi Keresztény Községi Párt csütörtök esti pártösszejövetelén *Verebély* Jenő dr. pártelnök ismertette a mai sulyos gazdasági helyzetet. Beszéde során éles hangon tiltakozott a tisztviselők és munkások illetményeinek további csökkentése ellen. Majd rátért a kereszténység vezérét, Wolff Károlyt ért támadásokra és *azokat a leghatározottabban visszautasitotta.* Az egész intranzigens keresztény társadalom *tömör és megbonthatatlan sorokban* áll a vezér mögött, őt ért sérelmeket a maga sérelmeinek tekinti és minden bontó és rágalmazó törekvés ellen *minden erejével felveszi a harcot.*

*

A Sas-Kör ifjusági szervezete, a „Sas-gárda", mely összeforrottságát egyensapka viselésével is igazolja, erősen összekovácsolt gárda, amely a magyar jövendő legaktivabb szolgálatára kötelezte magát.

Az ifjuság formálását *Nagy* Ferenc tanácstag, ügyvezető elnök, *Kerezsy* György dr., a kulturális bizottság elnöke és *Klausz* Gyula tanár, a gárda vajdája végzik. Legutóbbi, e hó 17-iki összejövetelükön id. *Filscher* Zsigmond, *Kerezsy* György igazgató, *Klausz* Gyula, *Bencze* István, a javadalmi őrség parancsnoka és *Száva Kovács* József dr. egyetemi magántanár szóltak az ifjusághoz. A „Sas-gárda" tagjai közül pedig *Prág* Jenő és *Gömbös* József szólaltak fel. Végül *Nagy* Ferenc, a gárda kapitánya tartott magasszellemü, gondolatokban bővelkedő összefoglaló szózatot. Az est során *Homonnay* Lajos lelkesitő költeményeiből *Prág* Jenő szavalt és *Kesselbauer* Róbert olvasott fel.

*

A Sas-Kör e hó 20-iki, szombat esti összejövetelén *Nagy* Ferenc tanácstag, ügyvezető elnök távollétében *Miklós* Ferenc dr. bizottsági tag, a Sas-kör alelnöke a Belvárosban aktuális villamosvonal megszüntetéséről és utcarendezésről tartott előadást. Nagy hozzáértéssel és szemléltetően fejtegette, hogy mi az előnye az autobuszközlekedésnek és hogy miként akarják azt olcsóbbá tenni. E kérdés körül azután az egész Belváros rendezése és szépitése megvitatásra került. A Kálvin-tér, a Dunapart, a belvárosi parkok és utcák rendezése mind sorra került. A vitához többen hozzászóltak, igy *Csollán* Ferenc dr., id. *Payerl* József, *Tereczky* Tivadar dr., *Benedek* Mihály dr. és *Klausz* Gyula. A nivós vitában sok hasznos, megvitatásra érdemes ötlet került felszinre. A megoszló vélemények elhangzása után *a belvárosi villamosvonal megszüntetésének egyelőre még nem aktuális volta domborodott ki.*

Három pengőért 40.000 aranypengőt nyerhet, ha részt vesz a 60. jótékonycélu m. kir. Államsorsjátékon. Kapható minden dohánytőzsdében, vagy közvetlenül a Székesfővárosi Pénzügyigazgatóságnál, Budapest, V., Szalay-utca 10. Egész P 3.—, fél sorsjegy P 1.50.

A Nagybátony-Ujlaki Egyesült Iparmüvek Rt. igazgatósága kedden tartott ülésében megállapitotta az 1932. évre vonatkozó zárószámadásokat, melyek az értékcsökkenési tartalékalap megfelelő dotálása után 314.571.06 pengő tiszta nyereséget eredményeztek és az 1933 junius hó 2-ára összehivandó közgyülés elé azt a javaslatot terjeszti, hogy a mult esztendőre osztalék cimén 6.67%, vagyis 1 pengő (a mult évben 1.50 pengő) fizettessék ki.

A Szikra Magyar Gyujtógyárak Rt. igazgatósága a társaság ezévi rendes közgyülését ezévi junius 2-ára hivta egybe. A mérleg 386.852.99 pengő tiszta nyereséggel zárult, mely összegből az „A" sorozatu részvények után, mint az előző évben, 12 pengő osztalék kerül kifizetésre. Ugyanaznap tartja rendes közgyülését a Magyar Általános Gyufaipar Rt. is. E társaság tiszta nyeresége 115.858.62 pengő, melyből részvényenként — az előző évihez hasonlóan — 10 pengő osztalék fizettetik.

Bohacek és Társa
parketta és asztalosáru gyára
Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02
Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat
Kartelen kivüli olcsó árak

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KŐVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

Közuti gőz- és motorhengerlést
vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERNŐ. Tel.: Lágymányos 13-82

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Pethényi-utca 13/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919—12.

Alapitva 1892 VEDJEGY Alapitva 1892

ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR

Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.

Mindenfajta

doboztömeggyártás

Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!

Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.

Telefon: 92-3-35.

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár

Budapest, VII., Rózsa-utca 39.

Mintaraktár VII., Izabella-tér 3 Telefon: 31-2-80. 35-9-16.

König, Román és Stein mérnökök, épitési vállalkozók BUDAPEST, VIII., Népszinház-u. 13 Telefon: 43-1-44

IV., Kossuth Lajos-u. 6.

Egyenruhák és polgári öltönyök

NAGY KÁLMÁN

Emléklapos tisztek és karpaszományosok szabályosan felszereltetnek

Nagy választék angolszövetekben.

BUDAPEST, III., Remetehegyen

a 72-es villamos mentén. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, parcellázott 300 négyszögöles

villatelkek eladók

Bővebbet a tulajdonosnál, telefon 310-10 alatt, vagy a helyszinen.

Tornaszerek, atlétikai sportcikkek, játszóteri berendezések, iskolapadok és butorok gyára Lopos Gyula, Budapest III., Bécsi-ut 85. ◆ Tel.: Óbuda 62-5-05

The Neuchatel Asphalte Company Limited Budapesten

Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz. Telefon: Automata 212-65.

Gyár: VI., Váci-út 35. sz. Telefon: Automata 914-88

Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.

Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója

vállalkozás

Kartelek és nagybankok könnyü zsákmánya lesz az ujabb milliós inségmunka

A kövezőipar támogatására miért nem nyujt hitelt a Községi Takarék vagy a Kisipari Hitelintézet?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentettük lapunk legutóbbi számában, hogy a polgármester junius 6-iki lejárattal versenytárgyalást hirdetett tiz utcsoport burkolási munkálataira olyképen, hogy ezekre a munkálatokra, amelyek eredetileg a főváros ezévi utépitési költségvetésébe voltak felvéve, *csak hitelmüveleti alapon lehet pályázni* olyképen, hogy az elkészitett munka leszámolását követő hónap elsejétől kezdve minden hónap végén esedékes *harminchat havi egyenlő részletben* fogja a főváros a vállalkozási összeget kifizetni. Megállapitható már most is, két héttel a versenytárgyalás lejárta előtt, hogy a *burkolási hitelmunka*, amellyel azután teljesen ki is merül a vállalkozási alkalom ebben az esztendőben a fővárosnál, *teljes egészében a bankok és kartelek zsákmánya lesz, és abból a kis- és középiparosok teljesn ki fognak maradni.*

A helyzet ugyanis az, hogy a vállalkozók — természetesen igen drága feltételek mellett — *kaphatnak anyaghitelt* a különféle karteleknél, olyképen, hogy a fővárostól járó részleteiket *előre engedményezik* az anyagszállitó vállalatra. Marad a munkabér fizetése, amit minden *szombaton ki kell egyenliteni*, viszont a város leghatározottabban kijelenti már a versenytárgyalási hirdetményben, hogy *semmiképen nem hajlandó időközi kereset-kimutatásokat honorálni.* A vállalkozónak tehát most *saját zsebéből kell a munkabéreket közel négy esztendőre hiteleznie*, vagy, ha, ami a leggyakrabban előfordul, ez nem áll módjában, *megfelelő bankösszeköttetésekkel kell rendelkeznie*, hogy különböző egyéb fedezetek ellenében a szóbanforgó munkabérek kihitelezését a maga számára biztositani tudja.

A bankok azonban az efajta hitelmüveletektől *a legridegebben elzárkóznak*, részben azért, mert, ha már pénzt adnak, azon *vastagon keresni is akarnak*, de főképen az okból, mert *a hitelnyujtás kedvezményét fentartják azon nagyvállalkozók számára, akikkel érdekközösségben vannak, vagy amelyek cégtáblái mögött tulajdonképpen ők rejtőznek.* Meg kell állapitanunk, hogy a főváros a hitelmüveleti alapon kiirt ut- és csatornaépitésekkel *nem a kisiparnak, nem a középiparnak nyujt munkaalkalmat* (igen keveset a munkásságnak is, mert hiszen a szóbanforgó munkálatok vállalati összegének *legnagyobb része anyagár)* hanem a karteleknek és a nagybankoknak, *amelyeknek munkanélküli igazgatóit ebben a formában kénytelen támogatni a főváros.*

A dolgok ilyetén állásáért — ezt lojálisan koncedálnunk kell — egyes ipari érdekeltségek ellenkező álláspontjával szemben: *a főváros nem felelős*, és épen a főváros vezetősége nézi a legszomorubban a kartel és bankvilág tatárjárását a fővárosi vállalkozások berkeiben.

Borvendég alpolgármester a maga szükreszabott keretköltségvetésében kénytelen a bevételekhez igazodni, már pedig a folyton csökkenő bevételek mellett a fővárosi háztartás deficitjét nem idézhetik elő épen a szóbanforgó ut- és csatornaépitésekkel. Megvagyunk azonban arról is győződve, hogy amennyiben *a Községi Takarék* és a *Kisipari Hitelintézet* a főváros pénzintézetei akarnák, találnának is megfelelő módot ezeknek a munkálatoknak a kis- és középiparosokat illetően *hitelmüveleti alapon való elvégzésére.* Ha *közérdek* az, hogy a Községi Takarék vásárpénztári szerve kölcsönökkel támogassa a nagyvágókat, akkor kétszeresen közérdek, hogy a tisztes és tisztességes kövező- és burkolóipar *munka hijján ne menjen teljesen tönkre.*

DEBRECEN ÉTTEREM RÁKÓCZI-UT 88 DÉLI MENÜ P 1.40

Megkezdődik a porolajozás. A polgármester a folyó esztendőre a makadámutak olajjal való portalanitását a legolcsóbb ajánlattevőre, a *Schwarz Rudolf és Társa olaj-, zsiradék- és vegyiipar rt.*-re bizta, amely az elmult esztendőben is mindig kiérdemelte kiváló munkája teljesitményeivel a Köztisztasági Hivatal dicséretét. Nemrégiben a *Schwarz Rudolf és Társa rt.* beadványnyal fordult a polgármesterhez, azzal a kérelemmel, hogy az anyagbeszerzési és devizaellátási nehézségekre való tekintettel a 700.000 négyszögméterből 180.000 négyszögméter terület portalanitására a *Nyirbogdányi Petróleumgyár Rt.*-t, továbbá 110.000 négyszögméter olajjal való portalanitásra pedig a *Magyar Fanto Müvek Rt.*-t társvállalkozóul fogadhassa. A polgármester a részvénytársaság ezirányu kérelmének helyt adott és utasitotta a tiszti ügyészséget, hogy a vonatkozó szerződést a három vállalkozóval, azok *egyetemleges felelősségének kikötése mellett kösse meg.* A szerződés aláirása folyamatban van, s a jövő hét első napjaiban a makadámutak olajjal való portalanitása meg is kezdődik. *Király Kálmán* tanácsnok, az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetőjének *érdeme*, hogy ebben az évben nem juliusban kezdődik el az utak olajjal való portalanitása, hanem már május utolsó napjaiban. *Király* tanácsnok ugyanis tudván azt, hogy a portalanitási versenytárgyalások *soha nem sima lefolyásuak*, már akkor kiiratta *a nyári portalanitásra* vonatkozó versenytárgyalást, amikor *hó és jég fedte az utcákat.*

Szeptember végén megszünik a Rudas-fürdői vendéglő bérlete. A városgazdasági bizottság legközelebbi ülése elé a polgármester olyértelmü előterjesztése kerül, hogy a Rudas-fürdői vendéglő bérletét, amely szeptember végén lejár, a főváros ne irja ki uj pályázatra és általában *mondjon le a szóbanforgó helyiség vendéglői célra való hasznositásáról.* Ezen elhatározását illetően a városgazdasági ügyosztályt az az elgondolás vezeti, hogy a mai rossz gazdasági viszonyok közepette *a vendéglős amugy is hosszabb idő óta adós a bérrel*, a helyiségekre pedig az uj ivókutak miatt amugy is szüksége van a fővárosnak. Arról van szó, hogy a vendéglő helyén *modern berendezésü klozetteket épitsen a főváros*, továbbá egy *gargarizáló helyiséget*, mert most gyakran előfordul, hogy a meleg kénes vizzel gargarizáló betegek *igen izléstelen módon teleköpködik a kerti utakat.* Arról is szó van, hogy a megszünő vendéglő egyik szobáját *orvosi rendelővé alakitsák át*, hogy a gyógyjavallatot kereső betegeknek a nap bizonyos óráiban a helyszinén álljon orvos rendelkezésére.

Meghosszabbitják-e a Beketow-cirkusz bérletét? A kiskoru *Beketow-örökösök* árvaszékileg kirendelt gyámjuk utján azzal a kérelemmel fordultak a fővároshoz, hogy a főváros hosszabbitsa meg számukra versenytárgyalás kiirása nélkül az év végén lejáró bérletet. Az árvák jogi képviselője ezen kérelmét azzal indokolja, hogy *Beketow* Mátyás tragikus öngyilkossága után *csak a legnagyobb erőfeszitések árán sikerült* a cirkusz üzemét helyreállitani és a kiskoruak teljesen ellátás nélkül szükölködnének, ha kiesnének a bérletből. A kiskoruak kérelmével a polgármester és a városgazdasági ügyosztály *érdemileg mindezideig nem foglalkozott* és azzal egyideig nem is fog foglalkozni. *Kovácsházy* tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője, azon az állásponton van, hogy *előbb fizesse meg a bérlő az elmult esztendőkből felszaporodott ötvenezer pengő bérhátralékát* és akkor azután *lehet esetleg* a bérlet meghosszabbitásáról beszélni. Addig azonban semmi körülmények között nem! Az elmult esztendőben a bérlő *pontosan teljesitette folyó kötelezettségeit*, tavaly előtti hátralékára azonban az elmult esztendőben nem tudott fizetést teljesiteni. Amennyiben a régi hátralék letörlesztése a folyó évad folyamán megtörténik, a városgazdasági ügyosztály az *illetékes szakbizottság elé viszi az örökösök kérését.*

Uj kiirások:

Nyári ruhák, munkásruhák és sapkanemüek szabómunkájának elkészitésére és szállitására a Köztisztasági Hivatal alkalmazottai részére. Határidő: 1933 junius hó 2 (péntek) d. e. 11 ó.

Rendezésl munkálatalra a Kerepesi-uti temető 50. számu parcellának. Határidő: 1933 junius hó 2, d. e. 1/211 ó.

Csatornázásl munkákra:

1. csoport: I. ker., Kutvölgyi-ut (Viránys-ut és Budakeszi-ut között); II. ker., Gábor Áron-utca (Törökvész-ut és Endrődi Sándor-utca között);

2. csoport: I. ker., Horthy Miklós-ut (Hamzsabégi-ut és Daróczi-ut között);

3. csoport: II. ker., Kapy-utca (Csévi-utca és Csalán-utca között); II. ker., Törökvész-ut (Gábor Áron-utca és Névtelen-utca között); III. ker., San Marco-utca (Kiscelli-utca és Föld-utca között); III. ker., Vályog-utca (Föld-utca és 17.028. hrsz. ingatlan között);

4. csoport: I. ker., Sashegyi-ut (Korompai-utca és Zólyomi-ut között); I. ker., Hegyalja-ut (Berényi-utca és Csap-utca között); II. ker., Bimbó-utca (Mész-utca és Rózsahegy-utca között); II. ker., Eszterutca 12.920. hrsz. ingatlan és Áldás-utca között); II. ker., Pasaréti-ut (Battai-lépcső és Páfrány-utca között); VII. ker., Komócsy-utca (Fürész-utca és Lőcsei-ut között);

5. csoport: VI. ker., Fáy-utca és Frangepán-utca és a keresztező utcák egy része. (Béke-utca és Szent László-ut között.)

Határidő: 1933 május hó 30. (kedden) d. e. 9 ó.

Utrendezési munkákra. Burkolandók:

1. csoport: I. ker., Kutvölgyi-ut (Virányos-ut és Budakeszi-ut között) makadámmal;

2. csoport: I. ker., Hegyalja-ut (Berényi-utca és Csap-utca között) kátrányos makadámmal; III. ker., Remetehegyi (volt névtelen) ut (Folyondár-utca és Perényi-ut között) makadámmal;

3. csoport: I. ker., Nagykovácsi-ut (a meredek kanyar átépitése) makadámmal;

4. csoport: I. ker., Sashegyi-ut és Zólyomi-ut egy része kiskővel;

5. csoport: II. ker., Gábor Áron-utca (Törökvész-ut és Endrődy Sándor-utca között) makadámmal; II. ker., Pasaréti-ut (megépitett szakasz és Páfrány-ut között) makadámmal;

6. csoport: II. ker., Törökvész-ut (folytatólagos kiépitése) makadámmal;

7. csoport: III. ker., Józsefhegyi-utca (Szeréna-ut és Áfonya-utca között) makadámmal;

8. csoport: VIII. ker., Bácskai-utca (Ujvidék-utca és Hajtsár-ut között) kátrányos makadámmal; IX. ker., Páva-utca (Tüzoltó-utca és Tompa-utca között) keramittal;

9. csoport: VII. ker., Szugló-utca (Hajtsár ut és Vezér-utca között) kátrányos makadámmal;

10. csoport: X. ker., Külső Jászberényi-ut (Tárna-utca és MÁV között) betonnal.

Határidő: 1933 junius hó 6 (kedden) d. e. 9 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

DOBY ANDOR dr.

Szerkesztő:

RASKÓ OSZKÁR.

KOHN GYULA KEFE- és ECSETGYÁROS Aranykoszorus mester GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20 Telefon: József 802—45

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 22. szám

Budapest, 1933 junius 3

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Félévre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Választás és morál

Soha nagyobb izgalom nem előzött meg még választást, mint azt, amelyet a jövő hét csütörtökjén fog a főváros törvényhatósági tanácsa megejtetni. A folyton csökkenő tisztviselői fizetések, az egyre szárazabbá és kisebb darabbá váló tisztviselői kenyér és az általános elszegényülés szolgáltatnak infernális zenét ahhoz a példátlan könyök-háboruhoz, amely nemcsak a tisztviselői tekintélyt alázza porig, de az emberi méltóságot is mélyen sértően folyik hetek, sőt hónapok óta. A városatyák végig-kilincselésének szinte népvándorlás-szerü processziója, ha erről egyáltalában lehet szó, még izléstelenebbé és lealacsonyitóbbá tették ezt a szörnyü tülekedést, amelynek végén nincsenek győzők, csak legyőzöttek, mert a boldog emberek, akik előlépnek, az üröm olyan keserü tömegével keverhetik örömeiket, hogy a sok izgalom és gyötrődés mellett valóban csekély jelentőségünek látszik a tulajdonképeni eredmény.

Amikor az uj fővárosi törvényt tárgyalták az országgyülés képviselőházában, a tisztviselők életfogytiglan való megválasztásával el akarták kerülni a pályázó tisztviselők szomoru vesszőfutását a választást megejtő bizottsági tagoknál. A törvény intenciója a választások, illetőleg kinevezések legnagyobb részének a törvényhatósági tanács, a főpolgármester és a polgármester hatáskörébe való utalásával szintén az volt, hogy kisebb körre szükittetvén a választás, kevesebb lesz a tisztviselők kényszerü előszobázása az autonómia választott képviselőinél. A törvény ezen javitó-célzatu rendelkezése azonban a valóságban egyáltalában nem szüntette be a kveruláns hadjáratot, nem kristályositotta ki a tisztviselői függetlenséget a választást megejtő autonómiával szemben, mert a könyörgések, panaszkodások és protekciók áradata már nemcsak a választást, illetőleg kinevezést eszközlő szerveket, hanem a várospolitikai közéletet is elöntéssel fenyegetik.

Ne beszéljünk arról, hogy a kortéziának ez a tultengése a legnagyobb mértékben kellemetlen a törvényhatósági élet vezető tagjaira, mert se éjjelük, se nappaluk a sok hivatalt-kereső fekete kabáttól. Azt se emlitsük meg jelen alkalommal, hogy ezzel szemben egyes bizottsági tagok elvárják az előlépni kivánó tisztviselőktől, még a főtisztviselőktől is, hogy azok személyesen kérjék fel őket a nagybecsü pártfogásra, mert különben sértve érzik magukat és az ellenfélre szavaznak. Ne regisztráljuk azt a rengeteg igéretet sem, amely ilyen alkalmakkor kénytelen-kelletlen a tisztviselők részéről elhangzanak, amely igéreteknek azután — ha egyáltalában beváltódásra kerülnek — végeredményben ugy sem a közérdek látja a hasznát.

Állapitsuk meg ehelyütt a legnagyobb nyomatékkal: a kilincselés mai rendszere prostituálja a köztisztviselői morált, pártok fiókirodáivá züllleszt hivatali helyiségeket, elsorvasztja a köztisztviselőnek függetlenségét, elzsibbasztja lelkiismeretét, balkáni állapotokat teremt a politikai borravalók osztogatásával, az erkölcstelenség fertőjében intézményesiti a politikai jutalmak rendszerét. Ezt a fekélyt sürgősen ki kell operálni a szervezetből!

A tabáni uj tervpályázat bizonytalan időre elodázta az egyetlen inségmunka-alkalmat

Petrovácz Gyula éles nyilatkozatban felveti az elgáncsolás felelősségének kérdését

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A nagyközönség, de főként az épitőipari szakmai érdekeltségek, valamint a tavaszi kenyérkereseti lehetőségeket váró ipari munkásság körében *általános feltünést, sőt megdöbbenést* keltett a főváros tanácsának az a döntése, amely a Tabán ujjáépitésére vonatkozó polgármesteri előterjesztésnek az elutasitásával *uj tervpályázat kiirását határozta el.* Ez az egy szótöbbséggel hozott tanácsi határozat ugy született meg, hogy az *Egységes Községi Polgári Párt a polgári ellenzéki és a szociáldemokrata tanácstagok szavazatainak a segitségével szembehelyezkedett a polgármesteri előterjesztéssel,* amelyet egyedül csak a Keresztény Községi Párt támogatott. A Keresztény Községi Párt vezetőit *kizárólag az a szempont vezette,* hogy a polgármesteri előterjesztés elfogadásával ut és mód nyiljék a tabáni közmunkák azonnali megindítására.

A tanácsi határozatot a képviselőházban, népgyüléseken, sőt a napisajtóban is többizben szóvátették. Egyértelmüen az a felfogás jutott kifejezésre, hogy *rendkivüli felelősség terheli azokat a tanácstagokat,* akik a maguk szavazatának a leadásával a polgármesteri előterjesztés elfogadását és végrehajtását megakadályozták. Ennek a nagy felelősségnek a sulya arra kényszeritette az érdekelt tanácstagokat, hogy ugy a sajtóban, mint a tanácsnak a legutóbbi ülésén is *felvonultassák csekély érveiket,* amelyek uj tervpályázat kiirásának a szükségességét támasztják alá — az ő véleményük szerint.

A Keresztény Községi Párt tagjaira ez az utólagos érvelés kevés hatást gyakorolt. A Keresztény Községi Párt vezetői és minden egyes tanácstagja *változatlanul azon az álláspontón van, hogy semmiféle utólagos magyarázat sem mentheti azt az eltévelyedést,* amely a tanácsülésen a polgármesteri előterjesztés elutasitását és ezzel a tabáni közmunkák megindításának bizonytalan időre való kitolását eredményezi.

Petrovácz Gyula,

a Keresztény Községi Párt vezető tagja, aki az épitkezési kérdéseknek országosan elismert szakértője, a következőket mondotta ebben az ügyben az *Uj Budapest* munkatársának:

— Akárhogyan is akarják szépiteni és korrigálni a tanácsülésen történt *baklövést,*

a tabáni probléma megoldásának uj tervpályázat kiirásával való komplikálása a munkaalkalmak teremtésének a lehetőségét bizonytalan időre odázta el.

Az sincs teljesen kizárva, hogy a Tabán ujjáépitése és a közmunkatervek végrehajtása *teljesen lehetetlenné vá't.*

Nem kétséges ugyanis, hogy az Ipari Munkaszervező Intézet révén rendelkezésre álló hitelt nem lehet huzamosabb ideig fenntartani. Az a kedvező helyzet, amely éppen a mai nehéz időkben a tabáni közmunkák megindítása tekintetében kinálkozott, sohasem fog teljes egészében visszatérni.

— *Három részből* áll a tabáni probléma. Az egyik a *tervkérdés.* Az ügyosztály által készitett hivatalos tervezet ugy közlekedéspolitikai, mint városrendezési és épitésesztétikai szempontból is minden kivánalomnak megfelel.

A jelenlegi tervezettől lényegesen eltérő tervet az uj pályázat sem eredményezhet.

Eszmei tervpályázat kiirása elvileg helyes, de csak a megoldásra váró eszmék kiforratlanságának az idején. Akkor, amikor *a tabáni gondolat* megvalósitása körül már évtizedes tárgyalások zajlottak le, amikor tehát minden energiát a munkák megindítására kellene forditani, uj, eszmei tervpályázat kiirása *csak a munkák megkezdésének elodázását jelentheti.* Olyan eset ez, mint amikor az *esküvő előtt álló vőlegény azzal a kifogással hozakodik elő, hogy nem tetszik neki a menyasszonynak az orra.* Ha a munka nélkül tengődő épitészgeneráció foglalkoztatására és szociális felsegitésére van is szükség és pedig igen nagy szükség tervpályázatok kiirására, akkor *más területet* is lehet találni a főváros autonómiájánál. Megjósolhatom, hogy

az uj tabáni terv, amely ebből a most kiirásra kerülő pályázatból születik meg, minden körülmények között hasonlitani fog és pedig veszélyesen azokhoz az előtervekhez, amelyek a városházán készen feküsznek.

Meg kell jegyeznem, hogy a polgármesteri előterjesztésben lefektetett tabáni tervezet *még a retorták egész sorozatán ment volna keresztül,* igy például *a közmunkatanácson is,* amelynek a birálata kitünő módositásokat hozott volna. *Még a főváros közgyülésén is* lehetőség és mód kinálkozott volna az időközben felmerült kifogások érvényesitésére. Ezt a sorsot nem fogja elkerülni az az esetleges terv sem, amely majd a pályázat eredményeként fog jelentkezni.

— A Tabán-probléma megoldásánál szerepet játszó második szempont — *a pénzügyi fedezet kérdése.* A tabáni munkálatok körül ebben a percben csupán a *telkek parcellázásához tartozó ugynevezett előkészitő munkálatok* kerülhettek volna sorra, vagyis a *közmüveknek a megépitése az elfogadott terv szerint.* Az utépités, a csatornázás, a vizvezeték megépitése, a villanyvilágitással való ellátás, a gázvezetékek lefektetése, mind olyan természetü munkák, amelyek *inségmunka formájában hajthatók végre.* Ez volna a fővárosnak az őszre és a téli hónapokra szóló inségmunka-programja. Ezidőszerint

inségmunka keretében alig lehet másfajta tervek végrehajtására gondolni, mert hiszen az egyéb utépitési és csatornázási munkálatok fedezete a folyó évre vonatkozóan már teljesen kimerült.

A halasztó határozattal kockázatossá vált, vajjon az *Ipari Munkaszervező Intézet tud-e későbbi időpontban nyolcmillió pengőt a főváros rendelkezésére bocsátani.* Ez a nyolcmillió pengő most le van kötve a főváros részére, tehát azonnal igénybevehető és felhasználható volna. A kormány az Ipari Munkaszervező Intézet létesitésekor határozottan kifejezésre juttatta azt a szándékát, hogy *közmunkák mielőbbi megindításának a céljaira akar tőkét és hitelt teremetni.*

Kérdéses, hogy a kormány hajlandó-e ennek a célnak a szolgálásával várni. Megtörténhetik tehát, hogy későbbi időpontban lesz egy mindenki által elfogadott terv, amely azonban éppugy terv marad, mint az első Wargha-féle terv.

— A harmadik szempont az *időveszteség kérdése.* Bármennyire iparkodunk is sürgősen előkésziteni az uj eszmei tervpályázat kiirását, bármilyen rövid terminust szabunk is meg az uj tervek benyujtására, bizonyos, hogy a közmunkák megindításának a *terminusa sok-sok hónappal későbbre marad,* mint amikor a polgármesteri előterjesztés elfogadása esetében aktuálissá vált volna. Nem is beszélek arról, hogy az ilyen rövid terminusoknak a kitüzése a munka minőségének a rovására megy. Olyan nagy problémát, mint amilyen a Tabán ujjáépitése, *nem lehet sürgetve, gyorsitott tempóban megoldani.*

A tervpályázat kiirásának az előkészitése, a tervek szakmai kidolgozása, a beérkezett pályaművek elbirálása hosszu időt igényel. Ez az idő nézetem szerint legalább egy teljes esztendő.

Bizonyos vagyok abban, hogy *a jövő teljes mértékben igazolni fog engem ezekben a megállapitásokban.* Kérdéses továbbá, hogy ez alatt az egy esztendő alatt *nem mennek-e teljesen tönkre azok az egzisztenciák, legyenek azok akár épitési vállalkozók, akár munkások, akiknek a Tabán ujjáépitésének azonnali megkezdése kenyérgondjaik megszüntetését jelentette volna.*

Annyi bizonyos, hogy most *a legnagyobb inség idején nem tudunk munkát adni*, pedig adhatnánk, ha a polgármesteri előterjesztést egyetlen szótöbbséggel el nem utasitja a tanács.

— A Keresztény Községi Párt — fejezte be nyilatkozatát Petrovácz Gyula — továbbra is kitart amellett az álláspontja mellett, amelyet a tanácsülésen kifejtett, hogy nincs szükség uj tervpályázat kiirására és a legélesebben elitéli azt a tendenciát, amely helyt nem álló ürügyek előtérbe tolásával akadályozza a közmunkák mielőbbi megindítását.

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

Kedvező alkalom!

Egyenruha
zubbony nadrág sapka p 98.—
Polgári öltöny p 98.—
NAGY KÁLMÁN
IV., Kossuth Lajos-u. 6.

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falazigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója

Ma már sokan tudják,
Kik eddig nem tudták,
Hogy az **Igmándi** *víz,*
Legjobb keserűvíz.

Egy tanácstag naplójából

38

Irta: Ilovszky János

A világ szeme

A legutóbbi naplócikkemben irtam meg, milyen a pesti közönség egy része: rosszmáju és hogy nem mindig tárgyilagos a kritika gyakorlásában.

*

A legrosszabbmáju pesti kritikusnak is el kell hallgatnia azelőtt a nagyszerü idegenforgalmi propaganda előtt, amelyet a főváros azáltal nyert a maga számára, hogy a külföldi ujságirók világkongresszusát május 28—junius 2 között Budapesten tartották meg.

A kongresszust minden áron Prága akarta a maga számára biztositani, de Budapest elhódította a csehek elől nemcsak a terminust, — de meghódította a maga számára a világ zsurnalisztáit, mert az utazás, vagyis a Dunán a kivilágitott Budapestre való érkezésük nagyszerü megrendezése és az igazi magyaros vendéglátásunk barátságukat hosszu időkre nekünk adja.

*

Az elmult kedden mint vendéglátó házigazda, Almásy László, a képviselőház elnöke fogadta őket villásreggelin olyan keretek között, hogy az ujságírók-vendégek egyik ámulatból a másikba estek. A képviselőház lépcsőjét beborító vörös szőnyeg két oldalán gyönyörü diszruhájában a t. Ház őrsége vonult fel, hogy szoborszerü mozdulatlanságukban a mult Magyarországának konturjaiból mutassanak egy vonalnyit.

És csodálatos, az idegen ujságírók nem a fényt, nem a pompát látták meg, hanem hogy mi volt és mi lehetett Magyarország, milyen kulturált nemzet a magyar nemzet, ha ily keretekben fogadja és köszönti vendégeit.

Szerdán este Magyarország miniszterelnöke, vitéz jákfai Gömbös Gyula és felesége fokozta bennük tovább ezt a meglátást. A teán, amelyet tiszteletükre a miniszterelnökségi palotában adtak, a külföldi ujságirók nem győzték Budapestnek szépségét és azt hangsulyozni, hogy a Dunamedence területi és gazdasági kérdéseinek megoldásában Magyarország népe mint kultur és ősi tradiciókban élő nemzet, a hivatott.

*

Ma, csütörtökön, amikor ezeket a sorokat irom, a főváros látja az idegen ujságirókat vendégül: biztosra vehetjük, hogy az eddigi szimpátiájuk a főváros estjével még jobban fog fokozódni és azt is biztosra vehetjük, hogy a pünkösdi ünnepek után a nagy ujságirói gárda, mint a főváros és Magyarország barátai mennek szét a világ minden tája felé. Igy kell jó idegenforgalmi propagandát csinálni: megmutatni a szivünket, vendégszeretetünket, kulturánkat és azt, hogy ez ország ellentétben a régi nagy multtal, nem maradhat a mások által reánk mért sivárságában, hanem vissza kell, hogy kerüljön az igazi rangsorába, a régi fényébe és abba a helyzetébe, amelyet mint az európai kultura keleti harcosa méltán megérdemel.

*

Annak ellenére, hogy ez a hét reá szolgált, hogy mindenki elismeréssel nyilatkozzon, mégis egy parányi rosszmájuságot magam is észleltem, amelynek szem- és fültanuja voltam és amelyet mint példát elmondok:

Május utolsó vasárnapja a hősök emlékezetére szolgált. Óriási tömeg jelenlétében folyt le a milleniumi emlék előtt az ünnepség, amelynek befejezte után az Andrássy-uton végig az Oktogonig a járdaszéleken sorfalat állott az elvonulókat néző közönség.

Amikor a katonazenekarral az élén a diszszászlóalj a laktanya felé visszatérőben volt, az Andrássy-ut és a körut keresztezésénél egy magasrangu törzstiszt előtt vonult el diszmenetben a rohamsisakos zászlóalj. Szivet-lelket gyönyörködtető látvány volt az elvonulás. Olyan diszmenetet vágtak ki a bakák, hogy lépteik alatt valósággal dübörgött a föld. A zászlóalj után vonult a géppuskás század. Apró, mokány, hegyi lovak vitték a hátukon a géppuskákat, a szerelvényeket és az ütemes, vérpezsdítő zenére táncoltak a lovacskák.

Elvonulásuk után a mellettem álló két terézvárosi siheder, akik alakjuk és hátuk görbeségénél fogva nagyon is reászolgálnának egy kis katonai testegyenésztre, megjegyzést tettek:

— Nem jó volt a diszmenet; mert a lovak nem léptek egyszerre.

Ez aztán már közönséges rosszmájuság.

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 918—12.

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

Városházi notesz

MAGAS OLASZ KITÜNTETÉST kaptak Sipőcz polgármester és Liber alpolgármester: Az olasz király a koronarend parancsnoki keresztjével tüntette ki mindkettőjüket. Colonna herceg, Itália budapesti követe meleghangu levél kiséretében küldte át csütörtökön délelőtt a két kitüntetést a városházára, szerencsekivánatait fejezve ki a valóban értékes kitüntetéshez. A törvényhatósági bizottság szerda délutáni közgyülésén már számosan gratuláltak Sipőcznek és Libernek kitüntetésükhöz. A polgármester és első helyettese a magas olasz kitüntetést jutalmul kapták azokért az értékes baráti szolgálatokért, amelyeket Olaszországgal szemben Budapest mindenkor kifejtett, és azért a bensőséges érzelemért, amellyel a sokat szenvedett magyar nemzet a dicső olasz néppel szemben viseltetik. Ugyanezt a kitüntetést kapták Ripka nyug. főpolgármester és Lobmayer nyug. tanácsnok is.

Az olasz koronarend parancsnoki keresztje a második osztályu érdemkeresztünknek felel meg. Az arany-zománcos keresztet a nyakon viselik, széles selyemszalagon.

*

MÁJUS VIRÁGAIVAL VARATLANUL kivirult a városháza is, felébredtek téli álmukból a boltives folyósók, hivatalokban, bizottsági és közgyülési üléstermekben lendületesebb munka folyik, mint valaha! Egymást érik a törvényhatósági tanácsülések és közgyülések, élő cáfolatául annak a szociáldemokrata panasznak, amely rendkivüli közgyülés kérésében is nyilvánult, hogy az autonómia szerveit nem foglalkoztatják eléggé, áll és tesped minden a városházán.

Azt is megállapithatjuk, még pedig a legnagyobb dicséret hangján, hogy feltünően nagy az érdeklődés a tisztelt városatyák részéről a közgyülést illetően. Zsufoltak a padsorok, az embereket érdeklik a szónoklatok, — még Nagy Lajosnak is akkora hallgató közönsége volt legutóbb, mint sohasem azelőtt. A büffékben a késő esti órákba hajló közgyüléseken nagy becsülete van a prágai módra pácolt csülöknek, a bizottsági tag urak — még az üzemellenesek is — nem átallanak egyegy jófajta csülköt becsomagoltatni, hogy ezen a kellemes módon érezzék az otthonvalók a családfő tekintélyes pozicióját a fővárost és annak üzemeit illetően... Hét óra tájban, amikor odabent a közgyülési tárgyak félórás és háromnegyedórás távszónokaira kerül sor, bizony alig lehet kapni helyet a fehér-abroszos asztaloknál.

Örvendetes megállapitás, hogy a polgármester azon szigoru rendelete, amellyel az ott el nem foglalt tisztviselők bejövetelét a közgyülési termekbe megtiltotta, használt. Most már csak azok a tisztviselők jönnek be a közgyülésre, akiket referensi vagy egyéb hivatalos elfoglaltságuk arra kényszerit. Aminek most, a választások és kinevezések idején, különös jelentősége van!

*

FÉNYES KÜLSŐSÉGEK KÖZÖTT FOLYT LE szombaton délben a belvárosi féplébánia templomban Schindler Pál dr. és Bihmer Éva esküvője. A ragyogóan kivilágitott főhajó padsoraiban ott volt az egész városháza, elsősorban az elnöki ügyosztály, doroghi Farkas Ákos dr. vezetésével, lévén az ujdonsült férj az elnöki ügyosztály kötelékében. Ott láttuk a régiek közül Buzáth Jánost, Berczel Jenőt, Végh Jánost és sokan másokat.

A szentélyben foglalt helyet özv. Sipőcz Lászlóné, fiai társaságában. Az őszhaju nagyasszony látható meghatottsággal fogadta a gratulációkat egyetlen unokája nősülése alkalmával. A szép fiatal menyasszony hosszu uszályos ruhában járult az oltár elé, a vőlegény elegáns zsakettben. Az esketési szertartást Bednárz Róbert apátplébános végezte, aki fenkölt beszédet intézett az ifju párhoz. Az esküvőt szükkörü családi ebéd követte.

*

TABÓDY TIBOR LEMONDÁSÁVAL az Erzsébetvárosban Munkácsy Gyula, Pászti János leköszöntésével pedig a Józsefvárosban Wenczel Árpád dr. lett a törvényhatósági bizottság tagja. Ugy Munkácsy, mint Wenczel az elmult ciklusban már tagjai voltak a törvényhatósági bizottságnak.

Munkácsy Gyula hatvankét esztendős, lakatosmester volt, most tüzhelygyáros, akinek üzeme több mint három évtizede áll fent. Az 1904. évi országos pályázaton ötvennégy pályázó közül a kormány által a legjobb tüzhelyre kitüzött első pályadijat nyerte el. Gyárából azonban már évek óta kilépett, azt fiai vezetik, komoly és megalapozott szaktudással. A külső Erzsébetváros keresztény társadalmi és politikai mozgalmaiban évtizedek óta részt vesz, a Budapesti Kisipari Hitelintézetnek alapitása óta igazgatósági és végrehajtó-bizottsági tagja. Munkácsy Gyulával az iparos-társadalomnak egy komoly és értékes tagja kerül vissza a törvényhatósági bizottságba.

Wenczel Árpád, a Józsefváros uj bizottsági tagja, most hatvan esztendős. Régi jogász familiából származik, nagyapja egyetemi jogtanár, édesapja kuriai biró volt. Kiváló jogász ő maga is: egyik alapitója és évek óta ügyvezető alelnöke a bünügyi védők egyesületének, tagja a Kuria Ügyvédi Tanácsának, tb. tiszti főügyésze Pestvármegyének, jogtanácsosa a svéd konzulátusnak. A legutóbbi ciklusban az Ügyvédi Kamara képviselőjeként került a törvényhatósági bizottságba, ahol a Keresztény Községi Párt kötelékében fejtett ki értékes tevékenységet. Tevékeny részt vesz a Józsefváros társadalmi mozgalmaiban, továbbá a katolikus intézmények müködésének irányitásában; ebbeli érdemei elismeréséül a Pro Ecclesia et Pontifice pápai diszkereszttel és a pápai kamarássággal tüntették ki. Az ő visszatérése nagy és határozott nyeresége a keresztény várospolitikának.

*

A BÉCSI ABLAKPUCOLÓT, aki a főváros bécsi irodájának kirakatát annyiszor tisztitotta, hogy a végén maga is kiváncsi volt Budapestre, és az egyik társas utazás alkalmával lerándult ide, most Josef Zimmermann követte, aki foglalkozását illetően Glasergehilfe; magyarra leforditva: ő rendezi és takaritja a bécsi iroda

Amig egy iparos eljut odáig . . .

A régi tisztes kövező-ipart anyagi romlásba dönti a hitelezéses inségmunka, amely csak a karteleknek és bankoknak kedvez

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Itt van már junius és a régi kövezőmesterek még mindig munka nélkül állanak, de immáron *csaknem az emlékezetes bankzárlat óta.* Mindennek az oka a munkahiány, azaz dehogyis, munka van elég bőven, *csak nem azoknak, akik évtizedeken át szorgalmas és gondos munkájukkal ugyszólván kövenként rakták össze gyönyörü fővárosunk európai viszonylatban is első helyen álló kövezeteit.* Nem ezek a kis- és közép-iparosok dolgoznak most az utcákon, kiknek neveit megszokta a pesti publikum. Ma már hiányoznak az utcákról ezen cégek neveit viselő utelzáró táblák, elkeritő korlátok, munkabódék. A régi kövezőmesteri cégek kezéből *kicsavarták a kalapácsot a kartelek és a bankok.* Hiába beadványozik, tárgyal, gyülésezik az Ipartestület és az Országos Szövetség, hiába akad egy-két hagyományt és jó munkát szerető városházi tisztviselő, vagy városatya, aki felemeli szavát ezen nagymultu becsületes ipar érdekében, mindez sajnos csak pusztába elhangzott szó marad. *Nem jut a jajkiáltás az illetékesek fülébe, vagy nem hallják, vagy talán nem is akarják.*

Szinte hihetetlen, hogy 1933-ban, mikor minden foglalkozási ágat, társadalmi osztályt, szinte kormányhatalommal tömöritenek mindenféle szervezetekbe, mikor mindenkit védeni igyekeznek a gazdasági válság romboló hullámai elől, *éppen csak erről az iparról feledkeznek meg mindig.* A kisgazdát védik bolettával, moratóriummal, kamatmérséklléssel és még ezer és egy féle kedvezménnyel, a gyáripar kartelban van, védvámokat, szubvenciókat kap, bent ül a törvényhozásban. A bankoknál, kő- és egyéb bányáknál, cementgyáraknál mind hasonló és közismerten ugyanez a helyzet. A ninestelen munkásnak meg egyenesen jobban védi a bérérdekeit a Városháza, mint maguk a szakszervezetek. Kizárólag és csupán *a kis- és közép-kövezőiparról nem akar senki sem tudni,* kivéve az adóhivatalt és az illetékkiszabó és birságoló hivatalokat, ezek azután tulzott mértékben is számon tartják a kövezőmestereket.

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

kapubejáratának vitrinjeit. A Severin Tesar üvegező cég kitünő alkalmazottja, mint arról Zilahi Dezső idegenforgalmi igazgatónak a polgármesterhez intézett 9426/1933. számu jelentése tanuskodik, nem tudott ellentállni a gyönyörü képnek és a filléres vonattal Budapestre jött.

Innen irt azután egy képeslapot a bécsi iroda igazgatójának, Lux Vilmosnak, az elragadtatás és az egyszerü ember csodálkozásának olyan hangján, amelynek sokszorositása a legjobb propaganda lenne Budapest számára. Azt irja Josef Zimmermann, hogy Budapest a Duna igazi királynője, és amit látott, az felcsigázott várakozásának legszebb álmait is meghaladta. Az általa naponta látott vitrinképekről nem is szólván . . .

Különleges érdeme Kovácsházy tanácsnoknak a bécsi iroda szülőapjának, hogy az efajta magánleveleket is magához rendeli, elteteti, szortiroztatja, egy olyan anyagot gyüjtve, amely a főváros szempontjából mindig fontos, mindig érdekes és mindig aktuális lesz!

*

KIRÁLY KÁLMÁN TANÁCSNOK, az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetője, négy heti üdülésre Olaszországba utazott.

*

PÁLFY RÓZSIKA, Ispánovits Sándor szfv. polg. iskolai igazgató nevelt leánya és Krekó Béla okl. gépészmérnök május 28-án a „Szent József" plébánia templomban házasságot kötöttek. Tanuk voltak: Müller Antal képviselő és Katona János, az Elektromos müvek igazgatósági tagja.

Az inségmunka — inséget termel

Vizsgáljuk csak meg kissé közelebbről azt a fent mondott hihetetlen állitást, hogy *van munka, csak a régi kövezőmestereknek nincsen.* Pedig sajnos ez igy van szóról szóra. Már a mult évben is ez volt a helyzet és ennek egyedüli oka az, hogy a főváros, mintegy ugyszólván egyedüli munkaadója ennek az iparnak, életbe léptette az u. n. *inségmunkákat,* abban a hitelezési formában, mely lehetetlenné tette a kispénzü, de becsületes régi mesterek részvételét a versenytárgyalásokon. Már akkor rámutattak az illetékesek előtt az Ipartestület vezetői ennek tarthatatlan voltára, de nem tudni miért, mégis ezt az utat választotta a főváros. Az 1932. évet még *valahogyan átélte az ipar,* bár sokan kihullottak már sorainkból, de mindenkiben élt a remény, hogy *majd talán kap munkát az 1933. évi budgetben szereplő készpénzfizetéses munkákból.* Ezt az utolsó reménységét a kövezőmestereknek azonban széttépte egy nemrégiben megjelent *versenytárgyalási hirdetmény,* mely ezekből a munkákból szintén hitelezéses inségmunkákat csinált, tehát az idénre már a kis budget-munka is elveszett. Hinni sem akarta ezt senki sem, annál inkább sem, mert *közszájon forgó tényként pertraktálták széltében-hosszában a városban és az ipari körökben,* hogy a belügyminiszter nem engedélyez a város részére több hitelezési inségmunkát és nem járul hozzá *az ilyen módon való eladósitásához a fővárosnak.* Ugylátszik azonban a mozgató erők nagyobbak voltak, mint a belügyminiszter tiltó szava és mégis megtörtént az, amit az előzmények után senki sem várt, *a főváros ismét kötött egy rossz üzletet.*

Nézzük meg most röviden, *mi is az a hitelezéses inségmunka* és mik azok az okok, melyek miatt a kövezőipar kénytelen munka nélkül elvérezni az adó és rezsi terhei alatt, de munkát mégsem tud vállalni.

Miért nem tudnak pályázni?

Az ut vagy csatornázási munkát *a hitelező vállalkozónak munka- és fuvarberrel, valamint minden anyaggal együtt el kell készitenie a sajátjából és azt a munka elkészülte után és a megejtett felülvizsgálat és leszámolás után 36 havi egyenlő részletekben folyósitja részére a főváros.* Azonkivül 70 százalékát a munkásoknak a részére hatóságilag kijelölt inségesekből kell vennie, kiknek részére, akár napszámban, akár akkordban dolgoztatja, legalább *32 fillér órabéres keresetet* kell biztositania.

Már e rövidszavu ismertetés elolvasása után tisztán áll, még a nem szakember előtt is, hogy ez nem kis- és középiparos számára készült feltétel. Vizsgáljuk azonban meg *kissé közelebbről ezen feltétel gyakorlatibb megvalósitásához való eszközök mai megszerzési lehetőségét.* Világos, hogy ide pénz kell, még pedig sok. Ez sajnos nem áll a kövezőmester kasszájában halomszámra, mert nem volt a jó időkben kartelben, hanem *igen szerény haszon mellett* dolgozott, már csak az utóbbi időkben a szakmát teljes mértékben ellepő *legális és illegális konkurrencia* miatt is, de ha maradt is valamije, azt elvitte az adó, a közteher, a téli és sokszor nyári munkanélkülisége okozta rezsi. Ami kis összekuporgatott pénze még megmaradt, az *kell bánatpénznek,* kitartásra egy jobb jövő hajnaláig és nem utolsó sorban egy kis lakásra, ruhára, kosztra, meg miegymásra, amiről végeredményben, hát ugyebár, mégsem lehet leszokni teljesen, ha már az élet annyi mindenről le is szoktatott bennünket. Aki mondjuk a háboru előtt vagyonosabb is volt, ugye *nem szorul magyarázatra,* hogy annak hol van a pénze, ott, ahol a többi szegény polgártársé, *hadikölcsönben, kényszerkölcsönkötvényekben és az infláció* (most ismét igen óhajtott) *gyönyörhabjaiban uszkál.* Tehát pénze nincsen, munka kellene, mert kenyér az kell, de hát *miből, honnét,* pedig anélkül még pályázni sem lehet, mert hiába ad be alig önköltségét fedező készpénzfizetéses olcsó ajánlatot (melyből csak ugy kiabálnak a számok, hogy mennyivel olcsóbb *a hitelezést nyujtó konkurrensének ajánlatánál* és napnál világosabban adja értésére a döntést hozó uraknak, hogy *milyen rossz üzletet kötnek a főváros adófizető polgárainak a zsebére),* azt nem veszik figyelembe, mert ott van a szigoru §, hogy a kp.-fizetéses ajánlat már eleve szabálytalan és még tárgyalás alá sem vonható.

Az egyik vezérigazgatónál

Első felbuzdulásában elindul a kövezőmester reményteljes szivvel *régi bankja* felé, be is jut a jól ismert igazgatója szobájába, de jaj, itt éri azután a legnagyobb csalódás, *a bank nem ad pénzt, hiába hivatkozik multjára, becsületére,* akarja lekötni esetleges kis ingatlanát (ha van), érvel a főváros honitásával, cedálja minden követelését már előre a bankra, *minden hiába.* Végül (számitás nélkül) már erejét meghaladó kijelentéseket tesz, hogy rendben van, ha már se neki, se a fővárosnak nem akar a pénz büszke fejedelme hitelezni (pedig milyen szép forgalmat bonyolitott ő le ennél a banknál azelőtt), akkor megcsinálja majd valahogyan *különböző anyaghitelezésekkel és saját kis tőkéjével* a munkát és legalább akkor, ha a munka kész és a főváros kifogás nélkül át is veszi, érvényesiti majd a számlát, legalább akkor minden rizikó nélkül, legalább akkor — kedves direktor ur — *vegyék át a cessiót,* nem bánom, — tudja, ha egy kicsit magasabb lesz is a cedálási százalék a rendesnél, csak valahogyan az Istenért adják meg a módot, hisz elpusztulok cégemmel, családommal együtt . . . *Minden hiába, elutasitó a válasz.*

A másik vezérigazgató is elutasit

Ugyanez a helyzet *a nagy anyagszállitó kartel* cégének vezérigazgatójánál is, pedig de sok vaggon anyagját épitették be a vezérigazgató urnak és még jöttek is kapacitálni, hogy innét vegyek ne a másiktól, aki bár olcsóbban ajánlotta, mert hiszen itt *egy régi szolid céggel* áll szemben, nem egy konjunktura-lovaggal, meg hát ugyebár — a régi évtizedes tradicionális, szolid üzleti összeköttetés meg miegymás. *Most nem emlékezik a rideg vezérigazgató ur az ilyesmikre,* ha ad is, akkor is a *cessión kivül bankgaranciát kér.* No akkor végeztünk, jelenti ki rezignáltan a szegény kövezőmester, mert a bankban már volt, ott ilyesmit nem csinálnak meg. „Hát akkor végtelenül sajnálom" bucsuszóval tessékeli ki a *„vezér"* az embert. Az a vezérigazgató, akinek a kövezőmester évtizedeken át jó volt mint készpénzfizető rendelő és akinek vállalata ugyanazon banknak az érdekkörébe tartozik, amelyikbe a szegény kövezőmester megkuporgatott filléreit rakosgatja be, sőt neki már megvan attól a banktól a pénze a hitelezési munkára is és azon biztos és önérzetes tudattal csukja be a jól tapétázott ajtaját a távozó kövezőmester után, hogy *egy hét mulva ő fogja átvenni a kövezőmesterének a helyét és ő pályázza meg a saját anyagával a munkát, talán a kövezőmester és más iparostársai betett pénzéből nyujtott hitellel, de ilyen „olcsó János"-konkurrencia nélkül.*

Nem kivánjuk ezt a témát tovább fejtegetni, mert az *Uj Budapest* hasábjai mégsem drámairásra való hely, de le kell vonni belőle azt a konzekvenciát, hogy a bank-, nagyipar- stb. kartelek üzleti elveivel *egyenesen ellenkezik, hogy a kis- és középiparnak hitelt nyujtsanak.*

Szóval *hitel és pénz az nincsen,* tehát már ezen egyszerü oknál fogva sem tud a régi kövezőmester munkát vállalni.

Legalább 100.000 pengő kellene

Mindezt elpanaszolták már a kövezőmesterek ezerszer is, egyenként is és összesen is, nem mondjuk, talán el is hitték, de mindig naivul azt mondották: *Dehát miért nem pályáznak a saját pénzükkel?* Erre azután akit még nem öntött el a pulykaméreg és még maradt annyi higgadtsága, hogy illedelmesen felelni tudott volna, már bele sem kezdett a feleletadásba, mert erre annyit és oly sokat lehet válaszolni, hogy szinte már nehéz, mert órák kellenének a világosabbnál világosabb érvek felsorakoztatására. Elsősorban azért nem lehet pályázni a saját pénzzel, mert *nincs,* egyszerü ugyebár, mert nincs, legalább is nines annyi, amennyi ehhez kellene. Egy ilyen munkához, hogy az ezer és egy rizikó mellett némi hasznot is jelentsen, *legalább kellene 100.000 pengő* (ez volt a legkisebb munkacsoport a multban), ennyi azonban igen kevésnek van (belelátunk mi egymás zsebébe), de mondjuk, hogy van ennyi, vagy valamivel kevesebb, hogy lehet azt kivánni egy józan üzletembertől, hogy *utolsó fillérig kifossza magát és legalább 4 évre egész üzleti létét egy fővárosi követelésre bizza, bármily jó legyen is az.* De ezzel szemben a kövezőmesternek, aki ezt az áldozatot is meghozza, a fővárostól viszont legalább annyit kellene kapnia, mint *a négy évi adója, irodája, lakása, rezsije és megélhetése,* mert hiszen minden pénzét odaadta és legalább négy évig, mig a pénzét vissza nem kapja, munkát vállalni tőkehiány miatt abszolute nem tud. Hát lehet ezt és ha lehet, hát szabad ennyit keresnie egy becsületes magyar iparosnak 100.000 pengő négy évre elosztó forgalom mellett egy munkán? Vagy megengedhető-e ma az a luxus, hogy egy ilyen kövezőmester (ha akadt volna) *négy évig a munkanélküliek amugyis számos és szomoru gárdáját gyarapitsa?* Ugyebár csak egy lehet a felelet, hogy — nem.

A nagytőke rávetette magát a hitelképes fővárosra!

Itt csak *a nagytőke tud aratni* és tudja nyomorba dönteni a kisegzisztenciák nagy tömegeit, ezt pedig megengedni nem lehet, de nem is szabad.

A nagytőke, mert *az állami utépitések szüneteltek, rávetette magát a hitelképes fővárosra,* de neki az nem volt üzlet, hogy hosszu éveken át 20—30.000 pengős, de még ennél is kisebb, mondjuk 4—5000 pengős munkákat csináljon kicsiben, mint azt mi tettük. Fizetvén ezen szerény kis keresetből becsületesen munkásokat, mérnököket, pallérokat, fuvarosokat, örültek az iparosok, ha valami még nekik is maradt ezenfelül. Bizony igy volt, sulyos tizezreket fizettek el adóba, OTI-ba és a kövezőmester felesége a legjobb időben is jóval kevesebb kosztpénzt kapott szombaton, mint a legutolsó kövezőségéd heti fizetése. Mindezekért azt kapták cserébe, hogy *becsületes munkájuk fejében* a főváros urai, anyagi kényszerhelyzetre hivatkozva, kilökik szegényeket az utcára, hogy ott pusztuljanak el azon a *flaszteron,* amelyet annyi keserves munkával és annyi szeretettel raktak le azért, hogy gyönyörü fővárosunkat még szebbé, még európaibbá, még kulturáltabbá tegyék, azoknak a régi becsületes fővárosi mérnököknek az együttmüködésével, akik mindig megbecsülték a megbizható iparost és annak becsületes munkáját.

Ezért vették el a kisipar kenyerét!

A nagytőkének *ez a kicsi, aprólékos üzlet nem volt az inyére,* ő kilométerekhez volt szokva, nem utcaépitéshez, nem körivecskék aprólékos kitüzéséhez, szegélysorok igazitásához, Beszkárt-sávok kövezéséhez és csatornafölötti kátyuk kiemeléséhez. Neki *nagy hal kellett és megcsinálta azt az ő maga utjain,* hogy a kellő gazdasági helyzetet kihasználva, elvette az 1932. évi és az 1933. évi ke-

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P **1.40**

nyerünket, de elvette azt legalább *még három évre előre is.* Mert össze tudta itt sürittetni a várossal négy év munkaprogrammját és azt egy tételben nagyban el tudta vállalni! Még ennek ellenére is állitjuk, de számokkal be is bizonyithatjuk, hogy nem olcsóbban, hanem jóval drágábban, mint azt a kövezőiparosok csinálták volna.

Tény az, hogy *ezt a tizmillió pengőt három év alatt ki kell a fővárosnak fizetnie* az utépitési budget terhére, ami évi több mint három milliót tesz ki, de amikor *negyvenmilliós kiesés fenyegeti már az idei költségvetést is,* joggal kérdezzük, hogyha ezt ki is fizetik, marad-e még valami ut- és csatornaépitésekre az 1934—35—36. években, *marad-e még nekünk is egy kis csont, amiről már a kartelek a hust ugyis lerágták?* Ne bocsátkozzunk jóslatokba, ne vegyük el az iparosoknak legalább a reményét, mert nem hisszük, hogy maguk a városházi vezetők is valami rózsaszinü képet mernének nekünk ezen évekre festeni. Különösen nem, amikor, mint azt a mult évi zárszámadásból is látjuk: *az utépitésre szánt pénzekből fővárosi fürdők deficites* (igen belterjes) *gazdálkodásainak milliós hiányait tüntetik el.*

Amikor majd kivetik a járulékokat!

Az inségmunkák tehát csak arra jók, hogy egyesek keressenek rajta jó sokat, és az intelligens középosztályhoz tartozó, mindig konstruktiv középiparost végleg az anyagi romlásba döntsék és hogy a munkát a főváros már csak a hitelezési kamat miatt is (ha csak a legális kamatkulcs volna az egységárakba bekalkulálva), *jóval drágábban kapja meg.* Ezt majd a nagyközönség is meg fogja érezni, ha *az az ezer és ezer ingatlantulajdonos megkapja a telkeire eső csatorna- és burkolási járulékok kivetését.* Mennyi fellebbezés, mennyi akta, mennyi adminisztráció, pör és végrehajtás lehet még mindebből, melyek majd csak idő multával fognak jelentkezni, mint eme zseniális „üzlet" *utórezgései.*

Már most megkérjük a székesfőváros

Már most megkérik az iparosok a székesfőváros közönségét, mint régi munkaadójukat, hogy majd akkor nagy haragjában *ne a kövezőmestereket méltóztasson szidni,* legalább *akkor legyen meg az erkölcsi elégtételük,* ha az anyagi már ugyis a kartelek zsebébe vándorolt.

A munkabér problémája

Nem óhajtunk részletesen kitérni a *munkabér-kérdésre,* arról majd máskor, de valamit azonban igy futtában is meg kell jegyeznünk. Az iparosok ninesenek hijján a szociális érzéknek, mert *évtizedeken át városi „segitség" nélkül maga az Ipartestület kötötte meg mindig a helyzetnek megfelelően a munkásokkal a kollektiv munkabér-szerződést* és volt idő, mikor ennek alapján a kövezősegédek többet kerestek havonta, mint a *müszaki főtanácsos urak* (fizetésredukció nélkül), de ma, amikor vidéken a nagybirtokok és mások is P 0.80— maximum P 1.50-ig terjedő férfi-napszámot fizetnek, mégis lehetetlen, hogy *a kövezőmestereket kényszeritsék 3.50—4.— pengős minimális napszámos napibér fizetésére.* Nem lehet egy általános olcsóbbodási folyamat árjába egy ilyen *kisipart feltartó gátul* beledobni, — hiszen őt nyelik el a habok.

Házilagos munkák

De az sem iparpártolás, hogy a még a budgetből megmaradó kis készpénzt (ami adóban nagyrészben ugyis hamarosan visszatérne) 50, 60, 70 fillér órabéres *házilagos kövezések, makadam behengerlések és bitumenező telepi munkakiadások cimén elveszik* az adót fizető, ipartestületet fenntartó és a jó Ég tudja még milyen közterhek alatt görnyedő kisipartól. Miért nem adják ki ezt a kisiparnak, minek vannak a kerületi mérnököknek munkásszázadai, 9 P órabérü hengerei, miért nem adja ki a kövezéseket és árokásásokat a Vizmüvek, mint azt teszik a Gáz- és Elektromos-Müvek? Ezek mind olyan kérdések, melyre *sohasem kap a polgárság feleletet.*

Husz százalékos diszázsió?

Visszatérve ismét a hitelezési kérdéshez, egy igen közszájon forgó esetet kell megemlitenünk. A tavalyi, már talán egészben is lebonyolitott hitelezési munkálatokban egy pár mondjuk merész, valószinüleg semmit sem reszkirozó, ifju, konjunkturális és a szakmában eddig nem szereplő pénznélküli vállalkozó is *beadott ajánlatot és megbizatást is nyert.* Ugy hirlik, hogy ezek kifogyván a pénzből és hitelből, *kénytelenek voltak áruba bocsátani máris a fővárosi követeléseiket és ezt egy bank 20 százalék diszázsióval vette volna át.*

Itt két eset lehet: vagy *üzlet volt* ezt ilyen óriási veszteséggel is eladni s akkor ezeknek az árai tisztességtelenül magas haszonkulcsot rejtettek magukban, vagy pedig *ráfizettek* a kényszer hatása alatt erre az üzletre és „mentsük ami még menthető" jelige alatt adtak tul ezen a követelésen. Ez esetben pedig nem szabad a rendes iparosokat a kenyerüktől megfosztani, mert a főváros mint erkölcsi testület nem pályázhat a más pénzéből épitett utaknál jogtalan anyagi előnyre.

Lényegében *mindegy, hogy mi a helyzet,* ismét a bank és a kartel fölözi le a mások keserves munkáját és ő jár jól, kikapcsolja a munkát, az azzal járó rezsit, a munka rizikóját, legfeljebb a főváros bonitásának rizikóját vállalja (melyhez jól tudja ő, ugysem férhet kétség) és munka nélkül keres mondjuk csak egy millión kétszázezer pengőt. Igen jól jegyezte meg erre egy ismert tagja a szakmának, hogy: Jaj Istenem, miért is nincsen most sok pénzem! Már azt hittük, hogy a hitelezéses inségmunkákban szeretne részt venni, mire ő megnyugtatott, hogy *ha pénze volna, nem ezt tenné, hanem ő is venne kész munkáról követelést, legalább egyszer más élvezné végig az épitésvezetők kifogásolásait és ő meg csak a hasznot menne be inkasszálni a városházára.*

Az emlitett esetet igen valószinüvé teszi *az állami utépitési bonok mai alacsony kurzusa.*

Igen szomoru, de igy fest egy nagymultu szakmának a jelenje az Urnak 1933. esztendejében.

Reméljük, kérjük, de követeljük is a hatósági beleavatkozást, hogy mentsék meg ezt a szakmát.

Üljön le az ügyosztály az Ipartestülettel a zöld asztalhoz!

Az Ipartestület elhatározta, hogy *memorandum formájában küldöttségileg fogja panaszait eljuttatni azokhoz,* kiknek ebben a kérdésben döntő szavuk van és akiknek tényleg csak egy szavukba kerül, hogy ezek az egzisztenciákat sorvasztó jelenségek megszünjenek.

Kérik az iparosok az urakat és elsősorban az utépitési Ügyosztályt, hogy *üljön le az Ipartestülettel a zöld asztalhoz,* tárgyalják le a problémákat és bizonyos, hogy találni fognak megoldást. Csak igy róluk és nélkülük ne intézzék el a sorsukat.

Ha meg is van hirdetve az árlejtés, az nem baj, de *ne adják ki az utolsó reménységet, az ez évi utolsó munkát.* Semmisitett már meg az Ügyosztály más versenytárgyalási eredményeket is, *eggyel több vagy kevesebb, abból már ne csináljon lelkiismereti kérdést magának, mikor évtizedes munkatársainak létéről, vagy pusztulásáról van szó.*

Zárószámadás után

Irta: Szőke Gyula dr.
felsőházi és törvényhatósági bizottsági tag

A közgyülés letárgyalta a polgármester által előterjesztett mult évi zárószámadásokat és ezzel kapcsolatban a multévi gazdálkodásról szóló polgármesteri jelentést. Az elhangzott kritikák részint a mult gazdasági helyzetéről szólottak, amint az a zárószámadások tükrében megjelenik az adófizető polgár előtt, részint abból a jövő feladataira következtettek. *Sok tárgyilagosság, talán még több jóakarat* dicsérte a polgármester gazdálkodását és azt az előrelátást, amellyel a főváros vezetősége a folyton romló viszonyok között a főváros pénzügyi helyzetét kedvezően tudta vezetni. Mindjárt megfordult azonban a helyzet, amikor *a pártpolitikának el kellett volna ismernie,* hogy

ebben a gazdálkodásban az a keresztény irányzat mutatta meg a gyakorlati munkáját, amely a fővárost a nagy világégés után a rombolásból kivezette s amely még ma is irányt mutat a főváros életében.

A pártpolitikai elfogultság nem akarja megérteni, hogy

A Keresztény Községi Párt által képviselt eszmék érvényesülése tudta csak megmenteni a fővárost a romlástól, visszavezetni a normális viszonyok közé és fenntartani a nehéz gazdasági helyzetben. Mert csak ez a feltétlen elvi meggyőződés tud tárgyilagosan nézni, látni és akarni, ez tudja a közéletet annyira a magánérdek fölé emelni, hogy a közjónak személyes érvényesülés fölött is diadalmaskodnia kell.

A mai gazdasági és pénzügyi viszonyok között *a főváros anyagi helyzete nem lehet olyan rózsás, hogy abban a kritika a maga kifogásait meg ne találja.* A legjobb akarat sem állithatja azt, hogy *a főváros gazdasági helyzete nem érezte meg a javak pusztulását, a polgárság vagyonának a megsemmisülését, a munkanélküliség emelkedését és mindazokat a szociális bajokat, amelyek az egész világon uralkodnak.* Senki sem tagadta, hogy a főváros bevételei éppen ugy csökkennek, mint bármely más közületé és ennélfogva a kiadások okszerü beosztásával kell a ma nagyon is szükséges egyensuly fenntartása mellett elsősorban a nélkülözhetetlen kiadásokat teljesiteni.

El vagyunk készülve arra is, hogy a pénzügyi helyzet még rosszabodik s el vagyunk szánva arra, hogy a polgárságra ujabb terhet nem rakunk.

Ennélfogva a törvényhatóság közgyülése szorgosan számol azzal, hogy a *mostani keretek között befolyó bevételből kell gazdálkodnia és nemcsak a most előirányzott kiadásokról, hanem a még esetleg felmerülhető egyéb szükségletekről is gondoskodnia. Az okos beosztás* tehát, amely a bevételek számbavételével eszközli a kiadásokat és amely a kiadások fontossága szerint rendeli azok teljesitését —, amely a mult évi gazdálkodásban már éppen a Keresztény Községi Párt előrelátható javaslatára érvényesült, — fogja tovább is irányitani gazdasági munkánkat, hogy a meglepetéseket elkerülve, kötelességünket teljesithessük.

A *liberális kritika* nemcsak a jövőre szóló javaslataival, de a multra vonatkozó tulzásaival is a főváros pénzügyi csődjéről és fizetésképtelenségéről beszél. Talán nem is volna olyan nagy baj, ha a *liberálisok minden áron való érvényesülni akarása a főváros javára igyekvő munkálkodás alapján akarná a vezetés érdemét magának megszerezni.*

Amikor a világ legnagyobb városai gazdálkodásában tényleg bekövetkezett a fizetésképtelenség és amikor a magyar városok és községek sem tudják kötelezettségeiket teljesiteni, ha a főváros is megakadt volna, bizony az sem lett volna olyan baj, hogy azért annak a keresztény világnézetnek a hordozóit tegyék a baloldalról felelőssé, akik ennek a bajnak az előidézésében nemcsak nem vagyunk bünösök, hanem ez ellen a baj ellen küzdünk és küzdöttünk már a multban is — és viseljék a felelősséget azok, akiknek a multbeli ténykedése ezt az egész veszélyt reánk zuditotta.

A főváros vezetősége *erős akarattal, nagy szorgalommal és kötelességteljesitéssel* áll szilárdan a gazdasági veszélyek között és támogatva a jóérzésü polgárság igyekezetétől fogja ezután is fenntartani a főváros pénzügyi helyzetét.

Számolunk azzal, hogy a *viszonyok rosszabbodásával még nagyobb nehézségek fognak bekövetkezni.* Nem lehetetlen, hogy előáll olyan helyzet, amikor a fővárosnak is *fizetési haladékot* kell kérnie. De ez a helyzet nem a mi munkánk következménye, hanem egyrészt az általános gazdasági helyzet, másrészt azok által okozott következmény, akik a közérdek előtt mindig az egyéni körök érvényesülését kivánják.

A kartelek árdrágitásai, a tulzott kamatláb és a hitelmegszoritások, a viszonyokhoz képest tulmagas üzletbérek, az elsőrendü fogyasztási cikkek árainak tulzott felemelése, a kenyér, tej és hus fogyasztási árának tulzott magassága a termelői árak tulzott alacsonyságával szemben jelzik, melyek azok a hatóerők, amelyek egyrészt a főváros helyzetének rosszabbodását, másrészt a főváros lakosságának a fizetésképtelenségét előidézhetik.

Mi nemcsak ezek ellen harcolunk, de harcolunk *az egész kizsákmányoló gazdasági irányzat ellen,* amely nem akarja megérteni, hogy a tőke nem öncél, hanem annak vannak kötelezettségei is.

Ugyancsak harcolunk az ellen a *kritika ellen,* amely másképen itél, ha önmagáról van szó és másképen, ha a mi világnézetünkből folyó munkánkat akarja kisebbiteni. Főleg a *liberális ellenzék szónoka* hangsulyozta, hogy a főváros üzemeinek nem szabad még ha ezek az üzemek a régi idő óta vannak fenn és részvénytársasági alapon dolgoznak is, az igazgatóság tagjainak végzett munkájukért dijazást adni, ha ők, a liberálisok ugy látják, hogy az őszerintük elkészitendő számadás szerint *az üzem megfelelő jövedelmet nem hozott.* És itt a liberális szónok arra hivatkozott, hogy az *nem erkölcsös és a magángazdaság ilyet meg nem csinálna.* Ez nem nagyon fontos, de *jellemző.* Mindjárt rámutattam, hogy az ő részvénytársaságaik mind épp az ellenkezőjét csinálták annak, amit a szónokuk hirdet. És amig ők a részvénytársaság bukása évében is kiadták az igazgatósági tagoknak — ahol *pedig az igazgatósági tagság csak sine cura, nem ugy mint a főváros üzemeinél* — a dijazást, addig a hitelezők és részvényesek pedig sirathatták a pénzüket. Nem is kell nagyon indokolnom, hogy

az ilyen liberális kiszólás menynyire nem egyenlő az ő gyakorlati munkájukkal és ez az erkölcs csak a szájukon, de nem a szivükben van.

Köztudomásu, *mennyi részvénytársaság ment tönkre,* mennyi pénzt vesztettünk el és hogy abból *az erkölcsöt ily szépen hangoztató liberális vezérek semmit sem fizettek vissza.* Az egész középosztály és polgárság mai nehéz helyzetének éppen az az oka, hogy a *betétekbe, részvényekbe és értékpapirokba fektetett vagyonát elvesztette,* még ma is fizettetik vele a drága kamatot és ugyanakkor az álrészvét sirámait hangoztatják előtte, amelyre naiv jóhiszemüséggel mindig reagálnak!

Ez egyszer azonban a hiób-hirek terjesztése és az álszánakozás hirdetése hatástalan marad. Mindnyájan tudjuk, hogy nehéz helyzetben vagyunk, tudjuk, hogy a mult sok hibáját kell jóvátennünk, tudjuk, hogy ilyen nagy munka egy-két év alatt el nem végezhető, tudjuk, hogy mi sokat akarunk és fogunk még dolgozni, tudjuk, hogy a jövőért nagy munkát és áldozatot kell hoznunk, és azt is tudjuk, hogy

csak a saját erőnkben bizhatunk, mert sem a hitelezőink, sem az álbarátaink rajtunk segiteni nem fognak.

Éppen ezért *mi nyitott szemmel, nagy igyekezettel, a jövőnkben való nagy bizakodással folytatjuk további munkánkat és hisszük, hogy a Kaszandra-jóslatok nem fognak bekövetkezni, mert a veszély a helyzet esetleges rosszabbodása megacélozza erőnket és bizunk a jobb belátás felülkerekedésében és a viszonyok jövő javulásában.*

Sipőcz László és Ágoston Géza szellemi hagyatéka biztositja az árvaszék szinvonalát

Csorna Kálmán mélyszántásu beköszöntője az árvaszék teljes ülésén

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Mint jelentettük, a törvényhatósági bizottság közgyülése *Csorna* Kálmán dr. egyetemi magántanárt, első elnökhelyettest ültette a tragikus körülmények között elhunyt *Ágoston* Géza dr. árvaszéki elnök örökébe. Az a beszéd, amelyet a közgyülés szine előtt a hivatali eskü letétele után *Csorna* elmondott, teljes mértékben szimpatikussá és értékessé tette személyiségét azok előtt is, akik eddig nem voltak közelebbi kapcsolatban a fővárosnak ezzel a nagyfontosságu szakhivatalával. Kétségtelennek látszik, hogy *Csorna* elnöksége alatt a budapesti árvaszék *maradéktalanul fogja teljesiteni* azokat a kötelezettségeit, amelyeket a szociális viszonyok és a gyermekvédelmi problémák előbbrejutása ezekben a sulyos időkben a gyámhatóságra ró.

Az árvaszék legfőbb hivatalos szervében, a teljes ülésen, amelynek tagjai az összes ülnökök, üdvözölte szombaton uj elnökét. *Gorondy-Novák Sándor* dr., elnökhelyettes mondott meleghangu üdvözlő beszédet, ezután pedig

Csorna Kálmán,

az árvaszék uj elnöke, tartotta meg beköszöntő beszédét:

— Vége a harcnak, békét kötöttünk. Folyjék tovább a komoly, alkotó munka, ott, ahol elhagytuk. Ez az én beköszöntőm.

— Teljes és világos tudatában vagyok annak, hogy az a tiszt, amelyet a törvényhatóság közgyülésének bizalma reám ruházott — a régi nagyok öröke —, amilyen szép, éppen olyan nehéz hivatás is. Néhai kiváló elődeim, *Sipőcz* László és *Agoston* Géza, sokkal boldogabb időkben, nyugodtabb atmoszférában fejthették ki tehetségüket, akarat- és szellemerejüket.

Szellemi hagyatékuk hatóságunknak az a magas szinvonala, amely az egész országban mint közmeggyőződés él. Ezt a magas szinvonalat fenntartani, sőt ha lehet, továbbfejleszteni — a mai mostoha viszonyok között — ez jutott nekem osztályrészül.

— Ha ezt a feladatot egyáltalán meg lehet oldani, ugy az csak szoros összefogással és megfeszitett munkával lehetséges.

— Ezért kérem legelsősorban a ti önzetlen támogatástokat, becsületes, nyilt közreműködésteket és baráti tanácsaitokat müködésem egész ideje alatt. Biztositlak benneteket, hogy *igazságos, méltányos és megértő főnöke* kivánok lenni a hivatalnak, *abban a jó magyar és keresztényi szellemben, amelyet nagy elődeim inauguráltak.*

— Ismerem hivatalunk minden egyes tagját, mindenkinek képességét, iparkodását. És ha még nem ismerném teljesen, meg fogom, meg akarom ismerni. Tudom azt, hogy *nincs közöttük kivetni való.* Lehetnek, vannak egyesek tehetségesebbek, törekvőbbek, mások kevésbbé megáldottak. Én mindenkit *a maga belső értéke szerint* itélek meg és csak a lelki ürességet, a tétlenséget és tehetetlenséget nem birom elviselni.

— A személyzet továbbképzésére

nagy gondot szeretnék forditani. Én csak azt a tisztviselőt fogom igazán megbecsülni, aki hivatali munkájában *a választékosságra és a jó eredményre törekszik,* aki gyors és gyakorlatias, de aki emellett az *elméleti elmélyülésre* is törekszik, szóval, aki még kötelességén kivül és a hivatalon kivül is dolgozik. Ezt méltán meg lehet követelni nálunk, mivel tán sehol sincs adva ugy a továbbképzés lehetősége, mint hivatalunkban, ahol is minden segédeszköz és egy speciális könyvtár áll rendelkezésre a tisztviselőknek.

Az igazán jó gyámügyi közigazgatás csak ott lehetséges, ahol a gyakorlat utját az elmélet világánál keresik.

— Szeretném remélni ezért, hogy *az elméleti továbbmüvelődésnek a jövőben több hive lesz,* mint a multban. Ezt a törekvést figyelni fogom és azokat, akiknél ezt tapasztalom, az előléptetésnél és jutalomnál külön előnyös elbánásban fogom részesiteni. Jutalomra különben is csak az tarthat a jövőben számot, aki arra érdemesnek mutatkozik.

— Azt kivánom, hogy

a hivatali belső szellem

legyen baráti, megértő és őszinte, a hang és modor uri és közvetlen. Ne legyenek klikkek, kotériák. Én magam ellensége vagyok az ilyesminek, mert szeretem a lelkek szabad megnyilvánulását. Velem mindenki nyiltan, őszintén beszélhet. Kifelé megőrizni kivánom hatóságunk tekintélyét, sőt fokozni kivánom. Erre kérem munkatársaimat is.

— A jogkereső közönséggel való érintkezés

legyen nálunk mintaszerü. A mi ható ságunk munkája elsőrangu szociális hivatás, ettől a tudattól mindenki legyen áthatva. A mi hatóságunk is a biztonsági szelep feladatát látja el a szociális bajoktól tulfütött társadalom testén. Ezért kell nálunk szivvel dolgozni, mentesen minden bürokratikus megcsontosodástól.

— A jó és gyors munkának, az előzékeny bánásmódnak és a szociális megértésnek messze földön hire megy. És ha már segiteni nem is lehet, de *a megnyerő, nyájas hang és modor megnyugtatólag hat.* Ezért semmit sem fogok olyan szigoruan elbirálni és rovásra tenni, mint a türelmetlen rossz bánásmódot a felekkel.

— Mindenki, de különösen az *ülnök* legyen a jogszolgáltatásban pártatlan és igazságos és tartsa szem előtt a méltányosság elveit is, amelyeknek igen nagy szerepük van a gyámhatósági gyakorlatban, jogszolgáltatásban.

— A törvények holt, sokszor elavult betüit lélekkel kell megtölteni, nyilt szivvel és szemmel kell a jogszabályokat alkalmazni.

Segiteni kell és nem a törvénynek érvényt szerezni: *ez legyen a jelszó!* A segités pedig legyen gyors, mert csak az ér célt. A hivatali idő betartása és kihasználása hivatalunkban dicséretreméltó; kérem ezt az erényt továbbra is ápolni.

— *A fogalmazó személyzetet gyakrabban fogom beosztásában változtatni.* Azt vallom, hogy az egy és ugyanazon ülnöknél való állandó dolgozás bizonyos modorosságra vezet. Azután a különböző ügyköröket is meg kell ismerni, mivel minden tevékenység egyformán fontos. A gyermekvédelmi teendők fontosságát mindig vallottam és hangsulyoztam, ezeket is meg kell mindenkinek tanulni.

— A racionalizálás munkája

már eddig is szép eredményekkel járt. E tevékenységet folytatjuk és célszerüen, már csak azért is, mivel ugy lehet, hogy nagy szervezeti és alaki, valamint anyagi jogi változások küszöbén állunk. Nekünk ezért fel kell készülnünk e reformok befogadására, gyors elsajátitására és képessé kell válnunk uj feladatok vállalására is.

— Ugy vélem és érzem, hogy ha az itt adott programot mindannyian erős eltökéléssel és akarattal felvállaljuk és megvalósitani törekszünk, és ha egymást kölcsönös megbecsüléssel támogatni fogjuk, *munkánk eredményes lesz* és hivatalunknak általánosan ismert magas szinvonalát megőrizni, sőt fejleszteni tudjuk.

— Ehhez kérem én mégegyszer a Ti hathatós támogatástokat és a jó Isten áldását. *(Lelkes éljenzés és taps.)*

Nagy Ferenc ügyvezető elnök válaszolt az elhangzott felszólalásra. Legősibb és egyik legmagyarabb foglalkozási ágnak a *mezőgazdaságot tartja.* A legnagyobb szeretettel áll minden igaz és nemes törekvésük mellé, de szerinte a fővárosi bizottsági tagoknak és speciálisan e kör vezetőinek legelsőrendü feladata az iparos, kereskedő és tisztviselő polgárok érdekeinek megvédése. A mezőgazdaság és az agráriusok sürgető, vitális jelentőségü kérdéseit *nem oldhatják meg a főváros közgyülésében, ez a parlament feladata.* A várospolitikus inkább a fogyasztóképesség emelése, a termelők és fogyasztók érdekeinek összhangbahozása s az árszinvonal helyes irányitása érdekelheti. E tekintetben a kör vezetősége minden tőle telhetőt meg is tesz. Örömmel látja, hogy a *főváros polgárai el is ismerik az itt végzett munkát s mindig többen és többen lesznek a kör tagjaivá.* Kéri, hogy a tagtársak az *uj helyiséget is látogassák ilyen nagy számmal* és azzal a szeretettel, melyet eddig mutattak a kör iránt.

Nagy Ferenc lelkes ünneplése után *Altorjay* Sándor dr. vont párhuzamot a *magyar és holland közigazgatás között.* Kifejtette, hogy a tisztviselő anyagi helyzetének javitását holland mintára kellene megvalósitani. Hangsulyozza, hogy a közigazgatásban a keresztény szellem a közérdek ápolását és a tisztakezüséget jelenti. Bizik *Nagy* Ferenc tanácstagban, kinek eddigi müködése biztosit arról, hogy *ilyen irányban fogja nagy befolyását a tisztviselői állások betöltésénél latbavetni.*

Nagy Ferenc a várospolitikus feladatairól

A Saskör évadzáró vacsorája

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Saskör szombat este tartotta igazgató-tanácsi és választmányi ülését, melyen ismét harminc uj tagot vettek fel, kiket a közeljövőben avatnak *sassá.* Az uj tagok folytonos jelentkezése dokumentálja azt a *népszerüséget,* melyet a kör *a keresztény polgárok részéről élvez* és azt, hogy a kitünő vezetőség munkája — élén *Nagy* Ferenccel — eleven erőként hat, *hódit mind nagyobb tért* Budapest polgárai között és vonz ujabb tömegeket a kör nemes ideáljai mellé.

A választmányi ülést követően *diszvacsora volt* a kör Ferenciek-terei helyiségében, bucsuzóul a régi helységtől, mert a nyári szezonban az összejövetelek, minden hét csütörtökjén a *Sasadi-uton lévő „Királyné"-féle vendéglőben* lesznek, ősszel pedig a kör uj helyiségébe, *Vámház-körut 4.* szám alá költözik.

A vacsorán igen nagy számban megjelent tagok előtt *Szőke* Gyula dr. felsőházi tag beszélt a földmüvelésügyi minisztérium ujabb napvilágot látott *boletta- és tejrendeletéről,* melyek szerinte ismét csak a termelő és fogyasztó helyzetét nehezitik meg. Kéri, hogy a figyelem itt a fővárosban is irányuljon kissé a mezőgazdák érdekeire, mert *itt is van egy, ezzel foglalkozó réteg.*

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

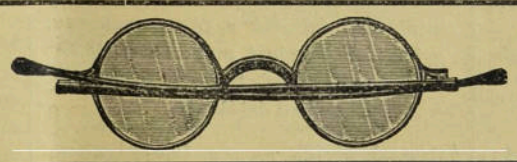
KŐSZÉNBÁNYA ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT BUDAPESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYLAP GYÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 77/79. TEL. 934-68.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERN. Tel.: Lágymányos 13-82

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
96 filléres ujdonságok! VI., Andrássy-ut 39. 96 filléres ujdonságok!

Hirek

A főváros közjogi tevékenysége az elmult évben

Szlovák tanácsnok nyilatkozata

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Csendben és feltünés nélkül, de annál pontosabban és eredményesebben dolgozik a főváros közjogi és katonai ügyosztálya. *Szlovák* Pál dr. tanácsnok, az ügyosztály vezetője, a tőle megszokott kitartással és szorgalommal igyekszik azon, hogy az ügyosztálya keretébe tartozó fontosabbnál fontosabb dolgok elintézése *egyetlen pillanatig se szenvedjen halasztást.* A tanácsnokok közül *Szlovák volt az első,* aki ügyosztálya elmult évi munkásságáról szóló jelentését már az illetékes szakbizottság elé terjesztette, sőt ezt a jelentést az illetőségi, katonai és közjogi szakbizottság *Hedry* Aladár dr. elnöklésével a hét elején tartott ülésén már le is tárgyalta. Ügyosztálya elmult esztendei közjogi természetü müködéséről

Szlovák Pál dr.

tanácsnok

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az illetőségi ügyek tárgyalását illetően a röviden *hatezeresnek nevezett* miniszterelnöki rendelet következtében az elmult évben

számbelileg tetemes csökkenés mutatkozott,

azonban még mindig hiányzik a rendelet végrehajtási utasitása. A belügyminisztérium illetékes ügyosztályában irásban és szóban is *több alkalommal megsürgettem* a végrehajtási utasitás megjelenését, és már jelenthettem a szakbizottságnak, hogy a végrehajtási utasitás kapcsán *az illetőségi eljárás egyszerübbé tételére* fogok rövidesen jelentést tehetni.

— A helyzet ugyanis az, hogy

az illetőségi törvény elavult

és ügyosztályom most dolgoz ki végleges tervezetet arra, hogy az illetőségi tárgyalás egyszerübbé váljon, *a bonyolult illetőségi viták feleslegesek* legyenek és az illetőség összhangba kerüljön a hatezres rendelet által a szegénysegélyezés terén teremtett uj viszonyokkal.

— Ami az ügyosztály egyéb *közjogi jellegü tevékenységét* illeti, bejelentettem a szakbizottságnak, hogy

optálási ügyben egyre kevesebben jelentkeznek a városházán.

A több mint tizenkét éves trianoni békeszerződés állampolgársági paragrafusai szerint optáltak *a főváros utján annak idején mintegy ötvenezren.* Azok, akik annak idején az optálást elmulasztották, a belügyminisztertől *visszahonositásukat kérhetik.* Ezeknek a száma is *állandóan csökken,* noha jelentősen *könnyebb lett azóta a visszahonositás,* mert

sem beköltözési engedélyre, sem pedig különlegesen záradékolt erkölcsi bizonyitványra ma már nincsen szükség.

— Az ügyosztály közjogi müködése köréből felsorolom még az elmult évben felterjesztésünket a belügyminiszterhez, melyben azt kértük, hogy *a községi kötelékbe való felvétel kilátásba helyezése honositás esetére szegénységi bizonyitvány bemutatása mellett bélyegmentes legyen.* A miniszter előterjesztésünkhöz hozzájárult és igy

ma már a községi kötelékbe való felvétel kilátásba helyezése iránt benyujtott kérvények kilenceven százalékát bélyegmentesen intézzük el.

— Végezetül megemlitem elmult évi müködésünk során *a külföldiek lakhatási engedélyével foglalkozó alosztályunk feloszlása,* illetőleg a külföldiek nyilvántartásának az államrendőrség hatáskörébe való átutalása ügyében való állásfoglalásunkat. Az erre vonatkozó törvény végrehajtási utasitása a *lakhatási engedélyek kiállitásáért járó hatósági dijból eredő bevételt* — évente mintegy háromszázezer pengőt — a fővárosnak hagyta meg.

A költségvetést jóváhagyó belügyminiszteri leiratok a fővárosnak ezt a bevételi forrását megszüntették és azokat a belügyi tárca költségvetésében irták elő.

Átirattal kértük meg a főpolgármester urat, hogy *ezen, a főváros számára nélkülözhetetlen jövedelmi forrás beszüntetése ellen tegye meg a kormányhatóságnál a szükséges lépéseket, mindezideig azonban választ nem kaptunk.*

Ezekben ismertette *Szlovák* tanácsnok az ügyosztálya mult esztendei közjogi természetü munkásságát. Szlovák tanácsnok *tehetsége, szorgalma és energiája* biztositék arra, hogy a polgármesteri IV. ügyosztály egyike a főváros legproduktivabb ügyosztályainak.

A FANSz nem tartja aktuálisnak a nyugdijtörvény revizióját

Elkeseredett memorandumban tiltakoznak a közérdek cimén való időelőtti nyugdijazás lehetősége és a nyugdijasok lakbérosztályának leszállitása ellen

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Valóban *minden dicséretre érdemes* az az agilitás, amellyel a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének tisztviselő szakosztálya, élén *Liber* alpolgármesterrel, a FANSz elnökével és *Spannberger* tanácsnokkal, a tisztviselő szakosztály elnökével, a tisztviselő-társadalom anyagi helyzetének javitását igyekszik elősegiteni vagy *legalább is a további romlást megakadályozni. Liber* alpolgármesternek és *Spannberger* tanácsnoknak nehéz munkájukban hüséges segitőtársa *Budó* Jusztin dr. levéltáros, a tisztviselő szakosztály főtitkára, aki a maga európéer látókörét, ékes tollát és kollégiális érzését *bocsátja maradéktalanul* tisztviselőtársai rendelkezésére. A FANSz közérdekü munkásságának *legujabb stációja* az a memorandum, amelyet a vezetőség a legutóbbi napokban adott át a polgármesternek, kérvén az ő jóindulatu és megértő támogatását a tisztviselők panaszait és kivánságait illetően.

A memorandum *(Budó* főtitkár érdemes munkája) hangsulyozza, hogy a

köztisztviselő exisztenciája két pilléren nyugszik: amig ténylegesen szolgál, az illetményein, ha nyugalomba vonul, a nyugdiján.

Ez a két pillér nemcsak törvényes, hanem *szinte alkotmányjogi védelemben* részesült mindenkor, még pedig nemcsak nálunk, hanem a legtöbb jogállamban. A *köztisztviselő társadalom pillérei most veszedelmesen inognak, a fővárosi alkalmazottak korporációjának küzdenie kell ellene.* A FANSz ezt a küzdelmet a KANSz-szal és a NyUKOSz-szal karöltve vivja meg.

A *három testvérszövetség* legutóbb együttes memorandumban arra kérte a kormányt, hogy *a nyugdijrevizió kérdését vegye le egészen a napirendről.* A törvény ugyanis a messze jövőbe is kiható, tartósan hatályos jogszabálynak készülvén, nem lenne sem igazságos, sem méltányos, hogy a közszolgálati alkalmazottak évtizedes munkával és járulékfizetésekkel szerzett jogai állandóan megnyirbáltassanak. Hangsulyozza a memorandum, hogy a nyugdijtörvény revizióját nem aktuális, még pedig azért nem, mert

a sorozatos nyugdijcsökkentések által céljait a kormány rendeleti uton már is elérte, viszont megmentette a szegény érdekeltek számára legalább a reményt.

Uj törvény alkotása *még a jobb sors reményétől is* megfosztaná a sokat türt és szenvedett közalkalmazottakat.

Erősen tartja magát az a hir — állapitja meg ezután a memorandum — hogy a *kormány a felhatalmazási törvényjavaslatban* kiván magának jogot biztositani arra nézve, hogy

közérdeknek nevezett okból bárkit bármikor nyugdijaztasson és hogy nyugalomba vonulása alkalmával a tisztviselőnek az első vagy második lakbérosztály szerint megállapitott lakbérét a harmadik lakbérosztály nivójára szállithassa le.

A tervnek a főváros alkalmazottait érintő oldalát illetően felhivja a polgármester figyelmét arra, hogy

a fővárosi alkalmazottaknak sulyosabb anyagi áldozatokba került és kerül ma is a nyugdijszerü ellátás biztositása, mint az állami alkalmazottaknak.

Mig ugyanis az állami alkalmazottak nyugdijjárulék cimén beszámitható javadalmazásuknak csak *egy és fél százalékát* kötelesek fizetni, addig a fővárosi tisztviselők még a közelmultban rendes *törzsjárulék fejében* járandóságuknak *tiz* százalékát fizették be, *rendkivüli törzsjárulék cimém* ujból *tiz* százalékot, magasabb javadalmazásba való belépéskor pedig a *többlet harmine százalékát* ugyancsak rendkivüli törzsjárulékként be kellett fizetni. A nyugdijpótlóról szóló szabályrendelet értelmében *az összes fővárosi alkalmazottak kötelesek voltak illetményeiknek és lakáspénzüknek egy százalékát állandó járulék fejében a nyugdijpótló alapra befizetni.* A főváros közigazgatási alkalmazottai állandó nyugdijjárulék cimén ma *is a beszámitható javadalmazásuk 2—6 százalékát fizetik.* Ezek szerint

ha a fővárosnál nyugdijat csökkentenek, a jogfosztás sokkal nagyobb méretü, mint az államnál, mert erre a célra ténylegesen befizetett, illetőleg levont összegek számszerüleg is jóval nagyobbak.

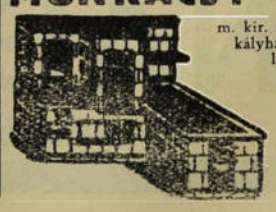
Arra szoritani pedig a főváros alkalmazottait, — jajdul fel végül a memorandum — hogy *nyugalombavonuláskor elhagyjuk részint szülővárosunkat és legtöbbünk állandó tartózkodási helyét, nem lenne egyéb számüzetésnél!* Mi a szervezési szabályrendelet értelmében *kötelezve vagyunk arra,* hogy aktiv szolgálatunk alatt a főváros területén lakjunk, éppen ezért a kényszerü távozás a lakóföld területéről a *Lares et Penates teljes feldulásával* lenne egyértelmü. Tekintetbe veendő továbbá az is, hogy

a székesfőváros alkalmazottai a törvény értelmében a budapesti illetőséget a községi szolgálatukkal megszerezik és akaratuk ellenére őket arra kényszeriteni, hogy illetőségi helyükről távozzanak, nemcsak az érzelmi világukba ütköző durva cselekedet volna, hanem a jog eszméjének megszentségtelenitése is.

Kétségtelennek tartja a fővárosi tisztviselők nagy társadalma, hogy *Sipőcz* polgármester *mindenkor tapasztalt kollégialitása utját fogja állni a fővárosi tisztviselők ujabb jogfosztásának.*

A Fővárosi Könyvtár 6. számu fiókkönyvtára, melyet a Budai Vigadó II. emeletéről a földszintre helyeztek át, e hó 29-én a közönség számára ujra megnyilik. A könyvek kiadása ugyanabban az időben lesz, mint volt régen.

MUNKÁCSY GYULA
m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39.
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80, 35-9-16.

Pártélet

Uj tervezet készül az ifjuság elhelyezésére

Fontos értekezlet a Keresztény Községi Pártban

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A *Keresztény Községi Párt* kedden este *Bednárz* Róbert elnökletével értekezletet tartott. Megtárgyalták a szerdai közgyülés napirendjét, amelyen a zárszámadás felett már szavaznak. Napirend után *Viczián* István rámutatott arra, hogy a főváros és a környék között csak *látszólagos ellentétek* vannak, melyeket *bizonyos oldalról mesterségesen szitanak.* Részletesen előadta a pestkörnyéki gazdák sérelmeit, főleg a tejkérdés dolgában. Logikus okfejtéssel mutatta ki, hogy *a környékbeli gazdák kiváló tejét a főváros könnyü szerrel fel tudná venni, ha a tejkartel hatalmát letörnék.*

Határozati javaslatot terjesztett elő, melyet a pártértekezlet egyhangulag elfogadott. A javaslat szerint a kereszténypárt álláspontja az, hogy *a környékbeli gazdáknak minden eszközzel lehetővé kell tenni, hogy termékeiket a fővárosban elhelyezhessék.* Állást foglal a párt a *szabad tejforgalom mellett,* természetesen a közegészségügyi rendelkezések figyelembevételével, de tiltakozik a párt az ellen, hogy *közegészségügyi jelszavak ürügye alatt a tejforgalmat a kartel sajátitsa ki.* Végül felhivta a párt figyelmét arra, világositsák fel a gazdákat arról, hogy a főváros tejellátásának intézését kivették a főváros kezéből és a sulyos anomáliákért *egyedül a földmivelésügyi minisztériumot terheli a felelősség.*

Nagy László dr. *a vásárpénztári tisztviselői elbocsátásokról beszélt.* A Vásárpénztárnál százharminchét alkalmazottnak mondtak fel. Ezek között huszonegy olyan alkalmazott van, akiknek *nyolckilenc évi szolgálati idő után nyugdij még nem jár és igy ugyszólván éhhalálba kergetik őket.* A fővárosnak elsőrendü *szociális kötelessége,* hogy ezeknek sorsáról valamilyen formában gondoskodjék. Ezeknek az alkalmazottaknak érdekében *Nagy* László dr. egyébként a közgyülésen is interpellál. *Temesi* Győző a keresztény ifjuság elhelyezkedésének érdekében szólalt fel. *Bednárz* Róbert közölte, hogy *a kereszténypárt tervezete ebben a kérdésben rövidesen elkészül és akkor minden téren a legerősebb harcot inditják meg a keresztény ifjuság elhelyezéséért. Spur* Kálmán dr. a gyermeküdültetési akció során tapasztalt szocialista, sőt kommunista agitációt tette szóvá. A szociáldemokrata párt a hét bizonyos napjain a hüvösvölgyi nagyrétre viszi ki a gyerekeket és ott *valóságos kommunista agitáció folyik.* Figyelmezteti a pártot, vigyázzanak, mert a földalatti aknamunka, ha látszólag csend is van, most erősebb mint valaha. *Bednárz* Róbert a felszólalásra bejelentette, hogy ebben az ügyben a főváros vezetőségénél már eljártak. A főváros vezetősége *máris sürgős intézkedéseket tett ennek a kommunista agitációnak elfojtására.*

Szemfedő, müvirág és temetkezési cikkek
Gyári raktára SCHWABEL ANDRÁS JÓZSEF
Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 9.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 537—62.

BUDAPEST, III., Remetehegyen

a 72-es villamos mentén. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, parcellázott 300 négyszögöles

villatelkek eladók

Bővebbet a tulajdonosnál, telefon 310-10 alatt, vagy a helyszinen.

A Pók adója

Müller tanácstag nyilatkozata

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt szerda esti értekezletét *Baján* Ferenc dr. elnök nyitotta meg. A párt nevében felkérte *Müller* Antal országgyülési képviselőt, hogy a parlamentben adjon hangot a tiltakozásnak, melyet a legutóbbi napokban *a magyar kisebbséggel történt a megszállott területeken.* Ezután *Müller* Antal országgyülési képviselő támadta a tejrendeletet, mely igazságtalan az őstermelőkre, valamint a fogyasztók részére is, mely kizárólag a hatalmas tejvállalatokat, a kartelt gazdagitja. Kikelt a helytelen adóztatás ellen, mely a kisembereket sujtja, mert ezeknek viszik el utolsó butordarabjukat adótartozás fejében. Ellenben a G. F. B., közismerten *„Pók"* néven. müködő harisnyagyár több nagy üzlettel rendelkezik, adója azonban nevetségesen *alacsony összeg s azt is lesirja.* Ezek botrányos esetek, melyet a parlamentben fog szóvá tenni. A jelenlevő 500 főnyi hallgatóság percekig tapsolta a Józsefváros népszerü képviselőjét.

Török Zoltánt melegen ünnepelte a tanitóság. A Keresztény Községi Párt X. ker. szervezete lelkesen ünnepelte a Magyar Tanitók Otthonában vacsora keretében Török Zoltán dr.-t plébánossá való megválasztása alkalmából. A nagyszámban megjelent tanitóságon kivül ott voltak Szémann Mihály pártelnök, Dörfler Lajos, a X. ker. adóhivatal vezetője, Kürtös Károly főtanácsos, a Ferenc József pályaudvar állomásfőnöke, Karácsonyi Geyza, a köztemető igazgatója. A kerület tanügyi tisztikara nevében Havas Mihály polgári iskolai igazgató lendületes beszédben köszöntötte az uj lelkipásztort, mint a szegény emberek édesatyját, a szociális bajok lelkiorvosát. Szémann Mihály törvh. biz. tag pártelnök az elvekhez mindvégig hü harcost köszöntötte, aki jó és balsorsban mindig ott állt sziklaszilárdan a keresztény nemzeti gondolat zászlója alatt. Lathwesen Gyula elemi iskolai igazgató mikor bucsut vesz a jóságos lelkü kartárstól, gratulál a törököri híveknek, hogy oly plébánost kaptak, aki dolgozni akar. Török Zoltán dr. meghatva mondott köszönetet a szeretet ilyen spontán megnyilatkozásáért. Egész életén át a békének, a szeretetnek, a megértésnek volt a szószólója. Ezeket az elveket viszi uj állomáshelyére. Munkásságában Jézus szent Szivét akarja követni. A zajos tapssal és éljenzéssel fogadott beszéd után Karácsonyi Geyza meleg szavakkal üdvözölte Urbányi O. Józsefet, a X. ker. Tanügyi Bizottság elnökét a sikeres müködésért.

*

A budai tanitók az iskolai intézményeknél pedagógusok alkalmazását kivánják. A Ker. Tanügyi Bizottság II. ker. szervezete *Nagy* Ferenc tanitóképezdei tanár elnöklete mellett tartott ülést, ki a tanügyi bizottság programmjából hangsulyozottan kivánja azt, hogy az iskolai intézményeknél csak pedagógusok nyerhessenek alkalmazást a jövőben. Egyben kivánatosnak tartja, amint a multban is a képezdei tanárok elsősorban pedagógusok gyermekeit hozták javaslatba, ugy necsak elvileg, hanem gyakorlati kivitelben is a tanitók gyermekei nyerjenek elhelyezést a fővárosnál. Dr. *Vizdos* Géza törvh. biz. tag igéri támogatását, egyben szóvá fogja tenni a budai iparostanonciskolák megszüntetésének helytelen voltát. Ezen rendelkezés megváltoztatását szorgalmazni fogják. *Urbányi* C. József igazgató a Ker. Tanügyi Bizottság munkásságát, további célkitüzését ismertette. Különösen reámutatva a helyettesek nehéz gazdasági viszonyaira. Az ideiglenesitést sürgősen el kell intézni. Az előterjesztéshez hozzászóltak: *Huszti* József főigazgató, *Kelemen* Konstancia igazgató, *Ruttner* Gyula, *Masson* Izabella, *Hegedüs* Edit, *Berzsenyi* Károlyné dr.-né, *Szabó* István dr., *Losonczy* Lászlóné, *Kroschl* Józsa, *Kiss* János dr.

*

Rumbach Dezső meghalt. Nemes *Rumbach* Dezső m. kir. kormányfőtanácsos, nyug. tanácsnok, csütörtökön hosszu szenvedés után elhunyt.

Kereszténypárti pergőtüz Harrer Ferenc ellen a városrendezési szakbizottságban

Miért foglalt állást Harrer a törvényhatósági tanácsban saját szakbizottsága egyhangu határozata ellen?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Lapunk legutóbbi számában részletesen foglalkoztunk a *tabáni rejtéllyel:* a törvényhatósági tanács mult heti ülésének azon határozatával, amely szerint a főváros *uj tervpályázatot ir ki* a Tabán rendezésére, aminek következtében belátható ideig nem kerülhet sor, hogy az Ipari Munkaszervező Intézet segitségével *megfelelő közmunkákat indítson a Tabán ujjáépitésére a főváros.* Azt is megirtuk, hogy *Harrer Ferenc állásfoglalása* döntött a törvényhatósági tanács ülésén a tervpályázat kiirása mellett; a szociáldemokraták ugyanis kijelentették, hogy ők *nyugodt lelkiismerettel nem tudják megszavazni* a polgármester előterjesztését, mert *Harrer* Ferenc, a városrendezési szakbizottság elnöke, azt mondotta, hogy *az ügyosztályi: Messik-Medgyessy-féle tervek nem alkalmasak a Tabán rendezésére.*

A *furcsán sikerült* törvényhatósági tanácsi szavazás politikai és müszaki részével lapunk mai számában *Petrovácz* Gyula tanácstag érdekes és értékes nyilatkozata foglalkozik. *Harrer* állásfoglalása *általános feltünést keltett* a városrendezési szakbizottság körében, amelynek tagjai a *legteljesebb illojalitásnak veszik,* hogy a törvényhatósági tanácsban, szembehelyezkedve a parlamentáris többségi elvvel, a szakbizottság elnöke a bizottság egyhangu határozata ellenére az ügyosztály által készitett tervet dezavuálta. A bizottság hétfői ülése *a feszült várakozás és izgalom* jegyében indult meg, mert mindenki tudta, hogy a törvényhatósági tanácsban történtek *szóba fognak kerülni a szakbizottság ülésén is.*

A szakbizottság kereszténypárti tagjai részéről *valóságos pergőtüz* indult meg az elnöki székben helyetfoglaló *Harrer* Ferenc törvényhatósági tanácsi szereplése ellen. *Császár* Ferenc, *Schoditsch* Lajos és *Nagy* Ferenc mutattak arra rá, hogy a törvényhatósági tanács határozata *beláthatatlan időre odázza el a tabáni inségmunka megindítását.* Megállapitották a kereszténypárti felszólalók, hogy a *tanácsülésen az ügyosztály vezetője nem védelmezte meg az ügyosztály előterjesztését, és Harrer Ferenc felszólalása* gáncsolta el a Tabán ujjáépitésének azonnal való megindítását. Rámutattak arra is a kereszténypárti felszólalók, hogy a bizottság egyhanguan tette magáévá az ügyosztályi terveket, és *Harrer* Ferencnek, aki mint a bizottság elnöke, saját bizottsága egyhangu határozatával helyezkedett szembe, *le kell vonnia állásfoglalása konzekvenciáit.* Ugyanebben az értelemben szólalt fel a demokratapárti *Zala* Zsigmond is.

A kereszténypárti pergőtüz után *Martin* János, az Egységes Községi Polgári Párt tagja kijelentette, hogy *ő volt az egyetlen,* aki a szakbizottság ülésén tartózkodott a szavazástól és *igyekezett védelmébe venni Harrert.* Ezután *Harrer* Ferenc szólalt fel, aki azon véleményét fejezte ki, hogy ő mint a törvényhatósági tanács által megválasztott elnök *tulajdonképen nem tagja a bizottságnak,* ezért nem szállhatott vitába a Tabán kérdést illetően a szakbizottság ülésén a bizottsági tagokkal. A törvényhatósági tanács *volt az egyetlen hely szerinte,* ahol véleményét nyilvánosságra hozhatta és meggyőződése szerint *nyilvánosságra is kellett hoznia.*

Harrer Ferenc felszólalása további részében azon *hirlapi közlemény* tárgyában foglalt állást, mintha ő azért támadta volna az ügyosztályi tervet, mert *Wargha* müegyetemi tanár a *régi Tabán-terv szerzője neki jóbarátja.* Erre vonatkozóan azt mondotta *Harrer,* hogy ő Warghának valamikor a városházán *felettese volt,* közöttük különösebb barátság nem áll fenn, meggyőződése azonban, hogy a *Wargha-féle terv, jobb mint az ügyosztályé.*

Harrer Ferenc fenti kijelentéseivel a szakbizottság napirend előtti vitája véget ért. Feltünést keltett, hogy a szociáldemokrata bizottsági tagok közül az egyetlen *Bechtler* Péter volt jelen, aki *tartózkodott a felszólalástól* és igy ebben a kényes kérdésben *még mindig tisztázatlan a szociáldemokrata párt álláspontja.* A szocialisták állásfoglalása mindenesetre *magyarázatra szorul,* mert épen nekik, akik minden vonatkozásban az épitőmunka és általában a szükségmunkák mellett vannak, *nem lett volna szabad semmi körülmények között a törvényhatósági tanácsban a polgármesteri előterjesztés ellen szavaznia.*

Ugy látszik, *a városrendezési szakbizottság munkájának a jövőben való zavartalansága elé sulyos akadályok fognak gördülni.* A kereszténypárti bizottsági tagok a jövőben is *a legélesebb formában* szándékoznak az elnök eljárásával szemben való neheztelésüknek kifejezést adni, mert *Harrer* kijelentései a szakbizottság legutóbbi ülésén egyáltalában *nem voltak alkalmasak arra, hogy a felfokozott izgalmat békés mederbe vezessék.*

Vendéglő lesz a Vigadó-kávéház helyén. *Rónai* Miklós és *Rónai* Ödön, a Hangli-kioszk és Vigadó-kávéház uj bérlői, azzal a kérelemmel fordultak a polgármesterhez, engedélyezze a Vigadó főépületében levő volt kávéház-helyiségnek vendéglő céljaira való felhasználását. Kávéház helyett ugyanis a bérlők *jobban kihasználandónak vélik a helyiséget* vendéglőképpen, ahol külföldiek által is szivesen látogatott magyaros diszitésü vendéglőt, illetőleg sörözőt nyitnak. Ehhez a kérelemhez a polgármester előterjesztésére a *törvényhatósági tanács legutóbbi ülésén hozzájárult,* azzal a megszoritással, hogy azokon a napokon, amikor bál van a Vigadóban, tekintettel *Mucsnyák* Károlyra, a Pesti Vigadó vendéglősére, *Rónaiék este tizenkét órakor* kötelesek a vendéglőhelyiséget bezárni. Noha *a Mucsnyák-féle szerződés* nem ad módot a bérlőnek arra, hogy *fellépjen a főváros ellen,* ha ugyanabban az épületben egy másik vendéglőt engedélyez, *bizonyos erkölcsi tekintetek* mégis arra kötelezték a fővárost, hogy *Mucsnyák* érdekeire való figyelemmel, *ezt a kikötést megtegye* a Rónai testvérekkel szemben.

Megoldották az operai szubvenció problémáját

Hóman hozzájárul Petrovácz javaslatához

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A képviselőház keddi ülésén a kultusztárca költségvetési vitájában *Petrovácz* Gyula tette szóvá a kormányzat azon kivánságát, hogy a főváros évi kétszázezer pengővel szubvencionálja az Operát. *Petrovácz tiltakozott az Opera-ellenesség vádja ellen* és megállapitotta, hogy a főváros azért nem irányzott elő szubvenciót az Operának, mert *a teherviselés határán van.*

Minden adó-pengőből negyvennyolc fillér a főváros adója, tehát az 1,405.000 pengős kultuszminiszteri operaházi szubvencióból 680.000 pengőt amugyis a főváros ad.

Rámutatott azonban beszédében *Petrovácz* arra is, *hogyan lehetne módot találni az Operaház fővárosi megsegitésére.* Petrovácz hajlandónak nyilatkozott, ha az Operaház a Városi Szinházban hetenként egyszer népszerü előadásokat rendez, ezeknek az előadásoknak *esténként kétezerötszáz pengővel való támogatására.*

Az operaházi tagok felléptetése a Tisza Kálmán-téren nem okozna semmiféle nagyobb nehézséget, a népszerü előadások rendezése pedig a fővárosnak megérné az esténkénti kétezerötszáz pengőt,

aminthogy a *Sebestyén-,* illetőleg a *Ferenczy-éra* alatt is szubvencionálta ezeket az operai előadásokat a főváros.

Petrovácz Gyula logikus gyakorlati elgondolása értesülésünk szerint rövidesen a megvalósulás stádiumába kerül, mert

sem az Operaház igazgatósága, sem a főváros közmüvelődési ügyosztálya nem idegenkedik a népszerü operai előadások megrendezésétől.

Hóman kultuszminiszter a csütörtöki nap folyamán közölte *Wolff* Károllyal, hogy a *Petrovácz-féle inditványhoz a maga részéről hozzájárul.*

Provizórikus megoldás a Széchényi-fürdő büfféje ügyében. Ismeretes, hogy az üzemvizsgáló bizottság határozata értelmében a főváros Községi Élelmiszerárusitó üzeme köteles a Széchényi-strandfürdő büfféjét a magánvállalkozásnak átadni. A polgármester pályázatot is hirdetett a büffé bérletére, azonban a beérkezett két ajánlat egyike sem volt alkalmas az elfogadásra. Az előrehaladott szezonra való tekintettel a polgármester most olyképpen döntött, hogy ebben az évben a strandfürdő és általában a Széchényi-fürdő *összes büfféjei még az Élelmiszerüzem kezelésében maradnak,* a versenytárgyalást pedig az ősz folyamán meg fogják ismételni.

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

HELVEY TIVADAR Dr
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

„SENECO"
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus" törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

Junius végén lesz a Beszkárt közgyülése

Urbanovich G. Zoltánt jelölte a kereszténypárt a Beszkárt igazgatóságába

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági tanács legutóbbi ülésén ugy határozott, hogy *Platthy* György örökében *Urbanovich* G. Zoltán dr. lesz a Beszkárt uj igazgatósági tagja. *Urbanovich* G. Zoltán dr. a Keresztény Községi Párt képviseletében vonul be a Beszkárt igazgatóságába, a pártnak az ő beküldésével az volt a célja, hogy egy közgazdasági szempontból annyira fontos közületben, mint a főváros közlekedési vállalata, *komoly vasutügyi és közgazdasági szakember* vigyázzon a keresztény közgazdasági érdekekre.

Urbanovich G. Zoltán dr. jelenleg a Fuvarhitelintézet vezérigazgatója, azelőtt a Városi Bank vezérigazgatójaképen müködött. Nagytudásu, koncepciózus szakember, aki eddig nem vett részt a városi politikában. *Verebély* Jenővel és *Miklós* Ferenccel, a Beszkárt kereszténypárti igazgatósági tagjaival *Urbanovich* G. Zoltán megfelelő eréllyel és szakértelemmel fogja értékes müködését a vasutak igazgatóságában kifejteni.

Itt emlitjük meg, hogy *a Beszkárt elmult évi számadásai elkészültek* és a közeljövőben sor fog kerülni az ez évi közgyülés összehivására, amelyen *Urbanovichot* is megválasztják az igazgatóság tagjává. A Beszkárt közgyülése, *mint minden esztendőben, ezidén is junius utolsó napjaiban lesz.*

Véssei Weimarban

Világitógáz: barnaszénből! — Az anatóliai szénszállitás ügye

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A németországi gázgyárak müszaki és kereskedelmi vezetői minden esztendőben kongresszust tartanak, amelyen értékes és tanulságos előadások keretében *nagyfontosságu technikai kezdeményezéseket és ujdonságokat* beszélnek meg. Az ezévi kongresszuson, amelyet Weimarban tartottak meg, a főváros is képviseltette magát. A kongresszusra a Gázmüvek képviseletében *Véssei* Ede vezérigazgató, *Streck* Ede müszaki igazgató és *Gloetzer* József müszaki főtanácsos utaztak ki.

Véssei Ede dr.

a Gázmüvek vezérigazgatója a weimari kongresszus eredményeiről a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A kongresszus előadássorozatán számunkra legfontosabb az a beszámoló volt, amelyet a *gáznak barnaszénből való előállitásáról* tartottak. Németországban *igen jelentős barnaszén-termőhelyek vannak*, mint nekik, számunkra is a legnagyobb probléma, hogyan lehetne a magasabb kalória-tartalmu fekete szén mellőzésével barnaszénből előállitani világitó gázt. Az erre vonatkozó kisérletek *müszakilag teljes eredménnyel járnak*, egyelőre azonban az a helyzet, hogy a barnaszénből előállitott világitógáz drágább, mint az, amelyet külföldi szénből nyerünk. Most abban az irányban folynak a próbálkozások, hogy az *eljárás olcsóbbitásával gazdaságossá tegyék a gáznak barnaszénből való előállitását.*

Közölte még munkatársunkkal *Véssei* vezérigazgató, hogy az anatóliai szénszállitások tárgyában *a magyar és török kormány között megindult kompenzációs tárgyalások előrehaladott stádiumban vannak.* Minden remény megvan arra, hogy a szerződésileg megvásárolt *kétezerötszáz vagon anatóliai fekete szén ellenértékeképen lovakat és ipari termékeket szállithatunk Törökországnak.* A szóbanforgó kétezerötszáz vagon szén *tizenöt százaléka a főváros egyévi szükségletének.*

GAZDASÁGI ÉLET

Őszre marad a HÉV átvétele

Kispest város közgyülésének le kell tárgyalni a Trust és a Pestszentlőrinci között kötendő szerződést — A tavalyi tényleges eredménnyel szemben a Hév bevételi kiesése 11.5 százalék

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az autonómia különböző szerveiben a törvényhatósági tagok állandóan sürgetik a HÉV szerződés véglegesitését. *Több mint egy esztendeje*, hogy a törvényhatósági tanács hozzájárult a HÉV részvénytöbbségének megszerzéséhez, hosszu hónapokig huzódott azonban a szerződések megszövegezése és az illetékes tényezők által való elfogadtatása. A legutolsó akadály a HÉV szerződések végleges aláirása körül a *pestszentlőrinci áramtelep szerződése* volt, amely a Beszkárt, illetőleg a főváros közlekedési ügyosztálya *hibáján kivül* mind a mai napig nem köttetett meg.

A helyzet ugyanis az, hogy a Trust és Kispest városa között a pestszentlőrinci áramtelep ügyében kötött szerződést a törvény értelmében *Kispest városa közgyülésének is jóvá kell hagynia.* Tény az, hogy Kispest közgyülése *mindezideig nem tárgyalta le a szerződést*, noha a város és a Trust között a *szerződés végleges formulázása is már megtörtént.* Ezt a szerződést azután jóvá kell hagynia Pest vármegyének, sőt a belügyminiszternek is, vagyis a HÉV átvétele ily körülmények között az *őszi hónapok előtt semmi körülmények között meg nem történhetik.* A nagy problémák tehát: *a HÉV igazgatóságának ujraválasztása és a Beszkárt és a HÉV közötti üzemviteli szerződésnek a HÉV uj igazgatósága által való letárgyalása* ily körülmények között szintén nem oldhatók meg ősz előtt.

A HÉV ügyeit különben a Beszkárt részéről teljes jogkörrel *Márkus* Jenő dr. miniszteri tanácsos, a Beszkárt h. vezérigazgatója irányitja. *Márkus* Jenő érdekes kötetben állitotta össze a HÉV üzemvitelének főbb problémáit, a könyv a pünkösdi ünnepek után fog megjelenni. A HÉV *üzemi deficitjét* egyelőre a tartalékokból fizetik. Arra vonatkozóan, hogy ez az üzemi deficit mekkora lesz a folyó esztendőre, ma még jóslásokba bocsátkozni nem lehet, azonban már most is megállapitható, hogy *a bevételi kiesés az elmult esztendei eredménnyel szemben általánosságban ugyanannyi, mint a Beszkártnál: 11.5 százalék.*

Központi épületet és üzletházat is épitenek a városszéli telepen

A két épület hatvannégyezer pengős épitkezési költségéhez a törvényhatósági tanács már hozzájárult

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A városszéli telep felének: ötvennégy ikerháznak, azaz száznyolc egyszoba konyhás lakásnak épitkezései befejeződtek és *ma már többszáz lélekből álló lakossága van a telepnek.* A polgármesteri szociálpolitikai ügyosztály szerint, a főváros vezetőségének biztositania kell a telepen elhelyezett családok, elsősorban a gyermekek számára, *a legelemibb kulturális, egészségügyi és erkölcsi feltételeket*, annál is inkább, mert a telepesek tulnyomó nagy része *amugy is többgyermekes család.*

A polgármester javaslatára a törvényhatósági tanács elhatározta, hogy 51.000 pengős költséggel *központi épületet emel a telepen*, amely magában foglal négy tantermet, két jól szellőztethető W. C. csoporttal, a tantermekkel csatlakozó szertárnak is felhasználható tantestületi szobát, a telepfelügyelő számára kétszobás lakást, amelyből közvetlen bejárat nyilik egy irodahelyiségbe, ahol az összes hivatali teendők lebonyolithatók lesznek, továbbá egy orvosi rendelőt, kis rendelő és várószobával, végül egy rendőri őrszobát.

A központi épületen felül tizenháromezer pengős költséggel *üzletház is fog épülni*, amelyben egy hentes- és mészárosüzlet és egy falusi szatócsüzlethez hasonló vegyeskereskedés lesz, lakással egybekötve. Mivel a *középület és az üzletház épitésére a pénzügyi osztály megfelelő fedezetet kijelölt*, semmi akadálya nincs annak, hogy a magasépitési ügyosztály *a lehetőség szerint leggyorsabban kiirja a versenytárgyalást* és őszre már az uj épületek át is legyenek adhatók rendeltetésüknek.

A Szentendrei-utat Pünkösdre átadják a forgalomnak. Az ut- és csatornaépitési ügyosztály *Király* Kálmán tanácsnok az ügyosztály vezetője távollétében *Viola* Rezső dr. müszaki tanácsos vezetése mellett müködik. Az ügyosztály legfontosabb teendője, hogy a folyamatban levő inségmunkákat olyképen fejezhessék be, hogy az utépitéseknél a fővárosból kivezető főutvonalak közlekedési rendje mennél gyorsabban helyreálljon. A közönség érdekeit a legmesszebbmenő mértékben figyelembe vevő ezen irányzat különösképen a *Szentendrei-ut* épitési munkálatainak befejezésében nyilvánul meg, ahol a vállalkozó cég az ügyosztály nyomására *erős tempóban munkálkodik*, ugyannyira, hogy a kocsiut Pünkösdre már át is lesz a forgalomnak adható. A gyalogjáró épitésén még munkálkodnak, a kocsiut azonban már készen van, aminek azért van különös jelentősége, mert a szentendrei országut mindig hires volt arról, hogy *a legrosszabb állapotban van.* A város határától kezdődően a vármegye, illetőleg az állam a Szentendrei-utat *megfelelő állandó burkolattal már átépitette*, ugy hogy az ut most egyike a fővárosból kivezető utak legjobbjainak.

Uj kiirások:

Csatornázási munkákra:

1. csoport: I. ker., Kutvölgyi-ut (Virányos-ut és Budakeszi-ut között); II. ker., Gábor Áron-utca (Törökvész-ut és Endrődi Sándor-utca között);

2. csoport: I. ker., Horthy Miklós-ut (Hamzsabégi-ut és Daróczi-ut között);

3. csoport: II. ker., Kapy-utca (Csévi-utca és Csalán-utca között); II. ker., Törökvész-ut (Gábor Áron-utca és Névtelen-utca között); III. ker., San Marco-utca (Kiscelli-utca és Föld-utca között); III. ker., Vályog-utca (Föld-utca és 17.028. hrsz. ingatlan között);

4. csoport: I. ker., Sashegyi-ut (Korompai-utca és Zólyomi-ut között); I. ker., Hegyalja-ut (Berényi-utca és Csap-utca között); II. ker., Bimbó-utca (Mész-utca és Rózsahegy-utca között); II. ker., Eszter-utca 12.920. hrsz. ingatlan és Áldás-utca között); II. ker., Pasaréti-ut (Battai-lépcső és Páfrány-utca között); VII. ker., Komócsy-utca (Fürész-utca és Lőcsei-ut között);

5. csoport: VI. ker., Fáy-utca és Frangepán-utca és a keresztező utcák egy része. (Béke-utca és Szent László-ut között.)

Határidő: 1933 május hó 30. (kedden) d. e. 9 ó.

Utrendezési munkákra. Burkolandók:

1. csoport: I. ker., Kutvölgyi-ut (Virányos-ut és Budakeszi-ut között) makadámmal;

2. csoport: I. ker., Hegyalja-ut (Berényi-utca és Csap-utca között) kátrányos makadámmal; III. ker., Remetehegyi- (volt névtelen) ut (Folyondár-utca és Perényi-ut között) makadámmal;

3. csoport: I. ker., Nagykovácsi-ut (a meredek kanyar átépitése) makadámmal;

4. csoport: I. ker., Sashegyi-ut és Zólyomi-ut egy része kiskővel;

5. csoport: II. ker., Gábor Áron-utca (Törökvész-ut és Endrődy Sándor-utca között) makadámmal; II. ker., Pasaréti-ut (megépitett szakasz és Páfrány-ut között) makadámmal;

6. csoport: II. ker., Törökvész-ut (folytatólagos kiépitése) makadámmal;

7. csoport: III. ker., Józsefhegyi-utca (Szeréna-ut és Áfonya-utca között) makadámmal;

8. csoport: VIII. ker., Bácskai-utca (Ujvidék-utca és Hajtsár-ut között) kátrányos makadámmal; IX. ker., Páva-utca (Tüzoltó-utca és Tompa-utca között) keramittal;

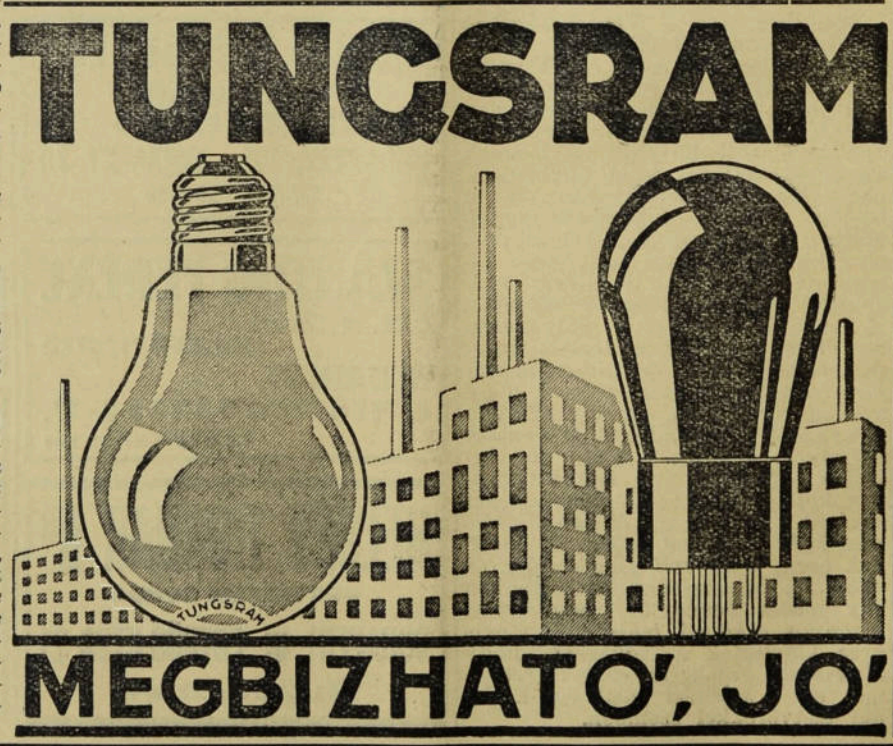
9. csoport: VII. ker., Szugló-utca (Hajtsár ut és Vezér-utca között) kátrányos makadámmal;

10. csoport: X. ker., Külső Jászberényi-ut (Tárna-utca és MÁV között) betonnal.

Határidő: 1933 junius hó 6 (kedden) d. e. 9 ó.

Föld, kőmüves, elhelyező munkákra a III. ker. Bécsi-uti elemi iskolában. Határidő: 1933 junius hó 12 (hétfő) d. e. ½11 ó.

Kőmüves munkákra a Szent László-közkórházban. Határidő: 1933 junius hó 19 (hétfő) d. e. ½11 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA. KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG. BUDAPEST. VI. NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 23. szám — Budapest, 1933 junius 10

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

A háztulajdon válsága

Egyre több jel mutat arra, hogy a háztulajdon világválságához értünk el. A Kurfürstendamm palotáiban emeletsorok tátonganak üresen, a párisi nagy boulevardokon egyre több a lehuzott redőny, ezerszámra állanak lakó nélkül a lakások Londonban és Newyorkban, Párisban és Budapesten. Nem helytelenül állapitotta meg a háztulajdonosok római kongresszusa, hogy a háztulajdonban fundált tőkének nemcsak jövedelmezősége, de léte is teljes mértékben veszélyeztetve van és mivel Európaszerte a házingatlan a legkönnyebben megfogható, legbiztosabb és legstabilabb adózási alap, a háztulajdon válsága az, amely az állami és községi háztartások deficitjeit is ijesztő mértékben növeli.

A háztulajdon válságának számos oka van. Az általános elszegényedésen felül a nagyvárosok külterjes fejlődése, a saját ház után egyre fokozódó vágyakozás és az épitkezési ipar tultengése mind hozzájárultak ahhoz, hogy a belterületi bérpaloták ijesztő mértékben néptelenedjenek el, és mindenütt megindul a lakosságnak menekülésszerü áradása a perifériák felé. A házadóból eredő adóbevételek folytonos csökkenése, a lakók nélkül szükölködő bérházak növekvő elhanyagoltsága, a háztulajdonost terhelő jelzálogkövetelések tulzott kamatterhei jelzik az érem másik oldalát, parancsolóan szükségessé téve a közületeknek, hogy ezzel a nagyjelentőségü problémával a legbehatóbban foglalkozzanak és a városi ingatlan válságának khaoszából igyekezzenek megtalálni azt a kivezető utat, amely a közérdeknek és a divergens jogos magánérdekeknek megfelel.

Bennünket természetszerüen csak Budapest szempontjából érdekel a kérdés, és mellőzzük a probléma taglalásánál a legkihivóbb ellentétet: a szocialisztikus és kapitalisztikus szempontok éles megkülönböztetettségét. Objektiv állásfoglalásunk csupán azon körülmények tisztázására szoritkozik, hogy a problémának nagyobb vonásokban és szélesebb körökben való taglalását tartjuk szükségesnek: állandó megfigyelését a háztulajdon körül lejátszódó válságnak, hogy a feleletadás, amelyet a világgazdaság erre a kérdésre adni fog, ne érintse tulságosan sulyosan a közületeket, elsősorban a fővárost, amelynek elsőrendü kötelessége, hogy okos előrelátással a lehetőség szerint tompitsa a kétségtelenül bekövetkező nagy csapások élét.

Szabad-e, lehet-e korlátozni a külterületek épitkezéseit, elsősorban a közmüvek kiépitésének megszoritásával, szükséges-e, érdemes-e a belterületi házak tatarozását és modernizálását a köznek fokozottabb mértékben elősegiteni, méltányos-e az épitkezéssel foglalkozó iparok kárával az épitkezéseket korlátozni: ezek azok a szempontok, amelyek egy uj és részletes városfejlesztési program kidolgozásánál megvilágitásra várnak. Ha egyebet nem, a problémának elvi részét meg kellene vizsgálni, megszüntetve azt a városfejlesztési anarchiát, amely az utóbbi husz esztendőben célkitüzések és a holnapra való gondolás nélkül elnéptelenitette a belső városrészeket, nagy és rendetlen faluvá épitette ki a perifériákat és a környéket, a köznek korántsem hasznára, hanem sulyos megterhelésére.

Az inségmunka mérlege

Sipőcz polgármester a szükségmunka szociális és városfejlesztési fontosságáról

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A *mult hét keddjén* járt le a polgármester által kiirt versenytárgyalási hirdetmény a csatornázási inségmunkára, *e hét keddjén* pedig az ugyancsak hitelmüveleti alapon meghirdetett utburkolási versenytárgyalásra beérkezett ajánlatokat bontották fel. Müszaki és közgazdasági körökben általánosságban *nagy figyelemmel tekintenek a két versenytárgyalást illetően a polgármester döntése elé,* amit indokol az a körülmény, hogy *sok millió értékü közmunkáról* van szó, ezer és ezer munkáskéz hónapokon át tartó foglalkoztatásáról.

Az inségmunkák hitelmüveleti alapon való végrehajtását *erős kritikával illeti a közép- és kisiparosságnak az a része,* amely sem megfelelő tőkével, de hitelképességgel illetőleg összeköttetésekkel sem rendelkezik, hogy *a pályázat kiirási feltételeinek eleget tegyen.* A főváros vezetősége *teljes mértékben tisztában van azzal,* hogy ezeknek a kis- és középiparosoknak a mellőzése *méltánytalanság,* azonban amikor *szó sem lehet arról,* hogy a főváros folyó bevételeiből fedezze az inségmunkák kiadásait, akkor, sajnos, *más mód nem áll segitségre,* mint az áru-, illetőleg mint anyag- és munkabérhitelezéssel kapcsolatos ajánlattételre való felhivás. Ha azonban figyelembe vesszük, hogy amennyiben a főváros nem hitelmüveleti alapon végeztetné el ezeket a munkálatokat, akkor *egyáltalában sehogyan sem végeztetné el,* elismeréssel kell adóznunk *Sipőcz* polgármesternek és *Borvendég* alpolgármesternek, akik e közmunkák hitelmüveleti alapon való kirásával sok millió pengőt tudtak olyan közmunkák létesitésére forditani, amelyek egyébként elmaradtak volna.

A városházi közvéleményt annyira foglalkoztató inségmunkákról hosszabb beszélgetést folytattunk *Sipőcz* polgármesterrel, aki részletes és összefoglaló nyilatkozatában ismertette olvasóközönségünk számára a szükségmunka-akció előzményeit és eredményeit. A nagyfontosságu témáról

Sipőcz Jenő dr.
polgármester

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A törvényhatóság közgyülése az elmult év folyamán kivánatosnak tartotta a közmunkák megindítása, valamint a nagy munkanélküliség enyhitése céljából, 9 millió pengő erejéig, uté s csatornaépitési szükségmunkák elvégzését. A közgyülés a fedezet előteremtése céljából felhatalmazott, hogy abban az esetben, ha az másként rendelkezésre nem állana, annak *áru- vagy pénzhitel utján való előteremtéséről gondoskodhassam* olyképp, hogy e hitel igénybevételére vonatkozó tárgyalásokat megindithassam és a szükséges megállapodásokat is eszközölhessem. Ily módon 4,500.000—4,500.000 P értékü ut- és csatornaépitési programnak megvalósitását készittettem elő.

— A program kidolgozásakor a következőket vettem figyelembe:

1. A költségvetésben szereplő ut- és csatornaépitéseket a hitelek nagymérvü csökkentése folytán az elmult években igen kis mértékben lehetett végrehajtani, *amiért is elsősorban az elmaradt fontosabb munkákat kivántam elvégeztetni.*

2. A székesfővárosnak egyes területrészei, u. m. *a Lágymányos, a Lipótváros külső része, a Zugló* stb. az utóbbi években oly nagy mértékben fejlődtek, hogy az utcák csatornázása ma már halaszthatatlan, hisz a legtöbb utca sürün be van épitve. Erre való tekintettel *a csatornázási programba az emlitett városrészek utcáinak csatornázását* illesztettem be. A közcsatornákkal egyidejüleg *a szükséges gyüjtőcsatornák is megépülnek.*

3. *A kivezető főutvonalak burkolata nagyrészt makadám volt.* Ez nyáron poros, télen sáros, emellett pénzügyi szempontból is igen hátrányos, mert *igen nagy fenntartási költséget igényel.* Ezeken felül a város fejlődését szolgáló mai modern közlekedés követelménye is mulhatatlanul szükségessé tette, hogy ez utvonalakat *végleges, szilárd burkolattal épitsük át.*

— Az ilyen elvi szempontok mellett összeállitott program szerint az elmult évben *20 nagyfontosságu ut-, illetőleg 62 csatornaépitést rendeltem el.*

— Az 1932. év folyamán áruhitelezéses alapon elrendelt szükségmunkák értéke: *utépitésnél 3,180.000 P, csatornaépitésnél 3,040.000 P.*

— A szükségmunkák céljaira előirányzott hitelből még fennmaradó összeg terhére *a folyó évben 13 utépitési és 18 csatornaépitési munkálatnak vállalatbaadása tárgyában már intézkedtem.*

— Igy összesen *33 ut- és 80 csatorna fog a szükségmunkák keretében elkészülni.*

— A főváros részéről áruhitelezési alapon végrehajtott munkálatok kifizetése *csak a munka átadása után kezdődik, még pedig ugy, hogy a költséget 36 havi egyenlő részletben kell törleszteni.* A mindenkori tőke után a főváros kamatot térit, a kamatláb *1%-kal magasabb, mint a Magyar Nemzeti Bank váltóleszámitolási kamatlába.*

— A főváros a szükségmunkák elrendelése és végrehajtása révén *nemcsak a nagy mértékben aggasztó, rendkivül nagy munkanélküliségen segitett,* hanem *oly munkálatokat is létesitett, amelyek a város életében, a város fejlesztése szempontjából is igen nagy jelentőséggel birnak.*

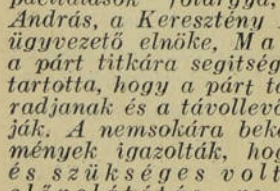
— Ha felemlitem *az I. ker. Budafoki-ut, Budaörsi-ut, Hidegkuti-ut, a III. ker. Szentendrei-ut, a VII. ker. Telep-utca, a X. ker. Hungária-körut és Külső Jászberényi-ut kiépitését,* akkor csak *a nagyobb, kiemelkedőbb fontosságu munkálatokat emeltem ki.* Ezek a munkálatok nagyrészben *nemcsak helyi jelentőségüek,* de Budapest környékének szempontjából és országos vonatkozásban is nagy fontosságuak. *A kivezető utvonalaink jó kiépitésével, a környéknek Budapesttel való kapcsolatát közlekedési vonatkozásban jelentékenyen emeltem.*

— A munkálatoknak *egy része már elkészült, de mindenesetre a folyó évben a legnagyobb részben befejezést nyernek.*

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82-4-29

Szemlédő, művirág és temetkezési cikkek
Gyári raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF Üzem: Pest, I., Lágymányosi-u. 8.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 537-12

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39.
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80, 35-9-16,

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

A kisipar reménytelen küzdelme a kartelek ellen

Miért késik a Közszállitási Szabályzat reviziója?

Irta: MÜLLER ANTAL országgyülési képviselő, törvényhatósági tanácstag

A képviselőház költségvetési vitájában ugy a honvédelmi, mint a pénzügyi tárcánál felszólaltam az iparosérdekek védelmében. A hadügyi tárcánál a reszortot ellátó miniszterelnök ur figyelmébe ajánlottam az

Országos Ruházati Intézet

kirivó esetét az állami gyermekmenhelyek által kiadott, évente mintegy ötszázezer pengő értékü textilszállitást illetően. Ezt a szállitást nyolc éven át versenytárgyalás nélkül az ORI kapta meg, sürgetésünkre ezidén szabályszerüen versenytárgyalást irtak ki, ahol az ORI a harmadik helyre szorult. A Közszállitási Szabályzat sérelmével azonban mégis az ORI kapta ezidén is a közmunkát.

A pénzügyi tárca költségvetésénél megemlékeztem

a Guttmann és Fekete

cég adóügyéről, amelyről már a Józsefvárosi Keresztény Községi Párt egyik értekezletén is beszéltem. Erre a gyárra, amely egymásután veszi a palotákat, soha több adót, mint évi tizezer pengőt nem vetettek ki, de annak kileneven százalékát mindig törölték. Volt év, amikor a gyár csak negyvenöt pengő adót fizetett, mert az előző évvel szemben tulfizetésben volt. Felhivtam a kormány figyelmét

a konzerv-kartel

szereplésére is. 1928-ban a kormány kilogramonként ötven fillér cukorvisszatérítést igért a kartelbe tömöritett konzervgyáraknak. A kartelbe tömörült gyárak azóta az árakat felemelték és kapják a több százezer pengőt kitevő cukorvisszatérítést az államtól.

Amikor a tisztviselők fizetését alig tudják folyósitani, a munkások tizfilléres órabérért dolgoznak és a kisiparosok tönkremennek, lehetetlenség, hogy akadjanak egyes társaságok, amelyek nemzeti ajándékokat kapnak.

Általában revizió alá kell venni a kormány ipari politikáját, ugy a nagyipar, mint a kisipart illetően. A kartelek és a kisipar élet-halál harcában esztendők hosszu sora óta mindig a kartel marad a győztes, egyre emelkednek az anyagárak, valamennyi iparban, vagy ha olcsóbbodnak is, ugy olcsóbbodnak, hogy a kartelnek haszna változatlan maradjon. Ezzel szemben azt látjuk, hogy az ipar minden vonalán a gyárak kezdenek konkurensei lenni a nemzetfenntartó kisiparos osztálynak. Akár állami, akár városi versenytárgyalást nézünk: szomoruan kell megállapitanom, hogy

az ipar minden frontján a vergődő és pusztuló kisipar helyét egyre nagyobb méretekben foglalja el a gyár, a kartel, a nagyipar.

A főváros esztendők óta hiába sürgeti a Közszállitási Szabályzat megfelelő reorganizálását. Az összes ipari érdekeltségek meghallgatásával részletes memorandumot dolgozott ki a polgármester ur, amely hosszu esztendők óta a miniszteriumban van, ott porosodik, valamelyik azóta már el is felejtett kereskedelemügyi miniszter hagyatékában.

Pedig soha nagyobb szükség nem volt a Közszállitási Szabályzat reviziójára, mint most. A kisipar szomoruan látja a kontárok és árrombolók müködését, legolcsóbb árakat a versenytárgyalásoknál, amelyek már dumping-áraknak sem mondhatók, annyira az önköltségi áron alul mozognak. Látjuk azután a másik oldalon a valódi dumpingárakat:

a nagyvállalkozók és kartelek fojtogató karmait, amelyek szintén az önköltségi ár alá méretezett áraikkal tapossák halálra az élni sem tudó, talán már nem is akaró kisipart.

Miért nem mondják ki, egyelőre legalább a polgármester, hogy a szállitások és a városi munka bizonyos része a kisiparnak van fenntartva? Miért kell minden versenytárgyalási kiirás után küldöttségeznünk és könyörögnünk, hogy: Uraim, ezer és ezer kisiparos az éhhalállal küzd, ezt vagy azt a munkát vagy szállitást ne adjátok a karteleknek, adjátok a kisiparosoknak, annál is inkább, mert a kartel amugy is eleget keres az anyagáron, ne engedjétek, hogy a kisipar pusztulására a kartel lenyuzza a bőrt, még pedig kétszeresen, a főváros közönségéről.

Azt mondják, hogy

a kormánynak uj elgondolása van gazdasági főminisztériumot, a reszort-tárcák szétosztását és központi felügyeletét illetően.

Könyörgünk, kérünk, követelünk: tessék külön ipari minisztériumot létesiteni, ahol nem annak a miniszternek a jobb- vagy balkeze vigyáz reánk, akinek másik keze a nagyipar szempontjaira vigyáz. Ne feledjék az urak: a kisiparosság a nemzet anyagilag és politikailag egyik legfontosabb osztálya, a tisztviselő osztállyal együtt gerince az országnak, amely ha elvész, utána csak a pusztulás és a semmi következhetik! Már pedig a legjobb uton vagyunk arra, hogy teljesen és tökéletesen elpusztuljon!

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

Városházi notesz

FÁRADTAN ÉS KEDVETLENÜL INDULT a törvényhatósági bizottság szerdai közgyülése, népteleneK voltak a padsorok, a kissé elkésetten — félhat tájban — kezdődő ülésen senki sem volt kiváncsi Frankl Kornél idegen szavakkal tulspékelt felszólalására a költségvetés belügyminiszteri jóváhagyása ügyében. Azután a szavazás következett: Borvendég alpolgármester szemmel láthatóan gondosan előkészülve felelt az egyes felszólalásokra és ajánlotta elfogadásra, illetőleg a polgármesternek való kiadásra az egyes inditványokat. Amikor a főpolgármester szavazásra tette fel a polgármesteri előterjesztést, már zsufoltak voltak a padsorok. Feltünést keltett, hogy a balközép, élén Rassay Károllyal, a polgármesteri előterjesztés mellett szavazott.

A melléktermekben, társalgókban és büffékben ezalatt izgatott feszültség uralkodott. A másnapi tanácsnokválasztás és a többi választás volt a beszélgetések és kapacitálások főtárgya. Csillery András, a Keresztény Községi Párt ügyvezető elnöke, Machó Vilmos, a párt titkára segitségével számontartotta, hogy a párt tagjai ott maradjanak és a távollevőket is behivják. A nemsokára bekövetkező események igazolták, hogy fontos és szükséges volt a gondos előrelátás, nem véve ki a névszerinti szavazást kérő ivet sem, amely a megfelelő számu aláirással ellátva minden eshetőségre készen állt rendelkezésre Csillery kezében.

*

SPUR KÁLMÁN DR., a tehetséges és szimpatikus budai fiskális volt az Ipari Munkaszervező Intézethez való fővárosi hozzájárulás ügyében a Keresztény Párt hivatalos szónoka. Inditványát, hogy a polgármestert utasitsák a Tabánügy záros határidő alatt a közgyülés elé való hozatalára, elsőnek maga a polgármester fogadta el, utána óriási többséggel a közgyülés. A Keresztény Párttal szavaztak a tisztviselők, nemkülönben a szociáldemokraták is, akiknek valóban nehéz lett volna a mesteri sakkhuzással szemben arra az álláspontra helyezkedni, hogy tervpályázat kiirását kivánják és nem a munkaalkalom azonnal való megteremtését. Noha a meglepett kormánypárt puccsot emlegetett, a szavazás mégis a Keresztény Községi Párt nagy és határozott diadalát jelentette. A jobboldalon beszéde végeztével melegen gratuláltak Spur Kálmánnak, aki szónoki szempontból is jelentős sikert aratott

*

SÜMEGI VILMOS, az agg székely, a legutóbbi közgyülésen hatheti szabadságot kért és kapott. Szerdán azután váratlanul megjelent a közgyülési teremben, barátai üdvözlésére felvetvén a jogi problémát: be kell-e jelentenie, hogy nem él a közgyülés által megadott szabadsággal és megjelent a közgyülési teremben? Lapunk zártakor az erre vonatkozó vita még tart, ha ugyan Sümegi bácsi időközben csakugyan el nem utazott Balatonboglárra, hogy szabadságát megkezdje.

*

CSORNA KÁLMÁN DR., az árvaszék uj és máris méltán népszerü elnöke junius 9-én, pénteken töltötte be fővárosi szolgálatának huszonötödik évét. A jubileum alkalmával az árvaszék tisztviselői kara baráti vacsorát rendezett elnöke tiszteletére.

*

LIBER ALPOLGÁRMESTER a pünkösdi ünnepeket Balatonkenesén töltötte.

*

RUMBACH DEZSŐVEL a városháza egyik értékes egyénisége távozott az élők sorából. A félárbócra huzott kis lobogó, amely elhunyta alkalmából a városháza homlokzatán megjelent, nem fejezi ki azt a gyászt, amelyet Rumbach Dezső, ez a talpig korrekt ur, elsőrangu mérnökember és pesti patricius távozásával közöttünk hagyott. A régi Pest egyik karakterisztikus szinfoltja tünt el vele, akiről még sokáig fognak beszélni Budapest kövei, utolsó sarja a Rumbach-családnak, melynek fiai generációkat, több mint egy évszázadot töltöttek Budapest szolgálatában.

Halkszavu, izig-vérig pedáns mérnök volt Rumbach Dezső, néhány évvel ezelőtt bekövetkezett nyugalombavonulásáig kerek harmincöt esztendőt töltött el az ut- és csatornaépitési ügyosztályban. Nálánál jobban senki sem ismerte Budapest köveit: az utcák burkolatát és a földalatti Budapestet: a modern világváros rejtelmes csatornahálózatát. Hivatali müködésében közmondás-szerü tisztesség és becsületesség vezette: ideálja volt a közhivatalnoknak, aki magas tisztségében birói funkciót teljesit, megtámadhatatlanul és megközelithetetlenül. Hivatali müködésében: hiven elődjeihez és tanitómestereihez, Fock Edéhez és Solty Lajoshoz, kissé talán tulzottan konzervativ is volt, azt az álláspontot képviselve, hogy a modern utépitési irányok, a betonok és cementek, nálunk még nagyon is kipróbálatlanok, ragaszkodni kell a rég bevált módozatokhoz, a bazaltkőhöz és a kiskocka-kőhöz.

Azon szerencsés kevesek közé tartozott a köztisztviselők társadalmában, akik nagy öröklött vagyonnal rendelkezvén, nobile officium-ként viselhetik hivatalukat. A Józsefkörut és Üllői-ut sarkán levő nagy bérpalota, amelyben a Valéria-kávéház van, volt az övé, itt élt teljes visszavonultságban, az egyik emeleti uri lakásban, alig járva társaságba, és alig érintkezve hivataltársain kivül bárkivel is. Elegáns alakja csak néha tünt fel a tisztviselők Eszterházy-utcai kaszinójában, aminthogy nyugdijaztatása óta csak elvétve fordult meg a városházán.

A családi kripta, melynek kapuja eltünő koporsója mögött bezárul, őrzi nagyapjának, a régi Pest szabad királyi város tiszti főorvosának omladozó hamvait is. A nagyapa emlékét utcanév őrzi az Erzsébetvárosban, az unokáét tisztviselő társainak emlékezete és egy emberöltő tisztes, alkotó és épitő mérnöki tisztviselői munkája.

*

RAGYOGÓAN SZÉP IDŐ KEDVEZETT a BSE kenesei vivóversenyének. Jelen voltak: Liber alpolgármester, Karafiáth nyug. kultuszminiszter, Harrer Ferenc nyug. alpolgármester, Joanovich Pál felsőházi tag, Krencsey Géza, a Vivószövetség elnöke, Szécsy László, a Vivószövetség alelnöke, Honffy Lajos, a BSE vivószakosztályának elnöke stb.

A dijakat Liber alpolgármester lelkes hangu beszéd keretében osztotta ki.

— A Budapest Sport Egyesület — mondotta az alpolgármester — immár husz éve áll fenn, husz éve iparkodik megvalósitani azokat a nemes törekvéseket, amelyeket maga elé tüzött. Ma már mindenki tudja azt, hogy a sport a nemzet életfájának erejét növeli és edzi arra, hogy dacolni tudjon az idők minden viharával szemben. A BSE a fővárosi tisztviselők részére tette lehetővé a sport különböző ágainak a gyakorlását, ami fontos a nemzet-

Az üzemi munkásság — számokban

Morvay főjegyző érdekes összeállítása a fővárosi üzemekben és intézményekben alkalmazott munkásság munkabér-statisztikájáról és természetben kapott kedvezményeiről

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Annak a belügyminiszteri rendeletnek kapcsán, amely a főváros folyó évi költségvetését jóváhagyó leiratban a fővárosi üzemi munkások munkabérének csökkentését rendelte el, *Morvay* Endre dr. tanácsi főjegyző, az üzemi alosztály vezetője, hónapokig tartó nehéz és fáradságos munkával *elkészitette a főváros üzemeinél és intézményeinél alkalmazott munkásság munkabér-statisztikáját.* A két hatalmas kötetet kitevő statisztika *uttörő a maga nemében, mert elsőizben ad pontos és összefoglaló képet a fővárosi üzemi munkásság kereseti viszonyairól, de politikai szempontból is messzemenő jelentőségü,* mert azt mutatja, hogy

a főváros mint munkaadó, általánosságban a legjobbak közé tartozik Budapesten, mert még ma is, a csökkentés ellenére, olyan munkabéreket és fizetéseket ad, amelyek az üzemeknél elhelyezkedett munkásságot az ország munkás társadalmának elitjévé avatják.

Ismételten *a legteljesebb dicséret illeti Morvay* főjegyzőt és *Reminiczky* fogalmazót, akiknek *szorgalmas és okos adatgyüjtése* még rengeteg bizottsági és közgyülési felszólalásnak, nemkülönben ujságcikknek lesz az alapja!

A szakmunkások legmagasabb munkabérét a polgármester *ez évi április 28-án kelt rendelete szabályozta legutoljára.* Eszerint a szakmunkások legmagasabb órabérét *egy pengőben,* fontosabb munkát végző betanitott munkások legmagasabb órabérét *nyolcvan fillérben,* a közönséges munkát végző betanitott munkások legmagsabb órabérét *hetven fillérben,* a napszámosok legmagasabb órabérét *hatvan fillérben,* a munkásnőkét *ötven fillérben,* az ifjumunkásokét *harminc fillérben,* a tanoncokét *husz fillérben* állapitja meg a polgármester.

Ha egyes munkálatoknak különleges természete magasabb munkabéreknek a megállapitását tenné indokolttá, az üzemvezetőnek arról esetenként engedélyt kell kérnie a polgármestertől, aki vonatkozó rendeletében kijelentette, hogy ezen rendelkezésének a betartását állandóan a legszigorubban ellen fogja őrizni.

Morvay főjegyző munkájában tizenkét oldalra terjed *csak a felsorolása azoknak a foglalkozásoknak, amelyeknek munkásai vannak a fővárosi üzemekben. Van ablaktisztitó, boncszolga, cimfestő, csengetyüs-nő, csipkeverő, fazekasmester, fényképész, fodrásznő, gobelinmunkás, gyüjteménykészitő, husbélyegző, istállókezelő, kemencemunkás, kobzómunkás, koporsódisz-készitő, láncrost-kenő, órás, pacalmosó, parkettakefélő, pernyehuzó, preparátor, ruhacserélő, seprőkötő, szakács, szijgyártó, talajfuró, uszómester, zander-mester és zsilipőr* a fővárosi munkások sorában. Az utépitések ellenőrzésére külön utburkolat-ellenőrt alkalmaz a főváros, aki heti negyvennyolc órán át *egy pengős órabérrel dolgozik.* A Miklós-téri gyógypedagógiai intézetben *egy szakácsmester* is áll a főváros szolgálatában százhatvanegy pengős havi bérrel. A tanszerbeszerző intézetnél pedig egypengős órabérrel *egy varrógép-müszerész* tartja rendben a varrógépeket.

Üvegesmestere

öt is van a fővárosnak: egy a vásárcsarnokoknál, kettő a kórházaknál, egy a Gázmüveknél és egy a Beszkártnál. Aránylag igen magas az üvegesek órabére: 1.01—1.28 pengőig terjed. A Községi Temetkezési Intézetnél

négy ravatalozási szabó

dolgozik, átlagosan egy pengős órabérrel. A pacalokat a marhaközvágóhidon

egy hűtő-pacalmosó

ötvenkét filléres órabérért mossa, napi nyolc órai munkaidővel. A fővárosnak

huszonnyolc sirásója

dolgozik a temetőkben ötven-hatvan fillér órabérrel, naponta hét órán keresztül. Az iparrajz iskolákban

hat ötvös

dolgozik, ötven-hatvan pengő hetibérrel, a Gellért-fürdő

mosómestere

kétszázpengő havi bérért vigyáz a mosásba kerülő fehérnemüre, a gépészeti alosztály fennhatósága alatt pedig

négy csatorna-buvár

ladikázik óránként hatvan fillérért a körutak alatti nagy főgyüjtő csatornákban.

Külön statisztika számol be Morvay főjegyző hatalmas munkájában

a munkások számára természetben nyujtott kedvezményekről.

Az Elektromos Müveknél az órabéres alkalmazottak közül a nősek és családosak *évi harminc mázsa tüzelőanyagot* kapnak, dijmentesen kap minden órabéres alkalmazott *évi ezer hektowatt villanyáramot.* A Gázmüveknél *ingyen kokszot és ingyen gázt,* a Vizmüveknél *szenet,* a Szent Gellért gyógyfürdőnél *lakást és élelmezést,* a Lóhusüzemnél, a Hirdető vállalatnál és a közlekedési üzemeknél *ruhákat kapnak az alkalmazottak.*

Megállapitható azonban, hogy egyes vonatkozásokban, főleg a közigazgatás alá tartozó intézményeknél

a magángazdasági viszonyokhoz képest tulmagas fizetések is vannak.

Pl. a Községi Szeretetháznál *ötven-öt-ötvenöt* pengőt kap két mindenes, *hatvanöt* pengőt egy takarító, a teljes ellátáson felül. A gyermeknyaraltatási akciónál *egy pengő harminchárom fillért kap óránként harminc főzőnő* (a főzési idő nincs feltüntetve), a *Duna-fürdő kapusa százhetvenpengő havi fizetést kap* (ugyanott a pénztáros százkilencven pengőt), *a kórházak főzőlányainak a fizetése ötven és hatvan pengő között váltakozik,* a tüdőbeteggondozó intézetek *takaritónői pedig átlagban száztiz pengő havi fizetést kapnak. Ezeket a tulnagy összegeket nem ártana kissé lefaragni!*

védelem szempontjából, de fontos az egyes tisztviselők szempontjából és fontos magának a közigazgatásnak szempontjából is. Az egyes tisztviselőkre való fontossága abban mutatkozik, hogy elvonja őket más, kevésbé hasznos időtöltéstől és számukra olyan szórakozást nyujt, amely megacélozza erejüket és éppen azért van nagy jelentősége a közigazgatásra nézve is a sportnak, mert a közigazgatás testben és lélekben ép és erős tisztviselőket nyer, akik a maguk élethivatását is sokkal jobb kedvvel és nagyobb energiával tudják betölteni.

Az alpolgármester beszédét éljenzés és taps köszöntötte. A verseny eredménye a következő:

1. *Tabajdy László (BSE) a polgármester tiszteletdiját kapta.*
2. *Pécsi Miklós (BSE) a FANSz oktatószakosztálya tiszteletdiját kapta.*
3. *Jeney Kálmán (HTVK) a főpolgármester tiszteletdiját kapta.*
4. *Hajós József (BSE).*
5. *Ványi Béla (BSE).*
6. *Bertity Imre (Elektromos Müvek).*
7. *Bajnogel István (Elektromos Müvek).*
8. *Babnigg Géza (Elektr. Müvek).*
9. *Harrer Rezső (BSE).*
10. *Toperczer László (BSE).*

A rendezés körül tevékenykedett Pécsi Miklós, a szakosztály titkára.

*

HÉTFŐN FELAVATTÁK a BSE vivószakosztálya által alapitott Honffy Lajos örökösvándorserleget. Az avató beszédet Pécsi Miklós tartotta, azután Krencsey Géza üdvözölte a BSE vivószakosztályának elnökét, Szécsy László pedig Honffy Lajosné urnőt.

Meg kell teremteni a keresztény és nemzeti alapon álló fővárosi egységet!

Sipőcz polgármester nagy beszéddel nyitotta meg a Saskör első nyári összejövetelét

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Saskör mult hét csütörtökjén tartotta első öszejövetelét nyári helyiségében, a Sasadi-uti Királynéféle vendéglőben. Ezt az összejövetelt társadalmi eseménnyé tette *Sipőcz* polgármester, a Saskör elnöke megjelenése. Az est ünnepélyességét csak fokozta az, hogy a Saskör tagjai családtagjaikkal együtt igen nagy számban jelentek meg s zsufolásig megtöltötték az ügyesen választott, rendkivül hangulatos kerthelyiséget. Megjelentek többek között: *Nagy* Ferenc tanácstag és neje, *Miklós* Ferenc bizottsági tag és neje, *Schara* Béla főjegyző, *Felkay* Ferenc főjegyző, *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, *Neruda* Nándor főkonzul, *Szemethy* Károly tiszti főügyész, *Kelety* Géza főkapitányhelyettes, *Dingha* Árpád, *Bencze* István javadalmi főparancsnok, *Kerezsy* György igazgató, *Goszleth* Ernő dr. előljáró-helyettes, dr. *Temesváry* egyetemi tanár, *Zachár* pénzügyigazgató, *Pogány* Zsigmond a hirdetési vállalat aligazgatója, *Pálmay* Kálmán igazgató, *Payerl* József, *Csollán* Ferenc és neje, *Porteller* Tódor, *Fülszekker* Béla és neje, *Csókás* Károly és *Ferenczi* Géza dr. belvárosi káplánok, *Klausz* Gyula és neje, *Machó* Vilmos és neje, *Rudas* Károly és neje, *Vecsey* Géza, *Grónay* István és neje stb.

Nagy Ferenc ügyvezető elnök üdvözölte *Sipőcz* polgármestert abból az alkalomból, hogy az olasz kormány magas kitüntetésben részesitette, ezzel is dokumentálva, hogy *a keresztény gondolat első harcosának tartják őt,* kire mi nemcsak mint polgármesterre, hanem a Saskör elnökére is büszkék vagyunk.

A Saskör fiatal gárdájának nevében *Prág* Jenő üdvözölte a polgármestert. Hitet tett az *uj sasgenerációnak szilárd és tántorithatatlan elvhüsége mellett,* mellyel vezetőik mögött a nemes eszmék szolgálatára felsorakoznak.

Sipőcz Jenő dr. polgármester válaszolt ezután az elhangzott felszólalásokra. Megköszöni azokat a meleg szavakat, melyeket olasz kitüntetése alkalmával *Nagy* Ferenc hozzá intézett. Magyarország és Olaszország közös nemzeti eszmékért harcol s ő ugy érzi, hogy a kitüntetést, tényleg mint a keresztény gondolat harcosa kapta. Melegen üdvözli tagtársait abból az alkalomból, hogy a *Belvárosból ily messzire repültek ki.* A Saskör tipikusan pesti sőt belvárosi intézmény. *Szimbolumnak látja* a Saskör ily messzire való költözését. Jelentse ez azt, hogy Budapest fővárosában *nincs külön lelkület kerületek szerint,* mert a nemzeti egység megteremtése érdekében először *a keresztény és nemzeti alapon álló fővárosi egységet kell megteremteni.* Egy nagy és szent gondolatért küzdünk és ne legyen itt *különbség foglalkozás vagy kor szerint.* Örömmel hallotta a fiatalság szónokának szavait és kijelenti, hogy ő a fiatalság barátja nemcsak szavakkal, hanem tettekkel is. Azt akarja, hogy ugyanaz a nemes szellem, mely a Saskört félszázadon át vezette, naggyá tette, ugyanez a szellem hassa át az ifjuságot, hogy együtt dolgozhassanak *a szebb magyar jövőért s az egységes keresztény és nemzeti alapon álló fővárosért.* Végezetül köszöntötte *Nagy* Ferencet, akinek energikus munkája nagyban hozzájárul a Saskör fejlődéséhez.

Ezután *Pálmay* Kálmán igazgató lelkes hatásu irredenta verset szavalt. Az ünnepélyes megnyitás befejezése után a Kör tagjai kellemes hangulatban a késő éjjeli órákig együtt maradtak.

A tűzveszély

elháritható helyiségeiben, ha a menyezetet és falait ETERNIT-nagylemezekkel burkolja. Az ETERNIT asbestből és cementből készül, tehát nem ég. Nagyon tetszetős és gazdaságos. Kérjen dijmentes mintát és árajánlatot.

ETERNIT MŰVEK
Budapest, VI. Andrássy-ut 33.

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFKE. Tel.: Lágymányos 13-82

Tabáni tervpályázat: szeptember 30.

Jogi formulák vagy alkotó munka?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági bizottság egyes pártjai *a politikai türelemjátékokat* fontosabbnak tartják a Tabánt illetően, mint a közmunkák minél előbb való megkezdését. A Keresztény Községi Párt, amely ebben az ügyben dicséretre méltó módon maga mellett találta a szocialistákat is, arra az álláspontra helyezkedett, hogy *a Tabán ügyét azonnal a közgyülés elé kell hoznia a polgármesternek.* A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésén viszont kiderült, hogy *egyesek a jogi formulákat még mindig fontosabbnak tartják az alkotó munkánál.* Általános megnyugvást keltett az izgatott hangulatban *Sipőcz* polgármester bejelentése, hogy az uj tervpályázat előkészitése folyamatban van és a tanácsnak rövidesen módjában lesz megállapitani ugy a tervpályázat határidejét, mint a különböző részletes feltételeket.

A tabáni tervpályázatot éresülésünk szerint *julius elsejével irja ki három hónapi határidővel a polgármester.* Szó volt arról, hogy *nemzetközi tervpályázatot* irjanak ki, az idő rövidségére való tekintettel a belföldi épitészek számára kirandó pályázat mellett döntöttek az illetékes tényezők. Az *első* dij a tervezet szerint *ötezer* pengő, a második *háromezer*, a harmadik *kétezer* pengő lesz. *Tiz darab pályamunka* megvásárlására *ezer-ezer* pengőt fog forditani a polgármester. Végeredményben tehát a tabáni pályázat *huszezer pengőjébe kerül a fővárosnak.*

A pályázati felhivás arra vonatkozóan intézkedni fog, hogy *kik legyenek a biráló bizottság tagjai.* Kétségtelennek tetszik, hogy a szeptember végén lezáródó pályázat után legalább egy hónap eltelik, amig a döntés meg fog történhetni. Végeredményben tehát a törvényhatósági tanácsi határozatnak a pályázat kiirását illetően, ha csak azt valamely módon a közgyülés meg nem változtatja, az az eredménye meg lesz, hogy a *folyó esztendőben a tabáni közmunkák semmi körülmények között meg nem indulhatnak.*

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

ATI
Szabad orvosválasztás!
Betegség ellen
biztositson az
ANGLO-DANUBIAN LLOYD
ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ
RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL
Budapest, V., Hold-utca 21.

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna
és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Tornaszerek, atlétikai sportcikkek, játszóteri berendezések, iskolapadok és butorok gyára
Lopos Gyula, Budapest
III., Bécsi-ut 85. ♦ Tel.: Óbuda 62-5-05

Az Egyesült Tégla 2.332 pengője

Ingyenes kisajátitás helyett: kártalanitás!

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági tanács legközelebbi ülésén tárgyalja *Jankovics* Sándor dr.-nak az *Óbudai Hegyvidéki Szövetség* ügyészének fellebbezését, amelyet a törvényes határidőben az Egyesült Tégla és Cementgyár R. T. és a főváros között a Szépvölgy-utca mentén fekvő ingatlan kisajátitása ellen nyujtott be. Az *Óbudai Hegyvidéki Szövetség* azt sérelmezi, hogy a kisajátitó székesfőváros közönsége a kisajátitást szenvedő részvénytársaságnak *kártalanitási árat fizet* ahelyett, hogy a kisajátitást szenvedő intézetet *telkeinek kisajátitása alkalmából* a *kisajátitandó területek ingyenes átadására kötelezné.* A polgármesteri előterjesztés *formai okokból* elutasitani kéri a fellebbezést, azon a cimen, hogy a *fellebbezőknek nincs fellebbezési jogosultságuk.* A fellebbezés és a kisajátitási eljárás mögött azonban *igen érdekes körülmények huzódnak meg,* amelyek megérdemlik, hogy a nyilvánosság figyeleme rájuk terelődjék.

Az Egyesült Tégla és Cementgyár a tulajdonát képező Szépvölgy-utcai hatalmas ingatlanon, amelyet a főváros kisajátitani rendelt el, évtizedek óta *agyagásást folytat téglagyártás céljaira.* Ehhez az agyagásáshoz a részvénytársaságnak az épitési szabályzatban *megkivánt engedélyre volt szüksége.* A főváros az épitési szabályzat alapján ingyenes kisajátitást követel egyes vonatkozásokban a *várost széppé tevő épitkezőkkel szemben,* ugyanezt azonban nem tette meg a *rombolókkal,* igy az Egyesült Tégla és Cementgyár részvénytársasággal szemben, holott erre *minden alkalom és mód meg lett volna.* Ha a városfejlődést szolgáló épitkezések engedély kiadását a székesfőváros *ingyen területátengedés előzetes igéretének kiviteléhez* köti, annál inkább ahhoz kellene kötni a városfejlődést, nemcsak *hátráltató de közterületek jogtalan felhasználásával profitáló téglagyári agyagásást* vagy mint helytelenül csufolni szokták *agyag bányászást.*

Az *Óbudai Hegyvidéki Szövetség* a hegyvidéket elcsufitó *egyéb téglagyárak ellen is* akcióra készül: igy legközelebb a *Kőbányai Gőztéglagyár* ellen egy szabálytalan agyagásással lesüllyesztett ut miatt, ezt a részvénytársaságot már *másfél évvel ezelőtt* feljelentették utrendészeti kihágás miatt, azonban jogerős dönés a *feljelentés ügyében még mindig nincsen.*

Hogy ily körülmények között a kisajátitási egység révén *miért kapott* az Egyesült Tégla és Cementgyár R. T. még 2332 pengő kártalanitási árat az *ki fog derülni az aktának törvényhatósági tanácsi tárgyalásánál.*

A Beszkárt és a Hév viszonya

Márkus Jenő nagyértékü tanulmánya a Helyiérdekü jövőjéről

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Beszkárt igazgatósága f. évi március hó elején megbizta *Márkus Jenő dr.* vezérigazgatóhelyettest, hogy addig is, amig a Hév. tényleges átvétele megtörténik, — ami a Trószt részére eladott kispesti világitási üzlet átruházásának kormányhatósági jóváhagyásával fog bekövetkezni — a Beszkárt részére biztositott ellenőrzési jogot a Hévnél gyakorolja és a két vasutvállalat jövőbeni szoros együttmüködésére nézve dolgozzon ki javaslatot.

E megbizatásnak megfelelve, *Márkus* Jenő vezérigazgatóhelyettes — a számbajövő összes szempontokra kiterjeszkedő és szakszerü gondossággal kidolgozott terjedelmes tanulmányt terjesztett a napokban a Beszkárt igazgatósága elé abból a célból, hogy a megoldandó feladat gyakorlati keresztülviteléhez megfelelő kiindulási alapot nyujtson.

A Hév.-tranzakció jogerőssé válásával ugy a Hév., mint a Haraszti—ráckevei vasut a fővárosi törvény értelmében *községi üzemmé fog minősülni.* E vasutvállalatok minden részletének ismeretére tehát — a belügyminiszter által is hangsulyozott reorganizálási és racionalizálási feladatok megoldása miatt is — ugy a Beszkárt, mint a főváros vezetőségének feltétlenül szüksége van.

E célból a tanulmány visszapillantást vet a HÉV történetére, majd részletesen kiterjeszkedik ugy a HÉV, mint az üzemkezelésében lévő Haraszti—ráckevei vasut jogviszonyaira, központi és külszolgálati szervezetére, müszaki leirására, üzleteredményeire, tartalékalapjainak és függőkölcsöneinek állagára, tarifájára, kárbiztositási-, adó- és illetékügyeire, nemkülönben jóléti intézményeire, végül pedig felsorolja a vezérigazgatóhelyettesnek az adminisztrativ, pénzügyi, müszaki és üzemgazdaságossági téren előálló feladatoknak, valamint a Beszkárttal való szerves kapcsolatnak megoldására irányuló javaslatait és elgondolásait.

A közuti közlekedés egységességének megvalósitásához füződő közérdekü szempontokra való tekintettel, a HÉV tényleges átvételével egyidejüleg meg kell teremteni a Beszkárt és a HÉV üzem- és üzletvitelének szerves kapcsolatát és egyöntetü irányitását, amit Márkus a két vasutvállalat összmüködését és a Beszkárt befolyását érvényesitő megfelelő ügyrendi és üzemviteli rendelkezésekkel vél keresztülvihetőnek. Miután ugyanis az összes közlekedési vállalatok a székesfőváros kezében vannak, szerinte az önkormányzatnak módjában áll az egységes közlekedéspolitikai szempontokat és követelményeket az egész vonalon érvényesiteni függetlenül attól, hogy a közlekedési vállalatok adminisztrációja teljesen egybeolvasztva, avagy decentralizálva történik-e?

A két vállalat teljes egybeolvasztása kérdésében *Márkus* véleménye az, hogy e tekintetben végleges álláspontot elfoglalni csak akkor ajánlatos, amikor *a HÉV szervezeti, forgalmi és fenntartási ágazatainak összes részleteire kiterjedő önköltségi számitások alapján megalapozott összehasonlitást és tiszta képet kapunk afelől, hogy a beolvasztás az üzem- és üzletvitel tekintetében minő eredménnyel kecsegtet?* Ennek az előmunkálatnak elvégzése nélkül akár a teljes, akár a részleges egybeolvasztás nélkülözné a reális üzemgazdaságossági alapot és csak látszólagos intézkedés lenne, minden gyakorlati eredmény és haszon nélkül. E mellett *a jelenlegi sulyos viszonyok is a beolvasztásnak arra az időpontra való halasztása mellett szólnak, amikor a gazdasági helyzet már javulóban lesz.*

Beolvasztás esetén ugyanis a Beszkártnak *üzemviteli szerződést kellene kötni a HÉV-vel,* már pedig a jelenlegi kritikus gazdasági viszonyok közt lehetetlen az üzemviteli jog ellenértéke gyanánt *akár fix bérösszeget, akár százalékos üzleti részesedést reálisan előre megállapitani.* A HÉV üzemének deficites volta következtében akár a fix bérösszeg, akár a bruttóbevételi százalékos részesedés a Beszkártra, mint a HÉV üzemvivőjére nézve anyagi megterhelést jelentene. Ez az eset mindaddig fennállana, amig a HÉV mérlege egyensulyba nem jön. Hosszabb időre szóló üzemviteli szerződés kötése, ami pedig egyik lényeges előfeltétele a HÉV adminisztrativ beolvasztásának, csak a gazdasági viszonyok konszolidálása után látszik időszerünek és megokoltnak.

Ennélfogva a két vasutvállalat szerves kapcsolatát és harmonikus összmüködését biztositó ügyrendi és üzemviteli intézkedésekkel kapcsolatban első lépés gyanánt egyelőre *ugy a HÉV belső vonalainak közuti jellegüvé tételével,* mint a közös pálya- és járműfenntartás, nemkülönben az anyagbeszerzés központositása révén a beolvasztás nélkül is elérhető müszaki és gazdasági kooperációs lehetőségeket kell kihasználni. Ezt követőleg, amikor a Beszkárt székházának már elhatározott kibővitése folytán *a két vasutvállalat központi igazgatása lokálisan is központositható lesz,* második lépés gyanánt egyesithetők lennének a HÉV adminisztrativ ágazatai: a személyzeti, jogügyi, pénzügyi igazgatás és ezeknek osztályai a Beszkárt azonos igazgatási ágaival és osztályaival. Ezt követheti azután a gazdasági viszonyok megjavulásának bekövetkezése és a racionalizálás révén várható előnyök ismerete esetén, befejező lépésként a HÉV teljes beolvasztása. Ez az eljárás és ennek sorrendi és időbeli betartása látszik a legjobban biztositani a teljes üzemegyesités gyakorlati eredményes megoldását.

Miután az üzleti kiadások a forgalmi igények és az üzembiztonsági követelmények veszélyeztetése nélkül tovább *már alig csökkenthetők, a HÉV pénzügyi helyzetének megjavitása érdekében minden erővel a forgalom emelésére és a bevételek e réven várható növelésére kell törekedni.* Ennek következtében *Márkus* szükségesnek tartja a *HÉV személy- és teherdijszabásának a jelenlegi gazdasági viszonyokhoz igazodó revizióját és a szállitási feltételeknek okszerü megkönnyitését,* ugyszintén a *turista- és nyaralóforgalom, továbbá a vidéki helyközi forgalom növelésére irányuló erőteljes propaganda megszervezését.*

A célszerünek látszó *adminisztrativ reformok* részletezése mellett *Márkus* rámutat arra, hogy a HÉV-nek a Trösztel, mint a vasut jelenlegi üzemkezelőjével szemben részben a törlesztett kölcsönök fejében, részben az üzemvitelből kifolyólag fennálló tartozásának, továbbá a Beszkárt által a HÉV helyett előlegezett kölcsöntörlesztéseknek visszafizetése, végül a szükséges üzemi forgótőkének biztositása céljából az összel kereken *3 millió pengő kölcsön felvételéről kell gondoskodnia.*

Egyuttal ismerteti a HÉV legközelebbi beruházószükségletét is, amelynek *végösszege kereken 1.1 millió pengőre tehető és amelynek megfelelő módozatok és feltételek mellett való biztositása — bárha a HÉV vasuti állagának jelenlegi állapota teljesen megfelel a forgalmi és biztonsági követelményeknek — szintén a közelebb megoldandó feladatok egyike.*

A közel háromszáz nyomtatott oldalra terjedő tanulmány, amelyet érdekes statisztikai táblázatok és üzemi adatok egészitenek ki, mint közlekedés- és üzempolitikai szakkönyv is *komoly figyelemre tarthat számot.*

KŐSZÉNBÁNYA
ÉS TÉGLAGYÁR
TÁRSULAT BUDAPESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 77/79. TEL. 021-68.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 918—12.

Kedvező alkalom!

Egyenruha
zubbony
nadrág
sapka
P 98.–
Polgári
öltöny P 98.–
NAGY KÁLMÁN
IV., Kossuth Lajos-u. 6.

Hírek

Schara, Wester, Rötzer

Az első helyen jelölteket választotta meg a törvényhatósági tanács

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági tanács csütörtökön délelőtt tartott ülésében ejtette meg a választásokat. Tanácsnokká egyhangulag *Schara* Bélát választották meg, a rangban legidősebb tanácsi főjegyzőt, a világitási ügyosztály érdemes vezetőjét. *Schara* harminckét esztendeje áll a főváros szolgálatában közszeretetnek örvendő, szorgalmas, szimpatikus főtisztviselő, akinek megválasztása mindenütt őszinte örömet keltett. *Schara* tanácsnok egyelőre régi ügyosztálya élén marad, szó van azonban arról, hogy az ősz folyamán az egyik megüresedő kerületi tanácsnoki állást bizza rá a polgármester.

Nagy küzdelem kisérte az árvaszéki elnökhelyettesi állás betöltését. Tizenöt szavazattal tizenhárom ellenében *Wester* Gusztáv dr., a rangban legidősebb árvaszéki ülnök lett elnökhelyettes, *Wester* megválasztásával (ő is harminckét éve szolgálja a fővárost) *hosszu köztisztviselői pályáját egy érdemes élet minden munkásságát*, jutalmazta a törvényhatósági tanács. Kisebbségben maradt vele szemben *Szokola* Leó dr., akit *nagy jogi tudása, értékes irodalmi munkássága* predesztinálnak arra, hogy az *árvaszéken mennél előbb vezető pozicíót töltsön be.*

Árvaszéki ülnök egyhanguan *Rötzer* Ferenc dr. főjegyző lett. Müszaki tanácsosok lettek: *Lipkay* Gyula, *Popelka* János, *Viola* Rezső dr., *Andrejka* Árpád, vitéz *Becske* Kálmán és *Frischfeld Ede*, Főjegyzőkké *Farkas* Ákost, *Günther* Tivadart és *Zielinski* Tibort, tanácsjegyzőkké *Karlovszky* Miklóst, *Kosztolányi* Józsefet, *Hanzély* Józsefet és *Szőnyi* Lászlót választották. A megválasztott tisztviselők a törvényhatósági tanács szine előtt azonnal letették az esküt majd *Huszár* főpolgármester intézett üdvözlő beszédet az ujonnan megválasztottakhoz.

A törvényhatósági tanács — egyetlen kivétellel — a kijelölő választmány által *első helyen jelölteket választotta be*, ezzel is dokumentálni akarván, hogy *általánosságban a ranglista alapján áll*, és a soron levők megválasztásával *az arra érdemeseket mellőzni semmi körülmények között nem akarja.*

Tatarozzák a városházát. Immár mulhatatlanul szükségessé vált a városháza Városház-utcai, nemkülönben részben a Gerlóczy-utcai és a Kammermayer Károly-utcai homlokzatának általános tatarozása, ki kell javitani a főfronton levő kőszobrokat és kőkapuzatot is. A csütörtöki törvényhatósági tanácsi ülés a tatarozáshoz szükséges hitelösszeget különös tekintettel arra, hogy a városháza *müemlék-jellegének megóvásáról* van szó, engedélyezte, egyben felhatalmazta a polgármestert, hogy a szükséges intézkedéseket a munka minél előbb való megkezdése érdekében tegye meg.

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-68.
Gyár: VI., Váci-út 36. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója

Teljesen megszünt Németországgal a gyermeknyaraltatási csereakció

Külföldre csak Várnába küld nyaraló gyermekeket ezidén a főváros — A napközi otthonok turnusos nyaraltatását is kénytelen volt tiz százalékkal leépiteni Liber alpolgármester

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Közeledik junius vége: az iskolákban megszünik a tanitás, kezdődik a nyári vakáció! A főváros szociális tevékenységének egyik jelentős pontja *az iskolai gyermeknyaraltatás*, részben vidékre küldik el az arra rászorult gyermekeket friss levegőre, részben egyes fővárosi iskolákban igyekeznek szabad levegőhöz juttatni a tömeglakások és pinceoduk nyomorult kis páriáit. A főváros ezévi gyermeknyaraltatási akciójáról

Liber Endre
alpolgármester

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Sajnos, mint minden fővárosi kiadási tételből, az ismeretes takarékossági rendelet következtében, az iskolás gyermekek nyaraltatási akciójára előirányzott költségvetési tételből is *le kellett faragnunk tiz százalékot, összegszerüen 28.500 pengőt.* Igyekeztünk azonban, hogy a megszükitett keretek között *se csökkenjen jelentős mértékben a nyaraltatandó gyermekek száma*, az erre vonatkozó előkészületek *Petik* iskolaigazgató vezetésével hónapok óta folyamatban vannak.

— Külföldön ebben az évben *csak Várnában fogunk* ötven vagy száz gyermeket nyaraltatni. Ezek a költség-hozzájárulással nyaraltatott gyermekek hajón mennek Várnába, ahol hat hetet töltenek. Az elmult esztendőkben annyira bevált *németországi nyaraltatási csereakció teljesen megszünt*, noha tavaly még csereralapon háromszáz gyereket tudtunk Németországba kiküldeni.

— A vidéki nyaraltatási akciók *nagyobbrészt a tavalyi keretek között mozognak.* A járások, községek és földbirtokosok a folyó évben mintegy *hétszáz nyaralási helyet* ajánlottak fel, ugyanannyit, mint tavaly. A járások és községek iskolás gyermekeit viszonzásul *három—öt napig Budapesten látjuk vendégül és bemutatjuk nekik a főváros nevezetességeit.* A vidéki nyaraltatási tömeghelyek közül *Velencét, Boldvarákót* és *Tállyát* a rossz gazdasági viszonyok következtében kénytelenek voltunk beszüntetni.

— A Budapesten való nyaraltatást illetően csak a *Kozma-utcai iskolában* van állandó nyaraltatás *százhatvan iskolás gyermekkel.* A *napközi otthonok látogatóinak nyári levegőztetése során* hatvannégyezer gyermeknek fogunk az idén megfelelő felügyelet mellett, turnusokban, három helyen, a *Nagyréten*, a *Városkutnál* és a volt *Kolegerszky-kioszkban* ebédet és uzsonnát adni. Természetesen *itt is bizonyos megtakaritásokat voltunk kénytelenek eszközölni* a takarékossági rendeletek következtében; azonban minden erőnkkel azon igyekeztünk, hogy a főváros rossz gazdasági helyzetének a nyaraló iskolás gyermekek lássák legkevésbbé a kárát.

Ezekben ismertette *Liber* alpolgármester a főváros ez évi nyaraltatási akcióit. Hozzátesszük még, hogy a különböző egyházközségek szintén nyaraltatási akciót rendeznek, igy elsősorban a Katolikus Karitász gyermeknyaraltatási akcióját emlitjük, amely *Krizs* Árpád dr. törvényhatósági bizottsági tag tevékenysége mellett *szép reményekre jogositóan folytatja áldásos tevékenységét.*

Pártélet

Oktatók vitaestje a Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskörben. Junius 2-án este a Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskör oktató-szakosztályi ülésén *Korniczky* Frigyesné sz. Hegedüs Margit, szfőv. polg. isk. tanár, a kerületi oktatók rendkivüli érdeklődése mellett tartotta meg előadását *Uj szellem a polgári iskolai oktatásban* cimmel. Előadó kifejtette, hogy az ujabb tanitási módnak kialakulását a lélektan fejlődése és megállapitásai magyarázzák. Hangsulyozta, hogy a cselekedtető módszer, amely a tanitásban a gyermek nagyobbarányu aktivitásának érvényesitését követeli meg, lényegében nem ismeretlen, nem uj a polgári iskolai tanárok előtt.

Uj és vitás csak az elmélet alkalmazásának foka, egyöntetüsége és következetessége. Előadónak a gyakorlati élet követelményeit szem előtt tartó, tulzásoktól óvó, logikus és tárgyilagos fejtegetése a nagyszámu és leginkább kartársakból álló hallgatóság körében általános helyesléssel és tetszéssel találkozott.

Az előadás után igen nivós vita indult meg, amelyben részt vettek *Maróth* Gyula szfőv. polg. isk. igazgató, *Schmidl* Sándor dr. tanár, *Cséry* József és *Jáger* Péter elemi iskolai igazgatók és *Mayer* Blanka irányitó polgári iskolai tanár.

*

A Keresztény Tanügyi Bizottság a Napközi Otthonok reformját kivánja. A Keresztény Községi Párt Tanügyi Bizottsága X. ker. szervezete nagy érdeklődés mellett tartott ülést a Tanitók Otthona dísztermében Urbányi C. József elnöklete mellett. Jelen voltak: Szemann Mihály szfv. biz. tag, Dörfler Lajos szfv. biz. tag, Kürtös Károly, Győry Dénes, Karácsonyi Geyza, Bajnok József, Strázsa Andor, Ajtai Kovács József, vitéz Sándor István, Ujlaki Gyula, Havas Mihály, Zerenszky Károly, Adamkovics Bertalan, Marton József, Böröcz János, Török Zoltán dr., Rácz János, Fekete Géza, Nagy Mária, Grolig Ernőné, özv. Burda Frigyesné, dr. Nagy Kálmánné, Hinfner Piroska, Szlávy Magda, Lovas Etel, Rombay István, Szabó Károly, Horváth Ilona, Lőrincz Szilárdné, Kunszt Ferencné, dr. Nagy Zoltánné, Bodnár Antónia, Simon Józsefné, Ulbrich Emma, Kristófcsák Lajos, Lathwesen Gyula, Farkasfalvi Imre, Papp András, Ruthner Gyula, özv. Kozma Józsefné, dr. Filippi Ernőné, Schmidl Sándor dr., Urbányi Margit, Kónya Józsefné, Rácz Renáta, Kelemen Ilona, Kelemen László, Csoszó Ferenc, Süveges Istvánné, Frecskay Olivérné, Walient Olga, Schandl Anna, Jurányi Győzőné, Puskás Sándor, Gyárfás Piroska, Murin Ida, Csergő Irma, Mártely Rózsi, Weichner Józsefné, özv. Komlósi Lajosné, Mihálka Ernőné, Fejérvári Etelka, Schreicher Béláné, Urbányi Gizella, Schrenker Béláné, Schrenker Béla, Molnár István dr., Balázs Jenőné, Samay Ödön, Mihálka Ernő, Petrásy Lajosné, Fazekas Kálmánné, U. Dávid Mária, Kelemen Ilona. Dr. Kósa Ferencné, az iskolanővéri intézmény vezetője a Napközi Otthonok reformjáról tartott előadást. Három ok teszi a napközi otthont nélkülözhetetlen gyermekvédelmi intézménnyé. Először a prevenció szolgálja, másodszor a gyermekek igen nagy kontingensét tudja befogadni, harmadszor a gyermeket nem veszi el a családtól, csak támogatja a családot a gyermeknevelés munkájában, sőt a gyermeken keresztül nevelőleg hat magára a családra is. Ma a gyermek az iskolán kivül sehol sem találja meg harmónikus testi és lelki fejlődésének feltételeit. A válságba jutott család helyett az iskolának kell intenzivebben beállnia a nevelés munkájába — erre kellenek a jól szervezett napközi otthonok, amelyek a tanitási időn kivül fogadják be a gyermeket. A jó napközi otthon feltétele a hozzáértő, lelkes nevelőgárda és a célszerü berendezettség. A napközi otthon vezetői állások éppen olyan megszervezett állások legyenek, mint az osztálytanitói állások, nem pedig ugródeszka, amelyen keresztül a kezdő tanitó osztályba törekszik. A külső keretek minél egyszerübbek legyenek. A napközi otthon nem dolgozhatik kötött órarenddel, a vezetőnek szabadságot kell engedni saját egyéniségének érvényesitésére. Igaz, hogy a napközi otthonok fenntartása pénzbe kerül, de mindenesetre inkább napközi otthonra költsük a pénzt, mint börtönre és kórházra, melyekre szükség lesz, ha a napközi otthonok problémáját meg nem oldjuk. Több hozzászólás után az elnök javasolta, hogy a Napközi Otthonban alkalmazott okleveles tanitók külön pótlékot kapjanak nehéz munkájukért és ezzel az állásokat is stabilizálni lehetne, ha az életcélla válik. Vitéz Sándor István igazgató a mai ifjuság nehéz problémáit fejtegette nagy tetszés mellett. Több hozzászólás után az eszmecserét vacsora keretében folytatták, melyen felszólalt Havas Mihály polg. isk. ig., Szémann Mihály szfv. biz. tag, Lathwesen Gyula el. isk. ig., dr. Török Zoltán plébános és Karácsonyi Geyza v. kir. tanfelügyelő, aki Urbányi C. József elnököt köszöntötte a Keresztény Tanügyi Bizottság sikeres és eredményekben gazdag munkásságáért.

*

Tanitók tanévzáró vacsorája. A Bednárz Róbert prelátus elnöklete alatt álló Keresztény Tanügyi Bizottság folyó tanévi munkájának befejezéséül barátságos összejövetelt tart junius 10-én este ½8 órakor az Erzsébetvárosi Keresztény Kaszinó nyári helyiségében. A vacsora ára 1 P 30 fillér. Jelentkezni előre kell. Telefonszám 334-08. A vacsorán meg fog jelenni Wolff Károly dr., a Keresztény Községi Párt vezére több törvényhatósági bizottsági taggal.

*

Bolgár-hét Budapesten. A Magyar-Bolgár Bizottság a szófiai Magyar-Bolgár Egyesülettel karöltve fog bolgár-hetet tartani Budapesten, ugyancsak Szófiában magyar-hetet rendeznek. Galánthay Glock Tivadar tábornok elnöklete alatt müködő bizottság az ügyben részletes programot dolgozott ki. Ez alkalommal fogják leleplezni a Vágóhid-utcai bolgár templom falában a magyar csapatokkal együtt harcolt hősi halottak emléktábláját, valamint a köztemetőben a bolgár hősök emlékszobrát. Bolgár képzőművészeti és iparművészeti kiállitást is rendeznek. A gyülésen felszólalt Puskás István dr. főtitkár, Bartos Róbert min. tanácsos, Wakocs Margit művésznő, Urbányi C. József fontosnak tartja, hogy a bizottság a főváros hatóságával közvetlen kapcsolatot létesitsen, azért javaslatára egyhangu lelkesedéssel a Magyar-Bolgár Bizottság rendes tagjává választották a főváros elnöki ügyosztályának agilis vezetőjét, doroghi Farkas Ákos dr.-t.

CUSTODIS ALPHONS
mérnöki iroda és speciális épitési vállalat
BUDAPEST, V., NÁDOR UCCA 19
Telefon: 120-07
Gyárkéményépités,
gőzkazánbefalazás,
ipari kemencék épitése
és tervezése

Papirdollárban fizet kamatot a főváros. Hivatalosan közlik: Junius 1-én esedékes a székesfőváros 1927. évi 20 millió dolláros kölcsönének legközelebbi szelvénye. A fennálló törvényes rendelkezések szerint a kamatszolgálatra szükséges összeget a székesfőváros *a Külföldi Hitelezők Alapjába* fizeti be, amely az érvényben levő korlátozások között az esedékes szelvényeket beváltja. A kötvénytulajdonosok azzal a kérdéssel fordultak a városhoz, vajjon a szelvények beváltása *aranydollár, vagy papirdollár paritásnak megfelelően fog-e történni?* Erre vonatkozólag kérdezősködésünkre azt a felvilágositást adták, hogy a székesfőváros az 1927. évi 6%-os dollárkölcsönszerződés alapján kibocsátott kötvények szövege szerint azt a kötelezettséget vállalta, hogy a kötvények után esedékes kamatot félévenként a *Bankers Trust Companynak*, mint a kölcsön pénzügyi megbizottjának főtelepén, New-Yorkban fizeti az Amerikai Egyesült Államok aranyérméiben. A szerződés szerint a kötvényekből folyó összes jogokat és kötelezettségeket New-York állam törvényei szerint állapitották meg. *Minthogy pedig New-York államban a jelenleg fennálló törvényes rendelkezések szerint aranydollárban fizetni nem lehet, ennek folytán a főváros nem fizetheti az 1933 junius 1-én esedékes szelvényeket aranydollár alapon.* A papirdollár paritáson számitott pengőösszeget a főváros a *Külföldi Hitelezők Alapjának már befizette.*

A Magyar Asphalt Rt. közgyülése az osztalékot 0.60 P, azaz hatvan fillérben állapitotta meg.

A Nagybátony—Ujlaki Egyesült Iparmüvek Rt. közgyülése elhatározta, hogy 1932-re 1 P, azaz egy pengő osztalékot fizet. Az osztalékot e hó 3-ától az Angol-Magyar Banknál (Vilmos császár-ut 32) fizetik ki.

BUDAPEST, III., Remetehegyen

a 72-es villamos mentén. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, parcellázott 300 négyszögöles

villatelkek eladók

Bővebbet a tulajdonosnál, telefon 310-10 alatt, vagy a helyszinen.

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

Alapitva 1892 — Alapitva 1892
VEDJEGY

ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR
Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.
Mindenfajta
dobozlömeggyártás
Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!
Budapest.
VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92—3—35.

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Máglya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Bohacek és Társa
parketta és asztalosáru gyára
Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02
Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat
Kartelen kivüli olcsó árak

vállalkozás

Oda jutottunk . . .

Amig egy iparos eljut odáig — az inségmunka megpályázásához, ezt a témát világitotta meg igen találóan az *Uj Budapest* legutóbbi száma. Most nézzük meg, hogy ha *már nagy kinnal és fáradtsággal valamiképen oda érkezett, mit is fog ez a nagy erőlködése eredményezni.*

Mindenekelőtt megállapitható erről *a reklámszerüen felfujt inségmunkáról*, hogy az érdeklődés meglehetősen megcsappant. Nincsenek már oly nagy számmal mint az előzőn, és jellemző, hogy akik már eddig inségmunkát végeztek, általában *megégették magukat, mert bár ösmerősek lettek a viszonyokkal, drágábban pályáztak jóval, mint előzőleg.* Uj nagyságok azonban mint mindig és mindenütt, most is akadtak nagyon szép számmal, *igen fantasztikus árakkal.* Jellemző, hogy

a kövezőmesterek együttesen beadott készpénz-ajánlata sok esetben drágább, mint az előbb emlitett hitelezett ajánlatok.

Minden lehetőt megpróbáltunk! Összeszedtük kevés kis tőkénket, hogy *legalább egy munkára* jusson. Megpróbáltuk hitelezéssel is, készpénz fizetési elgondolással is, mégsem birtunk kellő eredményt felmutatni.

Mi ennek az oka? Három elgondolás lehetséges. Először, vagy *a mi készpénz-ajánlatunk nagyon drága,* vagy a hitelt az olcsó ajánlattevőknek a bank ingyen adja, vagy harmadszor a kiirási költségvetésben találtak egyesek oly tételeket, melyek miatt mertek hazárd árakat adni. Az elsőre vonatkozólag kijelentjük, hogy *olcsóbban mint az adóhivatal által megállapitott haszonkulcs,* nem lehet és nem szabad ma pályázni annak, ki adóját rendesen fizeti. A második feltevés nem valószinü, mert a *bank talán még az édes apjának sem ad ingyen pénzt.* Csak a harmadik eshetőség lehetséges. *A kiirások minden esetre igen gyors tempóban készültek, valószinüen tapasztalatlanok is közreműködtek annak megszerkesztésében, ilyenkor hibák könnyen belecsusznak, hiszen a kiirás ugy jött, mint a villámcsapás.* Éppen oly hirtelen mint az első, hol már nem egy helyen tetemes hiteltullépésről hallani. Ha egy kissé elemezzük ezeket a munkákat, rögtön rájövünk egyes téves ajánlatokra.

Már maga a pályázó névsor is eligazit bennünket. A legtöbb munka makadam-burkolat, mit az ajánlattevők nagyrésze *még a fővárosnak nem végzett.* Mi kik ösmerjük a főváros szigoru kikötéseit és müszaki elgondolásait, a kikötött és mindenképen megfizetendő minimált órabéreket, az inségmunkás napi teljesitőképességét, az okvetlen leszállitandó épitési anyagok mennyiségét és azok felhasználását, tudjuk mibe kerülnek mindezek, ezeket meg kell fizetni, a munkásnak is az jár, ami jár, akár dolgozott, akár nem, (és legalább is illik kifizetni a szállitót is, bár ez manapság lassan divatját multa.) Nem akarunk senkit megbántani, főleg nem *egy konkurens céget,* nem akarunk előre rossz napokat neki szerezni, elég hamar fog az neki ugyis bekövetkezni, de amilyen árak *a Nagykovácsi és a Sashegyi uti munkánál lehetnek, azokkal csak meghalni lehet, de nem teljesiteni.* Vajjon mit gondol az illető pályázó, *miként lehet egy agyonlurt budai agyagos vidéken, pusztán zuzottkő alapra a legkényesebb burkolatot, kisköveт felrakni?* Szédítő árak, miket csak a helyi viszonyok ösmeretlenségével lehet magyarázni.

Nem azért készült az inségmunka, de ez lett belőle, a főváros gyors munkája és a legolcsóbb elv nagy dicsőségére.

Inségmunka a neve, de nem képes kenyeret adni, csak nagyobb nyomort. Nem sikerült ez a versenytárgyalás a főváros szempontjából, *mert a legolcsóbbaknak lehetetlen kiadni.* Nem sikerült az államháztartás szempontjából sem, mert adót ily árak nem produkálhatnak. A mi szempontunkból pedig *egyenesen katasztrófális, az volt már meginduláskor. Az utolsó munkaalkalom is elmult, hozzá tehetjük három évre.*

Legalább három évig munkánk a fővárosnál nem lehet — ha csak valami uj csoda nem történik — mert a főváros utépitési budgetjét havonta 300.000 pengővel már előre megterhelte a tizmilliós hitelmunka törlesztése.

Minimálisan *négy millió pengőt kellene* csak a II. ügyosztálynak kapnia, hogy valami munkalehetőség számunkra bekövetkezhessék. *Ennyi pénzt pedig a főváros összeszedni már nem képes.* De hitelezési munkát sem lehet tovább kierőszakolni, mert évtizedekre kellene lekötnie bevételeit a fővárosnak, ez pedig tudjuk hová vezethet.

Oda jutottunk tehát, hogy

minden munkalehetőség a bankok és a tőkeerős nagycégek zsákmánya lett.

Nekünk semmi sem maradt, a Tabán is erre az évre lekerült a napirendről,

nehogy Budapest őskori lakásai üresen maradjanak és a tőke egy munkaalkalomtól teljesen elessen, mert nem kétséges, ha a pénzt a főváros adja a Tabánhoz, ugy abban nem lehetne konkurrens a nagytőke.

Miért van ez igy! Az *IMI-pénz a fővárosnak rendelkezésére áll, miért nem lehet ezt felhasználni?* Nekünk nem fontos, hogy Tabán legyen, ha ez a fővárosnak nem érdeke, de legyen belőle más munkaalkalom, mert az van Budapesten bőven. Itt van ez a jelenlegi inségmunka. Tessék ezt a fővárosnak ugysem kedvező eredményü versenytárgyalást megsemmisiteni és az IMI-pénz felhasználásával készpénzre kiirni.

Még az IMI-pénz nélkül is meglehet ezt oldani. A fővárosnak törlesztenie ugyis kell. Havonta egy bizonyos tőke tehát mégis van, mert lennie kell. Amint befolyik a pénz törlesztésre, tessék ily arányban és időbeli beosztással készpénz munkát kiadni. *A kövezőipartestület beadványban, mit a fővároshoz benyujtott, ezekre rámutatott. Van mód csak egy kevés jóindulat kell hozzá.*

Egy kövezőiparos.

„SENECO"
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYAR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel **fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat,** valamint „Seneccobus" törv. védett **sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.**

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8—10.
TELEFON: 80—5—03.

Uj kiirások:

Föld, kőmüves, elhelyező munkákra a III. ker. Bécsi-uti elemi iskolában. Határidő: 1933 junius hó 12 (hétfő) d. e. ½11 ó.

Kőmüves munkákra a Szent László-közkórházban. Határidő: 1933 junius hó 19 (hétfő) d. e. ½11 ó.

Álványozási munkákra a Budavári Koronázó Főtemplom restaurálásával kapcsolatosan. Határidő: 1933 junius hó 23 (péntek) d. e. ½11 ó.

Bontási munkákra az I. ker. Aranykakas-utca 18, Kereszt-utca 5, Aranykakas-utca 41, Felsőhegy-utca 96, Holdvilág-utca 8, Körutca 30, Virág Benedek-utca 7, Farkas-utca 5, Czakó-utca 18, Gellérthegy-utca 96 szám alatti épületek lebontásánál. Határidő: 1933 junius hó 30 (péntek) d. e. ½11 ó.

Szállitási és szerelési munkáira a X. ker. Maglódi-uton levő Horthy Miklós-kórházban épitendő automatikus biztonsági szekérhidmérleghez. Határidő: 1933 junius hó 30. (péntek) d. e. ½11 ó.

Kövező, utburkoló, aszfaltjárda burkoló és ezekkel kapcsolatos **esővizcsatornázási munkákra** az Elektromos Müvek I., Budafoki-ut 52. szám alatti áramfejlesztő telepén. Határidő: 1933 junius 13 d. e. 9 ó.

Papiraruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933 junius hó 20 d. e. 12 ó.

4800 q zab és 7000 q anyaszéna szállitására. Határidő: 1933 julius hó 7 (péntek) d. e. ½11 ó.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a X. ker., Maglódi úton levő Horthy Miklós-kórházban épitendő automatikus biztonsági **szekérhidmérleg szállitási és szerelési** munkáira.

A bánatpénz tekintetében a fennebb emlitett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai ivenként 0.05 pengőért kaphatók 1933. évi május hó 29-től kezdve naponta d. e. 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály IV., Központi városháza, III. em. 342. sz. szobájában.

A rajzok, tervek és minták megtekinthetők és szükséges felvilágositás megszerezhető az előadónál, a Központi városháza, III. em. 329. ajtó alatti hivatalos helyiségben.

Az ajánlatok **1933. évi junius hó 30-án (péntek) d. e. ½11 óráig** a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály III. em. 350. sz. szobájában adandók be. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanazon ügyosztály ülésterméhen (III. em. 354. sz.) 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi május hó 29-én.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a IX., Gyáli út 5—7. szám alatti Szent László-közkórház XIV. és XVII. számú pavillonjaiban szükséges **kőmüves** munkákra.

A bánatpénz tekintetében a fennebb emlitett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai ivenként 0.05 pengőért kaphatók 1933. évi május hó 27-től kezdve naponta d. e. 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály IV., Központi városháza, III. em. 342. sz. szobájában.

A rajzok, tervek megtekinthetők és a szükséges felvilágositás megszerezhető **Neumayer József** müsz. id. hiv. előadónál, a Központi városháza, III. em. 309. ajtó. alatti hivatalos helyiségben.

Az ajánlatok **1933. évi junius hó 19-én (hétfőn) d. e. ½1 óráig** a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály III. em. 350. sz. szobájában adandók be. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanazon ügyosztály ülésterméhen (III. em. 354. sz.) 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi május hó 22-én.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a **III. ker., Külső Bécsi-úti elemi iskola föld, kőmüves, elhelyező munkáira.**

A bánatpénz tekintetében a fennebb emlitett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai ivenként 0.05 pengőért kaphatók 1933. évi május hó 27-től kezdve naponta d. e. 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály IV., Központi városháza, III. em. 342. sz. szobájában.

A rajzok, tervek és minták megtekinthetők és a szükséges felvilágositás megszerezhető az előadónál, a Központi városháza, III. em. 337. ajtó alatti hivatalos helyiségben.

Az ajánlatok **1933. évi junius hó 12-én (hétfőn) d. e. ½11 óráig** a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály III. em. 350. sz. szobájában adandók be. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanazon ügyosztály ülésterméhen (III. em. 354. sz.) 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi május hó 22-én.

A székesfőváros polgármestere.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG. BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8. Felelős: Dr. Uj István.

352

XI. évfolyam 24. szám

Budapest, 1933 junius 17

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Budapest, VIII., Reviczky-u. 1.

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Harmóniát!

A közigazgatási bizottság hétfői ülésén Csilléry András egy olyan megállapitást tett, amely jellemző erejével, lakónikus rövidségével a legpregnánsabb formában talál szavakat egy várospolitikai kórtünet megjelölésére. Azt mondotta Csilléry, hogy közlekedési harmóniát kiván: a mai kakofónia helyén azt az összhangzatot, amely lendületessé és élvezhetővé teszi a zenekar játékát. Amikor ezt a diagnózist megcsinálta, bebizonyitotta a Keresztény Községi Párt érdemes alvezére, hogy jó diagnoszta, nemcsak orvosi hivatásában, de a közéletben is, mert ennél találóbban nem is lehetett volna jellemezni azt az aggodalmas betegséget, amelyben közlekedésügyünk évtizedek hosszu sora óta kinlódik.

A medicinák, amelyekkel a politikai doktorok ki akarták kurálni a beteget, a legkedvezőbbek: megtettek mindent, amit a senyvedő szeme-szája megkivánt. Beolvasztották a Beszkártba a fogaskereket, a siklót, az Akácfa-utcából dirigálják az autóbuszt, küszöbön a HÉV átvétele — mi kell még, hogy helyreálljon a beteg egészsége, friss vér keringjen a fáradt erekben, meggyorsuljon a közlekedés tempója? A válasz: harmónia, harmónia, harmónia!

Mi ma a helyzet? Az autóbusz épp olyan vadul konkurál a Beszkárttal, mint az önállóság, azaz inkább öncélusság aranjuezi szép napjaiban. A Beszkárt és a HÉV között az átszálló forgalom ma is olyan kezdetleges formában van meg, mint az ellenségeskedés legádázabb idején. A Beszkártról a siklóra és a fogaskereküre ma sincs átszállójegy, noha a villamosvasutak két legdeficitesebb alvállalatának üresen szaladgáló kocsijait máról-holnapra be lehetne népesiteni az átszálló forgalom rendszeresitésével. Az Andrássy-ut alatt dübörög a földalatti, holott ha a deficites földalattit bekapcsolnák az autóbuszforgalomba, megszünne egy csapásra a Ferenc Józsefről elnevezett vasutra való ráfizetés és az Andrássy-utról más utcákra lehetne terelni a száguldó deficitet: a kék autóbuszokat! A fővárost környező községek egymásközötti forgalmában a fővároson keresztül olyan olcsó a villamoson való utazás, mint sehol Európában, ám amikor Ujpestről Pesterzsébetre 24 fillérért szállitják az utasokat, a Beszkárt kénytelen életbeléptetni a kisszakaszt, hogy a deficitet elkerülje!

Fején találta a szöget a közigazgatási bizottság illusztris szónoka: harmónia kellene ide, semmi egyéb! Nem a páciensben, a doktorban van a hiba, aki a beteg testéhez operált uj tagokat nem tudja vérkeringésileg egybe forrasztani. A törzsbe ojtott uj ágak nem hasonulnak át az uj fához: élik a maguk régi életét, idegen test a testben, más fajta, amely uj törzsökébe olvadni nem tud, de nem is akar. A kakofónia egyre szörnyübb, külön recseg a trombita, külön ordit a szakszofon, külön pereg a dob — hiányzik a karmester, akinek varázspálcája harmóniába hangolja össze a disszonáns instrumentumokat. Legfőbb ideje, hogy ez a kháosz megszünjön, a fővárosnak se pénze, se idege nincs arra, hogy különböző monopolizált közlekedési eszközei annyifelé szaladgáljanak, ahányan vannak. A közlekedés harmóniába olvadását várja epedve a főváros közönsége azoktól, akiknek kezében a marsallbot és a karmesteri pálca!

Hároméves program a négy uj kerületi előljáróság felállitására

A lágymányosi kirendeltséget még az ősz folyamán megszervezik, 1934-ben Zuglóra, 1935-ben Angyalföldre és a Hegyvidékre kerül sor

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A kultusztárca költségvetési vitájában tudvalevően *Petrovácz* Gyula vetette fel azt az *okos ideát*, hogy az állami szinházak szubvencionálásának problémája megoldható oly módon, ha a főváros ezt az összeget nem szubvenció, hanem *népszerü előadásokhoz való hozzájárulás cimén* folyósitja a közoktatásügyi minisztérium számára. Ennek az inditványnak gyakorlati alkalmazása volt azután a főváros törvényhatósági bizottságában elhangzott *Gaár*-féle javaslat, amelynek elfogadásával *helyreállt a béke az Operaházat illetően a főváros és a kormány között.*

Ily körülmények között semmi akadálya nincs annak, hogy kapcsolatosan a belügyminisztérium költségvetést jóváhagyó leiratának erre vonatkozó részével, *ismét megindulj on az akció a négy uj kerületi előljáróság felállitására.* A Keresztény Községi Párt e tekintetben már réges-régen állást foglalt: *Csilléry* András és *Petrovácz* Gyula emeltek elsősorban szót a városháza összes illetékes fórumain amellett, hogy a *főváros szegény perifériális lakosságának a legsürgősebben szüksége van a törvény által életrehivott uj közigazgatási kerületeknek vagy legalább is expozituráknak a felállitására.* Erről a fontos kérdésről beszélgetést folytattunk

Petrovácz Gyula

országgyülési képviselővel, a kereszténypárt kitünő törvényhatósági tanács tagjával, aki a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Azzal a közgyülési határozattal, amely valóra váltotta a képviselőház költségvetési vitájában felvetett inditványomat, *helyreállnak tekinthető a béke azon a fronton, amelyet a folyó évi költségvetést illető azon inditványom, hogy az uj kerületi előljáróságok felállitásával kapcsolatos költségek fedezésére töröljék a szociálpolitikai ügyosztály költségvetéséből az Operaház szubvencionálására felvett összeget, annyira felkavart.* Most már semmi akadálya nincs annak, hogy *a sürgősség mérve szerint*, tekintetbe véve természetesen a főváros anyagi helyzetét is, *sor kerüljön a később előljáróságokká fejleszthető uj kerületi expoziturák felállitására.*

— Az uj kerületi expoziturák felállitását illetően *kész programról* számolhatok be az *Uj Budapestnek. Elsőnek a lágymányosi kirendeltség* felállitásáról lesz szó, még pedig abban a Verpeléti-utcai házban, amelyben most a Zichy-muzeum és egy iparrajziskola van elhelyezve. Ezt a házat *meg szándékozik vásárolni a főváros* és amint a Zichy-muzeum anyaga átköltözik a Károlyi-palotába, igen csekély költséggel, még okvetlenül a folyó év folyamán, *felállitható lesz a későbbi előljáróságnak magvát képező lágymányosi kirendeltség.*

— *A zuglói előljárósági kirendeltség* felállitásáról azonban *már csak a jövő évi költségvetés során* tudunk gondoskodni, *a hegyvidéki és angyalföldi előljáróságokról* pedig *1935-ben.* Arra vonatkozóan, hogy a *kirendeltségek egyelőre az anyaelőljáróságok mely munkakörét vesszik át, több izben nyilatkoztak az illetékes tényezők*, ezeket a jelen alkalommal feleslegeseknek tartom ismételni.

Mégis lesz kurkomisszió Budapesten

Az utlevelek megadóztatásával évente öt-hatszázezer pengőt fordithat Budapest fürdőinek fejlesztésére a felállitásra kerülő gyógyhelyi bizottság

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Az érdekeltségek hosszu harca hozta létre az *1929: XVI.* törvénycikket, amely a gyógyfürdőkről és az üdülőhelyekről szól, külföldi mintára rendezvén *ezt a közegészségügyi és idegenforgalmi szempontból annyira fontos* problémát. Az *1929. XVI. t.-c.* csak ugynevezett kerettörvény volt, mert Budapest gyógyfürdőit és a Balatont illetően a törvény *a végrehajtási utasitásnak tartotta fenn az intézkedés jogát.* Közben megalakult a *balatoni intézőbizottság*, amely tudvalevően a Balaton fürdőinek és üdülőhelyeinek legfőbb intéző szerve jelenleg. *Négy és fél esztendő* azonban, ugy látszik, *még mindig kevés volt* ahhoz, hogy a végrehajtási utasitásnak Budapestre vonatkozó része is megjelenjen és *elinditsa a főváros gyógyfürdőit a fejlődésnek és az előbbrejutásnak azon az utján*, amelyet kitünő gyógytényezőink méltán megérdemelnek.

Az érdekeltségek sürgetésére nemrégiben *vegyes bizottság* vette tárgyalás alá a készitendő végrehajtási utasitás fő irányelveit. A vegyes bizottság ankétján *Scholtz* Kornél államtitkár elnökölt, és azon a főváros részéről megjelentek *Huszár* főpolgármester, *Liber* alpolgármester, *Kovácsházy* tanácsnok és *Bánlaky* központi fürdőigazgató. Résztvett az ankéten *Homonnai* Tivadar dr. országgyülési képviselő, mint az Országos Forrás és Fürdőügyi Bizottság elnöke, *Vámossy* Zoltán dr. egyetemi tanár, az Országos Magyar Balneologiai Egyesület elnöke és *Szviezsényi* Zoltán dr. a Budapest Fürdőváros Egyesület elnöke. Az ankéton *mélyreható jelentőségü megállapitások* történtek Budapest-fürdőváros kialakulását illetőleg és igy most már semmi akadálya nincs annak, hogy a *törvényerejü végrehajtási utasitás napvilágot lásson.*

Véglegesnek tekinthető tervezet szerint

a főváros három fürdő-kerületből fog állani.

Az első a *Gellért-fürdő és környéke*, második *a Lukács-fürdő és környéke*, a harmadik *a Széchenyi-fürdő és környéke.*

Három üdülő-centrumot

állapitottak meg, ezek: *Zugliget, a Hüvösvölgy és a Svábhegy.* Az értekezlet arra az álláspontra helyezkedett, hogy *a fővároskörnyéki fürdőket* (itt elsősorban a *Rómaifürdő* és *Csillaghegy* kerülhet szóba) *egyelőre nem kapcsolják be* a létesitendő fővárosi szervezetbe.

A törvénynek azon rendelkezését, hogy a fürdő és üdülőhelyeken

gyógybizottság alakitandó,

az ankét résztvevői *Budapestet illetően is szükségesnek tartották.* Ennek az állandó szervnek lesz hivatása, hogy *a fővárosi fürdők és a magánfürdők között az állandó kapcsolatot fenntartsa*, és a közös cél érdekében szükséges intézkedéseket megtegye.

A gyógyhelyi bizottság elnöke a főpolgármester lesz és abban a főváros praedominans szerepe máris biztositva van.

A gyógyhelyi bizottság fogja a szükséges *tudományos balneológiai müveket* kiadni, fedezi a fürdőkkel és forrásokkal kapcsolatos *orvosi kutatások* költségeit, — *megfelelő prospektusokat* ad ki, *külföldi*

szakorvosokat invitál Budapestre, filmet készit Budapest fürdővárosról és általában igyekszik a szükséges akciókat megteremteni a főváros gyógyfürdő jellegének kidomboritására és hasznositására. A költségeket illetően az a megoldás van előtérben, hogy

mindazokat az utleveleket, amelyeknek tulajdonosai nem munkavállalás céljából mennek külföldre, évi két pengő külön adóval, az ujonnan kiadásra kerülő utleveleket pedig három pengő adóval sujtják.

Az előzetesen beszerzett statisztikai adatok szerint az ország területén évente *mintegy negyedmillió utlevél* volna erre a célra megadóztatható, vagyis a gyógyhelyi bizottság *öt-hatszázezer pengős költségvetési kerettel* rendelkezhetik céljai előmozditására.

KŐSZÉNBÁNYA ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT BUDAPESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39.
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80. 35-9-16,

Ilovszky János balatoni programja

Három évig nem kellene adót fizetni, ha az utolsó negyven esztendőben külföldi utazásokra költött összegek az államkincstárnak jutottak volna

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* — A rádióban *Ilovszky* János törvényhatósági tanácstag, aki energiáját és tehetségét megosztja a főváros, a Baross Szövetség és a Balaton között, előadást tartott a Balatonról. Rövid negyedóra alatt, amely időt ki tudott szakitani a rádió vezetősége *Ilovszky* János számára, sikerült tiszta és átfogó képet nyujtania a Balatonvidék gazdasági helyzetéről és érdeklődést kelteni a Balaton iránt még azokban is, akik *egyéb szempontok és érdekeltségek által vezettetve nem ismerik vagy félre ismerik az ország egyik legnagyobb természeti kincsét, a Balatont.* Az előadásban a közgazdasági tudásra valló részletek váltakoztak a Balaton szépségeinek valóban poétikus ismertetésével és az méltán keltett feltünést az egész országban. *Fontosnak és érdekesnek* tartjuk, hogy az előadás *főbb irányelveit* lapunk olvasóival ezuton is megismertessük.

Ilovszky János előadásának alaptétele: *miként lehetne a Balaton és a magyar fürdőhelyek kulturáját odafejleszteni, hogy azok a közvetlenül érdekelteknek, a fürdőzőket ellátóknak, maguknak a fürdőzőknek, de egyben a nemzeti vagyonnak is szaporulatot jelentsenek? Ilovszky* szerint *céltudatos szellemnek* kell elkövetkeznie, hogy a mai életünkhöz és a mai élet lehetőségeihez *átformálja a magyar fürdőhelyeket* és akkor nem fog a nemzetgazdaság testéből eltünni az a sok-sok, mindörökre elveszett millió és milliárd pengő, amelyet fürdőzőink nem magyar fürdőkön költenek el.

Közölte *Ilovszky* azt a megdöbbentő adatot, hogy *az utolsó negyven évben külföldi üdülés, utazás és fürdőzés cimén olyan óriási összeg került ki az országból, hogyha ez a pénz meg volna, három évi költségvetés kiadása kitelne!* Vagyis három éven át *senkinek egy fillért sem kellene adóban és más állami hozzájárulásban* fizetnie!

Konkrét javaslatai során a Balatoni Intéző Bizottságnak *egységes irányitó szervvé való átformálását* javasolta *Ilovszky* János. Ennek a szervnek kellene a *Balatonvidék gyors fejlesztését* programjává tennie és a fejlődésben belevonni *azt a hatvanöt községet*, amely a kétszáz kilométeres partvidéken fekszik. A legfontosabb és a leggyorsabban megvalósitandó célok a következők: *a balatoni érdekképviseletek jogos és indokolt kivánságainak megoldása.* A külföldön nyaraló magyar fürdőzők számának természetes apasztása, *a balatoni téli és nyári sportok fellendítése, mólók, utak, artézi kutak, vizvezetékek és csatornázások épitése, többszázezer csemetefa ültetése, a balatonmenti berkek lecsapolása, a balatoni körvasut kiépitése.*

— Ha nem csinálunk nagyvonalu fürdőpolitikát — fejezte be előadását *Ilovszky* — lemaradunk az élet utjáról! A lemaradt emberek sorsa a vergődés, *az élen haladóké a jövő, a fejlődés, a siker!* És amikor az isteni hatalom *egy olyan nagy kincset* bizott reánk, mint a Balaton, ha nekünk ajándékozta a *fürdők fürdőjét*, a természeti szépségek egyik leggyönyörübbjét, *vétkeznénk önmagunk ellen*, ha a kincset nem becsülnők meg az ország érdeke szempontjából ugy, ahogy azt *megbecsülni mindnyájunknak legszentebb kötelessége!*

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

BUDAPEST, III., Remetehegyen
a 72-es villamos mentén. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, parcellázott 300 négyszögöles
villatelkek eladók
Bővebbet a tulajdonosnál, telefon 310-10 alatt, vagy a helyszinen.

Kedvező alkalom!

Egyenruha zubbony nadrág sapka p 98.–
Polgári öltöny p 98.–
NAGY KÁLMÁN
IV., Kossuth Lajos-u. 6.

„SENECO“
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus“ törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Városházi notesz

VALTOZATLAN ERÖS IRAMBAN zajlik a városházi élet: tanácsülések és közgyülések egymás hegyén-hátán! Általában feltünő, hogy minden oldalon állandó és nagy az érdeklődés ugy a tanácsülések, mint a közgyülések iránt. Ami részben a napirenden levő tárgyak fontosságának, de részben annak is tulajdonitható, hogy nincs nagy meleg, kellemes és hüvös a közgyülési terem atmoszférája. Ami a jelen esetben ugy politikailag, mint az időjárást illetően értendő.

A pénteki közgyülésen jelentek meg először a csütörtöki tanácsülésen megválasztott uj főtisztviselők, akik hivatalból tagjai a törvényhatósági bizottság közgyülésének. Igy Schara Béla, a világitási és vizvezetéki ügyosztály uj vezetője. Az uj tanácsnokot, aki eddig is közszeretetben álló tagja volt a főváros tisztviselői karának, az egyhangu törvényhatósági tanácsi választás után meleg szeretettel üdvözölték barátai a pénteki közgyülésen. Itt emlitjük meg, hogy uj ügyosztálya nevében a tisztviselők élén a választás napján Morvay Endre dr. tanácsi főjegyző köszöntötte a hivatalt vezető tanácsnokot előlépése alkalmából.

A pénteki közgyülésen foglalt először helyet a közgyülési padsorokban Wester Gusztáv dr., az árvaszék uj elnökhelyettese, aki nehéz küzdelemben győzött a törvényhatósági tanácsi választás alkalmával. Az uj elnökhelyettest az árvaszék teljes ülésében Csorna Kálmán dr. árvaszéki elnök köszöntötte meleg szavakkal.

*

A TRAGIKUS KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT ELHUNYT PAKOTS JÓZSEF halála kétszeresen gyászba boritotta a városházát. Az öreg Pakots, ahogy barátai nevezték, szimpatikus, ha az utóbbi időben kevesebbet szereplő, tagja volt a törvényhatósági bizottságnak és igazgatósági tagja a Beszkártnak. Az elhunyt fia, Pakots György, a kis Pakots, hat esztendeje tagja a városházi sajtóirodának, mint a Magyarország fővárosi szerkesztője.

Megható az a megemlékezés, amelyet egy hirlapi nyilatkozat keretében a fiu mond el az apjáról:

— Most megpróbálom elmondani, ki volt az apám. Ötvenhatéves volt március 21-én. Elérte azt, hogy olyan szegény volt, mint a templom egere. Mindenét feláldozta családjának, a hugomnak, aki gyógyithatatlan beteg. Elment minden pénze gyógyszerre és választóira, akik gyalog jöttek fel Monorról és Üllőről, egy fillér nélkül. Mindennap jöttek ezek az emberek és apám odaadta nekik néha utolsó pengőjét. Azért állt az Irók Gazdasági Egyesülete élére, mert ő maga is tudta, mi a nyomor. Tizenhároméves korában árva lett és ugy küzdötte fel magát. Irt, dolgozott rengeteget. Féltüdővel dolgozott, betegen. Érezte, hogy meg fog halni. Nemrég mondta, hogy angina pectorisa van és ugy fogja végezni, mint Vázsonyi. Hiába könyörögtem neki, hogy menjen pihenni. Nem hallgatott ránk. Az utolsó időben egymásután irta novelláit „Alakok a falumból“ gyüjtőcimmel. Gyorsan, nagyon gyorsan dolgozta fel gyermekkori emlékeit, sietett, mintha érezte volna, hogy már nincs sok ideje. Egy történelmi regény maradt utána, amely még nem jelent meg könyvalakban. Cime: A magyar máglya. Sajátmagát irta meg benne. Most ő is elégett ugy, mint az a magyar máglya, amelyről utolsó könyvét irta...

*

A MULT HÉTEN LEZAJLOTT TÖRVÉNYHATÓSÁGI TANÁCSI VÁLASZTÁSOK alkalmából nem kevesebb, mint tiz állásba került Keménylegény és Sasköri tag. Ennek a választásnak szép és lelkes utóhangja volt a Keménylegények hétfő esti összejövetele a Debrecen-szálló különtermében. Egymásután érkeztek a bajtársak, hogy kivehessék részüket az ünneplésből és kifejezést adhassanak örömüknek. Az üdvözlő beszédet Nagy Ferenc kapitány tartotta. Megemlékezett Schara Béláról, az uj tanácsnokról, Wester Gusztáv árvaszéki elnökhelyettesről, Farkas Ákos és Zielinski Tibor főjegyzőkről, Lipkay Gyula, Viola Rezső és Andrejka Árpád müszaki főtanácsosokról, Karlovitz Miklós, Kosztolányi József és Hanzély József tanácsjegyzőkről. A megválasztottak nevében Zielinski Tibor köszönte meg az üdvözlést.

— Érezték — ugymond — a meleg szeretetet, mely a Keménylegények lelkéből feléjük árad és ezért végtelen hálásak, mert ez a szeretet elmaradhatatlan kelléke volt a választási sikernek. Különösen fontos volt azonban, hogy a Keménylegények kapitánya, Nagy Ferenc és Bednárz Róbert prelátus magukévá tették ügyüket és ezért külön köszönetet mond. Szavait azzal fejezte be, hogy elsősorban tulajdonképpen nem a megsegitettek, hanem a segitők érdemelnek ünneplést.

Lipkay Gyula és Benedek Szabolcs felszólalása után Pálmay Kálmán drámai hatásu szavalattal gyönyörködtette a megjelenteket. Végül Kerezsy György Nagy Ferencet, mint a Keménylegények és Sasok kapitányát köszöntötte fel. Kiemelte, hogy a kapitány mindig megsegiti azokat, akik arra rászorulnak. De nem csak azokat tudja egy táborba tömöriteni, akiket hálára kötelezett, hanem mindenkit, aki ismeri őt, mert senki sem tudja kivonni magát az ő szeretetteljességének, közvetlenségének hatása alól.

Az összegyültek sokáig éltették lelkesen Nagy Ferenc kapitányt.

*

KÖZÖLTÜK, HOGY KERESZTES FISCHER belügyminiszter Csorna Kálmán dr. árvaszéki elnököt és Felkai Ferenc dr. tanácsi főjegyzőt, a racionalizálási ügyek vezetőjét, felkérte, hogy a Brüsszel székhellyel megalakult Nemzetközi Közigazgatási Intézet munkálataiba kapcsolódjanak bele és vegyenek részt az állandó szervezet junius 19-én kezdődő bécsi ülésezésén.

Ugy Csorna, mint Felkai örömmel fogadták a miniszter kitüntető felhivását és szombaton Bécsbe utaznak, hogy a kongresszuson a belügyminisztérium kiküldötteivel együtt Magyarországot képviseljék.

*

AMIKOR NÉHÁNY HÉTTEL EZELŐTT a magasépitési szakbizottság tagjainak és a sajtó képviselőinek bemutatták a városszéli telepet, Petrovácz Gyula, a szakbizottság elnöke elmondotta, hogy máris különféle kombinációk röpködnek arra vonatkozóan, mi legyen az uj telep neve.

Változatos hirek keltek szárnyra majd arról, hogy a miniszterelnök nevéről fogják a telepet elnevezni, majd pedig a polgármester és az alpolgármesterek neveivel hozták kapcsolatba elkeresztelés céljából a telepet. Hi-

Budapest és a vidék

Wolff Károly nagy beszéde a közigazgatási bizottság juniusi ülésén

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros legfontosabb szakbizottsága a közigazgatási bizottság, melynek jelentőségét a régi törvény intézkedéseivel szemben csak fokozta az uj fővárosi törvény. Ez az egyetlenegy bizottsága a fővárosnak, amely *a nyilvánosság előtt ülésezik* és éppen ezért a szó szoros értelmében vett *fóruma a legfontosabb fővárosi ügyeknek.* Nem véletlen, hogy a közigazgatási bizottságban a *városházi politikai pártok vezérférfiai* foglalnak helyet és a minden hónap második hétfőjén összeülő bizottság ülésein *fontosabbnál fontosabb nyilatkozatok hangoznak el.*

A Keresztény Községi Párt részéről *Wolff* Károly, *Csilléry* András, *Lázár* Ferenc és *Petrovácz* Gyula tagjai a közigazgatási bizottságnak, vagyis *az egész kereszténypárti vezérkar helyet foglal ebben a szakbizottságban. Wolff* Károly, aki a közgyülési teremben csak a legjelentékenyebb ügyeknél szólal fel, a közigazgatási bizottság minden ülésén *hozzászól a politikai és gazdasági élet aktuális témáihoz* és az ő közigazgatási bizottsági beszédei *eseményei a várospolitikai életnek*, telve iránymutatásokkal és célkitüzésekkel, amelyeket azután *maradéktalanul vált valóra a városházi adminisztráció.* A közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén, amelyet hétfőn tartottak *Huszár* főpolgármester elnöklésével, *az aktuális problémák egész sora került szőnyegre Wolff Károly felszólalása kapcsán. Wolff* beszédének kiemelkedő mozzanatait az alábbiakban ismertetjük az *Uj Budapest* közönségével:

Wolff Károly beszéde

— Már több izben hangoztattam a közigazgatási bizottságban, — mondotta Wolff Károly — hogy nem tudom magam azonositani a pénzügyi kormányzatnak azon reform-tendenciájával, amely szerint az utóbbi időkben *minden pénzügyi reform, ujabb ujitás elsősorban a városi lakosság megterhelését jelenti. A mezőgazdaságot meg kell segiteni.* E tekintetben — azt hiszem — véleménykülönbség nem lehet azok között, akik komoly közgazdasági alapon akarják a pénzügyi kérdéseket rendezni. Teljes mértékben elismerem, hogy *a mezőgazdaság mai egész életünknek, közgazdaságunknak a gerince.* Elismerem azt is, hogy *a mezőgazdaság prosperitása a mi közös érdekünk;* közös érdeke ez az egész ipari és kereskedelmi termelésnek és forgalomnak is. Lehetetlenségnek tartom azonban, hogy

az adózás a pénzügyi reformok kérdésében kizárólag és egyedül a teherviselőnek deklarált városi lakosságot terheljék meg.

A pénzügyi kormányzat minden egyes tranzakciójában *elsősorban a városi lakosság vétetik igénybe.*

A házingatlan krizise

— A házadó kérdésével kapcsolatban teljesen osztom azt a véleményt, hogy *az utóbbi időkben az adózásoknak ezt a második alappillérét még jobban igénybeveszik, mert hiszen minden egyes alkalommal ezt mint bevételi forrást tekintik, holott*

a lehető legnagyobb krizisben van a ház.

A föld nagyobb kiméletben részesül, a földadó kérdésénél *sokkal liberálisabb felfogások érvényesülnek*, mint a házadónál.

— A legutolsó 33-as bizottsági rendelkezés a mezőgazdaságot *75 millió pengővel segiti meg.* Én a *mezőgazdaság megsegitését nem tartom lehetségesnek a városi lakosság megadóztatásával.* Miért nem méltóztatnak megsegiteni a mezőgazdaságot a külföldi kamatterhek terén, hiszen *ezen a téren nem történt meg egyetlenegy jótékony intézkedés sem.*

Általános drágaság felé...

— Tőkeerőnk sorvasztása *nem helyes ut* és ezen az uton nem tudom helyeselni a pénzügyminiszter urnak egész politikai koncepcióját. Folytatólagosan koncedálom: a bolettakérdésnél *bizonyos könnyebbség* van atekintetben, hogy a bolettakérdést nem azokon a régi utakon oldották meg, hanem igyekeztek itt *bizonyos enyhitéseket behozni.* Természetesen itt is

elsősorban a kenyér fog megdrágulni, vagyis elsőnek a városi lakosság fogja a drágább kenyeret megfizetni.

De menjünk tovább! Ott van a *rozs megadóztatása*, ott van az *összes füszerek, gyarmatáruk megadóztatása is!* Ott van a *tejkérdés* és ott van most a *szén kérdése is.* De ott van a *textiliák megadóztatása.*

Ez mind elsősorban a városi lakosság életét fogja megdrágitani.

— *Általános drágulási folyamatot* hoz ez a rendelet. A drágulási folyamatot a *lehető legaggályosabbnak* tartom akkor, amikor az életstandard leszállt, a kereseti lehetőség kisebb lett, s most

az élet általános drágitására méltóztatnak gondolni, azért, hogy a mezőgazdaságot megsegitsék.

Ezt megint elsősorban a *városi lakosság fogja megérezni, végeredményben azonban általános drágaság lesz.*

— Véleményem szerint különösen a mostani időkben, *a világgazdasági konferencia* maga is meg fogja állapitani, hogy e tarthatatlan krizisben nem lehet azt mondani, hogy *a kamatszolgáltatás a lényeg.* A lényeg *a külföldi hitelező szempontjából is a tőke megmentése.* A tőke megmentése nem lehetséges akkor, ha belföldi erőnket szisztematikusan sorvasztják. Ma leszállitották a tisztviselők fizetését, a nyugdijasok nyugdiját is leszállitották és olyan rémhirek vannak forgalomban, hogy *további leszállitások* történnek. A rizs, a ruha, a szén s általában az élelmiszerek mind drágábbak lesznek. Ezt a kérdést igy nem tartom megoldhatónak akkor, amikor maga a székesfőváros fogja érezni ennek hatását. *Lehet, hogy a falu nem fogja ugy érezni, de a városok érezni fogják.*

— Nagyon sajnálom, hogy a városoknak nincsen meg az egységes politikai szervezettségük, amire pedig szükség lenne.

Nő a bevételi kiesés

— A főváros *bevételi kiesése szaporodni fog.*

Nálunk a termés nem számit, ránknézve nincsen olyan nagy hatása, mint a falu fizetőképességére. Nekünk legalább 14—15 millió pengős kieséssel kell számolnunk a város bevételeinél.

Ilyen körülmények között el fog jönni az idő, hogy *a városi lakosság nem fogja tudni sem a szociális, sem a kulturális, sem pedig közegészségügyi szükségleteit kielégiteni.*

— A főváros közélelmezési ügyosztályától kaptam a pontos adatokat arra nézve, hogy a tejrendelet, vagyis a tej szabadforgalmának a kizárása Budapest székesfővárosra nézve *14 millió pengő többletkiadást jelent.* Ezt a pontos adatot a közélelmezési ügyosztály számitotta ki. Ha ma szabadverseny volna, akkor a tejet literenként 20 fillérért kapnánk, mint ahogyan azt a vidéki városokban kapják, mi pedig 32 fillérjével fizetjük tejünket.

A tej problémája

— A tejnél a székesfőváros *kivételesen vállalja ezt az áldozatot*, a 14 millió pengős áldozatot, hogy dokumentálja ezzel is, hogy a *mezőgazdaságon segiteni akar. Mi a termelőket szivesen segitjük.* Ebből a szempontból hangoztatom, hogy a termelők lépjenek közvetlen kapcsolatba a budapesti fogyasztókkal, hogy ebben a kérdésben jobb megoldást lehessen találni, mert *téves felfogáson alapszik a mi pénzügyi kormányzatunk alaptétele*, amikor a fogyasztási tárgyakat mindig *nagyobb és nagyobb adóval sujtja.* Ha ma a textiliákat ujólagos adóval sujtom, akkor az emberek *annál kevesebb ruhát fognak csináltatni. Vannak konok doktrinaerjeink*, akik nem akarják koncedálni, hogy az életnek is vannak igazságai, amelyek megdöntik a doktrinákat.

— Szükség volt egy szigoru rendeletre, amely megállapitja, hogy az *igazgatóságok száma* mennyi legyen, az *igazgatósági tagok tantiémje* mennyi legyen. Amit a fővárossal szemben rögtön *olyan szivesen alkalmaznak, alkalmazzák ezt a tejvállalatoknál is.* Ezt azonban nem birtam keresztülvinni, hogy *a tejvállalatoknál is alkalmazzák.*

A mezőgazdasági ingatlan 63 százaléka tehermentes!

— Mindezt kénytelen voltam itt elmondani a közigazgatási bizottságban, hogy

a székesfőváros összlakosságának a nevében jelentsem ki abbeli aggodalmamat, hogy a mezőgazdaságot nem lehet megsegiteni a városi lakosság életszükségletének teljes lesorvasztásával és a városi lakosságot nem lehet nagyobb terhekkel sujtani.

Szeretettel beszélek ebben a kérdésben és készségesen ujból hangoztatom, hogy a mezőgazdaságot meg kell segiteni, de hozzá kell tennem, hogy a mezőgazdaság *segitésénél ne méltóztassanak elfelejteni* — a legujabban kezembe került statisztika szerint a mezőgazdasági ingatlanok közül *csak 37 százalék van egészen eladósodva, viszont 63 százalék nincsen.* Ez pontos statisztikai adat, most készitették el az 1932-es adatok alapján. Csak 37 százalék van eladósodva, amelyből 5 százalék olyan, amelyen *nem lehet segiteni*, abszolute eladósodott, árverésre kerül, 32 százalékon még lehet segiteni, viszont *63 százalék abszolut tehermentes.*

Közgazdaságot csinálok, nem politikát!

— A székesfőváros közönségének végre is meg kell látnia azt, hogy

itt én nem politikát csinálok, hanem közgazdaságot.

Elő akarom segiteni a politikai célokat azzal, hogy *rámutatok azokra a konkrétumokra, amelyeket semmiféle politikánál nem lehet elmellőzni.* Igaz, hogy ha ezekkel az adatokkal illetékes helyeken, bizottságokban előjövök, akkor *a falu képviselői velem szemben politikával élnek. A városok politikai szervezettsége hiányzik, hogy megfelelő erővel képviselni tudják a maguk érdekét.* A városi lakosságnak *ez egyetemes érdeke.*

A falu egyre néptelenedik, mert a munkanélküliek mind feltódulnak a városokba, végeredményben tehát a városok fizetőképességének megőrzése is egyetemes nemzeti érdek.

Nem szabad elfelejteni, hogy *jön az ősz és ujra feltolul ide a falusi lakosság.*

Budapesti közmunka — a budapestieké

— Egy előkelő politikus szememre vetette, hogy miért mondtuk ki azt, hogy *Budapest elsősorban budapesti munkást alkalmazzon.* A mi munkanélkülieinket elsősorban el kell látnunk szociális szempontból s ha munkára használjuk fel őket, akkor végeredményben csak a magunk szociális terhein enyhitünk. Ne méltóztassanak elfelejteni:

az összes villamoskalauzaink, munkásaink és a rendőrlegénység mind vidékről rekrutálódnak, mind vidéki ember, ugy hogy a székesfőváros ezrével és ezrével ad kenyeret a vidékieknek.

Mindennek ellenére egy bizonyos animozitás van velünk, fővárossal szemben. *Nagy aggodalommal nézem ezt*, mert eddig egy jottányi intézkedés sem történt abban a vonatkozásban, hogy a székesfőváros állandóan csökkenő bevételi tendencia mellett miként fogja tudni a maga kötelezettségeit teljesiteni. *A községi háztartás javitása érdekében még nem látok semmit.* Eddig csak az állami költségvetésben láttam erre vonatkozó intézkedéseket, de nem látok semmit a községi háztartásában. Ez közös érdeke a főváros lakosságának, tisztviselői karának, mindenkinek politikai különbség nélkül, *egyetemes érdeke a munkásságnak és az intelligenciának egyaránt, éppen azért kötelességem volt ebben az ügyben itt szót emelni.*

---

vatalosan azonban a telepnek ma is városszéli telepités a neve: a beköltözöttek nagy örömmel fogtak hozzá földjeik megmüveléséhez, egyáltalában nem törődve azzal, van-e a telepnek különleges elnevezése, vagy nincsen.

Mint az efajta esetekben történni szokott, végezetül is a nép, az istenadta nép találta meg a városszéli telepités valóban legtalálóbb elnevezését. A Külső Jászberényi-ut környékén, ahol a telep ötvennégy ikerháza száznyolc családnak adott existenciát, Papagály-telepnek hivják a városszéli házakat.

És nem alap nélkül: mert a legtarkább és legkülönfélébb szinekre mázolt telep, különösen ha az ember gyorsvonaton robog el mellette, teljes illuzióját adja egy szépen dekorált papagály-madárnak...

*

AZ ELNÖKI ÜGYOSZTÁLY MÁR ELKÉSZITETTE a vezető tisztviselők ezévi nyári szabadságolására vonatkozó tervezetét. A tanácsnokok két csoportban mennek, mint más esztendőkben is, ezidén szabadságra: az első csoport szabadságideje junius 23-tól augusztus 3-ig, a második csoporté augusztus 4-től szeptember 14-ig tart.

Sipőcz polgármester még nem döntött saját személyét illetően szabadsága megkezdésének időpontjáról. Arra vonatkozólag sem történt még intézkedés, hogy az alpolgármesterek mikor veszik ki szabadságukat.

A szakhivatalok vezetőit szabadságidejük alatt állandó helyetteseik, a kerületi tanácsnokokat pedig az előljáró-helyettesek helyettesitik. Ezekre vonatkozóan tehát külön intézkedésekre a szabadságolásokat illetően nincs is szükség.

*

LITVÁN—MAGYAR KAPCSOLATOK. Vitéz Pesthy-Müller József Leó kormányfőtanácsos, volt bizottsági tag, a budapesti litván főkonzul e cimen értékes utinaplót irt, amelyben feltárja azokat a lehetőségeket, amelyek alkalmasak a magyarországi kulturális és gazdasági összeköttetések megteremtésére. A füzet alakjában megjelent utinapló ugy a magyarországi, mint pedig a litván kormánykörökben igen nagy feltünést keltett és mindenütt a legmegértőbb fogadtatásban részesült.

*

VIRÁGH ZSUZSANNÁT, B. Virágh Géza, a „Független Budapest" szerkesztőjének leányát, eljegyezte Schächter Miklós.

Egyetlen leánya eljegyzése alkalmából B. Virágh Gézát, a népszerü főszerkesztőt, a városházi sajtóiroda egyik legrégibb és legérdemesebb tagját barátainak és tisztelőinek nagy serege elárasztotta szerencsekivánataival.

*

GABRIEL GOBRON kiváló francia publicista tollából most jelent meg egy 300 oldalas nagy mü „La Hongrie Mistérieuse" cimmel, mely a leghevesebb vádirat a trianoni országcsonkitás ellen. Az adatok és érvek tömkellegét felsorakoztató könyv 115. lapján a szerző külön kiemeli vitéz Horváth Béla dr. tanácsjegyzőnek e téren francia nyelven kifejtett irodalmi tevékenységét is. Vitéz Horváth Béla dr. tanácsjegyzőnek egyébként a Magyar Jogi Szemle c. előkelő jogászi folyóirat most megjelent juniusi száma közli a házasságkötések uj szabályozásáról szóló részletes jogi tanulmányát.

Numerus clausus az ószeres és zsibárus-iparban

Arverés helyett rokkantak kapják a Teleki-téri bódékat

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az uj rokkant-törvény, amely már életbe is lépett, feljogositja a törvényhatóságokat, sőt részben kötelességükké teszi, hogy a rokkantak érdekében a zsibárus-ipart és az ószeres-ipart szabályozzák, olyképen, hogy *zárt testületekké* alakitják a két ipartestületet, amelyekben a tagok számát mindenkor a törvényhatóság állapitja meg. A törvény ezen rendelkezéseit a főváros is végrehajtja és báró *Babarczy* István dr., a közgazdasági ügyosztály vezetője máris *átirattal fordult* a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarához, nemkülönben az ipartestületi érdekeltségekhez, annak közlését kérve, hogy *ezek a testületek hány főben kivánják megszabni a budapesti zsibárusok és ószeresek számát.*

Az ügyosztály elgondolása szerint a zsibárus iparral foglalkozók száma *három-négyszáz* lenne, az ószereseké pedig *czeröt-ezerhatszáz.* Ez a szám nemcsak a Teleki-téren és a főváros egyéb zsibárus piacain árusitókat foglalja magában, hanem a főváros belső területén, a Népszinház-utcában, Kazár-utcában stb. használt cikkek árusitásával, valamint a zálogjegyek adás-vételével foglalkozókat is. Arra vonatkozóan, hogy a *rokkantaknak* mekkora mértékü előnyt kell nyujtani a két iparnál, a törvény világosan intézkedik és a fővárosnak e tekintetben *nincs egyéb feladata, mint a törvény végrehajtása.*

A *zsibárus- és ószeres-ipar készülő numerus claususán felül,* amelyre vonatkozóan a polgármester az *első őszi közgyülésen* már javaslatot tesz a törvényhatósági bizottságnak, a Teleki-tér megrendszabályozása is erősen foglalkoztatja az ügyosztályt. Arról van szó, hogy *a megüresedő Teleki-téri bódékat és árusitó helyeket* ne mint eddig, nyilvános versenytárgyalásokon adják bérbe, *hanem azokat szintén a rokkantaknak juttassák.* Az erre vonatkozó szabályrendelet-tervezetet a főváros véleményezés céljából még *karácsony előtt elküldte a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarához,* amely azonban egyéb *bokros elfoglaltságai következtében* hónapok óta válasz nélkül hagyja a főváros átiratát.

ANTI

Szabad orvosválasztás!

Betegség ellen

biztositson az

ANGLO-DANUBIAN LLOYD

ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL

Budapest, V., Hold-utca 21.

A hideg tavasz több tizezer pengő kárt jelent a fővárosnak

A Hullámfürdő és a vurstli katasztrófája

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az abnormisan hüvös májusi és juniusi időjárás nemcsak az aratás idejét tolta el, hanem *a fővárosnak is jelentékeny károkat okozott.* A nehéz gazdasági helyzethez a főváros nyári üzemeit illetően *sokkal sulyosabb csapásként* járul a hideg időjárás, aminek következtében *a nyári üzemek bérlői szinte behozhatatlan károkat szenvedtek.*

Kovácsházy Vilmos

tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője, akinek ügyosztályához tartoznak tulnyomó nagyrészben ezek a nyári üzemek, a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A májusi és juniusi hideg időjárás következtében *előállott jövedelemcsökkenés szinte behozhatatlan.* A Hullámfürdőnél és a Széchényi-strandfürdőnél *az ezévi mérleg sokkal rosszabb lesz,* mint a tavalyi, mert *bármilyen meleg időjárás is legyen ezután, az elmaradt kéthavi bevétel okvetlenül hiányozni fog.* A Hullámfürdőben pl. *akkora a nyomoruság,* hogy a tulnyomó nagyrészben borravalóból élő nyári személyzetnek *előlegeket volt kénytelen folyósitani* a fürdő vezetősége.

— *A liget teljesen meg van halva.* A cirkuszok szörnyen rosszul mennek, nemkevésbé a vurstli is. A nyári vendéglők közül a *Gundel* érdekli a fővárost, amely százalékos bért fizet. A rossz időjárás következtében természetesen *Gundelnek sem megy jól.*

Elmondotta még munkatársunknak *Kovácsházy* tanácsnok, hogy *a rossz tavaszi időjárás következtében a fővárost érő károsodásról pontos számadatok nem állanak egyelőre rendelkezésére.* Kétségtelen azonban, hogy a hüvös május és junius *több tizezer pengővel* csökkentette a főváros bérjövedelmeit és fürdőbevételeit.

Ily körülmények között természetes, hogy a fővárosi bérlők közül azok, *akik hátralékban vannak* (itt elsősorban a vurstli bérlőiről van szó), ahelyett, hogy törleszteni tudnának, *a fővárossal szemben növelik tartozásaikat.* A rossz időjárásra való tekintettel azután *a főváros sincs abban a helyzetben,* hogy teljes szigorral járjon el az önhibájukon kivüli hátralékosokkal szemben.

Ma már sokan tudják,
Kik eddig nem tudták,
Hogy az **Igmándi** *víz,*
Legjobb keserűvíz.

A fővárosi tanitó szivében ott lángol a hazaszeretett pünkösdi tüze

Wolff Károly a tanitók impozáns seregszemléjén kijelentette, hogy nemzeti egység jelszava alatt nem lehet régi intézményeket lerombolni!

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Keresztény Tanügyi Bizottság tanévzáró pedagógiai munkássága után vacsorára gyült össze, melyen több mint ötszáz óvónő, tanitónő, tanár vett részt. Ott volt: *Wolff* Károly vezetése mellett *a Keresztény Községi Párt egész vezérkara, Bednárz* Róbert prelátus, *Szendy* Károly tanügyi tanácsnok, *Petrovácz* Gyula, *Verebély* Jenő, *Miklós* Ferenc dr. törvényhatósági bizottsági tagok, *Hauser* Ignác dr. plébános, *Jablonkay* Géza, a Kereskedelmi Iskolai Tanárok Nemzeti Szövetsége elnöke, *Párkány* Norbert, a Középiskolai Tanárok Nemzeti Szövetsége elnöke, *Drégely* Dezső, a Budapesti Polgári Iskolai Tanárok egyesülete elnöke, *Ölveczky* Pál, a Budapesti Tanitótestület elnöke, *Vándory* Dezső, a gyógypedagógusok elnöke, *Kósa* Ferencné, az iskolanővéri intézmény vezetője és sokan mások.

Bednárz Róbert prelátus elnöki megnyitójában rámutatott arra, hogy ezt a seregszemlét meg kellett tartani, hogy *nyiltan szint vallhassunk a keresztény nemzeti gondolat mellett.* A gazdasági leromlás folytán a lelkek mélyén keserüség él ugyan, azonban ez eszmének diadalmas voltát mi sem bizonyitja jobban, hogy *ma többen vagyunk, mint valaha, mit a mai impozáns összejövetel is igazol.* A céltudatos, kitartó kemény munkának megvan az az eredménye, hogy *a fővárosi tanitó szivében ott lángol a hazaszeretet pünkösdi tüze.* Ezzel a lángoló lelkesedéssel áll táborba a főváros keresztény tanügyi tisztikara az eszme szolgálatában és biztositja *Wolff* Károlyt a törhetetlen hüségről, kik változatlan kitartással követik a másfél évtized előtt kibontott zászlót, mely a szentistváni Magyarország feltámadásához fog vezetni.

A viharos tetszéssel fogadott elnöki megnyitó beszéd után *Urbányi C.* József igazgató vázolta a Keresztény Tanügyi Bizottság eddigi sikeres munkálkodását, melynek tengelye volt nemzeti integritásunk visszaállitása. *Drégely* Dezső polgári iskolai igazgató hitet tett a keresztény gondolat melletti hüséges ragaszkodásról. *Ölveczky* Pál fővárosi elemi iskolai tanulmányi felügyelő gondolatokban gazdag beszédben vázolta a magyar tanügyi tisztikar pedagógiai müködésének célkitüzéseit.

A tetszéssel fogadott beszédek után tomboló ünneplés mellett állott fel szólásra *Wolff* Károly:

Midőn széttekint ezen a lelkes tanügyi gárdán, *a szemekből felcsillanó tüz* az egész magyar tanitóság lelkét tükrözi vissza, azért a fővárosi tanitóságon át az egész ország tanitóságához szól. Jól tudja, — ugymond — hogy *a magyar tanitóság ugy a multban, mint a jelenben sokat áldozott a hazáért.* Mindazonáltal ne lebegjen a szemünk előtt soha az áldozat nagysága, hanem mindig az a tudat tüzeljen bennünket, hogy ezáltal *a főváros és az egész ország jövőjét teremtjük meg.* Mindnyájan tudjuk, hogy a csonkaország gazdasági helyzete tarthatatlan, kulturális kötelezettségeinek nem tud eleget tenni. A magyar nemzet eljutott teherviselőképességének ugy gazdasági, mint kulturális téren a legvégső határáig. Be kell látniok a világ sorsának intézőinek, hogy *nem lesz addig Európában gazdasági rend, kulturális haladás, mig nem tudják biztositani a nyugodt munka utján a jövőt.*

— Meg kell tehát állapitani azt, hogy milyen uton lehet biztositani az emberiség jogos erkölcsi és anyagi érdekeinek kielégitését. Vissza kell térni az egyedüli biztos bázishoz: *az evangéliumi igazság talaján Krisztushoz.* (Zajos tetszés.)

— Meg kell állapitani — folytatta beszédét *Wolff* Károly — hogy a főváros gazdasági helyzete jobb, mint a magyar államé. Azonban a gazdasági világkrizisben a főváros adófizető polgárai is eljutnak a teherviselőképesség végső határához. Ha az bekövetkezik, akkor nem lehet biztositani még a mai lefokozott kulturigényeket sem. Azt az utat kell követni, amely biztositja a polgárság kulturális, gazdasági és jogos erkölcsi igényének kielégülését. *A legékesebb dialektika is csődöt mond, ha a költségvetés állandóan negativummal végződik. Szép szavakkal nem lehet biztositani a kulturális haladást, azért hirdetem mindenütt a parlamentben és törvényhatóságban, hogy az én politikám a magyar kenyérkérdés politikája.* (Taps.) Ez nem öncél, hanem nemzeti cél. Magyarország legyen a magyaroké! Reá kell itt mutatnunk arra, hogy a nemzeti erőket mi is egyesiteni akarjuk, azonban nem engedjük, hogy nemzeti egység jelszava alatt leromboljanak régi intézményeket. Tessék alkotó, épitő munkát végezni. (Zajos éljenzés és taps.) Ebben a nagy világválságban a jövő számára meg kell menteni a tanitó lelkét, hogy tudjon bizni, remélni és a hitet az ifjuságon át fenntartani. A feltámadás nevében kérvekérem a hazafias magyar tanitóságot, hogy hozzon meg minden áldozatot, mert csak igy remélhetjük Nagy Magyarország helyreállitását. *Ezen gondolat mellett el kell törpülnie minden egyéni gondnak, szenvedésnek, verejtéknek.* Ha ebben egységesek leszünk, akkor a jobb jövő nem késhet soká. Diadalmaskodni fog átütő erejével az integer keresztény Magyarország.

A tomboló tetszéssel fogadott beszéd után *Szendy* Károly tanügyi tanácsnok elismeréssel szólott a fővárosi oktatókar hazafias munkásságáról, kik teljes odaadással becsületesen teljesitik kötelességüket, mint a fővárosi tanitóságnak vezére, reámutat az iskola további feladatának célkitüzésére és reméli, hogy a fővárosi tanügyi tisztikar követni fogja azon uton, amelyre néhai történelmi tanára vezette, hogy legyünk mindig hüségesek hazánkhoz, szép Magyarországhoz. A lelkes buzditást hosszas éljenzéssel és tapssal fogadták, mire *a főváros keresztény tanügyi tisztikarának impozáns seregszemléje véget ért.*

The Neuchatel Asphalte Company Limited

Budapesten

Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.

Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.

Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.

Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

Szász Albert

okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó

Budapest, II., Margit-körut 43

Telefon: 51—4—06.

Nyugtalanság a fekete fronton

Egy év óta huzódik a döntés az uj kéményseprő-kerületek betöltése ügyében

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az elmult év nyarán látott napvilágot a kereskedelmi miniszter ismeretes rendelete, amelynek kapcsán a főváros huszszal szaporitotta a meglevő budapesti kéményseprő-kerületek számát. A kereskedelemügyi miniszter és a polgármester közös megbizása kapcsán *Szente* Miklós kerületi tanácsnok, mint a rangban legidősebb kerületi előljáró *elsőfokon* betöltötte a nyilvános pályázat kapcsán a husz uj kerület vezetői állását, és a polgármester *másodfokon* a döntést jóvá is hagyta.

Még november havában azok a segédek, akik nem kaptak jogositványt a fővárostól, *felülvizsgálati kérelemmel* támadták meg a főváros döntését. A közben óriási csomóvá duzzadt aktát a *főváros még karácsony előtt felküldte a kereskedelemügyi miniszterhez,* aki az ipartörvény értelmében *harmadfokon és fellebbezhetetlenül* van jogositva a kéményseprői kerületek betöltésére.

Az érdekelt iparosság *érthető nyugtalansággal* várja a kereskedelemügyi minisztérium döntését, főleg azok nyugtalankodnak, akiknek immár *két fokon is megvan a kerületük,* és csak a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyó pecsétje hiányzik, hogy *éltük fogytáig mesteri minőségben üzhessék a kéményseprő ipart.* Az érdekeltség nyugtalankodására annál is inkább ok van, mert olyan hirek vannak forgalomban, hogy a főváros két fóruma által elfogadott listán *jelentős változásokat akar eszközölni a miniszter.*

Állitólag arról van szó, hogy *egyes vidéki öreg segédek javára* történne változás a listán. A főváros közgazdasági ügyosztálya több alkalommal *megsürgette már a minisztériumban a végleges döntést,* most *még egyszer* meg fogja sürgetni, mert érdeke a fővárosnak is, hogy *a nyári szünet előtt be legyenek töltve az uj kerületek.*

Hírek

A jövő héten lesznek a polgármesteri kinevezések. A legutóbb pályázatra kiirt állások jelentékeny részét a *polgármester, illetőleg a főpolgármester tölti be kinevezés utján.* Többszáz állásról lévén szó, hetekig tartott, amig az elnöki ügyosztály a pályázó tisztviselők ranglistáját elkészitette és kinyomatta. *A nagy munka már elkészült* és semmi akadálya sincs annak, hogy a kinevezések megtörténjenek. Ezekre a kinevezésekre értesülésünk szerint *a jövő hét közepe táján fog sor kerülni*, mindenesetre azonban *még julius elseje előtt*, hogy *az előléptetett alkalmazottak már magasabb fizetéseket és lakbéreket kapják.*

A községi közterhek Budapesten. Hasznos és értékes munka jelent meg a napokban, mely a fővárosi autonóm pénzügyi jogot, az összes községi adókat, illetékeket és dijakat ismerteti. Ez a terjedelmes jóganyag, amely a pénzügyi jogászok előtt is csak kevéssé ismeretes, először jelent meg most joggyakorlattal és magyarázatokkal kiegészitett, szakszerü feldolgozásban. Az 550 oldalas alapos munkának *Homolyai* Rezső dr. székesfővárosi tanácsjegyző, a pénzügyi ügyosztály költségvetési referense, a fővárosi fogalmazási tisztikara egyik legtehetségesebb tagja a szerzője és *Takács* György dr., aki az állami vonatkozásu rendelkezések ismertetésével egészitette ki a törvényhatósági jogszabályokat. *A székesfővárosi községi közterhek* cimen megjelent munkához *Lamotte* Károly dr. pénzügyi tanácsnok irt melleghangu előszót. A könyv az Orion Irodalmi Vállalat kiadása.

A jövő héten betöltik az ügyészségi állásokat. A polgármester által *Günther* Ferenc dr. tiszti ügyésznek az Elektromos Müvek igazgató-főügyészévé kinevezése kapcsán megüresedett *tiszti ügyészi állásra* hirdetett pályázat lejárt. Ugyanezen alkalommal járt le a pályázat a fokozatosan megüresedő egy *tiszti alügyészi állásra* is. A két állásra a soron következő alügyészek és ügyészségi fogalmazók *valamennyien pályáztak.* A két állást a törvényhatósági tanács *jövő heti ülésén már be is töltik*, tekintettel arra, hogy a munkával túlterhelt ügyészi kar teljes létszámára állandóan szükség van.

Megkönnyitik a fizetési előlegek visszafizetését. A főváros még egy 1923-ban hozott közgyülési határozat értelmében a tényleges szolgálatban álló tisztviselők részére *egy, legfeljebb két havi* fizetésüknek megfelelő kamatmentes fizetési előleget adhat, *hat* illetve *tizenkét havi* egymásután következő egyenlő részletekben való visszafizetés mellett. A kormány az állami alkalmazottak részére olyan kedvezményt adott, hogy a *részfizetési összegek ötven százalékkal csökkenthetők*, a visszafizetési idő kétszeresére való felemelés utján. Az állami alkalmazottaknak adott ezen könnyitésre, nemkülönben az immár negyedik fizetéscsökkentéssel sujtott tisztviselők rossz anyagi helyzetére való tekintettel *a polgármester olyan előterjesztést tett a törvényhatósági tanácsnak*, hogy a folyó év február elseje előtt engedélyezett és kifizetett fizetési előlegeknek törlesztési részösszegeit *ötven százalékkal csökkentik*, olyképen, hogy *az előlegtörlesztés idejének még hátralévő részét kétszeresre emelik fel.* Az intézkedés sürgősségére való tekintettel a törvényhatósági tanács a polgármester ezen rendelkezését *a közgyülés és a belügyminiszter utólagos jóváhagyásának reményében már életbe is léptette.*

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERE. Tel.: Lágymányos 13-82

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 77/79. TEL. 026-0

Milyen közmunkába fektesse a főváros az IMI-féle pénzt?

A Keresztény Községi Párt felvetette a külső Andrássy-ut megépitésének tervét

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Most már kétségtelen, hogy *a Keresztény Községi Párt leghatározottabb állásfoglalása ellenére* a tabáni közmunkának a folyó esztendőben történő megvalósitása elé leküzdhetetlen akadályok gördülnek. A törvényhatósági tanács keddi ülésének határozata, amely *tervpályázat kiirására utasitja a polgármestert*, azt jelenti, hogy

a tervek megbirálása és azoknak a Fővárosi Közmunkák Tanácsával, nemkülönben a belügyminisztériummal történő elfogadtatása után legkorábban a kora tavasszal indulhat meg a Tabán rendezése.

Mivel azonban a *folyó esztendőben feltétlenül szükség van valamilyen közmunkára*, amit annál könnyebben meg lehet valósitani, mert az *Ipari Munkaszervező Intézet* kölcsöne is rendelkezésre áll erre a célra,

a Keresztény Községi Párt, amelynek vezére Wolff Károly, a tabáni tervet is utjára inditotta, uj akciót kezdeményezett. A kezdeményezés élén Petrovácz Gyula, a Keresztény Községi Párt kitünő közgazdasági szakértője áll, akinek az az elgondolása, hogy a tabáni probléma megoldására szánt összegeket még a folyó évben az Andrássy-ut meghosszabbitásával kapcsolatos közmunkákra használják fel.

Az Andrássy-ut meghosszabbitására vonatkozó rendezési tervet *még az elmult esztendőben letárgyalta a Fővárosi Közmunkák Tanácsa.* E terv szerint *a külső Andrássy-ut az Aréna-uttól a főváros határáig vezetne*, át a ligeten, a régi ügetőpályán, egészen a főváros határáig. Egyes telektulajdonosokkal kapcsolatosan *sikertelen egyezségi kisérletek* a tervek jelentéktelen módositását vonták maguk után, ezek a módositások a legutóbbi időkben megtörténtek, azokat a Közmunkák Tanácsa el is fogadta és annál kevésbé áll utjában akadály a külső Andrássy-ut megépitésének, mert

a Közmunkák Tanácsa, amely annak idején a belső Andrássy-utat saját alapjaiból teremtette meg, a kisajátitási egyezségek perfektuálására a megfelelő összegekkel rendelkezik és azokat magára is vállalta.

A telkek parcellázása és értékesitése tekintetében

nagyfontosságu tárgyalások folytak az utóbbi hetekben a Közmunkák Tanácsának vezetői, a Községi Takarékpénztár és a főváros pénzügyi ügyosztálya között.

Semmi akadálya annak, hogy *a legrövidebb időn belül előkerüljenek ezek a tervek* és az Ipari Munkaszervező Intézet pénzének felhasználásával *heteken belül hozzá lehessen kezdeni az utépitéshez, a telkek parcellázásához, a közmüvek lefektetéséhez a külső Andrássy-uton, Budapest legszebb villanegyede megépitéséhez.*

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

A Saskör ünnepe

Az ujonnan megválasztott fővárosi főtisztviselők és tisztviselők üdvözlése

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Csodálatos az a ragaszkodás a köri élethez, amit nem egyszer volt alkalmunk tapasztalni a Saskör rendes heti összejövetelén. Valami felemelő érzés fog el bennünket, valahányszor ellátogatunk ezekre az összejövetelekre, hol élő bizonyságát láthatjuk a baráti együttérzésnek és egymás iránti megbecsülésnek, bizonyságát annak, hogy a főváros legpatinásabb egyesületének vezetése erős, jó kezekre van bizva. *Nagy* Ferenc ügyvezető elnök — kinek neve ma már nemcsak fogalom, hanem százszázalékos garancia is erre — *csodálatos érzékkel és varázserővel szövi és köti össze azokat a lelki kapcsokat*, melyek a kör tagjainak igazi kereszténYi értelemben vett baráti érzéséből fakadnak.

A mult heti csütörtöki összejövetel is legragyogóbban bizonyitja a tagok ragaszkodását a körhöz, hogy a rossz idő ellenére is zsufolásig megtöltötték a kör nyári helyiségét, hogy méltóan ünnepeljék a sasköri tagok közül azokat a főtisztviselőket és tisztviselőket, kiket a főváros közgyülése megérdemelt állásukra megválasztott.

Nagy Ferenc közvetlen, meleg érzéstől áthatott beszédben köszöntötte: *Schara* Béla tanácsnokot, *Wester* Gusztáv árvaszéki elnökhelyettest, *Zielinski* Tibor főjegyzőt, *Lipkay* Gyula, *Andrejka* Árpád és *Viola* Rezső dr. müszaki tanácsosokat, *Hanzély* József dr., *Kosztolányi* József dr. és *Karlovitz* Miklós dr. tanácsjegyzőket.

— Büszkék vagyunk reátok — mondotta — hogy a bizalom olyan helyre állitott, amit *odaadó munkásságotokkal és fáradhatatlan szorgalmatokkal meg is érdemeltetek.* Ez a választás kétszeres öröm: öröm, hogy munkátokért a jutalom nem maradt el, öröm — mintegy célkitüzésünk helyességének elismerésére — hogy éppen *a Saskör tagjai jutottak ilyen szép számmal a megfelelő pozicióba, hogy őrködjenek a főváros által rájuk bizott értékek felett és szolgálják az általános közjó érdekeit a főváros és a nemzet boldogulására.* Mint most, ugy a jövőben is kész a kör tagjai közül az igazi értékeket, az arra rátermetteket a legmesszebbmenően támogatni. Kéri, hogy uj állásukban is legyenek továbbra épitő munkásai a fővárosnak és ezen keresztül hazánknak.

A nagy lelkesedéssel fogadott köszöntő után *Schara* Béla tanácsnok szavai tettek tanubizonyságot arról, hogy a kör célkitüzéseit mindig szem előtt fogják tartani és szerény munkájokkal igyekeznek egy uj és boldogabb Magyarország felépitésére közremüködni. A most megválasztott tagtársai nevében is örömének ad hangot, hogy a Saskörnek tagja lehet, annak a körnek, mely fennen hirdeti a keresztény és nemzeti eszmékért lelkesedő *mindig munkára kész polgári társadalom megteremtését a legtisztább erkölcsiség és igazságosság alapján. Köszöni Nagy Ferenc meleg szavait* és igéri, hogy az előlegezett bizalmat mind a maga, mind társai igyekeznek meghálálni s bármikor hitet tenni, hogy a főváros és ezen keresztül a nemzet egyetemes érdekeit fogják mindig szem előtt tartani.

Ezután *Kerezsy* György dr. méltatta költői szépségü szavakkal azt a szellemet, amely *ebben a körben állandóan megnyilvánul.* A más öröme egyénileg legyen bár nagyobb öröm is, a mi örömünk is és éppen ez bizonyitja és lehet záloga annak az együttérzésnek, mely a sastagokat áthatja s mely a mai ünneplésen is megnyilvánult. Ezt a jelent a mult eszményei táplálják, ettől kapunk ihletet és meritünk erőt a jövőre is.

Végül *Filszeker* Zsigmond az iparosság nevében köszöntötte az ünnepelteket, mely után vig hangulatban még sokáig együtt maradt az illusztris társaság.

Budó Jusztin ünneplése

A FANSz főtitkárának jubileuma

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének főtitkára, *Budó* Jusztin dr. székesfővárosi levéltáros e hó 11-én töltötte be közszolgálatának 25-ik évét és ugyancsak most telt el főtitkári müködésének 10-ik éve. *Budó* Jusztin dr. a székesfőváros egyik legképzettebb főtisztviselője. Iskoláit kitünő eredménynyel végezte és iskolai tanulmányainak befejezése után is állandóan fejlesztette ismereteit. Képzettsége azonban nemcsak elméleti, *Budó* Jusztin a gyakorlati életben is kitünően megállja helyét, akár mint szakhivatalnok, akár mint a főváros tisztviselőtársadalma ügyeinek egyik leghivatottabb intézője.

Hétfőn délelőtt szükebb hivatala a levéltár nevében üdvözölte őt *Gárdonyi* Albert dr. főlevéltárnok és a levéltár nevében márványalapzaton álló *bronzszobrocskát nyujtott át neki*, mely küzdő gladiátort ábrázol, szemléltetve az ünnepelt nehéz körülmények közt folytatott *hivatali és közéleti müködését.* A szobor talapzatán ez a találó mondás olvasható: *Bonum certamen certavi.*

Kedden este a FANSz Mária-utcai helyiségében a FANSz igazgatótanácsa rendezésében volt társasvacsora, ahol előkelő vendégeken kivül megjelent a *fővárosi tisztviselő-társadalom szinejava.* A vacsora során *Liber* Endre alpolgármester, a FANSz elnöke köszöntötte fel *Budó* Jusztin dr.-t és átnyujtotta neki a *Berán* Lajos szobrászmüvész által az ünnepeltről mintázott emlékplakettet. Ugyancsak *Liber* Endre alpolgármester, mint a TESz társelnöke, nyujtotta át az ünnepelt főtitkárnak a *TESz vezérelnökének hozzájárulásával a jubiláns részére adományozott érdemkeresztet, megható szövegü oklevél kiséretében.* A KANSz elnökségének nevében *Javornitzky* Jenő dr. min. számvevőségi főtanácsos, a KANSz vezértitkára ugyancsak ez alkalomból nyujtotta át *Budó* Jusztinnak a KANSz ezüst érdemplakettjét. Üdvözölte még a jubilánst *Liber* Endre alpolgármesteren kivül a KANSz nevében *Javornitzky* Jenő, tisztviselőtársai nevében pedig *Szokola* Leó dr. árvaszéki ülnök.

A jubilánsról mintázott bronzplakettért *Berán* Lajos szobrászmüvésznek a FANSz ügyvezető elnöke, *Spannberger* Alajos dr. tanácsnok mondott melleghangu köszönetet.

Budó Jusztin dr. meghatottan keresetlen szavakkal tolmácsolta érzelmeit. Nem kereste, ugymond, az ünneplést, de jólesik és csak megerősiti abban a törekvésében, hogy ezentul még nagyobb odaadással szentelje életét embertársai ügyének. — A közszeretetben álló főtitkár tiszteletére rendezett társasvacsora résztvevői *mindvégig emelkedett hangulatban töltötték együtt az estét.*

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Állandóan csökken a fővárosi házak bérjövedelme

Egy év alatt 36 millió pengő a csökkenés

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros adóhivatalai most állitják össze *a novemberi házbérbevallások alapján a budapesti házak mult év novemberi házbérjövedelmét.*

A munkálat részletesen még nem készült el, azonban már az eddigi adatokból is megállapitható, hogy a *budapesti házak nyers bérjövedelme 1932 novemberében, az 1931 novemberi állapottal szemben,* 36 millió pengővel csökkent, ami 12 százalékos bércsökkenést jelent. Ez azonban *csak a nyersbér csökkenését* jelenti. A tulajdonképpeni bércsökkenés *az üresen álló helyiségek és a meg nem fizetett bérek folytán* sokkal nagyobb.

Miért kerül husz pengőbe a tabáni tervpályázat anyaga? Mint az *Uj Budapest* az elmult héten jelentette, a polgármester julius elsejével irja ki az uj tabáni tervpályázatot, amelynek benyujtási határideje *szeptember 30-a lesz.* A polgármesteri előterjesztés, amelyet keddi ülésében fogadott el a törvényhatósági tanács, *azt a meglepő és a főváros életében szokatlan megjegyzést tartalmazza,* hogy a pályázni kivánók a pályázat elkészitéséhez okvetlenül szükséges nyomtatványokért *husz pengőt kötelesek a városrendezési ügyosztályban lefizetni,* ezt az összeget azonban a pályázat benyujtása alkalmával visszakapják. Arra vonatkozóan, hogy *miért terheli a főváros a pályázni kivánó épitészeket ezzel a huszpengős biztositékkal, illetékes helyen* a következőket mondották munkatársunknak:

— Szokás az efajta pályázatok alkalmával, hogy *az érdeklődők egész tömege* rohanja meg a fővárost, hogy *csupa kiváncsiságból megszerezze magának ingyen a pályázati anyagot.* A jelen esetben a kiváncsiak elriasztására *nem találtunk más eszközt,* mint a huszpengős biztositék lefizetésének kötelezővé tételét. A helyzet ugyanis az, hogy rengeteg, *a fővárosnak is sok pénzébe kerülő* tervrajz, helyszinrajz a pályázat anyaga, mindezen felül *a jelenlegi helyzetet feltüntető vázlat,* amelybe kell a pályázónak azután az általa elképzelt megoldást belerajzolnia. *Külön vaskos tabellák* tüntetik fel a Tabán egyes pontjainak magasságát, hogy az utak emelkedési szögét is meg tudják állapitani a pályázók. Az a körülmény, hogy a pályázat benyujtása alkalmából a letéti nyugta visszaszolgáltatása ellenében a főváros a husz pengőket visszatériti, *biztositék* arra, hogy *csak a komoly pályázók fognak jelentkezni* és igy nem kell többszáz példányban elkésziteni a sokba kerülő vázrajzokat és helyszinrajzokat.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek az I. ker., Aranykakas-utca 18, Kereszt-utca 5, Aranykakas-utca 41, Felsőhegy-utca 96, Holdvilág-utca 8, Kör-utca 30, Virág Benedek-utca 7, Farkas-utca 5, Czakó-utca 18, Gellérthegy-utca 96. sz. alatti épületek **bontási munkáira.**

A bánatpénz tekintetében a fennebb emlitett „Hivatalos hirdetések" rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai ivenként 0.50 pengőért kaphatók 1933 junius hó 2-től kezdve naponta d. e. 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály IV. Központi városháza, III. emelet 342. sz. szobájában.

A szükséges felvilágositás megszerezhető Herczegh János főmérnök előadónál, a Központi városháza, III. em. 312. ajtó alatti hivatalos helyiségében.

Az ajánlatok **1933. évi junius 30-án (pénteken) d. e. fél 11 óráig** a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály III. em. 350. sz. szobájában adandók be. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanazon ügyosztály üléstermében (III. em. 354. sz.) 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi május hó 31-én.

A polgármester megbizásából:
Szinte s. k. tanácsnok h.

GAZDASÁGI ÉLET

Junius végén lesz döntés az ujonnan kiirt ut- és csatornaépitési munkák ügyében

A mult évben kiadott inségmunkák és a kerületi kövezetjavitási munkák állandóan háromezer embert foglalkoztatnak — A vállalkozók kifizetését megkezdte a főváros, bár a kivetett járulékok lassan és nehézkesen folynak be

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A polgármester azon elhatározása, hogy az ezévi ut- és csatornaépitési költségvetési munkálatokat hitelezési alapon kivánja szétosztani, még mindig *erősen foglalkoztatja az érdekeltségeket.* Különösen tőkenélküli, de megfelelő bankösszeköttetésekkel sem rendelkező *kis- és középiparosok* panaszolják keserüen, hogy *a főváros kenyerüket vette el,* amikor

a költségvetésben fedezettel biztositott munkákat is a hitelezési alapon való kiirással a kartelek és nagytőke kezére juttatta.

A kisiparos- és a középiparos-érdekeltségek gyüléseken hangoztatják, hogy *ma már minden munkalehetőség a bankok és a tőkeerős nagy cégek zsákmánya lett* és őket, akik Budapest utburkolatát évtizedek nehéz munkájával felépitették, *teljesen mellőzi a főváros.*

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály *Viola* Rezső dr. müszaki főtanácsos vezetésével élénk tevékenységet fejt ki, hogy a legutóbbi ut- és csatornaépitési versenytárgyalásra beérkezett ajánlatokat átdolgozza és megfelelő tabelláris kimutatásokba tömöritse. — *Király* Kálmán tanácsnok, az ügyosztály vezetője, *e hó 23-án tér vissza szabadságáról,* az ő hazatérése után azonnal meg lesz a döntés arra vonatkozóan, hogy *kik között osztják szét az uj inségmunkákat.*

A versenytárgyalást eldöntő polgármesteri rendelet intézkedni fog aziránt, hogy

a munkához jutott vállalkozók ugy az ut-, mint a csatornaépitéseket illetően azonnal kezdjék meg a munkálatokat.

Az ügyosztály számitása szerint *julius első napjaiban* az egész vonalon meg lesz kezdhető az uj inségmunka, amely *az év végéig négyszáz embernek ad állandóan kenyeret.*

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály *állandóan nyilvántartja és ellenőrzi az elmult év végén kiosztott inségmunkálatokat.* A huszonegy utépitési inségmunka közül *tizenhárom már teljesen elkészült,* csatornázási munkálatok általában folyamatban vannak. A régi inségmunkáknál a vállalkozók *ezerötszáz munkást foglalkoztatnak* állandóan, az ügyosztály keretébe tartozó egyéb állandó munkálatoknál, elsősorban a kerületi körzetjavitásoknál szintén *mintegy ezerötszáz munkás van foglalkoztatva.*

Az ut- és csatornaépitési munkálatok tehát átlagosan háromezer munkásnak adnak ma kenyeret, ez a szám julius elején háromezernégyszázra fog az ujonnan kiosztásra kerülő inségmunkákkal felszökni.

A befejezett és átvett inségmunkálatoknál a főváros fizetési kötelezettsége beállott, a harminchat hónapra beosztott részleteket a főváros az előirt terminusokban pontosan fizeti.

Értesülésünk szerint viszont *lassan és nehézkesen* folynak be az inségmunka kapcsán kivetett ut- és csatornaépitési járulékok.

Feltünően nagy az elsőfoku határozat ellen beadott fellebbezések száma, nem azért, mintha a kivetés helytelen lenne, inkább az okból, mert a felek a fellebbezéssel a fizetés megkezdésének időpontját ki akarják tolni.

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály *ezekben a nyilvánvalóan csak időhuzásból beadott fellebbezési esetekben* minden alkalommal él törvényes jogával és az előirt járulékokat az *ingatlanokra bekebelezteti.*

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Szemfedő, művirág és temetkezési cikkek
Gyári raktára **SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF**
Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 6.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 837—12

Több fényt — jobb világitást!
E cél olyan izzólámpával érhető el, amely kis áramköltséggel egyenletes, nagy fényerőt és jobb fényelosztást ad.
A Tungsram-lámpa 50 év tapasztalatai alapján készül. Világszerte bevált, mert műszakilag tökéletes, megbizható és gazdaságos. Vásárlásainál kérjen tehát kifejezetten
TUNGSRAM IZZÓLÁMPÁT

Megnyilt Budapest Székesfőváros Hirdető Vállalatának propaganda-irodája. Ünnepélyes keretek között nyitotta meg *Liber* Endre alpolgármester a főváros vezetőségének és a hazai gyáripar és kereskedelem reprezentánsainak jelenlétében hétfőn a Hirdető Vállalat propaganda-irodáját. Az alpolgármester megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy a főváros vezetősége a propagandairoda létesitésével *a magyar iparnak és kereskedelemnek kivánt a gazdasági válság okozta sulyos helyzetében segitségére lenni* olymódon, hogy uj hirdetési módok bevezetésével, reklámkampányok dijtalan megtervezésével, továbbá a hirdetéstől eddig tartózkodó rétegeknek a reklám által elérhető előnyökben való részesitésével járuljon hozzá a termelés és forgalom fokozásához. A propagandairoda müvészies kivitelü helyisége a *Károly király-ut* 28. szám alatt (Központi Városháza Károly király-uti frontján) nyert elhelyezést. Az irodában az egyes szakmák részére *állandó plakátkiállitás van tervbevéve,* amelynek kapcsán az iroda dijtalanul készit kivánatra bárkinek megfelelő reklámtervezetet és elvállalja annak legolcsóbb keresztülvitelét. Az iroda *e hó 12-ikétől a nagyközönség rendelkezésére áll* és bizonyos, hogy annak életrehivásával a főváros vezetősége a magyar kereskedelemnek és iparnak hasznos szolgálatot tett.

Németvölgyi-ut és **Mártonhegyi-ut sarkán** elterülő telektömbön épülő
családi villák
Három szoba hallal, minden mellékhelyiséggel, saját külön kerttel **elegáns kivitelben, kulcs átadásig P 22.000.-**
Nagyobbak megállapodás szerint.
Még ez évben 30 évi adómentesség.
Lefoglalható: **Katona, Székely és Molnár** épitészmérnökök irodájában,
V., Személynök-utca 9-11
Telefon: 29-8-29, 22-5-59.

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

VIGNÁLI RAFAELLO
BRONZÖNTŐ
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 12.
Gyár: VI., Rózsa-utca 77.
TELEFON: AUTOMATA 888—11

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

Uj kiirások:

Kőmüves munkákra a Szent László-közkórházban. Határidő: 1933 junius hó 19 (hétfő) d. e. ½11 ó.

Álványozási munkákra a Budavári Koronázó Főtemplom restaurálásával kapcsolatosan. Határidő: 1933 junius hó 23 (péntek) d. e. ½11 ó.

Bontási munkákra az I. ker. Aranykakas-utca 18, Kereszt-utca 5, Aranykakas-utca 41, Felsőhegy-utca 96, Holdvilág-utca 8, Kör-utca 30, Virág Benedek-utca 7, Farkas-utca 5, Czakó-utca 18, Gellérthegy-utca 96 szám alatti épületek lebontásánál. Határidő: 1933 junius hó 30 (péntek) d. e. ½11 ó.

Szállitási és szerelési munkáira a X. ker. Maglódi-uton levő Horthy Miklós-kórházban épitendő automatikus biztonsági szekérhidmérleghez. Határidő: 1933 junius hó 30. (péntek) d. e. ½11 ó.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933. julius 3. d. e. 12 ó.

4800 q zab és 7000 q anyaszéna szállitására. Határidő: 1933 julius hó 7 (péntek) d. e. ½11 ó.

Ruhaanyagok elkészitésére és szállitására. Határidő: 1933. julius hó 10. (hétfő) d. e. 11 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 25. szám

Budapest, 1933 junius 24

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revizky-u. 1.

Minden ötödik

A Magyar Városok Országos Kongresszusának közlése szerint Budapesten a lakosság 18.93 százaléka él közsegélyből, vagyis minden ötödik budapesti ember, dolgozó polgártársai adófilléreiből tengődik. Várhidy Lajosnak, a polgármesteri grémium érdemes igazgatójának ezen megállapitását néhány, nemkevésbbé szomoru adattal egészitjük ki. A főváros közjótékonysági működésének a folyó esztendő első harmadára szóló statisztikája szerint a kerületi előljáróságok az év eleje óta 51.246 embert segélyeztek készpénzben, ingyen heti ebédjegyet 680.525 darabot, ingyen tejet mintegy három millió adagot osztottak ki. A kerületi előljáróságok ugyanezen idő alatt 360 ingyen temetésre adtak ki utalványt és 16.132 hadi özvegyet és hadi árvát részesitettek támogatásban. Liber alpolgármester, a szegényügyi gondozás főhatósága szerint, a fővárosnak évente kilenc-tizmillió pengőjébe kerül a szegénygondozás. Hol van még a társadalmi tevékenység: az egyházközségek karitász-szervezete, a kormányzóné nyomorenyhitő akciója, az egyesületek tevékenysége, a kórházak és klinikák ingyen rendelése és az a száz egyéb könyörülő kéz, amely a nyomor könnyeit van hivatva letörölni.

Kétségtelen, hogy a közületek karitativ tevékenysége a világválság kimélyülése folytán egyre sulyosabb anyagi és politikai problémává nőtte ki magát szerte mindenütt. Könyvtárakat irtak már össze erről a kérdésről, ujabb könyvtárakat fognak még összeirni, Angliában éppen ugy, mint az Egyesült-Államokban. E könyvtárak vezérszólama: mi helyesebb, a természetben való segités vagy a munkanélküli segély, melyik célravezetőbb?

Kétségtelen, hogy a nagy probléma nem Közép-Európa délkeleti csücskében fog eldőlni, kicsiny függvénye vagyunk ennek a problémának, csak ugy, mint az egész világválságnak. Sajnálattal látjuk azonban, hogy nálunk a munkanélküliség problémájával szemben bizonyos fásult unalom áll szemben. Igéretek és programok elhangzanak, a nyilvánosság hálás szivvel nyugtázza a szónoki sikereket, parlamentben és közgyülésen egyaránt, azonban a célkitüzéseknél soha tovább nem jutunk, akta lesz a munkanélküliségből, amely időjárástól és egyéb zivataroktól függetlenül éli a maga kényelmes és bürokratikus papiros-életét.

Vagy két esztendővel ezelőtt alakult egy közmunka-bizottság, amely a pártok vezető férfiaiból összetevődve, centrumaként igérkezett az összes inségmunka-célkitüzéseknek. E bizottság csakugyan tartott is néhány ülést, kemény beszédek és komoly kifakadások is elhangzottak ezeken az üléseken, gyakorlati eredményeket azonban alig tudott felmutatni az inségmunkák programtervének elfogadásán felül ez a hónapok óta még csak nem is ülésező bizottság. A bizottság ülésezései nem fogják megoldani a válságot, de kétségtelennek tetszik, hogy a bizottság komoly és lelkiismeretes munkássága olyan értékeket tud kitermelni magából és a főváros vezetőségéből a közmunkák megindítása érdekében, amelyek a legnagyobb mértékben alkalmasak — legalább a fővárost illetően — a munkanélküliség enyhitésére.

Az utószezon nagy problémái

A centrálé és a Vásárpénztár ügye még a nyári szünet előtt az autonómia fórumai elé kerülnek — Döntő megbeszélések a fővárosi üzemekről a belügyminisztérium városi főosztályában

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Mint minden esztendőben, ez idén is a nagy nyári szünet megkezdése előtt *a sulyosabbnál-sulyosabb* problémák egész sorozata fogja foglalkoztatni az autonómia különböző fórumait, nemkülönben a felügyeleti kormányhatóságot. Okvetlenül még a nyári szünet előtt kerül a törvényhatósági tanács elé *a Vásárpénztár problémája:* eldöntése annak, hogy *a felszámoló Vásárpénztár ujonnan felfedezett nagy veszteségeiért* vállalja-e a főváros, mint a részvényesek tulnyomó nagy részének birtokosa, az anyagi felelősséget, vagy pedig *egyéb eshetőségek* következnek be a felszámoló részvénytársaság multjánál nem kevésbbé viharos jövőjén. *A centrale ügye is* minden valószinüség szerint *még a nyári szünet előtt az autonómia fórumai* elé kerül: junius 30-án jár le ugyanis a Dunántuli Villamossági r. t. által a fővárosnak adott opció, eddig az időpontig dönteni kell arról, óhajt-e *valamilyen formában birtokosa és tulajdonosa lenni a főváros a bánhidai telepnek.* Minden valószinüség szerint még a nyári szünet előtt döntő lépések fognak történni a *fővárosi üzemek sorsát illetően is.* Ezekről a nagyfontosságu kérdésekről

illetékes helyen

a következő nyilatkozatot tették az *Uj Budapest* munkatársának:

— Ami a centrálé sorsát illeti,

az év első felének utolsó napjáig döntenünk kell arra vonatkozóan, hogy óhajtja-e a főváros közönsége a centrále megvételét, illetőleg bérbevételét.

Ebben az irányban a főváros vezetősége a hónapok óta folyó tárgyalások során azt az ajánlatot tette, hogy

az Elektromos Müvek 1961 március 31-ig, ameddig a centrále amortizációs kötelezettségei tartanak, bérlet formájában birtokolná a centrálét, már most szerződést kötnének azonban az Elektromos Müvek és a Dunántuli Villamossági rt., hogy 1961 március 31-én háramlás jogcimén a centrále és tartozékai a főváros tulajdonába jutnának.

Ezen elgondolás szerint *a bérösszeg az az annuitás lenne,* amelyet a Dunántuli Villamossági r. t. a gépeket szállitó és a kölcsönt adó angol csoportnak fizet. Ezen felül a fővárost *nem terhelné a Dunántuli Villamossági r. t.-val szemben semmiféle kötelezettség.*

— A főváros ajánlatával szemben

a kereskedelemügyi kormányzat szivesebben látná a bérlet más formáját,

esetleg a most érvényben levő *ideiglenes szerződés, valamilyen módon való meghosszabbitását.* Kétségtelen azonban, hogy a fővárosnak *junius végéig döntenie* kell arra vonatkozóan, mi a végleges álláspontja a centrálével szemben, érvényesiti-e az opciót, vagy pedig *ujabb tárgyalást kezd esetleg* uj alapon a centrálé által termelt árammennyiség átvételére és szétosztására.

— Az *üzemi probléma kétirányu.* Az egyik oldalon van a polgármesternek, illetőleg az üzemek felülvizsgálatára kiküldött bizottságnak a törvényhatósági bizottság közgyülése által bizonyos módositásokkal elfogadott határozata,

ez a javaslat a belügyminisztériumban fekszik és azok felett állandó tárgyalásokat folytat Tatits miniszteri főtanácsos vezetésével a belügyminisztérium városi osztálya.

Ezekbe a tárgyalásokba időközben *belevonták a kereskedelemügyi és a pénzügyminisztérium illetékes képviselőit is,* sőt egyes vonatkozásokban az érdekképviseletek meghallgatására is sor került. A főváros természetesen *élénk figyelemmel kiséri* ezeket a tárgyalásokat, sőt azok legtöbbjén *Borvendég* alpolgármester, akinek felülvizsgálata alá a nagyüzemek tartoznak, személyesen vesz részt.

— Az üzemi probléma másik oldala a pénzügyminisztérium 4600-as számu rendelete, amelynek alapján

záros határidőn belül javaslatot, illetőleg jelentést kell tennie a fővárosnak üzemeire vonatkozóan.

Ezt a felirat-tervezetet most készíti a városházán *Morvay* Endre dr. tanácsi főjegyző, az üzemi alosztály vezetője. Ebben a felterjesztésben természetszerüen *nem tud sok ujat mondani a főváros,* csak azt jelentheti, hogy *üzemeit ugy anyagbeszerzés, mint személyzeti téren a lehetőség szerint racionalizálta, a kisiparnak konkurrenciát okozó üzemeket megszüntette, illetve azok megszüntetés alatt vannak.* A főváros meg van győződve arról, hogy

ez a jelentés meg fogja győzni a kormányzatot arról, hogy a fővárosi üzemekkel szemben erősebb, a pénzügyminiszteri rendeletben a kormány részére lehetőségként biztositott kezdeményezésekre nem fog sor kerülni.

Az elhanyagolt Józsefváros

Irta: MÜLLER ANTAL országgyülési képviselő, törvényhatósági tanácstag

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A polgármester ur rendelete értelmében már kezdetét vette a *főváros 1934-ik évi költségvetésének összeállitása.* A polgármesteri ügyosztályok most dolgoznak azon, hogy a *rögzitett* — vagyis a tiz százalékos csökkentést továbbra is fenntartó — *költségvetés kielégitse a jelentkező igényeket.* Ut- és csatornaépités, csatornázás, iskolák és egyéb középületek emelése *nagyon szük keretekben* mozog az előirányzat során, érthető tehát, hogy az egyes kerületek és polgári érdekeltségek mindent elkövetnek, hogy a morzsákból — *mennél nagyobb morzsa* jusson az ő számukra.

A *Józsefváros,* melynek országgyülési képviselője és törvényhatósági tagja vagyok, esztendők hosszu sora óta mostoha, mondhatnám: *a legmostohább elbánásban* részesül a fővárosnál. Az a *külterjes fejlődés,* amely a maga expanziv törekvéseivel uj irányt adott az utolsó husz esztendő alatt Budapest fejlődésének, *szinte mesterségesen* nyomja el a belső kerületeket, igy a Józsefvárost is, amely a Belváros után a *legősibb, a legsürübben lakott és a legjobban elkanyagolt kerülete* a pesti oldalnak. Hogy e tekintetben néhány *statisztikai adattal* is szolgáljak, közlöm, hogy a Józsefváros a maga *104 utcájával és 14 terével* a legsürübben lakott kerülete a fővárosnak. *A Józsefváros 141.119 lakósa* mindössze 333.82 hektárterületen lakik. Budapest egész területén a *Józsefvárosban a legmagasabb a népsürüség: hektáronként 422.7 lélek! A terület nagyságát illetően csak a Belváros kisebb* a Józsefvárosnál, a maga 95.93 hektárjával, *a népsürüség ellenben* a Belvárosban kisebb, mert ott egy hektárra *mindössze 322.2 lélek* jut. Hogy milyen aránytalanul nagy a Józsefváros népsürüsége, misem mutatja jobban, mint az a számadat, hogy *Óbudán* például alig 12.8, *Kőbányán* 18.0 lélek, a sürün lakott *Erzsébetvárosban* 160.4, a *Terézvárosban* 125.0, a *Lipótvárosban* 148.0 lakós esik egy hektárra, *szemben a Józsefváros mamut-sürüségével,* a hektáronkénti 422.7 lélekkel.

Azt hiszem, a Józsefváros az egyetlen *belső kerülete* Budapestnek, *ahol még makadámmal burkolt utak* is vannak. A *Kisfuvarosutca,* nemkülönben az *Illés-utca néhány mellékutcája* még ezzel az őskorba való burkolómóddal vannak fedve, ugyanakkor, mikor a külterületeken *a modern és drága utvonalak egész sorozatát építi ki a főváros.* Ugy a tavalyi, mint az ezévi *inségmunkák* során a polgármester urnál történt ismételten való eljárásaink és sürgetésünk ellenére *mellőzték a Józsefvárost,* amelynek jónéhány utteste, *mélyen a járda szintje alatt,* epedve várja a maga teljesen kiépitett házsoraival az uj burkolást, a jelenlegi állapotban *állandóan veszélyeztetve a gyermekek testi épségét,* akik, ha lelépnek a járdáról,

lábukat törhetik a magas nivókülönbség miatt!

Sulyos sérelmeink vannak a *kislakás-épitkezések terén* is. Amikor a különféle kislakás-telepek épitésére került sor az elmult esztendőkben, többizben *felhivtuk az illetékes tényezők figyelmét* arra, hogy *a Józsefváros belterületén számos fővárosi telek van*, amelyeken olcsóbb, könnyebb és a lakósság szempontjából megfelelőbb lett volna az épitkezés, mint például a *Külső Kerepesi-uton*, vagy a *Külső Bécsi-uton!* Rámutattunk arra, hogy *drágán vásárolt uj telkek* helyett itt vannak ezek a régóta fővárosi tulajdonban levő belterületi ingatlanok, amelyeken azért is hasznosabb lett volna az épitkezés, mert az *ottlakók időben és közlekedési költségben rengeteget* megtakaritha tták volna, nem ugy, mint a Ceglédi-uti, vagy a külső Váci-uti városi házakban, amelyeknek hivatalnok- és kereskedő-lakói állandóan panaszkodnak, hogy *távol munkahelyüktől laknak*, fizetve a drága közlekedési eszközöket. Rámutatok ebben a témakörben arra is, hogy a szóbanforgó józsefvárosi városi telkeken *apró vityillók, istállók omladoznak*, és *már csak közegészségügyi szempontból is fontos lett volna, ha ezeknek a helyére épiti az uj kislakásos telepek egyrészét a főváros.*

A Józsefváros figyelmet és méltánylást kér és érdemel a városházától! Az apró kis házikókat egymástól elválasztó poros és egész ségtelen makadám-utakat a legsürgősebben ujra kell burkolni, és ha a Tabán helyére uj városrészt tervez a törvényhatósági tanács, ne feledkezzen meg a *józsefvárosi Tabánról* sem, amelynek értékes városi telkei ma jóformán semmit sem hoznak a fővárosnak. Ezek a szempontok *különösen aktuálisak és fontosak most*, amikor a költségvetési előmunkálatok kapcsán ujból fel kell hivnom a figyelmet arra, hogy a sok tekintetben kifogásolható *külterjes fejlesztés helyett a belső területek reorganizálásáról és ujjáépitéséről se feledkezzen meg a főváros érdemes vezetősége!*

Budapest c/a állam, állam c/a főváros?

Szemethy főügyész nyilatkozata

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Hire terjedt az utóbbi hetekben, sőt az egyik szakbizottság ülésén is szóbakerült, hogy a főváros és az állam között a *kölcsönös tartozások tekintetében* a helyzet annyira elmérgesedett, hogy *elmaradt teljesitések cimén több pert akasztott az állam a főváros, és viszont a főváros az állam nyakába.* Ezekről a hiresztelésekről megkérdeztük *Szemethy* tiszti főügyészt, akinek hatáskörébe tartozik a főváros által inditott, vagy a főváros ellen beadott peres eljárások ügye.

Szemethy Károly dr.
tiszti főügyész

kérdésünkre a következő felvilágositást adta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Arra vonatkozóan, hogy *a peres eljárások egész tömegéről* lenne szó, *tulzottak a forgalomba került hiresztelések.* Az állam által inditott perek *állitólagos özönét* illetően kijelenthetem, hogy mindössze *egyetlen perről tudok*, azt sem a főváros, hanem a Beszkárt ellen inditotta a kincstár. Ennek a pernek a tárgya az az összeg, amelyet a hidakon lefektetett sinek területhasználatának *elmaradt dijai fejében* inditott az államkincstár a főváros közlekedési részvénytársasága ellen. *Komplikált valorizációs perről van a jelen estben szó*, legkevésbé sem a Beszkárt *teljesitő képességének bárminemü hiányáról.* A szóban forgó esetben a *biróság van hivatva eldönteni*, hogy az államkincstárnak a Beszkárttal szemben *van-e valorizációs igénye*, vagy nincsen, és a *hidpénznek eltörlése* mennyire játszik közre a villamosvasuti társaságok által *annakidején vállalt kötelezettség fennállását* illetően.

— Arról *egyelőre nincsen szó*, hogy a főváros az állam ellen elmaradt valamilyen köztartozás cimén pert inditson. *A kórházi ápolási dijak* elmaradt teljesitéseinek behajtása nem *peres, hanem közigazgatási utra* tartozik. *Egyetlen ilyenfajta akta* fordult meg a kezemen: az Elektromos Müvek azon bejelentése, hogy a *Nemzeti Szinház elektromos áram-tartozása olyan összegre nőtt, hogy hasonló esetekben peres uton szokta a főváros világitási üzeme követelését behajtani.* A polgármester urhoz kérdést intéztem aziránt, *inditsak-e pert a szinház ellen.* A polgármester ur mindezideig *nem nyilatkozott*, minden valószinüség szerint *ez a probléma a törvényhatósági bizottság közgyülése által legutóbb elfogadott évi 200 ezer pengős szubvenció keretén belül fog valamilyen rendezést találni.*

CUSTODIS ALPHONS
mérnöki iroda és speciális épitési vállalat
BUDAPEST, V., NÁDOR UCCA 19
Telefon: 120-07.
Gyárkéményépités, gőzkazánbefalazás, ipari kemencék épitése és tervezése

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Tornaszerek, atlétikai sportcikkek, játszóteri berendezések, iskolapadok és butorok gyára
Lopos Gyula, Budapest
III., Bécsi-ut 85. ♦ Tel.: Óbuda 62-5-05

„SENECO"
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus" törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

Városházi notesz

EGYIK NAPRÓL A MÁSIKRA, mint az már nálunk a legutóbbi években szinte törvényszerüvé vált, esős és hüvös tavaszból rekkenő nyárra fordult az idő. Természetes, hogy ebben a harmincfokos hőségben, amely váratlanul érte az emberek pórusait, tulnagy kedve nincs a törvényhatósági bizottsági tagoknak, hogy intenzivebben foglalkozzanak közügyekkel. Politikai szempontból a hét két jelentős eseménye két beszámoló beszéd: a csütörtöki, melyet Müller Antal tartott a Józsefvárosban és a szombati, amelyet Wolff Károly fog elmondani budai kerületében.

Ezek a népgyülések azonban inkább az országos politika keretébe tartoznak. A városházán a hét egyetlen eseménye a Keresztény Községi Párt keddi értekezlete volt, amelyen a Tabánnal kapcsolatos felszólalásával Spur Kálmán dr., a legifjabb budai városatyák egyike, bizonyitotta be ujból, hogy a legképzettebb és a legintelligensebb koponyák közül való. Arra vonatkozó inditványa, hogy a Tabán ügyében *rendkivüli közgyülést kezdeményezzen a párt, még sok vizet fog zavarni, — bár az is igaz, hogy még több viz fog lefolyni a Dunán, amig ebből a javaslatból — felépitett Tabán válik.*

A törvényhatósági tanács sem tartott ezen a héten ülést, miután a mult hét szerdáján öt ülés után a közgyülés interpellációk- és inditványok okozta végelgyengülésben kiszenvedett. A jövő héten azonban már érdekes és mozgalmas ülésre van kilátás a törvényhatósági tanácsban és az is kétségtelen, hogy számosan fogják törölni izzadó homlokukat a hüsnek egyáltalában nem mondható közgyülési teremben, amig elintéződnek azok a fontosabbnál-fontosabb előterjesztések, amelyeket lázas sietséggel készitenek elő a főtisztviselők tanácskozó termeiben...

*

SIPŐCZ POLGÁRMESTER MOST BOCSÁTOTTA KI azon rendeletét, amelyben az ügyosztályvezetők nyári szabadsága iránt intézkedik. Mint minden esztendőben, ez idén is két csoportban mennek szabadságra a tanácsnok urak. Vajna tanácsnok junius 23-tól augusztus 3-ig, Lamotte Károly julius 3-tól augusztus 13-ig, Szendy Károly julius 10-től augusztus 20-ig, Schuler Dezső junius 23-tól augusztus 3-ig, Wossala Sándor julius 23-tól augusztus 3-ig, Kovácsházy Vilmos junius 23-tól augusztus 3-ig, Némethy Károly augusztus 4-től szeptember 14-ig, Szlovák Pál julius 5-től augusztus 15-ig, Salamon Géza julius 3-tól augusztus 13-ig, Bódy László julius 3-tól julius 23-ig és augusztus 11-től augusztus 31-ig, Király Kálmán, aki a hét végén tér vissza szabadságáról, augusztus folyamán még két hétig, Schara Béla augusztus 4-től szeptember 14-ig megy szabadságra. A többi ügyosztályvezető közül Kempelen Ágoston müszaki főtanácsos szabadsága augusztus 4-től szeptember 14-ig, báró Babarczy Istváné augusztus 4-től szeptember 14-ig és Farkas Ákos dr. főjegyzőé julius 17-től augusztus 27-ig terjed.

*

A KERESZTÉNY KÖZSÉGI PÁRTNAK EGYETLEN DIPLOMATA-TAGJA VAN, vitéz Pesthy-Müller József Leó kormányfőtanácsos, budapesti litván tb. főkonzul személyében. Müller József Leó hosszu ideig tagja volt a törvényhatósági bizottságnak, bizottsági tagságáról azonban lemondott és jelenleg mint a Keresztény Községi Párt képviselője, a Községi Takarék igazgatóságában fejt ki érdemes tevékenységet. Civil foglalkozásán felül Litvánország budapesti főkonzula, ebbeli minőségében utinapló formájában bocsátott most közre egy füzetet, amelyben a mindig agilis és okos Müller József Leó Magyarország és a rokon Litvánia közötti kapcsolatot akarja megerősiteni.

A füzetből kitünően valóságos diadalmenet volt Müller utja Kaunasba, az ideiglenes litván fővárosba, ahova ez év márciusában diplomáciai tennivalói szólitották. Smetona, a litván köztársasági elnök külön audiencián fogadta hazája budapesti tiszteletbeli főkonzulát, aki utalva a két nemzet közötti tradicionális történelmi multra, örömmel tett jelentést arról, hogy a magyar áruknak piacot kivánt teremteni Litvániában, megteremteni igyekezve ezzel a távolfekvő, de nekünk annyira kedves országgal a kereskedelmi kapcsolatokat is.

Mielőtt a litván fővárost elhagyta volna Müller József Leó, akit felesége is elkisért a hosszu utra, Zaunius külügyminiszter estélyt rendezett tiszteletére, amelyen az összes litván előkelőségek megjelentek. A külügyminiszter nagy beszédében üdvözölte a budapesti tb. főkonzult és beszéde végén a megjelent kormánytagok jelenlétében a köztársasági elnök nevében a budapesti főkonzulátus eddigi eredményes gazdasági és kulturális munkájáért átnyujtotta neki a nagy Vytautos rend parancsnoki keresztjét...

Őszintén kivánjuk, hogy kiváló Jóska barátunk ezt a kitüntetést még hosszu esztendőkig boldogan és megelégedetten viselje!

*

A BUDAPEST SPORT EGYESÜLET junius 27-i céllövőversenyére nagy készülődés folyik a Horthy Miklós-lőtéren.

A keddi tréningnapon kint láttuk Hamvasy István előljárót, Wolff Károly igazgató főorvost, a szakosztály társelnökét, Szinte László müszaki főtanácsost, Reminiczky Lajos fogalmazót, a szakosztály ügyvezető alelnökét, Potocky Jenőt, szakosztályi titkárt, akiknek vezetése mellett folyik a nagy munka. Nagyon szép eredményt értek el Kubinyi Imre dr. tiszti alügyész, Székely Ádám mérnök, Huszti László, Pászthy, Repcsák Péter és Szinte László jogász fia. Külön meg kell még dicsérnünk Colbe Ferenc főlövészmestert és Stadler Bélát, szorgalmas, alapos tanitómunkájukért.

*A versenyre eddig benevezett több, mint 100 versenyző, kik között szerepel: **Nagy Ferenc** tanácstag, Salamon Géza tanácsnok és fia, Kovácsházy Vilmos, Csanády Gusztáv polgármesteri tikár, Rostagni Achilles főjegyző és neje, Antalffy főjegyző, Fertsek Leo dr. tiszti ügyész stb.*

*

A MULT SZÁZADBELI BUDAPESTRŐL tartott előadásait foglalta össze Szigeti János bátyánk, a felsőház tagja, Budapest (Buda, Óbuda, Pest), a XIX. század első harmadában. Ebben a könyvben a könnyed elbeszélés során feltárulnak előttünk a mai fővárost alkotó Budának, Óbudának és Pestnek viszonyai az 1820—1830-as években, rövid áttekintéssel a városok ősi történetére, jogállására, adminisztrációjára, iparára, kereskedelmére, irodalmára és művészetére. Külön részben foglalkozik a szerző az 1830-as évek társadalmi viszonyaival és társadalmi életével. Két sikerült metszet nyomán megismerkedünk az 1821-beli Buda és Pest látóképével.

Továbbmélyül-e a gazdasági válság?

A statisztikai hivatal adatai szerint gazdasági helyzetünk csak jelentéktelenül rosszabb, mint a mult év első harmadában

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A gazdasági és a politikai életben állandóan hangoztatják, hogy *egyre jobban kimélyül* a válság, romokban hever a magángazdaság, katasztrófálisan csökken a nagyüzemek bevétele és olyan kétségbeejtő a helyzet, hogy *kiutat találni már alig lehetséges.* Előttünk fekszik a főváros *statisztikai havi füzeteinek* legutolsó beszámolója, amely teljes részletességgel ad feleletet arra a kérdésre: *mekkora tehát a valóságban ez a sokat emlegetett gazdasági válság, romlott-e, és ha igen, mennyivel az elmult esztendei állapot,* és az élet apró megnyilvánulásai, amelyek csalhatatlanul vetülnek a statisztika tükrében, mennyiben igazolják azokat a kijelentéseket, hogy *még mindig nem vagyunk a gazdasági leromlás mélypontján tul, még mindig rosszabb és egyre rosszabb gazdasági viszonyokra van kilátásunk.*

Adataink, amelyek egy befejezett évharmadról, a folyó esztendő *első harmadáról* szólnak,

legkevésbé sem igazolják azt, hogy az elmult esztendőhöz arányitottan jelentős mértékben növekedett volna a folyó esztendőben a gazdasági válság.

A póstatakarékpénztárnál és a tizenkét legnagyobb pénzintézetnél 1933. április 30-án 508 millió pengő volt a takarékbetét és 669 millió a folyószámla-betét, szemben a mult esztendő első négy hónapjának 513, illetőleg 643 millió pengőjével. A betéteknél tehát *mindössze egy százalékos csökkenéssel* állunk szemben, ami katasztrófális visszaesésnek egyáltalában nem mondható, sőt a legnagyobb mértékben *konszolidációt* jelent.

De nézzük

a nagy közületi üzemek

forgalmának alakulását a folyó év első harmadában! A mondott időszakban a Budapesten feladott közönséges *levélpostai küldemények száma* 70,286.876 volt, mig 1932-ben csak 66,913.440. A *telefon* budapesti előfizetői 33,947.318 beszélgetést folytattak, a mult évben alig valamivel többet, 35,549.132-t. A postatakarék *kéziálogkölcsön-üzletének és árverési csarnokának forgalma* a jelzett időszakban 24,373.410 pengő volt, szemben a mult év 22,613.613 pengőjével. A kétmillió pengős differencia *a ki nem váltott zálogtárgyakra esik,* az ujonnan elhelyezett zálogtárgyakra adott kölcsönök összege a mult évihez arányitottan *növekedést nem mutat.*

A fővárosi közüzemek közül az *Elektromosmüvek* áramtermelése *nagyobb, mint tavaly.* (1933-ban 83,209.830 kilowattóra, 1932-ben 81,284.681 kilowattóra.) Az árambevétel viszont kevesebb: a tavalyi 16,321.718 pengővel szemben 15.875.229 pengő. *A magánfogyasztás nagyobbarányu csökkenésével* szembenáll *a motoráramból való bevételi növekedés:* a tavalyi 3,801.184 pengővel szemben 4,117.648 pengő. A *gázmüveknél* mintegy 8%-os a magánfogyasztás csökkenése: a mult évi 29,263.053 pengővel szemben a folyó év első négy hónapjában 27,123.825 pengőt vett be a gázgyár. A *vizfogyasztás* az elmult év hasonló időszakához viszonyitottan *emelkedést mutat:* 1932-ben 18,721.596 köbméter volt, a folyó évben 18,941.590 köbméter.

A *közlekedési statisztika* igen érdekes adatokat szolgáltat. A Beszkártnál az utasforgalom csökkenése *átlag 6%-os:* a folyó esztendő első harmadában 13,651.059 pengőt vett be a főváros villamos közlekedési vállalata, szemben a mult esztendő ugyanezen időszakának 15,079.653 pengőjével. Nőtt a hegypálya és a fogaskerekü bevétele, egészen jelentéktelen a csökkenés az autóbuszüzemnél, (tavaly 2,093.873, ezidén 2,041.415 pengő.) *A szállitott utasok száma* a főváros monopolisztikus közlekedési eszközein 83,459.308, szemben a mult esztendő ugyanezen időszakának 89,550.668 szállitott utasával.

A magángazdaság életnyilvánulásai közül a legfontosabb

az épitkezési statisztika.

Sajnos, *az épitkezési kedv nagyarányu visszaeséséről* kell számot adnunk. Az elmult év első négy hónapjában *uj épitkezésekre* kiadott 464 engedély a folyó évben *231-re csökkent,* köztük *az emeletes épitkezéseknél átlagosan felére-harmadára.* A folyó esztendőben tehát nagyobbarányu épitkezésre *már nem is lehet kilátás.* A befejezett épitkezések száma aránylag elég sok: 217, szemben a tavalyi 224-el. Az *ujonnan keletkezett lakások* száma ezekben az épületekben 827 (tavaly 1195) az *ujonnan keletkezett szobák* száma 2712 (tavaly 3527).

Pontos felvilágositást szolgáltat a főváros statisztikai hivatala

a főváros adóbevételeiről a folyó esztendő első harmadában.

Ezen időszakban a fővárosi adókerületekben *állami adókban* 19,790.479 pengő (az elmult év ugyanezen időszakában 21,752.799 pengő), *rendkivüli pótlékban* 7,888.740 pengő (14,683.147 pengő), *különadóban* 4,302.262 pengő (4,528.574 pengő), *községi pótadóban* 5,195.564 pengő (5,866.616 pengő), *házbérkrajcárban* 2,216.992 pengő (2,639.688 pengő), *szemétfuvarozási illetékben* 1,114.219 pengő (1,328.371 pengő), *kereseti adóban* 1,225.969 pengő (1,133.764 pengő) folyt be. A *forgalmi adóból* származó bevétel a tavalyi 14,238.424 pengőről 11,401.078 pengőre esett. A *fényüzési forgalmi adó* 575.239 pengőről 488.618 pengőre csökkent.

A községi közszolgáltatásokból a városi *ingatlanvagyonátruházási illeték* 1,150.750 pengőjével szemben tavaly 1,142.089 pengő volt a bevétel. Mintegy

husz-százalékos a csökkenés a fogyasztási adónál:

1932-ben 4,416.396, a folyó évben 3,892.163 pengő. A *vigalmi adóból származó bevétel* 316.629 pengőről 270.107 pengőre csökkent. A *közlekedési adó bevétele* a tavalyi 1,480.170 pengővel szemben 1,350.135 pengő.

Ha adót nem is tudnak fizetni polgártársaink, *az életkedv bennük azért egyáltalában nem csökkent.* A mult esztendő első négy hónapjában 6709-en haltak el Budapesten, ez idén *csak 6027-en.* Jelentékeny mértékben emelkedett a *házasságkötések száma,* bizonyságául annak, hogy *az ifju párok rózsásabbnak látják a jövőt, mint a parlamenti szónokok.* Az elmult esztendő első harmadának 2768 uj házasságával szemben 2860 házasságot kötöttek ezidén. *Pár százzal csökkent viszont a születések száma:* 1932. első négy hónapjában *5641-en,* a folyó évben *5336-an látták meg a napvilágot Budapesten.*

Mint az alábbi statisztikai adatból kiderül,

tulzottak azok a hirek, amelyek a kereskedelem és ipar tragikus összeomlásáról festenek szomoru képeket.

A *budapesti kerületi elöljáróságok* 1933. első négy hónapjában 3019 *uj iparjogositványt* adtak ki, *78-al többet,* mint tavaly. *A visszaadott iparjogositványok* száma a folyó évben eddig 2310, tavaly 2281 volt. 164 *uj céget* jegyeztek be a törvényszéken ez idén (néggyel többet mint az elmult esztendőben), a *cégtörlések száma* 167 volt, (tavaly 194), *a csődnyitásoké* 16, (tavaly 25), *a csődmegszüntetéseké* 37, (tavaly 25). A *fizetésképtelenségek összes száma* 98, (tavaly 308).

Hogy gazdasági helyzetünk egyáltalában nem rózsás, az kétségtelen, de *dőreség lenne arról beszélni, hogy állapotaink katasztrofálisak és, hogy egy év leforgása alatt a mélybe zuhantunk.* A statisztikai adathalmaz rideg számadataiból természetszerüleg *nem akarunk a politika mezejére* elkalandozni, amidőn minden mellékgondolat nélkül állapitjuk meg, hogy ha nyomoruságunk nem is *javult, de stabilizálódott,* és a főváros helyzete, szemben azzal a szörnyü kataklizmával, amelybe a háborut vesztett országok fővárosai tavaly óta sodródtak, *a jövőt illetően jó reményekre jogositónak látszik.*

A könyv értékes utmutatásul szolgálhat azoknak, akik mostani szép fővárosunk szeretetével annak érdekes multja iránt érdeklődnek. Remény és bizalom fogja eltölteni őket, mert nincs az a hatalom, amely elfordithatná a Duna folyását és megakadályozhatná Budapest további fejlődését.

*

A KITÜNŐ SZIGETI JÁNOS nemes és uri egyéniségét mi sem tükrözteti élénkebben vissza, mint könyvének bevezető sorai.

— Valamikor régen, — meséli Szigeti János — egy nyári alkonyaton, fennjártam a Gellért-hegyen s lenéztem az alattam elterülő szépséges városra. S amint lassan kigyultak a lámpák a Duna két partján, a sikon és a hegyek között, nyugtalan és vágyódó lelkemben feltámadt a gondolat: vajjon mit tehetnék ezért a városért, amelyben bölcsőm ringott, ezért a városért, amely lehetővé tette, hogy egyik iskolájában — a tornya idelátszik — tanulmányaim egy részét befejezhessem. És eszembe jutott Anatole France együgyü barátja, aki nem tudván másképpen kedveskedni a Madonnának, elővette régi mesterségét és az oltár előtt fejjel lefelé, lábbal fölfelé, hat golyóval és tizenkét késsel zsonglőrködött. A Szent Szüz pedig leszállt az oltár lépcsőin, hogy kék palástjának szegélyével letörölje a veritéket, amely különös tisztelőjének arcán gyöngyözött.

— Telt-mult az idő s ennek során sokféleképpen próbáltam szolgálni szülővárosomat. De ime, az élet őszi alkonyán ismét feltámad bennem a régi kérdés. És most ezzel a szerény füzettel kivánok rá megfelelni. Nem akar ez forrásmunka lenni, mégkevésbbé történelem, csak vázlatos rajza a száz év előtti Budapestnek. Nem dicsekszik eredetiséggel, mert hiszen régi könyvek történeti képeinek csupán kaleidoszkópszerü összevetése. Nincs meg benne a művészi arány, mert hiszen csupán alkalomszerü felolvasásoknak gyüjteménye. Célja is csak egy: a mult fellebbentésével még jobban megszerettetni Budapestet minden jó magyar emberrel.

*

A KEMÉNYLEGÉNYEK HÉTFŐ ESTI ÖSSZEJÖVETELÉN Ortvay Rezső dr. apátplébános volt az ünnepi szónok. Felköszöntötte Bednárz Róbert prelátust, akit nevenapján nem üdvözölhetett. Utána Schara Bélához, az ujonnan megválasztott tanácsnokhoz intézett közvetlen szavakat. Megemlékezett arról is, hogy Krajnyák Gábor dr., a budapesti görög-katolikus plébános most jelent meg először a Keménylegények társaságában, valamint arról, hogy Blieszner Agoston prépost-plébános hosszabb elfoglaltsága után ismét alkalmat talált rá, hogy felkeresse régi barátait.

Schara Béla tanácsnok az üdvözlést megköszönve, kijelentette, hogy csak örömét és háláját tolmácsolhatja Nagy Ferenc kapitánynak, amiért meghivta a Keménylegények körébe, a bajtársakat pedig arra kérte, hogy fogadják szeretettel. Krajnyák Gábor plébános is köszönetet mondott a vele szemben tanusitott figyelemért és kifejezte azt a reményét, hogy itt sok jó barátot fog találni. Végül Török Zoltán dr. meghivta az asztaltársaság tagjait plébánosi beiktatására, mely ünnepély julius 9-én fog lefolyni a törökőri templomban.

*

LAMPEL VILMOS NY. MINISZTERI TANÁCSOST, a budavári egyházközség elnökét most ünnepelte a Vár társadalma, örökös törvényhatósági bizottsági taggá történt megválasztása alkalmából. A „MOVE" kötelékébe tartozó Budavári Sport Club Rápolthy Nagy István dr. vezetésével díszoklevelet és babérkoszorut nyujtott át neki, a vári leánygimnázium termében pedig Nemes Antal dr. címzetes püspök elnöklete és Reisz Pálné, a Keresztény Községi Párt női szervezete vári elnökének rendezése mellett ünnepély volt, amelyen Bernolák Nándor dr. ny. miniszter és Tille Gyula dr. lelkész mondtak ünnepi beszédeket. Utána vacsora volt, amelyen Toperczer Akosné, Hévey Gyula dr. érseki helynöki titkár, Móra László és Vecseklőy József dr. kuriai biró köszöntötték fel az ünnepeltet. Lampel Vilmos válaszában kefejtette jövő programját, amely a Vár történelmi és müemlékeinek további szigoru megőrzése mellett kiterjed a bástyasétánynak a Horthy Miklós-bástyasétánnyal való kiegészitése, továbbá a vári plébániának, kulturteremnek az elemi ikolának és a leánygimnáziumnak a Krisztinavárosban való elhelyezésével egyidejüleg való végleges elhelyezésére.

*

PÉNTEKEN ÜNNEPÉLYESEN ELFOGLALTA az ujonnan megválasztott törökőri plébános, Török Zoltán dr. hivatalát. Ott volt: Uhlár Béla esperes, Kovácsházy Vilmos tanácsnok. Az egyházközség nevében Urbányi C. József alelnök üdvözölte, a Keresztény Községi Párt nevében Pálffy József v. bizottsági tag, pártelnök, a Credó férfiegyesület nevében Kléh György kereskedő, alelnök üdvözölte. Az Oltáregylet, a Szív-gárda nevében Káldy Ilona és vitéz Vasvári Tibor, a Tanitótestületek nevében Havas Mihály polg. iskolai igazgató. Az üdvözlések után az uj lelkipásztor a Kis Szent Teréz-templomba vonult, ahol Isten áldását kérte az egyházközségre.

MEGJELENT A

KALLÓS JÁNOS-féle

„GAZDASÁGI, PÉNZÜGYI ÉS TŐZSDEI KOMPASZ"

1933-1934. évi évfolyamának első része két kötetben.

TARTALMAZZA: az összes budapesti, vidéki bankok és bankházak, budapesti és vidéki szövetkezetek, minisztériumok, a TEBE, a Budapesti Áru- és Értéktőzsde, Budapest székesfőváros és a vidéki városok stb. legujabb adatait. A közeljövőben megjelenő két kötettel együtt — amely az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi, biztositó stb. vállalatok legujabb adatait fogja tartalmazni — négy kötetből fog állani a nagymérvben kibővitett komplett kompasz

Mind a négy kötet ára együtt 60 P

Megrendelhető: a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában Budapest, VI. ker., Anker-köz 2. I/4. Telefon: 22-0-96 és 21-3-86

30:1

A gyakornoki állásra való pályázatok leggyakoribb melléklete a szegénységi bizonyitvány

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Szombaton, e hó 17-én, amikor a polgármester által a gyakornoki állásokra kiirt pályázat határideje lejárt, *sok száz fiatalember* tolongott a központi városháza elsőemeleti folyosóján, hogy *az utolsó percben nyujtsa be* folyamodványát a kiirt állások valamelyikére. Az előirt határidőig, déli 12 óráig *több mint háromezer pályázat futott be*, ez a szám azonban sokkal nagyobb, ha meggondoljuk, hogy mindegyik pályázó képesitése szerint legalább *három-négy állásra pályázott*, ugy hogy végeredményben *a pályázatok száma 15—16 ezerre tehető*. Tehát a pályázók közül *minden harmincadik* nyer elhelyezést.

Az elnöki ügyosztály a pályázat lezárása után *azonnal megkezdte az anyag feldolgozását*, tekintettel arra, hogy az illetékes tényezők a legrövidebb idő alatt el akarják dönteni a pályázat sorsát olyképpen, hogy *a háromezer pályázó közül kiválasztandó száz gyakornok julius 1-én meg is kezdhesse fővárosi szolgálatát*. A késő éjszakai órákig terjedő munkával már *hétfőn reggel megkezdődött az anyag feldolgozása* olyképpen, hogy *külön tabellákba foglalják* az egyes állásnemekre beérkezett pályázatokat. Ezek a tabellák magukban foglalják *a pályázók képesitését, életkorát és egyéb körülményeit*, nemkülönben arra vonatkozólag is tartalmaznak rovatot, hogy *a pályázatból kitünően mely szempontok érdemesitik a pályázót arra, hogy az állások valamelyikét megkapja.*

Szomoruan jellemző, hogy a pályázatok legnagyobb része *szegénységi bizonyitvánnyal felszerelten* érkezett a főváros központi iktatóhivatalába. A szegénységi bizonyitvány nemcsak a kétpengős állami és kétpengős városi bélyeg felragasztása alól mentesitette a pályázót, hanem arra is lehetőséget nyujtott, hogy a pályázati feltételek között szereplő *tisztiorvosi bizonyitványt* dijmentesen szerezze be a pályázó. Sok pályázat érkezett bélyeg és szegénységi bizonyitvány nélkül vidékről is: ezeket a pályázatokat, ha el is fogadta, de *kénytelen megleletezni* az elnöki ügyosztály. Végeredményben tehát számos pályázó ahelyett, hogy állást kapna, a *felragasztani elmulasztott bélyeg háromszorosáról szóló dij- és illetékkiszabási hivatali fizetési meghagyást fog kapni...*

Nilusi flóra a Döbrentei-téren

A fővárosi kertészet érdekes kisérletezése

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Amikor az elmult esztendőben a Rudasfürdő és a Hungária-forrás kibővitésével kapcsolatos furásokat megejtették, a Döbrentei-téren egy 27—30 fokos hőforrást találtak, amelyet alacsony hőfoka miatt nem volt érdemes bevezetni a Rudas gőzfürdőjét tápláló medencébe, viszont azonban azt sem akarta a városgazdasági ügyosztály, hogy ez a hőforrás nyomtalanul tünjék el a Duna hullámaiban. Morbitzer Dezsőnek, a fővárosi kertészet európai hirü igazgatójának támadt az a nagyszerü ötlete, hogy a melegforrással kapcsolatosan nilusi flórát igyekezzen meghonositani a Döbrentei-téren, olyan keretben, hogy az Budapestnek fürdővárosi szempontból is nevezetessége legyen.

A forrást, amely a Döbrentei-téren az Erzsébet-hid budai jobboldali feljárójánál fakad, az ottlevő kis tóba vezették és a tóba azután nimpheákat, lótuszokat, egy juncus nevü sásfajtát és egy calmus nevü nádfajtát ültettek. Valósággal trópusi növényzet keletkezett igy a Döbrentei-téren, melynek sok bámulója akad, nemcsak a budapestiek, hanem a külföldiek között, akik szemléltetően kapnak itt nem könnyen felejthető képet Budapest melegforrásairól.

Morbitzer igazgató reméli, hogy a magas hőfoka folytán a zord időben sem befagyó tóban a téli hónapok alatt sem vész ki a kiültetett trópusi növény-tenyészet. — Itt emlitjük meg, hogy a Gellért-hegy sziklás oldalaira kiültetett alpesi flóra gyönyörüen tenyészik és rövidesen annyira ki fog fejlődni, hogy a legszebb svájci hegyoldalakat fogja az arra sétálóknak eszébe juttatni. A legteljesebb dicséret illeti ismételten Morbitzer igazgatót, akinek nagy szakértelme és gondossága olyan kertészeti csudákkal lepi meg Budapestet, amelyek az idegenforgalom szempontjából is igen nagy jelentőségüek.

A Beszkárt tiz esztendeje

Deficitmentes az elmult évi számadás

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság most tartotta X. évi rendes közgyülését *Bárczy* István, a társaság elnökének vezetésével. A közgyülés elfogadta az igazgatóságnak az 1932. üzletévre vonatkozó jelentését, megállapitotta a mérleget és zárószámadást és mind az igazgatóságnak, mind a felügyelőbizottságnak megadta a felmentést. A közgyülésen a főváros közönségének képviseletében *Borvendég* Ferenc alpolgármester jelent meg, aki a főváros nevében teljes elismeréssel emlékezett meg arról a tevékenységről, amelyet az igazgatóság és az ügyvezetés az 1932. évben kifejtett és amellyel a vasutvállalat pénzügyi egyensulyát a válságos gazdasági viszonyok között és az utasforgalom nagymérvü csökkenése ellenére is sikerült megóvni. Megállapitotta a főváros képviselője, hogy az igazgatóság, az ügyvezetés, a tisztikar és az egész személyzet *minden tekintetben megfelelt a müködéséhez füzött várakozásoknak és kellő gondosságot tanusitott* a reábizott vagyon kezelésében, ezért a főváros közönségének mint a vasut tulajdonosának nevében *őszinte köszönetét nyilvánitotta* az igazgatóságnak és az ügyvezetésnek, elsősorban *Folkusházy* Lajos vezérigazgatónak és *Márkus* Jenő dr. vezérigazgatóhelyettesnek, továbbá a főosztályvezető igazgatóknak, a tisztikarnak és az egész személyzetnek. A közgyülés az igazgatóság tagjai sorába megválasztotta *Urbanovich* G. Zoltán kincstári főtanácsost, a Fuvarhitelintézet rt. vezérigazgatóját.

Az igazgatóság évi jelentéséből kiemeljük a következőket:

A Beszkárt az 1932. esztendővel zárta X. üzletévét. A jelentés ebből az alkalomból visszapillantást vet a lefolyt tiz év üzemi eseményeire s ismerteti azokat a *nagy rekonstrukciós munkálatokat*, amelyekkel a háborus és forradalmi évek pusztitásai után teljesen leromlott állapotban átvett vasutakat a Beszkárt tökéletesen üzemképes állapotba helyezte, majd felsorolja a vasutak fejlesztése érdekében végzett uj beruházásokat.

Összesen 25.3 kilométert tesz ki azoknak az uj vonalaknak a vágányhossza, amelyeket a Beszkárt müködésének első tiz évében épitett és összesen 224.3 kilométer hosszuságban ujitotta fel a vágányzatot. Az összes régi kocsik ujjáépitése mellett a kocsiparkot 210 uj személyszállitó kocsival és 75 egyéb, kezelési és müszaki célokat szolgáló járművel szaporitotta.

A Beszkárt teljesitményeinek másik hatalmas tételét alkotják a székesfővárosnak nyujtott pénzbeli szolgáltatásai, amelyek az elmult tiz évre közlekedési adó, rendes és rendkivüli területhasználati dij és osztalék fejében összesen több mint hatvankilencmilliót tesznek ki.

Az 1932. évben a Beszkárt személyszállitási bevétele az 1931. évhez képest *hat és félmillió pengővel*, több mint 12 százalékkal csökkent, az 1928. évi maximális bevételekhez viszonyitva pedig 22.5 százalékot tesz ki a bevételek visszaesése.

A bevételek e rendkivül kedvezőtlen alakulása ellenére is sikerült a vállalat pénzügyi egyensulyát megóvni s a Beszkárt a rendkivül sulyos viszonyok között is deficit nélkül zárta 1932. üzletévi számadásait. Ugyancsak deficit nélkül zárult a Beszkárt üzemkezelésében levő három vasuttársaság, a Földalatti vasut, a Bur-vasut és a Szentlőrinci vasut lefolyt üzletéve is.

A Beszkárt a bevételek csökkenése ellenére az 1932. évben is *folytatta a vonalhálózat fejlesztésére irányuló munkálatait* s az elmult évben épitette meg az uj élelmiszer-nagyvásártelephez vezető szárnyvonalat, ezenkivül számos vonalon vágányfelujitást és átalakitásokat hajtott végre.

A vasutvállalat pénzügyi helyzetének romlása, amelyet további takarékossági és üzemracionalizálási intézkedésekkel már alig lehetett ellensulyozni, arra indította a Beszkárt, hogy a mai sulyos gazdasági viszonyok ellenére is megkisérelje a bevételek további csökkenését megállitani és pedig olyan módon, hogy emellett *a közönségnek előnyt és könnyebbséget nyujtson.*

Miért nem tud az idén osztalékot fizetni a Kisipari?

Hibátlanul müködik a főváros altruisztikus kisintézete

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A polgármester előterjesztését a Budapesti Kisipari Hitelintézet Rt.-nak az elmult évről szóló jelentése és zárszámadása ügyében legutóbbi ülésén elfogadta a törvényhatósági tanács, amely egyben a tizenkét tagu igazgatóságot és öttagu felügyelőbizottságot is három évre *ujraválasztotta*. A részvénytársaság igazgatóságának jelentése az elmult esztendő zárószámadásáról, amely az intézet kitünő vezérigazgatójának, *Széll* Jenőnek a munkája, azt bizonyitja, hogy *a Kisipari ma is hivatása magaslatán áll* és maradéktalanul teljesiti azokat az altruisztikus feladatokat, amelyeket az alapszabályok céljaiul tüztek ki.

A *rendkivül sulyos viszonyok* ellenére a Kisipari az elmult évben 2793 tételben 2,144.190 pengő ujabb kisipari és 923 tételben 815.330 pengő ujabb kiskereskedelmi, tehát összesen 3716 tételben 2,959,520 pengő ujabb hitelt folyósitott ügyfeleinek. Az uj folyósitásokat a hitelkereteknek *mindössze negyvenezer pengős emelkedésén felül* azok az összegek tették lehetővé, amelyek a régi ügyfelektől az elmult esztendőben visszafolytak. Az intézetnek a mult esztendő utolsó napján a kisipari és kiskereskedelmi hitelellátás céljaira saját tőkéiből 2,589.466 pengő, a kisipari hitelkeretben 7,489.946 pengő, a kiskereskedelmi hitelkeretben 3,000.000 pengő állt rendelkezésre, *végösszegben 13,121.468 pengő*, ami az előző évi összes hitelellátó kerettel szemben *jelentéktelen emelkedést* mutat.

A mult évi 82.167 pengős tiszta nyereséggel szemben a folyó évi mindössze 74.025 pengő, vagyis 8145 pengővel kevesebb. A fokozott munkateljesitménynek a jele, hogy ezt az eredményt *a hitelek átlagának csökkenése és a viszonyok nagymérvü romlásával indokolt leirások ellenére is el tudta érni az intézet.* Arra való tekintettel, hogy a kisipari és kiskereskedelmi künnlévőségek tekintetében a sulyos helyzet miatt is indokolt méltányos intézkedések a rizikót nagyban fokozzák, az intézet hivatásának az igazgatóság véleménye szerint akkor felel meg jobban, *ha az ez évben osztalékfizetés mellőzésével a kimutatott nyereség terhére 52.000 pengőt a behajthatatlan és kétes követelések tartalékára forditanak, ami által ez a tartalék ebben az esztendőben 94.000 pengővel dotáltatott.*

A *Kisipari* igazgatóságának jelentését azzal a *méltánylással és elismeréssel* fogadta a törvényhatósági tanács és a főváros vezetősége, amelyet az intézet vezérigazgatója és derék tisztviselői kara *valóban megérdemel.* Sajnálkozásunkat fejezzük ki, hogy *Ilovszky* János távozik az intézet vezetőségéből, mert az ő közismert agilitása jelentékeny mértékben járult hozzá a *Kisipari* fejlődéséhez.

Hogyan főzzünk be gyümölcsöt és főzelékeket?

A Budapest Székesfőváros Gázmüvei — a Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetségével karöltve — **az idénygyümölcsök és főzelékek befőzésére és konzerválására dijtalan gyakorlati bemutatókat rendez.** Egy-egy előadás keretén belül bemutatásra kerül az egyes idénygyümölcsök és főzelékek télire való eltevésének a legegyszerübb és leggazdaságosabb eljárása.

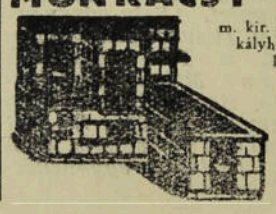
A gyakorlati bemutatók időpontja: **junius 27-től minden kedden és pénteken délután 5 órakor a Gázmüvek VI., Vilmos császár-ut 3. sz. I. emeleti bemutató termében.** Belépés dijtalan.

Minden háziasszonyt szivesen lát

a BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS GÁZMŰVEI

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

MUNKÁCSY GYULA
m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39.
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80. 35-9-16.

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Mágya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8—10.
TELEFON: 80-5-03.

Alapitva 1892 — Alapitva 1892

ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR

Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.

Mindenfajta
doboztömeggyártás
Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!

Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92-3-35.

Hirek

Pakots József temetése. Az őszinte részvét és fájdalmas meghatottság kisérte utolsó utjára *Pakots* József országgyülési képviselőt, a főváros törvényhatóságának kimagasló értékü tagját, az iró és ujságiró társadalom egyik vezérét. A temetési szertartást *Griger* Miklós országgyülési képviselő, esperesplébános végezte és a ravatalnál *Rassay* Károly, *Móricz* Zsigmond, *Boros* László dr., *Balassa* József, *Havas* István, *Földes* Imre, *Kakulyay* Károly, *Szöllössy* István, *Lendvay* Andor, *Szánthó* György, *Fodor* Oszkár és *Paczauer* Rezső mondottak bucsubeszédeket. A tragikus körülmények között elhunyt képviselő által életrehivott *Irók Gazdasági Egyesülete* külön gyászülést tartott, amelyen fájdalmas elérzékenyüléssel emlékeztek meg az egyesület alapitójáról és elnökéről. *A Beszkárt igazgatósági ülésén Bárczy* István elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg *Pakots* Józsefről, a Beszkárt elhunyt igazgatósági tagjának a vasutvállalat vezetése körül kifejtett közérdekü tevékenységéről és értékes munkásságával szerzett érdemeiről. A temetésen az igazgatóság tagjai testületileg résztvettek, a tisztikart és személyzetet pedig küldöttség képviselte.

Ketten együtt féláron. A MÁV féláru menetdijkedvezményt nyujt a Balatonra utazóknak. E célra szolgál a „Ketten egy jeggyel" cimü jegyfüzet, mely minden MÁV menetjegyirodában kapható, egy héten át szabadon választható szállókban és penziókban elsőrangu teljes ellátáson kivül fürdőt, fürdőkabint, egy hajózási bérletjegyet s más előnyöket nyujt. A jegyfüzet ára két személy részére 110 pengő, mely összegben még a borravalók is bennfoglaltatnak.

A Székesfőváros Hirdetővállalat uj helyisége. E napokban nyitotta meg Liber Endre alpolgármester a főváros uj propagandairodáját a Központi Városháza Károly-köruti frontján. *Haas és Somogyi rt.* készitette az összes külső-belső munkálatokat ifj. *Richter* Aladár iparmüvész tervei alapján, igazán müvészi, modern, izléses kivitelben. A portál uj rendszerü, ezüstszinü „Argentin"-fémből készült, mely szinét és fényét állandóan megtartja. Finom hatásu reklámvilágitás, nemes anyagok és rendkivül preciz szakmunka ezen alkotást a nyugati világvárosok mintaszerü propagandaépitményeinek sorába emelik. A belső berendezés főkellékei a rejtett világitás, különféle szines reklámok mintaobjektumai. Halk tónusu, modern szinekben tartott butorzat intim interieurt varázsolt a Központi Városháza ódon épületének ezen részébe. Izléses hatásvilágitások különösen az esti órákban vonzó benyomást gyakorolnak a nézőkre. Az elv az volt, hogy a propagandairodában megforduló közönségnek irányt adjanak a tekintetben, hogyan kell az izlés követelményeinek szem előtt tartásával a nézők figyelmét erősen lekötő propagandát csinálni. *Haas és Somogyi* cégnek fővárosunk utcai képének világvárosi nivóra emelése érdekében évtizedes érdemei vannak. Ez alkalommal is elérte, hogy olyan objektumot adott fővárosunknak, mely idegenforgalmi szempontból is jelentőséget nyert.

Féláru menetdijkedvezmény a Balatonra. A Balaton forgalmának fejlesztésére féláru menetdijkedvezményt engedélyezett a Magyar Államvasut mindazoknak, akik a „Ketten egy jeggyel" cimü jegyfüzettel utaznak a Balatonra. A jegyfüzet két személy számára érvényes és hét napon át elsőrangu szállást, teljes ellátást és az egész idő alatt szabad hajókázást, fürdőt, fürdőkabint nyujt. A jegyfüzet ára, melyben a borravalók is bennfoglaltatnak, 110 pengő. Kapható minden MÁV menetjegyirodában.

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Készül az uj költségvetés

Az ügyosztály jelentései megérkeztek a pénzügyi ügyosztályba

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az uj fővárosi törvény értelmében *Sipőcz* polgármester még április 15-én elrendelte, hogy a polgármesteri ügyosztályok a költségvetési előirányzatot a költségvetést kisérő jelentéssel együtt legkésőbb junius közepéig adják át a pénzügyi ügyosztálynak. A megszabott időpontig a legtöbb ügyosztály el is juttatta a polgármesteri rendeletben meghatározott módon összeállitott költségvetését a pénzügyi ügyosztályhoz, kivéve egy-két ügyosztályt, azonban a költségvetés beszolgáltatása *ezeknél is folyamatban van* és néhány napon belül meg fog történni.

A pénzügyi ügyosztályhoz beérkezett kisérő jelentések *részletesen felsorolják a polgármester rendelete értelmében a megelőző év eseményeit* és átfogó ismertetést adnak a jövő esztendőre tervezett munkaprogramról. Az ezévi költségvetés tárgyalása alkalmával a törvényhatósági tanácsban és a közgyülésen *elhangzott inditványok* tekintetében is nyilatkoznak az ügyosztályi költségvetések abból a szempontból, hogy az inditványokat *miképpen hajtották végre*, vagy *mi az akadálya az inditványok érdemleges elintézésének.*

A pénzügyi ügyosztályban *Homolyay* Rezső dr. tanácsjegyző, a költségvetés referense már megkezdte a beérkezett ügyosztályi jelentések összeállitását, amelyekből azután *ki fog alakulni a polgármester által a törvényhatósági tanács és a közgyülés elé terjesztendő végleges költségvetési előirányzat.* A jelen esztendőben a költségvetés összeállitása *egyszerü technikai munka*, mert a polgármester azon intézkedése, hogy a kiadásokat a szükségletek szigorubb elbirálásával csökkenteni kell, és uj kiadási tételt, vagy kiadási többletet csak akkor szabad a költségvetési előirányzatba beállitani, ha ahhoz a pénzügyi ügyosztály előzetesen hozzájárul, *utját szegte minden olyan törekvésnek, amely a folyó évi költségvetés adottságain tulmenően terjeszkedhetett volna.*

Miért van elzárva az Istenhegyi ut?

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály felvilágositásai

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Egyes sajtóorgánumok szemrehányó hangon tették szóvá az *Istenhegyi-ut utépitési munkálatait*, ahol is a kocsiut keskeny volta miatt a főváros kénytelen volt a *javitás tartamára az utat elzárni.*

Illetékes helyen

a következő felvilágositást adták az *Uj Budapest* munkatársának az Istenhegyi-ut elzárásának okairól:

— Már 1930-ban meg akartuk kezdeni az utszakasz kiszélesitését és átépitését, de *kisajátitási nehézségek miatt* a munkálatok végrehajtására eddig nem kerülhetett sor. A gépkocsiközlekedés biztonsága időközben *az utszakasz javitását annyira halaszthatatlanná tette*, hogy a kocsiutat teljes szélességében *időlegesen kátrányos felületi kezeléssel* kellett ellátni.

— Ugyanezen alkalommal a *fogaskerekü vasut adalaki megállójánál* volt veszélyes fordulót is át kell épitteni. ki kell szélesiteni a városkuti megállónál levő utszakaszt és gondoskodni kell *a felületi vizek megfelelő elvezetéséről.* Az utszabályozás előmunkálatai *már májusban megkezdődtek.* A felületi kátrányozást azonban a munka természete szerint megkivánt *száraz és melegebb időjárás beálltakor lehetett csak eszközölni.* Ezt a munkát csak *abszolut száraz időjárásban* lehet végezni: az elmult heti esőzések a munkálatokat amugy is hátrányosan befolyásolták.

— Minden remény megvan arra, hogy *a lezári utszakaszon a kátrányozás a hét végére elkészül*, az egész utszakaszt pedig *további két héten belül* teljes szélességében át lehet adni a forgalomnak. Téves az a felfogás, hogy *ezeket a munkálatokat már a kora tavasszal kellett volna végrehajtani*, mert — ismételjük — a jó és szakszerü munkát *csak a melegebb időjárás biztosithatja.* A munkálatokon átlag naponta *száz munkás* dolgozik: olyan létszám tehát, hogy a *munka gyors menetét illetően az ut- és csatornaépitési ügyosztály rendeletére mindent megtett a vállalkozó.*

Gyermekeket nyaraltat, szeretetházakat alapit a katolikus karitász

Mihalovics plébános a karitász nyári tennivalóiról

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Hogy az elmult zord tél folyamán Budapest területén szinte tökéletesen meg volt szervezve a *szocialis tevékenység*, az a főváros áldozatkészségén felül a *katolikus* egyházközségek karitász-szervezetének az érdeme. Egy apostoli lelkü pap: *Mihalovics* Zsigmond kanonok-plébános, törvényhatósági bizottsági tag, mint a karitász érseki biztosa állt élére ennek *a nagyszerü akciónak*, amely *a hit malasztjával gyujt áldozatos tüzeket a nincstelenek számára adakozók szivében.* A nyári hónapok beköszöntével kérdést intéztünk *Mihalovics* plébánoshoz, melyek azok az akciók, melyek a nyári hónapokban is változatlanul fennállanak.

Mihalovics Zsigmond

kanonok-plébános a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A nyári hónapokban *félárbocra eresztett lobogóval dolgozunk.* Átlagosan 50%-kal csökkentettük élelmezési akciónkat, amelynek során még most is *naponta mintegy tizenötezer embernek adunk kenyeret.* A gyüjtéseket *is korlátok közé szoritottuk*, pihenést akarunk adni az adakozóknak is, hogy *télen*, amikor sokkal sulyosabb a nyomor *ismételten fokozott erővel vehessük igénybe őket.*

— Csak azokban a vonatkozásokban nem csökkentettük akciónk kereteit, ahol — *nem lehetett restringálni!* Az öregeket elhelyezzük az általunk alapitott szegényházakban. Jelenleg *huszonhét kis szeretetotthonunk müködik, kétszázöt lakóval.*

— *Gyermeknyaraltatási akciónk*, amelynek során az elmult évben negyvenezer pengő költséggel *kétezerkétszázötven gyermeket* nyaraltattunk, az idén jelentékeny mértékben kibővült. *Zamárdii* településünk már pünkösd hétfőjén megnyilt, itt háromhetes turnusokban állandóan száznégy gyermeket nyaraltatunk. Településünk ezévi megnyitását maga *Mészáros* János dr. érseki helynök ur végezte.

— Nyaraltatási akciónk élén *Krizs* Árpád dr., a kitünő rókusi plébános áll. Tekintettel arra, hogy az idén nem tudunk minden arra rászorult szegény gyereket vidéken nyaraltatni, *reggeltől estig tartó kirándulásokat teszünk* hetenként háromezerötszáz gyermekkel a Városkuthoz, a hüvösvölgyi nagyrétre, az Állatkertbe, Visegrádra. A vezetők részére *külön könyvet irtunk*, amelyben mesék, játékok stb. foglaltatnak, hogy *a gyerekek egy-egy boldog nap emlékével térjenek vissza a lakásaikba.*

— A nyári szünetet arra használjuk fel, — fejezte be nyilatkozatát *Mihalovics* plébános, — hogy a hit és *szeretet fokozott erejével teremtsünk* reményt a nincstelenek számára és teljesitsük kötelességeinket, amennyire gyenge erőnktől kitelik, azokkal szemben, akik *már reményüket is majdnem elvesztették.*

Pártélet

A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének hálaadó istentisztelete Máriaremetén. A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége junius 20-án tartotta évzáró hálaadó istentiszteletét Máriaremetén. Az ünnepélyes szentmisét *Molnár* László apátplébános, fővárosi bizottsági tag mondta. Ezt megelőzőleg nagyhatásu szentbeszédben méltatta a keresztény magyar asszony missziójáť. Beszédében vázolta a nő történelmi multját. Krisztus a nőt a rabszolgaságból fölszabaditotta és fölemelte magához. A nő hüséges tanitványa lett az Ur Jézusnak s a megfeszitett Krisztus mellett csak az asszonyok tartottak ki a végső percig. A nő legmagasztosabb feladata az anyai hivatás. Erre a hivatásra a Szüzanya tanitja a nőt, kinek templomába elzarándokoltak. A megható istentisztelet után a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége a máriaremetei Balázs-vendéglőben tartotta társas ebédjét, melyen *Kasics* Margit és *Szentgáli* Antalné fővárosi bizottsági tagokon kivül az összes kerületi vezetők és munkatársak részt vettek. A jelenlevő hölgyeket *Halmy* Gyuláné VII. kerületi elnöknő köszöntötte, ki sajnálattal jelentette, hogy a keresztény magyar asszonyok kiváló vezére, *Toperczer* Ákosné központi elnöknő, gyengélkedése miatt kénytelen volt távolmaradni. Majd *Kasics* Margit fővárosi bizottsági tag intézett lelkes beszédet a jelenlevőkhöz, melyben arról a nehéz munkáról szólt, amit a párt a keresztény nemzeti eszme szolgálatában kifejt. A legfelelősségteljesebb munkát a vezérek végzik, ebben részesedniök kell a kerületi elnököknek és végül minden munkatársnak. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után dr. *Schaller* Sándorné VIII. kerületi elnöknő szólt arról az örvendetes tényről, hogy a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége az utolsó esztendőben nagyon megerősödött. Ez a megerősödés bizonyitéka annak, hogy a nők mindjobban belátják azt, hogy a közért dolgozniok és áldozniok kell. Ezzel a munkával családjukat és nemzetüket mentik meg. Felszólitja a keresztény magyar asszonyokat, hogy fogadjanak hüséget vezérüknek, *Toperczer* Ákosnénak a keresztény nemzeti eszme szolgálatára.

*

A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének nyári kirándulásai. A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége julius folyamán megkezdi nyári összejöveteleit és kirándulásait, melyeket Kecskeméti Anna elnöknő rendez. Az első összejövetel julius 6-án délután 6 órakor lesz a *budai dunaparti kioszkban* kedélyes uzsonna keretében. A rendezőség itt fogja az egész nyárra szóló programot közölni.

Szemlédő, müvirág és temetkezési cikkek
Ujvári pektára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF
Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 9.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 537—12.

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFKE. Tel.: Lágymányos 13-32

A Vásárpénztár páriái. A Budapest Székesfőváros Vásárpénztár Rt. felszámolásával kapcsolatosan a felszámoló bizottság az *összes alkalmazottaknak felmondott.* Noha a felmondás jogszerüsége formai szempontból egyáltalában nem vitás, mégis igen szomoru, hogy junius elsejével *75 vásárpénztári tisztviselő vesztette el állását,* a mai gazdasági helyzetben reménye nélkül annak, hogy másutt elhelyezkedjék. A Keresztény Községi Párt részéről *Nagy* László dr., az agilis és fiatal lipótvárosi bizottsági tag vette a legteljesebb önzetlenséggel pártfogásba az elbocsátott vásárpénztári alkalmazottak ügyét, felszólalt érdekükben a Keresztény Községi Párt multheti értekezletén és interpellációt jegyzett be a legközelebbi közgyülés napirendjére. Mint *Nagy* László dr. az *Uj Budapest* munkatársának elmondotta, az alkalmazottak közül *a legnehezebb helyzetben 13-an vannak.* Ezek közül egy 7 esztendőt szolgált havi 190, egy másik 12 esztendőt havi 136, egy harmadik 9 esztendőt havi 190, egy negyedik 6 évet havi 270, egy hetedik 7 évet havi 400, egy nyolcadik 13 évet havi 186, egy kilencedik 11 évet havi 186 pengő fizetéssel. Nyugdijigényüket arra való tekintettel, hogy *az előirt korhatáron tul voltak* szolgálatbalépésük idején, *nem ismerték el,* és igy a helyzet most az, hogy *egyetlen fillér nélkül tengődnek, mert néhány pengő fizetésük egyáltalán nem volt elegendő arra, hogy abból félretegyenek.* Az elbocsátott vásárpénztári alkalmazottak közül nyolc nyugdijigénnyel hagyhatta el állását, hogy ez a valóságban mit jelent, elég, ha megállapitjuk, hogy *a maximális havi nyugdijuk 98 pengő.* A nyugdijasok helyzetét sulyosbitja, hogy többen közülük annakidején *házépitési kölcsönt vettek fel az anyaintézetnél és most nyugdijuk a kölcsön törlesztésére sem elegendő.*

Kétségtelennek látszik, hogy az elbocsátott vásárpénztári tisztviselőkkel *a fővárosnak kell valamit kezdenie,* mert egy közület sem teheti azt, hogy *évtizedes, hüségesen szolgáló alkalmazottait máról-holnapra az utcára teszi.*

„CLARIDGE“
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Söröző - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Végre a belügyminisztériumban vannak az összes HÉV-akták. Jelentettük, hogy a HÉV-szerződés perfektuálását az a körülmény akadályozza meg, hogy Kispest város tanácsának foglalkoznia kell a pestszentlőrinci áramtermelőnek a *Trust* birtokába és tulajdonába való átkerüléssel kapcsolatos uj helyzettel. Kispest városa legutóbb tartott képviselőtestületi ülésében a *szerződéshez hozzájárult* és az aktákat felterjesztette a kormányhatósági jóváhagyás megejtése céljából a belügyminiszterhez. A főváros közlekedési ügyosztálya az összes HÉV-aktákat és azokat a szerződéseket, amelyeket a tranzakció kapcsán a *Beszkárt, a Trust, a Községi Takarék és a Parkváros rt.* kötöttek, szintén felküldte a minisztériumhoz, ahol azokat *a városi főosztályban már tárgyalás alá is vették.* Értesülésünk szerint azonban a minisztérium városi főosztályában megkezdett tárgyalások *elhuzódnak,* ugyhogy az összes szerződések belügyminiszteri jóváhagyására és a HÉV tényleges átvételére *ősz előtt komoly kilátás nincsen.*

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

GAZDASÁGI ÉLET

Taxi-demagógia

Lehet-e 20 fillérre csökkenteni az autótaxi alapdiját?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* — A keddi nap folyamán a géperejü bérkocsi-társulat küldöttsége járt *Sipőcz* polgármesternél, kérve a szürketaxival való közös állomáshelyek rendszeresitését. Azt is kérte a kéktaxisok küldöttsége, engedje meg a főváros, hogy *a most 65 filléres alapdijat 20 fillérre szállitsák le,* mert ettől a leszállitástól, mint a filléres gyorsoknál, *a forgalom nagyarányu fellendülését remélik a kéktaxi soffőrjei.* A polgármester kijelentette, hogy meg fogja vizsgálni a kéktaxisok kérelmét, a küldöttség azután hazament, mint aki a legjobban végezte dolgát, abban a szilárd meggyőződésben, hogy a *küldöttségben való részvételével sikerült elháritaniok az összes gondokat és felhőket a kéktaxisok feje felől.*

A közlekedési ügyosztályban, ahol kérdést intéztünk a kéktaxisok kérelméről, kijelentették, hogy egyelőre *az ipartársulatnak semmiféle beadványa nem érkezett a viteldijleszállitást illetően.* Minden valószinüség szerint *nem is fog érkezni,* az efajta szenzációs bejelentések *csak küldöttség-járás során, a sajtó számára szoktak megtörténni, minden komolyabb konzekvencia nélkül.* A helyzet ugyanis az, hogy sajnos, a legkevésbé sem lehet szó az autótaxi viteldijainak leszállitásáról, annál kevésbé, mert külföldi nagyvárosok egymásután a taxiviteldijnak *surtaxe formájában való felemelését* engedélyezték, tekintettel a folyton csökkenő forgalomra és az anyagárak állandó emelkedésére.

A törvényhatóság illetékes szervei mintegy másfél esztendővel ezelőtt *tudvalevően hozzájárultak az autótaxi-alapdij 15 fillérrel való megpótlékolásához.* A kereskedelemügyi miniszter azonban a főváros ezen határozatát nem hagyta jóvá, és bizonyos engedményeket helyezett kilátásba az érdekeltségnek, hogy az *árat ne kelljen emelniök.* Másfél év óta az ipar helyzete nem hogy javult volna, hanem roszszabbodott, *felemelte a kincstár a szesz árát,* emiatt tiz százalékkal drágult a motalkó, a *vámtételek emelése folytán* 10—15 százalékkal emelkedett a gumi ára, a *textilfázisadó* folytán bekövetkező textiláremelkedés pedig szintén hozzájárul ahhoz, hogy *a taxi üzemköltsége, nemhogy csökkenne, hanem állandóan emelkedik.*

Ily körülmények között az a kivánság, hogy egyharmadára csökkentsék a taxi alapdiját, az *egész iparra, kéktaxira és szürketaxira egyaránt, az öngyilkossággal egyenértékü.* Szükségessé teszi azonban az efajta ismeretlen célu, de egyre nagyobb keretekben jelentkező taxidemagógia, hogy *a hatóságok hivatalosan átvizsgálják a taxivállalatok kalkulációját,* és megállapitsák *a legszigorubban az önköltséget és azt a polgári hasznot, amellyel a vállalkozóknak dolgozniok szabad.* Az efajta küldöttség-járás nem alkalmas egyébre, mint *a közvélemény megfertőzésére,* holott a taxiipar jelenleg a 65 filléres alapdij mellett is az érdekeltség állitása szerint deficites, és *csak az általános gazdasági nyomoruságra van tekintettel az érdekeltség,* amikor nem fordul áremelési kérelemmel a hatósághoz. A hatósági vizsgálat, melynek *mennél előbb való megejtése közérdek,* kétséget kizáróan *rendet fog teremteni a taxi-dzsungelben és gátat vet az egyre jobban elharapódzó taxi-demagógiának!*

Uj kiirások:

Bontási munkákra az I. ker. Aranykakas-utca 18, Kereszt-utca 5, Aranykakas-utca 41, Felsőhegy-utca 96, Holdvilág-utca 8, Körut 30, Virág Benedek-utca 7, Farkas-utca 5, Czakó-utca 18, Gellérthegy-utca 96 szám alatti épületek lebontásánál. Határidő: 1933 junius hó 30 (péntek) d. e. ½11 ó.

Szállitási és szerelési munkáira a X. ker. Maglódi-uton levő Horthy Miklós-kórházban épitendő automatikus biztonsági szekérhidmérleghez. Határidő: 1933 junius hó 30. (péntek) d. e. ½11 ó.

300 drb különféle méretü keményfakoporsóra,
350 „ „ „ III. osztályu
400 „ „ „ IV. „
450 „ „ „ V. „
500 „ „ „ VI. „
500 „ „ „ VII. „
fenyőfakoporsóra,

50 drb I. o. magasállásu, babérlevél diszszel és 6 fogantyuval ellátott, ugynevezett V. 36.,

20 drb oroszlánfejes, ives, ugynevezett O. B. 60 különféle méretü **érckoporsóra,** valamint

30 drb hozzávaló fejüveges **ércbetétre,**
400 drb V. o. kivert organtin, egyszerü nyomással,

400 drb IV. o. sima lustrin arany vagy ezüst nyomott,

350 drb III. o. kétfodros lustrin arany vagy ezüstnyomással,

200 drb II. o. kétfodros, tulomme, selyem himzett,

150 drb I. o. kétfodros Christalyn selyem brocat **szemfedelekre,** különféle méretben.

Határidő: 1933 junius 30. d. e. ¾11 óra.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933. julius 3. d. e. 12 ó

4800 q zab és 7000 q anyaszéna szállitására. Határidő: 1933 julius hó 7 (péntek) d. e. ½11 ó.

Ruhaanyagok elkészitésére és szállitására. Határidő: 1933. julius hó 10. (hétfő) d. e. 11 ó.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések“ rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a IX. ker., Gyáli-ut 5—7. szám alatti Szent László-kórház részére szükséges hullahütő **gépészeti munkákra.**

A bánatpénz tekintetében a fennebb emlitett „Hivatalos hirdetések“ rendelkezései az irányadók.

A vonatkozó költségvetési kiirás nyomtatványai ivenkint 50 fillérért kapható 1933. évi junius hó 10-től kezdve naponta délelőtt 12—2 órák között a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály IV., Központi városházy, III. emelet 342. számu szobájában.

A rajzok, tervek és minták megtekinthetők és a szükséges felvilágositás megszerezhető Hanzély István mérnök előadónál, a Központi városháza, III. emelet 329. ajtó alatti hivatalos helyiségében.

Az ajánlatok **1933. évi julius hó 7-én (péntek) délelőtt fél 11 óráig** a polgármesteri XIII. (magasépitési) ügyosztály, III. emelet 350 számu szobájában adandók be. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanazon ügyosztály üléstermében (III. emelet 354. sz.) 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Budapest, 1933. évi junius hó 2-án.

A székesfőváros polgármestere.

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Zománctáblák a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

BUDAPEST, III., Remetehegyen
a 72-es villamos mentén. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, parcellázott 300 négyszögöles
villatelkek eladók
Bővebbet a tulajdonosnál, telefon 310-10 alatt, vagy a helyszinen.

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

Megjelent a Kallós-Kompasz 1933—34. évfolyamának első része. A Pesti Tőzsde kiadásában és Kallós János szerkesztésében most jelent meg kilencedik évfolyamában a Kallós-féle „Gazdasági, Pénzügyi és Tőzsdei Kompasz“ első része. Tartalmazza a kompasz a kormányzóság, az országgyülés, a minisztériumok, a legfőbb állami számvevőszék, Budapest székesfőváros, az állami, községi és magánkölcsönkibocsátások, a TEBE, a Budapesti Áru- és Értéktőzsde, a Magyar Bankárok és Értékpapirkereskedők Országos Egyesülete, az Értéküzleti egyezmény, a budapesti bankok és takarékpénztárak, a magánbankházak, a kamarák, a szakegyesületek és testületek, az Országos Társadalombiztositó Intézet és Magánalkalmazottak Biztositó Intézete, a budapesti szövetkezetek, a vidéki városok és vidéki pénzintézetek, a vidéki hitelszövetkezetek legujabb adatait az 1931. és 1932. évi mérlegekkel és az utolsó békeév aranymérlegével. Rövidesen sajtó alá kerül a kompasz második része is, amely az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági, közlekedési részvénytársaságok és biztositó intézetek stb. legujabb és legpontosabb személyi és mérlegadatait fogja tartalmazni. A kompasz mind a négy kötetének ára csak 50 pengő, és igy a legolcsóbb magyar kompasz. Megrendelhető a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában, Budapest, VI., Anker-köz 2., I. em. 4. Az uj kompasz praktikus összeállitása és áttekinthetősége biztositja a Kallós-féle kompasz döntő sikerét és megmagyarázza, hogy évről-évre miért népszerübb ez a kompasz.

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

Bohacek és Társa
parketta és asztalosáru gyára
Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02
Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat
Kartelen kivülli olcsó árak

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Szabad orvosválasztás!
Betegség ellen
biztositson az
ANGLO-DANUBIAN LLOYD
ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL
Budapest, V., Hold-utca 21.

Kedvező alkalom!

Egyenruha
zubbony
nadrág
sapka
p 98.—
Polgári öltöny p 98.—
NAGY KÁLMÁN
IV., Kossuth Lajos-u. 6.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 26. szám — Budapest, 1933 julius 1

ITT BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Zajos Budapest

Közérdekü szolgálatot teljesitett a statisztikai hivatal kiadásában megjelenő Városi Szemle, amikor ez évi harmadik számát a csendnek szentelte, gyakorlati mérnökök és orvos-professzorok ankétszerü cikkeit közölvén a nagyvárosi zajról, annak épitéstechnikai és gyógyitás-tudományi megvilágitásában. Figyelemreméltó a szerkesztői ötlet, amely a főváros hivatalos kiadványaként megjelenő szakfolyóiratban a szokásos unalmas és senki által nem olvasott cikk-szörnyetegek helyett egy mindenkinek érdeklődésére számottartó olyan témakört választott ki tárgyául, amely ugy tudományos, mint gyakorlati vonatkozásában egyike az urbanizmus legnagyobb problémáinak.

A Városi Szemle csend-számában a tudósok és szakemberek egész sorozata (Darányi Gyula dr., Gortvay György dr., Király Kálmán, Möller Károly dr., Germán Tibor dr., Schnell János dr., Ranschburg Pál dr.) vonul fel és nyilvánitja a maga véleményét Budapest zajáról. Megállapitják a cikkirók, hogy a modern szociális ártalmakhoz: az urbanizmus tultengésének káros hatásaihoz tartozik a nagyvárosok lármája és főleg a közlekedési eszközök ujabb nagy fejlődése következtében a lakósság nagy tömegei vannak kitéve a zaj káros hatásainak. Érdekes az a megfigyelés, hogy a városok között mennyire pihentetően hat Velence, és aláirjuk a főváros utépitési tanácsnokának azt a megállapitását is, hogy a főváros legelterjedtebb burkolati anyaga: a kő, az utcai zaj szempontjából a lehető legkedvezőtlenebb. Tudomásulvéve az ujabb épitészet azon törekvését, hogy már az épületek tervezésénél vigyáznak a zajosabb helyiségek megfelelő elrendezésére és az épitkezés kivitelénél a hangszigetelő anyagok helyes alkalmazására, eljutunk az orvostudósok észrevételeihez a zaj káros utóhatását illetően a hallószervre és az idegrendszerre. Igaza van az ideggyógyásznak: elégséges csend nélkül az idegrendszer rendje, vagyis épsége hamarosan megbomlik, mert a csend a bennünket környező fizikai, valamint a bennünk hullámzó lelki világ rendjének intengráns alkateleme!

Fontos azonban, hogy a Budapest csendjére vonatkozó megállapitások és elméletek gyakorlati megvalósulást nyerjenek és necsak irott malaszt maradjon a Városi Szemle valóban értékes külön-füzete. Kétségtelen, hogy Budapest ma Európa legzajosabb városa, üvöltő autóival, aszfaltvágó-gépeivel, zakatoló gyártelepeivel, hangosabbak belső területei, mint akár a nagy angiai vagy amerikai gyárvárosok. Lehet, hogy Budapest csendje nem népszerü téma a politikus urak számára, akiknek könnyebb közmunkát és kenyeret, mint csendet igérni. Pedig kenyeret nem tudnak adni, csendet viszont teremthetnének: kevesebb lármával, több szivvel...

Legyen vége a terméketlen csontváz-költségvetéseknek!

Petrovácz Gyula a kereszténypárt nagyszabásu városházi akcióiról — A legközelebbi program: centrále, Vp.-likvidálás, uj inségmunkák, a közlekedés egységesitése

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Minden esztendőben megismétlődik, hogy közvetlenül a nyári szünet kezdete előtt kell egész sereg fontos problémának a megoldásáról dönteni. Tavaly *a HÉV megváltása* okozott nagyobbfoku izgalmakat ugy a tanácsban, mint a közgyülésen, az idén *a centrále átvétele* és a *Vásárpénztár likvidálása* maradt hátra a nyári szünetet megelőzően legutolsó feladatnak. Ha e két fontos tárgyban meghozza döntését a törvényhatósági tanács és a közgyülés, megkezdődhetik a nyári szünet — ugy *a városházi pártok tagjai, mint a városházi adminisztráció számára is.* A nyári szünet azonban nem jelenti a városházi adminisztráció munkájának abbanmaradását. Az egyes ügyosztályokban *megindul az előkészitő munka*, azoknak a terveknek a kidolgozására és azoknak az előterjesztéseknek a megszövegezésére, amelyek *az őszi kampány elején a törvényhatósági tanácsot és a közgyülést foglalkoztatni fogják.* Az *Uj Budapest* munkatársa ebből az alkalomból beszélt *Petrovácz* Gyula országgyülési képviselővel, a Keresztény Községi Párt vezető tagjával. Aziránt érdeklődtünk, hogy nézete szerint *milyen természetü előkészitő munkálatokat kell végeznie a városházi adminisztrációnak a nyári szünetben* és azt is megkérdeztük, *melyek azok a városházi problémák*, amelyeknek a megoldása az ősz folyamán aktuálissá válik.

Petrovácz Gyula,

a Keresztény Községi Párt vezető tagja, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A nyári szünet előtt feltétlenül meg kell oldanunk *az ugynevezett Talbot-problémát*, amely régóta foglalkoztatja ugy a városházi adminisztráció vezetőit, mint a közgyülési pártokat is.

A megoldásnál egyedül és kizárólag a főváros speciális érdekeit tarthatjuk szem előtt.

Ugyancsak a nyári szünet előtt kell likvidálnunk *a Vásárpénztárt*, amely sok veszteséget okozott. Ha a tanács és a közgyülés e két kérdésben döntött, *megkezdődik a nyári szünet*, ami azonban csak átmenetileg jelenthet pihenést szabadságidejük tartama alatt az egyes tisztviselőknek, de semmi *esetre sem jelentheti a városházi adminisztráció müködésének a megszünését.*

Csak átmeneti pihenőszakaszokról lehet szó, általában azonban az egyes ügyosztályoknak a változott viszonyok egyre inkább szaporodó feladatainak a nagy számához képest serényen kell dolgozniok az ősszel aktuálissá váló problémák megoldásának az előkészitésén.

A *legelső és legsürgősebb ilyen nyári feladat:*

a jövő évi költségvetés előkészitése.

Ezt a munkát mielőbb meg kell kezdeni, mert *az uj költségvetés összeállitása rendkivül nehéz feladat lesz.* Már most hangsulyoznom kell azt a felfogásomat, amely egyben a Keresztény Községi Párt felfogása is, hogy

bármilyen rosszul alakul is a pénzügyi helyzet, bármennyire fokozódik is a bevételeknél a kiesési tendencia, nem folytathatjuk a takarékoskodást abban a mértékben, amint azt a legutóbbi években tettük.

Már előre is tiltakozunk az ellen, hogy a városházi adminisztráció jövőre is csontváz-költségvetést készitsen. Elhibázott gondolat volna ez, amit az ez évi tapasztalatok is bizonyitanak. *Hiába szoritják vissza mindazokat a kiadási tételeket*, amelyek beruházások és közmunkák fedezetéül szolgálnának, mert a *gyakorlati élet rácáfol ezekre az indokolatlan spórolásokra. Az ezévi költségvetésből is ugyszólván minden épitkezést töröltek* és a főváros mégis kénytelen volt épitkezéseket és egyébb ilyen természetü beruházásokat eszközölni. *Két iskola épül*, épül továbbá a *Csobáncz-utcai óvoda*, resturáljuk a Mátyás-templomot, *megépül a városszéli telep* és egész évben folynak *inségmunka-alapon az utépitési és csatornázási munkálatok.* Már ezeknek a példáknak a felsorolásából is kitünik, hogy

hiába törölték a különböző épitkezési és beruházási tételeket, a főváros vezetősége még sem volt képes elzárkózni munkaalkalmak teremtése elől, legfeljebb az történik, hogy költségvetési fedezet hiányában kölcsönfedezetet kellett előteremteni.

Csak a forma változott meg, a lényeg ugyanaz. Ennek az esetnek nem szabad a jövő évben megismétlődnie, mert a kölcsönökkel való ilyen nagymértékü operálás rendszerét meg kell szüntetni.

— Feltétlenül meg kell épiteni — folytatta *Petrovácz* Gyula — a jövő évben *a kelenföldi és zuglói elöljáróságot.* Először — ugy látszik — *Kelenföld-Lágymányos* kap uj elöljáróságot. A *Verpeléti-uti iskola* felszabadul, amennyiben az ott elhelyezett fővárosi muzeum anyagát a Károlyi-palotába viszik át. Ez lesz a magva a *XI. kerületi elöljáróságnak*, amely előreláthatóan még ebben az esztendőben, mint különálló szerv, kezdheti meg a maga müködését. A jövő évben

feltétlenül meg kell épiteni a zuglói elöljáróságot. Ilyen irányban máris megtettem a szükséges lépéseket és megfelelő időben ujra konkrét javaslatokkal fogom ennek a problémának a megoldását szorgalmazni.

— A nyár folyamán el kell készitenie a főváros vezetőségének

az egységes közlekedési programot.

Éppen egy esztendő telt el azóta, hogy a főváros törvényhatósága és közgyülése megszavazta a HÉV átvételére vonatkozó előterjesztést. *Erősen sürgették a döntést* azzal, hogy *szükség van a HÉV átvételére a pestkörnyéki közlekedés megjavitása és az egységes közlekedési irányelvek lefektetése érdekében.* Az azóta eltelt teljes egy esztendő alatt *nem sikerült a HÉV-et birtokba venni*, még mindig hiányzik a jóváhagyás, amely a tranzakció teljes és gyakorlati jellegü lebonyolitásához szükséges.

A HÉV deficitjét vállalnunk kell, de még mindig nem szereztük meg azokat az előnyöket, amelyeket a HÉV átvételéhez füztek.

Az egységes közlekedési program kidolgozása már nem késhet sokáig. Nézetem szerint ennél nincs sürgősebb feladat. A főváros vezetőségének *ezt az egységes közlekedési programot kora ősszel az illetékes városházi fórumok elé kell terjesztenie.* Ennek a programnak a kidolgozása csak az *autóbusz, a Beszkárt és a HÉV* érdekeinek összhangba hozatala alapján történhetik meg. A fővárosnak egyrészt arra kell törekednie, hogy

a Beszkárt bevételeinél mutatkozó kiesés ellensulyozható legyen, másrészt elő kell készitenie az autóbusz-közlekedés további nagyarányu fejlesztését és végül meg kell javitania a pestkörnyéki közlekedési viszonyokat.

Ezeket a szempontokat figyelmébe ajánljuk mindazoknak, akiknek *szerepük lesz az egységes közlekedési program megállapitásánál.*

— Ugyanesak a nyári hónapokban kell gondoskodni

a téli inségmunkák

megindításának az előkészitéséről. Uj konkrét közmunka-terveket kérünk a főváros vezetőitől! Szükség van erre főként azért, mert *a Tabán ujjáépitésének munkálatai* — az uj tervpályázat kiirása folytán — nem kezdődhetnek meg előbb, mint a jövő év folyamán. Szükség van tehát *téli inségmunka-alkalmaknak teremtésére. Utépitési és csatornázási szükségmunkálatokkal már próbálkoztunk és pedig sikerrel.* Éppen ezért azt a konkrét javaslatot terjesztem elő, hogy

a főváros vezetősége határozza el az Andrássy-utnak a főváros határáig való meghosszabbitását.

Igy ugyanis *nemcsak nagyobb tömegek részére tudunk munkaalkalmakat teremteni, hanem egyben a főváros fejlődését is előmozditjuk, sőt telekérték-emelkedési célokat is szolgálhatunk.*

Petrovácz Gyula ezekben jelölte meg a városházi adminisztráció nyári feladatait.

ANO

Szabad orvosválasztás!

Betegség ellen

biztositson az

ANGLO-DANUBIAN LLOYD

ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL

Budapest, V., Hold-utca 21.

„SENECO“

GYÁRTJA

Szenes Pál fékanyaggyár

GYÁR ÉS IRODA:

Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám

Telefon: 97-1-57

Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus“ törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

KŐSZÉNBÁNYA ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT BUDAPESTEN (DRASCHE)

BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3

TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

„CLARIDGE“

I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.

(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)

Éttermek - Söröző - Bridgeszalon - Különterem

5 órai tea délután és este TÁNC!

CHARLES LAX jazz-zenekara

Csorna és Felkai Bécsben

A főváros képviselői a bécsi nemzetközi közigazgatási kongresszuson

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Keresztes-Fischer Ferenc dr. belügyminiszter tudvalevően megbizta *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnököt és *Felkai* Ferenc dr. tanácsi főjegyzőt, hogy a fővárost a bécsi nemzetközi közigazgatási kongresszuson képviseljék. A főváros kiküldöttei részt is vettek a kongresszuson, amely az elmult héten zajlott le. A kongresszuson szerzett tapasztalatairól

Csorna Kálmán dr.
árvaszéki elnök

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A kongresszus tanácskozásai a *Hofburgban* három szakosztályban folytak három fő témáról: 1. Jogvitás közigazgatási ügyek. 2. A közalkalmazottak szolgálati joga. 3. A közigazgatási munkának a jelenkor szellemének és adott viszonyainak megfelelő reorganizációja. A tanácskozásokon való részvételt *Felkai* főjegyzővel olyként osztottuk meg, hogy ő a második és harmadik szakosztály ülésein vett részt, minthogy e témák különösen őt érdekelték, viszont az *első szakosztály üléseit én látogattam*, mivel a közigazgatási biráskodás fejlődésének kérdése a gyámügynek nálunk küszöbön álló szervezeti, illetve jogorvoslatai reformjánál fogva engem, illetőleg hivatalomat közelről érdekel.

— A kongresszus elnöke *Beck* Miksa nyug. miniszterelnök volt, az első szakosztály üléseit pedig *Schenk* volt miniszter, a főszámszék elnöke vezette. A bizottság vitájában magyar részről *Székács* Aladár közigazgatási biró, *Harrer* Ferenc dr. és mások vettek részt. A vita eredménye az első szakosztályban az lett, hogy *kivánatosnak tartja a kongresszus a közigazgatási biráskodásnak a tulajdonképpeni közigazgatástól való szerves elkülönitését, mivel a jogállamiság elve csak független közigazgatási bíróság utján érhető el.* A kongresszus kivánatosnak tartja *kisebb büntető ügyeknek a közigazgatási hatóságok hatáskörébe való utalását*, ugy amint azt az osztrák törvényhozás már megvalósitotta.

— A vitában a magam részéről *nem vettem részt*, mert bár időszerü lett volna a magyar kormánynak a gyámsági ügyeknek, mint *nem tisztán kontenciózus közigazgatási ügyeknek* a közigazgatási bíróság hatáskörébe való vonására irányuló tervezetéről szólni, mégis e tervemtől elállottam. Elállottam egyrészt azért, mivel a még egész embrionalis stádiumban levő magyar tervezet *időelőtti ismertetésére felhatalmazásom nem volt*, de azért is, mert a csch-szlovák delegátusoktól nyert értesülésem szerint a csehszlovák államban megalkotott *alsófoku közigazgatási bíróságok a gyakorlatban nem váltak be* és *igy nem akartam a magyar kormánynak még ki sem alakult tervezetét kritika tárgyává tenni.*

*

Elmondotta még munkatársunknak *Csorna* árvaszéki elnök, hogy a kongresszuson magyar részről *huszonheten vettek részt*, a magyar résztvevők nagy számát az osztrák vezető férfiak és mérvadó tényezők *nagy megelégedéssel vették tudomásul, sőt a megnyitó ülésen külön is kiemelték.* A kongresszus keretében különböző *történi becsü aktákis kiállitásra kerültek*, amelyek azt is szemléltették, hogy *a gyakorlati közigazgatás és az irodai technika a század folyamán miként fejlődött és változott.*

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

„HERMUSIN“

a legjobb házi mángorló

Magyar Mosó és Fertőtlenitő Gépgyár Rt.

Telefon: 62—5—23

HELVEY TIVADAR Dr

VEGYÉSZETI GYÁRA

BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21

TELEFON: 27-2-75

Szász Albert

okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó

Budapest, II., Margit-körut 43

Telefon: 51—4—06.

Kedvező alkalom!

Egyenruha zubbony nadrág sapka p 98.-

Polgári öltöny p 98.-

NAGY KÁLMÁN

IV., Kossuth Lajos-u. 6.

BUDAPEST, III., Remetehegyen

a 72-es villamos mentén. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, parcellázott 300 négyszögöles

villatelkek eladók

Bővebbet a tulajdonosnál, telefon 310-10 alatt, vagy a helyszinen.

Városházi notesz

UGY VOLT, HOGY IZGALMAS CSATATÉR lesz szerdán a közgyülési terem, amelyen előbb uzsonnára megeszik a háziurak a lakókat, hogy viszont azután a késő esti órákban a lakók falják fel a háztulajdonosokat. Ennek a nagy küzdelemnek pedig a lakbérleti szabályzat ujjáalkotása kapcsán kellett volna kitörnie. A tengeri kigyó, amelyet a több mint három esztendeje huzódó uj lakbérleti szabályrendelet jelent, nem jutott el a közgyülési teremig. A keddi kereszténypárti értekezleten már nyilvánvaló volt, hogy a közgyülés legnagyobb többségi pártja sem kivánja most a kedélyeket a szabályrendelet tárgyalásával izgatni, annál kevésbbé, mert lakók és háziurak egyaránt sok törölni és kiegésziteni valót találnak még az ügyosztályi szakbizottság által is több mint egy esztendeig tárgyalt szabályrendelet-tervezetben.

Igy történt azután, hogy egy egyszerü inditványra a törvényhatósági bizottság közgyülése föllélegzett, hogy nem kell a valóban sulyos problémával foglalkozni, és mindenki boldogan sietett a büfébe, hogy kávét, vagy sonkacsülköt uzsonnáljon. A sovány napirend sok érdekességet amugy sem rejtett magában, és igy a városatyák legnagyobb része hamarosan el is távozott, gyüjtögetvén erejét azokra a nagy összecsapásokra, amelyek a fontosabbnál fontosabb problémák ügyében még a nyári kapuzárás előtt meg fognak történni a városházán.

*

SOKAT BESZÉLNEK A VÁROSHÁZÁN egy hármas áthelyezésről, amelynek során uj vezetőt kapna a főpolgármesteri hivatal, uj vezető-helyetteseket az elnöki és a közélelmezési ügyosztály. Hir szerint a hármas áthelyezés még a nyári szünet előtt is megtörténne, de vannak olyan elgondolások is, amelyek azt tartják, hogy minden jó ugy, ahogy van, és a legjobb elv: Quieta non movere... A legközelebbi napok fogják eldönteni, hogy a hármas áthelyezés gondolata, amelyben sok politikai elem is vegyül, meg fog-e valósulni.

*

A POLGÁRMESTER KIADTA MÁR A TANÁCSNOKOK SZABADSÁGIDEJÉRE vonatkozó rendeletét, egyik-másik tanácsnok már el is ment szabadságra. Arról azonban, hogy a város vezetősége mikor mehet el a jól megérdemelt üdülésre, ma még alig lehet beszélni.

Huszár főpolgármester ugy tervezte, hogy julius első napjaiban megkezdi nyári szabadságát. Közbejött azonban a centrále-ügy, nemkülönben a vásárpénztári probléma, mind a kettőt még okvetlenül le kell tárgyalni a nyári szünet előtt. Ily körülmények között valószinütlen tehát, hogy a főpolgármester, mint a közgyülés elnöke, julius közepe előtt szabadságra menjen.

Sipőcz polgármester ugy tervezi, hogy julius közepe táján megy szabadságra, akkorra már vége lesz a közgyülési kampagnenak, semmi akadálya sincs, hogy szabadságidejében kipihenje magát a város első polgára.

Liber alpolgármester már julius 3-án, hétfőn meg akarta kezdeni szabadságát. A jelen körülmények között természetesen ő sem mehet el, hiszen 5-én kezdődik a centrále-közgyülés. Az első alpolgármester ugy gondolta, hogy augusztus 1-én visszajön, amikor is azután Borvendég alpolgármester ment volna szabadságra. Valószinü azonban, hogy mivel Liber később megy el, később is fog visszajönni, és igy Borvendég, akinek nappalát és éjjelét lefoglalják a centrále- és az üzemi tárgyalások, néhány nappal később jut el, nemkevésbbé jól megérdemelt pihenőjéhez.

*

A POLGÁRMESTER SCHARA BÉLA TANÁCSNOKOT, akit a legutóbbi törvényhatósági tanácsi ülésen választottak meg, a Terézváros élére állitotta. Kétségtelen, hogy azok a nagy tisztviselői erények: az abszolut szorgalom és megbizhatóság, a helyes koncepció, a gyors áttekintés, amelyek Scharát több mint harminc esztendős eddigi közszolgálata során jellemezték, csak előnyére lesznek uj megbizásában, a főváros egyik legnagyobb közigazgatási kerülete élén.

Schara utóda a világitási és vizvezetéki ügyosztály vezetői székében Morvay Endre dr. tanácsi főjegyző lett, aki eddig az ügyosztály kebelében létesitett üzemi alosztály élén állott. Morvay főjegyző egyik legfiatalabb és legkitünőbb tagja a városháza főtisztviselői karának: mindössze 45 esztendős és alig tizennyolc esztendeje áll a főváros szolgálatában. Tipikus képviselője ő a Borvendég-iskolának, amelynek tagjait erős gyakorlati gondolkozás, bátor kezdeményezés és nagy átfogó-képesség jellemzi. Különben is Borvendég alpolgármester legszükebb környezetéhez tartozik, amit bizonyit az is, hogy a városháza legfontosabb problémáját, az üzemi kérdést bizta reá eddig is alpolgármestere.

Morvay főjegyzőt uj pozíciójában nagy feladatok várják. Megmarad természetesen régi ügykőre, az üzemi kérdések, ezenfelül azonban hatáskörébe fog tartozni a nagyüzemek központi ellenőrzése és felülvizsgálata. Nagy munkakészsége, páratlan szorgalma, komoly egyénisége azonban garancia arra, hogy a megnagyobbitott munkakört is az eddigihez hasonló sikerekkel és eredményekkel fogja betölteni.

*

A FLÓRIÁN-TÉREN TALÁLT ÉS RESTAURÁLT RÓMAI KORABELI FÜRDŐT, amely a főváros legujabb és egyik legeredetibb idegenforgalmi látványossága lett, hétfőn délelőtt vette át és nyitotta meg mint muzeumot, az érdeklődők számára Liber alpolgármester. A római gőzfürdőt, amely a Flórián-tér alatt terül el, ugy állitották helyre, hogy teljes épségben megmaradt és a nagyközönség részére kényelmesen hozzáférhető.

Az akciót a fürdő feltárására, még Buzáth alpolgármester nyitotta meg, és Liber alpolgármester ugy rendelkezett körültekintő figyelmességgel, hogy előbjét is hivják meg a muzeális berendezésü földalatti fürdő megnyitási ünnepségére. Buzáth nyugalmazott alpolgármester, aki békés és derüs nyugalomban tölti napjait, el is jött, majd a következő üdvözlő szavakkal fordult Liber alpolgármesterhez:

— Bizony, Bandikám, nem gondoltam volna, hogy veled még a földalatt fogok találkozni...

*

TATAR BÉLA TANÁCSNOKOT, a Terézváros érdemes előljáróját, a Schara Bélának adott vezetői megbizással egyidejüen, a polgármester

Egy év alatt megkétszereződött a nyári ingyenebédek száma

Budapest nyomorának uj, minden eddiginél megdöbbentőbb helyzetjelentése — Liber alpolgármester nyilatkozik ügyosztályai nyári munkaprogramjáról

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Az egyre nagyobb méretekben terjedő nyomor sulyos áldozatokat követel a főváros vezetőségétől. Nyáron mindig csökken az inségeseknek a száma, ugyhogy a legutóbbi esztendőkben az ingyenebédakciót — amely a legnagyobb terhet jelenti — a nyári hónapokban a legminimálisabb keretek közé lehetett szoritani. Az idén feltünően nagy az ingyenebédért jelentkezőknek a száma — még most a nyári hónapokban is. A polgármester legutóbbi jelentéséből képet kapott a főváros a nyomor jelenlegi méreteiről, de ez a kép csak akkor válik teljessé, ha *beletekintünk a szociálpolitikai ügyosztály legujabb tervezetébe, amely a nyári inségakciók lebonyolitásának az eszközeit öleli fel.* Ezek iránt a tervek iránt érdeklődtünk elsősorban *Liber* alpolgármesternél, akinél a városházi adminisztráció, illetve az ellenőrzése és *legfőbb felügyelete alá tartozó ügyosztályoknak nyári munkaprogramja felől* kérdezősködtünk. Felvetettük a kérdést: *milyen mértékben korlátozza a főváros vezetősége az inségakcióknak a kereteit a nyári hónapokban és általában milyen szociális természetü segélyezésre készül a főváros julius és augusztus hó folyamán.*

Liber Endre

alpolgármester a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A nyomornak az a nagyobbarányu csökkenése, ami máskor a nyári hónapokban észlelhető volt, *az idén nem következett be.* A főváros közigazgatási bizottsága részére készitett legutóbbi jelentésben, amely a városigazgatás májusi havi müködéséről számolt be, felsoroltam a szociális akciók méreteiről szóló adatokat. Azóta *egy teljes hónap* telt el és — ezt szomoruan kell konstatálnom —

semmiféle enyhülés sem állott be ezen a téren, legfeljebb annyiban lehet némi enyhülésről beszélni, hogy az iskolák bezárása következtében az ingyenebédben részesülő tanulóknak a száma felére csökkent.

— A legujabb helyzetről a következő adatok nyujtanak világos képet:

Minden huszadik ember ingyenebédes!

— Junius hó utolsó hetében, vagyis az *elmult héten* ingyenebédet kapott a fővárostól

gyermek	18.832
iparostanonc	494
felnőtt	29.296
összesen:	48.622

Ez a létszám a nyári hónapokban, vagyis juliusban és augusztusban csak 9—10 ezerrel fog csökkenni, amennyiben a gyermeklétszám most az iskolák bezárása után 9.379-re csökken, az iparostanoncoké pedig kereken 500-ról 300-ra. Ha ezeket az adatokat összevetjük, megállapithatjuk, hogy *juliusban és augusztusban is körülbelül 40—45 ezer ingyenebédet fog a főváros naponként kiosztani.*

Olyan óriási létszám ez, amilyenre még egyetlen nyáron sem volt példa, amennyiben tavaly és tavaly előtt 20 ezer körül mozgott a nyári hónapokban az ingyenebédben részesülőknek a száma.

De más tekintetben is *segitségére sietünk az inségeseknek.* Igen sok gondot okoz a hajléktalanoknak az elhelyezése. Egyre *ujabb és ujabb családok válnak hajléktalanokká.*

Kevés a szükséglakás!

— Ezen a téren sok nehézséggel kell megküzdenünk, amennyiben *a szükséglakások száma ez évben igen kevéssel szaporodott.* A Pillangó-utcában egy gyárépületet átépitettünk és most 42 uj szükséglakást tudunk itt rendelkezésre bocsátani. *Ez az egyedüli szaporulat — a városszéli telep épitkezésein kivül.*

Ugy a városszéli telepre, mint a Pillangó-utcai 42 uj szükséglakásba julius 1-ével költöznek be a lakók.

A városszéli telep egy része már benépesült, többen azonban nem vehették át a telepen kapott helyiségeiket azért, mert *jelenlegi lakásukból csak julius 1-én költözködhetnek ki.* Ezt figyelembe kellett vennünk. A nyár folyamán megépitjük a városszéli telepen a *nagy szilárd épületet,* amelyben iskolát nyitunk a városszéli telepen lakók gyermekei és a környékbeli tanulók részére. Ugyanitt *rendőrőrszobát is* berendezünk.

A Központi Szükségmunkáselosztó Hivatal

— A városszéli telepet *inségmunkások épitették,* vagyis olyan inségesek, akiket a munkanélküliek listáján tartanak nyilván a különböző előljáróságok. A városszéli telep épitkezésein kivül *az ut- és csatornaépitkezésekhez is ilyen munkanélkülieket küld ki szükségmunkásokként a Központi Szükségmunkáselosztó Hivatal.* Az ilyen módon kiküldött szükségmunkásoknak a *száma több mint kétezer.* A szociális gondozás folytonosságának biztositása céljából szükségesnek mutatkozott a *szellemi szükségmunkások közül* ebben a munkakörben a tél folyamán már alkalmazva volt, kiképzett és begyakorolt, beváltnak minősitett *190 szegénygondozó munkaerőnek, továbbá 14 orvosnak és 10 gondozónővérnek szellemi szükségmunkásként való ujabb alkalmaztatása.*

Hatósági segitség — százfelé!

— Ha elmondom még, hogy

a főváros naponként 2500 félliteres tejadagot ad terhes és szoptatós anyáknak, valamint 1—3 éves gyermekeknek, ha megemlékezem továbbá a főváros nagyarányu gyermeknyaraltatási akciójáról, amelynek a keretei között Balatonberényben 300 fiugyermek és Balatonzamardin 100 leánygyermek nyaral, ha elmondom továbbá, hogy az éjjeli menedékhelyeken elhelyezett inségesek közül 809 hajléktalant foglalkoztattunk ellátás fejében főleg szakismeretet nem igénylő kertészeti munkáknál, ha megemlitem végül, hogy egyetlen hónap alatt 381 csecsemőkelengyét adtunk inséges helyzetben lévő anyáknak: csak nagy vonásokban ismertettem azt a széleskörü és mindenre kiterjeszkedő inségenyhitő tevékenységet, amelyet a főváros polgárságának áldozatkészsége alapján folytatunk.

Liber alpolgármester elmondotta azután, hogy az *ellenőrzése alá tartozó egyes ügyosztályok milyen előkészitő munkálatokat folytatnak* a nyár folyamán:

Tatarozzák a kórházakat

— A *közegészségügyi ügyosztály* — folytatta *Liber* alpolgármester — megtette a szükséges intézkedéseket *a kórházak nagyarányu tatarozására,* ami igen sok épitőipari munkásnak ad a nyár folyamán kenyérkereseti lehetőséget. A *Margit-kórházban* rendszeresitjük a gyermekrendelőt. Tárgyalásokat folytatunk a kultuszminisztériummal *egyes állami klinikák bérletének a meghosszabbitásáról* is, ami egyike a legsürgősebb feladatoknak. Egyes állami klinikák ugyanis fővárosi kórházépületben vannak elhelyezve. Már többizben lépéseket tettünk ezeknek a helyiségeknek a felszabaditása iránt, de mindannyiszor ellenállásra találtunk a kormányzat részéről. Most is azt kérik tőlünk, hogy *ne hozzuk őket lehetetlen helyzetbe,* hanem további egy évre hosszabbitsuk meg a bérletet.

Az uj szabályrendeletek

— A nyár folyamán kell elkészülniök *mindazoknak az uj szabályrendeleteknek,* amelyeknek a megalkotását az uj fővárosi törvény irja elő. Ezek között szerepel majd az *uj szervezési szabályrendelet is, amely alapja lesz a városházi tisztviselők státusrendezésének.* Ezekkel az előkészitő munkálatokkal párhuzamosan folyik *a városigazgatás racionalizálása,* ami már eddig is sok gyakorlati eredménnyel járt.

Liber alpolgármester nyilatkozata *kiterjeszkedik mindazoknak az ügyosztályoknak a müködésére, amelyek ellenőrzése és felügyelete alá tartoznak.* Ebből a nyilatkozatból meg lehet állapitani, hogy a *főváros szociális akcióinak az élén melegszivü emberbarát áll,* aki a mai sulyos gazdasági viszonyok között is megtalálja a nyomor enyhitéséhez szükséges eszközöket.

Tartós a csővezeték

és olcsó a mindenütt bevált ETERNIT-lefolyócsővel. Aszbesztből és cementből készül, nedvességgel szemben érzéketlen, nem rozsdásodik és határtalanul tartós. Könnyen megmunkálható és gyorsan szerelhető. Kérjen árjegyzéket.

ETERNIT MŰVEK
Budapest, VI. Andrássy-ut 33.

előljárói megbizása alól felmentette. Tatár Béla közel egy esztendeje sulyos betegen fekszik az egyik budai szanatóriumban, hosszu és érdekes közszolgálatában erős fizikumát megtámadta a kór és a kor. Tatár Béla novemberben leszhatvan éves, — egyelőre szeptember végéig szabadságolta a polgármester.

A régi, békebeli városháza egyik érdekes és értékes tagja távozik a közszolgálatból Tatár Bélával. Nem tartozott azok közé, akik karriért csinálnak, de kiváló szorgalma, nagy jogi tudása képessé tették arra, hogy a legnehezebb és legfelelősségteljesebb pozíciókban is mindenütt megállja a helyét. Tatár Béla fővárosi szolgálata a közjogi és illetőségi ügyosztályhoz füződik, a honositási és illetékességi ügyeknek a legutóbbi évtizedekben nagyobb szakértője nem volt, mint Tatár Béla, aki a bonyolult, törvényekkel és nemzetközi szerződésekkel komplikált honositási ügyekben annyira kiismerte magát, hogy a belügyminisztérium illetékes tényezői is nem egyszer hozzá, a városi főjegyzőhöz fordultak, amikor egy bonyolultabb esetben akartak igazságot tenni. Többszörös mellőzés után 1931-ben választották meg tanácsnokká, ekkor került a Terézváros élére, Rupp Laci bácsi örökébe. Noha kerületben keveset szolgált, azonnal kiismerte magát uj és felelősségteljes állásában is és neki köszönhető, hogy rövid müködése alatt a Terézváros egyike lett a legmintaszerübb kerületeknek.

*

TATÁR BÉLA HARMINCÖTESZTENDŐS KÖZSZOLGÁLATI PÁLYÁJÁNAK volt egy érdekes momentuma. A legviharosabb idők voltak, közvetlenül a kommun után, amikor a városházán magasra csaptak a szenvedély lángjai. Tatár Béla, akinek akkori főnöke, Bukovszky tanácsnok, esztendőkön át betegeskedett, korlátlan ura volt, mint főjegyző és vezető-helyettes, ügyosztályának, akire nagyon haragudott a bizottsági tagok egy része, mert bizony Tatár főjegyzővel nem lehetett tréfálni, honositási és illetőségi ügyekben (milyen fontosak voltak ezek a dolgok akkor) nem volt nála protekció. Aminthogy nem is lehetett, rideg törvények szabályozzák a legszigorubban a honositás és az illetőség lehetőségeit, ezeken a törvényeken senki protektor kedvéért nem változtathat az azt végrehajtani köteles városi ügyosztály!

A közjogi bizottság ülésén az egyik ha jól emlékezünk: szociáldemokrata — bizottsági tag felpanaszolta, hogy egy fél nyitott be Tatár főjegyző ajtaján, a következő kérdéssel:

— Tatár főjegyző urhoz van szerencsém?

— Tatárnak tatár vagyok, — hangzott a zord feleletet, — de hogy magának szerencséje van-e, barátom, az majd az irataiból tünik ki!

A bizottsági tag ur panasza nagyobb emóciót nem váltott ki a bizottság tagjaiból. Hogy azonban a szörnyü gravament rögtön bizottsági tagokhoz és pártközpontokhoz jelenteni szaladgáló polgártársnak csakugyan szerencséje volt-e illetőségi ügyében — az titok marad, mint az idők végtelenségéig...

*

WEICHART KÁLMÁN FŐTANÁCSOST, a III. ker. előljáróság adóhivatali vezetőjét, teljes szolgálattal és elismeréssel a polgármester nyugdijazta.

*

SZIGETI JÁNOS FELSŐHÁZI TAGOT névnapja alkalmából meleg ünneplésben részesitették a Szabad Polgári Kör és Buda társadalmi egyesületei. A kétszáz teritékes vacsorán Csilléry András, Temesy Győző, Hubert Vilmos és Lucatelló Nándor köszöntötték az ünnepeltet, aki meghatottan mondot köszönetet.

*

A BUDAPEST SPORTEGYESÜLET KEDDEN megtartott céllövő-versenyén, amelyen 114 versenyző indult, a következők nyertek első dijakat: Nagy Ferenc tanácstag, Hamvasy István dr. tanácsnok, Wolff Károly dr. igazgató-főorvos, Reminiczky Lajos tanácsi fogalmazó, Szinte László müszaki főtanácsos, Aschbóth József tanár, Kolbe Ferenc, Nagy Lajos, Greguss Imre, Székely Adám mérnök, Pászty Károly dr.

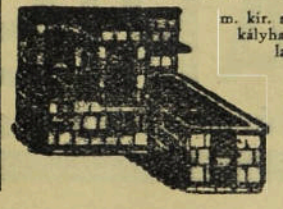
A versenyt Potoczky Jenő dr. tanácsi fogalmazó szakosztályi titkár és Städler Béla lőtérigazgató kitünően rendezték.

A versenydijakat Kovácsházy Vilmos tanácsnok, a BSE elnöke osztotta ki szép beszéd kiséretében.

A verseny érdekességét nagyban fokozta, hogy Csanády Gusztáv dr. tanácsjegyző svéd hölgyeket kalauzolt ki a versenyre, akiket főleg az ijjász verseny érdekelt, amelyet a BSE nagyon felkarolt.

A verseny zsüri elnöke Prokopp Sándor dr. olimpiai világbajnokunk, tagjai Antalfi főjegyző és Dvorzsák Jenő főmérnök voltak.

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár

Budapest, VII., Rózsa-utca 39.

Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80
35-9-16

Az autóbusz-közlekedés nagy kérdőjelei

Favorizált és kevésbé favorizált városrészek és autóbusz-vonalak

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Végre megszületett a régóta óhajtott *közlekedési harmónia*, a Beszkárt megtette az első lépést a közlekedés egységesitése felé: junius 10-én a Belső Lipótvárosban megszünik a 48-as vonal, ehelyett süritik a 15-ös autóbuszt, az ujdonsült 2-es végállomását pedig a Báthori-utcából átviszik a Nyugati pályaudvar indulási oldalához. A 48-as villamost már *hónapokkal ezelőtt halálra itélték* az autonómia illetékes fórumai, arról azonban senki a világon nem tudott előre, hogy a 2-es autóbusz, amely a legkülsőbb Németvölgyi-utról merész ivben kanyarodik az Országháztérre, most a Nyugati pályaudvarhoz plántálják át, megalkotva ezzel az egyik, ha nem is a legtöbb hasznot hajtó, de mindenesetre *leghosszabb vonalat.*

Az a tervszerütlenséggel párosult önfejüség, amely annyira jellemezte a milliós deficiteket önállóan csináló Autóbusz-üzem vezetőségét, nem szünt meg most sem, amikor az Akácfa-utca dirigálja az *üzemesitett deficit száguldó szörnyetegét:* a kék autóbusz-kocsikat. Kapkodás és hozzánemértés, a való élet és a gyakorlati közlekedés nemismerete *jellemezte mindig az autóbusz közlekedési politikáját.* A rózsadombi autóbusz-vonal példátlan kudarca sem tudta annakidején eltéritени az autóbuszüzem vezetőségét *deficites vonalaknak a közpénzek terhére való fenntartásától:* nem javult a helyzet ma sem, hacsak azzal nem, hogy *a legteljesebb titokzatosság* veszi körül a Beszkárt kezelésében működő üzem vezetését, bizottsági tagok és városházi urak *csak az ujságok kommünikéiből értesülnek* egy-egy autóbuszvonal beszüntetéséről vagy egy uj vonalnak a megszületéséről.

Hogy *miért kellett* a Németvölgyi-utról közvetlen kapcsolatot teremteni a Nyugati pályaudvarral, az éppen annyira *rejtély*, mint *az a másik misztikus elmélet*, amelynek során a külső Pasarétet hozták az 5-ös autóbusz utján a legsötétebb Városligettel kapcsolatba. *Nem kevésbé rejtély*, hogy az Apponyi-tértől az uj transzverzális uton és a Krisztina-téren át a Vörösmarty-térig közlekedő 4-es vonal *két pesti végállomása* ha igen közel is esik egymáshoz, miért nem esik egybe, a 4-es vonalat *körforgalommá minősitvén.*

Az Autóbusz és a Beszkárt sulyos hibája a Gellért-hegy déli oldalának elhanyagolt mivolta. Megépitették az uj transzverzális utat, azonban a Gellért-hegy déli oldala a *Szirtes-uttól a Lenke-térig mostoha gyermek maradt.* A Szent Imre herceg-utja és környéke közönsége kénytelen *körülkocsikázni a Gellért-hegyet és a Ferenc József-hidon át nagy időveszteséggel menni a pesti oldalra*, holott a legegyszerübb dolog lenne az 1-es autóbuszt szintén körforgalommá alakitván át, azt a *Szent Imre herceg-utján* (esetleg a Lenke-téren, a Lenke-uton és a Karolina-uton át), *a Hegyalja-uton és az Erzsébet-hidon át az Apponyi-térre visszavezetni. Ugy látszik azonban*, hogy a Gellért-hegy déli oldala nem szimpatikus városrész az Akácfa-utcában, mert *favorizálás helyett mostoha gyermekként* kezelik ezt a sürün lakott vidéket, szemben a budai hegyvidék *jobb protekcióval, de kevesebb népességgel rendelkező részeivel.*

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

Ma már sokan tudják,
Kik eddig nem tudták,
Hogy az **Igmándi** *víz,*
Legjobb keserűvíz.

Világfürdő – ami nincs

A fürdőváros-probléma uj megvilágitásban

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy az 1929: XVI. törvénycikknek, amely a gyógyfürdőkről és a fürdőhelyekről szól, végrehajtása tárgyában nemrégiben *értekezlet volt Scholtz* államtitkár elnöklésével a belügyminisztériumban. Az ankéton megállapitották azokat a módozatokat, amelyek szerint *Budapestet illetően a fürdőtörvényt végre fogják hajtani.* A törvénynek azon rendelkezését, hogy Budapesten is csak ugy, mint a fürdő- és üdülőhelyeken *kurkomisszió alakitandó*, szintén magáévá tette az értekezlet, amelynek résztvevői hangoztatták, hogy *Budapest-fürdőváros kialakitása felé végre meg kell tenni a kezdeményező lépéseket.*

Ezekről a problémákról folytatott az *Uj Budapest* munkatársa hosszabb beszélgetést *Kovácsházy* Vilmos tanácsnokkal, a városgazdasági ügyosztály vezetőjével. *Kovácsházy* tanácsnok a város azon főtisztviselői közé tartozik, akiknek *erős gyakorlati érzéke jelentékenyen elősegiti a nagy városi gazdasági problémák kialakulását.* Megkérdeztük *Kovácsházy* tanácsnokot, hogy a fürdőtörvény végrehajtási utasitásával kapcsolatosan *hogyan képzeli el gyakorlati szempontból Budapest-fürdőváros kialakulását és melyek azok a teendők, amelyeket még a kurkomisszió felállitása és a fővárosi fürdőknek a külföldön való nagyobb mértékü propagálása előtt végre kell hajtani.*

Kovácsházy Vilmos

tanácsnok a felvetett kérdésre a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Kétségtelen, hogy a fürdőváros kialakitása céljából *a teendők egész sorozatának végrehajtására van szükség.* Arravonatkozóan, hogy a kurkomisszió felállitása milyen mértékben fogja elősegiteni a fürdőváros-gondolat fejlődését, *több alkalommal részletesen nyilatkoztam az Uj Budapest hasábjain.* Ugyanezt az álláspontot foglaltam el azokon az értekezleteken és ankétokon is, amelyeket a különféle minisztériumok, fürdőfejlesztési, idegenforgalmi stb. szempontból időnkint összehivnak. Az én szerény véleményem az, hogy

sem az állam, sem a főváros, semmiféle felállitandó gyógyhelyi bizottság a főváros gyógyfürdőinek mai állapotában azoknak külföldi propagandájára nem vállalkozhatik, mert a főváros fürdőinek mai jelentősége alig több a rendes tisztasági fürdőknél.

— Ne feledjük, hogy *Karlsbad, Marienbad, Gastein* és más világfürdők — *hosszu, nem egy esetben évszázadokig tartó fejlődés után lettek világfürdőkké.*

A külföldi nagy világfürdőket azoknak orvosai az orvosoknak sok évtizeden át folytatott tudományos munkássága, az általuk elért és tudományos könyvekben, folyóiratokban odahaza és a külföldön állandóan ismertetett gyógyeredményei tették naggyá és az egész világon ismertté.

Mi történt ezzel szemben Budapesten? Budapesten ebből a munkából az *orvosokat, a nagyon csekély létszámu fürdőorvost leszámitva, mindenkor kihagyták.*

— Nézzük például *annyira elsőrendü és a külföldi gyógytényezőket felülmuló vizeink ügyét.* A vizekkel való tudományos kisérletezés *nagyon szük körben folyik.* A budai gyógyvizeknek és a fürdőkuráknak tudományos orvosi irodalma ma sincsen, *ha csak a török időkből fennmaradt gyógyjavallatokat nem tekintjük annak.*

Nincsenek a budai fürdőkkel foglalkozó, egyetemi professzorok és más szaktekintélyek által irt tudományos orvosi munkák, amelyeket a fürdők központi vezetősége az orvosoknak megküldhetne.

Arról, hogy *gyógystatisztikánk lenne*, még álmodni sem merek. A pár fürdőorvostól eltekintve, a főváros nagy orvostársadalmának, de az orvosegyetem tudós professzorainak *sincs módjuk és lehetőségük ezekkel a kérdésekkel gyakorlatilag foglalkozniok:* pedig enélkül hiába várjuk azt, hogy Budapest forrásai, fürdői és ivóvizei idehaza és a külföldön elismert és közismert gyógytényezőkké váljanak.

— A magam részéről

máris tervezetet készitettem arra vonatkozóan, hogy a magyar egyetemek orvosprofesszorait és a budapesti gyakorlóorvosokat belevonjam a fürdőváros kialakitásának problémájába, orvosi szempontból kérve tanácsaikat, hogy miképpen lehetséges a fürdőket az uj törvény által megkövetelt gyógyfürdőkké átszervezni.

— A magm részéről az a véleményem — fejezte be érdekes és feltünésre számottartó nyilatkozatát *Kovácsházy* tanácsnok —, hogy

az átszervezés nagy munkáját okvetlenül végre kell hajtani, mielőtt itt kurkomisszió felállitására és nagyobbarányu orvosi és idegenforgalmi propagandára kerül sor.

Ezt a kérdést *nem szabad elsietni, itt csak ártanak az elhamarkodott lépések*, meg kell indulni a *szivós, céltudatos munkásságnak, mert Budapest-fürdővárost csak komoly és nem szünő munkával, de nem szakértő vagy kevésbé szakértő szónoklatokkal lehet megvalósitani!*

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P **1.40**

Hogyan főzzünk be gyümölcsöt és főzelékeket?

A Budapest Székesfőváros Gázmüvei — a Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetségével karöltve — az **idénygyümölcsök és főzelékek befőzésére és konzerválására dijtalan gyakorlati bemutatókat rendez.** Egy-egy előadás keretén belül bemutatásra kerül az egyes idénygyümölcsök és főzelékek télire való eltevésének a legegyszerübb és leggazdaságosabb eljárása.

A gyakorlati bemutatók időpontja: **junius 27-től minden kedden és pénteken délután 5 órakor a Gázmüvek VI., Vilmos császár-ut 3. sz. I. emeleti bemutató termében.** Belépés dijtalan.

Minden háziasszonyt szivesen lát

a BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS GÁZMÜVEI

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Németvölgyi-ut és **Mártonhegyi-ut sarkán** elterülő telektömbön épülő
családi villák
Három szoba hallal, minden mellékhelyiséggel, saját külön kerttel **elegáns kivitelben, kulcs átadásig P 22.000.-**
Nagyobbak megállapodás szerint.
Még ez évben 30 évi adómentesség.
Lefoglalható: **Katona, Székely és Molnár** épitészmérnökök irodájában,
V., Személynök-utca 9-11
Telefon: 29-8-29, 22-5-59.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
96 filléres ujdonságok! **VI., Andrássy-ut 39.** **96 filléres ujdonságok!**

Hirek

Megtörténtek a kinevezések. Hosszu és izgalmas tárgyalások után a polgármester betöltötte a megüresedett állásokat. Természetes, hogy a kinevezésekkel az a *száz* ember, akit kineveztek, *meg van elégedve*, viszont *az a másik ezer*, akit természetszerüen mellőzni kellett, *haragszik és el van keseredve.* Tény az, hogy a kinevezések *sok tekintetben eltérnek a rangsortól*, holott általános elvnek kellene lennie, hogy *bizonyos, nem vezető poziciókig* a szolgálati idő és a rangsor legyen a döntő, és *csak a vezető pozicióba kerülők kiválasztása történjen azután nemcsak rangsor, hanem egyéb szempontok szerint is.* Méltán kelthet elkeseredést a tisztviselői karban, ha azt látja, hogy az állások betöltésénél — akár választás, akár kinevezés utján történnek is azok betöltése, — nemcsak a szolgálati lajstrom és az érdem irányadó, hanem belejátszanak a kinevezésbe, illetőleg választásba egyéb külső szempontok is: *elsősorban a protekció.*

A kinevezettek névsorát a napilapok csütörtök reggeli számaikban közölték és azokat természetszerüen feleslegesnek tartjuk ismételni. Megemlitünk azonban néhány érdemes embert, aki vezető pozicióba került. A főváros erdőinek legfőbb felügyelője, *Fekete* főtanácsos örökében az uj erdőfőtanácsos *Csizmazia* László lett, aki szakértelmével és szorgalmával eddig is méltó helyettese volt nemrég nyugalomba vonult elődjének. Megérdemelten lépett elő *Erdélyi* Jenő, az anyagszertár érdemes vezetője, akinek nevéhez füződik az anyagszertári beszerzések korszerü reformja. A segédhivatali igazgatói kinevezések során igazgató lett *Veronács* Gyula, a városháza gondnoka, aki nagy eréllyel és páratlan buzgalommal ügyel fel a városházi hivatali helyiségek rendbentartására. A polgármester a kinevezések során megerősitette állásában *Morbitzer* Dezsőt, a fővárosi kertészet igazgatóját, akinek nagy tudása, stilusérzéke és szakképzettsége *Budapest közkertjeinek reneszanszát jelenti.*

Ki lesz az uj tiszti ügyész? A főváros kijelölő választmánya *Huszár* Aladár főpolgármester elnöklésével tartott ülésén jelölt a *Günther* Ferenc tiszti ügyésznek állásáról való lemondása következtében megüresedett *tiszti ügyészi* és a fokozatosan megüresedő *tiszti alügyészi* állásra. A tiszti ügyészi állásra első helyen *Matolcsy* Kálmánt, második helyen *Szálka* Bélát, harmadik helyen *Kubinyi* Imrét jelölték, akik eddig alügyészi minőségben szolgáltak. Az alügyészi állásra első helyen *Szász* Jánost, második helyen *Kiss* Károlyt, a harmadik helyen *Kass* Bélát jelölték.

A gázgyár IMI-kölcsönc. A fővárosi gázgyár ez évi költségvetésében egészen jelentéktelen összeget tudott felvenni propaganda-célokra, holott a *gázgyár propaganda-tevékenységének*, amely a *házi vezetékek ingyen való lefektetésében* nyilvánul, igen nagy értéke van. A gázgyár igazgatósága az Ipari Munkaszervező Intézettől félmillió pengős hitelt kért, ezt az összeget az IMI azzal a feltétellel folyósitja, hogy az 500.000 pengő *csakis propaganda-vezetékek lefektetésére használható* és a munkálatok elvégzését minden körülmények között *kisiparosokkal kell végeztetni.* Miután az ingatlantulajdonosok és az egyes fogyasztók is *hozzájárulnak a munkálatokhoz*, ennélfogva a kisiparosok *több, mint egymillió pengő értékü munkához* fognak jutni. A kölcsön-tárgyalások annyira előrehaladtak, hogy *rövidesen a polgármester alá is fogja irni a szerződést.*

Impozáns tömegek előtt tartják beszámoló beszédeiket Budapest kereszténypárti országgyülési képviselői

Wolff Károly feltünő kijelentései az uj politikai szervezkedésekről

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A kereszténypárt városházi vezérei dicséretes módon *kihasználják a kormánynak a gyüléstilalmat felfüggesztő rendeletét*, hogy érintkezhessenek választóközönségükkel. Az elmult héten a főváros *valamennyi kereszténypárti képviselője* beszámolót tartott kerületében, kivéve *Homonnay* Tivadart, akinek viszont szombaton, julius 1-én lesz a beszámolója a Vigadóban tartandó nagygyülés keretében, amelyen a kereszténypárti vezérek is, élükön *Wolff* Károllyal, fel fognak szólalni.

A beszámoló gyüléseket mindenütt *ezer- és ezerszámra keresi fel a közönség.* A keresztény tömegek impozáns számban való megjelenésükkel tüntetni akarnak amellett, hogy nem lettek hütlenek a zászlóhoz, változatlan becsülettel tartanak ki a keresztény gondolat mellett. A beszámoló képviselők közül a legnagyobb sikere *Wolff* Károlynak volt, aki a mult hét szombatján a Budai Vigadóban az utolsó helyig megtelt nagyteremben fejtette ki állásfoglalását a jelen politikai viszonyokról. Beszéde során *Wolff* Károly *érdekes alluziót* tett arra a szervezkedésre, amely *most van készülőben a fővárosban.*

— Ugy hallom, — mondotta *Wolff* — *különböző szervezkedések vannak folyamatban*, ezek azonban *eredményt elérni nem fognak. Árulással és árulásból toborzott tömeggel nem lehet feltámadást várni. Nekünk olyan keresztény ifjakat kell nevelni, akik ha megerősödnek, gerincesek lesznek és nem fogják letagadni az irásos nyilatkozatot.*

— *Nyilatkozatokat, programokat hallok sokat,* — folytatta ujjongó tetszésnyilvánitásoktól kisérve *Wolff* Károly — *de eredményt nem látok semmit!*

Beszéde további során *Wolff* Károly azt fejtegette, hogy *a kormányzatnak végre teljes erővel kell felvennie a harcot a kartelek ellen*, amelyek *kerékkötői és vámszedői a gazdasági életnek.* — A beszámoló beszédeken megjelent nagy tömegek azt bizonyitják, hogy *a főváros keresztény népe nem ül fel azoknak a kisérleteknek, amelyek a régi zászlótól el akarják tántoritani.*

Ki felelős a Tabán felépitésének halogatásáért?

A Keresztény Községi Párt értekezlete

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Keresztény Községi Párt *Wolff* Károly elnöklete alatt kedden este értekezletet tartott, amelyen a párt behatóan megvitatta a szerdai közgyülés napirendjét.

A Csobánc-utcai elemi iskola felépitésének ügyével kapcsolatban *Spur* Kálmán és *Temesy* Győző azt kivánták, hogy a főváros teljesitse régi adósságát Budával szemben és *kezdjék meg már végre a Szilágyi Erzsébet leányliceum felépitését.* Érthetetlen, hogy ennek az iskolának felépitését mindig elodázzák. A leányok a jelenlegi várbeli, roskadozó öreg épületben összezsufolva kénytelenek tanulni. Ezután *a lakbérszabályrendelet kérdését* vitatta meg a párt.

Miklós Ferenc és *Spur* Kálmán azt kivánták, hogy a polgármester vegye le a napirendről a szabályrendeletet, mert a bizottsági tagoknak nem adtak módot arra, hogy ezt a fontos témát kellőképpen áttanulmányozhassák. *Spur* Kálmán hangoztatta, hogy a *szabályrendelet rendkivül pongyolán van összeállitva.*

Wolff Károly azt javasolta, hogy a párt küldjön ki bizottságot a lakbérleti szabályrendelet letárgyalására, amennyiben a polgármester leveszi a tárgyat a közgyülés napirendjéről.

Ezután *Császár* Ferenc szóvá tette azt, hogy a tüzoltóságot a városrendezési ügyosztály hatásköréből a müvészeti ügyosztály hatáskörébe helyezték át. Ez az intézkedés teljesen érthetetlen volna tárgyi és gyakorlati szempontból, ha nem állanának mögötte más szándékok. Szerinte *ezt az intézkedést revizió alá kell venni. Seemann* Mihály a kőbányai sertésszállások kitelepitése érdekében szólalt fel. A párt megbizta *Seemann* Mihályt az ügy tanulmányozásával és kimondotta, hogy teljes mértékben a kőbányai polgárság osztatlan érdekei mellett foglal állást. *Gyurkovics* Henrik az állami érdekeltséggel biró vállalatok ügyében hozott legutóbbi kormányrendelet ellen szólalt fel. Rámutatott arra, hogy ezzel a rendelettel *valósággal visszaéltek egyes vállalatok*, mert nem a nagy igazgatósági fizetéseket és tantiemeket redukálják a rendelet szelleme értelmében, hanem *a kistisztviselők létminimumon alul lévő fizetését csorbitják meg.*

Wolff Károly kijelentette, hogy a 33-as bizottságban nem szavazta meg ezt a rendeletet, mert az volt az aggálya, hogy a gyakorlati életben ez lesz a következménye. Pénzügyi téren különben sem látja azt az átütő szellemet, amely megfelelő módon védené a keresztény tömegek érdekeit. Bejelentette, hogy *akciót indit abban az irányban, hogy erre a rendeletre való hivatkozással ne lehessen a kistisztviselők bérét még tovább csökkenteni.*

Szigeti János szóvá tette azt, hogy a Tabánban megmaradt kisiparosok és kiskereskedők a kitelepülés folytán elvesztették rendelőiket és vásárlóikat. Az üresen álló tabáni házakba *közbiztonsági szempontból megbizhatatlan elemek telepedtek* le és veszélyeztetik a városrész nyugalmát és közbiztonságát. Az üres házakat bontsák le és a *Tabán felépitésénél pedig biztositsák a kiskereskedők és kisiparosok elhelyezkedését.*

Wolff Károly válaszában rámutatott arra, hogy a *Tabánból magyar Gasteint* akar csinálni. A párt mindent megtesz a tabáni kisiparos és kiskereskedő őslakosság elhelyezkedése érdekében. *Spur* Kálmán felszólalása után a párt *Wolff* Károly javaslatára kimondotta, hogy a *Tabán-rendezés halogatásának felelősségét elháritja magáról és továbbra is kitart amellett az álláspontja mellett, hogy az épitkezés elhalasztásával nagy közmunka lehetőségétől fosztották meg a főváros munkásságát és iparosságát.*

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Szemlező, művirág és tenotheziai cikkek
Gyári raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF
Üzem: Budapest, I., Lágymányosi-u. 8.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 837—12

A Saskör reneszánsza

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Lapunk hasábjain nem egyszer számoltunk már be a kitünő vezetés alatt álló Saskör heti összejöveteleiről s ezeknek jelentőségéről, ma megint olyan tényt kell jelentenünk, amely méltán sorakozik *Nagy* Ferenc ügyvezető elnök páratlan agilitásával kivivott sikerei közé.

Kezdhetjük azzal, hogy az ifju gárda Urnapján *Nagy* Ferenc és *Klausz* Gyula vezetésével illő méltósággal vett részt a mindig nagyobb arányu belvárosi körmeneten, amelyen a sapkában s diszlépésekkel felvonuló gárda méltán keltett nagy feltünést s tett tanubizonyságot, hogy a keresztény eszméket nemcsak hirdeti, de nyiltan szint is vall mellette. A körmenet után a keresztény gondolat legkiválóbb reprezentánsai is — élükön *Bednárz* Róbert prelátussal — örömmel látták a Saskör nagy számban felvonult ifjuságának összetartozandóságát és bátor, meg nem alkuvó hithüségét.

Nagy Ferenc, a kör rendes heti összejövetelén mindig gondoskodik programról és tesz tanubizonyságot a szónokon keresztül is *a napi politikában figyelmen kivül nem hagyható Saskör állásfoglalásáról.* A multheti csütörtöki összejövetel is a keresztény és nemzeti gondolat melletti kitartás jegyében folyt le. *Nagy* Ferenc meleg szavakkal köszöntötte *Rötzer* Ferenc árvaszéki ülnököt megválasztása alkalmából és *Porcs* István ügyvédet, régi sas-tagokat.

— Mi is egységet alkotunk — mondotta — egységet a keresztény és nemzeti gondolat jegyében, amely nemcsak van, nemcsak volt, hanem mindig lesz. Ebben az elgondolásban kéri az uj főtisztviselőt, hogy legyen az árvák igazi gondozója és a keresztény és nemzeti gondolat megszemélyesitője.

Rötzer Ferenc meghatottan mondott köszönetet az üdvözlésekért és igérte, hogy azokat a szép szavakat, amiket Nagy Ferenc intézett hozzá, meg is fogja szivlelni, mert az a hely, ahol ő most áll, alkalmas arra, hogy *életet vigyenek a törvényekbe*, az elesetteket felemeljék, az árvákat segitsék nehéz utjukon, ezzel is leróval keresztényi és emberbaráti kötelességüket.

Porcs István örömének ad kifejezést, hogy *a Saskör reneszánszát éli*, amit érzett is, hogy el fog következni. A fiatalság eszményeiről és célkitüzéseiről beszélve, kérte a fiatalokat, hogy azt a zászlót, amit tisztaságukban vezető férfiak adtak át nekik, őrizzék meg és igyekezzenek még ragyogóbban utódaiknak átadni.

Szőke Gyula dr. felsőházi tag a kör szokásos összejövetelének demonstrativ szerepéről beszélt, kiemelve, hogy *a keresztény és nemzeti eszme nem frázis, hanem élő hit, amely erőt ad nekünk a jövőre is.* Az összetartás, amit az elnök is — *Nagy* Ferenc — mindig hangoztat, ne csak egyes társadalmi osztályokat fogjon össze, hanem mindenkit, akik magyarnak vallják és érzik magukat.

Végül *Pogány* Zsigmond köszöntötte Nagy Ferencet, akinek neve azok számára jelent kitartást, akik csüggedni akarnak.

A kedves hangulatban együtt töltött idő mindenki részére *felejthetetlen élmény volt.*

„Lelle gyöngye" leánypensió Balatonlellén, Vasziljevics-utca 51., egy ujonnan alapitott urileány-pensió, mely tulajdonképpen a közismert „Mária-üdülő" kibővitése. Gyönyörü kertben, modern kényelemmel, a viz partján, saját direkt stranddal. Angol, német, francia társalgás, üdülés, sport, tánc, tennisz, változó szórakozások az igazgató-tanárnő állandó felügyelete alatt. Napi négyszeri izletes magyar-francia étkezés. Az árak igen mérsékeltek: elő- és utószezón napi 5.50 P, főidényben 6.50 P. Érdeklődés, prospektus Budapesten: Országos Katolikus Egyesület, Lajos-utca 1. I. lépcső, III. em. Telefon: 853—36.

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-58.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYLAPOK GYÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 77/79. TEL. 826-68.

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal **WOLFF ERNŐ**
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERNŐ. Tel.: Lágymányos 13-82

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA KATONAZENE

Uj kiirások:

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933. julius 3. d. e. 12 ó.

Melegvizfütési, melegvizszolgáltatási, vizvezetéki és csatornázási munkálatokra az Elektromosmüvek I., Budafoki-úti áramfejlesztő telepén épülő jóléti épület részére. Határidő: 1933 julius 4. d. e. 9 ó.

4800 q zab és 7000 q anyaszéna szállitására. Határidő: 1933 julius hó 7 (péntek) d. e. ½11 ó.

Benzin szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933 julius 10. d. e. 12 óra.

Ruhaanyagok elkészitésére és szállitására. Határidő: 1933. julius hó 10. (hétfő) d. e. 11 ó.

Keramitkövezési munkákra az uj élelmiszer-nagyvásártelepen létesitendő kocsiálláshely részére. Határidő: 1933 julius 14. d. e. 11 ó.

Kazánkieserélési, illetve **kazánszállitási és felszerelési** munkákra több székesfővárosi intézmény részére. Ajánlatok: 1933. évi julius hó 18. (kedd) d. e. 9 és ½11 ó. között adandók be.

GAZDASÁGI ÉLET

Monopólium, vagy magánérdekeltség?

Napirenden a Vásárpénztár problémája

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Most már bizonyosra vehető, hogy az évadzárás előtt letárgyalásra kerülő nagy problémák között fog szerepelni a *Vásárpénztár ügye is.* A közel egy esztendeje óta dolgozó felszámoló-bizottság, amelynek vezetői *Liptay* Lajos dr., a Községi Takarék igazgatója és *Fercsek* Leó dr. tiszti ügyész, vizsgálataik során olyan momentumokra akadtak, amelyek az autonómia fórumainak intézkedését teszik szükségessé. Az is kiderült e vizsgálatok során, hogy

a Vásárpénztár helyzete sokkal rosszabb, mint azt a főváros törvényhatósági tanácsa és törvényhatósági bizottsága a felszámolás elhatározási idején tudta

és *nagyon sok munkára, de még több pénzre* van szükség, hogy *a vásárpénztári monopóliumot továbbra is hasznothajtó formában lehessen a főváros közönsége javára értékesiteni.*

Tény az, hogy

a Községi Takarék,

melynek égisze alatt bonyolódik le jelenleg igen korlátozott méretek között a vásárpénztári üzlet a Vágóhidon, semmi körülmények között nem hajlandó arra, hogy a *felszámoló részvénytársaság örökségét, annak sulyos adósságaival terhelten átvegye.* A dolgok természetéből folyik, hogy ma még a legszigorubban zárt ajtók mögött tárgyalják a vásárpénztár ügyeit, amelyek kapcsán *olyan arányu veszteségről suttognak, hogy az minden képzeletet felülmul.* Noha a Községi Takarék *hivatalosan nem nyilvánitotta véleményét a vásárpénztár átvételével kapcsolatosan,* bizonyosnak tetszik, hogy *nem ok nélküli Reményi-Schneller* idegenkedése a Vásárpénztár átvételének gondolatáról.

A Vásárpénztár körül kavargó események *élénken foglalkoztatják a gazdasági köröket és érdekeltségeket,* lévén a mai rossz gazdasági helyzetben is a vásárpénztári monopólium egyike a legbiztosabb és legjövedelmesebb üzleteknek.

A főváros vezetőségéhez máris több ajánlat érkezett a Vásárpénztár monopóliumának átvételére.

Ugy vélik az ajánlattevők, hogy a monopolisztikus jogokat a főváros *magánérdekeltség kezére fogja juttatni,* már csak azért is, hogy *az eddigi üzletvitel vesztesége kisebb legyen.* Igy többek között tárgyalásokat folytat a főváros közélelmezési ügyosztálya, amelyet e tárgyalásokkal *Borvendég* alpolgármester megbizott, a *Hungária Mütrágyagyárral,* amely *az uj élelmiszer nagyvásártelep* mellett levő spódiumgyári ingatlanokat akarja ingyen odaadni a fővárosnak, ha ennek ellenében az ő érdekeltsége kapná meg a fővárostól a vásárpénztári monopóliumot.

Nem érdektelen a vásárpénztári üzletet illetően közelről érdekelt mészárosipar állásfoglalása sem.

A mészárosok

azt hangoztatják, hogy az ujjászervezendő Vásárpénztár vezetésében és üzleti politikájának irányitásában *az ipar képviseletének megfelelő helyet kell biztositani* és a régi Vásárpénztár ama szakembereinek, akik az ipart és a mészárosokat ismerik, *nem szabad az uj intézmény éléről hiányozniok.* Azt kérik az iparosok, hogy az uj Vásárpénztár ne csak bankszerüen foglalkozzon az eléje terjesztett ügyekkel, hanem az iparosság szempontjából is át tudja a piacot tekinteni és a birálatnál *ne csak a bankszerü fedezetet tartsa szem előtt,* hanem el tudja birálni azt is, hogy *a hitelt kérő személye maga is megfelelő garancia-e.*

A főváros vezetőségének, de a közgyülési pártoknak sem alakult ki még a hangulata a vásárpénztár jövőjét illetőleg. Általában az a tendencia, hogy

a vásárpénztári monopóliumot a fővárosnak még akkor sem szabad kiadnia a kezéből, ha átmenetileg olyan veszteségek is érték a Vásárpénztár melléküzleteiből, elsősorban az adonyi bérletből és a nagytétényi sertéshizlalóból kifolyólag is a fővárost, amelyekért az anyagi és erkölcsi helytállást vállalnia kell a város közönségének.

Távfütés — gázzal?

A Müegyetemen demonstrációs telepet akar felállitani egy érdekeltség

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A városfütés régóta időszerü kérdésében nagy horderejü az az ajánlat, amelyet vitéz *Gálócsy* Zsigmond és *Koller* Károly mérnökök nyujtottak be a városházán. A városfütés módozatai közül ugyanis még a szakközönség előtt is jobbára csak a *gőztávfütés ismeretes,* holott *az olcsó ipari gázzal* való megoldás sokkal nagyobb előnyökkel kecsegtet. A gondolat, amelyet *Becsey* Antal vetett fel még évek előtt, különösen azóta kapott nagyobb lendületet, amidőn vitéz *Gálócsy* Zsigmond erre vonatkozó nagyarányu tervezetét a *Mérnök és Epitész Egyletben ismertette.* Az előadás nyomán a kormánykörök is foglalkozni kezdtek a kérdéssel s annak várható óriási nemzetgazdasági előnyére való tekintettel *a városfütésnek ez a módozata került ma előtérbe.*

Az ajánlattevők most csak egy *demonstrációs telep megépitésére kértek engedélyt,* amelynek gázfejlesztő berendezése és központja a Müegyetemen kerülne felállitásra s onnan látná el a Verpeléti- és Horthy Miklós-ut által határolt terület központi fütéses bérházait, a Szent Gellért- és a Rudas-fürdőt, valamint természetesen a Müegyetemet is olcsó fütőgázzal. Tervbe van véve ezenfelül ezen a környéken nagyobb *pékmühelyek, gőzmosodák és egyéb ipari üzemek fütőgázzal való ellátása is.*

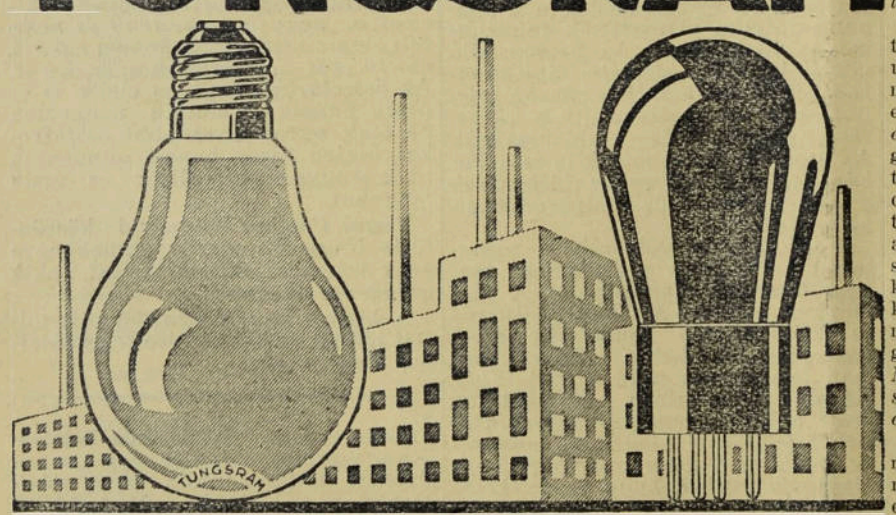
A Müegyetem felállitandó gázfejlesztő telepén az ajánlattevők eljárása szerint ugynevezett *oxigénes generátorgázt* termelnének, amely a maga körülbelül kétezerötszáz kalória fütőértékével, *fütési és ipari célokra kiválóan alkalmas.* A gázt előbb kátrány- és kéntartalmától teljesen megtisztitanák s ugy vezetnék csak el az egyes fogyasztókhoz. A kéntelenités terén ugyancsak uj eljárást akarnak megvalósitani *Koller* Károly szabadalma szerint, amely a gázból a ként teljesen tisztán, mint kristályos ként hozza ki és pedig mintegy évi 5000 métermázsa mennyiségben. Meg kell jegyeznünk, hogy *kén tekintetében eddig Magyarország kizárólag behozatalra szorult s évente óriási összeget fizetünk a külföldnek a kénért.*

Kisegitené a telepet egy hatalmas méretü *oxigénfejlesztő berendezés,* valamint saját, körülbelül ötszáz lóerős gázerőmü.

Az ajánlattevőket *kettős elgondolás vezette,* amidőn a demonstrációs telepet a Müegyetemre tervezték. Az egyik a Gellért-fürdő környékbeli lakosság állandó panasza, amely a fürdő és a Müegyetem füstölő, kormozó, pernyehullató és büzös kénesgázt árasztó kéményeitől igen sokat szenved s ugyanakkor *ezek a gyógyfürdő-jelleget teljesen meg is semmisitik.* A másik pedig az volt, hogy ekként ez az első telep a technikai tudományok fellegvárába, a Müegyetem kiváló tanári karának ellenőrzése alá kerül s egyben *a müegyetemi ifjuságnak felbecsülhetetlen értékü didaktikai anyagává is válik.* Az adatfelvételek szerint e kis terület mai gázszükséglete kereken 20,000.000 köbméter lesz. Nem érdektelen megemliteni, hogy egész Budapest, Ujpest és Kispest világitógázfogyasztása ugyanakkor csak 90 millió köbméter. Az ajánlattevők, illetve a hátuk mögött álló pénzcsoport az első telepbe kereken *2 millió pengőt szándékozik befektetni* s amennyiben a telep a várakozásoknak megfelelő eredményeket ad, ugy azonnal hozzákezdenének egész Budapest ipari és fütőgázellátásának megfelelő nagyságu telep megépitéséhez, amelynek teljes beruházási tőkeszükséglete már eléri az ötven millió pengőt és az évenként termelendő gázmennyiség az egy milliárd köbmétert. Ily nagy telep megvalósitása esetén a melléktermékként nyert kén és kátrány, illetve az ebből *Varga* József müegyetemi tanár eljárása szerint termelhető benzin Magyarországot teljesen függetleniteni tudná a külföldtől.

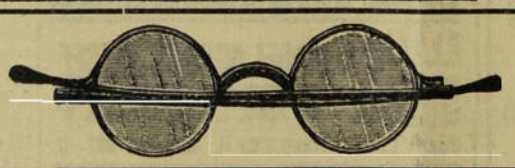
A főváros illetékes köreiben *szimpátiával fogadják* a törekvéseket annál is inkább, mert a tervek valóra váltását a székesfővárosi Gázmüvek monopoljogának keretében szándékoznak elvégezni. A demonstrációs telep egyik változataként a gázfejlesztő berendezést a *kelenföldi centrálánál állitanák fel,* aminek ismét az volna az előnye, hogy a telepnek jobb kihasználást lehetne biztositani s ugyanakkor mód adatnék a székesfővárosi Elektromosmüveknek arra, hogy a gáztüzelés előnyeit a közhasznu villamosáram termelésénél kipróbálhassa.

TUNGSRAM

MEGBIZHATÓ, JÓ

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811-48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 27. szám

Budapest, 1933 julius 8

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Félévre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revizky-u. 1.

Vásárpénztár

A csütörtökön összeült pártközi értekezlet a Vásárpénztár felszámolásában foglalt adatok felülvizsgálata végett külön pártközi bizottság kiküldését látta szükségesnek. A pártközi bizottság az egész nyarat arra fogja fordítani, hogy tüzetesen átvizsgálja a likvidáló részvénytársaság számadásait, és e vizsgálat kapcsán megfelelő javaslattal lépjen a törvényhatósági tanács elé.

Évekkel ezelőtt Nagy Ferenc tanácstag követelte elsőnek a vásárpénztári gésztió tüzetes felülvizsgálatát és az ő akciója kapcsán történt a Vásárpénztár üzletmenetének a törvényhatósági tanács által kiküldött háromtagu bizottság által való tüzetes átnézése. Jelentékeny mértékben hozzájárult ennek a háromtagu bizottságnak a jelentése ahhoz, hogy a törvényhatósági bizottság közgyülése a Vásárpénztár felszámolását mondotta ki. Mivel Nagy Ferenc akciója mögött annakidején a Keresztény Községi Párt állott, tulajdonképen a kereszténypárt politikai sikere a vásárpénztári tisztogató hadjárat megindítása és lefolytatása.

Ezt a körülményt annál fontosabbnak tartjuk leszögezni, mert a baloldalon, bizottsági tagok és lap részéről egyaránt, máris felvetődött a politikai felelősség kérdése. Valóban: a magánjogi és büntetőjogi felelősségen tulmenően, amelyet a részvénytársaság funkcionáriusaival szemben a kereskedelmi törvény pontosan szabályoz, meg kell vizsgálni a legprecizebben, terheli-e a jelen esetben valamilyen egyéb felelősség is a fővárosi autonómia valamelyik pártját? Lehetett-e valakinek előrelátnia a bekövetkezendő gazdasági krachot, tudhatta-e valaki tiz esztendővel ezelőtt, hogy az intézmény munkába szakadt adonyi bérlet milliós veszteségek kutforrása lesz, és hogy a vágóhidon évtizedek óta szokásos kihelyezések bonitása a bekövetkezett árzuhanások és a fogyasztás csökkenése következtében a nullával lesz egyenlő?

Tiszta vizet kérünk a Vásárpénztár poharába és tiszta fejet a vásárpénztári vizsgálat kapcsán! Ne feledjük ugyanis, hogy a Vásárpénztár igazgatóságában és felügyelőbizottságában a parlamentárizmus elvei szerint valamennyi városházi párt helyet foglalt és a Vásárpénztár vezetőségének, réginek és ujnak egyaránt, volt annyi esze és jogi tudása, hogy cselekményeit az igazgatósággal jóváhagyatva, elháritsa a maga feje felől ezzel az egyéni felelősség hajszálon függő bárdját. Ha tehát felelősségrevonás fog történni, az csak az igazgatósággal szemben érvényesülhet, mint fentebb emlitettük, a kereskedelmi törvény idevonatkozó paragrafusai szerint.

Az elveszett vásárpénztári milliókért sem politikai pártokat, sem a város vezetőségét demagóg módon felelőssé tenni nem lehet. Ha a felelősség kérdését feszegetjük, tulmenően a magánjogin és a büntetőjogin, a rendszert tehetjük felelőssé, amely az üzemek részvénytársasági formáját teljesen és tökéletesen megbuktatta: akár Vásárpénztárról, akár Beszkártról van szó.

A nyár nagy feladatai

Borvendég alpolgármester a közlekedés olcsóbbá tételéről, a távfütés előkészitéséről, a centrále-probléma uj fordulatáról — Készül az 1934-es költségvetés, amely az adók és a közszolgáltatások árának emelése nélkül deficitmentes lesz

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros tanácsa és a törvényhatósági bizottság közgyülése a jövő héten dönt egy fontos problémáról: a Vásárpénztár likvidálásáról, amely nélkül a nyári szünet a városházán nem kezdődhetik meg. A főváros vezetői ugyanis ragaszkodnak ahhoz, hogy a nyári szünet kezdete előtt *döntő lépés történjen* ugy a Talbot-centrále-probléma, mint a Vásárpénztár likvidálása tekintetében. Az idén éppen ezért *szokatlanul későn:* csak julius közepén kezdődhetik meg a nyári szünet. Szeptember közepéig csönd lesz a városházán, de ez a csönd csak az ugynevezett várospolitikai életre vonatkozik, mert maga a városházi adminisztráció tovább folytatja munkáját és pedig *nemcsak a „folyó ügyek" területén.* A városházi adminisztrációnak a tanácsülésektől, bizottsági ülésektől és közgyülésektől *nem zavart nyári időszakban kell előkészitenie* azokat az előterjesztéseket, amelyek az őszi kampány megindulásánál az autonómikus fórumokat foglalkoztatni fogják. Az *Uj Budapest* munkatársa beszélgetést folytatott *Borvendég* alpolgármesterrel, akinél aziránt érdeklődtünk, hogy a városházi adminisztráció a nyári hónapokban *milyen természetü előkészitő munkálatokat végez és megkérdeztük őt azokról a városházi problémákról is,* amelyeknek a megoldása *az ősz folyamán* válik majd aktuálissá.

Borvendég Ferenc

alpolgármester a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A nyári szünetben *a költségvetés összeállitása* tekinthető a legfontosabb feladatnak. A polgármester ur rendelkezése értelmében az egyes ügyosztályok *már hetekkel ezelőtt beterjesztették a maguk költségvetési előirányzatát* a pénzügyi ügyosztályhoz, ahol éppen most folyik az átrevideálás munkája. Ez a revizió természetesen *mindenféle megbeszéléseket* tesz szükségesekké.

Az uj költségvetés összeállitása sulyos gondokat okoz, mert legfőbb célunknak a jövőben is azt tartjuk, hogy a főváros háztartási és pénzügyi egyensulyát minden körülmények között megóvjuk és pedig anélkül, hogy ujabb terhet rónánk az adófizető polgárságra.

— Már most kijelenthetem, hogy eredeti elgondolásunk szerint olyan költségvetést igyekszünk teremteni, amely *adóemelés és a közszolgáltatások árának a felemelése nélkül is egyensulyban van.* Ez természetesen csak ugy történhetik meg, ha az egész vonalon a *legszigorubb takarékossági szempontokat* fogjuk érvényesiteni. Ebben a tekintetben *az ez év folyamán szerzett tapasztalatokat vesszük alapul.*

Sulyos nehézségekkel kell majd megküzdenünk, mert hiszen a takarékosságot sem lehet tulhajtanunk.

Annyi bizonyos, hogy a jövő évi költségvetés végösszege kisebb lesz, mint az ezévi költségvetésé volt, éppugy, mint ahogy az idei költségvetés is a tavalyi költségvetés végösszegénél kisebb összeggel zárult.

— A költségvetés összeállitásán kivül, ami szeptember 15-re készül el, *legfontosabb és legsürgősebb feladatnak tekintem a közlekedési reform kidolgozását.*

A nyár folyamán mindenesetre gyakorlatban is átvesszük a HÉV-et és igyekszünk hasznositani azokat az előnyöket, amelyekkel ennek az intézménynek az átvétele járhat.

Külön tarifareformot dolgoz ki a Beszkárt is, amely a kisszakaszrendszer bevezetése tekintetében szerzett tapasztalatait fogja az uj reform kidolgozásánál alapul venni.

Általában olcsóbbitási folyamat megindítását tervezzük minden vonatkozásban, mert a külföldi tapasztalatokból azt lehet következtetni, hogy minden emelés a bevételek csökkenésével jár.

A HÉV átvétele *a pestkörnyéki közlekedés megjavitását fogja eredményezni* és egyben lehetővé teszi *az egységes közlekedési irányelveknek a lefektetését.* Ha a Beszkárt, az Autobuszüzem és a HÉV — mindhárom most már Budapest székesfőváros tulajdona — *egységesen, egymással karöltve és nem egymás konkurrenseként fog müködni,* nemcsak a közlekedés megjavitását, hanem a forgalom emelkedését is elérhetjük.

Különböző elgondolásaink vannak az egységes közlekedés alapelveinek a lefektetését illetően.

A munka ilyen irányban már *hetekkel ezelőtt megindult* és remélem, hogy az ősz folyamán az illetékes autonómikus fórumok is megismerhetik közlekedési reformterveinket.

— A nyár folyamán

folytatjuk az utépitési és csatornázási munkálatokat, részben költségvetési fedezetből, nagyobb részben pedig áruhitelezési alapon.

Folytatjuk az *üzemi beruházásokat is,* és pedig ugy a *Vizmüvek, mint az Elektromosmüvek és a Gázmüvek* fejlesztése érdekében. A Gázmüvek nagyarányu propagandát indit meg már a nyári hónapokban egyrészt a gázfogyasztás emelése, részben pedig a *perifériális házak bekapcsolása céljából.*

A keddi pártközi konferencia meghozta döntését a *Talbot-ügyben.* A pártvezérek tudvalevően arra az álláspontra helyezkedtek, hogy *a főváros nem él a kezelésbe-vételre vonatkozó opcionak a jogával.* Az *Uj Budapest* munkatársa megkérdezte *Borvendég* alpolgármestertől, hogy e döntés után *miként alakul a főváros és a Talbot-centrále viszonya. Borvendég* alpolgármester igy felelt:

— A pártközi konferencia elé *alternativ megoldási módot* terjesztettünk. A kereskedelmi minisztériummal és a MÁV igazgatóságával folytatott tárgyalások alapján ugyanis *kétféle szerződés-tervezet* készült, amelyek közül választani lehetett. Az egyik szerint a főváros *bérbe vette volna a bánhidai centrálét* és vállalta volna az annuitásokat. A másik megoldási mód: *hosszabb időre szóló áramvásárlási szerződésnek a megkötése.* Ebben az esetben a főváros *obligóba kerül a kölcsönt nyujtó cégekkel.*

A pártközi konferencia tulajdonképpen csak negativ határozatot hozott, amidőn kimondotta, hogy nem akar kezelésbevételt. A megoldás tehát átmeneti jellegü lesz, vagyis a helyzet lényegében nem változik.

Borvendég alpolgármester elmondotta még, hogy a nyár folyamán előkészitik a *távfütési probléma megoldását* is. Az előkészités módjáról *Borvendég* alpolgármester ezeket mondotta:

— A polgármester ur megbizásából

ügyosztályközi értekezlet foglalkozik a távfütés bevezetésére vonatkozó tervekkel.

Külső szakértőket is *bevonunk ezekbe a tanácskozásokba.* A nyár folyamán e tárgyalások alapján *elkészül*

a konkrét előterjesztés. A távfütési probléma megoldásához nagy reményeket füzök és pedig főként azért, mert *e terv megvalósításával nagy tömegek részére biztosithatunk uj munkaalkalmakat.* De szükség van a távfütés bevezetésére abból a szempontból is, hogy *a hazai szenek hasznositása révén módunk nyilik külkereskedelmi mérlegünk megja-*

Az Ujdapest legutóbbi számában *Liber* polgármester nyilatkozatát közöltük *az ellenőrzése alá tartozó ügyosztályok munkájáról. Borvendég* alpolgármesternek ezzel a nyilatkozatával *a nyári feladatokról szóló helyzetjelentésünket teljessé tettük és ismertettük mindazokat a problémákat, amelyeknek a megoldását a városházi adminiszträció a nyár folyamán előkésziti.*

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82-4-29

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Máglya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

CUSTODIS ALPHONS
mérnöki iroda és speciális épitési vállalat
BUDAPEST, V., NÁDOR UCCA 19
Telefon: 120-07.
Gyárkéményépités,
gőzkazánbefalazás,
ipari kemencék épitése
és tervezése

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 48-1-32.

Zuhanás a semmibe

Irta: MÜLLER ANTAL országgyülési képviselő, törvényhatósági tanácstag

Mire e sorok napvilágot látnak az Uj Budapest hasábjain, a polgármester ur már alá is irta a döntést arra vonatkozólag, hogy a folyó évben költségvetésileg előirt ut- és csatornaépitési munkák mely vállalkozó-csoportoknak kivitelezésében fognak megvalósulni. Megállapithatjuk, hogy

sulyos és káros precedenst teremtett a polgármesteri ut- és csatornaépitési ügyosztály, amikor eredetileg költségvetési fedezettel biró munkákat hitelezési alapon irt ki versenytárgyalásra.

A precedens azért sulyos, mert nemcsak a költségvetésben biztositott fedezet, amelynek a jelzett célokra való forditását pedig a belügyminiszter jóváhagyó leiratában tudomásul vette, tünik el a semmibe, hanem azért is, mert

a munka bevégzésétől számitott 36 hónapon belül esedékes részletek mindenkor sulyosan fogják terhelni a főváros jövő évi és az azután következő esztendőkben való költségvetését is.

Vagyis ezek a munkák nemcsak a jelenben, hanem a jövőben is — legalább belátható ideig — el fogják ütni a hitelezésre nem képes kis- és középiparosokat attól, hogy a kerületi kövezési munkálatok sovány zsákmányán felül egyéb munkát kapjanak a fővárostól.

Az Uj Budapest számos alkalommal, a kisiparosság és az érdekelt középipar hálájától kisérve, foglalkozott ezekkel a hitelezési müveleten alapuló inségmunkákkal. Ezek az inségmunkák — jól jegyezte meg az Uj Budapest cikkirója — nem az iparosság, hanem a bankigazgatók és kartelvezérek számára jelentenek inségmunkát, hiszen a feltételek már olyanok, hogy a tőkével és bankösszeköttetésekkel nem rendelkező vállalkozók abban a siker reményével részt nem vehetnek. Egész sereg memorandum és panaszirat fekszik előttem, amelyeket benyujtói hozzám, aki a kisiparosság képviselőjének tekintem magamat, szintén szükségesnek tartottak eljuttatni. Igy a kövezők ipartársulata, a Baross Szövetség egyik szakosztálya tiltakozik a kisiparosságot mélyen sértő hitelezési alapon kiirt versenytárgyalások egyre szélesebbkörüvé váló rendszere ellen. Hangsulyozottan emelem ki, hogy

ezeknek a memorandumoknak teljesen igazuk van, amikor a tőkével nem rendelkező iparosság teljes tönkremenését és csődbejutását jósolják meg.

Az a küzdelem, amelyet a nyomoruság és inség ezer frontján folytat a kisiparosság a kartelek, nemkülönben a versenytárgyalások mai rendszere ellen, eredményeket mindeddig nem ért el. Nem is fog belátható időn belül elérni, mert az illetékes tényezőknél süket fülekre találnak a memorandumok és a panaszok. Hogy csak egy példát emlitsek, a Közszállitási Szabályzat reviziójának esztendők óta huzódó problémája a leglehetetlenebb állapotokat teremti a közszállitások valamennyi ágazatában. Megvolt a nagy ankét, az összes érdekeltségek nyilvánitották véleményüket, a főváros megjelölte a szükséges tennivalókat: a kereskedelmi minisztérium azonban mindezideig nem tartotta szükségesnek, vagy nem látta az idejét eljönni annak, hogy a reviziót valóra váltsa. Általában — és ezt minden programbeszéd és miniszteri nyilatkozatok dacára kénytelen vagyok kijelenteni — nem látjuk a kiskereskedelemnek és kisiparnak azt a megsegitését, amelyet a kormányzattól a társadalomnak ez az annyira fontos gerincosztálya megérdemel.

— Amikor Szombathelyen vasárnap erősen ellenzéki hurokat pengettem, korántsem a restauráció kérdése volt az, ami miatt szembefordultam a kormánnyal. Szerény véleményem szerint — ha szabad ezt az Uj Budapest hasábjain kijelentenem —

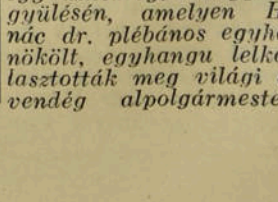
nekünk most olyan égetően sürgős kereskedelmi és ipari problémáink vannak, amelyek sokkal inkább involválják az ellenzéki álláspontot a kormányzattal szemben, mint a legitimizmus kérdése.

Ma a gyakorlati problémák uralják az emberek lelkét, és éppen ezek a gyakorlati problémák azok, amelyeknek megoldására a kisiparosság véleménye szerint nem helyez elegendő sulyt a kormányzat.

Egyre lejjebb és lejjebb zuhanunk: ma a hitelezési alapon kiirt versenytárgyalások, holnap a kisipar reménytelen küzdelme a versenytárgyalásokon a közszállitásokat illetően a nagyiparral szemben, holnapután valami egyéb uj ok az, amely nemcsak ellenzékbe, de kétségbeesésbe kergeti az iparosságot.

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII. Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80. 35-9-16.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Városházi notesz

ÉRDEKES SZAKMABELI GYÖNYÖRÜSÉG az ujságirók számára: azokat hallgatni rádión, akiknek szóhordozását, gesztusait, előadási módját jól ismerik a közvetlen szemlélet alapján. Viszont a rádión át való előadás során az egyes szónokok egyéniségét illetően felmerülnek olyan momentumok, amelyeket, ha százszor és százszor hallotta is a szónokot a hirlapiró, nem vett észre, elkerülte a figyelmét.

Ezzel a gondolattal ültünk vasárnap délután a rádió hangszórója mellett, hogy meghallgassuk azt a beszédet, amelyet a polgármester, mint a Magyar Dalosszövetség elnöke, volt elmondandó a millenáris versenypályán. Száz és száz másirányu elfoglaltsága mellett ugyanis Sipőcz polgármester arra is talál időt, hogy a magyar dalosok ügyeivel foglalkozzon, és az ő kimagasló tekintélye minden esetre jelentékeny mértékben hozzájárult ahhoz, hogy a magyar dalosok a maguk fegyelmezettségével és szervezettségével Európaszerte és világszerte hirt szerezzenek, dicsőséget arassanak a trianoni Magyarországnak.

Érdekes, hogy a polgármesternek egyébként nem tulságosan nagyterjedelmü hangja valami különleges timbre-t kap az éther hullámain keresztül. Sipőcz Jenő általánosságban (ami különben a jogászembereknek a sajátossága) ellentétben a — hogy ugy mondjuk — professzionista szónokokkal, nem az előadásnak a módjával, hanem az elmondottak belső tartalmával kiván hatni. Megállapithatjuk, hogy a rádión át a polgármester felerősitett hangja szónoki szempontból is megüti a legmagasabb mértéket, beszédéből kiütköznek a közvetités ezen módja kapcsán azok a retorikai szépségek is, amelyekre vonatkozóan ugy hat a rádió titokzatos gépezete, mintha nagyitóüvegen fedezzük fel a vizsgálóasztalon fekvő tárgy különleges szépségeit és sajátosságait.

— A magyar dal: a magyar történelem — állapitotta meg vasárnapi beszéde során a polgármester, és kétségtelen, hogy ez a megállapitás, amely a maga tömörségével és precizitásával Tacitus reflektorszerü axiomáira emlékeztet, — rövidesen Hiszekegye lesz a magyar dalosoknak. Az a taps és éljenzés, amely a rádión keresztül a millenáris versenypályán jelenlevő sokezer torokból felfakadt, napnál fényesebben igazolta, hogy a polgármester nemcsak városházi poziciójában állja meg száz százalékosan a helyét, de egyéni kiválóságai ott is kiütköznek, ahol agy kapcsolódik az aggyal, gondolat füződik a gondolathoz, elvonatkoztatva elmondójuknak egyébként bármennyire illusztris közéleti tisztségétől.

*

A KORMÁNYNAK AZOK AZ ELŐKELŐ FŐTISZTVISELŐI, akik, mint a felügyelő hatóság közegei, állandóan érintkezésben vannak a városházi urakkal, valamennyien előléptek a juliusi kinevezések alkalmával.

A belügyminisztériumban Tatits Arkád miniszteri osztályfőnök, aki a miniszter után a főváros ügyeinek legfőbb ellenőre, államtitkári cimet kapott. Janda Károly dr., a városi ügyosztály főelőadója megkapta a miniszteri tanácsosi jelleget.

A pénzügyminisztériumban előlépett, osztályfőnök lett, Lukács Ödön miniszteri tanácsos, aki a minisztérium városi osztálya élén pénzügyi ellenőre a fővárosi önkormányzatnak. Lukács miniszteri osztályfőnök julius 1-én megvált ezen állásától és alelnöki, illetve elnökhelyettesi minőségben a Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága önkormányzati osztályának a vezetője lett.

A főváros vezetősége természetesen melegen gratulált és szerencsekivánatait fejezte ki a hivatali ranglétrán előbbrejutott állami főtisztviselőknek, akik mindenkor megértéssel és szeretettel viseltetnek a főváros iránt.

*

CSORNA KÁLMÁN DR. ÁRVASZÉKI ELNÖK az elmult héten könnyebb operáción ment keresztül: kiszedték gennyes manduláit, amelyek esztendők óta irritálták őt. Az operáció az egyik fővárosi szanatóriumban folyt le. Csorna Kálmán dr. árvaszéki elnök a sikeres operáció után a jövő héten szabadságra utazik.

*

ORCZY GYULA NYUG. FŐVÁROSI TANÁCSNOKOT — mint a hivatalos lapban olvassuk — a kormányfőtanácsosi méltósággal tüntették ki. Egy hosszu közszolgálati pálya elismerése a méltóságos cim, amelyhez a népszerü mérnök-főtisztviselőnek barátai és tisztelői őszinte örömmel fejezik ki szerencsekivánataikat.

*

KITOLÓDOTT A NYÁR, NEMCSAK A TERMÉSZETBEN, — hanem a városházán is. A jövő héten törvényhatósági tanácsban és közgyülésen olyan polgármesteri előterjesztések kerülnek szőnyegre, amelyek még a tanácskozásra legalkalmasabb téli szezónban is alapos viharokat támasztanának nemcsak most, forró nyár idején!

Ily körülmények között a tanácsnokok és a főtisztviselők szabadsága is kitolódik, mert hiszen a dolgok rendje szerint közülök senkisem hiányozhat a törvényhatósági tanácsi, illetőleg közgyülési tárgyaláson. Számosan mentek el azonban már a fővárosból a bizottsági tag urak, mégpedig pártkülönbség nélkül, akik természetesen csak a legvégső szükség esetén hajlandók feljönni a fővárosba, hogy szavazatukkal jobbra vagy balra döntsék az ügyeket. Egyre erősebb az a tendencia, hogy amennyiben mód és lehetőség nyilik, a nagyjelentőségü problémák tárgyalását halassza őszre a főváros, amikor is a városatyák tisztelt gyülekezete frissen és kipihenten boncolhatja majd az eléje kerülő javaslatokat és előterjesztéseket.

*

BORVENDÉG FERENC ALPOLGÁRMESTERT választotta elnökévé az Árpádházi Szent Erzsébetről elnevezett belső Erzsébetvárosi római katolikus egyházközség. Az egyházközség közgyülésén, amelyen Hauser Ignác dr. plébános egyházi elnök elnökölt, egyhangu lelkesedéssel választották meg világi elnökké Borvendég alpolgármestert. — A

Mi történik a Vizműveknél?

Irta: SZŐKE GYULA dr. felsőházi tag, a törvényhatósági bizottság tagja

A vizművek ügye, ugylátszik, *lekerült az érdeklődés teréről*, mert a vizmű-igazgatóság tagjain kivül *szinte senkisem érdeklődik* iránta. *Még a polgármesteri hivatal* is elfeledkezett róla. Amikor az uj vizmű-igazgatóságot kinevezték, szinte utasitásba adták, hogy *a függő dolgokkal azonban gyorsan és behatóan* foglalkozzunk, különösen a *bajbajutott alagutépitésről* kellő javaslatot beterjesszünk. Ez, igazán lelkiismeretes munka után, május 27-én meg is történt *és ezzel az ügy be is fejeztetett* egy időre. Ugylátszik a polgármesteri hivatalnak *sürgősebb dolga van*, mintsem, hogy ezzel a dologgal foglalkozzék. Közben természetesen

az eddig végzett épitések romlanak, a szivattyuzás most már csak kárára van az ottani helyzetnek, a Duna szokásos tavaszvégi áradása rongálja az uj aknákat és munkaterepet, a vállalkozó uj terv és rendelkezés hiányában dolgozni nem tud, a vesztesége folyton nő, a város kiadása az uj fázisadóval emelkedik és az igazgatóság hiába várja a határozatot, amely végül hét hónapi szünetelés után a munka megkezdésének a lehetőségét megadja.

Közben persze *a riasztó hirek mindinkább terjednek.* Hogy *a polgármester elveszi a vállalkozóktól a munkát és más vállalkozónak adja oda*, majd hogy *uj árlejtést ir ki*, majd hogy *uj terveket készittet*, azután hogy az *egész vizmürendszert át kell alakitani* és hogy *ujból külföldi szakértőktől kér tanácsot*, meg hogy *ujabb és ujabb jogi tanáccsal kivánja körülvenni a vizművek körül elfoglalt álláspontjának bástyáit. Mi* ebből az igaz, nem tudom.

A városháza, mint egy nagy szfinx, hallgat és inkább a Talbot-centrále körüli tárgyalásokkal foglalkozik, mintha bizony anélkül is nem volna elég bajunk és gondunk..

Valami *csodálatos külön gondolkodás* fogja el az embereket, ha hivatalba kerülnek és ugylátszik, ez ránehezedett a polgármesteri hivatalra is. Az uj fővárosi törvény *parancsolólag ir elő bizonyos teendőket és nem jutnak hozzá, hogy ezt megcsinálják.*

A közgyülés egész éven át hiába várja, hogy neki munkát adjanak, nem kerül hozzá semmi, sőt még a bizottsági tárgyalásokra sincs anyaga.

A nyári szünet előtt közvetlenül azután kipattan a nagy titok, egyszer a Vásárpénztár, máskor a H. É. V., megint máskor Talbot, meg Tabán, azután lakbérszabályzat és még Isten tudja mi minden, természetesen *teljes előkészités nélkül és az ügy ismerete nélkül kivánják, hogy a közgyülés döntsön.*

Egypárszor tényleg szót is fogadott a közgyülés és döntött a Vásárpénztár sorsáról, meg a HÉV megváltásáról, de hogy ez mibe került a fővárosnak, arról csak később fognak az adófizetők meggyőződni.

A közgyülés nagyon helyesen éppen ezért e legutóbbi ülésén a lakbérleti szabályzatot levette napirendről és a törvényhatósági bizottság tagjai már *eleve tiltakoznak az ellen, hogy most a törvény szerint bekövetkező nyári szünet előtti utolsó ülésen a Talbot-centrále kérdését hozzák napirendre, holott a bizottságok még nem tárgyalták és a törvényhatóság tagjai nem is ismerik.* Ugyanakkor sürgetve sürgetjük az *üzemszervezési és -vezetési szabályzat megalkotását*, amely az összes üzemek további sikeres müködésének az alapját képezné és sürgettük a *vizmű kiépitésére vonatkozó rendelkezést, amely, ugylátszik, a bürokratizmus utvesztőjében sétál a megsemmisülés felé.*

Ez a dolog *nem sürgős.* Annakidején a főváros megépitette a káposztásmegyeri vizműveket, viszont a trianoni béke alapján fennálló nemzetközi Dunabizottság egyoldalu kivánságára a kormány által megépitett ugynevezett trianoni gáttal sikerült azt tönkretenni, miközben *a főváros szinte ölbetett kezekkel nézte a pusztitás müveletét.* Figyelmeztető felszólalásaim semmit sem használtak. Most, tiz év mulva kitünt, hogy a nagy költséggel megépitett kutak eliszaposodtak és a viz tisztátalanná lett. Mi azonban

nem a vizmürendszerünket tünkretevő gát átépitésére gondolunk és kivánunk sürgős állami rendelkezést, hanem ujabb milliókkal ujabb kutakat tervezünk, a vizet pedig százezer és százezer köbméterszámra bécsi vizszürőkkel szürjük.

De legalább még, *ha valamit csinálnánk.* A milliókra menő beruházás terveit a sürgősségre való tekintettel, *szinte távirati gyorsasággal készitették el és irták ki a munkálatokat*, főleg azért is, mert a polgármester — nagyon helyesen — *figyelembe vette az adott helyzetet és a főleg nyári időszakban fenyegető vizhiányt, valamint a viz tisztátalanságát és a vizvezető főcsatornák elavult állapotát, tehát felelőssége tudatában igyekezett a főváros közönségét megóvni a vizhiány veszedelmétől.*

Ámde az uj kutak épitésére szükséges területek megszerzésénél a földmüvelésügyi kormány mondott vétót, a viz elvezetésére szükséges alagutak épitésénél az előkészület gyorsasága akarja magát megboszulni, a viz állandó szürésétől a régi kutak teljes elapadása kiván bennünket megmenteni és mindezek fölé jön a bürokrácia, amely, ugy látszik, mindjárt elveszti a fejét, mihelyst valamely akadály tornyosulni látszik.

A vizművek uj igazgatósága gyorsan munkához fogott és az alagutaknál keletkezett bajok megszüntetésére a *törvény és közszállitási szabályok teljes figyelembevétele mellett* és szakértelmileg is kidolgozott *olyan javaslatot terjesztett* a polgármesteri hivatal elé, amely

a divatos perlekedés helyett alagutat biztosit anélkül, hogy a fővárost ebből jogtalan fizetség terhelné.

No és most? A polgármesteri hivatal *a sürgetett javaslatot félretette és az igazgatóságot ülésre azóta össze sem hivták, sőt még a szükséges és a további müködéshez nélkülözhetetlen adatösszeállitás és közlés is elmaradt.* Remélem azonban, hogy a *polgármester mégis észreveszi*, hogy a vizművek rendezése *nem lehet bürokratikus kérdés és fog intézkedni aziránt*, hogy ha már ennyi balszerencsével kezelték eddig a főváros egyik legszebb és legnélkülözhetetlenebb intézményét, *az tovább ne a megsemmisülés felé, hanem a főváros lakói számára a fejlődés irányában vezettessék.*

Szent Domokos Egyházközség vezetősége is most tartotta ujjáalakuló közgyülését. A képviselőtestület és egyháztanács megalakitása után a világi alelnökök sorába megválasztották Paulheim Ferenc bizottsági tagot is.

*

UGY VOLT, HOGY A NYARI SZÜNET ELŐTT az áthelyezések egész sora fogja még izgatni a kedélyeket. Sokat beszéltek arról, hogy uj vezetőt kap a közeli napokban a főpolgármesteri hivatal, és arról is szó volt, hogy egyik két igen fontos városházi ügyosztály vezető-helyettesi pozíciójában is változás történik. Azt is hiresztelték, hogy Schara tanácsnoknak a terézvárosi elöljáróság vezetésével való megbizatása csak megnyitója annak a nyugdijazási és áthelyezési sorozatnak, amely az elöljáróságokon végbe fog menni.

Csakugyan szó van arról, hogy egyes vonatkozásokban nagyjelentőségü, sőt egyenesen meglepő áthelyezések is fognak történni. Azonban a közel jövőben erre nem kerül sor, azon egyszerü okból, mert már meg van állapitva a szabadságolások rendje, amelyet az áthelyezések kedvéért nem lehet teljesen felforgatni. Kétségtelen azonban, hogy szeptember közepén, amikor a turnusokban való szabadságolás időszaka véget ér, csakugyan meg fognak valósulni a közszájon forgó áthelyezési tervek.

*

A FŐVÁROS KERTÉSZETI HIVATALÁNAK TISZTIKARA ÉS SZEMÉLYZETE melegen ünnepelte Morbitzer Dezsőt abból az alkalomból, hogy a polgármester a fővárosi kertészet vezetőjévé nevezte ki. Az uj kertészeti igazgató ünnepléséhez meleg szivvel csatlakozott az ut- és csatornaépitési ügyosztály is, amelynek hatáskörébe tudvalevően a kertészet tartozik.

Az uj kertészeti igazgató alig van tul az ötvenen és régi budai patricius családból származik, amelynek már második generációja szolgálja hüséggel és tehetséggel a fővárost. Édesapja néhai Morbitzer Mátyás, mint a Fővárosi Vizművek főmérnöke, negyvenegy és fél esztendőt töltött az aktiv szolgálatban. Az uj kertészeti igazgató is már harmincnegyedik esztendeje szolgálja a fővárost, aki ez alatt az idő alatt jelentős mértékben vette ki részét a főváros parkirozásából. 1930-ban a kormányzó gazdasági tanácsosi cimmel tüntette ki, 1931-ben pedig, Räde Károly nyugalomba vonulása után, mostani állásába helyettesitette be őt a főpolgármester.

Morbitzer, mint behelyettesitett kertészeti igazgató, a főváros parkjainak fokozottabb mértékben való fenntartását, modernizálását és ujabb parkok létesitését tüzte ki céljául. Kedvesek és izlésesek Morbitzer Dezsőnek azok a kertészeti ötletei, amelyek során a Szabadság-téren irredenta kiültetést létesitett, a Városligetben pedig a főváros virágokból kirakatt cimerét valósitotta meg. Számos parkban magyar motivumu virágágyakat tervezett és ültetett ki Morbitzer Dezső, akinek állásában való véglegesitését meleg szeretettel üdvözli Budapest fáinak és virágainak minden igaz barátja.

Jól és olcsón nyaral a
Balatoni Rivierán!
70 kat. holdas parcellázás az Alsóörs és Balatonfüred között elterülő parti területen. Uj fürdőtelepitések, kitünő gyógyvizek, előnyös épitési lehetőségek. Négyszögölenként 4 pengőért, kedvező fizetési feltételekkel!
Kérjen dijtalan ismertetőt!
Balatoni Riviera
HOLEK igazgató parcellázó-vállalata
I., Horthy Miklós-ut 15/c. Tel.: 69-3-01

Kedvező alkalom!

Egyenruha
zubbony p 98.–
nadrág
sapka
Polgári öltöny p 98.–
NAGY KÁLMÁN
IV., Kossuth Lajos-u. 6.

HELVEY TIVADAR Dr
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Németvölgyi-ut és Mártonhegyi-ut sarkán elterülő telektömbön épülő
családi villák
Három szoba hallal, minden mellékhelyiséggel, saját külön kerttel ele ans kivitelben, kulcs átadásig P 22.000.-
Nagyobbak megállapodás szerint.
Még ez évben 30 évi adómentesség.
Lefoglalható: Katona, Székely és Molnár épitészmérnökök irodájában,
V., Személynök-utca 9-11
Telefon: 29-8-29, 22-5-59.

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

KOHN GYULA
KEFE- ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 802—45

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

ANTI

Szabad orvosválasztás!

Betegség ellen

biztositson az

ANGLO-DANUBIAN LLOYD

ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASAGNÁL

Budapest, V., Hold-utca 21.

Schäffer Károly

okleveles mérnök

vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó

kövezőmester

IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak

Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ, KERTÖNTÖZÉSHEZ

kézi és géphajtásu

szivattyuk

Kitünő tartós kivitel

Olcsó árak

Nagy készlet

Forgalombahozza:

Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.

Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.

TELEFON: 27-3-20

Alapitva 1892 VÉDJEGY Alapitva 1892

ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR

Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.

Minden ajta

doboztömeggyártás

Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!

Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.

Telefon: 92-3-35.

A törvényhatóság álláspontja győzött a belügyminisztérium üzemi tárgyalásain

A belügyminiszter a tárgyalások eredményét ősszel bejelenti a képviselőháznak és ezzel véget ér az üzemi probléma

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* — A főváros kereskedő- és iparostársadalmát, de az összes gazdasági érdekeltségeket is *közelről érintik azok a tárgyalások*, amelyek heteken át folytak a belügyminisztériumban *Tatits* Árkád dr. miniszteri osztályfőnök vezetésével a főváros üzemeit illetően. Ezek a tárgyalások, amelyekbe a minisztérium esetenként *a kereskedelmi- és iparkamarát is bevonta, most bevégződtek*, és azok eredményeit, — mint az *Uj Budapest* munkatársa

illetékes helyen

értesül, — *a belügyminiszter az első őszi képviselőházi ülések egyikén is be fogja jelenteni.* A tárgyalásokról a következő nyilatkozatot tették az *Uj Budapest* munkatársának:

— A főváros vezetősége, de mondhatni, valamennyi közgyülési pártja is, csak *örömét fejezheti ki* azon, hogy a belügyminisztériumban lefolyt tárgyalásokkal és azok anyagának és eredményeinek a parlamentben való bejelentésével *végetér az üzemi probléma.* Ezek a miniszteriális tárgyalások a főváros vezetőségének bekapcsolásával, minden külső zavaró momentum nélkül folytak le, és *azok eredményével teljes mértékben meg lehet elégedve ugy a főváros vezetősége, mint az ipari és kereskedelmi érdekeltségek.* Teljesen objektiv képet kapott a belügyminisztérium ugy a főváros, mint az érdekeltségek részéről *az üzemek hasznát, nemkülönben az iparra és kereskedelemre gyakorolt kihatásait* illetően: az eredmény is megfelel a várakozásoknak és alkalmas arra, hogy *ugy az érdekeltségeket, mint a politikai tényezőket kielégitse.*

— A tárgyalások vezérfonala az a törvényhatósági bizottság közgyülése, de részben már a tanács által is elfogadott elv volt, hogy *meg kell szüntetni a lehetőség szerint* (leszámitva természetesen a premiér-szükségleteket biztositó üzemeket) *mindazokat az üzemeket, amelyek uj dolgok előállitásával foglalkoznak, lévén a termelés elsősorban a magánipar feladata.* Viszont azokat az üzemeket, amelyek azonnal és mulhatatlanul szükséges javitásokkal foglalkoznak, *a szükséglet mérvéhez képest fenntartandónak vélte a miniszteriális értekezlet is*, annak a szigoru kikötésével természetesen, hogy *ezek a házi-javitómühelyek csak addig és olyan mértékben tarthatók fenn, ameddig és amilyen mértékben azok müködése az anyaüzemek üzembiztonságának és üzemi folyamatosságának biztositása tekintetében szükségeseknek mutatkoznak.*

A fenti nyilatkozat alapján bizonyosra vehető, hogy *az üzemi probléma*, amely esztendők hosszu sora óta volt egyik nehéz ütközőpontja a közgyülési teremben és az autonómia többi fórumain is az érdekeltségeknek, *megszünik probléma lenni.* Az üzemi bizottság müködése és a most végetért miniszteriális tárgyalások során az üzemi problémát annyira és annyi oldalról világitották meg, hogy a belügyminisztérium *legujabb rendelete*, amely szerint ez évi julius 10-éig köteles a főváros üzemeiről *ujabb, részletes jelentést* készitени a kormányhatóság számára, az üzemi ügyosztály kitünő vezetője, *Morvay* Endre dr. tanácsi főjegyző számára tulajdonképpen *nem jelent egyéb tennivalót, mint az eddigi tárgyalások anyagát összegyüjtve a minisztériumhoz jelentés formájában eljuttatni.*

Meg kell hosszabbitani a rendkivüli házadómentességet!

Petrovácz Gyula éles kritikája a képviselőházban a pénzügyminiszteri gyakorlatról a házadómentesség megadása tekintetében

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* — A képviselőház keddi ülésén terjesztette be *Temesváry* Imre a pénzügyminiszter jelentését az egyes városok részére engedélyezett rendkivüli házadómentességről. A jelentés tárgyalása során *Bródy* Ernő azt kérte, hogy a jelenleg lejáró házadómentességek hatályát a *jövő év végéig tólják ki*, az átmeneti idő alatt pedig a házadómentességet terjesszék ki a lebontott házak helyére és az átépitett házakra is.

Petrovácz Gyula a rendkivüli házadómentességről szóló jelentést a *munkanélküliek, különösen a munkanélküli épitészek szempontjából birálta.* Az uj épitkezési anyagokra kirótt *fázisadók hatása alatt* ellanyhult az utóbbi időben az épitkezési kedv, ami roppant nagy veszteség a munkanélküli épitészekre. *Petrovácz* felhivta ezután *Imrédy* pénzügyminiszter figyelmét *egy különös ellentétre*, amely a pénzügyminiszter és a belügyminiszter között van.

— Ha valamely telken való épitkezésre — mondotta a képviselőház általános figyelme közepette *Petrovácz* Gyula — a Fővárosi Közmunkák Tanácsa, illetve a belügyminiszter megadja az épitési engedélyt, akkor *még nem bizonyos, hogy a házadómentességet is megkaphatja az illető a pénzügyminisztertől.* A házadómentességet a gyakorlat szerint *csak akkor adja meg, ha az épittető a legnagyobb emeletmagasságot épiti be.* Nem egy esetben előfordul, hogy az épittető *csak a házadómentességet elutasitó kérvényből* értesül arról, hogy hiába épittet például egyemeletes házat, az nem lehet adómentes, mert *a pénzügyminisztérium gyakorlata szerint az illető épitési övezetben épithető legmagasabb ház, a szóbanforgó esetben tehát két- vagy háromemeletes után jár a harmincesztendős rendkivüli adómentesség.*

Petrovácz Gyula ezután rámutatott arra, hogy a belügyminisztérium és a pénzügyminisztérium *kétféle álláspontját* a házadómentesség tekintetében az *épittető közönség érdekében össze kell egyeztetni.* Ha az illetékes hatóságok megadták például egy olyan utvonalra, ahol az Épitési Szabályzat szerint *kétemeletes magasságu házak* épithetők, *egy földszintes házra* az épitési engedélyt, ezzel a ténnyel *egy olyan jogerős állapotot* teremtettek, amelyet egy másik hatóságnak, a pénzügyigazgatóságnak, illetőleg a pénzügyminisztériumnak nincsen joga abból a tekintetből tenni kritika tárgyává, hogy *ott nem létesült a szabályzatok által előirt épitkezés*, tehát az épittetőt *meg kell büntetni* azzal, hogy a házadó-mentességet nem engedélyezik.

Petrovácz Gyula, aki mint a Keresztény Községi Párt egyik legkiválóbb gyakorlati szakembere, *állandóan reális problémákkal foglalkoztatja az autonómia különböző fórumait és a képviselőházat*, az épittető közönség *egyik igen sulyos problémájára* mutatott rá képviselőházi felszólalásával. Igen helyes lenne, ha a törvényhatósági tanács, vagy a főváros közigazgatási bizottsága *még a nyár folyamán foglalkozna ezzel a jelentős kérdéssel, amelynek kedvező elintézése a kormányzat részéről csak fokozná az épitkező kedvet.*

A főváros különböző bizottságainak a legközelebbi jövőben a rendkivüli házadómentesség meghosszabbitásának problémájával is foglalkozniok kell. *A rendkivüli házadómentesség ez év végével lejár* és a pénzügyminisztérium a hozzá forduló magánfeleknek több alkalommal kijelentette, hogy *semmi mód és lehetőség nem fog nyilni arra, hogy a rendkivüli házadómentességet a jövő év január elsején tul meghosszabbitsák.* Ha vesszük az épitkezési kedv állandó lanyhulását, — amelyre vonatkozólag egyik legutóbbi számában megdöbbentő statisztikai adatokat közöl az *Uj Budapest* — akkor megállapithatjuk, hogy *a házadómentesség kedvezményének megszüntetése az épitkezésnek nemcsak további stagnálását, hanem teljes megszünését jelenti.* Ily körülmények között a különböző érdekeltségek azon feliratainak, amelyek már most kérik a pénzügyminisztert a rendkivüli házadómentességnek ez év végén tulmenően való meghosszabbitására, a *főváros törvényhatóságának is csatlakoznia kell.*

A fővárosi fürdők propagandája

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Világfürdő — ami nincs cimmel lapunk legutóbbi számában ismertetük azt az értekezletet, amelyet a belügyminisztériumban tartottak *Scholtz* államtitkár elnöklésével. Az ankét kapcsán beszélgetést folytattunk *Kovácsházy* Vilmos tanácsnokkal, a fővárosi városgazdasági ügyosztály vezetőjével, kérdést intézve hozzá, *hogyan képzeli el gyakorlati szempontból Budapest-fürdőváros kialakulását.*

Kovácsházy tanácsnok nyilatkozatában nyomdatechnikai tévedésből több olyan hiba csuszott be, amelyek *nem a tanácsnok nyilatkozatához tartoznak, hanem a cikkiró véleményét képezik.* Igy nem a tanácsnok nyilatkozatához tartozik a cikknek az a része, hogy „ninesenek a budai fürdőkkel foglalkozó, egyetemi professzorok és más szaktekintélyek által irt tudományos orvosi munkák, amelyeket a fürdők központi vezetősége az orvosoknak megküldhetne". Ezt a nyilatkozatot *annál kevésbbé tehette Kovácsházy tanácsnok*, mert hiszen éppen az ő ügyosztálya által néhány hónappal ezelőtt a polgármester pályázatot irt ki a főváros gyógyfürdőivel és azok hatásával foglalkozó orvosi munkákra.

Nem *Kovácsházy* tanácsnok hanem a cikkiró véleményét fejezi ki a cikknek az a része, amely arról szól, hogy *nálunk, ha csak a török időkből fennmaradt gyógyjavallatokat nem tekintjük annak, nincsenek orvosi munkák, amelyek a fürdőkkel foglalkoznának.* Leszámitva a fentemlitett polgármesteri pályázatot, a nyolcvanas és kilencvenes években például *különlegesen nagy irodalma volt Buda* gyógyfürdőinek és forrásainak.

A cikkből kitünően is szemmelláthatólag *a cikkiró és nem Kovácsházy tanácsnok véleménye volt* az a megállapitás sem, amely szerint *Budapest-fürdővárost csak komoly és nem szünő munkával, de nem szakértő, vagy kevésbbé szakértő szónoklatokkal lehet megvalósitani.* A magunk részéről sajnálkozásunkat fejezzük ki azon, hogy a tanácsnok nyilatkozatába a cikkiró véleményét képező ezek a kitételek belecsuszhattak, amely megállapitásokért a szerkesztőség természetszerüen *minden tekintetben vállalja a legmesszebbmenő felelősséget*, annál is inkább, mert ezek a vélemények *a szerkesztőség és nem a városgazdasági ügyosztály vezetőjének* megállapitásait foglalják magukban.

Hírek

Őszre marad a gyakornoki állások betöltése? Az elnöki ügyosztály hetekig tartó fáradságos munkával elkészitette a gyakornoki állásra pályázók kimutatását. A pontos kimutatás szerint a száz állásra összesen *8746 kérvény* futott be, tehát átlagosan minden állásra 87 pályázó jelentkezett. Egyes szakokon azonban az egy-egy állásra pályázók száma az *ezret is meghaladja.* Az elnöki ügyosztály kimutatása *vastag kötet,* amelyben az egyes állásra pályázók nemcsak szakok szerint vannak csoportositva, hanem külön alfabetikus névmutatót is készitettek. Technikailag semmi akadálya sem lenne ezek szerint annak, hogy a polgármester a kimutatás alapján a gyakornoki állások betöltését illetően *még a nyári szünet előtt döntsön.* Azok a nagy problémák azonban, amelyek a város vezetőségét az utóbbi hetekben foglalkoztatják, annyira igénybevették ugy a polgármestereket, mint a pártokat, hogy a gyakornoki állások betöltésére minden valószinüség szerint *csak szeptemberben fog sor kerülni.* Bár olyan vélemény is van, hogy a polgármester mégis *meglepetésszerüen kinevezi a száz gyakornokot,* még a nyári szünet előtt is, már csak azért is, hogy az egyre nagyobb mennyiségben feléje áradó protekciók további özönétől megkimélje magát...

Müller Antal ünneplése. A Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt most tartotta utolsó nyári ülését. *Baján* Ferenc elnök megköszönte *Müller* Antal országgyülési képviselőnek fáradozásait, melyet a kisemberek érdekében tett s értékes parlamenti müködését. Keresetlen szavakkal tett fogadalmat, hogy törhetetlenül áll Józsefváros keresztény társadalma szeretett képviselőjük mellett, akinek tábora napról-napra erősödik. Ez bizonyitja népszerüségét. Hiába jönnek jobbról-balról különböző kisértő, igérgető egyének, a Józsefváros keresztény társadalma *sziklaszilárdan sorakozik képviselője mellé. Müller* Antal meghatottan köszönte meg pártjának bizalmát s fogadalmat tett, hogy a jövőben is, mint eddig, az eddig követett utról le nem tér s minden erővel küzdeni fog a jogos keresztény igazságért. Dacára, hogy nyári szünet jön, továbbra is rendelkezésre áll szeretett barátainak s ajtaja nyitva áll mindazon keresztény testvéreinek, kik bizalmát keresik. Mintegy ötszáz főnyi hallgatóság *percekig ünnepelte kedvelt képviselőjét.*

A villamosközlekedés megszüntetése megdrágitja a belsőlipótvárosi közlekedést

Az autóbusz- és a villamos-közlekedésben rendszeresiteni kell az átszálló-forgalmat

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A polgármester hirdetményben közli, hogy hétfőn, e hó 10-én megszünik a belsőlipótvárosi villamosközlekedés, ez időponttól kezdve a 15-ös jelzésü autobuszok utvonalát részben megváltoztatják olyképpen, hogy az autobusz reggel ½7-től este ½11-ig az eddiginél sokkal sürübb időközökben fog a Boráros-tér és a Ferdinánd-híd között közlekedni.

A polgármester ezen rendelkezése *igen nagyjelentőségü* abból a szempontból, hogy a belsőlipótvárosi villamosközlekedés megszüntetése az első, amikor az egyre terjeszkedő autobuszközlekedés miatt felhagynak *egy sineken járó villamosvonalat a főváros területén.* A jövő fogja megmutatni, hogy az autobuszközlekedés *a maga kisebb befogadóképességével,* az időjárás viszontagságainak *jobban alávetett* járataival, *magasabb viteldijaival* fogja-e tudni pótolni *a jó öreg, bevált villamost* és a lipótvárosi bankok és az ott székelő biróságok ideges közönsége mennyiben lesz megelégedve a mindenesetre *gyorsabb járatu, de pontatlanabb közlekedésü autobuszkocsikkal.*

Az autobuszközlekedésnek a belső Lipótváros területén *monopóliumszerü jellege* egy másik nagy problémát vet fel, amelyre az Autobuszüzemet is üzemkezelésben tartó Beszkárt vezetőségétől sürgősen választ vár a főváros közönsége. A világ legnagyobb városaiban — igy elsősorban Berlinben —, ahol a villamos- és az autobuszközlekedés egy kézben, a város kezében van, esztendők óta *rendszeresitve van az átszállóforgalom villamos és autobusz, nemkülönben villamos, illetőleg autobusz és a többi közlekedési eszközök* (városi vasut, gyorsvasut, földalatti vasut, stb.) *között.* Gondolkodni kell azon, hogy *ha egyelőre más vonalakon nem is, legalább a belsőlipótvárosi autobuszvonalon rendszeresittessék a villamosról és a villamosra való átszállás lehetősége.* Azt a közönséget, amely a város olyan részeiről jön, *ahol nincs autobuszközlekedés,* vagy amelynek *zsebe* nem engedi meg a villamosnál lényegesen drágább autobuszon való közlekedést, nem lehet elütni attól, hogy *közuti közlekedési eszközön juthasson el a birósághoz, vagy pedig nagyobb távolságot kelljen gyalogolnia.* Az illetékes tényezőknek sürgősen meg kell tárgyalni ezt a problémát és *ha már halálraitélték a 48-as villamost,* a belső lipótvárosi közlekedésnek csak az autobuszra való átszerelése *nem jelentheti a belső Lipótváros közlekedésének jelentős megdrágitását!*

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P **1.40**

Török Zoltán plébánosi beiktatása. Török Zoltán dr. törökőri plébánosnak ünnepélyes beiktatása a Kis Szent Teréz-templomban (X., Kerepesi-ut 31.) vasárnap, e hó 9-én délelőtt 10 órakor fog végbemenni. Az ünnepélyes beiktatás után ebéd lesz a Beszkárt sportpálya Százados-uti nagytermében, amelyre előjegyzéseket elfogad az egyházközség irodája (telefon: 414—66). Ebédjegy ára 1.40 pengő.

Tanulmányok Budapest multjából. Ujabb kötettel szaporodott a főváros történeti kiadványainak száma. A kilenc ivre terjedő kötet nyolc önálló, rövidebb tanulmányt tartalmaz a két testvérváros, Buda és Pest fejlődésének egy-egy mozzanatáról, a tudományos kutatás szempontjai szerint elhatárolt egy-egy szakaszából. Az egyes tanulmányok tárgyi összefüggésben nem állanak egymással, mindegyik más kutató tollából származik és különállóságukat még külső beosztásban is hangsulyozta a gondos szerkesztés, mert harmonikus váltakozással következnek a Buda és Pest multjából vett tárgyak. Ami ezeket az eltérő témáju dolgozatokat mégis összefüzi, az a hajdan két, sőt három várost kifejlesztő egyesitő és ma egybetartó szimbólikus és valóságos energia és a mai egység régi alkotóelemei iránt való érdeklődés. A céhbeli várostörténeti kutatás és az egyetemes történettudomány szempontjából külön figyelmet érdemel e gyüjteményes kötet, mert hasonló részlet-tanulmányok eddig csak elszórtan és rendszertelenül, mondhatni ötletszerüen jelentek meg, azonkivül sokszor eldugott, vagy nehezen hozzáférhető helyeken láttak napvilágot, ami a további és egységesitő törekvésü kutatás számára igen hátrányos volt, sőt sokszor leküzdhetetlen nehézséget jelentett. Most egy kötetbe gyüjtve kapunk gazdag adalékokat fővárosunk történetéhez és a kiadványt, mely számozása szerint első, ha a viszonyok megengedik, fokozatosan több hasonló kötet fogja követni.

Egy olyan fejlődési folyamat, mint Budapest története és kialakulása, a szintetikus egységbefoglalás előtt semmiképpen sem nélkülözheti a részletek lelkiismeretes és esetleg minuciózus töredékekig menő feldolgozását. A források összegyüjtésének és kiadásának hasznát és fontosságát is felülmulja a részletmonografiák jelentősége, mert hiszen azok amellett, hogy a forrásokat is megjelölik és legalább részben közlik, mindjárt fel is dolgozzák az illető mozzanatra vonatkozó anyagot, állást foglalnak a tényekkel és jelenségekkel szemben, a felmerülő kérdéseket esetleg végkép tisztázzák, a problémákat megoldják, de mindenesetre gondolatébresztően és serkentően hatnak a tudományos érdeklődésre és kutatásvágyra. Ugy látjuk, sokirányu feladatunknak e monografikus tanulmányok minden tekintetben megfelelnek. A kötetet Sipőcz polgármester előszava vezeti be, melyben jellemzi a kiadványba felvett tanulmányok lényegét, jelentőségét és célját. A dolgozatok sorrendjében Bánrévy György a budai királyi várpalota történetének eddig ismeretlen, homályban maradt szakaszát (1715—1749) világitja meg részletes levéltári kutatás alapján. Gárdonyi Albert a mai Ferencvárosban állott „pusztatemplom" és azzal kapcsolatban a középkori Szentfalva helység helyét határozza meg. Egy székesfővárosi Muzeumba került barokk-festményről értekezik Horváth Henrik, megállapitja, hogy a kép (Lotharingiai Károly diadalmenete) autentikusan örökiti meg Budavára akkori arculatát és kimutatja egy Bécsben őrzött lotharingiai gobelinnel való rokonságát. Bierbauer Virgil a pesti épitőmesterek 1809-től 1847-ig kifejtett munkásságát állitja össze a Szépitési Bizottság iratainak alapján. Garády Sándor a Mátyás király budavéki vadászkastélya maradványainak általa vezetett feltárásáról számol be. A volt Angol királyné-szálloda és az első dunaparti sétány történetét Rokken Ferenc dolgozza fel. Kovács Lajos a budai „Három nyul-kaszárnya" hisóriáját követi nyomon a XVIII. század végétől napjainkig. Nagy Lajos régi pesti és budai játékkártyákról és kártyakészitőkről értesit bennünket. A székesfővárosi házinyomda által gondos munkával kiállitott kötetet egy szines mümelléklet, egy térkép, 12 produkció és 7 rajz disziti.

1+1=1. Egy jeggyel ketten mehetnek a Balaton bármely telepére a MÁV Menetjegyiroda által kiadott jegyfüzet alapján, mely egy hétre két személy számára szállodai lakást, ellátást, fürdőt, kabint s más előnyöket nyujt. A jegyfüzet ára 110 pengő s minden menetjegyirodában kapható.

„Lelle gyöngye" leánypensió Balatonlellén, Vasziljevics-utca 51., egy ujonnan alapitott urileány-pensió, mely tulajdonképpen a közismert „Mária-üdülő" kibővitése. Gyönyörü kertben, modern kényelemmel, a viz partján, saját direkt stranddal. Angol, német, francia társalgás, üdülés, sport, tánc, tennisz, változó szórakozások az igazgató-tanárnő állandó felügyelete alatt. Napi négyszeri izletes magyar-francia étkezés. Az árak igen mérsékeltek: elő- és utószezon napi 5.50 P, főidényben 6.50 P. Érdeklődés, prospektus Budapesten: Országos Katolikus Egyesület, Lajos-utca 1. I. lépcső, III. em. Telefon: 853—36.

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Tornaszerek, atlétikai sportcikkek, játszóteri berendezések, iskolapadok és butorok gyára
Lopos Gyula, Budapest
III., Bécsi-ut 85. ◆ Tel.: Óbuda 62-5-05

„HERMUSIN"
a legjobb házi mángorló
Magyar Mosó és Fertőtlenitő Gépgyár Rt.
Telefon: 62—5—23

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFEKE. Tel.: Lágymányos 13-82

Szemtegő, müvirág és temetkezési cikkek
Gyári raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF
Üzem: Bpest, L., Lágymányos-u. 8.
Iroda: L., Bartók Béla-utca 11. Automata 837—82

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Teatralia

A Nemzetiben is lesznek a főváros által szubvencionált előadások — Mi van a Labriolával?

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A törvényhatósági bizottság közgyülése néhány héttel ezelőtt tudvalevően azt a határozatot hozta, hogy az ezévi költségvetésből kimaradt 200 ezer pengős szubvenció pótlására a főváros az állami szinházaknak *népszerü és olcsó előadások támogatására* fog előadásonként 2500 pengőt, egy év alatt pedig legfeljebb 80 előadás után összesen 200 ezer pengőt juttatni. Érdeklődtünk a főváros vezetőségénél aziránt, hogy *történt-e ebben a fontos ügyben valami döntő lépés* a törvényhatósági bizottsági közgyülési határozat meghozatala óta. *Illetékes helyen* kérdésünkre a következő nyilatkozatot tették az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az olcsó és népszerü állami szinházi előadásokat támogatni kivánó közgyülési határozat *most van jóváhagyás alatt a belügyminisztériumban.* Amint az akta a minisztériumból — valószinüleg már a legközelebbi napokban — a belügyminiszter jóváhagyó tudomásulvételével visszaérkezik, a polgármester ur azonnal *meg fogja a szükséges tárgyalásokat inditani a kultuszminiszter urral abban az irányban,* hogy a szóbanforgó előadásokat az állami szinházak *már a szezon kezdetén meg is rendezhessék és igy a támogatás folyósitásának ne legyen akadálya.* Már most jelezzük azonban, hogy a *készülő 1934-es költségvetésbe* a 200 ezer pengős támogatási összeget bevesszük, és igy a jövő esztendőt illetően *el lesz kerülhető az a sok huza-vona, amely az idei évben a probléma tárgyalása alkalmával felmerült.* A főváros vezetőségének különben az az elgondolása, hogy *ugy az Opera, mint a Nemzeti* rendezze ezeket az olcsó és népszerü előadásokat. A főváros a támogatás ellenében *sem jegyeket nem kér, sem az előadások rendezésébe nem kiván beleavatkozni.* Csupán az a célunk, hogy ezen szubvenció ellenében a főváros *anyagilag kevésbé tehetős társadalmi osztályai olcsóbb árakon* látogathassák az állami szinházak magasnivóju előadásait.

*

Elmondották még munkatársunknak illetékes helyen, hogy *Labriola* Bernardo, a volt Városi Szinház bérlője, *semmiféle bejelentést nem tett arravonatkozóan,* hogy a Tisza Kálmán-téri épületben a jövő szinházi évadban miféle előadásokat kiván rendezni. Azokról a hirekről, mintha ott *Labriola* egyes lapközlemények szerint *sportcsarnokot* kivánna létesiteni, más hirek szerint viszont *en suite operettelőadásokat* tartana, a főváros közmüvelődési ügyosztálya csak az ujságokból értesült. *Labriola* a házbért a folyó évi augusztus 1-éig rendezte, a *főváros reméli,* hogy a bérfizetés tekintetében ezen időpont után sem fog szerződésbontó ok bekövetkezni. *Labriolát* különben szerződése a főváros előzetes megkérdezése nélkül is jogositja arra, hogy ott akár operett-, akár sportelőadásokat rendszeresitsen.

GAZDASÁGI ÉLET

A kereszténypártot igazolja a tabáni tervpályázat

A polgármester tervezési programja a Tabán ujjáépitésével kapcsolatosan nem támaszt különleges fürdőpolitikai követelményeket

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági tanács, mint jelentettük, utasitotta a polgármestert, hogy a főváros I. kerületében fekvő *Tabán* elnevezés alatt ismert terület városrendezési tervére nyilvános tervpályázatot hirdessen. A polgármester most tette közzé a tervpályázati hirdetményt, amely közli, hogy szeptember 30-ának déli 12 óráját kell a pályázóknak a Tabán uthálózatára, a beépités módjára, valamint a középületek és közintézmények elhelyezésére vonatkozó tervpályázataikat a városrendezési ügyosztályban beadniok.

A tervpályázati hirdetmény szerint a pályázóknak el kell készíteniök és pedig a tervezési programban foglalt utmutatások szerint a főváros által kiadott helyszinrajzon *a terület szabályozási és beépitési tervét*, továbbá a főváros által kibocsátott rétegvonalas térképen fel kell tüntetniök az utak és terek magassági viszonyait, illetve az épületek magassági méreteit, végül *rövid müleirást* kell adniok, amelynek a tervben fel nem tüntethető javaslatokat is magában kell foglalnia.

A tervpályázati hirdetménnyel kapcsolatosan a polgármester megállapitotta *a főváros tervezési programját*. Eszerint a rendezendő terület határai: a Döbrentei-tér, az ujonnan nyitott Hegyalja-ut sarkától észak felé az Attila-körutig, az Attila-körut a Szent János-térig, a Szent János-tér, innen a Szent János-utca a Gellérthegy-utca sarkáig, onnan fölfelé a Naphegy-utca és a Fém-utca sarkáig, továbbá dél felé a Naphegy-utca, a Czakó-utca, Sánc-utca, Orom-utca a Hegedüs-villáig, innen vissza a Döbrentei-tér és Hegyalja-ut sarkáig. Ezeken a határokon belül fekvő terület alkotja tulajdonképpen az ugynevezett *tabáni kisajátitási területet*, amelyre vonatkozóan az összes ingatlanok kisajátitását a főváros már a békeévekben elhatározta és tulnyomórészben végre is hajtotta.

Közli azonban a polgármester, hogy a Hadnagy-utca elején és a Görög-utca sarkán álló *görögkeleti templom*, a Görög-utca 1. sz. ház, a Bethlen-udvar épülete, továbbá a Czakó-utcai és a Fehérsas-téri községi iskolák lebontása *nincsen tervbe véve*. A Döbrentei-tér 5. és 6. számu házak *későbbi lebontásával számolni lehet a tervezőknek*, szükséges azonban ideiglenes megoldásról gondoskodni.

Megállapitja a polgármester a tervezési programban, hogy *a Tabán ujjáépitésével szemben különleges fürdőpolitikai követeléseket nem kell támasztani*. A Tabán szabályozási tervében a *Szent Imre fürdő* mai keretében hagyandó meg. Kivánatosnak tartja a polgármester azonban, hogy az ujjáépitéssel kapcsolatban a Tabánban *fokozott lakás-egészségügyi és városesztétikai követelések* érvényesittessenek. Gondoskodniok kell a pályázóknak a Döbrentei-téri és a Dunaparti vásárok áthelyezése számára megfelelő terület biztositásáról és kivánatos, hogy a Tabán területének az Erzsébet-hid felé eső szélén levő telektömbjei sorsáról való rendelkezés *a Tabán ujjáépitésénél a legvégére maradjon*.

Mint a fentiekből látható, a polgármester tervezési programja a Tabánt illetően *uj momentumokat nem tartalmaz*, de nem is tartalmazhat, hiszen hegyoldalban való épitkezésről lévén szó, a megoldások lehetősége, szemben a sik területtel, nagyon is korlátolt. A Keresztény Községi Párt azon álláspontja, hogy *a Tabán ujjáépitését illetően uj tervpályázatra szükség nem volt* és a közmunkák megkezdésére teljesen megfelelő az ügyosztály által készitett és a városrendezési szakbizottság által egyhanguan elfogadásra ajánlott *Messik-Medgyessy*-féle tervezet — a polgármester tervezési programja és tervpályázata a napnál fényesebben igazolja. Kétségtelennek tetszik, hogy szeptember 30-án, amikor a tervpályázatban megalkotott biráló bizottság a beérkezett pályamunkák felülvizsgálatához hozzákezd, ki fog derülni, hogy *egyetlen uj momentum a pályázók részéről fel nem merült*, nem is merülhetett és — esetleges nagyon csekély módositásokkal — *ugyanazt a tervet kénytelen majd a törvényhatósági tanács a Tabán rendezésének alapjául elfogadni, amely terv egyáltalában nem, vagy csak nagyon kis mértékben különbözik a főváros illetékes szakbizottsága által a polgármester által elfogadni javasolt tervtől.*

Kétségtelen, hogy a *Keresztény Községi Párt*, amely ugy a törvényhatósági tanácsban, mint a törvényhatósági bizottság közgyülésén az ügyosztályi terv mellett foglalt állást, a tervpályázat eldöntése során, amire karácsony előtt a fentiek szerint sor nem kerülhet, *megfelelő elégtételt fog kapni*. Ennek az elégtételnek azonban gyakorlati jelentősége *vajmi kevés*, ha meggondoljuk, hogy a tabáni terv elgáncsolása *ezer és ezer munkáskezet fosztott meg annak a lehetőségétől, hogy ezen a szomoru és inséges nyáron munkához jusson.*

Barryék és a főváros

Tulzott méltányosság a Budapest—bécsi autóbusz vállalkozóival szemben

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Gazdasági körökben elterjedt hirek szerint a *Barry & Comp.* és a *Mavart*, a Budapest—bécsi személyautó-forgalom engedélyesei, azzal a kéréssel fordultak a kereskedelmi kormányhoz, hogy 1935-ben lejáró szerződésüket hosszabbitsák meg automatikusan 1945 végéig. Az államvasutak igazgatósága *állitólag javasolja* a szerződés meghosszabbitását, már arra való tekintettel is, hogy a Mavart a Budapest—bécsi autóbuszforgalomból megfelelően részesedik.

A Budapest—bécsi autóbuszvonalnak *két állomása van a főváros területén*. Az induló állomás az Oktogon-téren van, ahol az autóbusz-monopóliumot élvező bécsi társaság az elmult esztendőben engedélyt kért és kapott a fővárostól arra, hogy az Andrássy-ut 50. számu ház előtt *hatalmas üveg várócsarnokot* épitsen. A Budapest—bécsi autóbusz második állomása a főváros területén, a *Vörösmarthy-téren* van: itt nincs külön bódéja Barryéknak, az ottlévő, a főváros tulajdonát képező *közuti autóbusz-várócsarnokot* használják fel az utasok arra, hogy az autóbuszra várakozzanak.

Azon jogositványért, hogy a főváros közuti területein közlekedhetik, *a szokásos közlekedési adón* felül semmit sem fizet a fővárosnak a Barry & Co. és a Mavart együttes közkereseti társasága. Az Oktogon-téri üveg-várócsarnok helyfoglalási engedélyéért *néhány pengőt kap ugyan a főváros*, azonban ez az összeg egyáltalában nincs arányban az elfoglalt terület nagyságával és *azzal a jelentős összeggel*, amelyet az erősen divatba jött országuti autóbuszközlekedés az osztrák társaságnak juttat. A főváros a helyfoglalási engedély kiadása alkalmával *ennek ellenére sem vette figyelembe az* Andrássy-ut 50. számu ház üzlethelyiségeinek beadványát, az ottani üzletbérlők és a háztulajdonos, *mint adófizető polgárok*, tiltakoztak az ellen, hogy előlük a kilátást nénhány pengő lefizetésével elvehessék az osztrák autóbuszosok.

A társaság azon szándékával kapcsolatosan, hogy *koncessziót meghoszabbitást kér a kereskedelmi kormányzattól*, a fővárosnak is törekednie kell, hogy utjainak használata, nemkülönben a várócsarnok területhasználati engedélye fejében *megfelelő bért kapjon Barry & Co-tól és a Mavarttól.* Amikor a főváros a hadirokkant dohánytőzsdések utcai helyfoglalási engedélye után könyörtelenül beszedi a pár filléres dijat, amikor a piacok árusitóbódéinak bérlői pár pengős hátralék fennforgása esetén egzisztenciájukat elveszitik, akkor a naponta háromszor is *zsufolt autóbuszokkal dicsekedhető magyar-osztrák társaság irányában semmiféle méltányosságot nem szabad a fővárosnak gyakorolnia!*

A nyári ut- és csatornaépitési program. Az ut- és csatornaépitési szakbizottság e heti ülésén, amelyen *Dorner* Gyula törvényhatósági tanácstag elnökölt, letárgyalta a hitelezési müveleten alapuló inségmunkák keretében megvalósitandó azokat a munkálatokat, amelyek *még e nyáron kivitelezésre* kerülnek. Az ügyosztály hitelezési alapon rövidesen versenytárgyalást ir még ki a *Kutvölgyi-utnak* a Budakeszi-ut és Virányos-ut között lévő szakaszán makadámmal való rendezésére, a *Hegyalja-utnak* a Berényi-ut és Csapó-utca között levő szakaszán kátrányos makadámmal való megépitésére, a *Kenese-utcának* a Badacsonyi-utca és Ábel Jenő-utca között levő szakaszán történő utépitésére, végezetül a *Szugló-utcának* a Hajtsár-ut és Vezér-utca közötti szakaszának szintén kátrányos makadámmal való utépitésére. A szóbanforgó utak hosszusága mintegy két kilométer. Itt emlitjük meg, hogy a bizottság ugyanez alkalommal elfogadta *a kelenföldi szennyvizátemelő telep épitésére vonatkozó polgármesteri előterjesztést is.*

„SENECO“
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYAR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus“ törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

Rosszul megy a Hullám

A tavalyi egyharmadára csökkent a bevétel — A Gellért-szálló rossz auspiciumai

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A nyári melegnek későn való beköszöntése nemcsak a *zöld-vendéglősöket* (akik már adókönnyitéseket és fizetési kedvezményeket kérnek) *sodorta a bukás szélére*, de jelentős mértékben ártott a főváros fürdőinek is. Tavaly ilyenkor, julius első napjaiban, már a hullámfürdőben és a Széchenyi-strandfürdőben *„hoch-saison“* dult, ezidén az uszómedencéken kivül egy-egy hüvösebb nyári délelőttön alig lézeng egy-két ember a télies hullámokban. A későn bekövetkezett nyár gazdasági hatásairól a fővárosi fürdőket illetően

Bánlaky Géza,

a fővárosi fürdők központi igazgatója, a következő érdekes közléseket tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Julius 4-éig*, a tegnapi napig bezárólag a hullámfürdőben a május eleji megnyitástól kezdve 5009 fürdővendég fordult meg, belépődijakból ezen idő alatt 15.259 pengőt vettünk be. *A mult esztendő ugyanezen időszakában* a fürdővendégek száma 17.908 volt, a bevétel pedig 48.448 pengő. Hasonló a helyzet a *Széchenyi-strandfürdőn*, nemkülönben a *főváros magán-strandfürdőin* is. Vagyis a látogatók száma az elmult esztendőhöz képest *egyharmadára csökkent, és ezzel arányosan természetszerüen kisebb a bevétel is.*

— Arról szó sem lehet, hogy *a nyár hátralevő részében ezt a bevételi kiesést behozzuk.* Nem kevésbé rossz a helyzet a *Rudas-fürdő uszodájában is*, amelynek közönsége állandóan fogy, a *fedett uszoda* megnyitása óta folyton csökken a Rudas-uszoda látogatóinak száma.

Elmondotta még munkatársunknak *Bánlaky* igazgató, hogy *a Gellért-szálló meglehetősen komor kilátásokkal néz az ezévi nyári szezon elé.* Az Amerikából bejelentett társasutazásokat *a dollár árcsésére való hivatkozással* egyre-másra lemondják, *Németországból* teljesen megszünt az idegenforgalom, sőt *Ausztria is*, amely egyik közvetitő állomása volt a Budapest felé irányuló idegenforgalomnak, ma nem képes átutazó ideget küldeni Budapestre, — mert neki sincsenek. *A filléres gyorsok*, amelyek egy-két napig tartózkodnak a fővárosban, számszerüleg elég sok külföldi vendéget jelentenek, azonban *olyan rövid ideig* tartózkodnak ezek a külföldiek Budapesten, hogy *a szálloda jövedelmezősége szempontjából egyáltalában nem is számitanak.*

Uj kiirások:

Benzin szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933 julius 10. d. e. 12 óra.

Ruhaanyagok elkészitésére és szállitására. Határidő: 1933. julius hó 10. (hétfő) d. e. 11 ó.

Keramitkövezési munkákra az uj élelmiszer-nagyvásártelepen létesitendő kocsiálláshely részére. Határidő: 1933 julius 14. d. e. 11 ó.

Kazánkieserélési, illetve **kazánszállitási és felszerelési** munkákra több székesfővárosi intézmény részére. Ajánlatok: 1933. évi julius hó 18. (kedd) d. e. 9 és ½11 ó. között adandók be.

I. ker. Tabán elnevezés alatt ismert és a tervezési programmban pontosan körülirt terület **városrendezési tervére** nyilvános tervpályázat. Határidő: 1933. szeptember 30. déli 12 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

VIGNALI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/A.
Gyár: VI., Jász-utca 72. szám
TELEFON: AUTOMATA 989—12

BUDAPEST, III., Remetehegyen
a 72-es villamos mentén. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, parcellázott 300 négyszögöles
villatelkek eladók
Bővebbet a tulajdonosnál, telefon 310-10 alatt, vagy a helyszinen.

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8—10.
TELEFON: 80-5-03.

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Bohacek és Társa
parketta és asztalosáru gyára
Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02
Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat
Kartelen kivüli olcsó árak

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömöritett aszfaltutakat és önlött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 28. szám — Budapest, 1933 julius 15

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Félévre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

Békebontók

A törvényhatósági tanács csütörtöki ülésével megkezdődött a városháza nyári szünete, és azoknak a nagy feladatoknak előkészitési lehetősége, amelyeknek megoldása az autonómia zsufolt őszi munkaprogrammjára vár. A nagy közlekedési centralizáció, a centrale-problema, a távfütés előkészitése hosszabb lejáratu igérvényei a főváros vezetőségének a törvényhatósággal szemben. Itt vannak azonban az akut problémák is: elsőnek a Vásárpénztár ügye, továbbá a jövő esztendei költségvetés előkészitése, kapcsolatosan a főváros szociális kötelezettségeivel az inségesekkel és munkanélküliekkel szemben.

Tennivaló tehát van bőven és kétségtelen, hogy a nyári kapuzárás ebben az esztendőben paradoxon, mert akták tömegével utaznak szabadságra a város vezetői és ez alatt az idő alatt nemkülönben erős, a részletekbe menő munka folyik idehaza a polgármesteri és tanácsnoki szobákban. A városi adminisztráció mindenképpen hivatott arra, hogy a megoldandó feladatok labirintusában tudással, rátermettséggel és tisztességgel kalauzolja az autonómia választott képviselőit. Adva van a munka készsége, megvannak a lehetőségek, nem hiányoznak a munkatársak: melyek azok a momentumok, amelyek mégis zavarossá teszik a légkört, felhőssé a horizontot és esetleg azt a nem várt lehetőséget rejtik mélyükben, hogy a köz érdekében való minden munkának szünetelnie kell, mert politikai viharok fognak dulni a borus városházi firmamentum alatt?

Suttogások és hirlapközlemények városházi válságról beszélnek, uj pártalakulási lehetőségekről, kisérletekről, amelyeknek nem is tagadott célja a városházi uralom kézberagadása. Azt halljuk és olvassuk, hogy itt is, ott is óriási győzelmeket arat a városházi ellenzék, veszélyben a többségi kormányzás, kormánybiztos jön, választások lesznek, amelynek során hirmondó sem marad a városháza kormányzásáért a legteljesebb felelősséget elvállaló többségi pártokból.

Illetékes és legilletékesebb helyek nem egyszer, de legalább tizszer megcáfolták ezeket a vad kombinációkat, amelyeknek be nem vallott célja nem egyéb, mint a zavar-csinálás, hogy azután meg legyenek süthetők az apró kis pecsenyék. Politikai válságról, amely nincs, nem is lehet beszélni, és hogy mi mégis említést teszünk a felelőtlen hiresztelésekről, annak nincs egyéb oka, mint az a körülmény, hogy napvilágnál is látható legyen: kik a békebontók, kik azok, akiknek nem a város reálpolitikai célkitüzései, hanem a maguk apró ambiciói a fontosak.

Szükségtelen ezeknek a hireszteléseknek ujabb és legujabb cáfolata, nem zavarják azok sem a többségi pártokat, mégkevésbé a város vezetőségét. A szomoru csupán az, hogy vannak taktikák, amelyek a többségi sorokban való rendbontástól várják azt a győzelmet, amelynek kivivására egyéb fegyvereik nincsenek.

Wolff Károly nyilatkozata a legaktuálisabb feladatokról

Mire kell ügyelnie a főváros vezetőségének az uj költségvetés összeállitásánál? — A külterjes épitkezési rendszer további elharapódzásának meggátlását, a közélelmezés megjavitását, produktiv közmunkákat követel a Keresztény-párt vezére

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az *Uj Budapest* legutóbbi számában *Borvendég* alpolgármester, azt megelőzően pedig *Liber* alpolgármester ismertették *a városházi adminisztráció nyári munkaprogramját.* Ennek a munka-programnak a gerince: *az uj költségvetés összeállitása,* ami kétségkivül sulyos gondokat okoz a főváros vezetőségének. A főváros vezetői ugyanis, akik az uj költségvetés összeállitására hivatottak, nemcsak *a bevételek esésére* kénytelenek figyelemmel lenni, hanem *ki kell elégiteniök azokat az igényeket is,* amelyek a főváros közönsége részéről, akár közgazdasági, akár szociális, vagy kulturális szempontból jelentkeznek. Az uj költségvetés összeállitásánál természetesen *döntő jelentőségük van azoknak a kivánságoknak,* amelyek a városházi községi pártok, elsősorban pedig a *Keresztény Községi Párt* oldaláról kifejezést nyernek. Éppen ezért szükségesnek tartottuk, hogy a készülő uj költségvetéssel kapcsolatosan beszéljünk *Wolff* Károllyal, a Keresztény Községi Párt vezérével, akinél azirányt is érdeklődtünk, hogy nézete szerint *milyen problémák megoldását kell előkészitenie a városházi adminisztrációnak a nyári szünetben.*

Wolff Károly

a Keresztény Községi Párt elnöke, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az uj költségvetés összeállitásánál elsősorban a *főváros közönségének teherbiró képességére* kell tekintettel lenni. Ebből a szempontból *nagy aggodalommal* vettem tudomásul, hogy a fővárosi bevételeknél ez év folyamán hétmillió pengő kiesés mutatkozik. Főként amiatt tölt el aggodalom, hogy

a főváros nem tud annyit áldozni a munkanélküliség enyhitésére, mint amekkora áldozathozatalra szükség volna.

Sok szó esik azoknak a problémáknak a megoldásáról, amelyek *beruházások és közmunkák megindításával kapcsolatosak,* de komoly lépést az egész országban ugyszólván *egyedül és kizárólag a főváros tesz.* A székesfőváros napról-napra kimutatható nagy összegeket fordit *közmunkákra és beruházásokra,* de

komoly eredményt mégsem lehet elérni, egyrészt azért, mert e téren egyedül marad, másrészt azért, mert komoly tömegeket csak földmunkánál lehet megmozgatni.

Ha megnézzük a legutóbbi fővárosi kimutatásokat, megállapithatjuk, hogy *a különböző fővárosi munkálatoknál foglalkoztatott munkásoknak a száma nem haladja meg a tizezret.* Ez a szám *nincs arányban* annak az összegnek a nagyságával, amit a főváros közmunkákra fordit.

Én a magam részéről helyeslek minden olyan invesztíciót, ami hasznothajtó. Ezt a szempontot érvényesiteni kivánom a jövő évi költségvetés összeállitásánál is, mert nézetem szerint nincs a fővárosnak ma fontosabb feladata, mint uj munkaalkalmak teremtése, olyan közmunkák és beruházások révén, amelyek produktiv természetüek.

A beszélgetés további során felhivtuk *Wolff* Károly figyelmét *azokra az ellentétekre,* amelyek a főváros vezetősége és a kormány között ismét kiéleződtek az ugynevezett kórházkérdésben. *Wolff* Károly ezeket felelte:

— Az ellentétek kiéleződésének az a magyarázata, hogy *bizonyos körökben ellenséges magatartást kénytelen a főváros tapasztalni,* pedig a főváros *példaadó áldozatkészséget* tanusit mindenütt, ahol a főváros és a vidék viszonyának megjavitásáról van szó. A főváros évenként *három és félmillió pengő terhet visel azért,* mert a vármegyék a kórházi ápolást igénylő betegeket *egyszerüen felszállittatják Budapestre* és még a betegkisérők költségeit is a fővárosnak kell viselnie. Kevés tulzással azt lehet mondani, hogy

az ország minden elmebetegének gyógyitási és eltartási költségeit a fővárosnak kell viselnie.

Ez a helyzet tarthatatlan, mert a főváros egyre romló pénzügyi és közgazdasági helyzetében képtelen ezeket a feltornyosuló terheket viselni. Ezért kértem fel *Csordás* tisztifőorvos urat arra, hogy a kórházi helyzetről részletes jelentést készitsen.

A főváros közigazgatási bizottságának legutóbbi ülésén *sok szó esett a közélelmezés megjavitásáról és olcsóbbá tételéről. Wolff* Károly errevonatkozóan a következőkben fejtette ki véleményét:

— Ha a városházi adminisztráció legközelebbi feladatairól beszélünk, ezek között legfontosabbnak tartom a *közélelmezési problémák sürgős megoldását.*

Nagystilü közélelmezési politikára van szükség. Egymásután alakulnak a különböző kartelek, amelyek megdrágitják a megélhetést. Legujabban burgonyakartel fenyegeti a főváros közönségének éppen legszegényebb néprétegeit.

— A fővárosnak feltétlenül *célul kell maga elé tüznie a szegény néprétegek olcsó élelmezését.* Olcsó burgonyát, olcsó főzeléket kell nyujtani a lakosságnak. Ez *feltétlenül kommunális feladat.* Ha másként nem megy, *a főváros közélelmezési üzemének kell érintkezésbe lépnie a termelővel,* hogy a drágitó közvetitők kikapcsolásával olcsó áron tudja rendelkezésre bocsátani a nagytömegben szükségelt közélelmezési cikkeket.

Megemlitettük *Wolff* Károly előtt, hogy *igazi közmunkát, a munkanélküliséget valóban enyhitő beruházást csak épitkezés* nyujthat. *Wolff* Károly ezeket mondotta:

— Az épitkezésnél lehet a legtöbbfajta iparágat foglalkoztatni, éppen ezért a főváros vezetőségének elsősorban ilyen jellegü beruházásokat és közmunkákat kell megindítania. Ezt a célt szolgálta a *Tabán ujjáépitésének megkezdésére* irányuló akciónk is, amelyet bizonyos oldalról most elgáncsoltak. Reméljük, hogy *a Tabán ujjáépitésének megkezdése előtt rövidesen elhárulnak az összes akadályok és még az ősz folyamán megindulhatnak legalább a földmunkálatok.*

— Ha már épitkezésről van szó, hangsulyoznom kell, hogy

a főváros vezetőségének meg kell akadályoznia a külterjes épitkezési rendszer további elharapódzását. A főváros területe egyre jobban kiszélesedik. Ujabb és ujabb igényekkel lépnek fel az épitkezők, akik természetesen közmüvekért kiáltoznak.

A főváros *képtelen ezeket az igé-*

Ma már sokan tudják
Kik eddig nem tudták
Hogy az **Igmándi** víz.
Legjobb keserűvíz.

nyeket kielégiteni. A vezetőségnek a feladata, hogy ezt a külterjes fejlődést megakassza. Ebből a szempontból is, de más vonatkozásban is,

csak helyeselni lehet Korányi Frigyes volt pénzügyminiszternek a felsőházban a házadómentesség meghosszabbitása ellen elhangzott felszólalását.

A házadómentességet *a főváros belterületére kell korlátozni* és általában óvatosan kell bánni ezzel a jelszóval. Nem szabad ugyanis elfelejteni, hogy ugy állami vonatkozásban, de

elsősorban fővárosi vonatkozásban a háztulajdon a legbiztosabb adóalap, ha ezt megingatjuk, akkor feltartóztathatatlanul rohanunk a katasztrófába.

Itt nem osztályérdekről, hanem a nemzeti vagyon hatékonyabb megvédelmezéséről van szó.

Wolff Károlynak, a Keresztény Községi Párt vezérének ez a nyilatkozata *irányt mutat a városházi adminisztráció vezetői számára.*

A mi kis öregjeink...
A Karitász szeretet-otthonai

Irta: MIHALOVICS ZSIGMOND érseki biztos, th. bizottsági tag

Fővárosunkban a Vöröskereszttől indult ki az a szép eszme, hogy elhagyott öregjeinket gyüjtsük össze kis szoba-konyhás lakásokban s vegyük le róluk eképpen a mindennapi gondot.

Az efajta megoldást az okosság sugalmazta, mert öregjeinkről eddig is gondoskodtunk. A segélyezés azonban nagyon felaprozódott s a lakbér gondja mégis csak ólomsulyként nehezedett reájuk. Arra meg vajmi kevés reményük lehetett, hogy a főváros valamely szeretetházába bekerülhessenek.

E világvárosnak mindössze csak 2400 férőhelye van szeretetházaiban. És már e betöltött helyekre is 660 van előjegyzésbe véve. Mivel kecsegtessék magukat a teljesen magukra maradt öregek? Látva ezt a siralmas helyzetet, karitászaink készségesen kapcsolódtak a hatóság s a Vöröskereszt megoldási kisérletének megvalósitásába, dokumentumot szolgáltatva arra, hogy minden jó ügyet szivesen szolgálunk embertestvéreink felsegitésére.

Az otthonok teherviselése a következőképpen oszlik meg: karitászszerveink adják a lakbért, a berendezést s a lelki gondozást, a Vöröskereszt adja az ágyakat, takarókat, szalmazsákokat s kis pénzsegélyt a meginduláskor, a főváros adja a fütést, a világitást s azt az étkezést, amit konyhái révén eddig is adott nekik. Helyenként a szolgáltatásokban némi eltolódás van a fenntartó egyházközség anyagi viszonyai szerint.

Öregjeink boldogan jelentek meg otthonainkban. Kedvezett nekik az a körülmény, hogy itt mégsem intézetszerü és miután kizárólag saját vallásuak között vannak, kevesebb nézeteltérés keseriti életüket.

E szeretetotthonokkal felébredt egyházközségeinkben az agapés szellem. A legtöbb egyházközség nem áll meg a vállalt kötelességénél, mert jólelkü hölgyeink maguk szervezték meg az ünnepi s vasárnapi ebédek feljavitását s hogy tészta se hiányozzék, soronként küldenek asztalukról süteményt a mi kis öregjeinknek. A karitászszervek buzgóságukban versenyre keltek, hogy minél több öregről intézményesen gondoskodhassanak.

Megszervezett karitászmunkánk legszebb idei gyümölcsei ezek az otthonok.

Szeretet-otthonaink:

I. kerületben	Koronázó templom egyhk.	1. Országház-u. 19.	12 szem.
	„ „ „	2. Fortuna-u. 18.	16 „
	„ „ „	3. Bécsi kapu-tér 6.	10 „
	Városmajori egyhk.	4. Maros-u. 23.	6 „
	Szent Imre egyhk.	5. Budafoku-ut 33.	12 „
II. kerületben	Országuti egyhk.	6—7. Margit-krt. 34.	34 „
III. kerületben	Óbudai egyhk.	8. Templom-u. 17.	10 „
	„ „	9. Tanuló-u. 1.	8 „
	„ „	10. Tavasz-u. 1.	9 „
V. kerületben	Lipótvárosi egyhk.	11—13. Vadász-u. 12.	30 „
VI. kerületben	Kármelita (B. Margit pl.)	14. Csángó-u. 11.	11 „
	„ „	15. Szabolcs-u. 22.	14 „
	„ „	16. Tüzér-u. 12/b.	4 „
	Terézvárosi egyhk.	17. Klauzál-tér 10.	6 „
	„ „	18. Szondy-u. 27.	8 „
	Sz. Család egyhk.	19. Szondy-u. 63.	5 „
	„ „	20. Szondy-u. 65.	5 „
VII. kerületben	Herminamezei egyhk.	21. Pándorfalu-u. 11.	6 „
	„ „	22. Fürész-u. 127.	9 „
	Erzsébetvárosi egyhk.	23. Dob-u. 101.	6 „
	„ „	24. Izabella-tér 6.	6 „
	Magna Domina egyhk.	25. Murányi-u. 50.	8 „
	„ „	26. Dembinszky-u.	8 „
	Domonkos egyhk.	27. Hungária-krt. 185.	16 „
VIII. kerületben	Sz. József egyhk.	28. Mária Terézia-tér 15.	4 „
	„ „	29. József-u. 53.	6 „
	Krisztus király egyhk.	30—31. Baross-u. 32.	16 „
	Rókusi egyhk.	32. Gyulay Pál-u. 13.	7 „
IX. kerületben	Ferencvárosi egyhk.	33. Ráday-u. 31., II. 2.	4 „
X. kerületben	Kőbányai egyhk.	34—35. Füzér-u. 42.	13 „
	„ „	36. Sz. László-tér 5.	5 „
	Lengyel egyhk.	37.	

19 Egyházközség szeretetotthonai száma: 37; bennlakók létszáma: 314.

„SENECO“
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel **fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat,** valamint **„Seneccobus“ törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.**

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 48-1-32.

BUDAPEST, III., Remetehegyen
a 72-es villamos mentén. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, parcellázott 300 négyszögöles
villatelkek eladók
Bővebbet a tulajdonosnál, telefon 310-10 alatt, vagy a helyszinen.

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

Városházi notesz

A CSÜTÖRTÖKI TANACSÜLÉSSEL, amelyen még szinte teljes számban voltak jelen a város vezérei, véget ért a városháza hivatalos szezónja és őszig — leszámitva a folyó ügyek intézésére néhanapján összeülő törvényhatósági tanácsot, — üres és néma marad a tanácsterem és a közgyülési terem. Ugy volt, hogy még egy közgyülés is lesz a nagy nyári szünet megkezdése előtt: azonban a nagy problémák őszre maradván, vajmi kevés értelme lett volna még egy jelentéktelen napirendü kánikulai közgyülésnek.

Az országos politikával egyidejüen tehát váratlanul beállt a nyári vakáció a városi politikában is, azonban ebben az esztendőben a nyári szünet sokkal rövidebb lesz, mint más esztendőkben. Nagy problémák, kérdőjelek és felkiáltójelek teszik felhőssé a nyári szünetet, miért is a városházi vezetőség vakációja is sokkal rövidebb lesz ebben az esztendőben, mint máskor; a teljes szabadságidő helyett pár hetekre mennek el a polgármesterek, hogy azután gyorsan hazajöve, hozzáláthassanak a valóban nagy problémák közgyülési előkészitéséhez.

*

ELSŐNEK SIPŐCZ POLGÁRMESTER veszi ki szabadságát, alig három hetet, melyet részben Gastseinben, részben Zebegényben fog eltölteni. Gasteinbe orvosai tanácsára megy Sipőcz polgármester: az elmult esztendei gasteini két hét, amelyet mandula-operációja után töltött ott a polgármester, igen jó hatást tett. Ez idén is két hetet szándékozik Gasteinben tölteni Sipőcz, onnan Zebegénybe megy, a családi villába, ahol édesanyja és testvérei társaságában tölt el még egy hetet. A polgármester ugy tervezi, hogy augusztus közepén veszi át ujra hivatala vezetését.

Borvendég alpolgármester tulajdonképpen hétfő óta már szabadságon van. Kedden azonban a polgármester felkérésére bejött a tanácsülésre, hogy a vásárpénztári előterjesztést személyesen elreferálja. Borvendég alpolgármester szombaton utazik külföldre, ahonnan csak szabadsága végeztével, augusztus elején tér vissza a fővárosba.

Hétfőtől kezdődően tehát a város vezetésének gondja egyedül Liber alpolgármester vállaira nehezedik. Liber előreláthatóan augusztus 10-ig fogja vezetni a főváros ügyeit, azután ő is szabadságra megy, minden valószinüség szerint szintén külföldre.

*

HUSZÁR ALADÁR FŐPOLGÁRMESTERT IS MEGINTERJUVOLTUK, mikor és hova megy szabadságra.

— Csak julius végén mehetek szabadságra, — mondotta a főpolgármester, — még pedig egy külföldi fürdőhelyre. Hivatalomban azonban annyi rengeteg a tennivaló, hogy augusztus közepén már ujból Budapesten leszek és átveszem hivatalom vezetését.

*

SPUR KÁLMÁN DR.-T, a tehetséges fiatal városatyát és budai ügyvédet emlegetik Tasnádi-Nagy Andrásnak, A MÁV jogügyi igazgatójának utódjául. Tasnádi-Nagy hir szerint az igazságügyminisztériumba megy, Spur Kálmán lenne a MÁV jogi ügyeinek legfőbb intézője, igazgatói rangban.

Spur Kálmán bizalmas baráti viszonyban van Fabinyi kereskedelemügyi miniszterrel, aki gyermekkori barátjában régóta becsüli a nagytudásu és energikus jogászembert. A mult esztendő utolsó napjaiban ugy volt, hogy Spur Kálmán lesz az Államvasuti Géppgyár igazgatója. A megtisztelő megbizást azonban Spur nem vállalta azon okból, mert nem akarta a leépités keserü és könyörtelen munkáját elvégezni. Ha a szabad ügyvédi pályáját fel is cseréli Spur Kálmán az Államvasutak jogi osztályának vezetésével, kétségtelennek tartjuk, hogy továbbra is helyén marad a törvényhatósági bizottságban, melynek fiatal kora ellenére is egyik legtehetségesebb és legtöbbet szereplő tagja, közéleti pályáját illetően pedig egyik legragyogóbb igérete.

*

MINDENKI EMLÉKSZIK MÉG ARRA az afférra, amely Costello néger orvos körül zajlódott le a Hullámfürdővel kapcsolatosan. Costello őnégersége, aki egyik verzió szerint Budapesten klinikai gyakorlatot elsajátitani akaró amerikai orvos volt, a másik verzió szerint egyszerü boxbajnok, azzal kelltett feltünést, hogy a Hullámfürdőt favorizáló angolok és amerikaiak nagy megbotránkozására fürödni akart a Hullámfürdőben, ahonnan azonban — hogy igy fejezzük ki magunkat — eltanácsoltak. Costello és barátai nagyobb városházi problémává fujták fel Mr. Costello sérelmét, végül is a négernek, tekintet nélkül arra, hogy doktor vagy boxbajnok-e, egyetlen tüntető-fürdőt engedélyezett a főváros a Hullámban, miközben lampionos vezércikkek ünnepelték az örök emberi egyenlőséget. Costello azután nem erőszakoskodott tovább, eltünt Budapestről és távozásával önként megszünt a néger-probléma és helyreállt a fajok egyenlősége Budapesten.

Most azután ujabb néger-probléma van szeretett fővárosunkban, nemkevésbé sulyos, mint Mr. Costello esete, azonban megoldódottnak látszik, mielőtt nagyobb hühót csaphattak volna belőle az emberi egyenlőség törhetetlen bajnokai. De halljuk a történetet!

*

VAN BUDAPESTEN EGY JÁMBOR NÉGER, ha jól tudjuk, Alinak hivják, tökéletesen beszél magyarul, állitólag itt is született, valahol a legsötétebb Angyalföldön. Ali jólszituált uriember, kávét szolgál fel a Dunapalota éttermeiben, szóval olyan exisztenciája van, hogy bőven telik neki költségesebb szórakozásokra is. Ali azonban nem költ semmire: egyetlen szenvedélye van, a Rudas gőzfürdőjébe szeret járni, ahol reggelenkint izmos és csokoládébarna karjaival vidáman csapkod maga körül a meleg bazinban.

Ali barátunk fürdőkulturája, ha néha-néha napján szemet is szürt egyik-másik fürdővendégnek, nagyobb zavarokat nem okozott. Történt azonban néhány nappal ezelőtt, hogy nem kisebb ember látogatott el a Rudas-fürdőbe, mint Ferenczy Tibor, Budapest székesfőváros államrendőrségének főkapitánya. Nem is egyedül, két előkelő angol ur kiséretében, akiknek az udvarias főkapitány meg akarta mutatni a török korszakbeli Buda legékesebb nevezetességét, a jó öreg Rudast.

A két angol a főkapitány kiséretében éppen abban a pillanatban lépett be a fürdő boltives csarnokába, amikor Ali, nilusi krokodilusnak képzelve magát, vidáman lubickolt a meleg vizben. Az angolok megpillantván Alit, megfeled-

Tisztán akarunk látni a Vásárpénztár ügyeiben!

Beszélgetés Szőke Gyulával, aki tiltakozik a főváros pellengérre állitása ellen

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági tanács keddi ülésén *Borvendég* alpolgármester előterjesztésére tudvalevően külön bizottságot küldött ki a Vásárpénztár ügyeinek felülvizsgálatára. Ez a bizottság, amelyben valamennyi közgyülési párt képviselője helyetfoglal, lesz hivatva a nyár folyamán megállapitani, hogy *mi módon álltak elő a Vásárpénztár veszteségei és ki felelős a részvénytársaság deficitjéért, amelynek összegszerüségét e pillanatban megállapitani sem lehet.* A bizottság müködése kapcsán szükségesnek tartottuk a Vásárpénztár ügyeiről kérdést intézni *Szőke* Gyula dr. felsőházi taghoz, a kitünő kereszténypárti szakemberhez, aki *mint gazdaember is hivatott arra,* hogy ebben a sok tekintetben mezőgazdasági vonatkozásu kérdésben *érdekes és értékes szempontokat vessen fel.*

Szőke Gyula dr.

a hozzá intézett kérdésre a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Meghalt.* A kényszerfelszámolás dicstelenségében mult ki, de nem csendben, hanem az állandó vizsgálatok, *a veszteségek felett érzett fájdalmak és a folytonos gyanusitások közepette.* Születése a háboruelőtti időkben történt, amikor a főváros élelmiszer-ellátásának rendezése céljából az akkori törvényhatóság a monopolisztikus rendelkezést ezzel az intézménnyel biztositotta önmagának. Azóta változó szerencsével növekedett és müködött részben a saját hatáskörében, részben tullépve azt, néha jó vezetés mellett, máskor szakértelem nélkül, jó viszonyok között és a legnehezebb gazdasági helyzetben.

— A törvényhatóság közgyülése kimondotta a felszámolást, mert

a veszteség már olyan nagyra nőtt, hogy tulhaladja az egész alaptőkét és az összes tartalékokat.

Azóta ujabb *hióbhireket hallunk.* Némelyek szerint ujabb másfél millió pengő veszteség tünik elő, mások szerint a főváros károsodása 11 millió aranypengő. Arról nem szólnak, hogyan állott elő a veszteség, de mondják, hogy *az adonyi bérlet is* rengeteg pénzt emésztett fel. A törvényhatóság tanácsa a felszámolók időközi jelentése alapján *ujabb bizottságot küldött ki, amely a felelősség kérdésében is javaslatot tesz.*

— Ismételten sürgettük a tisztánlátást.

A gazdasági helyzet romlásával a Keresztény Községi Párt sürgette elsősorban a bajbajutott Vásárpénztár ügyeinek a rendezését.

Hogy a rendezésnek *legokosabb módja-e a felszámolás* a mai időben a legrosszabb viszonyok között, sokan kétségbevontuk. Mert ha az adósok *biztositékot adnak is tartozásaikra, bizonyos, hogy ma fizetést teljesiteni aligha tudnak.*

És ha ma van gazdamoratórium, amey a hitélet meglehetősen elsorvasztotta, amelynek következtében igen jó vállalatok is fizetőképtelenek lettek és nagy veszteségeket szenvedtek, bizonyára a kényszerfelszámolásnak is jobb időpontot kellett volna választani, mint a mait, amikor nem az fizet, aki tud, hanem az, aki éppen akar.

— A Vásárpénztár jogát a törvényhatóság közgyülése *a Községi Takarékpénztárral* kivánta gyakoroltatni, amely a tárgyalások során erre *készséggel vállalkozott is.* Amint ma halljuk, most is hajlandó rá, de nem ugy, hogy ez a fővárosnak jövedelmező üzeme maradjon, hanem hogy *a főváros ennek a gyakorlásáért fizessen a Községi Takarékpénztárnak.* Közben persze felrepült a gondolat, hogy ezt a monopóliumot *magánkézre kell adni,* mert a bürokrácia nem bir vele. Éveken át harcolnak a közüzemek ellen. Mindenki a közüzemek fejét követelte és csak nehezen tudtuk meggyőzni a legilletékesebbeket is arról, hogy az üzemek megszüntetése egyenlő volna *a főváros gazdasági helyzetének elsorvasztásával* és a polgárság megélhetésének a lehetetlenné tételével. Maga a kormány is egymásután állitja fel a központokat. *Tej, fa, állatszérum, burgonya és nem tudom mi mindenféle kartel* keletkezik a kormány akaratából, még olyan dolgokra is, amelyekre igazán nincsen szükség.

Ugyanekkor az egyik legfontosabb monopóliumot magánkézre adni százszor is meggondolandó. A rendezésnek a módját meg kell találni anélkül, hogy a fürdővizzel együtt a gyermeket is kiöntsük.

De ha már meg kell válni ilyen fontos és értékes jogositványtól, tehát a gyereket ki kell önteni, *miért kell a használt fürdőviznek megmaradni?* Utóvégre is látni kell, *hogyan vezette a mindenkori igazgatóság a Vásárpénztár üzemét* és az nem lehet titok a főváros lakossága előtt, még kevésbé a törvényhatósági bizottság előtt, amelynek a nagy jogositvány elvesztésén kivül még ilyen rendkivüli nagy veszteség fedezését is el kell szenvednie.

— Állitólag *az adonyi bérleten veszitünk milliókat.*

Már a régi pénzügyi bizottságban kértem engedélyt arra, hogy ebbe a gazdálkodásba betekinthessek. Az engedélyt hét éve hiába várom.

Magánuton ellenben hallottam, hogy *a nagy veszteség előállott azért* mert jó gazdasági viszonyok között a főváros rendkivüli nagy beruházást eszközölt a hosszu bérlet reményében és a hirtelen bekövetkezett pénzügyi romlásra való tekintettel a magas áron eszközölt beruházás még a mai rendkivül lecsökkentett árak alá is értékeltetett. *És ilyen értékelés mellett akarnak az adonyi bérlettől megválni?* Senkisem tudja megjósolni, hogy a mai gazdasági helyzet mikor fog javulni. Azonban bizonyos, hogy

a legrosszabb időben, lenyomott árak mellett megszabadulni egy bérlettől, főleg ha arra parancsoló kényszer nincsen, nem okos dolog.

Ugy tudom, *a bérösszeg buzában fizetendő.* A gazdaság ugy fel van szerelve, hogy oda ujabb beruházás nem szükséges. A forgótőkét már rendelkezésre bocsátottuk.

Nem lehet tehát ma már olyan kényszerhelyzet, amely a fővárost parancsolóan sürgetné a bérletnek bármi áron való feladására.

Hiszen *amit ma veszteségül leirtak,* az áraknak csak valamelyes emelkedése esetén legalább részben meg fog térülni.

— Amikor tehát a Vásárpénztár felett kesergünk, nem szabad csak *a hivatal szemüvegén át nézni a történéseket,* hanem a jó gazda előrelátásával is kell az adott helyzettel számolni.

Miután eddig hét lakat alatt titokként őrizték a történteket, elsősorban is szükséges, hogy tisztán láthassunk.

Azután halaszthatatlan, hogy *az irreális veszteségek megállapittassanak.* Ezekután pedig nemcsak a felelősség kérdésének az emlegetése szükséges, de *komolyan felelőssé kell tenni mindazokat, akiknek munkája a fővárost megkárositotta.*

Ha pedig a károsodás az általános gazdasági romlás következménye, legalább részben, ugy ez is megállapitandó, hogy vége legyen az állandó gyanusitásnak.

Évek hosszu során át meggyőződtem arról, hogy *a főváros és üzemei alkalmazottai nagy lelkiismerettel és felkészültséggel végezték a feladatukat.* Nem engedhető meg, hogy ezzel a huzavonával egyesek és

az egész főváros oktalanul pellengérre állittassék.

— Remélem, hogy *a tanács és a polgármester mielőbb pontot fognak tenni ennek a zavaros helyzetnek a végére.*

És ha a Községi Takarékpénztár nagy berendezésével tovább is inkább a parcellázás és telekspekuláció könnyebb munkájával akar foglalkozni, mint a Vásárpénztár monopóliumának közérdekü, de igen nehéz és felelősségteljes gyakorlásával, ugy meg kell találnia azt a közületet, amely ezt a monopóliumot használni fogja, nem üzérkedésre, de a főváros lakosságának a javára.

keztek a török épitészet budai emlékeiről, a gyógyforrásokról és mindenről: sarkon fordultak, felöltöztek és a főkapitány kiséretében ugy elmentek a Rudasból, mintha soha sem lettek volna ottan...

Ferenczy főkapitány az eset kapcsán átiratot intézett a fővárosi fürdők igazgatóságához, és Bánlaky igazgatónak fel volt adva a fogas probléma: mit csináljon Alival, különös tekintettel a Costello-esetre és a fajok polgármesterileg elismert egyenlőségeire Budapest fürdőiben? Nos: Bánlaky direktor bebizonyitotta, hogy nemcsak a fürdőhöz ért, hanem — a diplomáciához is... Nem csinált jelentéseket, nem vetett fel elvi problémákat, nem fujta fel az esetet: felvette a telefonkagylót, megkérte a Dunapalota szálloda vezérigazgatóját, Marencsics urat ugyis, mint Ali hivatali főnökét, hogy Ali barátunk ne tulságosan gyakran szerencséltesse látogatásaival a Rudas-fürdőt, mert a budapestieknek, ha nincs is ez ellen különösebb kifogásuk, de az itt megforduló külföldieknek annál inkább van!

Az ügy ezzel a mélaakkorddal a lovagiasság szabályai szerint el van intézve. Mindenki meg van elégedve a valóban diplomatikus elintézéssel, talán még Ali is, aki a nagy nyári melegben valószinüleg szivesebben keres fel egy hüvös dunai uszodát, mint a Rudas meleg-medencéjét. Ott minden valószinüség szerint nem is igen találkozik angolokkal...

*

RASKÓ OSZKÁR, az Uj Budapest szerkesztője házasságot kötött Vámos Olga urasszonnyal. A házasságkötésnél, mint anyakönyvvezető, Hamvasy István dr. tanácsnok, az erzsébetvárosi előljáróság vezetője fungált. Tanuk voltak Reisz Árpád dr. Pest vármegye tb. tiszti főügyésze, a Helyiérdekü Vasutak jogtanácsosa és Doby Andor dr., az Uj Budapest felelős szerkesztője.

*

SZALKA BÉLA DR. tiszti alügyészt választotta a törvényhatósági tanács Günther Ferenc dr. örökébe, aki tudvalevően az Elektromosmüvek jogügyi igazgatója lett. Az uj tisztiügyész a fiatal jogászgeneráció egyik legértékesebb és legtehetségesebb tagja, aki méltóképpen fogja betölteni azt az ürt, amelyet Günther távozásával hátrahagyott. Az uj tisztiügyész mindössze 38 esztendős és nemcsak szolgálati időre, de korra is legfiatalabb tagja a tisztiügyészi karnak.

Matolcsy Kálmán dr. tiszti alügyészt, aki soron következett volna, ez alkalommal mellőzte a törvényhatósági tanács. Kétségtelen azonban, hogy a legközelebbi üresedés alkalmával Matolcsy fog előlépni.

*

CSORNA KÁLMÁN DR. árvaszéki elnök, aki az elmult hetekben mandula-operáción esett keresztül, egészsége teljes helyreálitása céljából Abbáziába utazott. Csorna dr. csak augusztus második felében veszi át ujra hivatala vezetését, az árvaszéket augusztus 1-ig Wester Gusztáv dr., augusztus 1. után pedig Gorondy Novák Sándor dr. vezeti.

*

MORZSÁNYI KÁROLY DR. tanácsjegyző, aki a belvárosi előljáróságon teljesit szolgálatot, fia néhai Morzsányi Károly dr. ügyvédnek, a mult század vége hirneves várospolitikusának, házasságot kötött Limbeck Aranka urhölggyel.

ATI
Szabad orvosválasztás!
Betegség ellen
biztositson az
ANGLO-DANUBIAN LLOYD
ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL
Budapest, V., Hold-utca 21.

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Németvölgyi-ut és Mártonhegyi-ut sarkán elterülő telektömbön épülő
családi villák
Három szoba hallal, minden mellékhelyiséggel, saját külön kerttel elegáns kivitelben, kulcs átadásig P 22.000.-
Nagyobbak megállapodás szerint.
Még ez évben 30 évi adómentesség.
Lefoglalható: Hatona, Székely és Molnár épitészmérnökök irodájában,
V., Személynök-utca 9-11
Telefon: 29-8-29, 22-5-59.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Szemfedő, müvirág és temetkezési cikkek
Ujvári raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF
Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 8.
Iroda: I., Bellárthegy-utca 11. Automata 537—12.

A szénbárók és a főváros

Évi huszezer pengő megtakaritást jelent a hazai bányák által a főváros részére szállitott szén árából való minden fillér engedmény

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági tanács keddi ülésében hozzájárult a polgármester azon előterjesztéséhez, hogy az Ipari Munkaszervező Intézettől a főváros két nagy világitási üzeme 500.000—500.000 pengős váltókölcsönt vegyen fel. A kölcsönből a *Gázművek* uj vezetékhálózatot és bekapcsoló vezetékeket akar létesiteni, az *Elektromosművek* pedig előmelegitő berendezést kiván létesiteni kelenföldi telepén. A kölcsön felhasználásával a Gázművek vezetősége 5000 uj fogyasztót remél akvirálni, az Elektromosművek vezetői pedig azt vélik, hogy a kelenföldi telep modernizálásával évi 160.000 pengőt takaritanak meg.

A polgármesteri előterjesztés tanácsi vitája alkalmával feltünést keltett *Becsey* Antal kormánypárti tanácstag azon megállapitása, hogy az Elektromosművek által elért megtakaritást a drága kölcsönpénzzel nem tartja arányban állónak, és figyelmébe ajánlotta a főváros vezetőségének, hogy a *szénbeszerzések terén* igyekezzen megtakaritásokat elérni. *Becsey* megjegyzése *feltünést* keltett a törvényhatósági tanácsban, azt *élénken kolportálták* a tanácstagok és *erős visszhangja támadt* a megjegyzésnek a napisajtóban is.

Kétségtelen, hogy a nagy szénbányák — amelynek vezéreit *szénbáróknak* nevezte el a pesti argot — egyik legnagyobb fogyasztója a főváros. Szakértő vélemény szerint

huszezer vagonra rug a főváros intézményeinek és üzemeinek évi szénszükséglete,

ezt a mennyiséget, leszámitva a Gázművek külföldi szénszükségletét, teljes mennyiségben *a legnagyobb hazai szénbányák* szállitják. A szállitás szerződés alapján történik, ezek

a szerződések mindig egy évre szólnak és azokat hosszas tárgyalások előzik meg a szénbányák vezetőségével.

A főváros természetszerüen *mindent elkövet,* hogy ezen tárgyalások során lenyomja a szén árát, *és nem a főváros vezetőségének elhatározásán mulik,* hogy *ez a leszállitás nem történik abban a mértékben, ahogyan az kivánatos volna.*

Hogy mekkora összegekről van szó az évről évre megismétlődő szentárgyalások alkalmával, illusztrálja az az adat, hogy *egy mázsa szén árának minden fillérje évi huszezer pengőt jelent a főváros számára.* Vagyis

ha átlagosan csak öt fillérrel olcsóbbodik a hazai szénbányák által megállapitott szénár, már százezer pengőt takarit meg a főváros. Ha a szénbányák mázsánként egy pengővel tennék olcsóbbá a szenet Budapest nagyközönsége számára, a fővárosi intézmények és üzemek tüzelőszer-szükségletén évi kétmillió pengőt takaritana meg Budapest.

Végeredményben azonban a fővárosi közszükségletet biztositó szén árának a megállapitása *nem barátságos eszmecsere,* hanem *nehéz és kemény küzdelem,* amelynek során

a szénbárók gyüjtőnév alatt ismert közgazdasági kapacitások Chorin Ferenctől Vida Jenőig a legmerevebben ragaszkodnak vállalataik jól felfogott üzleti érdekeihez.

Még néhai *Buday* Dezső sürgette vagy tiz esztendővel ezelőtt a legutóbbi bányaszerencsétlenség alkalmából hirhedté vált *Budapestvidéki Kőszénbánya Rt.* szerződésének revizióját, amely a Vizművek teljes szénszükségletét látja el. De *Wolff* Károly, a Keresztény Községi Párt elnöke is több parlamenti és városházi felszólalásában követelte *a szén termelési árának megállapitását, megállapitani kivánván a bánya-vállalatok üzleti hasznának maximumát.*

A nagyközönség szénfogyasztását illetően nem akarunk kitérni jelen alkalommal *azokra a tárgyalásokra és vizsgálatokra,* amelyek az időközben jobblétre szenderült szénkormánybiztosság müködése kapcsán éppen eléggé foglalkoztatták a sajtót. Kétségtelen azonban hogy

a főváros hatóságának, amely az Államvasutakkal egyenranguan legnagyobb fogyasztója a hazai szénbányáknak, megvan minden jogosultsága arra, hogy az autonómia képviselőinek bevonásával saját közegeivel vizsgáltassa meg a szén termelési önköltségét

és állapitsa meg — ahogyan *Wolff* Károly mondotta — *miért kerül négy-öt pengőbe az a szén Budapesten, amelynek feltárási önköltsége 50—60 fillér?*

Hogy mekkora a szénbányák vezetőinek jövedelme, mutatja az, hogy a legutóbbi évi hivatalos adóbevallások számadatai szerint

a Salgó elnökének évi jövedelme 503.325 pengő, vagyonadó-alapja 3.8 millió pengő, az Általános Kőszén vezérigazgatójának évi jövedelme 316.919 pengő, olyan összegek tehát, amelyek messze a polgári lehetőségeken tul valóban krőzusi vagyont és jövedelmet reprezentálnak.

Adatszerü megállapitásainkat nem akarjuk ez alkalommal *vezércikkszólamokkal füszerezni,* ezek a számok *minden szóvirágnál hangosabban beszélnek, sőt orditanak!* — Csak azt jegyezzük még ide, hogy

a jövő évi szénkampányt illetően augusztusban kezdődnek meg a tárgyalások a szénbánya részvénytársaságok és a főváros vezetősége között.

Ebben az időpontban *ugyanis az összes fővárosi szénszerződések lejárnak.*

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

Nagy Ferenc ünneplése a Saskörben

A régi sasok hite és összetartása él a Saskör tagjaiban

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A *Saskör* e heti, csütörtöki ünnepi estjén a tagok a szokott nagy számban jelentek meg. *Nagy* Ferenc ügyvezető elnök a kör most kinevezett illetőleg megválasztott fővárosi tisztviselőtagjait üdvözölte és kérte őket, hogy *minden erejükkel legyenek a főváros polgárságának a segitségére.* A kinevezett tisztviselők nevében *Péter* Ferenc főtanácsos köszönte meg az üdvözlést és tett igéretet, hogy a Saskörhöz és a keresztény eszméhez mindenkor hüek maradnak. *Péter* Ferenc Julius Caesarhoz hasonlitotta *Nagy* Ferencet, aki törhetetlen erővel harcol a nemes eszmékért és nem ismer fáradságot.

Csehacsek Vilmos az országos dalosversenyen ezüstserleget és más dijakat nyert *Polgári Dalkör* elnöke, meghivta a Saskört a jövő szombaton a Tiszti Kaszinóban tartandó győzelmi estre. *Benesch* Nándor dr. a *régi sasokról* emlékezett, akiknek a hite, összetartása és akarata fokozott erővel él a mai sastagok lelkében. Ez legnagyobb részben *Nagy* Ferenc érdeme. *Várhidy* Lajos dr. a Saskör megalapitásáról emlékezett és *a kör nevében szimbolumot lát,* mert miként a sas is a magasban szárnyal, ugy a Saskörben is *az emelkedettebb szellemü emberek tömörülnek.* A Saskörben követendő példákat állitanak a tagok elé és nevelik az ifju tagokat, a méltó utódokat a nemzetmentő munkára. *Nagy* Ferenc az atyja minden eredménynek, minden haladásnak.

Klausz Gyula a kör kuglicsapatát köszöntötte, akik ugyanez este a Hegyvidéki Sasok kuglicsapatát győzték le saját otthonukban. A nyolcas csapat vezetője *Csókás* Károly főtitkár, belvárosi káplán volt. A győzelem után *Gömöry* Albert dr. tanácsnok örömének adott kifejezést, hogy a *két kör egy uton halad és ugyanazon eszmékért harcol.*

Kerezsy György dr. a Saskör kulturális elnöke válaszolt a tanácsnok szavaira és hangsulyozta, hogy a Saskör minden téren alkotni és eredményesen dolgozni akar, amit el is ér, mert *céltudatos munka folyik a körben.*

*

Vasárnap, e hó 9-én *Török* Zoltán dr. törökőri plébános beiktatásán a Saskör tagjai is megjelentek *Nagy* Ferenc tanácstag vezetésével. Az ünnepélyes beiktatás után a Saskör nevében *Kerezsy* György köszöntötte az uj plébánost. Büszkék vagyunk arra, — ugymond — hogy *Török Zoltán közöttünk nevelkedett,* erősödött a polgári erényekben és ma is hü tagja a Saskörnek.

Az ifju gárda nevében *Gömbös* József üdvözölte *Török* Zoltánt és *a fiatal magyar munkásokra* hivta fel az uj plébános figyelmét, mert azokat ebben a nehéz időkben a helyes uton vezetni nemes és igen nagy feladat.

Budapest és a világ-jamborée

Minden külföldi cserkésznek gyönyörü emlékalbumot ad a főváros ajándékul — A főváros idegenforgalmi szervei teljes felkészültséggel várják a jamborée külföldi látogatóit

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az év első hónapjaiban tudvalevően nagy vita indult meg a törvényhatósági tanácsban arra vonatkozóan, mivel támogassa az ez évben Gödöllőn rendezendő *világjamborée*-t a főváros. *Petrovácz* Gyula tette szóvá ugy a törvényhatósági tanácsban, mint a közigazgatási bizottságban, hogy *Gödöllő helyett a budai erdőkben kellett volna megrendezni a valóban nagyjelentőségü cserkész-ünnepséget,* arra is rámutatván, hogy a főváros csekélyebb mértékben tud hozzájárulni a területén kivül rendezendő cserkész-világünnepség rendezéséhez, mintha *az Budapesten rendeztetett volna.* Hosszu tárgyalások után abban egyezett meg a főváros vezetősége a magyar cserkészek központi parancsnokságával, hogy *részben készpénz, részben naturáliák formájában, mintegy 60—70 ezer pengőre rughat az az összeg,* amellyel a főváros a cserkész-világtáborozást támogatni hajlandó.

A főváros által nyujtandó kedvezmények (amelyek között vizvezetéki és motorikus berendezések kölcsönzése, továbbá tarifamérséklések a Helyiérdekün és a Beszkárton stb. szerepelnek) között van az is, hogy a *főváros teljesen dijmentesen képes albumot adjon a világ minden részéről érkező cserkészeknek.* Az albumot *Márton* Lajos festőművész, az ismert cserkészrajzoló segitségével már meg is szerkesztette az illetékes cserkészparancsnokság és annak nyomását *23.000 példányban már meg is kezdte a fővárosi házinyomda.* Ezt az albumot minden külföldi cserkész megkapja. Az album müvészies kiállitásban ismerteti Budapestet és a magyar cserkészetet, képekben és szövegben. A képek aláirása és a *szöveg ötnyelvü:* a magyaron kivül német, angol, olasz és francia.

Arra való tekintettel, hogy *a több tizezer külföldi cserkésszel együtt számos szülőt és más látogatót is várnak,* akik minden valószinüség szerint nem akarnak Gödöllőn a sátortáborban lakni, a főváros idegenforgalmi hivatala megtette az intézkedéseket, hogy *a várható idegenforgalom megfelelő lebonyolitást nyerjen.* Végig a világtáborozás ideje alatt *az összes budapesti pályaudvarokon müködni fognak a pályaudvari kirendeltségek,* megfelelő számu férőhelyekről gondoskodtak a szállodákban és, ahogy az a Nemzetközi Vásár alkalmával történni szokott, *magánlakásokban is.* Arra vonatkozóan is történt intézkedés, hogy a táborozás egész ideje alatt *a szokásos esti kivilágitások* (citadella, halászbástya stb.) *felejthetetlen emlékké varázsolják a külföldiek előtt Budapestet.*

KŐSZÉNBÁNYA ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT BUDAPESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-46,
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és ciad Vel de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFEKE. Tel.: Lágymányos 13-82

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

„HERMUSIN"
a legjobb házi mángorló
Magyar Mosó és Fertőtlenitő Gépgyár Rt.
Telefon: 62—5—23

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Hírek

Októberre marad a gyakornoki állások betöltése. A váratlanul gyorsan bekövetkezett nyári szünet elodázta az egyik legfontosabb városházi probléma megoldását: a gyakornoki állások betöltését. Noha az elnöki ügyosztály az előkészitő munkálatokat teljesen elvégezte, mégsem került sor az állásoknak a nyári szünet előtt való betöltésére; a döntés értesülésünk szerint *októberig halasztódott el.*

Müller Antal ünneplése. A józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt legutóbbi ülésén *Baján* Ferenc fogadalmat tett a Józsefváros keresztény polgársága nevében arra, hogy törhetetlenül kitart *Müller* Antal mellett. *Müller* Antal, akit a gyülés mintegy ezer főnyi közönsége lelkesen ünnepelt, *meghatottan köszönte meg a bizalmi nyilatkozatot.*

Nagy az érdeklődés a tabáni tervpályázat iránt. A polgármester tudvalevően ugy intézkedett, hogy julius 1-től kezdve vehetők át a városrendezési ügyosztályban a szeptember 30-án lejáró tabáni tervpályázat nyomtatványai és rajzai. A pályázóknak a nyomtatványok és rajzok kivétele alkalmából 20 pengőt kell letétbe helyezniök, hogy pályázni akarásuk komolyságát igazolják, ezt az összeget a pályázat benyujtása alkalmával azután visszakapják a felek. A városrendezési ügyosztályban értesülésünk szerint *igen nagy az érdeklődés* a tervező mérnökök és épitészek részéről a tervpályázat irányában. Julius első felében már *több mint harminc* pályázni szándékozó váltotta ki a szükséges iratokat és rajzokat, a jelek szerint tehát a pályázaton *igen számosan fognak résztvenni.* Mindenesetre fontos, hogy a tabáni probléma a most amugyis munka nélkül sinylődő tervező mérnököknek *lehetőséget nyujt tudásuk és energiájuk* összemérésére.

A Vásárpénztár likvidálásánál valamiről megfeledkeztek. *(Levél a szerkesztőhöz.)* Igen tisztelt Főszerkesztő Ur! A Vásárpénztár ügyével hetek óta foglalkoznak a városházán. A felszámoló-bizottság munkájának felülvizsgálását *egy kiküldött bizottság nyári szórakozásának szánták* és ennek folytán a végleges döntést *őszre halasztották.* Eddig rendben van a dolog a megoldásokat illetően, *néhány hónap ide vagy oda a Vásárpénztár életében mit sem számit.* Hanem az illetékes faktorok megfeledkeztek a *felszámolók által elbocsájtott tisztviselőkről.* Vajjon *ezen elbocsájtásokat is felülvizsgálják-e?* Ezeknek t. i. julius elseje óta *nincs kenyerük.* Az illetékes tényezők közönyösséggel haladnak el e kérdés felett, mintha a legtermészetesebb dolog volna az, hogy *egy fővárosi üzem a családos tisztviselők egész tömegét a nyomorba döntse.* Ennek *a kérdésnek elintézése nem ér rá őszig, hanem haladéktalan intézkedést kiván.* Ugy tudjuk, hogy az elbocsájtottak közül öt tisztviselőt *politikamentes befolyásra* visszavettek a Vásárpénztárhoz. Kivánatos, hogy a többiek is valamilyen befolyás révén *folytatólagos alkalmazást nyerjenek az üzemeknél.* Azoknak pedig, kik nyugdij-megváltást igényelnek, *ezen igényük mielőbb kielégittessék, hogy módjuk és alkalmuk legyen maguknak önálló* exisztenciát megalapozni. — Soraink közléséért hetven családos, munka nélkül sinylődő tisztviselő nevében köszönetet mondva, vagyunk kiváló tisztelettel: *a Budapest Székesfővárosi Vásárpénztár Rt. elbocsájtott tisztviselői.*

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/A.
Gyár: VI., Jász-utca 17. szám
TELEFON: AUTOMATA 919—12.

Miért lehet Budáról Budára csak Pesten át jutni?

A budai autóbusz-közlekedés furcsaságai

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Pár héttel ezelőtt megemlékezett az *Uj Budapest* a Gellérthegy déli oldalán lakó polgárság azon sérelméről, hogy noha sok százezer pengős költséggel autóbuszok számára átépitették a Hegyalja-utat, a fővárosnak ez a sürün lakott része mégis *igen messze esik a Belvárostól,* mert *csak a Gellérthegy teljes megkerülésével lehet átjutni villamoson és részben autóbuszon a pesti oldalra.* Ugyanennek a panasznak adott hangot *Csilléry* András dr., a közigazgatási bizottság juliusi ülésén, szóvátette, hogy a *Verpeléti-utról* csak ugy lehet *autóbuszon Budára eljutni,* ha előbb Pestre megy az ember a Ferenc József-hidon és azután az Erzsébethidon, vagy Lánchidon ujból visszamegy Budára. *Csilléry* beszéde további folyamán a *budai autóbusz-közlekedés megjavitását kérte* a polgármestertől, aki a felszólalásra adott válaszában azt meg is igérte. Érdeklődtünk

illetékes helyen

az iránt, hogy mikorra és milyen vonatkozásban remélhető a budai autóbusz-közlekedés megjavitása, tekintettel a *Csilléry* felszólalásában is jelentkezett jogos igényekre. Azt a választ kaptuk, hogy amig az uj 50 vagy 100 autóbusz beszerzése nem történik meg, az autóbuszforgalom kiterjesztéséről *nem igen lehet szó,* mert a Beszkárt. jelenlegi autóbusz-parkja *a meglevő vonalak forgalmát is csak igen nehezen tudja lebonyolitani.* Amint azonban a kocsik száma szaporodik, igyekezni fognak *a budaiak tagadhatatlanul jogos igényét is* kielégiteni.

Most derül ki, *mennyire kevés előrelátással* épitette meg a Beszkárt. a Szent Imre-uti villamosvonalatt, ahelyett, hogy a fővárosnak ezen egyik legnépesebb utvonalán az utburkolatot hozták volna rendbe és autóbuszt járatnának a Horthy Miklós-ut és a Déli Vasut között. Ha a Szent Imre herceg-uti villamosnak nem akar konkurrenciát csinálni a Beszkárt, az autóbusz-létszám szaporitása előtt is a *meglevő 1-es vonalnak* a Horthy Miklós-uton, Lenke-uton, Karolina-uton és Hegyalja-uton át való meghosszabbitásával *minden nagyobb nehézség nélkül meg lehet teremteni a Gellérthegy déli részének Buda egyéb részeihez való közvetlen és gyors kapcsolatát.*

A fővárosi iparosok a zártkörü versenytárgyalások ellen. A BSzKRT közel egymillió pengő költséggel székházát kibővíti és már régebben szükebbkörü zárt pályázat utján ajánlattételre hivott fel több vállalkozót. Az épitőiparral kapcsolatos szakmák képviselői értekezletre jöttek össze *a Lakatosmesterek Országos Szövetségének* meghivására és a *Tarr* Béla elnökletével tartott értekezlet megállapitása értelmében pénteken küldöttségileg keresték fel *Sipőcz* Jenő dr. polgármestert. A küldöttségben résztvettek az asztalos, lakatos, müszerész, villanyszerelő, mázoló stb. szakmák szervezetének képviselői. *Nagy* Antal kamarai alelnök átadta a polgármesternek az érdekelt szakmák kérvényét, amelyben arra kérik a polgármestert, *semmisitse meg a zárt pályázatot és rendelje el a nyilvános versenytárgyalás kiirását.*

Nagyszabásu átalakitásokat végeznek a fővárosi iskolákban. Az uj tanévben sok iskolát összevonnak, másokat áthelyeznek és ezzel kapcsolatban *számos átalakitás és helyreállitás* válik szükségessé. *Huszonnégy iskolában* végeznek ilyen munkát és pedig az *Ürömi-utcai* elemiben, a *Kerék-utca* 42. szám alatt iskola céljaira bérelt épületben, a *Raktár-utcai* iskolában, a *Csobánc-utcai* kisdedóvóban, a *Kertész-utcai* polgári iskolában, a *Dob-utcai* elemiben, a *Hungária-uti* elemiben, a *Práter-utcai* iskolában, a *Knézits-utcai* polgári iskolában, a *Szvetenay-utcai* iskolában, a *Városmajor-utcai* polgáriban, a *Lovag-utcai* polgári leányiskolában, a *Peterdy-utcai* polgári leányiskolában, a *Mester-utcai* és a *Telepy-utcai* polgári iskolákban, a *Cukor-utcai* elemiben, a *Dohány-utcai* iparostanonciskolában, a *Nyár-utcai* iparostanonciskolában, a *Horánszky-utcai* reálban, a *Wesselényi-utcai* kereskedőtanonciskolában, a *Lónyay-utcai* elemiben és a *Mária Terézia-téri* pedagógiai könyvtár helyiségeiben. Az átalakitási és helyreállitási munkálatok *235.000 pengő költséget igényelnek,* de miután az összeg nem áll egészben rendelkezésre, a polgármester 112.500 pengő póthitel megszavazását kérte a törvényhatósági tanácstól, hogy *a vakáció tartama alatt a munkák zavartalanul végrehajtassanak.*

Féláru menetdijkedvezmény a Balatonra. A Balaton forgalmának fejlesztésére féláru menetdijkedvezményt engedélyezett a Magyar Államvasut mindazoknak, akik a *„Ketten egy jeggyel"* cimü jegyfüzettel utaznak a Balatonra. A jegyfüzet két személy számára érvényes és hét napon át elsőrangu szállást, teljes ellátást és az egész idő alatt szabad hajókázást, fürdőt, fürdőkabint nyujt. A jegyfüzet ára, melyben a borravalók is bennfoglaltatnak, 110 pengő. Kapható *minden MAV Menetjegyirodában.*

Több fényt — jobb világitást!
E cél olyan izzólámpával érhető el, amely kis áramköltséggel egyenletes, nagy fényerőt és jobb fényelosztást ad.
A Tungsram-lámpa 50 év tapasztalatai alapján készül. Világszerte bevált, mert műszakilag tökéletes, megbizható és gazdaságos.
Vásárlásainál kérjen tehát kifejezetten
TUNGSRAM
IZZÓLÁMPÁT

Budapest Székesfőváros Elektromos Müvei figyelmezteti az augusztusi negyedben lakástváltoztató fogyasztóit, hogy a költözések nagy tömegére való tekintettel a folytatólagos áramszolgáltatást csak az esetben tudja biztositani, ha a fogyasztók a költözködést legalább 2 héttel előbb személyesen jelentik be az Elektromos Müvek Bejelentési osztályánál: V., Honvéd-utca 22. sz. alatt.

További fejlődést ért el a Magyar-Hollandi Bank. A Magyar-Hollandi Bank R.-T.-nak az elmult üzletévre vonatkozó zárszámadásai ujabb bizonyságául szolgálnak annak, hogy a pénzintézet — dacára a rossz gazdasági viszonyoknak — az elmult évben is további fejlődést ért el. A betétállomány — amelyben az életbiztositással kapcsolatos betétek is benfoglaltatnak — az előző év zárlati állományával szemben 39.000.— pengő emelkedést tüntet fel, amit a bank iránti bizalom kétségtelen jeléül regisztrálunk. A bank által a megelőző üzletévben megindított, a városi lakosság házhelyhez való juttatását célzó akció a lefolyt üzletév során is sikeresen haladt előre. Uj kihitelezések tekintetében a bank a viszonyokszabta tartózkodást tanusitotta; a meglévő kölcsönállomány konzerválása volt a cél, amely felé törekedett és hogy ez teljes mértékben sikerült, annak jeléül megemlitjük, hogy anyagából alig 2% volt évzárlatkor peresitve. A lefolyt üzletév eredményéből a szükségessé vált leirások és megfelelő tartalékolások után fennmaradó 10,057.21 pengő a tartalékalap további erősitésére fog fordittatni.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a **székesfővárosi szeretetotthonok, menhelyek, árvaházak, gyermekotthonok és Népszálló 1933. évi textilanyagszükségletének beszerzése céljából.**

A szabályszerüen kiállitott, valamint lepecsételt boritékban elhelyezett ajánlatokat **1933. évi augusztus hó 3-án d. e. 9—10 óra** között kell a polgármesteri IX. (közjótékonysági és szociálpolitikai) ügyosztályhoz (IV. ker. Központi városháza I. pav. I. em. 28. ajtósz.) benyujtani.

A szállitás mennyiségére és milyenségére vonatkozó feltételek az emlitett helyen köznaponkint délelőtt 9—10 óra között kaphatók.

Pályázni csak a polgármesteri IX. ügyosztályban (Központi városháza I. pavillon I. em. 28.) dijmentesen átvehető ajánlati ürlapon lehet.

A versenytárgyalás 1933. évi augusztus hó 3-án délelőtt 10 órakor veszi kezdetét a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztálynak erre a célra kijelölt helyiségében és azon az ajánlattevők vagy megbizottaik megjelenhetnek.

Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak. Fenntartom magamnak azt a jogot, hogy a kimutatásban felsorolt árukból kevesebbet, vagy egyáltalán nem rendelek, valamint hogy az ajánlatok közül az ajánlott árakra való tekintet nélkül választhassak.

A szállitandó áruk hazai eredetét kivánatra igazolni kell.

Az ajánlati árat olykép kell megadni, hogy abban mindennemü költség, bélyegilleték, fázisadó, a székesfővárosi alkalmazottak segitőalapját megillető egyezred részesedés és netáni egyéb költségek is bentfoglaltassanak.

Amennyiben valamely pályázatnyertes cég szállitási kötelezettségének eleget nem tenne, ugy az áru az illető terhére máshonnan fog beszereztetni és a jövőben megtartandó versenytárgyalásokból egyszersmindenkorra ki fog záratni.

A szállitási határidő az ajánlat elfogadása tárgyában hozott határozat kézbesitését követő naptól számitott 60 nap.

Budapest, 1933 julius 4.

A polgármester helyett:
Lieber s. k.
alpolgármester.

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a fővárosi közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdetek a **székesfővárosi szeretetotthonok, árvaházak és gyermekotthonok 1933. évi ruha és cipő szükségletének beszerzése céljából.**

A szeretetotthonok szükséglete: 100 drb. férfi posztóköpeny, 100 drb. férfi posztó mellény, 100 drb. posztónadrág, 100 drb. férfi-, 100 drb. női posztóujjas, 30 drb. posztósapka, 225 pár férficipő és 360 pár női cipő.

Az árvaházak és gyermekotthonok szükséglete: 115 drb. téli köpeny (szürke szinü posztóból), téli öltöny (392 kabát, 322 mellény és 392 nadrág sötétszürke szinü posztóból), 192 drb. nyári öltöny (kabát és nadrág szürke szinü szövetből), 270 drb. diáksapka (fekete kamgarn szövetből, fővárosi jelvénnyel), 467 pár fiucipő, 60 pár leány cipő, 106 pár gyermekszandál, 106 pár papucs.

A szállitandó ruhák, illetve cipők méreteire, anyagának minőségére és kivitelére vonatkozó szükséges felvilágositások az Erzsébet szeretetotthon gondnokságánál (VII., Alsóerdősor-utca 7. sz.) és a Mayer Ferenc fiuárvaház igazgatóságánál (I., Városmajor-u. 31. sz.) délelőtt 8—10 óra között nyerhetők.

Pályázni csak a polgármesteri IX. ügyosztályban (Központi városháza I. pavillon I. em. 28.) dijmentesen átvehető ajánlati ürlapon lehet.

A szabályszerüen kiállitott, valamint lepecsételt boritékban elhelyezett ajánlatokat és az Anyagvizsgáló Intézet (IX., Soroksári-ut 31.) által már előzetesen megvizsgált szövetmintákat **1933. évi augusztus hó 4-én délelőtt 9—10 óra** között kell a polgármesteri IX. (közjótékonysági és szociálpolitikai) ügyosztályhoz (Központi városháza I. pavillon I. em. 28.) benyujtani.

A versenytárgyalás 1933. évi augusztus hó 4-én d. e. 10 órakor veszi kezdetét a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztálynak erre a célra kijelölt helyiségében és azon az ajánlattevők vagy megbizottaik megjelenhetnek.

Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak. Fenntartom magamnak azt a jogot, hogy a felsorolt ruhákból vagy cipőkből kevesebbet vagy egyáltalában semmit se rendeljek, valamint hogy az ajánlatok közül — az ajánlott árakra való tekintet nélkül — szabadon választhassak.

A szállitandó áru hazai eredetét kivánatra igazolni kell.

Az ajánlati ár olyképen adandó meg, hogy abban mindennemü költség, u. m. a II. és III. fokozatnak megfelelő bélyegilleték, fázisadó, a székesfővárosi alkalmazottak segélyalapját megillető egy ezrelék részesedés és netáni egyéb költségek is bentfoglaltatnak.

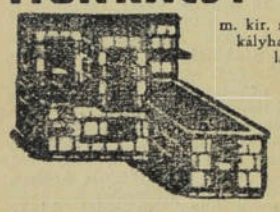
Szállitási határidő az ajánlat elfogadásának tárgyában hozott határozat kézbesitését követő naptól számitott 60 nap.

Amennyiben valamely ajánlatnyertes cég szállitási kötelezettségének pontosan eleget nem tenne, ugy az áru az illető terhére máshonnan fog beszereztetni és a jövőben megtartandó versenytárgyalásokból egyszersmindenkorra ki fog záratni.

Budapest, 1933 julius 4.

A polgármester helyett:
Lieber s. k.
alpolgármester.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII. Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80. 35-9-16.

Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

Kedvező alkalom!

Egyenruha
zubbony
nadrág
sapka
P 98.–
Polgári öltöny P 98.–
NAGY KÁLMÁN
IV., Kossuth Lajos-u. 6.

GAZDASÁGI ÉLET

Érdekes és ujszerü elgondolás a Gellért pálmakertjének hasznositására

Kétszázezer pengővel uj téli-nyári fürdőtipust akar megteremteni Bánlaky központi fürdő-igazgató

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Megirta legutóbbi számában az *Uj Budapest*, hogy a hideg időjárás következtében a Hullámfürdő bevétele a tavalyinak egyharmadára csökkent és arról szó sem lehet már, hogy ezt a bevételi kiesést behozzák. Azonban, *ha rosszul is megy a Hullám*, megállapitható, hogy *még mindig leghasznothajtóbb üzeme a fővárosnak:* 1928-ban 309 ezer pengő, 1929-ben 265 ezer pengő, 1930-ban pedig 215 ezer pengő volt a Hullámfürdő bruttó bevétele. Ha számitásba vesszük, hogy a Hullámfürdő épitése *kereken 700 ezer pengőjébe került a fővárosnak*, megállapitjuk, hogy *Berczel alpolgármester kitünő alkotása* három esztendő alatt teljesen amortizálta a befektetett költségeket. Ma tehát már csaknem száz százalékig tiszta haszon a Hullámfürdőből származó bevétel, amely, *mint minden idényüzlet*, végeredményben természetszerüen az időjárás viszontagságaitól függ. A fürdő *ez esztendei bevételi csökkenése* tehát szinte kizárólag a rossz időjárás számlájára irható.

A Hullámfürdő nagy látogatottsága keltette *Bánlaky* Gézában, a fővárosi fürdők központi igazgatójában azt a gondolatot, hogy *a fürdő pálmakertjét*, ahol most téli miniatür-golfpálya van, *fürdőmedencévé kell átalakitani.* Az átalakitásra vonatkozóan *már a tervek is elkészültek* és azok a fürdő üzemi bizottságának pártolásával rövidesen a polgármester elé kerülnek.

A fürdőigazgatóság elgondolása szerint a mai télikert helyén nyitható és zárható fedőszerkezettel *létesülne egy uj nagy medence*, melynek vizét a Hullámfürdő medencéjét is betöltő 46 fokos gyógyforrásviz táplálná, természetesen megfelelő módon temperálva. *A fütésről sem kellene külön költséggel gondoskodni*, a gőzfürdők kabinjai pedig minden átalakitás nélkül *öltöző és vetkőző helyiségül* szolgálnának a közönség részére. Végeredményben tehát *csak a medence megépitése* kerülne pénzbe, továbbá a tetőszerkezet megfelelő átalakitása, nemkülönben egy *korridor épitése*, melynek páholyaiban uzsonnázhatna és kártyázhatna a fürdőző közönség.

A mesterséges napfény-terrasszal kombinált uj fürdőre vonatkozólag *több szenzációs meglepetést tartogat Bánlaky* igazgató, olyanokat, amelyek *Európában a maga nemében egyedülállóvá tennék a fürdőt* és alkalmasak lesznek arra, hogy ugy a fővárosiakra, mint a külföldet illetően *a legzordabb téli hónapokban is* vonzóerőt gyakoroljanak. A fürdőigazgatóság elgondolása szerint *mintegy kétszázezer pengőbe kerülne a télikertnek* fürdővé való átalakitása, remény van azonban arra, hogy ez az összeg *két-három esztendő alatt teljesen amortizálódik.* Részben *hitelmüveleti alapon* is meg lenne oldható az épitkezés, erre vonatkozóan *már vannak bejelentések a fürdőigazgatóságnál.* Az autonómia illetékes fórumai *már szeptember havában* foglalkozni fognak *Bánlaky* igazgató előterjesztésével, amely *erdetiségével és propagandisztikus jelentőségével* minden figyelmet és méltánylást megérdemel.

Miért késik az uj inségmunkák kiadása?

Változatlan izgalom a kis- és középiparosság körében — A költségvetési fedezettel biró ut- és csatornaépitések hitelmüveleti alapon való kiirásához még nem járult hozzá a kormányhatóság

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az elmult évben kiadott inségmunkák mintájára a polgármester a folyó évi ut- és csatornaépitési költségvetésben fedezettel biztositott munkálatokra hitelezési alapon *versenytárgyalást irt ki.* Noha már több mint egy hónapja — *junius 6-án* — lejárt a tiz ut-csoport és öt csatornázási csoport munkálataira hirdetett versenytárgyalás, még *mindig nem történt meg a munkák kiadása*, részben azért, mert *a pályázatok felülvizsgálata és technikai átszámitása* hosszabb időt vett igénybe, részben azért is, mert *a hitelmüveleti alapon történt kiiráshoz az illetékes szakminisztériumok még mindig nem adták meg beleegyezésüket.*

Hogy a polgármesteri döntés *mielőbb meghozható legyen*, az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetősége *eljárt a belügyminisztériumban és a kereskedelemügyi minisztériumban a jóváhagyás sürgős kieszközlése céljából.* A személyes eljárásoknak *már meg is van az eredményük:* a kereskedelemügyi minisztérium, mint a Közszállitási Szabályzat alapján felügyelő hatóság, jóváhagyólag tudomásul vette az uj hitelmüveleti alapon történt kiirást, és a *belügyminisztérium döntése is napok kérdése* a tudomásulvételt illetően. Amint a belügyminisztérium jóváhagyó végzése leérkezik a városházára, *a polgármester azonnal aláirja a szétosztásra vonatkozó határozatát* és legkésőbb a jövő hét közepén a munkához jutott vállalkozók alá is irhatják az ideiglenes szerződéseket.

Érdekelt iparoskörökben változatlanul *feszült izgalommal* tekintenek a polgármester döntése elé. A kis- és középiparosság változatlan keserüséggel kérdi, hogy *teljes egészében a bankok és kartelek könnyü zsákmánya lesz-e az uj inségmunka*, amint hogy a tavalyi az volt, vagy részesednek-e abban a *kis- és középiparosok* is, akiknek *nincs anyaghitelük, még kevésbé van tőkéjük* a szombatonként esedékes munkabéreknek a főváros helyett való kifizetésére. Érdekelt iparoskörökben az a hir járja, hogy az illetékes ügyosztály *kevésbé mereven kezeli ezt a fontos és kényes kérdést, mint a multban, és* remény van arra, hogy a nagyvállalkozó részvénytársaságok közé *be fog csuszni a munkát kapók sorába egy-két kis- és középiparos is.*

Bohacek és Társa
parketta és asztalosáru gyára
Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02
Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat
Kartelen kivüli olcsó árak

Tornaszerek, atlétikai sportcikkek, játszóteri berendezések, iskolapadok és butorok gyára
Lopos Gyula, Budapest
III., Bécsi-ut 85. ◆ Tel.: Óbuda 62-5-05

Taxi-demagógia

Az ipartársulat dezavuálta a huszfilléres alaptarifát kérő küldöttséget

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Megemlékezett az *Uj Budapest* néhány héttel ezelőtt arról a kéktaxis küldöttségről, amely a polgármesternél eljárván, nem kivánt egyebet, mint hogy a főváros rendelje el az autótaxi kezdő tarifájának *a mai hatvanöt fillérről husz fillérre való leszállitását.* A küldöttség szónoka azon véleményének adott kifejezést, hogy a tarifa leszállitása *a taxiforgalom emelkedését fogja maga után vonni* és igy a forgalom emelkedésével megtalálják a taxisok *a kisebb tarifa mellett is számitásukat.* A taxis küldöttség eljárása kapcsán megirta az *Uj Budapest*, hogy amikor drágult a motalkó, emelkedett a vámtételek emelése folytán a gumi ára, vagyis amikor *az üzemköltség jelentékenyen nagyobb*, mint egy évvel ezelőtt volt, akkor *az egész taxi-iparra a szó szoros értelmében végzetes kihatásu lenne* a tarifacsökkentés: majdnem az öngyilkossággal egyértelmü.

A küldöttség tagjai kérésük érdemét illetően *memorandumot is benyujtottak a polgármesterhez*, aki azt a szükséges intézkedés megtétele céljából *Bódy* tanácsnokhoz, a közlekedési ügyosztály vezetőjéhez juttatta. Mire a polgármesteri akta elérkezett a tanácsnokhoz, *már ott volt az ipartársulat sürgős hivatalos beadványa is*, amely *érdekes adatokat* tartalmazott a polgármesternél eljárt küldöttségről. Megállapitja az *összes kéktaxi-iparosokat magábanfoglaló hivatalos érdekképviselet*, hogy a polgármesternél eljárt *küldöttség az iparosok egy kis töredéke*, amelynek egyáltalában *nem lett volna joga a kéktaxisok összességének nevében a város vezetőségénél kéréseket előterjeszteni.* Azt is közli a beadvány, hogy az üzemköltségek folytonos emelkedése következtében az *ipartársulat nem is gondolhat a viteldij csökkentésére* és kérik a polgármestert, hogy a küldöttség beadványát *tekintse tárgytalannak.*

Az ipartársulat hivatalos beadványával kapcsolatosan természetesen *el is volt intézve a furcsa kérés*, amelynek egyetlen gyakorlati célja csak az lehetett, hogy *zavart keltsen az iparban.* A közlekedési ügyosztály az ipartársulat beadványa kapcsán természetszerüen *a maga részéről befejezettnek tekinti az ügyet* és a polgármesternél eljárt küldöttség beadványát jól megérdemelt helyére: *a fővárosi irattárba juttatta.*

Uj kiirások:

Kazánkicserélésl, illetve **kazánszállitási és felszerelési** munkákra több székesfővárosi intézmény részére. Ajánlatok: 1933. évi julius hó 18. (kedd) d. e. 9 és ½11 ó. között adandók be.

Burkoló munkákra a IX. ker. Gyáli-uti Szent István Kórház „F" pavillonja részére. Határidő: 1933. évi julius hó 25-én (kedd) d. e. ½11 ó.

I. ker. Tabán elnevezés alatt ismert és a tervezési programmban pontosan körülirt terület **városrendezési tervére** nyilvános tervpályázat. Határidő: 1933. szeptember 30. déli 12 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK és márványlap raktárról
BUDAPEST, II., Lajos-u. 72/B. Tel. 126-48.

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 29. szám

Budapest, 1933 julius 22

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Budapest, VIII., Reviczky-u. 1.

VÁROSPOLITIKAI [illegible] KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Repülők

A magyar közvélemény aggódó rajongással kisérte az olasz azurflotta bámulatos teljesitményét, naponta remegve olvassuk az amerikai repülők kisérletét a föld körülrepülési rekordjának időbeli megdöntésére és megkönnyeztük a testvér észt nemzet két hősi halottját, akiket az Óceán átrepülése után sujtott a mélybe a végzet keze. Tele a világ ezen a nyáron a repülés ujabb és ujabb hőstetteivel, az emberi tudás és a technika fejlődésének nagyobb dicsőségére: a gépek motorja nemcsak a sokszáz lóerős gépezet, hanem a hazafias érzés és a dicsőség utáni vágy, örök motorja az emberi haladásnak!

A repülés hőseit nemcsak ujjongó szivünk köszönti, hanem az a néhány kis repülőgép is, amely itt kereng felettünk, az ólmos magyar firmamentumon. Trianoni csonkaságunk, szomoru lefegyverzettségünk jelvénye az a néhány egy- vagy kétfedelü gép, amely arra van hivatva, hogy a levegő óceánján át közelebb hozza hozzánk a távoli országokat. Ezek az apró szürke gépek békés vándorai a levegő országutjának: egyetlen fegyverük a vezetőikben lobogó magyar érzés, legyőzött országunk hadigépekkel nem rendelkezik, az égbolt büszke katonáit: a támadó és védő repülőóriásokat azok számára engedélyezték a békeszerződéseknek csufolt parancsok, a hatalmas győzők a modern technika e legcsudálatosabb eszközeit is kancsukaként suhogtatják a legyőzött népek millió felett.

A magyar repülés problémájának van egy vonatkozása, amely különlegesen aktuális most, a nagy repülési világrekordok idején, amelynek problémáját nem tiltja megoldani semmiféle békediktátum, megvalósitása elé egyetlen akadály ütközik: közönyünk és nemtörődömségünk. A repülés problémája nemcsak a gépek, hanem repülőtér kérdése is. Repülőgépparkunkat nem szaporithatjuk, mert azt tiltja Trianon, még a kereskedelmi gépeket is, ellenben a repülőtér problémáját már régesrégen meg lehetett, meg kellett volna oldani.

Mert mi ma a helyzet? Van Mátyásföldön repülőtere Budapestnek, kicsiny terület, rossz közlekedéssel, elavult berendezéssel. Világot járó külföldiek mondják, hogy ez a repülőtér nem méltó Budapesthez, nem méltó Magyarországhoz, kis balkáni államoknak nagyobb, szebb és modernebb repülőtere van, mint Magyarországnak. A repülőteret illetően — állapitsuk meg ezt a keserü igazságot — nem Belgrádnál, hanem Budapestnél kezdődik a Balkán.

Vannak tervek, elgondolások, fogadkozások az uj repülőtér megépitésére. Volt bizottsági tagok számára repülőkörut, voltak ankétek, elhangzottak hivatalos igéretek, felvettek jegyzőkönyveket: akta lett az uj repülőtér ügyéből, ott porosodik valamelyik minisztériumban, vagy a városházán. Pedig már a helyét is meghatározták az uj repülőtérnek, Csepelen lenne, a jelenleginél jóval nagyobb területen, modernül megépitve, jó közlekedéssel. Reméljük, hogy most, a repülési világrekordok zuhatagában előkerül és megvalósul a csepeli repülőtér gondolata! Ami ugy az országnak, mint a fővárosnak, nemkevésbbé a magyar jövőnek fontos!

Mennyit keres a főváros a dollár árzuhanásán?

Nagy eltolódások a főváros javára a dollárkölcsönök törlesztő-szolgálatában és tőke-visszafizetésében

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A hivatalos lap vasárnapi száma közölte a 7600/1933. M. E. számu kormányrendeletet, amely kimondja, hogy *az adós aranydollár tartozásait papirdollár napi árfolyamán fizetheti és ez a jog fenáll akár a tőke, akár a kamattartozás tekintetében a záloglevelekre és egyéb kötvény-kölcsönökre, nemkülönben a transzferalapba befizetendő minden egyéb tartozásra is.* A kormányrendelet azt is közli, hogy a dollár árfolyamára vonatkozólag a lejárat napját közvetlenül megelőzően megállapitott *hivatalos dollárárfolyam* az irányadó. Ez a rendelet a *legközvetlenebbül érinti a fővárost*, melynek háboru-utáni nagy amortizációs kölcsöne dollárban fizetendő. De dollárban vette fel a főváros a budapesti nagybankoktól azt a *függőkölcsönt is*, amelyet a nagybankok alkalmi egyesülése 1930-ban folyósitott a fővárosnak.

A kormányrendeletnek a fővárost illető hatásáról és általában arra vonatkozóan, hogy *mennyit keres a főváros a dollár árzuhanásán,*

illetékes helyen

a következő nyilatkozatot tették az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az 1927-ben felvett huszmillió dolláros kölcsön törlesztő-szolgálata *két részből áll:* a tőke törlesztéséből és a kamatszolgáltatásból. Tőkében eddig mintegy *kétmillió dollárt* fizetett vissza a főváros,

igen előnyösen, mert a kölcsönszerződés megengedi, hogy a tőkét saját kötvényekben fizessük vissza.

Eddig *mindig sikerült* a budapesti piacon a törlesztéshez szükséges kötvényeket megvásárolni. A newyorki tőzsdén a Bankers Trust-féle kölcsön *harminc százalékon* áll, mi azonban, tekintve azt, hogy állt ez a *kölcsön hetvenöt és nyolcvan százalékon is*, ugy számitjuk, hogy

eddig átlagosan ötvenszázalékos alapon vásároltuk a törlesztéshez szükséges kötvényeket.

A fővárosi kölcsönkötvényeknek a newyorki tőzsdén jegyzett árfolyamán tehát eddig mintegy *egy millió dollárt* keresett a főváros, vagyis

egymillió dollárral sikerült visszafizetni kétmillió dollár adósságot.

— Ami a huszmillió dolláros kölcsön *kamatszolgáltatását illeti*, — folytatta informátorunk — a vasárnapi kormányrendelet szintén *jelentős megtakaritást eredményez a főváros közönségét illetően.*

A Bankers Trust-féle kölcsön évi kamatterhe jelenleg egymillió dollárra rug.

Ez az összeg olyképpen áll elő, hogy a hatszázalékos kölcsön kamatából *lejön az az egyszázalék*, amelyet a transzferrendelet előir, továbbá a *már visszafizetett tőkerészletek kamata is* kisebb.

Mivel a kamatot a kormányrendelet szerint a jövőben nem 5.71-es kurzuson kell fizetnünk, hanem a papirdollár mindenkori árfolyamán, jelenleg tehát négy pengőjével, a dollár árzuhanása a Bankers Trust-féle kölcsön kamatszolgáltatásában, négypengős dollárt véve alapul, évente egymillió hétszázezer pengő megtakaritást jelent a fővárosnak.

*

Az osztendei egyezményben foglalt kölcsönök annuitásait a dollár árzuhanása nem érinti, mert ezeknek a kölcsönöknek a kamatai a bázeli megállapodás szerint *svájci frankban*, illetőleg *angol fontban és hollandi forintban* fizetendők.

Az 1930-ban felvett 6.800.000 dolláros és 250.000 fontsterlinges függőkölcsönök kamattörlesztése *a Stillhalte-egyezmények alapján negyedévről-negyedévre prolongáltatik.* A legközelebbi prolongációs terminus *szeptemberben van.* Ennek a függőkölcsönnek *dollárrészére természetszerüen szintén vonatkozik a 7600/1933. M. E. számu kormányrendelet.*

A főváros jelentése a kormányhoz az üzemek racionalizálása ügyében

A belügyminisztérium döntését az üzemeket illetően a legközelebbi napokban várják a városházán

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A kormány tudvalevőleg junius elején rendeletileg kötelezte a székesfővárost, hogy negyvenöt nap alatt tegyen javaslatot a fővárosi *részvénytársaságok, vállalatok, üzemek és intézetek* kiadásainak csökkentése és müködésének gazdaságosabbá tétele érdekében. A polgármester a minisztériumi rendelet kapcsán ugy intézkedett, hogy

a fővárosi üzemek julius közepéig jelentsék be mindazokat az intézkedéseket, amelyek a vállalat gazdaságosabbá tétele céljából végrehajtásra kerültek, vagy előkészités alatt vannak s amennyiben ezeknek az intézkedéseknek következtében a gazdaságosabb müködés eredményei már megvannak, vagy előreláthatóan jelentkezni fognak, azokat is tüzetesen mutassák ki.

Közli az üzemekkel a polgármester, hogy a miniszteriális rendelet az üzemvitel gazdaságosabbá tétele céljából *négyféle módozatot sorol fel:* 1. a dologi kiadások apasztását (az ügymenet leegyszerüsitését, szervezeti formák javitását, az egyéni munkateljesités fokozását stb.); 2. a javadalmazások, nyugdijak és nyugdijtermészetü járandóságok csökkentését; 3. a méltányosság elveinek szem előtt tartásával alkalmazottak elbocsájtását, amennyiben nyugdijra igényük van, nyugdijaztatásukat; 4. az igazgatóságok tulságos nagy létszámának leszállitását.

Az előirt határidőig az *összes üzemek és intézmények* beterjesztették racionalizálási eredményeiket és javaslataikat *Morvay* Endre dr. tanácsi főjegyzőhöz, a világitási és vizvezetéki ügyosztály vezetőjéhez, akit *Borvendég* alpolgármester az üzemek racionalizálásának előkészitésével tudvalevően megbizott. A beérkezett jelentések és javaslatok kapcsán

Morvay főjegyző most készíti a belügyminiszterhez intézendő véleményes jelentését, amelynek kapcsán részletesen ismerteti a fővárosi üzemek belső strukturáját és célkitüzéseit.

A kormányhoz intézendő jelentés utal a törvényhatósági bizottság által kitüzött üzemi bizottság munkálkodására és közli azt is, hogy a három monopolisztikus nagyüze-

men, az egyesitett fürdőüzemen, a három közélelmezési üzemen, a temetkezési intézeten és a hirdetővállalaton kivül *egyéb üzeme már nincs is a fővárosnak saját kezelésében,* a két nagy közlekedési üzem: a Beszkárt és a Hév, nemkülönben a két pénzintézet: a Községi Takarék és a Kisipari pedig *müködésükben szintén nélkülözhetetlenek.* A felterjesztés végezetül

utal a fővárosi üzemek reviziója tárgyában a belügyminisztériumban csak legutóbb lefolytatott tárgyalásokra, amelyeknek során keresztülvitték a házimühelyekre vonatkozóan azt az elvet, hogy a házimühelyek csak a legszükségesebb javitásokat végezhetik el, uj termékek előállitásával nem foglalkozhatnak.

Itt emlitjük meg, hogy a főváros a *legközelebbi napokra várja a belügyminisztérium végleges döntését a törvényhatósági bizottságnak az üzemekre vonatkozó határozata ügyében.*

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

39

Egy tanácstag naplójából

Irta: Ilovszky János

A kuli – szabadságon!

Az elmult hét csütörtökjén, amikor az ülés bezárásakor „kellemes nyaralást" kivánt a törvényhatósági tanács tagjainak az elnöklő Huszár Aladár főpolgármester, minden tanácstag örömmel kászolódott fel a helyéről.

Miért?...

...Legyünk őszinték: nemcsak a gyerek örül a vakációnak, a szabadságnak, de a közéleti ember is. Az után az agyonhajszolt élet után, amelyet évenként tiz-tizenegy hónapon keresztül folytatunk, mérhetetlenül jólesik a pihenés, a mindennapi munkából való teljes kikapcsolódás.

Ezért volt az, hogy amikor a főpolgármester a nyári szünet előtti tanácsülést jókivánságával berekesztette, vagyis a kötelességteljesités láncait hivatalosan is a tanács tagjairól leoldotta, elemi erővel tört ki a zöld, a hegy, a viz, a napsugár iránti vágyakozás a tanácstag-kulikból!

— Kuli?

— Igen! Legyünk még őszintébbek: a tanácstag, rangsorban még az országgyülési képviselő-kulik elé is sorol, mert ma mindenki a főváros felé gravitál. És miután oda gravitál, tehát a nénje, huga, sógora, sógornője, barátja, sakkpartnere, vagy mit tudom én milyen nagybácsija, öreganyja révén iparkodik egy-két tanácstagot protektornak megkaparitani, hogy az, emeletről emeletre fel- és lehajszolva, tegyen valamit az érdekében.

*

Ma ez igy alakult: a mélyen tisztelt választópolgár a reánehezedő sok utánjárási gondból iparkodik egy részt átsózni a közéleti emberre. Igen szemléltető módon nyilvánul ez meg abból az esetből, hogy egy jó vágásu fiatal választó házassági okiratainak összeszedését kérte az egyik jól ismert bizottsági tagtól. Ez már kiesit sok volt.

— Nézze uram! Én X-párti vagyok, de a tulajdonképpeni „párti" ön. Ön házasodik — és nem én: a pártihoz szedje csak össze személyesen az iratait!

*

Nem csoda tehát, ha a kereszténypárti kuli épugy örül, hogy végre megvolt az „évzáró ünnepély" — pardon: az „évzáró tanácsülés" —, mint az egységes kuli!

Azért a kuli még a szünetben is vigyáz arra, hogy valahogy váratlan meglepetés ne érhesse.

*

Kozma Miklós, az M. T. I. igazgatóelnöke meghivott egy társaságot a Magyar Filmiroda Hungária-uti telepének megtekintésére. Kozma Miklós mint jó és kitünő házigazda, nemcsak a megfelelő felvilágositásokat adta meg a Huszár, Sipőcz, Liber, Wolff és Kozma Jenő vezetésével megjelent uraknak, hanem végigkalauzolta a társaságot az összes helyiségeken, igy a filmfürösztön is, ahol Wolff Károly a csoportból lemaradt. Kozma Jenő sietve tért vissza Wolff Károlyhoz, indokolván azzal:

— Nehogy Wolff Károlyt kópizálva még egy példányban előhivják.

Csillér y erre igen szellemesen jegyezte meg:

— Jenő vigyázott, — mert ha még egy Wolff Károly ülne a tanácsban, a kereszténypárt döntő tulsulyba kerülne!

...Harsogó kacagás volt a válasz, bizonyságául annak, hogy jókedvüen kezdődött a nyári vakáció, amelynek eltöltését mindenkinek igen jó körülmények között kivánom. Ki-ki ugy töltse el, ahogy azt a maga számára a legkedvezőbben — ki tudja kulizni!!

Szemfedő, művirág és temetkezési cikk
Ivári raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF
Üzem: Bpest, I., Lágymányosi-u. 9.
Iroda: I., Bellérthegy-utca 11. Automata 837—12.

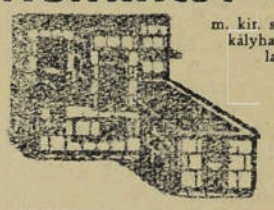
Schäffer Károly
okleveles mérnök
vasut-, ut-, betonépitési vállalkozó
Kövezőmester
IV., Kecskeméti-utca 13. Tel.: 84-4-12

Beretvás pasztilla fejfájás ellen

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Szabad orvosválasztás!
Betegség ellen
biztositson az
ANGLO-DANUBIAN LLOYD
ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ
RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL
Budapest, V., Hold-utca 21.

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8–10.
TELEFON: 80–5–03.

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII. Rózsa-utca 39
Mintaraktár VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31–2–80. 35–9–16.

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 802—45

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Városházi notesz

A KÁNIKULA CSENDJE borult a városházára: csak Huszár főpolgármester és Liber alpolgármester titkári szobáiban van csupán nagyobb forgalom, egyébként a folyóügyekre redukálódott a forró nyári délelőttökön a városháza munkája.

Sipőcz polgármester hétfőn délben utazott el a bécsi gyorsvonattal. Bucsuztatására megjelentek a Keleti pályaudvaron unokaöccse: Schindler fogalmazó és titkári hivatalának vezetője: Csanády tanácsjegyző. A polgármester ugy tervezi, hogy augusztus 10-e előtt nem is tér vissza a fővárosba.

Borvendég alpolgármester szabadsága elejét idehaza töltötte, zugligeti villájában, azután külföldre utazott.

A város vezetőségének itthonlevő tagjai közül Huszár főpolgármester augusztus elején megy el rövid időre, Liber pedig csak akkor, ha Borvendég már hazaérkezett.

*

AZ ÜGYOSZTÁLYVEZETŐK KÖZÜL dorogi Farkas Ákos dr. főjegyző, az elnöki ügyosztály vezetője, szombaton utazott Igricibe, Borsodmegyébe. Farkas főjegyző felesége révén borsodi birtokos (tagja is a borsodi törvényhatóságnak), szabadságáról csak augusztus utolsó napjaiban fog hazaérkezni, addig helyettese, Horony-Pállfy Aurél dr. tanácsjegyző vezeti az elnöki ügyosztályt.

Vajna tanácsnok szintén szabadságon van, szokás szerint idehaza és szokás szerint naponta bejár hivatalába. Lamotte Károly Leányfalun tölti szabadságidejét, Szendy Károly Visegrádon, de külföldi utat is tervez, Schuler Dezső szabadságon, de idehaza van. Szlovák Pál máriatelepi, Salamon Géza zebegényi villájukban pihennek. Bódy László egyelőre Kenesén van, de azután ő is valószinüleg rövid időre külföldre megy.

*

KIRÁLY ETELKA, akit családi körben Dusi néven becéznek, augusztus 16-án este félhétkor esküszik a belvárosi főplébánia-templomban örök hüséget Kasztriner Iván dr. orvosnak. Az egyházi szertartást Bednárz Róbert pápai prelátus, belvárosi plébános fogja végezni.

A menyasszony leánya Király Kálmán müszaki tanácsnoknak, aki annakidején szintén a belvárosi plébánia-templomban kötötte meg házasságát feleségével, Szabó Erzsébettel, sőt ugyanebben a templomban volt az esküvője a menyasszony nagyapjának, Király tanácsnok édesapjának is. Az ősi templomnak tehát különleges, hagyományos jelentősége van a Király-familia történetében..:

A vőlegény szintén régi pesti patricius-család sarja: édesapjának gyógyszertára van a Thököly-uton, nagyapja pesti orvos volt.

A menyasszony az idén végezte a Pedagógiai Szeminárium tanitónők számára rendezett külön tanfolyamát és az első három között végzett. Ezzel az esküvővel kisebbik leányát is kirepiti az apai fészekből Király tanácsnok: nagyobbik leánya már évek óta asszony: Juszt Gyula kerületi mérnök felesége.

*

A FELSŐHÁZ MULT PÉNTEKI, a nyári szünet előtti utolsó ülésen egy nagyobb hibáját korrigálta a méltóságos gyülekezet: a felsőház jegyzőjévé választotta Joanovich Pál bátyánkat. Pali bácsi hosszu évek óta birtokosa volt a jegyzői stallumnak és amikor a mult esztendő novemberében a békesség kedvéért nobilisan lemondott a felsőházi tagságáról az egységes párt javára, nemcsak a titulusról, hanem a vitulusról is leköszönt, természetesen annak az igéretnek a birtokában, hogy kinevezés alapján amugy is rövidesen ujra tagja lesz a felsőháznak és megtarthatja jegyzői mivoltát is.

Telt-mult az idő, megalakult az uj felsőház, és bizony késett Pali bácsi kinevezése. A méltóságos felsőházi tagok a tisztujitás alkalmával kénytelenek voltak betölteni a Pali bácsi jogos tulajdonát képező jegyzői stallumot is, még pedig Latinovits Endrével.

Ami késik azonban, nem mulik: mégis csak elérkezett a felsőházi tagság és nemrégiben meghalt a Joanovich helyére választott felsőházi jegyző, Latinovits Endre. A statusquo ante-t állitotta tehát helyre a felsőház, amikor a Latinovits elhalálozása folytán megüresedett jegyzői állásra visszaválasztotta mindnyájunk Pali bácsiját...

*

FABINYI TIHAMÉR DR. KERESKEDELEMÜGYI MINISZTER, aki egyben tagja a főváros törvényhatósági bizottságnak is, balatoni körutja alkalmával ellátogatott Balatonkenesére, a fővárosi tisztviselők üdülőtelepére. A minisztert, aki nem először látogatta meg a kenesei üdülőtelepet, Bódy László dr. tanácsnok, aki nyári szabadságát tölti Kenesén és Haury István dr., a Fővárosi segitőalap aligazgatója kalauzolták. A miniszter a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkozott a fővárosi tisztviselők üdülőtelepéről:

— Egy igazi bizsu! — mondotta.

A miniszter elé két kivánságukat terjesztették a telep vezetői, elsősorban Kuszenda Béla igazgató. Az egyik kérés az volt, hogy a kenesei telepet, amelynek léte teljesen önálló és független a környező községektől, hagyják meg önállóságában, ne csatolják egyik balatoni községhez sem: sem Keneséhez, mégkevésbbé Akarattyához. Ezt a kérést azzal indokolta meg Kuszenda igazgató, hogy a kenesei üdülőtelep megfelel azoknak a feltételeknek, amelyeket az uj fürdőtörvény egy üdülőhely számára előir, mindez pedig a fővárosi tisztviselők pénzén teljesittetett. A tisztviselők pénze pedig legkevésbbé sem arra való, hogy olyan községeket lenditsen fel, amelyekhez sem a tisztviselőknek, sem a fürdőtelepnek ezen a világon semmi köze nincs.

A telep másik kivánsága az volt,

A szinházak és a főváros

Liber alpolgármester a készülő uj szinházi szabályrendeletről, az állami szinházak fővárosi szubvenciójáról, a vigalmi adóról és a Labriola-szinház sorsáról

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Azok között a feladatok között, amelyeket a városházi adminisztrációnak a nyári hónapokban meg kell oldania, szerepel a szeptemberben kezdődő *uj szinházi szezón megindításának* az előkészitése is — azokban a vonatkozásokban, amelyek a székesfőváros autonómiáját érintik. A főváros közönségét elsősorban azoknak az *olcsó szinházi előadásoknak a megrendezése* érdekli, amelyeknek fedezetéül a legujabban megszavazott évi kétszázezer pengős szubvenció szolgál. Ebben az ügyben kérdést intéztünk *Liber* Endre alpolgármesterhez, aki legfőbb ellenőrzője és irányitója a közmüvelődési ügyosztály müködésének, ahova tudvalevően a szinházi és általában a müvészeti kérdések tartoznak. Érdeklődtünk továbbá a *Labriola-szinház* müködése körül keletkezett bonyodalmaknak az elintézése iránt is, valamint szóvátettük az *uj fővárosi szinházi szabályrendelet megteremtésének a tervét.*

Liber Endre
alpolgármester

a következőkben nyilatkozott az *Uj Budapest* munkatársának:

— A főváros közgyülése azzal a feltétellel szavazta meg a kétszázezer pengős szubvenciót az állami szinházak részére, hogy az Operaház és a Nemzeti Szinház évenként *összesen 80* egészen olcsó előadást rendez az ifjuság és a nagyközönség számára. Ezt a tervet *a jövő szezónban valósithatjuk meg.* Mivel a szinházi szezón rendszerint szeptember közepén kezdődik,

a nyár folyamán konkrét tárgyalásokba bocsájtkozunk ugy az Operaház, mint a Nemzeti Szinház igazgatójával e 80 olcsó szinházi előadás megrendezésének előkészitése céljából.

Radnai Miklóssal, az Operaház igazgatójával már előzőleg, a kétszázezer pengős támogatás megszavazása előtt letárgyaltuk a kérdést — elvben, most *már a gyakorlati kivitel megvitatására kerül a sor.* A Nemzeti Szinház olcsó előadássorozatának megrendezése iránt még *Hevesi* Sándorral folytattunk tárgyalásokat, azóta kétszer is igazgatóváltság volt a Nemzeti Szinháznál, tehát ezeket a tárgyalásokat *ujra kell kezdenünk,* nem kétséges azonban, hogy a Nemzeti Szinház uj igazgatója, *Vojnovich* Géza részéről is megértésre fogunk találni. A mi célunk az, hogy

egyrészt az ifjuságnak, másrészt a szegényebb néprétegeknek lehetővé tegyük azoknak a szindaraboknak a megtekintését és azoknak az operáknak a meghallgatását, amelyek klasszikus értéküek. A hangsuly az olcsóságon van, ami természetes, mert hiszen a főváros közgyülése egyszerre akarta szolgálni a kulturális és szociális célzatot.

Érdeklődtünk a beszélgetés során a *Labriola-szinház* sorsa iránt is. *Liber* alpolgármester a következőkben világitotta meg a helyzetet:

— A Labriola-szinház ügyében a *helyzet egyelőre változatlan.*

Labriola julius 30-ig kapott haladékot tartozásainak a rendezésére. A fővárossal szemben huszezer pengő bértartozása van, az adóhátralékokkal együtt huszonháromezer pengővel tartozik.

Ezzel szemben az eredetileg letétbe helyezett *harmincezer pengő biztositékból* mindössze *ötezer pengő van meg,* a többire nézve átengedte a fővárosnak — legutóbb hozzánk juttatott beadványában — *összes beruházásait,* természetesen arra az esetre, *ha bármivel is adós maradna.* Ez azt jelenti, hogy biztositékul ezek a beruházások szolgálnának a jövőben.

Ezeknek a beruházásoknak értéke kettőszáznyolcvanezer pengőt tesz ki, aminek a felét Labriola már kifizette, csak a felével adós hitelezőinek.

Amennyiben *Labriola* julius 30-ig rendezi ügyeit, akkor *szeptemberben minden fennakadás nélkül megindithatja a szezónt,* ha ellenben ügyei julius 30-ika után is rendezetlenek maradnak, akkor *a szerződés egyik pontja módot nyujt nekünk arra, hogy az egész szerződést hatálytalanitsuk.* Julius 30-ig tehát várakozó állásponton vagyunk.

Érdeklődtünk *Liber* alpolgármesternél aziránt is, hogy *a szinházak mennyiben tesznek eleget fizetési kötelezettségeiknek a vigalmi adót illetőleg. Liber* alpolgármester igy felelt:

— A főváros *messzemenő megértést tanusitott a szinházak iránt, amikor a vigalmi adónál bevezette az átalányrendszert.* Eredetileg a vigalmi adó a jegy árának tiz százalékát tette ki, amit a szinház a közönségnek a jegyáron felül számitott fel és szedett be a főváros javára. Idővel *olyan nagyarányu koncessziókat tettünk,* hogy a vigalmi adó leszállt másfél százalékra és ezt is átalányoztuk. Tudomásom szerint ezen a téren nincs nagy baj, a szinházak tőlük telhetőleg megfizetik az átalányösszeget

Ha meggyőződünk arról, hogy valamelyik szinház önhibáján kivül képtelen megfizetni vigalmiadó hátralékát, haladékot adunk, sőt engedményeket is, természetesen csak abban az esetben, ha a jövőben a vigalmi adót pontosan fizetik.

Felmerült az a gondolat is, hogy a főváros törölje el a vigalmi adót; ez egyszerüen *lehetetlen,* mert a vigalmi adó céladó, amelynek jövedelme a szociális tevékenység folytatásához szükséges fedezet egyrészét szolgáltatja.

Megemlitettük *Liber* Endre alpolgármester előtt, hogy az érdekelt szinházi körök nagy reménységeket füznek *egy uj fővárosi szinházi szabályrendelet megalkotásához. Liber* Endre alpolgármester a következőkben válaszolt:

— A Szinészszövetség fordult hozzánk azzal a kéréssel, hogy *a főváros uj szabályrendeletet* készitsen, amelyben rendezi az összes szinházi kérdéseket. Ez a kérés minden tekintetben indokolt, mert hiszen

azok a rendelkezések, amelyek a szinháznyitásra és általában a szinházak müködésére vonatkoznak, még 1848-ból valók.

A főváros vezetősége maga is érzi uj szinházi szabályrendelet megalkotásának a szükségességét. Éppen ezért a *legrövidebb időn belül tárgyalásokba bocsájtkozunk az összes szinházi és szinészi érdekeltségekkel,* hogy ennek az uj szabályrendeletnek az alapelveit lefektessük. Az alapelvek megbeszélése nélkül ugyanis *nem kezdhetjük meg a rendelet megszövegezését.*

Liber Endre alpolgármester ezután ismertette a közmüvelődési ügyosztály *másirányu kulturális tevékenységét.*

— Az utóbbi időben rendkivül nagy sikerük van *az állatkerti hangversenyeknek.* A közönség nagy szeretettel és érdeklődéssel látogatja ezeket az előadásokat, amelyek *anyagi szempontból is sikerrel járnak.* A szezón mégis *kedvezőtlenül alakult* és pedig azért, mert kezdetben rossz időjárással kellett megküzdenünk. Mihelyt melegebb idő következett be, *a közönség egyre nagyobb számban jelent meg.* Azon az állatkerti hangversenyen, amelyen *Németh* Mária is énekelt, rekordbevételt értünk el. Összesen *kilencezer ember vátotta meg a jegyét.* Más előadásokon is nagyszámu közönség jelenik meg, amióta az idő megjavult. Magas nivón álló zenekarunk játszik az Állatkertben, ahol a nagyközönségnek módja nyilik arra, hogy *egészen kis költségek mellett magas kulturális élvezetben legyen része.*

Liber Endre alpolgármesternek ez a nyilatkozata *részletes tájékoztatást nyujt mindazokról a szinházi és kulturális természetü problémákról, amelyeknek a megoldása a székesfőváros hatáskörébe tartozik.*

hogy az elmult esztendőben létesitett külön vasuti megállóhelyet, amelyet Karafiáth Jenő szerzett meg miniszterségе idején a fővárosi tisztviselőknek, továbbra is hagyják meg, olyképpen azonban, hogy ott necsak a motoros vonatok álljanak meg, hanem a gyorsitott személyvonatok is.

A miniszter személyesen is megtekintette az üdülőtelep által létesitett kis állomást.

— *Stilusos, mint minden, amit a főváros csinál — jegyezte meg.*

A miniszter ezután utasitotta a kiséretében levő Lázár László igazgatót, hogy a legközelebbi MÁV-értekezleten emlitse fel az üdülőtelep ezirányu kérelmét, amelynek teljesitését ugyis mint kereskedelemügyi miniszter, ugyis mint a főváros törvényhatósági bizottságának tagja, a legnagyobb szeretettel és előzékenységgel igérte meg Fabinyi Tihamér.

*

A KENESEI ÜDÜLŐTELEP KÜLÖNBEN — nem ugy, mint az előző években — még néhány vendéget be tud fogadni a nyári főszezonban. Hiába! rossz a gazdasági helyzet, bizony sok tisztviselőnek nincs pénze a nyaralásra...

Kenese juliusi vendégei között vannak: Bódy László tanácsnok és családja, Szécsi Ernő dr. tisztifőorvos-helyettes és családja, Zielinski Tibor főjegyző és családja. Feltünő nagyszámban pihennek Kenesén a fővárosi kórházak főorvosai, élükön Furka Sándor dr. egyetemi professzorral. Kenesén tölti továbbá szabadságát Nemes Antal cimzetes püspök, a Vár plébánosa is.

Szent Kristóf-plakett az idegenforgalmi propaganda szolgálatában

Kovácsházy tanácsnok uj akciója

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Okos és érdekes uj propagandaeszközt vett alkalmazásba *Kovácsházy* tanácsnok. Minden külföldi autós, aki a főváros bécsi irodájában előzetesen jelentkezik, Budapesten az Idegenforgalmi Hivatalban egy müvészi kivitelü, Szent Kristófot és a háttérben Budapestet ábrázoló plakettet kap ingyen. A plakett a budapesti ut kedves emlékeként minden utján kisérni fogja gazdáját és mindenütt hirdeti és tovább is propagálni fogja Budapestet.

Kovácsházy elgondolásának az volt az alapja, hogy minden amatőr automobilista *szivesen gyüjti az autó hütőjén elhelyezhető plaketteket.* Az autósok védőszentje Szent Kristóf, akit minden vezető *patrónusának tekint.* Az autósoknak ezt a plakettgyüjtő szokását kivánja megfogni idegenforgalmi propagandája számára *Kovácsházy* tanácsnok, aki bizva bizik abban, hogy a Szent Kristóf-plakett az autósok között *hamarosan népszerü lesz.*

A kereskedelemügyi miniszter éppen a főváros kérelmére léptette életbe nemrégiben a külföldi autósok számára az *előjegyzési jegy* rendszerét. A határátlépéshez ezelőtt *nemzetközi vezetői igazolvány és triptique, vagy carnet* váltása volt szükséges, most mindez feleslegessé vált éppen *Kovácsházy* tanácsnok iniciativájára: bármelyik Ausztria felől hozzánk érkező autó nemzetközi okmányok nélkül is átlépheti a magyar határt, csak *a határon kell előjegyzési jegyet váltania.* Amióta a bécsi országut Középeurópa egyik legjobb autóutja lett, *autós idegenforgalmunk rohamosan fejlődik* (egy év alatt az osztrák határon belépett autók száma *42 százalékkal emelkedett)* és bizonyos, hogy az autósok között hamarosan népszerüvé váló *Szent Kristóf-plakett,* továbbá az automobilisták között külföldön szétosztásra kerülő *prospektusok* szintén jelentősen hozzá fognak járulni *a főváros idegenforgalmának fejlesztéséhez.*

Nagy az érdeklődés a nyári gyümölcs- és zöldség, befőzés és eltevés iránt.

Az az akció, amelyet Budapest Székesfőváros Gázmüvei és a Katholikus Háziasszonyok Országos Szövetsége a nyári idénygyümölcsök és főzelékek befőzésére és konzerválására kezdeményezett, olyan nem várt sikerrel járt, hogy az érdeklődők az előadóhelyiségben el sem fértek. Ezen a Gázmüvek ugy segitett, hogy mintakonyháját is ilyen gyakorlati előadások tartására alkalmassá tette. Háziasszonyainknak tehát most módjukban van ezeket az előadásokat akadály nélkül meghallgatni.

Folyó hó 25-én, kedden délután 5 órai kezdettel *Szabó* Béla gazdasági iskolai tanár az aszalás- és erjedésről, továbbá a gyümölcsszörpök készitéséről tart előadást. Erre külön is felhivjuk háziasszonyaink figyelmét.

A *rendes bemutató előadások,* továbbra is minden kedden és pénteken tartatnak meg *(a Gázmüvek VI., Vilmos császár-ut 3, I. sz. helyiségeiben)* 5 órai kezdettel, egyidőben két teremben. Soron vannak a körte, sárgabarack, őszibarack, zöldbab, tök stb. eltevések és lekvárfőzések.

Belépés dijtalan.

CUSTODIS ALPHONS
mérnöki iroda és speciális épitési vállalat
BUDAPEST, V., NÁDOR UCCA 19
Telefon: 120-07.
Gyárkéményépités, gőzkazánbefalazás, ipari kemencék épitése és tervezése

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél (I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

Ki és mennyiben felelős a Vásárpénztár bukásáért?

Adatok és megjegyzések a vásárpénztári vizsgálathoz

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Községi Takarékpénztár Dorottya-utcai palotájának ablakai estéről estére a késő éjszakai órákig világosak: a nagy tanácskozó teremben fáradhatatlan szorgalommal ülésezik a *Lázár* Ferenc dr. elnökletével kiküldött külön bizottság, amelyre a főváros törvényhatósági tanácsa a Vásárpénztár ügyeinek legujabb felülvizsgálatát bizta. A bizottság rendelkezésére állanak nemcsak a felszámoló bizottság jelentése, hanem a felszámolás alatt levő Budapest székesfővárosi Vásárpénztár Rt. összes könyvei és személyzete is. A rendelkezésre álló összes eszközök és adatok birtokában hivatott ez a bizottság arra, hogy a fővárosi autonómia végre tiszta képet kapjon,

ki felelős, esetleg ki a bünös a Vásárpénztár tönkrejutásában, mennyit érnek a részvénytársaság künnlevőségei, történtek-e könnyelmü kihitelezések, megfelelő volt-e a szigor a követelések behajtásában, a jövőt illetően pedig: mi legyen a sorsa az intézménynek, amely e pillanatban meg sem állapitható nagyságu vesztesége dacára a főváros közönségének egyik legértékesebb monopolisztikus jogával rendelkezik.

A bizottság elnöke, *Lázár* Ferenc dr., a legelső ülésen közölte a bizottság tagjaival, hogy a tárgyalási anyagot *a legdiszkrétebben kell kezelni*, arról más formában, mint a hivatalos közlemények utján, a nagy nyilvánosság egyelőre nem tájékoztatható. Néhány *semmitmondó kommüniké* meg is jelent, amelyek azonban csak külső tényeket regisztrálnak és egyáltalában *nem adnak érdemi választ a felvetett sok kérdésre.* A napisajtóban és a husipari szaklapokban megjelenő számos cikk, az érdekeltségek memorandumai és küldöttségjárásai, nemkülönben a törvényhatósági bizottsági tagok állandó érdeklődése azt mutatják, hogy

a vásárpénztári probléma a legnagyobb mértékben izgatja a közvéleményt, ugy a multat, mint a jövőt illetően.

Konkrét feleletet a felvetett kérdésekre *csak a törvényhatósági tanács ülése kapcsán* fog kapni a főváros közönsége: kétségtelen ugyanis, hogy a bizottság, mielőtt munkássága eredményéről az őt kiküldő tanácsnak jelentést nem tesz, *érdemi közlést nem fog a nyilvánosság számára közrebocsátani.*

A magunk részéről kétségtelennek tartjuk, hogy

uj adatokat a bizottság müködése nem fog felszinre hozni.

Néhány évvel ezelőtt *Nagy* Ferenc inditványára a törvényhatósági tanács már kiküldött egy bizottságot a Vásárpénztár ügykezelésének felülvizsgálatára, azután itt van a felszámoló bizottság jelentése, amelyből kiderül, hogy az arra leghivatottabb pénzügyi- és jogász-szakemberek vizsgálták végig töviről-hegyire a Vásárpénztár ügyekezelését, annak keletkezésétől kezdve egészen a felszámolást kimondó közgyülési határozatig. *Szembehelyezkedünk azokkal a hangulatkeltő beállitásokkal is*, amelyek a Vásárpénztár ügykezelése kapcsán *a királyi ügyészség* után kiáltanak, mert ismerve a Vásárpénztár müködését, ügykezelését és az azt vezető urak *egyéni tisztességét*,

kizártnak tartjuk, hogy a Vásárpénztár ügykezelésében olyan anyagi természetü büncselekmények fordultak volna elő, amelyek megtorló büntető intézkedéseket involválnak.

Lehettek *kisebb-nagyobb hibák* a Vásárpénztár vezetésében, lehetnek vissza nem fizetett apróbb előlegek, érvényesülhetett talán egyes kölcsönök nyujtásában vagy azok behajtásában a protekció, azonban

a Vásárpénztárnál senki sem sikkasztott, nem csalt, okiratot nem hamisitott, sőt még a kereskedelmi törvénybe ütköző olyan vétségeket sem követett el, amelyek a részvénytársaságok életében előfordulhatván, büntető szankciókat vonnak maguk után.

Igen helyesen és a közhangulatnak megfelelően nyilatkozik *Szőke* Gyula dr. felsőházi tag az *Uj Budapest* legutóbbi számában, amikor kijelenti, hogy

a gazdasági helyzet romlásával a Keresztény Községi Párt sürgette elsősorban a bajbajutott Vásárpénztár ügyeinek a rendezését.

Azok a beállitások tehát, amelyek *a főváros sorsát intéző többségi pártok felelősségét akarják* a Vásárpénztár tönkrejutásával kapcsolatosan megállapitani, *naiv kortesfogások*, mert hiszen éppen a legnagyobb városházi párt, a Keresztény Községi Párt volt az, amely az igazgatóságában helyet foglaló párttagok jelentése alapján *elsőnek követelte a rendcsinálást a vásárpénztári portán.* De állapitsuk meg egyben a leglojálisabban azt is, hogy

a Vásárpénztár botrányáért a város vezetőségét sem lehet felelőssé tenni. Nem pedig azért, mert a főváros gazdasági ügyeinek legfőbb parancsnoka, Borvendég alpolgármester volt az, aki látva a fenyegető összeomlást, hogy megóvja a fővárost a további felelősségtől, a mult év derekán Sipőcz polgármesterrel való előzetes megbeszélés alapján ugy készitette elő a törvényhatósági tanács számára a Vásárpénztár felszámolására vonatkozó inditványt, hogy az előterjesztés benyujtásáról a Vásárpénztár vezetősége is csak a lapok közléseiből vett tudomást.

Amennyiben történtek a Vásárpénztár életében olyan momentumok, amelyek az általános gazdasági leromláson tulmenően bizonyos kereskedelmi vétségeket jelenthetnek, azokért

kizárólag a Vásárpénztár igazgatósága a felelős.

Az az igazgatóság és az a végrehajtóbizottság, amely a vezérigazgató és általában az ügyvezetés minden cselekményét *a jogszerüség pecsétjével látta el.* Az az igazgatóság, amelyben nemcsak az összes pártok voltak a maguk kiküldötteivel képviselve, de helyet foglalt abban a *hentesség és mészárosság képviselője is*, az az igazgatóság, amelyben a *Községi Takarék vezetői* csakugy jelen voltak, mint a *földmüvelésügyi minisztérium kiküldöttje.*

Ennek az igazgatóságnak tudnia kellett és tudott is az ügyvezetés minden cselekményéről, amennyiben az ügyvezetést illetően büntetőjogi kritériumok nem merülnek fel, aminthogy ilyen kritériumok felmerüléséről szó sincs, ez az igazgatóság viseli a teljes erkölcsi, sok tekintetben anyagi felelősséget is a Vásárpénztár összeomlásáért.

A vizsgálat eredményét *előre látjuk.* Meg fogják állapitani, hogy a *hirtelen összeomló gazdasági helyzetben semmiféle előrelátással nem korlátozhatta volna jobban a hiteleket a Vásárpénztár vezetősége, mint ahogy korlátozta.* A multat illetően *egy tanulság maradt*, örök mementóként az autonómia számára:

az üzemi részvénytársaságok mai formája elavult, mert abban nem az autonómia akarata, hanem a kiküldött igazgatósági tagok sokszor jó, sokszor kevésbé jó elhatározása érvényesül,

távol a központtól, távol a politikai párttól, amelynek képviseletében a fungáló igazgatósági tag a legtöbb esetben nem pártja elhatározását, hanem a maga egyéni akaratát érvényesiti. Nem véletlen, hogy külföldön (hogy csak *Bécsre* és *Berlinre* utaljunk) a nagy közületi üzemek *nem részvénytársasági formában müködnek*, hanem olyan szerves részei a közületnek, amelyek egyedül és kizárólag a közületek vezetőségével vannak függő viszonyban és nincsenek elbástyázva a részvénytársasági jog mögé, amely, mint a Pedagógiai Filmgyár és a Vásárpénztár esete is mutatja, végeredményben *teljes mértékben fedi az üzemek vezetőségének üzleti gesztióját.*

Ma még talán korai a vásárpénztári vizsgálattal kapcsolatosan *az intézmény jövőjéről* beszélni. Mivel azonban a nyilvánosság különböző fórumain egyre több és több vélemény nyilvánul meg a Vásárpénztár jövőjét illetően, szóvá kell tennünk egyes terveket és célkitüzéseket, amelyek ilyen vagy olyan formában kivánják *egyes érdekeltségek számára* kamatoztatni az intézményt, természetesen továbbra is a főváros pénzén. Igy például a *hentesipari- és mészáros érdekeltség* a leghatározottabban állást foglal, bár erre vonatkozóan konkrét terv fel sem merült, hogy *a Vásárpénztár üzletmenetét ne a Községi Élelmiszerüzem érdekeltségében folytassa a város.* A hentes ipartestület elnöke egy ujságcikkében olyasféléket beszél, hogy *az erkölcstelenséggel volna határos a hentesipar mai* helyzetében az iparosok hitelének az Élelmiszerüzem tetszésétől vagy nemtetszésétől való függővé tétele. Koraiak még a hentesek aggodalmai, hiszen e pillanatban teljesen bizonytalan, mi lesz a Vásárpénztár jövője. Előbb — ahogy *Huszár* főpolgármester egy hirlapi nyilatkozatában igen helyesen állapitotta meg:

ki kell nyomni a gennyet, ki kell tisztitani a sebeket, mert a tökéletes gyógyuláshoz csak ezen az uton lehet eljutni.

Ha majd hivatalosan is megállapitást nyer, hogy a rossz gazdasági helyzeten tulmenően a Vásárpénztár bukásáért *kit terhel az erkölcsi és az anyagi felelősség*, az autonómia elhatározására lesz bizva, hogy mi történjen a Vásárpénztárral, amelynek *multjában nincs öröm, a jövőjében viszont nagyon kevés a reménység* ...

Beruházásokra és rekonstrukciós munkálatokra nyugdijalapja tőkéjét az utolsó fillérig kikölcsönözte a Beszkárt

Az utolsó öt évben egyötödével csökkent a személyszállitásból eredő bevétel — Fennállásának tiz esztendeje alatt különféle cimeken közel 70 millió pengőt juttatott a Beszkárt a fővárosnak

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Fővárosi Közlöny mellékleteként csak most jelent meg a Budapest székesfővárosi közlekedési rt. jelentése és zárószámadása az 1932-ik évről, amely tulmenően a Beszkárt közgyüléseiről kiadásra kerülő *szokványos kommünikékben*, nagyjelentőségü adatokat tartalmaz a főváros közlekedési vállalatának elmult évi müködéséről.

Nagyfontosságu része a közgyülés elé terjesztett jelentésnek az a statisztika, amely *a személyszállitási bevételek folytonos csökkenéséről számol be.* Az elmult esztendő tizenkét hónapja közül csak négy hónapban, áprilisban, májusban, juniusban és októberben lépte tul a Beszkárt személyszállitási bevétele a *négymillió pengőt.* A legkisebb havi bevétel februárban volt: 3,428.780 pengő. A Beszkárt bevételeinek csökkenése az elmult esztendőben az *1931-i bevételhez arányitva 12.12 százalék, 22.47 százalékkal kevesebb, mint az 1928-as bevétel.* Végeredményben tehát megállapithatjuk, hogy *az utolsó öt esztendőben a Beszkárt bevétele egyötödével csökkent.* Összegszerüleg 6,080.696 pengő az elmult évi összbevétel csökkenése az 1931-es üzletévvel szemben.

Abból az alkalomból, hogy a Beszkárt az elmult esztendővel zárta tizedik üzletévét, részletesen beszámol a közgyülés elé terjesztett jelentés *a tiz esztendő történetéről* és annak megvilágitására, hogy a társaság nagyszabásu rekonstrukciós munkálatai és uj beruházásai a hazai gyáripar és kereskedelem számára mennyi munkaalkalmat és forgalmat jelentettek, közli a jelentés, hogy *a Beszkárt fennállásának első tiz évében a rekonstrukciós munkálatokra összesen 20,328.178 pengőt, az uj beruházásokra pedig 33,673.161 pengőt költött.* Megállapitja a jelentés, hogy *az uj beruházásokra forditott összegek*, valamint az affiliált vasutvállalatokra ugyancsak beruházások céljaira kölcsönadott 3,550.000 pengőt *a nyugdijalapból és a társaság egyéb alapjaiból vették kölcsönképpen igénybe*, „mert az adott viszonyok között a tőkeszükséglet biztositásának ez a módja mutatkozott a legelőnyösebbnek". Megállapija a jelentés, hogy az 1930. évben kedvező ajánlat folytán *áruhitel formájában történt ötmillió pengős beruházástól eltekintve*, a társaság külső kölcsönt nem vett igénybe. A jelentés szerint a Beszkárt a lefolyt tiz esztendő alatt *közlekedési adó, rendes és rendkivüli területhasználati dij, nemkülönben osztalék fejében* összesen 69,154.494 pengőt nyujtott pénzbeli szolgáltatásképpen a fővárosnak.

A Beszkárt zárószámadásának mammutszámai arról tesznek tanubizonyságot, hogy a mai rossz gazdasági viszonyok közepette is a főváros nagy vasutvállalata *a közérdeknek megfelelő módon vezettetik.* Egyetlen *aggodalmat keltő momentum* a zárószámadásban az alapoktól kölcsönvett 37 millió pengő. A nyugdijalap teljes vagyona, amelynek állaga a zárószámadás szerint a mult év december 31-én 30,685.667 pengő volt, *teljes egészében ki van kölcsönözve az anyavállalatnak*, ahelyett, hogy ezen az összegen ingatlanokat vásárolt volna a nyugdijalap, vagy azt más hasznothajtó módon fektette volna be. Nagy kérdés ugyanis, hogy *a mai viszonyok között horribilis kölcsönt mikor tudja visszafizetni az anyavállalat saját nyugdijintézetének* és meggondolandó, nem lett volna-e helyesebb, ha a beruházásokra és a rekonstrukciós munkálatokra szükséges összegeket *más bevételi forrásból*, esetleg a folyó bevételek emeléséből teremtette volna elő a vasuttársaság, vállalva esetleg *azt a népszerütlenséget is*, amelyet a folyó bevételek emelése jelent.

The Neuchatel Asphalte Company Limited

Budapesten

Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-48.

Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-58

Gyárt és elad Val de traversi mesterkőt raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocautakat.

Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója

Hírek

Gömbös Gyuláné halála. Azoknál a meleg kapcsolatoknál fogva, amelyek a főváros vezetőségét *Gömbös* Gyula miniszterelnökhöz személy szerint is fűzik, a városházán mindenütt *mély és általános részvétet* keltett Gömbös Gyuláné váratlanul bekövetkezett elhunyta. *Sipőcz* polgármester, aki hétfőn délelőtt még a fővárosban tartózkodott, azonnal sietett részvétét kifejezni a gyászbaborult miniszterelnöknek. *Huszár* főpolgármester két meleghangu táviratában ugy a főváros közönsége, mint saját és családja nevében a *legőszintébb részvéttel kondoleált Gömbös Gyulának.* A főváros vezetőségének részvétét viszont a polgármesteri teendőket ellátó *Liber* alpolgármester juttatta el részvéttáviratában a miniszterelnökhöz.

—

A közeli napokban sor kerül az automatikus előléptetésekre. A fővárosi tisztviselői rangfokozatban egész sereg olyan tisztviselői állás van, amelynél az ugyanazon hivatali fokot betöltő tisztviselők *két rang és fizetési osztályba* tartoznak. Igy vannak I. és II. osztályu tanácsi főjegyzők, tanácsjegyzők, tanácsi fogalmazók, mérnökök, tisztiorvosok és kerületi orvosok, kórházi, könyvtári, számvevőségi főtisztek stb. Ezeknél 1932 julius 1-ig az előlépés automatikus módon történt: vagyis, ha valamelyik állás I. osztályában megüresedett egy szervezett hely, erre a megüresedett helyre *automatikusan előlépett a soron következő legelső II. osztályu tisztviselő.* A mult év julius 1-től kezdődően ezek előtt a tisztviselők előtt is *elzáródott az előlépés lehetősége* és az elmult esztendő folyamán valamennyi I. és II. osztályra tagozódott állásnál az történt, hogy a nyugdijazás vagy elhalálozás folytán megüresedett állások *automatikus előlépés utján nem töltettek be.* Julius 1-ével rövid időtartamra felfüggesztetvén az előlépési tilalom, a polgármester intézkedett, hogy *az érdekelt tisztviselők részéről természetesen epedve várt automatikus előlépések megtörténjenek.* Az erre vonatkozó rendeletet, amely az automatikus előlépéseket *julius 1-i hatállyal teszi közzé,* már készíti az elnöki ügyosztály és az a közeli napokban napvilágot lát.

—

A Saskör ünnepi estje. A Saskör e hó 13-i, csütörtöki összejövetelén a nagyszámban megjelent tagok kitünő hangulatban voltak együtt a kör nyári helyiségében. A Saskör őszinte örömének adott kifejezést *Nagy* Ferenc ügyvezető elnök, aki *Balogh* Lajos kiváló távolugróbajnokunkat köszöntötte abból az alkalomból, hogy Anglia távolugró bajnokságát megnyerte és ezzel a Saskörnek is dicsőséget és megbecsülést szerzett. *Csehacsek* Vilmos a Polgári Dalkör elnöke és *Klausz* Gyula régi kuruc és magyar nótákat adtak elő. *Balogh* Lajos emelkedett szólásra és meghatottan köszönte meg *Nagy* Ferenc szavait. Méltatta a magyar atlétikát és annak jelentőségét, hangsulyozva, hogy amikor őt *Nagy* Ferenc felköszöntötte, ebben a magyar atlétika megbecsülését látja. Az összejövetelen sok vendég is volt jelen, akiknek a fiatalság *Nagy* Ferenc vezetésével tüzes magyar nótákkal kedveskedett.

Magyarország idegenforgalmi valuta-bevétele közvetlenül az állatexport után következik

Érdekes számok a fővárosi Idegenforgalmi Hivatal jelentésében

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A főváros idegenforgalmi hivatalának vezetői, *Zilahy* Dezső igazgató és *Markos* Béla dr. aligazgató érdekes és ujszerü jelentésben számolnak be a főváros elmult évi idegenforgalmáról és annak eredményeiről. A jelentés a legrészletesebben ismerteti az elmult esztendő idegenforgalmi statisztikáját, idegenforgalmi eseményeit, statisztikai összehasonlításokat ad az elmult évi idegenforgalom és az utolsó évtized idegenforgalmának eredményeiről és részletesen taglalja azokat *az ország fizetési mérlege szempontjából.* Külön fejezetben számol be a jelentés *az elmult évi idegenforgalomról,* az idegenforgalmi propaganda rentabilitása szempontjából és részletesen ismerteti a főváros idegenforgalmi hivatalának és bécsi irodájának propagandamunkásságát az elmult esztendőben.

A minden tekintetben szakszerü jelentésnek legérdekesebb része az, amely az elmult évi idegenforgalmat a *gazdasági haszon szempontjából veszi vizsgálat alá. Szállodában és penzióban* az elmult esztendőben Budapesten 190.593 személy szállt meg és eltöltött itt 528.082 éjszakát, naponként átlagosan véve 36.60 pengő költséggel. *Magánlakásokban* szállt meg a hivatal feltevése szerint a külföldiek számának nyert adatokból leszürt tapasztalatoknak megfelelően 171.534 vendég, személyenként 5, összesen 857.670 éjszakára, naponként átlagosan elköltve 8 pengő 10 fillért. Végezetül *a mezőgazdasági vásár,* a *nemzetközi vásár* és a *Szent István-hét* alkalmából, nemkülönben más különös alkalmakkor, a *filléres vonatok utasait is* beleszámitva, az egész év folyamán Budapestre érkezett 200.000 átmenő vendég és itt reggeltől estig személyenkét elköltött 4 pengő 5 fillért.

Zilahy és *Markos* számitásai szerint Budapesten az elmult esztendőben megfordult külföldi, elcsatolt területi és csonkamagyarországi vendégek *27,084.928 pengőt költöttek el,* ezzel az összeggel igen tekintélyes mértékben táplálva Budapest kereskedelmét és iparát. A jelentés szerint *az egész magyar idegenforgalomból 26,663.717 pengő jutott fizetési mérlegünk javára* (beleszámitva a Budapestre látogatott külföldiek utazási költségeit, itt elköltött összegeit, vásárlásait, stb.) ez az összeg, amely külföldi valutákat szerző erejében — egyes kiviteli cikkeink hasznával összehasonlitva — azok között, *állatkivitelünk után, de buzakivitelünket megelőzve,* a második helyen áll, méltóan világit rá a *magyar idegenforgalom nagy nemzetgazdasági jelentőségére.*

A jelentés részletesen beszámol — mint emlitettük — *a fővárosi idegenforgalmi hivatal elmult esztendei propagandamunkásságáról.* Eszerint az elmult esztendőben 583.300 darab angol-, német- és francianyelvü *térképes prospektust,* 255.500 darab *Budapest a Duna királynője* cimü angol, német, francia, olasz, spanyol, portugál, lengyel, eszperantó, holland, finn, görög, szász, török, bolgár, román, szerb, norvég, svéd, eszt kiadásu tömegprospektust, 108.950 darab budapesti német-, angol- és francianyelvü ugynevezett *nyilas prospektust,* 15.000 darab *Szent István-heti prospektust* küldött szét az idegenforgalmi hivatal. Az idegenforgalmi hivatal 1931-ben 1,396.000 darab idegenforgalmi prospektust nyomatott, amelyet azután az elmult esztendőben teljes mennyiségben szétküldtek. Az idegenforgalmi hivatal kiadványai nagyszerü propagandamunkája *Kovácshózy* Vilmos tanácsnoknak, a városgazdasági ügyosztály vezetőjének *nagy agilitását és gyakorlati érzékét dicséri,* amely nagymértékben járult hozzá a fővárosi idegenforgalom lendületes emelkedéséhez.

Rossz helyen van az utbaigazitó iroda

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A Gallina-féle racionalizálási tervnek első kézzelfogható eredménye volt az a *tudakozó iroda,* amelyet az időközben elhunyt tanácsnok előterjesztésére a folyó év első napján állitott fel a polgármester. *Jobb hely hiányában* a tudakozó irodát a központi iktató I. emeleti helyiségei mellett állitották fel, mivel a földszinten, ahol a hivatalt az elnöki ügyosztály meg akarta szervezni, *nagyobb átalakitás nélkül megfelelő helyiségek nem állottak volna rendelkezésre.*

Érdeklődtünk a tudakozó irodában, *hogyan és miképpen müködik* a hivatal, amelyhez annyi jó reménységet füzött *Gallina* tanácsnok. A tudakozó iroda pontos statisztikai számitásokat végez müködéséről, ennek kapcsán azt közölték az *Uj Budapest* munkatársával, hogy naponta *átlag 150-re rug az adott felvilágositások száma.* A hivatal reggel 8-tól délután 2 óráig és délután 4 órától 8 óráig müködik, ezen idő alatt *a felek százai és százai* fordulnak meg a hivatalban, hogy ügyes-bajos dolgaikban megkapják a szükséges felvilágositásokat. Az elmult hónapban, amikor a gyakornoki állások betöltése kapcsán a polgármester ugy intézkedett, hogy a kérvényeket a tudakozó irodában kell beadni és ott adják meg a szükséges felvilágositásokat, volt nap, hogy *ötszázra is rugott a hivatalt felkereső felek száma.*

Végeredményben azonban meg kell állapitanunk, hogy *a hivatal mai strukturájában és főleg mai elhelyezettségében nem felel meg a hozzáfüzött igényeknek* és szükségtelen, hogy a hivatal hét fővárosi tisztviselőt vonjon el minden egyéb munkától. Azokat a felvilágositásokat, amelyeket a tudakozó iroda ad, az *iktatóhivatalban akármelyik ideiglenes hivatalnok meg tudja adni.* A tudakozó és utbaigazitó irodának csak ugy van értelme, ha *azt a földszinten helyezik el* olyképpen, hogy a városházára belépő fél mielőtt a folyosóra, vagy a lépcsőházhoz érne, *a szeme előtt közvetlenül elhelyezett tudakozó irodában* utbaigazitást kap, ugy, hogy azután esetleg nem is kell továbbmennie. Az utbaigazitó irodának közvetlenül *a bejárat mellett való elhelyezése* meg van valósitva a legtöbb minisztériumban és ezt igy kell elhelyezni a városházán is.

Arra vonatkozóan, hogy az utbaigazitó irodát közvetlenül a városháza lépcsőházában kell elhelyezni, *megvannak az elnöki ügyosztály és a gondnoki hivatal* elgondolásai. A tery az, hogy a gyámügyi számvevőséget kitelepitik mai földszinti helyiségeiből, itt helyezik el az utbaigazitó irodát és ezzel kapcsolatosan a központi iktatóhivatalt, legalább is az iktatóhivatalnak azt a részét, ahol a felek beadványait fogadják el. Megvan a remény arra, hogy *az áthelyezéssel és átépitéssel kapcsolatos költségeket sikerül beállitani a főváros jövő évi költségelőirányzatába, amikor is azután az utbaigazitó iroda megfelelhet Gallina tanácsnok elgondolásának.*

Panaszok és felfolyamodások özöne a Tabódy—Pászthy ügyben. Ismeretes, hogy *Tabódy* Tibor és *Pászthy* János bizottsági tagságukról való lemondása ügyében hozott igazoló választmányi határozatot a panaszok egész áradata támadta meg. Maga *Tabódy* tudomásul vette az igazolóválasztmány azon határozatát, amely lemondó levele kapcsán az utána következő póttagot hivja be a főváros törvényhatósági bizottságába, a másik lemondott bizottsági tag, *Pászthy* János azonban az igazolóválasztmány döntése ellen panasszal élt a közigazgatási bizottsághoz. Panasszal támadta meg a döntést *Nagy* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag is, továbbá a *Regnum Marianum egyházközség,* amelynek *Tabódy* Tibor tudvalevően elnöke és külön panasziratot nyujtottak be a fővároshoz a közigazgatási bizottság birósághoz való felterjesztés céljából *Pászthy János választói is.* A polgármester a beadott összes panaszokat a tiszti főügyész véleménye alapján *visszautasitotta.* A visszautasító végzés kapcsán a panaszosoknak törvényadta joguk, hogy *a polgármesteri visszautasító végzést támadják meg felfolyamodással,* ezt a felfolyamodást azután a főváros az összes alapiratokkal együtt köteles a közigazgatási birósághoz felterjeszteni. A polgármesteri elutasító végzések kikézbesitése most van folyamatban és *Szemethy* Károly dr. tiszti főügyész intézkedett aziránt, hogy a felfolyamodások beérkezte után az összes iratokat haladéktalanul terjesszék fel a közigazgatási birósághoz. Mint munkatársunkkal *Szemethy* Károly dr. tiszti főügyész közölte, a főváros a *beérkező felfolyamodásokat minden véleményezés és megjegyzés nélkül fogja a közigazgatási birósághoz felterjeszteni.*

—

Budapest Székesfőváros Elektromos Müvei figyelmezteti az augusztusi negyedben lakástváltoztató fogyasztóit, hogy a költözések nagy tömegére való tekintettel a folytatólagos áramszolgáltatást csak az esetben tudja biztositani, ha a fogyasztók a költözködést legalább 2 héttel előbb személyesen jelentik be az Elektromos Müvek bejelentési osztályánál: V., Honvéd-utca 22. sz. alatt.

Tornaszerek, atlétikai sportcikkek, játszóteri berendezések, iskolapadok és butorok gyára
Lopos Gyula, Budapest
III., Bécsi-ut 85. ◆ Tel.: Óbuda 62-5-05

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Irodavezető: WOLFFNÉ. Tel.: Lágymányos 13-82

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA GÉPEK KELLÉKEK RIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/A. Gyár: VI., Rózsa-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 149—42

Bohacek és Társa
parketta és asztalosáru gyára
Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 00-6-02
Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat Kartelen kivüli olcsó árak

KŐSZÉNBÁNYA ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT BUDAPESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

Németvölgyi-ut és Mártonhegyi-ut sarkán elterülő telektömbön épülő
családi villák
Három szoba hallal, minden mellékhelyiséggel, saját külön kerttel ele ans kivülieben, kulcs átadásig P 22.000.-
Nagyobbak megállapodás szerint.
Még ez évben 30 évi adómentesség.
Lefoglalható: Hatona, Székely és Molnár épitészmérnökök irodájában,
V., Személynök-utca 9-11
Telefon: 29-8-29, 22-5-59.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYLAP GYÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAMBL[illegible]

„SENECO“
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-u 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus“ törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótáresákat fémszálnélküli kivitelben.

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

BUDAPEST, III.,
Remetehegyen
a 72-es villamos mentén. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, parcellázott 300 négyszögöles
villatelkek eladók
Bővebbet a tulajdonosnál, telefon 310-10 alatt, vagy a helyszinen.

Alapitva 1892 Alapitva 1892
ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ
ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR
Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.
Mindenfajta
doboztömeggyártás
Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!
Budapest.
VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92—3—35.

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Mágya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

GAZDASÁGI ÉLET

Polgármester Ur! Álljon élére a kontárok elleni küzdelemnek!

Irta: MÜLLER ANTAL orsz. képviselő, törvényhatósági tanácstag

A parlament és a főváros nyári szünetében ráérünk a nagybeteg ipar és kereskedelem azon bajairól is beszélni, amelyek mint melléktünetek járulnak az általános betegséghez: a munkanélküliséghez. A fővárosi ipar és kereskedelem egyik ilyen nagy mellékproblémája a kontárkérdés: olyan tünet ez, amely maholnap az általános nagy betegséget is tulszárnyalja, hacsak a polgármester, ennek a betegségnek hivatott orvosa, elő nem veszi az operálókést és ezt a rákfenét ki nem vágja a szervezetből!

A Kereskedelmi és Iparkamara legutóbb már a nagyközönséghez volt kénytelen fordulni, támogatást kérve a kontárok ellen való harchoz. A felhivás megállapitja, hogy a kézmüvesiparosság a lakosság vásárlóképességének hanyatlása miatt sulyos helyzetbe került. A kézmüvesiparosok bajait jelentékeny mérvben az is fokozza, hogy a lakosság egy része ipari munkaszükségletét nem az iparjogositvánnyal rendelkező iparosoknál, hanem olyan kontároknál szerzi be, akik iparjogositvány és adófizetés nélkül a törvényekbe és a tisztes ipar jóerkölcseibe ütköző módon vállalnak munkát.

A Kereskedelmi és Iparkamara arra figyelmezteti és kéri a közönséget, hogy ipari munkaszükségleteit csak iparjogositvánnyal rendelkező, adófizető, önálló iparosoknál szerezze be. Aki kontárral dolgoztat, — állapitja meg a Kamara — kiteszi magát feljelentéseknek, árt önmagának is, mert silányabb munkát kap és elrontott anyagáért kárpótlást nem szerezhet. A kontár eltitkolt adóalapjával megrövidíti az államot és igy közvetve okozója adóterheink nagyságának is. Nemcsak jólfelfogott gazdasági érdeke, hanem hazafias kötelessége is tehát a közönségnek, hogy csak iparjogositványos iparosokkal dolgoztasson.

Egyre-másra kapom azonban az egyes ipartestületek köréből is a felszólitásokat, hogy álljak élére a kontárok ellen inditandó háborunak. Igy például a Budapesti Férfiszabók és Fiuruhakészitők Ipartestülete arra kér fel: a fővárosi törvényhatóság legközelebbi közgyülésén inditványozzam, hogy a főváros polgármestere a maga részéről mindent kövessen el a kontárság egyre sulyosabbá váló tultengése ellen. A Budapesti Aranymüves Ipartestület is megkezdte irtó harcát a kontárok ellen, felszólitván a kereskedőket arra, hogy a jövőben megrendeléseiket csak iparigazolvánnyal rendelkező iparosokkal végeztessék és áruikat is kizárólag jogosult iparosoknál szerezzék be, mert ellenkező esetben az ipartestület vezetősége az ipartestületi tagok érdekeinek védelmében a kontárokkal kötött minden illegális üzletkötés esetén az illető kereskedő ellen feljelentést tesz.

Hogy a hatóságoknak mennyire és mily módon kell a kontárok elleni küzdelmet irányitaniok, példát mutatott vitéz Endre László dr., a gödöllői járás főszolgabirája. A főszolgabiró elrendelte, hogy járása területén hirdetményben hivják fel a közönség figyelmét arra, hogy szakmába vágó munkálatait kizárólag iparigazolvánnyal ellátott iparosokkal végeztesse, miután az iparigazolvánnyal nem biró iparossal, tehát kontárral végeztetett ipari munka hatósági eljárást von maga után. A tisztes iparos — állapitja meg a főszolgabiró plakátja — adófizetési kötelezettségeinek eleget tesz, munkájáért felelősségre vonható. A kontár mindkettő alól kibuvik, adót nem fizet, munkájáért felelősséggel nem tartozik. Közli még a főszolgabirói hirdetmény, hogy az ipartestület iparügyekben készséggel ad felvilágositást.

A legnagyobb mértékben fontosnak és helyesnek tartanám, hogy addig is, amig a törvényhatóság — esetleg éppen az én inditványom kapcsán — a kontárkérdéssel részletesebben foglalkozhat, a polgármester hasonló felhivással forduljon Budapest közönségéhez, amint azt a gödöllői járás főszolgabirája tette. Sipőcz polgármester mindig szeretettel és megértéssel viseltetett az ipar jogos törekvéseivel szemben: kétségtelennek tartom, hogy a kontárok elleni küzdelemben soraink élére fog állani!

Kiirásra kerül az ut- és csatornaépitési inségmunkák harmadik csoportja

A 9 millió pengős keretből megmaradt néhány százezer pengőnyi inségmunkára augusztus végén hirdet versenytárgyalást a polgármester

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy noha már több, mint egy hónapja: junius 6-án, lejárt a tiz ut-csoport és öt csatornázási csoport munkálataira hirdetett versenytárgyalás, *még mindig nem történt meg a munkák kiadása*, mert a hitelmüveleti alapon történő kiadáshoz az illetékes szakminisztériumok még mindig nem adták meg beleegyezésüket. Az ut- és csatornaépitési ügyosztály a belügyminisztériumban *naponta személyesen sürgeti a jóváhagyás kiadását*, amely azonban még mindig érthetetlen módon késik. Megnyugtatást kapott azonban illetékes helyen az ügyosztály vezetősége, hogy *ezen a héten még okvetlenül kiadásra kerül a kormányhatósági jóváhagyás, amikor is semmi akadálya nincs annak, hogy a polgármester azonnal aláirja a döntést és napok alatt megkezdődhessen az uj inségmunka.*

Az ut- és csatornaépitési inségmunka második csoportjának kiadásával azonban az ut- és csatornaépitési ügyosztály *nem fejezte még be ezen a téren tevékenységét. Mint*

illetékes helyről

értesülünk, az ut- és csatornaépitési ügyosztály a törvényhatósági bizottság s az inségmunka bizottság által rendelkezésre bocsájtott *9 millió pengős hitelkeretben még néhány százezer pengővel rendelkezik.* Mivel részben a folyó évi költségvetés keretében, részben azon felül még számos ut- és csatornaépitési munka vár elvégzésre, *nincs semmi akadálya annak*, hogy az ut- és csatornaépitési munkák *harmadik csoportjaként* ezeket a munkálatokat is a legközelebbi jövőben versenytárgyalásra irja ki a polgármester.

A II. ügyosztályban *már megkezdődött a házi költségelőirányzatok elkészitése az inségmunkák harmadik csoportját illetően.* Az ügyosztály vezetősége augusztus végére tervezi az inségmunkák harmadik csoportjának kiadását, amellyel azután *le is zárul a főváros ez esztendei ut- és csatornaépitő tevékenysége.*

A Ganz-gyár mérlegjelentése. A Ganz és Társa Rt. igazgatósága e hó 19-én tartott ülésén megállapitotta az 1932-es üzleti év mérlegét és elhatározta, hogy a társaság közgyülését e hó 31-ére hivja egybe. A társaság mérlege az elmult évben *7,457.246.92 pengő veszteséggel zárul*, amely az eddigi mértékben eszközölt értékcsökkenési leirásokon kivül magában foglalja a vállalat különböző bel- és külföldi gyárási és eladási telepeinek, illetve fiókvállalatainak üzemi veszteségeit is. Az igazgatóság a közgyülésnek azt fogja javasolni, hogy a kimutatott veszteség — a két előző évhez hasonlóan — a *tőketartalékból fedeztessék.* Az 1932. évi veszteség leirása után a társaság saját tőkéje kereken 25½ millió pengő marad, amiből a részvénytőkére kereken 17 millió pengő, a tartalékokra pedig ezen összegnek mintegy fele, vagyis 8½ millió pengő esik. A társaság üzleti forgalma az 1932-es évben a világhelyzetnek megfelelően *további rendkivül erős zsugorodást mutatott és az 1929. évi forgalomnak már alig 30 százalékát érte el.* A folytatólagosan végrehajtott erélyes takarékossági rendszabályokkal a forgalomcsökkenés következtében elkerülhetetlenül adódó viszonylagos többletterheket csak részben lehetett ellensulyozni, emellett a vállalat igazgatóságának a szociális szempontokon kivül természetesen ügyelni kellett arra is, hogy leépitési rendszabályaival ne törje meg a társaság erejét, hanem annak müszaki és kereskedelmi készségét és fejlődőképességét jobb időkre átmentse. Az 1933. évben *a foglalkoztatás mértéke javuló irányzatot mutat.*

Uj kiirások:

Burkoló munkákra a IX. ker. Gyáli-uti Szent István Kórház „F“ pavillonja részére. Határidő: 1933. évi julius hó 25-én (kedd) d. e. ½11 ó.

Textilanyag szállitására a székesfővárosi szeretetotthonok, menhelyek, gyermekotthonok és Népszálló részére. Ajánlatok 1933. évi augusztus hó 3-án délelőtt 9—10 óra között nyujtandók be.

Ruha és cipő szállitására szeretetotthonok, árvaházak és gyermekotthonok részére. Ajánlatok 1933. évi augusztus hó 4-én 9—10 óra között nyujtandók be.

I. ker. Tabán elnevezés alatt ismert és a tervezési programmban pontosan körülirt terület **városrendezési tervére** nyilvános tervpályázat. Határidő: 1933. szeptember 30. déli 12 ó.

Kedvező alkalom!

Egyenruha
zubbony
nadrág
sapka
P 98.—
Polgári
öltöny P 98.—
NAGY KÁLMÁN
IV., Kossuth Lajos-u. 6.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 48-1-32

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 30. szám — Budapest, 1933 julius 29

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revizky-u. 1.

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Félévre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

A bécsi memento

Fásult kétségbeeséssel jelenti a hivatalos kőnyomatos: a Rathauskorrespondenz, hogy a pénzügyi bizottság szombati ülésén megállapították a városi háztartás ezévi eddigi deficitjét, amely hatvanöt millió schillingre rug. Az adók és egyéb bevételek husz millióval csökkentek az előirányzattal szemben, az üzemek bevétele harminckét millióval kevesebb, mint azt a mult évben előre kicirkalmazták, a villamosvasut a tönk szélén áll, a világitási üzem örül, ha bevételeiből a saját adósságait fizetni tudja: nem marad más hátra, mint a gázgyár tartalék-tőkéjének igénybevétele és a városi kiadások felét képező személyzeti kiadásoknak kényszerü leapasztása. E rendkivüli intézkedések folytán sem tünik el a deficit, csupán lecsökken huszmillióra, ennek a huszmilliónak a fedezésére azután az égvilágon semmit nem tudnak kitalálni a bécsi városatyák.

Nem akarjuk ez alkalommal kihasználni a politikai ziccert, rámutatván arra, hogy a deficitet az általánosan rossz gazdasági helyzeten felül a bécsi radikális-szociáldemokrata városigazgatás tultengései idézték elő, összehasonlitást sem teszünk a bécsi és budapesti állapotok között, arra konkludálván, hogy a keresztény és nemzeti alapon álló budapesti guvernementális városvezetés még a mai rossz időkben is össze tudta egyeztetni az okos takarékosságot a beruházások és befektetések el nem kerülhető szükségleteivel. Város-pénzügyi szempontból vizsgáljuk csupán a szomszéd világváros anyagi csődjének fenyegető árnyékát, azt a tételt állitván fel: milyen ujfajta pénzügyi metódushoz kell fordulnia a magyar főváros vezetőségének, hogy egyfelől ne álljon elő a jövő évet illetően csontváz-költségvetés, másrészről fedezet nélkül kiadásokba és az ezeket követő pénzügyi nehézségekbe ne keveredjen Budapest?

Kétségtelen — Bécs és Budapest bevételi naplója egyképen mutatja, az adóbevételek olyan nagyarányu visszaesésével kell számolniok a pénzügyi közületeknek, hogy a folyó kiadások fedezésére alig elég a lecsökkent bevétel, beruházásokra és befektetésekre pedig egyáltalában nem telik. Az elmaradt adóbevételeket adóemeléssel pótolni csakugy nem lehet, mint a lecsökkentett üzemi jövedelmeket a szolgáltatások megdrágitásával. Uj kölcsön felvételéről a mai időkben komolyan beszélni sem lehet — marad egyetlen remédiumként: olyan ingatlanok, esetlegesen egyéb vagyontárgyak értékesitése, amelyektől a közérdek sérelme nélkül meg lehet válni.

Sajnos, eziránybam csak bizottsági és közgyülési döntéseket látunk fővárosunk pénzügyi politikájában, tetteket annál kevésbé. Elhatározták a Lipót-köruti bérházak eladását, a rendeltetésüket betöltött fővárosi telkek árverések utján való értékesitését, nagyarányu ingatlan parcellázásokat — a terv azonban csak terv maradt, javaslatok és határozatok elvesztek a bürokrácia aktarengetegében. A bécsi községi háztartás deficitje ijesztő memento Budapest számára, hogy okos előrelátással addig kell megfelelő uj vágányokra terelni a főváros háztartását, amig az nem egyebet is jelent, mint a zivatar után való kései köpenyeget!

Uj költségvetés, üzemek, álláshalmozók, gyakornoki állások

Huszár főpolgármester az aktuális kérdésekről

Az Uj Budapest tudósitójától:

A főváros pénzügyi ügyosztályában már igen előrehaladott stádiumban vannak a jövő évi költségvetés összeállításával kapcsolatos munkálatok. Az uj költségvetés tervezetének a publikálását, amire csak szeptember végén, vagy október elején kerülhet sor, — *általános érdeklődés előzi* meg és pedig nemcsak azért, mert itt derül ki, hogy a főváros a jövő évben mennyit költhet beruházásokra és közmunkákra, hanem azért is, mert ez lesz az első költségvetés, amely *Huszár* Aladár főpolgármestersége alatt készül. Az *Uj Budapest* munkatársa éppen ezért *Huszár* főpolgármesterhez fordult azzal a kéréssel, hogy *jelölje meg azokat az egyéni szempontokat, amelyeket a jövő évi költségvetés összeállításánál a maga részéről feltétlenül érvényesiteni óhajt.* Egyben megragadtuk az alkalmat, hogy felvessük *Huszár* Aladár főpolgármester előtt azokat a kérdéseket is, amelyekről *még nem nyilvánitott véleményt.* Ezek a kérdések: *az álláshalmozások megszüntetése, az üzemi problémák végleges megoldása, a gyakornoki állások betöltése,* — mind olyan kérdések, amelyek nemcsak az autonómikus fórumokat, hanem a főváros nagyközönségét is közelről érdeklik.

Huszár Aladár
főpolgármester

a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— A készülő jövő évi költségvetés részletei *még előttem sem ismeretesek,* ami természetes is, mert egyelőre az *érdekelt adminisztrativ tényezők* dolgoznak a költségvetési tervezet összeállitásán. Mielőtt ez az adminisztrativ munka megkezdődött volna, *lefektettük az általános alapelveket, amelyeket az uj költségvetés összeállitásánál figyelembe kell vennünk.* A városházi adminisztráció csak tervezetet készit, amely akkor válik majd előterjesztéssé, ha az illetékes tényezők kifejtették véleményüket. Ha a költségvetési tervezet elkészül, összeülünk, hogy a részleteket megbeszéljük.

Én a magam részéről két szempontnak az érvényesitéséhez ragaszkodom: az egyik a főváros háztartási egyensulyának a biztositása, a másik a jelentkező szociális szükségleteknek a lehetőséghez képest való kielégitése.

Rendkivül nehéz, keserves feladat ez. Arról kell ugyanis döntenünk, hogy *milyen tételeket milyen mértékben redukáljunk.* Számolnunk kell ugyanis *a bevételek esésével,* aminek az a természetszerü következménye, hogy az egyensulyt csak a takarékossági szempontok szigoru és fokozott érvényesitése mellett biztosithatjuk.

Ha az egyensuly felborul, lehetetlenség a közszolgáltatások árának a felemelését megakadályozni. Már pedig mi minden áron arra törekszünk, hogy megakadályozzuk olyan állapotok bekövetkezését, amelyek ennek az eszköznek az igénybevételét tennék szükségessé.

A legfőbb feladatunk tehát az *egyensuly biztositása,* anélkül, hogy a polgárság terheit növelni kellene. Ha van pénz bőségesen, akkor lehet azon vitatkozni, hogy mire költsük el. Mivel azonban *éppen az ellenkező helyzettel kell viaskodnunk,* széleskörü költségvetési vitára nem nyilik lehetőség. Előttem egyetlen cél lebeg: *átmenteni a főváros háztartását kedvezőbb időkre.*

Szóbahoztuk *Huszár* főpolgármester előtt az üzemi kérdéseket. Megemlitettük, hogy *bizonyos oldalról állandóan ellentéteket konstruálnak a fővárosi autonómia és a kormány között — éppen az üzemi kérdésben.* Ugy állitják be a helyzetet, mintha a *főváros minden egyes üzemét körömszakadtáig védelmezné és ugyanakkor a kormány halálra akarná itélni a fővárosi üzemek legnagyobb részét.* *Huszár* Aladár főpolgármester ebben az ügyben a következőket mondotta munkatársunknak:

— Ilyen

ellentétek a főváros és a kormány között az üzemi kérdésben egyáltalán nincsenek. Itt legfeljebb látszatról van szó, aminek az a magyarázata, hogy a kormánynak az iparra is tekintettel kell lennie és igy ugyanakkor, amikor a főváros speciális érdekeit mérlegeli, nem hagyhatja számitáson kivül a válsággal küzdő ipar érdekeit sem.

De — azt hiszem — mindenkit megnyugtathatok azzal a kijelentésemmel, hogy az *üzemi kérdésben a legrövidebb időn belül olyan döntést hoz a kormány, amely általános megnyugvással fog találkozni.* A kormány ugyanis — tudomásom szerint — nem kivánja érinteni azokat az üzemeket, amelyek közszükségletet látnak el.

A kormánynak legfőbb intenciója az, hogy az üzemek mellett müködő mühelyeket, amelyek a minden támogatásra és védelemre érdemes kisiparnak fölösleges és káros konkurrenciát okoznak, feltétlenül megszüntetni kivánja.

Ez a kormány fő követelménye. Egyébként legnagyobbrészben mindenütt honorálta a kormány a főváros speciális szempontjait.

Szóbahoztuk *Huszár* főpolgármester előtt *az álláshalmozások ügyét* is. *Liber* alpolgármester már elkészitette ugyanis a tisztviselőkhöz kibocsájtandó kérdőivet, amelynek alapján készül majd a konkrét előterjesztés a tanácsülés számára. *Huszár* Aladár a maga véleményét a következőkben fejtette ki:

— Az álláshalmozások megszüntetését célzó akció nézetem szerint *helyes mederbe került.* Nekem ugyanis az a felfogásom, hogy

az álláshalmozások ügyét nem lehet elvek előzetes lefektetése mellett rendezni. Minden egyes ugynevezett álláshalmozónak az ügyét külön-külön kell vizsgálat és mérlegelés tárgyává tenni.

Ha a kérdőivek befutnak és az elnöki ügyosztály feldolgozza az anyagot, akkor *abszolut tiszta képet lehet kapni a helyzetről.* Minden egyes esetet egyénileg kell elbirálni és aszerint kell eldönteni, hogy az *illető tisztviselőnek milyenek a családi viszonyai, hány gyermeket nevel.* Ezen az alapon igazságos és megnyugtató döntést tudunk hozni. Éppen ezért *helyeseltem azt az inditványt, amely a kérdőivek kibocsátására vonatkozott* s amely inditványt éppen a most kifejtett indokoknál fogva egyhangulag fogadott el a főváros tanácsa.

Ugy látom, hogy ezen az uton közmegelégedésre intézhetjük el az álláshalmozások régóta huzódó problémáját és örökre levehetjük a napirendről ezt a kényes kérdést, amely annyi izgalmat okozott.

Megkérdeztük *Huszár* főpolgármestertől, hogy mikor kerül *sor a döntésre a gyakornoki állások betöltését illetően.* A kormány ugyanis már jóváhagyta a gyakornoki állások megszervezésére vonatkozó közgyülési határozatot és az érdekelt diplomás ifjuság most nagy izgalommal várja a főváros vezetőségének döntő elhatározásait. *Huszár* főpolgármester a következőkben felelt érdeklődésünkre:

— A gyakornoki állásokat akkor fogjuk betölteni, *ha a polgármester ur visszaérkezett szabadságáról.* Rendkivül sulyos feladat előtt állunk, amikor a rengeteg jelentkező közül ki kell választanunk éppen azt a százat, akik a fővárosnál mint gyakornokok kaphatnak majd elhelyezést. Összesen 8600 pályázó van erre a száz gyakornoki állásra.

A főszempont szerintem kizárólag a rátermettség lehet. Feltétlenül előnyben kell részesiteni azokat, akik több nyelvet beszélnek. Általános kvalifikáció, különös szakképzettség, nyelvtudás és magasabb intelligencia figyelembe vételével kell majd az egyes kérvényeket elbirálni.

Nem szabad ugyanis elfelejtenünk, hogy ez a száz gyakornok lesz *a városházi adminisztráció továbbfejlesztésének az alapja.* Két

kategóriára oszlanak a gyakornokok: az érettségizettek havi 80, a főiskolát végzettek havi 100 pengős fizetést kapnak. Tudom, hogy *ez nem nagy összeg*, de mégis örülnünk kell, hogy száz egyetemet végzett fiatal diplomás ember irótasztalhoz jut.

Huszár főpolgármesternek ez a nyilatkozata *kiterjeszkedik az összes aktuális városházi kérdésekre.* Ez a főpolgármesteri nyilatkozat alkalmas arra, hogy *ugy a várospolitikusok, mint a nagyközönség körében is általános megnyugvást keltsen. Huszár* főpolgármester azóta, hogy diszes pozicióját elfoglalta,

mindenkor az általa képviselt kormány és az autonómia szempontjainak megfelelő összeegyeztetésére törekedett. Máris meg lehet állapitani, hogy ez a törekvése sikerrel járt. Ez a magyarázata annak a népszerüségnek, amellyel Huszár Aladár főpolgármester dicsekedhetik.

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Közuti gőz- és motorhengerlést
vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERNE. Tel.: Lágymányos 13-82

Ma már sokan tudják,
Kik eddig nem tudták,
Hogy az Igmándi víz,
Legjobb keserűvíz.

Szabad orvosválasztás!
Betegség ellen
biztositson az
ANGLO-DANUBIAN LLOYD
ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ
RÉSZVÉNYTÁRSASAGNÁL
Budapest, V., Hold-utca 21.

„SENECO"
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYAR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus" törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

KŐSZÉNBÁNYA,
TÉGLAGYÁR
TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

Szemlédő, mővirág és temetkezési cikkek
Vári raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF
Üzem: Bpest, I., Lágymányos-u. 8.
Raktár: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 837—12.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYLAP GYÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 77/79. TEL. 826-46.

Augusztus 12-én nyitják meg az Attila- és Juventus-forrásokat

Az uj források gyógyjavallatairól tájékoztatót ad ki a nagyközönség számára a központi fürdőigazgatóság

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az elmult év őszén a főváros vezetősége tudvalevően próbafurásokat végzett a Rudasfürdő mellett a Gellérthegyen, mert a geológiai szakértők véleménye szerint remény volt arra, hogy a furási pontokon olyan *legalább hatvanfokos forróviz* fog feltörni, amely az épületek melegviz-fütését és ezáltal évente *nagy szénmegtakaritást tesz lehetővé.* A feltörő vizek hőfoka azonban a meglevő természetes forrásokénál *csak két-három fokal volt melegebb*, ez pedig melegvizfütésre nem elégséges.

Annál nagyobb volt azonban a meglepetés, amidőn a *vizek kémiai vizsgálata* megállapitotta, *hogy az* egyik forrás az eddigi forrásoknál sokkal több *kénhidrogént*, a második pedig nagymennyiségü *szinrádiumot* tartalmaz. Amikor a vizek kémiai vizsgálata megtörtént, a főváros vezetősége elhatározta, hogy a két uj forrást *modern foglalattal láttatja el, hogy azok részben ivókurák, részben fürdők alakjában kihasználhatók legyenek.*

A két uj forrás feltárása *jelentős mértékben emeli a főváros gyógyfürdői szinvonalát.* A kénhidrogénes forrás, amelyet *Attila-forrásnak* neveztek el, nagy kéntartalmánál fogva gyomor- és bélhurutnál, a légzőszervek megbetegedéseinél, krónikus gége- és légcsőhurutnál (belégzés és gargalizálás utján), de főképpen máj- és epebántalmaknál, nemkülönben alhasi pangásnál van javallva. A másik forrás, amelyet a benne nagy mennyiségben levő rádium életerőt adó voltának jelképezésére *Juventus-forrásnak* kereszteltek el, azoknál a megbetegedéseknél lesz használatba vehető, amelyeknél mai ismereteink szerint *a rádium hatása indikált*, tehát reumatikus, köszvényes és hugysavas megbetegedéseknél, véredény elmeszesedésnél, fokozott vérnyomásnál.

A Hungária-gyógyforrás környékén az épitkezési és átalakitási munkálatok annyira előrehaladtak, hogy *Liber* helyettes polgármester *augusztus 12-re kitüzhette a két uj forrás megnyitását.* Az uj források megnyitása *ünnepélyes keretek között fog megtörténni.* Ezzel kapcsolatban az uj forrásokról, azok kémiai összetételéről és gyógyjavallatairól a központi fürdőigazgatóság rövidesen *részletes ismertetőt fog kiadni.*

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

Városházi notesz

SIPŐCZ POLGÁRMESTERTŐL, aki tudvalevően a mult hétfőn indult el Budapestről Gasteinba, most érkeztek meg az első képeslapok. Helyettesének, *Liber* alpolgármesternek és hüséges titkárának, *Csanády* tanácsjegyzőnek irta meg a polgármester, hogy nagyszerüen érzi magát, kellemes, jó ideje van és sok magyar barátját találta a világhirü fürdőhelyen. Arra vonatkozóan, hogy mikor jön haza, *nem tesz ujabb közlést a polgármester. Még Pesten határozta el, hogy augusztus tizedike táján jön haza, ez a dátum azonban, ha jó az időjárás, lehet, hogy néhány nappal eltolódik.*

*

CSANÁDY TANÁCSJEGYZŐ TARTJA A FRONTOT a polgármesteri hivatalban Sipőcz polgármester távollétében. Nem véletlenül irtuk, hogy: tartja a frontot, mert, ha nincs is itt a polgármester, a protekció-hadjáratnak valóságos pergőtüzét kénytelen visszaverni a hivatala.

Még most is, amikor köztudomásu, hogy a polgármester nincs Budapesten, a levelek áradata ostromolja őt távollétében is a gyakornoki állások ügyében. Még most is átlag naponta 15—20 olyan levél jön, amelyben kisebb-nagyobb rendü és rangu emberek hivják fel Kedves barátom, illetőleg Kedves pártfogóm figyelmét arra, hogy ezzel vagy azzal a fiatalemberrel pótolhatatlan nyereségre fog szert tenni a főváros. Szegény Csanády tanácsjegyző, mit tehet egyebet, megfelelően szortirozza a protekciós leveleket, hogy azután csokorba kötve adja át azokat a hazatérő polgármesternek, akinek nyugalmát azután márholnapra tönkre fogja tenni az a többezer levél, amely távollétében felgyülemlett...

*

A VÁROSHÁZI FOLYÓSÓK ÁLTALÁBAN ÜRESEK ezeken a kánikulás napokon. Néha-néha tünik fel egy-egy ismertebb városatya valamelyik tanácsnoki szobában, vagy a városházát vezető Liber alpolgármester titkári termében. Egyébként eseménytelenek a napok és legfeljebb álmokat szövögetnek egyes ellenzéki városatyák, hogy mekkora támadásokat fognak ők intézni a város vezetősége ellen, ha majd az első őszi ülésre összejön a főváros törvényhatósági bizottsága.

A városházi élet sulypontja ily körülmények között a Hullámfürdőbe helyeződött át, melynek márványos lépcsőin ott sürög a tisztelt közgyülésnek az a része, amely vagy nem ment szabadságra, vagy Podmaniczky báró hires véleményén van, hogy: Budapesten töltheti el az ember legkellemesebben a szabadságidejét. A minapában is valóságos fiókközgyülés alakult ki a Hullámfürdőben Huszár főpolgármester körül, aki az elmaradhatatlan szivarral szájában figyelmesen hallgatta Magyar Miklós és Kabakovits József bizottsági tag urak előadását a főváros és hazánk közállapotairól.

*

BÁNLAKY DIREKTOR, a főváros fürdőinek népszerü központi igazgatója meséli:

— A legelső vendég a Hullámban reggelenként József főherceg, aki, ha Budapesten van, reggel fél hétkor, háromnegyed hétkor már eljön a Hullámba és jó félórát, háromnegyed órát üditi magát a tiszta és hüs hullámokban. Auguszta főhercegasszony reggel 9 és 10 óra között szokott megérkezni, a fenséges asszony egyedül jön, egy komorna kiséretében és egy órát tartózkodik a fürdőben. Nevezetesebb vendégeink közé tartozik Weiss Fülöp, a Kereskedelmi Bank elnöke, aki, ha nem szólitják el Budapestről teendői, reggel hét órakor minden nap pontosan megérkezik.

— A kormány ebben az esztendőben kissé elhanyagolja a Hullámfürdőt. Keresztes-Fischer belügyminiszter az elmult évben majd minden nap itt volt, az idén még egyszer sem láttuk, valószinüleg azért, mert operáción esett keresztül. A belügyminisztérium urai közül Blaha Sándor és Tatits Árkád államtitkárok szinte mindennapos vendégeink, rendesen velük érkezik Janda Károly miniszteri tanácsos, a városi főosztály egyik vezetője is.

— A polgármesteri karból Huszár Aladár főpolgármester, ha hivatali teendői megengedik, szinte naponkénti látogatója a Hullámfürdőnek. A főpolgármester a maga arisztokrata társaságával igen jól érzi magát szemmelláthatólag, csakugy, mint a törvényhatósági tanács azon tagjai, akik fel szokták keresni a Hullámot, Harrer Ferenc és Becsey Antal, az ellenzéki városatyák közül Büchler József, Révész Mihály és Földvári Béla szintén naponkénti látogatók. A Keresztény Községi Párt ebben az évben szinte teljesen hiányzik, nemkülönben a tanácsnokok is, akik — ellentétben az elmult esztendővel — az idén alig látogatnak el a Hullámba.

— A nyugalomban levő fővárosi főtisztviselők közül szinte mindennapos vendégek Édes Endre, a városgazdasági ügyosztály volt vezetője, és Kovács Jenő nyug. árvaszéki elnökhelyettes.

— Külföldi vendégeink közül az idén a legnevezetesebb Patsy Ruth Miller, a világhirü amerikai filmdiva. A hollywoodi mozicsillag néhány napra jött Budapestre, annyira megtetszett neki a Hullámfürdő, hogy már harmadik hete lakik a Gellértben...

*

KANTZ ISTVÁN DR. TANÁCSI FOGALMAZÓ házasságot kötött Oláh Magdával, az elnöki ügyosztály tisztviselőjével. A házasságkötésnél a vőlegény részéről mint tanu Horony-Pálffy Aurél dr. tanácsjegyző, az elnöki ügyosztály ezidőszerinti vezetője fungált. A boldog vőlegényt, aki egyike a fiatal gárda legtehetségesebb tagjainak, hivatalnoktársai az esküvő alkalmával szerencsekivánataikkal halmozták el.

*

ILOVSZKY ÖMÉLTÓSÁGA, mindannyiunk szeretett Jánosa, közkedveltségnek örvendő rovatában, a Tanácstag naplójában kifejti az Uj Budapest legutóbbi számában, hogy nemcsak a gyermek örül a vakációnak, a szabadságnak, de a közéleti ember is. A városházán valósággal szállóige lett János barátunk azon megállapitása, hogy a kötelességteljesités láncai kulikká degradálják a mé-

Belvárosi Kérdőjelek

Irta: NAGY FERENC törvényhatósági tanácstag

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az *Uj Budapest* egyik legutóbbi számában *Wolff* Károly a legaktuálisabb városházi feladatokról nyilatkozván, azt mondotta, hogy a főváros vezetőségének meg kell akadályoznia a külterjes épitkezési rendszer további elharapódzását. A Keresztény Községi Párt vezére teljes mértékben helyeselte *Korányi* Frigyes volt pénzügyminiszternek a felsőházban a házadómentesség meghosszabbitása ellen elhangzott felszólalását és azt a nézetét fejezte ki, hogy *a házadómentességet a főváros belterületére kell korlátozni,* mert a főváros képtelen a perifériákon épitkezők ujabb és ujabb közmüvekért való kiáltozásait kielégiteni.

Vezéremnek ez a nyilatkozata *aktuálissá teszi a Belváros problémáját,* ujra felszinre veti azokat a kérdőjeleket, amelyekre évtizedek óta hasztalanul vár feleletet a Belváros polgársága. Ezelőtt három esztendővel, 1930 juliusában az *Uj Budapest* hasábjain, mint belvárosi polgár, szomoruan voltam kénytelen megállapitani, hogy *évtizedek óta semmi nem történik a Belváros fejlesztése érdekében.* A Belváros, — irtam ezen cikkemben — Budapest szive, a legősibb, legtörténelmibb városrész, husz év óta mitsem változott, itt nem romboltak le százéves házakat, hogy helyükre felhőkarcolók épüljenek, mi vagyunk a régi elmaradottságunkban harminc esztendő óta változatlanul. *Az idő elszaladt felettünk,* mi nem akarunk tovább is elmaradottak lenni és követeljük, hogy területi adottságunk határain belül bennünket se zárjanak el a fejlődés lehetőségei elől!

Nézzük azonban *a rideg és az adottságokat könyörtelenül megmutató épitkezési statisztikát.* A főváros statisztikai havi füzeteinek legutóbbi száma (a folyó esztendő májusáról szóló) megállapitja, hogy *a folyó év első négy hónapjában egyetlen uj épitési engedélyt nem kértek és nem adtak ki a Belvárosra vonatkozóan.* Az év első négy hónapjában *a Belvárosban mindössze 28 kisebb átalakitásra kértek engedélyt az ingatlantulajdonosok* és azóta is, hogy én tudom, egyetlen uj épitkezés létesült a Kaas Ivor-utcában, ahol az ősi Batthyány-palota helyén épit ötemeletes palotát *Sorg* Antal barátom. De nemcsak a folyó év első negyedében, hanem a mult usztendő első negyedében, sőt *a mult esztendőnek mind a négy negyedében uj épitkezésektől mentesek maradtak az ősi belvárosi utcák!*

Nézzük azonban tovább a statisztikát és állapitsuk meg az utolsó hatvan esztendő épitkezési számadatait Belvárosunkat illetően! 1880-ban 551 lakóház volt a Belvárosban, ez a szám — ugyanakkor, amikor a főváros minden kerülete hallatlan fellendülésen ment át — 1930-ra 454-re csökkent! 1890-ben 49 földszintes, 162 egyemeletes, 204 kétemeletes, 160 háromemeletes és 22 négyemeletes ház volt a Belvárosban, 1930-ban ugyanebben a kerületben 21 földszintes, 36 kétemeletes, 187 háromemeletes és 173 négyemeletes házat számolt össze a főváros statisztikai hivatala. Ugyanakkor a négyemeletes házak száma a Lipótvárosban 30-ról 421-re, a Terézvárosban 21-ről 222-re, a Józsefvárosban háromról 237-re emelkedett! Megállapitható tehát, hogy *a hepe-hupás belvárosi utcák fölött a főváros többi kerületeihez arányitva megállt az idő* és amiképpen a belvárosi ipar és kereskedelem nincs kellőképpen foglalkoztatva a városi közmunkákban és szállitásokban, azonképpen épitkezési tekintetben *sem történik semmi a Belváros érdekében.*

Állitólag az a terv van előtérben, hogy a kormány legujabban meghosszabbitott adómentességi rendeletének lejárta után — a jövő év juliusában — *olyan uj házadómentességi intézkedéseket tervez, amelyek kizárólag a Belvárosra vonatkoznak.* A Belváros polgársága *örömmel és méltánylással fogadja ezt a tervet* és azt kérdi: miért beszélnek a Tabánról, mint a Belváros kertvárosáról épitkezési vonatkozásban, amikor magát a Belvárost kellene ujra felépiteni? Miért nem fordulnak tanácsért például Párizsba, ahol az uj nagy boulevardok felépitése kedvéért egész városrészeket romboltak le, nem a hatóságok, hanem *a magántőke,* amelyet messzemenő adó- és egyéb kedvezményekkel persuadeáltak arra, hogy a régi Napoleon-korabeli vityillókat földig rombolva, uj és modern palotákat emeljenek a romok fölé. Vagy hogy egy közelebbi példát emlitsek, miért nem néznek a mi jó uraink *Belgrád felé,* amelynek vezetősége az utolsó tiz esztendő alatt a szó szoros értelmében *földig rombolta és ujjáépitette Jugoszlávia fővárosát?*

Ezek a mi belvárosi kérdőjeleink, amelyekre esztendők és évtizedek óta hiába várunk feleletet. Uj városrészek keletkeznek a külterületeken, maholnap egyetlen nagy falu lesz Budapest, a legkülterjesebb, a perifériákon legjobban szétterpeszkedő városa Európának, ugyanakkor azonban *középkori utcaközök, macskafej-utburkolat, ósdi lakások, egészségtelen és sötét bérkaszárnya-udvarok teszik a modern, napfény és levegő után vágyakozó ember számára lakhatatlanná a mindjobban és jobban elnéptelenedő Belvárost.* Azt a Belvárost, amelyben, hogy egy pillanatra ismét visszatérjünk a statisztikához, 1932-ben épitkezés folytán egyetlen uj lakás sem keletkezett, amelyben a lakosság száma 1900-tól 1930-ig mindössze 2.5 százalékkal nőtt, szemben a perifériákkal biró városrészek 15—18 százalékos lakosszám-emelkedésével. Hisszük, hogy *uj szelek lobognak most a Belváros felett, a Belvárosnak különleges nézőpontjai, célkitüzései és elgondolásai illetékes helyeken meghallgatásra találnak!*

ÖN SZERETI A TISZTASÁGOT

helyiségeiben, ezt könnyen elérheti, ha a mennyezetet és falait ETERNIT-nagylemezekkel burkolja.

Az ETERNIT-lemezek gyorsan helyezhetők el, a nedvességet nem engedik át, könnyen tarthatók tisztán.

Kérjen dijmentesen mintát és árajánlatot.

ETERNIT MŰVEK
Budapest, VI, Andrássy-ut 33.

A londoni telefonkönyv és az István-napi propaganda

Sikert aratott Kovácsházy tanácsnok ujszerü idegenforgalmi propaganda ötlete

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Ez év tavaszán, mint annakidején megirtuk, *eredeti ötlete* támadt *Kovácsházy* tanácsnoknak, a városgazdasági ügyosztály vezetőjének; az István-napi ünnepségek alkalmából annyira bevált *Gyöngyös Bokrétáról* készittetett litografikus szines nyomatokat a fővárosi házinyomdában, hogy azokat külföldre *egyéni cimekre küldje el az idegenforgalmi hivatal.* Huszezer angol nyelvü és tizezer német nyelvü propagandanyomtatvány készült el ilyen módon; *most már csak a cimek hiányoztak,* hová küldjék el a valóban szép kiállitásu propaganda képeket.

Ismét *Kovácsházy* tanácsnok találékonysága adta meg a kérdésre a feleletet. A tanácsnok intézkedésére a fővárosi idegenforgalmi hivatal *meghozatta a londoni, bécsi, zürichi és baseli telefonkönyveket,* ahonnan azután a németül és angolul tudó tisztviselők kijegyezték azt az anyagot, amely Budapest idegenforgalma szempontjából számitásba jöhet: *az intellektüellek,* orvosok, ügyvédek, mérnökök, nagyvállalkozók, gyárosok, nagykereskedők cimeit. Ezekre az egyéni cimekre küldötte el azután *Zilahy* Dezső, az idegenforgalmi hivatal igazgatója, a *Gyöngyös Bokréta meghivóját és az István-napi propaganda anyagot.*

Az érdekes és ujszerü propagandának *feltünő visszhangja* támadt, főleg *angol részről.* Egymásután érkeznek az idegenforgalmi hivatal cimére *a köszönő levelek,* amelyeknek irói egyrészről hálásan köszönik a főváros figyelmét, dicsérik a szép nyomtatványokat és ami a legfontosabb, meg is igérik, hogy *eljönnek az ősi magyar ünnepség alkalmából Budapestre, sőt jegyeket is kérnek lefoglalni a Gyöngyös Bokréta előadásaihoz.*

A St. Stephen's Week a legteljesebb mértékben felkeltette az angolok érdeklődését. Alfred *G. Hamilton,* a londoni üdvhadsereg *colonelja* azt irja az idegenforgalmi hivatalnak, hogy *nagy érdeklődéssel fogadta a meghivást, a nyomtatványokat barátainak is megmutatta és minden valószinüsége megvan annak, hogy az augusztus 15—21-e közötti hetet Budapesten tölti.* Baroness *M. Jan Haesten-Hates* megköszöni az „invitation to come to Budapest"-et és azt igéri, hogy *eljön,* annál is inkább, mert a legjobb középeurópai arisztokráciával, a Festetichekkel, a Kinskyekkel és a Lwoff hercegi családdal diplomáciai körökben összeismerkedett és jóviszonyban van. Azt irja a bárónő, hogy egy kicsit németül is beszél és reméli, hogy meg *fogja* tudni értetni magát Budapesten. B. C. *Bennett* szintén megigéri, hogy eljön Budapestre, de *még egy csomó propaganda iratot kér a főváros idegenforgalmi hivatalától,* ezeket barátainak és ismerőseinek akarja szétosztani és reméli, hogy sikerülni fog még partnereket találni a budapesti utra, akik máris érdeklődnek a Duna királynője iránt.

Nem érdektelen végezetül *a londoni nagy utazási irodák* levelezése a főváros idegenforgalmi hivatalával. A huszezer példányban szétment angolnyelvü meghivó kapcsán annyian keresték fel érdeklődésükkel a londoni utazási irodákat, hogy azok sürgős levelekben fordultak a budapesti idegenforgalmi hivatalhoz azzal a kérelemmel, hogy *küldjenek propaganda anyagot,* mert ki akarják elégiteni a hozzájuk forduló érdeklődőket. Bebizonyosodott, hogy *Kovácsházy* tanácsnok ujszerü ötlete a gyakorlatban *az eddigi jelek szerint bevált és minden remény meg van arra, hogy dacára az európaszerte duló rossz konjunkturának, az ezévi budapesti Szent István-napi idegenforgalom minden előző esztendeit felül fog mulni.*

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KŐLCSŐNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

lyen tisztelt törvényhatósági tanács tagjait, akikből a nyári szünet előtti utolsó ülésen elemi erővel tört ki a vágyakozás a szabad természet, a viz, a föld, a napsugár után.

Ilovszky nemcsak tanácstag-kuli: magánfoglalkozását illető kuliságán kivül kulija ő a Baross-szövetségnek, a Kisipari Hitelintézetnek, a különféle józsefvárosi keresztény alakulatoknak, sőt a cigány-muzsikusok hivatalos testületének is. Érthető tehát, hogy felszabadulva, illetőleg szabadságot kapva a különféle rabszolgatartó-közületektől, dupla örömmel sietett Zamárdiba, ahol kulimentes környezetben tölthet néhány röpke hetet János, akiböbek között (de csak télen természetesen) a különféle balatoni érdekképviseleteknek is hüséges kulija.

A különféle kuli-egyenruhákat erre a pár boldog hétre ellentengernagyi uniformissal cseréli fel Ilovszky, akinek jachtja éppolyan népszerü a Balaton somogyi oldalán, mint ő maga a Józsefvárosban. Nagy turákat tesz a magyar tengeren, nyilegyenesen repülő jachtján, amely külön nevezetessége a Balatonnak. Egy ilyen jachtkirándulásról leszen szó e sorokban, amely szerencsés auspiciumok között indult el Zamárdin és majdnem szerencsétlenül végződött Siófokon.

Ugy esett a dolog, hogy Ilovszky, mint a budapesti cigányok koronázatlan királya, a balatonmenti hangászok speciális nótáit próbálgatta egy este vacsora után, — egészen hajnali öt óráig. Nemcsak pitymallott, hanem gyönyörüen sütött a napvilág, amikor a muri végeztével Ilovszky és egy barátja elhatározták, hogy még mindig nem mennek haza, hanem jachtkirándulásra indulnak a Balatonon.

El is indultak és a barát, jóval fiatalabb lévén Ilovszkynál, ajánlkozott, hogy csak szundikáljon János, ő majd kezeli a vitorlát. Pár percnyi szundikálásból azután nagy recsegés verte fel az alvót: az ügyetlen barát egy rossz forditás alkalmával ugy eltörte a vitorlarudat, mintha vékony pálcika lett volna.

Közben borulni kezdett az ég is, és bizony alaposan meg kellett fogni az evezőket a két hajnali vitorlás barátnak, hogy két órai megfeszitett munka után, már szakadó záporban, beevickéljenek a siófoki kikötőbe. Egyetlen pillanatnyi pauza nélkül egy helybeli ács segitségével helyre is állitották rögtön a vitorla kormányát, mire János a postahivatalba sietve a következő sürgönyt menesztette aggódó hitvesének:

Siófokon kormányt ujjáalakitottuk. Stop. Indulunk haza. Stop. János.

*

A KORMÁNYZÓ BARCZEN GYULA nyugalmazott székesfővárosi müszaki tanácsnokot a kormányfőtanácsosi méltósággal tüntette ki. Barczen tanácsnok néhány esztendővel ezelőtt ment nyugalomba, miután egy emberöltőn át teljesitett szolgálatot a városrendezési ügyosztályban. Nyugalombavonulása után sulyos betegségen esett át, melynek során egyik lábát is leoperálták. A kormányzói kitüntetés egy hosszu és érdemes közszolgálati pálya méltó betetőzése.

Külön leiratban közli a kereskedelemügyi miniszter a fővárossal a vasárnapi munkaszünet kiterjesztésére vonatkozó törvénytervezetét

Amikor prédikálnak a templomokban, zárva fogják tartani a kocsmákat — Munkaszüneti napon legfeljebb másfél óráig tarthatnak nyitva Budapesten az élelmiszerüzletek — A miniszter bizonyos ipari foglalkozásokban törvénnyel kívánja rendszeresiteni a week-end-et

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A kereskedelemügyi miniszter nagyfontosságu leiratát vette a csütörtöki napon kézhez *Babarczy* István báró dr. tanácsi főjegyző, a fővárosi közgazdasági ügyosztály vezetője. A leiratban a kereskedelemügyi miniszter *az ipari munkának vasárnapokon és egyes ünnepeken való szüneteléséről* szóló törvényjavaslatát küldi meg a polgármesternek, azzal a kérelemmel, hogy *az előadói tervezetre legkésőbb folyó évi augusztus hó végéig észrevételeit tegye meg a főváros.*

A törvényjavaslat tervezete megállapitja, hogy

a társadalmi és az egyházi körök állandóan sürgetik a vasárnapi munkaszünet teljesebbé tételét.

Ez a körülmény inditotta arra a minisztert, hogy *az ipari munkának vasárnapokon és egyes ünnepeken való szüneteléséne*k *ujabb szabályozásáról törvényjavaslatot készittessen.* A törvényjavaslat előadói tervezete utal azokra a jelentősebb eltérésekre, amelyeket a tervezet a jelenleg hatályban levő *1891: XIII. törvénycikkel* szemben tartalmaz.

Mig ez idő szerint csupán vasárnapon és Szent István napján kell munkaszünetet tartani, addig a tervezet értelmében *karácsony első napja is munkaszüneti nap lesz.* A gyakorlatban, különösen a világháboru megszünése óta, karácsony első ünnepén a lehetőség szerint ugyis szünetel az ipari munka, ennélfogva ennek az ünnepnek munkaszüneti nappá való nyilvánitása *megfelel a tényleges viszonyoknak.* A tervezet első paragrafusa részletesen felsorolja azokat az üzemeket és vállalatokat, amelyekre a törvény hatálya kiterjed.

A tervezet idevonatkozó rendelkezései *a munkaszünet körét kiterjesztik olyan területre is* (például az őstermeléssel kapcsolatos mellékipari vállalatokra, háziiparra, házalókereskedésre és vándoriparra), *amelyeknél ez idő szerint az ipari munka vasárnapi szüneteléséről szóló rendelkezések nem érvényesülnek.*

A munkaszünet tartamát illetően ujitás, hogy

a munkaszünet a nappal dolgozó üzemekben legkésőbb a munkaszüneti napot megelőző köznapon esti tiz órakor kezdődik és az legalább a munkaszüneti napot követő nap reggeli hat órájáig tart.

Az éjjel vagy éjjel is dolgozó üzemekben a munkaszünet — miként jelenleg is — *legkésőbb a munkaszünet napján reggel hat órakor kezdődik és legalább a munkaszüneti napot követő nap reggeli hat órájáig tart.* A week-end-mozgalommal kapcsolatosan elhangzott kivánságok méltánylásaképpen a tervezet szerint a kereskedelemügyi miniszter *bizonyos ipari foglalkozásokban* (nagykereskedésekben, bank- és pénzváltó, ügynöki és bizományi iparban, a termeléssel és árusitással közvetlen összefüggésben nem álló irodai munkákban) a *munkaszünet kezdetét már a munkaszüneti napot megelőző köznapon délután két órában állapitja meg.*

A tervezet

irányelveket állapit meg a nyilt árusitási üzletek nyitvatartásának rendelettel való szabályozása tekintetében, minekfolytán a rendeleti szabályozás a jelenlegi helyzettel szemben lényeges megszoritás alá esik.

A tervezet vonatkozó rendelkezése értelmében *a főváros és rendeleti uton megállapitott környéke területén csupán a tulnyomóan élelmiszerek és állami egyedárusitási cikkek forgalombahozatalára berendezett üzleteket és ezeket is legfeljebb egy és fél órán át, az ország egész területén pedig a nyilt árusitási üzleteket* — az árusitott cikkekre való tekintet nélkül — *legfeljebb két órán át lesz szabad nyitvatartani.* Ha az érdekelt üzlettulajdonosok *tulnyomó többsége* a miniszteri rendeletben megállapitott nyitvatartási lehetőséggel élni nem kiván, az elsőfoku iparhatóság köteles elrendelni az illető üzletágban a teljes munkaszünetet. Kimondja továbbá a tervezet, hogy

az égetett szeszesitalok munkaszüneti napokon való forgalombahozatala tilos és elrendeli, hogy a szeszes italok kimérésével foglalkozó vendéglők, kávéházak és cukrászdák kivételével munkaszüneti napokon délelőtt tiz órától déli tizenkét óráig zárva kell tartani.

Vagyis a rendelet szerint *vasárnapokon, amikor istentisztelet van a templomokban, zárva kell tartani a kocsmákat.* A tizezernél kevesebb lakóst számláló községekben a vendéglők és kocsmák zárórája vasárnap és ünnepnapokon este 11 óra.

Országos vásárt és heti vásárt munkaszüneti napra engedélyezni, mint eddig nem volt szabad, ezentul sem szabad. Azokat a vásárokat, amelyek a törvény életbelépése idején királyi privilégium vagy engedély alapján munkaszüneti napon tartanak, a törvény életbelépésétől számitott egy év alatt a vásárfenntartók kivánságához képest vagy *meg kell szüntetni,* vagy *oly napra kell áthelyezni,* amely napon nem kell munkaszünetet tartani.

A tervezet

a mai kor igényének megfelelően szabályozni kivánja a munkaszüneti napon foglalkoztatott alkalmazottak pihenőjének kérdését

Ezidőszerint az alkalmazottak *havonta egy teljes, vagy kéthetenként egy fél vasárnapon* élveznek munkaszünetet. Ezzel szemben a tervezet szerint az volna az általános szabály, hogy a vasárnapon három óránál hosszabb időn keresztül a nyilt árusitási üzletben foglalkoztatott alkalmazottnak minden második vasárnapon, vagy minden második héten a vasárnapot követő hétnek valamelyik köznapján legalább 24 órai, vagy két köznapon legalább 6—6 órai pihenőt kell adni. Azoknak az alkalmazottaknak pedig, akik nem nyilt árusitási üzletben, hanem ipari üzemekben dolgoznak, ha vasárnapon három órán tul voltak foglalkoztatva, a következő vasárnapon legalább 24 órai pihenőt kell adni.

Az általános érdeklődésre számottartó törvénytervezet kapcsán *Babarczy* főjegyző

köriratot intézett a fővárosi üzemekhez és intézményekhez, felkérve, hogy a törvénytervezettel kapcsolatosan nyilvánitsák véleményüket és jelöljék meg azokat a speciális kivánságokat, amelyeket az egyes intézmények és üzemek a törvénytervezetbe felveendőknek tartanak.

Szakvélemények beérkezte kapcsán fogja azután a főváros *végleges elhatározásáról a vasárnapi munkaszünet kiterjesztését illetően a kereskedelemügyi minisztert feliratban tájékoztatni.*

Lehet-e a fővárosi nőtartásért perelni?

Lavotta Gyuláénak a főváros ellen inditott nőtartási keresetét jogi képtelenségnek minősiti a tiszti főügyész

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Élénk feltünést keltett a napilapok azon közlése, hogy *Lavotta* Gyuláné, az ismeretes Eternit-ügy miatt felfüggesztett fővárosi müszaki főtanácsos felesége, *keresetet inditott a főváros ellen.* Az Eternit-müvektől tudvalevően 1700 pengőt kapott *Lavotta* főtanácsos és amikor a rendőrség a nyomozásnak ezt az adatát közölte a fővárossal, *Lavotta* elismerte, hogy *szivességi kölcsönt fogadott el* a főváros szállitójától. *Lavottát* állásától felfüggesztették, majd később, *idegei összeroppanása miatt a Szent János kórház idegosztályára szállitották.*

Lavotta néhány hónapos gyógykezelés után elhagyta az intézetet és most várja, hogy az ügyészségi eljárással párhuzamosan folyamatban levő fegyelmi ügyében a polgármester meghozza a döntését. A köztisztviselői fegyelmi szabályzat szerint *Lavotta* Gyulának természetesen csak *ötven százalékkal csökkentett illetményeit folyósitják. Lavotta* Gyuláné a birósághoz beadott keresetében elmondja, hogy *férje az ideggyógyintézetből nem tért vissza hozzá és igy minden anyagi támasz nélkül van. Lavotta* Gyuláné *a biróság utján kéri kötelezni a fővárost,* hogy férjének a fegyelmi vizsgálat tartamára felére csökkentett illetményét, lakbérét és pótlékát *közvetlenül az ő kezeihez folyósitsák.* Előadja még *Lavottáné,* hogy mint a székesfőváros alkalmazottjának *törvénye felesége jogosult ahhoz, hogy férjének jövedelméből megélhetését fedezze.*

Egyes sajtóorgánumokban *Lavottáné keresetével kapcsolatosan* olyan közlemények jelentek meg, hogy a fegyelmi alatt álló müszaki főtanácsos felesége *a főváros, illetőleg maga a polgármester ellen inditott nőtartási keresetet.* Ebben az ügyben *Szemethy* Károly dr. tiszti főügyész a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársa előtt:

— A keresetről nem tudok, annak beadásáról csak az ujságokból értesültem és amennyiben az ujságközlemények szerint indult meg a per, *azt jogi képtelenségnek kell tartanom.*

— A Lavotta Gyula elleni fegyelmi vizsgálatot az *1929. XXX. tc. megfelelő paragrafusai szerint inditottuk meg és folytatjuk le.* Ahhoz, hogy *Lavotta* Gyula visszatért-e a kórházból való elbocsájtása után a feleségéhez, vagy nem, a *fővárosnak közvetlenül köze nincsen. Lavottáné* a fővárost sem egy pengőre, sem egymillió pengőre *nőtartás cimén nem perelheti.* Legkevésbé azonban a *polgármester urat, akinek saját személyében éppugy nincs köze ehhez a nőtartási keresethez, mint a főváros képviseletében.*

— *Lavotta* Gyuláné egyet tehet: keresetet indithat *nem a polgármester, nem a főváros, hanem a saját ura ellen.* Ha azután a feleség által meginditott per kapcsán *a biróság jogerősen arra kötelezi a fővárost,* hogy a felfüggesztés alatt álló férj fizetésének bizonyos hányadát ne a férfi, hanem az asszony kezéhez fizesse le, a főváros — amint erre különben számos példa is van — *ennek a birósági itéletnek szabályszerüen eleget fog tenni.*

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

Magyar Kir. Állami
Vas-, Acél- és Gépgyárak
Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ,
KERTÖNTÖZÉSHEZ
kézi és géphajtásu
szivattyuk
Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet
Forgalombahozza:
Magyar Királyi Állami
Vasgyárak Kereskedelmi
Képviselete Rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut
28.
TELEFON: 27-3-20

Németvölgyi-ut és Mártonhegyi-ut sarkán elterülő telektömbön épülő
családi villák
Három szoba hallal, minden mellékhelyiséggel, saját külön kerttel ele ans kivitelben, kulcs átadásig P 22.000.-
Nagyobbak megállapodás szerint.
Még ez évben 30 évi adómentesség.
Lefoglalható: Katona, Székely és Molnár épitészmérnökök irodájában,
V., Személynök-utca 9-11
Telefon: 29-8-29, 22-5-59.

HELVEY TIVADAR Dr
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

VIGNALI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Pannónia-utca 13/A
Gyár: VI., Jász-utca 74.
TELEFON: AUTOMATA 088—83

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 48-1-32.

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Söröző - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

„HERMUSIN"
a legjobb házi mángorló
Magyar Mosó és Fertőtlenitő Gépgyár Rt.
Telefon: 62—5—23

Hírek

A segitőalap és a városi üzemek. Esztendők óta folynak a tárgyalások abban az irányban, hogy a fővárosi üzemek tisztviselői *belépjenek a Segitőalapba,* a munkások pedig — itt elsősorban a Beszkártról és a nagyüzemekről van szó — szintén *külön betegpénztárt* alapitanának. Erre a fővárosnak törvényadta joga van. A Segitőalap intézőbizottságának legutóbbi ülésén ismételten szóbakerült az a probléma, amelynek során a felszóláló bizottsági tagok megállapitották, hogy *váratlanul megfeneklett az ügy,* holott már közvetlenül a megvalósitás előtt állott. Az üzemek tisztviselőinek a Segitőalapba való bekapcsolódása szoros összefüggésben van a tisztviselői betegpénztárnak egy másik nagy kérdésével: *létesitsen-e önálló kórházszerü szanatóriumot az alap,* vagy fennmaradjon továbbra is a mai fonák helyzet, amikor a fővárosi közkórházakkal és egyes magánszanatóriumokkal van szerződéses viszonyban a főváros. Mindenesetre az a helyzet, hogy *a Segitőalap két nagy problémája* hosszu idő óta elintézés nélkül izgatja a tisztviselői kedélyeket, dönteni kell végre-valahára afelől, meg akarja-e a tisztviselők társadalma tartani *a mai orvosi rendszert, akar-e épitkezni, vagy inkább szék-ház akar-e vásárolni, amelyben azután központi szakorvosi rendelőintézetet lehetne felállitani.* Az üzemek kérdésében is rendet kell teremteni, annál is inkább, mert — mint *Bednárz* Róbert a legutóbbi intézőbizottsági ülésen helyesen állapitotta meg — *fennáll az a veszély,* hogy ha a nyugdijalapot felállitják és az üzemek jóléti alapjait a nyugdijalapba tömöritik, *elvész az az összeg,* amit az üzemek a Segitőalapba való bekapcsolódásuk esetén mint hozzájárulást befizetnének.

Kavarodás a felvonó körül. A törvényhatósági bizottság a nyári szünet előtti utolsó közgyülésén tudvalevően levette a napirendről *a lakásbérleti szabályrendelet tárgyában készitett polgármesteri előterjesztést.* Az érdekeltségek azonban állandóan szőnyegen tartják a lakásbérleti szabályrendelet problémáját, ezzel is bizonyitván, mennyire fontos és a közönség széles rétegeit érintő kérdésről van szó. A *Háztulajdonosok Országos Szövetsége* legutóbbi intézőbizottsági üléséből kifolyóan bejelentést tett a polgármesterhez, amely egyes kérdésekben a szociálpolitikai ügyosztály és a tiszti ügyészség állásfoglalásával szemben a *háztulajdonosok különvéleményét jelenti.* A főváros a bizottsági tagokkal a háztulajdonosok különvéleményét közli. A legfontosabb eltérések — mint azt már közölte az *Uj Budapest* — a két álláspont között *a bér- és járulékainak kikötésénél, a háztulajdonosok hozzájárulása nélkül a bérlő által elvitt ingók visszaszállitásánál, a házfelügyelői és segédházfelügyelői dijnál s végezetül leginkább a liftnél van.* A legnagyobb ellentét éppen a felvonók tekintetében merült fel a háztulajdonosok és a főváros és a polgármesteri előterjesztés között. A rendelettervezet *büntető rendelkezést akar alkalmazni az ellen a háztulajdonos ellen,* aki a felvonót nem járatja állandóan és megszakitás nélkül és nem engedi meg annak használatát bárki részére. A Háztulajdonosok Szövetségében a lakásbérleti szabályrendelet tervezetével kapcsolatosan *élnék vita merült fel* a felvonó dija tekintetében is. Olyan vélemények vannak a háztulajdonosok körében, hogy a *liftet dijmentessé tenni nem lehet,* mert annak járatása a háztulajdonosra kiadással jár. Végezetül az a felfogás került előtérbe, hogy menetenként a felvonó ára 10 fillér lenne a házbeliek részére, 10 fillér az idegenek részére is, azonban legalább két személy után kellene a lifthasználati dijat megfizetni az idegennek, akkor is, ha egyedül veszi igénybe a liftet. Kétségtelennek látszik, hogy ősszel, amikor az első közgyülésen már minden valószinüség szerint tárgyalás alá kerül a polgármesteri előterjesztés, hetekig tartó vita fog kifejlődni a különféle érdekképviseletek képviselői között.

—

— Nincs jobb házi barát az „Igmándi" viznél, — Azért legyen minden háztartásban kéznél!

Elkészült a főváros jelentése az üzemek racionalizálása tárgyában. Jelentette az *Uj Budapest,* hogy a kormány rendeletileg kötelezte a fővárost, hogy 45 nap alatt tegyen javaslatot a fővárosi részvénytársaságok, vállalatok, üzemek és intézetek kiadásainak csökkentése és működésének gazdaságosabbá tétele érdekében. A belügyminiszteri rendelet kapcsán *Morvay* főjegyző elkészitette a belügyminiszterhez intézendő véleményes jelentést, amelyet a csütörtöki nap folyamán referált el *Liber* alpolgármesternek. *Morvay* főjegyző jelentése azon kérdőivek alapján készült, amelyet a polgármester a belügyminiszteri rendelet kézhezvétele kapcsán szétküldött az üzemekhez, felsorolván azokat a módozatokat, amelyeket az üzemek gazdaságosabbá tételét illetően a belügyminiszter figyelmébe ajánlott a fővárosnak. A polgármesteri jelentést kérő rendelet kapcsán *az összes fővárosi üzemek bejelentették azokat a racionalizálási intézkedéseiket,* amelyek során a dologi kiadások apasztásával, a fizetések és javadalmazások csökkentésével és az alkalmazottak elbocsátásával igyekeztek üzemviteliüket gazdaságosabbá tenni és egyszerüsiteni. A főváros jelentése már *Tatics* államtitkárnak, a városi főosztály vezetőjének kezében van, aki annak átvizsgálását már meg is kezdette. A főváros racionalizálási üzemi jelentését a belügyminiszterium értesülésünk szerint *külön ankéten fogja ismét vizsgálat tárgyává tenni,* erre az ankétra a társminiszteriumokon kivül meghivást kapnak az ipari és kereskedelmi érdekeltségek is. Itt említjük meg, hogy az *üzemek felülvizsgálata tárgyában hozott közgyülési határozat jóváhagyó tudomásulvétele még mindig nem érkezett meg a belügyminiszteriumtól,* noha a belügyminiszterium a főváros vezetőségével, a kereskedelmi miniszteriummal, nemkülönben a budapesti Kereskedelmi és Iparkamara vezetőségével a fővárosi üzemek problémáját *már régen letárgyalta.*

—

Balatoni menetdijkedvezmények kiterjesztése. Fabinyi Tihamér kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy a „Ketten egy jeggyel" és az „Egy vidám hét a Balatonon" jegyfüzetekkel kapcsolatban engedélyezett 50 százalékos menetdijkedvezmény az egész fürdőidény alatt, október 31-ig bezárólag bel- és külföldiek részéről egyaránt igénybevehető legyen. A menetdijkedvezménynek belföldiekre való kiterjesztése erősen fogja fokozni a Balaton frekvenciáját. Ennek a célnak a szolgálatában kerültek kiadásra ezek a gyorsan népszerüvé vált jegyfüzetek, amelyek módot nyujtanak arra, hogy egy felejthetetlen hetet lehessen — olcsó pénzen — a Balaton partján eltölteni.

I., Verpeléti-ut 3.

A Zichy-muzeum és a lágymányosi előljáróság problémája — Husz esztendő óta bérli a főváros a házat a Lenkei testvérektől

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A lágymányosi előljáróság elhelyezése kapcsán felmerült az a terv, hogy a Verpeléti-ut 3. számu házat, amelyben a megszünő *Zichy-muzeum* és a fővárosi iparrajziskola van elhelyezve, vásárolja meg a főváros. *Ez a terv megfeneklett* és a főváros, amely az egész házat bérli, változatlanul fizeti a mai rossz gazdasági helyzetben is *a háztulajdonos Lenkei testvéreknek az évente 71.000 pengőre rugó bérleti dijat.* A közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén *Csilléry* András dr., aki a leglelkesebb harcosa az önálló lágymányosi előljáróság minél előbb való felállitásának, szóvátette, hogy a Zichy-muzeum képei becsomagolva fekszenek és a főváros azért nem tudja hamarosan megvalósitani az előljáróság felállitását, mert a *közmüvelődési ügyosztály lefoglalva tartja a muzeum céljára szolgáló helyiségeket.* A Zichy-muzeumnak a Károlyi-palotába való elhelyezését, nemkülönben a Verpeléti-ut 3. számu házban birt fővárosi bérleti helyiségeket illetően kérdést intéztünk

Némethy Károly dr.

tanácsnokhoz, a közmüvelődési ügyosztály vezetőjéhez, aki a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A Zichy-muzeum a Verpeléti-ut 3. számu négyemeletes házban mindössze hét termet, nem is egy egész emeletet tartott lefoglalva, de azok legnagyobb része is már *teljesen üres,* mert a Zichy-muzeum anyagát már átszállitottuk a Károlyi-palotába, ahol *Budapest Székesfőváros Képzőmüvészeti Muzeuma* szeptember közepe táján meg fog nyilni. A helyiségekben *még valamelyes iparmüvészeti anyag van,* ennek átszállitása azonban szintén folyik, ugyhogy a közmüvelődési ügyosztály *bármely pillanatban rendelkezésre tudja bocsátani az eddig muzeumi célokat szolgáló helyiségeket.*

— Arra vonatkozóan azonban, hogy a *helyiségekkel mit csináljunk, mindezideig semmi rendelkezés hozzám nem érkezett.* Szó sincs tehát arról, hogy a mi késlekedésünk okozta volna a helyiségek kiüritésének eltolódását, mert hiszen most, amikor a helyiségek tulnyomó nagy része máris üres, *még mindig nem kaptunk parancsot a továbbiakra vonatkozóan.*

— Maga a muzeum azonban az épületnek mindössze hét, utcára néző termét foglalta el, a négyemeletes nagy bérkaszárnyának nem tulzottan jelentékeny részét. A bérpalota többi részében van az *iparrajziskola* elhelyezve, a negyedik emeleten pedig *magánlakások vannak,* amelyeket az egész házat bérlő főváros tudomásom szerint fővárosi tisztviselőknek adott bérbe. *Nem a Zichy-muzeum bérösszege a szóbanforgó 71 ezer pengő,* hanem az egész bérpalotáé, amelyet különben tudomásom szerint *több mint husz esztendeje bérel a főváros.* A Zichy-muzeum anyagának a Károlyi-palotába való átszállitásával kapcsolatosan muzeumi szempontból a jövőt illetően az ügyosztálynak *nem lesz köze a Verpeléti-uti házhoz* és teljesen az ügyosztály hatáskörén kivül esik, hogy a *felszabaduló, eddig muzeumi célt szolgáló helyiségeket mikor adja át a főváros előljárósági célokra.*

Kedvező alkalom!

Egyenruha zubbony nadrág sapka **p 98.–**

Polgári öltöny p 98.–

NAGY KÁLMÁN

IV., Kossuth Lajos-u. 6.

SCHUBAUER JÓZSEF

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ

BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8–10.

TELEFON: 80–5–03.

KOHN GYULA

KEFE- és ECSETGYÁROS

Aranykoszorus mester

GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20

Telefon: József 802–45

Szász Albert

okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitesi vallalkozó

Budapest, II., Margit-körut 43

Telefon: 51–4–06.

Bohacek és Társa

parketta és asztalosáru gyára

Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02

Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat Kartelen kivüli olcsó árak

Zománctáblák

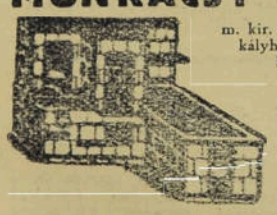
a legolcsóbban

Beér Sándor

V., Gróf Tisza István-u. 5

TELEFON: 82–4–29

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár

Budapest, VII. Rózsa-utca 39

Mintaraktár VII., Izabella-tér 3

Telefon: 31–2–80, 35 9–16

The Neuchatel Asphalte Company Limited

Budapesten

Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.

Telefon: Automata 212-45.

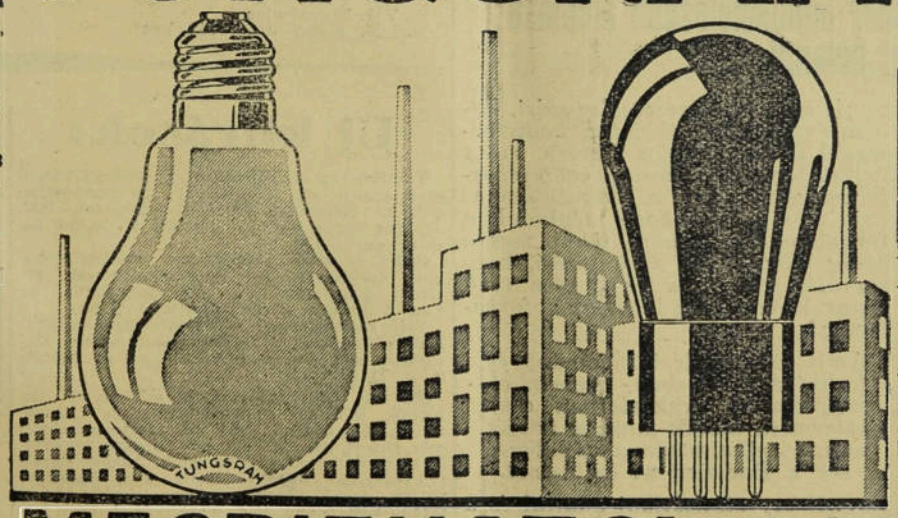
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.

Telefon: Automata 914-88

Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitumenet, falaszigetelő aszfaltot. Készit Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.

Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója

TUNGSRAM

MEGBIZHATÓ, JÓ

LISKA JENŐ

okl. gépészmérnök

vállalkozó

BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

BUDAPEST, III., Remetehegyen

a 72-es villamos mentén. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, parcellázott 300 négyszögöles

villatelkek eladók

Bővebbet a tulajdonosnál, telefon 310-10 alatt, vagy a helyszinen.

GAZDASÁGI ÉLET

Egy keramitkövezési versenytárgyalás titkai

Amikor a jólértesültek alacsony alapárat, szétosztás esetén magas felárat számitanak

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Több alkalommal rámutattunk arra, hogy a városházán a müszaki ügyeknek különféle jogi ügyosztályok alosztályaiként való csoportositása *mennyire közérdekellenes, sok esetben hibákra és anomáliákra is vezet.* Hogy mennyire alkalmas a müszaki vonatkozásu ügyeknek ez a széttagoltsága *anomáliákra,* nem egy esetben a vállalkozók részéről *visszaélésekre is, élénken* jellemzi az a versenytárgyalás, amelyet *a nagyvásártelepen végrehajtandó keramitkövezési munkálatokra irt ki a főváros közélelmezési ügyosztálya.*

A versenytárgyalás körülményeit élénken ecseteli az a beadvány, amelyet eben az ügyben a *Budapesti Kövezőiparosok Ipartestülete* nyujtott be 357/1933 szám alatt a polgármesterhez. Az ipartestületi panasz szerinti tényállás a következő:

— A közélelmezési ügyosztály 19.300 négyszögméter keramitburkolat készitésére hirdetett árlejtést. Ebben az évben *ez talán az egyedüli készpénzfizetéses legnagyobb munka, amelyet a főváros eddig a szakmának nyujtott.* Feltünő jelenség már magában az is, hogy számos olyan cég vett azon részt, *akik az ipartestületnek nem tagjai és akiknek erre jogosultságuk az ipartörvény értelmében nincsen.* Strohmann-rendszerrel találkozunk, vagy kontárkodásról van szó, tehát mindkét esetben a törvény kijátszását célozzák. Az ipartestület azonban reméli, hogy az *odaitélésnél ezek az ajánlatok számitásba sem jönnek.*

— Ami már most a versenytárgyalásra beérkezett ajánlatokat illeti, az ipartestület szerint a közélelmezési ügyosztály *igen részletes körülirásu költségvetést adott ki,* amely az ipartestület szakértő véleménye szerint semmi kétséget sem hagy az elvégzendő munka felől. *Ez a preciz kiirás* és az a körülmény, hogy a munkabérek az ipartestület által kötöttek, az anyagárak szintén csaknem mindenkinek egyforma megkötöttséget jelentenek, a cement, a kavics a piacon mindenkinek egyforma áru, azt jelenti, hogy *a beérkező ajánlatoknak legfeljebb filléres eltéréseket szabadna mutatniok.* Ezzel szemben az egységárak 5.02—7.70 futnak, egy kis szorzással kiszámitható, hogy ilyen nagy területnél az árdifferencia már ennél az egy tételnél is *25 ezer pengő különbséget ad.*

Kétszer kettő csak négy lehet, sem három, sem öt! — jajdul fel a kövezőiparosok testülete. Itt *vagy irreális a konkurens, vagy illegális haszonszerzésre törekszik.* Az ipartestület természetesen nem akar az események elé vágni, *nem személyeskedik,* de mint szakemberek megállapitják, hogy ha valaki a kiirást szószerint veszi és azt a munkát le is akarja szállitani, ugy *a hat pengő alatt lévő egységár mind irreális,* mert az anyag és a munkabér kizárólagos önköltsége 5.60—5.70 között mozog, ehhez járul a bélyegilleték, az adó, az OTI és ekkor a vállalkozó még egy fillért sem keresett. Az ipartestület nem *akar számokkal és frázisokkal dobálódzni* és ezért kéri a polgármestert, hogy állitásainak igazolására módot adván, azt be is bizonyithassák.

A kiirási müvelet az ipartestület szerint *egy meglehetősen tág, az üzleti fantáziára igen erősen ható kitételt is tartalmaz.* Azt mondja, hogy *megadandó a százalékos felár az esetben, ha a munka négy részre osztatik.* Nincs kizárva — állapitja meg az ipartestület —, hogy *sok ajánlatnál, mivel ezen megosztást a jól értesültek csaknem biztosra veszik, az alapár alacsony és az igért százalékos felár a magas...*

*

Kétségtelennek tartjuk, hogy a *polgármester figyelembe veszi a hivatalos érdekképviselet beadványát* és intézkedik aziránt, hogy az élelmiszer nagyvásártelep keramitkövezési munkáira vonatkozó versenytárgyalást ne *a szinte csak gépészeti ügyekel foglalkozó müszaki alosztálya a közélelmezési ügyosztálynak,* hanem az ezekben az ügyekben *speciális szakértelemmel rendelkező ut- és csatornaépitési ügyosztály döntse el.* Legfőbb ideje egyébként, hogy a *müszaki alosztályok megszünjenek és a főváros müszaki igazgatása terén megtörténjen az a racionalizálás, amely egyképpen érdeke a fővárosnak és az iparos társadalomnak.*

Az utépitési technika uj lehetőségei

Elkészült a magyar utépitési ipar legtökéletesebb alkotása: a Budaörsi betonut

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Száz százalékban magyar anyagból, magyar mérnökök tervei és felügyelete mellett, a kizárólag budapesti magyar inségmunkások szorgalmas munkájának eredményeképpen a *Magyar Általános Utépitő Rt.* a mai napon befejezte a budaörsi betonut épitését. Az összes szakemberek egybehangzó véleménye szerint

ez az épitkezés ugy a tartósság és a külalak, mint pedig minden egyéb követelménynek maradéktalanul teljes egészében megfelel és az utépitési ipar fejlődésének legmagasabb fokát jelöli meg.

A három és fél km. hosszu utszakaszt mint acélpáncél boritja a tökéletes simaságu beton és nemcsak az arra gördülő autók utasainak nyujt sima és *élvezetes utazást,* hanem évtizedeken át játszi könnyedséggel és ugyszólván minden nyom nélkül birja el a *legsulyosabb teherforgalmat is.* 750 m. hosszu szakaszon már a mai napon megindult a forgalom, az utvonal többi részén pedig még folyik az öntözési, konzerválási eljárás s ez a rész csak Szent Istvánkor adatik át a forgalomnak.

Amit az utépitési tudomány és technika eljárásban, gépben, elméletben és gyakorlatban csak kitermelt, annak mind a tetejét adta és alkalmazta a vállalkozó cég a Budaörsi-ut épitésénél.

Egynéhány statisztikai adattal és a betonut épitési technikájának rövid leirásával igyekszünk képet adni erről a monumentálisnak nevezhető alkotásról.

A kelenföldi pályaudvaron *7 méter magas silo* épült. Ide emelik fel szállitószalagokkal a betonuthoz szükséges anyagokat, a különféle szemnagyságu zuzottkövet, az apró zuzalékot és a homokot. A siloból mérlegeken át, tehát pontosan kimérve teherautókba kerülnek az anyagok. A teherautók szállitják ki az anyagokat az uttesten mozgó keverőgéphez, amely azokat kellő mennyiségü betonná keveri össze. Ezután egy másik gép, az u. n. finisher tömöriti, egyengeti, szóval uttá alakitja a betont.

Az előkészitő munkálatok, amelyek földmunkából és kőalapozásból állottak, 6 hónapig tartottak, magának a betonpályának elkészitése ezzel szemben csak 4 hétig.

Beépitésre került mintegy

800 waggon terméskő, 300 waggon zuzottkő, 430 waggon dunakavics és homok, 100 waggon cement, 110 waggon fejkő és 125 waggon kockakő.

Ezenkivül elszállitásra került mintegy *20.000 köbméter föld.* A munka igy *7 hónapon át átlag 250 munkásnak adott kenyeret.* Jelentékeny az a kereset is, amihez az épitkezésből kifolyólag *a kőbányák, a gyárak, a MÁV és a budapesti fuvarosok jutottak.*

Egy ország és egy főváros kulturájának fontos fokmérői az utak, azoknak minemüsége és karbantartása. *Király* Kálmán tanácsnoknak, az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetőjének érdeme, hogy meglátta és alkalmazta a főváros utépitési programjában a betonutat, mint az utépitési tudomány fejlődésének ujabb és legkiválóbb értékét, melynek *mindjárt első alkotása európai vonatkozásban is a legszebb és a legtökéletesebb.*

Megkezdték a hitelmüveletes ut- és csatornaépitések második csoportját

Kartelek és nagyvállalatok bő aratása

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A munkanélküliség enyhitése érdekében megindított szükségmunka-akció során a polgármester nemrég számos ut- és csatornaépitési tervet és költségvetést terjesztett fel a belügyminiszterhez jóváhagyás végett. Most érkezett le a városházára a belügyminiszter leirata, amelyben arról értesiti a fővárost, hogy *a tervek ellen müszaki szempontból kifogást nem emel, a költségvetések egységárai megfelelőek és hogy a szóbanforgó utépitési és csatornázási munkálatok odaitélését és kivitelét engedélyezi.*

E leirat alapján a polgármester a következő ut- és csatornaépitéseket rendelte el:

A) **Utépitések:** *I. Kutvölgyi-ut* (Virányos-ut és Budakeszi-ut között), *I. Hegyalja-ut* (Perényi-ut és Csap-utca között), *III. Remetehegyi-ut* (Folyondár-utca és Perényi-ut között), *I. Nagykovácsi-ut* (meredek kanyar átépitése), *I. Sashegyi-ut* és Zólyomi-ut egy része, *II. Gábor Áron-utca* (Törökvész-ut és Endrődi Sándor-utca között), *II. Pasaréti-ut* (megépitett szakasz és Páfrány-ut között), *II. Törökvész-ut* folytatólagos kiépitése, *III. Józsefhegyi-utca* (Szeréna-ut és Áfonya-utca között), *VII. Bácskai-utca* (Ujvidék-utca és Hajtsár-ut között), *IX. Páva-utca* (Tüzoltó-utca és Tompa-utca között), *VII. Szugló-utca* (Hajtsár-ut és Vezér-utca között), *X. Külső Jászberényi-ut* (Tárna-utca és Máv. között).

B) **Csatornaépitések:** *I. Kutvölgyi-ut* (Virányos-ut és Budakeszi-ut között), *II. Gábor Áron-utca* (Törökvész-ut és Endrődi Sándor-utca között), *I. Horthy Miklós-ut* (Hamzabégi-ut és Daróczi-ut között), *II. Kapy-utca* (Csévi-ut és Csalán-utca között), *II. Törökvész-ut* (Gábor Áron-utca és névtelen ut között), *III. San Marcó-utca* (Kiscelli-utca és Földutca között), *III. Vályog-utca* (Föld-utca és 17.086 hrsz. ingatlan között), *I. Sashegyi-ut* (Korompai-ut és Zólyomi-ut között), *I. Hegyalja-ut* (Berényi-ut és Csap-utca között), *II. Bimbó-utca* (Mész-utca és Rózsahegyi-utca között), *II. Eszter-utca* (12.920 hrsz. ingatlan és Áldás-utca között), *II. Pasaréti-ut* (Battai-lépcső és Páfrány-utca között), *VII. Komócsy-utca* (Fürész-utca és Lőcsei-ut között), *VI. Fáy-utca* és Frangepán-utca és a keresztező utcák egy része (Béke-utca és Szent László-ut között).

A munkálatokat az ut- és csatornaépitési ügyosztály a vállalkozókkal már el is kezdette.

A polgármester döntése alapján a munkálatok a következő vállalatoknak jutottak:

Csatornaépitések:

	Vállalkozó neve		Vállalati összeg
1.	I. Kutvölgyi-ut II. Gábor Áron-utca	Danubia müszaki vállalat	89.193
2.	I. Horthy Miklós-ut	Kőnig, Román és Stein	93.940
3.	II. Kápy-utca, Törökvész-ut III. San Marcó-utca, Vályog-utca	Fábián, Somogyi és György	69.882
4.	I. Sashegyi-ut, Hegyalja-ut II. Bimbó-utca, Eszter-utca, Pasaréti-ut, VII. Komócsi-ut	Klauber és Vajda	91.564
5.	VI. Fáy-utca, Frangepán-utca	Skutecky és Boray	133.034

Utépitések:

1.	Kutvölgyi-ut	Marik Ernő és Társa	112.327
2.	Hegyalja-ut és Remetehegyi-ut	Magyar Utépitési Rt.	87.481
3.	I. Nagykovácsi-ut	Magyar Asphalt Rt.	79.156
4.	I. Sashegyi-ut és Zólyomi-ut egy része	Somoskői Bazaltbánya	229.378
5.	II. Gábor Áron-utca, Pasaréti-ut	Molnár Kálmán	111.263
6.	II. Törökvész-ut	Danubia müszaki vállalat	167.920
7.	III. Józsefhegyi-utca	Magyar Utépitési Rt.	74.540
8.	VII. Bácskai-utca, IX. Páva-utca	Magyar Kerámiai Gyár Rt.	64.112
9.	VII. Szugló-utca	Danubia müszaki vállalat	89.605
10.	X. Külső Jászberényi-ut	Magyar Ált. Utépitő Rt.	224.934

Uj kiirások:

Textilanyag szállitására a székesfővárosi szeretetotthonok, menhelyek, gyermekotthonok és Népszálló részére. Ajánlatok 1933. évi augusztus hó 3-án délelőtt 9—10 óra között nyujtandók be.

Ruha és cipő szállitására szeretetotthonok, árvaházak és gyermekotthonok részére. Ajánlatok 1933. évi augusztus hó 4-én 9—10 óra között nyujtandók be.

Téli ruhaanyagok (posztófélék) szállitására a fővárosi alkalmazottak részére. Határidő: 1933. évi augusztus hó 7-én (hétfő) d. e. 11 ó.

1510 m³ (Egyezerötszáztiz m³) bazalt zuzottkő, 4020 m³ (Négyezerhusz m³) trahit (andezit) zuzottkő, 1060 m³ (Egyezerhatvan m³) zuzott mészkő, 640 m³ (Hatszáznegyven m³) trachit (andezit) zuzalék, 100.000 darab (Egyszázezer darab) bazalt ¾-es kockakő, 200.000 darab (Kettőszázezer darab) bazalt fejkő, 1500 tonna (Egyezerötszáz tonna) bazalt kiskő, 40.000 darab (Negyvenezer darab) augit-andezit fejkő, 40.000 darab (Negyvenezer darab) trahit fejkő és 2500 fm (Kettőezerötszáz folyóméter) trahit hasitott szegélykő szállitására. Határidő: 1933. évi augusztus hó 8-án (kedden) d. e. ½11 ó.

Motalkó szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1933. évi augusztus hó 11-én (pénteken) d. e. ½11 ó.

I. ker. Tubán elnevezés alatt ismert és a tervezési programmban pontosan körülirt területet **városrendezési tervére** nyilvános tervpályázat. Határidő: 1933. szeptember 30. déli 12 ó.

Tornaszerek, atlétikai sportcikkek, játszóteri berendezések, iskolapadok és butorok gyára
Lopos Gyula, Budapest
III., Bécsi-ut 85. ◆ Tel.: Óbuda 62-5-05

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 31. szám — Budapest, 1933 augusztus 5

UJ BUDAPEST

...AI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revizky-u. 1.

És Budapest...?

A pénzügyminiszter a soproni bányászati főiskolát hospitálja, megállapitván, hogy ez az egyetlen intézet, amely elhelyezkedést is biztositó diplomát nyujt Magyarországon, a földmivelésügyi miniszter a szegedi tanyákat látogatja végig, majd Kecskeméten nyitja meg a „barack-olimpiászt', azon célkitüzésének adva kifejezést, hogy Európa gyümölcs-kirakatává kivánja tenni a hirös várost, a kereskedelemügyi miniszter pedig türelmesen és lelkiismeretesen vizsgálja személyesen a balatoni fürdőhelyeket, utja nyomán a rendetcsináló és pártfogó elhatározások egész raja fakad, évtizedes bajokat és kéréseket orvosolva. Nem tudjuk: kormányzati intenció-e vagy a véletlennek különös játéka a nagy miniszterjárás a magyar vidéken, ez jelen esetben nem a választókerület obligát propaganda-körutja, hanem a kormányzati aktivitás olyan eleven és tetterős megnyilatkozása, amely a vidék irányában könyen irigységre hangolhatná a magát mostoha gyermeknek érző főváros közönségét.

Nem célunk azonban az idősebb nővér irigységének felkeltése kisebb és arra jobban rászoruló testvérei: a vidéki városok és a falu irányában. Meg kell azonban állapitanunk azt, hogy annyi miniszterjárásban, amennyit csak a legutóbbi hét produkált, soha nem részesült az ország fővárosa. Miniszterek és minisztériumok csak aktákból és felterjesztésekből ismerik bajainkat és szenvedéseinket: Budapest hatvanadik születésnapjáig nem élte meg, hogy bársonyszéke kényelmét otthagyta volna érte valamelyik miniszter, Harun al Rasidként rangrejtve szétnézni a városházán, a főváros iskoláiban, vagy valamelyik hatósági üzem telepén!

Pedig de sok hivatal, iroda vagy mühely akadna, amelynek müködését uj vágányokra lenditené a közvetlenül reáirányuló miniszteri szem! Hány okos és gyors elhatározásra lenne szükség a kormányzati felsőbbségek részéről, mennyire előbbre vinne egy-egy ügyet a közvetlen tapasztalat, amely mindmáig csak az eléje kerülő betü-rengetegből, frázisok papiros-erdejéből értesül a városháza és kapcsolt részeinek olyan problémáiról, amelyek érző és vérző valóságok! El tudnók kalauzolni a kormány egyik vagy másik tagját a kartellek irodáiba, ahol a tégla-bárók, textil-grófok és szén-hercegek számolják a budavesti lakosság nyomorán való dus aratásukat! Végig tudnók vezetni a földmivelésügyi miniszterét a közvetitők keselyü-láncolatán, amig a termelőnek juttatott morzsák négyötszörösére drágul a mindennapi kenyér, tej és hus! Meg tudnók mutatni nagyüzemeinket, amelyek legjelesebbje most kényszerül szomoru frigure a bánhidai hektikás leányzóval, vagy elvinnők a kultusztárca érdemes képviselőjét azokba az iskolákba, melyekben a magasnivóju szakkiképzést az állam helyett vállalta és cselekszi a gavallér főváros. Számunkra azonban, ugy látszik, nem terem miniszteri látogatás, reánk nem kiváncsiak az urak, pedig de sok kérésünk és kivánságunk lenne egy-egy ilyen excellenciás vizitáció alkalmával; nemcsak a főváros, de az egész ország érdekében valók is!

A tanügyi front eseményei

Beszélgetés Liber alpolgármesterrel

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A városházi ügyosztályokban *folyik az előkészitő munka*, amelynek célja az, hogy elkészüljenek azok az előterjesztések, amelyek az ősszel meginduló városházi kampány idején foglalkoztatni fogják a főváros tanácsát és az autonómia többi szervét. Ezek az előterjesztési munkálatok természetesen *egytől-egyig összefüggésben vannak a készülő költségvetéssel*, tekintve, hogy a mai sulyos gazdasági viszonyok között *más után nem lehet fedezetet előteremteni.* Áll ez főként azokra a tervezgetésekre, amelyek *a főváros közoktatási ügyosztályában folynak.* A közoktatási ügyosztály hatáskörébe tartozó problémáknak a megoldása attól függ, miként alakul a költségvetési helyzet. Mivel a közoktatási kérdések rendezése a főváros közönségének *igen széles rétegeit érinti és pedig nemcsak a tanszemélyzetet, hanem a szülőket is*, az *Uj Budapest* munkatársa *Liber* alpolgármesterhez fordult felvilágositásért. Aziránt érdeklődtünk, hogy *a főváros az uj költségvetéssel kapcsolatosan tervez-e iskolaépitést, nagyobbarányu tatarozást és általában olyan beruházást, mely a közoktatásügy és a közoktatási intézmények fejlesztését célozza.*

Liber Endre
alpolgármester

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az iskolaépitési program megvalósitásánál **erősen lassitja a tempót a fedezet hiánya.**

A mai nehéz gazdasági és pénzügyi viszonyok között *csak a legsürgősebb feladatok teljesitésére szoritkozhatunk.* Ezidőszerint

legsürgősebb feladatnak tekintem a Várban lévő székesfővárosi leánygimnázium kitelepitését. Ez az épület majdnem életveszélyes.

Attól tartunk, hogy *maga a kerületi előljáróság is tiltakozni fog a tanitásnak ebben az épületben való folytatása ellen.* A várbeli leánygimnázium kitelepitésére és uj elhelyezésére nézve *kész terveink vannak.* Az elkészitett tervek szerint a régi gazdasági hivatal helyére épitenők fel a leánygimnáziumot — a Krisztina-téri templom mögött, *a Naphegy-utcával szemben lévő üres fővárosi telken.* A törvényhatósági tanács *ilyen értelemben már határozatot is hozott* és most minden attól függ, hogy a jövő évi költségvetésben tudunk-e fedezetet találni erre a célra. Az én felfogásom szerint *feltétlenül kell erre a célra pénzt találni.*

— E megoldás révén más célokat is szolgálhatunk és pedig elsősorban azt, hogy *a koronázási templom mellett lévő baraképületeket, amelyekben szintén iskolák vannak elhelyezve, szétszedhetnők és máshova telepithetnők.*

Érdeklődtünk *Liber* Endre alpolgármesternél a *beiratkozások eredménye felől is.* Megkérdeztük, hogy *nem lesznek-e tulzsufoltak az iskolák* és mindenki helyet kap-e. *Liber* alpolgármester ezeket felelte:

— *Szendy* Károly tanácsnoktól, a közoktatási ügyosztály vezetőjétől kapott jelentés szerint *semmiféle fennakadás nincsen.*

Akik még nem iratkoztak be, azok még szeptember elején beiratkozhatnak, mindenkinek lesz helye.

Érdeklődtünk az *ideiglenes tanerők véglegesitése iránt* is, a következő választ kaptuk:

— **Szó sem lehet az ideiglenes tanerők véglegesitéséről.**

Mi mindenesetre arra törekszünk, hogy *minél több uj helyet nyissunk meg.* Éppen ezért *még a nyár folyamán feltétlenül nyugdijazzuk azokat*, akiknek szolgálati idejük lejárt. Ezen az alapon *előkészitjük*, hogy

az ősz folyamán kiirhassuk a megüresedő állásokra a pályázatot.

A főváros vezetősége számára tehát *mód nyilik arra, hogy az ősz folyamán ezeket a helyeket betölthesse.*

Megkérdeztük végezetül *Liber* alpolgármestertől, miként halad előre az álláshalmozások megszüntetésére inditott akció. *Liber* alpolgármester igy válaszolt:

— *A házinyomda már készíti a szükséges nyomtatványokat.* Összesen ezerkétszáz pengőbe kerül a harmincezer kérdőiv kinyomtatása. Az előkészités tehát már megtörtént, a lebonyolitás azonban már lassubb tempóban haladhat csak előre, mert

a készülő iveket nem oszthatjuk ki addig, amig a tanszemélyzet be nem vonul az iskolákba, a városházán pedig minden tisztviselő vissza nem tér hivatalába.

Huszonkétezer vagon szén szállitására hirdet versenytárgyalást az Elektromos Művek

A szénbárók első sulyos veresége a fővárosi üzemeknél — Döntés előtt a fővárosnak meg kell vizsgálnia a bányák árkalkulációját — Mázsánként néhány fillér árengedmény: százezres megtakaritás!

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A világitási üzemek IMI-kölcsönével kapcsolatosan a törvényhatósági tanácsnak a nyári szünet előtti utolsó ülésében — mint azt az *Uj Budapest* jelentette — felmerült az a gondolat, hogy

a szénbeszerzések terén igyekezzen megtakaritásokat elérni a főváros, annál is inkább, mert a fővárosi nagyüzemek szénszállitási szerződései közvetlen tárgyalások alapján, nyilvános versenytárgyalás mellőzésével köttetnek meg.

Egy mázsa szén árának *minden fillérje évi huszezer pengő megtakaritást jelent a főváros számára*, vagyis — csak *évi huszezer vagon* szénfogyasztást véve alapul — ha átlagosan csak *öt fillérrel olcsóbbodik* a hazai szénbányák által megállapitott szénár, már *százezer pengőt takarit meg a főváros.*

Nemcsak a törvényhatósági tanács ülésén, hanem *a parlamentben és a főváros különböző szakbizottsági ülésein* is több alkalommal szóvátették a főváros szénszállitásait, igy maga

Wolff Károly is követelte annak megvizsgálását, hogy miért kerül négy-öt pengőbe az a szén Budapesten métermázsánként, amelynek feltárási önköltsége 50—60 fillér.

A fővárosi szénszállitások ellen *sulyos kifogásuk van a kisebb szénbányáknak is*, akik nem ok nélkül panaszolják, hogy *a nagy szénvállalatok mellett nem tudnak megfelelően részesedni a fővárosi szénszállitásokban.*

A polgármester a fővárosi szénszállitások ügyében *nagyfontosságu elhatározásra* jutott, amely alkalmas arra, hogy *teljesen uj alapokra helyezze a fővárosi üzemek szénellátását és jelentős megtakaritásokat eredményezzen a konkurrencia lehetőségének a kis vállalatok számára való biztositása tekintetében.* Elrendelte a polgármester, hogy

az Elektromos Müvek szénszükségletének biztositására kötött szerződéseket — amelyek a nyár végén járnak le — ne ujitsa meg a főváros, azok meghosszabbitása tárgyában még csak megbeszéléseket se folytassanak a nagy szénbányarészvénytársaságokkal.

Egyben utasitotta a polgármester az Elektromos Müvek vezetőségét, hogy

a világitási müvek egy évi szénszükségletének: 220 ezer tonna hazai szénnek szállitására versenytárgyalást hirdessen az Elektromos Müvek vezetősége.

A versenytárgyalási hirdetményt *néhány napon belül közre is bocsátja az Elektromos Müvek vezetősége.* Első alkalommal történik, hogy a főváros nagy világitási üzeme szénszállitásra versenytárgyalást ir.

Eddig szinte korlátlan monopóliummal a Magyar Általános Kőszénbánya Rt. szállitott szenet az Elektromos Müveknek, a legutolsó szerződést 1931-ben kötötték és az két esztendőre szólt.

Kisebb arányban szállitottak az Elektromos Müveknek szenet a *Pestvidéki Kőszénbánya RT és egyes kisebb bányák is.* A főváros vezetősége azt reméli, hogy a versenytárgyalás kapcsán *jelentékeny árleszállitásokat* fog elérni. Mindenesetre fontos azonban, hogy a főváros vigyázzon a versenytárgyalás eldöntésénél arra, hogy

a pályázó részvénytársaságok ne kartelbe tömörülve jelentkezzenek.

Ismételten megállapitjuk annak szükségességét, hogy a főváros hatósága, amely legnagyobb fogyasztója az államvasutak után a hazai szénbányáknak,

az autonómia képviselőinek bevonásával saját közegeivel vizsgáltassa meg a szén termelési önköltségét,

nehogy a versenytárgyalás *csak jó takarója legyen a szénbánya-érdekeltségeknek, amelyek eddig igen busásan arattak a fővárosi szállitásoknál.*

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványvíz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

Egy tanácstag naplójából

40

Irta: Ilovszky János

Balatoni levél

Amikor márciusban először utaztam le egy-egy vasárnapra a Balatonra, egyes ismerőseim számára lakás után érdeklődtem. Olyan magas összegeket, pensióárakat vetettek oda, hogy csak ugy borsódzott a hátam. Mi lesz a nyáron, ha a nagy kánikulában megindulnak a fürdőzést keresők seregei?

— Nagyon magasak az árak — jegyeztem meg csendesen.

— Az idén nagy attrakciókkal jövünk! Lesz minden, amit a vendég kivánt: természetesen ingyen nem adhatjuk! — hangzott az önérzetes válasz.

...Hát lett is nagy attrakció!

Medárdus jött meg diszkiséretével, az esővel, viharral, az északi széllel és olyan attrakciót — hideg juniust és negyed juliust hozott a fürdőkre, hogy a hetykén odavetett árak egyszerre önmaguktól zsugorodni kezdtek.

Az attrakciókra készülődők, árakban és más egyebekben egymást akarták felülmulni, de a legfontosabbról ugy látszik elfelejtkeztek: a felsőbb hatalom jóindulatát kikérni. Igy van: a zöldbeli kocsmárosok, a strandok vezetői, a kirándulóhelyek vállalkozói, az Angol-, a Florida- és egyéb parkok tulajdonosai, a MEFTER és a Motorhajózási RT igazhatósági tagjai, a fürdőegyesületek elnökei, a nyári szinházak, kertmozik, kabarék igazgatói, nemkülönben a vurstli mutatványosai a vasárnapokat illetőleg nem nagyon mélyedhettek el a lelki buzgóságban, mert alig volt vasárnap még juliusban is, amikor hol délelőtt, hol délután, hol meg vacsora idején mennydörgéssel változatossá tett vihar ne zavarta volna meg a közönségüket.

A fizetőpincérek, bárzongoristák, a cigányzenészek — egy-egy ilyen vasárnap után olyan kókadtan bóbiskoltak, mint a lenyakazott, kopasztott tyukok a konyhabárdok alatt. Még az arcszinük is olyan szürkéssárgává vált.

De elsősorban a fizetőké. A „főur" ólomszürke arccal, lobogó frakkal szaladgált ide-oda s nézte, mikor fizetés helyett zápor idején az ezer ember — kétezer felé szaladt!

*

Végeredményként már-már ugy látszott, hogy a zord juniusért a julius pótlást ad: — de amit a köznapok hoztak, azt rendszerint elvitte a vasárnap. A mondás örök marad: Ember tervez, Isten végez!

*

A fővárosi bizottsági tag urak közül igen sokan nyaralnak a Balatonon. Ugron Gábor büszke „Rabonbán" yachtjával gyakran találkozom, Szabó Imre ref. esperest a balatonalmádi vizeken fedeztem fel, amint csónakáztatta szimpatikus feleségét, Müller Antal a Vörösberény felé eső „Budatava" öblében kanalazta a halászlét, Nagy Ferenc „a kapitány" meg botjára és kedves felesége karjára támaszkodva sétálgatott a siófoki platánok alatt.

Barcy-Barcen Gábor Zamárdin járt, Nikelszky Zoltán Szárszón ujságolta Katóka leánya mátkaságát és mutatta meg a protestáns árvák üdülőhelyét. Kitünő távcsövünkön a vizről láttuk, ahogy dr. Spur Kálmán Ábrahámhegyen foglalatoskodik szőllejében, mig dr. Bartók Ferenc és dr. Vizdos Géza a somogyi parton mártogatja magát a hüs habokban.

És ki tudja, hány kedves bizottsági tag kolléga tölti el szabadságát a Balaton mellett. Joanovich Pált — a Pali bácsit — csak egyszer sikerült rövid beszélgetésre elcsipnem, mert sietett le a kenesei strandra. Foglalatoskodása után nézett: ő a legkitartóbb szórakoztatója a balatoni szép asszonyoknak.

Hát csak csinálja sokáig: — nem utolsó foglalkozás!

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KŐVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Németvölgyi-ut és Mártonhegyi-ut sarkán elterülő telektömbön épülő
családi villák
Három szoba hallal, minden mellékhelyiséggel, saját külön kerttel elegáns kivitelben, kulcs átadásig P 22.000.-
Nagyobbak megállapodás szerint.
Még ez évben 30 évi adómentesség.
Lefoglalható: Katona, Székely és Molnár épitészmérnökök irodájában,
V., Személynök-utca 9-11
Telefon: 29-8-29, 22-5-59.

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

Városházi notesz

TETŐPONTJÁN A KÁNIKULA A VÁROSHÁZÁN: a tanácskozótermek teljesen üresek, a hivatalokban csak a legszükségesebb személyzet, amely fokozott munkával igyekszik ellátni a folyó ügyeket. Némi élénkséget hozott a nyári hangulatba az elseje, amikor a Budapesten lefüggönyözött lakásaikban, vagy a legjobb esetben a környéken üdülő tisztviselők beszaladtak egy napra, hogy felvegyék a fizetésüket.

Az egyik tanácsjegyzőt, aki cigánybarna képpel jött be elsején a városházára a fizetéséért, megszólitják a folyósón:

— Jól lesültél barátom!

— A nyaralás alatt lesültem — hangzott a keserü válasz, — de csak most égtem le igazán, amikor bejöttem ide az alaposan lecsökkentett fizetésemért!

*

AZT IRTUK AZ ELMULT HÉTEN, hogy a magas kormány ebben az esztendőben kissé elhanyagolja a Hullámfürdőt; az elmult nyáron még néha-néha ellátogatott a mesterséges hullámok közé Keresztes-Fischer belügyminiszter, aki azonban az idén még egyszer sem ment el, valószinüleg azért, mert operáción esett át. Bánlaky igazgató oda nyilatkozott lapunk legutóbbi számában, hogy az idén még nem látott minisztert a Hullámfürdőben.

Nos, az események igen alaposan rácáfoltak Bánlaky igazgató kissé melankólikus nyilatkozatára. A mult hét csütörtökjén, amikor Gömbös miniszterelnök expresszen rohant Róma felé, a forró kánikulai délben valóságos rögtönzött minisztertanács ült, azaz hogy állt inkább össze a hüvös hullámok közepette.

Hóman kultuszminiszter elnökölt ezen a minisztertanácson, ugyis, mint a miniszterelnök távollétében a kormány vezetésével megbizott helyettes. Ott volt Lázár Andor igazságügyminiszter és Fabinyi Tihamér kereskedelemügyi miniszter, nemkülönben Darányi Kálmán miniszterelnökségi államtitkár is, és hogy teljes legyen a rend a rögtönzött minisztertanács alkalmával, résztvett az értekezleten Ferenczy Tibor, Budapest érdemes főkapitánya is.

Az ujságiró, aki szintén a hullámok között tartózkodott, nem készithetett jegyzeteket a minisztertanácsról, részben azért, mert kezében vizes lett volna a papir és az irószerszám, de azért sem, mert a hullámok morajа elnyelte a beszélgetésnek még foszlányait is. Helyszini tudósitásunk alapján igy csak annyit jelenthetünk a Hullámfürdőben tartott minisztertanácsról, hogy az majd egy óra hosszán át tartott és mosolygós hangulatban folyt le, mert a kegyelmes urak annak egész tartama alatt vidáman nevetgéltek.

És hogy teljes legyen a politikai rovatvezető kollégák mesterségébe való belekontárkodás, idejegyezzük azt a stereotip mondást is:

Minisztertanács után a kormány tagjai ebédhez gyültek össze, amely a népszerü Gundel mester személyes asszisztenciája mellett teljes rendben és általános megelégedésre folyt le.

*

HA NÉHA A NYÁRI SZÜNET ALATT mégis előfordul egy-egy kisebbfajta bizottsági ülés, az bizony a részvét legteljesebb hiányában folyik le. Liber alpolgármester, mint a központi választmány elnöke, sokat gondolkodott, hogy ezeken a forró napokon összehivja-e a bizottságot, de végezetül mégis kénytelen volt vele, dacára a nagy forróságnak, mert halaszthatatlan ügyek kerültek napirendre.

Igy történt azután, hogy mindössze öt perces ülésre a választmány huszonnégy tagja közül csakugyan eljöttek mindössze hatan. A többségi pártokról Usetty Béla és Nagy László voltak ott, az ellenzék szorgalmasabb volt, mert négy taggal volt képviselve. Szerencsére nem volt érdemleges tárgy a napirenden, mert különben az egyesült többségi pártokat ugy leszavazta volna az ellenzék, mint a pinty.

Az ülésnek különben egyetlen jelentékeny pontja volt Bródy Ernő eskütétele, akit az elhunyt Pakots József helyére választottak meg. Miután a nagy melegben hozzászólásra egyetlen tárgysorozati ponthoz senkinek sem volt kedve, megtörtént az a ritka eset, hogy Szvoboda tanácsjegyző előterjesztésében az összes pontokat egyhangulag és vita nélkül elfogadták.

*

VITÉZ RENDESI BARÁNY LÁSZLÓNÉ született sepsiszentgyörgyi Császár Borbála, Bárány László dr. fővárosi tanácsjegyző felesége életének 39-ik, boldog házasságának 17-ik esztendejében hosszu szenvedés után elhunyt. Halálát férjén kivül két gyermeke, Ilona és Tamás gyászolja. Az elhunyt földi maradványait a farkasréti temetőben helyezték a római katholikus anyaszentegyház szertartása szerint örök nyugalomra, az engesztelő szentmise áldozatot az elhunyt lelkiüdvéért pedig a belvárosi ferencrendi atyák templomában tartották meg. A porig sujtott tanácsjegyzőt nagy bánatában barátai és ismerősei részvétteljes nyilatkozatokkal keresték fel.

*

KÖZEPÉN VAGYUNK A NYÁRNAK: szabadságáról hazatér a tisztviselők egyik része, hogy felváltsa azokat, akik helyettük is dolgoztak a forró juliusi délelőttökön.

Hazaérkezett szabadságáról Kovácsházy tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője is.

Az Istvánnap nagy munkatöbblete hivta haza Balatongyörökről, rendes nyári üdülőhelyéről Kovácsházy tanácsnokot. Ezidén nem kaptunk tőle fényképes levelezőlapot, amely az általa kifogott embermagasságu harcsa mellett ábrázolja. Ez évben, ugy látszik, nem sikerült a horgászási szezón Balatongyörökön...

Szabadságának hátralevő részét vette ki és elutazott a fővárosból Király Kálmán tanácsnok. Király szabadsága első félidejét az Adria mellett töltötte, haza kellett azonban jönnie, hogy az inségmunkák kiadására a polgármesteri döntést elkészitse. Király hajón felmegy Passauig, egy kicsit szétnéz Felsőausztriában és augusztus közepén veszi át ujra hivatala vezetését.

Budapest leggavallérabb lakója: Budapest székesfőváros

Magánházakban elhelyezett hivatali, iskolái és üzemi üzlethelyiségei után évente egymillió pengő házbért fizet a főváros — Sürgősen revideálni kell a főváros, mint bérlő, által kötött bérleti szerződéseket és követelni kell a házbérek csökkentését — Mint bérlő, horribilis összegeket ad ki a főváros, saját házaiban ugyanakkor állandóan leszállitja a házbéreket

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A lágymányosi előljáróság felállításával kapcsolatosan felmerült az a terv, hogy a Verpeléti-ut 3. számu házat, amelyért 1911 óta évi 71 ezer pengő bért fizet a főváros, vásárolják meg, mert *néhány esztendő alatt a kifizetett házbér amortizálja az épület vételárát:* a főváros által *bérelt ingatlanokra* vonta a közfigyelmet. *Valóban tanulságos* összeállitani a listáját azoknak az ingatlanoknak, amelyeket hivatali, tanügyi, vagy üzemi célra bérel a székesfőváros.

Kerek egymillió pengőt juttat a főváros házbér cimén magánháztulajdonosok részére, fizeti a házbéreket a legnagyobb pontossággal, ugyanakkor, amikor az augusztus elsejei statisztika szerint szintén közel egymillió pengőre rug az a bérhátralék, amellyel a fővárosi házak lakói és a fővárosi házak üzlethelyiségeinek bérlői adósak maradtak.

De nézzük a *statisztikai adatokat*, amelyek, hangsulyozzuk, *a költségvetés hivatalos számait foglalják magukban.*

Hivatali épületek és helyiségek bérösszege

fejében a folyó esztendőben 283.872 pengő kiadás van előirányozva a költségvetés ötödik cimének második rovata alatt. Ebből az óriási összegből 55 ezer pengőre rug a *VII. kerületi előljáróság házbére,* 25.500 pengőt fizet a főváros a *Rákóczi-ut 15. számu házban elhelyezett adóhivatal* bére fejében, 27 ezer pengő a *Stefánia-ut 57. számu házban elhelyezett adóhivatal* bére, a *Tátra-utca és Hollán-utca 15. számu házban elhelyezett adóhivatalért* pedig évi 19 ezer pengőt fizet a háztulajdonosnak a főváros. A Calvin-tér 2. és 3. szám alatt a *Fővárosi Alkalmazottak Segitő Alapja* részére bérelt helyiségekért évente 21.500 pengőt kell fizetni, az Üllői-ut 115-b számu házban levő *adószámviteli hivatal* évi bére 15.450 pengő, a Vilmos császár-ut 3. szám alatt levő *adószámviteli hivatalé* 14 ezer pengő. A Klauzál-utcában levő *adószámviteli hivatal* helyiségeiért évi 12.400 pengőt kap a háztulajdonos, a Lónyay-utca 9. szám alatti *ferencvárosi anyakönyvi hivatal* házbére pedig évi 10 ezer pengő. A hivatali épületek és helyiségek bérösszegeit illetően különben *ez az anyakönyvi hivatal az egyetlen, ahol az elmult esztendei bérrel szemben 6400 pengővel kevesebbet fizet a főváros.*

Nem érdektelen azon

iskolák

bérösszege sem, amelyek nem a főváros tulajdonát képező épületben, hanem magánházban vannak elhelyezve. A Mester-utca 46. szám alatti iskoláért évi 20 ezer pengő a főváros fizetési kötelezettsége, a Kelenföldi-ut 19. szám alatti elemi iskolai helyiségekért 8400 pengőt, a Bakáts-téren levő iskolai helyiségkért évi 9 ezer pengőt térit a közoktatási ügyosztály. A *polgári iskolák közül* a legnagyobb bért a főváros az elmult évben még az Üllői-ut 54. számu ingatlanért fizette: 28.501 pengőt. *Szendy* tanácsnoknak az a helyes intenciója, amelyet ő a gyakorlatban teljes mértékben meg is valósit, hogy

a bérházakban levő iskolákat fokozatosan leépiti, illetően ugy intézkedik, hogy ezek a bérházakban elhelyezett iskolák és tanfolyamok vagy megszünjenek, vagy valamelyik fővárosi épületben elhelyezett iskolába, illetőleg tanfolyamba olvadjanak bele.

Jelentékeny összegeket fizet a főváros, mint kegyur, a

plébániaépületekért és helyiségekért

is. A *várbeli plébánia* évi 6300 pengő, a *tabáni plébánia* 4640, a *Lőportárdülői plébánia* évi 7500, a *Regnum Marianum plébánia* évi 6800, a *ferencvárosi plébánia* évi 8000 pengő, a *Krisztus király plébánia* évi 3700 pengő házbért fizet, a *belvárosi plébánia* a folyó év novemberéig fizeti az évi 9384 pengő bért, ez a plébániahivatal tudvalevően novemberben a főváros által erre a célra megvásárolt épületbe költözik.

A magánházakban elhelyezett hivatalok évi bérösszege végeredményben 290.572 pengőre, az elemi iskoláké 89.593 pengőre, a polgári iskoláké 84.424 pengőre, a plébániaépületeké és helyiségeké évi 66.049 pengőre rug. A főváros tehát *csak a hivatali és iskolai helyiségek után* — nem számitva kisebb tételeket, igy többek között a közélelmezési ügyosztály és a szociálpolitikai ügyosztály által bérelt helyiségeket, — *évente mintegy 800 ezer pengővel adózik magánházak tulajdonosainak.*

De

nézzük az üzemeket!

A *Gázmüvek* ezévi költségvetési előirányzatában szemet szur az a 91.228 pengő, amely házbér cimén van az ezévi költségelőirányzatba beállitva. Ez az összeg tulnyomó részében a *Rákóczi-uton levő gáziroda bére,*

ezt az üzlethelyiséget annakidején óriási lelépéssel, hosszu és terhes bérszerződéssel váltotta meg az előbbi bérlőtől és a háztulajdonostól a Gázmüvek vezetősége.

De jelentékeny tételeket találunk házbér cimén *más üzemek költségelőirányzatában* is. A *Vizmüvek* évente 28.200 pengőt fizet különféle házbérek cimén, évi 29 ezer pengő a *Községi Temetkezési Intézet* ház- és üzletbére, jelentékeny összegre rugnak a *Községi Élelmiszerárusitó üzem* és a *Lóhusüzem által fizetett üzletbérek.* Végeredményben az a helyzet, hogy *a főváros évente kerek egymillió pengőt költ házbérekre.*

Amikor ezzel szemben azt tapasztaljuk, hogy a főváros mint háziur részben vagy egyáltalában nem kapja meg a házbéreket, amikor állandóan kénytelen a főváros lakói és üzletbérlői számára a béreket leszállitani, felmerül a kérdés,

mi az oka annak, hogy a főváros, mint bérlő által kötött bérszerződések revizióját senkinek sem jut eszébe, a főváros mint leggavallérabb bérlő, meg sem kisérli, hogy a házbéreket, ahol erre mód nyilik, csökkenteni kérje.

Kétségtelen pedig, hogy a legtöbb háztulajdonos *boldogan és örömmel választaná a bérleengedést,* ha a főváros a bérleményben való megmaradást a bér leengedésétől tenné függővé. Leghelyesebb lenne, ha a törvényhatósági tanács utasitaná a főváros tiszti ügyészségét, hogy a *főváros bérleti szerződéseit vizsgálja át és ahol arra mód van, igyekezzék a házbér mérséklését barátságos uton elérni, ahol pedig erre nincsen mód és szerződés köti a fővárost, gazdasági lehetetlenülés címén birói uton követelje a bér mérséklését.*

Azt is figyelembe kell vennie a hivatalok és irodai helyiségek bérletét hatáskörében tartó városgazdasági ügyosztálynak, hogy csak a *központi városházán levő üzlethelyiségek több mint 200 ezer pengő bérhátralékban vannak,* viszont

számos olyan városi intézmény van, amelyeket — hogy csak a temetkezési intézetet, a Rákóczi-uti gázirodát emlitsük, — a nemfizető bérlők kilakoltatása után üresen maradó helyiségekbe nagyszerüen be lehet költöztetni.

Azt is meg kell vizsgálni, hogy

a városháza udvarán terpeszkedő ócska épületet miért kapja még mindig fillérekért bérbe egy cselédközvetitő intézet,

ugyanakkor pedig a Városház-utcában tizezreket fizet a főváros *egy nagy lakásért,* amelyben a számvevőség egyik osztálya van elhelyezve.

Az is el lehet képzelni, amint az a hitelnyilvántartó hivatal elhelyezésénél történt, hogy üzlethelyiségeket elfalaztat a főváros és azokba irodát és hivatalt telepit.

Ez az egymilló pengős bérprobléma megérdemli ugy a főváros vezetőségének, mint a közgyülési pártoknak legélénkebb érdeklődését. Szerény véleményünk szerint többszázezer pengő lenne évente *megtakaritható* a házbérek magánuton, vagy birói uton való mérséklésével, olyan néhány százezer pengő, amelyet sokkal jobb célokra használhat fel a főváros, mint hogy olyan háziurak zsebébe tömje, akiknek nemcsak *a szerencséje, de protekciója, illetőleg összeköttetése is egészen elsőrendü!*

Folytatják a beomlott Duna-alagut épitését

A főváros hozzájárul, hogy az épitkező Káldor és Mattyasovszky társvállalkozóul fogadja a Palatinus R. T.-ét és a Zsigmondy-céget — Nyolcszázezer pengős pótmunkát rendel a főváros a pneumatikus berendezés tökéletesitésére

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A *Vizmüvek beruházási programja* három részből áll: 1. tartalékalagutak épitéséből, 2. a szentendrei szigeten uj kutak furásából, illetve e célból megfelelő földterületek megszerzéséből, 3. a budai uj vizmütelep megépitéséből. A szentendrei szigeten uj kutak furása céljából megfelelő földterületek megszerzését illetően a főváros *még mindig tárgyalásokat folytat a földmüvelésügyi minisztériummal,* a tartalékalagutak megépitése tekintetében azonban olyan megegyezés készül az alagutakat épitő céggel, hogy *a december óta szünetelő alagutépitkezés folytatása és befejezése most már csak rövid idő kérdése.*

A tartalékalagutakat a *Káldor és Mattyasovszky cég* épiti. A cég a furógépet a *Radiátor-gyárral* készittette el, ez a furógép, amely a külföldön bevált, *a Duna alatt a szolgálatot megtagadta.* Az alagutat épitő cég a beomlással kapcsolatban arra az álláspontra helyezkedett, hogy *vis majorral áll szemben;* földnyomással vagy vizbetöréssel lehet a beomlást megmagyarázni, ezért pedig az épitő cég *felelősséget nem vállalhat.* Per is indult meg a *Káldor és Mattyasovszky cég és a Radiátor-gyár Rt. között* és arról volt szó, hogy *a főváros is bepörli az épitkező céget.* A főváros a per megindítása előtt *birói szakértői szemlét kért* a budapesti királyi törvényszéktől, a biróság a szakértői szemlét el is rendelte és az meg is történt.

Mielőtt azonban a per megindult volna, *tárgyalások indultak meg a főváros és az épitőérdekeltség között,* ezek a tárgyalások a bizonytalan kimenetelü per helyett *békés megegyezéssel fognak végződni és biztositják a munka azonnal való felvételét.* Az erre vonatkozó *szerződések is elkészültek és közvetlenül aláirás előtt vannak.*

A megegyezés lényege az, hogy *a Káldor és Mattyasovszky céghez, amely az épitkezést a fővárostól elvállalta, társvállalkozóként belép a Palatinus R. T. és a Zsigmondy Béla R. T.* A főváros ezt a társulást a maga részéről *tudomásul veszi és a társvállalkozókkal külön pótmegállapodást létesit.* E pótmegállapodás arra vonatkozik, hogy a főváros vállalja a *pneumatikus berendezés többköltségét,* ami által az *eredetileg 1,426.000 pengőnyi vállalati összeg 2,190.000 pengőre emelkedik.* A megegyezés következtében — amelynek perfektuálása *napok kérdése* — természetesen *nem indul meg a főváros pere a Káldor és Mattyasovszky cég ellen* és lehetővé válik, hogy a főváros vizellátása szempontjából annyira fontos alagutépitkezés *még augusztus első felében továbbfolytatódjon.*

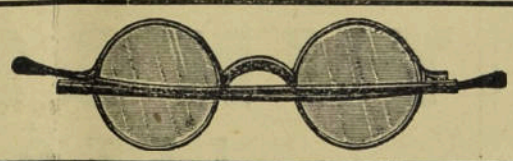
Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

„SENECO"
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus" törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

Tornaszerek, atlétikai sportcikkek, játszóteri berendezések, iskolapadok és butorok gyára
Lopos Gyula, Budapest
III., Bécsi-ut 85. ◆ Tel.: Óbuda 62-5-05

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811-48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

Nagyarányu uj akciót kezdett a katolikus Karitász a téli nyomor lecsüdésére

Mihalovics érseki biztos nyilatkozata

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az augusztusi kánikulát már hüvös szelek teszik változatossá, jelentvén, hogy közeledik az ősz. Nyáron mindig kisebb a nyomor: nem kell füteni, olcsóbb az élelmiszer, szükebb keretek közé szorithatók a jótékonysági akciók. A nyár egyben az előkészület ideje is: már most gondoskodni kell, hogy a téli fagy idején meleg szobát, betevő falatot, ruhát kapjon az éhező és fázó nyomoruság. Az *Uj Budapest* egyik legutóbbi számában *Liber* alpolgármester, akinek legfőbb felügyelete alá tartozik Budapest nyomora, ismertette azt a mindenre kiterjeszkedő széleskörü inségenyhitő tevékenységet, amelyet a főváros polgárságának áldozatkészsége alapján a főváros hatósága folytat most és akar még szélesebb keretekben folytatni az őszi hónapokban.

A hatósági nyomorenyhitő tevékenység mellett egyre jelentékenyebb pozíciót foglal el a *budapesti róm. kat. egyházközségek karitativ tevékenysége: a budapesti katolikus Karitász.* A Karitásznak *Mihalovics* Zsigmond tb. kanonok, a Herminamező érdemes plébánosa az érseki biztosa, aki az egyházközségek nyomorenyhitő müködésének egyes fázisairól több alkalommal nyilatkozott az *Uj Budapest* hasábjain. Most, hogy a nyári időszak mulása kapcsán uj lendületet kap a karitativ tevékenység,

Mihalovics Zsigmond

érseki biztos a következő nyilatkozatot tette a Karitász eddigi müködéséről és jövőbeni célkitüzéseiről az *Uj Budapest* munkatársának:

— Mielőtt a ránkvirradó uj segitési szezon kilátásairól beszélnék, szükségesnek tartom, hogy legutóbbi kimutatásunk alapján a *városházi közvélemény tiszta képet nyerjen a Karitász eddigi müködéséről.* A felvilágositás céljára *embersegitésünk elmult esztendei számadatait* állitom sorompóba. A *budapesti katolikus Karitász 1932-ben embersegitésre 1,005.243 pengőt forditott.* Ebből a legnagyobb szerénységgel is jelentékenynek mondható összegből az egyházközségi Karitász-szervezetek 695.761 pengőt adtak ki, 432.548 *ebédet* 109.453 pengő értékben, 134.321 pengő értékü *élelmiszert,* 142.597 kg. *kenyeret* 42.779 pengő értékben, 213.554 liter *tejet* 42.710 pengő értékben, 1,094.400 kg. *tüzelőszert* 43.776 pengő értékben. *Házbérre és Karitász-otthonra* 43.256 pengőt, *orvosságra* 3275 pengőt, *gyorssegély* gyanánt 110.635 pengőt osztottak szét az egyházközségi karitász-szervezetek, *ruházatra* több mint százezer pengő, *gyermeknyaraltatásra* pedig közel 60 ezer pengő jutott. Az *egyesületek* karitászmunkája 151.364 pengő, a *szerzetes intézményeké* pedig 158.118 pengő értékben sietett segitségére Budapest szegényeinek.

— Ami már most tevékenységünk jövő célkitüzéseit illeti, megállapitom, hogy *uj közszellemre van szükség,* mert hiszen a legjobb törvények is meddőek, ha a végrehajtó tényezőben és a társadalomban nem él a *segiteni-akarás szelleme,* hiányzik a krisztusi szamaritánus szellem. Nem lehet várni — mint a *Szentatya Karitász-enciklikája megállapitja* — amig a szociális törvényhozás *uj helyzetet teremt,* az emberek éhesek, ruhátlanok, minden nap növeli nyomorukat, ezeken segiteni kell és ez a segiteniakarás és segiteni való készség jelenti további programmunkat.

— *Sikerült felkeltenünk a közönség figyelmét, felmértük a nyomort, kijegecesedett a Karitász-munka módszere:* a figyelemkeltés uj és uj eszközeivel akadályoztuk meg a multban és szándékozunk a jövőben is megakadályozni az érdeklődés lankadását. Az *idei munkaprogrammot három jelszóban* foglalhatom össze: 1. nagyobb propagandát, 2. jobb organizációt, 3. alaposabb iskolázást!

— Propagandánk feladata: *hatalmas karitász-szellem támasztása!* A multban ennek során legfőbb feladatunk volt *minél több katolikus családhoz eljutni,* hogy beszervezhessenek az *adománymegváltók havi megajánlóinak* seregébe. A budapesti Karitász első évében *13.540 családot sikerült beszervezni e táborba.* Az elmult esztendőben ez a szám pár ezerrel növekedett és ez a nagyobb szám alig tudott *a korábbi adakozók jövedelmének nagyarányu csökkenése folytán a tavalyinál nagyobb összeget előteremteni.* Igyekezni fogunk a jövőben, hogy a *propagandának még tovább való fejlesztésével növeljük a havi megajánlók számát és ezáltal szervezeteink többet nyujthassanak szegényeinknek.*

— Azzal végzem nyilatkozatomat, amit a budapesti katolikus Karitász nemrég megjelent beszámolójának előszavában irtam: *most még a nyár melege önti érlelő sugarait, az ajtókon azonban nem csökken a kérelmezők kopogtatása. Nem is várom be a téli hideget és már most kiáltom: segitsetek, hogy segithessünk!*

Amig egy engedmény eljut odáig...

Vállalkozók kálváriája a városházi labirintusban

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A gazdasági helyzet rosszabbodását városházi vonatkozásban misem mutatja jobban, mint az ugynevezett *engedményezési aktáknak számának feltünő szaporodása.* A főváros az elmult évben a vállalkozók számláinak különleges felülvizsgálata céljából *VI. B. elnevezéssel külön alosztályt létesitett,* ennek az alosztálynak az a feladata, hogy a fővárosnál vállalkozásért vagy szállitásért pénzt kapó cégek járandóságaira esetleg érkező *letiltásokat,* nemkülönben a vállalkozóknak a majdan nekik járó összegekből harmadik személyekre történő *engedményezéseit* nyilvántartsa. Az alosztály felállitásának szükségességét misem mutatja jobban, minthogy a folyó év első hét hónapjában *több mint ezer engedményezési aktát* intézett el és rengeteg letiltást foganatositott a számvevőség VI. B. ügyosztálya.

Vállalkozók részéről *számos panaszos levelet* kaptunk aziránybam, hogy *egy-egy engedményezésnek a városházi ügyosztályokon és számvevőségeken való áthajtása napokat, sőt heteket igénybevevő kálvária azon szerencsétlenek számára, akik a fővárostól kapandó járandóságaikat, vagy azok egy részét kénytelenek tulnyomó nagyrészben anyagszállitásért előre cesszionálni.* Ahhoz, hogy a cessziós kérvényt egyáltalában elfogadja a főváros hivatala, szükséges elsősorban annak igazolása, hogy az engedményezési kérvény *beadása napjáig* a vállalkozónak semmiféle adó, vagy OTI-hátraléka nincsen, továbbá igazolása annak, hogy az illetékes városházi ügyosztálytól *valóban jár* a kérvényt beadó vállalkozónak munkája vagy szállitása elvégzése után a szóbanforgó összeg.

A tulajdonképpeni golgotajárás csak ezután kezdődik. A számvevőség VI. B. a központi iktató és az ügyészségi iktató utján *a tiszti főügyészhez* juttatja az aktát, aki azt referensnek szignálja ki. A *referens tiszti ügyész* jogi szempontból megvizsgálja, megvannak-e az engedményezés megfelelő előfeltételei, majd az aktát a tiszti ügyészségi és a központi nagy iktató utján *ujra visszaküldi* a számvevőségi VI. B. alosztályhoz. A számvevőség most ahhoz az ügyosztályhoz meneszti az aktát, amely a munkával vagy szállitással a kérelmező vállalkozót megbizta. Különféle *számvevőségi kezelési, referensi, tanácsnoki, sőt alpolgármesteri aláirások után* a beadás időpontjától számitott *három-négy hét mulva,* amennyiben a vállalkozó saját személyében szorgalmazta mindenütt az akta elintézését, *kerül csak sor arra, hogy az engedményezés teljesen keresztülvihető legyen.*

Ez a számvevőségi bürokrácia azonban nemcsak idegébe és idejébe, hanem *rengeteg pénzébe is kerül a vállalkozóknak.* Sulyos bélyegköltség terheli a cessziós kérvényt, megfelelően fel kell bélyegezni a mellékleteket is, a gyár vagy pénzintézet, amely pénzt, vagy anyagot folyósit a vállalkozónak a cesszió ellenében, *szintén nem szivességből végzi ezt az üzletet.* A mai szörnyü versenyben amit a vállalkozó a munkán vagy szállitáson keresne, *elveszti a drága és rengeteg utánajárást igénylő engedményezési eljáráson.* Kétségtelen, hogy a fővárosnak, amikor az engedményezést tudomásul veszi és annak kifizetéséért kötelezettséget vállal, *teljes jogi biztonságban* kell lennie. Bizonyos azonban, hogy *ezt a bonyadalmas eljárást a főváros érdekeinek sérelme nélkül egyszerüsiteni lehet,* de kell is, mert ezt követeli az adófizető polgárok legjogosabb magánérdeke.

Alapitva 1892 — Alapitva 1892

ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR

Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.

Mindenfajta

doboztömeggyártás

Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!

Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.

Telefon: 92-3-35.

CUSTODIS ALPHONS

mérnöki iroda és speciális épitési vállalat

BUDAPEST, V., NÁDOR UCCA 19

Telefon: 120-07.

Gyárkéményépités, gőzkazánbefalazás, ipari kemencék épitése és tervezése

Kedvező alkalom!

Egyenruha zubbony nadrág sapka p 98.-

Polgári öltöny p 98.-

NAGY KÁLMÁN IV., Kossuth Lajos-u. 6.

SCHUBAUER JÓZSEF ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8-10. TELEFON: 80-5-03.

Ifj. HALASZ HUBERT ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70 TELEFON: 39-0-50

KOHN GYULA KEFE- és ECSETGYÁROS Aranykoszorus mester GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20 Telefon: József 302-45

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON WEINGRUBER VÁROSLIGET NAPONTA KATONAZENE

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz. Sürgönycim: WOLFFEKE. Tel.: Lágymányos 13-82

Több fényt — jobb világitást!

E cél olyan izzólámpával érhető el, amely kis áramköltséggel egyenletes, nagy fényerőt és jobb fényelosztást ad. A Tungsram-lámpa 50 év tapasztalatai alapján készül. Világszerte bevált, mert műszakilag tökéletes, megbizható és gazdaságos. Vásárlásainál kérjen tehát kifejezetten

TUNGSRAM IZZÓLÁMPÁT

Hirek

Isten vele Labriola!

Liber alpolgármester okos és céltudatos elhatározása, amely szerint a törvényhatósági tanács elé oly értelmü javaslatot terjeszt, hogy Bernardo Labriolával bontsák fel a Városi Szinház bérleti szerződését, minden vonalon megnyugvást keltett. Okosan és helyesen cselekedett a polgármester, amikor további haladék-adás helyett elveszi a külföldi vállalkozótól a bérletet és a törvényhatósági tanács döntésére bizza, irjón-e ki uj pályázatot állandó bérletre, esetenként adja-e alkalmi vállalkozóknak bérbe, vagy pedig lebontassa-e a szinházépületet, amelynek husz esztendős dicstelen multjához csak rossz emlékek tapadnak és parkot létesitsen-e a helyén, több levegőt és több gyepet a proletár külső Józsefváros számára?

Egy bizonyos: Labriola elmegy, a rosszul sikerült gründolás után a budapesti terhektől megszabadulva, a bécsi Busch-cirkuszban fog jó vagy kevésbé jó müsorokat játszani, egyéb attrakció hiján esetleg személyes fellépésével igyekezvén szórakoztatni a nagyérdemü közönséget. Nem örültünk, amikor jött és nem busulunk, amikor megy. Müködése csak szórakoztató ipart jelentett, kulturát és müvészetet egyáltalában nem. Ha utólag is, meg kell kérdezni: érdemes és szabad volt-e a fővárosnak a Városi Szinház épületének bérbeadásánál csak a rideg pénzügyi szempontokat érvényesitenie, ugyanakkor, amikor előreláthato volt, ami azután be is következett, hogy a Városi Szinház felszabadult szubvenciójára az állami szinházak támogatása céljából rá fogja tenni kezét a kultuszminiszterium?

A Városi Szinház épületének jövő sorsát, amennyiben nem a lebontás mellett határoz a törvényhatósági tanács, csak az állami szinházakkal való kooperálás utján látjuk biztositottnak: Az épület — ez a Labriola-bérlet egyetlen kézzelfogható eredménye — eléggé jókarban van, az állami szinházak tagjainak felléptével a Tisza Kálmán-téren a nagy befogadó képességgel arányban álló filléres helyárakkal lehet a főváros támogatásával klasszikus előadásokat rendezni. Harag nélkül bucsuzunk Labriolától, aki a maga szomoru esetével igazolta, mire nem használható a Tisza Kálmántéri müintézet.

Szemfedő, müvirág és temetkezési cikkek
Uyári raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF
Üzem: Pest, I., Lágymányosi-u. 6.
Fiók: I., Bellérthegy-utca 11. Automata 537-92.

Ötven szükséglakást bocsájtott a lakásügyi miniszteri biztos rendelkezésére a főváros. A szociális nyomor enyhitése céljából a törvényhatósági tanács tudvalevően *felhatalmazást adott a polgármesternek*, hogy a már kibérelt 550 szükséglakáson felül, amennyiben erre fedezet rendelkezésre áll, *ujabb 450 szükséglakást béreljen* a főváros az eddigi feltételek mellett és ezeket a lakásokat bocsássa a lakásügyi miniszteri biztos rendelkezésére. A legutóbbi napokban a szociálpolitikai ügyosztály ötven egy szobából álló lakást bérelt, nagyobbrészt a VI. és VII. kerület külső perifériáin és értesitette *Németh* Ödön dr. lakásügyi miniszteri biztost, hogy ezek a lakások a miniszteri biztos által behelyezendő hajléktalanok rendelkezésére állanak.

Megtörténtek az automatikus előléptetések

Julius 1-vel többszáz tisztviselő kerül magasabb rang és fizetési osztályba

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy a tisztviselői előléptetésekről szóló kormányrendelet lehetővé tette a polgármester számára az automatikus előléptetést; az ugyanazon tisztviselői állás keretén létesitett I. osztályu megüresedett állásokra a soron következő II. osztályu tisztviselők előléptetését. Ezeknél a tisztviselői kategóriáknál *a mult év julius 1-től kezdődően az automatikus előlépés szünetelt*, a tisztviselők előtt elzáródott az előlépés lehetősége, *nagy szomoruságára* a soron következőknek, akik ily körülmények között nem kerülhettek az őket méltán megillető magasabb fizetési osztályba sem.

Julius 1-vel *rövid időtartamra felfüggesztetvén az előléptetési* tilalom, a polgármester intézkedett, hogy az érdekelt tisztviselők részéről várvavárt előlépések megtörténjenek. Az erre vonatkozó rendeletet, amely az automatikus előléptetéseket julius 1. hatállyal teszi közzé, *már aláirta Liber alpolgármester* és azt az érdekeltek kézhez is kapták. Az automatikus előléptetéseket az alábbiakban közöljük:

Vezér Károly dr. I. oszt. tanácsi főjegyzővé.

Ruffy Kálmán dr. I. o. tanácsi jegyzővé.

Bárczy László, *Gajáry* György dr., *Juhász* István dr. I. o. tanácsi fogalmazókká.

Kovács Endre dr. I. o. árvaszéki fogalmazóvá.

Kubinyi Imre dr. I. oszt. tiszti alügyésszé.

Dvorzsák Guidó, *Láhm* Béla, v. *Morotvay* László dr., *Cs. Pap* István, *Skultéty* János, *Lehner* Ödön I. o. főmérnökökké.

Oszuczky István, *Rejtő* Oszkár, *Bogner* Antal, *Beke* Ferenc, *Eulenberg* István, *Rékai* Béla, *Balogh* György, *Rumpold* Károly, *Hofstädter* Ármin, *Bereczky* István I. oszt. mérnökökké.

Ötömösi Gyula Sándor I. oszt. tisztiorvossá.

Turányi Géza dr. I. oszt. kerületi orvossá.

Karácsonyi Géza I. oszt. kórházi főtisztté.

Engelmann Gyula, *Kovács* Endre I. o. kórházi tisztekké.

Harcz János dr., *Gráf* Miksa dr. I. o. főállatorvosokká.

Doby Ernő I. o. állatorvossá.

Gagyhy Jenő, *Kosztig* János, *Gruner* Zoltán, *Váry* József I. o. közélelmezési tisztekké.

Blőch Lőrinc I. oszt. számvevőségi főtisztté.

Mudrony Gyula, *Földes* Ferenc, *Péntek* Gyula, I. o. számvevőségi tisztekké.

Strósz István, *Sándor* János, *Závodszky* Jenő I. o. adóhivatali számtanácsosokká.

Schottola Kálmán, *Berényi* Viktor dr., *Bori* Ferenc dr., *Rozgonyi* György I. o. adóhivatali tisztekké.

Apaticzky Károly, *Theil* Frigyes I. o. főpénztárosokká.

Vastuka László, *Szalay* László, *Szegedy* Lajos I. o. pénztárosokká.

Kókay Árpád, *Dzubay* Jenő, *Erdőkürti* László I. o. pénztári tisztekké.

Csuka Ignác, *Pap* János, *Bajkay* Pál, *Ketczely* György, *Nemszilla* László, *Méri* Gyula, *Szabó* Gyula I. o. végrehajtó főtisztekké.

Szabó Ferenc, *Teperics* József, *Horváth* József, *Halka* Imre, *Magyar* József, *Mózsa* Endre, *Könives* Mátyás I. o. végrehajtó tisztekké.

Masirevits Wladimir I. o. gazdasági főtisztté.

Székelyi Árpád I. o. gazdasági tisztté.

Ifj. *Jancsó* Vilmos I. oszt. kertészeti tisztté.

Hettyey Árpád, *Windisch* Aladár, *Biró* László, *Geiger* Hugó, *Boda* Ferenc, *Horváth* Ferenc, *Schramek* Andor, *Martinkó* János, *Répa* Pál I. oszt. kezelőfőtisztekké.

Rabetz Ferenc, *Szigeti* József, *Jegyinák* János, *Kovács* Kálmán, *Skolnik* József, *Szakacsics* Lajos, *Helfy* Mihály, *Kellner* Emil, *Marton* László, *Zoufally* Rezső, *Konyusik* János, *Kárge* József, *Belánszky* Sándor, *Huszár* János, *Bereczk* László, *Sándor* Pál, *Lukács* Sándor I. oszt. kezelőtisztekké.

Plávecz Gyula, *Zoch* Lőrinc, *Sallai* Sándor, *Friede* József, *Szalai* Gyula, *Véghelyi* Ferenc, *Tóth* János, *Hodauschek* Leó, *Matyó* Ferenc, *Muszka* Ferenc, *Lengyel* József gépésszé léptek elő.

A főváros mérnökei nem vállalhatnak magánmunkálatokat. A kereskedelmi miniszter a magánmérnökök körében általánosan tapasztalható munkanélküliség enyhitése érdekében a közelmultban rendeletileg szabályozta az állami szolgálatban álló mérnökök magángyakorlatát és a legtöbb vonatkozásban megtiltotta részükre a magánmérnöki gyakorlat folytatását. Miután a viszonyok azóta sem javultak, most a belügyminiszter fordult körrendelettel a városok és törvényhatóságok vezetőihez, köztük a főváros polgármesteréhez is. A rendeletben felhivta a belügyminiszter a polgármestereket, adjanak ki a kereskedelemügyi miniszteréhez hasonló rendeletet és a maguk hatáskörében is szabályozzák, illetve tiltsák meg a városi szolgálatban álló mérnökök magántevékenységét.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

1+1=1. Ha a Balatonra megy! Egy vasuti jeggyel ketten utazhatnak a Balatonra és tetszés szerint választható fürdőhelyen 7 napon át egy jegyfüzet ellenében ketten kapnak elsőrangu szállást, ellátást, fürdőt, bérletjegyet a hajókra stb. stb. A jegyfüzet 110 pengőért, mely összegben még a borravalók is bennfoglaltatnak, minden MÁV-menetjegyirodában kapható.

A Labriola-szinházban lesznek a Gyöngyös Bokréta előadásai. Az István-napi ünnepségek külföldiek által leginkább megcsodált része, a *Gyöngyös Bokréta* előadása, amelynek során a magyar vidék táncait és dalait mutatják be. A Gyöngyös Bokréta előadásait a főváros idegenforgalmi hivatala az elmult esztendőben a *Nemzeti Szinházban* rendezte, amelynek befogadóképessége azonban az érdeklődők nagy számára való tekintettel kevésnek bizonyult. Az idén a Gyöngyös Bokréta előadásaira *a közmüvelődési ügyosztály átengedte az idegenforgalmi hivatalnak a Labriola-szinház helyiségeit*, ahol hat napon át fognak tartani a Gyöngyös Bokréta előadásai. Az első előadás augusztus 15-én este, az utolsó pedig Szent István napjának délutánján lesz. Az előadások jegyeit elsősorban a Budapestre érkező külföldiek számára tartja fenn az idegenforgalmi hivatal vezetősége, de a jegyek egy része *a szinházjegyárusitó irodák utján* a közönség részére is forgalomba fog kerülni.

STEINER és SZIMPER
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

O. M. I. T.

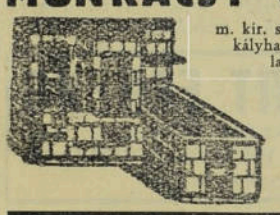
A főváros tiltakozik idegenforgalmi költségvetésének az uj idegenforgalmi szervbe való olvasztása ellen

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Fabinyi kereskedelemügyi miniszter tudvalevően törvénytervezetet készitett az idegenforgalom szabályozására, amelyet a kereskedelemügyi minisztériumban külön ankéton tárgyaltak meg. Ezen az ankéton résztvettek a főváros képviselői is: a megjelent érdekeltségek és hatóságok képviselői *egyhanguan a törvénytervezet ellen nyilatkoztak*, mert az abban foglalt rendelkezéseket nem tartják célravezetőknek.

A főváros képviselői *éles hangon tették kifogás tárgyává* a törvénytervezet harmadik paragrafusát, amely szerint *a központositott idegenforgalmi szerv fejlesztésére szolgáló anyagi eszközök közé akarja vonni a kormány a főváros törvényhatóságának teljes idegenforgalmi költségelőirányzatát*. Azt is kifogásolták ezen az ankéton a fővárosi urak, hogy a miniszteriumnak és más hatóságoknak idegenforgalmi kérdésekben véleményező szervként felállitandó testületében, az Országos Magyar Idegenforgalmi Tanácsban *nem lesz a tervezet szerint megfelelő képviselete a fővárosnak*. A főváros részére ugyanis a tanácsban *csak az egyik alelnöki állás* van a mindenkori főpolgármester részére biztositva, a harminctagu tanácsban pedig *a fővárost egyetlen tag képviseli*.

Mint az *Uj Budapest* illetékes helyről értesül, a minden oldalról megnyilvánuló ellenzés hatása alatt a kormány *az eredeti törvénytervezetet máris elejtette* és a közeli napokban küldi szét *uj javaslatát megvitatás céljából az érdekeltségeknek*. Ez az uj javaslat a fővárossal szemben *jóval engedékenyebb hurokat fog pengetni* és hir szerint alkalmas arra, hogy a főváros *predominans szerepét az idegenforgalom fejlesztésében továbbra is kidomboritsa*.

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80, 35-9-16.

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. em.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömöritett aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

BUDAPEST, III., Remetehegyen
a 72-es villamos mentén. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, parcellázott 300 négyszögöles
villatelkek eladók
Bővebbet a tulajdonosnál, telefon 310-10 alatt, vagy a helyszinen.

Budapest pályaudvarai

Wittenbarth mérnök értékes könyve

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az *Uj Budapest* hasábjait gyakran felkeresi értékes városrendezési és városépitési cikkeivel *Wittenbarth* Győző mérnök, akinek *Budapest nagyvasuti pályaudvarainak végleges elhelyezése* cimmel most értékes füzete jelent meg, a Városi Szemlében megjelent tanulmánya különlenyomataként. *Wittenbarth* értekezése kiegészíti azokat a dolgozatokat, amelyek a legutóbbi esztendőkben feltünő nagy számmal foglalkoznak Budapest városépitési problémáival. *Wittenbarth* mérnök müve bevezetésében utal arra, hogy a Magyar Mérnök és Építész Egylet már 1901-ben *Liptay* Sándor, a müegyetem volt kiváló vasutépitési professzora szövegezésében határozattá emelte azon elvi megállapitását, hogy a *személypályaudvarok kifelé tolás helyett inkább a főváros belsejében* helyeztessenek el, az evégből szükséges uj vonalak *alagutakban vezettessenek* olyképpen, hogy a város belsejében szükséges *uj személypályaudvarok a föld alatt létesüljenek*, a város belsejében szükséges uj pályaházak *átmenő vágányzattal* és ne fejállomásokként épittessenek, végezetül, hogy a fővároson át az uj vonalak földalatti vezetése lehetőleg a *lakosság sürüségéhez viszonyitott középvonalban* a fővárosnak mintegy sulyvonalában történjen.

A Mérnökegylet több mint 30 esztendős határozata óta *semmi nem történt a budapesti pályaudvarok végleges elhelyezésének megoldása tekintetében.* Mint *Wittenbarth* müvéből kiderül, belátható ideig nem is fog történni: az általa kontemplált uj Duna-pályaudvar létesitése, amely Kelenföld számára uj állomást jelentene és felszabaditaná a ceglédi vonalat, eltüntetve a halálsorompókat: 10 millióba, a budapesti pályaudvaroknak oly módon való átalakitása, hogy az átmenő forgalmat alagutakkal, földalatti pályaudvarokkal át lehessen épiteni, *80 millió pengőbe kerülne. Wittenbarth* maga is megállapitja, hogy a gazdasági válság hosszu ideig meg fogja még akadályozni ezeknek a terveknek a valóraválását. Mindenesetre helyes és okos azonban a kérdés minden oldalról előre való megtárgyalása: *a megvalósitás* — mondja a szerző — *maradhat akkorra, amikor a pénzpiac ismét normális viszonyok közé kerül*, de a megoldás irányát és tervezetét a fontos szempontokra való tekintettel haladéktalanul el kell készíteni. Ahhoz, hogy a megoldási módok annakidején készen álljanak, *jelentős lépés Wittenbarth komoly és értékes munkája.*

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Bohacek és Társa
parketta és asztalosáru gyára
Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02
Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat
Kartelen kivüll olcsó árak

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Mágiya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

Uj kiirások:

Téli ruhaanyagok (posztófélék) szállitására a fővárosi alkalmazottak részére. Határidő: 1933. évi augusztus hó 7-én (hétfő) d. e. 11 ó.

1510 m³ (Egyezerötszáztiz m³) bazalt zuzottkő, 4020 m³ (Négyezerhusz m³) trahit (andezit) zuzottkő, 1060 m³ (Egyezerhatvan m³) zuzott mészkő, 640 m² (Hatszáznegyven m³) trachit (andezit) zuzalék, 100.000 darab (Egyszázezer darab) bazalt ¾-es kockakő, 200.000 darab (Kettőszázezer darab) bazalt fejkő, 1500 tonna (Egyezerötszáz tonna) bazalt kiskő, 40.000 darab (Negyvenezer darab) augit-andezit fejkő, 40.000 darab (Negyvenezer darab) trahit fejkő és 2500 fm (Kettőezerötszáz folyóméter) trahit hasitott szegélykő szállitására. Határidő: 1933. évi augusztus hó 8-án (kedden) d. e. ½11 ó.

Motalkó szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1933. évi augusztus hó 11-én (pénteken) d. e. ½11 ó.

I. ker. Tabán elnevezés alatt ismert és a tervezési programmban pontosan körülirt terület **városrendezési tervére** nyilvános tervpályázat. Határidő: 1933. szeptember 30. déli 12 ó.

Vállalkozás

A kerületi kövezetjavitásokon megtakaritott pénzből burkolatátalakitásokat végeztet Király Kálmán tanácsnok

Nagyszerüen bevált a Kerepesi-uti autóstráda — Átépitették a Hungária-körut két részletének makadámburkolatát — Miért lehetett csak nyár derekán átépiteni az Istenhegyi-ut két halálkanyarát?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Legutóbbi számában közölte az *Uj Budapest*, hogy a belügyminisztérium jóváhagyása kapcsán a polgármester kiadta az inségmunkák második csoportját: öt hitelmüveletes csatorna- és tiz utcsoportot. A polgármester döntését az ügyosztály *már közölte az érdekelt vállalkozókkal*, akik már hozzá is kezdtek a munkálatokhoz. Ezzel kapcsolatban a törvényhatósági bizottság által megszavazott 9 millió pengős inségmunka-keretben az ut- és csatornaépitési ügyosztály hozzákezdett a *még ki nem meritett mintegy ötszázezer pengőre rugó hitelkeret* olyképpen való feldolgozásához, hogy az ebben a keretben kiirt inségmunkák *szintén még a folyó esztendőben meg legyenek kezdhetők.*

Az inségmunkákon felül is azonban gondoskodik az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetősége arról, hogy azok a vállalkozók, akik tőke hiányában a nagyobbszabásu hitelmüveleti alapon kiirásra kerülő versenytárgyalásokon részt nem vehetnek, *kisebb, de készpénzmunkálatok révén* foglalkoztatva legyenek. *Király* tanácsnoknak, az ügyosztály vezetőjének, azt az elgondolást sikerült megvalósitania, hogy a karbantartási hitelek keretein belül olyan ut-átalakitásokat végezzen, amelyek az uthálózat jelentékeny mértékben való fejlesztését és ezzel kapcsolatosan az utak burkolatának javitását célozzák. Ezekről a munkálatokról

Király Kálmán

müszaki tanácsnok a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Célkitüzésem az, hogy a karbantartási hitelek keretében, ahol ez csak lehetséges, *a sok javitást igénylő, gyorsan romló vizes, illetőleg kátrányos makadámról állandó jellegü utburkolatra térünk át.* Amit elvesztünk a réven, megnyerjük a vámon: pár esztendő alatt *teljes mértékben amortizálódnak ezek az átépitési munkálatok.* Természetes, hogy ezeket a készpénzmunkálatokat, melyekre a fedezetet *a kerületek kövezetjavitási munkálatainál elért megtakaritások jelentik, minden esetben versenytárgyalás utján osztjuk szét a kisebb vállalkozók között.*

— Igy a folyó esztendőben a kerületi kövezetjavitásokon elért megtakaritásokból sikerült átalakitanunk a X. kerületben, a Tisztviselőtelepen a Hungária-körut *középső hatméteres makadám-sávját*, ahol a rossz vizes makadám helyett *bazalt kiskövet alkalmaztunk.* A VII. kerületben ugyancsak a Hungária-köruton az István-ut és Thököly-ut közötti részen a *kátrányos makadámburkolatot alakitottuk át bazalt kiskő-burkolatra.*

— Ugyancsak a kerületek javitási munkálatain elért megtakaritások révén sikerült megoldanunk a *báró Eötvös-ut problémáját* is. Ez az utvonal a Svábhegyi Szanatórium mellett vonul el, a *Svábhegyet köti össze a Jánosheggyel* és régi panasza volt a hegyvidéknek ennek az utvonalnak veszélyes volta. A törvényhatósági tanács hozzájárulásával a főváros mintegy *3000 pengő értékben egy területsávot vásárolt meg a szanatóriumtól* és ezen sáv felhasználásával máris folyamatban van az utkorrekció, amely a Svábhegy és a Jánoshegy közötti közlekedést fogja nagymértékben megkönnyiteni és — ami a legfontosabb — *a forgalom biztonsága szempontjából megfelelő módon megjavitani.*

— Folyó munkálataink közben arra is gondolunk, hogy a forgalom fentebb emlitett biztonságát a *Svábhegyen egyéb vonatkozásokban is feljavitsuk.* Igy két ugynevezett *halálkanyart* épitettünk át megfelelő módon a legutóbbi időkben, mind a kettő az Istenhegyi-uton van: az egyik a fogaskerekü *adalaki*, a másik a *városkuti megállójánál.* Megemlitem, hogy ezen két halálkanyar átépitésével kapcsolatosan (időközben szerencsére mind a kettő befejeződött) *támadásoknak volt az ügyosztály kitéve*, miért csináljuk ezt a munkát nyáron és miért nem januárban, vagy karácsony és ujesztendő között, amikor ezen a vidéken tudvalevően nincs forgalom. Egyes sajtóorgánumok a *panaszos leveleknek valósággal légióit közölték*, az Istenhegyi-ut előbb emlitett elzárása miatt. A helyzet pedig az, hogy *ezeket a különleges finomságot és pontosságot igénylő munkálatokat sem a téli fagy, sem a tavaszi árvizek, sem az őszi nagy esőzések idején nem lehet elvégezni, hanem kizárólag a száradás és a precizitás szempontjából arra egyedül alkalmas nyári időben.*

— Ezzel kapcsolatosan megemlitem még az *Uj Budapest* közönsége előtt a tavaly elkészitett *Kerepesi-uti kettős utburkolat* használatánál szerzett tapasztalatainkat. A Kerepesi-uton az egyik részen, a lóversenytértől a cinkotai erdőig *külön autóstrádát* létesitettünk, amelyet könnyü aszfaltburkolat fed és külön keramitutat a lófogatu járművek számára. A nemrég lefolytatott helyszini vizsgálat megállapitotta, hogy *mind a két utvonal, ugy az aszfalt, mint a keramit nagyszerü állapotban van és valószinüleg évek hosszu során át egyiket sem kell javitani.* A Kerepesi-uti kettős burkolat jó eredményeiből azt a tapasztalatot szürjük le, hogy Budapesten *még mindig nehéz megtalálni azt a burkolatot*, amely ugy a lófogatu közlekedés, mint a gépjárművek számára egyképpen megfelelő. Az automobilok szempontjából megfelelőbb aszfaltburkolatot tönkreteszik a *lovak patái*, viszont a keramiton bizonytalanabbul járnak a *géperejü járművek*, mint a *lófogatuak.* Az ilyen külön autóstrádák épitése lenne a főváros szempontjából a *legmegfelelőbb, erre azonban általánosságban sem terünk, sem pénzünk nincsen.*

Amikor a legolcsóbb ajánlat nem a legjobb

Levél a szerkesztőhöz

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Az *Uj Budapest* legutóbbi számában olvasom, hogy a közélelmezési ügyosztály 19.300 négyszögméter keramitburkolat készitésére hirdetett árlejtést és a beérkezett öt-hat legolcsóbb árajánlatok legnagyobb része *irreális*, mert az *anyag- és munkabér kizárólagos önköltsége alatt vállalkozott* a főváros ezévi legnagyobb készpénzfizetéses munkájának elvégzésére. Megnyugtatom szerkesztő urat: *szakmai körökben máris el van terjedve*, hogy a nagy versenyfutásban a legolcsóbb cégek fognak győzni, mert a közélelmezési ügyosztály vezetője és a közélelmezési ügyosztály müszaki alosztálya változatlanul azon az állásponton vannak, hogy *ragaszkodni kell a Közszállitási Szabályzat azon rendelkezéséhez*, amely szerint *a legolcsóbb ajánlattevőnek kell vállalatba adni* a versenytárgyalás eredményeképpen a közmunkákat.

Más kérdés: *hogyan fogják a kétségtelenül önköltségi áron alul elvégezni a munkát azok a vállalkozók*, akik hir szerint megosztva fogják keramittal burkolni a nagyvásártér előtti területet. Ugyanakkor, amikor a közélelmezési ügyosztály a legmerevebben ragaszkodik *a Közszállitási Szabályzat rideg betüihez*, a hitelmüveleti alapon kiadott ut- és csatornaépitési munkálatok második csoportjánál *kerek kétszázezer pengővel a legolcsóbb ajánlattevők feletti ajánlattevők javára döntött a polgármester.*

Az utépitések első, második és harmadik csoportjánál Hacker Emil és a budapesti kövezők ajánlataival szemben a *Marik-cég*, a *Magyar Utépitő R. T.* és a *Magyar Aszfalt R. T.* vitték el a pálmát. *Nem a legolcsóbb ajánlattevő* győzött a Sashegyi-ut épitésénél, a Gábor Áron-utcánál, a Józsefhegyi-utnál, a Bácskai-utnál, a Jászberényi-utnál. Amig egyes csoportoknál lehet is azt mondani, hogy olyan ajánlattevőket mellőzött a polgármester, akik *nem tudtak megfelelő garanciát nyujtani a hitelmüveleti alapon végzendő munkára*, a Jászberényi-ut inségmunka-épitkezésénél a jónevü *László és Blum* céget mellőzte a polgármester, hogy a *Magyar Általános Utépitő R. T.* kapja az utépitések során kiirt ezen *egyetlen betonmunka* elvégzésére szóló megbizást.

A csatornázási munkálatok öt csoportja közül *egynél történt az az eset*, hogy a legolcsóbb ajánlat került elfogadásra. Ha a főváros ezeknél a munkálatoknál *kizárólag a legolcsóbb ajánlatokat fogadta volna el*, ugy az utépitkezéseknél 133.224 pengőt, a csatornaépitéseknél 51.907 pengőt takaritható volna meg. Összesen tehát 185.131 pengőt áldozott fel a főváros azért, hogy olyan vállalkozóknak juttasson munkát, akiknek nemcsak a munkája, hanem ajánlatuk reális volta iránt is bizalommal van.

Nem azért hozom fel az ut- és csatornaépitési versenytárgyalás döntését, *mintha kifogásolnám* a legolcsóbb ajánlatok szinte következetesnek látszó mellőzését, csupán rámutatok a *kétfélementalitásra*, amely a városháza II. emeletének jobbszárnyán levő utépitési ügyosztály és az ugyancsak a II. emelet balszárnyán levő közélelmezési ügyosztályi müszaki alosztály eljárása között mutatkozik. *Ez a kiáltó ellentét* ujra csak az *Uj Budapest* azon álláspontját igazolja, hogy a müszaki ügyeket, amennyiben azok közös természetüek, *ugyanazon müszaki szakember vezetése alatt álló müszaki ügyosztályban kell egyesiteni*, mert a versenytárgyalások különféle szempontból való eldöntéseiből *semmi jó nem származik a közre.* Szerkesztő ur készséges hive:

Egy póruljárt vállalkozó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

Xl. évfolyam 32. szám

Budapest, 1933 augusztus 12

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

A Tyler-jelentés

Mintha a főváros közigazgatási bizottságában hallgatnók a polgármester félévi jelentését, ugyanazokat a gondolatokat rögziti le Tyler népszövetségi jelentése: bizonyos érdekeltségeknek — állapitja meg a jelentés — sikerült a maguk részére kivételes helyzetet teremteni, olyant, amely már az egyedáruság fogalmát közeliti meg, sőt sok esetben látszólag még az adóztatás elől is menekül!

A kiskereskedelmi árak magas szinvonalának következtében lecsökkent fogyasztás markáns példájául emliti meg a jelentés a tejet, a cukrot és a sört. Megállapitja még Mr. Tyler, hogy a csökkenő fogyasztással kapcsolatosan szintén erős csökkenést mutató fogyasztási adóbevételek révén a kincstárnak akkora veszteségei állanak elő, hogy azokat nem ellensulyozzák az egyenesadók, különösen ha azokat olyan érdekeltségek fizetik, amelyek sikeresen tudnak a jelenlegi viszonyokhoz alkalmazkodni. Mindezeket az adókat pedig elsősorban nem a mezőgazdaság, hanem a tényleges fogyasztó-réteg: a városok, főleg Budapest lakossága izzadja ki.

A legszörnyübb vádirat a semleges külföldi szakértő népszövetségi jelentése adózási rendszerünk, általánosságban egész pénzügyi politikánk ellen. Semmi invenció, semmi céltudatosság, nagyon csekély progresszivitás adórendszerünk kirivó hibái, a fiskus nem talál, nem is keres uj ötleteket, a legegyszerübb és legrégibb, egyben a legigazságtalanabb adórendszerekhez ragaszkodik, anélkül, hogy uj ötletekkel, uj pénzszerzési lehetőségekkel gazdagitaná az államkincstárt.

A fővárosnak ma természetszerüen nincsen önálló adókivetési joga, nincsen különösen a céladókat illetően, amelyeknek inaugurálását magának tartja fenn a pénzügyi kormányzat. A főváros már bele is unt azoknak a feliratoknak a megfogalmazásába, amelyekben az autonomia egy arányosabb, igazságosabb és progresszivebb adópolitikai célkitüzésre szólitja fel a gyakran változó pénzügyminisztereket. Se szeri se száma a törvényhatósági vagy közigazgatási bizottsági határozatoknak, javaslatoknak, amelyek során nemcsak az adózás technikáját, de elvi alapjait illetően is rámutat Budapest népe az egyik részről tultengő, a másik részről nem arányos adózási rendszerünkre. Szomoru elégtétel a főváros közönsége számára, hogy a népszövetségi megbizott jelentését akár a főváros polgármestere irta volna, mert abban ugyanazok a hibák vannak felróva, amelyeket a főváros régóta ismer és a pusztába hiába kiáltoz. Talán most, amikor érdektelen, mégis a legteljesebb mértékben illetékes helyről származik a korholó megjegyzés, meg lesznek annak a maga következményei: olyanok, amelyek hasznosak országra és fővárosra egyaránt. A fogyasztás hallatlan mérvü csökkenése mellett a kiskereskedelmi áraknak az elsőrendü fogyasztási cikkeknél a régi nivón való tartása a fogyasztás, közvetve a fogyasztási adó olymérvü csökkenését hozza maga után, amely nemcsak az általános pauperizálódást, de nemzetünk katasztrófáját is jelentheti.

Nagyfontosságu tárgyalások az inségadó kulcsának megállapitására

Liber alpolgármester a közeledő tél sulyos szociális veszedelmére felhivta a kormányzat figyelmét

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Sipőcz polgármester hazaérkezett és átvette hivatalának a vezetését és igy *Liber* alpolgármester is megkezdheti nyári szabadságát. Azóta, hogy a törvényhatósági tanács nyári szünet előtti utolsó ülése lezajlott, az egész városházi adminisztrációt *Liber* alpolgármester egyedül irányitotta, ami emberfölötti feladatot rótt reá. *Liber* alpolgármester ennek a feladatának teljes mértékben eleget tett, amit bizonyit az a tény, hogy az egész idő alatt *egyetlen zavaró momentum sem fordult elő a városházán.*

Liber alpolgármester, mielőtt nyári szabadságát megkezdte volna, legfontosabb feladatának azt tekintette, hogy az *illetékes kormányzati tényezőknél megsürgesse a téli inségakciók fedezetének biztositását.* Személyesen járt el a pénzügyminiszteriumban, hogy a döntést megsürgesse. A helyzetet

Liber Endre

alpolgármester a következőkben világitotta meg az *Uj Budapest* munkatársa előtt:

— A fővárosnak *október 31-ig van fedezete az inségakciók lebonyolitására.* Tavaly ugyanis

november 1-én kezdődő hatállyal egy esztendőre engedélyezte a kormány az inségjárulék kivetését.

Ez a terminus *október végén jár le.* Felmerült tehát a kérdés: *hol találjon fedezetet a főváros vezetősége a téli inségakció lebonyolitására.* Természetesen azt szeretnők, *ha nem volna szükség* inségjárulék kivetésére, a helyzet azonban egyáltalán nem javult a nyár folyamán, sőt — és ezt sajnálattal kell megállapitanom —

a most következő tél sulyos szociális veszedelmekkel fenyeget.

— Nem kétséges, hogy *a szokásos téli inségakciókat folytatnunk kell,* de az is megtörténhetik, hogy az összes ilyen akciókat a jelentkező igények megnövekedése következtében *ki kell szélesitenünk.*

Azok a tárgyalások, amelyeket a téli inségakciók fedezetének előteremtése érdekében folytattam, reményt nyujtanak arra, hogy a kormány az idén is megértést fog tanusitani és lehetővé teszi az inségakciók lebonyolitásához szükséges költségek előteremtését.

Azért tartottam szükségesnek, hogy *a döntést megsürgessem,* mert nem szeretném, ha mingyárt a tél elején fennakadás állana be. A pénzügyminiszteriumban most *bizonyos számitásokat végeznek* abban az irányban, hogy

az inségjárulék engedélyezésénél a tavalyi kulcsot állapitsák-e meg, vagy pedig valamelyes leszállitás történhessék.

Ezeket mondotta *Liber* alpolgármester azoknak a fontos tárgyalásoknak az eredményéről, amelyeket elutazása előtt még szükségesnek tartott lefolytatni. Az *Uj Budapest* munkatársának értesülése szerint a pénzügyminiszterium arra törekszik, hogy *az inségjárulék kulcsát leszállitsa.* Tavaly ugyanis a jövedelmi adó, a társulati adó és a tantiém-adó *husz százalékát,* valamint a kereseti adóalap *két százalékát* engedélyezték inségjárulék cimén kivetni,

az idén legalább 25 százalékos redukciót szeretne a kormány elérni.

A számitások *két irányban* folynak. Egyrészt a 15 százalékos kules figyelembevételével végeznek számitásokat abban az irányban, hogy az igy előirányzott bevétel *elegendő fedezetet nyujt-e a szociális kiadások fedezésére,* másrészről a *főváros szociális költségvetését vették bonckés alá.*

A pénzügyminiszterium elhatározása elé *nagy érdeklődéssel és várakozással tekint a főváros vezetősége.* Hogy mennyire fontos a fővárosra nézve ez a döntés, jellemző bizonyiték ebben a tekintetben az a tény, hogy *Liber* alpolgármester nyári szabadságra történt elutazása előtt *személyes és közvetlen tárgyalások megindítását* tartotta szükségesnek. De jellemző ez az agilitás *Liber* alpolgármesterre is, aki ismét bizonyságát adta annak, hogy a *fővárosi szegényekről való gondoskodást tekinti legfőbb feladatának.*

A földmüvelésügyi miniszterium miatt késik a Vizművek kibővitése

Végeláthatatlan iratváltás a létesitendő uj kutak vizjogi engedélye körül — A szentendrei szigeten most már mindössze 633 holdat akar kisajátitani a főváros

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Ismeretes, hogy a trianoni béke alapján fennálló nemzetközi Dunabizottság egyoldalu kivánságára a kormány kénytelen volt megépiteni az ugynevezett *trianoni gátat,* amely teljesen tönkretette Budapest vizellátását, a nagy költséggel megépitett kutak eliszaposodása következtében. *A polgármester* felelőssége teljes tudatában ujabb és ujabb kutak épitésével kivánja a nyári időszakban különösen fenyegető budapesti vizhiányt megszüntetni, sajnos azonban az uj kutak épitésére szükséges területek kisajátitási aktájára a földmivelésügyi miniszterium még mindig nem nyomta rá a jóváhagyó pecsétet. A legutóbbi napokban a polgármester *uj felterjesztésben sürgette meg a földmivelésügyi miniszterium jóváhagyását* a szentendrei szigeti kisajátitásra vonatkozóan, rámutatván arra, hogy

a régi kutak teljes elapadása fenyeget és amennyiben a miniszterium részéről nem történik gyors intézkedés, katasztrófális vizhiány fenyegeti előbb-utóbb a fővárost.

A vizművek bővitését megakadályozó bürokratikus nehézségekről

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A földmivelésügyi miniszter által kivánt redukciókat a szentendrei sziget déli csucsán, valamint annak keleti és nyugati partvidékén a vizmüvek részére megszerzendő területek tekintetében a *főváros teljes mértékben honorálta* és erről még julius 3-án kelt feliratában értesitette *Kállay* földmivelésügyi minisztert. Erre a felterjesztésre, noha abban közöltük, hogy a *vizjogi engedély megkapása mily nagyfontosságu érdeke* a fővárosnak, a *földmivelésügyi miniszter mind a mai napig nem válaszolt.*

— Értesülésünk szerint

a földmivelésügyi miniszternek aggályai vannak azirányban, hogy a főváros által kisajátitandó terület vonalán feltárt talajvizek helyenként vas- és mangántartalmuak és csak később, a talajviz minősége szerint kellene eldönteni, hogy egyáltalában szükség van-e a kérdéses terület megszerzésére.

A miniszter ezen aggályával kapcsolatosan a főváros azon véleményét nyilvánitotta, hogy a *viz minősége mangán- és vastartalom tekintetében a folyam sodrának kivánt vezetése eredményeképpen feltétlenül megjavul.*

De ha nem is javulna meg kellő mértékben, ez a körülmény *még sem lenne döntő tényező* arra vonatkozóan hogy az uj kutak meg-

épitését mellőzzék. A viztisztitási technika mai állása mellett a Vizművek vezetősége *könnyen kiküszöbölhető hibának* tekinti a viz vas- és magántartalmát, annál is inkább, mert a hidrotechnikusok véleménye szerint a *csekély mennyiségben vasat és mangánt tartalmazó viz ivásra nem alkalmatlan annyira, hogy a kutcsoport megépitésének a tervét elejtse a főváros.*

Kifejtettük azon álláspontunkat a miniszter előtt, hogy

az időközben végrehajtott lecsökkentésekkel 633 katasztrális hold a feltétlenül követelt kisajátitás terjedelme.

A területredukció az általunk eredetileg kért 863 katasztrális holddal szemben *27 százalék*, ezen területről *napi 270 ezer köbméter vizmennyiség kitermelését irányoztuk elő.* Erre a területre most már okvetlenül szüksége van a fővárosnak, annál is inkább, mert

a budai területeknek a pesti oldalról való vizellátása a jövőben a pesti terület saját ellátásának mellőzése nélkül nem eszközölhető.

Ma ugyanis az a helyzet, hogy a *Lágymányos* harminc év óta pesti vizzel láttatik el, ugyancsak pesti vizből kap segitséget a *Tabánon és Krisztinavároson kivül Budának hegyvidéke,* maximumban napi 28 ezer köbméter mennyiségben. Az *uj kutak feltárásával* Budának nem lesz szüksége a 28 ezer köbméternyi pesti vizre. Tehát *ugy a pesti, mint a budai oldal vizellátása teljesen zavartalan lesz.*

*

Valóban legnagyobb mértékben sürgőssé vált, hogy a *földmivelésügyi miniszter végre elfogadja a főváros módositott terveit és a maga részéről hozzájáruljon a vizjogi engedély megadásához.*

A főváros a milliókra menő beruházási terveit a sürgősségre való tekintettel szinte távirati gyorsasággal készitette el, a kormányzatnak ugyanilyen gyorsasággal és készséggel kell a főváros rendelkezésére állnia.

Ma már sokan tudják,
Kik eddig nem tudták
Hogy az **Igmándi** víz,
Legjobb keserűvíz.

A fővárosi tisztviselők is megmagyarositják nevüket

Egyelőre azonban még nem érkezett le a városházára a belügyminiszter rendelete

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A névmagyarositás könnyebbé tételéről szóló belügyminiszteri rendelet tudvalevően a belügyminiszterium közvetlen hatáskörébe utalta a névmagyarositások ügyét és azok tekintetében *jelentékeny könnyitéseket* tartalmaz. A hivatalos lapban megjelent rendelettel kapcsolatosan a belügyminiszter *felhivta az összes alája tartozó hatóságokat,* hogy álljanak az ügy szolgálatába, azzal, hogy a *törvényhatóságok az elért eredményekről félévenként tartoznak jelentést tenni.* Hasonló intézkedés megtétele céljából a belügyminiszterium megkereste a *társminiszteriumokat is.*

A csendőrség, a honvédség, a posta, az államvasutak, az államrendőrség budapesti főkapitánysága külön előadót bizott meg a közhivatalnokok névmagyarositásának megtervezésével. Ezek a külön előadók *mindenkinek tanáccsal szolgálnak, a kérvényeket átveszik és hivatalos uton felterjesztik.* A vidéki törvényhatóságok vezetőivel a *miniszterium közjogi ügyosztálya* külön megbeszéléseket fog tartani. A többi miniszteriumok intézményei ugyanigy járnak el a maguk hatáskörében.

Érdeklődtünk a városházán illetékes helyen, *mi fog történni a fővárosi alkalmazottak névmagyarositásával.* A fővárosnál ugyanis az a helyzet, hogy *rengeteg az idegennevü tisztviselő. Bárczy* idejében az volt a szokás, hogy mikor valamelyik idegennevü tisztviselő tanácsjegyzői, vagy mérnöki megválasztása előtt állott, *a polgármester felszólitotta a pályázókat, hogy magyarositsák meg nevüket.* A régi gárdából *még ma is számosan szolgálnak a városházán,* akik németes hangzásu nevüket *Bárczy polgármestersége idejében cserélték fel jóhangzásu magyar névvel.*

Illetékes helyen azt a felvilágositást kaptuk, hogy *a fővároshoz a belügyminiszteriumak még semmiféle külön intézkedése nem érkezett le.* Amint ez a leirat beérkezik, a polgármester haladéktalanul *eleget fog tenni az abban foglaltaknak* és igy remény *van arra, hogy az akció rövidesen a budapesti városházán is éreztetni fogja hatását.*

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

Kedvező alkalom!

Egyenruha zubbony nadrág sapka P 98.–
Polgári öltöny P 98.–
NAGY KÁLMÁN
IV., Kossuth Lajos-u. 6.

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Ifj. HALASZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

„HERMUSIN"
a legjobb házi mángorló
Magyar Mosó és Fertőtlenitő Gépgyár Rt.
Telefon: 62—5—23

Szemfedő, müvirág és temetkezési cikkek
Uzári raktára **SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF**
Üzem: Pest, I., Lágymányosi-u. 8.
Iroda: I., Bartók Béla-utca 11. Automata 837—42.

Városházi notesz

ALIG HOGY ELKEZDŐDÖTT, MARIS VÉGEFELÉ KÖZELEDIK A NYÁR, egymásután jönnek haza szabadságukról a városházi tisztviselők, maholnap teljes gőzzel megindul a várospolitikai élet.

Sipőcz polgármester vasárnap este érkezett haza a fővárosba háromhetes gasteini üdüléséből, frissen, egészségesen, jókedvüen. Titkári hivatalának vezetője, Csanády Gusztáv dr. tanácsjegyző a hétfői nap folyamán referált a polgármesternek a legfontosabb folyó ügyekről. A referátum végeztével a polgármester kiutazott Zebegénybe, a családi villába, hogy édesanyja és testvérei társaságában töltsön el egy hetet. A polgármester hétfőn, e hó 14-én veszi át hivatala vezetését, helyettesétől, Liber alpolgármestertől. Szó van arról, hogy Borvendég alpolgármester hazaérkezése után egy-két hétre még ismét szabadságra menjen a polgármester. Valószinü azonban, hogy a városházi élet lendületes iramában már nem lesz ideje a polgármesternek a további üdülésre.

Huszár főpolgármester családja az ausztriai Albrechtsbergben nyaral. Maga a főpolgármester, ha néha a hét végét vidéken tölti is, tulajdonképpen szabadságra nem megy, annyira lekötik őt fontos tennivalói. Szó van arról, hogy a főpolgármester a jövő héten egy-két napot a Balaton mellett töltsön, azonban itt is összeköti az üdülést hivatali teendőivel: felülvizsgálja a balatonmenti fővárosi leventetáborokat.

Liber alpolgármester abban a szerencsés helyzetben van, hogy teljes hat hét szabadságra mehet. Az alpolgármester feleségével és mennyasszony-lányával hajón Várnába megy és a hires bolgár fürdőhelyen tölti el ezévi szabadságát. Liber csak szeptember közepén érkezik vissza a fővárosba.

Borvendég alpolgármester, aki tudvalevően szabadságon van, minden valószinüség szerint a jövő hét közepén tér vissza a fővárosba és veszi át ujra hivatala vezetését.

*

KEDVES CSALÁDI ÜNNEPSÉG keretében zajlott le Csilléry András dr. leányának, Ilonkának eljegyzése a Nagyboldogasszony-uti villában. A fiatal Csilléry-leányt Pelláthy Béla dr. egyetemi tanársegéd, néhai Pelláthy Béla és Csurgay Etelka fia jegyezte el. Az eljegyzési lakomán a család legközelebbi barátai vettek részt, akik Csilléry András és feleségét, Pállik Margitot, valamint a jegyespárt gratulációkkal halmozták el.

*

SZAKACS GUSZTÁV székesfővárosi müszaki főfelügyelő munkás életének 58-ik évében hosszu szenvedél után elhunyt. Temetésén, amely e hó 5-én a farkasréti temető halottasházából folyt le, az ut- és csatornaépitési ügyosztály teljes személyzete megjelent. Az ügyosztály nagyrabecsült kartársa elhunyta alkalmából külön gyászjelentést is kiadott.

*

RÉGI KEDVES SZOKÁSA a főváros tisztviselőinek, hogy nyaralásukból egy-egy képeslappal keresik fel az Uj Budapest szerkesztőségét. Nekünk jólesik ez a barátságos megemlékezés, amely csak szorosabbá teszi a kapcsolatot a főváros tisztviselői kara és a szerkesztőség között. Az idei nyáron kétségtelenül Gajáry György dr., az ambiciózus fiatal fogalmazó tartja a távolsági rekordot a fővárosi tisztviselők között. Gajáry fogalmazó nem is olyan messziről, Chikagóból, ahova a világkiállitásra utazott, emlékezett meg a lapunkról és küldött üdvözletet szerkesztőnknek.

*

KORMÁNYFŐTANÁCSOS LETT a főváros törvényhatósági bizottságának egyik érdemes tagja: Gerlóczy Endre dr., aki, mint az ügyvédi kamara választmányának tagja, érdekképviseleti alapon került Budapest parlamentjébe. A kitüntetett bizottsági tag egyébként unokaöccse néhai Gerlóczy Károlynak, a főváros egykori első alpolgármesterének és élénk szerepet játszik az ügyvédi közéletben.

*

VALÓSÁGGAL LAPDÁZNAK A VÁROSHÁZI ÜGYOSZTÁLYOK azzal a sulyos problémával, mikor és hol létesüljön Budapest XI., a lágymányosi előljáróság. Az uj előljáróságok felállitására tudvalevően az uj fővárosi törvény kötelezi a fővárost és csak a belügyminiszteri vörösceruza volt az oka annak, hogy az uj előljáróságok felállitására felvett összeg mindig kiesett a költségvetésből. Legutóbb azért haragudott meg a belügyminiszter az uj előljáróságok felállitása kapcsán a fővárosra, mert a törvényhatósági bizottság ebből a célból törölte a költségvetésből az állami szinházak szubvencióját. A belügyminiszter erre az uj előljáróságok felállitására felvett összeget törölte az ezévi költségelőirányzatból. Közben azonban a szinházi fronton létrejött a béke a főváros és a kormányzat között és igy nincs akadálya annak, hogy a legszerényebb keretek között egyelőre az első kerületi előljáróság depandanszának a XI. kerületi előljáróságnak kirendeltség formájában történő megalakitása végre valósággá váljon.

El is határozta az elnöki ügyosztály, hogy az uj előljáróságot a Verpeléti-utca 3. számu házban állitja fel, ahol a helyiségek egyrésze a Zichy-muzeum megszünése révén megürült. Igen ám, de a közmüvelődési ügyosztály még mindig nem intézkedett azirányt, hogy ezek a helyiségek a megüresedésük kapcsán a városgazdasági ügyosztály rendelkezésére visszabocsájtassanak. Viszont a városgazdasági ügyosztály azt mondja, hogy ő addig nem tudja az uj előljáróság számára a helyiségeket megfelelően átalakitani, amig a helyiségek az ő rendelkezése alá nem kerülnek. Tekintettel arra, hogy szeptember elsejét jelölték meg az uj előljárósági kirendeltség felállitásának dátumául, nem sok remény van arra, hogy a most következő fél hónapban megoldódjék a nehéz probléma.

Pedig már az uj előljáróság vezetője is ki van szemelve, Spannberger tanácsnok személyében, aki most az I. kerületi előljáróságnak tevékeny vezetője. Spannberger helyére a VIII. kerületi előljáróság vezetője, Gömöry tanácsnok kerülne, akinek szive vágya, hogy szükebb patriájában, Budán legyen tanácsnok. A Gömöry távozásával megüresedő józsefvárosi előljárói állásra, valamint a többi megüresedő előljárói állásokra Goszleth Ernőt, Thordai Lajost és Battlay Imrét emlegetik. Sok hive van azonban Michál Jenőnek, Schmáderer Oszkárnak, Antalffy Gézának és Wirnhardt Ágostonnak is.

*

RÓNA LAJOS HIRLAPIRÓ-KOLLÉGÁNK, a Pénzvilág felelős szerkesztője, aki hosszabb ideig müködött mint fővárosi rovatvezető és kedvelt tagja a városházi sajtóirodának, A Mai Nap felelős szerkesztője lett. Az érdemes régi hirlapiró szerkesztői agilitásával, komoly ujságirói tudásával kétségtelenül fel fogja virágoztatni A Mai Nap-ot.

Szabad és lehet-e megakadályozni a főváros külterjes fejlődését?

Az építőipari érdekeltség sikraszáll a harmincéves adómentesség további meghosszabbitása mellett – Európaszerte elnéptelenednek a világvárosok belső részei, a lakósság a perifériákra menekül – Külön bizottságot kell kiküldeni a probléma tanulmányozására és megoldására

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Azok a felszólalások, amelyek a felsőháznak a nyári szünet előtti utolsó ülésén a házadómentességnek a jövő esztendő közepéig való meghosszabbitásáról szóló törvényjavaslat tárgyalása kapcsán *Vargha* pénzügyi államtitkár és *Korányi* volt pénzügyminiszter részéről elhangzottak — *egyre szélesebb körben* vetnek hullámokat. *Vargha* és *Korányi* az állam pénzügyi érdekeit állitották előtérbe, amikor tiltakoztak a harmincéves adómentesség további meghosszabbitása ellen, mert ez *a háztulajdonnak, a legbiztosabb adóalapnak* megingatását jelentené. Ugyanerre az álláspontra helyezkedett *Wolff* Károly, a Keresztény Községi Párt elnöke, aki nemrégiben az *Uj Budapestnek* adott nyilatkozatában hangsulyozta, hogy *a főváros vezetőségének meg kell akadályoznia a külterjes épitkezési rendszer további elharapódzását*, mert a főváros képtelen *az ujabb és ujabb igényekkel fellépő* épitkezők közmükivánságait kielégiteni. Ugyancsak *Wolff* Károly mutatott rá a 33-as bizottságban arra, hogy *csak helyeselni lehet Korányi bárónak a felsőházban elhangzott felszólalását* és hogy a házadómentességet a *főváros belterületére* kell korlátozni.

Gyors és heves ellenhatás

Előrelátható volt, hogy a házadómentesség meghosszabbitása ellen felsorakoztatott érvek *gyors és heves ellenhatást fognak kiváltani elsősorban az épitkezéssel foglalkozó iparosok érdekképviseletei részéről.* A Budapesti Kőmüvesmesterek és Kőfaragómesterek Ipartestülete határozta el többek között legutóbbi taggyülésén, hogy *a harmincéves házadómentességnek nem megszüntetése, hanem kiterjesztése érdekében ir fel a kormányhoz és a fővároshoz.* A kőmüvesek és kőfaragók a legélesebben elitélik azt a felfogást, amely szerint *nem szabad az uj lakások épitését adómentességgel lehetővé tenni, mert az adóköteles régi házak lakásai kiürülnek.* Az ipartestület egyhangu véleménye szerint ez a felfogás ugy a közegészségügyi, mint a szociális és nemzetgazdasági szempontokkal ellenkezik és ha — mondja a kőmüvesek memoranduma — *Korányi* báró kivánsága teljesülne, akkor vagy az elavult, egészségtelen, higiénikus követelményeknek meg nem felelő, lebontásra rég megérett piszkos *bérkaszárnyákba kényszeritenék* a már jogos lakásigényekkel biró közönséget, vagy pedig Budapest területéről *ujabb százezreket üldözne ki a lakásuzsora* a pestkörnyéki kertes családiházakba, ami az adókra és fogyasztásra rászoruló fővárosra sulyos *csapás volna.*

Adómentességet a közmüvel már ellátott területre!

Hasonló éles álláspontot foglal el a harmincéves adómentesség megszüntetésével kapcsolatosan a *Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete is.* Egyetlen módon lehet e kérdésben rendet teremteni — állapitja meg az egyesület, — *ha minden területnek, amelynek már megvannak a közmüvei, vagy pedig egészen a közelben vannak azok lefektetve, az adómentesség a most következő tiz évre az eddigi korlátozások között megadatik.*

Azzal a megállapitással szemben, hogy a fővárosi külterjes fejlődésével kapcsolatos közmü-lefektetés a közületet terheli, azt mondják a budai ingatlantulajdonosok, hogy a *közmüvek a várost alig terhelik, mert azok bevezetése az ingatlantulajdonos nyakába szakad és a város kiméletlenül behajtja a felmerült kiadásokat.* A budai ingatlantulajdonosok szerint *a külterjes épitkezés elleni harc a közvélemény félrevezetésére irányuló kapkodás, a félelem attól, hogy a családiházak épitése továbbra is nagy arányokban fog haladni.* Ezt azonban megakadályozni *nem lehetséges,* mert a közönség egyrészt a sikátorokból igyekszik a levegő és napfény áldásai felé, másrészt a sok keserves csalódás után saját lakásában és otthonában látja tőkéjét legbiztosabban megvédve.

A nagyvárosok krizise

Kétségtelen, hogy a városok külterjes fejlődésének megakadályozását *egyetlen hatalmi szóval* annál kevésbbé lehet megállitani, mert *ez nem speciálisan magyar, hanem európai probléma.* Egész Európában láttuk az ugynevezett elővárosoknak a háboru után való óriási fejlődését. Londont *Unwien* professzor kezdeményezésére a háboru utáni időkben *városszerü telepitések egész koszorujával* vették körül, ezeknek gyors közlekedési utjai és vonalai egyenesen a világváros centrumába vezetnek. *Bauer* bécsi professzor azt fejtegeti, hogy *a nagyvárosok mai alakjukban és terjedelmükben tulhaladottak és lesz épitésük szükségszerüen be fog következni.* A nagyvárosok határai messze vidékre tolódnak ki: *a városkörüli telepitések,* amelyek ma minden nagy és középváros épitési programján szerepelnek, voltaképpen *a nagyváros határainak feloldódása.* A közlekedési eszközök fejlődése teremtette meg — állapitja meg a bécsi épitésztanár — egykoron a nagy városokat és ezeknek további fejlődése, a *közlekedési eszközök és utak tökéletesbbitése okozza most a nagyvárosok leépitését.*

Lehet-e az elnéptelenedő belső városrészeket favorizálni?

Európaszerte *a nagyvárosok kriziséről* elmélkednek a tudósok és nem véletlen, hogy a világvárosok a legsulyosabb gazdasági gondokkal küzködnek és *a ma oly rendkivülien fejlett közlekedési technika is tehetetlen a nagyvárosok forgalmának folyton fokozódó igényeivel szemben.* Ha azt látjuk, hogy *Berlin* területileg a háboru után megháromszorozódott, hogy *Páris* a város középpontjától oly távoleső helyeket kénytelen a földalatti forgalmába bekapcsolni, mint a vicennes-i erdő, akkor valóban meggondolásra érdemes a probléma: *szabad-e, szükséges-e a perifériákra törekvő városi lakosság saját házat, napfényt és levegőt óhajtó áramlataival szemben retorziós eszközökkel élni és az elnéptelenedő belső városrészeket favorizálni?*

A főváros törvényhatóságának a feladata, hogy erre a *kérdésre megnyugtató választ adjon.* Ha valamikor szükség volt külön tanulmányozó bizottság kiküldésére, ha eredménnyel kecsegtetett szakférfiak külföldi tanulmányutja, akkor *ez a probléma valóban megérdemli a legszélesebbkörü és legmesszebbmenő támogatását a közületnek, annak megoldása céljából.* Ezt a problémát egyetlen felsőházi nyilatkozattal megoldani nem lehet, annál kevésbbé, mert a *döntésnél nemcsak az állam financiális szempontjai, hanem szociális igények és az európaszerte megnyilvánuló hasonló jelenségek is predomináns szerepet játszanak.*

Tulságosan keztyüs kézzel bánik Labriolával a főváros

A szerződés értelmében a polgármester egyoldalaun felbonthatta volna Labriola szerződését, mégis a törvényhatósági tanács számára tartja fenn a döntést

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főpolgármester által összehivni szándékolt augusztus 17-iki tanácsülésnek a Vásárpénztár ismeretes ügyének letárgyalásán felül a Labriola-szinház további sorsának eldöntése lett volna a főfeladata. Mivel azonban *Lázár* Ferenc dr.-nak a törvényhatósági tanács által a Vásárpénztár ügyeinek felülvizsgálatára kiküldött 9-es bizottság elnökének az volt a polgármesterhez intézett jelentése, hogy a bizottság *a felülvizsgálattal még nincsen készen,* a főpolgármester az eredetileg 17.-re összehivott tanácsülést 21-ére halasztotta el. Ennek a tanácsülésnek főpontja lesz a *Labriola-szinház ügye,* ezen felül a városrendezési ügyosztály előterjesztésében apróbb telekszabályozási és telekparcellázási kérelmeket fog tárgyalni a törvényhatósági tanács.

Ugylátszik, hogy a *Labriola-ügyet* elérte a Városi Szinházat bérlő igazgatók közös végzete: *a főváros sokkal könnyebben köt szerződést a direktor urakkal, mint ahogy meg tud szabadulni tőlük. Labriola* szerződése, amelyet egyébként *hét lakat alatt őriznek a városnál,* bérnemfizetés esetére *a polgármester részéről* a szerződés azonnali felbontásának jogát foglalja magában. *Tulzottan méltányos* volt a főváros vezetősége, amikor ezzel a jogával a polgármester nem élt, hanem *a polgármesteri javaslatnak a törvényhatósági tanács elé való terjesztésével még egy utolsó alkalmat nyujt Labriolának kötelezettségei teljesitésére.*

Labriolának az a bejelentése, hogy azért nem tudott házbért fizetni, mert *valutát nem tudott* a Németországban és Ausztriában fennálló *kiviteli tilalom miatt* Magyarországba behozni, *valóban nevetséges* és azt maga az igazgató cáfolta meg néhány hónappal ezelőtt, amikor egy alkalommal *bérhátralékát Bécsben schillingben fizette be a főváros által megjelölt helyen.* Ha schillingje lett volna most Labriolának, *elfogadta volna azt a főváros tőle Bécsben is* és egészen kétségtelen, hogy amennyiben Labriola *márkában akarta volna* Berlinben teljesiteni fizetési kötelezettségét, a *főváros Berlinben is elfogadta volna Labriola pénzét.*

Labriolának azonban Bécsben volt 80 ezer schillingje a Busch-cirkusz bérének előre való lefizetésére, ellenben Budapestre csak igéreteket és táviratokat küld. Minden tekintetben felesleges tehát a főváros tulzott méltányossága a külföldi vállalkozóval szemben. Ha a Tisza Kálmán-téri müintézet bérbeadásánál egy évvel ezelőtt az volt a szempont, hogy a kulturális célok mellőzésével a legridegebb üzleti alapon a legnagyobb bért ajánlónak adják oda a bérletet, akkor nem lehet most méltányosságot gyakorolni, annál kevésbbé, mert a Labriolával szemben tulzottan méltányos főváros a legnagyobb lelkinyugalommal pereli be és lakoltatja ki egyéb üzlethelyiségeinek vagy a bérházakban levő lakásainak bérlőit.

Mindenesetre nagyon fontos, hogy a lehető legrövidebb időn belül történjék egy végleges és elhatározó lépés a Labriola-ügyben. Itt nem szabad a huzavonát megengedni, annál kevésbbé, mert amennyiben Labriola hamarosan elhagyná a Tisz Kálmán-teret, még mód és lehetőség van arra, hogy a főváros még a most következő szinházi évadban hasznositsa az épületet. Ha ellenben különféle kiméletes eljárások következtében a főváros csak októberben vagy novemberben lesz abban a helyzetben, hogy a megüresedett szinházépület ujból való hasznositására pályázatot irjon ki, könnyen meglehet, hogy az idei szinházi szezon elvész és csak a jövő szezontól kezdődően akad esetleg vállalkozó a bérletre. Ez pedig — minden egyébtől eltekintve — olyan anyagi károsodást is jelent a fővárosnak, amelyet semmiféle keztyüskezü politikával mentegetni nem lehet!

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYLAP GYÁRTELEPE
[illegible]

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KŐVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERE. Tel.: Lágymányos 13-82

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
96 filléres ujdonságok! VI., Andrássy-ut 39. 96 filléres ujdonságok!

Jelentős mértékben megjavul Buda autóbusz-forgalma

Autóbusz-közlekedés az óbudai hegyek közé és a farkasréti temetőbe — Az 1-es autóbusz útvonalát a Horthy Miklós-uton meghosszabbitják a Lenke-térig — A budai és pesti biróságok között az Ügyvédi Kamara kivánságára délelőtti járatokat létesit az Autóbuszüzem

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Ha a fővárosi közlekedés nagy problémái még mindig megoldatlanok is, el kell ismerni, hogy a Beszkárt *a gyakorlati élethez alkalmazkodva,* a maga részéről mindent elkövet azirányban, hogy *a közönség szükségleteihez simuljon a főváros közuti közlekedése.* A Beszkárt vezetőségének ezt a célkitüzését igyekszik megvalósitani *a kisszakasz-rendszernek* a főváros egész területére való kiterjesztése, nemkülönben *azok az ujitások,* amelyeket a Beszkárt a legközelebbi jövőben a budai autóbusz-közlekedés javitása tekintetében iparkodik végrehajtani. Ezekről az ujitásokról

Bódy László dr.

tanácsnok, a közlekedési ügyosztály vezetője, a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A Beszkárt vezetősége és a közlekedési ügyosztály mindent elkövet azirányban, hogy a közönség részéről, nemkülönben a törvényhatósági bizottságban, vagy a szakbizottságban elhangzó panaszokat orvosolja és a javaslatokat figyelembe véve, *azokat a lehetőség szerint megvalósitsa.* Igy a legközelebbi jövőben orvoslásra kerül az a panasz, hogy *Óbudának nincs autóbuszközlekedése,* holott a fővárosnak ez a folyton fejlődő része megérdemli, hogy szintén részese legyen a villamosnál mindenesetre gyorsabb és praktikusabb autóbuszhálózatnak.

— *A keddi nap folyamán tartottunk Óbudán műtanrendőri bejárást,* megvizsgálva Óbudának mely részei azok, amelyek az autóbuszhálózatba legkönnyebben bekapcsolhatók. Egyelőre *a Zöldmáli-utnak és Pusztaszeri-utnak* egyre fejlődő telepeit fogjuk az 5-ös, illetőleg a 9-es és 12-es hálózatba bekapcsolni, hogy ennek a területnek *számban egyre gyarapodó népessége gyors és közvetlen kapcsolatot kapjon a Dunához.* A közigazgatási bizottságban *Csilléry* András dr. tette szóvá *Lágymányos elhanyagolt autóbuszközlekedését.* Sajnos, *a 10-es autóbusz útvonalát* a Budafoki-utról a budai Dunapart irányában *nem hosszabbithatjuk meg.* Nem pedig azért, mert ezen az aránylag néptelen területen a 10-es autóbusz *menetrendszerü pontossággal 15, illetőleg 20 percenkint közlekedik,* ha már most ezt a vonalat meghosszabbitanók a budai Dunapart irányában, a ritkán közlekedő járatokból nem lenne haszna a közönségnek, viszont felboritanók a mai pontos, *a népesebb útvonalakon betarthatatlan* menetrendet. A budai közlekedés megjavitására egyelőre tehát nem tehetünk ezen a részen egyebet, minthogy *az 1-es autóbusznak a végállomását a Horthy Miklós-körtérről a Lenke-térre tesszük át.*

— *A Zólyomi-ut épitése* folyamatban van és értesülésünk szerint az év végére elkészül. Régi tervünket valósitjuk meg, amikor az *ujonnan átépitett Zólyomi-uton a transverzális ut felhasználásával autóbuszközlekedést létesitünk a farkasréti temetőig.* Ez az autóbusz az Apponyi-térről fog az Erzsébet-uton és a Hegyaljai-uton át ki a Zólyomi-utra közlekedni. Az uj, valószinüleg 8-as számu vonal beállitásával azután a *4-es vonalat visszaadjuk régi útvonalának:* a Krisztina-tér—Vöröskereszt-kórház közötti forgalomnak.

— Ugyancsak az ősz folyamán valósitjuk meg *a budapesti Ügyvédi Kamara kérésére a budai és pesti biróságok közötti közvetlen vonalat.* Ez a vonal — minden valószinüség szerint 6-os jelzéssel — a délelőtti órákban fog a jogászközönség rendelkezésére állani. Azért csak a délelőtti órákban, mert az ebben az időben tudunk a város egyéb részén lecsökkentett forgalomból kocsikat kiállitani és az uj járatot ezek segitségével ellátni.

— Jól tudom, hogy ezenfelül *sok és jogos kivánság és érdek merül fel* az autóbuszközlekedés javitását illetően. Egy *hatalmas vétó* áll azonban előttünk: *nincs elég kocsink,* a meglevő vonalakat is *alig vagyunk képesek ellátni* meglevő kocsiparkunkkal. A fentebb jelzett reparációk, illetőleg uj vonalak is csak azért valósithatók meg, mert szeptember végén *három darab háromtengelyes kocsit* szállit le a MAV gépgyár, amelyekkel az uj vonalak forgalma is le lesz bonyolitható.

— Itt emlitem meg, — fejezte be nyilatkozatát *Bódy* tanácsnok, — hogy rövidesen elkészül a *Ganzgyárban a három trolleybusz,* amelyekkel a Vörösvári-ut—óbudai köztemető közötti autóbusz járatot fogjuk pótolni. A trolleybusz a *Beszkárt vonalrendszerébe illeszkedik* és egyelőre *próbaképpen fogja Budapesten megvalósitani a sinnélküli közlekedést.*

Egy érdekeltség függővasutat akar épiteni a Jánoshegyre

Alsó állomás: zugligeti villamosvégállomás — felső állomás: jánoshegyi kilátótorony — A közlekedési szakbizottság szeptemberben dönt az ajánlat felett

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Külön muzeumot alakithatna a főváros azokból az okiratokból, amelyeket igénybe nem vett előmunkálati vagy elvi engedélyek formájában egyes vállalkozóknak kiadott. Igy egy vállalkozónak szinte évtizedek óta esztendőről-esztendőre meghosszabbitják *a budai körvasut épitési engedélyét,* egy másik vállalkozó pedig évek hosszu sora óta birtokában van az *alagut közepéről a várba vivő lift* épitési engedélyének. Ezekhez a kiadott engedélyekhez fog csatlakozni most egy ujabb: egy magánvállalkozó *a zugligeti villamosvégállomásról a jánoshegyi kilátóhoz vezetendő sodronykötél-vasutpálya* megépitése iránt fordult engedélytkérő beadványával a polgármesterhez.

A főváros közlekedési monopóliuma alapján *a Beszkártnak* van a főváros területén létesitendő bármiféle közlekedési vállalatra elsőbbségi joga. A jánoshegyi sodronykötél-vasut megépitésére vonatkozó ajánlatot éppen ezért *a polgármester áttette a Beszkárthoz,* amely legutóbbi igazgatósági ülésén ugy határozott, hogy a Beszkárt belátható időn belül *a maga költségén nem valósithatja meg a jánoshegyi függővasutat.* A Beszkárt a maga részéről *nem tett észrevételt az ellen,* ha a főváros erre az épitkezésre valamely jelentkező magánvállalkozónak ad koncessziót.

A Beszkárt ezen megállapitása kapcsán a *főváros tárgyalásokat kezdett a jelentkező vállalkozóval* annál is inkább, mert a *főváros erdészeti hivatala* a maga részéről azt a szakvéleményt nyilvánitotta, hogy a hegyvidék fejlődése szempontjából nagy jelentősége volna a függővasut megépitésének. A vállalkozók *negyvenéves koncessziót* kérnek olyképpen, hogy ezen idő után a függővasut minden felszerelésével ingyen kerülne a főváros birtokába. A főváros — kapcsolatban azzal, hogy a *svábhegyi fogaskerekü* is annakidején csak 25 esztendőre kapott müködési engedélyt — a jánoshegyi függővasut *háramlási idejét szintén 25 esztendőben kivánja megállapitani.*

Az érdekeltség modern hegyivasutat akar épiteni a zugligeti végállomástól a Jánoshegy tetejéig. A főváros közlekedési ügyosztályában bemutatott tervek szerint *a vasut felső állomása közvetlenül a kilátótorony alatt, a jánoshegyi vendéglő mellett lenne.* A drótkötélpálya hossza *egy kilométer* lenne és annak megépitésébe a jelentkező érdekeltség kerek *félmillió pengőt kiván* beinvesztálni. Kötelezettséget vállal az érdekeltség arra is, hogy amennyiben a főváros a koncessziót megadja, *hat hónapon belül üzembe helyezik a vasutat.*

Az érdekes problémával *első őszi ülésén* foglalkozik a közlekedési szakbizottság és amennyiben ennek javaslatát az ajánlatot illetően kedvező lesz, *azt rövidesen letárgyalja a törvényhatósági tanács* és végeredményben a koncesszió vasutjogi szempontból a kereskedelemügyi miniszterium hatáskörébe tartozik és igy a törvényhatósági bizottság erre vonatkozó közgyülési határozatát jóváhagyás céjából *a kereskedelemügyi miniszteriumhoz* is fel kell terjeszteni.

Vajna tanácsnok és a hentesipartestületi elnök szenvedélyes levélváltása

Üldözik és meggyalázzák-e a főváros vezetői a budapesti husipart? — Azt a hirt, hogy a Vásárpénztárt a Községi Élelmiszerüzem venné át, nyári kacsának minősiti Vajna tanácsnok

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A *Vásárpénztár* ügyeinek felülvizsgálására kiküldött bizottság zárt ajtók mögött dolgozik a Községi Takarék Dorottya-utcai palotájában és *ma még bizonytalan,* mikor lesz a törvényhatósági tanács abban a helyzetben, hogy *politikailag is likvidálja* a szerencsétlen sorsu részvénytársaságot. A vizsgálat részleteiről semmi sem szivárog ki, a városházi közvélemény egyelőre *találgatásokra van utalva:* felszinre kerülnek-e a vizsgálat során oly momentumok, amelyek *sulyosabb konzekvenciák levonására* fogják kényszeriteni a főváros illetékes tényezőit.

A vásárpénztári ügy *érdekes mellékhajtása az az éleshangu levélváltás,* amely *Vajna* Ede kormányfőtanácsos, a főváros közélelmezési ügyosztályának érdemes tanácsnoka és *Koch* Gyula, a budapesti hentesipartestület nemrégiben megválasztott elnöke között folyt le. *Koch* ipartestületi elnök — mint arról az *Uj Budapest* is megemlékezett — az ipartestület hivatalos lapjában *képtelen inszinuációkkal és vádakkal* illette a vásárpénztári likvidáció kapcsán a főváros vezetőségét és elsősorban annak közélelmezési ügyosztályát. Igy többek között az ipartestületi elnök az ipartestületi hivatalos lapban megjelent cikkében azt az állitást kockáztatta meg, hogy *a budapesti husipar egyike azoknak az iparoknak, amelyek évek hosszu során át nemcsak üldöztetésben, hanem állandó meggyalázásban is részesült a főváros vezetősége részéről.*

Erre a cikkre *Vajna* tanácsnok levelet irt *Koch* ipartestületi elnöknek, felkérvén annak közlésére, hogy *a panaszolt üldöztetés és meggyalázás mikor és ki részéről történt és miben nyilvánult meg.*

— A sulyos kijelentés ugyanis — folytatja levelét önérzetesen *Vajna* tanácsnok — *engem megdöbbentett* és ezért igazságérzetem arra indit, hogy ezt a kérdést *mindnyájunk érdekében tisztázzam,* mindenesetre pedig a főváros vezetői részéről *üldözött és meggyalázott husiparnak elégtételt* szerezzek. Teszem ezt annál inkább, mert *harminckét év óta,* amióta hivatásomnál fogva a budapesti husipar ügyeit szolgálom, *mindig az az erős akarat és cél vezetett,* hogy a *fogyasztók érdekén kivül az ipar és kereskedelem javát is lehetőleg előmozditsam.* A két szempont ugyanis nézetem szerint *egymástól el nem különithető,* mert *a fogyasztó és a termelő-iparos érdekei nem ellentétesek,* ellenkezőleg, azok egymással kapcsolatosak, egymásra kölcsönhatással vannak.

Levele további folyamán az ipartestületi elnök hozzájárulását kéri a tanácsnok ahhoz, hogy *hirlapi vádja a főváros hatósága és a nagy nyilvánosság előtt egyaránt mielőbb tisztáztassék.* A tanácsnok azon véleményének ad kifejezést, hogy a szokatlan kifakadások oka az, hogy az ipartestületi elnököt *megzavarta* a Vásárpénztárnak a Községi Élelmiszerüzem által történő átvételéről elterjedt *bizarr hir.* Ezt a hirt *Vajna* tanácsnok *nyári kacsának minősiti* és azt irja, hogy *Koch* Gyula megfeledkezett a két intézmény lényegéről, mert ellenkező esetben aligha esett volna áldozatul ennek a *rossz tréfának.*

Vajna tanácsnok szokatlanul éleshangu levelére *Koch* ipartestületi elnök szintén levélben válaszolt, igyekezvén megmagyarázni kifejezéseit, többek között azt állitván, hogy a *Községi Élelmiszerüzemnek a belügyminiszterhez intézett felterjesztése foglalja magában a hentesiparra meggyalázó gyanusitásokat.* Az ipartestületi elnök azt igyekszik levele további során fejtegetni, hogy a *Községi Élelmiszerüzem ügye nem mindig közérdek* és hogy az iparosság sérelmei megfelelnek az igazságnak. Az ipartestületi elnök végeredményben a *Községi Élelmiszerüzemre igyekszik átháritani sulyos kijelentéseit,* elfeledkezve arról, hogy a *Községi Élelmiszerüzem vezetőit nem lehet a főváros vezetőivel azonositani,* akikre az ipartestületi lapnak a cikke rágalmazó tényállitásait megkockáztatja. Mindenesetre helyes lenne, *ha a polgármester sajtópört inditana Koch ipartestületi elnök ellen,* aki lehet, hogy a *hurkatöltőt* igen kiválóan kezeli, a *tollforgatáshoz* azonban már kevésbbé ért.

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

Hirek

Emelkedik az elmebetegek száma

A racionalizálás eredménye az árvaszék félévi jelentésében

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Szokola Leó dr. árvaszéki ülnök, aki évek hosszu sora óta készíti az árvaszék jelentéseit, most készült el a fővárosi árvaszék félévi müködésének összeállitásával.

Az árvaszék a folyó év első felében 2807 vagyonos, 5789 vagyontalan árvát, 1567 vagyonos és 2873 vagyontalan gondnokoltat tartott nyilván. Az árvák száma a mult évihez képest *némi csökkenést* mutat, ez azonban csak látszólagos, mert a nyári nyilvántartás revizióját most vitték keresztül és ennek során számos, már régebben megszünt nyilvántartó lap emeltetett ki.

Feltünően emelkedett a folyó év első felében a gondnokoltak száma, ami a sulyos gazdasági és szociális viszonyok folytán mind gyakrabban jelentkező elmebetegségek következménye.

A jelentés rámutat arra, hogy az 1933-ik év első félévében 53.061 volt az árvaszék által elintézett ügydarabok száma. A mult esztendő első felében ez a szám 58.723 volt. Az ügyforgalom csökkenése *az árvaszék céltudatosan keresztülvitt racionalizálásának egyik jelentős eredménye*, ami *Agoston* Géza emlékezetéhez füződik. Az érdemi ügyek száma az ügykezelés átalakitásával *végeredményben nem csökkent*, de a helyesebb és célszerübb elintézési rendszer következtében *az előadók több időt fordithatnak* az érdemi munkára.

Az árvaszék félévi jelentését *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnök, aki szabadságáról már visszaérkezett, fogja beterjeszteni a közigazgatási bizottság augusztusi ülésén.

Megjelent az István-napi kalauz. Az Idegenforgalmi Hivatal *Zilahy* Dezső igazgató ügyes és praktikus összeállitásában közrebocsájtotta az ezévi István-napi ünnepség kalauzát. A gondos szakértelemmel megszerkesztett füzet felöleli az István-napi egyházi és világi ünnepségek teljes programját, annyira precizen, hogy a füzetet nemcsak az István-nap alkalmából Budapestre ránduló vidékiek, hanem a tősgyökeres budapestiek is haszonnal forgathatják. A füzet magában foglalja a Szent István-hét egyházi ünnepségeit, a Szent Jobb körmenet programját, a gellérthegyi könyörgő litániát, az esztergomi Nagyboldogasszony ünnepet és Székesfehérvár Szent István ünnepségeinek utmutatóját. A Szent István-hét világi ünnepségei sorában felemliti az Idegenforgalmi Hivatal kalauza a Magyar Anyák ünnepét, a gellérthegyi tüzijátékot, a Szent István-heti diszkivilágitást, a Gyöngyös Bokréta ünnepségeit, a margitszigeti szabadtéri előadást, a budaörsi passiójátékokat. A zenei események során az állatkerti hangversenyek, a sporteseményekből az István-napi országos lovasmérkőzés és a vizipóló-versenyek, a kiállitások közül pedig a vigadói gyümölcskiállitás, továbbá az amatőr mozgófényképezők egyesületének kiállitása fogja nagy számban vonzani a látogatókat. A Szent István-hétre esik a Rudas-gyógyfürdő két uj forrásának felavatása is. A kalauz végezetül részletesen közli a Szent István-hét utazási kedvezményeit, a Szent István-napi vonatjáratokat és utbaigazitásokat ad a Szent István-hét látogatóinak elszállásolása tekintetében.

— A tulsok evésnél, vagy tulzott ivásnál, „Igmándi" gyógyvizből már fél pohár használ!

Őszibarack-kiállitás. A Budapesti Gazdálkodók és Kertészkedők Egyesülete fennállásának 10 éves évfordulója alkalmából Szent István hetében augusztus 19—21-ig a pesti Vigadó kistermében gyümölcskiállitást rendez, melynek keretében a budai hegyvidék hires őszibaracktermését mutatja be.

A bécsi nemzetközi kongresszus megszivlelendő intelmei a közigazgatás egyszerüsitésére

Felkai főjegyző a kongresszuson szerzett tapasztalatairól jelentést tett a polgármesternek

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A folyó év juniusában Bécsben tartott nemzetközi közigazgatási kongresszusra a polgármester a főváros képviseletében tudvalevően *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnököt és *Felkai* Ferenc dr. tanácsi főjegyzőt küldötte ki. A kongresszuson *Csorna* árvaszéki elnök természetszerüen a gyámügy nemzetközi vonatkozásait tanulmányozta. *Felkai* főjegyző pedig, aki a fővárosi közigazgatás racionalizálását készíti elő, az egyes külföldi államok közigazgatásának tanulmányozásába merült el. A nemzetközi kongresszuson gyüjtött tapasztalatairól és észrevételeiről *Felkai* főjegyző most *részletes jelentésben* számol be a polgármesternek.

Felkai jelentésének legfontosabb része az, amelyik *a kongresszus álláspontját foglalja magában a közigazgatás racionalizálását illetően.* A kongresszus egyhanguan elfogadott határozata szerint olyan közigazgatási reformok, amely a *közigazgatás terjedelmének és költségeinek csökkentésére irányul*, elsősorban a közigazgatási teendők *apasztására és megszoritására* kell törekednie. Vagyis

elsősorban azokat a törvényeket és szabályokat kell megszüntetni, amelyek a közigazgatást feleslegesen és rendszertelenül terhelik, vagy amelyek a szándékolt közigazgatási célokat nem a legegyszerübb módon kivánják elérni.

A közigazgatás jósága mindenesetre attól függ, hogy *csupán rátermett, szakismerettel biró, odaadó tisztviselőket állitsanak* közszolgálati helyekre és hogy *minden politikai befolyás a közalkalmazottak kinevezésénél a legnagyobb erővel elnyomassék.*

Igen érdekes a bécsi kongresszusnak az a nemzetközi érvényü megállapitása, hogy

minél több törvényt hoznak, a közállapotok annál rosszabbul állanak.

A törvények nagy sokasága — mondja a kongresszus határozata — *amelyek közül sokat politikai okokból alkották, ezen felül számos törvénynek homályos és át nem gondolt fogalmazása a legfőbb okai a közigazgatás terén mutatkozó visszásságoknak és a közigazgatás megdrágulásának.* Rendkivül figyelembe veendő szempont az is, hogy

a törvények terjengőssége és homályossága, továbbá jogi nyelvezetének zavarossága mindegyre szaporodó, magas fizetésü közhivatali állások szervezésére és az állampolgárok jogainak és kötelességeinek elhomályosulására vezet.

A kongresszus *a legnagyobb takarékosság elvét vallja a közpénzek kezelésénél és a közigazgatási költségek apasztása céljából az állam és az önkormányzati költségvetéseknél* annak a gyakorlatnak bevezetését tartja szükségesnek, hogy *a közigazgatás különféle ágaira előirányzott hitel az előző évi hitelösszeget csak abban az esetben haladhatja tul, ha ezt az alkotmány megváltoztatásához szükséges többség határozza el.*

Ezekben összegezi *Felkai* főjegyző tömören és precizen azokat a határozatokat, amelyeket a kongresszus tanácskozásai során hozott. Végül bejelenti a főjegyző a polgármesternek, hogy *a főváros közigazgatási tisztviselők gazdasági és szociális helyzetére vonatkozó jelentését* a polgármester különleges engedélyével a nemzetközi kongresszue II. szakbizottsága elé terjesztette.

Megkezdődött a szinházak tüzrendészeti bejárása. A polgármester néhány héttel ezelőtt tudvalevően a tüzoltóságot a városrendezési ügyosztály hatásköréből a közmüvelődési ügyosztály hatáskörébe utalta át és igy az utóbbi ügyosztály feladata lett a *szinházak tüzrendészeti bejárása. Némethy* tanácsnok távollétében *Antalfy* Géza főjegyző, az ügyosztályvezető helyettese már meg is kezdte az évadnyitási engedélyért folyamodó szinházi vállalatok tüzrendészeti bejárását. Elsőnek a *Magyar Szinház* került sorra, amely augusztus közepén elsőnek kezdi meg szezonját a fővárosi magánszinházak között. A tüzrendészeti bejáráson résztvettek a tüzoltóság, a kerületi kapitányság, továbbá a városrendezési ügyosztály kiküldöttei is. Mivel a legutóbbi bejáráshoz viszonyitva a szinházépületen semmiféle átalakitás nem történt, a helyszini bejárás befejeztével *Antalfy* főjegyző a *szinház igazgatóságával tudatta, hogy a polgármester nevében a nyitási engedélyt* megadja.

A legolcsóbb ajánlattevők kaptak megbizást az Élelmiszernagyvásártelep kövezési munkálataira. Lapunk legutóbbi számaiban szóvátettük, hogy a polgármester által az Élelmiszernagyvásártelepen elhelyezendő vidéki kocsiárusok részére szükséges terület kövezési munkálataira beérkezett *legolcsóbb ajánlatok irreálisak*, mert ugy a közélelmezési ügyosztály, mint az érdekeltségek részéről megejtett számitások szerint *a versenytárgyalási ajánlat alapjául szolgáló árak az önköltségi ár alatt mozognak.* A *Budapesti Kövezőiparosok Ipartestülete* ebben az ügyben beadvánnyal is fordult a polgármesterhez, megállapitván, hogy a közélelmezési ügyosztály *igen részletes körülirásu költségvetést adott ki*, amelynek alapján a beérkező ajánlatoknak legfeljebb filléres eltéréseket szabadna mutatniok. A kövezőiparosok hivatalos érdekképviselete szerint a legolcsóbb ajánlatok *irreálisak*, vagy *illegális haszonszerzésre törekednek.* Az ipartestület ezen beadványa alapján *különleges figyelem kisérte* az érdekeltség részéről a munka vállalatbaadását. A polgármester az elmult napokban döntött a munkálat odaitélése tárgyában és azt a legolcsóbb ajánlattevőknek, felerészben *Kiss* Jenőnek, felerészben *Péry* Dezsőnek adta, egyenként 23.879 pengő vállalati összegért. A kövezők a főváros ezen döntését meg fogják fellebbezni a belügyminisztherhez, kérvén, hogy a *versenytárgyalás megsemmisitésével uj pályázatot* irjon ki a polgármester. A kövezők hivatalos érdekképviseletét ebben az ügyben *tiszta közérdek* vezeti, mert az ipart illetően lehetetlenségnek tartják, hogy az *összes szakemberek által irreálisnak minősitett árakon adjon megbizást a főváros, amikor ezek a megbizások vagy a főváros becsapásával, vagy a vállalkozók tönkrejutásával végződhetnek csupán.*

A polgármester szabályozta a közigazgatási alkalmazottak szabadságát. A polgármester rendeletet bocsátott ki az évi rendes szabadságok szabályozása tárgyában. A rendelet szerint azok a végleges közigazgatási tiszti alkalmazottak, akik a főváros központi igazgatásának szervezetéről szóló szabályrendelet értelmében *hat hétig* terjedhető szabadságra jogosultak, továbbra is ennyi szabadságot vehetnek igénybe. Hat hétig terjedő szabadságra van igényük, akik a VII. fizetési osztályban harminc, vagy ennél több év óta szolgálnak, továbbá mindazoknak, akik a VI. fizetési osztályba vannak sorozva. A legrövidebb szabadságideje van a havijegyzékes, illetőleg hetijegyzékes tiszti személyzetnek. Ezek közül azoknak, akiknek szolgálati ideje *egy évnél több, 8 napi*, akiknek tiz évnél több, *2 heti szabadság engedélyezhető* a polgármester rendelete szerint.

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

A ligeti nyár

Ötven százalékkal javult az Állatkert bevétele — A mutatványos telep katasztrófája

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A juniusi és juliusi hüvös időjárás katasztrofális csapást jelentett a ligeti mutatványostelep bérlői részére. A polgármester az év tavaszán tudvelevően ugy határozott, hogy *a mutatványostelep bérlőinek a tavalyi és tavalyelőtti bérhátralékaira részletfizetési kedvezményt ad*, amennyiben a folyó béreket pontosan megkapja a főváros. A mutatványos telep bérlői olyan *sulyos anyagi helyzetben* vannak, hogy nemcsak a hátralék megállapitott részleteit nem tudják fizetni, de még a folyó béreket sem.

A *fővárosi cirkusz* rendesen fizeti a folyó esztendei bért, a rossz üzletmenet miatt azonban az elmult évi hátralékokra nem igen tud törleszteni. A *néparéna* uj bérlője, *Weisz* Richárd, tudvalevően egész évre előre lefizette szerződése értelmében a bért, igy az ő részéről a fővárost nem érheti meglepetés.

Jelentős emelkedést mutat az *Állatkert bevétele*, ami főleg az egyre népszerübbé váló állatkerti hangversenyek javára irható. Julius hónapban *13 ezer pengőt vett be belépti dijakból az Állatkert*, ötven százalékkal többet, mint a mult esztendő ugyanezen időszakában. Jelentős mértékben hozzájárult *az állatkerti bevételek növekedéséhez a Jamboree is*, amelynek fiatal külföldi tagjai nagy számban keresték fel az Állatkertet.

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Még mindig késik a husz kéményseprőkerület betöltése. A főváros a kereskedelemügyi miniszter által alakitott uj husz kéményseprőkerületet ideiglenes hatállyal tudvalevően még a mult év novemberében betöltötte. Az errevonatkozó másodfoku, polgármesteri döntést jóváhagyás céljából karácsony előtt felküldötte a kereskedelemügyi miniszterhez. A lefolyt tiz hónap alatt még mindig nem érkezett meg a miniszterium jóváhagyó leirata, minden valószinüség szerint azért, mert a husz jól jövedelmező kéményseprő-kerületi állásért a protekciónak olyan árada ta özönlötte el a miniszteriumot, hogy a sok protektor miatt nem lehet dönteni. Mivel az ideiglenesen a vezetéssel megbizott kéményseprő-segédek helyzete mindinkább tarthatatlan és azok állandóan sürgetik az állásukban való megerősitést, a főváros most felterjesztéssel fordul a kereskedelemügyi miniszterhez, azzal a kérelemmel, hogy jóváhagyó intézkedését a legrövidebb időn belül közölje a fővárossal.

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 36. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömöritett aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

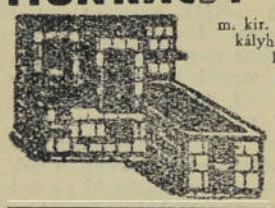
Németvölgyi-ut és Mártonhegyi-ut sarkán elterülő telektömbön épülő
családi villák
Három szoba hallal, minden mellékhelyiséggel, saját külön kerttel **elővárosi kivitelben, kulcs átadásig P 22.000.-**
Nagyobbak megállapodás szerint.
Még ez évben 30 évi adómentesség.
Lefoglalható: **Katona, Székely és Molnár** építészmérnökök irodájában,
V., Személynök-utca 9-11
Telefon: 29-8-29, 22-5-59.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31—2—80, 35—9—16.

„SENECO"
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-u. 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus" törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/b.
Gyár: VI., Rózsa-utca 17. szám
TELEFON: AUTOMATA 949—12.

GAZDASÁGI ÉLET

A Parkvárost magába olvasztotta a Községi Takarék

A Községi Takarék parcellázásait már a Parkváros r. t. intézi — Csak a HÉV-szerződések kormányhatósági jóváhagyása után kap uj igazgatóságot a részvénytársaság

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Helyiérdekü megváltásával kapcsolatos tárgyalások egyik legfontosabb része volt a *Parkváros rt. ügye.* A tranzakcióval a főváros birtokába és tulajdonába került a Parkváros rt. telekkomplexuma, amely részben gellérthegyi, részben svábhegyi telkekből áll és ezenfelül egy környékbeli kisbirtokot is magábanfoglal. A Parkváros tulajdonában levő telkekkel, mint annakidején azt a HÉV-tranzakcióról szóló polgármesteri előterjesztés is bejelentette, *nagy tervei vannak a fővárosnak.* A főváros ezeket a nagy kiterjedésü telkeket *parcellázni kivánja,* olyképpen, hogy ez a telekkomplexum a létesitendő közművekkel a telekfejlesztési politika szolgálatában álljon.

Noha a HÉV tényleges átvételére a különféle szerződések belügyminiszteri jóváhagyásának késlekedése folytán *még mindig nem került sor,* a Községi Takarék, amely a tranzakció során a Parkváros rt. összes részvényeit megvásárolta, *ténylegesen máris magába olvasztotta a részvénytársaságot.* A részvénytársaság helyiségei az intézet *Wurm-utcai frontján nyertek elhelyezést* és a Parkváros rt. ügyeinek vitelére *saját tisztviselőit delegálta* a Községi Takarék vezetősége. Ezek a tisztviselők már meg is kezdték a Parkváros rt. tulajdonában levő telkek uj felparcellázását és azok áruba bocsájtása minden valószinüség szerint már *a kora őszi hónapokban megkezdődik.*

A Parkváros rt. azonban nemcsak a saját tulajdonában és birtokában levő telkek parcellázását intézi, hanem *kezeli a Községi Takarék telkeit is.* A Parkváros rt. lett végeredményben az az *önálló részvénytársasági formáját megtartó szerve a Községi Takaréknak,* amelyen keresztül a főváros takarékpénztára összes ingatlanügyletét le fogja bonyolitani, sőt szó van arról is, hogy *ez a részvénytársaság kapcsolódjon be* a főváros tulajdonában levő telkek parcellázásába és eladásába is.

Ily körülmények között mindenesetre *feltünő,* hogy a Parkváros rt. igazgatóságában még mindig a *régi Nova-emberek ülnek.* Ennek a körülménynek azonban *gyakorlati jelentősége nincsen,* mert a részvénytársaság irányitását minden vonatkozásban a Községi Takarék vezetősége intézi. Rövidesen azonban *uj igazgatóságot is kap a Parkváros,* erre azonban csak akkor kerül sor, ha az összes HÉV szerződések keresztülmentek a belügyminiszterium jóváhagyásán. A Parkváros rt. uj igazgatóságát azután a *törvényhatósági tanács fogja* a közgyülési pártok számaránya szerint megválasztani.

BUDAPEST, III., Remetehegyen
a 72-es villamos mentén. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, parcellázott 300 négyszögöles
villatelkek eladók
Bővebbet a tulajdonosnál, telefon 310-10 alatt, vagy a helyszinen.

1400 munkást foglalkoztat az inségmunka

A tavalyi 32 fillérrel szemben 36 fillér az órabér

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Mig az elmult évi áruhitelezési alapon végrehajtandó utépitési munkálatok közül már csak a három kilométer hosszu *Budaörsi-ut betonutépitése* van folyamatban, illetőleg ez is már oly mértékben előrehaladt, hogy a teljes utszakaszt a Szent István-ünnep előtti napokban meg lehet nyitni és a forgalomnak átadni, addig a folyó évben, julius hó folyamán elrendelt, áruhitelezéses munkák közül *már megkezdték a Kutvölgyi-ut* (Olasz-fasor és Virányos-ut közti szakasz) makadám, a *Nagykovácsi-ut* (Hidegkuti-ut és a főváros határa közti szakasz) makadám, a *Józsefhegyi-utca* (Szeréna-ut és Áfonya-utca közti szakasz) makadám, a *Remetehegyi-ut* (megépitett szakasztól a Perényi-utig) makadám, a *Bácskai-utca* (Ujvidék-utca és Hajtsár-ut közti szakasz) kátrányos makadám, továbbá a *Páva-utca* (Tompa-utca és Tüzoltó-utca közti szakasz) keramit *burkolási munkálatait.*

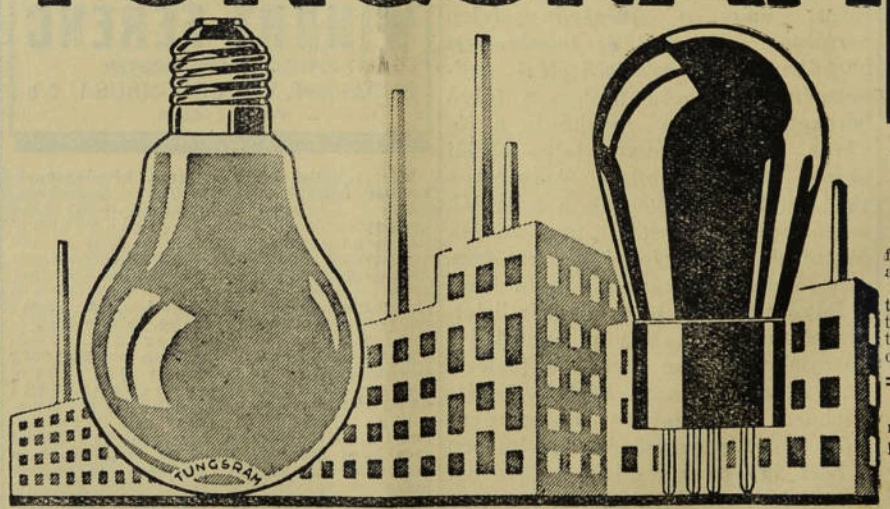
Kisajátitás végrehajtása, közmüvek: vizcsőfektetések, csatornaépitések stb. miatt nem voltak még megkezdhetők: a *Hegyalja-ut, a Sashegyi-ut és Zólyomi-ut, a Gábor Áron-utca, a Pasaréti-ut, a Törökvész-ut, a Szugló-utca és a Külső Jászberényi-ut* utépitési munkálatai.

A mult évben elrendelt ily utépitési munkák értéke 3,187.000 P, a folyó évben elrendelteké 1,241.000 P, *együtt 4,428.000 P költséget képviselnek.* Az áruhitelezéses utépitési munkálatokra — a 9 millió pengő összköltségből — előirányzott *4,500.000 P-vel szemben jelentkező kisebb megtakaritást a munka közben előfordulható szükségletekre kell fenntartani.*

A munkások alkalmazására nézve mértékadó, hogy a vállalkozó a munkásoknak *legalább 36 fillér órabért* fizet még akkor is, ha akkordban végzett munka esetén a kiszámitott heti keresetből *egy munkaórára 36 fillérnél kevesebb esik.* A mult évi szükségmunkáknál a minimális kezdő kereset *32 fillér volt óránként.*

Az egyéb folyamatban lévő utkarbantartási és kisebb átépitési munkálatokkal együtt az utépitéseknél kereken *1400 munkás dolgozik.*

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

TUNGSRAM

MEGBIZHATÓ, JÓ

Uj kiirások:

Különféle papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933. évi augusztus hó 17-én d. e. 12 ó.

I. ker. Tabán elnevezés alatt ismert és a tervezési programmban pontosan körülirt terület **városrendezési tervére** nyilvános tervpályázat. Határidő: 1933 szeptember 30. déli 12 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 33. szám

Budapest, 1933 augusztus 19

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

B. Labriolától a Gyöngyös Bokrétáig

A Tisza Kálmán-téri szinpadon — mely változása az időknek! — magyar muzsika szól, magyar nóta zeng, magyar táncot ropnak a magyar vidék lelkesült fiai és leányai. Ha hallgatjuk a külföldiek elragadtatott felkiáltásait, a sajtó örömmel teljes kritikáit, megállapithatjuk, hogy a Gyöngyös Bokréta az istvánnapi ünnepség fontos részévé nőtte ki magát, amely tul az efémer-értékü szinpadi produkciók kérészéltüségén, kifelé népi müvészetünk káprázatos szépségü szinpompája, befelé pedig nemzeti létünk és öncéluságunk markáns bizonyitéka, emlék és emlékeztető, részese a nemzeti felbuzdulásnak, alkotóeleme a most annyira hirdetett nemzeti egységnek, testvéri koszoru az ezeréves ünnepség áhitatában összeölelkezett vidék és főváros homlokán.

Köszönet és elismerés Kovácsházy Vilmosnak, akinek fiatalos energiája, nemes idealizmustól fütött tettrekészsége és bürokratizmustól mentes aktivitása hozta létre az esztendőről-esztendőre nagyobb és mélyebb sikert arató Gyöngyös Bokrétát! Ebben az esztendőben azonban az istvánnapi népi játéknak a véletlenek különös találkozása révén különleges jelentősége és jósszerü utmutatása van. A Kunság, Szany és Kálló gyermekei azokon a deszkákon dalolják az ezeréves énekeket, táncolják az ősi táncokat, amely deszkákat a főváros polgármestere éppen ezekben a napokban huzott ki egyszersmindenkorra Bernardo Labriola nemzetközi variété-igazgató lábai alól.

Nem véletlen, hogy a budapesti közönség hamarosan beleunt az idegen vállalkozó görleibe, jazz-ébe, abba a csepürágásba, amellyel a kitünő Bernardo vaskos pénzeket remélt kicsiklandozni a nagyérdemü publikum zsebéből. Még a házbérrel is adós maradt és most kilakoltatják, mint a sarki grájzlerost. A felszabadult szinpad ujra a magyarságé és a müvészeté lett, egyelőre néhány estére, de azé kell, hogy végleg maradjon!

A közeli napokban uj versenytárgyalást hirdet Budapest polgármestere a Városi Szinház épületére. Amiként a legutóbbi bérbeadás alkalmával a rideg üzleti szempontok jutottak diadalra a törvényhatósági tanács döntése alkalmával, azonképpen most nem szabad mellőzni a müvészeti szempontokat, hiszen bebizonyosodott, hogy a csak üzleti célkitüzések megbuktak a Tisza Kálmán-téren, viszont az is előfordul, hogy a müvészettel is lehet üzletet csinálni. Mindentől függetlenül: a fővárosnak a Városi Szinházat illetően nem csak anyagi szempontjai, hanem müvészi és kulturális kötelességei is vannak, amelyeket, ha nem is közvetlenül, de a bérlő kiválasztásával kapcsolatosan közvetve érvényesiteni kell. A Gyöngyös Bokréta istvánnapi zsufolt házai élesen és világosan szabják meg a főváros követendő utját már most, amikor a bérleti versenytárgyalás feltételeit állitják össze! Elég volt a tingli-tangliból, de elég volt a tőke és felkészültség nélkül jelentkező direktor urak kilinceléséből is. A Tisza Kálmán-téri müintézetben ki kell tárni ajtókat és ablakokat, szellőztetni kell, de olyképpen, hogy a légvonat ne hurcolja magával a müvészet és a kultura maradék morzsáit, amiket B. Labriola és társai ottfelejtettek!

Néhány héten belül ujra megindul a szervező munka a Keresztény Községi Pártban

Wolff Károly bejelenti a főváros idegenforgalmi tevékenységének kiszélesitését — A HÉV átvétele után szőnyegre kerül a közlekedés reformja és egységesitése

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros közigazgatási bizottságának hétfőn tartott ülésén *Wolff* Károly általános helyeslés mellett mondott hálás köszönetet a világjamboree megrendezőinek, köztük elsősorban *Teleki* Pál gróf volt miniszterelnöknek. Ebből az alkalomból *Wolff* Károly *az idegenforgalom fellendítésének közgazdasági, pénzügyi és nemzeti jelentőségét is* hangsulyozta. Tekintettel arra a körülményre, hogy Budapest az utóbbi időben heteken keresztül valósággal találkozóhelye volt a nyugateurópai nemzetek turistáinak, kirándulóinak, laikusoknak és tudósoknak egyaránt, az *Uj Budapest* munkatársa szükségesnek tartotta, hogy megkérdezze *Wolff* Károlytól: *milyen konkrét, gyakorlati eredményeket vár az idegenforgalom fellendülésétől és milyen eszközök igénybevételét látja szükségesnek a fejlődő idegenforgalmi eredmények megőrzése és fokozása szempontjából?*

Wolff Károly

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Lelki szükségnek tettem eleget,* amikor egyrészt felhasználtam a közigazgatási bizottság nyilvánosságát, egyrészt azért, hogy köszönetet mondjak Teleki Pál grófnak és a világ-jamboree rendezőségének, másrészt kiemeljem az idegenforgalom fellendítésének jelentőségét.

Különös figyelmet kell forditani az idegenforgalom fellendítésére, éppen ezért már most hangsulyozni kivánom, hogy a jövő évi költségvetés összeállitásánál igyekezni fogok ezt a szempontot érvényesiteni.

— A jamboree elsősorban *külpolitikai érdekeinket* szolgálta, mert ez az évszázadokon keresztül háttérbe szoritott nemzet végre megtudta mutatni igazi arcát az idegeneknek. De *közgazdasági jelentősége* is van a jamboreenak és általában a fejlődő idegenforgalomnak, amely kimondhatatlan és átláthatatlan perspektivákat rejt magában. De hangsulyoznom kell, hogy *a fogyasztás emelésére szinte egyedül alkalmas eszköz* ez. Közgazdasági helyzetünket és ezzel együtt államháztartási helyzetünket is *lehetetlenség ma adóemeléssel megjavitani.* Az idegenforgalom fejlesztése hatékony eszköz ennek a célnak a szolgálatában, anélkül, hogy ezzel a termelést külön meg kellene terhelni. Kedvező jeleket látok abban is, amit a közigazgatási bizottság ülésén külön kiemeltem, hogy

Magyarország és Ausztria között megszünt a féltékenység, amely idegenforgalmi szempontból eddig sok ellentétet szitott.

— Szükség van az idegenforgalom fellendülésével járó *közgazdasági előnyökre* főként azért is, mert az adókiesés és általában a fővárosi bevételeknél mutatkozó kiesési tendencia állandó suly. Az *ipar és kereskedelem szörnyü helyzetben van.* Az adóprés megszoritásával nem lehet segiteni, hanem egyedül és kizárólag a forgalom növelésével. Ebből a szempontból lehetetlenség meg nem emliteni, hogy

bizonyos ipari érdekeltség, amely politikai szervezettséggel tud jentkezni, meg tudja védeni a maga érdekeit — a kisipar, a kiskereskedelem és más adózók rovására — akkor is, amikor a kormány fennen hangoztatja az agrár érdekek előtérbe helyezésének szükségességét.

Vannak ipari érdekeltségek, amelyek nagyszerüen értik a módját, *miként lehet megszabadulni az adózás terhétől.* Ezen a téren kell kimunkálni az adózási szempontból jelentkező lehetőségeket.

Szóba hoztuk *Wolff* Károly előtt azokat a panaszokat is, amelyeket *a környékbeli városok és községek hangoztatnak az őket — szerintük — meg nem értő székesfőváros ellen. Wolff* Károly ezeket felelte:

— Hogy *mennyire alaptalanok ezek a nem parlamentáris hangon jelentkező panaszok,* erre kitünő bizonyiték az az áldozatkészség, amit a főváros a vidéki betegek gyógykezelése terén tanusit. A kerekasztal-konferencián éles megvilágitásba kell helyezni ezt a kérdést és rá kell mutatni, hogy

a főváros évenként 4,300.000 pengőt költ vidéki betegek ápolására és ebből az összegből 66 százalék Pest vármegye számlájára esik.

Ez előtt az érvelés előtt *minden tárgyilagos embernek meg kell hajolnia.* Nézetem szerint csak akkor járhat eredménnyel a kerekasztal-konferencia, ha *a kölcsönös érdekek kölcsönös kielégitését keressük.* Én arra kérem a főváros vezetőségét, hogy tárgyalja meg a helyzetet a környékbeli városokkal és községekkel, de *nem népgyülésszerü értekezleteken,* hanem csak néhány, mindkét részről illetékes tényezőnek a bevonásával.

— A pestkörnyéki községek és városok kivánságai között szerepel *a közlekedés megjavitása.* Ez a követelés kétségkivül jogosult és azt hiszem, hogy itt van mód és lehetőség a panaszok orvoslására.

Ha a HÉV a székesfőváros tulajdonába megy át, akkor le lehet fektetni az egységes közlekedés alapelveit és a közlekedési reform kidolgozásánál összse lehet egyeztetni a speciálisan székesfővárosi érdekeket a pestkörnyéki lakosság közlekedési kivánságaival.

Megkérdeztük *Wolff* Károlyt: mi a véleménye arról az állitólagos tervről, amely szerint a székesfőváros hajlandóságot mutat az Ásványvizüzem bérbeadására. *Wolff* Károly válasza igy hangzott:

— *Az Ásványvizüzem bérbeadása ellen minden rendelkezésre álló erővel harcolni fogok.* Korán örülnek azok, akik azt hiszik, hogy itt szó lehet bármiféle formáju bérbeadásról. A bérbeadás ugyanis azt jelentené, hogy az Ásványvizüzem belefut a kartel karjaiba.

Ha rossz az Ásványvizüzem vezetősége és a kereskedelmi szolgálatot nem tudja ugy ellátni, ahogy erre szükség volna, akkor ezt a vezetőséget ki kell cserélni.

Vegyék tudomásul az Ásványvizüzem bérbeadására leselkedő kartelérdekeltségek, hogy *a harmatviz gyógyviz, amelyet nem fogunk könnyelmüen kiadni kezünkből.*

Wolff Károly a közigazgatási bizottság ülésén amiatt panaszkodott, hogy az utak olajozása nem történik megfelelő körültekintéssel. Arra a kérdésünkre, hogy ezt a panaszát *milyen tényekre alapitja, Wolff* Károly igy felelt:

— A Budakeszi-ut egyik mellékutcája a Dénes-utca, amelyben *egész nyáron át egyszer nem fordul meg autó,* állandóan olajozva van. Állandóan portalanitják a *Hárshegyi-utat* is, amelyen legnagyobb részben csak turisták járnak. Ezzel szemben az *Istenhegyi-utat,* amelyen igen nagy autóforgalom bonyolitódik le, legfeljebb vizzel portalanitják. Arra kértem tehát a polgármester urat, hogy

vizsgáltassa meg ezeket a portalanitási és olajozási munkálatokat és már csak takarékossági okokból is csak ott engedjen olajoztatni, ahol erre valóban szükség van.

Wolff Károly közölte végül az *Uj Budapest* munkatársával, hogy

néhány héten belül ujra megindul a szervező munka a Keresztény Községi Pártban.

Egyelőre még *ugy a kerületi vezetők, mint a párt tagjainak nagyobb része is nyári szabadságát tölti.* Szeptember elején megindul ugy a *pártélet, mint a városházi élet is.*

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

Németvölgyi-ut és Mártonhegyi-ut sarkán elterülő telektömbön épülő
családi villák
Három szoba hallal, minden mellékhelyiséggel, saját külön kerttel ele ans kivitelben, kulcs átadásig P 22.000.-
Nagyobbak megállapodás szerint.
Még ez évben 30 évi adómentesség.
Lefoglalható: Hatona, Székely és Molnár építészmérnökök irodájában,
V., Személynök-utca 9-11
Telefon: 29-8-29, 22-5-59.

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA | GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Ifj. HALASZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

STEINER és SZIMPER
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

Türheti-e a főváros a tizfilléres órabéreket?

Irta: MÜLLER ANTAL törvényhatósági tanácstag, országgyülési képviselő

A közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén Peyer Károly képviselőtársam az iparban uralkodó munkabéreket tette szóvá. Az a körülmény, hogy a szociáldemokrata bizottsági tag felszólalását Wolff Károly, a Keresztény Községi Párt elnöke is teljes mértékben helyeselte, azt bizonyitja, hogy Peyer valóban fontos és közérdekü problémát penditett meg. A helyzet ugyanis az, hogy vannak iparok, amelyeknél a vállalkozónak sikerült tiz fillérre leszoritani az órabért, amit nyomorult iparostársai kénytelenek elfogadni, mert ez a tiz fillér, ha egyébre nem, száraz kenyérre elegendő és az éhenhalástól menti meg őket és családjukat. Felmerül azonban a kérdés: türheti-e a főváros a tizfilléres órabéreket, van-e mód és lehetőség, hogy a minimumra redukált órabérek tekintetében hatósági beavatkozás létesüljön ugy a magánipart, mint a közszállitást végző iparokat illetően?

Általában az a felfogás, hogy sem a versenytárgyalások kapcsán, sem egyébként a főváros hatóságának nincs törvényes joga a munkabérek alakulásába belefolyni. Mint minden elméletet, az ipar szabadságának ezt az elméletét is megőrölte az idő. A hatóságnak ugyis mint ipari hatóságnak, ugyis mint munkáltatónak, nemcsak joga, de kötelessége is megakadályozni, hogy a vállalkozók éhbéreket fizessenek és a maguk hasznát ezzel az illegitim eszközzel még jobban gyarapitsák.

Nézzük először a magánipart, azt az ipart, amely közvetlenül a fogyasztók részére dolgozik. Ez az ipar mindjobban elsorvad, hogy helyet adjon annak az iparnak, amely tökehiány miatt termékeit nem maga, hanem a kereskedelem utján hozza forgalomba. Rettenetesen nyomott munkabéreket találunk ezeknél az iparoknál, akár a textil-bransot, akár a cipészipart emlitsem. A keszthelyi iparoskongresszus, ahol erről a témáról előadást fogok tartani, talán megtalálja a módját annak, hogy ezen a rettenetes helyzeten segitsen.

Annál az iparnál, amely főleg a közszállitásokból és versenytárgyalásokból él, könnyebb a főváros helyzete. A hitelmüveleti alapon létesült ut- és csatornaépitéseknél a főváros — igen helyesen — minimálta a munkabéreket és a legnagyobb szigorusággal örködik Király tanácsnok ügyosztálya azon, hogy a hatóság által megállapitott minimális béreket a vállalkozók be is tartsák. Az a véleményem — és ezt a véleményemet, amint arra alkalom nyilik, a törvényhatósági tanácsban kifejezésre is fogom juttatni —, hogy a fővárosnak ezt a munkabérminimálást a közszállitások és versenytárgyalások egész vonalán keresztül kell vinnie, mert csak igy biztositható az ipari munkásság minimális élet-standardja.

A nagyvállalkozók és a kartelek valóban semmilyen vonatkozásban nem szorultak semmiféle kiméletre, legkevésbbé a hatóság kiméletére. Amint a munkabérek folytonos csökkenése a legkevésbbé sem jelenti azt, hogy Budapest fogyasztó közönsége olcsóbban kapja az elsőrendü szükségleti cikkeket, azonképpen a bolettaváltság, a forgalmiadónak egyfázisossá való tétele az egész vonalon az alapárak emelését idézte elő, a kormány erre vonatkozó igen szigoru tilalma ellenére. Minden drágul, mindennek emelkedik az ára, noha a nyersanyag ára változatlan és nem történt egyéb, mint hogy a gyáros előlegezi raktára után az adót. Sokat lehetne erről a témáról beszélni, ez azonban már nem speciális városházi vonatkozásu és igy nem az Uj Budapest hasábjaira tartozik.

Egy bizonyos: a főváros hatóságának a saját szük kis portáján rendet kell teremtenie, és ugyis mint hatóságnak, ugyis mint munkaadónak, mindent el kell követnie, hogy a tizfilléres órabér helyett emberi munkához méltó fizetést legyenek kénytelenek adni a versenytárgyalások győztesei!

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8–10.
TELEFON: 80–5–03.

Kedvező alkalom!

Egyenruha
zubbony
nadrág
sapka
P 98.–
Polgári
öltöny P 98.–
NAGY KÁLMÁN
IV., Kossuth Lajos-u. 6.

Tornaszerek, atlétikai sportcikkek, játszóterí berendezések, iskolapadok és butorok gyára
Lopos Gyula, Budapest
III., Bécsi-ut 85. ◆ Tel.: Óbuda 62-5-05

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82–4–29

Szemtedő, müvirág és temetkezési cikkek
Uj raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF
Üzem: Bpest, L, Lágymányosi-u. 8.
Pest: L, Gellérthegy-utca 11. Automata 837–92.

Városházi notesz

SIPŐCZ POLGÁRMESTER, — mint a notesz már jelentette, — hazaérkezett gasteini üdüléséből és átvette hivatala vezetését. A polgármester a mult hetet a zebegényi családi kuriában töltötte, ahonnan csak szombaton reggel jött be, hogy fogadja helyettesének, Liber alpolgármesternek jelentését a távollétében történt eseményekről. Hétfőn a közigazgatási bizottság ülésén vett részt a polgármester, aki a folyó ügyek vezetését tulajdonképpen csak szerdán kezdte meg.

Csanády Gusztáv dr. tanácsjegyző, a polgármesteri hivatal vezetője, a mult hét egyik napján kiment a polgármesterhez, hogy őt a távollétében felgyülemlett aktahalmazról informálja. Csanády tanácsjegyző, aki nemcsak kitünő hivatalnok, hanem elsőrendü fotografus is, aktatáskájából nem felejtette ki a fényképezőgépét sem és egy egész sorozat ragyogóan sikerült fényképet készitett a polgármesterről és családjáról.

A felvételekből kitünően a zebegényi kuria a világ egyik legbájosabb és legcsendesebb zuga, amelynek csendjét nem igen zavarja meg a külső világ lármája. Csanády felvételei közül különösen sikerült az a kép, amely a Dunapartra néző hatalmas terraszon édesanyja és nővére társaságában ábrázolja a polgármestert.

*

HUSZÁR FŐPOLGÁRMESTER nagy elfoglaltságára való tekintettel csaknem az egész nyarat hivatalában kénytelen tölteni. Egyetlen üdülése a főpolgármesternek a déli Hullámfürdő, ahol ha szép idő van, délután 2 órakor minden nap megjelenik.

Feltünést keltett az elmult napokban, hogy a főpolgármester egy olajbarna, tipikusan külföldi fiatalemberrel sétál a bazin körül, sőt ebédjét is az ő társaságában költi el. A hullámfürdőben szinte mindenki ismeri egymást, de senki se tudta a főpolgármester társaságában járó külföldi fiatalember kilétét. Végre is maga a főpolgármester oldotta meg a rejtélyt, közölvén, hogy a fiatalember felesége másodunokatestvére és nem közelebbről jött a Hullámfürdőbe, mint Jáva szigetéről, ahol állandó tartózkodó helye van.

— Feleségem dédnagybátyja, — mondotta a főpolgármester, — a szabadságharc után emigrálni volt kénytelen és Jávába vetődött. Szorgalmas munkájával ott meggazdagodott, meg is házasodott, unokái és dédunokái ma már hatalmas vagyonnak az urai. Magyar származásukat azonban nem felejtették el. Jávai vendégem ugyan már egyáltalában nem tud magyarul, de édesapja, aki már Jávában született és két esztendővel ezelőtt volt Budapesten, még törve beszéli a magyar nyelvet. Rokonom különben el van ragadtatva Budapest szépségeitől és azt mondja, hogy ha Jáva nem lenne tengeri sziget, ahol a szabad hullámokban lehet fürödni, — a Hullámfürdő párját okvetlenül fel kellene ott épiteni...

*

A KÖRUTI ASZFALTON MEGJELENTEK az első őszi sárga falevelek, hirdetvén, hogy közeledik szeptember, az ősz hónapja. A városházán már javában készülnek az őszi szezónra, amely — ha a jelek nem csalnak, — egyáltalában nem lesz viharoktól mentes. A jövő héten már ülést tart a törvényhatósági tanács, itt azonban még jelentéktelen a napirend, kétségtelen azonban, hogy az elektromossággal telitett levegő az első alkalmat fel fogja használni, hogy megmutassa a maga villámait.

Borvendég alpolgármester is hazatért szabadságáról, szerdán átvette hivatala vezetését, ami nála annyit jelent, hogy kora reggeltől a késő esti órákig bezárkózik a referensek tömegével. Liber alpolgármester vasárnap este ült a dunai hajóra, hat boldog hét előtt áll, amelyet a Fekete tenger partján, Várnában fog eltölteni.

A tanácsnoki garniturából hazaérkezett Király Kálmán, aki a Dunán tett nagyobb hajóutat, Kovácsházy Vilmos, aki a Balatonon horgászott, Szendy Károly és Salamon Géza, akik Nógrádverőcén, illetőleg Zebegényben pihentek és Szlovák Pál, aki Máriatelepi villáját cseréli fel a városháza Károly-köruti frontjával. Utban van hazafelé Farkas Ákos dr. főjegyző, az elnöki ügyosztály vezetője is, aki Igriczi-i szőlőjében töltötte a nyarat.

Szabadságra ment ellenben Némethy Károly, aki Pasaréti-uti villájában fog pihenni és legfeljebb egy-két hétre megy el külföldre. Bódy László a mult héten néhány napot Budapesten töltött, Balatonkeneséről hazajövet és utban Harkányfürdő felé. Csak most jutott szabadságra Babarczy főjegyző, Morvay főjegyző ellenben, aki nemrégiben költözött át az osztályvezetői szobába (ahonnan egyenesen az alpolgármesteri székbe jutottak Buzáth János, majd Borvendég Ferenc), még nem tudott elmenni és nincs kizárva, hogy csak késő ősszel veheti ki szabadságát. Lamotte Károly még Leányfalun pihen, de néhanapján már bejön és rövidesen be is rukkol hivatalába. Kempelen főtanácsos szabadságra ment, a Balatonra utazott, helyettese, Szécsi műszaki tanácsos szabadságáról már hazaérkezvén, nagy körültekintéssel vezeti az ügyosztályt.

*

A NOTESZ AZON HIRE, hogy az uj lágymányosi előljáróság élére Spannberger tanácsnok fog kerülni, akinek örökébe a Várba Gömöry Albert költözik át a Józsefvárosból, élénk feltünést keltett a kánikulai városházán. Kétségtelen azonban, hogy az utódok kijelölése nem lesz könnyü munka, főleg azért nem, mert a kerületi aspirációk élesebben ütköznek a központiakkal, mint valaha.

Arról van ugyanis szó, hogy egyrészről vannak előljárósági szolgálatban megőszült öreg főjegyzők, akik keserüen hangoztatják, hogy már a szó szoros értelmében abuzus kezd lenni az ő mellőzésük. Egymásután kerülnek kerületi tanácsnoki állásba azok, akik évtizedeken át szolgáltak a központban és csak azért hagyják ott a városházát, hogy kerületi tanácsnokok legyenek. Viszont a központiak azt mondják, hogy nem lehet különbséget tenni kerület és központ között, a kerületi tanácsnoki állásoknál nem lehet különleges fórt biztositani a kerületi főjegyzők számára. A megüresedő kerületi tanácsnoki állásoknál tehát a központiak ismét teljes vértezettel veszik fel a küzdelmet és — valljuk be — a győzelemnek nem minden reménye nélkül.

Komplikálja az ügyeket, hogy több központi tanácsnok szivesen felcserélné nehéz és felelősségteljes pozicióját a nyugalmasabb és sok tekintetben több önállóságot biztositó kerületi tanácsnoki állással. Lehet, hogy az őszi nagy áthelyezések során egy-két központi tanácsnokot valamelyik kerület élén látunk viszont, megelégedetten, ahogy szokták mondani: saját kérelmére. Ebben az esetben pedig központi tanácsnoki állások ürülnek, nagy fájdalmára a kerületi főjegyzőknek, akik, ha ez az elgondolás valóra válik, ujabb keserü mellőzés előtt állanak...

*

Sürgős tennivalók

Irta: **Szőke Gyula dr.**

Némelyek azt mondják, hogy a *városházán a tehetetlenségi törvény uralkodik.* Mások azt beszélik, hogy a *pártok dirigálnak.* Mi szenvedő adófizetők azonban azt látjuk, hogy voltaképpen a *megfontoltság hiánya* az, ami a főváros adminisztrációjában zavart okoz és még mindig jelszavak uralkodnak. Valamikor évekkel ezelőtt kifogásoltam a *Vásárpénztár gesztióját* és ezen az összes pártok megbotránkoztak, mert akkor a Vásárpénztár *kedvenc* volt. Később jött egy kormányzópárti, majd egy ellenzéki bizottsági tag, amikor már *bizonyos személyek kegyvesztettek* lettek és ugyanazon Vásárpénztár ellen nemcsak vizsgálatot rendeltek el, de a törvényhatósági bizottság *a felszámolást is kimondotta és a keresztülvitelt a Községi Takarékpénztárra bizta.* Azóta egyik vizsgálat a másik után, mindegyik távirati rövidséggel, de még mindig nem látjuk, hogy *voltaképpen mi van a Vásárpénztár körül.* Csak azt halljuk, hogy *milliók hiányoznak, de ugyanakkor pár filléren veszekednek.* Azt is halljuk, hogy a Községi Takarékpénztár nem akarja most már vállalni a felszámolást és a vásárpénztári jogositványt magánszemélynek akarják bérbeadni. Ugylátszik tehát a nagy lárma csak azért kellett, hogy *egy fővárosi üzem megszünjék és magánkézbe kerüljön egy hasznothajtó jogositvány,* hogy annak a jövedelmét ne az egész polgárság, hanem egy-két kiváltságos ember élvezze.

Mire kellett ez az ujabb bizottság? Ha a Községi Takarékpénztár végezte a felszámolást, ugy már meg kellett állapitania, hogy mi ott a helyzet, ha pedig a Községi Takarékpénztár mindeddig a tényállást megállapitani nem tudta *a szakértelem dacára,* ugy *a tanácsból kiküldött laikusok* pár nap alatt aligha tudnak többet megállapitani. De mi az, hogy a Községi Takarékpénztár nem vállalja a felszámolást és a jogositvány gyakorlását? *Van közgyülési határozat, amely rendelkezik!* Vagy talán tényleg *nem való másra a Községi Takarékpénztár, mint a főváros betétjeinek a kezelésére és legfeljebb még parcellázási ügyletekre?* Ámbár ez utóbbit is most már *uj részvénytársaságnak akarja átadni,* amely még inkább kivül esik a törvényhatósági bizottság felügyeleti körén. *Ez nem lehet!* Végének kell lenni annak, hogy a törvényhatóság határozatának nincs érvénye! A Községi Takarékpénztár pedig *adjon számot a Vásárpénztár helyzetéről és gyakorolja a főváros javára a vásárpénztári jogositványt és legyen vége a jelszavaknak, amelyre mindig a főváros közönsége fizet rá.*

De itt van a *másik fontos ügy is.* Miután mindenáron világváros akarunk lenni, nekünk is kell valahol a városon kivül *olyan nagy vásárcsarnok,* mint más világvárosban van, mert meg nem engedhető, hogy a termelők a városban levő vásárcsarnokokban közvetlenül adják el a fogyasztóknak az ő termelvényeiket megfelelő áron! *Ezt is ellenezte.* Meglett, mert akkor a jelszó az volt, hogy mi nagy vásárcsarnokot akarunk éppen Csepelen, ha a főváros lakossága ráfizet is. Most azután *vásárolhatjuk drágán a főzeléket és gyümölcsöt a csarnokokban harmadik, negyedik kézből és az őstermelők csak kint a nagy telepen adhatják el áruikat a nagykereskedőknek.*

Ugyanigy vagyunk *a tejkérdéssel.* Itt azonban már a hiba nagyobb része a földmüvelésügyi kormányzatot terheli, amely a tejfronton mindenáron higiéniát akar csinálni, amely higiéniáért mi fogyasztók *literenként 44 fillért fizetünk,* kapván ezért egy liter gyenge minőségü, legtöbbször *szódázott tejet.* Azt mondják, hogy ez a betegség elkerülése végett szükséges, mert amint ujabban megállapitották, *a tuberkulózist a beteg tehén teje terjeszti.* Ha ez igy van, akkor talán okosabb volna az állatbetegség elleni védekezést megkönnyiteni és *olcsó szérumot* juttatni az állattartó gazdáknak — ahelyett, hogy a kormány a *szérumkartel árdrágitásait* segiti elő — és viszont olcsóbb tejet juttatni a fogyasztóknak *a tejkartel gazdagitása* helyett!

Vagy itt van *a kenyérkérdés.* Valahogy mi termelők is megértjük azt, hogy *nem sikerül jó árat elérni a buzáért és rozsért.* Nem lehet kivinni külföldre. A buza ára ma már bolettával együtt Budapesten átlag nem több 11 pengőnél. Akkor egy kilogram félbarna kenyér ára *nem lehetne több 22 fillérnél.* Miért kell mégis *32, sőt néhol 36 fillért érte fizetni?*

Itt van *a husellátás.* Itt van az alakulóban levő *burgonyakartel* és a megélhetés megnyomoritásának egyéb más módja, amely ellen elsősorban kell sürgősen védekezni. És itt *végének kell lenniök az összes jelszavaknak, akár a pártoktól indul ki, akár a hatóságtól, akár a kormánytól.* Végének kell lenni az ideális elgondolásoknak, végének kell lenni a végtelen tanácskozásoknak, végének kell lenni a bizottsági tárgyalásoknak és végének kell lenni minden *olyan eljárásnak és ténykedésnek,* amely az ugyis nehéz helyzetet elviselhetetlené teszi.

A főváros *éljen azonnal a vásárpénztári jogositványával* és tegye lehetővé, hogy a vidéken szinte türhetetlenül olcsó áron eladásra kerülő *husáruk megfelelő olcsó áron* kerülhessenek a fogyasztók kezébe. Ha kell, használja fel még nagyobb mértékben a *Községi Élelmiszerüzem* tevékenységét. Gondoskodjék *a tej olcsóbbá tételéről* saját hatáskörében. Erre ott van *az adonyi bérlet nagy tehénállománya* és ha kell, azt lehet annyira bőviteni, hogy a kartel árdrágitását megakadályozza. A kenyeret olcsóbbá teheti a Községi Kenyérgyár müködésének a bővitésével, amely mutasson azonnal példát, *hogyan lehet az olcsó buzából és rozsból olcsó kenyeret szolgáltatni.* Ha kell, vissza kell állitani a *Községi Zöldségüzemet,* amely a legnehezebb időkben a főváros zöldség- és burgonyaellátását megfelelően eszközölte. *Ezek a feladatok nem pártpolitikát, nem kormányzati rendszert, nem egyéni érvényesülést szolgálnak, hanem a főváros polgárságának a megélhetését biztositják.* Itt tehát nem lehetnek viták, készülődések, vagy egyéni érvényesülések, hanem *lehet és kell gyors cselekvés,* hogy a közeledő tél ne *az alamizsnáért sorbaálló koldusokat, hanem a megélhetését önmaga által szolgáló megelégedett lakosságot lásson.*

KIRÁLY KÁLMÁN TANÁCSNOK ETELKA leányának szerdán este volt az esküvője a belvárosi főplébánia-templomban Kasztriner Iván orvossal. Az egyházi szertartást Bednárz Róbert pápai prelátus, belvárosi plébános végezte fényes segédlettel, gyönyörü beszédet intézve az ifju párhoz. Tanuként a vőlegény részéről Király Ede vámszaki tanácsos, Király tanácsnok testvéröccse, a menyasszony részéről Főző Sándor közigazgatási biró szerepeltek.

A templom előtt diszruhás rendőrök álltak sorfalat, két lovasrendőr pedig a rend fenntartására vigyázott. A templomot zsufolásig megtöltötte az előkelő ünneplő és érdeklődő közönség. Ott volt az örömapa számos tanácsnok-kollégája: a törvényhatósági bizottság sok tagja, Király tanácsnok ügyosztálya teljes számmal, élén Viola Rezső dr. müszaki főtanácsossal, az ügyosztály vezetőhelyettesével. Számosan — igy Huszár főpolgármester is — táviratban fejezték ki gratulációjukat.

Az esküvő után a násznép a fővárosi tisztviselők Mária-utcai kaszinójába vonult, ahol az esküvői bankett következett. Az esküvői vacsora után az ifju pár nászutra Olaszországba utazott.

*

KNOTZ SÁNDOR DR. ORVOS Rákoskereszturon vasárnap vezette oltárhoz Boross Katót, Boross Miklós székesfővárosi mérnök leányát a Szent Imre Kollégium házi kápolnájában. Az esketést Marcell Mihály dr., pápai kamarás, egyetemi tanár végezte. Tanuk voltak: Lipkay Gyula és Fridrich Lajos székesfővárosi müszaki főtanácsosok.

Augusztus 22-én jár le az Elektromos Művek 22 ezer vagonra szóló szénszállitási versenytárgyalása

Csak az ajánlatok felbontása után dönt a főváros vezetősége, elrendeli-e a szén termelési árának megállapitását

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros vezetősége tudvalevően szakitott azzal a rendszerrel, hogy a szénbányákkal való közvetlen tárgyalások kapcsán rendelje meg a fővárosi üzemek szénszükségletét és legutóbb *versenytárgyalást hirdetett* az Elektromos Müvek egyévi szénszükségletének biztositására. Az Elektromos Müvek igazgatósága által meghirdetett versenytárgyalás *a jövő hét keddjén, augusztus 22-én* jár le, és az a fővárosi világitási nagyüzem egyéves szénszükségletét: *22 ezer vagónt van hivatva biztositani.*

Az Elektromos Müvek által kiirt versenytárgyalás *nagy érdeklődést váltott ki* a hazai szénbányák körében és főleg a kisebb bányák azok, amelyek azt hiszik, hogy *olcsóbb áraikkal rést tudnak ütni a nagybányák karteljén* és az eddiginél jelentősebb mértékben sikerül a fővárosi szénszállitásban részesedniök. A főváros eddigi szerződései az Elektromos Müvek szénszállitását illetően, tulajdonképpen ez év julius elsejével lejártak. *Morvay* Endre dr. tanácsi főjegyző, a világitási ügyosztály vezetője, ugy tervezi, hogy *szeptember elsejéig már el is döntik a beérkezett ajánlatok alapján a versenytárgyalást, és ekkor megszünik a szénszállitási ex-lex.* Bár kétségtelen, hogy amennyiben szeptember elsejéig nem lenne meg a döntés, az *eddigi szállitók az eddigi feltételek alapján* szivesen szállitanak továbbra is szenet az Elektromos Müveknek.

Arra vonatkozóan, hogy a főváros a versenytárgyalás eldöntésével kapcsolatosan *szükségesnek tartja-e a szénbányák kalkulációjának átvizsgálását,* még nem történt döntés, arra vonatkozóan csak a beérkezett ajánlatok felbontása kapcsán fog a polgármester intézkedni. Kétségtelen, hogy az Elektromos Müvek vezetőségének, főleg a kisebb bányák részéről *az önköltségi árak alakulása tekintetében a megfelelő adatok rendelkezésére állanak,* sőt a Gázmüvek vezetősége a legprecizebben informálva van *a sziléziai bányák termelési önköltségéről is,* ami az Elektromos Müvek szénszállitási pályázatának eldöntésének igen fontos összehasonlitási alap. Amennyiben az Elektromos Müvek igazgatósága *a szénbányák termelési költségének megvizsgálását fogja elhatározni,* akkor a versenytárgyalás döntése természetszerüleg elhuzódik, ez a körülmény azonban — mint emlitettük — *semmiféle fennakadást nem jelent* az Elektromos Müvek szénellátásában.

EGY TŰZSZIKRA A TETŐN

elég arra, hogy házát elpusztitsa. Védekezzen olyan tetővel, amely nem ég és padlását szorosan elzárja a szikraeső elől. Fedje házának tetőzetét ETERNIT-asbestcementpalával. Áthatolhatatlan tetőpáncélt alkot, már sok száz tüzesetben kitünően bevált.

Kérjen dijmentes tanácsot és árajánlatot.

ETERNIT MŰVEK
Budapest, VI. Andrássy-ut 33.

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

Augusztus 21-től kezdve
kisszakasz
az összes villamosokon.
Előre váltott
kisszakasszal
olcsó az utazás.

Lássa el magát előre váltott
6 filléres
kisszakaszjegyekkel.
A kalauzoknál a villamoson kapható.

Hogyan racionalizált a Beszkárt?

A belügyminiszterhez intézett jelentésében közli, hogy az 1929-ik évi állapothoz arányitottan a dologi kiadásokat 24.8 százalékkal apasztotta, a személyzeti javadalmazásokat 8,102.771 pengővel csökkentette — Az autobuszok uj nyersolajmotorjai, a trolleybuszok és a földalatti motorainak kicserélése a takarékosság szolgálatában — A tantiémeket az elmult esztendei felére csökkentette a Beszkárt

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A belügyminisztérium felhivására a polgármester tudvalevően felterjesztette a fővárosi üzemek racionalizálására vonatkozó jelentését. Ezen jelentés kapcsán fogja azután a miniszter megállapitani, *szükségesnek tartja-e a kormányzat a közüzemeket ellenőrző uj hatóság effektiv beavatkozását* a főváros üzemeinek irányitásába. A belügyminiszterhez beérkezett jelentések közül *a legérdekesebb és legtanulságosabb a Budapest Székesővárosi Közlekedési rt.-ra vonatkozik*, amelyben *Folkusházy* nyug. alpolgármester, a Beszkárt vezérigazgatója teszi meg *az üzemvitel gazdaságosabbá tétele céljából tett intézkedésekről szóló jelentését.*

Folkusházy jelentése utal arra, hogy

mihelyst a gazdasági viszonyok megromlása következtében a bevételek csökkenése észlelhető volt, a Beszkárt igazgatósága azonnal megtette a szükséges intézkedéseket a pénzügyi egyensuly biztositása irányában.

Szemben azzal, hogy a *kocsikilométer-teljesitmény* mindössze 14.6 százalékos csökkenést mutat az 1929-ik évvel való összehasonlitásban, ugyanebben az időben a *dologi kiadások* 24.8 százalékkal szállottak le. *A dologi kiadások tehát a teljesitménycsökkenés majdnem kétszeres mértékével csökkentek*, vagyis a megtakaritás kevés hiján kétszer akkora, mint amennyit az elmaradt teljesitmény indokolna, tehát — állapitja meg *Folkusházy* jelentése — *szembeszökő azoknak a takarékossági intézkedéseknek a hatása*, amelyeket az üzem gazdaságossága érdekében elrendelt a vezetőség.

Az ügymenet leegyszerüsitése és az ügykezelés gyorsitása

terén a Beszkárt legfontosabb intézkedése az irásbeliség csökkentése az osztályközi érintkezésben. *Uj rendszer bevezetésével* egyszerüsitette a Beszkárt a forgalmi bevételek leszámolását, az irodai szolgálatban a *különféle sokszorositó- és számológépek egész sorozatát vezették be.* A vasuti pályafenntartás terén *viztelenitő berendezések létesitésével* csökkentették a fenntartási költségeket, a *felépitmény hegesztésének bevezetésével* pedig nemcsak a pálya-, hanem a járműfenntartási költségeket is jelentős mértékben sikerült a Beszkárt vezetőségének leszállitani. *A keresztezések sulyát* egy ujfajta hegesztési eljárás igénybevételével ötven százalékkal csökkentették olyképpen, hogy mig az azelőtt alkalmazott mangánkeresztezések kilogrammonkénti ára 2.85 pengő volt, az uj elektromos ivláng hegesztés utján előállitott sinkeresztezések kilogrammonként kereken 1 pengőbe kerülnek.

Folkusházy számitása szerint

a pályafenntartás terén bevezetett technikai ujitások a pályafenntartási költségeknek mintegy 20 százalékos csökkentését eredményezték,

ami évenként legalább *egy millió pengő megtakaritást* jelent. Igen jelentékeny a jelentés szerint a *járműfenntartás modernizálása*, aminek következtében részben a *járatok gyorsulása*, részben *a fenntartás költségeinek csökkentése révén* fog előállani igen jelentékeny megtakaritás.

Igy például

a beszerzendő motorok fokozott teljesitőképessége folytán a földalatti vasuton a jelenlegi 36 perces menetidő 30 percre fog redukálódni.

A földalatti vasuti motorok kicserélése folytán lehetővé válik a földalatti vasut jelenlegi motorjait megfelelően alacsonyabb üzemfeszültségü árammal tápláló *Bulyovszky-utcai alállomásnak a megszüntetése. A járművek modernizálásának* évek során át végrehajtandó programja 20 millió pengő összkiadást jelent, ezután a motorok mühelybeli karbantartása a mai 900 ezer pengőről évi 300 ezer pengőre fog csökkenni. Ugyanilyen összegü megtakaritás számitható *a forgalmi szolgálatnál*, végeredményben tehát a megtakaritás a program teljes végrehajtása után 1.2 millió pengőt tesz ki.

Az autóbuszüzem 110 járművének Jendrassik-féle nyersolajmotorral történő felszerelése révén 1,340.000 pengőt igénylő beruházás eredményeképpen a jövő esztendőben mintegy *680 ezer pengő megtakaritást* vár a Beszkárt. A Ganz-gyárral kötött szerződés értelmében a nyersolajmotorok vételárát *a megtakaritásból fogja a Beszkárt kiegyenliteni.* Megemliti *Folkusházy a trolleybuszokat* is, amelyekért *egyelőre csak kölcsöndijat* fizet a főváros a Ganznak, illetőleg a MÁV-gépgyárnak, csak ha beválik a három jármü, vásárolják meg a trolleybuszokat összesen 186 ezer pengőért.

Rámutat a Beszkárt jelentése arra is, hogy

a szervezeti formát is iparkodott a lehetőséghez képest egyszerüsiteni.

Legutóbb is megszüntettek *két főosztályt és több szakosztályt*, ugyhogy az ügyek ma tényleg hat igazgatási keretében intéztetnek. Az egyéni munkateljesitmény fokozását szolgálják a technika haladásának megfelelően beszerzett *irodai gépek*, valamint *a személyzet részére rendszeresitett prémiumok.* Ugyanezt a célt szolgálja *a javadalmazások, nyugdijak és nyugdijtermészetü járandóságok csökkentése is.*

A javadalmazások csökkentéséből eredő megtakaritás a folyó esztendőben, szembeállitva az 1929-es javadalmakkal, 8,102.771 pengőt tett ki.

A nyugdijasoknál ugyanezen idő alatt a megtakaritás *681.564 pengő.* Rámutat a jelentés arra, hogy *a Beszkártnál a személyzet jóval nagyobb illetménycsökkentést szenvedett, mint más községi üzemek személyzete.*

A belügyminiszter rendelete arra vonatkozóan is jelentést várt a fővárostól, hogy az egyes üzemeknél *az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok számának leszállitása milyen megtakaritással fog járni.* Erre vonatkozóan azt jelenti a Beszkárt vezérigazgatója, hogy

az igazgatóság létszámát illetően a törvényhatósági tanács intézkedése a döntő, errevonatkozóan a Beszkárt vezetőségének ingerenciája nincsen.

Kiemeli azonban *Folkusházy*, hogy mig az elmult évben a Beszkárt, továbbá a leányvállalatok igazgatósági és felügyelőbizottsági tagjainak tiszteletdija 205.856 pengőt tett ki, addig a tiszteletdijak leszállitása folytán *a folyó évben már csak 101.530 pengő kiadás fog ezen a cimen felmerülni*, vagyis ezek a költségek a korábbinak több mint a felével csökkentek. Az igazgatósági tagok számának leszállitását illetően utal a Beszkárt vezetősége arra, hogy *az igazgatóság teendői az elmult év folyamán az Autóbuszüzem beolvasztásával lényegesen megszaporodtak* és a HÉV részvénytöbbségének megszerzésével *uj területekre és ujszerü feladatokra is ki fognak terjedni, ami az igazgatósági tagoknak kellő munkamegosztással fokozottabb mértékben való bekapcsolódását teszi szükségessé.*

Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ, KERTÖNTÖZÉSHEZ kézi és géphajtásu szivattyuk

Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet

Forgalombahozza:
Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.
TELEFON: 27-3-20

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST, I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

Alapitva 1892 — Alapitva 1892

ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR
Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.
Mindenfajta
doboztömeggyártás
Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!
Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92-3-35.

Több fényt jobb világitást!
E cél olyan izzólámpával érhető el, amely kis áramköltséggel egyenletes, nagy fényerőt és jobb fényelosztást ad.
A Tungsram-lámpa 50 év tapasztalatai alapján készül. Világszerte bevált, mert műszakilag tökéletes, megbizható és gazdaságos.
Vásárlásainál kérjen tehát kifejezetten
TUNGSRAM IZZÓLÁMPÁT

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Máglya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Irodа: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falezigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója

BUDAPEST, III., Remetehegyen
a 72-es villamos mentén. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, parcellázott 300 négyszögöles
villatelkek eladók
Bővebbet a tulajdonosnál, telefon 310-10 alatt, vagy a helyszinen.

Hirek

Központositják a kereskedőtanonciskolákat. A törvényhatósági tanács még az év elején elhatározta a községi fiu kereskedőtanonc-iskolák központositását, amelyet a most kezdődő iskolaévben hajt végre *Szendy* tanácsnok. Eddig a községi kereskedőtanonc-oktatás *kilenc iskolában bonyolódott le*, az elmult tanévben 1355 tanuló 58 osztályt látogatott. A most kezdődő iskolaév során a polgármester a kilenc kereskedőtanonc-iskolát *három kereskedőtanonc-iskolára* apasztja le és pedig a Horthy Miklós-uti női kereskedőtanonciskolára, a Vass-utcai drogista kereskedőtanonc-iskolára és a Mester-utca 56. szám alá központositandó fiu kereskedőtanonciskolára. A három iskolában összesen *40 osztály lesz 310 órával és harminc tanárral.* A személyzeti megtakaritás *évi 25.536 pengő*, a mindenkori illetménycsökkentés figyelembevételével. Az iskola összevonás által *a fütési, világitási, felszerelési és adminisztrációs költségek* is természetszerüen jelentősen csökkenni fognak. A polgármester ugy intézkedett, hogy az összevonás következtében *senki se veszitse el állását*, és ezért a *tanügyi ügyosztály csak a mellékfoglalkozásként ellátott órákat vonja meg.*

Idegenforgalmi és közüzemi értekezletet tart a Városok Országos kongresszusa. *Várhidy* Lajos, a magyar városok országos kongresszusa érdemes igazgatója most állitotta össze a kongresszus ez évi országos értekezleteinek napirendjét, amely szeptember 8-án és 9-én lesz Pécsett. A kétnapos értekezlet első napján idegenforgalmi értekezlet lesz, amelynek során *Miklós* Elemér dr. az országos idegenforgalmi tanács főtitkára, *Turchányi* Egon dr. országgyülési képviselő, *Bogsch* Aladár dr. MÁV igazgatóhelyettes, *Meixner* Ernő dr. a győri kereskedelmi és iparkamara főtitkára, *Horváth* Ödön dr. a kecskeméti idegenforgalmi iroda vezetője és *Schmidt* Lajos dr. a pécsi idegenforgalmi iroda vezetője tartanak előadásokat. A közüzemi értekezlet tárgysorozatán *Kuncz* Ödön dr. egyetemi tanár a városi közüzemek szervezeti problémáiról, *Hoór Tempis* Móric dr. müegyetemi tanár pedig a városi közüzemek országos törzskönyvezéséről fognak értekezni.

Nemzeti Szinházi és Opera-bérletek a fővárosi tisztviselők számára. Kitünően bevált a *Budapest Sport Egyesület* kulturjegyirodája, amelynek most sikerült biztositania tagjai részére 1933—34. szinházi évre a *Nemzeti Szinház és az Operaház kedvezményes bérletjegyeit.* Az egyes bérlet *nyolc vagy kilenc* előadás látogatására jogosit és egyben kötelez. A bérleti árak előadásonként, azaz havonként fizetendők. Jelentkezni lehet a *BSE kulturjegyirodájánál*, ahol minden felvilágositást a legnagyobb készséggel megadnak az érdeklődő fővárosi tisztviselők számára.

Épül az uj zuglói villamos. A *Beszkárt* vállalatba adta a zuglói uj villamosvonal pályaépitési munkáit, amelyek a legközelebbi napokban megkezdődnek. Az uj zuglói vonal a Hajtsárути régi végállomástól indul ki és a Mogyoródi-uton át egyelőre a *Vezérutcáig épül meg.* Később a főváros határáig, illetve *Rákosszentmihályig* hosszabbitják meg majd az uj vonalat, amely egyelőre *két kilométer hosszu* lesz.

Megnyitották a két uj gyógyforrást. Az Erzsébet-hid budai lábánál feltárt uj gyógyforrásokat szombaton ünnepies külsőségek között nyitotta meg és adta át rendeltetésének *Liber* alpolgármester. A megnyitó ünnepségen résztvett *József Ferenc* főherceg és *Anna* főhercegasszony is. A felavató beszédek után az ünneplő közönség az alpolgármester vezetésével a forrásokhoz ment, amelyeknek megnyitották a csapjait s ezzel az aktussal most már az Erzsébet-hid budai fejénél három gyógyforrás áll a közönség rendelkezésére.

A Gellért hét fürdőorvosának felmondott a főváros

Uj alapokra helyezik a fővárosi fürdők orvosellátását

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* — Ugy orvosi, mint városházi körökben élénk feltünést kelt a polgármesternek az a rendelete, amely szerint a Szent Gellért-gyógyfürdőnél *alkalmazásban levő orvosok szerződését felbontja.* A polgármester julius 1-i dátummal intézett levelet a Szent Gellért gyógyfürdővel szerződéses viszonyban álló orvosoknak, melyben közli, hogy szerződésüket egy évre, 1934 julius 1-re *felmondja.*

A felmondás elsősorban *Benczur* Gyula dr. egészségügyi főtanácsost, egyetemi rendkivüli tanárt éri, aki a Szent Gellért-gyógyfürdő *orvosi karának vezetője.* Felmondott a főváros az osztályvezető orvosoknak is: *Simicska* Gábor dr. villanygyógyászati, *Kunszt* János dr. gépgyógyászati, *Tóvölgyi* Elemér dr. egészségügyi főtanácsos, egyetemi magántanár, belégzőosztályi, *Simonyi* Béla dr. röntgen, *Berger* Iván dr. laboratóriumi és *Szász* Sándor dr. nőgyógyászati osztályos orvosoknak is.

A főorvosnak és az osztályos orvosoknak a Szent Gellért-szálló és gyógyfürdő épületében vannak a rendelőhelyiségeik és ott keresik fel őket a szálló, illetve a gyógyfürdő betegei. Szó sincs természetszerüen arról, mintha a főváros felmondása azért történt volna, mert ezeknek *a kiváló tudós orvosoknak müködésével nem lenne a legteljesebb mértékben megelégedve.* Csupán arról van szó, hogy a polgármester *uj alapokra akarja helyezni* a fővárosi fürdők orvosellátását, és mielőtt erre vonatkozólag konkrét javaslatot terjesztene a törvényhatósági tanács és a közgyülés elé, *tabula rasa*-t akart teremteni az egész vonalon. A fővárosi fürdők orvosi ellátása tárgyában különben *illetékes szakértők bevonásával máris megindultak a tárgyalások.*

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

Hetvenszeresen foglalták felül a magánhitelezők Labriola ingóságait

Labriola ellen a főváros is biztositási végrehajtást vezetett, árverés esetén minden ingóság a fővárosé lesz

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* — A törvényhatósági tanács hétfői ülésén fogja tárgyalni a polgármester előterjesztését a *Labriola-szinház* ügyében. Az előterjesztés szerint a hátralékos 20.000 pengő bérösszegen felül több mint 24.000 pengő adóval tartozik *Labriola*, ezenkivül 15.000 pengő házadóval, amely utóbbi fellebbezés alatt áll. A bérlő, noha erre szerződése kötelezte volna, az ingóságait *magánhitelezők által ért foglalásokat* nem jelentette be a fővárosnak. Ezen és egyéb *szerződésbontó okok alapján* azt az előterjesztést teszi a polgármester a tanácsnak, hogy *vegye tudomásul a bérlet felbontását és a szinházat uj versenytárgyaláson adja bérbe.*

Labriola magánhitelezői különben az illetékes birósági végrehajtó megállapitása szerint a birósági becslés szerint *hetvenszeresen foglalták felül Labriola ingóságait.* Vagyis a magánhitelezők által már megkért, de több izben elhalasztott árverésen *a kikiáltási ár hetvenszeresére kellene az elárverezendő ingóságoknak emelkedniök*, hogy a magánhitelezők megkapják a pénzüket.

Amennyiben azonban árverésre kerül a sor, a magánhitelezők előreláthatóan *egyetlen fillért sem fognak kapni.* A tisztiügyészség ugyanis *a bérhátralékért beperelte Labriolát*, ennek kapcsán pedig *biztositási végrehajtást vezetett Labriola bárhol feltalálható ingóságaira.* Amennyiben — ami nem kétséges — a biróság maraszaló itélete kapcsán *a biztositási végrehajtásból kielégitési végrehajtás lesz*, az esetleg megtartandó árverésen befolyó vételár *minden más magánkövetelést megelőzően a fővárost fogja illetni.* Az is kétségtelen, hogy ily körülmények között *a főváros fog vevőként fellépni*, és azt, ami szinházi felszereléséből a beépités révén nem tartozik a főváros tulajdonába, *az árverésen meg fogja szerezni.*

Azok a próbálkozások, hogy *Labriola mégis fizetni igyekszik*, sőt állitólag fog is, *naiv kisérletezések*, amelyek a törvényhatósági tanácsot elhatározásában nem fogják megingatni, annál kevésbbé, mert *számos reflektáns van, akik bérbe, vagy tulajdonba* szeretnék kapni a Tisza Kálmán-téri müintézetet. A törvényhatósági tanács feladata, hogy *a versenytárgyalás kiirásánál és elbirálásnál érvényesitse azokat a művészi és anyagi szempontokat, amelyek a sok vihart látott épület jövőjét biztositják.*

Lotz Károly-terem a Fővárosi Képtárban

Szeptember közepén nyilik meg a főváros képzőmüvészeti muzeuma

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* — Tudvalevőleg még 1932-ben határozta el a törvényhatósági tanács *Petrovácz* Gyula inditványára a székesfőváros képzőmüvészeti gyüjteményének a Károlyi-palotában való elhelyezését. Időközben megtörtént a Károlyi-palota megfelelő restaurálása, *Csánky* Dénes, a budai Verpeléti-uti Zichy-muzeum igazgatója is a tőle megszokott hozzáértéssel elvégezte az anyag átrostálását és igy semmi akadálya nincs annak, hogy *szeptember közepén megnyiljon a főváros képzőmüvészeti muzeuma.*

Liber alpolgármester, akinek hatáskörébe tartozik a főváros közmüvelődési ügyosztálya, az elutazása előtt való napokban döntött az uj muzeum nevét illetően. Eszerint a Károlyi-palotában elhelyezett muzeum neve *Fővárosi Képtár* lesz és az magában fogja foglalni a Zichy-muzeum ismeretes anyagán felül az eddig fővárosi hivatalok falain elhelyezett muzeális értékü képeket és részben a Fővárosi Muzeum anyagát is.

Döntés történt abban az irányban is, hogy a legutóbbi hetekben a főváros tulajdonába és birtokába került *Lotz-gyüjtemény* is a Fővárosi Képtár keretében nyerjen elhelyezést. Ezt a gyüjteményt annak tulajdonosa, *Lotz* Károly leszármazottja, *Fenyvessy* Károlyné tudvalevően életjáradék ellenében engedte át a fővárosnak. *Csánky* igazgató elrendezésében a Fővárosi Képtárban *külön Lotz Károly-terem fogja magában foglalni a halhatatlan magyar festő művészi hagyatékát.*

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Érzésben, de névben is... *(Levél a Szerkesztőhöz.) Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur! Örömmel és érdeklődéssel olvastam nagybecsü lapja legutóbbi számában azt a közleményt, amely szerint a csendőrség, a honvédség, a posta, az államvasutak és az államrendőrség névmagyarositási akciói után a belügyminisztérium intézkedésére a főváros polgármestere is fel fogja szólitani a tisztviselőket nevük megmagyarositására. Szerény véleményem szerint egyetlen közt i s z t v i s e l ő i á g a z a t b a n sincs annyi németes, vagy egyéb idegen nevü tisztviselő, mint éppen a fővárosnál. A tanácsnoki karból nyolcnak van idegen hangzásu neve, a tizenkét elsőosztályu főjegyzőből éppen a fele németes hangzásu névvel rendelkezik, de végig az alsóbb kategóriáju tisztviselőknél is szinte több az er-rel és ics-csel, mint az i-vel, vagy y-nal végződő név. Valóban helyesen cselekedett annak idején B á r c z y István, amikor a magasabb kategóriákba való előlépéseknél ragaszkodott ahhoz, hogy például — hogy csak az elhunytakat emlitsem — S c h m a l h e g g e r Árpádból S a l l a y Árpád, W i t t i n g e r Gyulából V á r o s y Gyula és hogy a legfontosabb példát emlitsem: S a c h e r Istvánból B á r c z y István legyen. Most hogy az egész országban fellobogott a névmagyarositás tüze, meggyőződésem, hogy ha már a vezető tisztviselők nem is változtatják meg a köztudatba beidegződött nevüket, amelyek közül nem egy ma már k ü l ö n l a p o t j e l e n t Budapest történetében, de mindent megtesznek aziránt, hivatalosan és magánuton, hogy amint szellemben és érzésben százszázalékosan magyar a budapesti városháza, n é v b e n i s a z l e g y e n. Ajánlja Szerkesztő Ur a polgármester figyelmébe, hogy k ü l ö n d i c s é r e t b e n és e r k ö l c s i j u t a l o m b a n részesitse a névmagyarositókat, egyben tegye meg a szükséges lépéseket aziránt, hogy a városházi tisztviselők névmagyarositását a lehető legrövidebb időn belül, minden hivatalos formaság és bürokratizmus elkerülésével, s o r o n k i v ü l engedélyezze a belügyminiszter. Ma nemcsak hazafias kötelesség a k é t p e n g ő s m a g y a r n é v, hanem ezen tulmenően tüntetés magyar szivünk mellett, szeretetünk az ősi rög iránt, a feltámadásba vetett reménységünk! Abban a reményben, hogy soraim nemcsak a polgármester urhoz, de tisztviselőtársaim szivéhez is megtalálják nagybecsü lapja nyilvánosságán át utjukat, vagyok Szerkesztő Ur készséges hive: E g y r é g i e g y k o r o n á s m a g y a r.*

A polgármester a kontárok ellen. Az iparosság legveszedelmesebb rákfenéje — ahogyan arra *Müller* Antal országgyülési képviselő, fővárosi tanácstag az *Uj Budapestben* irt cikkében rámutatott — a kontárkodás, amellyel szemben *nehezen vagy egyáltalában* nem tud védekezni. A polgármester most foglalkozott az üggyel és a bejelentéseket méltányolva, szigoru határozatot hozott, utasitotta az előljáróságokat, hogy *a jövőben az épitőiparnál, de az engedélyhez kötött más iparoknál is*, azokban az esetekben, ha az iparos nevét és iparengedélyét törvényellenes módon másnak átengedi és emiatt a büntető eljárást ellene folyamatba teszik, már a legelső marasztaló itélet esetében a büntető itéletben figyelmeztessék a jogkövetkezményekre. *Ismételt büntetés* ujbóli figyelmeztetés után, miután a törvény ilyen esetekben az iparengedély elvonását is lehetővé teszi, igyekezzenek a törvény rendelkezéseinek a legszigorubban érvényt szerezni.

A földmérő magánmérnökök munkát kérnek a fővárostól. A F ö l d m é r ő M a g á n m é r n ö k ö k O r s z á g o s E g y e s ü l e t e beadvánnyal fordult a fővároshoz, amelyben rámutatott arra, hogy különösen a telekfelosztások és kitüzések meglehetős késéssel intéződnek el, amit főként a müszaki személyzet létszámának elégtelensége okoz. A földmérő magánmérnökök ezért azt kérik a fővárostól, hogy a t e l e k k i t ü z é s e k és f e l o s z t á s o k i r o d a i é s h e l y s z i n i e l i n t é z é s é b e vonják be a magánmérnököket is.

Készül a költségvetés

Lamotte a jövő héten kezdi meg tárgyalásait az ügyosztályok vezetőivel

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A pénzügyi ügyosztályban *Homolyai* Rezső dr. tanácsjegyző, költségvetési referens erősen dolgozik az ügyosztályoktól megkapott költségvetési adatok összeállitásán. A fővárosi törvényben kitüzött határidőig, szeptember 15-ig *pontosan készen lesz ez a nagy munka.*

Lamotte Károly dr. tanácsnok, a pénzügyi ügyosztály vezetője hétfőn, e hó 21-én veszi át hivatala vezetését. *Az ő hazaérkezése után kezdődnek meg* a közvetlen tárgyalások az egyes ügyosztályok vezetőivel a költségvetés benyujtása kapcsán az ügyosztályok részéről felmerült *különleges kivánságokat illetően.*

CUSTODIS ALPHONS
mérnöki iroda és speciális épitési vállalat
BUDAPEST, V., NÁDOR UCCA 19
Telefon: 120-07.
Gyárkéményépités,
gőzkazánbefalazás,
ipari kemencék épitése
és tervezése

Folyik a főváros felmérése

Budapest fixpontjai

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági tanács még a mult esztendőben a polgármester inditványára elhatározta a főváros területének ujonnan való felmérését. A főváros területének felmérése 572 darab ugynevezett *üvegszelvényen* a kiegyezés korában készült el, ezek az üvegszelvények a több évtizedes használat folytán *erősen megkoptak*, amellett pedig az eredeti felmérés adatai kezdettől fogva hiányosak voltak atekintetben, hogy nem terjesztettek ki a városszabályozási tervek kidolgozásánál annyira nélkülözhetetlen *magassági felvételekre.*

Mivel a felmérési adatok *elavultsága és megbizhatatlansága* különböző nehézségeket idézett elő, a főváros már 1931-ben ötvenezer pengőt, 1932-ben pedig negyvenezer pengőt vett fel a költségvetésbe az uj felmérés alapjául szolgáló fixpontok munkálataira, illetőleg a fővárosnak az országos háromszögelési hálózatba való bekapcsolásának munkálataira.

Az országos felmérési felügyelőség bocsátott megfelelő szakértő mérnököket a főváros rendelkezésére a fővárosi fixpontok és a magassági pontok megjelölése céljából. Ez a munka *erősen előrehaladott stádiumban* van: a mérnökök *negyven fixpontot* vettek fel a fővárosban, az elsőrendü fixpontokon felül számos másod- és harmadrendüt, és megjelölték a legfontosabb *magassági pontokat is.* Ezen munkálatok befejezése után fog kerülni a sor a tulajdonképpeni *városfelmérésre*, amelyet külön *szakértő bizottság* fog irányitani.

*

A Phönix Életbiztositó Társaság jubiláris mérlege. A Phönix Életbiztositó Társaság most adta közzé ötvenedik évi jelentését. Az általános viszonyokra való tekintettel a félszázados jubileum teljes csendben folyt le; az igazgatóság megelégedett annak a megállapitásával, hogy az intézet a gazdasági válság közepette az elmult évben is tökéletesen meg tudta állni a helyét és főkép széles nemzetközi hálózata, valamint elsőrangu viszontbiztositói összeköttetései révén mindenütt módjában volt a viszonyokhoz megfelelően alkalmazkodni. A Phönix immár husz államra terjesztette ki működési körét és igy olyan nemzetközi bázissal rendelkezik, amely normális körülmények között, szabad nemzetközi forgalom mellett további nagyszabásu fejlődést tenne lehetővé, de még a mai elzárkózások és megkötöttségek mellett is az üzleti szilárdságnak egyik legjelentősebb biztositéka. Az ötvenedik rendes közgyülés jóváhagyta az üzleti jelentést, amelynek főbb adatai a következők: Az életbiztositási állomány az 1932. év végén 2,685.748.380.— schillingre rugott, az életjáradékok évi összege pedig 4,278.331.— schillinget tesz ki. Az érvényben lévő kötvények száma 845.706. Az üzletév dijbevétele 150,512.097.— schillingre rugott, a befektetett tőkék hozadéka pedig 28,740.801.— schillingre. A biztositott ügyfeleknek, illetve hátramaradottaiknak összesen 60,181.396.— schilling fizettetett ki. A biztositott felek-nek kifizetendő nyereségrészesedés levonása után a társaság az üzletévet 788,127.38 schilling tiszta nyereséggel zárta, amelyből osztalék fejében, mint a mult évben, 200.000.— schilling (5%) kerül kifizetésre.

GAZDASÁGI ÉLET

Lassan folyik a Gyöngyösi likvidációja

Az előirányzottnál nagyobb veszteség éri előreláthatólag a fővárost

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros törvényhatósági bizottságának hozzájárulásával a Budapest Gyöngyösvárosi Szénbánya Rt. a csőd elkerülése céljából tudvalevően kimondotta a felszámolást. A felszámolókat *a törvényhatósági tanács* küldötte ki és azok megbizásuk kézhezvétele után *a munkához azonnal hozzáláttak.*

A részvénytársaság január 8-i közgyülésén bemutatott likvidációs mérleg szerint a vállalat 78 ezer pengővel tartozik a *Községi Takaréknak*, 16 ezer pengővel az *OTI-nak*, 9 ezer pengővel a *Gyöngyösi Bank Rt.-nak*, ezzel szemben *100.000 pengőre rug a mérleg vagyonoldalán a követelések rovata.* Azt már a törvényhatósági tanácshoz intézett előterjesztésében megállapitotta a polgármester, hogy *a főváros saját követelésének még kis hányadban való kielégitésére sem számithat*, és nem tehet egyebet, mint azt, hogy a főváros a bányavállalattal szemben fennálló követelését csak abban a mértékben érvényesiti, amely mértékben a társaság vagyonának értékesitésénél a 130 ezer pengőben előirányzott összegnél *kedvezőbb összeg* mutatkozik.

A felszámoló közgyülés óta eltelt két hónap alatt a felszámolók azon igyekeztek, hogy a fent emlitett 100 ezer pengőnyi követelést, amely *számos kis tételből tevődik össze* és nagyobbrészt *Gyöngyösön van*, behajtsák. A rossz gazdasági helyzet miatt azonban a *behajtási akció igen lassan folyik* és előreláthatólag annyira nem fog a kellő eredménnyel járni, hogy a főváros végeredményben az *előirányzottnál nagyobb összeget lesz kénytelen majd a Gyöngyösi Szénbánya Rt. veszteségeként elkönyvelni.* A likvidáció munkája különben előreláthatólag az *év végére véget ér.*

Szivvel töltött szalámi

Az Élelmiszerüzem ellenfelei: álarc nélkül — A hentesipartestület doyenje élelmiszerhamisitás vádja alatt

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Legutóbbi számában beszámolt az *Uj Budapest* arról a levélváltásról, amely *Vajna* Ede tanácsnok, a közélelmezési ügyosztály vezetője és *Koch* Gyula, a budapesti Hentesipartestület elnöke között folyt le. *Vajna* tanácsnok az ipartestületi elnökhöz irt levelében *magyarázatot kért* azért az állitásért, mintha a budapesti husipar évek hosszu során át *üldöztetésben és állandó meggyalázásban* részesült volna a főváros vezetősége részéről. Az ipartestületi elnök a tanácshoz irt válaszlevelében a Községi Élelmiszerüzemre *akarta utólag applikálni kifejezéseit*, azt igyekezvén fejtegetni, hogy *az Élelmiszerüzem ügye nem mindig közérdek.*

Hogy a hentesek legveszedelmesebb konkurrensüket látják az Élelmiszerüzemben, az éppen annyira természetes, mint amennyire *nem természetes* az, hogy a henteseket *egymásután kénytelen élelmiszerhamisitás cimén megbüntetni* a hatóság. Efajta büntetések *az Élelmiszerüzem huszesztendős multjában nem fordulnak elő*, bizonyságául annak, hogy a hatósági üzem *jobban vigyáz a közönség egészségére, mint a budapesti hentesek.*

Igy például nemrégiben az Élelmiszerkihágási birságot *a legöregebb fővárosi hentesnek* az ügye foglalkoztatta. Kiderült az ipartestület doyenjéről, hogy a mintavétel alkalmával *tepertőjében szalmaszálakat és zsineget* találtak. Egy nagy hentesárugyár részvénytársaság vezetője ellen azért indult eljárás, mert *a gyárban kolbászmintákat vettek és a vegyvizsgálat a másodrendü kolbászban régi kolbász- és virstlimaradványokat, a nyári szalámiban pedig tüdő-, szív- és zsigermaradványokat talált.*

Kétségtelen, hogy amiképpen egyes hentesárugyárak szalámija *szivvel*, azonképpen az Élelmiszerüzem ellenfeleinek ócska muskátája puskapor helyett *szalmával* van töltve. Megérthető, hogy *az Élelmiszerüzem bősz ellenfelei* a közgyülésről hazamenet vacsorájukat nem a közeli hentesüzletekben, hanem az Élelmiszerüzemnek *jól felszerelt közgyülési büfféjében* szerzik be...

Uj kataszteri térképet készitenek a főváros határáról. A székesfővárosi erdő- és mezőgazdasági hivatal még ma is az 1908-ban készült kataszteri térképekkel van felszerelve, amelyeken az uj helyrajzi számok, az uj szabályozások, parcellázások, uj utak, változások mind nincsenek feltüntetve. Már pedig az erdő- és mezőrendőri szolgálat megfelelő ellátásához feltétlenül szükség van pontos és az összes uj adatokat tartalmazó kataszteri térképekre. A polgármester erre való tekintettel most javaslatot terjeszt a tanács elé, hogy *sürgősen szerezzék be a főváros külterületeire vonatkozó kataszteri térképszelvényeknek két-két példányát*, mert az erdészeti és mezőgazdasági hivatal azokat tovább nélkülözni nem tudja. Az uj térképek beszerzésére egyelőre kétezer pengő *rendkivüli hitel engedélyezésére* van szükség.

*

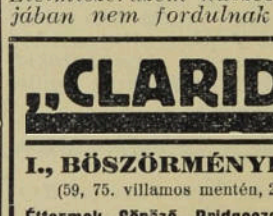
Uj közuti törvényt készit elő a kereskedelemügyi miniszter. A kereskedelemügyi minisztériumban már hosszabb idő óta dolgoznak az *uj közuti törvény tervezetén*, amely a beavatottak szerint még az ősz folyamán a Ház plénuma elé kerül. A törvénytervezet állitólag *a jelenlegi törvényhatósági utak legnagyobb részét államositani fogja*, sőt arról is van szó, hogy az uj közuti törvény eltörölné a *magyar városok kövezetvámszedési jogát.* A kérdés azonban nem megy olyan könnyen, a legtöbb városban igen számottevő jövedelmet jelent a kövezetvám s ebből fedezik az utfenntartási költségek javarészét. Az uj törvény tervezői igyekeznek is gondoskodni arról, hogy *a városok a kimaradt jövedelem helyett olyan bevételi forrásokhoz jussanak*, amelyekből kárpótolni tudják magukat az elveszett jövedelemért.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

„SENECO"
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYAR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus" törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Söröző - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA KATONAZENE

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80, 35-9-16.

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFEKE. Tel.: Lágymányos 13-82

Uj kiirások:

Daraszén szállitására Budapest Székesfőváros Elektromosmüvei áramfejlesztő telepei részére. Határidő: 1933. évi augusztus hó 22-én d. e. 9 óra.

1. Épületvasszerkezeti és lakatos-, 2. föld-, kőmüves- és beton-, 3. bádogos-, 4. tetőfedő-, 5. üveges-, 6. mázoló-, 7. óra- és nyomásszabályozó-, épület kőmüves- stb. átalakitási -, 8. földben elhelyezett tartányok föld-, kőmüves- és beton-, 9. gázcsatornák föld-, kőmüves beton-, 10. cső- és szennyvizcsatornázás iparosmunkáira Budapest Székesfőváros Gázmüvei részére az óbudai gázgyár telepén benzolnyerő berendezés létesitésével kapcsolatban. Határidő: 1933. évi augusztus hó 26-ának d. e. 11 óra.

Föld-, kőmüves-, vasbeton- és elhelyező munkákra a X., Külső Jászberényi-uton megépült városszéli lakótelep iskola és gondnoki épülete részére. Határidő: 1933. évi augusztus hó 28-án, d. e. ½11 óra.

181 pár altiszti férficipő, 500 pár munkásbakancs, 64 pár halinacsizma elkészitésére és szállitására a Köztisztasági hivatal alkalmazottai részére. Határidő: 1933. évi augusztus hó 30-án d. e. 11 óra.

I. ker., Tabán elnevezés alatt ismert és a tervezési programban pontosan körülirt terület **városrendezési tervére** nyilvános tervpályázat. Határidő: 1933. évi szeptember hó 30. déli 12 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

Xl. évfolyam 34. szám

Budapest, 1933 augusztus 26

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII.,Revitzky-u.1.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

A jövő jogán

Végetértek az istvánnapi ünnepségek: az ámuló idegen, aki ezeréves földünkön nem keleti tunyaságot és balkáni piszkot, hanem nyugati kulturát talált, meghatódottan a körmenet nemes patinájától, elérzékenyülten a Gyöngyös Bokréta szinpompás képein, visszament a maga hazájába, a maga hétköznapjai közé, itthagyván bennünket is a mi hétköznapjaink között. Egész Budapest egyetlen kirakat volt a külföld felé, a jamboree és az első szent király ünnepének ragyogó napjai után lehuzódik a kirakat függönye, a raktár-rendezés ideje következik, a nagy leltárkészités: mi lesz velünk ezután, hogyan fogunk élni és megélni az egymásután következő hétköznapok szürke egyformaságában?

A főváros vezetősége a magyar jogban ismert legszigorubb felelősség: a gondos családapa felelősségével köteles elkésziteni a maga üzleti leltárát, lezárni könyveit, elkésziteni a zárszámadást és a költségelőirányzatot. A főváros jövő esztendei költségvetése már készül a pénzügyi ügyosztályban, Lamotte bölcs utmutatásai szerint olyképen, hogy amint az a rendes kereskedő gondosságához illik, az előirányzott bevételek szigoruan fedezzék az előirányzott kiadásokat, ne legyen deficit, hogy a városi pénzügyi technika uj zsinórmértékét emlitsük: a keret-költségvetés végrehajtása során az életfentartáshoz szükséges folyó kiadásokon felül uj beruházásokra csak annyit és csak akkor fordit pénzt a főváros, amennyi pénz és amikor van a nem tulságosan bőven csörgedező fővárosi kasszában.

Az az izes és erőteljes magyar kifejezés, amely jelen cikkünk homlokán ékeskedik, egyik erdélyi fejedelmünk mondása, amely akkor hangzott el, amikor a császár-dulta, török-pusztitotta Erdély véráztatta földjén a nagyságos fejedelem a duló harcok közepette is egyremásra tudós iskolákat épittetett. — Mire ez az épitkezés, nagy jóuram, hiszen a nyakunkon a császár is, a török is? — hangzott a kérdés. De készen volt a komoly felelet: — A jövő jogán! A jövő jogán épitett és alkotott századok vérzivatarai közt a kicsiny Erdély, mert érezte, tudta, remélte a jobb jövőt, melynek bizodalmában létesülhettek a jövőnek szóló alkotások!

A jövő jogát idézzük, amikor azt kivánjuk, hogy a hétköznapok egymásutánjában ne csak vegetativ tengődés legyen Budapest élete, hanem alkotások sorozata, ha nem is nekünk, rossz csillagzat alatt született, szerencsétlen nemzedéknek, hanem fiaink számára, akiket a jobb jövendő oázisával vesz körül kivánságunk és képzeletünk. Elég volt a csontváz-költségvetésből, a jövő jogán kissé messzebb akarunk nyujtózkodni, ameddig a takarónk ér. A fasiszta körirat a huszlirás pénzdarabon azt hirdeti szerte Olaszországban: inkább legyek egy napig oroszlán, mint egy évszázadig igavonó barom! A jövő jogát hirdeti az uj Itália büszke jelmondata, azt a jövőt, melynek alapja lelkeinkben van: ezt a jövőt csak az önmagunkban való hit, akarat és bizalom valósithatja meg, nem a hétköznapok szürkesége, hanem a friss és bátor energia, akár Budapest költségvetése, akár hazánk jövője van a mérlegen!

Pártkülönbség nélkül lelkesen ünnepelték a törvényhatósági tanácstagok a méltatlanul megtámadott Sipőcz polgármestert

Petrovácz Gyula megindokolja, hogy miért akarja az államnak bérbeadni a Városi Szinházat — A Közérdekeltségek Felügyeleti Hatóságától nem kell félteni a főváros autonómiáját — A két téli nagy munkaalkalom: az Andrássy-ut meghosszabbitása és a ceglédi vasutvonal áthelyezése

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági tanács hétfői ülésével végetért a városháza nyári szünete, megindult a városházpolitikai élet, előtérbe került a problémák egész sokasága, amelyeknek megoldása több-kevesebb vihart fog még támasztani. Juniusban a tennivalók egész sorozatát odázta át az őszre a törvényhatósági tanács: ezek a feladatok már zörgetnek az ajtón, nem türve további halasztást. *Az ősz aktuális nagy kérdéseiről*

Petrovácz Gyula,

a Keresztény Községi Párt vezető tagja a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A megoldásra váró nagy feladatok során elsőnek a *Vásárpénztár problémáját* emlitem. A Vásárpénztár felülvizsgálatára kiküldött bizottság jelentése szeptember első felében már a törvényhatósági tanács előtt lesz, módot adva arra, hogy *erősen és remélhetőleg utoljára* nézzünk szemébe ennek a sok port felvert botránypörnek. A Vásárpénztár ügyében sziklaszilárdan áll és változatlan a polgármester és a törvényhatósági bizottság egyöntetü felfogása:

nem akarunk és nem hagyunk eltussolni semmit, rendet és világosságot követelünk a legapróbb részletkérdésekben is, aki azután bünösnek nyilvánittatik, bünhödjön, bárki legyen is az, minden kimélet és minden melléktekintet nélkül.

— A Vásárpénztár ügyének felemlitése kapcsán szóvá kell tennem az *Uj Budapest* hasábjain azt a támadást is, amelyik az egyik hétfői reggeli lapban a polgármestert érte.

Az a tüntetésszerü lelkesedés, amely a törvényhatósági tanácsülést megelőző bizalmas értekezleten a közgyülés minden pártja részéről a terembe lépő polgármestert érte, magában foglalja az egész törvényhatóság kritikáját Lázár Miklós cikkével szemben.

Nyugodt lehet *Lázár* Miklós: *az ő közbeszólása nélkül is* minden párt a teljes és meztelen igazságot követeli a Vásárpénztár kérdésében. Tény az, hogy a bizalmas értekezlet során felszólaló ellenzékiek, *Friedrich* István csakugy, mint *Peyer* Károly — a többségi párti vezérekről nem is beszélve — egyképpen hibáztatta *Lázár Miklós cikkének nemcsak hangját, hanem időelőtti megirását is.* Semmi olyan szempont nincsen, hogy a törvényhatósági tanács a Vásárpénztár ügyét *mellékvágányra engedje terelni* és közölhetem mindenkivel: *nem is fogjuk engedni mellékvágányra terelni!*

Petrovácz Gyula fenti erőshangu nyilatkozata minden kétséget kizáró módon megállapitja, hogy

Lázár Miklós támadását illetően a törvényhatósági bizottság minden pártja változatlan tisztelettel és ragaszkodással viseltetik a polgármester személye iránt.

Kérdést intéztünk ezután *Petrovácz* Gyulához, hogy a Vásárpénztár ügyének elintézése után melyek az *autonómia legközelebbi feladatai?*

— Itt van elsőnek a *Centrale kérdése,* — folytatta nyilatkozatát *Petrovácz* Gyula, — erre vonatkozóan a nyári szünet előtti tárgyalások kapcsán ugyanis az volt *Borvendég* alpolgármester álláspontja, amelyhez a magam részéről én is csatlakoztam, hogy *a bánhidai telepet vásárolja meg a főváros.* Tudomásom szerint ebben a kérdésben ugyanezt az álláspontot foglalja el *Gömbös* miniszterelnök is. Ezzel szemben *Fabinyi* kereskedelemügyi miniszter változatlanul ragaszkodik ahhoz az elhatározásához, hogy a főváros a jövőben is, ugy mint eddig, *csupán áramvásárlója legyen a Dunántuli Villamossági rt.-nak.*

— A legfontosabb tennivalónk, amelynek megtárgyalására már az első szeptemberi tanácsülésen sor fog kerülni,

a főváros küzdelme a munkanélküliség ellen,

olyan munkaalkalmak teremtése, amelyek *a téli fagy beálltáig* folytathatók. E tekintetben *két javaslatom van,* amelyeket a törvényhatósági tanácsban elő fogok terjeszteni. Az egyik munkaalkalom szerintem — amint azt már az *Uj Budapest* hasábjain hónapokkal ezelőtt bejelentettem — a tabáni terv elhalasztódásával rendelkezésre álló másik nagy közmunka:

az Andrássy-ut meghosszabbitása.

Ez a közmunka most *különlegesen aktuálissá vált,* mert az ügetőegyesület augusztus végével uj otthonába, a Tattersaalba költözik, aminek következtében az *Andrássy-ut meghosszabbitott vonalába eső régi pálya felszabadul és igy az elgondolás első az utolsó akadály is leomlik.* A másik nagy közmunkalehetőség, véleményem szerint,

a halálsorompók eltüntetése.

E tekintetben utalok az ismeretes *Wittenbarth-féle megoldási módozatra,* amely szerint *a ceglédi vonalnak a körvasutra való kihelyezésével* kell a halálsorompót megszüntetni. Ennek a tervnek a végrehajtása is *igen jelentékeny mértékü földmozgósitással jár,* vagyis olyan munkával, amelyet a legszigorubb tél beköszöntéig lehet folytatni.

A törvényhatósági tanács hétfői ülésén tudvalevően *Petrovácz* Gyula inditványára határozta el a törvényhatósági tanács, hogy a Városi Szinház hasznositása tárgyában közvetlen érintkezést keres a kultuszminisztériummal.

— Inditványom megtételénél — mondotta *Petrovácz* — az a szempont vezetett, hogy

a Városi Szinház egyes estékre való átengedésével a főváros tulajdonképpen nagy szivességet tesz az állami szinházaknak.

Főleg *a sikeresebb daraboknál,* nem beszélve a vendégjátékokról, állandóan az az állami szinházak panasza, hogy a nézőterek kis befogadóképessége következtében még zsufolt ház mellett sem találják meg számitásukat.

Az óriási befogadóképességü Városi Szinház minden tekintetben alkalmas arra, hogy a népszerübb, nagyobb közönségre számitható szindarabokat és operákat a Városi Szinházban olcsó helyárak mellett hozza szinre az állami szinházak vezetősége.

Arra vonatkozóan, hogy a Városi Szinháznak az állami szinházak céljaira való felhasználása kapcsolatba lenne hozva a szubvenció-kérdéssel, *nem gondolok,* mert az előadásonkénti 2500 pengőket a főváros folyósitja a szinházaknak, akár az Operában, akár a Nemzetiben, akár a Városi Szinházban tartják meg ezeket az előadásokat. Ha a Labriola által fizetett évi 40 ezer pengős bérösszeget veszem alapul, *olyan jelentéktelen bérösszeg jut egy-egy estére,* hogy a kultuszminisztériumnak kitünő üzlet a Városi Szinház épületének ilyen célokra való bérbevétele. Magával *Hóman* miniszterrel nem beszéltem erről a témáról, *a minisztérium müvészeti osztálya azonban lelkesedéssel fogadta inditványomat.*

Végezetül *azokról a tárgyalásokról kértük ki Petrovácz Gyula véleményét,* amely tárgyalások az uj felügyeleti hatóság jogkörének értelmezésével kapcsolatosan folynak a főváros és a kormány között.

— A Közérdekeltségek Felügyeleti Hatóságának müködése — mondotta *Petrovácz* Gyula — az én véleményem szerint *egyáltalában nem veszélyes a főváros autonómiájára vonatkozóan.*

A főváros autonómiáját ezekben a kérdésekben teljesen és tökéletesen megvédi a fővárosi törvény, ennek sarkalatos intézkedéseit kormányrendelet nem homályosithatja el.

Ugy tudom különben, hogy ebben a kérdésben *a főváros és a kormány között teljes az összhang,* a szóban-

forgó rendeletet a kormányzat egyáltalán *nem akarja felhasználni az autonómia megcsorbitására.* Az én véleményem szerint főképpen az üzemeket illetően

az uj felügyelő hatóságot kreáló rendelet hasznos segitség a főváros számára egyes üzemeknél olyan személyzeti és szerződésrevideálási kérdésekben, amelyekhez eddig törvényes jogszabály hiányában, nem lehetett hozzányulni.

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA KATONAZENE

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

BUDAPEST, III.,
Remetehegyen
a 72-es villamos mentén. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, parcellázott 300 négyszögöles
villatelkek eladók
Bővebbet a tulajdonosnál, telefon 310-10 alatt, vagy a helyszinen.

Ma már sokan tudják.
Kik eddig nem tudták
Hogy az Igmándi víz,
Legjobb keserűvíz.

A Saskör táviratban biztositotta Sipőcz polgármestert bizalmáról és nagyrabecsüléséről

Nagy Ferenc tanácstag, a Kör ügyvezető elnöke, hatalmas beszédben bélyegezte meg Lázár Miklós alaptalan és méltatlan támadását

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Saskör, amely *Nagy* Ferenc ügyvezető elnökké történt megválasztása óta *élénk tevékenységet* fejt ki, csütörtök esti összejövetelén azzal a támadással foglalkozott, amely közszeretetben és közbecsülésben álló elnökét, *Sipőcz* Jenő polgármestert a Vásárpénztár ügyeivel kapcsolatosan *az egyik hétfői lap részéről* érte.

A polgármestert ért méltatlan és alaptalan támadás ügyében *Nagy* Ferenc törvényhatósági tanácstag, a Kör ügyvezető elnöke mondott hosszabb beszédet.

— *Három esztendeje foglalkozom* — mondotta általános figyelem közepette *Nagy* Ferenc — a Vásárpénztár ügyeivel, a törvényhatósági tanács megtisztelő bizalmából már *benne voltam a legelső bizottságban* és most is azzal töltöm nyári szabadságidőmet, hogy a Keresztény Községi Párt képviseletében, *Wolff* Károly azon különleges utasitásával, hogy a legszigorubban nézzek mindennek utána: *a Vásárpénztár aktáit és számadásait tanulmányozom nap-nap után.* Megállapithatom, hogy ezen vizsgálataim során, amelyek a legapróbb részletekbe is belenyultak, *sohasem találkoztam olyan momentummal,* amely a polgármester ur nemes és minden vonatkozásban korrekt személyét a legtávolabbi vonatkozásban is érinthetné. Amikor ezt a momentumot *nemcsak az én vizsgálódásaim állapitották meg,* hanem ugyanezen véleményen kell hogy legyen a törvényhatósági tanács által legutóbb kiküldött bizottság minden tagja, sőt a törvényhatósági tanács és a törvényhatósági bizottság minden tagja is, *annál sulyosabb szavakkal kell elitélni Lázár Miklós országgyülési képviselő cikkét,* amely cikk nemlétező és helyt nem álló vonatkozásokat keres *a polgármester nobilis egyénisége és a Vásárpénztár vezetőségének és igazgatóságának viselt dolgai között.*

— A Saskör — folytatta emelt hangon *Nagy* Ferenc — *a maga rendithetetlen bizalmával, szeretetével és tiszteletével áll fennkölt egyéniségü elnöke, Sipőcz Jenő polgármester ur mellett* és amikor a legteljesebb mértékben elitéli ezt a támadást, amely minden vonatkozásban alaptalan és célzatos, a polgármester urat *változatlan és törhetetlen bizalmáról, nagyrabecsüléséről és tiszteletéről biztositja.* Az efajta támadások *sziklafalként tömöritik a polgármester köré a Belvárosnak azt a keresztény polgárságát,* amely keresztény polgárság a főváros legrégibb keresztény társaskörében, a Saskörben *elnökéül tisztelheti Budapest első polgárát.*

A nagyszámban egybegyült párttagok percekig felállva tapsolták és ünnepelték *Sipőcz* Jenőt, a Kör elnökét. Nagy Ferenc tanácstag inditványára elhatározták, hogy *táviratilag üdvözlik Sipőcz polgármestert, közölvén vele a Saskör egyhangu bizalmát és nagyrabecsülését.*

CUSTODIS ALPHONS
mérnöki iroda és speciális épitési vállalat
BUDAPEST, V., NÁDOR UCCA 19
Telefon: 120-07.
Gyárkéményépités,
gőzkazánbefalazás,
ipari kemencék épitése
és tervezése

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Városházi notesz

FERGETEGES ZIVATARNAK INDULT a törvényhatósági tanács István-nap utáni ülése, végezetül csöndes nyári zápor lett belőle, mennydörgés, villámlás és jégverés nélkül. Féltizenkettőre vége is lett az ülésnek, az urak elszéledtek, a szabadságról erre az alkalomra hazaérkezők bosszankodván, hogy sok volt a hühó a semmiért. A fellegek azonban változatlanul ott borongnak a városháza sötét firmamentumán, ma még eső permetezik, holnap, ugylehet, megindulnak az ég csatornái, jön az áradat, amelyet egyre csökönyösebben jósolnak a politikai haruspexek...

A hétfői tanácsülésen nem a tárgysorozat lett volna az érdekes, hiszen kétségtelen volt, hogy Bernardo Labriolának éppen ugy felbontja a szerződését a tanács, mint ahogyan azt a polgármester már az elmult héten megcselekedte. Érdekesek lettek volna azonban a napirend előtti felszólalások, főleg az a nyilatkozat, amelyet a polgármester szándékozott tenni a városházán elterjedt hirek szerint, a legujabb felügyelő hatóság tulságosan tág jogköre ügyében. Ez a felszólalás is épugy elmaradt, mint a vásárpénztári vizsgálat befejezésének bejelentése. A tanácstagok, elmaradván a beigért szenzációk, gyorsan el is távoztak a városházáról, kétségbeesett hangulatban hagyva a tanácstermi buffet kisasszonyát, aki az alig egy órás ülés alatt mindössze egy pár községi virstlin tudott tuladni...

*

EGYRE HATÁROZOTTABB FORMÁBAN beszélik a városházán, hogy a nagy átcsoportositás a tanácsnoki fronton már csak igen rövid idő kérdése. Egyre gyakrabban hallani egyik-másik tanácsnoktól, hogy megunta a terhes központi szolgálatot, a késő esti órákba benyuló hivatalos időt, a rengeteg bizottsági ülést és egyéb ankétozást, egyre nagyobb azok száma, akik a kerületi előljáró nyugalmas poziciójában akarják befejezni zaklatott közpályájukat. Olyan hirek is szállonganak, hogy már azok között is akad kerületbe pályázó, akik a legközelebbi öt esztendő alatt biztos jelöltjei lennének a megüresedő alpolgármesteri székeknek...

A fáma szerint három olyan tanácsnokról van szó, akik a párnázott ajtaju tanácsnoki szoba helyett már a kora őszön valamelyik előljáróságon fogják szolgálatukat folytatni. A tanácsnokok ezen elhatározásának az oka nemcsak abban rejlik, hogy a központi tanácsnok tekintélye és hatásköre az uj fővárosi törvény centralisztikus intézkedései következtében jelentősen megfakult, hanem abban is, hogy a központi tanácsnokok folytonosan csökkenő fizetésével szemben alig csökkent a kerületi előljárók legális mellékjövedelme, a különféle hatósági dijakból és eljárási prezencmárkákból származó legális jövedelem.

Tény az, hogy a közeljövőben bekövetkező kerületi tanácsnoki nyugdijazások során több üres hely lesz az előljárói poziciókban. Állitólag három, ezek közül egy az ujonnan felállitandó lágymányosi előljáróság vezetői széke. Ily körülmények között, ha a polgármester mindhárom kerületi előljárói állást központi tanácsnokkal töltené be, három központi tanácsnoki állás szabadulna fel, amely természetesen három központi főjegyző számára hozná meg a tanácsnoki stallumot...

*

SZILÁGYI DEZSŐNEK, a nagy tudósnak bizottsági tagi helyére került be a főváros törvényhatósági bizottsági termébe Baracs Marcell, anno Domini 1901, mint ezt Vida József kezelőfőtiszt, a közgyülések hüséges krónikása jelenti, a magyar ügyvédség nagy halottja, akivel 32 esztendei bizottsági tagság után az ellenzék egyetlen törvényhatósági bizottsági örökös tagját temette el a főváros. Az a körülmény, hogy a nagy igazságügyminiszter örökébe jutott egy emberöltővel ezelőtt a fiatal lipótvárosi fiskális a közgyülési terembe, eljegyezte őt azzal a gondolattal, hogy a főváros parlamentjében a jog és igazság harcosa legyen.

Hosszu és nehéz szenvedéstől váltotta meg a hetvenedik életévéhez közeledő Baracs Marcellt a halál. Sulyos érelmeszesedése nehéz asztmával párosult, a nyári szünet előtti utolsó közgyülésen barátai sajnálkozva látták összeroppant alakját, mélyen karikás szemeit, lilás homlokát, amelyen már ott volt a halál jegye. Azok közé az ellenzéki városatyák közé tartozott, akinek nagy müveltsége, konciliáns egyénisége, érinthetetlen korrektsége sok barátot és tisztelőt szerzett a jobboldali padsorokban is.

Mint a törvényhatósági bizottság közgyülésének tagja, évtizedek hosszu során át egyik vezérszónoka volt az ellenzék részéről a költségvetési vitának. A nagy francia védőügyvédek stilusában előadott beszédei patétikus hevületükkel, nagy szónoki készségükkel mindig eseményei voltak a költségvetési vitának. A törvényhatósági bizottságban legutóljára az ezévi költségvetési vitája alkalmával szólalt fel. Emlékezetes az a közgyülési beszéde, amelyet az ellenzék ismeretes kivonulása kapcsán 1924-ben tartott, mint az ellenzék vezérszónoka. Temetésén városházi barátainak és tisztelőinek nagy serege jelent meg, élén Sipőcz Jenő polgármesterrel, aki mint ügyvéd is nagyrabecsülte az elhunytat, az ügyvédi kamara tiszteletbeli tagját.

*

VIRÁGH ZSUZSANNA, B. Virágh Gézának, a Független Budapest főszerkesztőjének leánya szombaton délben tartotta esküvőjét Schächter Miklóssal. Virágh szerkesztőt, aki egyaránt népszerü és közbecsülésnek örvend ugy várospolitikai, mint hirlapirói körökben, egyetlen leányának esküvője alkalmából számosan keresték fel szerencsekivánataikkal. Az esküvőt szükkörü családi villásreggeli követte, amely után az ifju pár nászutra külföldre utazott.

*

A KANIKULÁS AUGUSZTUS-VÉGI NAPOKBAN az utolsó zugig megtelt Balatonkenesén a fővárosi tisztviselők üdülőtelepe, amely, sajnos, az esős juliusi napokban bizony nem örvendett a szokásos nyári zsufoltságnak. Mint Dulácska Jenő, a Segitőalap érdemes igazgatója közölte a városházi notesszel, az utolsó fürdőszoba is ki van adva, és szeptember első napjaiig még előjegyzést sem fogad el a telep vezetősége. Kenese fürdőközönsége nagyobbrészt a kisebbrangu tisztviselők és oktató személyzet tagjai közül kerül ki, a vezető tisztviselők közül Babarczy István báró dr. tanácsi főjegyző, a közigazgatási ügyosztály vezetője tölti szabadságidejét Kenesén.

*

FARKAS ÁKOS DR. főjegyző, az elnöki ügyosztály vezetője, befejezte szabadságát, amelyet borsodi szőlőjében: Igriciben töltött. Farkas főjegyző családjával vasárnap érkezik Budapestre és hétfőn, e hó 28-án reggel már át is veszi hivatala vezetését. Hivatali helyettese Horony-Pálffy Aurél dr. tanácsjegyző, aki főnöke távollétében hat hétig teljes megelégedésre

Kevesebb fogyasztás, több fogyasztó, erősen csökkentett dologi és személyi kiadások

A világitási nagyüzemek okos és takarékos üzletpolitikája a belügyminiszterhez felterjesztett racionalizálási jelentésben

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A kormány azon terve, hogy ismeretes rendelete kapcsán jelentékenyen megszoritsa az autonómia müködését és különösen a fővárosi üzemek üzleti gesztióját vegye szigoru ellenőrzés alá, *állandó izgalmat kelt a városházán.* Ugy volt, hogy *Sipőcz* polgármester a törvényhatósági tanács hétfői ülésén fogja ebben az ügyben az autonómia álláspontját kifejteni, a várt polgármesteri nyilatkozatra azonban nem került sor, a polgármester az ülésen nem jelentett ki egyebet, mint hogy *a tárgyalások még folyamatban vannak és egyelőre nyilatkozni nem tud.* A most végződő hetet *Sipőcz* polgármester hol egyedül, hol *Borvendég* alpolgármester társaságában a belügyminisztériumban töltötte el, hosszu és beható tárgyalásokat folytatva magával a miniszterrel, *Tatits* osztályfőnökkel, a minisztérium városi főosztálya vezetőjével és *Lukács* osztályfőnökkel, az uj felügyelő hatóság városi osztálya vezetőjével.

Ezeken a tárgyalásokon a legtöbb szó esett *arról a jelentésről*, amelyet a belügyminiszérium utasitása értelmében a polgármester az üzemek racionalizálása ügyében intézet a kormányhoz. *Az összes fővárosi üzemek jelentése* a dologi kiadások apasztása, a javadalmazások és nyugdijak csökkentése, az alkalmazottak elbocsájtása, nemkülönben az igazgatóságok tulságos nagy létszámának leszállitása tárgyában *Morvay* főjegyző, a világitási és vizvezetéki ügyosztály vezetője véleményes jelentése kiséretében a belügyminiszter asztalán fekszik. Legutóbbi számában e felterjesztések közül ismertette az *Uj Budapest* a *Beszkárt* jelentését, amely részletesen beszámol arról, hogy a legutóbbi esztendők során hogyan racionalizálta üzemét a főváros közlekedési vállalata. A fővárosi üzemek jelentései közül *fontosságánál és érdekességénél fogva* erősen kiválik a két világitási nagyüzem: az *Elektromos Müvek* és a *Gázmüvek* jelentése, amelyet *ehelyütt részletesen ismertetünk az Uj Budapest olvasóközönségével.*

A polgármester által az üzemek racionalizálása tárgyában kibocsátott rendeletre az

Elektromos Müvek

elsősorban számot ad azokról az intézkedéseiről, amelyeket *áramfejlesztő és áramelosztó berendezései gazdaságosabbá tételére tett.* Bejelenti az üzem, hogy áramszükségletét a kevésbbé gazdaságosan dolgozó régi telepek helyett a bővités folytán

megfelelő teljesitőképességüvé fejlesztett kelenföldi központban

óhajtotta termelni. Ezen bővités azzal az eredménnyel járt, hogy amig 1920-ban a kelenföldi központ az összermelésnek csak kétharmadát látta el, addig már 1931-ben — egy csekély hányadtól eltekintve — az egész termelést Kelenföld szolgáltatta.

Az Elektromos Müvek áramtermelése 1929—1932-ig 6.7 százalékkal növekedett, a szénfogyasztás ugyanezen időközben 26.5 százalékkal, a szénköltség 27.9 százalékkal, vagyis 2 millió pengővel csökkent.

Hogy nagy energiamennyiséget lehetőleg kis hálózati veszteséggel tudjon nagy távolságra szállitani az Elektromos Müvek, *a tápkábelek feszültségét a régebbi 10 kilowattról 30 kilowattra emelte.*

A hálózati hatásfok ezáltal jelentékenyen javult, ami szénköltségben 300.000 pengős megtakaritást jelent.

Megjegyzi az Elektromos Müvek igazgatósága, hogy berendezéseinek gazdaságossága következtében *az üzemi fenntartási költségeknél is jelentékeny megtakaritást ért el,* miáltal a legutolsó három évben *a dologi kiadások 15.58 százalékkal* csökkentek. A jövő évi előirányzat dologi kiadásainál még további megtakaritásra is lehet számitani abban az esetben, ha a Dunántuli Villamossági rt.-tól csupán *az előirányzatban foglalt 17 millió kilowattóra áramot* fogja átvenni az Elektromos Müvek.

A javadalmazások, nyugdijak és nyugdijtermészetü járandóságok csökkentése az Elektromos Müveknél a belügyminiszterhez intézett jelentés szerint igen jelentékeny.

Az átlagos apadás százalékban 23.70, de a vezérigazgató fizetése az 1929-es állapothoz képest 49.5 százalékkal csökkent.

Csökkentette az Elektromos Müvek *alkalmazottai számát* is, 3.85 százalékkal, azért nem többel, mert a legutóbbi két esztendő alatt a fogyasztók száma 5.93 százalékkal emelkedett, vagyis *a kisebb számu személyzet nagyobb munkát végez.*

Rámutat az Elektromos Müvek igazgatósága arra is, hogy *a fogyasztás csökkenése nem jelenti egyuttal a munka csökkenését is,* sőt a helyzet az, hogy *kevesebb fogyasztás mellett több fogyasztót* kell adminisztrálni. A jövőt illetően bejelenti az Elektromos Müvek, hogy *az üzem gazdaságosabbá tételét uj fogyasztók és fogyasztási területek révén kivánja elérni és e célból megfelelő propagandát is kifejt.* A

Gázmüvek

jelentése a fővárosnak juttatott szolgáltatások összegével kezdődik.

Amig 1925-ben a fővárosnak juttatott szolgáltatások összege 6,242.161 pengőre rugott, 1932-ben ez az összeg 10,816.387 pengő volt,

ezt az emelkedést az üzem csak a legmesszebbmenő takarékossággal és a gazdaságos termelés teljes kihasználásával tudta elérni. Amig 1929-ben *egy köbméter gáz nyers termelési költsége* 13.02 fillért tett ki, addig ezt 1930-ban 12.56 fillérre, 1931-ben 12.35 fillérre, 1932-ben 12.15 fillérre sikerült leszoritania a Gázmüvek vezetőségének.

A termelési költségek csökkentése érdekében *üzemtechnikai intézkedései mellett kereskedelmileg is mindent elkövetett az üzem,* hogy bevételeit fokozza, illetve bevételeinek a rossz gazdasági viszonyok következtében beállott csökkenését ellensulyozza. Hogy ez milyen mértékben sikerült, igazolja az az adat, hogy *koksz-eladásból* egy köbméter termelt gázra átszámitva 1930-ban 7.12 fillér, 1932-ben pedig már 8.07 fillér volt a Gázmüvek bevétele. Ugyanigy emelkedik az eladási ár a *kátránynál*, ahol a bevétel egy köbméter termelt gázra átszámitva 1.13 pengőről 1.25 pengőre emelkedett.

Érdekes adat a felterjesztésben, hogy

a mérőnkénti átlagos fogyasztás az 1925-ik évi 936.9 köbméterről 1932-ben 733 köbméterre csökkent.

Az uj fogyasztók 1930-ban 946.542 köbméter, 1932-ben pedig 2,660.084 köbméter gázt fogyasztottak, vagyis *ezzel a fogyasztással 1930-ban és 1931-ben sikerült a magánfogyasztásban általában jelentkező visszaesést ellensulyozni,* az elmult évben pedig elérni azt, hogy *a magánfogyasztás 6.93 százalék helyett mindössze 2.33 százalékra esett vissza.*

Rámutat a miniszterhez intézett jelentés arra, hogy *a Gázmüvek vezetősége négy izben csökkentette a javadalmazásokat, nyugdijakat és nyugdijtermészetü járandóságokat.*

A vezérigazgatói javadalmazás ezen idő alatt 53.8 százalékkal, a tisztviselőké átlagosan 25.9 százalékkal, a munkások javadalmazása pedig 5 százalékkal csökkent.

A ma érvényben levő illetmények évi végösszegét az egyes csoportok szerint szembeállitva az 1930. évben folyósitott illetmények végösszegeivel, végösszegben *mintegy másfélmillió pengővel fizet ez évben kevesebbet az üzem, mint fizetett 1930-ban.*

Mindkét üzem jelentése rámutat arra, hogy

az üzemek irányitását az igazgatóságnak a törvényhatóság által kiküldött tagjai végzik, akik e tisztükért ezidőszerint semmiféle javadalmazásban nem részesülnek,

vagyis a miniszter által a fővárosi üzemekhez intézett azon felszólitásra, hogy az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok tiszteletdiját szállitsa le az üzem, a főváros világitási üzemeinek *felelnivalójuk nincsen.*

vezette az elnöki ügyosztályt, a hétfői nap folyamán távozik egyhónapos szabadságára, amelyet családjával a tisztviselők balatonkenesei üdülőtelepén fog eltölteni.

*

A HÉT KÖZEPÉN HIRTELEN ESŐSRE VÁLT IDŐJÁRÁS, amely Szent István- és Kisasszony-napja között éppen annyira hagyományos, mint az esős Medárd után jövő negyvennapos eső, megritkitotta ismét a Hullámfürdő közönségét, amelynek zsufolt terraszain a Jamboree és az István-napi ünnepségek során alig lehetett magyar szót hallani. A nagy augusztusi idegenjárás kissé helyrebillentette a Hullámfürdő pénzügyi mérlegét is: a tavalyi bevétellel szemben mindössze 30 ezer pengő a Hullámfürdő minusza, ami feltünően kevés, ha meggondoljuk, hogy a főszezónban, juliusban, heteken át alig lépte át látogató a fürdő küszöbét.

A szines emberekkel kapcsolatosan felvetődött nagy probléma, ugylátszik, már nem izgatja annyira a fürdőlátogató angolokat és amerikaiakat. Erre vall, hogy a szudáni és a hindu cserkészek napnap után vidáman lubickoltak a Jamboree idején a Hullámfürdőben, anélkül, hogy bárki panaszkönyvet kért volna. Ugy látszik az a nagy szeretet, amellyel az angolszász társadalom a cserkészmozgalom iránt viseltetik, elmosta a fehér és szines emberek közötti szigoru határokat, legalábbis Budapesten, és legalábbis a cserkészeket illetően Bánlaky igazgatónak mindenesetre nagy az öröme, hogy az arab és hindu cserkészek fürdőzését diplomáciai bonyodalom nélkül sikerült megusznia...

Németvölgyi-ut és Mártonhegyi-ut sarkán elterülő telektömbön épülő
családi villák
Három szoba hallal, minden mellékhelyiséggel, saját külön kerttel elegáns kivitelben, kulcs átadásig P 22.000.-
Nagyobbak megállapodás szerint.
Még ez évben 30 évi adómentesség.
Lefoglalható: Katona, Székely és Molnár épitészmérnökök irodájában,
V., Személynök-utca 9-11
Telefon: 29-8-29, 22-5-59.

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYMŰ RAKTÁRTELEP
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 72/74. TEL. 135-68.

„HERMUSIN"
a legjobb házi mángorló
Magyar Mosó és Fertőtlenitő Gépgyár Rt.
Telefon: 62—5—23

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Teréz körút 31. sz.
Telefon: Automata 212-45.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, ralfnált bitument, felezigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltlapokat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

HELVEY TIVADAR Dr
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERE. Tel.: Lágymányos 13-12

Miért nem adhatja bérbe az Ásványvizüzemet a főváros?

Kartel-virágok disztelen koszoruja egy halvaszületett idea koporsóján

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A közigazgatási bizottság augusztus havi ülésén *Wolff* Károly, a Keresztény Községi Párt elnöke kijelentette, hogy az *Ásványvizüzem bérbeadása ellen minden rendelkezésére álló erővel harcolni fog.* Az *Uj Budapest* legutóbbi számában erről a problémáról azt jelentette ki *Wolff* Károly, hogy *korán örülnek azok, akik azt hiszik, hogy itt szó lehet bármiféle formáju bérbeadásról. Wolff* Károly megállapitotta, hogy a bérbeadás azt jelentené, hogy az Ásványvizüzem *befutna a kartel karjaiba.* — Ha rossz az Ásványvizüzem vezetősége — állapitotta meg *Wolff* Károly — és a kereskedelmi szolgálatot nem tudja ugy ellátni, ahogy erre szükség volna, akkor *ezt a vezetőséget ki kell cserélni! — Wolff* Károly szerint a *Harmatviz gyógyviz,* amelyet a főváros *nem fog könnyelmüen kiadni* a kezéből.

A főváros legnagyobb pártjának vezére nyilatkozata kapcsán természetszerüen lekötötte magát amellett a gondolat mellett, hogy a *fővárosi Ásványvizüzem bérbeadására még csak tárgyalásokat sem hajlandó folytatni.* Érdekes azonban annak megállapitása:

hogyan került egyáltalában szőnyegre a Harmatviz üzemének bérbeadási gondolata, melyek azok a momentumok, amelyek a bérbevevési szándék mögött lappanganak, és mekkora mértékben közérdek, hogy a szénsavval telitett litiumos gyógyviz árusitásának még a kereskedelmi szolgálata se kerüljön magánkezekbe?

Egy gazdátlan beadvány története

Az Ásványvizüzem bérbeadásának gondolatát *a főváros üzemvizsgáló bizottságának a jelentése vetette a köztudatba.* Az üzemvizsgáló bizottság jelentése ugyanis, vizsgálva a fővárosi Ásványvizüzem kereskedelmi szolgálatát, felvetette azt a gondolatot, hogy *megfelelő ajánlat esetén ez a kereskedelmi szolgálat a magántőke kezében hasznothajtóbb lenne a főváros számára, mint az eladás mai rendszere.* Ezen megjegyzés alapján született meg *egyes élelmes vállalkozók fejében* a Harmatvizüzem bérbevételének terve. Erre vonatkozó szándék már régóta kisért: mint *Ébner* müszaki főtanácsos, az Ásványvizüzem ügyvezető igazgatója kijelentette munkatársunknak: *alig van esztendő, hogy legalább két-három bérbevevési terv fel ne merülne az Ásványvizüzem portáján.*

Arra vonatkozóan, hogy a legutóbbi bérbevételi gondolatot ki vetette fel, *konkrét bizonyosságot szereznünk nem sikerült. Bánlaky* Géza, az egyesitett fürdőüzemek vezető igazgatója, akinek hatáskörébe az Ásványvizüzem is tartozik, kijelentette az *Uj Budapest* munkatársának, hogy *őhozzá ebben az irányban sem szóbeli, sem irásbeli megkeresés nem érkezett, ő semmiféle bérbevételi szándékról nem tud.* A városháza illetékes ügyosztályán *sem értesültek mindezideig arról,* hogy akár a *Polgári Serfőzde,* akár más vállalat részéről bérbevételi szándék jelentkezett volna, akár irásban, akár szóban.

A sörkartel a háttérben?

Végeredményben tehát az a helyzet, hogy

a bérbevételi tervnek gazdája nincsen, kisérleti léggömbnek látszik az egész elgondolás, amelyet, mielőtt azt irásban benyujtották volna, az ajánlattevők ki akarták próbálni: milyen hatást tesz a bérbevételi terv a városházán és a közvéleményben.

Nincs kizárva, hogy az állitólagos bérbevételi szándék mögött a *sörkartel* huzódik meg, amelyben a *Moktár* a *Részvénysör* révén jelentős szerepet játszik, ugyanaz a bank, amely a Kristályvizet előállitó részvénytársaságnak is patronizáló intézete. *Két legyet egy csapásra:* feljavul a dömping-árakkal dolgozó Kristályviz veszteséges mérlege és megszabadul egy jelentékeny nyári konkurensétől, a jégbehütött Harmatviztől, a Tyler-jelentésben különlegesen megrótt sörkartel.

Az Ásványvizüzem 1932-ben

Nézzük az Ásványvizüzem müködését *a főváros elmult évi zárszámadásában:* indokolja-e valamely körülmény az üzem kereskedelmi szolgálatának bérbeadását? A zárszámadás számoszlopait vizsgálva, azt látjuk, hogy

az Ásványvizüzem a mai rossz gazdasági viszonyok közepette is a főváros legjobban vezetett és deficittől mentes üzemei közé tartozik.

Igaz ugyan, hogy *hitelezőinek 480.564 pengővel* tartozik az elmult esztendő utolsó napján az üzem, többek között az OTI-nak is öregségi járulék cimén, igaz, hogy ezzel szemben *161.109 pengő mindössze az adósok tétele,* és bizony az adósok közül — akik legnagyobbrészben greizlerosokból rekrutálódnak — sok a dubiózus, — végeredményben azonban

ásványvizek értékesitése cimén az elmult esztendőben 614.306 pengőt vett fel az üzem, beruházott vagyona 644.105 pengőre rug és 39.741 pengő igazgatási költség és 465.664 pengő üzemi kiadás mellett az elmult évi zárszámadás szerint a községi háztartás javára 7718 pengő felesleget tudott kimutatni.

Azt látjuk tehát, hogy az Ásványvizüzem *jövedelmes vállalkozása a fővárosnak,* az évek hosszu sora óta egyre gyengülő üzleti eredmény dacára *el tudja magát tartani,* jelentős gyümölcsöző pénzkészlete, komoly és értékes anyagkészlete van, 252.800 pengő értékcsökkenési tartalékkal rendelkezik. Az üzemi zárszámadást vizsgálva, *semmi okot nem láthat a közvélemény arra, hogy ettől az üzemétől bármilyen ok miatt is megváljon a főváros.*

Dömping-árak az ásványviz-piacon

Rá kell mutatnunk azonban arra is, hogy

az Ásványvizüzem üzleti haszna a főváros közönsége számára jóval nagyobb lenne, ha az üzem vezetősége hosszu idő óta makacs állhatatossággal nem utasitaná vissza azokat a törekvéseket, hogy a fővárosi, ásványvizeket előállitó üzemek megalakitandó karteljébe belépjen.

Az ásványvizpiacon, amely alatt a természetes forrásvizek szénsavval telitett, patentzáros kupakkal forgalomba hozott terméke értendő, *több esztendő óta a legélesebb verseny dul.* Négy nagyvállalat van a piacon, amelyek a következők:

1. A *fővárosi Ásványvizüzem.*

2. A *Csillaghegyi Árpádfürdő rt.,* amely *Csillaghegyi* név alatt gyógyforrásvizét palackozva hozza forgalomba (ennek a családi részvénytársaságnak alaptőkéje 80.000 pengő, igazgatóságában a *Gerő-* és *Elkán-*családok tagjai foglalnak helyet).

3. A *Margitsziget Gyógyfürdő rt.* által töltött ugynevezett *Palatinus-viz.* (A Margitsziget Gyógyfürdő rt. tudvalevően a *Fővárosi Közmunkák Tanácsát jelenti.)* Ennek a részvénytársaságnak az alaptőkéje egymillió pengő.

4. A *Szent Lukács-fürdő rt. (a Magyar Országos Központi Takarékpénztár rt.* érdekeltségében), a részvénytársaság elnöke *Bárczy* István dr., a részvénytársaság alaptőkéje 750.000 pengő.

A Harmatviz előkelő pozicioja

Azt látjuk tehát, hogy

a négy nagy forrásvállalat tőkeerős kezekben van, amelyek mindegyike teljes fegyverzetben vivja azt az éles harcot, amely az ásványvizkereskedelem piacán dul.

Ezek a részvénytársaságok és üzemek *maholnap már önköltségi áron alul hozzák forgalomba a vizet, dömping-árakkal* dolgoznak, hogy *leverjék egymást* és azt a néhány kis vállalatot, amelyik szintén szénsavval telitett természetes forrásviz forgalombahozatalával foglalkozik. Hogy mekkora a verseny a négy vállalat között, mutatja az az egyszerü számadat, hogy például a *csillaghegyi viz másfélliteres üvegje ezelőtt két esztendővel még 27 fillérbe került, ugyanezt a vizet ma 14 fillérért kapja az árusitó.*

A négy vállalat közül most is a *Csillaghegyi* hozza legolcsóbban a vizet forgalomba, a viszontárusitók 14 fillért fizetnek egy másfélliteres üveg vizért. A margitszigeti és a lukácsfürdői viz (ezen utóbbi *Kristályviz név alatt hozza forgalomba termékét)* 16—17 fillérért árusitják a kereskedőknek a vizet, a *Harmatviz* pedig, a Fővárosi Ásványvizüzem vize, másfélliteres üvegenként 18 fillérért kerül eladásra a piacon. Látható tehát, hogy

a főváros az ásványvizüzemek élet-halálharcában is meg tudta tartani a maga legelőkelőbb pozicióját, ami főleg annak tulajdonitható, hogy a közönség feltünően kedveli a többi szénsavval telitett forrásviz között a főváros cimerével ellátott erős litiumtartalmu Harmatvizet.

Olcsóbb, mint a szikviz!

Hogy mennyire olcsó a Harmatviz és általában a kartelben nem lévő természetes forrásvizek, misem mutatja jobban, mint az az adat, hogy noha az ásványvizüzemek *nem vizvezetéki vizet* telitenek szénsavval, mint a szikvizgyárosok, továbbá, hogy a vékonyabb anyagból előállitott ásványvizüveg *törési százaléka* jóval nagyobb, mint a vastag szikvizüvegé, mégis — akármelyik üzem vagy részvénytársaság vizét is vegyük —

mindegyik olcsóbb, mint a szikviz.

Végeredményben tehát a közönség *százezreket takarit meg azon,* hogy

a főváros ellenállása folytán nem létesülhet kartel az ásványvizpiacon

és azok egymással *éles üzleti versenyben állva, kartel helyett kénytelenek olcsón adni a közönségnek a szénsavval telitett ásványvizet.*

Hatósági üzem, vagy kartelhaszon?

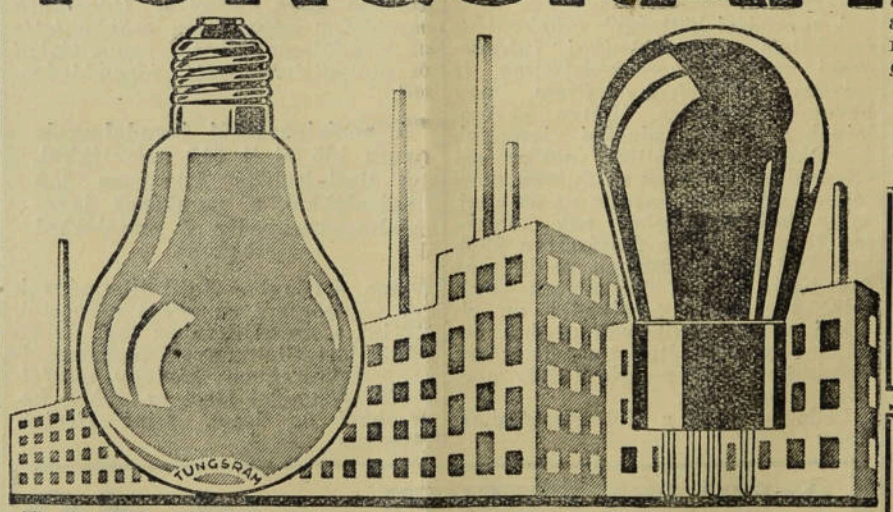
Igen helyesen állapitotta meg *Wolff* Károly, hogy abban a pillanatban, amikor a főváros bárkinek bérbeadná az Ásványvizüzemet, akár egészben, akár annak csak kereskedelmi szolgálatát,

megszületne az ásványvizkartel, az a kartel, amelyik egyik napról a másikra legalább a duplájára emelné a szénsavval telitett forrásviz árát,

az a kartel, amely az elmult évek veszteséges mérlegeit máról holnapra *feljavitaná a bőven csöpögő kartelhaszonnal.* Ha valaha bebizonyosodott az, hogy *hatósági üzemre szükség van,* ha valami igazolja, hogy a kartelekkel szemben *a legerősebb fegyver a hatósági üzem,* akkor a főváros ásványvizüzemének *léte és üzletvitele az az erős gát,* amely

a fogyasztás egy igen fontos területén a közönség százezreit megmenti a kartel vaskarmaitól!

TUNGSRAM

MEGBIZHATÓ, JÓ'

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Mágiya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Hirek

Megtört a MÁK monopóliuma az Elektromosmüveknél. Jelentette az *Uj Budapest*, hogy az Elektromos Müvek vezetősége versenytárgyalást ir ki a főváros világitási üzeme egy évi szénszükségletének biztositására. Az évi 22 ezer vagon hazai szén szállitására kiirt versenytárgyaláson 11 bánya vett részt: a *Dunagőzhajózási* pécsi bányája, a *Mátravidéki*, a *Kisgyóni*, a *Budapestvidéki*, a *MÁK*, a *Hungária*, a *Moóri*, a *Kisbéri*, az *Ajkai* bányák, a *Nagybátony-Ujlaki Rt.* és a *Salgótarjáni Rt.* A legnagyobb mennyiséget *a MÁK hajlandó szállitani:* évente 14 ezer vagont 185 pengő egységáron, összesen 2,590.000 pengő értékben. Utána következnek a *Dunagőzhajózási* és a *Salgó* ajánlatai 853.600, illetőleg 800.000 pengő értékben. Már a versenytárgyalások első elbirálása alkalmával megállapitották az illetékes tényezők, hogy a versenytárgyalási árak *sok vonatkozásban jelentékeny mértékben alacsonyabbak, mint azok az árak, amelyek alapján a lefolytatott közvetlen tárgyalások révén a bányák eddig az Elektromos Müveknek szállitottak.* Megállapitható tehát, hogy a MÁK szállitási monopóliuma az Elektromos Müveknél, amelyet főleg a tatai bányáknak a telephez való közelsége révén élvezett, megszünt. A beérkezett pályázati anyag feldolgozása hosszabb időt vesz igénybe, mert az ajánlatokat *az egyes szénfajták kalóriaértéke alapján kell közös nevezőre hozni.*

Az óbudai hid épitésének előmunkálatai. Bár minden valószinüség szerint még esztendők hosszu sora telik el, amig az óbudai hid végleges megépitéséhez hozzákezdhet az állam és a főváros, máris megindultak a városrendezési ügyosztályban a tárgyalások arravonatkozóan, hogyan épüljön fel az óbudai hid. A városrendezési ügyosztály most fejezte be Óbuda szabályozási terveit, amelynek során *Schimanek* Emil müegyetemi professzor, akit a kereskedelemügyi minisztérium az óbudai hid végleges szabályozási terveinek kidolgozásával bizott meg, a *hid tengelyének eltolása* mellett foglalt állást. Ebben a fontos problémában a Fővárosi Közmunkák Tanácsa fogja kimondani a döntő szót, annál is inkább, mert a főváros változatlanul *régi terveit tartja* fenn és a *hidtengely megtörését tartja a maga részéről szükségesnek.*

Egy üveg „Igmándi" mindig otthon legyen, Hogy ha szükség van rá, gyorsan segithessen!

A főváros még a háboru előtt a Pacsirta-mező, Selmeczi szőlő és a Kenyeres-utca által határolt telektömbből 500 négyszögöl kiterjedésü területet az ujlaki evangélikus egyházközségnek engedett át templomépités céljaira. A közbejött háboru miatt azonban a templomot az egyházközség nem tudta felépiteni. Az egyházközség most *ujból összegyüjtötte az épitési tőkét* és beadványnyal fordult a fővároshoz, amelyben kérte, hogy a templomépitkezést kibővitett területen most már engedélyezze. A polgármester a kérelem teljesitését javasolta, de az épitkezés tekintetében *különböző kikötéseket* tesz. — A kapisztráni Szent Jánosról nevezett *Szent Ferenc-rend* szintén templomot akar épiteni a Pasaréti-ut és a Csévi-ut között elterülő 800 négyszögöles fővárosi telken. Itt egy *régi müteremépület áll*, amelyet lebontanak és a bontási anyagot is a templomépitkezéshez használják fel. A polgármester *ennek engedélyezését is javasolta a törvényhatósági tanácsnak*, azzal a kikötéssel, hogy a rend a templom és a paplak épitését legkésőbb a jövő év áprilisáig megkezdeni legyen köteles és az épitkezést másfél éven belül fejezze be.

A városháza névmagyarositási referense elsőnek a saját nevét magyarositja meg

A belügyminiszter lelkes szavakkal ajánlja a polgármester figyelmébe a tisztviselők névmagyarositását

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy a belügyminiszter a névmagyarositás népszerüsitése tárgyában rendeletet intézett a vidéki törvényhatóságokhoz. A hét elején érkezett le a polgármesterhez *Keresztes-Fischer* belügyminiszter rendelete, amely felkéri a polgármestert, hogy *személyesen irányitsa és vezesse* a névmagyarositási mozgalmat és terjessze azt a törvényhatóság felügyelete alá tartozó testületekre, intézményekre, vállalatokra és üzemekre is.

Férfias és nemes szavakkal fordult *Keresztes-Fischer* belügyminiszter *Sipőcz* polgármesterhez:

— A magyar állam alapitásával — mondja a leirat, — csaknem egyidős az a folyamat, amely a magyar fajnak a szomszédos másfaju népekkel való keveredését és az utóbbiaknak a nemzet testével való egybeolvadását idézte elő. Ennek az ősrégi eredetü népmozgalmi folyamatnak *örökségekép visel idegen nevet sokezer olyan magyar*, aki nemcsak nyelvében és vérében, hanem lélekben is egyenlő értékü tagja a nemzetnek. Abban a küzdelemben, amelyet a nemzet folytat a hazánkat megsemmisüléssel fenyegető veszélyekkel, *nem közömbös az*, hogy *a nemzet igazságáért küzdő magyarok neve magyar-e vagy idegen.*

A belügyminiszteri leirat szerint, ebben a munkában *a közigazgatási tisztviselőknek kell legelől járniok.* Meg kell győznie a közigazgatásnak minden idegennyelvü magyart arról, hogy *hazájának tesz szolgálatot, ha magyar nevet vesz fel.* A főnulyt a miniszter az *ősi városi polgárságra és a földmivelő népre* helyezi, és egyben közli a polgármesterrel a névváltoztatás szabályaira vonatkozó rendeletét is.

Farkas Ákos dr. főjegyző, az elnöki ügyosztály vezetője, aki hétfőn veszi át hivatalát, a maga részéről *teljes lelkesedéssel áll szolgálatába a névmagyarositási mozgalomnak.* Az elnöki ügyosztálynak a névmagyarositási akcióval megbizott tisztviselője *Havlin* Károly dr., a fiatal tanácsjegyzői gárda egyik legkitünőbb tagja lesz, aki, értesülésünk szerint, *maga fog jó példával előljárni és elsőnek magyarositja meg nevét.*

Szeptember elején érkezik az első anatóliai szénszállitmány Budapestre

Hamuzsirt, lovat, mezőgazdasági gépeket, vegyi cikkeket szállitunk a szén ellenértékeképpen Törökországnak — A Gázgyár sziléziai szénszükségletének biztositására megindultak a tárgyalások

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A fővárosi Gázmüvek vezetősége tudvalevően még a tavaszi hónapokban tárgyalásokat kezdett a török kormánnyal abból a célból, hogy a Gázgyár külföldi szénszükségletének egy részét a sziléziai bányákkal egyenrangu minőségü anatóliai bányákból fedezze. *A Gázmüvek szakértő bizottsága* lentjárt az anatóliai bányákban is, megállapitotta a szén gázgyártási célokra való használhatóságát és egyben közvetlen tárgyalásokat is folytatott a szállitási feltételekre vonatkozóan a török kormány erre a célra delegált képviselőivel.

Az anatóliai szénszállitások ügyében kérdést intéztünk

Véssey Ede dr.

gázgyári vezérigazgatóhoz, aki a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Most kapom az értesitést*, hogy a szerződésileg lekötött 2500 vagon szén első transzportja *már utnak indult Anatóliából* Budapestre, ahová szeptember első napjaiban meg is fog érkezni. A Külkereskedelmi Hivatal közbenjöttével lefolytatott tárgyalások eredményeképpen *kompenzációs üzletet kötöttünk* a török szén szállitására, a szén ellenértékeképpen 500 vagon hamuzsirt, 540 lovat, vegyi, egészségügyi és elektromos cikkeket, mezőgazdasági gépeket, telefonkészülékeket szállitunk Törökországba.

— Természetes, hogy a 2500 vagon török szén *a Gázgyár szénszükségletének csak egy kis részét képezi.* A Gázgyár külföldi szénszükséglete *évente 18 ezer vagon.* A sziléziai bányákkal kötött szerződések szeptember végén járnak le, a közeli napokban kezdjük meg a sziléziai szén további szállitására vonatkozó tárgyalásokat.

Végezetül kérdést intéztünk *Véssey* vezérigazgatóhoz, hogy a kormány által legutóbb engedélyezett 1000 vagon koksz behozatala Csehországból *nem azt jelenti-e, hogy a főváros nem képes a kokszigényeket kielégiteni.* A következő választ kaptuk:

— Az 1000 vagon cseh koksz behozatala *fütési célokra* szolgál. *Minden évben történt* behozatal kokszban, előbb Ausztriából, mivel ott most a kokszra kiviteli tilalom van, *Csehországból.*

A vizvezetéki és világitási ügyosztály uj vezetőhelyettese. A polgármester *Sztankovits* Mihály tanácsi főjegyzőt, aki eddig a vizvezetéki és világitási ügyosztály vezető helyettese volt, a II. kerületi előljárósághoz helyezte át és őt ott az előljáró állandó helyettesitésével megbizta. A polgármester egyben a vizvezetéki és világitási ügyosztály vezetőjének állandó helyetteséül *Mártonffy* Márius dr. tanácsjegyzőt jelölte ki. Mártonffy Márius dr. kitüntető megbizatása elismerése az ő komoly és munkás egyéniségének.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

Obendorfer Károly — Borlay Károly. A kormány azon akciója, hogy a magyarérzésü, de idegennevü hazafiak magyar neveket válasszanak maguknak, elért a fővárosi kövezőszakmába is, melynek egyik kitünősége, a *régi Obendorfer patricius-család.* Ennek a régi köveződinasztiának legfiatalabb tagja, *Obendorfer* Károly okleveles mérnök, tartalékos főhadnagy, nevét most belügyminiszteri engedéllyel Borlay-ra változtatta át. Az a körülmény, hogy a miniszter ipszilonnal végződő családnevet engedélyezett *Obendorfer* Károlynak, bizonysága annak, hogy illetékes helyeken méltányolják a kitünő fiatal mérnöknek a köz érdekében folytatott munkásságát.

Egy év alatt megháromszorozódott az üres lakások száma

Az év első felében 30 százalékkal esett az épitkezések száma is

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A *Statisztikai Hivatal* most tette közzé az idei év első felében történt különböző irányu mozgalmak kimutatását. A jelentés szerint az épitkezés *Budapesten az év első felében 30 százalékkal kevesebb, mint tavaly ilyenkor volt.* Amig a mult év első felében 711 uj lakóház épitésére adtak ki engedélyt, addig a folyó évben csupán 491 uj lakóházépitési engedély kiadására került sor.

Különösen a nagyobb bérházak épitése csökkent. Az idén kiadott épitési engedélyek közül 333 (tavaly 432) földszintes, 75 (151) emeletes, 38 (49) kétemeletes, 27 (46) háromemeletes, 8 (14) négyemeletes, 7 (11) ötemeletes és 3 (8) hatemeletes bérházra vonatkozik.

Az emeletráépitések száma a tavalyi 24-ről az idén 16-ra csökkent. Befejezték 447 uj épület épitését. Az uj épületekben 1455 lakás keletkezett, a tavalyi 2229 lakással szemben. Az uj lakások közül 650 (tavaly 1248) egyszobás, 286 (394) kétszobás, 274 (333) háromszobás, 177 (160) négyszobás, 40 (60) ötszobás és 28 (30) hatszobás lakás. Az uj lakásokban 4668 szoba van, mig tavaly 6445 szoba létesült egy félév alatt.

A legujabb statisztikai adatok szerint *Budapesten 15.442 üres bérlemény van bejelentve*, pontosan háromszor annyi, mint a mult év hasonló időszakában. Az üres lakások száma — amelyek között csak a *hivatalosan bejelentett kiadatlan lakások* szerepelnek — 10.971, mig tavaly ilyenkor csak 3140 üres lakást tartottak nyilván. Az *üres üzletek száma 2911*, a tavalyi 1384-gyel szemben. Az üres raktárak száma is megduplázódott és 1557 a számuk.

Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak
Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ, KERTÖNTÖZÉSHEZ
kézi és géphajtásu
szivattyuk
Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet

Forgalombahozza:
Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.
TELEFON: 27-3-20

Szemfedő, müvirág és temetkezési cikkek
Gyári raktára **SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF**
Üzem: Budapest, I., Lágymányosi-u. 8.
Iroda: I., Gellérthegy-utca 11. Automata 837—42.

Emmerlingék tizenötezer pengője

Az Istvánnapi tüzijáték kulisszái mögül

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az Istvánnapi ünnepségek esztendőről esztendőre visszatérő programmpontja az a tüzijáték, amelyet az Idegenforgalmi Hivatal rendez a Gellérthegyen. Az Idegenforgalmi Hivatal megbizásából az *Emmerling pirotechnikai gyár* gyujtja fel minden évben a gellérthegyi citadellában a különféle röppentyüket, szines szökőkutakat és tüzijáték-vizeséseket, amelyeket nagy közönség néz végig a dunai sétahajókon és a Duna mindkét partján.

Ebben az esztendőben valószinüleg a nedves időjárás következtében *nem sikerültek annyira a tüzijáték egyes számai*, mint az előző esztendőkben. Röviden és egyszerüen: *csütörtököt mondottak a különféle bombaegyvelegek és meteorcsillag-hullások.* A tüzijátékot néző sok tizezer főre rugó közönség soraiban *elkeseredett kifakadások hangzottak el a rosszul sikerült tüzijáték miatt*, sokan azt is hibáztatták, hogy a tüzijáték egyes számaiban semmi változatosság nincsen, ugyanazokat a röppentyüegyvelegeket és bengáli világitásokat produkálják Emmerlingék, mint tavaly, vagy tavaly előtt.

Pedig az alig néhány negyedóráig tartó Istvánnapi tüzijáték a főváros pénztárcáját illetően *nem tartozik a legolcsóbb mulatságok közé.* Mint minden évben, ezidén is *15 ezer pengőt inkasszált be a pirotechnikai gyár az Istvánnapi tüzijátékért*, amelynek müsora — mint azt velünk illetékes helyen közölték — *esztendőről esztendőre nagyjában ugyanaz.* Hogy mennyit keres az Istvánnapi tüzijátékon az Emmerlingcég, azt természetesen nem tudja a főváros Idegenforgalmi Hivatala, valószinüleg azonban *igen jelentékeny összeget*, lévén egyrészről *alkalmi üzletről szó*, másrészről pedig az Emmerlingcég az *egyetlen az országban, amely efajta tüzijátékok rendezésével foglalkozik.*

Akik gyakran járnak külföldön és figyelemmel kisérik ott a tüzijátékmutatványokat, azon a véleményen vannak, hogy azokban az országokban, elsősorban *Franciaországban és Olaszországban*, ahol a közönség *előszeretettel viseltetik a tüzijátékmutatványok iránt*, sokkal előrehaladottabb stádiumban van már a pirotechnika, mint *Emmerlingék monopolisztikus üzemében.* A főváros városgazdasági ügyosztálya, amelynek hatáskörébe az Idegenforgalmi Hivatal révén az Istvánnapi tüzijáték rendezése is tartozik, már megkisérelte, hogy külföldről szerezze be a hagyományossá vált Istvánnapi tüzijáték rekvizitumait, a minisztérium azonban a magyar ipar védelmére hivatkozva elutasitotta a főváros ezirányu kérését. Emmerlingék tehát a konkurrencia lehetősége nélkül fütyültetik egy évben egyszer a citadella mohos falai között röppentyüegyvelegeiket. Az ezévi rosszul sikerült látványos tüzijáték kapcsán a főváros, értesülésünk szerint, *azon elhatározás előtt áll*, hogy vagy *jobb és olcsóbb programm* készitésére kényszeriti Emmerlingéket, vagy pedig *ujabb felterjesztéssel* fordul a kormányhoz külföldi pirotechnikai anyagok behozatalának engedélyezése érdekében. Szó van azonban arról is, hogy amennyiben egyik megoldási lehetőségre sem nyilik alkalom, *teljesen beszüntetik az Istvánnapi tüzijátékot*, amely évi 15 ezer pengőért *valóban költséges és felesleges mulatság.*

Kedvező alkalom!

Egyenruha
zubbony
nadrág
sapka
p 98.–

Polgári öltöny p 98.–

NAGY KÁLMÁN
IV., Kossuth Lajos-u. 6.

GAZDASÁGI ÉLET

Az inségmunkák csődje

A burkolási és csatornaépitési járulékok 50 százaléka nem folyik be az előirt időre — Szomoru kérdőjelek az ut- és csatornaépitési ügyosztály 1934-es költségvetésében

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros törvényhatósági bizottsága az elmult évben a nagy munkanélküliség enyhitése céljából *kilencmillió pengő erejéig* tudvalevően ut- és csatornaépitési szükségmunkák elvégzését engedélyezte. 1932-ben 6,200.000 pengő erejéig hirdetett versenytárgyalást a polgármester ut- és csatornaépitési szükségmunkákra, ebben az esztendőben pedig *a hátralevő összeg erejéig* adott vállalatba a polgármester *áruhitelezési alapon végrehajtandó ut- és csatornaépitési munkákat.* Nemrégiben kezdtek hozzá a vállalkozók az *uj szükségmunka-csoport* egyes munkálatainak végrehajtásához: jelenleg 1400 munkást foglalkoztat az inségmunka, *előreláthatóan november elejéig*, amikor ez az inségmunkacsoport is elfogy és vállalkozók és munkások a legszomorubb télnek néznek elébe.

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály *már elkészitette és a pénzügyi ügyosztályhoz el is juttatta a jövő évi költségelőirányzat tervezetét.* Ha a polgármester a főváros valamennyi ügyosztálya részére csak ugynevezett *keretköltségvetést* rendelt el, akkor az ut- és csatornaépitési ügyosztály költségvetése *valóban csak üres keret, amelybe nem tudni, ki fogja a szükséges fedezetet utánapótolni.* Hiszen a folyó esztendei költségvetésbe felvett ut- és csatornaépitési munkálatokat is *csak ugy tudta a polgármester elvégeztetni*, hogy ezeket a belügyminiszter által jóváhagyott, költségvetési fedezettel rendelkező munkákat is *36 havi részletfizetés alapján adta vállalatba azoknak a vállalkozóknak, akiknek a hitelmüvelettel kapcsolatos közmunkához megfelelő összegek állottak rendelkezésre.*

Kétségtelennek látszik, hogy *a jövő esztendőben sem fog tulnagy összeg jutni* a költségvetésbe felveendő közmunkákra. Az ut- és csatornaépitési ügyosztály — noha jól tudja a főváros pénzügyi helyzetét — nem tehetett egyebet, mint hogy *kijelölte azokat a közmunkákat, amelyek a jövő évi költségvetésbe okvetlenül felveendők.* Ezek a munkálatok *két csoportra* oszlanak: az első csoportba tartoznak *a semmi körülmények között el nem halasztható javitó és karbantartási munkálatok*, a második csoportba azok *az uj ut- és csatornaépitések*, amelyek a városfejlesztési program szerint soron vannak és halasszhatatlanoknak látszanak. Az első csoportban levő munkálatokra minden valószinüség szerint *megvan a fedezet a költségelőirányzatban*, nagyon kétséges azonban, hogy a polgármester és a törvényhatóság tanácsa és közgyülése ezeket az ujonnan létesitendő munkálatokat *nem fogja-e a hitelmüveletes vállalatbaadások* körébe utalni?

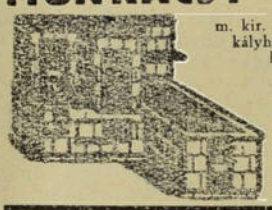
A törvényhatósági tanácsban és a közgyülésen is többek felszólaltak abban az irányban, hogy *a hitelmüveleti alapon vállalatba adott ut- és csatornaépitések nagy és indokolatlan terheket rónak a közönségre.* Főleg *a kisemberek* azok, a város külsőbb perifériáin, akik maguk laknak kis családi házukban és *elemi csapásnak* tartják azt a többezer pengőt, amely burkolási vagy csatornaépitési járulék cimén máról-holnapra a nyakukba szakadt. Hogy mekkora csapás ezekre a kisemberekre a szükségmunka, misem mutatja jobban, mint hogy a számvevőség adatai szerint az *ingatlantulajdonosok 90 százaléka részletfizetésért folyamodik*, vagyis azt kéri a polgármestertől, hogy a kivetett burkolási, illetőleg csatornaépitési járulékot *24 vagy 36 hónap alatt* fizethesse meg. Még szomorubb tünet, hogy viszont a kivetett járulékok *50 százaléka egyáltalában nem folyik be* az előirt időre, vagyis a főváros *csak végrehajtások és foglalások árán* tudja *biztositani*, azonban *koránt sem behajtani* a kivetett járulékokat.

Mivel a főváros a vállalkozókkal szemben 36 hónapos obligóban van, a részletek fizetését illetően, amely összegek viszont az ingatlantulajdonosoktól nem folynak be az előirt mértékben, nyilvánvaló, hogy *a vállalkozók számára a fővárosnak a pénztárakból kell a hiányt pótolni.* Természetes, hogy *ennek a póllásnak ismét az ut- és csatornaépitési ügyosztály költségvetése issza meg a levét*, mert a költségelőirányzat ezen fejezetében felvett összegeket fordítja a polgármester természetszerüen elsősorban a hitelmüveletes vállalkozók kielégitésére. A költségvetés ezen részének ilyetén való felhasználása *még szükebb körre szoritja nemcsak uj utak és csatornák készpénzen való vállalatba adását, hanem az utak és csatornák javitására és karbantartására felvett összegeket is.*

Végeredményben tehát az a helyzet, hogy az ut- és csatornaépitési ügyosztály jövőesztendei költségelőirányzata *nemcsak az érdekeltségek szomoru problémája*, hanem nagyjelentőségü *pénzügytechnikai kérdőjellé* nőtte ki magát. Kétségtelen, hogy a költségvetés ezen részében *katasztrófális veszélyek fenyegetnek*, elsősorban *a vállalkozókat és az ut- és csatornaépitési szakmunkásokat* illetően, de veszélyes a helyzet a fővárosra is, melynek *háztartási egyensulyát könnyen balra billentheti az előirányzott ut- és csatornaépitési járulékok bevételének elmaradása.*

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31–2–80, 35–9–16.

„SENECO“
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus“ törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Petneházy-utca 12.
Gyár: VI., Jász-utca 17.
TELEFON: AUTOMATA 148–22.

Pezsgőfürdő a Gellértben

Bánlaky előterjesztése a polgármester előtt

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy a Szent Gellért-gyógyfürdő és szálló üzemének igazgatósága a mai télikert helyén *uj fürdő létesitését tervezi.* A Gellért pálmakertjének hasznositására vonatkozó *érdekes és ujszerü elgondolás* előterjesztés formájában már a polgármester előtt van és azt *első őszi ülésén tárgyalja a városgazdasági szakbizottság.*

A fürdőigazgatóság elgondolása szerint *nyitható és zárható fedőszerkezettel* a mai télikert helyén létesülne az uj nagy medence, melynek vizét a hullámfürdő medencéjét is betöltő *46 fokos gyógyforrásviz* táplálná. A fütésről sem kellene külön költséggel gondoskodni, a gőzfürdők és a hullámfürdő kabinjai pedig minden átalakitás nélkül öltöző- és vetkőzőhelyiségül szolgálnának a közönség részére.

Bánlaky igazgató, a gyógyfürdőben levő *pneumatikus kamrát* is az uj fürdőmedence népszerübbé tételére kivánja felhasználni. A még békében létesitett *óriási légkompresszor* süritett levegővel telitené meg az uj fürdő medencéjét olyképpen, hogy az a külföldön annyira *divatos és népszerü pezsgőfürdő benyomását keltené.* A fürdő megnyitása alkalmával sulyos *tizezrekbe került légkompresszor ilymódon szolgálná tehát a legmodernebb fürdőkulturát!*

A polgármesterhez intézett előterjesztésében közli a fürdő igazgatósága, hogy — amint azt a Hullámfürdő példája is mutatja — előreláthatólag *két-három esztendő alatt a bevételekből teljesen amortizálni lehetne az uj pezsgőfürdőt.* Fedezetül a költségvetés azon tételét jelöli meg *Bánlaky* igazgató, amelyet a Rudas-fürdőnek a Gellért-fürdőből távvezetéken való fütésére vett fel az ez esztendei költségelőirányzatba a polgármester. A költségvetés ezen fejezetében *280 ezer pengő* van előirányozva, ennek az összegnek a felhasználása egyelőre *nem aktuális*, mert ha *létesül a távfütés Becsey-féle elgondolása*, amugy sincs szükség a Rudas-fürdő fütése céljából külön távvezeték épitésére.

Kétségtelennek látszik, hogy *a pezsgőfürdő látványossága lenne Budapestnek* és valóban *kedvező perspektivát* mutat a Gellért-fürdő *egyre romló bevételeit* illetően is. Amennyiben a törvényhatósági tanács az előterjesztéshez hozzájárul, a *Gellért-fürdő uj látványossága néhány hónap* alatt megépülhet.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

Uj kiirások:

1. Épületvasszerkezeti és lakatos-, 2. föld-, kőmüves- és beton-, 3. bádogos-, 4. tetőfedő-, 5. üveges-, 6. mázoló-, 7. óra- és nyomásszabályozó-, épület kőmüves- stb. átalakitási -, 8. földben elhelyezett tartányok föld-, kőmüves- és beton-, 9. gázcsatornák föld-, kőmüves beton-, 10. cső- és szennyvizcsatornázás iparosmunkáira Budapest Székesfőváros Gázmüvei részére az óbudai gázgyár telepén benzolnyerő berendezés létesitésével kapcsolatban. Határidő: 1933. évi augusztus hó 26-ának d. e. 11 óra.

Föld-, kőmüves-, vasbeton- és elhelyező munkákra a X., Külső Jászberényi-uton megépült városszéli lakótelep iskola és gondnoki épülete részére. Határidő: 1933. évi augusztus hó 28-án, d. e. 1/211 óra.

181 pár altiszti férficipő, 500 pár munkásbakancs, 64 pár halinacsizma elkészitésére és szállitására a Köztisztasági hivatal alkalmazottai részére. Határidő: 1933. évi augusztus hó 30-án d. e. 11 óra.

I. ker., Tabán elnevezés alatt ismert és a tervezési programban pontosan körülirt terület **városrendezési tervére** nyilvános tervpályázat. Határidő: 1933. évi szeptember hó 30. déli 12 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 35. szám

Budapest, 1933 szeptember 2

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Ismét az üzemek

A belügyminiszter azon nyilatkozata, amely szerint elkészült a rendelet a közüzemek megszüntetéséről és korlátozásáról, amennyiben erről egyáltalában szó lehet, még jobban összekuszálja az amugy is éppen eléggé bonyolult városházi helyzetet. Azt mondja a belügyminiszter, hogy a képviselőházhoz beterjesztendő jelentésével egyidejüen rendeletet fog intézni a székesfővároshoz, amely tartalmazza az üzemi kérdésben a pénzügyi és kereskedelmi miniszterekkel egyetértésben teendő intézkedéseket. Mindent — mondja a belügyminiszter — amit a magángazdaság érdekében meg lehetett tenni az üzemek és a műhelyek felülvizsgálatánál, azt megtettük!

Minden várospolitikust, de a nagyközönséget is erősen gondolkodóba kell hogy ejtse ez a belügyminiszteri nyilatkozat. Azt hitte mindenki, hogy az üzemvizsgáló bizottság több mint egy esztendős müködése, az üzemi kérdésben a törvényhatósági tanács és a törvényhatósági bizottság közgyülése megnyilatkozása után nincsen további stáció, az volt az általános meggyőződés, hogy az üzemi problémában a főváros választott képviselőinek maradék nélkül nyilvánitott akarata pontot tesz a sok huza-vona mögé. Mit látunk? Egy negativumot, azt a negativumot, hogy az autonómia akaratáról és elhatározásairól a belügyminiszteri nyilatkozat egyáltalában nem is beszél, akaratnyilvánitást tartalmaz a nyilatkozat és minden valószinüség szerint a rendelet is, a felsőbbség utasitását, amely ha akarja figyelembeveszi, ha akarja mellőzi a főváros autonómiájának elhatározásait.

Meggyőződésünk, hogy a belügyminiszter rendelete, amely még a parlament őszi kampánya előtt be fog érkezni a városházára, nem éri el a célját: az általános megnyugvás helyett ujabb és ujabb zavaroknak és egyenetlenségeknek lesz a kiindulópontja. Ugy látszik, hogy a belügyminiszter a főváros elhatározásával szemben egyoldaluan döntött az ipari és kereskedelmi érdekeltség javára, holott tudvalevő, hogy a társadalomnak csak egy részét tevő kereskedelem és iparosság álláspontja a fővárosi üzemek kérdésében távolról sem ugyanaz, mint a közgyülési pártok által képviselt tömegeké. Utalunk csak arra a szerepre, amelyet Éber Antal, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elnöke esztendők óta játszik a közgyülési teremben. Azt is jól tudjuk, hogy a belügyminiszter által közölt miniszterközi tárgyalásokon résztvettek a kereskedelmi és ipari érdekképviseletek is. A proanosztikon, amely ily körülmények között a fővárosi üzemek jövő sorsát illetően készithető, az autonómia szempontjából egyáltalában nem megnyugtató.

Az üzemek megszüntetését illetően az autonómia elment a végső határokig: lepitette a magánipar nak jogosulatlan konkurrenciát teremtő üzemeket, viszont hanasulyozottan emelte ki a monopolisztikus üzemek fontosságát és azoknak a jelenlegi formában való szükségességét. Vigyázzon a belügyminiszter, hogy a főváros határozatain tulmenő intézkedéseivel jóvá nem tehető sebeket ne ejtsen a főváros testén!

Városházi munka — városházi erkölcs

Irta: SZŐKE GYULA dr.

felsőházi és törvényhatósági bizottsági tag

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Egyik hetilap rendkivül éles támadást intézett ismételten a polgármester ellen a Vásárpénztár Rt. ügyével kapcsolatban. A liberális-demokrata támadás egyben felelőssé tette a többségi pártokat a Vásárpénztárban történtekért, valamint kilátásba helyezte, hogy *jönni fog egyéb leleplezésekkel is*, mert mindenütt hasonló állapotok vannak a város üzemeiben és közigazgatásában. Hogy vannak hibák, hogy azokat a hibákat mi állandóan ostorozzuk és az előttünk ismeretes hibákat megszüntetni kivánjuk és mindazt, amit a törvény a felettes hatóság és az autonómia nekünk megengedett, igyekeztünk keresztülvinni, nemcsak mielőttünk és az elfogulatlan szemlélők előtt *nem vitás*, de azt a felsőbb hatóság és a pártatlan külső szemlélő is elismeri. Ha időnként mégis megjelennek ilyen általános támadások és gyanusitások és főleg bizonyos alkalmakkor eresztenek fel rakétákat, a keresztény irányzat müködése ellen próbálva hangulatot felidézni, *az annyira pártpolitikai vagy egyéni izü*, hogy azzal alig kellene bővebben foglalkozni, ha

nem volna benne a tekintélyrombolásnak olyan mérve és a polgárságnak olyan felizgatása, amely még akkor sem engedhető meg, ha a pártpolitikai vagy egyéni célok a magas hangon való megszólalást kivánatossá teszik.

Miről van szó? A Vásárpénztárnál a rossz konjunktura, a helytelen vezetés, a felületesség, a könyelmüség és ugy látszik még *a bünös visszaélés is* olyan helyzetet teremtett, amely a közgyülés többségének a véleménye szerint a Vásárpénztár Rt. felszámolását tette kivánatossá. Hogy a Vásárpénztárral nem voltunk megelégedve már évek óta, az nem titok.

Csekélységem már ezelőtt több mint hét évvel követeltem uj irányt és rendezést és ezt azóta is sürgetem, de akik most leghangosabban támadják ennek az üzemnek a gesztióját, azok akkor védték velem szemben a Vásárpénztár vezetőségét.

Hogy végül rendet kell csinálni, azt éppen *a Keresztény Községi Párt tagjainak erős fellépésére* határozta el a tanács és a közgyülés. Hogy azonban ez a rendcsinálás éppen ezen a módon és éppen a mostani időben, tehát felszámolással a legnehezebb gazdasági időpontban történjék, ezt *helytelenitettem* és amint a következmények mutatják, ismét nekem van igazam mindazokkal szemben, akik a végső eredményt nem látták akkor, amikor a felszámolási határozatot meghozták.

A megindult eljárás során nem titok, hogy a felszámoló bizottság nemcsak a rossz viszonyok okozta nehéz helyzetet állapitotta meg, de *bünös visszaélésre is rámutatott*. A polgármester az egész jelentést a törvényhatósági tanács elé terjesztette, amely végleges döntés előtt saját tagjaiból kiküldött bizottsággal az egész anyagot ujból átvizsgáltatta. Természetes, hogy addig, amig ez az átvizsgálás megtörténik, a jelentés nem hozható nyilvánosságra.

Hol van itt a polgármester büne a visszaélések elpalástolása, a bünök elkenése, a főváros megkárositása, vagy ily irányu ténykedése, rejtegetése körül?

Bizonyára a tárgyilagos szemlélő is észreveszi, hogy *az adatok ismeretében megjelenő támadó cikk nem a polgárság érdekeiért való sikraszállás, hanem egész más tendenciák érvényesülése, amelyre éppen ezen lap legutóbbi számában mutattam rá a Vásárpénztárral kapcsolatban.* Ha lehet beszélni a polgármester bünéről, vagy tévedéséről, ugy az a hosszu ideig tartó, gyakran kinosan ható tárgyalás, előkészület, vizsgálat, értekezés és tanácskozás, amely módot ad a tévelygések elfekélyesitésére, a hibák halmozására, akadályozza a tisztánlátást és lehetőséget nyujt a gyanusitásokra, feltevésekre és az ügyek rendezésének az elhuzódására. Ebben a tekintetben szintén *magam voltam egyike azoknak*, akik évek hosszu során át sürgetem ugy a Keresztény Községi Párt, mint a saját nevemben

az uj irányt, amely a bürokratikus lassuság helyett a mai rohanó élet által megkivánt normális munkát adja.

Meg vagyok arról győződve, hogy nagyon sok félreértésnek, hibának, támadásnak és pletykának venné elejét a polgármester és a tanács, ha az ügyek intézését *megfelelő gyors tempóban eszközölné* és nem hagyná magát befolyásolni sem egyénektől, vagy pártoktól, sem érdekektől, vagy látszatoktól, sem más autonómiáktól, vagy kormánybefolyástól, hanem kellő időben végezné el, ami a főváros és annak lakossága érdekében elsősorban és azután ami az egész ország érdekében szükséges és általa végzendő el.

Szinte adva van ma a példa. Az uj fővárosi törvény meghozatala után mulhatatlanul szükséges *a státusrendezés, a fizetés- és nyugdijrendezés, az üzemszabályzat és a közigazgatási rendtartásra vonatkozó szabályrendelet.* Amig ezek készen nincsenek, lehetetlen akár a közigazgatásnak az uj idők és az uj törvény kivánta átformálása, akár az üzemek rendezése.

Állandóan sürgetem és napirenden tartom ezeket, még sem találtam olyan csigát, amely olyan lassan tudna haladni, mint ezeket a kérdéseket a vezetőség előkészíti.

Pedig ezek a kérdések *már az uj fővárosi törvény előtt is* égetően sürgősek voltak és szinte minden szerencsétlensége a főváros vezetésének abból fakadt, hogy

nem tudja a jobbkéz, mit csinál a bal, nem tudták az egyes intézmények, mi a joguk és kötelességük, nem tudták az egyes bizottságok, meddig terjed a hatáskörük és maga a törvényhatóság közgyülése, annak kiküldött bizottságai és albizottságai is csak mint javasló szervek ültek és szónokoltak, mert a főváros vezetősége ment a saját feje után és sajnos, akárhányszor a falnak ment.

Nagy hiba tehát, hogy *ezek az alapvető kérdések el nem intéztettek.*

De ezzel a lassusággal szemben máshol megnyilvánult a *könnyelmü gyorsaság. Távirati stilusban* irták ki az árlejtéseket közmunkákra, amelyek előkészitve nem voltak. *Hihetetlen gyorsasággal* készitettek terveket és leirásokat uj beruházásokra, amelyek pedig hosszu évekig tartó tanulmányokat kivánnak és igy születik meg az eredmény sikertelensége és *ennek nyomán a támadások és gyanusitások*, ami pedig mind elmaradna, ha az elkövetett hibák nyilt bevallása helyett nem a titkolódzással és zárt ajtók mögötti tanácskozás mellett történnék a hibák kijavitása. Innen van azután, hogy

nincs az az intézmény, amelynél a fentebbi cikk is nem szimatolna valami panamát és a jólértesültség látszatával nem nyilatkoznék olyanról elitélően, amit ha ismerne, dicsérettel szólana róla.

Ha olvassuk az egyes támadásokat és halljuk az egyes kritikákat, *a városháza munkája és a városháza erkölcse rettenetes szinben tünik fel előttünk.* Ha belenézünk abba a munkába és ha figyelemmel kisérjük azokat a munkásokat és ha objektiv kritikával illetjük a városháza életét, gyakran nem fogunk helyeselni, sokszor éles kifogást emelünk, *de erkölcstelenségről beszélnünk nem lehet és nem szabad.* A gazdasági viszonyok lehetetlen romlása erősen érinti a főváros gazdálkodását is.

Nem lehet tagadni, hogy a főváros üzemei, de a közigazgatási élet is a legnagyobb igyekezet mellett is megérzik az általános pénzügyi romlást.

Ismételten tiltakoztam az ellen és ma is élesen állást foglalok minden olyan igyekezettel szemben, amely minden nehézséget a *világgazdaság pusztulásával* akar takargatni. Éppen ezek az általános nehézségek sürgetnek bennünket arra, hogy a *közügyek vezetésében különös figyelemmel, helyes tisztánlátással, nagy szorgalommal és magas erkölcsi érzéssel* dolgozzunk, és egyrészt minlent megtegyünk, ami tőlünk függ, a köz védelmére, a lakosság életének a könnyitésére és a jólét fokozására, másrészt pedig szigoru, de jóakaratu kritikával irányitsuk a közalkalmazottakat a lelkiisme-

retes, pontos, szorgalmas és odaadó munka végzésére. *Ez legyen az irányelv az uj törvényhatósági életben.*

A *Keresztény Községi Párt* évek szivós munkájával eltakaritotta a forradalom és a kommunizmus romjait. A törvényhatósági élet a párt egységes müködésével gyors tempóban hozta rendbe a felfordult állapotokat. A közgyülés erőviszonyainak a változása uj irányt szabott a müködésének, amikor a pártok megalkuvása hozott meg akárhányszor igen fontos határozatokat. Ekként gyakran a pártpolitika érvényesült igen fontos kérdésekben, igy a HÉV megváltásánál is, amely bizony gyakran nem szolgált a főváros javára. *A közvagyon megvédése* az üzemek kérdésében is csak a közgyülés többségének a pártelgondolások fölé való emelkedésével sikerült.

Ez a magasabb elgondolás vezesse a közgyülés pártjait, a tisztviselőket, a tanács tagjait és a kritikusokat, hogy a nehéz helyzetben levő főváros a polgárságának ne terhére, hanem javára müködhessék.

Budapest XI: 1934. jan. 1.

A Zichy-muzeum hatalmas termei nem alkalmasak hivatali helyiségek céljaira

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Farkas Ákos dr. tanácsi főjegyző, az elnöki ügyosztály vezetője, a hét elején hazaérkezett szabadságáról és átvette hivatala vezetését. *Farkas* főjegyző első teendője volt, hogy a lágymányosi előljárósági kirendeltség minél előbbi felállitása tárgyában megtegye a szükséges lépéseket. A főjegyző elsősorban *Némethy* tanácsnokkal, a szociálpolitikai ügyosztály vezetőjével tárgyalt, aki közölte vele, hogy az uj előljáróság helyiségeiül kiszemelt *Verpeléti-ut 3. számu házból* már teljesen elszállitották az Egyetem-utcai Károlyi-palotába a Zichy-muzeum anyagát, és *semmi akadálya nincs annak*, hogy a muzeum megüresedett helyiségeit az ügyosztály a létesitendő előljáróság rendelkezésére bocsássa.

Farkas főjegyző megbizásából *Flaxmayer* tanácsjegyző, a magasépitési ügyosztály szakembereivel helyszini szemlét tartott a Verpeléti-ut 3. sz. házban. Ez a helyszini szemle *lehangoló eredménnyel járt:* bebizonyosodott ugyanis, hogy *nagyobb átalakitás nélkül a muzeumi helyiségek nem alkalmasak az előljárósági kirendeltség céljaira.* A muzeum céljaira szolgáló szobák ugyanis *hatalmas, egymásba nyiló termek*, amelyek megfelelő átalakitás nélkül hivatali célra *tul vannak dimenzionálva.*

Az elnöki ügyosztály az *átalakitási költségekre* vonatkozóan most kezdte el a tárgyalásokat a pénzügyi ügyosztállyal. Az átalakitás előreláthatólag annyiba kerül, hogy fedezet hiányában, minden valószinüség szerint, *ismét elodázódik a lágymányosi előljárósági kirendeltség megvalósitása.* Az eddigi tárgyalások során az is szóba került, hogy amennyiben a mérnöki ügyosztály akkora összeget állapit meg az átalakitásokra, amekkorára a pénzügyi osztály azután *nem hajlandó fedezetet kijelölni*, az előljárósági kirendeltséget *nem a Verpeléti-ut 3. sz. házban, hanem valahol másutt* bérelt helyiségekben létesitenék. Az elgondolás ugyanis az, hogy egy olyan épületen, amelyet *csak bérel* a főváros, *nagyobb átalakitásokat nem érdemes eszközölni.*

Illetékes helyen szerzett információink szerint a lágymányosi előljárósági kirendeltség ügyét *Farkas* főjegyző a törvényhatósági tanács egyik legközelebbi ülése elé viszi. A törvényhatósági tanács lesz hivatva dönteni végeredményben a Zichy-muzeum volt helyiségeinek átalakitási költségeiről, esetleg arról, hogy az uj előljárósági kirendeltséget *nem a Verpeléti-ut 3. számu házban* létesitse a polgármester. *Az előljárósági kirendeltség január elsejével kezdené meg müködését.*

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

STEINER és SZIMPER
Cégtu ajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8–10.
TELEFON: 80-5-03.

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Mágiya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 48-1-32.

Tornaszerek, atlétikai sportcikkek, játszóteri berendezések, iskolapadok és butorok gyára
Lopos Gyula, Budapest
III., Bécsi-ut 85. ◆ Tel.: Óbuda 62-5-05

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Magyar Kir. Állami
Vas-, Acél- és Gépgyárak
Budapest
HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ, KERTÖNTÖZÉSHEZ
kézi és géphajtásu
szivattyuk
Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet
Forgalombahozza:
Magyar Királyi Állami
Vasgyárak Kereskedelmi
Képviselete Rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut
28.
TELEFON: 27-3-20

Városházi notesz

A VÁROSHÁZÁN hivatalosan is megkezdődött az őszi szezon: *Veronács* igazgató, a kitünő főgondnok nagytakaritást rendezett a polgármesteri és tanácsnoki szobákban, átjavittatta a kályhákat, a polgármesteri hivatal elé fölterittette a piros kókusz-szőnyeget és friss örökzöldet helyezett el a polgármesteri lépcső bronz virágállványaiba.

Szombaton a főpolgármesternél tartandó értekezlettel a városháza politikai élete is megindul, elkezdődik a bizottsági ülések és közgyülések sorozata, amelyektől a nyári szünet alatt az uj fővárosi törvény megkimélte a törvényhatóság igen tisztelt tagjait...

*

AZZAL MINDENKI TISZTÁBAN VAN, hogy a várospolitika őszi kampánya nem a nyugodt megértés és pártok közötti béke jegyében fog lefolyni. Harci riadót fujnak a pártok, csatára vértezett valamennyi, arról nem is beszélve, hogy válsághirekkel van tele a városházi folyosó, egyelőre gazdátlanok a hirek, amelyek nem is annyira jóslatok, mint inkább jámbor kivánságok. Tény azonban, hogy villamossággal telitett és hihetetlenül feszült a várospolitikai élet-levegője. Hogy ebben a tulfütött atmoszférában azután el fog csattanni egy-két villámcsapás, azt azok is tudják, akik egyébként tisztában vannak vele, hogy a jósok ama bizonyos szentföldi ostrom óta tökéletesen megbuktak...

*

CSORNA KÁLMÁN DR.-T, az árvaszék kitünő uj elnökét ünnepelték a belvárosi Sasok abból az alkalomból, hogy a régi Sas-gárdának ez a tiszteletreméltó tagja megválasztása óta első alkalommal jelent meg régi társaskörében. Lelkes taps és éljenzés köszöntötte a terembe léptekor a kiváló régi sast, akit Nagy Ferenc törvényhatósági tanácstag, a Kör ügyvezető elnöke köszöntött meleghangu beszéddel:

— Büszkék és boldogok vagyunk, — mondotta Nagy Ferenc — hogy régi Sas-tagunk: Ágoston Géza örökében a fiatalabb gárdisták egy olyan reprezentáns képviselője került Budapest árvaszéke élére, mint amilyen a mi kedves Kálmán barátunk. Kétségtelen, hogy jogi tudásoddal, gyakorlati ismereteiddel és puritán becsületességeddel Te mindenképpen méltó vagy a mi bizalmunkra, és mint oly nagynevü elődök, mint Sipőcz László és Ágoston Géza utóda csak dicsőséget hozol a Saskörre, amelynek tradiciói ugyanazok, mint a Te célkitüzéseid.

Csorna Kálmán meghatottan válaszolt a lelkeshangu üdvözlésre.

— Valóban büszke és boldog vagyok, — mondotta — hogy olyan férfiak örökébe ülhettem, mint Sipőcz László és Ágoston Géza. Még büszkébbé és boldogabbá tesz a Saskör üdvözlése, hisz ennek az illusztris társaságnak Sipőcz László fia, Sipőcz Jenő polgármester az elnöke, ügyvezető elnöke pedig Nagy Ferenc, aki a maga agilitásával és nagy képességeivel zászlóhordozója a régi Sas-tradiciónak. Hálás szivvel köszönöm a kitüntető ünneplést és igérem, hogy mindenkor hü leszek a régi Sas-lobogóhoz!

A TANÁCSNOKI KAR DOYENJE, a kitünő Vajna Ede hires arról, hogy szabadságidejét évtizedek óta — a hivatali szobájában tölti. Vagyis Vajna a szabadságideje alatt éppen ugy bejár a hivatalába, mintha nem volna szabadságon. A különbség csupán az, hogy amikor szabadságon van, akkor nem fogad feleket, kizárólag referenseivel és üzemigazgatóival tanácskozik a kora reggeltől a késő éjszakai órákig.

A kötelességteljesitésnek és lelkiismeretességnek ragyogó példája: az idestova nyugalomba készülő Vajna tanácsnok, most a szabadságidő hivatali célokra való felhasználása tekintetében méltó utódot talált a legfiatalabb városházi tanácsnoki gárda egyik nem kevésbé kitünő tagjában, Némethy Károlyban. Némethy hivatalosan már két hete szabadságon van, azonban alig van nap, hogy ne találkozna vele a szemfüles ujságiró hol a polgármesteri hivatalban, hol a hivatali szobájában, hol pedig valamelyik minisztérium tanácskozótermében. A különbség Vajna és Némethy között a szabadságidő felhasználása tekintetében csupán az, hogy — Némethy Károlyhoz szabadságideje alatt néhanapján a referenseken kivül felek is bejuthatnak...

*

GAJÁRY GYÖRGY DR. tanácsi fogalmazó, a legfiatalabb tisztviselői gárda tehetséges és nagyjövőjü tagja, a nyár folyamán hathetes tanulmányutat tett Amerikában, amelynek során előadásokat tartott a newyorki, detroiti, clevelandi és chicagói népes magyar telepeken. Gajáry fogalmazó, mint velünk közli, e hó 8-án, pénteken este ½7 órakor a rádióban Mit láttam a chicagói világkiállításon? cimmel előadást tart. Nem első rádióelőadása és nem első külföldi tanulmányutja volt az amerikai utazás Gajáry Gyurkának. Egyiptomban, Palesztinában, Görög-, Spanyol- és Törökországban, Bulgáriában járt kilenc tanulmányutja során Gajáry, sőt még a Spitzbergákhoz is eljutott, minden utjáról irásban, képben és szóban beszámolván a magyar közönségnek is, bizonyitván, hogy utjain nemcsak látott, hanem nézett is.

*

A VÁROSHÁZA LEGBOLDOGABB EMBERE most kétségtelenül Kovácsházy tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály agilis és energikus vezetője, akinek nevéhez füződik jórészt az Istvánnapi nagy magyar revelácio: a Gyöngyös Bokréta nagy sikere. Paulini Bélával együtt, aki a Gyöngyös Bokréta megszervezésére kajla magyar bajuszt növesztett, hogy jobban imponáljon a jó vidéknek, valóban Kovácsházyé az érdem, hogy a Tisza Kálmán-téri müintézet tágas szinpadán szinrekerülhetett a magyar vidék izes poézise: a százszinü, százillatu Gyöngyös Bokréta!

Mindannyiunk szeretett Béla-bátyja adta néhány évvel ezelőtt az ötletet a vidék folklore-jának az István-napi ünnepségekre való összegyüjtésére. Ideával azonban nem eggyel, hanem százzal is jönnek a városházára, száz ideának is egy a vége: pénzt akar találni (ha már keresni nem tud) az ötlet-tulajdonos. Kovácsházy érdeme, hogy a sok ócsu között fellelte a tiszta buzát,

Aggasztó a pénzügyi horoszkóp

Lamotte Károly: Soha ilyen rendkivüli módon sulyos helyzet előtt nem állott a főváros!

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Borvendég Ferenc alpolgármesternél a legutóbbi napokban több délelőttön át sorozatos megbeszélések folytak a jövő évi költségvetés összeállításával kapcsolatosan. *Borvendég* alpolgármester ugyanis mint a pénzügyi ügyosztály munkájának irányitására és ellenőrzésére hivatott alpolgármester, *nagy érdeklődést tanusit* a költségvetési munkálatok előrehaladása iránt és *ugyszólván minden egyes tételnél érvényesiti a maga akaratát.* Ezeken a megbeszéléseken résztvesz *Lamotte* Károly dr. tanácsnokon, a főváros pénzügyi ügyosztályának a vezetőin kivül *Homolyai* Rezső dr. tanácsjegyző, a főváros költségvetési előadója is, aki ezuttal másodizben készíti a költségvetési tervezetet. A költségvetés összeállitását *általános érdeklődés kiséri,* ami természetes, mert *hiszen most dől el, hogy a főváros a bevételek esését milyen kiadási tételek csökkentésével fogja ellensulyozni és most kap választ a főváros iparos és kereskedő polgársága is arra a kérdésre, hogy a jövő év folyamán milyen természetü és milyen arányu beruházásokat vagy közmunkákat tud megindítani a főváros.* Az *Uj Budapest* munkatársa a költségvetési munkálatok előrehaladásáról beszélt *Lamotte* Károly dr. pénzügyi tanácsnokkal. Felvetettük mindazokat a kérdéseket, amelyek az uj költségvetés összeállításával kapcsolatosak, de főként aziránt érdeklődtünk, hogy *sikerül-e a fennforgó sulyos nehézségek ellenére deficitmentes költségvetést összeállitani és pedig anélkül, hogy a fővárosi lakosság terhelt vagy a gáz és villany árát emelni kellene.*

Lamotte Károly dr.
pénzügyi tanácsnok

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Végleges itéletet* még nem tudok mondani a jövő évi költségvetés összeállitását illetően. A polgármester ur ismeretes rendelete értelmében szeptember 15-éig kell összeállitanunk a jövő évi költségvetés tervezetét. A munkálatok már előrehaladott stádiumban vannak ugyan, de még nem fejeződtek be és igy érthető, hogy *az egyensulyt illetően nem tudok a nyilvánosság számára nyilatkozatot tenni.*

A mi főtörekvésünk mindenesetre az, hogy deficitmentes költségvetést készitsünk és pedig anélkül, hogy a fővárosi polgárság vállaira ujabb terheket raknánk, vagy a gáz- és villanyár felemelésének az eszközéhez kellene nyulnunk.

— *A mérleg még nem alakult ki,* de annyi bizonyos, hogy *a főváros jövő évi költségvetését a bevételek csökkenése jellemzi igen élesen.* Reális költségvetést csak ugy állithatunk össze, ha tekintetbe vesszük és az egész vonalon érvényesitjük azokat a tapasztalatokat, amelyeket a bevételek alakulása tekintetében ez év folyamán szereztünk. A bevételek *általában eső tendenciát mutatnak,* de nem minden egyes adónemnél. Vannak olyan adónemek, amelyek jövedelme nem csökken. Ez a magyarázata annak, hogy *minden részletre kiterjedő figyelemmel kell a bevételi oldalt összeállitanunk.* Megnézzük, hogy ez év első felében hogyan alakult a bevétel a különböző adónemeknél és ezen az alapon irányozzuk elő a bevételeket a jövő esztendőre. Általában a tavalyi keretek között igyekszünk mozogni és pedig lehetőleg ugy, hogy a kiadások végösszege alatta maradjon a tavalyinak. Tavaly 166 millió pengő volt a költségvetés végösszege, az idén valamivel kisebb lesz, de alig hiszem, hogy 160 millió alá tudnánk leszoritani.

— Ami a *gáz és a villany árának a felemelését illeti,* ez a veszedelem minden esztendőben fenyeget, valahányszor a költségvetés összeállitására kerül a sor. *Minden esztendőben felmerült ez a kérdés* és mindezideig sikerült ezt a veszedelmet a közönség feje felől elháritanunk. *Remélem,* hogy ez most is sikerülni fog. Kényszerhelyzetben majd kieszelünk valamit...

— Egyelőre számolunk a bevételek további esésével, amit ugy ellensulyozunk, hogy a kiadásokat az egész vonalon csökkentjük.

Mindenekelőtt *ridegen végrehajtjuk a tizszázalékos zárolást,* amit a polgármester ur tavaly is, az idén is elrendelt. Mindenféle egyéb takarékoskodással is azt a célt szolgáljuk, hogy a háztartási egyensulyt biztositsuk. Ilyen körülmények között érthető, hogy *a költségvetés csak keret,* amelyen belül a lehetőségekhez képest gazdálkodunk. Most is tulajdonképpen minden kiadásnak a folyósitását pénzügyileg ellenőrizzük és kizárólag olyan konkrét kiadást engedélyezünk, amire okvetlenül szükség van. Tavaly ezen az alapon nagyobb megtakaritást értünk el, az idén nem tudunk ilyen szép eredményt produkálni. Rendkivül sulyos a helyzet. *Mindig optimista voltam* és a megelőző esztendőkben állandóan azt hangoztattam, hogy megfelelő óvintézkedésekkel sikerül az egyensulyt biztositanunk. Most is erre törekszünk, de

kötelességemnek tartom hangsulyozni, hogy a helyzetet rendkivül sulyosnak itélem meg. Soha még ilyen nehéz helyzet előtt nem állott a főváros. A bevételek állandóan csökkennek és ugyanakkor a szociális költségek folyton emelkednek. A fővárosnál is van „agrár-olló", csak itt másként kell elnevezni. A bevételek csökkenésével szemben áll a szociális terhek emelkedése.

Felvetettük *Lamotte* Károly dr. pénzügyi tanácsnok előtt azt a kérdést is, hogy *miként tudja biztositani a költségvetési egyensulyt,* amikor a jövő évben nagyobbarányu többletkiadásokkal kell számolni. Igy például az ostendei egyezmény értelmében meg kell kezdeni a *törlesztő szolgálatot* és a jövő év folyamán válnak esedékessé azok a *részletfizetési kötelezettségek* is, amelyeket a főváros az utépitési és csatornázási szükségmunkák kiadásánál vállalt. Ezt a két tételt általában *ötmillió pengőre becsülik, ami számottevő összeg. Lamotte* tanácsnok ezeket felelte:

— Itt valóban *két uj tétellel kell számolni,* ami többletkiadást jelent. Az a beállitás azonban, hogy ez a többletkiadás ötmillió pengőt jelentene, nem állhat meg, mert hiszen a törlesztő szolgálathoz szükséges költségek alakulására nagy befolyást gyakorol az *árfolyamdifferencia, ami mostanában előnyös helyzetet teremtett* a főváros részére. Ami pedig az utépitési és csatornázási szükségmunkák hitelmüveleti terheit illeti, ezek jövőre valóban esedékesek, de az idén is voltak ilyen természetü kiadásaink. Az ezévi költségvetésben például *2.3 millió pengő* szerepelt ezen a cimen, jövőre tehát az uj tétel nem tekinthető teljes egészében többletkiadásnak. Jövőre ugyanis *3 millió pengő esedékes* ezen a cimen, ami a kamatokkal együtt az idei ugyanilyen természetü kiadásokhoz képest csak egymillió pengő többletkiadást hoz.

Megemlitettük azt a hirt is, hogy a főváros vezetősége tárgyalásokat folytat a *kétmillió dolláros kölcsönt nyujtó bankokkal a kamatláb leszállitása* iránt. *Lamotte* tanácsnok a következőket felelte:

— Minden egyes meghosszabbitásnál igyekszünk a megelőzőnél kedvezőbb megállapodást létesiteni. Tárgyalásaink eredménye szoros összefüggésben áll a transzfer-megállapodásokkal.

A kamatfizetés szabályozva van. Minden a további stillhalte-tárgyalásoktól függ. Ezek a bankok ugyanis maguk is *külföldi pénzt* adtak nekünk. Ezeket a szempontokat mérlegelni kell akkor, amikor *a meghosszabbitásnál uj megállapodás létesitésére kerülhet a sor.*

Lamotte Károly dr. pénzügyi tanácsnok — mint maga is hangsulyozza — *nem szépiti a helyzetet, hanem őszinte képet ad.* Budapest pénzügyminiszterének ez a nyilatkozata — ha ki is emeli a sulyos nehézségeket —, *mégis reményt nyujt arra, hogy az uj költségvetést deficitmentesen lehet összeállitani* és el lehet kerülni a lakosságot sujtó terhek emelését, valamint a gáz- és villanyárak felemelését is. *Lamotte* tanácsnok esztendők óta készíti a főváros költségvetését és ebben a munkában *olyan nagy gyakorlatra tett szert,* hogy nyugodtan *rá lehet bizni a főváros háztartásának és pénzügyi gazdálkodásának sorsát.*

Fizetni nem tudtak, dolgozni nem akartak...

Miért kellett kilakoltatni a városszéli telep négy renitens lakóját?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Több napilap intézett támadást a város vezetősége ellen azért, mert a nemrégiben elkészült városszéli telep egyes házaiból a tiszti ügyészség közbenjöttével *néhány nemfizető lakót kitettek.* Az egyik kitelepitett lakó a *rákosi erdő fái alatt* ütötte fel a tanyáját, onnan árasztja el panaszos leveleivel a szerkesztőségeket, közölvén, hogy *a kőszivü polgármester* minden ok nélkül tette őt ki családjával együtt az utcára, tönkretéve ezzel egész életét és megsemmisitve egzisztenciáját.

A városszéli telepről történt kilakoltatások ügyében

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— Való, hogy *a telep 104 lakója közül négyet* kénytelen volt kilakoltatni a polgármester. Szó sincs azonban arról, hogy itt *egyoldalu könyörtelenség* játszott volna szerepet, mert a kilakoltatásoknak nem a főváros, hanem a kilakoltatottak az okai. A helyzet ugyanis az, hogy *valamennyi városszéli telepesnek munkát is szerzett a főváros:* a kerületi előljáróság utján szükségmunkára osztották be őket, aholis a keresetük elegendő volt arra, hogy a tulzottan nagynak nem mondható házbért, *heti öt pengőt megfizessék.*

— Az a négy lakó, akit bérnemfizetés miatt ki kellett tennünk, nemcsak hogy nem fogadta el a részükre biztositott munkaalkalmat, hanem *az egyik közülök még abba a szükséglakásba sem akart beköltözni,* amelyet részére biztositott a szociálpolitikai ügyosztály. A telep minden lakója dolgozik, valamennyi fizeti a tulzottan nagynak igazán nem mondható házbért, már csak *a dolgozó emberekre való tekintettel sem* tehetett egyebet a polgármester, mint hogy *a dolgozni tudó, de nem akaró és nem fizető négy telepesnek kitette a szürét.*

Elmondották még illetékes helyen munkatársunknak, hogy *hetenként 510 pengő házbér folyik be* a városszéli telepen. Mivel a Magánalkalmazottak Biztositó Intézetétől felvett kölcsön amortizációja *csak a jövő évben kezdődik el, a befolyó házbért a telep szépitésére és kiépitésére fordítják.*

A városszéli telepités vizellátási problémája még mindig megoldatlan. A telepen levő 31 talajmenti kut ivásra alkalmatlan vizet ad, nem jó az ize a mély kutnak sem, amely már 51 méter mély, de még mindig rossz a vize. Most folynak a tárgyalások arra vonatkozólag, hogy *vizvezetékkel lássák el a telepet.* A vizvezeték azonban igen sokba kerülne, 74 ezer pengőbe és kérdés, hogy a törvényhatósági tanács kijelöl-e erre fedezetet.

Folynak a megbeszélések arra vonatkozóan is, hogy *a telepet a még rendelkezésre álló MABI-pénzből kibővitsék,* olyképpen, hogy még 30—40 ikerházat épitsenek. *Schuler* tanácsnok, a szociálpolitikai ügyosztály vezetője erre vonatkozóan *ősszel terjeszt javaslatot* a törvényhatósági tanács elé, s amennyiben a tanács az engedélyt megadja, az épitkezés kora tavasszal megkezdődik.

megtalálta a ragyogó gyöngyszemet, Paulini Béla ötletét, amely ezidén kivirázott: vezércikk-témája lett az István-napi ünnepi számokra az összes napilapoknak.

A Gyöngyös Bokréta deli legényei és dali leányzói a maguk egyszerü szive szerint rótták le hálájukat Kovácsházy Vilmosnak, akinek jóvoltából a város költségén jöhettek fel Budapestre, ámulhattak sok fényes kirakaton, énekelhettek, táncolhattak ezer és ezer elragadtatott ember előtt. Mindenki azt hozta, amit hozhatott: a bulyákiak fonatpskalácsot, a szanyi legények fababát, amely a maga primitiv müvészetével számadó juhászt ábrázol, a mezőkövesdiek és galambokiak finom szőtteseket, a bogárdiak vőfélybotot, melynek ustorszálain pattogatott kukorica-szemek váltakoznak papirrózsákkal, az öcsényiek és kazariak aratókoszorut, a magyar föld legszebb ajándékával: gyönyörü buzakalászokkal.

A sok-sok ajándékot felvitték a leányok és a legények Kovácsházy hivatali szobájába, melynek egyik sarkában valóságos népmüvészeti muzeummá tornyosodott a sok ajándék. A másik sarokban egy kivilágitható szekrény disziti Kovácsházy tanácsnok szobáját: a bécsi idegenforgalmi iroda egyik kirakatának kicsinyitett mása. A komoly iróasztal mellett ime ott a két bizonyitók, hogy Kovácsházy a maga lelkes akaratával tudott és mert alkotni!

*

A HIRLAPIRÁS NEM AZ A PÁLYA, amihez különleges diploma kell: a tehetsége, elhivatottsága szólit erre a göröngyös utra mindenkit, aki orvosnak, tanárnak, mérnöknek, vagy más egyébnek indult el, nem is gondolva arra, hogy az ujságirás csöndesnek éppen nem mondható révében fog kikötni.

Kitünő kollégánk, Rátkai Károly dr. például tanárnak készült, sőt mint leányközépiskolai tanár, évekig munkálkodott Miskolcon. Közben azután hirlapiró lett belőle, előbb ott helyben, majd a fővárosban és ha néha a doktori diplomáján kivül nem emlékeztetné egy és más valami arra, hogy ő tulajdonképpen ma is középiskolai professzor, talán azt is elfelejtené, hogy valaha katedrán is müködött.

Egy ilyen figyelmeztetőt kapott tanári müködésére az elmult napokban, finom és arisztokratikus hegyes betükkel Rátkai barátunk.

— Az egész osztálya nevében — igy szól a levél, — nagyon kérem kedves volt osztályfőnökünket, hogy e hó 31-én tartandó találkozónkra eljönni sziveskedjék. Mindnyájan nagy szeretettel emlékezünk vissza sok szép tanitására. Bármelyik osztálytársammal beszélek, mindegyiknek első kérdése, vajjon Rátkai tanár ur itt lesz-e?

A professzor ur bizony nem ment el a miskolci találkozóra, nem pedig azért, mert éppen a menyasszony-lányának jövendőbeli apósát kellett ezen a napon Budapesten kalauzolnia. Irt azonban egy hosszu levelet egykori tanitványának, amelyben hü tanitványainak a tizéves érettségi találkozó alkalmából minden jót és szépet kivánt...

LÁSZLÓ ÉS BLUM
okl. mérnökök, épitési vállalkozók
Budapest, II, Margit-krt 7
Telefon: 51-2-50

Szabályrendelet, amely nem tud megszületni

Siralmas beszámoló az iskolaorvosi intézmény legutóbbi félesztendejéről

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros tiszti főorvosa az elmult napokban tette közzé a székesfővárosi iskolaorvosi intézmény müködéséről szóló beszámolóját. A beszámoló az elmult tanév második félévéről szól és magában foglalja az iskolaorvosok, az iskola-szakorvosok, továbbá az iskola-fogorvosok félesztendei müködéséről szóló statisztikai adatokat. Arra való tekintettel, hogy esztendők hosszu sora óta *élénk figyelemmel* kisérjük a még mindig ideiglenes hatályu iskolaorvosi intézmény müködéséről szóló beszámolókat, *megragadjuk most is az alkalmat,* hogy a legujabb számadatokat nyilvánosságra hozzuk és ennek kapcsán az egész intézményt a kritika bonckésének vessük alá.

A jelentés szerint a 64 iskolaorvosi körzetben a tanulók létszáma a félév elején 89.962 volt, ami a tanév végén 90.186-ra emelkedett. Az iskolaorvos szakorvosi vizsgálatot 13.847 gyermeknél tartott szükségesnek, ezek közül szemészetre 4559, fülészetre 1127, orr- és gégegyógyászatra 1305, belgyógyászatra 2825, ideggyógyászatra 1267, bőrgyógyászatra 1255, testegyenészetre 1037, Röntgenre 472 gyermeket küldtek. A tüdőbeteggondozó intézetek szakvizsgálatát 4862 gyermeknél vették igénybe, *aktiv tüdővésze* ezek közül 209-nek, *lappangó tuberkulózisa* 2345 tanulónak volt.

Az iskola-szakorvosok müködése közül a *szemész-szakorvosok* 339 gyermeknek rendeltek szemüveget, 56 tanulót 322 esetben *fénykezelésben* részesitettek, *idegbaj miatt* kislétszámu osztályokba való áttelepitésre javasoltak 413 gyermeket, *tanáccsal láttak el* 993 belgyógyászati beteget, 1584 *Röntgen-felvételt,* illetőleg átvilágitást eszközöltek, *fogbetegnek* találtak 996 tanulót, az *összes fogtömések száma* 25.925 volt.

Mint a fentebbi adatokból látható, *üres számoszlopokból áll a főorvosi hivatal jelentése az iskolaorvosi intézmény utolsó félesztendejét illetően.* Mindenesetre helyesen cselekedett a főorvosi hivatal, amikor az azelőtt divatban volt ragyogó kiállitásu beszámolók helyett kőnyomdai uton sokszorositott jelentést terjesztett az illetékes tényezők elé, azonban *kevésnek találjuk,* ha ez a jelentés az iskolaorvosi intézmény müködéséről *nem talál egyéb közölnivalót,* mint néhány semmitmondó számadatot, amelyek mögé csak a zárszámadás és a költségvetés különleges áttanulmányozása után lehet a nyilvánosság reflektorával világitani.

Ez év tavaszán, amikor *Mennyit ér és mennyibe kerül az iskolaorvosi intézmény* cimmel az elmult tanév első feléről szóló tisztifőorvosi hivatali jelentést tettük vizsgálataink tárgyává, megállapitottuk, hogy *személyi kiadások cimén* az iskolaorvosi intézményre a folyó esztendőben 800 ezer pengő van előirányozva, és hogy a dologi kiadásokkal együtt *több mint egymillió pengőjébe* kerül évente a főváros közönségének az iskolaorvosi intézmény, anélkül, hogy *a betegségek konstatálásán felül az iskolaorvosok a betegségeket gyógyitanák is.* Adatokat közöltünk *az iskolaorvosi intézmény utvesztőiből,* megállapitottuk, hogy *egy-egy szemüvegrendelés átlagosan 10—12 pengőjébe kerül a fővárosnak* — szemüveg nélkül, rámutattunk arra, hogy *jóval kevesebb gyerek jelentkezik* az iskolaszakorvosoknál, mint *ahányat a rendelőorvosok odaküldtek* és közöltük azt is, hogy a főváros az *iparostanonciskolák tanulóinak iskolaorvosi ellátása révén nemzeti ajándékot ad az OTI-nak.*

Cikkeink kapcsán *illetékes helyről az a nyilatkozat hangzott el,* hogy végeredményben *ideiglenes intézkedésről van szó,* rövidesen összeül a közegészségügyi és a közoktatásügyi bizottságok által *közösen kiküldött külön bizottság,* amely elkésziti az iskolaorvosi intézmény létesitéséről szóló szabályrendeletet. Kijelentették azt is illetékes helyen, hogy a szabályrendelet tárgyalása kapcsán *módjában lesz az autonómiának* a több mint öt esztendeje ideiglenes jelleggel müködő intézmény eddigi müködéséből a tanulságokat levonva, olyképpen megalkotni a szabályrendeletet, hogy annak kapcsán *ne legyen az intézmény protekciós orvosházaspárok jóldotált mellékfoglalkozása,* hanem olyan segitőeszköz a főváros kezében, amely nem csinál oknélküli konkurrenciát a kórházi ingyenes ambulanciáknak, a ráforditott összegeket *valóban a szegényebb néposztályok gyermekeinek gyógyitására használja fel.*

Hosszu hónapok teltek el ezen igéretek óta és ma sem tartunk ott, hogy a két szakbizottság által kiküldött közös bizottság *akár egyetlen egyszer is összeült volna a szabályrendelet végleges megszövegezése tárgyában.* Nem történt ezen a téren *semmi,* aminthogy belátható ideig nem is fog történni: továbbra is télen-nyáron *napi háromezer pengőbe kerül* az iskolaorvosi intézmény, a maga különleges szakfelügyeletével, ellenőrző szaktanácsadóival és hasonló szinekuráival, nem csinál egyebet, mint bajokat konstatál, mütétre vagy kórházba utasit valakit, azzal azután egyáltalában nem törődik, hogy a betegség megállapitása után a beteg egyáltalában meggyógyul-e. Közben kapjuk a tisztiorvos *egyre rövidebbé váló jelentéseit, egyre több számadattal, egyre több orvossal, egyre több iskolanővérrel, növekedő és növekedő kiadásokkal!*

Feltünően kedvező az ezévi Istvánnap mérlege

A jamboree nem ártott a főváros Szent István-napi forgalmának — Az elmult esztendeihez arányitva emelkedett a vidéki és külföldi látogatók száma

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A hagyományos *áhitattal és fénnyel* ünnepelte a főváros és az ország közönsége az első szent király ünnepét. A Gyöngyös Bokréta táblás házai, a gellérthegyi tüzijáték sok tizezer főre rugó nézőközönsége, a zsufolt szállodák és penziók mind azt bizonyitották, hogy *idegenforgalmi szempontból is egyre jelentőségteljesebb a Szent István-nap.* Az Idegenforgalmi Hivatal *Zilahy* Dezső igazgató vezetésével most dolgozta fel az ez évi ünnepség idegenforgalmi statisztikáját, amelyre vonatkozóan

Kovácsházy Vilmos

tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője, a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A Szent István-hét idegenforgalmi statisztikáját illetően az volt a meggyőződésünk, hogy a jamboree nagy látogatottsága *ártalmára lesz az István-napi ünnepségek idegenforgalmának,* mert az a külföldi, aki Budapestre akart jönni, inkább a cserkészünnepségre jön el, mint a számára kevésbbé jelentős Szent István-hétre. Ezen feltevésünkben *kellemesen csalódtunk.* Nemcsak a jamboreera érkező látogatók jelentékeny része maradt itt az István-napi ünnepségekre, hanem

függetlenül a jamboreetól, az elmult évi István-napi idegenforgalomhoz képest az idén jelentős mértékben megszaporodott a Budapestre érkezett külföldiek száma.

— Az Idegenforgalmi Hivatal statisztikája szerint augusztus 13. és 20-ika között a szállodákban és penziókban megszállt idegenek száma *6409,* a magánlakásokban bejelentett idegenek száma 20.082, összesen *26.491* volt. Ha figyelembe vesszük, hogy az egy-két napra érkező vendégeket a magánlakások főbérlői nem szokták bejelenteni, akkor ezeknek számát ugyancsak 20.000-re számitva, továbbá figyelembevéve az iskolai és diákszállóbeli csoportos elszállásolásokat, nyugodtan mondhatjuk, hogy

az ezévi Szent István-héten Budapesten megszálló és legalább egy-két napot itt tartózkodó idegenek száma ötvenezer volt.

Ha a *legmegbizhatóbb utmutatás:* a pályaudvarok forgalma alapján akarjuk az István-napi forgalmat megállapitani, akkor *teljes képet kapunk* az István-nap idegenforgalmi statisztikájáról.

A budapesti főpályaudvarokra aug. 17-től 20-án reggel 8 óráig hivatalos adatok szerint 194.615 utas érkezett.

A hajókon érkezők száma 11 ezer volt. Az elszállásolás statisztikáját figyelembe véve ebből azt kell következtetni, hogy ezeknek az utasoknak, valamint a HÉV-en és autobuszokon a környékről érkezők nagy része elszállásolást igénybe nem vett, hanem *reggel érkezett és este elutazott.* Az elmult esztendei statisztikával szembeállitva a folyó év István-napi idegenforgalmát, azt látjuk, hogy a *folyó évi augusztus 20-án déltől 21-én estig 10.262 utassal emelkedett a visszautazók száma.* — Látnivaló tehát, — fejezte be nyilatkozatát *Kovácsházy* tanácsnok — hogy a folyó év István-napi idegenforgalmi statisztikája *jóval kedvezőbb számadatokat mutat a mult évi forgalom eredményeinél.*

Cicerone

Baján Gyula könyve Budapestről

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Kitünő hirlapiró kollégánk: *Baján* Gyula, a főváros hivatalos lapjának, a Fővárosi Közlönynek szerkesztője, *Cicerone, Idegenvezető Zsebkönyv* cimen *egészen ujszerü utikönyvet* adott ki Budapestről, azt bizonyitván, hogy nemcsak élesszemü és frisstollu ujságiró, hanem *elsőrendü gyakorlati szakember is. Baján* könyve amellett, hogy pontos és megbizható felvilágositásokkal szolgál Budapest látnivalóiról, megismerteti az idegenekkel a főváros és ezen keresztül a nemzet multját és jelenét is. Ebben a tekintetben a könyv *teljesen elüt a szokásos utikönyvektől.* Az *Idegenvezető Zsebkönyv* eddig magyar és angol nyelven jelent meg az autocarok utasai számára összeállitva, de rövidesen megjelenik a német, francia és olasz kiadás is, hogy mindenki a *maga anyanyelvén* kaphasson irásban is magyarázatot Budapest nevezetességeiről.

Kiváló hirlapiró-társunk könyvéhez az *idegenforgalmi szaktekintélyek egész sorozata* gratulált. *Pekár* Gyula a következőket irja: — A könyvet elmés, okos és praktikus összeállitásánál fogva valóságos mérföldkőnek tekintem Budapest és a magyar igazság történetének kálváriás utján. *Nagy* Emil ezeket közli: — Átlapozgattam és minden tekintetben nagyon jónak és ügyesnek találom és tekintettel sok külföldi vendégemre, a zsebkönyvnek magam is használt fogom venni, mert minduntalan megesik velem az, hogy amikor külföldi ismerőseim valamit kérdeznek tőlem, nem tudok kérdésükre elég pontosan válaszolni. *Lukács* György ezeket irja: — Nagy hézagot pótol ez a könyv és kitünően szolgálja a propaganda nagy ügyét, anélkül, hogy propagandairat benyomását keltené.

A 216 ábrával ellátott cicerone-könyvek pompás kiállitása az *Általános Nyomda* elismerésre érdemes munkáját dicsérik. A könyvek ára *bármelyik nyelven 3 pengő.*

Németvölgyi-ut és Mártonhegyi-ut sarkán elterülő telektömbön épülő
családi villák
Három szoba hallal, minden mellékhelyiséggel, saját külön kerttel **ele ans kivitelben, kulcs átadásig P 22.000.-**
Nagyobbak megállapodás szerint.
Még ez évben 30 évi adómentesség.
Lefoglalható: **Katona, Székely és Molnár** épitészmérnökök irodájában,
V., Személynök-utca 9-11
Telefon: 29-8-29, 22-5-59.

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST, VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasepitesi vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

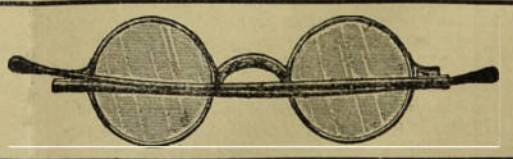
Közuti gőz- és motorhengerlést vállal **WOLFF ERNŐ**
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERNŐ. Tel.: Lágymányos 13-82

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA KATONAZENE

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

Hirek

Templomépitési segélyt kérnek a reformátusok a fővárostól. A budapesti református egyházmegye a főváros jövő évi költségvetésének összeállitása kapcsán *beadvánnyal fordult a polgármesterhez.* Azt kéri a fővárosnak több mint 120 ezer református lakója, hogy a főváros segitse elő *öt uj budapesti református templom épitését* olyképpen, hogy öt esztendőn át *évenként negyedmillió pengőt* folyósit a református templomok épitésére. Előadja a beadvány, hogy az elmult esztendőkben a főváros *több mint hatmillió pengőt juttatott* római katholikus templomok épitésére, viszont a református egyház ugyanezen idő alatt *mindössze 600 ezer pengős segélyben* részesült. Hangsulyozzák a budapesti reformátusok, hogy a kérés teljesitése *nagy lelki megnyugvásukat* idézné elő. *Nemzeti és szociális szempontokkal* is alátámasztják a kérelmet, melynek teljesitését remélik, noha tisztában vannak azzal, hogy a főváros a gazdasági válság miatt jelentékeny pénzügyi nehézségekkel küzd. A polgármester a budapesti református egyházmegye beadványát *az illetékes szakbizottság elé* terjeszti.

Kende Tódor felülértékeli a villáját. Ismeretes, hogy *Petrovácz* Gyulának, Zugló népszerü képviselőjének kezdeményezésére a Beszkárt elhatározta a zuglói vonal kiépitését olyképpen, hogy a 69-es villamos vonalát meghosszabbitják a Vezér-utcáig. A zuglóiak szerint ennek az épitkezésnek azonban *csak akkor van igazán értelme*, ha a zuglóiak utcáikat össze tudják kötni Zugló egyik főutvonalával, az *Erzsébet királyné-uttal.* E tekintetben egészen furcsa helyzetben van a *Szentes-utca*, amelyet *egy villa* akadályoz meg abban, hogy szabaddá legyen az Erzsébet királyné-utig. A szóbanforgó villa *Kende* Tódornak, a Magyar Vas- és Gépgyárosok Egyesülete elnökének a tulajdona. A főváros városrendezési ügyosztálya az ingatlan kisajátitása tárgyában *többizben folytatott már tárgyalásokat*, ezek azonban *Kende* Tódor *tulzott követelésein* meghiusultak. Ilyképpen az ingatlan kisajátitásának elhuzódása miatt most a zuglóiak *nem tudják majd kellőképpen kihasználni az épülő villamost.* Helyesnek tartanók, ha a főváros a hosszadalmas tárgyalások helyett *a birósághoz fordulna*, amelynek megvan a módja arra, hogy az ingatlan *valóságos értékét* megállapitsa, és ezen a vételáron *kötelezze Kende őméltóságát az ingatlannak a főváros tulajdonába való bocsájtására.*

A Harmatviz-üzem semmilyen részét nem adja bérbe a főváros

Egy sörgyár, egy konkurrens ásványviz-vállalat, egy vidéki vendéglős és egy B-listás tisztviselő pályáznak az Ásványvizüzem bérbevételére

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Legutóbbi számában részletesen foglalkozott az *Uj Budapest* azokkal a törekvésekkel, amelyek az üzemi bizottság azon ideája kapcsán, hogy az Ásványvizüzem kereskedelmi részét adják bérbe, a magánérdekeltség: a sörkartel és az ásványvizkartel szolgálatába akarják állitani *a főváros altruisztikus üzemét.* A közigazgatási bizottság augusztusi ülésén *Wolff* Károly bejelentette, hogy az üzem bérbeadása ellen *minden rendelkezésére álló eszközzel* harcolni fog. Erre a harcra azonban értesülésünk szerint egyáltalában nem is fog sor kerülni, mert a *Wolff* Károly felszólalására a bizottság szeptember havi ülésén adandó válaszában

meg fogja állapitani a polgármester, hogy az Ásványvizüzem nem bérbeadó és igy a fővároshoz érkezett ajánlatok, azok megtárgyalása nélkül visszautasittatnak.

A polgármester asztalán különben az *ajánlatok egész sora* fekszik, amelyek mindegyike boldoggá akarja tenni a fővárost azzal, hogy az Ásványvizüzem gondjaitól megszabaditja. Érdemleges ajánlatot tett — mint azt emlitettük — a Polgári Sör: teljes nevén

a Kőbányai Polgári Serfőző és Szent István Tápszermüvek rt.

Ez a több mint hatmillió alaptőkével dolgozó, a sörön kivül jég, maláta, pótkávé, szappan, cukorka és csokoládé gyártásával foglalkozó részvénytársaság a szénsavval telitett viz *literéért 9 fillért igér a fővárosnak.* Ajánlatában azt közli a részvénytársaság, hogy *ő csupán a vizet akarja forgalomba hozni* és kötelezettséget vállal aziránt, hogy az eddig termelt és forgalomba hozott mennyiséget *esztendőről esztendőre átveszi a fővárostól.*

A Polgári Sör ajánlatát a polgármester átszámitás és véleményezés céljából kiadta az üzem vezetőségének, amelynek első kérdése az volt, hogy

mit csináljon a főváros bérbeadás esetén az üzem hatalmas teherautó-parkjával és rengeteg alkalmazottjával.

Erre a kérdésre azonban *nem is kért, de nem is kap választ az üzem vezetősége* sem a polgármestertől, sem a Polgári Sörtől. A főváros vezetősége azon elgondolás alapján utasitja vissza a tárgyalások felvételét is az ajánlat felett, hogy

a Polgári Sör éppen ugy hüsitő ital előállitásával foglalkozik, mint a Harmatviz, semmi körülmények között nem fogja tehát a főváros üzemét egyik konkurrensének kiszolgáltatni.

Ajánlatot tett az Ásványüzem bérbevételére a

Csillaghegyi Árpádfürdő rt.

is, amely az *Elkán és Gerő családok* birtokában szintén palackozott ásványviz forgalombahozatalával foglalkozik. Az ajánlatot, amely szerint *egy konkurrens vállalat tett nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy az Ásványvizüzemet bérbevenni hajlandó*, szintén egyáltalában *tárgyalás alá sem veszi a főváros*, lévén a hatóságnak az a kötelessége, hogy kartelalakulatoktól a lehetőség szerint mentesitse a közönséget, *legkevésbé sem az, hogy a kartel megszületését megakadályozó saját üzemét az egyik konkurrens vállalatnak odadobja.*

A két komoly tőkét reprezentáló részvénytársaság ajánlatain felül *több magánszemély* is bejelentette irásban a polgármesternek, hogy bérbe akarja venni az Ásványvizüzemet. Többek között jelentkezett

egy vidéki vendéglős és egy B-listás banktisztviselő

is, akik azonban bérbevételi szándékukon felül egyáltalában nem nyilatkoztak atekintetben, hogy mekkora tőke felett rendelkeznek. A polgármester az összes ajánlattevőket értesiteni fogja, hogy *a bérbeadás tárgytalan*, ugyhogy a polgármester a közigazgatási bizottság legközelebbi ülésén már befejezett tényekről nyilatkozhat *Wolff Károly legutóbbi felszólalásával kapcsolatosan.*

Ok nélküli huza-vona a Labriola-ügyben

A fővárosnak azonnal ki kell irnia a pályázatot az épület bérbeadására

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Ismeretes, hogy a kultuszminisztérium a Városi Szinház épületének bérbevételét illetően, ha nem is teljesen elutasitó, de olyan választ adott, amely egyáltalában nem alkalmas arra, hogy a főváros *anyagi és kulturális igényeit* kielégitse. Noha *Némethy* Károly dr. tanácsnok, a közmüvelődési ügyosztály vezetője, a kultuszminisztérium ismeretes nyilatkozata után is folytatja még a tárgyalásokat a minisztérium müvészeti főosztályával, bizonyosra vehető, hogy ezek a tárgyalások *negativ eredménynyel* fognak végződni, mert az állami szinházak vezetőségének *se pénze, se programja* nincs arra, hogy az Operaház és a Nemzeti Szinház szinpadán kivül másutt is rendezzen előadásokat.

A Városi Szinház problémája tehát *továbbra is nyitott seb marad a főváros életében.* Komplikálja a helyzetet, hogy *Labriola* a főváros által ellene meginditott kilakoltatási per során is nehézségeket támaszt, és ha egyebet nem is tud tenni, *igyekszik a birósági eljárást elhuzni*, abban reménykedvén, hogy a főváros szive megpuhul, és más jelentkező hiányában, a szezón előrehaladtával, *legalábbis ideiglenes jelleggel*, az ő kezében hagyja a bérletet.

Illetékes helyen

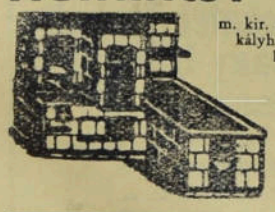
szerzett értesülésünk szerint, *Labriolának* ezirányu reményei *teljesen kilátástalanok.* A polgármester nem játszik a szavával; azt a rendeletet, amely felbontja az olasz vállalkozó szerződését, *Sipőcz* Jenő aláirta, a szinház épületének további bérlete tárgyában Labriolával a főváros *semmiképpen még csak tárgyalni sem fog.* Arról sem lehet szó természetszerüen, hogy Labriola hitelezői bármilyen formában *beleszólást kapjanak* a szinház épület-bérletébe, illetőleg annak sorsának további irányitásába. Labriola hitelezőihez a fővárosnak semmi köze nincsen, a polgármester változatlanul azon az állásponton van, hogy ezekkel az *egyébként tiszteletreméltó urakkal a főváros jogviszonyban nincsen* és semmiféle körülmények között *nem is óhajt lenni.*

Mindenesetre a legfontosabb lenne a tengeri kigyóvá nőni kezdő Labriola-ügyben, hogy a polgármester *egy erélyes tollvonással kiirja a nyilvános versenytárgyalást a szinházépületre*, egyrészről egyszersmindenkorra elvágván ezzel Labriola további kisérletezéseit, másrészről lehetőséget nyujtván komoly és tőkeerős vállalkozóknak arra, hogy *a szinházi évad elején foglalkozhassanak a bérbevevés gondolatával* és igy sem a főváros, sem az esetleges uj bérlő számára ne vesszen el az 1933-as, 34-es szinházi szezon. *Azok az előzetes jelentkezések*, amelyek a közmüvelődési ügyosztályban a bérbevevés irányában történtek, biztonságot nyujtanak a fővárosnak arravonatkozólag, hogy *a meghirdetett pályázat nem fog eredménytelenül végződni.* Ebben a tudatban pedig a főváros számára egyéb tennivaló nincs hátra, mint a szinház épületének bérbeadására vonatkozó pályázat *haladék nélkül való kiirása!*

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Kedvező alkalom!

Egyenruha zubbony nadrág sapka p 98.–
Polgári öltöny p 98.–
NAGY KÁLMÁN
IV., Kossuth Lajos-u. 6.

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39
Mintaraktár VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31–2–80, 35–9–16.

Bohacek és Társa
parketta és asztalosáru gyára
Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02
Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat Kartelen kivüll olcsó árak

BUDAPEST, III., Remetehegyen
a 72-es villamos mentén. József Ferenc főherceg és Schmidt Miksa kastélyai közvetlen szomszédságában, parcellázott 300 négyszögöles
villatelkek eladók
Bővebbet a tulajdonosnál, telefon 310-10 alatt, vagy a helyszinen.

CUSTODIS ALPHONS
mérnöki iroda és speciális épitési vállalat
BUDAPEST, V., NÁDOR UCCA 19
Telefon: 120–07.
Gyárkéményépités, gőzkazánbefalazás, ipari kemencék épitése és tervezése

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST, I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

„SENECO"
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus" törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

GAZDASÁGI ÉLET

Miniszterközi bizottság vizsgálja a HÉV-aktákat

A Beszkárt mindent előkészitett a HÉV rendkivüli közgyülésének egybehivására — Az uj igazgatóság első teendője lesz a Beszkárt és a HÉV között üzemviteli szerződés létesitése

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A HÉV megváltására vonatkozó összes aktákat a belügyminiszterhez kellett felterjeszteni azon az alapon, hogy a Kispest városa és a Tröszt között létrejött áramvásárlási szerződés, mint legfelsőbb jóváhagyó fórum, a belügyminisztérium elé tartozik. Ezt a szerződést tehát, miután azt Pestvármegye törvényhatósági bizottságának közgyülése jóváhagyta, a Községi Takarék, illetőleg a Beszkárt összes egyéb szerződéseivel együtt *Keresztes-Fischer* belügyminiszterhez terjesztette fel *Pestvármegye főispánja.*

A minisztériumban a városi főosztályon *hosszu és beható tárgyalások* kezdődtek el az elmult napokban az ismeretes HÉV-tranzakció ügyében. Ezekbe a tárgyalásokba később *belevonták a pénzügyminisztériumot és a kereskedelmi minisztériumot is,* ugyhogy most már valóságos miniszterközi bizottság vizsgálja felül a HÉV-részvények eladásával kapcsolatos üzletek és tranzakciók sorozatát.

A Beszkárt a maga részéről *állandóan figyelemmel kiséri és sürgeti a belügyminisztériumban folyó tárgyalásokat,* hiszen *több mint másfél esztendeje,* hogy a Helyiérdekü részvénytöbbségének a Beszkárt által történő megvásárlásához hozzájárult a főváros közlekedési bizottsága és azóta még mindig a régi igazgatóság dirigálja a Helyiérdeküt és a *NOVA* érdekkörébe tartozó *Parkváros részvénytársaságot.* A Beszkárt érdeklődésére azt a felvilágositást adták a belügyminisztériumban, hogy *most már valóban csak napok kérdése a jóváhagyás elintézése és annak a főváros polgármesteréhez való leküldése.*

A Beszkárt vezetősége különben, mint az *Uj Budapest* munkatársa illetékes helyen értesül, *a maga részéről mindent megtett arra vonatkozóan,* hogy a jóváhagyás elintézése után azonnal megtehesse a legszükségesebb intézkedéseket. A legelső teendő a Helyiérdekü *rendkivüli közgyülésének összehivása* lesz: ez a rendkivüli közgyülésen tudomásul veszi a régi felügyelőbizottsági tagok lemondását és megválasztják a törvényhatósági tanács által kijelölt *uj tagokat.* Az uj igazgatóság megfelelő *üzemviteli szerződést* fog kötni azután a Beszkárt vezetőségével, aminek révén a *HÉV üzemének a Beszkárt által való tényleges átvétele valóban meg fog történni.*

Versenytárgyalás hitelmüveleti alapon a kelenföldi szennyvizátemelő-telep épitésére

A 9 milliós keretben még néhány százezer pengő értékü ut- és csatornaépités hitelmüveleti alapon való kiirása várható

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette legutóbbi számában az *Uj Budapest,* hogy nemrégiben hozzákezdtek a vállalkozók az uj szükségmunka-csoport egyes munkálatainak végrehajtásához. Az ut- és csatornaépitési szükségmunka jelenleg 1400 munkást foglalkoztat, egészen az *első téli fagy beálltáig.* Az ügyosztály számvevősége lázasan dolgozik az inségmunkák számadatainak feldolgozásán. *Király* Kálmán tanácsnok, az ügyosztály érdemes vezetője, annak sürgős megállapitását tette ugyanis az ügyosztályi számvevőség kötelességévé, hogy a 9 milliós keretből, amelyet a törvényhatósági tanács kis hitelmüveletes inségmunkákra engedélyezett, mennyi maradt fenn. Ezen nagyfontosságu adat megállapitása után

sor fog kerülni a fennmaradt, előreláthatólag jó néhány százezer pengőnyi összeg hitelmüveleti alapon való felhasználására,

oly módon, hogy ezekre a munkákra a versenytárgyalást *szeptember folyamán okvetlen kiirja a polgármester.* A tanácsnok azt tervezi, hogy amennyiben arra lehetőség nyilik, ezeket az uj inségmunkákat is *megkezdhessék a vállalkozók még az ősz folyamán,* hogy ilyképpen *mennél több munkanélkülit foglalkoztathasson a főváros.*

A legutóbbi esztendők nagyaranyu csatornaépitési akciójának betetőzéséül a polgármester most elrendelte a *kelenföldi szennyvizátemelő telep megépitését.* Ennek a közmünek a létesitése

350 ezer pengőbe kerül és a polgármester olyképpen intézkedett, hogy a szennyvizátemelő telep épitését is vállalkozói áruhitel igénybevételével oldják meg.

Az átemelőtelep épitése városrendezési szempontból is igen fontos: üzembehelyezésével *Kelenföld teljes viztelenitése* is bekövetkezik, ami által ez a városrész lendületes fejlődésnek néz elébe. Az átemelőtelep épitésére 350 ezer pengő költséggel a polgármester *már meg is hirdette a versenytárgyalást, olyképpen,* hogy külön lehet pályázni a csatornaépitési, külön a magasépitési munkákra és külön a gépek szállitására. A főváros a *teljesen kész munka átvétele után fogja* a vállalkozókat és szállitókat *36 havi egyenlő részletben kifizetni.*

A kőmüvesmesterek tiltakoznak a házilagos épitkezések ellen. A Budapesti Kőmüvesmesterek Ipartestülete az elmult napokban beadvánnyal fordult *Sipőcz* polgármesterhez, tiltakozván az ellen, hogy a főváros kőmüvesmunkákat *házilagosan végezhessen.* Legutóbb a Várba vezető ugynevezett *Ilonalépcső* kisebb kőmüvesjavitási munkálatait végeztette el házilagosan közvetlenül foglalkoztatott kőmüvesekkel a főváros. A beadvány rámutat arra, hogy az *iparengedéllyel önállóan biró kőmüvesmesterek és kisiparosok tulnyomó része* a mai sulyos viszonyok miatt munka nélkül áll és már most, az épitkezési szezonban sem tudja a mindennapi betevő falatot megszerezni, nem is szólva arról, hogy *a sulyos közterhekkel sujtott önálló kőmüvesmesterek legnagyobb része a most következő télen is nyomornak néz elébe.* A kőmüvesmesterek tiltakoznak minden olyan *házilagos épitőmunka elvégzése ellen,* amellyel a közhatóság családos, adófizető és önhibájukon kivül munkanélküliség miatt nyomorgó polgár szájából veszik el a falatot. A kőmüvesmesterek elkeseredetthangu panasza tárgyában a polgármester *jelentéstételre szólitotta fel a középitési ügyosztály vezetőségét.*

Félévi mérlegek. A TÉBE kötelékébe tartozó 22 fővárosi bank és takarékpénztár most tette közzé a hivatalos lapban f é l é v i m é r l e g é t. Ez a 22 pénzintézet 2.197,345.000 pengő aktivát reprezentál, aminek javarészét, 2.022,256.000 pengőt természetesen a Pénzintézeti Központ első kuriájába tartozó 11 v e z e t ő p é n z i n t é z e t vagyontételei képviselik. A számadatok arról győznek meg, hogy az intézetek kihelyezéseiket nem csökkentették, hitelkereteiket ugyanolyan mértékben fenntartották, mint az előző üzletévben, sőt a H i t e l b a n k, valamint a L e s z á m i t o l ó b a n k váltótárcaállománya emelkedett is. Az adósok tételének a nagybankoknál 570,731.000 pengőt kitevő összege is arról tanuskodik, hogy a pénzintézetek a jogos hiteligényeket mindenkor messzemenően kielégitették. A pénzintézeteknél és egyéb vállalatoknál fennálló érdekeltségek a 11 vezető nagybanknál 128,413.000 pengőt tesznek ki. A legtöbb bank érdekeltsége v á l t o z a t l a n m a r a d t, sőt a Hitelbanké másfélszázezer pengővel növekedett is. A közönség feltétlen bizalmának kétségtelen tanujele, hogy a könyvecskékre elhelyezett és folyószámlabetétek állományában nem következett be csökkenés. A b e t é t e k ö s s z e g e 1098 m i l l i ó p e n g ő. A Kereskedelmi Banknál a folyószámlabetétek tétele hárommillió pengővel emelkedett. A hitelezők állománya is feltünően megcsappant. A z A n g o l - M a g y a r B a n k n á l egymillió, a H i t e l b a n k n á l 14 millió, a P e s t i H a z a i E l s ő T a k a r é k p é n z t á r n á l félmillió pengő csökkenést mutat ki hitelezőinél, mig a többi pénzintézet évzáró mérlegében együttesen tüntette ki a betétesek és hitelezők állományát. A mérlegek adatai meggyőző erővel tanusitják, hogy a fővárosi bankok és takarékpénztárak 1933 első félévében az adott viszonyokhoz mérten k i t ü n ő m ü k ö d é s t f e j t e t t e k k i é s m i n d e n b e n r á s z o l g á l t a k a k ö z ö n s é g b i z a l m á r a.

Hány kiló Ön?

Jó üzlet az utcai mérlegautomata

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az utóbbi hónapokban annyira felszaporodott a közterületeken a mérlegautomaták száma, hogy *Body* tanácsnok, a közlekedési ügyosztály vezetője, a rendőri hatóság igénybevételével *razziát tartatott közöttük.* Kiderült a razzia során, hogy egyes vállalkozók derüre-borura, minden hatósági bejelentés nélkül tartják üzemben ezeket az automatákat, amelyek révén, különösen a nyári hónapokban, *busás haszonra* tesznek szert. Nyáron ugyanis az a helyzet, hogy a soványitó kurákat tartó hölgyek *egyre-másra mérik meg magukat* az utcai mérlegeken, hogy konstatálják, mennyit fogytak *az előző napi mérés óta.*

A nagy rendcsinálás következményeképpen mindössze *250—300 utcai mérleg maradt a főváros területén,* ezek után tulajdonosaik szabályszerüen fizetik a területfoglalási dijakat, amely mérlegenként és évenként *mindössze 8—10 pengőre rug.* Uj engedélyeket most már egyáltalában *nem ad ki a főváros,* amelynek közlekedési ügyosztályába *még ma is naponta jónéhány engedélyt kérő kérvény érkezik.*

A legtöbb utcai mérlege az Automata Forgalmi és Kölcsönző rt.-nak van, amelynek igazgatósági tagjai *Agai* Gyula, *Tibor* Jenő, *Takács* Sándor dr., *Gutman* Géza és *Krausz* Mihály. Arra viszont, hogy a felügyelő bizottság müködése szabályszerü legyen, *Wolf* Jenő, *Diamantstein* Miksa és *Fränkl* Imre vigyáznak. A részvénytársaság legutolsó nyilvánosságra került mérlegében 150 ezer pengő alaptőkét tüntet fel. berendezéseit 207.169 pengőre értékeli és legutóljára 25.100 pengő áruüzleti követelést mutatott ki.

Arra vonatkozóan, hogy *kik szerezték meg* az utcai mérlegengedélyek legnagyobb részét a *csupa ismeretlen névből álló* részvénytársaságnak, *nem sikerült felvilágositást kapnunk.* Helyesnek tartanók azonban, *ha a főváros ezeket az engedélyeket azok lejárta után nem nyerészkedésre alakult részvénytársaságoknak, hanem hadirokkantaknak adná.*

Uj kiirások:

Téli ruhák, sapkanemüek és bundafélék szabómunkájára a székesfőváros alkalmazottai (közigazgatási, köztisztasági, üzemi) részére. Határidő: 1933. évi szetpember hó 11 (hétfő) d. e. 11 ó.

Épitési munkákra és gépi berendezésre az I. ker. Kelenföldön létesitendő szennyvizátemelőtelep részére.

1. csoport: A szennyvizátemelőtelep épitési (föld-, kőmives és elhelyező) munkái.

2. csoport: A szennyvizátemelőtelephez vezető szabadkiömlő és tápcsatorna épitése.

3. csoport: A szennyvizátemelőtelep gépi berendezése és felszerelése. Minden egyes munkacsoportra külön kell ajánlatot tenni. Határidő: 1933. évi szeptember hó 12 (kedd) d. e. 9 ó.

I. ker., Tabán elnevezés alatt ismert és a tervezési programban pontosan körülirt terület **városrendezési tervére** nyilvános tervpályázat. Határidő: 1933. évi szeptember hó 30. déli 12 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYAMU GYÁRTELEPE
[illegible]

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Irodа: VI., Vitmes császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi maltkot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója

Több fényt — jobb világitást!
E cél olyan izzólámpával érhető el, amely kis áramköltséggel egyenletes, nagy fényerőt és jobb fényelosztást ad.
A Tungsram-lámpa 50 év tapasztalatai alapján készül. Világszerte bevált, mert műszakilag tökéletes, megbizható és gazdaságos.
Vásárlásainál kérjen tehát kifejezetten
TUNGSRAM
IZZÓLÁMPÁT

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 36. szám

Budapest, 1933 szeptember 9

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revizky-u. 1.

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

B. L.

A büszke monogram amely a Tisza Kálmán-téri műintézet szinpadi selyemfüggönyének sarkaiban Bernardo Labriolát jelenti, nemcsak egy a bukás szélén álló szinházi vállalkozó neve, hanem egy darab városházi történelem is. Ez a monogram arra utal, hogy igérgetéssel és alkudozással, csüréssel és csavarással meg nem történtté lehet tenni a szerződést felbontó polgármesteri határozatot, azt mutatja, hogy amikor a főváros mint háziur kitessékeli a házbérrel és közterhekkel adós bérlőt, a bíróság előtt még mindig van mód és lehetőség arra, hogy a város ügyvédjével egyezségi tárgyalásokat kezdjenek, még mindig lehet kisérletezni a hitelezők küldöttségével, többé vagy kevésbbé befolyásos protektorokkal, még mindig van remény arra: meg nem történtté tenni a szerződést felbontó okiratot, tovább vurstlizni a vurstlinál is nivótlanabb tinglitangliban, mindaddig, amig a nagyérdemü közönség támogatásának hiányában végérvényesen és visszavonhatatlanul össze nem csapnak a csőd hullámai a szinte páratlan szivósságu vállalkozó feje felett!

Nem érdekel bennünket e pillanatban, mi történik a rosszmultu épülettel. Egy legujabb vállalkozó fog-e benne tönkremenni, vagy a földdel teszik egyenlővé, mint a középkori zsoldosok a feldult városokat, sót hintve a romokra, hogy emlékezetük se maradjon. A Labriola-kérdéssel torkig van mindenki, nem is ez a fontos, hanem az, hogy ilyen csip-csup egérkékre lőnek ágyuval, egy efajta jött-ment vállalkozó fecsérli polgármesterek és tanácsnokok szükreszabott hivatali idejét, hogy egyáltalában probléma lehet: a világon van-e Bernardo Labriola? Hát nincs itt százezer fontosabb ügy: a munkanélküliség, a fagyos ujjaival intő téli inség mene tekelje, a halálsorompók és a dunai hidak problémája, hogy Labriola elvesztett pengőin és be nem tartott szerződésén kesereg jünk? A polgármesteri utolsó szó után még egy legutolsó szó jöhessen, még egy utolsó kisérlet, hátha nem vetkőztetik le Passauban, idecsempészheti a márkáit és akkor azután minden marad a régiben: jöhetnek a görlök, vagy a négerek, a lagymatag varité-számok, amelyeknek pénzért való megnézésétől, ugy ahogy a multban, a jövőben is tartózkodni fog az a bizonyos nagyérdemü közönség?

Nem vitatjuk, volt-e a főváros tiszti ügyészségének meghatalmazása a Labriola-féle kilakoltatási tárgyaláson egyezségi ajánlat meghallgatására, vagy egyáltalában elfogadására. Azt sem kérdezzük, miért perelte csak most a tiszti ügyészség a vállalkozó szellemü olaszt és nem akkor, amikor még egy esetleg következő uj bérlő számára már teljesen elveszett a most jövő szezón. Azt sem kérdezzük, a főváros mint háziur, már miért nem pergette meg régen a dobot a Városi Szinház portáján, mint rangelső hitelező megszerezve mindent, amit B. L. invesztált az épületbe. Amit a legkevésbbé értünk, most, amikor a póruljárt igazgató jog szerint már a kapukon kivül van, miért akar vele méltányos és engedékeny lenni a vajszivü budapesti városháza?

A Vásárpénztár-ügyben minden irányban felveti a felelősség kérdését a Keresztény Községi Párt

Az uj költségvetési év küszöbén aggasztóan sulyos a főváros pénzügyi helyzete — A kereszténypárt változatlanul bérlet helyett a centrale megvételét követeli — A HÉV átvétele előtt nem lehet lefektetni az egységes közlekedés alapelveit

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A városháza őszi munkaszezonja *nagy lendülettel indul.* Az egyes ügyosztályok egész sereg olyan előterjesztést készitettek, amelyek az ősz és a tél folyamán fogják az autonómikus fórumokat foglalkoztatni. De ezektől az előterjesztésektől függetlenül is igen sok aktuális probléma vár megoldásra, igy például a *Huszár* főpolgármesternél tartott tanácsi értekezlet ugy határozott, hogy *legkésőbb szeptember 19-éig a törvényhatósági tanács elé kell vinni a vásárpénztári vizsgálat eredményéről szóló jelentést.* A vásárpénztári probléma megoldásán kivül elintézésre vár ugyancsak az őszi munkaszezonban a *Talbot-ügy,* amelynek rendezésére nézve máris konkrét tárgyalások indultak meg a főváros vezetői és a kereskedelmi minisztérium között. Az *Uj Budapest* a városházi kérdésekről hosszabb beszélgetést folytatott *Petrovácz* Gyula országgyülési képviselővel, akinél aziránt érdeklődtünk elsősorban, hogy a *Keresztény Községi Párt az őszi munkaszezonban mely problémák megoldását tartja legaktuálisabbnak.* Mindenekelőtt a Vásárpénztár felszámolását, illetve a vásárpénztári veszteségek felülvizsgálására kiküldött bizottságnak a munkáját tettük szóvá és megkérdeztük, hogy a *vizsgálat eredményének konzekvenciáira nézve milyen álláspontot foglal el a Keresztény Községi Párt.*

Petrovácz Gyula

a Keresztény Községi Párt vezető tagja a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A Keresztény Községi Párt kezdettől fogva *a helyzet teljes tisztázását követelte a Vásárpénztár felszámolásával kapcsolatosan.* Pártunknak nincsen semmi titkolnivalója. Legutóbb is a vizsgálat befejezésének megsürgetése mellett a Vásárpénztár-ügy mielőbbi likvidálását követeltük. *Lázár* Ferencben, a pártközi bizottság elnökének személyében megvan a garanciánk arra, hogy a vizsgálat lefolytatása tárgyilagos keretek között mozog és általában a vizsgálat mindvégig komoly munka lesz. *Csilléry* András és *Nagy* Ferenc, kik a pártközi bizottságban a Keresztény Községi Párt részéről helyetfoglalnak, *maguk is garanciát nyujtanak a maguk személyében arra nézve, hogy a vizsgálat a helyzet teljes tisztázását fogja eredményezni.* Anélkül, hogy a vizsgálat eredményének egyes részleteit konkrét formában ismernénk, máris

kijelenthetem ugy a magam, mint a Keresztény Községi Párt nevében is, hogy szükségesnek tartjuk a felelősség kérdésének minden irányban való felvetését — tekintet nélkül arra, hogy kik vannak érdekelve. Mi magunk fogjuk felvetni a minden irányu felelősségnek a kérdését minden érdekelt személlyel szemben, beleértve a Vásárpénztár funkcionáriusait és a Vásárpénztár igazgatóságában helyet foglaló fővárosi főtisztviselőket is.

Petrovácz Gyulának ez a nyilatkozata félre nem érthető módon szabja meg a Keresztény Községi Párt álláspontját a Vásárpénztár-ügy likvidálását illetően. A beszélgetés további során felvetettük az ugynevezett *Talbot-kérdést.* Megemlitettük, hogy értesülésünk szerint *ujból tárgyalások indultak meg a főváros vezetői és a kereskedelmi minisztérium között a Talbot-centrálé és a főváros viszonyának végleges rendezése ügyében. Petrovácz* Gyula ezeket mondotta:

— *A Keresztény Községi Párt továbbra is azon az állásponton van, hogy*

a Talbot-centrálét a fővárosnak saját kezelésbe kell átvennie. Továbbra is változatlanul ezen az állásponton vagyunk és ennek a felfogásnak igyekszünk érvényt szerezni.

Ha már a fővárosnak valamilyen formában bele kell kapcsolódnia a Talbot-centrálé üzemébe, akkor a fővárosra nézve *leggazdaságosabban ugy alakulhat ez a kapcsolat, ha saját kezelésünkbe vesszük át az üzemet.* Ugy tudom, hogy a kereskedelmi minisztérium *ismét ellenzi* a centrálénak a főváros kezelésébe való átengedését. Ilyen körülmények között *ismét nehézségek lesznek,* mert mi a magunk részéről hosszu időre szóló áramvásárlási szerződés megkötését nem helyeseljük.

Az ősz folyamán aktuálissá váló egyéb városházi problémák között első helyen szerepel a *közlekedésügy rendezése.* Megkértük *Petrovácz* Gyulát, hogy *ebben a tekintetben is ismertesse a Keresztény Községi Párt* felfogását. *Petrovácz* Gyula a következőket fejtette ki:

— A legnagyobb csodálkozással látom, hogy a *HÉV-et még mindig nem vette át a főváros* — annak ellenére, hogy tavaly juniusban *a sürgősséggel* indokolták a megváltást.

A HÉV teljes birtokbavétele nélkül nincs mód a közlekedési problémák hosszabb időre szóló megoldására. Csak a HÉV átvétele után lehet ugyanis egységes és a főváros egész területére kiterjeszkedő közlekedési reformot készíteni.

A legfőbb szempont az lesz, hogy a *főváros politikai határain belül meg kell szüntetni minden olyan különbséget, amely eddig közlekedési szempontból fennállott.* Mindenekelőtt le kell fektetni az *egységes közlekedés alapelveit* és az alapelvek tisztázása után kell elkészitenünk a gyakorlati kivitelre alkalmas reformterveket. A Beszkárt most *különböző ujitásokkal kisérletezik,* amelyek részben beválnak, reméljük, hogy egy egységes és szerves közlekedési reform nemcsak a Beszkárt és általában a fővárosi közlekedési vállalatok pénzügyi helyzetét fogja megjavitani, hanem egyuttal *megjavitja az általános közlekedési viszonyokat is.*

Szóvátettük *Petrovácz* Gyula előtt a készülő *1934. évi költségvetést is.* Előadtuk, hogy a hivatalos városházi tényezők kijelentései szerint rendkivül sulyos a helyzet. *Petrovácz* Gyula ezeket mondotta:

— Magam tudomást szereztem arról, hogy a városházán peszimisztikusan itélik meg az uj költségvetési helyzetet. Már most hangsulyozzák, hogy

nehezen lehet a jövő évre biztositani a költségvetési egyensulyt, aminek legfőbb oka az, hogy uj tételek jelentkeznek, amelyek eddig nem terhelték a főváros háztartását.

Az egyik ilyen uj teher a *külföldi adósságok törlesztési részlete,* ami az ostendei egyezmény értelmében január elsején kezdődik. A jövő év folyamán esedékes a *különböző utépitési és csatornázási szükségmunkák költségeinek a megtérítése is.* Mindezekhez hozzájárul, hogy

a bevételeknél nagyarányu kiesések mutatkoznak és pedig nemcsak az adóbevételek terén, hanem más vonatkozásokban is.

Itt van például a *kormány legujabb illetékrendelete,* amely ujabb sulyos millióktól fosztja meg a főváros bevételi oldalát. Emellett *a dologi kiadások állandóan emelkedő tendenciát* mutatnak, különösen a *szénköltségek,* ami a fővárosnál óriási tétel, tekintve, ugy a közigazgatásnak, mint az üzemeknek nagy szükségleteit. A kormány különböző intézkedései kellemetlenül és hátrányosan érintik a főváros pénzügyi helyzetét. Ilyen körülmények között

egyelőre kétség és remény között hányódik a főváros vezetősége a pénzügyi helyzet alakulását illetően.

Senkisem tudja, hogy lehet-e egyensulyba hozni a költségvetést, még nagyobb kérdés:

miből indit a főváros a jövő év folyamán olyan beruházásokat és közmunkákat, amelyek támogatást nyujthatnak az iparnak, a kereskedelemnek, a vállalkozásoknak és a nagy munkanélküli tömegeknek.

A tavalyi év deficitjét is át kell vinni a jövő évi költségvetés terhére, ez is rontja a mérleget.

Petrovácz Gyulának ez a nyilatkozata *nemcsak a Keresztény Községi Párt felfogását tükrözi vissza, hanem teljes és kimerítő képet nyujt a városházi helyzetről.*

Alapitva 1892 Alapitva 1892

ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR

Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.

Mindenfajta doboztömeggyártás

Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!

Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.

Telefon: 92-3-35.

Szász Albert

okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó

Budapest, II., Margit-körut 43

Telefon: 51-4-06.

Ma már sokan tudják.
Kik eddig nem tudták.
Hogy az **Igmándi** *víz,*
Legjobb keserűvíz.

Sipőcz polgármester: A Saskör ragaszkodása a köz érdekében kifejtett munkálkodásomhoz továbbra is erőt ad

A belvárosi Sasok büszkék, hogy Budapest első polgárában elnöküket tisztelhetik

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy a Saskör, amelynek *Sipőcz* polgármester tudvalevően elnöke, azokkal a támadásokkal kapcsolatosan, amelyek őt érték, *bizalmáról és nagyrabecsüléséről biztositotta a polgármestert.* A Saskör változatlan ragaszkodásának megállapitása *élénk visszhangra talált* a polgármester részéről, aki a Saskör üdvözlő táviratára ugyancsak táviratban kereste fel *Nagy* Ferencet, a Kör ügyvezető elnökét.

A Saskör vezetőségének *Sipőcz* polgármesterhez intézett távirata a következőképpen szól:

A Saskör a mai napon tartott összejövetelén nagy számban megjelent összes tagok megbotránkozással és megdöbbenéssel vettek tudomást arról a féktelen politikai indulatokból fakadó, példátlanul igaztalan és vakmerő támadásról, amellyel a polgármester urat, a főváros köztiszteletben álló első polgárát, egy hétfői lap támadta. Az összes Sasok nevében változatlan és készséges tiszteletünkről és szeretetünkről biztositjuk Méltóságodat és annak a meggyőződésünknek adunk kifejezést, hogy Méltóságod oly magasan áll a főváros polgárainak tiszteletében és szeretetében, hogy a féktelen politika türelmetlen és szennyes hullámai nem is érinthetik köztiszteletben álló, tiszta és puritán személyét. Kérjük Méltóságodat, hogy továbbra is bizva a mi törhetetlen ragaszkodásunkban, fogadja ismételten hódoló tiszteletünket és szeretetünket.

A Kör üdvözlő táviratára *Nagy* Ferenc törvényhatósági tanácstaghoz, a Kör ügyvezető elnökéhez, a következő levelet intézte *Sipőcz* polgármester:

Igen tisztelt Elnök ur,

Kedves Barátom!

A Saskör összejöveteléről az egyik hétfői lapban a személyemet ért igaztalan és méltatlan támadás kapcsán a Saskör tagjai nevében hozzám intézett táviratért az összes tagoknak őszinte köszönetemet fejezem ki. Végtelenül jó érzéssel tölt el az a tudat, hogy önzetlen, becsületes és mindenkor a főváros érdekeit szem előtt tartó munkálkodásom a sasok körében elismerésre talált. Az a ragaszkodás és szeretet, amely a távirat hangjából kicsendül, az ilyen féktelen és rosszindulatu politikai támadással szemben felvértez és a köz érdekében kifejtendő munkálkodásomhoz továbbra is erőt ad. A Saskör tagjainak ez a bizalma és ragaszkodása arra indit, hogy ezért a Saskör minden egyes tagjának őszinte hálámat fejezzem ki és arra kérjelek, hogy alkalomadtán részükre tolmácsolni sziveskedjél. Szives üdvözlettel, vagyok készséges hived

SIPŐCZ JENŐ.

A Saskör tagjait örömmel és büszkeséggel tölti el a polgármester levele. *Nagy* Ferenc, a Kör ügyvezető elnöke, aki a Vásárpénztár ügyeinek felülvizsgálásánál a Keresztény Községi Párt részéről *Wolff* Károly egyenes megbizásából vett részt, *egyike a leghivatottabbaknak arra,* hogy a polgármester személyét és munkáját ezen ügyben tárgyilagosan birálja. Amiképpen a polgármester annakidején örömmel vállalta a Saskör elnökségét, azonképpen a Saskör is *büszke arra, hogy a főváros első polgárát tisztelheti elnökének.*

A margitszigeti **PALATINUS-strandfürdőn** szeptember 1-től kezdve vasár- és hétköznapokon egyformán **1 pengős utószezon-árak** lépnek életbe.

Németvölgyi-ut és **Mártonhegyi-ut sarkán** elterülő telektömbön épülő **családi villák**

Három szoba hallal, minden mellékhelyiséggel, saját külön kerttel **ele ans kivitelben, kulcs átadásig P 22.000.-**

Nagyobbak megállapodás szerint.

Még ez évben 30 évi adómentesség.

Lefoglalható: **Katona, Székely és Molnár** épitészmérnökök irodájában,

V., Személynök-utca 9-11

Telefon: 29-8-29, 22-5-59.

Városházi notesz

HUSZAR FŐPOLGÁRMESTER az elmult héten néhány napot külföldön töltött: családját hozta haza Ausztriából. Maga a főpolgármester ezen a néhány napi pihenőn kivül nem ment és nem is megy szabadságra.

*

WOSSALA SÁNDOR TANÁCSNOK, a magánépitési ügyosztály vezetője, sulyos epehólyag-operáción ment keresztül. A mütét az Uj Szent János-kórházban folyt le, ahol a tanácsnok még mindig betegen fekszik.

*

WOLFF KÁROLY VEZETÉSÉVEL vesz részt a Keresztény Községi Párt nagyobb küldöttsége a pécsi nemzetközi katolikus kongresszuson.

*

SIPŐCZ POLGÁRMESTER részt vett a Városok Kongresszusának pécsi ülésén. A polgármestert utjára Farkas Ákos dr. tanácsi főjegyző, az elnöki ügyosztály vezetője kisérte el.

*

SCHWET HENRIK, a városházi ujságirók nesztora, a Pester Lloyd érdemes városházi szerkesztője, e héten ünnepelte hatvanadik születésnapját. A hatvanadik életév egészségben és erőben való betöltése alkalmából barátai és tisztelői szeretettel és bensőséggel ünnepelték a kitünő városházi ujságirót.

A hatvanadik életév küszöbén elmondotta kollégáinak Schwet bácsi, hogy a hatvanból huszonötöt a budapesti városházán töltött el. Öt esztendőt az azóta megszünt Budapester Tageblatt szolgálatában, a legutóbbi huszat pedig egyfolytában, mint a Pester Lloyd városházi munkatársa. 1913-ban került Schwet a Pester Lloyd szerkesztőjeként a városházára, ahol azóta is feljebbvalói teljes megelégedésére müködik, bátor és harcos tollát mindig az igazságnak szenteli. A hatvanadik születésnap alkalmából nagy családi vacsora volt Schwet bácsi Vörösmarty-utcai otthonában: eljöttek fiai és unokái, köszöntvén a családfőt.

Kevesen tudják, hogy a városházi ujságirók szindikátusának vezetőjét régi iskolatársi szálak füzik Wolff Károlyhoz, a Keresztény Községi Párt elnökéhez, akivel negyven és egynéhány esztendővel azelőtt együtt diákoskodott a trencséni piarista főgimnázium padjaiban. A 18 akkor érettségizett ifju közül csak ketten élnek Budapesten: Schwet Henrik és Wolff Károly. Régi osztálytársáról a szeretet és elismerés hangján beszél Schwet Henrik: a fiatal Wolff Károly már akkor vezetője volt az osztálynak, első eminens, akiről osztálytársai már akkor biztonmegállapitották, hogy nagy és diadalmas karriér előtt áll.

A negyven és egynéhány esztendő alatt Wolff Károly neve országos hirü lett, Schwet Henrik névtelen ujságiró maradt, akinek nevét csak a beavatottak ismerik. Az a negyedszázados munka azonban, amelyet aggyal és tollal ezalatt a huszonöt esztendő alatt a hatvanadik születésnapját ünneplő Schwet Henrik végzett, méltán teszi őt büszkévé, mert téglákkal, értékes téglákkal szolgált a nagy mü felépitéséhez...

*

CSORNA KALMÁN DR., a fővárosi árvaszék elnöke, hétfőn ujra szabadságra megy, és tiz napot Balatonkenesén, a tisztviselők üdülőtelepén tölt el.

*

*LIBER ALPOLGÁRMESTER NÉPSZERŰ ALAKJA a mult hét végén egy-két napra feltünt a városháza folyosóin. Az elseje alkalmából megszakitotta szabadságát Liber alpolgármester, főképpen azért, hogy a szociális akciók őszi menetrendjét **beszélje meg** a belügyminisztérium illetékes tényezőivel.*

Az alpolgármester feleségével és menyasszony-lányával tudvalevőleg a hires bolgár fürdőhelyen: Várnában töltött el közel három hetet. Frissen, lebarnultan, jókedvüen érkezett haza a Fekete-tenger partjáról Liber, aki nyaralásáról a következőket mondotta a Városházi Notesznek:

*— Nagyszerüen éreztem magamat a bolgár testvérnép körében, **néhány** kilót le is fogytam a sós tengeri fürdő következtében. Most néhány napot Balatonkenesén töltök a fővárosi tisztviselők üdülőtelepén, egy hetet pedig a Csallóközben fogok még üdülni. Hivatalomat 12-én foglalom el.*

*Elmondotta még Liber alpolgármester, hogy nagy barátsággal és szeretettel fogadták őt ugy a bolgárok, mint a Bulgáriában élő magyarok. Várnában hivatalosan fogadták Budapest alpolgármesterét, akit a szó szoros értelmében szeretetükkel és ragaszkodásukkal rajongtak körül a derék bolgárok. Ruszcsukban az ottani magyar kolónia rendezett ünnepélyes fogadtatást Budapest első alpolgármestere **részére**, szeretetükről és nagyrabecsülésükről biztositva egy barátságos vacsora keretében távoli hazájuk fővárosának vezető tisztviselőjét.*

*

A KISSZAKASZ BEVEZETÉSE ÓTA van mit irniok a lapok humoristáinak, nem kell már a fiumei cápa megjelenésével riasztgatniok olvasóközönségüket, sem a kánikula egyéb szenzációival foglalkozniok. A kisszakasz kimerithetetlen témája a humornak, ebben a humorban azután — az a legszomorubb, hogy a legtöbbjük (ahogy a régi beszély-irók szokták mondani) az életből ellesett történet.

Egy ilyen életből ellesett história kivánkozik a Városházi Notesz-be. Szereplői egy ismeretlen rendszámu villamoskalauz és Dunay Ödön hirlapiró kollégánk, a Magyar Országos Tudositó városházi szerkesztője, aki köztudomás szerint Középeurópa legnyugodtabb, mondhatni: legjámborabb hirlapirói közé tartozik.

Dunay barátunk hirlapirói mivoltából kifolyóan egy Beszkárt szabadjegy boldog tulajdonosa. Történt az elmult napokban, hogy a hirlapiró elfáradva a napi munkától, hazafelé indult és miközben azon gondolkozott, hagy fog-e a vásárpénztári vizsgálat nagyobb kataklizmákat okozni, nem vette észre, hogy a városháza Károlykörúti villamosmegállójánál nem hátul, hanem elől szállt fel a villamosra. A villamosvasutnak azon első részén, amelyen tantusz nélkül utazni tudvalevően halálbüntetés terhe mellett tilos.

Rá is szólt zordonan Ödön barátunkra a villamos haragos vezetője:

— Tessék egy tantuszt bedobni!

A költségvetési egyensuly mögött: vérszegénység és vigasztalanság!

Irta: MÜLLER ANTAL országgyülési képviselő, törvényhatósági tanácstag

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A városházi ügyosztályokban nagy munka folyik: szeptember 15-ére kell elkészitenie a polgármesternek a költségvetés tervezetét, amelyet azután a törvényhatósági tanács és a közgyülés elé terjeszt. A bürókban most fejeződik be a jövő esztendei költségelőirányzaton az utolsó simitás, olyannak kell lennie a költségelőirányzatnak, hogy a bevételek okvetlenül fedezzék a kiadásokat, magyarra forditva: *nem szabad soha többet kiadni, mint amennyi a momentán bevétel.* Kétségtelen, hogy *egyensulyban lesz* a jövő esztendei költségvetés is, aminthogy deficitmentes volt az ez esztendei és a tavalyi előirányzat. Még kétségtelenebb azonban, hogy

a költségvetési egyensuly mögött ott leselkedik a régi latin közmondás szerint a sötét gond: bizonyossága annak, hogy amennyiben ez az egyensuly mellőzhetetlen irányitója marad a főváros pénzügyi ügyosztályának, a jövő esztendőben sem fogja több közmunka foglalkoztatni az iparosokat és a munkásokat a főváros részéről, mint ebben az esztendőben.

Elég volt a csontváz-költségvetésből!

Több pénzt, több munkaalkalmat, több életet kérünk a költségvetésbe! *Petrovácz* Gyula igen helyesen állapitotta meg az *Uj Budapest* egyik nyári számában, hogy: *elég volt a csontváz-költségvetésekből,* kezdeményezést, akaratot és ami a legfontosabb: munkát, munkát, munkát vár az autonómiától Budapest közönsége. *Petrovácz* Gyula találó megjegyzése *axióma lett a városházi politikában,* valóban fején találta a szöget képviselőtársam, amikor a legmegfelelőbb szóképpel festette a közönség szeme elé a fővá-ros sivár és meddő pénzügyi politikáját.

A keszthelyi iparoskongresszus, amely a mult hónap utolsó napjaiban zajlott le, általánosságban megjelölte azokat az irányokat is, amelyeket *a munkátadó közületeknek, elsősorban a legtöbb munkát adó fővárosi közületnek a kereskedő- és iparostársadalommal szemben követnie kell.* Mert — jól jegyezzük meg, uraim! — a főváros nemcsak hogy

kevés munkát ad az iparnak és a kereskedelemnek, de azt a keveset is rosszul, helytelenül adja.

Nemcsak, hogy azt nem tudják a városházi urak, hogy *mit adjanak,* azt sem tudják, hogy azt a keveset, amit adni kényszerülnek, *hogyan adják.* Azok az inditványok, amelyek az ország egész iparostársadalmának egyhangu elhatározásából e pillanatban *már a kereskedelemügyi miniszter asztalán fekszenek,* közelről érintik a főváros hatóságát, mert azt foglalják magukban, hogy

hogyan kellene megjavitani a kisiparos-társadalom részére a munkaelosztások és vállalatbaadások mai rendszertelen rendjét.

A hitelmüveletes közmunka rákfenéje

Budapest az ország fővárosa, vezetője a vidéki városoknak, abban a tekintetben is, hogy *Budapestet követik mintaképül a vidéki városok polgármesterei.*

A főváros alkalmazta elsőnek a hitelbe való épitkezés módszerét, az eladósodásnak ezt a furcsa formáját, amely elől, gazdaságilag jobb esztendőkben, mereven elzárkózott a főváros magisztrátusa.

Az ut- és csatornaépitkezéseknél a legutóbbi esztendőben már jóformán *nincs is egyéb munka,* mint olyan, ahol a vállalkozó bizonyos ideig hitelezni tudja a vállalkozás megdolgozott árát. Az ut- és csatornaépitési ügyosztálynál azt látjuk, hogy a főváros már az ezévi költségvetésbe felvett, a minisztérium által szabályszerüen jóvahagyott ut- és csatornaépitéseket, amelyeket a folyó bevételekből kellene fedeznie, *hitelmüveleti alapon adott vállalatba,* csak azért, hogy büszkén mondhassuk az év végén: *nincs deficit!* Hát

lehet, hogy deficit nem lesz, bár a mai bevételi viszonyok mellett ezt is kétlem, de lesz adósság, amelyre azután a jövő esztendei költségvetésben meg az 1935-ös költségelőirányzatban kell majd a fővárosnak fedezetet kijelölnie.

A *példa ragadós:* ma már a vidéki városok egész sora épittet, vállalkoztat, szállittat hitelbe, nemcsak utat és csatornát, hanem elemi szükségleteket is. Tudok vidéki várost, ahol *már a ceruzát és a papirt is az a vállalkozó szállitja,* aki kijelenti, hogy négy vagy öt hónapig tud várni a város pénzére!

A hitelben való dolgozás a köz számára nemcsak bizonyos mértékben erkölcstelen, hanem drága is, arról nem is beszélve, hogy a tőkenélküli kisiparosság halálos pusztulását jelenti.

A nagytőkének és a karteleknek *teljesen kiszolgáltatja ez a rendszer a kisipart,* kis- és középiparos — mint azt az *Uj Budapest* számtalan izben megállapitotta, sem hitelt, sem anyagot nem kap ezekhez a szállitásokhoz és vállalkozásokhoz, amelyek végeredményben *jóval drágábbak,* mintha készpénzkölcsönt venne fel a város, hiszen természetes, hogy a *hitelbe dolgozó kereskedő és iparos bőven lefölözi a maga pénzének kamatját a megszorult közületeken.*

A Közszállitási Szabályzat dzsungele

Rendet kell teremteni *a Közszállitási Szabályzat dzsungelében is.* Itt a legfontosabb tennivalónak a *legolcsóbb ajánlatok problémáját* tartom, amellyel bőven és kimeritően foglalkozott a keszthelyi kongresszus.

A tisztes munka és a tisztes vállalati rendszer megbukott a fővárosi versenytárgyalásoknál,

ha nézzük a versenytárgyalások egész sorát (elrémitő a legutóbbi: a nagycsarnoki villanyszerelési pályázat), azt látjuk, hogy rendszerré vált a legolcsóbb árajánlatoknak az az eredendő büne, hogy a versenytárgyalási árak a nyers anyagköltségeket sem fedezik. Előfordul, hogy a vállalkozó jól-rosszul megcsinálja a munkát, megtörténik, hogy belebukik és abbahagyja: akár az előbbi, akár az utóbbi történik,

erkölcstelen az, különösen a hatóság részéről, amely annak tudatában adja ki a legolcsóbb ajánlattevőnek a munkát vagy szállitást, hogy a nyers anyagár nem elegendő a hibátlan teljesitésre.

Ez a rendszer *bő teret enged az összejátszásnak,* mert mindig akad olyan vállalkozó, aki *tudja,* hogy a kiirt pályázatnak ez vagy az a része nem kerül megvalósitásra és igy annak mellőzésével ő jogtalanul gazdagodik. *Minden vállalkozó mellé nem lehet rendőrt állitani:* különösen a lanyhább ellenőrzés mellett hányszor fordul elő, hogy a legolcsóbb ajánlattevő nem az előirt mennyiséget vagy minőséget teljesiti.

Keszthelyen határozatba ment, hogy az uj törvény által inaugurált *iparosszék* elé fogják az ipartestületek ezeket az árrombolókat kényszeriteni, mert ezek ellenségei nemcsak a közpénzekért munkát adó fővárosnak, hanem az iparuknak is.

Ezek a problémák nehezek és sulyosak, megérdemlik, hogy állandóan ébren tartsuk irányukban az érdeklődést, különösen ilyenkor, a költségvetés összeállitása idején, amikor az uj háztartási évad küszöbén könnyebb a vállalatba-adás rendszereit is megváltoztatni, mint egyébkor!

ISMERETLEN FOGALOM

a karbantartás, ha üzemi épületének tetőzetét ETERNIT-hullámlemezzel fedeti. Az ETERNIT-hullámlemez mérete és szilárdsága lehetővé teszi nagy fesztávolsággal biró könnyü és olcsó tetőszerkezet alkalmazását, nem rozsdásodik és határtalanul tartós.

Kérjen dijtalan prospektust és költségvetést.

ETERNIT MŰVEK
Budapest, VI. Andrássy-ut 33

— *Már hogy dobnék be tantuszt — hangzott a nyugodt felelet — amikor igazolványom van!*

Egy oktávval feljebb csapott a kocsivezető hangja:

— *Már pedig kérem, ide csak kisszakasszal lehet feljönni.*

— *De amikor nincsen tantuszom, hanem igazolványom van! — mondotta angyali nyugalommal Dunay barátunk. — Hát akkor mit csinálják?*

—*Akkor tessék váltani egy kisszakaszt! — dörgött a villamosvezető, akit Folkusházy atyánk ugy látszik, elfelejtett az efajta fogas problémákra külön kitanitani.*

De már ekkor Dunay szerkesztőt is elöntötte a méreg:

— *Nem vagyok marha szakaszt váltani, amikor igazolványom van! Engedjen át a másik részre, ha itt nem, ott érvényes az igazolványom!*

— *Azt meg már éppen hogy nem lehet! — dörgött vészesen a kocsivezető, miközben a kocsi utasai érdeklődéssel várták a valóban körülményes probléma eldöntését.*

...Talán még most is vitatkoznának, a kocsivezető és a városházi szerkesztő, ha Ödönke egy erélyes, valóban nagysándori csapással meg nem oldotta volna a gordiusi csomót. Anélkül, hogy egyetlen szót szólt volna tovább, leakasztotta a gumikötelet és miközben a kocsi nagynehezen továbbindult, helyet foglalt immár a rendes utasok számára fenntartott padsorokban. Tekintettel arra, hogy időközben előkapta az igazolványát is, sem a kalauz, sem a kocsivezető nem tartotta szükségesnek, sőt tanácsosnak sem az ügyet tovább feszegetni...

*

HOGYAN SZÜLETETT A GYÖNGYÖS BOKRÉTA? — Ezt mondja el a következőkben Kovácsházy tanácsnok:

— A Gyöngyös Bokréta ez esztendei kirobbanó sikere a napilapok és a városházi dolgokkal foglalkozó hetilapok hasábjain felvetette a kérdést: ki találta fel a Gyöngyös Bokrétát? Azt olvasom itt is, ott is, hogy az enyém az érdem, hogy a Tisza Kálmántéri müintézet szinpadán szinrekerülhetett a Gyöngyös Bokréta, az idea azonban nem az enyém, hanem Paulini Béláé, aki először jött a fővároshoz a Gyöngyös Bokréta gondolatával.

— Nem akarom a más babérait tépdesni, és megadom azt a dicséretet Paulini Bélának, ami őt megilleti. A történelmi igazság kedvéért azonban meg kell állapitanom, hogy a Gyöngyös Bokréta gondolata az én fejemben született meg először, annak kitermelésénél és végrehajtásánál Paulini Béla csak eszköz volt, az a jelenben és az a jövőben is.

— Ugy történt a dolog, hogy egy barátom közvetitésével felkeresett Paulini Béla, akit különben évtizedek óta jól ismerek. Paulini Béla előadta, hogy olvasta az ujságban, ha jól emlékszem, éppen az Uj Budapestben azt a nyilatkozatomat, hogy elég volt az Istvánnapi ökörsütögetésből, valami egyebet kell kitalálni, ami ugy a vidéknek, mint a külföldnek kedves és figyelemreméltó. Paulini azt a gondolatot hozta, hogy a csákvári parasztszinészek által előadott darabot telepitsük szinpadostól, szereplőstől Budapestre. A gondolatot nem fogadtam el, mert nem láttam benne sem müvészetileg, sem üzletileg érdemlegest. Abbanmaradt tehát a dolog, továbbra is ökröt sütöttek a Tattersaalban és megrendezték az emlékezetes felvonulást a Népligetben, amely azután a statisztáknak követelései révén botrányba fulladt.

— Amikor azután már mint tanácsnok diszponáltam az Istvánnapi ünnepségek fölött, ujból magamhoz hivattam Paulinit és előadtam neki azt a tervemet, hogy a magyar parasztot hozzák fel a maga sokszinü táncával, danolásával, muzsikájával Budapestre. Paulini kijelentette, hogy ez a terv megvalósithatatlan, megvalósithatatlan még pedig azért, mert a büszke és kényes magyar kisgazda nem fog Budapestre jönni, hogy szinpadon riszálja magát napszámért.

— Erre mondottam én, hogy nincs is arról szó, hogy fizetett alkalmazottak legyenek az Istvánnap parasztszereplői. A főváros vendégségbe hivja őket, megtéritni az utiköltségüket, szállást és ellátást ad nekik és mivel nem lehet mindenki mellé házigazdát állitani, aki a vendégnek cigarettát vásároljon vagy egy fröccsöt fizessen, zsebpénzt adunk nekik, napi három pengőt!

— Igy született a Gyöngyös Bokréta! A szereplők nem szinészek, nem is fizetett alkalmazottak, aminthogy a tanitóik, kántoraik is a főváros felkérésére szivességből rendezik a maguk vidékén a próbákat, amelyek eredményeképpen azután István-napján az ámuló külföldiek ezrei előtt kivirágzik az ősi magyar, százszinü és ezerillatu Gyöngyös Bokréta!

HELVEY TIVADAR Dr
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

A főváros egy hónapra prolongálta a MÁK-nak

A kisebb bányák már olcsóbb áron szállitanak az Elektromos Müveknek

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az Elektromos Müvek egyéves, illetőleg kétéves szénszükségletére kiirt versenytárgyalás során tudvalevően az *összes jelentősebb hazai szénbányák* benyujtották pályázataikat. Az évi 22 ezer vagón szénszükséglet szállitására 11 magyar bányavállalat tett ajánlatot, különböző egységárakon, amelyek általánosságban *néhány fillérrel az eddigi árak alatt* mozognak.

Az Elektromos Müvek müszaki vezetősége már megkezdte az ajánlatok átszámitását. Tekintettel arra, hogy az átszámitásnál a kaloria-értéket, a termelési és szállitási költséget kell *közös nevezőre hozni, a kalkuláció igen lassan halad* és még távol van attól, hogy a döntésre vonatkozó vezérigazgatói előterjesztést az Elektromos Müvek igazgatóságában le lehetne tárgyalni.

Mivel ily körülmények között a legjobb esetben *október végén kezdhető meg* a hozandó döntés alapján az uj szállitási időszak, az Elektromos Müvek igazgatósága olyképpen határozott, hogy a legnagyobb eddigi szállitóval, a *Magyar Általános Kőszénbánya Rt.-vel* a szénszállitási szerződést egy hónapra, az eddigi feltételek mellett, prolongálja, hogy *az Elektromos Müvek szénellátásában fennakadás ne álljon be.* A MÁK természetszerüen *örömmel fogadta a prolongációs ajánlatot* és errevonatkozóan a szerződést már meg is kötötték.

Ugyancsak provizórikus megállapodást létesitett az Elektromos Müvek vezetősége azon *kisebb bányákkal is*, amelyek eddig szállitói voltak az Elektromos Müveknek és természetszerüen a most meghirdetett versenytárgyaláson is jelentkeztek. A kisebb bányák, amelyek kivétel nélkül az *eddigi ár alá mentek ajánlataikkal*, oly értelmü megállapodást létesitettek az Elektromos Müvek vezetőségével, hogy *a prolongációs idő alatt is már a versenytárgyalási, az addiginál mérsékeltebb árakon biztositják az Elektromos Müvek szénszükségletét.* Vagyis, mielőtt a versenytárgyalás eldőlt volna, *a főváros már keresett* azon, hogy nem mint eddig, közvetlen tárgyalások alapján, hanem versenytárgyalás utján biztositja az Elektromos Müvek szénszükségletét.

Ujabb differenciák az állami szinházak fővárosi szubvenciója körül

A főváros csak a lejátszott olcsó helyáru előadások után hajlandó szubvenciót folyósitani — A szubvenciót elsősorban az állami szinházak közmütartozásainak fedezésére kell a fővárosnak forditania

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A közmüvelődési ügyosztály vezetője, *Némethy* tanácsnok, noha szabadságon van, rendszeresen bejár hivatalába, hogy a jövő évi költségelőirányzatot az illetékes tényezőkkel megbeszélje. A költségvetés összeállitásán felül jelentős munkát ró az ügyosztályra a *Labriola-féle bérleti szerződés tárgyalása*, nemkülönben azok a megbeszélések, amelyek az *állami szinházak fővárosi szubvencionálása* ügyében folynak. Erről a fontos problémáról

illetékes helyen

a következő nyilatkozatot tették az *Uj Budapest* munkatársának:

— Egyes sajtóorgánumok hirül hozzák, hogy az állami szinházak vezetősége már *szeptember elsejére várta* a fővárosi szubvenció kiutalását, sőt olyképpen diszponált az egyik állami szinház vezetősége, hogy szeptemberi legszükségesebb kiadásait a fővárostól megkapandó szubvencióból fedezi. Arról, hogy *a szubvenció teljes összegét szeptember elsején folyósitottuk volna, természetesen szó sincsen, és amig a támogatás ügyében a tárgyalások a kultuszminisztérium illetékes ügyosztályával be nem fejeződnek, szó sincs a szubvenció első részletének folyósitásáról sem.*

— E tárgyalások során *bizonyos nehézségek merültek fel* a főváros és a kultuszminisztérium között. A főváros azon a véleményen van, hogy *nem szubvenciót ad, hanem egyes népszerü előadásokat támogat, előadásonként 2500 pengő költséghozzájárulással.* A költséghozzájárulás mérve a szóbanforgó előadások költségétől függ, errevonatkozóan azonban mindezideig *nem kapott pontos számitást a főváros.* Arra vonatkozóan sem kaptunk *érdemleges nyilatkozatot*, hogy mely szindarabok lesznek azok, amelyeket a népszerü előadások keretében az állami szinházak szinrehoznak, arról meg egyáltalában *nem beszélnek a miniszteriális urak*, hogy ezeket az előadásokat milyen helyárakon óhajtják a főváros kulturára éhes szegényebb néposztályai számára rendezni.

Mint a fenti nyilatkozatból látható, az állami szinházak szubvenciójának kérdése *egyelőre zsákutcába került, még pedig korántsem a főváros, hanem az állami szinházak vezetősége hibájából.* Az állami szinházak támogatása a főváros részéről nem adó, amelyet *minden további beleszólás és intézkedés lehetősége nélkül* köteles a főváros az állami szinházak pénztárába befizetni. A támogatás *kétoldalu szerződés*, amelynek ellenértéke a népszerü előadások megrendezése, ezeknek az előadásoknak programját, sorrendjét, helyárait, költségvetését a rendelkezésre álló hosszu nyári szünet alatt *sem sikerült az állami szinházak vezetőségének összeállitania.*

Illetékes városházi helyeken felmerült az a gondolat is, hogy ezeket a szubvenciókat *nem az állami szinházak pénztárába fizeti be a főváros*, természetesen csak a lejátszott előadások után, hanem azokat elsősorban *az állami szinházak közmütartozásainak fedezésére forditja.* Az állami szinházak a legnagyobb mértékben el vannak ugyanis adósodva a fővárosnál és azok üzemeinél. A *Nemzeti Szinház* például nemcsak házbérrel tartozik, hanem *gázdijjal, vizdijjal, elektromos áram-dijjal.* Az egyik állami szinház elektromos áram tartozása például oly nagy összegre rug, hogy a tiszti ügyészség már a legkomolyabban gondolkozik azon, hogy *per utján hajtja be* az állami szinházak áramtartozását és az Elektromos Müvek vezetősége mindezideig csak azért nem kapcsolta ki a szinház áramszolgáltatását, mert *elejét akarta venni a kikapcsolás révén okvetlenül keletkező országos botránynak.* — Ily körülmények között tehát arról beszélni, hogy az állami szinházak vezetősége *máris diszponált a szeptemberben esedékes városházi szubvenció hovaforditásáról:* enyhén szólva, *tulzottan optimista álláspontnak tetszik!*

Havlinból: Pongrácz

Többszáz fővárosi tisztviselő megmagyarositja a nevét

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy a belügyminiszter leiratban kérte fel a polgármestert, hogy *személyesen irányitsa és vezesse a névmagyarositási mozgalmat* és főleg arra ügyeljen, hogy az *ősi városi polgárság* neve magyarosodjon meg, mert nem közömbös, hogy a nemzet igazságáért küzdő magyarok neve magyar-e, vagy idegen. A polgármester a belügyminiszteri rendelet kapcsán *Havlin* Károly dr. tanácsjegyzőt bizta meg a törvényhatóság felügyelete alá tartozó hivatalok és üzemek tisztviselőinek névmagyarositását illetően.

A polgármester megbizásából *Havlin* tanácsjegyző a fővárosi hivataloknak és üzemeknek *már szét is küldte a belügyminiszter névmagyarositási akciójára vonatkozó nyomtatványokat.* Az idegen nevü tisztviselők körében *máris élénk az érdeklődés* a névmagyarositás miként je irányában és máris többszázan jelentették be az elnöki ügyosztályban, hogy a belügyminiszter felhivása kapcsán *idegen hangzásu nevüket jó magyaros névvel akarják felcserélni.* Az elnöki ügyosztály *Havlin* tanácsjegyző vezetésével *listákba szedi a névmagyarositási kérvényeket* és megvan minden remény arra, hogy ezeket a kérvényeket a belügyminiszter minden bürokratizmus mellőzésével, rövid uton fogja elintézni.

Elsőnek — mint jelentettük — *maga Havlin tanácsjegyző* magyarositja meg a nevét, hogy jó példával járjon tisztviselőtársai előtt. A városháza névmagyarositási referense *Pongrácz-ra*, felesége családnevére változtatja át a nevét, *elsőnek szerepelvén* azon a listán, amelyet a polgármester a belügyminiszterhez fog felterjeszteni.

„SENECO“
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus“ törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vámos császár-út 51. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-38.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, felszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömöritett aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

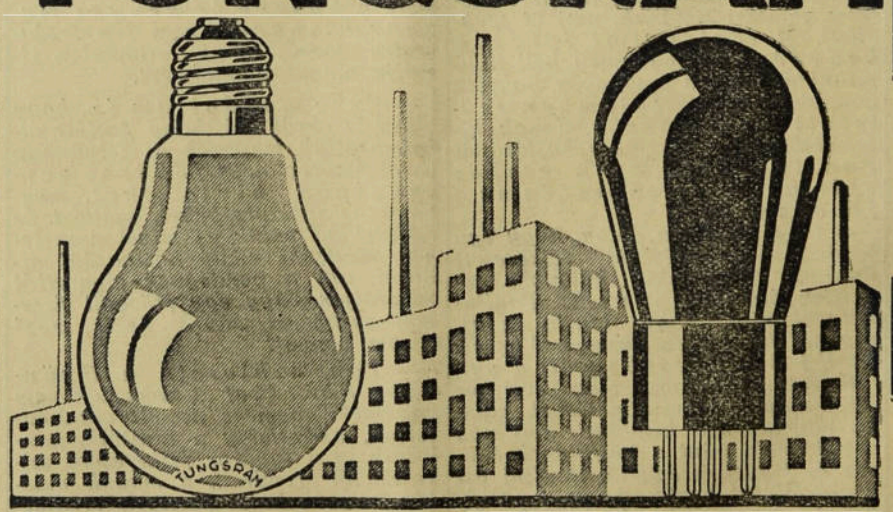
KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 802—45

Igyunk „Harmat“-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

„HERMUSIN“
a legjobb házi mángorló
Magyar Mosó és Fertőtlenitő Gépgyár Rt.
Telefon: 62—5—23

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

TUNGSRAM

MEGBIZHATÓ, JÓ

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Ámon Antal és Fiai
út-, csatorna- és betonépit. váll.
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERN. Tel.: Lágymányos 13-82

Bohacek és Társa
parketta és asztalosáru gyára
Budapest, Váci-ut 66. Telefon: 90-6-02
Gyárt és vállal minden parkettázási munkákat
Kartelen kivüli olcsó árak

Klauber és Vajda
mérnök-vállalkozók, kavicskotró-vállalata
Budapest, V., Ügynök-utca 19.
TELEFON: 90-2-17.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPESTI
Lakás: Petneházy-utca 13/a.
Gyár: VI., Jász-utca 17. szám
TELEFON: AUTOMATA 96—13.

Hirek

Hirek és hiresztelések

Az utóbbi hetekben *vad és zavaros hirek* keringenek a budapesti városháza körül. Majd a főpolgármestert küldik el egyik napról a másikra egyes jólértesültek, majd pártvezérek fejeit nyakazzák le, majd arról hallunk suttogást, hogy már csak néhány hét kérdése a törvényhatósági bizottság feloszlatása és kormánybiztos kiküldetése. Jól tudjuk, hogy ezekben *a komolytalan és felelőtlen hiresztelésekben* még magja sincs az igazságnak, kétségtelen, hogy a hirhordozók alig akarnak egyebet, mint a saját személyük és beavatottságuk előtérbehelyezését, mégis: ezek a hirek egyáltalában *nem alkalmasak* arra, hogy a nyári szünet után a városházán meginduljon az a komoly, alkotó és termelő munka, amelyet a mai sorsdöntő időkben fokozott figyelemmel vár el a fővárostól az ország.

Sajnosan meg kell állapitanunk, hogy bizonyos tekintetben *ingoványos talajra került a városháza politikai irányitása.* Nem az adminisztrációról van szó, amely éppen annyira hibátlanul müködik, mint holnap müködni fog, vagy tegnapelőtt müködött, hanem *bizonyos politikai tényezők labilitásáról,* amely azután minden vonatkozásban a bizonytalanság ködével nehezedik a köztudatra.

Kétségtelen, hogy az események torlódó egymásutánjában *a programok és célkitüzések bizonyos mértékig elavultak,* a városháza, de Budapest közönsége is olyan *uj programokat és uj célkitüzéseket* vár, amelyek ha a régi elvi alapokon állnak is, a maguk gyakorlati mivoltával felfrissitőleg hatnak ugy a politikai tényezőkre, mint a városházi adminisztrációra is.

Nincs itt szó sem *politikák és világnézetek reviziójáról,* csupán *kiegészitéséről és modernizálásáról.* Komoly tényezők a várospolitika mai keretein változtatni nem akarnak és nem fognak. Nincs is reá szükség, mert az *a keresztény és nemzeti alap,* amelyen a főváros kormányzásáért felelős többségi pártok állanak, ép és változatlan. Eljött azonban az ideje annak, hogy *ebbe a keretbe uj tartalom is vegyüljön,* ugy programilag, mint személyileg a régi jelszavak és régi emberek közé. A hirek és hiresztelések *abból az ösztönös érzésből* fakadnak, hogy a várospolitikában fujdogál *a tavaszi szellő,* amely a téli tespedés után *a természet ujjászületését hirdeti.*

Canonica visitatio a budapesti plébániákon. A biboros hercegprimás a budapesti plébániákon canonica visitatio megtartását rendelte el és annak végrehajtásával *Breyer* István dr. segédpüspököt bizta meg. Canonica visitatio, amely alatt az egyházi javak leltározása értendő, legutoljára a kilencvenes években volt a főváros területén. A segédpüspök az elnöki ügyosztály kegyuri referensének bevonásával naponta két-két plébániát vizsgál felül.

Fontos közüzemi és idegenforgalmi problémák a polgármesterek pécsi kongresszusán

Sipőcz polgármester elnöklésével tárgyalta a kongresszus a magyar városok aktuális ügyeit

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Csütörtökön és pénteken rendezte a Magyar Városok Országos Kongresszusa ezévi értekezletét Pécsett, amely alkalommal a fővárost is közelről érdeklő közüzemi és idegenforgalmi problémák kerültek sorra. A pécsi kongresszus határozatainak jelentőségét a főváros szempontjából növeli az a körülmény, hogy a kongresszuson *Sipőcz* Jenő dr., Budapest polgármestere elnökölt.

A közüzemeket illetően legfontosabb volt az a határozati javaslat, amelyet *Kuncz* Ödön dr. egyetemi tanár terjesztett elő. Eszerint a javaslat szerint a városi közüzemeket *önálló jogi személyiségü és vagyonu kereskedelmi társaságok alakjában kell megszervezni,* olyképpen, hogy ahol a tőkét és a hitelt *kizárólag a közület bocsátja rendelkezésre, korlátolt felelősségü társaság* formájában, ahol azonban célszerünek mutatkozik, hogy a vállalati nyereségben való részesités ellenében a befektetési és forgótőkéhez a tőkétársadalom is hozzájáruljon — *részvénytársasági formában.* Az értekezleten *Hór-Tempis* Móric dr. müegyetemi tanár, *a városi közüzemek országos telekkönyvezése és közüzemi tanfolyamok létesitése* iránt terjesztett fel javaslatot.

A belföldi idegenforgalom propagandájának problémájával *Horváth* Ödön dr. foglalkozott, határozati javaslatot terjesztvén be aziránt, hogy a Magyar Városok Országos Kongresszusa idegenforgalmi állandó bizottsága utján az Országos Idegenforgalmi Tanács támogatásával és a többi idegenforgalmi szervek bekapcsolásával *központi irányitásban részesitse a belföldi vándorforgalmat.* A városok külföldi idegenforgalmi propagandájáról *Meixner* Ernő dr. beszélt, azt inditványozván, hogy Bécsben az összes vidéki városok, fürdők és üdülőhelyek magyar idegenforgalmi irodát létesitsenek, aminthogy a székesfőváros bécsi idegenforgalmi irodája, amely majdnem kizárólag a *székesfőváros propagálásával* foglalkozik, *nagyszerüen bevált.* A terv megvalósitására a kongresszus *kis bizottságot* küldött ki és felkérte a kongresszus elnökségét, hogy a bizottság javaslata alapján a szükséges intézkedéseket tegye meg.

Hétfőn megindul az iskolák étkeztetési akciója. A főváros az iskolai étkeztetés során most *napi ötezer ebédet ad a szegény gyerekeknek.* A szociálpolitikai ügyosztály a nyári szünet után az iskolásgyermekek étkeztetését *október 1-ével szokta megkezdeni.* Részben azért, mert az általános nyomoruság nagyobb, mint valaha, de azért is, hogy a nyaralásból hazajövő gyerekek *azonnal jelentkezhessenek az iskolai étkeztetéseknél,* a polgármester olyképpen intézkedett, hogy ezidén már szeptember 11-én, hétfőn az összes iskolák megkezdik az étkeztetési akciót. Juniusban, amikor az akciót *szükebb keretek közé szoritották,* 14 ezer gyermek jelentkezett a teljesen ingyenes ebédekre, 3000 pedig napi 4 fillérért jutott ebédhez.

Olcsóbb lett Balatonkenese. A fővárosi tisztviselők balatonkenesei üdülőtelepén augusztus 21-től kezdődően *olcsóbbak lettek a penzióárak.* A legdrágább szoba (előszobával, fürdőszobával és terrasszal) 7 pengőbe, a legolcsóbb az uj szállóban 5.50 pengőbe, a régi szállóban 4.30 pengőbe kerül. Ezekhez az árakhoz a főváros azon alkalmazottainak, akik nem segitőalapi tagok, valamint állami, vármegyei, városi tisztviselőknek és katonatiszteknek *tiz százalékos,* egyéb idegeneknek *husz százalékos* felárat számit a telep igazgatósága.

Nagy az érdeklődés a tabáni tervpályázat iránt. A polgármester által hirdetett tervpályázat a Tabán felépitésére tudvalevően szeptember 30-án jár le. Noha a pályázati felhivásban a szükséges nyomtatványok kiadását a polgármester olyképpen szoritotta meg, hogy a nyomtatványok kivevőinek *husz pengőt kell letétbe helyezniök,* amelyet csak a pályázat benyujtása alkalmával kapnak vissza: mégis *feltünően nagy az érdeklődés a pályázat iránt,* eddig több mint százan váltották ki a pályázat beadásához szükséges nyomtatványokat és helyszinrajzokat. A városrendezési ügyosztály magánértesülései szerint *igen nagy számban fognak jelentkezni a pályázók.* Természetes, hogy még eddig egyetlen pályázat sem került beadásra, ami részben a pályázati határidő rövidségének tulajdonitható, részben annak, hogy a *pályázók a konkurrenciától való félelmükben csak az utolsó napon nyujtják be pályamüveiket.*

Romlott étel-ital, ha gyomrát elrontja, Fél pohár „Igmándi" gyorsan helyrehozza!

A gazdasági válság és a rossz üzletmenet leküzdésére, — mint azt a gyakorlati tapasztalat az egész világon igazolja, — legalkalmasabb és legbiztosabb a reklám és főleg az ujsághirdetés. Hogyan, hol és mikor kell és lehet eredményesen hirdetni? Ez megtudható a 36 év óta közismert Leopold Gyula nemcsak szakszerüen és páratlan pontossággal, hanem több mint 3 évtized alatt szerzett tanulságok célszerü felhasználásával teljesiti odaadó lelkiismeretességgel az összes megbizásokat.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYLAP GYÁRTELEP
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 77/79. TEL. 134-48

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8–10.
TELEFON: 80-5-03.

„CLARIDGE"
I., BŐSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Budapest idegenforgalma és a Nemzetközi Vásár

Négy év alatt 18 százalékkal nőtt a Vásár forgalma

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Fontos tárgykört vizsgál végig *Gáspár* István dr. rövid tanulmánya: „Budapest idegenforgalma és a nemzetközi vásár (1923—32)" cim alatt. Ez, mint a Magyar Statisztikai Szemle különlenyomat is megjelent. *Gáspár* azt mutatja ki, hogy a pesti idegenforgalom 1925-höz képest 1926-ban 3.1, 1927-ben 5.5, 1928-ban 3.7, együttvéve 12.3%-kal nőtt. A vásár forgalma azonban nemcsak lépést tartott azzal, hanem *nagyon fölül is multa.* Mert az eladott vásárigazolványok száma 86.7%-kal emelkedett.

1929 óta egész Európában csökken az idegenforgalom. Persze *Budapesten is, bár nem akkora mértékben, mint a legtöbb külföldi helyen.* A kulminálás 1928-ban volt. (269.606 idegen járt itt.) Ez 1929-ben 7.3, 1930-ban 3.2, 1931-ben 14.3, 1932-ben 4.6%-kal csökkent. Együttvéve 29.4%-kal. A vásár forgalma nem ilyen volt, mert 1928-tól 1932-ig 37.204-ről 43.914-re, tehát 6710-zel nőtt. Ez 18%.

Igaz, hogy nem minden vásárigazolvány jelent *ideális idegenforgalmat,* jól költekező vendéget, sőt olykor ez is a növekvő elszegényedésre, tultakarékoskodásra mutat, ha már jómóduak is direkt a vásárra várnak, hogy a kedvezményeket kihasználják. De a vásárpropaganda nélkül *ilyenek és sokan mások egyáltalán nem jönnének.* Viszont a Magyar Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége érdekes vizsgálati próbákat ejtett meg a *lakásvendégek körül.* Igen sok adat bizonyitja, hogy épp a gazdasági válság miatt állandóan növekszik az olyan külföldiek száma is, *akik magánlakásba szállnak.*

Már pedig a statisztika csak a szállók és penziók idegeneit mutatja ki. Különösen a vidékről és elszakitott területekről érkező rokonok, ismerősök száma nőtt meg ilyen irányban. *Gáspár* szintén szükségesnek tartja már, hogy a magánlakásokban megszállottakat hozzávegye és az *összes forgalom 20. a külfölddel való forgalom 10%-ára becsülje.* Ez 32.000-rel növeli a forgalmat, vagyis 1932-ben 222.000-re. Az Idegenforgalmi Szövetség pedig a magánlakási többletet megokolt számitásaival 39.000-re taksálja. A vásárt 1932-ben 60.000 személy látogatta vidékről, külföldről. Illik, hogy ebből leszámitsuk a filléres vonatok 7000 utasát. Még igy is *53.000 látogató marad.* Ez a 222.000-nek 23.9%-a, amire *büszke lehet a vásár elnöksége, hiszen ez a nagy szám május 2—16-ra, tehát 15 napra tömörül.*

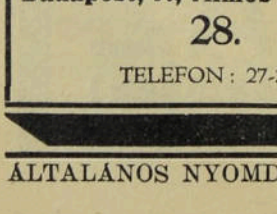
PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
96 filléres ujdonságok! VI., Andrássy-ut 39. 96 filléres ujdonságok!

Kedvező alkalom!

Egyenruha
zubbony
nadrág
sapka
P 98.–
Polgári
öltöny P 98.–
NAGY KÁLMÁN
IV., Kossuth Lajos-u. 6.

LÁSZLÓ ÉS BLUM
okl. mérnökök, épitési vállalkozók
Budapest, II, Margit-krt 7
Telefon: 51-2-50

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JÁNOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII., Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31–2–80, 35–9–16.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Magyar Kir. Állami
Vas-, Acél- és Gépgyárak
Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ,
KERTÖNTÖZÉSHEZ
kézi és géphajtásu
szivattyuk
Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet
Forgalombahozza:
Magyar Királyi Állami
Vasgyárak Kereskedelmi
Képviselete Rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut
28.
TELEFON: 27-3-20

GAZDASÁGI ÉLET

Világviszonylatban is elsőranguak a főváros ut- és csatornaépitései

Mit alkotott Budán ebben az esztendőben az ut- és csatornaépitési ügyosztály?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály érdemes vezetője, *Király* Kálmán tanácsnok bemutatta az ügyosztálya mellé rendelt szakbizottság tagjainak és a sajtó meghivott képviselőinek *a budai oldalon végzett nagyszabásu utburkolásokat és csatornaépitéseket.*

A szemle első állomása a *Budafoki-ut* volt, melynek *topeka-burkolatát* az tette szükségessé, hogy a régi rossz makadámburkolat *nem birta az ut mentén levő gyártelepek nagy teherforgalmát* és az autobuszforgalmat, hanem *sima, hézagmentes burkolatot* kivánt. Ugyanitt volt alkalmuk a megjelenteknek a *Budafoki-uti főgyüjtőcsatorna* épitését megtekinteni, melynek rendeltetése Kelenföld szenny- és csapadékvizeinek összegyüjtése és a létesitendő *kelenföldi szivattyutelepre való vezetése.*

Ez a főgyüjtőcsatorna, melynek több mint *három és fél méter a belmérete* és 200 méter a hossza, nemcsak hatalmas méreteinél fogva tarthat igényt ugy a szakemberek, mint a laikusok érdeklődésére, hanem azért is, mert ennél a félmillió pengős alkotásnál alkalmazták először a *klinker-téglákat,* mégpedig bitumenes habarcs kötőanyaggal, ezáltal *végre megoldva azt a régi problémát,* hogy miképpen védhetjük meg csatornáinkat a budai keserüvizek *mindeddig védhetetlen rombolásától.*

Ugyancsak *klinker-téglával, de bauxitcementes kötőanyaggal* épült a *Csóka-utcai csatorna is,* melynek megtekintése után a Budaörsi-uti három és fél kilométeres tökéletes betonuton robogott végig simán, élvezetesen a bizottságot vivő autobusz, majd pedig a *Zólyomi-ut, Sashegyi-ut és a Németvölgyi-ut* uj épitkezéseit tekintették meg. Bámulatos, hogy a *mérnöki tehetség, a vállalkozók és munkatársaik szorgalmas munkája* a Belváros és a Farkasvölgyi temető között, hegyen-völgyön, lejtőn, meredeken keresztül rövid idő alatt *közeli és közvetlen összeköttetést létesitett.* Végül *a Hidegkuti-ut kiskő- és betonszakaszait* és a Nagykovácsi-ut *gyönyörü erdei szakaszának* most kezdődő átépitését szemlélték meg a meghivottak.

A konjunktura gazdag napjaiban, mikor mindenre *bőven, sőt talán tulbőven* volt pénz, nem volt nehéz dolgozni, produkálni. Akkor minden ügyosztály beruházott, termelt, épitkezett stb. Ez volt az *aranykorszak.* A gazdasági válság lassankint mind kisebb lehetőséget nyujtott a munkának és majd mindenütt beállott a *vegetálás, a tespedés kora.*

Nem igy a II. ügyosztálynál. Itt nincs megállás, nincs vegetálás, nincs tespedés. Itt az aranykorszak után beállott a *hőskorszak.* Megki sérelve a lehetetlent is: ha van pénz, pénzzel, ha nincs, részletre, hitelre, de — mindig dolgozik az ügyosztály s alkotásai, melyek a főváros életének és kulturájának létfeltételei ugy tervezés, mint kivitel tekintetében, *mérnöki tökéletességek és világviszonylatban is legelsők.*

Ime, ez az ügyosztály hőskora, melynek vezére *Király* Kálmán, az utépitési tudománynak külföldön is elismert gyakorlati és elméleti tudósa, alvezére a fáradhatatlan, pótolhatatlan mérnöki zseni, *Viola* Rezső dr. müszaki főtanácsos és tisztikara, az ügyosztály *tehetséges és szorgalmas mérnöki gárdája.*

R. O.

Megindult a harc az utcai automaták ellen

Záróra és vasárnapi munkaszünet nélkül konkurrálnak az automaták a kereskedőkkel

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Jelentette az *Uj Budapest,* hogy a közlekedési ügyosztály razziát tartott a közterületeken felállitott mérlegautomaták között és azokat, amelyek engedély nélkül müködtek, a rendőrség közbenjöttével az utcákról eltávolitotta. Az utcai automaták ügyében *a kereskedelmi érdekeltségek egész sora* nyilvánitotta véleményét, tiltakozván az ellen, hogy *az utcai automaták* a mai nagy munkanélküliség idején *munkaképes kereskedők kenyerét vegyék el.*

A kereskedőtársadalom most akciót kezdeményezett *az automaták minden fajtájának betiltása elérésére és a már felszerelt áruautomaták leszerelésének elrendelése érdekében.* A villamoskocsikon cukorkákat árusitó automaták felállitása ellen már a polgármesterhez is küldöttség ment, e küldöttség előtt *Sipőcz* polgármester *határozottan kijelentette,* hogy nem fogja a Beszkárt ilyirányu esetleges elhatározását jóváhagyni és a joggal kifogásolt automataárusitás nem fog bevonulni a villamoskocsikra.

A kereskedelmi érdekeltségek *ujabb akciója során monstre-küldöttség* fog felvonulni a polgármesterhez, kérvén, hogy határozott állásfoglalásával akadályozza meg az utcai automaták számának szaporitását. A *legnagyobb igazságtalanságnak* tartják a kereskedők, hogy amikor az üzletek zárni kötelesek, az automataárusitás zavartalanul tovább folyon. Az automatáknak *nincsen zárórájuk és vasárnapi munkaszünetük,* ami beleütközik az egyenlő elbánás elvébe. Ezen felül azonban minden egyes automata átlag egy-egy kenyérkereső család szájából vonja el a falatot.

esztendő alatt a *régi Zita-kórház járványbarakkjai teljesen modern formában lesznek átépitve.*

— Azon iparkodunk, hogy *a munkálatokat maradéktalanul a kisiparnak juttassuk.* A magasépitési ügyosztállyal egyetértésben végezzük a versenytárgyalások kiirását és ügyelünk arra, hogy a javitási munkálatok *kisiparosoknak jussanak.* A kórházak javitási munkálatai során *többszáz kisiparosnak sikerült ilymódon, ha nem is nagy, de mégis a mai viszonyokhoz mérten jelentős munkaalkalmat szereznünk.*

Lassan halad a kórházak tatarozása

Átépitik a járványkórház fabarakkjait — A kórházak tatarozása többszáz kisiparosnak jelent munkaalkalmat

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A közegészségi ügyosztály folyó évi költségvetésében a kórházak általános fenntartásán kivül a legfontosabb tényező volt *a közegészségügyi épületek általános tatarozására* felvett összeg. A törvényhatósági bizottság *400 ezer pengőt* irányzott elő az elmult esztendőben a kórházak ezévi tatarozására, a költségvetésnek ezt a tételét a belügyminisztérium változatlanul hagyta jóvá, ugyhogy a mai nagy munkanélküliségben számottevő pénzt maradéktalanul fel lehetett a kitüzött célra használni. A korai nyári hónapokban megindult a kórházak tatarozási munkálata, amelyről

Salamon Géza dr.
tanácsnok,

a főváros közegészségi osztályának érdemes vezetője, a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Junius első napjaiban kezdtük meg a költségvetés szerinti 400 ezer pengőnek a kórházak tatarozására való felhasználását. Azóta állandóan folyik a tatarozási munka, ami *igen lassan halad,* ugyannyira, hogy csak *október végére* leszünk készen az egész munkálattal. A lassuság oka az, hogy pavillonról pavillonra, azaz méginkább kórteremről kórteremre haladunk, az a célunk ugyanis, hogy *mennél kevesebb ágy maradjon mennél rövidebb ideig üresen,* inkább a tatarozási munka huzódjon el.

— *Valamennyi kórházban akad reparálni való,* különösen a régi kórházakban, a Rókusban és a Szent Istvánban. Felemlitem, hogy a folyó esztendőben is sikerült, csakugy, mint az elmult évben, a Szent Gellért-kórház *két fabarakkját* végleges téglaépületté átalakitani. Ezek a még háborus barakkok a mai kor követelményeinek nem felelnek meg, az elmult esztendőben *kettőt épitettünk át,* az idén másik kettőt és további két

Uj kiirások:

Téli ruhák, sapkanemüek és bundafélék szabómunkájára a székesfőváros alkalmazottai (közigazgatási, köztisztasági, üzemi) részére. Határidő: 1933. évi szetpember hó 11 (hétfő) d. e. 11 ó.

Épitési munkákra és gépi berendezésre az I. ker. Kelenföldön létesitendő szennyvizátemelőtelep részére.

1. csoport: A szennyvizátemelőtelep épitési (föld-, kőmives és elhelyező) munkái.

2. csoport: A szennyvizátemelőtelephez vezető szabadkiömlő és tápcsatorna épitése.

3. csoport: A szennyvizátemelőtelep gépi berendezése és felszerelése. Minden egyes munkacsoportra külön kell ajánlatot tenni. Határidő: 1933. évi szeptember hó 12 (kedd) d. e. 9 ó.

I. ker., Tabán elnevezés alatt ismert és a tervezési programban pontosan körülirt terület **városrendezési tervére** nyilvános tervpályázat. Határidő: 1933. évi szeptember hó 30. déli 12 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 37. szám

Budapest, 1933 szeptember 16

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revizky-u. 1.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Főváros és kormány

Irta: SZŐKE GYULA dr.
felsőházi és törvényhatósági bizottsági tag

A polgármester féléves jelentése nemcsak szokásosan a városi közállapotokról számol be és a város gazdasági helyzetéről ad kimutatást, de a fővárosi megélhetőségi lehetőségekre is rámutat és kívánságokat terjeszt elő, amelyek elintézése a kormánytól függ. Viszont a kormány egyes tagjai nyilatkozataikban az ország agrár-lakosságát védik a fővárossal szemben, máskor az iparvédelem látszik előtérbe tolulni a fogyasztók terhére, mindenesetre pedig *a kormány fővárosi pártjában ellentétes mozgolódások vannak*, amelyek a többi pártokkal való együttműködésre is kihatnak. A polgárság pedig *minderre felfigyel* és hallja a Keresztény Községi Párt egyik vezető emberének: *Csilléry* András volt miniszternek a felszólalását, amelyben a kormányrendeletek ellen szólva azt a megállapitást teszi, hogy

a kormány a fővárost amerikai nagybácsinak nézi.

Ismételten hangoztattam, hogy *mindenki igazságtalan, aki nem akarja tudomásul venni*, hogy a mi mai nyomoruságos helyzetünknek *a nagy világégés és annak értékeket pusztító hatása az oka.* De nyomatékosan tiltakozom mindig az ellen, hogy *mindent Trianon nyakába akarjunk varrni* és a sültgalambot várjuk. Valahogy meg kell érteni, hogy a kormányzati komolyság nem abban van, hogy a tekintetünket külföldre szegezzük és azt várjuk, hogy mit akarnak nekünk adni és a trianoni szörnyüségből mennyit engednek, mert végül tisztában kell lennünk azzal, hogy *nincs az a külállam, amely rajtunk, kizárólag miértünk akar segiteni*, ha azt a saját érdeke és az ő országa gazdasági helyzete nem kivánja.

A pénzügyi ortodoxia csődje

Azzal is tisztában kell lennünk, hogy amint *csődöt mondott a pénzügyi ortodoxia egész elgondolása és az arra felépitett országos pénzügyi kártyavár*, éppen ugy a gazdasági élet sem csak attól függ, hogy mennyi kereskedelmi szerződés van a zsebünkben és mennyire dicsőitik külföldön a mi lovagiasságunkat.

Amint a kormánynak befelé is kell néznie és a belföldi helyzet és lehetőség alapján is kell rendelkeznie és irányitania, *éppen ugy kell a főváros vezetőségének is nemcsak az egész ország helyzetével, de külön a főváros lakosságának a helyzetével is számolnia.* És amint a kormány az ő belföldi meglátásából eredő munkáját a külföldi helyzettel összhangba kell hogy hozza, éppen ugy a polgármesternek a főváros belső életét az egész ország lehetősége figyelembevételével kell irányitani.

És mégis valahogy ugy jön elő, hogy az elméleti összhangképzés dacára *mindig disszonancia áll elő.* Amint a kormány jó elgondolásaiból a pártszervezkedés működik szerte az országban, amint a kormány programjából a kartelek megerősödése, sőt uj kartelek keletkezése áll elő, amint a kereskedelmi szerződésekből a mezőgazdasági cikkek áresése és világpiaci áron alul való eladása történik és az ezek alapján eszközölt behozatalból a belső mezőgazdasági és erdei termelés lehetetlenülése áll elő, ugyanugy

a fővárosban is a folytonos akarásból a tárgyalások tömkelegén keresztül civódások és megszólások keletkeznek a gazdasági védelem és alkotások helyett.

Béke, ami nincs . . .

Valaki azt mondotta, hogy

a legnagyobb jót tenné, aki ki tudná békiteni a kormányt a fővárossal, a fővárost a vidékkel, az ország különböző vidékeit egymással, a különböző foglalkozási ágakat szintén egymással, a főváros vezetőségét a polgármesterrel és a pártokkal, a különböző pártok vezetőit egymással és saját pártjukkal, szóval egy általános treuga dei-t tudna létesiteni, amelyben nem a párt, nem a külföldre való kacsintgatás, nem a programm, nem az elvi megállapitás, hanem a való élet adta lehetőség érvényesülne,

hogy mindenki azt tegye meg, ami a lehetőség határain belül a nép javára megtehető. És tényleg amint elhallgattam az ország pénzügyi helyzetének a taglalásáról azért, mert ugy találtatott, hogy *külföldi hitelezők érdeke nem engedi az én javaslataim tárgyalását* és a pénzügyi ortodoxia a Nemzeti Bankon keresztül is nem hajlandó és nem képes az uj irányt gyorsan elfogadni, éppugy ma a pénztelenség idején *a főváros vezetőségétől sem várunk olyan rendkivüli alkotásokat*, amelyeket nem bir el a fővá-

Rendet követelünk a fogyasztás kérdésében!

De igenis szólok és a polgármesteri jelentés helyesen mutat rá arra, hogy az élet megkönnyitése, amely igenis az ország lakosságának, tehát a fővárosnak is és az összes fogyasztóknak nélkülözhetetlen a további megélhetés szempontjából, annyira a kormány ujabb belső, a külföldtől független rendelkezéseitől függ, hogy amig ezek nem módosittatnak és a hibák ki nem küszöböltetnek, a mai *életnek nevezett vegetálás sem tartható fenn tovább.*

És minden szónoklatért kár, minden pártalakitás meddő, minden tiszai utazás hiábavaló és minden támogatáskérés eredménytelen, ha nincs meg az a hatalom, amely végül a fogyasztás érdekében rendet teremt.

Ezt *nem tekintem személyi kérdésnek.* Legyen ugyanazon világnézleti alapon és a legteljesebb hazafias érzésü kormány a legügybuzgóbb férfiakból, *mégsem cselekszik az ország érdekében*, ha ezt a romlást bármely oknál fogva meg nem akadályozza, mig talán a kevésbbé tehetségekből álló, kevésbbé nagystilü kormány is jótevője az országnak, ha ezeket a bajokat rendezi.

Buza, tej, fa

Amikor a buza ára bolettával együtt nem teszi ki a 12 pengőt, nem szabad *32, sőt 36 filléres barnakenyeret árusitani.* De ugyanakkor meg kell nézni, hogy *mennyi a világpiaci ár*, mennyiért viszik ki a buzát, mennyiért veszik meg a termelőtől és akkor azt látjuk, hogy

a helytelen eljárás nemcsak a fogyasztókkal szemben, de a termelőkkel szemben is érvényesül, aminek egyrészt a közvetitő kereskedelem gyors és tényleges megrendszabályozásával, másrészt a tőzsde ráncbaszedésével lehet további utját állani.

A kormány jobban tudja, mint mi egyszerü polgárok, hogy a különböző gabonakivitelek körül *minő visszaélések* történtek, elegendő csak a svájci kivitelre rámutatni és kell, hogy egyszersmindenkorra elvegye a kedvét azoknak, akik *saját önző érdekükben képesek a nagy tömegek legelemibb életszükségleteit is feláldozni.*

Megengedhető-e az, hogy *az egész ország tejtermelését* a főváros utján akarjuk elfogyasztatni? És amig egyrészről nem vesszük számitásba, hogy a meglevő tehenészetek elpusztulnak azáltal, hogy a szerfelett komplikált és *az ujabb hivatalokat kreáló tejrendelet* a tej termelői árát lényegesen leszállitotta, ugyanakkor a főváros fogyasztói még mindig kénytelenek a kannatejért legalább 32 fillért fizetni. Persze 32 fillér a gazdasági életben nem nagy összeg, de a kisjövedelmü háztartásokban *a 32 fillérekből adódik ki a megélhetés*, vagy a megnemélhetés és *rossz nemzetgazda az*, aki a fillérekkel nem számol, mert az nem tudja a pengőt sem értékelni.

Vagy szabad-e egyrészről *a fa termelését* a külföldi szerződésekkel lehetetlenné tenni a termelői árak leszoritásával, ugyanakkor itt Budapesten a fa magas ára alig változott. Vagy szabad-e *a kartelirozott szénárat* a külföldi szén behozatalával megfizethetetlen magasságban fenntartani. Szabad-e a *textilárukat és bőrárukat, az épitési anyagokat* a rossz vámrendszerrel és a kartelek meg nem rendszabályozásával olyan magasan tartani, ami nemcsak a mai gazdasági árakkal nincs arányban, de még a normális viszonyok méreteit is felülmulja. Szabad-e megerősiteni *a szérumok* kartelárait? Vagy szabad-e olyan helyzetet fenntartani, hogy szinte nem mernek hozzányulni ezekhez a tőkekinövésekhez azért, mert *a mezőgazdasági megsegitésre szánt bolettát az ezektől beszedett pénzből kivánják fedezni.*

A legnagyobb hiba volt az ilyen rendszerü boletta fenntartása, amely egyrészt szembeállitotta a nagytőkét a mezőgazdasággal, másrészt ildomossági hallgatást parancsolt azoknak, akik a boletta révén látszólag árjavitáshoz jutnak.

Uj párt, uj pártvezérek?

Magyarország *elsősorban agrárállam* és a mezőgazdaság eredménytelen müködése az egész ország életére kihat. Téves elképzelés tehát *a mezőgazdasági cikkek árát mesterségesen feltornászni akarni, csakhogy az a kartelek védelmében magasan tartott iparcikkekkel arányban lehessen.* Ez maga után vonja a hivatalok és hivatalnokok tömkelegét, az állami költségvetés felduzzasztását, az adók emelését, a közterhek sulyosságát, az elégedetlenséget és bizalmatlanságot, amely pedig a legjobb célu kormányzat-

nak is a sirját ássa. Ha ezek helyett a szinte át nem látható, komplikált elképzelések és rendelkezések helyett a mezőgazdasági cikkek előállításának a költségei vétetnek alapul és ennek a figyelembevételével fognak a különböző ipari áruk átértékeltetni, ugy egészen természetes, hogy *elmarad a mesterséges árfelhajtás, de elmaradnak a kartelek jogtalan hasznai, a felesleges hivatalok felállitása, a mezőgazdaság teljes tönkremenetele és elmarad az elégedetlenség és bizalmatlanság is.*

Mert nem az a fontos csak, hogy az eladósodott gazdákon segitsünk, vagy a Budapesttől 400 km távolságban termelt tejet is Budapestre szállitsuk, holott még béke idején is legfeljebb 150 km-es körzetben dolgoztunk, hanem *magán az egész mezőgazdasági termelésen segitsünk*, hogy a buzájáért ne bolettát kapjon, ugyanakkor a tőzsdén leveretvén az árát, hanem megkapja az összes termelvényeinek legalább az előállitási költségét és a termelvényeiért kapott pénzért arányos áron a szükségleteit beszerezhesse.

Segitsünk a fogyasztókon, hogy megszükült jövedelmükért méltányos áron beszerezhessék az élet legszükségesebb eszközeit. *Segitsünk az iparoson*, hogy egyrészt a fogyasztó tőle vásárolhasson, másrészt a nyersanyaghoz megfelelő áron juthasson. *Segitsünk a kereskedőn* a forgalom emelésével, hogy a tisztes polgári hasznát és ezzel a megélhetését biztosithassa. *Segitsünk ezzel a fővároson* és annak a vezetőségén, hogy hivatása magaslatára emelkedve irányithassa az autonómia életét. És ha ez megtörténik, segit a kormány önmagán, mert a sikeres munkáért elégedetlenség helyett bizalmat kap.

Helyes tehát, ha a kormány és a főváros vállvetve igyekeznek a gazdasági hiányok pótlására, a helyzet javitására, a megélhetés könnyitésére.

Mert ez fontosabb, mint az uj párt, vagy uj pártvezérek, uj tisztviselők, vagy uj választójog, uj parlament, vagy uj közgyülés. Ha a nemzet elpusztult, ha a polgárság tönkrement, ha az adófizető alanyok nem léteznek, minderre már szükség nincs: a temetőben már csak sirhantok és sirkeresztek vannak. Ne várjuk meg, mig temető leszünk, fogjunk össze, hogy feltámadást ünnepelhessünk!

Utban a döntés az üzemek sorsa felett

A nagyüzemek meghagyásával halálra itéli a belügyminiszter a házimühelyeket és megszükiti a kórházak ellátásánál a Községi Élelmiszerüzem müködési körét

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy a főváros maradéktalanul teljesitette a kormány 4600/1933. számu rendeletét, és részletes jelentéssel szolgált a belügyminisztériumnak abban az irányban, hogy az egyes üzemek adminisztrációjának és üzletvitelének egyszerüsitése tárgyában a legutóbbi esztendők során *milyen intézkedéseket hozott*. Ugyancsak a belügyminiszter asztalán fekszik a törvényhatósági bizottság közgyülésének jelentése a fővárosi üzemek leépitését illetően, ezt a határozatot a közgyülés tudvalevően *hosszu vita után* az erre kiküldött üzemi bizottság és a törvényhatósági tanács vizsgálata után hozta meg. Az egész ügy folyamán állandóan azt hangoztatták a belügyminisztérium illetékes tényezői, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján *most már végleges intézkedést fog hozni* a kormányhatóság a fővárosi üzemek további sorsát illetően, annál is inkább, mert a beérkezett jelentések kapcsán a belügyminisztérium a kereskedelmi és pénzügyminisztériumokkal, nemkülönben a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarával *hosszas és beható ankétozást folytatott.*

Illetékes helyen

szerzett értesülésünk szerint, eddig azért nem döntöttek, mert a belügyminiszter *a parlamentben kivánja bejelenteni intézkedései megtételét*, egyben körvonalazni szándékozik a kormányhatóság hivatalos álláspontját *a főváros és általában az autonómiák üzemeit illetőleg. Keresztes-Fischer* Ferenc dr. belügyminiszter ezt a bejelentést már a *képviselőház őszi ülésszakának legelején meg fogja tenni*, ezen bejelentés után közvetlenül leérkezik majd a városházára a belügyminisztérium leirata, amely annyi huza-vona után *végre radikálisan és megfellebbezhetetlenül oldja meg a régi problémát.*

A belügyminisztérium döntése, értesülésünk szerint, *kétirányu lesz.* A monopolisztikus üzemek mai formájának teljes meghagyásával a leirat a *házimühelyek megszüntetésére fogja elsősorban felszólitani a polgármestert és a törvényhatósági bizottságot.*

A miniszter álláspontja ugyanis az, hogy az ugynevezett melléküzemek közül csak azok maradhatnak fent, amelyek a *legszükségesebb javitási munkálatokat végzik.* A *termelő melléküzemek*, vagyis azok a mühelyek, amelyek uj dolgokat állitanak elő, *teljesen megszüntetendők*, eddigi feladatkörük a *magániparnak adandó át*, természetszerüen a Közszállitási Szabályzat megfelelő rendelkezéseinek értelmében.

A városházán elterjedt hirek szerint, *a Községi Élelmiszerüzem az egyetlen a nagyobb üzemek közül, amelyiknek hatáskörét a belügyminiszteri leirat lényegesen meg fogja szükiteni.* Ennek oka a Kereskedelmi és Iparkamara különösen intranzingens magatartásában rejlik: *Éber* Antal, a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, a miniszteriális tárgyalásokon, különösen *az Élelmiszerüzem kórházi szállitásait hibáztatta* és azt kivánta, hogy a kórházak élelmiszerszükségletét *nyilvános versenytárgyaláson szerezze be a főváros.* Minden valószinüség amellett szól, hogy a kamara ezen követelését *a miniszter teljesiteni fogja*, amely esetben a Községi Élelmiszerüzem feladata nem lehet egyéb, mint részben az, hogy a *kórházak részére a versenytárgyaláson legjobbaknak bizonyult szállitók által történt szállitásokat ellenőrizze, továbbá, hogy az élelmiszereket az egyes kórházak között szétossza és szétküldje.*

Tornaszerek, atlétikai sportcikkek, játszóteri berendezések, iskolapadok és butorok gyára
Lopos Gyula, Budapest
III., Bécsi-ut 85. ◆ Tel.: Óbuda 62-5-05

Budapest Székesfőváros Gázművei értesitése a főváros közönségéhez.

Értesitjük a nb. fogyasztóközönséget, hogy a gázfogyasztás hozzáférhetőbbé tétele érdekében f. é. szeptember 1-től az alább felsorolt szerelési és átirási dijakat lényegesen mérsékeltük és pedig

az 5, 10, 20, 30 és 50 lángu nedves gázmérőknek, továbbá a 2 és 8 köbméteres száraz gázmérőknek cca 7.—, 10.50 és 17.50 pengős szerelési diját **egységesen**

öt pengőre

szállitottuk le.

A 80, 100 és 200 lángu nedves gázmérőknél, továbbá a 15 és 30 köbméteres száraz gázmérőknél csak a tényleges munkabéreket számitjuk fel.

A gázmérők üzembehelyezési és átirási diját az eddigi 2.10 pengőről

egy pengőre

mérsékeltük.

A gáztüzhelyek 4.20 pengős, sütők, főzők és vasalók 2.90 pengős szerelési diját egységesen

egy pengőben

állapitottuk meg.

A bérleti gázkészülékek üzembehelyezési és átirási dija az eddigi 2.10 pengő helyett

egy pengő.

Amennyiben a bérleti készülékek átirása, vagy üzembehelyezése a gázmérővel egyidejüleg történik, ugy a bérleti készülékek átirása, vagy üzembehelyezése

dijtalan.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS GÁZMŰVEI

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Városházi notesz

EGY HÓNAPPAL EZELŐTT olyannak indult ez az ősz, mintha mielőtt megkezdődött volna, máris a nehezebbnél-nehezebb ülések egész sorát tartotta volna a törvényhatósági tanács és a mélyen tisztelt közgyülés. *Régen Kisasszony napja után vagyunk, maholnap megkezdődik a hivatalos fütési szezón és még hire-nyoma sincs az őszi ülésszak megnyitásának. Hogy mikor fognak első alkalommal összecsapni a talpig fegyverben álló felek, azt talán még Huszár főpolgármester, a törvényhatósági bizottság közgyülésének elnöke sem tudja, akinek pedig feladati körébe tartozik tudvalevően az ülések összehivása, ugy a törvényhatósági tanácsot, mint a közgyülést illetően.*

Merthogy ez alkalommal nagyon éles lesz az összecsapás, azzal mindenki tisztában van, aki csak egy kevéssé is verzátus a városházi kulisszák mögött. Hirek születnek, hiresztelések enyésznek el: de abban megegyezik mindenki, hogy rövidesen fejek egész sora fog lehullni a politikai porondon. Legalábbis a kibicek, akik mindig szeretik a sok vért, a legmelegebben óhajtják a francia doktor gyilkoló szerszámának bevonulását a városháza politikai arénájára.

Vagy talán nem is aréna, hanem szinház? Egy szellemességéről ismert tanácstag, akit a vásárpénztári tanácsülés ügyében meginterpelláltak, a következőket mondotta:

— Hogy nagy szinház lesz ez a tanácsülés, ez bizonyos. Csak egy a baj: tuldrága a belépődij...

A HOSSZU NYÁR ALATT arról beszélt mindenki, hogy amikor eljön az ősz, megkezdődik a nagy tanácsnoki nyugdijazás, amelynek végeztével azután egész sor állás fog megürülni az egész vonalon a fiatalság számára.

Nos, itt az ősz, és valóban itt az ideje annak, hogy a régóta esedékes nyugdijbamenések révén helyek ürüljenek a türelmetlen fiatalság számára. A tanácsnokok közül leghamarabb két előljáró megy nyugalomba: Szente Miklós, aki már februárban betöltötte 40-ik szolgálati évét és november 10-én 60-ik születésnapját fogja ünnepelni. Az előljárói kar érdemes doyenje tudvalevően több mint tiz esztendeje Óbuda népszerü, közszeretetben álló vezetője. Utódául a III. kerület élén Schara Bélát emlegetik.

Ugyancsak az ősz folyamán kerül sor Guth Ferenc kerületi tanácsnok nyugdijbamenetelére is. Guth aránylag fiatal ember: ötvenegynéhány éves és 35-ik szolgálati évét is csak a jövő év közepén töltené be. A II. kerület előljárója azonban sulyos beteg, és igy ő maga kérte nyugdijazását, amelyet a polgármester elvben már el is fogadott.

A beteg előljárók közül Szentével és Guthtal egyidejüen megy a jól megérdemelt nyugalomba Tatár Béla, akit alig kétesztendős előljárói müködése óta a Terézváros zárt szivébe. Tatár egyelőre szeptember végéig van szabadságon, helyét ideiglenesen be is töltötte már a polgármester Schara Bélával. A többiekkel egyidőben Tatár Béla is nyugalomba fog menni, vele az előljárói kar érdemes és szimpatikus tagja távozik el.

Végezetül Vajna Ede tanácsnok, a közélelmezési ügyosztály vezetője, közeli nyugdijazásáról beszélnek sokat a városházán. 60-ik életévét a legidősebb tanácsnok csak a jövő év januárjában tölti be, azonban már 39-ik évét szolgálja, és igy minden valószinüség amellett szól, hogy az ő helye is rövidesen megüresedik a közélelmezési ügyosztály élén, ahol kerek 13 esztendeje él, dolgozik és alkot Vajna őméltósága.

Négy tanácsnoki állás! Mennyi reménység fordul most feléje, mennyi csalódás fog a választások után következni!

*

ILOVSZKY JÁNOST könnyen sulyossá válható baleset érte az elmult vasárnap Zamárdin, ahol János a legnépszerübb nyaralók közé tartozik. Por vagy szálka ment a szemébe, amit ott helyben nem tudtak még a doktorok sem eltávolitani, igy Jánosnak autóba kellett vágnia magát és itt Budapesten a szemészeti klinikán kisebb mütét árán tudták csak eltávolitani a kellemetlen szilánkot.

Az operáció során fel kellett vágni Ilovszky szemhéját is, mert csak igy tudtak a szilánkhoz jutni. János barátunk egyelőre kötéssel a szemén, sötét szobában tartózkodik, és — nem csinál semmit. Ami nála, ismerve az ő mindig dolgozó, agilis egyéniségét, valóban nagy szó!

*

KOVACSHÁZY VILMOS TANÁCSNOK, aki szabadságát megszakitotta, hogy az Istvánnapi ünnepségeket személyesen irányitsa, szabadságának hátralevő idejét külföldön tölti el. Kovácsházy egyelőre Bécsbe ment, hogy ott inspiciálja az idegenforgalmi irodát, onnan azután Gasteinbe megy. Kovácsházy csak október első napjaiban veszi át ujra ügyosztálya vezetését.

*

EGÉSZ FŐVÁROSI KÜLÖNITMÉNYT látott vendégül Kisasszony-napján Pécs városa. A Magyar Városok Országos Kongresszusa tartotta itt a népszerü és tevékeny Várhidy igazgató rendezésében ezévi országos értekezletét, és ahogy a kongresszus elnöke, Sipőcz polgármester megnyitó beszédében kijelentette:

— Pécs városában, Nagy Lajos városában, a magyar kulturának a honalapitás óta ebben az értékes, déli végvárában a régi magyar dicsőség magasztos légköre vesz körül...

A polgármesteren kivül, akit régi családi szálak füznek a Mecsek-aljához (az egyik téren még most is áll a Sipőcz-patika, amely a polgármester nagybátyjának birtokában van) eljöttek az értekezletre Harrer Ferenc tanácstag, aki általános érdeklődés közepette fel is szólalt az üzemi kérdésben az értekezleten, továbbá Farkas Ákos dr. tanácsi főjegyző, az elnöki ügyosztály vezetője, Morvay Endre dr. főjegyző, a világitási ügyosztály vezetője, Tőkés Gyula dr. tanácsjegyző, továbbá Várhidy Imre dr. tanácsi fogalmazó. Az üzemi szakemberek közül Plósz Pál, az Elektromos Müvek helyettes vezérigazgatója, továbbá Pogány Zsigmond, a Hirdetővállalat igazgatója vettek részt a kongresszuson.

*

POLÓNYI DEZSŐVEL ismét egy darab régi Budapest távozott el a szük belvárosi utcákból, a hallgatag

Országos érdeklődést váltott ki Sipőcz beszéde a polgármesterek pécsi kongresszusán

A polgármester egyetemes nemzeti szempontból üdvözölte a Nemzeti Munkatervet, amely a szabad emberre akarja épiteni a magyar reformkorszakot a nemzeti öncéluság szolgálatában

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Még élénk emlékezetben van az a nagy siker, amelyet a burgonyakartel ügyében aratott *Sipőcz* polgármester. Alig hogy a nyilvánosság elé került a közigazgatási bizottsághoz még be sem terjesztett félévi polgármesteri jelentés, amely a főváros burgonyaellátása ügyében állitotta fel a polgárság követelményeit, máris megjelent a földmivelésügyi minisztérium hivatalos nyilatkozata, hogy *burgonya-kartelről szó sincs*, a kormány *nem tervez uj rendszert* a főváros burgonyaellátásában. A polgármester *legszemélyesebb sikere volt* ennek a miniszteri nyilatkozatnak gyors kiprovokálása és kétségtelen, hogy az *egész főváros lelkes tapssal fogadta a város első polgárának a köz érdekében történt erélyes és hatásos állásfoglalását.*

Hasonlóan nagy sikert aratott *Sipőcz* polgármester a Magyar Városok Országos Kongresszusa *pécsi országos értekezletén.* A beszédre, amely a maga komoly kijelentéseivel ideális tükre elmondója nemes és értékes egyéniségének, az egész ország felfigyelt, a beszédet bő kivonatban közölték a budapesti és vidéki napilapok, és annak hatását misem mutatja jobban, mint hogy a *közigazgatási bizottság szeptemberi ülésén több szónok megállapitotta Sipőcz pécsi beszédének értékét és országos viszonylatban való jelentőségét.*

Sipőcz Jenő dr.

polgármester

pécsi beszédét, amelyet mint a Magyar Városok Országos Kongresszusa elnöke mondott el, az alábbiakban *teljes terjedelmében közöljük:*

— *Sulyos, sorsdöntő időkben* — mondotta a polgármester — gyültünk össze a gyönyörü Mecsekalján, az ősi dicsőség nemes és szép városában, hogy *megtanácskozzuk a magyar városok életének aktuális problémáit.* A legégetőbb, legidőszerübb két problémát: *az idegenforgalom és közüzemek kérdéseit tüztük ülésünk tárgysorozatára.* Kiváló szakférfiak fogják azokat előadni és minden oldalról megvilágitani a kongresszus nyilvánossága előtt. Nem akarok elébevágni fejtegetéseiknek, melyek bizonyára meg fogják mutatni nekünk most is az utat és irányt, mely elvezet a célhoz városaink korszerü haladásában. Ez a két probléma ma a *közérdeklődés homlokterében áll,* a közvélemény sürün foglalkozik velük, de a városok közéletében is döntő fontossággal birnak. Ez közismert tény mindnyájunk előtt, akik a városok életének régi és hüséges munkásai vagyunk és akik a gyakorlatból ismerjük a közületekre nehezedő kérdéseket és feladatokat.

A mai világválság idején, amikor egész társadalmak, sőt nemzetek jövője forog kockán, a mi felelősségünk is meghatványozódott és aggodalmasan kell mérlegelnünk a lelkiismeret mérlegén azt, amit mondunk és amit határozunk.

A kongresszust ugy kell tekintenünk, mint *a városok együttes ülésre összehivott magisztrátusát,* mely jogai és kötelességei tudatában meghatározza, hogy mivel tartozik a mai időkben a résznek és az egésznek, — a városnak és az országnak.

— De a kongresszus napirendjére kitüzött kérdéseken tul *sok-sok égető problémánk van,* hetekig sem tudnók kimeriteni azokat a bajokat és gondokat, amelyek a mindennapi élet erejével szorongatják a városokat.

A városok közélete és közigazgatása a háboruelőttihez képest tartalmában és terjedelmében ugy megváltozott, mintha századok multak volna el két évtized folyamán.

Ma a városok a szorosan vett közigazgatáson kivül *nagyjelentőségü szociális, kulturális és gazdasági munkát végeznek,* a maguk hatáskörében az egyetemes állami és nemzeti feladatokon dolgoznak. Éppen ezért minden jogcimünk meg van arra, hogy a Magyar Városok Kongresszusán az *ország nagy életkérdéseiről is szóljunk.* Ezt nemcsak azért tesszük, mert a városokat az állami organizmus nemes életszerveinek érezzük és tartjuk, hanem azért is, mert ezuttal is mutatni akarjuk, hogy

a sors minden változása között az egyetemes nemzeti érdeket szolgáljuk, sohasem irányitanak minket részleges, egyoldalu szempontok, hanem a nemzeti gondolat Sion-hegyéről nézzük az életet és a világot.

— Valamikor a középkor folyamán várszerüen megerősitett helyeken ringatták a müvelődés bölcsőjét, *a városok alakulása és fejlődése* vetette meg alapját a szervezett állami rendnek és a nemzeti életnek.

Az elmult évezredek legnagyobb értéke városi munka eredménye, a magasrendü szellemi és anyagi kultura a városokban született és nevelkedett.

A városok történelmi jelentősége *csak fokozódott az idők haladásával,* ma már állami és nemzeti élet városi alap nélkül el sem képzelhető. *A városok jelentik a szervezett kulturát és társadalmat.* Ha ebből a magas szempontból nézzük a városokat, megértjük azt a szerepüket is, amelyet korszakos átalakulások idején játszanak.

A városokon keresztül vezet a történelem utja, a nagy eszmék a városok szellemi hatalmával hóditják meg az országokat. Valamikor a kis Betlehemben született meg a világ Megváltója, de Jeruzsálem városában dőlt el az emberiség sorsa.

Korunk is tüzes, viharos eszméktől terhes, a városok falai között *uj világot hirdető gondolatok járnak.* Nagy népek, hatalmas birodalmak szakitottak a régi világrenddel.

— Mindnyájan élő tanui vagyunk annak a korszakos átalakulásnak, mely most zajlik le és amely nagyszerü erővel mutatja, hogy a mindennapi szükségből fakadó politikai, társadalmi és gazdasági életkérdések *uj megoldást és uj kifejezési formát követelnek.* Világszerte olyan jelenségek merülnek fel, amelyek arról tanuskodnak, hogy

a történelmi erők uj medret vágnak a nemzeti életfolyamat számára.

Mi lehet az oka ennek a *mélyreható nagy átalakulásnak,* melyet nem annyira a tudományosan felépitett programok, mint inkább ösztönös mélységekből feltörő erők, vágyak hajtanak? A történelem tanusága szerint *minden korszak a maga történelmi helyzetének és müveltségi fokának megfelelő uj életformákat hozott,* az örök alapokon nyugvó, változatlan lelkitörvényektől függő emberi életet *uj stilusu, más berendezésü világba állitotta.* A francia forradalom annak idején olyan politikai eszméket robbantott ki, melyek a polgári rend fogalmát égették a köztudatba, de ezért a polgári rend csak évtizedek mulva, a XIX. század második felében épült ki a politikai, társadalmi és gazdasági élet teljes valóságában.

— *Az eszmék elvetették a magvat,* de idő kellett a százados fa kibontakozására. Ha a mult század történetében az eszmei alapokat nyomozzuk, a polgári rend világának minden gyökerét és életcsiráját megtaláljuk a francia forradalom eszméiben. *Ilyen korszakalkotó eszmék járják át ma a világot,* a különböző népek és országok hol tudatosan, hol öntudatlanul az uj korszak utján haladnak, amikor mérsékelt politikai reformokat hajtanak végre, vagy pedig *forradalmi hevességgel alakitják át közéletünket.*

Uj szellemiség lüktetését érezzük az idők nagy nyugtalanságában, olyan eszmei erőt látunk a politikai harcok mögött, amelyek az elkorhadt világ megujitásán, a XX. század korszerü életberendezésén dolgoznak, de ugyanakkor mélyen érezzük a nagy aggodalmat az emberiség ősi kincsei miatt.

Az évezredek legnagyobb vivmányát,

a szabad ember eszményét

nem áldozzuk fel semmiféle uj világ oltárán, mert az nem lehet uj világ, mely *a szabad emberből vártrabot, vagy jogtalan páriát csinál.* A kornak megfelelő állami és társadalmi rendet *a szabad emberre kell épiteni,* a hatalmat össze kell egyeztetni a szabadsággal, különben nem lesz áldás a reformátorok müvén, vulkánra épitik a jövőt.

— A korszakos átalakulás eszmehullámai eljutottak a magyar tájra is; a

Nemzeti Munkaterv

olyan lélekből fakadt, melyet megihletett az uj idők szelleme, a nemzeti ujjászületésnek eszmevilága.

Tul minden pártpolitikán, egyetemes nemzeti szempontból a magyar városok örömmel üdvözlik az abban lefektetett reformgondolatokat,

nemcsak elfogadják alapelveit, hanem felajánlják megvalósitására *hüséges támogatásukat és áldozatos munkájukat* is. Ezt nyugodtan, nagy hittel és reménységgel tehetjük, mélyen tisztelt Kongresszus, mert

a Nemzeti Munkaterv a szabad emberre akarja épiteni a magyar reformkorszakot.

Nem egyoldalu pártszempontot képvisel, hanem az egyetemes nemzeti társadalmat tartja szem előtt.

Nem revolueiót, hanem evolueiót hirdet.

— A magyar városok ünnepélyesen nyilatkoztatják ki a mai napon, hogy fegyelmezett, kötelességtudó lélekkel állnak a nemzeti öncéluság szolgálatába.

Minden munkát és áldozatot vállalnak, amit a nemzeti megujhodás érdeke, az uj idők szelleme megkiván. A magyar városok vállalják történelmi feladatukat most is!

---

kerepesi temetőbe. A Sasok hires vezérének, Polónyi Gézának fia az ősi Belváros tipikus gyermeke volt, aki az Amig városatya lettem cimü György Endre-féle önéletrajzgyüjteményben megkapó képet fest a nyolcvanas évek Budapestjéről. Az Öv-utcai tornacsarnokok, a Sebestyén-tér rég elfeledett képei derülnek fel ebben az önéletrajzban, amelynek kezdő dátuma 1875 március 12-ike, ekkor született az öreg Sas fia a Kigyó-utca 5 és Sebestyén-utca 4. számu hires átjáróház első emeletén.

Az elmult ciklusban bizottsági tag is volt Polónyi Dezső, bizottsági üléseken alig szerepelt, közgyülésen is igen ritkán. Nevezetes felszólalása volt a Helyiérdekü megváltása ellen, amikor is fényes jogi tudással és szinte félelmetes harci készséggel szállt sikra az ellen a gondolat ellen, hogy a Helyiérdekü a főváros tulajdonába és birtokába kerüljön. Hogy annak idején az akció nem sikerült, igen nagy részben Polónyi Dezsőnek az érdeme, aki később is, amikor a Helyiérdekü megváltására mégis sor került, büszkén hirdette, hogy számos milliót sikerült a fővárosnak állásfoglalásával megtakaritania. Az 1930-as törvényhatósági bizottsági választások alkalmával már fel sem lépett, szentendrei tuskulánumába vonult, ahol hosszas és kinos szenvedés után halálozott el.

*

BARÁNY OSZKÁR nagyiparosnak, aki az elmult ciklusban egységespárti programmal tagja volt a törvényhatósági bizottságnak is, felesége, született Killer Jolán, e hó 10-én hosszas szenvedés után elhunyt. Felesége elhunyta alkalmával a törvényhatósági bizottság tagjai is számosan felkeresték részvétnyilatkozatukkal a gyászbaborult férjet.

*

LENDL ADOLF UTÓDA VOLT az Állatkert igazgatói székében Hilbert Rezső. Bátyja, a kereszténypárti Hilbert Vilmos egy cikluson át: 1920 és 23 között tagja volt a törvényhatósági bizottságnak. Hilbert Rezső hosszu ideig mint állatkerti aligazgató müködött, 1919 novemberében azután az intézmény vezetésével is megbizták. Szorgalmas, lelkiismeretes tisztviselő volt világéletében, ugyannyira, hogy szolgálati idejének lejárta után is még éveken át visszatartotta őt állásában a polgármester. Temetése általános részvét közepette csütörtökön délután folyt le a Kerepesi-ut melletti temető halottasházából.

*

DORNER GYULA miniszteri tanácsos, a földmivelésügyi minisztérium müszaki osztályának vezetője, 35 évi müködés után nyugalomba vonult. A kormányzó nyugalombavonulása kapcsán megengedte, hogy legfelsőbb elismerése tudtul adassék. Dorner Gyula, aki közszeretetben álló tagja a főváros törvényhatósági bizottságának és tanácsának is, nyugalomba vonulása kapcsán ért legfelsőbb kitüntetés alkalmával városházi barátai részéről is rengeteg gratuláló levelet kapott.

*

KOZMA JENŐ DR., az Egységes Községi Polgári Párt elnöke, többhónapos külföldi üdüléséről hazaérkezett, és már résztvett a közigazgatási bizottság hétfői ülésén.

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

Az iskolanővérek és asszisztensnők 80 százaléka jólszituált férjes asszony

Személyzeti és anyagi tultengésben szenved az iskolaorvosi intézmény, amelynek végleges szabályrendelete esztendők óta nem tud, vagy nem akar megszületni

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Az *Uj Budapest* szeptember 2-iki számában szóvátettük azt *a vérszegény jelentést*, amellyel a főváros tiszti főorvosa számol be az iskolaorvosi intézmény legutóbbi félesztendejéről. Rámutattunk arra, hogy esztendők hosszu sora óta *nem tud megszületni az iskolaorvosi intézmény végleges szabályrendelete*, ami első sorban az oka annak, hogy az eredetileg szépen elgondolt intézmény *öncéluvá merevedett*, amely nem tud, talán nem is akar egyebet produkálni, mint hogy *jóldotált mellékfoglalkozása legyen protekciós orvos-házaspároknak és egynéhány egyébként is igen jólszituált egyetemi professzornak*. Megállapitottuk, hogy az iskolaorvosi intézmény *gyógyitási értéke majdnem a nullával egyenlő*, mert az iskolaorvosok csak megállapitják a bajt, a betegeket azután *gyógykezelésre utasitják*, legeredményesebb tevékenységük a gyógyitás terén *fogak plombálásában és a szemüvegek rendelésében merül ki*, de ez is olyképpen történik, hogy a szemüvegrendelés például a szemüveg megvásárlása nélkül *jóval többe kerül*, mintha az arra valóban rászorult szegény gyermek valamelyik kórház vagy klinika rendelésén *vizsgáltatta volna meg magát és megvásárolta volna azután a gyógyitó segédeszközt*.

Az iskolaorvosi intézmény tudvalevően müködésében *az iskolanővérekre* támaszkodik. Az iskolanővérek és asszisztensnők feladata, hogy az orvosokat a gyermekek megvizsgálásában és a betegségek diagnosztálásában támogassák, ők végzik az ugynevezett *környezet-tanulmányokat*, melynek során megállapitja az iskolaorvos, hogy például *a tüdőbeteg gyereket* csakugyan el kellene különiteni a többiektől, abban az irányban azonban, hogy a gyermeket tényleg elkülönitsék, természetszerüen *már intézkedni nem képes*. Mivel az iskolaorvosi intézmény személyzete még mindig ideiglenes, a polgármester az iskolanővéreket és asszisztensnőket most ujból *egy esztendőre ideiglenes minőségben állásukban megerősitette*. Az illetékes polgármesteri szerv az iskolaév küszöbén *közreadta* az állásukban megerősitett iskolanővérek és asszisztensnők névsorát. Ez a névsor *annyira érdekes*, hogy — természetszerüen minden személyes vonatkozástól eltekintve — *érdemes azzal külön is foglalkozni!*

Az iskolanővérek és asszisztensnők *nyolcvan százaléka férjes asszony*. A férjek igen jelentékeny százaléka doktori diplomával is rendelkezik, bizonyságául annak, hogy jelen esetben nem akárkik feleségeiről van szó, hanem *társadalmilag jelentékeny, egyes esetekben a névből is kitünően jólszituált uriemberekről*, akiknek felesége korántsem azért végzi az iskolanővéri vagy asszisztensnői teendőket, mert ezzel egy családnak nyujt egzisztenciát, hanem azért, hogy *uri mellékfoglalkozása legyen a feleségi eltartottságon felül*, amely a család fenntartásához nem okvetlenül szükséges, de hozzájárul *egy magasabb életstandard fenntartásához*. Anélkül, hogy az iskolaorvosi és asszisztensnői intézmény *müködését* ez alkalommal kritizálni akarnók, vagy legtávolabbról is szándékunkban állna az intézményben javadalmazást élvező *uriasszonyok értékelése munkateljesitmény szempontjából*, megállapitjuk, hogy ezek az uriasszonyok *nincstelen senkik száraz kenyerét eszik el*, állást és jövedelmet halmoznak, mindezt annak a fővárosnak a támogatásával, amely nem akart, vagy nem volt képes az intézmény megszervezése alkalmával *olyképpen disztingválni*, hogy az — és ez vonatkozik ugy az iskolaorvosokra és orvosnőkre, mint az iskolanővérekre és asszisztensnőkre — ne jóldotált jövedelem és álláshalmozási alkalom legyen, hanem *egzisztenciális lehetőség a diplomás női fiatalság elhelyezésére*, amely esztendők és évtizedek óta *hiába kilincsel és kopogtat a lezárt sorompókon kivül*.

Reméljük, hogy annyi esztendei előkészités és albizottságosdi után *végre az illetékes fórumok elé fog kerülni az iskolaorvosi intézmény megszervezéséről szóló szabályrendelet-tervezet*. A törvényhatósági tanácsnak, amikor a személyzetileg és pénzügyileg tultengő, protekciós álláshalmozó orvosok, jólszituált férjes asszonyok *kényelmes asylumát* vizsgálja felül, módjában lesz az intézmény orvosi programjának felülvizsgálásán kivül az irányban is intézkednie, hogy az intézmény személyzeti kiadásaira jelenleg forditott évi 600 ezer pengő ne olyan zsebekbe folyjon be, ahol az *bőséges mellékjövedelemnél nem egyéb*, hanem *egzisztenciális lehetőséget nyujtson az arra valóban rászorult diplomás fiatalságnak!*

A margitszigeti
PALATINUS-strandfürdőn
szeptember 1-től kezdve vasár- és hétköznapokon egyformán
1 pengős utószezon-árak
lépnek életbe.

STEINER és SZIMPER
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

Titokzatos befolyások Labriola érdekében

Lázár Ferenc sulyos kritikája: A főváros presztizsét és vagyonát igy megvédeni nem lehet!

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Az *Uj Budapest* állandóan napirenden tartja a Városi Szinház ügyét: legutóbbi számunkban vezető helyen tettük kritika tárgyává a főváros azon eljárását, hogy amikor *Bernardo Labriola* már jogilag a kapukon kivül van, *méltányos és engedékeny tárgyalásokat folytat vele* a biróság előtt a főváros tiszti ügyészsége. Ugyanezt az álláspontot fejezte ki a közigazgatási bizottság hétfői ülésén

Lázár Ferenc dr.

a Keresztény Községi Párt nagytekintélyü tagja is, aki a következő álláspontot foglalta el a Labriola-féle tárgyalások ügyében:

— Amennyiben a hirlapi közleményekből itélhetünk — mondotta *Lázár* Ferenc — *szóvá kell tennem a Városi Szinház körül folyó tárgyalások anyagát*. Ha igaz az, ami a lapokban van, akkor *a legsulyosabb kritikával kell illetni* a fővárosi adminisztráció magatartását. A fővárosnak joga volt a szerződést felbontani, a főváros ezzel a jogával élt is. *Liber* alpolgármester egyik legutóbbi kérdésemre *a lehető legkorrektebb választ adta*, amit az egész tanács elfogadott, tehát most *ennek a határozatnak a végrehajtásáról lett volna szó*.

— Nemcsak arról van szó — folytatta *Lázár* Ferenc — hogy egy adósommal, akinek haladékot adtam, de notóriusan nem fizet, *most egyezkedem* — ez jogilag nonsens — hanem a főváros akkor, amikor elhalasztgat ilyen tárgyalásokat, tulajdonképpen *a maga perjogi pozicióját adja fel*. Ha jól képviselik a fővárost, akkor én páholyban ülök és egészen más erejü pozicióban tárgyalok, *ha egyáltalában tárgyalok!* Ellenben az a körülmény, hogy a főváros a maga elvitathatatlan igazának tudatában és abban a jogi helyzetben, amelyben a főváros van, *tárgyalási halasztásokat ad*, azt jelenti, hogy hetekkel, sőt hónapokkal elhuzódhat a dolog, amivel *belenyulunk a szinház megnyitásának időpontjába*. Ez a fővárosnak nemcsak anyagi, hanem *erkölcsi presztizsét is nagyon érinti*, a főváros jogi képviselete szempontjából pedig *annyira rossz és elhibázott magatartás, ami csak a legsulyosabb kritikával illethető*. A főváros presztizsét és vagyonát *igy megvédeni nem lehet!*

Lázár Ferenc feltünően éles felszólalására a polgármester tudvalevően azt válaszolta, hogy a Városi Szinház ügye a törvényhatósági tanács elé kerül, amikor *a tanácsnak módjában fog állani, hogy ezzel a problémával behatóan foglalkozzék*. Értesülésünk szerint a Labriola-ügyben a bérlővel a tárgyalások annyira előrehaladtak, hogy *már a jogi formula is kész*, amely szerint a bérlő, dacára a polgármester a szerződést azonnali hatállyal felbontó rendeletének, mégis az épület bérletében marad. Az elterjedt hirek szerint *messzemenő, a főváros életében egészen szokatlan támogatások léptek sorompóba Labriola érdekében*, amelyek következménye, hogy a főváros, feladva jogi álláspontját és *igen rossz precedenst teremtve* többi bérlői számára, megváltoztatja kimondott szavát és olyképpen hagyja bent Labriolát a bérletben, hogy ha az meg is fizeti a hátralékos bért, a jövőben *csak havonként köteles fizetni* és lakbérbiztositékának kiegészitéséről sincs jelenleg szó.

Kétségtelen, hogy a törvényhatósági tanács legközelebbi ülésén *szóvá fogják tenni a tanácstagok ezeket a titokzatos befolyásokat*, amelyek messze tulmennek a szokásos protekció határain és végeredményben *Labriola diadalát* jelentik. A tanács ülésén aziránt is kérdést fognak intézni, hogyan volt lehetséges, hogy a polgármester felbontó határozatának birtokában a tiszti ügyészségnek a birósági tárgyaláson résztvevő képviselője: *egy ideiglenes hivatalnok*, aki mindössze huszonötéves és alig két éve áll a főváros szolgálatában, *egyezségi ajánlatokat hallgathatott meg és fogadhatott elvileg el?*

A főváros végeredményben nemcsak jogilag, hanem anyagilag is *sokkal hátrányosabb helyzetbe kerül a Labriola-féle egyezségi ajánlat elfogadásával*. A helyzet ugyanis az, hogy a mult tanulságait véve figyelembe, nem sok remény van arra, hogy *Labriola ezentul jobb és a közönséget nagyobb számban vonzó előadásokat produkálna*, mint az elmult esztendőben. Ha pedig érvényesül a Városi Szinház bérlőinek az a *tradicionális szokása*, hogy karácsony táján zárják be a kapukat, akkor a folyó szezon a főváros közönsége számára *a bérfizetés szempontjából végérvényesen elveszett*, nem maradván egyéb, mint a szokásos küldöttségjárása a kenyerüket vesztett alkalmazottaknak, akik a fővárostól kérnek szorult helyzetükben pénzbeli támogatást és ebédjegyet...

Városgazdasági vagy tudományos intézmény-e az Állatkert?

Reorganizálják a közmüvelődési ügyosztály jogkörét

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A közmüvelődési ügyosztály mellé rendelt szakbizottság legutóbbi ülésén *Csilléry* András dr., a szakbizottság elnökhelyettese, érdekes és figyelemreméltó inditványt tett. Szóvátette *Csilléry*, hogy a közmüvelődési ügyosztály hatáskörében *az adminisztrációnak több olyan ága van, amely az ügyosztálynak cimében is kifejezett müködési területéhez semmi köze nincsen*, viszont más ügyosztályok keretében foglalnak helyet olyan intézmények, amelyeknek célja és rendeltetése *minden vonatkozásban a közmüvelődés terén mozog*. *Csilléry* inditványára el is határozta a bizottság, hogy *külön albizottságot küld ki*, amelynek feladata lesz, hogy végigmenjen a fővárosi adminisztráció egész területén és ennek kapcsán *a közmüvelődési ügyosztály munkakörének megfelelő reorganizációját kérje a polgármestertől*, olyképpen, hogy a közigazgatás minden ágazatát illetően a közmüvelődési ügyek és *csak a közmüvelődési ügyek* legyenek az ügyosztály hatáskörében.

A szóbanforgó albizottság a közeli hetekben már meg is kezdi müködését, de a bizottság összeülését megelőzően már beszélnek *arról*, melyek lesznek azok az intézmények, amelyek távoznak az ügyosztály hatásköréből, és melyek fognak odakerülni. A polgármester azon intézkedése, amely a *tüzoltóságot* a városrendezési ügyosztály hatásköréből a közmüvelődési ügyosztály hatáskörébe utalta át, már azon célt szolgálja, hogy a szinházakkal szoros kapcsolatban levő tüzoltói intézmény ugyanazon ügyosztályban vétessék központi felügyelet alá, amely ügyosztályhoz a szinházi ügyek is tartoznak. Ugyanez az álláspont az *Állatkertre* vonatkozóan is, amelyet a városi közületek mindenütt mint *tudományos intézményt* kezelnek, ez az intézmény tehát szintén a közmüvelődési ügyosztályhoz tartozik és *nem a városgazdaságihoz*, amelynek keretében most van elhelyezve.

Viszont szó van arról, hogy az *iparrajziskola*, amely a közmüvelődési ügyosztály, illetve azelőtt a szociálpolitikai és közmüvelődési ügyosztály hatáskörébe tartozott, a *tanügyi osztályhoz kerüljön át*. Ebben az irányban még *éles küzdelem van a két ügyosztály között:* a közmüvelődési ügyosztály azt vitatja, hogy az iparrajziskola müvészi célkitüzéseinél fogva *par excellence közmüvelődési ügy*, a tanügyi osztály pedig azon az állásponton van, hogy *az iparrajziskola: iskola*, tehát *a tanügyi ügyosztály fennhatósága alá kell hogy tartozzon*.

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8–10.
TELEFON: 80–5–03.

Hírek

Egy darab élet

Csilléry pompás szereplése a közigazgatási bizottságban

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A közigazgatási bizottság szeptember havi üléséről távolmaradt a pécsi katolikus nagygyülésen résztvevő *Wolff* Károly és *Petrovácz* Gyula és igy *Csilléry* Andrásra és *Lázár* Ferencre maradt a feladat, hogy a Keresztény Községi Párt által szőnyegre hozni kivánt problémák ügyében felszólaljanak. *Lázár* Ferenc felszólalását a Labriola-szinház ügyében lapunk más helyén ismertetjük, ehelyütt *Csilléry* András akcióit tettük szóvá, amelyek során a kereszténypárt kitünő alvezére a tőle megszokott energikus módon, a gyakorlati problémák szakszerü ismeretével tett szóvá egész sereg fontosabbnál-fontosabb ügyet.

Csilléry a polgármester félévi jelentéséből kiindulva, elsőnek a *fővárost illető illetékek elvonásáról* nyilatkozott, inditványozván, hogy a közigazgatási bizottság a kormányhoz intézendő feliratban kérje a fővárosra nézve sérelmes intézkedés revizióját. *Csilléry* ezután köszönetét nyilvánitotta *Sipőcz* polgármesternek a gabona-monopólium ügyében a polgármesterek pécsi értekezletén elhangzott állásfoglalásáért, kérte a *távfütés-probléma megoldását, a nem külföldről behozott gépipari gyártmányok adómentességének* német példa szerint való *rendszeresitését, a transzferpénzeknek* az ország területén idegenforgalmi célokra való *korlátlan elköltheteségét*, az elavult *kórházi alapszabályok* modernizálását, *a takarékosságot* a fővárosi évkönyveknél és jelentéseknél. Felhivta *Csilléry* a bizottság figyelmét arra, hogy *a száz ideiglenes gyakornoki állás* betöltése már nem szenvedhet halasztást, lehetetlen lévén, hogy kilencezer ember hónapokon át a legnagyobb izgalommal várja a döntést.

Rámutatott *Csilléry* arra is, hogy *a kisszakasz-rendszer* életbeléptetésének az eredményei már látható értéket jelentenek, amiből az a tanulság, hogy a tarifa csökkentése mégis hoz eredményeket. Kérte ezután a villamosközlekedés és az autóbuszközlekedés ökonómiába hozatalát és szóvátette *a budai lakosság egyes fontos közlekedési problémáit* is.

A polgármester *részletesen válaszolt Csilléry felszólalásaira* és az egész vonalon a szükséges intézkedések megtételét igérte meg, bizonyságául annak, hogy *Csilléry akciói nem elméleti értékü fejtegetések, hanem gyakorlati eredményekkel is járnak.*

A házadómentesség problémája

A fővárosnak is nyilvánitania kell véleményét a nagyfontosságu kérdésben!

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Noha az épitésre alkalmas időjárás rövidesen végetér, nagy a sürgés-forgás a főváros városrendezési ügyosztályában, *szokatlanul nagyszámu épitési engedélyt* adnak ki, az épittetők igykeznek, hogy a rendkivüli házadómentesség utolsó terminusáig, *az esztendő utolsó napjáig*, tető alá hozzák épitményeiket. Mivel a harmincéves házadómentesség további meghosszabbitására *nincs kilátás*, az összes épitőipari érdekeltségek már hetekkel ezelőtt akciót inditottak aziránt, hogy a házadómentességet a jövőben *törvényi uton szabályozza a kormány*, olyképpen, hogy az adómentesség eddigi mérvének megszüntetése ne tegye teljesen tönkre az amugy is katasztrófális helyzetben sinylődő épitőipart.

A kormányzat illetékes szervei felszólitották az épitőipari érdekeltségeket, hogy *az összes ágazatok kivánságait magában foglaló memorandumot* nyujtsanak be a házadómentesség jövőben való alakulása tárgyában. A kereskedelemügyi minisztériumban megvan a jóindulat a probléma kedvező módon való megoldására, *a pénzügyi kormányzat az*, amely adóügyi szempontokból *merev álláspontot foglal el* és azt a követelményt állitja fel, hogy *csak egészen rendkivüli esetekben és kizárólag nagyfontosságu városszabályozási indokokból volna helye 15 éven tulmenő adókedvezménynek.*

A pénzügyminisztérium álláspontja egyezik *a háztulajdonos érdekképviselet* azon nézetével, hogy Budapesten *lakástultermelés van*, amit igazol, hogy most *mintegy 12.000 lakás áll üresen Budapesten*, ezenfelül azonban nincs egy ország Európában, ahol az uj lakóházak oly hosszu adómentességet élveznének, mint nálunk.

Az épitőiparosság a pénzügyminisztérium ezen már nyilvánosságra jutott állásfoglalásával szemben utal arra, hogy Budapesten *lakástultermelés nincsen*, az üresen álló lakások tulnyomó része azért üres, mert azokat a háztulajdonos, noha megfelelő tatarozási kölesön áll rendelkezésre, *nem hajlandó modernizálni*. A Kőmüvesmesterek Országos Szövetsége és Ipartestülete a kereskedelmi és iparkamara utján *a családiház-épitkezés tervezett megbénitása ellen inditott erőteljes akciót*, mert állitólag az adómentesség feltétele lesz a jövőben az összes közmüvek megépitett volta.

Ebben a nagyfontosságu problémában a főváros törvényhatósága *még mindig nem hallatta szavát*. Holott a házadómentesség további alakulásáról szóló törvénytervezet parlamenti tárgyalása előtt ugy az épitőipari, mint a háztulajdonos érdekeltség szempontjából *igen fontos lenne a főváros meghallgatása*, hiszen végeredményben az autonómiára nézve egyáltalában nem közömbös, hogy a kormányzat *a belterjes épitkezést fogja-e a jövőben rendkivüli adókedvezményekkel előmozditani*, vagy pedig *nem emel gátat a külterjes fejlődés elé*, amely viszont európaszerte a városok terjeszkedésének szociális és higiénikus szempontból is *legmegfelelőbb módja*.

„SENECO“
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel **fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat**, valamint **„Seneccobus“ törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.**

Elkészült a költségvetés

Pártközi konferencia elé kerül a költségelőirányzat

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az uj fővárosi törvény értelmében a költségvetésnek minden esztendőben szeptember 15-éig el kell készülnie. Azok a tárgyalások, amelyeket az egyes ügyosztályok részéről beterjesztett költségvetési előirányzatokat illetően *Borvendég* alpolgármester az ügyosztályvezető tanácsnokokkal folytatott, végetértek és a törvényes határidőben készen áll a költségvetés nyers tervezete.

Azok a számadatok, amelyek a jövő esztendei költségelőirányzatot illetően egyes sajtóorgánumokban megjelentek, *merő találgatások*, annál is inkább, mert a pénzügyi ügyosztály a legszigorubban elzárkózik mindenfajta felvilágositás adása elől, amire különben a polgármester a költségvetés összeállitására vonatkozó rendeletében *külön is kötelezte elsősorban a pénzügyi ügyosztályt*. Annak megállapitása, hogy deficitmentes lesz-e a költségvetés, ma ugysem történhetik meg, annál kevésbbé, mert a költségelőirányzat tulajdonképpen csak *keret-költségvetés*, vagyis a *kiadások a bevételek befolyásához arányitottan fognak csak megtörténni.*

Az összeállitott költségvetés a legközelebbi napokban már *Sipőcz* polgármester asztalára kerül, aki a minden évben szokásos pártközi értekezleten fogja a pártok vezetőivel a költségelőirányzat főbb adatait ismertetni. Ezen *pártközi konferencia* után kerül csak sor azután a költségelőirányzat törvényhatósági tanácsi és közgyülési tárgyalására.

Eljegyzés Csilléry András családjában. *Csilléry* András dr. v. miniszter, országgyülési képviselő és törvényhatósági tanácstag és neje, *Pállik* Margit leányát, Andreát eljegyezte *Kelecsényi* Ferenc gyógyszerész, néhai *Kelecsényi* Ferenc és *Vermes* Ilona fia. Az eljegyzést legszükebb családi körben tartották meg *Csilléryék* budai villájában.

—

Meghosszabbitották a weekend-szünetet. A polgármester *Farkas* Ákos dr. tanácsi főjegyző, az elnöki ügyosztály vezetője előterjesztésére, a csütörtöki nap folyamán rendeletet irt alá, amellyel az annyira jól bevált *szombati weekend-szünetet bezárólag október elsejéig meghosszabbitja*. A tisztviselők tehát, az inspekciósokat leszámitva, három egymásután következő szombaton: 16-án, 23-án és 30-án déli 12 órakor hazamehetnek hivatalukból. A polgármester humánus rendeletének hire még a csütörtöki nap folyamán elterjedt a tisztviselők körében és mindenütt nagy örömet okozott.

Állitólag még ebben az évben megkezdik a jánoshegyi függővasut épitését. Egy érdekeltség tudvalevően elvi épitési engedélyt kért a fővárostól aziránt, hogy a *zuglgeti villamosvégállomástól a jánoshegyi kilátóig függővasutat épithessen*. A polgármester a törvényhatósági tanács legközelebbi ülésén olyértelmü javaslatot fog előterjeszteni, hogy *a tanács adja meg az elvi épitési engedélyt*, hogy annak birtokában azután az ajánlattevő érdekeltség az épitkezéshez szükséges magánterületeket megvásárolhassa. Az elvi épitési engedély kiadása után kerül sor majd *a végleges épitési engedély kiadására*. Az ajánlattevő érdekeltség azt állitja, hogy amennyiben a szükséges engedélyeket megkapja, még ebben az esztendőben *megkezdi az épitkezést*, ugyhogy a jövő év nyarán már *megkezdheti üzemét a jánoshegyi függővasut.*

—

Week-end a Margitszigeten a legszebb hétvégi program. Szombat délutántól hétfő reggelig teljes ellátás fürdőkkel együtt egy személynek *P 20.—*, két személynek *P 35.—*. Egyágyas szobák már napi P 3.50-től, kétágyasok P 5.—-től.

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

Hunyadi János
természetes keserüvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Igyunk „Harmat“-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERNŐ. Tel.: Lágymányos 13-82

Klauber és Vajda
mérnök-vállalkozók,
kavicskotró-vállalata
Budapest, V., Ügynök-utca 19.
TELEFON: 90-2-17.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA { GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

CUSTODIS ALPHONS
mérnöki iroda és speciális épitési vállalat
BUDAPEST, V., NÁDOR UCCA 19
Telefon: 120-07.
Gyárkéményépités,
gőzkazánbefalazás,
ipari kemencék épitése
és tervezése

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 802—45

A
New-York
restaurálva
szeptember 15-én (pénteken)
megnyilt!
Ebéd 12-től 4 óráig
Délután és este
Roósz Emil
zenekara játszik

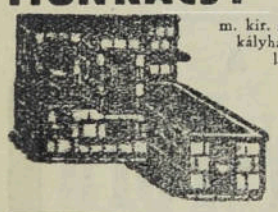
KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

König, Román és Stein
mérnökök, építési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Máglya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

ALAPITTATOTT 1895
NAGY KÁLMÁN
EGYENRUHÁZATI INTÉZETE ÉS POLGÁRI SZABÓSÁGA
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-U. 6
(SAJÁT HÁZ)
TELEFON: 83—6—59
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT!
ELŐNYÖS ÁRBAN KÉSZIT
POLGÁRI ÉS EGYENRUHÁT

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktűzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII. Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31—2—80, 35—9—16.

Németvölgyi-ut és Mártonhegyi-ut sarkán elterülő telektömbön épülő
családi villák
Három szoba hallal, minden mellékhelyiséggel, saját külön kerttel elegáns kivitelben, kulcs átadásig P 22.000.-
Nagyobbak megállapodás szerint.
Még ez évben 30 évi adómentesség.
Lefoglalható: Kalona, Székely és Molnár építészmérnökök irodájában,
V., Személynök-utca 9-11
Telefon: 29-8-29, 22-5-59.

LÁSZLÓ ÉS BLUM
okl. mérnökök, építési vállalkozók
Budapest, II, Margit-krt 7
Telefon: 51-2-50

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vámos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 36. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és oiad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, felsiagoteiő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és önsiött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

GAZDASÁGI ÉLET

A hentesipartestületi elnök ujabb sekélyes támadása Vajna tanácsnok ellen

Miért nem az ipartestület és a Vásárpénztár felderitetlen kapcsolatairól cikkezik a hentesek elnöke?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Több alkalommal megemlékeztünk azokról a *minősithetetlen támadásokról*, amelyeket a budapesti mészáros ipartestület és a budapesti hentes ipartestület intéz immár rendszeresen a főváros közélelmezési ügyosztálya és annak vezetője, *Vajna* Ede tanácsnok ellen. Közöltük azt a levélváltást is, amelynek során *Vajna* tanácsnok éles szavakkal fordult a budapesti hentes ipartestület elnökéhez, megállapitván, hogy *a fővárost megdöbbentette* az ipartestületi elnök azon kijelentése, mely szerint a budapesti husipar egyike azoknak az iparoknak, amelyek évek hosszu során át nemcsak *üldöztetésben, hanem állandó meggyalázásban* is részesül a főváros vezetősége részéről.

Vajna tanácsnok tulzott udvariassága, amellyel egyáltalában *polémiába* keveredett az ipartestületi elnök urral, arra inditotta a két ipartestület hivatalos lapját, hogy hétről-hétre különböző invektivákkal illesse a fővárosi közélelmezés puritán vezetőjét, *otromba tollát olcsó elméncked*ésekkel *a tanácsnok személyén köszörülvén*, ahelyett, hogy a székesfőváros jóindulatára annyira rászoruló husipar *egyéb dolgaival* foglalkozna. A hentes ipartestület elnöke egyébként a jelen esetben valóban az a *sanda mészáros*, aki máshova céloz, mint ahova vág, és vélt sérelmek hangoztatásával el akarja terelni a figyelmet bizonyos dolgokról, amelyekhez *sokkal, de sokkal több köze van, mint az állandóan felpanaszolt állitólagos sérelmekhez.*

Arról ugyanis egyáltalában *nem beszél* az ipartestület tiszteletreméltó orgánuma, hogy a különböző husipari érdekeltségek és magánszemélyek *mennyivel szerepelnek a Vásárpénztár azon fekete táblá*ján, amely a behajthatatlan követeléseket tartalmazza. Arról is bölcsen hallgat *Koch* Gyula ipartestületi elnök, hogy *nagynevü elődje az elnöki székben* mifajta különleges üzleti kapcsolatokban állott a Vásárpénztárral és hogy *hány százezer pengő keserüli meg azt az üzleti szellemet*, amely az ipartestület hivatalos tekintélyének hasznára egyáltalában nem vált. Arról is mélyen hallgat a kiváló szaklap, hogy a Vásárpénztár *azon igazgatósági tagjai*, akik mint a hentesipar képviselői ültek ott és kaptak tantiémeket, *visszafizették-e már a felvett ezreseket*, vagy ellenük is kénytelen lesz-e pert inditani a Vásárpénztár ügyésze, ha majd a már megbukott részvénytársaságtól felvett *prezencmárkák visszafizetésére* kerül sor.

Az ipartestületi elnök ur *a maga sekélyes elméncked*ésével annak örül, hogy frázisait viszontlátja az ipartestületi szaklap hasábjain, ahol *Vajna* tanácsnokkal kapcsolatban legutóbb is *költőket citál*, szafaládé-készitési tudománya helyett irodalmi verzátusságát fitogtatva. *Valóban felháborító Koch Gyula megállapitása:*

— Komikusan hat hozzám intézett levelének az az elégikus passzusa, amikor 32 éves köztisztviselői multjára hivatkozik, amely idő alatt mindig arra törekedett, hogy iparunknak szolgálatára legyen.

Ez a mosdatlan megállapitás Vajna tanácsnokra vonatkozik, akinek nemes puritánságához, közérdekü müködéséhez, köztisztviselői presztizséhez az összes hentesiparos-elnökök csak *mélyen alulról* nézhetnek fel, nemhogy efajta *impertinens megjegyzéseket* tegyenek. Mindezt pedig, mert *Vajna* tanácsnok meg mert büntetni egynéhány hentest, arra az álláspontra helyezkedvén, hogy *tulsok salétromot* kevernek a kolbászfélékbe, és a salétrom megengedhető mennyiségét illetően bizonyos ellentétek vannak a főváros vegyészeti intézete és az Országos Közegészségügyi Tanács között.

Közöljük a hentes ipartestületi elnök urral és a budapesti husiparos társadalom minden tagjával: *az efajta elnökösdi nem hasznára, hanem kárára van a henteseknek és mészárosoknak.* Lehet, hogy az ipartestületi üléseken a viszonyoknak teljesen megfelel az elnök ur nivója, *cikkei* azonban csak *arra alkalmasak*, hogy az illetékes tényezőkben ellenszenvet váltsanak ki a husiparosok ellen, amelyet az *elnök ur valóban megérdemel*, maguk az iparosok azonban annál kevésbbé.

461 ház van életveszélyes állapotban a főváros területén

Másfélmillió pengőre rug a kényszertatarozási költség

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A polgármester a közeli napokban rendeletet intézett a kerületi tanácsnokokhoz, felhivván őket, hogy az ismeretes tatarozási rendeletet a *belügyminiszter intenciójának figyelembevételével értelmezzék és hajtsák végre.* A belügyminiszter a kényszertatarozási rendelet értelmezését illetően ugyanis arra utasitotta a polgármestert, hogy *csak a valóban életveszélyes állapotban levő épületekre mondják ki a tatarozás kötelezettségét*, nehogy felesleges költségekbe verjék a háztulajdonosokat olyan munkakötelezettséggel, amely jobb időkre volna halasztható.

A kerületi előljáróságok által foganatositott intézkedésekről *most érkeztek be a jelentések a központi városházára.* Megállapitják a kerületi tanácsnokok, hogy *aránylag csekély számu házat találtak a vizsgálat során teljesen rossz állapotban* és ennek megfelelően aránylag csekély összeget tesz ki a várható tatarozási költség. A tiz kerületi előljáróság összesen *841 háztulajdonost szólitott fel épületeik jókarba helyezésére* és a kerületi mérnökök által felbecsült tatarozási költség mindössze másfélmillió pengőt tesz ki.

Óbudán van a legtöbb tatarozni való ház: 208, legkevesebb az I. kerületben: mindössze 12. Az előljáróság által előirányzott tatarozási költség *Kőbányán a legkevesebb:* tizezer pengő, és az *Erzsébetvárosban a legtöbb*, ahol a hatósági előirányzat szerint 97 ház tatarozása 460 ezer pengőbe fog kerülni.

Átépitik az Eötvös-uti halálkanyart. A Svábhegyre vezető utnak egy az autósok és motorkerékpárosok által örökké rettegett szakasza volt az Eötvös-uti kanyar. Számos oldalról többször kérték a *fővárost, hogy épitse át ezt a rendkivül veszedelmes részt.* Legutóbb is járt egy a környék lakóiból álló küldöttség a polgármesternél, aki igéretet is tett a kanyar átépitésére. Különböző *telekvételek és kisajátitások után* most került a II. ügyosztály abba a helyzetbe, hogy *megkezdje az átépitést.* A közmüvek előmunkálatai folynak, az utépitési részre pedig *versenytárgyalást irtak ki*, hogy még az őszi esőzések megindulása előtt kiadhassák a munkát. A gyönyörü svábhegyi utnak az autósokra katasztrofális *„halálkanyar"*-része a jövőben már csak mint rossz álom fog szerepelni motorosaink emlékezetében.

Uj kiirások:

A VI. ker., Lehel-ut 14. sz. székesfővárosi műhelybérház meglevő központi **gőzfütésberendezésének és csőhálózatának** leszerelésére, illetve annak értékesitésre. Határidő: 1933. évi szeptember hó 19-én (kedden) d. e. 9—½11 óra.

Kályhák szállitására a VI. ker., Lehel-u. 14. sz. műhelybérház lakásai részére. Határidő: 1933. szeptember 25. (hétfő) d. e. 9—½11 óra.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933. szeptember hó 26. d. e. 12 óra.

I. ker., Tabán elnevezés alatt ismert és a tervezési programban pontosan körülirt terület **városrendezési tervére** nyilvános tervpályázat. Határidő: 1933. évi szeptember hó 30. déli 12 óra.

Takarmánynemüek és alomszalma szállitására a székesfővárosi állatvásárok és közvágóhidak részére. Határidő: 1933. évi október hó 4. (szerda) déli 12 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JANOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Több fényt — jobb világitást!
E cél olyan izzólámpával érhető el, amely kis áramköltséggel egyenletes, nagy fényerőt és jobb fényelosztást ad.
A Tungsram-lámpa 50 év tapasztalatai alapján készül. Világszerte bevált, mert műszakilag tökéletes, megbizható és gazdaságos. Vásárlásainál kérjen tehát kifejezetten
TUNGSRAM
IZZÓLÁMPÁT

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 38. szám **Budapest, 1933 szeptember 23**

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revizky-u. 1.

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

A felelősség kérdése

Noha a Vásárpénztár körül kavargó zivatarban valóban nem látni a fától az erdőt, van egynéhány momentum, amely mint fix pont, máris kikristályosodott az örvénylő és kavargó vizekből. Vannak szempontok és igazságok, amelyeket semmiféle félrebeszéléssel elhomályositani nem lehet, vannak történeti tények és bizonyosságok, amelyeket bármennyire is igyekeznek bizonyos oldalról ferde világitásba helyezni, azok mégis napnál világosabban ragyognak, szétverve maguk körül a mesterségesen teremtett ködöt.

Az egyik ilyen bizonyosság az ugynevezett eltussolási szándékra és a felelősség kérdésére vonatkozik. Azt a dajkamesét halljuk, hogy voltak politikai tényezők, amelyek már régesrégen észrevették a Vásárpénztár kebelében duló visszásságokat, a rendcsinálást annakidején azonban megakadályozta a Keresztény Községi Párt. Ez az állitás amennyire szemérmetlen, annyira hazug. A Keresztény Községi párt értekezletén tették először szóvá, hogy a Vásárpénztár portáján nincs minden rendben és a kereszténypárt kivánságára küldte ki elsőizben a törvényhatósági tanács a Nagy-Láng-féle vizsgálóbizottságot, amely azután az első bajokról informálta az autonomiát. Ha volt olyan tényező, amely az esetleges visszaéléseket tudta, de a rendcsinálást bárki megakadályozta: az illető tényezőnek joga sőt kötelessége lett volna a királyi ügyészhez vagy legalább is a belügyminiszterhez fordulni, jelentést téve arról, hogy tudomása szerint a büntető törvénykönyvbe ütköző cselekményeket követ el a Vásárpénztár valamilyen szerve.

Most mindenki jelentkezik, magának vindikálván a purifikátori tógát, holott annakidején hallgatott, mint dinnye a füben. Ami pedig a Keresztény Községi Párt álláspontját illeti ebben az ügyben: megnyugtathatunk mindenkit, hogy az igazság keresésében és fanatikusan felderiteni akarásában senki intranzigensebb nem lesz és nem is lehet, mint a Keresztény Községi Párt. Kétségtelen, hogy tekintet nélkül mindenre és mindenkire, Wolff Károly a legszélsőbb álláspontot fogja elfoglalni a tekintetben, hogy ha vannak bünösök a Vásárpénztárnál, akár büntetőjogi, akár politikai tekintetben, azok elvegyék a maguk méltó büntetését.

Figyelmet érdemel a vásárpénztári kaoszban az a félhivatalos nyilatkozat, amely eldugva jelent meg egynéhány napilap hasábján. E nyilatkozat szerint a királyi ügyészség a vásárpénztári hivatalos jelentés közrebocsájtását várja, hogy megtegye a szükséges intézkedéseket. Ez a nyilatkozat azt foglalja magában a sorok között, hogy amint arra mód nyilik, a büntetőperrendtartás értelmében hivatalból fogja a Vásárpénztár ügyeit a királyi ügyészség felülvizsgálni. Ezt a beigért vizsgálatot be kell várnia a közéleti tisztesség minden barátjának, annál is inkább, mert a királyi ügyészség politikai pártatlansága vitán felül áll. A Vásárpénztár ügye elsősorban bünügyi probléma, a kérdés: ki csalt, ki lopott, ki kezelt hütlenül? Ezután és csak ezután lehet szó a politikai felelősség kérdéséről!

Sipőcz polgármester: A főváros elszánt küzdelmet fog ezután is folytatni a nyomor ellen!

Részletesen nyilatkozik a polgármester a főváros nagy előkészületeiről a téli nyomoruság leküzdése érdekében

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Amig a várospolitikai életben egyre nagyobb hullámokat vet a Vásárpénztári vizsgálat, *Sipőcz* polgármester a *szükség-parancsolta energiával és közismert meleg szivével* iparkodik azon, hogy csendes és jelentős munkásságával igyekezzen megoldani a közeledő tél nagy szociálpolitikai feladatait. Az *Uj Budapest* munkatársa felkereste *Sipőcz* polgármestert, hogy őt ezekről a nagyfontosságu előkészületekről nyilatkozatra kérje, tudatában annak, hogy ez a probléma *sokkal közelebbről érinti és érdekli a lakósság százezreit, mint a Vásárpénztári vizsgálat körül zajongó manővrirozás és szenzáció-hajhászás*

Arra a kérdésünkre, hogy melyek a főváros legfontosabb előkészületi intézkedései a várható téli nagy nyomoruság leküzdését és az inségakciók fokozatos kialakitását illetően,

Sipőcz Jenő dr.
polgármester

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* számára!

— A rövid nyár ez évben alig enyhitette a székesfőváros társadalmára nehezedő sulyos gondokat és a közeledő tél a hatóságot szinte átmenet nélkül állitja olyan problémák megoldása elé, amelyek lényegükben ugyan évek óta alig változnak, de méretekben egyre növekednek, egyre jobban szétágaznak és mind bonyolultabbak lesznek.

Tiz- és tizezer munkanélküli családnak kell ujult erővel segitségére sietnünk a létfentartásukért vivott nehéz küzdelmekben, közel 50.000 családfő munkanélküliségének gazdasági és erkölcsi következményeit kell elháritanunk a székesfőváros még dolgozó vagy már tétlenségre kárhoztatott polgárainak feje felől.

— Teljes felkészültség és megfontolt lelkiismeretesség mellett is szinte megoldhatatlannak látszó feladat ez akkor, amikor a rendelkezésre álló anyagi eszközök, a fedezetül szolgáló összegek évről-évre csökkennek.

Az inségakció keretében eddig fokozatosan kialakitott és a jelentkező szükség szerint bevezetett huszféle segélynemet ezen a télen is fenn akarjuk tartani.

De a növekvő nyomor és az inségenyhitésre forditható összegek között fennálló ürt csak akkor tudjuk áthidalni, ha akciónkat alapos megfontoltsággal ésszerüsitjük. Az adminisztráció még fokozottabb egyszerüsitésével, a szükséges anyagbeszerzésnél és feldolgozásnál megfelelő körültekintéssel elérhető megtakaritásokat egyes segélynemek ujjászervezésével és kiegészitésével igyekezünk egyensulyba hozni a segélyezés módját és mértékét az inségesek sokféle szükségletére.

— A polgármesteri IX. ügyosztály már tervezetet dolgozott ki erre vonatkozóan, de a tervezet egyes pontjainak részletes megvitatása, előkészitése és beállitása még folyamatban van, még egyik sincs a befejezettségnek abban az állapotában, hogy ismertetni lehetne. A gyermekek étkeztetését ujból szabályozó rendelet azonban már a végrehajtás utján van.

Az uj rendszer arra törekszik, hogy kivétel nélkül minden arra szoruló gyermek számára lehetővé tegye igen csekély térités ellenében az ebédeltetési akcióban való részt-vételét.

Mindazok az óvódás vagy iskolás gyermekek, akiknek eltartói fel vannak véve a székesfőváros szegényügyi nyilvntartójába, teljesen ingyenes ebédben részesülhetnek. Ha azonban akad olyan gyermek is, akinek eltartója ellenőrző igazolvánnyal ellátva ugyan nincsen, azonban az iskolanővér az ebédre való rászorultságot megállapitja, napi 4 fillér térités ellenében hetenként hat napon át részesülhet az ebédeltetési akcióban. Minden korlátozás nélkül ebédben részesithetők továbbá azok a gyermekek, akik a hét hat napjára — vasárnapot kivéve — amennyiben óvódások 60 fillért, elemibe járók 90 fillért és polgári, valamint felsőbb iskolások 1 pengő 20 fillért előzetesen iskolájukba befizetnek.

— A megelőzést szolgáló ujabb állandó jellegü szociális intézmények közül elsősorban

a városszéli telepet kivánjuk továbbfejleszteni.

Jelenleg egy középület és egy üzletház épitkezései folynak a telepen. Ezek a munkálatok október második felében befejezést nyernek. Nemcsak az eddig betelepitettek ragaszkodása és hálája a telep iránt, hanem a napról napra érkező kérvények tömege is igazolja, hogy mennyi családnak jelentené a sulyos gondok enyhitését, az egészségesebb és boldogabb életet az, ha hozzájuthatnának az olcsó kislakáshoz és a megmüvelhető kerthez. Éppen ezért, ha a középület elkészültével a telep első felének létesitése lezáródik, akkor az erre a célra kijelölt 1 millió pengős MABI-kölcsönből fennmaradt összeget további 30—40 ikerház épitésére kivánom forditani.

— A székesfőváros hatósága elszánt küzdelmet fog ezután is folytatni a nyomor ellen inséges polgáraiérdekében, megtesz minden lehetőt ezen a télen is, de tudatában van annak, hogy egyedül nem képes megbirkózni ezzel a feladattal, hanem szüksége van a társadalom segitségére és a vele való szoros együttmüködésre. Ezt az együttmüködést, amely már eddig is sok eredményes akciót hozott létre,

még jobban el akarom mélyiteni és igy remélem, hogy ezen a télen is átsegithetjük inséges polgártársainkat, megmenthetjük őket egy jobb jövő számára.

*

A polgármester fenti nyilatkozata minden vonatkozásban megvilágitja a nagy problémát: a közeledő tél sulyos szociális veszedelmét. Ez a probléma különben közeljövőben az érdeklődés előterébe fog kerülni: október végén jár le ugyanis az az *egy esztendő*, ameddig a kormány engedélyezte az inségjárulékok fizetését. Felmerül tehát már most is a kérdés:

hol talál a főváros fedezetet a téli inségakció lebonyolitására, amennyiben egyéb fedezetet, mint az inségjárulékok ujból való engedélyezését, nem találna a kormány, mekkora legyen az inségjárulékok kulcsa?

A belügyminisztériumban a városi főosztály keretében már *hetek óta folynak a tanácskozások* a városok téli inségakciójának lebonyolitása ügyében. Ma már kétségtelennek látszik, hogy a kormányzat a városok, elsősorban *Budapest* folyton fokozódó szociális kiadásainak fedezésére *egyéb alapot nem tud találni*, mint az inségjárulékok további engedélyezését.

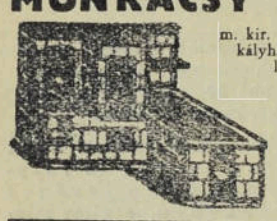
Differenciák vannak azonban az inségjárulékok kulcsának engedélyezése tárgyában a pénzügyminisztérium és a belügyminisztérium között. Jelenleg — bezárólag november elsejéig — *a jövedelmi adó, a társulati adó és a tantiem adó 20%-a, valamint a kereseti adóalap 2%-a az inségjárulék.* Az idén a pénzügyi kormányzat 25%-os redukciót szeretne az inségjárulék kivetésénél elérni, és a tárgyalások most abban az irányban folynak, hogy

a főváros szociális költségelőirányzata a telet illetően mekkora pénzügyi keretet igényel. Ezeket a tárgyalásokat a főváros részéről Liber alpolgármester irányitja, aki állandóan résztvesz a belügyminisztérium intern tanácskozásain is.

100%-os színház!
LYSISTRATA
Belvárosi Színház
(Titkos Ilona, Turay Ida, Dajbukát Ilona)

MUNKÁCSY GYULA
m. kir. szab. takaréktűzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII. Rózsa-utca 39
Mintaraktár VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80, 35-9-16.

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

41

Egy tanácstag naplójából

Irta: ILOVSZKY JÁNOS

Liber és a tartalékos főhadnagy

A Városi Szinház további hasznositási lehetőségeiről a legközelebb ismételten tárgyalni fog a törvényhatósági tanács. Akár lesz belőle szinház, akár nem, akár Labrioláé marad, vagy nem, egy bizonyos, hogy a szinháznak a legrégibb és a budapesti rendezői gárdának egyik legkitünőbb szinésztagja Sik Rezső az uj évadra elszerződött Miskolcra Sebestyén Mihály társulatához.

Mielőtt elutazott, bucsulátogatásokat tett és részint örömmel, részint szomorusággal a szinháznak dicsőségesebb vagy kedvezőtlenebb emlékeit felidézve, — mesélt el egyet-mást a szinház és a szinészek történetéből.

Egy jólzü, kedves históriát mondott el, amely érdemes a megirásra.

... Amikor a legnagyobb nyomoruságukból a Városi Szinház tagjait a törvényhatósági tanács megértése 1931. karácsony táján a karácsonyi segély megszavazása és kiadása által megszabaditotta, a hónapok óta tartó keserves kinlódásokból, nagy volt a tagok között az öröm. De annál nagyobb a bú, amikor annak utolsó garasa is elfogyott.

Törték a fejüket a tagok, mint lehetne megint pénzt szerezni?

A sok szerződés nélküli szinész gondolt merészet és nagyot, remélve azt, hogy ahol egyszer volt segélypénz, ott lesz még többször is, — sorban jelentkeztek ujabb segélyek iránti kérelmekkel Liber alpolgármesternél. Egyszer csak a vajszivü Liber Endre is megsokallta az özönlést és kiadta az utasitást Nelli titkárnőjének:

— Városi Szinházi szinészt többet nem fogadok! Ha óhajtanak valamit, menjenek Némethy Károlyhoz, a XIV. ügyosztály vezetőjéhez, a szinészeti ügyek tanácsnokához!

Liber azt gondolhatta: Némethy tanácsnok ugyis aranysarkantyus vitéz, küzdjön meg az árral.

E rendelkezés kiadásától kezdve Némethy tanácsnokra esett az ostrom.

Telt-mult az idő, s mikor az alpolgármesteri rendelkezés már nem volt friss keletü, az egyik régi szinész mégis csak szerencsét próbált és oda állt Liber alpolgármester titkárnője elé:

— Nagyságos Asszony, mint a Városi Szinház régi tagja, igen fontos ügyben szeretnék Őméltósága elé jutni.

— Nem lehet!... Az alpolgármester ur nem fogad!

Addig kérlelte a titkárnőt a szinész, amig ez nem jelentette a szinész kihallgatási kérelmét Liber alpolgármesternek.

Rövid volt a válasz:

— Az alpolgármester ur őméltósága sajnálja, de nem fogadhatja! Méltóztassék Némethy tanácsnok urhoz fordulni...

A szinész hajthatatlan maradt:

— Nagyságos Asszony, igen fontos ügy. Rendkivül fontos volna számomra, ha kaphatnék valami támogatást. Életbevágóan fontos. Könyörgök! Ha mint szinészt nem fogad Őméltósága, fogadjon mint tartalékos főhadnagyot! — nagyon, nagyon kérem!

Nellinek, a titkárnőnek puhulni kezdett a szive. Ujra bement.

A szinész várakozásteljesen állott a tapétaajtó előtt. Kisvártatva kijött a titkárnő:

Hiszen ön, az előjegyzések szerint, kapott pénzsegélyt nem régen, és igy nem...

— Igen, kaptam, de mint tartalékos főhadnagy...

A titkárnő nem várja a mondat végét, közbevág:

— Mint tartalékos főhadnagy akar kihallgatást?

— Igen!

— Igen? Akkor az alpolgármester ur azt üzeni, menjen — a térparancsnokságra!

„SENECO“
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus“ törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

Németvölgyi-ut és Mártonhegyi-ut sarkán elterülő telektömbön épülő
családi villák
Három szoba hallal, minden mellékhelyiséggel, saját külön kerttel elegáns kivitelben, kulcs átadásig P 22.000.-
Nagyobbak megállapodás szerint.
Még ez évben 30 évi adómentesség.
Lefoglalható: Kalona, Székely és Molnár épitészmérnökök irodájában,
V., Személynök-utca 9-11
Telefon: 29-8-29, 22-5-59.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

„HERMUSIN“
a legjobb házi mángorló
Magyar Mosó és Fertőtlenitő Gépgyár Rt.
Telefon: 62—5—23

Városházi notesz

A VÁROSHÁZA BENSŐSÉGESEN ÜNNEPELTE a hét keddjén Sipőcz polgármester születésnapját: a Podesta ezen a napon töltötte be 55-ik életévét. A megelőző napon, hétfőn, titkári hivatala Csanády Gusztáv dr. tanácsjegyző vezetésével rózsacsokorral kedveskedett szeretett gazdájának, a legjobbakat kivánva neki az évforduló alkalmával. Az elnöki ügyosztály részéről Farkas Ákos dr. főjegyző, az ügyosztály vezetője köszöntötte keresetlen szavakkal a polgármestert, de eléje járultak ezen a napon az alpolgármesterek és a tanácsnokok is, hogy a fővárosi adminisztráció fejét az egész tisztviselői kar ragaszkodásáról és nagyrabecsüléséről biztositsák.

A keddi napot a polgármester a zebegényi családi villában töltötte, édesanyja és testvérei társaságában. Az üdvözlő küldöttségeket és magánembereket Csanády jegyző fogadta, többek között a fronthárcosokat, akik nagyobb küldöttséggel jelentek meg a polgármester üdvözlésére.

Meleghangu távirattal fordult a születésnap alkalmából Huszár Aladár főpolgármester Sipőcz Jenőhöz:

— Születésed napjára — mondja a főpolgármester távirata — meleg baráti szeretettel küldöm jókivánságaimat. Örömmel adok hálát a gondviselésnek azért a rendeléséért, hogy nehéz és felelősségteljes munkám elvégzéséhez olyan munkatársat adott, mint amilyen Te vagy. Áldjon meg a jó Isten egészséggel, boldogsággal, hogy kiváló szellemi erőddel és nemes férfiui erkölcsöddel számos éven át jó erőben szolgálhassad szeretett városunk érdekeit.

*

NAGY AZ IZGALOM HUSZÁR FŐPOLGÁRMESTEREK üllői-uti lakásában: hétfőn, e hó 25-én lesz az esküvője a főpolgármester idősebb lányának: Veronikának. Az eseményről a következő családi jelentés értesit:

baráti Huszár Aladár, Budapest székesfőváros főpolgármestere és felesége, szilasi és pilisi Szilassy Mária örömmel tudatják Veronika leányuknak bizáki dr. Puky Pál mütőorvossal, bizáki Puky Endre, a m. kir. közigazgatási biróság elnöke és felesége láncsi Láncsy Gizella fiával 1933. évi szeptember hó 25-én délelőtt 12 órakor a Kálvin-téri református templomban való házassági egybekelését.

Budapest, 1933 szeptember hava.
VIII., Sándor-u. 10.

—

bizáki Puky Endre, a m. kir. közigazgatási biróság elnöke és felesége láncsi Láncsy Gizella örömmel tudatják Pál fiuknak, baráti Huszár Veronikával, baráti Huszár Aladár, Budapest székesfőváros főpolgármestere és felesége szilasi és pilisi Szilassy Mária leányával 1933. évi szeptember hó 25-én délelőtt 12 órakor a Kálvin-téri református templomban való házassági egybekelését.

Budapest, 1933 szeptember hava.
II., Ilona-u. 24.

Mint a Városházi Notesz értesül, a polgári szertartást mint legfőbb anyakönyvvezető Sipőcz Jenő dr. polgármester személyesen fogja végezni. Tanuk lesznek a vőlegény részéről Gaál Endre dr., a pestvidéki törvényszék elnöke, a menyasszony részéről Huszár Tibor felsőházi tag, a főpolgármester testvérbátyja. Az egyházi esküvőnél Ravasz László dr. református püspök fog fungálni.

Az esküvőt szükkörü ebéd fogja követni, amelyen a családtagokon kivül csak a két esketö egyházi és világi funkcionárius: Ravasz püspök és Sipőcz polgármester vesz részt.

*

WOSSALA SÁNDOR TANÁCSNOK, a középitési ügyosztály vezetője tudvalevően hetekkel ezelőtt igen sulyos epehólyag-mütéten esett át az Uj-Szent-János-kórházban. A tanácsnok még mindig a kórházban fekszik, állapota változatlanul sulyos, hetekkel az operáció után még mindig tamponálni kénytelenek orvosai. A tanácsnok felgyógyulása még hosszu heteket, esetleg hónapokat fog igénybevenni.

*

AZ ELSŐ INFLUENZÁS BETEGEI a városházának Borvendég alpolgármester és Babarczy főjegyző. Mindkettejük influenzája egészen könnyü lefolyásu, ugy hogy a hét közepén-végén már át is veszik hivataluk vezetését.

*

HORONY-PÁLFFY AURÉL DR. tanácsjegyző, az elnöki ügyosztály vezető-helyettese, aki most szabadságidejét tölti, a hónap végén rukkol be hivatalába. A városházán elterjedt hirek szerint Horony-Pálffy tanácsjegyző október első napjaiban elnöki ügyosztálybeli beosztását felcseréli a főpolgármesteri hivatal vezetői poziciójával, ahonnan Günther Tivadar dr. főjegyző, a hivatal eddigi vezetője távozik. Arra vonatkozóan, hogy az elnöki ügyosztályban ki lesz Horony-Pálffy utóda, továbbá, hogy Günther főjegyzőt hova osztja be a polgármester, különböző elgondolások vannak, pozitiv intézkedés azonban mindezideig nem történt.

*

ÉRDEMES HIRLAPIRÓTÁRSUNK, Wertz Béla, a Neues Politisches Volksblatt városházi szerkesztője, a városházi sajtóiroda egyik legrégibb és legszimpatikusabb tagja és neje, szül. Oberbauer Mária fogadott leányát, Adriennet eljegyezte Legány Endre gazdatiszt, Legány Ödön, a hatvani növénynemesitő rt. vezérigazgatója és neje, szül. Smerál Fanny fia.

*

AZ EGYRE HŰVÖSÖDŐ SZEPTEMBERVÉGEN nyitott kapukkal várja a közönséget a Hullámfürdő, melynek rajongó szerelmesei, ha a nap előbujik a felhők mögül, elszaladnak a Gellértbe, hogy még egy kis napsugarat szivjanak magukba, megmeritkezzenek a hullámokban, melynek hőfokát az időjárás hidegségével kapcsolatosan egyre emelik olyképpen, hogy kevesebb vizvezetéki vizet engednek az eredetileg hatvanfokos forrósággal feltörő forrásvizbe.

Még mindig naponkénti látogatója a Hullámnak Auguszta főhercegasszony, aki a kora délelőtti órákban érkezik udvarhölgye kiséretében és közel félórát tölt egyhuzamban a hullámok között. Van olyan nap is, hogy harmincan-negyvenen megfordulnak a Hullámfürdőben, tavaly azonban, amikor feltünően meleg volt a szeptember vége, többszázra rugott még naponkint ilyenkor a fürdőzők száma.

Nemcsak a szeptember sokkal gyengébb a tavalyinál — mondotta Bánlaky vezérigazgató a Városházi Notesznek, — hanem a csunya május és még hidegebb junius következtében kerek hatvanezer pengővel kevesebb a bevételünk, mint az elmult esztendőben. Ezt a 33 százalékos minuszt természetesen erősen érzi a Hullámfürdő, de az egész Gellért költségvetése is.

— Tulajdonképpen már nem is érdemes nyitvatartani a Hullámot — folytatta Bánlaky, — nem is az egyre gyérülő számu pesti vendégért tartjuk nyitva, hanem a külföldiek kedvéért, akik, ha nem is fürödnek, elragadtatással szemlélik a hullámzó vizet és körötte a gyógyörü dekorációt: a Gellérthegyet...

A Keresztény Községi Pártot nem érdekli pártszövetség alakitásának terve

A Wolff-pártot nem érinti az egységespárt belsőkonfliktusa, lendületesen folytatja szervezkedési munkáját a kerületekben, a vásárpénztári ügyben az összes bünösök ellen a legszigorubb megtorlást követeli

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A városházi adminisztráció a nyár folyamán egész sereg fontos és a főváros közönségét közelről érintő problémának a megoldását készitette elő, a városházi közvéleményt mégis — most az őszi kampány megindulásakor — inkább *politikai természetü kérdések* érdeklik. Elsősorban azokat a *pártpolitikai tanácskozásokat* kell ebből a szempontból megemlitenünk, amelyek különböző irányadó tényezők között folynak a városházi helyzet tisztázása érdekében. Legutóbb *Gömbös* Gyula miniszterelnöknél egymásután több tanácskozás folyt ilyen irányban és e tanácskozásokon résztvett *Huszár* Aladár főpolgármester is. E tanácskozásokkal kapcsolatosan hire terjedt, hogy a *kormánypárt fővárosi szervezkedésének az irányitásában mélyreható változások készülnek*, sőt olyan hir is fölröppent, hogy *uj pártszövetség* készül a városházán és ez a pártszövetség lesz hivatott a kormányzást kezébe venni. E hirek legnagyobb része *a fantasztikumok birodalmába* tartozik, amennyiben olyan beállitással is találkoztunk, amely szerint e pártszövetség magába olvasztaná még a szabadelvüeket és a demokratákat is. *Érintik ezek a hirek a Keresztény Községi Pártot is*, amelyről vagy annak legalábbis egy részéről azt a hirt kolportálták, hogy szintén résztvenne ebben a pártszövetségben. Tekintettel arra a körülményre, hogy ezek a hirek erősen foglalkoztatták ugy a várospolitikusokat, mint a nagyközönséget is, szükségesnek tartottuk megkérdezni *Petrovácz* Gyulát, a Keresztény Községi Párt vezető tagját, mennyiben érintik ezek a pártpolitikai tanácskozások a Keresztény Községi Pártot és mennyiben befolyásolhatják müködését a legközelebbi időben.

Petrovácz Gyula

országgyülési képviselő és tanácstag, a Keresztény Községi Párt vezető tagja a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának!

— Ezek a hirek kétségkivül *az egységespárt belső konfliktusából* táplálkoznak. Ez a konfliktus egyáltalán nem érdekel bennünket, mert távol áll a mi érdekköreinktől. De egyébként is egyenesen *ildomtalan eljárásnak* tartanánk beleszólni a velünk harmoniában müködő másik pártnak a belső ügyeibe.

A Keresztény Községi Párt továbbra is változatlan keretek között folytatja a munkát, amit bizonyit az a tény, hogy szervezkedési mozgalmunk a kerületekben egyre nagyobb lendülettel folyik.

Ami azt a kérdést illeti, hogy *a városházi politikai pártszövetség* megalakitásának a terve mennyiben érinti a Keresztény Községi Pártot, errenézve csak azt felelhetem, hogy hozzánk, *a Keresztény Községi Párt vezetőségéhez nem érkezett semmiféle olyan felszólitás*, hogy lépjünk be ebbe a pártszövetségbe. Még csak tapogatódzás sem történt. Nem is ismerem közelebbről ezt a pártszövetség-tervet, de már előre is kijelenthetem, hogy

a Keresztény Községi Párt a maga kereteit semmiféle körülmények között sem adja fel. Szó sem lehet tehát semmiféle pártszövetséghez való csatlakozásról, mert ez azt jelentené, hogy fel kell áldoznunk önállóságunkat. Mi koalicióban vagyunk az Egységes Községi Párt szervezeteivel. Ennél szorosabb kapcsolatról szó sem lehet...

— Ami azután azokat a hireket illeti, hogy a Keresztény Községi Pártnak egy része *a kilépés gondolatával foglalkoznék* és ez volna az a csoport, amelynek részvételével a pártszövetséget megalakitani terveznék, erre vonatkozóan a leghatározottabban felelhetek.

A Keresztény Községi Párt egységesebb, mint valaha volt. Teljes béke és egyetértés jellemzi a pártot, ugy egyéneiben, mint összességében.

Ezekkel a fantasztikus és teljesen *alaptalan hirekkel kár volna még egy percig is foglalkozni.*

Azok között a politikai természetü kérdések között, amelyek a mai napokban a városházi közvéleményt foglalkoztatják, szerepel a *Vásárpénztár ügye* is. Miután ugyanis a vizsgálati jelentés elkészült, bizonyos balodali körökben *a politikai felelősség kérdését feszegetik.* Kiderült tehát, hogy nem a vásárpénztári veszteségek likvidálása és a helyzet tisztázása volt az igazi cél, hanem *ujabb politikai tőkének a kovácsolása.* Felvetettük tehát a kérdést *Petrovácz* Gyula előtt: milyen álláspontra helyezkedik a Keresztény Községi Párt a vásárpénztári bizottság jelentésével szemben. *Petrovácz* Gyula a következőket felelte:

— A vásárpénztári veszteségek felülvizsgálására kiküldött pártközi bizottság jelentését *részletesen letárgyaljuk a törvényhatósági tanácsban.* Ha ez a tárgyalás minden irányban befejeződött, akkor *kétirányu döntésre* kerül a sor. A döntés egyik iránya *bünvádi eljárások* megindítása felé mutat, a másik irány viszont *fegyelmi eljárások* megindítását követeli az ügyek valamelyikében szereplő tisztviselők ellen.

A vásárpénztári vizsgálat eredményének nem lehet más konzekvenciája, mint a legszigorubb megtorló intézkedések foganatositása az összes bünösök ellen.

Akiről kiderült a vizsgálat során, hogy *része van bünösen könnyelmü kihitelezésekben*, vagy egyáltalán olyan intézkedésben, amely *a Vásárpénztár üzletvitelét kedvezőtlenül befolyásolta*, az ellen bünvádi eljárás megindításának van helye. Amennyiben az inkriminált cselekmény nem mutat bünös visszaélésre, hanem csak hivatali szabálytalanságra, akkor fegyelmi eljárás utján kell tiszta helyzetet teremteni. Ez azt jelenti, hogy

a vizsgálati jelentés beterjesztése után az egész anyagot át kell majd adni a tiszti ügyészségnek, amely a bünvádi eljárások vagy fegyelmi eljárások megindítására konkrét javaslatokat tesz a polgármesternek.

Itt más teendő egyáltalán nincsen.

Ezeken a politikai természetü kérdéseken kivül szóbahoztuk *a most lejáró harmincéves házadómentességnek az ügyét*, ami erősen érdekli ugy a háztulajdonosokat, mint az épitkezőket. *Petrovácz* Gyula érdeklődésünkre igy világitotta meg a helyzetet:

— A harminc éves házadómentesség terminusa lejárt. Ugy tudom, hogy most már *csak azokra a házakra vonatkozik*, amelyeket még az idén tető alá hoznak. Ezen az időponton tul a tabáni területre korlátozódik a harminc éves általános házadómentesség. Ezt a kérdést a főváros közigazgatási bizottságának *legközelebbi ülésén feltétlenül szóváteszem.* Mindenekelőtt meg akarom állapitani, hogy az épitkezési tevékenység ellanyhulásának nem a házadómentesség lejárta az oka, hanem a pénzügyi helyzet, közelebbről a pénzintézeteknek az az elhatározása, amellyel megszüntették a jelzálogkölcsönöknek a nyujtását. Az általános házadómentességnek a meghosszabbitására *nem látok elegendő okot fennforogni.* Nézetem szerint csak akkor van ennek a kedvezménynek előnyös hatása, ha az bizonyos területekre korlátozódik. A főváros külterjes fejlődésének mindenképpen gátat kell vetni, éppen ezért

helyeselném, ha házadómentességet jövőre kifejezetten csak három területre adna a kormány, éspedig a Tabánon kivül a Belvárosra és arra a területre, amelyre az Andrássy-ut meghosszabbitása esik.

Ilyen értelemben konkrét inditványt is előterjesztek a közigazgatási bizottság legközelebbi ülésén, amennyiben javasolni fogom, hogy *a főváros irjon fel ilyen értelemben a kormányhoz.*

Hasznos tudni, hogy Schmidthauer természetes Zgmándi keserüvizéből félpohárral elegendő, de sok esetben már néhány evőkanállal is.

Deficites a Segitőalap ezidei első féléve

Bizottság a szakorvosi rendelés és a gyógyszer-ellátás tultengésének megszüntetésére

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Székesfővárosi Alkalmazottak Segitőalapjának intézőbizottsága a nyári szünet után most tartotta első ülését. Ebből az alkalomból

Joanovich Pál

felsőházi tag

az alap mai helyzetéről és célkitüzéseiről a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az intézőbizottság legutóbbi ülésén az alap vezetősége beterjesztette jelentését a folyó esztendő első feléről. Ez a jelentés anyagi szempontból bizony *meglehetősen szomoru.* Átszámitva ugyanis az egész esztendőre az év első felében mutatkozó deficitet, azt látjuk, hogy

a Segitőalap ez évi zárszámadása mintegy 80 ezer pengő deficittel fog zárulni.

— Ha ennek a deficitnek az okát keressük, korántsem az alap vezetőségét kell felelőssé tennünk.

A deficit oka: az alkalmazottak állandó fizetéscsökkenése következtében a folyton kevesbbedő bevétel.

Hiszen a helyzet az, hogy az utóbbi esztendőkben *közel harminc százalékkal* csökkent a tisztviselők fizetése, ezzel arányosan természetszerüen kevesebb lett a fizetésekből levonásra kerülő két százalék, továbbá az a két százalék is, amelyet a *főváros mint munkaadó* térit az alapnak. Ezzel szemben a tagok igényei a szolgáltatások tekintetében az alappal szemben változatlanok maradtak, sőt bizonyos tekintetben *még növekedtek is.*

— Ezt a deficitet egyelőre tartalékaiból tudja fedezni az alap. Olyan háztartásra azonban, amely állandóan deficittel zárul, természetszerüen *nem rendezkedhetik be a tisztviselők segitő alapja.* Ezért szükebb bizottság kiküldését határoztuk el, amelynek feladata lesz az egész vonalon

racionalizálni és takarékoskodni.

Különösen *a szakorvosokhoz való utalás és a gyógyszerrendelések* az a terület, ahol megtakaritásokat *lehet és kell* elérni. Nem akarok ez alkalommal utalni azokra a lehetetlen állapotokra, amelyek ezen a téren fennforognak, hogy akadnak *notórius utalványoztatók*, akik az évi befizetésük ötszörösét és hatszorosát visszakapják gyógyszer és szakorvosi ellátás formájában az alaptól, mert *ha a tyukszemük fáj*, már szakorvoshoz utaltatják magukat. Ezen a téren a tisztviselők egyeteme érdekében rendet kell teremteni.

Elmondotta még munkatársunknak *Joanovich* államtitkár, hogy *soha olyan jó őszi szezonja nem volt Balatonkenesének*, mint ezidén. Jelenleg *majdnem tele van az uj szálló:* 180—200-an üdülnek lent, élvezve a derüs őszi időjárást és a telep kitünő szolgáltatásait.

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Lakásügyi birák és törvényszéki tanácselnökök vitatták meg az uj lakbérleti szabályrendeletet

A főpolgármester október elejére rendkivüli közgyülést hiv össze a szabályrendelet letárgyalására

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági bizottságnak a nyári szünet előtti *utolsó közgyülésén* kellett volna letárgyalni a polgármester előterjesztését az uj lakbérleti szabályrendelet megalkotását illetően. Maga a tervezet két esztendős kinos és fáradságos uton bukdácsolt végig, mig a *tiszti ügyészi asztaltól a közgyülés elnöki emelvényéig eljutott.* Ankétok és bizottsági ülések egész sorozata foglalkozott a tervezettel, amelynek alapkonturjait még néhai *Szabó* Imre dr. tisztifőügyész alkotta meg. *A hosszu ut alatt* az eredetileg jogászi szempontból is kitünően elgondolt szervezet *számos változáson ment keresztül; hol a háziurérdekeltség, hol pedig a különböző lakóképviseletek és a szociáldemokrata párt kivánságára* vettek fel olyan pótlásokat a szervezetbe és eszközöltek azon olyan javitásokat, hogy végeredményben a közjogi bizottság, majd az elnöki szakbizottság által *mégegyszer átgyurt tervezet* a szó szoros értelmében *olyan zagyva tákolmány lett,* hogy arra legkevésbé *a szerkesztő tiszti ügyészség ismert reá.*

Spur Kálmán akciója

A Keresztény Községi Pártnak az utolsó nyárelőtti közgyülést megelőző értekezletén *Spur* Kálmán dr., a fiatal jogásznemzedék egyik legkiválóbb tagja, *éles szavakkal* mutatott rá arra, hogy a tervezet abban a formában, ahogyan a törvényhatósági bizottság elé kerül, *elfogadhatatlan, megvalósithatatlan és a legnagyobb mértékben sérti a lakosság érdekeit. Spur* azt is szóvátette, hogy a tervezetet az illetékes polgármesteri ügyosztály *olyan késön kézbesitette ki a törvényhatósági bizottsági tagoknak,* hogy azt a rendelkezésre álló rövid idő alatt *lelkiismeretesen áttanulmányozni egyetlen bizottsági tagnak sem állhatott módjában. Spur* inditványa maga mellé állitotta az egész pártot, amelynek kivánságára azután a polgármester az ellenzék nagy zajongása közepette *levette javaslatát a közgyülés napirendjéről.*

Mit mondanak a szakbirák?

A szabályrendelet-tervezet ügyében a nyári szünetet a kitünő *Spur* Kálmán egy olyan akcióra forditotta, amely alkalmas arra, hogy ha a szabályrendelet-tervezet a törvényhatósági bizottság őszi ülésszakán tárgyaltatni fog, az olyképpen legyen átdolgozható, hogy *a közérdek valóban kielégüljön. Spur* ugyanis arra az álláspontra helyezkedett, hogy a tervezetet látták, ahhoz hozzászóltak és áttanulmányozták a különböző háztulajdonos- és lakóérdekeltségek, ipari képviseletek, kereskedelmi egyesületek, nem látta a tervezetet azonban *az a tényező,* amely pedig a lakásügyekkel sokat és gyakran foglalkozik: *a biróság. Spur* Kálmán tehát a tervezet egy-egy példányát elvitte ahhoz a három budapesti birósághoz, amelynek hatásköre és illetékessége alá a lakásügyek tartoznak! *a budapesti központi* és a *budapesti I—III. kerületi járásbiróságokhoz,* továbbá *a budapesti királyi törvényszékhez. Spur* Kálmán dr., mint törvényhatósági bizottsági tag felkérte a három szakbiróság vezetőjét, hogy *megfelelő formában vegyék tárgyalás alá a fővárosi szabályrendelet-tervezet anyagát,* hogy ezen tárgyalások eredménye azután a főváros illetékes formáival közölhető legyen.

Uj és helyes megvilágitásban!

A fentemlitett polgári biróságok vezetősége *a legnagyobb előzékenységgel tett eleget Spur Kálmán kérésének,* amely valóban alkalmas arra, hogy *uj és helyes megvilágitásba helyezze a szabályrendelet-tervezetet.* Mindhárom biróság külön ankétokon foglalkozott a tervezettel, ahhoz hozzászóltak *a lakásügyi birák,* sőt *Petőcz* Gyula dr., a budapesti polgári törvényszék másodelnöke, *a lakásügyi perekkel foglalkozó tanácselnökök értekezlete elé terjesztette a fővárosi szabályrendelet-tervezetet.* A három biróság hosszu és kimeritő memorandumot készitett, megállapitván, *melyek azok a momentumok,* amelyek az uj lakásbérleti szabályrendeletben a lakásperekkel állandóan foglalkozó szakbiróságok véleménye szerint okvetlenül figyelembe veendők.

A középosztály védelme

A legfontosabb megállapitást a főváros tervezetére vonatkozóan az *I—III kerületi járásbiróság lakásügyekkel foglalkozó biráinak értekezlete tette.* A budai lakásügyi birák azon a véleményen vannak, hogy a szabályrendelet-tervezetnek az a paragrafusa, amely *bérösszeg helyett a szobák számától akarja függővé tenni a felmondási időt,* hogy az negyedéves vagy féléves legyen: *igazságtalan és antiszociális.* A gyorsan romló gazdasági viszonyok folytán a szabályrendelet-tervezetnek az az intézkedése, hogy a kettőnél több szobából álló lakás felmondási ideje *hat hónap legyen,* nagyobb lakásában kényszeriti hat hónapon tul maradni olyan lakókat, akiknek házbére *a most érvényben levő felmondási határösszegnél évi 2000 pengőnél kisebb.* Buda lakásügyi birái azon a véleményen vannak, hogy a mai rendnek a főváros által tervbevett módositása igazságtalanul sujtaná a *középosztályt,* amelynek lakásváltozását megnehezitené a szabályrendeletnek az eredeti formában való intézkedése.

Utolsó terminus: november 1.

Spur Kálmán a valóban nagyértékü memorandumokat, amelyek a szabályrendelet minden legkisebb nüanszát is figyelemre méltatják és kritika tárgyává teszik, pártja és azután a törvényhatósági bizottság közgyülése elé fogja terjeszteni. Tekintettel arra, hogy a szabályrendeletet már november elsejére, amikor az érvényben levő lakásügyi korlátozások legnagyobb része megszünik, életbe kell léptetnie a fővárosnak, *Huszár* főpolgármester október első napjaiban *rendkivüli közgyülést* hiv össze az uj lakásbérleti szabályrendelet megalkotása tárgyában. A rendkivüli közgyülés előreláthatólag *több napot fog igénybevenni,* mert valamennyi párt erősen készül a vitában való résztvételre, hogy az általa képviselt tömegek és érdekeltségek szempontjait *a szabályrendelet megvitatásánál érvényesitse.*

Uj harcok előtt a belvárosi Sasok

Nagy Ferenc beszámolója az eseményekben és munkásságban gazdag nyári szezónról

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros legrégibb keresztény egyesülete, a Saskör, hosszu és gazdag nyári szezónját most fejezte be utolsó nyári összejövetelével. Ezen az összejövetelen *rendkivül nagy számban* jelentek meg a tagok, akiket szivélyes ragaszkodásukért és bizalmukért

Nagy Ferenc

törvényhatósági tanácstag,

a Kör ügyvezető elnöke meleg szavakkal köszöntött.

— Nemcsak a megjelentek száma a fontos — mondotta *Nagy* Ferenc — hanem a tettrekészségetek is, mert *soha nem volt akkora szükség az összetartásra,* mint ma. Az összetartozás nemes érzésében dolgozunk becsülettel, járunk emelt fővel, mi Sasok és nem hagyjuk el a zászlót, amelyre feleskü dtünk.

Nagy Ferenc beszéde további során egyik napilapban megjelent közleménnyel foglalkozott, *a leghatározottabban megcáfolva a lap hiradását,* mert ugy ő, mint az egész Saskör *a Keresztény Községi Párt vezérének legteljesebb bizalmát birja.* Szó sincs arról, hogy a *Saskör a politikától visszavonuljon,* mert éppen most következik az az időszak, amikor a Saskör uj vámházköruti helyiségeiben az eddiginél is nagyobb erővel száll sikra *a keresztény nemzeti gondolat győzelméért és a Belváros keresztény polgárainak az érdekeiért.*

A *Sipőcz* polgármester személye és munkája körül elhangzó támadásokra és politikai véleményekre visszatérve, *ismételten hangsulyozta Nagy Ferenc, hogy a Saskör feltétlen és a legteljesebb bizalommal viseltetik elnökével szemben, mert Sipőcz Jenő egyénisége és munkássága mindenkor igazolja azt, hogy arra a legteljesebb mértékben megfelelő férfiu áll Budapest élén.*

Az ügyvezető alelnök végezetül köszönetet mondott *Klausz* Gyula fővárosi tanárnak és *Péter* Ferenc fővárosi tanácsosnak az uj helyiségek átalakitási és berendezése körül kifejtett fáradozásukért. *Prág* Jenő az ifju Sasok nevében szólalt fel és tett igéretet arra, hogy az ifju gárda tüzön-vizen keresztül követi elnökét, *Nagy* Ferencet, aki *mindenben igazolta a multban és igazolja a jelenben a maga önfeláldozó és fáradhatatlan munkásságával a beléje helyezett bizalmat és várakozást. Klausz* Gyula szellemes beszédben bucsuzott a nyári szezóntól, majd *Bencze* István állapitotta meg, hogy a nyári munkásságra vonatkozó vezetőségi tervek száz százalékig megvalósultak. Ez a körülmény annak *az erős szeretetteljes bajtársi összetartásnak* köszönhető, amelyet *Nagy* Ferenc táplál és erősit. Több felszólalás hangzott még el, az összejövetel *Sipőcz* Jenő és *Nagy* Ferenc éltetésével ért véget.

Kapunyitás a Józsefvárosban

Müller Antal nagy beszéde

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A *Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt* első őszi értekezletét *Baján* Ferenc dr. elnök nyitotta meg nagyszámu lelkes hallgatóság előtt.

Utána

Müller Antal

országgyülési képviselő

beszélt a *gazdasági helyzetről,* melynek eredménye a 26 millió munkanélküli s mig egyik államban a kitermelt javakat száz vagon számra pusztitják el, ugyanakkor a másik államban a megtelt raktárak készleteit dömping áron dobják a piacra. Nagyban hozzájárult ezekhez a lehetetlen és tarthatatlan vámhatár. Nálunk a buza métermázsája 8.— pengő, addig a puskalövésnyire Szob állomásnál már 28.— pengő, ezek az esetek bizonyitják az emberi telhetetlenséget és kapzsiságot, — mely nem Krisztus tanaiból ered.

Gömbös rádió-szózatban beharangozott beszédéből *nagyon keveset valósitottak meg. A mammut-fizetések virágzó korukat élik.* Az állás halmozók tábora egyre növekszik. A veszedelmes kartelek a duplájára emelkedtek. Az adókat felemelték, a fizetéseket pedig leszállitották. Ráadásul a bankjegyforgalom állandóan csökken. A textilárak 15%-kal emelkedtek, a tej termelői ára vidékenként 4—10 fillér. Fogyasztási ára pedig 30—32 fillér. Ezek a számok bizonyitják a kormány gyenge kezét, a rettenetes állapotok a vidéken még fokozottabban vannak meg, erről volt alkalmam meggyőződni.

Beszéde további során megemlékezett a Vásárpénztár ellen folytatott vizsgálatokról, mely szomoru képet mutat s követelte a maga, valamint a pártja nevében, hogy a bünösök vegyék el méltó büntetésüket, mert a *főváros vagyona nem préda.*

Utána felhivta a hallgatóságot a közelgő tél veszedelmeire. Budapesten tizenhatezer üres lakás van, mégis az emberek százai hajléktalan. Követeli a kormánytól, hogy a textil és bőrgyárak, valamint a bányák adják le fölöslegeiket a szerencsétlen ruhátlan hajléktalan elesetteknek. *Az éhes gyomor csak rossz tanácsadó lehet.*

A főváros és a Keresztény Községi párt mindent elkövet a szociális bajok orvoslására s a további eredmények biztositására radikális kormányintézkedést követel. Szünni nem akaró taps közben fejezte be beszámolóját. Végül *Saller* Sándorné intézett felhivást a magyar asszonyokhoz a kerület további megszervezése tekintetében.

Klauber és Vajda
mérnök-vállalkozók, kavicskotró-vállalata
Budapest, V., Ügynök-utca 19.
TELEFON: 90-2-17.

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERNŐ. Tel.: Lágymányos 13-82

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYLAPOK RAKTÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 17/b. TEL. 014-05.

Ámon Antal és Fiai
út-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA KATONAZENE

VIGNALI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/a.
Üzlet: VI., Jász-utca 17. szám
TELEFON: AUTOMATA 80-12.

Hirek

Kiállitás a Tabán-pályázatokból

Száz pályázó vette ki a nyomtatványokat

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A polgármester által a Tabán rendezésére hirdetett tervpályázat határideje tudvalevően *szeptember 30-án lejár.* Mint jelentettük, a pályázat iránt feltünően nagy az érdeklődés, eddig mintegy *százan vették ki a pályázat beadásához szükséges* ut- és térhálózatot és egyéb nyomtatványokat. *Kempelen* Ágoston müszaki főtanácsos, a városrendezési ügyosztály elnöke már megtette az összes intézkedéseket, hogy a pályázat lejárta után annak feldolgozásához azonnal hozzáfogjanak és a döntést illetően egyetlen nap késedelem se legyen.

A polgármester, mint a Tabán-pályázat birálóbizottságának elnöke, már *október első napjaiban össze fogja hivni a bizottságot,* amelyben a kereskedelemügyi miniszter, a Müegyetem, az Országos Középitési Tanács, a Magyar Országos Képzőmüvészeti Tanács, a Budapesti Mérnöki Kamara, a Magyar Mérnök- és Épitészegylet, továbbá a Magyar Mérnökök és Épitészek Nemzeti Szövetsége tagjaikat már kiküldték.

Kempelen főtanácsos aziránt is intézkedett, hogy a birálat befejezése után az *összes beérkezett pályázatokat kiállitsák.* A kiállitás minden valószinüség szerint a *Vigadó kistermében lesz,* hogy a nagyközönség is a bemutatott tervek és modelek alapján fogalmat alkothasson magának a *tabáni városkép kialakulásáról.*

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

Egy gyakornoki állásra pályázó jajkiáltása. (Levél a Szerkesztőhöz.) *Igen tisztelt Szerkesztő Ur!* A fővárosi gyakornoki állások ügye hónapok óta tartja állandó izgalomban a nagyszámu pályázó ifjuságot. Amig nem kerül nyilvánosságra a döntés, legalább a remény élteti az elhelyezkedési küzdelemben *már elfáradt, csüggedt lelkeket.* De mi lesz a várva-várt kinevezések megtörténte után? Milyen *letörést,* milyen *kedélybeli és lelki megrendülést* fog ez a névsor — akármilyen igazságos is legyen az — kiváltani a tulnyomó többségben, akik a kilátástalanság sürü ködében hiába keresik majd jövőjük utját. Ha csak a diplomás pályázókat tekintjük — a 8600 összes pályázóból több ezer tartozik ebbe a kategóriába —, ugyis *megdöbbentő az aránytalanság a száz állás és a pályázók nagy száma között.* A már letárgyalt és több fórumon jóváhagyott száz állás ügyét miben sem érintve, nem volna-e helyes, ha a főváros ezt a hatalmas arányu pályázatot egy nagyobb keret kiválogatására használná fel, mondjuk egy *500-as létszám kiválasztására* s ebből a *keretből hivnák be* az idők folyamán a szükséges munkaerőket? A pályázók nagy részét boldoggá tenné már az a tudat is, hogy *belátható időn, 2—3 éven belül* sorra kerülnek.

A főváros szempontjából is *előnyös lenne ez a megoldás,* mert most egy hatalmas „anyagból" válogathat mindenféle szempont figyelembe vételével s a sok bajjal és zajjal járó *utánpótlás gondját évekre elvethetné* s emellett igen tervszerüen járhatna el. A közigazgatás és az üzemek 2—3 évi szükségletét figyelembe véve, az 500-as létszámot nem lehet tulságos nagynak mondani. Egy ilyen keret összeállitása *jogi akadályokba sem igen ütközhet,* hisz kötelezettséget sem igen jelentene, inkább erkölcsi gesztus volna a kétségbeesett lelkü, elhelyezkedni sehol sem tudó fiatalság felé. Mindenesetre alkalmas eszköze lenne a határtalan elkeseredés levezetésének és csökkentésének s a lelki depresszió sulya alá került magyar ifjuság egy igen tekintélyes és értékes részének jelentené a lelki felemelkedés lehetőségét: *életcélt, életkedvet.* Soraim közléséért köszönetet mondva, vagyok Szerkesztő ur tisztelő hive:

Egy érdekelt.

A zuhanó dollár és a főváros

Évi kétmillió pengőre emelkedett a megtakaritás az 1927-es kölcsön törlesztő szolgálatában — Névértékben 25,000.000 pengővel ér kevesebbet a kötvénypakett, mint 1927-ben

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A még julius hónapban megjelent kormányrendelet, amely szerint az adós aranydollár-tartozását a papirdollár mindenkori napi árfolyamán fizetheti, a dollár folytonos árzuhanása következtében ugy a töketartozást, mint a kamatfizetési kötelezettséget illetően jelentékeny mértékben csökkenti a főváros terheit.

A főváros 1927-es Bankers Trust-féle kölcsönkötvénye csak a esütörtöki tőzsdenapon 10 százalékos árveszteséget szenvedett. Az 1914-es fővárosi kötvény, amelynek fizetésére vonatkozóan a főváros az ostendei egyezményben vállalt kötelezettséget, néhány nap alatt szintén közel 10 százalékkal olcsóbbodott a budapesti tőzsdén. Amennyiben pedig a dollár tovább zuhan, bizonyosra vehető, hogy a kötvények is tovább fognak esni, ami jelentős károsodást okoz a közönség azon részének, amely a dollárban és a főváros adósi mivoltában bizva vagyonát fővárosi kölcsönkötvényben helyezte el, végeredményben magának a fővárosnak komoly megtakarítást jelent.

A Bankers Trust-féle husz millió dolláros kölcsönért annakidején kereken százegy millió pengőt fizetett a főváros. Ez az átszámitás a dollár 5.72 P-ős értékelésével történt. Mivel a dollár legutolsó árjelzése mindössze 3 P 80 fillér, névértékben huszonöt millió pengővel ér kevesebbet a Bankers Trust és a hitelezők számára a fővárosi tranche, mint 1927-ben ért. A valóságban azonban, az árfolyamértéket véve tekintetbe, az egész kötvénypakett jelentékenyen kisebb értékü.

A Bankers Trust-féle tartozás évi kamatterhe (az annuitást nem számitva, ami legnagyobb részben kötvénnyel történik) évi egymillió dollár. Az 1927-es 5 P 72 filléres dollárárfolyamot véve alapul, a kötvények kibocsátásakor a főváros évi kamatterhe 5,700.000 pengő volt. A legutolsó dollárjegyzés szerint az évi kamatteher mindössze 3,800.000 pengő, vagyis a főváros csak az amerikai kölcsön kamatszolgáltatásán, a dollár árzuhanása folytán, csak kamatban évi kétmillió pengőt takarit meg.

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P **1.40**

a keddi nap folyamán a magasépitési ügyosztály szakembereivel *helyszini szemlét tartott az épületben,* hogy megállapitsák, mennyi átalakitásra lenne szükség a megüresedett muzeumi helyiségek hivatalnak való átépitése céljából. Arra vonatkozóan, hogy az átépitési költség mekkora lenne, a magasépitési ügyosztály szakemberei *nem tudtak a helyszinén nyilatkozni* és néhány napon belül teszik meg jelentésüket az elnöki ügyosztálynak. Annyi azonban máris bizonyosra vehető, hogy *az átépitési költség nem olyan nagy, hogy egyebütt kellene helyiségeket keresni az uj előljáróság számára.* Annyit máris kijelentettek a magasépitési ügyosztály mérnökei, hogy amennyiben az átépitésre sor kerül, azt néhány héten el lehet végezni, amikoris *még karácsony előtt megkezdhetné tényleges működését* a XI. kerületi előljáróság.

Tüzrendészeti szempontból átvizsgálták az összes fővárosi szinházakat. A tüzrendészeti szakbizottság Antalfy Géza főjegyző, a közmüvelődési ügyosztály vezetőhelyettesének irányitása mellett az összes fővárosi szinházakban megtartotta a szezonelejti tüzrendészeti vizsgálatot. A vizsgálat és az ezekkel kapcsolatos záporpróbák arról győzték meg a bizottságot, hogy tüzrendészeti szempontból minden rendben van ugy az állami, mint a magánszinházaknál. A bizottság nagyobb arányu épitést, vagy átalakitást egyetlen szinházban sem rendelt el, nagy örömére az igazgatóknak, akik mindig szorongó szivvel várják a tüzrendészeti bejárás kapcsán a főváros intézkedéseit.

A lágymányosi előljáróság ügye. Az ujonnan felállitandó előljárósági kirendeltséget, amely *Budapest XI. kerülete* lesz, tudvalevően a Verpeléti-ut 3. sz. házban kivánja elhelyezni a főváros. A Verpeléti-ut 3. számu házat *teljes egészében bérli a főváros,* ebben az épületben a megszünt Zichy-muzeum helyén létesülne az uj előljárósági kirendeltség. *Farkas* Ákos dr. tanácsi főjegyző, az elnöki ügyosztály vezetője,

Kamatmentes kölcsön a kisiparosoknak és kiskereskedőknek. A kisipari és kiskereskedelmi érdekeltségek még a mult évben mozgalmat inditottak, hogy a kormány juttasson olyan összeget kisipari hitelként a rászoruló kisiparosoknak és kiskereskedőknek, amely után nem kiván bankszerü fedezetet. A Kereskedelmi és iparkamara elnökségének a kereskedelmi minisztérium egyik államtitkárával történt tárgyalása alapján a kereskedelmi miniszter elhatározta, hogy tárcája keretében 250.000 pengőt fordit kisipari és kiskereskedelmi forgótőkehitelekeret céljaira, mely után bankszerü fedezetet nem kiván. A 250.000 pengőt aképpen osztják szét az országban a városok között, amilyen arányban az egyes városokat kisiparosok és kiskereskedők lakják. Az egyes városok a rendelkezésükre bocsátott hitelkeret összegéhez a sajátjukból kötelesek ugyanolyan összeget az állami hozzájáruláshoz hozzáadni, ugyhogy az uj kisipari hitelakció kerete egyelőre 500.000 pengő lesz. Egy-egy igénylő legfeljebb 200 pengős forgótőkehitelt kaphat, mely után 2—3% kezelési illetéket fizet, egyébként az teljesen kamatmentes. Értesülésünk szerint a *főváros 50.000 pengővel járul hozzá az uj hitelakcióhoz, amely ebben az évben kezdődik meg.*

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Étterem - Sörözö - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

CUSTODIS ALPHONS
mérnöki iroda és speciális épitési vállalat
BUDAPEST, V., NÁDOR UCCA 19
Telefon: 120-07.
Gyárkéményépités, gőzkazánbefalazás, ipari kemencék épitése és tervezése

Hunyadi János
természetes keserüvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SÁXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Készül a nagy közlekedési program

A Beszkárt keretében oldják meg a közlekedési problémákat

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros törvényhatósági tanácsa és közgyülése tudvalevően már esztendőkkel ezelőtt elhatározta az összes közuti közlekedési vállalatok egyesitését és megbizta a polgármestert, hogy *készitse el a nagy, mindent átfogó közlekedési programot,* amelynek kapcsán harmóniába hozhatók az egymással konkurráló fővárosi közlekedési vállalatok és *nyugodt mederbe terelődhetik* a főváros közlekedéspolitikai célkitüzése, amelyről eddig mindenki beszélt, de azt komolyan senki sem akarta megvalósitani.

Most végre beszámolhatunk a közlekedési program előkészitési munkálatairól. *Bódy* László dr. tanácsnok, a közlekedési ügyosztály vezetője megbizta *Gallner* Frigyes dr. főjegyzőt, az ügyosztály helyettes vezetőjét, a nagy közlekedési program előkészitésével. A nagy program magában foglalja a *közlekedés egységesitését,* természetesen a Beszkárt keretében, mint a törvényhatósági bizottság közgyülése is határozatot hozott. A nagy program keretében fogják eltüntetni a *Beszkárt és az autóbuszüzem között még mindig fennálló belső ellentéteket,* megszervezik az *autóbusz express-járatokat,* közös nevezőre hozzák *a Helyiérdekü és a Beszkárt versenyvonalait.*

A nagy közlekedési programot, annak elkészülte után a polgármester természetszerüen megvitatás céljából a *törvényhatósági tanács és a közgyülés elé fogja terjeszteni.*

Negyvenegy tabáni ház lebontását kezdik meg. November hó elsején lesznek az utolsó kilakoltatások a tabáni házakból és amint valamely épület megüresedik, azonnal intézkednek annak lebontása iránt. E héten egyszerre *41 tabáni háznak* lebontását kezdték meg. Ezekre a bontásokra szükkörü pályázatot tartottak, mert az előző nyilvános versenytárgyalások nem voltak elég kielégitők. Az előző épületbontásokhoz hasonlóan a főváros itt is költség nélkül akarta lebonyolitani a házak eltávolitását, sőt a kikerülő bontási anyagokért még megtéritést is kért a vállalkozóktól. *A szükkörü versenytárgyalások eredményeképpen a 41 ház bontását két vállalkozó kapta, melyek összesen 3200 pengőt fizetnek, egy-egy ház épületanyagáért tehát a főváros 78 pengőt kap.* Ez az átlagár is csak ugy adódik, hogy két épületért darabonkint 300 pengőt kap a főváros, az egy csoportban kiadott 20 tabáni ház bontási anyagáért mindössze 650 pengőt fizet a vállalkozó, tehát 32.50 pengőt egy-egy ház anyagáért. *Az év végére az összes tabáni házak eltünnek.* Ismeretes, hogy a közmüvelődési bizottság fenn akarta tartani a Tabán egy jellegzetes utcáját a városrész ujjáépitése után, hogy a romantikus városrész emléke élő muzeumként maradjon az utókor számára. A helyszini vizsgálat alkalmával azonban a terv végrehajtásától elállottak, ugy, hogy az utódok már csak fényképekről és elbeszélésekből alkothatnak majd maguknak fogalmat az eltünt Tabánról.

Az Alsó-Margitszigeten a Márkus-vendéglő melletti villában (I. em.) két egymásba nyiló, parkra néző szoba november 1-től igen kedvező feltételek mellett — egész évre is — kiadó. A Felső-Margitszigeten ugyancsak bérelhető néhány kisebb-nagyobb lakás. Felvilágositás a Nagyszálló irodájában. (Telefon: 206—20.)

Halálra itélték az óbudai téglagyárakat

Kempelen főtanácsos körrendelete

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros végre *erélyes kézzel nyult az óbudai téglagyárak dzsungelébe*, amelyek esztendők, sőt évtizedek óta a keserü panaszkodás állandó tárgyai Óbuda lakossága részéről. *Kempelen* müszaki főtanácsos, a városrendezési ügyosztály vezetője, a polgármester nevében körrendelettel fordult a téglagyárakhoz, kötelezvén őket arra, hogy *üzemterveiket záros határidőn belül nyujtsák be a városházán.*

Az óbudai téglagyárak *október közepéig kötelesek* az üzemterveket benyujtani, amiknek alapján a főváros meg fogja állapitani, hogy a téglagyárak *hogyan és miképpen lesznek kötelesek a jövőben az óbudai üzemeket leépiteni*, olyan állapotokat hagyva maguk után, hogy az elhagyott területek *parkositása, illetőleg beépitése biztositható legyen.*

A főváros a téglagyárak üzemtervei kapcsán, amelyeknek benyujtását *hosszas tárgyalások előzték meg* a gyárak vezetősége és a főváros illetékes szervei között, gondoskodni akar arról, hogy a téglagyárak által kitermelt területeken levő *gödrök betemettessenek*, és általánosságban a talajnivó tekintetében olyan állapotok maradjanak a téglagyárak bányáinak felhagyása után, mint *amilyenek azelőtt voltak.* Óbuda lakóssága természetszerüen *nagy örömmel üdvözli a főváros kezdeményezését*, mert hiszen kétségtelen, hogy a téglagyárak a *maguk erőszakos és terrorisztikus fellépésével* nagyban hozzájárultak Óbuda fejlődésének megakasztásához.

Magyar Műanyagáru Gyár
V., Hollán-utca 3
Telefon: 17-9-39
Készit mindennemü és faitáju műanyagkoporsókat a legszebb, legdiszesebb kiviteiben

Alapitva 1892 — Alapitva 1892
VÉDJEGY
ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR
Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.
Mindenfajta
doboztömeggyártás
Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!
Budapest.
VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92-3-35.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

GAZDASÁGI ÉLET

Tökéletesen megbukott az inségmunkák hitelmüveleti rendszere

Elszámolást kérünk, hogy a 9 milliós keretből mennyi ment el anyagárra és munkabérre és mennyit kerestek a munkanélküli kartelvezérek és bankdirektorok? — A nem foglalkoztatott kis- és középiparosok a költségvetési fedezettel biró ut- és csatornaépitési munkálatok sürgős kiadását kérik a fővárostól

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Közeleg az őszi időjárás a maga tartós esőivel és talajmenti fagyával, maholnap végetérnek a szabadban való ut- és csatornaépitések, amelyek révén a fővárosnak a tavaszi és nyári hónapok alatt munkások ezreit és ezreit sikerült foglalkoztatnia. Egy-két kivétellel már azokat az ut- és csatornaépitéseket is elvégezték a vállalkozók, amelyekre junius folyamán hitelmüveleti alapon kaptak megbizást a fővárostól. Azok a vállalkozók, akik megfelelő tőke hiányában nem voltak abban a helyzetben, hogy hitelmüveleti alapon pályázzanak, *a legnagyobb kétségbeeséssel zárják le a munkaszezón befejeztével könyveiket*, hiszen a kerületi kövezetjavitási munkálatokon kivül alig jutottak kisebb munkálatok ezeknek a hitelmüveleti munkára megfelelő tőkével nem rendelkező vállalkozóknak, annál kevésbé, mert pénz hiányában a főváros a folyó évi költségvetésbe felvett és belügyminiszterileg jóváhagyott munkálatok legnagyobb részét is *kénytelen volt hitelmüveleti alapon elvégezni.*

A *kis és közép kövezőiparosok*, akik állandóan gyüléseztek és memorandumoztak a legutóbbi esztendőben a főváros hitelmüveleti alapon való munkáltatási rendszere ellen, *most ujabb kérelemmel fordulnak a fővároshoz aziránt*, hogy az ut- és csatornaépitési ügyosztály folyó esztendei költségvetési előirányzatában felvett munkákat *a legsürgősebben osszák ki azok között a vállalkozók között*, akik sem a kerületi kövezetjavitási munkálatokban nem részesültek, sem pedig hitelmüveleti alapon kiadott munkát nem kaptak. Ezek a vállalkozók a maguk nagy rezsijével, begyakorolt szakmunkásaival és pallérjaival, *a legnagyobb nehézségek árán tengődték át a nyarat, anélkül, hogy bármilyen munkát kaptak volna.* Most, amikor az időjárás már legfeljebb csak *párheti munkalehetőséget nyujt*, a kétségbeesés utolsó állomásáról fordulnak a polgármesterhez, azzal a kérelemmel, hogy *a munkák azonnal való kiadásával tegye lehetővé*, hogy a főváros gazdasági életében évtizedek óta szerepet játszó patriciuskövezőcsaládok az inséges téli hónapok előtt ne nézzenek a legnagyobb nyomor elébe.

A kövezőiparosokat különben teljes mértékben igazolta a polgármester azon ténykedése, hogy a hitelmüveleti alapon kiirásra kerülő ut- és csatornaépitések harmadik csoportját egyelőre nem bocsájták versenytárgyalásra. Ugy volt ugyanis, hogy a törvényhatósági bizottság közgyülése által engedélyezett 9 milliós keretből még fennmaradó *párszázezer pengő erejéig* még egy sereg ut- és csatornaépitési munkát valósitanak meg hitelmüveleti alapon. Illetékes helyen azt mondják ugyan, hogy *csupán az a körülmény* az oka a harmadik hitelmüveleti csoport ki nem irásának, hogy még nem történt meg a már kiadott munkák leszámolása és igy a főváros nem tudja, hogy a 9 milliós kereten belül mekkora összeg áll még rendelkezésre, — a *beavatottak azonban jól tudják, hogy ez csak kifogás*, mert a városházán mindenki tisztában van azzal, hogy a hitelmüveleti rendszer teljesen és tökéletesen csődöt mondott.

Minden esetre fontosnak tartanók, hogy a hitelmüveleti munkálatok végleges leszámolása kapcsán *a nyilvánosság képet kapjon arról*, hogy a kiadott munkálatok végösszegéből mennyi ment el anyagárra és mennyi munkabérre. Tisztában akarunk azzal is lenni, *mennyit kerestek a kartelek* és a velük összeköttetésben levő nagybankok a hitelmüveleti rendszeren, amely jóval drágább árakat biztositott a versenytárgyalásokon a fővárosnak, mint a készpénzárak, *teljesen tönkretette a kis- és középiparosokat* és végeredményben nem szolgált egyebet, mint hogy munkanélküli segélyt adjon *amugy is jól dotált kartelvezéreknek és bankdirektoroknak.*

Miért semmisitette meg a polgármester a szennyvizátemelő gépberendezési versenytárgyalást?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros tudvalevően versenytárgyalást irt ki a lágymányosi szennyvizátemelőtelep gépészeti berendezésére, olyképpen, hogy a pályázók hároméves hitel alapján kötelezik magukat a berendezések szállitására. A polgármester által hirdetett versenytárgyaláson négy cég jelentkezett, a *Ganz és Társa rt.*, a *Röck István gépgyár*, a *Farkasvölgyi Villamossági* rt. és a *Verdes Dezső* cég. *Borvendég* alpolgármester azonban a versenytárgyalást megsemmisitette és egyben október 6-i terminussal uj versenytárgyalást hirdetett.

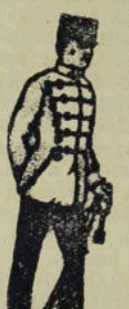
Illetékes helyen

a versenytárgyalás megsemmisitésének okaira vonatkozóan a következőket közölték az *Uj Budapest* munkatársával:

— *Tévedésen alapul az az állitás*, mintha a pályázaton résztvevő cégek ajánlatainak feltünően kis árdifferenciái miatt semmisitette volna meg a polgármester a versenytárgyalást. A pályázaton résztvevő cégek *európai viszonylatban is elsőrendüek* és a mintegy öt százaléknyi árdifferencia nem mutat egyebet, mint hogy éles volt a verseny, másrészről a pályázók kalkulációja, tekintettel a pontosan meghatározott anyagárakra és munkabérekre, megegyezett.

— A pályázat megsemmisitésének az az oka, hogy már a pályázat lejárta előtt *számos cég jelentkezett a fővárosnál*, közölvén, hogy a rendelkezésre álló rövid idő alatt *nem képes a pályázati feltételekben foglalt hitelmüveleti megoldásra a megfelelő alapot megtalálni.* Ezért, és *kizárólag* ezért történt a pályázat megsemmisitése és ujra való kiirása, amit annál is inkább megtehetett a főváros, mert a szükséges épitkezések amugyis már megindultak és a gépek *leszállitására van elég idő.*

LÁSZLÓ ÉS BLUM
okl. mérnökök, épitési vállalkozók
Budapest, II, Margit-krt 7
Telefon: 51-2-50

ALAPITTATOTT 1895

NAGY KÁLMÁN
EGYENRUHÁZATI INTÉZETE ÉS POLGÁRI SZABÓSÁGA
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-U. 6
(SAJÁT HÁZ)
TELEFON: 83—6—59
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT!
ELŐNYÖS ÁRBAN KÉSZIT
POLGÁRI ÉS EGYENRUHÁT

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK — KŐVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JANOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

Miért nem kezdik meg a fővárosi telkek árverését? A polgármester rendelete, amelynek kapcsán a városrendezési ügyosztály összeállitotta azoknak a telkeknek a listáját, amely telkek a fővárosi telekpolitika sérelme nélkül eladhatók, mégpedig *nyilvános árverésen*, amiként azt a törvény a köz tulajdonát képező ingatlanok eladásánál feltételül kiköti. A városrendezési ügyosztály *most készitette el az eladásra alkalmas telkek sorrendjét*, amelyen több mint *kétszáz fővárosi ingatlan van* feltüntetve. A polgármester előterjesztését ebben az ügyben a törvényhatósági tanács *egyik legközelebbi ülése* fogja tárgyalni. A polgármester előterjesztése megállapitja a *minimális eladási árat* és arra vonatkozóan is intézkedik, hogy az *árverések olyan időközökben tartassanak meg, hogy a tömeges eladás ne nyomja le az ingatlanpiac amugyis tulalacsony árait.*

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. em.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyári és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falazigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltokból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

Uj kiirások:

Kályhák szállitására a VI. ker., Lehel-u. 14. sz. műhelybérház lakásai részére. Határidő: 1933. szeptember 25. (hétfő) d. e. 9—½11 óra.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933. szeptember hó 26. d. e. 12 óra.

I. ker., Tabán elnevezés alatt ismert és a tervezési programban pontosan körülirt terület **városrendezési tervére** nyilvános tervpályázat. Határidő: 1933. évi szeptember hó 30. déli 12 óra.

Takarmánynemüek és alomszalma szállitására a székesfővárosi állatvásárok és közvágóhidak részére. Határidő: 1933. évi október hó 4. (szerda) déli 12 óra.

Gépi berendezésre az I. ker., Kelenföldön létesitendő szennyvizátemelő-telep részére. Határidő: 1933. évi október hó 6-án (pénteken) d. e. 9 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 39. szám Budapest, 1933 szeptember 30

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

A Vásárpénztár és a Kt: 218. §.

Szőke Gyula megdöbbentő jogi véleménye a Vásárpénztár igazgatóságának és vezetőségének bünügyi felelősségéről

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Lázár Ferenc dr. felsőházi tag, a törvényhatósági tanács által a vásárpénztári ügyek megvizsgálására kiküldött bizottság elnöke, jelentését már átadta *Huszár* főpolgármesternek, aki megtette a szükséges intézkedéseket, hogy a törvényhatósági tanács a jövő hét elején foglalkozhasson a vizsgálóbizottság jelentésével. Mivel a jelentés törvényhatósági tanácsi tárgyalása előtt egyes sajtóorganumok hasábjain *élénk vita tárgya lett*, amelynek során *a politikai felelősség kérdését is felvetik*, a Vásárpénztár ügyében az alábbiakban megszólaltatjuk *Szőke* Gyula dr. felsőházi tagot, a Keresztény Községi Párt vezető egyéniségét, aki mint jogászember is *egyike a legkiválóbbaknak*.

Szőke Gyulához elsőnek azt a kérdést intézte az *Uj Budapest* munkatársa, hogy *a kiadott vizsgálóbizottságnak a napilapokból közölt jelentéséből megállapitható-e, hogy a Vásárpénztár vezetőségében olyan vétségek követtetettek-e el, amelyeket kereskedelmi törvényünk büntet?* Másik kérdésünk arra vonatkozott, hogy *mivel sem a vezetőség, sem az igazgatóság, sem az igazgatóság kebelében megalakitott végrehajtó-bizottság egyetlen alkalommal sem tett jelentést arról a főváros vezetőségének, hogy rendellenességek fordulnak elő a Vásárpénztárnál: felelős-e a fővárosi adminisztráció és annak vezetője a vásárpénztári bajokért?*

Szőke Gyula dr.

a felvetett kérdésekre a következő nagyérdekü nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A vizsgáló-bizottság jelentése még mindig nem látott napvilágot, már pedig annak ismerete nélkül tárgyilagos véleményt mondani nem lehet. A napilapokban megjelent közlemények mutatják ugyan a vizsgálat eredményét, *de nem adják a tiszta tényállást* és főleg amit mutatnak, azt is olyan beállitásban hozzák, amelyre itéletet alapitani nem lehet. Az eddig ismert tényekből is meg lehet azonban azt állapitani, hogy

a Vásárpénztár vezetősége nem tartotta be nemcsak a főváros által eléjeszabott cél szolgálatát, hanem a kereskedelmi törvény rendelkezéseit sem és igy vele szemben a Kt. 218. §-a alkalmazandónak látszik.

Nyilvánvaló ugyanis, hogy a társaság vezetősége

a mérleg felállitásánál helytelenül járt el, a törvényhatóságot a tényeknek meg nem felelően informálta, a társaság helyzetét eltitkolta, törvényellenesen osztalékot fizetett és a társaság vagyonának az elvesztését kellő időben be nem jelentette.

Mennyiben terheli *ez a régi és az uj igazgatóságot*, mennyi *szándékosság és gondatlanság* hárul az igazgatóságra, végrehajtó-bizottságra, az igazgatókra és a felügyelő-bizottságra, valamint a felügyeleti hatóságra, *ezt van hivatva a mostani vizsgálat elébünk adni és ezen az alapon hozhatunk határozatot a továbbiak tekintetében.*

A nyilvánosság elé!

— Ezért *a vizsgáló-bizottság javaslatát mielőbb nyilvánosságra kell hozni*, hogy még a látszata is elkerültessék annak, mintha itt *akár a bizottság, akár a tanács, akár a közgyülés valamit eltussolni akarna.* Ámbár a bizottság javaslata még nem döntés és nem is szokás a vizsgálat anyagát nyilvánosságra hozni, *ez gyakran nem is okos,*

az adott helyzetben szinte kikényszeritették azok a közkézen forgó hirek, amelyek a tagadhatatlanul nagy kárt okozott botrányt már részleteiben is tárgyalták és a közvélemény itélete után kiáltottak, mielőtt a tényállás teljesen ismert lett volna.

Ugyancsak szükséges, hogy *most már a tanács ezzel az üggyel soronkivül foglalkozzék és szinte napok alatt határozzon.* Ha már annakidején elkövették *azt az alig menthető hibát*, hogy tultették magukat a mi kifogásainkon, legalább ma meg kell lenni annak az *erélynek és bátorságnak*, hogy a főváros érdekét a lehető legjobban megvédjék.

És a Községi Takarék?

— Azt sem ismerjük ma, hogy

az igazgatóság és a végrehajtó bizottság minő jelentést tett a főváros vezetőségének, valamint amikor az uj igazgatóság megkezdte a müködését, minő helyzetről tett a polgármesternek jelentést.

Az uj igazgatóságban *olyan személyek* foglaltak helyet, akik a székesfőváros érdekét különösen is kellett, hogy képviseljék és olyan *szakértelemmel* kell rendelkezniök, amely a Vásárpénztár helyzetét tisztán láthatta. Ott ültek a *Községi Takarékpénztár exponensei is*, akiknek az állásfoglalásától függött a Vásárpénztár felszámolásának a kimondása is, akik tehát ismerhették a helyzetét. Mi azonban *nem ismerjük a jelentéseket, amelyeket ők a fővárosi adminisztráció elé terjesztettek.*

Nem szabad előre sem rosszakaratot, sem tudatlanságot feltételezni az összes itt szerepelt személyekről, de tagadhatatlan, hogy mindenki felelős a saját ténykedéséért vagy mulasztásáért és ennek a felelősségrevonásnak be kell következnie.

Cui prodest?

— Több bizottsági tagtársam és csekélységem többször *szóvá tettünk bizonyos mulasztásokat* vagy ténykedéseket, vagy eredményeket, amelyekkel szemben *a hivatalos magyarázat* a helyzetet mindig jó szinben tüntette fel. Feltétlenül megállapitandó tehát az, hogy mi volt ennek az oka,

ki és kinek az érdekében vezette félre évekig a törvényhatóságot és okozott ezáltal ilyen óriási kárt.

— Ezt a kérdést nem *lehet politikává átjátszani* és mindenki, aki ezt a kérdést, mint politikumot akarja kezelni, *rossz szolgálatot tesz a köznek.* A Vásárpénztár vezetőségében a legkülönbözőbb politikai pártállásu emberek ültek, *az igazgatóságban és felügyelő-bizottságban pedig a tagok, tudomásom szerint a politikai pártok előzetes megkérdezése után jelöltettek ki.* Nem mondható tehát, hogy

ez vagy az a párt követte el a kárt okozó ténykedést, és viszont feltétlenül hiszem, hogy egyetlen párt sem akarja, hogy ha bármely tagja visszaélést követ el, annak a következményei alól kivonassék.

Ugyanugy nem lehet *ez politika a kormányviszonylatban sem.* A főváros üzemeit annakidején a *kormány vizsgáltatta meg*, a főváros egész gesztióját a főpolgármester és a számszék ellenőrizték, minden költségvetést és zárszámadást a kormány külön is megvizsgált, ennélfogva

nem lehetnek olyan momentumok, amelyek a kormánynak ebből külön politikai hatalmat adhatnának.

Amiről senki sem beszél...

— Előáll azonban minden tényező részéről a *kötelesség*, hogy a helyzeten sürgősen változtasson. Napnap után verekszem *az üzemi szabályzat megalkotásáért*, amely az üzemekbe helyezett igazgatóságokat a mai *szinte szégyenletes hatalomnélküli szerep helyett* megfelelő jogkörhöz, *de teljes jogi és anyagi felelősséggel* hozzájuttatja. Ismételten rámutattam arra, hogy a főváros nagy vagyontömegét és az üzemekben rejlő tőkeerőt *ilyen rendezetlen viszonyok között tovább kezelni nem szabad.* Sajnálattal látom, hogy ugy a főváros tanácsánál, mint a kormánynál süket fülekre találtunk.

Ismételten beszéltek pénzügyi diktátorról, a törvényhatóság feloszlatásáról, uj választásokról, csak arról nem beszélt senki, ami a legfontosabb: ha már eltörölték a régi fővárosi törvényt és politikai szempontok szerint megalkották az ujat, azt kiépitsék ugy, hogy az abban szereplők megfelelő hatáskörrel és megfelelő felelősséggel végezzék a feladatukat.

A tulhajtott összeférhetetlenség

— Ugyancsak most tünik ki annak a hibának a következménye, hogy *a tulhajtott összeférhetetlenséggel a főváros szinte el van zárva attól, hogy ilyen nagy vállalatban a gazdasági világ legjobbjai is részt vehessenek az üzem vezetésében.* Ugyancsak kiütközik az a hiba is, amely az uj törvényben a felelősséget a *polgármesternek szegezte neki*, ahelyett, hogy a felelősség kérdésében a régi törvény helyes rendelkezéseit fenntartotta volna. Végül ma teljesen világosan kitünik az is, hogy

a főváros vagyonkezelésében nem ez vagy az a forma a hibás, hanem az fontos, hogy ha már részvénytársasági formát választunk, a részvénytársaság igazgatósága a valóságban feleljen is az ő gesztiójáért.

A fővárosi számvevőség mellett a *számszék évek óta müködik.* Ha már az igazgatóság tagjai, valamint a felügyelő-bizottság bármely oknál fogva *nem értettek a dolgukhoz* és *rosszul müködtek*, legalább a főváros számvevőségi intézményeinek kellett volna látni bizonyos olyan *hibák fennforgását*, amelyek szakszempontból egyenesen kirivók. Ezeknek a következményei tehát feltétlenül sürgősen levonandók és *pedig az autonomia javára.*

— Meg kell állapitani, hogy

elkövettetett bizonyos mulasztás minden hatóság részéről, egyedül az autonómia tagjai szólottak kellő időben anélkül, hogy azt akár fent, vagy lent meghallották és értékelték volna.

Ebből következik, hogy *vissza kell állitani azt a helyzetet, melyben a törvényhatóság közgyülése sokkal nagyobb hatáskörrel, régi hatalommal és régi ügykörrel rendelkezhetik.*

Még sok mindent tisztázni kell!

— Ámde tisztázni kell azt is, vajjon *tényleg mennyi a veszteség és az, mikor és miért keletkezett.* Nem titkolom azt a véleményemet, amelyet annakidején is nyilvánosan kifejtettem, hogy a Vásárpénztár felszámolása ugy amint az terveztetett, abban az időben *nem helyes* és csak azért járultam hozzá, mert arról biztositottak, hogy *a Községi Takarékpénztár vállalja a felszámolást és a lebonyolitás olyan tempóban történik, hogy a fővárost abból veszteség ne érje.*

Szabad-e akkor ezen határozat meghozatala után hónapok mulva a Községi Takarékpénztárnak a lebonyolitást megtagadnia? Szabad-e most végeladást rendezni? Szabad-e most minden alkalmazottat nyugdijba küldeni, vagy elbocsátani?

De főleg szabad-e most, amikor a vásár irányitása a legfontosabb volna, *azt a szervet halálra kárhoztatni*, amely éppen az árak nivóban tartása érdekében a vásár irányitására hivatva van?

Sem a Vásárpénztár vezetősége, sem a Községi Takarékpénztár ezzel foglalkozó exponensei tagadhatatlanul nem állanak hivatásuk magaslatán.

Ebből azonban nem az következik, hogy a *Vásárpénztárt megszüntetjük* és a vásár irányitását feladjuk, hanem az szükséges, hogy a Vásárpénztárt *megszabaditjuk mind attól a tehertől, amelyet a változott viszonyok rossz gazdálkodása vagy büne, vagy tudatlansága rárakott és visszaadjuk eredeti hivatásának, hogy ugy a belföldi, mint az exportvásár irányitásával az árak alaku-*

lását irányitsa és ezzel megfelelő gazdasági életet teremtsen.

— Ennek a részleteiről *ma itt nem szólok*, messze vezetne rámutatni az összes hibákra és felsorolni az összes teendőket. Azt azonban már most leszögezem, hogy: *a Vásárpénztár csak közérdekü intézmény lehet, üzérkedésre fel nem használható és éppen céljánál fogva közkézen kell maradnia.* Miután elsősorban a főváros közellátását és a fogyasztás minél megfelelőbb kielégitését kell szolgálnia, nyilvánvaló, hogy ha az export-vásárra való tekintettel egy bizonyos *kormányfelügyelet gyakoroltatik is*, a vezetésnek annak a fővárosi autonomiának a kezében kell maradni, amelynek céljait a vásárpénztári monopolium elsősorban szolgálja.

És végül: Adony!

— Természetes, hogy a Vásárpénztár nem lehet haszonbérlő és igy

az adonyi bérlet legfeljebb átmenetileg maradhat a kezében, amig vagy a haszonbérlet le nem jár, vagy a főváros más kezelésbe át nem adhatja.

Nem szabad azonban az egyébként szakértők szerint jól felszerelt gazdaságot *elhagyni* vagy annak az átadása céljából *mindenfelé házalni.* Az adonyi gazdaságban, — anélkül, hogy azt és számadásait láttam volna, mert mind a mai napig nem *volt szabad* azt megtekinteni — *rendes kezelés mellett nem lehet veszteséges üzem* és annak a kimutatott vesztesége nem a termelésből, hanem a beruházások értékcsökkenéséből és a tulzott kamatterhekből keletkezett. *Megfelelő kezelés és hasznositás mellett annak a megtartása még előnyös is lehet a fővárosra.* Rámutatok itt a *tejellátás kérdésére*, amely a fővárosi kórházakban és egyéb intézményekben az adonyi tehenészet révén egész jól megoldható volna. A haszonbérletet tehát addig, amig a viszonyok ugy nem alakulnak, hogy megfelelő körülmények között átadható, vagy visszaadható, *fenn kell tartani és fel kell használni a főváros intézményeinek az élelmezésére.* Az nem okozhat zavart, hogy a tulajdonos *haszonbér-felemelést kért*, mert ez a kérdés a fennálló rendeletek szerint megfelelő szakértő irányitásával feltétlenül a főváros javára fog megoldatni.

— *Érdekkel várom a bizottság jelentését*, akkor fogjuk megmondhatni, hogy *mik legyenek az autonomia teendői és akkor fog tudni a főváros tanácsa és a kormány is megfelelően intézkedni, hogy a fővárost a vásárpénztári gesztióból minél kisebb anyagi veszteség érje és intő példa legyen az autonomia helyes müködésének visszaállitására.*

Visszakaphatja-e Tabódy Tibor városházi mandátumait?

A közigazgatási bíróság érdekeltség hiányában kénytelen lesz visszautasitani az igazoló választmány döntése ellen beadott panaszokat

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A közigazgatási bíróság tudvalevően helytadott *Pászthy* János törvényhatósági bizottsági tag panaszának, megsemmisitette az igazoló választmány határozatát és érvénytelennek nyilvánitotta a lemondó reverzálist. A közigazgatási bíróság itéletének indokolása megállapitja, hogy *a reverzálisok adása felette alkalmas eszköz a reverzálist adó bizottsági tag függetlenségének veszélyeztetésére, sőt teljes megszüntetésére is, mert a függetlenség alapját képező egyéni szabad elhatározásnak és véleménynyilvánitásnak a pártérdek uralma alá való helyezésével azonos jelentőségü.*

A Pászthy-féle itélet *élénk hullámokat vetett* várospolitikai körökben és a sajtó hasábjain. Olyan hangok is hallatszanak ezzel az itélettel kapcsolatosan, hogy *Tabódy* Tibor törvényhatósági bizottsági tag és tanácstag mandátuma a közigazgatási bíróság itélete alapján *szintén érvényben van*, sőt, mivel a törvényhatósági tanács elnöke, a polgármester a tanácsba behivta a Tabódy után soron következő pót-tagot, *Kossalka* Jánost, a törvényhatósági tanácsnak mindazon határozatai, amelyeknek meghozatalában Kossalka résztvett, *semmisek és érvénytelenek.*

Tabódy Tibor országgyülési képviselő törvényhatósági bizottsági tagságának és tanácsi tagságának megszünését illetően

illetékes helyen

a következő felvilágositással szolgáltak az *Uj Budapest* munkatársának:

— Téves az az állitás, mintha a *Pászthy és a Tabódy-féle ügyet per analogiam* lehetne elbirálni. Pászthy esetében az volt a helyzet, hogy maga az érdekelt bizottsági tag fordult panasszal a közigazgatási bírósághoz, amely a panasznak helyt-adva, *megsemmisitette az igazoló választmánynak Pászthyra sérelmes határozatát. Tabódy* Tibor a reverzálison alapuló lemondó nyilatkozat beküldését *tudomásul vette*, az ellen a maga részéről ugyan *politikai szempontból kifogásokat emelt*, a lemondó levelet azonban a maga részéről *érvényességi szempontból vita tárgyává egyetlen percig sem tette.*

— Az igazoló választmánynak *Tabódy* Tiborra vonatkozó határozatát *nem Tabódy Tibor, hanem egy másik bizottsági tag, Nagy Lajos dr.* panaszolta felül a közigazgatási bíróságnál, ahova beérkezett egy *másik panasz is a Tabódy-ügyben: Tabódy* választóinak ötszáz aláirásos beadványa, amely tiltakozik a mandátumfosztás ellen.

— *A főváros tiszti ügyészsége* mérlegelés tárgyává tevén a Tabódy-ügyben a közigazgatási bírósághoz beadott panaszokat, azt a véleményét nyilvánitotta, hogy a *bíróságnak a tiszti ügyészség szigoruan jogi alapon álló, természetszerüen minden politikától mentes véleménye szerint nem áll módjában az igazoló választmány határozatának megsemmisitése és Tabódy mandátumának épségben tartása.* Nem pedig azért, mert a törvény a panasz jogát annak tartja fenn, akit a megpanaszolt határozat sért, nem pedig másoknak, jelen esetben *Nagy* Lajos dr. bizottsági tagnak, aki ebben az ügyben jogilag nem érdekelt, tehát a panasz benyujtására *neki joga nem volt.*

— Azt mondhatná valaki, hogy *Nagy Lajosnak nem volt joga* a panasz benyujtására, ellenben *Tabódy Tibor választóinak igenis megvolt erre a jogosultsága.* Erre vonatkozóan a jogi álláspont az, hogy *semmi ténybeli adat nem bizonyitja*, hogy a *Tabódy* mandátumának megsemmisitése ellen beadott panasz aláirói *Tabódy Tibor választói lennének.* A választás titkos, senkisem állithatja tehát a biztonság látszatával, hogy *ő erre vagy arra a jelöltre szavazott.*

— A közigazgatási bíróság itélete tehát a Tabódy-ügyben *nem lehet ugyanaz, mint a Pászthy-féle panasz esetében.* Nem pedig azért, mert a két eset *jogilag homlokegyenest más.* Ha *maga Tabódy* Tibor élt volna az igazoló választmány határozata ellen a törvényes határidőben panasszal, akkor kétségtelennek tetszhetett volna a Pászthy-féle itélet analogiájára a közigazgatási bíróság döntése. Az adott helyzetben azonban a *Tabódy ügyében beadott Nagy Lajos-féle panaszt, nemkülönben a választók panasziratát el fogja utasitani a közigazgatási bíróság.*

Városházi notesz

NYOLC RAGYOGÓ CILINDERT állitott glédába a polgármesteri előszoba fogasán a mult hét szombatján Viasz Gyula, a tanácsterem őre. A trianoni Magyarországot meglátogató nyolc angol képviselő jött el a városházára, hogy tiszteletét tegye a budapesti lordmajornál: Sipőcz polgármesternél.

Formás angol beszédben üdvözölte a londoni urakat Sipőcz polgármester, helyettese, Liber alpolgármester társaságában. Az angol képviselők pompásan szabott zsakettjei mögött szerényen huzódott meg néhány ujságiró, aki örömmel konstatálta, mennyire kitünő hangsulyozással beszéli a ködös Albion nyelvét Sipőcz polgármester.

Néhány perccel az angol képviselők előtt, az olasz cserevonat vezetősége tisztelgett a polgármesternél. Az olaszokat francianyelvü beszéddel üdvözölte Sipőcz Jenő, ez alkalommal arról tévén tanubizonyságot, hogy a gallusok zengzetes nyelvét nemkevésbé jól beszéli, mint az angolt.

A hivatalos szónoklatok elhangzása után Sipőcz és Liber barátságosan elbeszélgettek ugy az angol, mint az olasz küldöttség tagjaival. A beszélgetés során Liber Endréről kiderült, hogy olaszul is nagyszerüen beszél.

... Mennyi szorgalom és kötelességtudás kell ahhoz, hogy a főváros vezető tisztviselői azt a néhány szabad órát, amelyet hivatalos elfoglaltságuk meghagy, idegen nyelvek tanulására és gyakorlására forditsák, olyan eredménnyel, hogy nem kell pironkodniok a külföldi látogatók előtt!

*

KEDVES LEVELET HOZOTT LIBER ALPOLGÁRMESTERNEK az elmult napokban a posta. Várna város polgármestere, Panayot I. Panayotoff ur irta ezt a levelet Monsieur La Maire de la ville de Budapest-nek, amelyben megemlékezik az alpolgármester várnai látogatásáról, közli, hogy Budapest iránt érzett nagyrabecsülésük és szeretetük kifejezéseképpen minden esztendőben szeptember 10-től kezdve az utószezónban egy kétágyas szobát bocsájtanak teljesen dijmentesen Várna legnagyobb szállodájában a bolgár tengerparton üdülni kivánó fővárosi tisztviselők rendelkezésére.

Liber alpolgármester megbizásából Felkai főjegyző meleghangu köszönőlevéllel fordult a várnai polgármesterhez, közölvén, hogy bizony szeptember közepe Budapesten az az idő, amikor már a tisztviselők visszatértek szabadságukról. A jövőt illetően azonban köszönettel tudomásul veszi és előjegyzi a várnai polgármester valóban kollegiális, szeretetreméltó ajánlatát.

*

A VÁROSHÁZA BETEGEI KÖZÜL Wossala tanácsnok állapota állandóan javul. A sulyos epemütéten átment tanácsnok már nagyobb sétákat tud tenni az Uj Szentjánoskórház kertjében, megvan minden remény arra, hogy október közepén átveheti hivatala vezetését.

Bódy Tivadar nyugalmazott polgármester hónapok óta gyengélkedik és az ágyat kénytelen őrizni Lipót-körüti lakásán. Városházi barátai és tisztelői nagy számban keresik fel érdeklődésükkel Bódy Tivadart, akinek állapota remélhetőleg hamarosan jobbrafordul.

*

URI MAGYAR ESKÜVŐ volt hétfőn Puky Pál és Huszár Veronika násza; egy darab nemes magyar vidék költözött a központi városháza boltives folyosójára és a Kálvin-téri református templom puritán egyszerüségü szószéke köré, ahová bogláros diszmentéiben, kócsagos süvegeivel, régi családi ékszereivel, remekmüvü diszmagyarjaiban felvonult a násznép.

A polgári esküvőre Veronács Gyula, a városháza ügyes és figyelmes gondnoka vadonatuj piros szőnyegeket terittetett a kapubejárótól fel az első emeletig. A polgári esketést nagy nemzeti szinü szalaggal vállán maga Sipőcz polgármester végezte, mint a főváros legfőbb anyakönyvvezetője. Széchy András tanácsi fogalmazó fungált az ünnepélyes aktusnál, melynek során Sipőcz polgármester szive mélyéből feltörő meleghangu beszéddel fordult az élet rögös utjain elinduló ifju párhoz.

A Kálvin-téri ősi templomot szintén Veronács diszitette az ünnepélyes alkalomra szőnyegekkel, pálmákkal és egyéb délszaki növényekkel. Diszbeöltözött lovasrendőrök álltak őrt a templom kapujánál, a padsorok között pedig frontharcosok és cserkészleányok állottak sorfalat. A templom padsoraiban ott volt tout Budapest: képviselők, fővárosi tanácstagok, magasrendü katonatisztek, teljes számban a főváros vezető főtisztviselői, a társadalmi előkelőségek egész sora.

A hosszu-uszályu fehér selyemruhába öltözött menyasszonyt édesapja vezette karján, fekete diszmagyarban. A nászmenetet Gaál Endre dr., a pestvidéki törvényszék elnöke, a vőlegény esküvői tanuja nyitotta meg. A menyasszony után haladt a nászmenet többi tagja, Szilassy Béla, Huszár főpolgármester sógora, feleségével, Huszár Tibor felsőházi tag, az örömapa testvérbátyja, feleségével, Sipőcz polgármester Sulkovszky Viktorné hercegnével, Puky Endre, a másik örömapa, Huszár Aladárnéval.

Az egyházi esketést Ravasz László dr. református püspök tartotta. Esküvő után a menet a menyasszonyos házba, a Sándor-utcába vonult, itt volt szük családi körben a diszebéd. Esküvő után az ifju pár nászutra Németországba utazott.

*

NEMESPANI BARTHA TIVADAR gyógyszerész, Pestszenterzsébet főbirája, szerdán 76 éves korában elhunyt. Gyászolják leányai és vejei: Csorna Kálmán, Budapest székesfőváros árvaszékének elnöke, Frey Vilmos országgyülési képviselő, Ernyey Imre belügyminiszteri osztálytanácsos és Petrik Ottó állami gépgyári főmérnök. Az elhunyt részére Pestszenterzsébet városi tanácsa diszsirhelyet ajánlott fel. Temetése pénteken délután volt Pestszenterzsébeten.

*

EGYIK HÉTRŐL A MASIKRA HALOGATÓDIK az első őszi tanácsülés, melynek napirendjén fontosabbnál-fontosabb problémák egész sorozata kellene hogy szerepeljen. Mivel azonban a legfontosabb napirendi pont: a Vásárpénztár ügye, még mindig nincs abban a stádiumban, hogy a törvényhatósági tanács foglalkozzon vele, erről a hétről egyelőre ismét a jövő hétre tolódott el a tanácsülési terminus, hogy azután a jövő hétről elhalasztódik-e továbra is: az még egyelőre a jövő titka.

A törvényhatósági politikai élet megindulásának hiányában a városháza, nemkülönben a bizottsági tagok szállongó hirekre és mendemondákra vannak utalva. Természetes, hogy a hireszlelések erősen a fantázia birodalmában mozognak, bár a legjobban értesültek szerint, a városháza jövőjét illetően, nincs olyan fantázia, amely esetleg már a legközelebbi hetekbe be ne teljesedne.

Nyüzsög a folyosó: nevek röpködnek a levegőben, megbeszélések és találgatások folynak abban az irányban, hogy ki lesz a kormánybiztos, aki a közgyülés feloszlatása után teljhatalommal intézi majd a legjobban értesültek szakértő véleménye szerint, a főváros ügyeit, lázasan keresgélik mások az uj fővárosi törvény azon paragrafusait, amelyek a törvényhatósági bizottság közgyülésének feloszlatása esetére a törvényhatósági tanács további fungálásáról intézkednek és bölcs előrelátással arról gondoskodnak, hogy a közgyülési pártok hogyan panaszolhatják a közgyülés feloszlatását a közigazgatósági bírósághoz.

Általános városházi rezsimváltozás? Egyesek jámbor óhajtása!

Petrovácz szerint a városházi kereszténypártnak nincs szüksége semmiféle külön kormánytámogatásra — Mi különbség van a becsületszó jogi és társadalmi vonatkozásai között?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Azokhoz a tárgyalásokhoz, amelyek a hét folyamán *Gömbös* miniszterelnöknél lezajlottak, várospolitikai körökben *messzemenő következtetéseket füztek.* Bizonyos oldalról ugy állitották be ezeket a tárgyalásokat, mintha *Gömbös* miniszterelnök a várospolitikai helyzet megváltoztatását tervezné, és abban az esetben, ha a helyzet tisztázása pártpolitikai nehézségekbe ütköznék, *képes volna még az autonómia felfüggesztésének és a közgyülés feloszlatásának az eszközéhez is nyulni.*

Kapcsolatba hozták ezeket a tárgyalásokat elsősorban az *Egységes Községi Polgári Párt belső válságával,* másrészt azzal a *politikai felelősséggel,* amelyet *ellenzéki oldalról a Vásárpénztár ügyében a két többségi párttal szemben megkonstruálni próbálnak.* Az *Uj Budapest* munkatársa szükségesnek tartotta, hogy ezekről a tárgyalásokról és általában a várospolitikai helyzetről beszéljen *Petrovácz* Gyulával, a Keresztény Községi Párt vezető tagjával. Mindenekelőtt aziránt érdeklődtünk, hogy *mennyiben érintik ezek a tárgyalások, amelyek részben Gömbös Gyula miniszterelnöknél, részben a kulisszák mögött folytak, a Keresztény Községi Párt helyzetét a legközelebbi jövőben.*

Petrovácz Gyula

országgyülési képviselő és tanácstag, a Keresztény Községi Párt vezető tagja a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A Keresztény Községi Párt *változatlanul megy előre a maga utján.* Azok a tárgyalások, amelyek a legutóbbi napokban folytak, *kizárólag a kormánypárt belső szervezési problémáinak a megoldását célozták* és semmiesetre sem érintik a Keresztény Községi Párt városházi pozicióját. Már az *Uj Budapest* legutóbbi számában kifejezésre juttattam pártunknak azt a felfogását, hogy

mi a kormánypártnak ezzel a belső szervezkedési válságával nem foglalkozunk.

Ez az *ő belső ügyük,* amelybe mi nem avatkozunk be.

— A Keresztény Községi Párt *önálló alakulat,* amelynek müködését és szervezkedését idegen befolyások nem érdekelhetik. Azok pedig,

akik általános városházi rezsimváltozásról beszélnek, legfeljebb jámbor óhajtásuknak adhatnak kifejezést.

Vegyék tudomásul, hogy

a Keresztény Községi Párt a városházi impériumot nem adja ki a kezéből.

A Keresztény Községi Párt *mindig megáll a maga lábán és nincs szüksége semmiféle külön kormánytámogatásra.*

Elég széles talapzata van ennek a pártnak ahhoz, hogy idegen segitség nélkül is megállhassa a helyét. Azok a szervező gyülések, amelyeket pártunk az utóbbi időben rendezett, azt bizonyitják, hogy a Keresztény Községi Párt és programmjának népszerüsége állandóan hatványozódik.

Szóbahoztuk *a közigazgatási bíróság legutóbb nyilvánosságra került* itéletét, amely az igazoló választmány határozatával szemben beadott panasznak nem adott helyet és a reverzális alapján megsemmisitett mandátumot érvényesnek mondotta ki. *Petrovácz* Gyula a következőket mondotta:

— Mi kezdettől fogva tisztában voltunk azzal, hogy *a kérdés jogi része* miként intéződik el. A reverzálisok jogi vonatkozásban nem állják meg a helyüket, — annál inkább *társadalmi tekintetben.* Mi nem azért használtuk fel a reverzálist, mert biztunk a mandátum megsemmisitésében, hanem azért, mert rá *akartuk irányitani a közvélemény figyelmét azokra, akik irásban adott becsületszavukat megszegik.* Nem kétséges, hogy

bármiként itél is a közigazgatási bíróság a mandátum érvényessége felől, saját becsületszavának a megszegését senki sem tudja meg nem történtté tenni.

Mi ezt a tényt akartuk a közvélemény előtt dokumentálni.

Petrovácz Gyulának ez a nyilatkozata *igazi értékükre* szállitja le azokat a hireket, amelyek a miniszterelnöknél folyó tárgyalásokkal kapcsolatosan terjedtek el.

Hogy ezek a találgatások menynyiben egyszerü kombinációk és mekkora mértékben van komoly alapjuk, azt a valóban kuszált várospolitikai helyzetben Gömbös miniszterelnökön kivül senki sem tudja. Még zürzavarosabbá teszi a helyzetet, hogy miként ama régi görög isten a tenger zajongó hullámai fölött, olympusi trónusokon ülnek egyes pártvezérek, akikhez nem érnek fel a hiresztelések, pletykák és tervezgetések, biznak a multban és a jövőben és legfőképpen önmagukban. A legközelebbi jövő fogja megmutatni, hogy ez a bizalom mennyire indokolt, tovább zápul-e az ingoványos talaj, vagy elkövetkezik-e a nagy vihar, amely az olympusi istenek trónusát rombadönti...

*

A SZEMÉLYI VÁLTOZÁSOK IDŐPONTJA, amelyet október elejére — október közepére tettek azok a bizonyos jólértesültek, eltolódott, aminthogy halasztást szenvedett a nyugalomra megérettek nyugdijbavonulási ideje is.

Ilyképpen november közepe előtt nem várható változás az egyes elöljáróságok vezetői pozicióit illetően, helyén marad az elnöki ügyosztály vezető helyettese, nemkülönben a főpolgármesteri hivatal vezetője is. Illetékes helyeken az a meggondolás kerekedett felül, hogy amikor a nyugdijba-vonulások bekövetkeznek, sokkal könnyebben ki lehet elégiteni mások sérelme nélkül azokat a speciális elhelyezkedési igényeket, amelyek ma — hely hiányában — kielégithetetlenek.

Bizonyosnak tetszik azonban már most is, hogy azok a tervek, amelyek egyes központi tanácsnokoknak a kerületekbe való kivonulására vonatkoztak, egyelőre nem fognak megvalósulni. Bizonyos azonban az is, hogy az a kerületi tanácsnok, aki hónapok óta van betegállományban, nyugdijazási ügye elintézéséig nem tér vissza kerületébe, állását azonban nem fogják a nyugdijazás elintézéséig betölteni, addig az időpontig törvényes helyettese fog vezérkedni helyette.

Arról is sokat beszélnek a városházán, hogy az idős tanácsnok, akinek nyugdijazása szintén küszöbön áll, be sem várja a jövő esztendő első napjaiban bekövetkező terminust, hanem már most szabadságra megy, különösen azért, mert a nagy városi üzem ellen folyamatban levő vizsgálatokat nem akarja sem a maga, sem a város vezetősége szempontjából hivatalban létével megzavarni...

*

HONFFY LAJOSNAK, a főváros kitünő és — ami adóügyi embernél nagy szó! — valóban népszerü adóhivatali igazgatójának és nejének, szül. somoskeői és királyhelmeczi Kiss Margitnak fia, Honffy István Lajos, aki a segitőalap érdemes tisztviselője, eljegyezte Mayer Böskét, Mayer Kálmán székesfővárosi tanácsjegyző leányát. Az eljegyzési vacsora szük családi körben, szombaton este volt.

*

A SZEPTEMBERI NAGY IDEGENJÁRÁS SORÁN az itt vendégeskedő külföldiek, elsősorban az angolok körében nagy és kellemes feltünést keltettek a főváros parkjai és kertjei. Különösen a gellérthegyi alpesi flóra volt az, amely teljes mértékben felkeltette és kiérdemelte az angolok hangos tetszésnyilvánitásait, ujabb és ujabb sikerrel öregbitvén a fővárosi kertészet érdemét, melynek kitünő vezetője, Morbitzer Dezső kertészeti igazgató a maga nagy tudásával és szorgalmával még a mai rossz viszonyok között is világviszonylatban is elsőrendü nivón tudja tartani Budapest közparkjait és kertjeit.

A hüvösödő őszi időjárásban most folyik a pálmák és a fagyot nem biró évelő növények telelttetésre való bevonása. A Vág-utcai kertészeti telep hatalmas melegházaiban várják a délszaki növények a tavasz visszaérkezését: előbb azonban kiállitásra kerülnek az Iparcsarnokban szombaton megnyiló kertészeti és gyümölcskiállitáson, amelyen egyre fejlődő növénykulturáját fogja bemutatni a főváros kertészete és kertészeti tanintézete.

*

ARRÓL TERMÉSZETESEN A FŐVÁROS MAI rossz pénzügyi helyzetében nem lehet szó, hogy a meglevő kertek és parkok számát szaporitsák. Igy egyelőre a jövő zenéje a Drasche-féle telken létesülő nagy budai park befejezése, amely a főváros legszebb és legmodernebb angol kertje lenne, nemkülönben a Városmajor hátralevő részének modern parkirozása és a Lehel-téri templom környékének uj parkozása. Minderre nincs pénz, Király tanácsnok, akinek hatáskörébe a fővárosi kertészet tartozik, örvend, ha a költségvetési keretben a meglevő parkok és kertek megfelelő fenntartására tud fedezeti keretet kapni.

*

A FŐVÁROSI KERTÉSZET LEGNAGYOBB PROBLÉMÁJA az őszszel kapcsolatosan az utcákat és tereket ellepő galambok és verebek ügye. Ez a téma állandóan visszatérő kisérője az ősznek, főleg a verebeket illetően, akik a mezőkről és rétekről ilyenkor térnek vissza a Váci-utcára és az Andrássy-ut fáira, mig a Ferenciek-terét és az Operaházat télen-nyáron birtokolják a félelmetes mértékben szaporodó galambok.

Mivel a különféle ankétozások végeredményben a fővárosi kertészet hatáskörébe utalták a veréb- és galambproblémát, Morbitzer igazgató a nyár folyamán levéllel fordult Bécs, Berlin, Páris és Drezda kertészeti vezetőségeihez, megkérdezvén őket, mit csinálnak a maguk verebeivel és galambjaival.

*

A VÁLASZ LESUJTÓ VOLT. Mind a négy világváros vezetősége szomoruan jelentette, Morbitzer igazgatónak, hogy ők bizony semmit sem csinálnak, mert nem találták meg a módját a verebek és galambok olymódon való kiirtásának, hogy a maguk állatvédő egyesületeivel ne jussanak sulyos összeütközésbe.

— Az utcákat és tereket elcsufitó madarak kiirtására — irja a párisi kertészeti hivatal vezetője — kétféle mód áll rendelkezésre: a mérgezés vagy a fagyasztás. Mi azonban egyik módszert sem mertük gyakorlatba venni, mert a francia állatvédő egyesületek hatalmasak és összeköttetéseik igen nagyok.

Eredeti feleletet küldött a berlini városi kertészet:

— Minálunk — irják a büszke berliniek, — tulajdonképpen nem is probléma a veréb és a galamb. A mi közönségünk ugyanis sokkal intelligensebb, semhogy a madarak utjából tisztasági okokból ki nem térne. Berlin közönsége egyszerüen elkerüli azokat a fákat, amelyeken verebek tanyáznak, és egyáltalában nem gondol sem a verebek, sem a galambok kiirtására.

Végeredményben a fővárosi kertészet állásfoglalását illetően is az a helyzet, hogy nem tud csinálni semmit. Ha csak az nem tekinthető ebben a vonatkozásban érdemleges munkának, hogy összegyüjtik a különféle szakiratok és folyóiratok azon számait, amelyek a veréb- és galambproblémával foglalkoznak. Mivel pedig a gyakorlati megoldásnak egyéb lehetősége nem mutatkozik, Pest-Buda verebei és galambjai élik tovább a maguk vidám és szabad életét...

*

LE GRAND FERENC DR. fővárosi s. fogalmazó, a Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskör közszeretetben álló főtitkára augusztus 12-én házasságot kötött Lenk Hedvig urleánnyal. A polgári esketést az V. kerületi elöljáróságon Holtzspach Ödön dr. tanácsnok, kerületi elüljáró végezte. A két Társaskör nagy számban jelen lévő tagjai meleg szeretettel köszöntötték és jókivánságokkal halmozták el a Társaskör érdemes főtitkárát és bájos ifju hitvesét.

NEM FÜSTÖL KÁLYHÁJA,

ha ETERNIT-kéménytoldatot használ.
Nem rozsdásodik, tartós, könnyü és olcsó.
Épületének szellőztetése az ETERNIT-csővel könnyen és gazdaságosan oldható meg.
Kérjen árjegyzéket.

ETERNIT MÜVEK
Budapest, VI. Andrássy-ut 33

CUSTODIS ALPHONS
mérnöki iroda és speciális épitési vállalat
BUDAPEST, V., NÁDOR UCCA 19
Telefon: 120-07.
Gyárkéményépités, gőzkazánbefalazás, ipari kemencék épitése és tervezése

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél (I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

A HÉV-tranzakció belügyminiszteri jóváhagyásával teljessé lett a főváros közlekedési monopoliuma

Borvendég alpolgármester a kisszakasz sikeréről, az autóbusz deficitjének eltüntetéséről és a közlekedési program kidolgozásáról

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Végre elkészült a kormány jóváhagyó leirata *a HÉV átvétele ügyében.* A belügyminiszteri leirat még nem érkezett meg ugyan a városházára, de *illetékes helyen* ugy tudják, hogy *Keresztes-Fischer* belügyminiszter a jóváhagyást tartalmazó leiratot *már aláirta.* Tekintettel arra a körülményre, hogy *a főváros vezetősége az uj közlekedési program kidolgozását a HÉV tényleges átvételétől tette függővé,* — most már — remélhetőleg rövid időn belül — *valóban napirendre kerül a közlekedési problémák megoldásának gyors előkészitése.* Ezt a kérdést tettük fel *Borvendég* alpolgármester előtt, akit arra kértünk meg, hogy *ismertesse a főváros vezetőségének közlekedési reformterveit.*

Borvendég Ferenc

alpolgármester a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A HÉV tényleges átvételével *teljessé válik a székesfőváros közlekedési monopóliuma.* A főváros most már gyakorlatilag is tulajdonosa minden közlekedési vállalatnak és pedig ugy a Beszkártnak, mint az Autóbuszüzemnek és a HÉV-nek is. Mindaddig, amig ez a három közlekedési vállalat nem került birtokunkba, nem gondolhattunk arra, hogy szerves és a főváros *egész területére kiterjedő, hosszu esztendőkre szóló* közlekedési programot dolgozzunk ki.

Az uj közlekedési programm előkészitése már hónapok óta folyamatban van, aminek az a magyarázata, hogy mi számitottunk a HÉV átvételének miniszteriális jóváhagyására és az előkészités munkáját még a nyári szünet előtt megindituttuk.

Ennek a közlekedési reformnak első része a *kisszakasz-rendszer bevezetése,* ami most már *általánossá vált.* A kisszakasz bevezetéséhez füzött reményeink *az egész vonalon beváltak,* ugyhogy a Beszkárt egyébként szomoru pénzügyi helyzetében *némi javulást remélhetünk.* A villamosközlekedést illetően *egyéb reformtervek előkészitése* is folyamatban van. Igy például *a jegyelőreváltás rendszerének a bevezetését* is tervbevettük, de ebben a vonatkozásban bizonyos módositásokra van még szükség, el akarjuk kerülni ugyanis azt a látszatot, mint hogyha bármiféle tekintetben *drágitást akarnánk előidézni.*

— A HÉV átvételének közlekedési szempontból az a gyakorlati jelentősége, hogy most már egységes közlekedési alapelveket fektethetünk le a főváros politikai határain belül.

Eddig ugyanis az volt a helyzet, hogy bizonyos utvonalakon *egyedül a HÉV bonyolitotta le* a forgalmat, ami ezeknek a területeknek a lakóit hátrányos helyzetbe hozta. Elég ebből a szempontból a *Fehérvány-ut vagy a külső Kerepesi-ut* vonalán lakó közönségre utalni. A jövőben ez a különbség megszünik, aminek viszont az lesz a következménye, hogy *egyes villamosvonalakat meghosszabbitunk, másokat megröviditünk.* Ennek a közlekedési programmnak a kidolgozása már folyamatban is van és ez lesz tulajdonképpen lényege a közlekedési reformnak.

— A közlekedési reformtervek megvalósitásával kapcsolatosan

rendeznünk kell a három közlekedési vállalat egymáshoz való viszonyát.

Külön megbeszélések tárgya lesz az *Autobuszüzem fejlesztése,* ami elől már nem zárkózhatunk el. Egyelőre ötven uj autóbuszkocsinak a beszerzését tervezzük. A pénzügyi fedezet előteremtése gondokat okoz ugyan, de bizonyosra veszem, hogy *ezeket a pénzügyi problémákat sikerül megoldanom.* Általában az a célunk, hogy *mind a három közlekedési vállalatnak a kiadásait csökkentsük.* A kisszakaszrendszer bevezetése révén a Beszkártnak a bevétele a jövő évben közel harminemillió pengővel fog emelkedni, az Autóbuszüzem költségvetését *deficitmentessé tesszük,* a HÉV-nél pedig *máris több mint félmillió pengővel csökkentettük a kiadásokat,* ami végeredményben azt jelenti, hogy *a várható deficitet egészen minimális összegre, 200 ezer pengőre szoritottuk le.*

Borvendég alpolgármester ezekben ismertette közlekedési reformterveit. Megemlitette még, hogy e reformtervek megvalósitása és az *egységes fővárosi közlekedési program kidolgozása előrehaladott stádiumban van, nem lehetetlen, hogy még az őszi kampányban konkrét előterjesztések kerülnek e tárgyban a közgyülés elé.*

Hibáztatni kell azonban a közmüvelődési ügyosztály eljárását arra vonatkozóan, hogy *noha a polgármester azonnali hatállyal felmondotta a szerződést, nem történt meg az épület hasznositására a nyilvános pályázat kiirása.* Az ügyosztály által most javasolt házikezelés csak kényszerintézkedés, amelyet el lehetett volna kerülni, ha idejében, *augusztus utolsó napjaiban vagy szeptember elején* meghirdetik a pályázatot a Tisza Kálmán-téri szinházépület bérletére. A folyó szezon *menthetetlenül elveszett a főváros számára,* egyéb teendő nem marad, mint hogy a jövő szezonra *már most hirdessék meg a pályázatot,* amelynek során minden remény megvan arra, hogy Bernardo Labriolánál *tőkeerősebb, magasabb kulturális és müvészi nivón álló magyar pályázók fognak jelentkezni!*

A tanács nem dezavuálhatja a polgármestert a Labriola-ügyben!

Miért nem történt meg a szinházépület nyilvános pályázat utján való hasznositása?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A polgármester az elmult napokban küldötte szét a törvényhatósági tanács tagjainak előterjesztését a *Labriola* által ajánlott birói egyezség tárgyában a Tisza Kálmán-téri szinházépület további sorsát illetően. A polgármesteri előterjesztés azt javasolja, hogy *Labriolát egyezségi ajánlatával utasitsa el a főváros,* egyben vegyék a szinházépületet házikezelésbe olyképpen, hogy a közmüvelődési ügyosztály akár esténként, akár hosszabb időre is saját hatáskörében értékesitse.

A polgármesteri előterjesztés szerint a bíróság felhivására Labriola azt az egyezségi ajánlatot tette a fővárosnak, hogy a birói egyezség hatálybalépésétől számitott 15 nap alatt biztositék céljára *30 ezer aranypengőt tesz le,* a szeptember elsejétől esedékes bérösszegeket *havi egyenlő részletekben megfizeti,* kötelezettségei biztositására pedig *kézizálogképpen leköti* és a főváros birtokába bocsájtja át a szinházi felszereléshez tartozó ingóságokat, 136 ezer pengő beszerzési értékben.

A polgármester természetszerüen *nem hajlandó elfogadni ezt a kézizálogosdit,* amely tulajdonképpen *szemfényvesztő jogi játéknál nem egyéb:* hiszen ezekre az ingóságokra *a főváros biztositási végrehajtást vezetett* a Labriola ellen inditott bérnemfizetési per folyamán, ez a foglalás pedig tudvalevően *az összes egyéb foglalásokat az árverés megtartása esetén megelőzi.* Labriola a kézizálognak való felajánlás alkalmával nem cselekedett egyebet, mint hogy kézizálognak akart átadni olyan vagyontárgyakat, amelyeken *a fővárosnak jogérvényes zálogjoga birói uton is biztositva van,* annál is inkább, mert maga Labriola jelenti ki a birói egyezség-tervezetben, hogy a szinházi felszerelés *teljesen és kizárólagosan tulajdonát képezi,* mert azt a vállalkozók *tulajdonjog fenntartása nélkül* szállitották le az ő számára.

Labriola környezete azt hiszi, hogy a törvényhatósági tanács *le fogja szavazni a polgármesteri előterjesztést* és továbbra is bennthagyja őt a bérletben. *Ezt a hiu reménységet* nem fogja valóra váltani a jövendő, annál kevésbé, mert a Labriola-féle szerződés felbontását illetően a törvényhatósági tanácsnak *már jogérvényes határozata van,* amelyet megváltoztatni anélkül, hogy ez a határozat *politikailag is ne lenne sérelmes a polgármestert illetően, nem lehet és nem szabad.*

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA
BANKHÁZ R.-T.
Budapest, IV., Szervita-tér 3
a m. kir. osztálysorsjáték főárusitói
Kisérelje meg szerencséjét és vásároljon osztálysorsjegyet TÖRÖKNÉL
Elérhető legnagyobb nyeremény
500.000
pengő
NYERENÉNYHUZÁS:
OKTÓBER HÓ 14-ÉN ÉS 17-ÉN
Az I. oszt. sorsjegy árak:
Egész sorsjegy: P 24.—
Fél sorsjegy: P 12.—
Negyed sorsjegy: P 6.—

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Mágiya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

WIHART FERENC
ÉPITÉSZ ÉS ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VII., COLUMBUS-U. 5/b
Telefon: 96-9-08.

Nem lehet eléggé hangoztatni,
mily fontos intézmény
a m. kir. osztálysorsjáték.
Tudni kellene mindenkinek, mily sokan nyertek az óriási főnyereményeken kivül tekintélyes összegeket és ma gondtalanul élhetnek. Az osztálysorsjáték huzásainál az állam gyakorolja az ellenőrzést, ott nincs protekció, nincs kiváltság, se rang, se kor, se idő, se érdem, se képesség, se tehetség, se vagyon, se tévedés, hanem teljesen a
„véletlen szerencse"
dönti el, melyik sorsjegy nyer.
Senkise mulassza el
most a gyors meggazdagodás lehetőségét és a kiváló alkalmat.
Október 14-én kezdődik az uj sorsjáték, rendeljen egy sorsjegyet még ma akármelyik főárusitónál.
Fizetni van ideje legkésőbb a huzás előtt.

Több fényt jobb világitást!
E cél olyan izzólámpával érhető el, amely kis áramköltséggel egyenletes, nagy fényerőt és jobb fényelosztást ad.
A Tungsram-lámpa 50 év tapasztalatai alapján készül. Világszerte bevált, mert műszakilag tökéletes, megbizható és gazdaságos.
Vásárlásainál kérjen tehát kifejezetten
TUNGSRAM
IZZÓLÁMPÁT

Hírek

Agyon vannak terhelve a városi fogyasztórétegek

Petrovácz Gyula nagy beszéde az alsórákosi népgyülésen

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Keresztény Községi Párt alsórákosi körzete nagy érdeklődés mellett tartotta *őszi szervező ülését* a Rákostéren. *Mészáros* Imre körzeti elnök megnyitó beszéde után *Petrovácz* Gyula orsz. képviselő *ismertette a politikai és várospolitikai helyzetet.*

Megállapitotta, hogy nemcsak a falusi termelőrétegek vannak a rekordtermés dacára minden eddiginél sokkal rosszabb helyzetben, hanem *az agyonterhelt városi fogyasztórétegek is,* és e két keresztény magyar réteg közt elhelyezkedett közvetitő réteg fölözi le a fogyasztói és termelői árak közti *hatalmas különbözetet,* mint munkanélküli nyereséget.

Ismertette az *Andrássy-utnak az alsórákosi réteken átvezető meghosszabbitási tervének állását,* mely a környék fejlődésének elemi követelménye és a téli munkanélküliség leküzdésére szinte egyetlen megoldásra váró *szükségmunka-alkalom,* melyet állandóan sürget.

Wihart Ferenc köri elnök köszönte meg a nagy tetszéssel fogadott beszédet, *kitartásra és összetartásra buzditva* a nagyszámu párthiveket.

Antal István érdemkeresztje. A TESz jubileumi érdemkereszttel honorálta azt a lelkes munkát, amelyet *Antal* István miniszteri tanácsos, sajtófőnök a TESz érdekében végzett. Bár a sajtófőnökök hivatali ügyköre és elfoglaltsága rendszerint kevés módot nyujt számukra, hogy *a sajtó prominens ügyein kivül társadalmi akciókat is* felkaroljanak, *Antal* István a maga agilitásával, energiájával és körültekintésével utat talált arra, hogy a *TESz nemzeti munkájába is bekapcsolódjék* s éppen mint *sajtófőnök,* mint a magyar sajtó ügyeinek irányitója, a legnagyobb szeretettel és lelkesedéssel támogassa ennek a szövetségnek *értékes munkásságát.* A TESz méltán lehet hálás ezért *Antal* Istvánnak, akit megérdemelten ért a kitüntetés.

ALAPITTATOTT 1895

NAGY KÁLMÁN

EGYENRUHÁZATI INTÉZETE ÉS POLGÁRI SZABÓSÁGA

BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-U. 6

(SAJÁT HÁZ)

TELEFON: 83—6—59

KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT!

ELŐNYÖS ÁRBAN KÉSZIT POLGÁRI ÉS EGYENRUHÁT

Az osztálysorsjátékon résztvevők nagy része talán sohasem volt oly nehéz helyzetben, mint amilyenbe az utóbbi időben jutottak. A kereseti lehetőségek minden társadalmi osztályban csökkentek, napról napra több a munka- és keresetnélküli ember. De ilyen nehéz időkben is 10—20 fillér terhet elbir naponta, aki céltudatos, takarékos, okos és hoz egy kis áldozatot és vesz egy osztálysorsjegyet. Ezáltal megszerzi a *reménységet,* mely buzdit, serkent egy jobb jövő és boldogulás felé. Hinni, bizni, remélni az most a fő, a szerencse pedig *forgandó!* Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyenlő a nyerési esélye. Tehát még ma vegyen, vagy rendeljen egy sorsjegyet bármelyik főárusitónál, kik gondosan és lelkiismereten szolgálják ki üzletfeleiket.

A makacs eladók

Önmagukat licitálják lefelé a Verpeléti ut 3. számu ingatlan tulajdonosai, hogy a bérházat megvásárolja a bőkezü főbérlő: a főváros

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A *Zichy-muzeum,* amely tudvalevően alapja az októberben a Károlyi-palotában megnyiló Fővárosi Képtárnak, *már teljesen elköltözött* a Verpeléti-uti helyiségekből és igy semmi akadálya nincs annak, hogy az épület felszabadult termeiben *berendezkedjék a lágymányosi előljárósági kirendeltség.* A *Farkas* Ákos dr. főjegyző vezetésével megtartott helyszini szemle alapján a magasépitési ügyosztály most terjesztette be az átalakitási költségekre vonatkozó javaslatát az elnöki ügyosztályhoz. A magasépitési ügyosztály javaslata *25 ezer pengőt tüntet fel,* amely összeg keretében a *Zichy-muzeum felszabadult helyiségei az előljárósági kirendeltség céljaira megfelelő módon átalakithatók. Farkas* főjegyző az átalakitási költségekre és általában az előljárósági kirendeltség felállitására vonatkozóan a *jövő héten terjeszti javaslatát a törvényhatósági tanács elé.*

A lágymányosi előljárósági kirendeltség felállitásától függetlenül *ujra felmerült az épület megvásárlásának a terve.* A *Lenkey* György és neje bükkmogyoródi birtokosok tulajdonát képező ingatlant, amelyet 1914 óta bérel 70.774 pengő évi bérösszegért a főváros, már a tavasz folyamán felajánlotta a tulajdonos eladás céljából a fővárosnak. Az eladó akkor *460.000 pengőt kért* a 296 négyszögölön elfekvő, ötemeletes, adóköteles ingatlanért, ezt az árat az elnöki szakbizottság oly magasnak tartotta, hogy *még a komoly tárgyalások sem indultak meg.*

Az ingatlan tulajdonosai az elmult héten *uj beadvánnyal* fordultak a polgármesterhez, közölvén, hogy az ingatlant *most már 420 ezer pengőért hajlandó a fővárosnak tulajdonul átengedni.* A városrendezési szakbizottság megejtvén a szükséges becslést, azon előterjesztést tette a polgármesternek, hogy *410 ezer pengőért megvásárolható az épület.* Végeredményben a törvényhatósági tanács első őszi ülése fog dönteni a tekintetben, *óhajt-e a főváros az ingatlan tulajdonosa lenni,* amelybe különféle átalakitások cimén a *huszesztendős bérlet időtartama alatt, a bérlet visszabocsájtása esetén helyreállitási kötelezettséggel, rengeteget beleöltek.*

Kétségtelennek látszik, hogy a törvényhatósági tanács nem fog simán hozzájárulni a bérház megvételéhez. Kérdést fognak intézni aziránt, hogyan volt lehetséges, hogy *1928-ban hosszu és terhes bérleti szerződést* kötött az épületre vonatkozóan a főváros, *horribilisan magas bérért 1938-ig vállalván kötelezettséget a bérletre?* Azt is meg fogják kérdezni a törvényhatósági tanácsi ülésen, mennyibe kerültek az épületen az *iparrajziskola által végzett átalakitások* és miért nem kezdett a főváros már évekkel ezelőtt *egyezkedési tárgyalásokat a háztulajdonossal a bér leszállitására vonatkozóan?* Amennyiben pedig a főváros már régebben gondolt arra, hogy megvásárolja az épületet, akkor *miért vásároltak drága pénzen telket két évvel ezelőtt* a Horthy Miklós-körtéren *előljáróság céljaira?*

DEBRECEN ÉTTEREM

RÁKÓCZI-UT 88

DÉLI MENÜ P 1.40

FOTOCIKKEK

SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN

BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.

AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA

LEICA GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK

SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Klauber és Vajda

mérnök-vállalkozók, kavicskotró-vállalata

Budapest, V., Ügynök-utca 19.

TELEFON: 90—2—17.

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON

WEINGRUBER VÁROSLIGET

NAPONTA KATONAZENE

Németvölgyi-ut és Mártonhegyi-ut sarkán elterülő telektömbön épülő

családi villák

Három szoba hallal, minden mellékhelyiséggel, saját külön kerttel **elegáns kivitelben, kulcs átadásig P 22.000.-**

Nagyobbak megállapodás szerint.

Még ez évben 30 évi adómentesség.

Lefoglalható: **Katona, Székely és Molnár** épitészmérnökök irodájában,

V., Személynök-utca 9-11

Telefon: 29-8-29, 22-5-59.

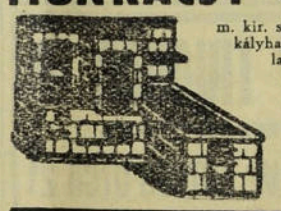
König, Román és Stein

mérnökök, épitési vállalkozók

BUDAPEST, VIII., Népszinház-u. 13

Telefon: 43-1-44

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár

Budapest, VII. Rózsa-utca 39

Mintaraktár **VII., Izabella-tér 3**

Telefon: 31—2—80, 35—9—16.

The Neuchatel Asphalte Company Limited

Budapesten

Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz. Telefon: Automata 212-46.

Gyár: VI., Váci-út 36. sz. Telefon: Automata 914-88.

Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.

Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója

Zománctáblák a legolcsóbban Beér Sándor

V., Gróf Tisza István-u. 5

TELEFON: 82—4—29

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ

Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.

Ügynökök: WOLFFEKE. Tel.: Lágymányos 13-82

Pártélet

A Lipótváros két keresztény Társasköre október 4-én ünnepélyes formák között nyitja meg az uj munkaévet.

SZÁNTHÓ FERENC

OKL. MÉRNÖK KŐVEZŐ MESTER

BUDAPEST, I., MENKINA JANOS-U. 17.

TELEFON: 55-1-87

Kapunyitás a Saskörben

Az első őszi összejövetelen Nagy Ferencet ünnepelték a tagok

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Saskör első őszi összejövetelét a szokásos szombati napon tartotta, még a régi helyiségében. Valóságos ünneppé avatta az összejövetelt a megjelent tagok sokasága. Mintegy ezzel is bizonyitani akarta a *belvárosi polgárság,* hogy minden gánesoskodás, idegen befolyás ellenére is hü marad a keresztény gondolathoz.

Nagy Ferenc

ügyvezető elnök üdvözölte a megjelenteket. Örömmel látja — mint mondotta — a *zsufolt termeket,* különösen most, amikor *idegen kezek lazitani próbálják azt a testvéri köteléket, mely a Saskör tagjait egymáshoz füzi.* Kéri a tagokat, tartsanak továbbra is össze, mutassák meg, hogy a belváros polgársága *egységes,* — de a keresztény gondolatban.

Nagy Ferenc lelkes ünneplése után

Vucsenik István

tett hitet a tagok nevében a Saskör eszméi mellett. *Nincs olyan befolyás,* — mondotta — amely ezt az egységet megbontsa, mely konkolyt hintsen a „sasok" közé.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után

Miklós Ferenc dr.

törvényhatósági bizottsági tag tartott előadást németországi utazása alatt szerzett tapasztalatairól. Ismertette azokat a praktikus intézkedéseket, melyek okvetlenül meg fogják oldani a németség problémáit. Az ő nagy megmozdulásuk megmutatta, *van kiut a letargiából számunkra is,* csak hit és kellő energia szükséges hozzá. A németországi példa mutatja, hogy a keresztény párt helyes uton indult el tiz évvel ezelőtt és helyes uton jár ma is.

Az értékes és nagy érdeklődést kiváltott előadáshoz

Altorjay Sándor dr.

szólt hozzá. Ő *nyugat uj krisztianizmusát a kereszténység felvételének idejéhez hasonlitotta.* Szükséges, hogy amint a magyarság akkor megértette az idők szavát és belekapcsolódott a nagy nyugati eszmeáramlatba, ma is megértse és megtegye ezt. *Nemzeti mivoltunkat kell csak kidomboritani,* melynek különben is elengedhetetlen alapja és feltétele a keresztény erkölcs. Nagy lendületet, elhatározottságot, meg nem alkuvást kell mutatnunk, uj, eleven tempóra van szükségünk, hogy célunkat elérjük. *Nagy* Ferencben garanciáját látja ezeknek a feltételeknek, melyek boldoguláshoz vezetik nemzetünket. *Bizalmát nyilvánitja Nagy Ferenc iránt* és kéri, hogy vezesse továbbra is a kört azzal az energiával, mint eddig.

A tagok óriási ünneplése közben *Nagy* Ferenc ügyvezető elnök zárta be a felszólalók sorát. Megköszönte a *személye iránt megnyilvánult bizalmat.* Kijelentette, hogy *ő nem a szavak, szónoklatok, hanem a tettek embere.* Ez volt eddig is és ez is akar maradni. Tettekkel akarja a sasok e közösségét szolgálni, fiataljait elhelyezni. Rövid müködése alatt már *számos fiatal tagot juttatott kenyérhez* s a megkezdett uton akar tovább haladni. Örül annak az ünnepélyes hangulatnak, mely ezt az első összejövetelt áthatotta. Szerette volna, ha már *uj otthonukban, a Vámház-körúton tarthatták volna az első összejövetelt,* de a sok átalakitási munkával még nincsenek készen. Hiszi és reméli, hogy *az uj otthont is ilyen szeretettel töltik majd meg a tagok és igéri, hogy akkor diadalra fogja vinni a kör eszméit.*

GAZDASÁGI ÉLET

Borvendég kezében a széntárgyalások

Utban az első török szénszállitó hajó

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az Elektromos Müvek szénszükségletének biztositására kiirt pályázat *még mindig nincs eldöntve.* A 22.000 waggon szén szállitására kiirt pályázat egyes tételeit csak nehéz technikai munka után hozta közös nevezőre *Plósz* Sándor, az Elektromos Müvek kitünő vezérigazgatóhelyettese. A technikai átszámitások után az Elektromos Müvek vezetősége *közvetlen szóbeli tárgyalásokat kezdett a bányák képviselőivel,* ezek a tárgyalások nagyobbrészt a pályázati árak leszállitása körül forogtak.

Az Elektromos Müvek vezetősége a versenytárgyalási anyagot a legutóbbi napokban *Borvendég* alpolgármester elé terjesztette, akinek legfőbb felügyelete alá tartozik az Elektromos Müvek. Az alpolgármester a nagyobb szénbányák vezetőivel *a pénzügyi szempontokat illetően fog közvetlen tárgyalásokat folytatni.*

Itt emlitjük meg, hogy a székesfővárosi Gázgyár részére Anatóliából az *első 500 waggonos szénszállitmány elindult.* A szenet a Fekete-tengeren és a Dunán át hajókon hozzák Budapestre. A szén ellenértékeképpen járó csereáruk szállitása tárgyában állandóan folynak a tárgyalások a külkereskedelmi hivatal és a török kormány megbizottai között.

*

Meghosszabbitják-e a Fővárosi Cirkusz bérletét? A Fővárosi Cirkusz bérlői, a Beketow-örökösök, kirendelt gyámjuk utján azzal a kérelemmel fordultak a fővároshoz, hogy tekintettel az elmult rossz szezonokra, szerződésüket, amely az ősszel lejár, versenytárgyalás kiirása nélkül egy esztendővel hosszabbitsa meg a főváros. A városgazdasági ügyosztály attól tette függővé a cirkuszbérlők kérésének a városgazdasági szakbizottság elé való terjesztését, ha a bérlők rendesen teljesitik a folyó esztendőben fizetési kötelezettségeiket és bezárólag szeptember végéig *legalább 15 ezer pengőt* törlesztenek elmult évi adósságaikra. Amennyiben eddig az időpontig a cirkusz vezetősége nem képes törleszteni, a főváros *azonnal meghirdeti az uj versenytárgyalást a cirkuszépület hatesztendős bérletére.*

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

„SENECO"
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel **fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat,** valamint **„Seneccobus" törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.**

Uj földalatti illemhelyek. A budapesti illemhelyvállalkozók a közelmult időkben több földalatti illemhelyet épitettek. Most egy ujabb földalatti illemhely épül, még pedig a *Ferenciek terén.* Arra törekednek, hogy *a templomok közeléből eltávolitsák a zöld házikókat* és ezért kerül most erre a környékre a sor. A zöld házikót lebontják és pótlására a tér másik oldalán, az Apponyi-térhez közelebb, épül meg a földalatti illemhely, mely a *László* Ferenc cég vállalkozásában létesül. A vállalkozó ezekkel az épitkezésekkel tetemes anyagi áldozatot hoz, mely a mai gazdasági viszonyok között valóban aránytalanul nagynak tekinthető. Egy-egy földalatti illemhely épitése ugyanis a *közmüvek jelenlététől függően 80—120.000 pengőbe kerül* és bizony a néhányfilléres használati dijak mellett *évtizedekig tart e beruházás amortizációja.* A *Beetz Vilmos cég* nemrégiben a Teréz-körúton, az *Oktogon közelében fejezte be uj földalatti illemhely épitését,* mely a Jókai-téri zöld házikó pótlására létesült.

A polgármester jóindulatuan támogatja a kövezők készpénz-munka iránti kérelmét

A karbantartási hitel terhére végzik el azokat a költségvetési fedezettel biztositott kisebb ut- és csatornaépitéseket, amelyeket nem hitelezési alapon irtak ki versenytárgyalásra

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A kilencmillió pengős inségmunkahitelkeret terhére *Borvendég* alpolgármester most adott ki még két szükségmunkát: a kelenföldi szennyvizátemelőtelephez vezető *csatorna épitését* és a telep *föld-, kőmüves- és elhelyezőmunkálatait.* A csatornaépitést a

Hajnal Imre cég

kapta, az épitési munkát pedig az

Épitőipar rt.

A két hitelmüveleti alapon kiadott inségmunka *80—80 ezer pengő körül mozog.*

Az inségmunka-keretben a most kiadásra került két munkán kivül, amely szoros összefüggésben van a szennyvizátemelő gépberendezésével,

ujabb inségmunkát az ősz folyamán már nem fog kiadni a főváros.

Az ezévi költségvetésben felvett nagyobb uj ut- és csatornaépitéseket tudvalevően *szintén hitelmüveleti alapon irták ki,* ugyhogy a főváros területén a kerületi kövezési karbantartási munkálatokat leszámitva, az ut- és csatornaépités terén *jóformán csak hitelezési munka folyik.*

A kis- és középiparosság, amely, mint megirtuk, a legnagyobb kétségbeeséssel néz a tél elé, mert a nyár folyamán tőke hiányában nem tudtak a hitelmüveleti alapon kiirt versenytárgyalásokon résztvenni és embereiket közmunkákkal foglalkoztatni, tudvalevően *memorandummal fordult* a polgármesterhez, azzal a kérelemmel, hogy a költségvetési keretben fedezetileg biztositott, kiirásra még nem került közmunkákat *sürgősen ossza szét közöttük a polgármester.* A kövezők memorandumát illetően

illetékes helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— A polgármester csak azon megfontolás alapján irta ki hitelmüveleti alapon a költségvetési fedezettel biztositott közmunkákat, hogy ha ezeket nem hitelmüveleti alapon irja ki, akkor *egyáltalában nem állt volna módjában semmiképpen kiirnia.* A kövezők azon kérését, hogy az inségmunkák keretében hitelmüveleti ki nem irt ut- és csatornaépitkezéseket *osszuk szét a kis- és középiparosok között,* teljesen *jogosnak, méltányosnak és teljesithetőnek tartjuk. Az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetője* intézkedett aziránt, hogy ezeket a még ki nem adott munkákat, amelyek nagyobbrészt 8—10 ezer pengőn alul mozognak, *a karbantartási hitel terhére sürgősen irják ki.*

Ezeket a munkákat azok a vállalkozók fogják kapni, akik jogosan sérelmezik, hogy az inségmunkarendszer következtében a nyár folyamán közmunkákban nem részesültek.

Értesülésünk szerint ezeknek a tizezer pengőn aluli *készpénzes közmunkáknak szükebb versenytárgyalások révén való szétosztására* a közeli hetekben sor kerül. *Király* tanácsnoknak az az álláspontja, hogy *a vállalkozóknak a szóbanforgó vállalati munkákat a téli fagy beállta előtt el kell végezniök.*

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 48-1-32.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

HELVEY TIVADAR Dr
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

Hunyadi János természetes keserüvíz
az emésztőszervek legkitünőbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

STEINER és SZIMPER
Cégtulajdonos: **Steiner Mór**
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: **30-6-29**

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Tornaszerek, atlétikai sportcikkek, játszóteri berendezések, iskolapadok és butorok gyára
Lopos Gyula, Budapest
III., Bécsi-ut 85. ◆ Tel.: Óbuda 62-5-05

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8—10.
TELEFON: 80—5—03.

LÁSZLÓ ÉS BLUM
okl. mérnökök, épitési vállalkozók
Budapest, II, Margit-krt 7
Telefon: 51-2-50

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

Kölcsönből épül meg a pezsgőfürdő

Sipőcz és Liber helyszini szemlén járultak hozzá a Bánlaky-tervhez

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Ismertette az *Uj Budapest Bánlaky* Gézának, a fővárosi fürdők igazgatójának azt a koncepciózus elgondolását, hogy a Gellért-szálló pálmakertjében *fedett pezsgőfürdőt* létesit, amelyet a gyógyfürdők pneumatikus kamrái révén sürített levegővel pezsegtetnek, uj szórakozási alkalmat nyujtva ezáltal, a jól bevált *hullámfürdő példájára,* a minden ujdonságra kiváncsi pesti közönségnek. *Bánlaky* igazgató el is készitette a pezsgőfürdő terveit, azt is kiszámitván, hogy a várható bevételekből ugy, amint az a hullámfürdőnél is történt, *pár esztendő alatt amortizálódik a teljes épitési költség.*

A Gellért-fürdő igazgatósága a maga részéről *örömmel tette magáévá Bánlaky tervét* és azt elfogadásra ajánlotta a polgármesternek. Annál is inkább, mert ugy a *Községi Takarék,* mint a *Magánalkalmazottak Biztositó Intézete* hajlandóságát nyilvánitotta aziránt, hogy az épitkezéshez szükséges mintegy 200 ezer pengőnyi összeget kölcsönképpen rendelkezésre bocsátja a Gellért-fürdőnek, amely azután a hitelt az uj fürdő jövedelmezőségéhez képest *3—4 év alatt amortizálná.*

Az elmult napokban *Sipőcz* polgármester és *Liber* alpolgármester *Bánlaky* igazgató kalauzolása mellett helyszini szemlét tartottak a Gellért-fürdő pálmakertjében és a maguk részéről a bemutatott tervek alapján *hozzájárulásukat adták ahhoz,* hogy a városgazdasági ügyosztály a legközelebbi törvényhatósági tanácsülés elé ebben az ügyben előterjesztéssel forduljon. Ilyen körülmények között a pezsgőfürdő gondolatának megvalósitása biztositottnak látszik. Mint *Bánlaky* igazgató az *Uj Budapest* munkatársával közölte, a beérkezett épitési ajánlatok alapján *4—5 hónap alatt teljesen megépülhet a pezsgőfürdő,* amelyet a jövő esztendő március havában már át is lehet adni a forgalomnak.

A kereszténypárt gyülése a Józsefvárosban. A *Józsefvárosi Keresztény Gazdasági Szociális Párt* zsufolt termei előtt tartotta meg rendkivül nivós beszámolóját *Szőke* Gyula dr. felsőházi tag, élesen rámutatva a kormány helytelen intézkedéseire. Percekig tartó tapsvihar közben rátért a baloldali támadásokra, mellyel a *Vásárpénztár helytelen gazdálkodását próbálták a kereszténypártra is átháritani.* Nyugodt lelkiismerettel kijelenthetjük, hogy ehhez az ügyhöz a Keresztény Községi Pártnak semmi köze nincs. Erről egyébként a közel jövőben mindenki meggyőződhet. Majd *Müller* Antal országgyülési képviselő kiemelte *Szőke* Gyula dr.-nak önzetlen puritán készségét, melyet mindenkor a keresztény kispolgárok javára bocsátott. Hálásan köszöni azon munkálkodását is, melyet a legutóbbi Fridrich-féle peticiónál a védelmet látta el egy fillér hozzájárulás nélkül s nagyszerü jogászi képességeivel rámutatott a *Fridrich-párt csalafintaságaira,* — melylyel a választás igazi képét még csalások árán is meg akarták másitani. Mint ismeretes, a Közigazgatási Biróság 100%-ig igazolta *Szőke* Gyula állitásait s a Fridrich-pártot a peticióval elutasitotta és a felmerült pertköltségekben elmarasztalta.

Uj kiirások:

Takarmánynemüek és alomszalma szállitására a székesfővárosi állatvásárok és közvágóhidak részére. Határidő: 1933. évi október hó 4. (szerda) déli 12 óra.

Gépi berendezésre az I. ker., Kelenföldön létesitendő szennyvizátemelő-telep részére. Határidő: 1933. évi október hó 6-án (pénteken) d. e. 9 órr.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 40. szám — Budapest, 1933 október 7

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 filiér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Felelős-e Sipőcz polgármester a Vásárpénztár vezetőségének és igazgatóságának büneiért?

Hiába akarja Rassay Károly a polgármester ellen tett fegyelmi bejelentéssel politikai mellékvágányra terelni a Vásárpénztár ügyét! — A kereskedelmi törvény 218., az uj fővárosi törvény 10. és 48. §.-ai döntik el a felelősség kérdését — Sipőcz polgármester: Nálam a vásárpénztári igazgatóság vagy felügyelő bizottság egyetlen tagja sem járt a visszaélések ügyében!

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Szőke Gyula felsőházi tagnak, a Keresztény Községi Párt kiváló jogi szakértőjének, az *Uj Budapest* legutóbbi számában megjelent véleménye a Vásárpénztár igazgatóságának és vezetőségének bünügyi felelősségéről a maga *tiszta és éles jogászi okfejtésével* a legélénkebb feltünést keltette a városházán és várospolitikai körökben. A törvényhatósági tanács keddi ülésén, amelyen tudvalevően a Vásárpénztár ügyeinek felülvizsgálására kiküldött bizottság jelentése került a törvényhatósági tanács elé, több alkalommal *szó esett Szőke Gyula pompás jogi okfejtéséről* és a jelentés áttanulmányozása kapcsán világos lett a törvényhatósági tanács tagjai előtt, hogy a Vásárpénztár vezetősége *nem tartotta be nemcsak a főváros által eléje szabott cél szolgálatát, hanem a kereskedelmi törvény rendelkezéseit sem és igy vele szemben kereskedelmi törvényünk 218. szakasza alkalmazandónak látszik.* A részvénytársaság vezetősége a mérleg felállitásánál *helytelenül* járt el, a törvényhatóságot a *tényeknek meg nem felelően informálta*, a társaság helyzetét *eltitkolta, törvényellenes osztalékot fizetett* és a társaság vagyonának az elvesztését *kellő időben be nem jelentette:* ezek azok a bünök és visszaélések, amelyekért *Szőke* Gyula az *Uj Budapest hasábjain vádat emelt a Vásárpénztár igazgatósága és vezetősége ellen.*

Mit mond a Kt 218?

A kereskedelmi törvény sokat emlegetett *218. paragrafusa* az illetékes törvényszék által *három hónapig terjedhető fogházbüntetéssel* sujtja az igazgatóság tagjait:

ha az alapszabályoknak a kereskedelmi cégjegyzésbe bevezetés végett az alaptőke aláirására és lefizetésére nézve *tudva valótlan előterjesztést* tesznek,

ha *vétkes mulasztások miatt* a társaságnak három hónapon át felügyelő bizottsága egyáltalán nem, vagy nem kellő számban volt,

ha *a mérleg felállitásánál* törvényellenesen járnak el, vagy ha a közgyülésen tett előterjesztésekben a társaság helyzetét tudva valótlanul adják elő, vagy annak helyzetét eltitkolják,

ha a közgyülési jegyzőkönyveket *szándékosan hamisan* vezettetik,

ha a társaságnak *saját részvényeit megszerzik*, vagy azokra kölcsönt adnak.

ha a részvényeseknek *az alaptőkéből osztalékot vagy kamatot* fizetnek,

ha a társaság *alaptőkéje jelének elvesztése esetén* a közgyülést azonnal nem hivják egybe a célból, hogy a társaság további fennállása, vagy feloszlása iránt határozzanak és ebben az esetben az igazgatóság tagjai a csődnyitást kérni elmulasztják.

Királyi ügyészt!

Az immár nyilvánosságra került vizsgálati jelentésből nyilvánvaló, hogy

a Vásárpénztár vezetőségének és igazgatóságának müködése a K. t. 218. §-a szempontjából átvizsgálandó.

Erre a vizsgálatra természetszerüen

a királyi ügyészség hivatott, amely értesülésünk szerint a legközelebbi napokban erre vonatkozóan a szükséges intézkedéseket hivatalból fogja megtenni.

Mivel *pillanatnyilag sem kétséges*, hogy a Vásárpénztár müködéséért ugy büntetőjogilag, mint anyagilag elsősorban a vezetőség, igazgatóság és felügyelőbizottság felelős, *a meglepetés erejével hatott* a törvényhatósági tanács keddi ülésén *Rassay* Károly felszólalása. *Rassay* a polgármester egyéni intaktságát elismerve, *ellene fegyelmi eljárást követel*, elrendeltetni kivánva a fegyelmi eljárást mindama székesfővárosi tisztviselők ellen is, akik akár hivataluknál fogva, akár pedig mint a *Vásárpénztár Rt.* és a *Huskereskedelmi Rt.* igazgatósági vagy felügyelőbizottsági tagjai, kötelesek lettek volna a székesfőváros érdekeit megvédelmezni. Noha a főpolgármester a fővárosi törvény megfelelő paragrafusa értelmében *Rassay* inditványát nem tette fel szavazásra, mégis

meg kell bélyegezni azt az eljárást, amely egy kiváló jogász részéről a törvényes jogszabályok nem ismerésével vagy elhallgatásával kivánja az egyelőre tisztára jogi vonatkozásu ügyet mellékvágányra terelni.

Rassay inditványának politikai célja volt: *elterelni a figyelmet a vezetőség, az igazgatóság és a felügyelőbizottság üzleti gesztiójának bünügyi vonatkozásairól, politikai zsákutcába kergetni a Vásárpénztár ügyét*, tekintet nélkül arra, *kik a valódi bünösök, kik a felelősek?*

A régi tanács felelőssége

A polgármester felelősségének kérdését vizsgálva, két részre kell osztanunk a Vásárpénztár üzletvitelét. Arra a részre, amely az uj fővárosi törvény életbelépte előtt folytattatott és arra a részre, amelyik az uj fővárosi törvény életbelépése után folyt le.

A régi fővárosi törvény a városházi ügyek csaknem minden vonatkozásában — idetartozik a Vásárpénztár dolga is — *kizárja a polgármester egyéni felelősségét.* A polgármester csupán elnöke a hivatalnoki tanácsnak: a főváros minden cselekedete a hivatalnoki tanács akaratából, határozatából és felelőssége mellett folyik. Hogy tehát

a régi hivatalnoki tanács megszünéséig Sipőcz Jenőt a vásárpénztári ügyekért felelőssé tenni nem lehet, — egyetlen pillanatig sem kétséges!

És a főpolgármester?

Nézzük ezek után az uj fővárosi törvénynek *a polgármesteri felelősségről* szóló paragrafusait. Lapozzuk fel előbb *a főpolgármester* hatásköréről szóló 10. paragrafust, amelynek d) pontja értelmében

a főpolgármester ellenőrzi és bármikor megvizsgálhatja valamennyi törvényhatósági szerv müködését, valamint a székesfőváros intézeteinek, közintézményeinek és üzemeinek müködését, ügyvitelét és vagyonkezelését.

A főpolgármestert kifejezetten megilleti ez a jog akkor is, *ha ezek a közmüvek vagy üzemek külön jogi személyek.* A főpolgármester mindezektől bármikor bármilyen ügyre nézve felvilágositást kérhet, az iratokba betekinthet, azokat, ha az ügy elodázásával nem jár, bekivánhatja, a vizsgálathoz a tisztviselőket kirendelheti, a vizsgáló közegeket elsősorban a hivatalos szakértők közül is a székesfőváros terhére kijelölheti, *intézkedéseit és a vizsgálat során felmerült észrevételeit közli a polgármesterrel.*

A 10. és a 48. §

Ezzel a valóban széleskörü és szinte korlátlan intézkedési hatalommal szemben a polgármester hatásköre a törvény 48. paragrafusa értelmében nem egyéb, mint:

felügyel az üzemekre és a vállalatokra.

Rassay Károlynak, mielőtt *valóban kinos hangulatot inszcenáló inditványát* a törvényhatósági tanács keddi ülésén megtette volna, *disztingválnia kellett volna*, megvizsgálván a fővárosi törvény fentemlitett 10. és 48. paragrafusainak intézkedéseit. *Rassay* Károlynak elsősorban azt kellett volna megkérdeznie, hogy

a főpolgármester élt-e a törvény keretében biztositott jogaival és gyakorolta-e errevonatkozó kötelességeit:

megvizsgáltatta-e a maga szakértőivel a Vásárpénztár ügykezelését, kapott-e erre vonatkozóan jelentést, mi volt ebben a jelentésben, közölte-e ezt a jelentését a polgármesterrel, felszólitotta-e őt, amennyiben annak szüksége látszott fennforogni, megfelelő intézkedések megtételére, esetleges eljárása eredményéről jelentést tett-e a maga fölöttes hatóságának, a belügyminiszternek; mint a törvényhatósági bizottság elnöke, a főpolgármesteri hatáskörében tudomására jutott esetleges visszaélésekről tett-e jelentést a törvényhatósági bizottságnak akkor, amikor az a költségvetési közgyülések során a Vásárpénztár igazgatóságának és felügyelőbizottságának a felmentvényt megadták?

Sem joga, sem módja!

Csak *ezen kérdések feltétele után* juthatott volna *Rassay* Károly abba a helyzetbe, hogy *Sipőcz* polgármester ellen a fentemlitett fegyelmi bejelentést megtegye. *Rassay* Károlynak tudnia kell, hogy

az önálló vagyonkezelésü Vásárpénztárnak a maga részvénytársasági formájában megvoltak a maga szervei, amelyekbe belenyulnia a főpolgármesternek módjában állott, a polgármesternek azonban annál kevésbbé!

A polgármester szerepe a vásárpénztári ügyekben nem lehetett egyéb, mint hogy *törvényszerü kötelességéhez hiven a törvényhatósági bizottság közgyülése elé terjesztette a részvénytársaság vezetősége részéről hozzájuttatott igazgatósági és közgyülési határozatokat*, amelyeket az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak valamennyi tagja törvényszerüen aláirt. A polgármesternek *sem joga, sem módja nem volt*, a törvények alapján nem is lehetett ezen jelentések bárminemü felülvizsgálatához, amelyet azok az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok irtak alá, akiket a főváros, mint a részvénytöbbség birtokosa, a közgyülési pártok hivatalos delegáltjaiként oda beválasztott.

Sipőcz polgármester nyilatkozata

A Vásárpénztár ügyeiről *hivatalos tudomása* az eléje kerülő aktákból nem volt a polgármesternek. De *nem volt magánuton sem.* Ebben az irányban kérdést is intéztünk *Sipőcz* polgármesterhez:

— Előfordult-e, polgármester ur — kérdeztük — hogy *a Vásárpénztár igazgatóságának vagy felügyelőbizottságának valamelyik tagja megjelent Méltóságodnál és közölte, hogy hibák és rendellenességek vannak a Vásárpénztár ügyvezetésében, amelyeket sürgősen orvosolni kell?*

— **Polgármesterségem ideje alatt**

— hangzott Sipőcz Jenő dr. válasza — egyetlen egy alkalommal sem fordult elő, hogy a Vásárpénztár igazgatóságának vagy felügyelőbizottságának bármelyik tagja bejött volna hozzám azzal a bejelentéssel, hogy a legcsekélyebb mértékü hiba, vagy visszaélés, vagy rendellenesség fordult elő a részvénytársaság üzletvitelében. Természetes, ha errevonatkozóan a legcsekélyebb közlés is tétetett volna, azonnal megtettem volna a szükséges intézkedéseket.

Ki határozta el a felszámolást?

Kétségtelen az is, hogy amikor *Borvendég* alpolgármester bejelentéséből *Sipőcz* polgármester arról értesült a mult év tavaszán, hogy a Vásárpénztár veszteségei tulhaladják az alaptőke felét, előterjesztést készitett a törvényhatósági tanács számára abban az irányban, hogy

a kereskedelmi törvény 187. paragrafusa értelmében azonnal hivassék össze a Vásárpénztár közgyülése és azon mondassék ki a részvénytársaság felszámolása.

Jellemző, hogy ezt az előterjesztést a polgármesternek *annyira titokban kellett elkészitenie*, hogy a Vásárpénztár vezetősége *is csak a lapokból értesült a polgármesteri előterjesztésről*, mert ha nem igy járt volna el a polgármester, megindult volna *a protekció-áradat*, amely igy befejezett tények elé állitva nem volt abban a helyzetben, hogy a Vásárpénztár további *fennmaradását kiforszirozza*.

Ismételten megállapitjuk:

a Vásárpénztár veszteségeiért, ügykezeléséért, esetleges büneiért törvényesen felelős az igazgatóság, a vezetőség, a felügyelőbizottság!

Ezt az alapvető tételt semmiféle *politikai mesterkedéssel*, az ügyek *mellékvágányra való terelésével* elhomályositani nem lehet és nem szabad.

A célozgatásokra és gyanusitásokra rövidesen csattanós feleletet fog adni a királyi ügyészség beavatkozása!

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon: 48-1-32.

Sipőcz ünneplése a Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskörben

— Mindig azt vizsgáltam — mondotta a polgármester — hogy lelkiismeretem tiszta-e?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A *Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskör* szerdán tartotta évadnyitó vacsoráját, amelyen megjelent *Sipőcz* polgármester, *Liber* alpolgármester, *Wolff* Károly, *Csilléry* András, számos tanácsnok és fővárosi főtisztviselő, köztük *Holzspach* Ödön dr. V. kerületi előljáró.

Lázár Ferenc dr. felsőházi tag, a kör elnöke üdvözölte a nagyszámban megjelent előkelő közönséget. Beszédében rátért a Keresztény Községi Pártról az utóbbi napokban terjesztett bomlási hirekre, ragaszkodásáról biztositva *Wolff* Károlyt, aki *nagyhatásu beszédben* válaszolt.

A kör tagjai nagy ünneplésben részesitették *Sipőcz* polgármestert, aki arról beszélt, hogy *sokszor volt már csunya és aljas támadásokban része, de mindig csak azt vizsgálta, vajjon lelkiismerete tiszta-e.* A vezetőket lehet kritizálni — mondotta — de *a katonákat*, akik a keresztény nemzeti gondolat mellett kitartanak, nem. *Csilléry* András arra mutat rá, hogy a keresztény pártnak legfeljebb azt lehet hibájául felróni, hogy eddig tul türelmes volt és kesztyüs kézzel nyult a dolgokhoz.

A megjelent előkelő közönség a késő éjjeli órákig a *leglelkesebb hangulatban maradt együtt.*

—

A reverzális-kérdés a kereszténypártban

Zárt egységként halad a párt a kereszténygondolat megvalósitása utján

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Keresztény Községi Párt a nyári szünet utáni első pártértekezletén az ismeretes reverzális ügyben *Joanovich* Pál felsőházi tag az alábbi határozati javaslatot terjesztette be:

Mondja ki a párt, hogy miután nemcsak formális reverzálisokat adtak tagjai, hanem a párt mellé becsületszavukkal is kötötték magukat, *a reverzálisokat továbbra is kötelezőnek tartják*, mert ugy érzik, hogy *az adott szó szentsége a birósági itéletnél is erősebb kötelezettség*, amely alól feloldást csak a párt vagy a mandátum megszünése adhat. A Keresztény Községi Párt tagjai kijelentik, hogy a párt programjához, a keresztény nemzeti gondolat megvalósitásához *változatlan hüséggel ragaszkodnak* és haladnak a keresztény gondolat gyakorlati megvalósitásának eddig is követett utján. *Minden külső rosszindulatu megbontási kisérlettel szemben zárt egységként rendületlenül haladnak tovább* annál is inkább, mert az ettől való eltérés a *keresztény eszme elárulását és a keresztény tömegek bizalmával való rut visszaélést jelentené.*

A párt a beterjesztett határozati javaslatot *egyhangulag elfogadta, párthatározattá emelte és pártkérdéssé tette.*

„HERMUSIN"
a legjobb házi mángorló
Magyar Mosó és Fertőtlenitő Gépgyár Rt.
Telefon: 62—5—23

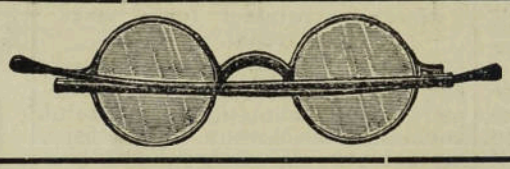
SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

Közuti gőz- és motorhengerlést
vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Táviratcim: WOLFFERNŐ. Tel.: Lágymányos 18-82

Magyar Műanyagárugyár
Budapest, V., Hollán-u. 3
Telefon: 17-9-39
Készit: müfából koporsókat a legszebb és legdiszesebb kivitelben, müipari és iparmüvészeti tárgyakat, Mümárványból kozmetikai tégelyeket, reklám hamutálcákat, lapokat, baba- és hidegporcellángyártás, W. C. ülőkét egy darabból egyszerü és többszinü luxuskivitelben.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
Budapest, II., Lajos-u. 77/b. Tel. 014-68.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811-48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

Városházi notesz

KEDDEN A TÖRVÉNYHATÓSÁGI TANÁCS ÜLÉSÉVEL végérvényesen és visszavonhatatlanul megindult a városházi szezón. A tanácstag urak, miközben barátságosan kezeltek egymással, őszinte melegséggel érdeklődve a nyaralás és az egészségi állapot iránt, azon gondolkoztak, hogy a legutóbbi négy hónap alatt mennyire megváltozott minden a városházán és a legközelebbi négy hónap alatt mennyire fog még mindig jobban minden megváltozni!

A Vásárpénztár ügye állt a tanácsülés tárgysorozatának középpontjában és természetes, hogy ez a gyujtó téma alaposan lángra is lobbantotta a szenvedélyeket, amelyek hosszu idő óta parázslottak a hamu alatt a lelkek mélyén. Izgatott gesztikulálások, harsány közbekiáltások, szenvedélytől fütött indulat-kitörések, hol sápadt, hol vérvörös arcok voltak külsőségei a keddi tanácsülésnek, amely annyira hangos volt, hogy nem egyszer tul az előszobán, a délutáni csöndbe borult boltives városházi folyosóra is kihangzott az izgatott szóváltás.

*

A TÉMA FORRÓSÁGA nem adott időt az uraknak arra, hogy amiképpen az a kevésbbé izgalmas tanácsüléseken szokásos, előszobaszegletekben, büffeasztaloknál, társalgók bőrfoteleiben szőjjék az apró kis diplomáciai hálókat, amelyeknek szövevényes komplikációja a várospolitikai élet. A kis mesterkedések, diplomatikus taktikai mozdulatok korszaka lejárt. Mindenki érezte a keddi tanácsülésben, tanácstag és ujságiró egyaránt, hogy a levegőben pattogó villamos szikrák titokzatos energiája más, mint egy nyári zápor hirnöke: vészes és döntő viharokról van itt szó, amelyek során a felfejlett harcsorok ölni és pusztitani akarnak. Másokat — esetleg önmagukat...

*

AZOK A SUTTOGÁSOK ÉS TALÁLGATÁSOK, amelyek a legutóbbi miniszterelnöki audienciák körül folynak, egyre szélesebb folyammá hömpölyögnek a felgyujtott fantáziákban. Titoktartás ide, titoktartás oda: szinte bizonyossággal mesélik a városházi folyosón az egyes audienciák lefolyását, kitől mit és miért kérdezett a miniszterelnök, kik azok, akiknek meghallgatása kommünikékkel beharangozottan a nyilvánosság előtt folyt le, és kik azok, akik olyképpen fejtik ki véleményüket a miniszterelnöknek a városházi helyzetről, hogy senkisem tud róluk: csak maga a miniszterelnök és a szóbanforgó uriemberek. Mert tévedés azt hinni, hogy a miniszterelnök által, aki a legteljesebb figyelemmel és tájékozottsággal akarja megoldani a megoldhatatlannak látszó gordiusi problémát, csak a fórumon mozgó fővezérek és alvezérek hallgattatnak meg. Olyan férfiak is el tudják juttatni a maguk sok esetben érdekes és fontos véleményüket Gömbös Gyula elé, akiknek neve nem szerepel az estilapok politikai krónikáiban. Bizonyos, hogy a miniszterelnök, ha meghozza döntését a városházi politika jövőjét illetően, informálva lesz olyanok által is, akik pártérdekek és pártszempontok mellőzésével tudták a maguk elgondolását illetékes helyen kifejezésre juttatni.

Hogy kik ezek az urak? Erről nincs jogunk nyilatkozni e vonal fölött sem, mégkevésbbé a vonal alatt. Az események azonban rövidesen meg fogják mutatni, hogy nem olyan biztonságosak egyes fedezékek, amelyek kivülről a haditechnika szigoru szem előtt tartásával srapnell- és gránátmenteseknek látszanak...

*

A VÁROSHÁZA ADMINISZTRÁCIÓJÁBAN mindezek dacára folyik a nyugodt, mindennapi élet. A folyó aktákat változatlan buzgalommal intézik a tisztviselők, akiket nem tulzottan érdekel a feletttük folyó csetepaté. A tisztviselőtársadalmat valóban nem is érintik ezek a pártvillongások, sokkal jobban érdekli őket: lesznek-e és mikor nyugdijbamenések és ennek kapcsán a jól megérdemelt előléptetések be fognak-e következni? Egyre jobban közeledik a dátum, amikor a kerületi tanácsnoki karban elintéződnek a függőben levő nyugdijazási kérdések.

Guth Ferenc dr., a Viziváros előljárója már beadta nyugdijazás iránti kérvényét: Szente Miklós, a kerületi előljárói kar doyenje és Tatár Béla dr. ügyében hivatalból inditja meg az elnöki ügyosztály a nyugdijazási eljárást a legközelebbi hetekben.

Arra vonatkozóan, hogy Vajna tanácsnok nyugdijba megy-e még az ősz folyamán, eltérők a vélemények. Vajna csak a jövő év januárjában tölti be hatvanadik életévét: addig mindenesetre jogosult a szolgálatban megmaradni. Ugyan szó van arról is, hogy Vajna Edét egy esztendőre visszatartják a szolgálatban, azon a cimen, hogy önélküle nem oldható meg a vásárpénztári probléma.

Arról is szó van, hogy az egyik, ugy rangban, mint szolgálati időben legidősebb főjegyző, aki az egyik kerületi előljáróságon teljesit szolgálatot, a közeli hetekben szintén nyugdijba megy. A nyugdijazási kérvény egyelőre azonban effektive még nincs beadva.

*

HÁROM, ESETLEG NÉGY TANÁCSNOKI ÉS NÉGY, ESETLEG ÖT FŐJEGYZŐI ÁLLÁS ürül meg ily körülmények között még november havában. Érdekes, hogy a városi közvéleményben, ami nagy ritkaság, már teljesen kialakult a helyzetkép, mindenki tudja, kik lesznek az uj tanácsnokok és részben az uj főjegyzők is.

Az uj tanácsnokok első csoportja immár kétségtelenül Farkas Ákos dr., Morvay Endre dr., Babarczy István dr. és Felkai Ferenc dr. főjegyző. Szó van azonban arról is, hogy rövidesen kerület élére kerüljenek vezetői rangban Goszleth Ernő dr., Schmáderer Oszkár dr., Thordai Lajos dr., Haidekker János dr., Farkas Lajos dr., Battlay Imre, Wirnhardt Ágoston, sőt a fiatalabb főjegyzők közül Vigyázó Géza és Pertik Béla is kerületre törekednek.

Uj főjegyzők lesznek Bärtl Tivadar, Szvoboda K. Endre, Rosta János, Garancsy László, Hügel Jenő, de bizonyos, hogy az elsők között lesz Horony-Pálffy Aurél és Beliczay Imre is. Erős pártja van Remete Viktornak, aki korra a legidősebb főjegyzők közé tartozik, nemkülönben Homolyay Rezsőnek, aki a költségvetések népszerü és agilis referense.

A csökkenő bevételek költségvetése

A kiadások legszigorubb korlátozása dacára tizmilliós deficitet mutat a főváros jövő esztendei költségelőirányzata — A legutóbbi négy évben negyven százalékkal csökkentette kiadási tételeit a főváros — A deficit oka: a gazdasági válság és a kormány bevételt elvonó intézkedései

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros jövő esztendei költségelőirányzata, amelyet az uj fővárosi törvényben megszabott határidőben küldött szét a polgármester a törvényhatósági tanács tagjainak, *minden szépités és kendőzés nélkül, férfias őszinteséggel* ismeri be a főváros sulyos anyagi helyzetét, rámutatván arra is, hogy csak azokat a kiadásokat irányozta elő a főváros, amelyek *a szigoruan vett közigazgatási feladatok ellátásához, a meglévő szociális, kulturális és közegészségügyi intézmények további fenntartásához és a jogszerüen vállalt kötelezettségek teljesitéséhez elengedhetetlenül szükségesek.*

— *Az 1934. évi költségelőirányzatot a csökkenő bevételek jellemzik* — állapitja meg a költségvetés indokolásául szolgáló polgármesteri jelentés, amely arra is rámutat, hogy

a gazdasági depresszió a főváros háztartásában ijesztő mérvben érezteti hatását,

Az előirányzott bevétel 1931-ben 190.5 pengő, 1932-ben 179.8 pengő, 1933-ban 163.4 pengő, 1934-ben pedig 146.6 millió pengő.

Megállapitja azt is a polgármester, hogy

a kiadásokat a jövő költségvetési esztendőben már nem lehetett a bevételek visszaesése arányában szükiteni.

Az idén ugyanis már az volt a helyzet, hogy *amennyire a közigazgatás mai kereteinek fenntartása mellett a kiadásokat csökkenteni lehet, az eddig már megtörtént.* Azokat a kiadási tételeket, amelyeket csökkenteni lehet, 1930 óta 39.31 százalékkal csökkentette a főváros és *nem a polgármesteren mult*, hogy a rögzitett tételü kiadásokakat tovább nem lehetett leszállitani, ugyhogy a költségvetés *végösszege 1930 óta végeredményben 25 százalékkal csökket.*

Ily körülmények között

a főváros jövő esztendei költségelőirányzatában csaknem tizmillió pengő hiány mutatkozik.

a deficit oka: *a bevételek ujabb visszaesése* — állapitja meg lakonikus rövidséggel a polgármester, aki arra is kénytelen rámutatni, hogy a bevételek csökkenését *nemcsak a gazdasági válság idézte elő, de hozzájárultak ehhez még egyes kormányintézkedések is.*

A legutóbbi három esztendőben *végrehajtott adóemelések* maguk is csökkentő hatással voltak a községi bevételekre azáltal, hogy az ujabb adók a lakosság adófizető képességét gyöngitették. De egyes kormányintézkedések közvetlenül is csökkentették a községi jövedelmeket: *a fázisrendszer következtében* a főváros forgalmi adó részesedése 1930 óta 14 millióról 5.4 millióraesett vissza, *a borfogyasztási adó leszállitása* folytán a fővárost e téren évi 3 millió pengő bevételi veszteség éri, ugyanakkor, amikor az állam adóbevételei a fővárosban emelkedtek. 1930-ban 95.8 millió, 1931-ben 116 millió, 1932-ben 122 millió pengő volt az állam adóbevétele Budapesten!

*

Annak előrebocsájtása mellett hogy az adók, vagy közszolgáltatások mértéke a jövő esztendei költségelőirányzatban nem változik, a polgármester rátér a főváros rendes bevételei másik csoportjának,

az üzemek hozzájárulásának

taglálására. Noha a vagyonkezelő intézmények üzleti fölöslege is a forgalom és fogyasztás csökkenése folytán jelentősen visszaesik, a költségelőirányzat bevételi oldalának jelentékeny tételét alkotja a községi üzemek hozzájárulásából származó *22 millió pengő*, 5.1 millió pengővel kevesebb, mint az 1933. évi költségvetésben. Megdöbbentően nagy az önálló vagyonkezelésü intézmények közül a *Széchenyi gyógyfürdő költségvetési hiánya:* 337.166 pengő. A Beszkárt a jövő esztendőben nem fizet rendkivüli területhasználati dijat, a községi háztartás bevétele ilyen módon 2.3 millió pengővel csökken.

*

Igen érdekes *statisztikai összeállitást* tartalmaz a költségvetés,

százalékokban közölvén a kiadások és bevételek megoszlását fejezetek szerint.

Százalék szerint természetszerüen a *pénzügyi ügyosztály bevétele* a legnagyobb, 67.90 százalék, mig a kiadásokat illetően a *közoktatási ügyosztály és az elnöki ügyosztály* vezetnek a maguk 20.83, illetőleg 16.53 százalékukkal. Mindössze a kiadások hétszázad százalékába kerül a *közlekedési ügyosztály* és tizenhatszázad százalékba a *közgazdaság és ipar. Az ut- és csatornaépitési ügyosztály* a bruttó kiadások 11.34, a *közjótékonysági és szociálpolitikai* 11.40, a *közélelmezési* 3.50 százalékát viszik el.

A folyó esztendei költségvetést összehasonlitva a jövő esztendei költségelőirányzattal, a kiadásokat illetően a *pénzügynél a legnagyobb a csökkenés: 5,167.464 pengő.* Emelkednek a kiadások a közjótékonyságnál és szociálpolitikánál 847.219 és az igazgatásnál 393.779 pengővel.

A bevételeket illetően *csak az ut- és csatornaépitésnél van emelkedés:* 1,168.316 pengő, ami az ut- és csatornaépitési járulék esedékessége (az inségmunkák amortizációja) következtében áll elő. A bevételi kiesés nem nagyobb a pénzügynél: 12,279.578 pengő (ez a tétel az adó csökkenő bevételét jelenti), a közlekedésnél: 2,471.526 és a közegészségnél: 2,075.538.

*

Végeredményben tehát a főváros költségvetésének tervezete a következőképen alakul:

156,578.456 pengő kiadással szemben áll 146,599..550 pengő bevétel, a hiány tehát 9,978.906 pengő.

Az önálló vagyonkezelésü intézmények költségvetéselőirányzata 109,044.292 pengő kiadás és ugyanannyi bevétel.

A részvénytársaságok költségvetései 50,583.061 pengő kiadás és ugyannyi bevétel.

A *községi háztartás keretében kezelt intézmények* költségvetése 6,351.474 pengő kiadás és ugyanannyi bevétel.

A főváros álláspontja győzött az üzemi kézdésben

A kormány általánosságban mindenütt honorálta a főváros kivánságait — Borvendég alpolgármester még nem kapott hivatalos értesitést

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Nemcsak a városházán, hanem az érdekelt iparosság körében is általános érdeklődés fogadta *a kormány üzemi döntésének publikálását.* Ez a publikálás egyelőre csak *hirlapi uton* történt, amennyiben a napilapok ismertették a belügyminisztternek és a kereskedelmi miniszternek együttes jelentését, amely az *üzemi problémák megoldását tartalmazza.* Az *iparfejlesztési törvény* ugyanis, amely több mint két évvel ezelőtt jött létre, ugy intézkedik, hogy a kormánynak *egy éven belül revizió alá kell vennie az összes hatósági üzemeket és két éven belül már intézkednie is kell a nem közérdeket szolgáló üzemeknek a megszüntetéséről, vagy fokozatos leépitéséről.* Az az üzemi jelentés, amely most került nyilvánosságra. *miniszterközi értekezletnek az eredménye.* A főváros közönségét nemcsak az állami üzemek megszüntetésének vagy leépitésének a kérdése érinti, hanem elsősorban az a kérdés, *milyen álláspontra helyezkedett a kormány a törvényhatósági bizottság közgyülésének határozatával szemben.* Az *Uj Budapest* munkatársa kérdést intézett ebben az ügyben

Borvendég Ferenc

alpolgármesterhez, az üzemek gazdálkadásának legfőbb irányitójához és ellenőrzőjéhez, aki *a következő nyilatkozatot tette:*

— *Nem kaptam még meg* a kormány leiratát az üzemi kérdésben és *igy határozott véleményt még nem nyilvánithatok.* Annakidején, a közgyülés üzemi határozatának a meghozatala után a belügyminiszter urnál *több ankét volt*, amelyeken ezek a kérdések tárgyalás anyagául szolgáltak. Ezeken az ankétokon *részt vettünk mi is*, a főváros képviselői, akik azonban csak *véleményünknek adhattunk kifejezést*, a konkrét üzemi kérdéseknek ilyen vagy olyan formában való eldöntését a *miniszter magának tartotta fenn.* Hogy a végleges döntés a főváros képviselőinek az álláspontját mennyiben honorálta, az akkor derül ki, *ha a kormányrendelet megérkezik a városházára.*

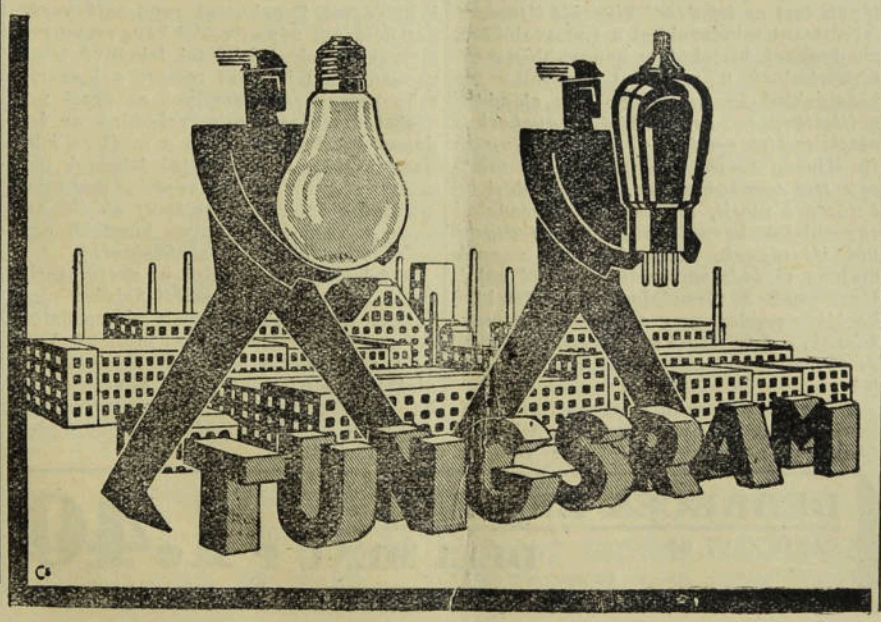
Borvendég Ferenc alpolgármester tehát *nem tesz érdemi kijelentést a kormány döntését illetően*, aminek nyilván az a magyarázata, hogy a lapok *csak vázlatosan ismertették* a belügyminiszter és a pénzügyminiszter közös üzemi jelentését, már pedig sok esetben *egyes részleteken mulik annak a kérdésnek az eldöntése, hagy a kormány mennyiben honorálta a főváros álláspontját.* Az eddig nyilvánosságra került részletek alapján

teljesen beavatott városházi körökben

ugy itélik meg a helyzetet, hogy a *kormány általánosságban mindenütt honorálta a főváros álláspontját, ami azt jelenti, hogy az üzemi kérdésben a főorvos győzött.*

Igy értelmezik például a *Községi Élelmiszerüzem* fenntartására vonatkozó kormányelhatározást is, még azokban a vonatkozásokban is, amelyek a Községi Élelmiszerüzem üzletkörének némi szükitését eredményezik. Maga a *fővárosi autonómia is azt akarta*, hogy a Községi Élelmiszerüzem üzletköre csupán tömegcikkek árusitására terjeszkedjék ki, ellenben a *közkórházak és más fővárosi intézmények élelmiszerrel való ellátását továbbra is az Élelmiszerüzem fogja végezni*, ugy, amint ezt a főváros közgyülése is óhajtja. Ugyan ez a helyzet a többi üzemekre vonatkozó elhatározásnál is, igy például a *Kenyérgyárnál*, amely a főváros kivánságához képest továbbra is üzemben marad, ellenben megszünik a *Müszerüzemnek és a Gyógyszerüzemnek az önállósága*, amit a főváros közgyülése is kivánatosnak jelzett az üzemi szakbizottság döntése alapján. *Nem jelent ujságot* a kormány jelentésének az a része sem, amely szerint a belügyminiszter *133 fővárosi mühelyt fog megszüntetni.* Ezeknek a megszüntetését *éppen az a bizottság* javasolta, amelyet a törvényhatósági tanács küldött ki a mühelyek müködésének a felülvizsgálására.

— *Végeredményben tehát* — mondották az *Uj Budapest* munkatársának a városházán — *semmiféle változás sem jelent a kormány döntése.* A közgyülés üzemi határozatát a belügyminiszter — egészen kis részletektől eltekintve, az *egész vonalon jóváhagyta, ami a főváros álláspontjának a győzelmét jelenti.*

Hasznos tudni,
hogy sokféle betegségnek vehetjük elejét
ha Schmidthauer
természetes Igmándi
keserüvizével, eltávolitjuk a gyomor és belekben rejtőző és kórokat okozó baktériumokat.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

LÁSZLÓ ÉS BLUM
okl. mérnökök, épitési vállalkozók
Budapest, II, Margit-krt 7
Telefon: 51-2-50

Hiába dörömböl a városháza kapuin a tönk szélén álló kisipar?

Irta: MÜLLER ANTAL törvényhatósági tanácstag, országgyülési képviselő

A polgármester jelentése, amely az uj költségvetés indokolását magában foglalóan kerül a legközelebbi napokban a törvényhatósági tanács elé, amidőn a legteljesebb részletességgel ismerteti az elmult esztendő történetét városigazgatási és gazdasági szempontból, mélyen hallgat a főváros ipari közigazgatási tevékenységéről és egyetlen szót sem szól arról, hogy *a folyó évi költségvetés beterjesztése óta történtek-e olyan intézkedések, amelyek a kézmüipar helyzetének javitására vonatkoznak.* Nem véletlen, hogy ezek a részek hiányoznak a polgármesteri jelentésből: hiányoznak mégpedig azért, mert a főváros ezen a nagyon fontos területen *nem tevékenykedett a folyó esztendőben semmit,* legalábbis nem annyit, hogy arról a polgármesternek jelenteni valója akadna.

Néhány hét mulva *kezdődik a főváros nagyhete:* a jövő évi költségelőirányzat tárgyalása. Ez alkalommal nem magával a költségvetéssel akarok foglalkozni, amelyről előzetesen kifejtettem már véleményemet az *Uj Budapest* hasábjain, csatlakozva *Petrovácz* Gyula azon álláspontjához, hogy a főváros jövő esztendei előirányzata *csontvázköltségvetés:* nem egyéb, mint *a kényszerü vegetálás minimális ételadagja a haldokló számára.* Nézzük azonban az okait annak, hogy

amig egyes nagyiparokban munkalehetőség, sőt konjunktura is van, addig a kisiparban miért következett be katasztrófális munkanélküliség és mi az oka annak, hogy a fogyasztóközönség felvevőképességének állandó romlása, továbbá a nyers és félkész árucikkek magas árai ellen nem tettek semmit a hatóságok, közöttük a főváros sem?

A kisipari válság enyhitésére és munkaalkalmak teremtésére *hiába tartunk gyüléseket,* hiába mondom el azokon a kisipar bajait és keserveit, hiába terjesztjük fel javaslatainkat a kormányhoz és a fővároshoz.

Nem történik semmi, egyetlen bajunkat sem orvosolják, holott ezer és ezer eszköz állana a kormánynak és a fővárosnak rendelkezésére a bajok enyhitésére, ha már a teljes gyógyulás egyelőre nem is következhet el.

Igy például esztendők óta hiába harcolunk *a közmunka és közszállitás szempontjából a nagyipar és a kézmüvesipar tevékenységének elhatárolására,* hiába követeljük, hogy *minden olyan közmunkát és közszállitást, amit kézmüiparilag és a kisiparosságnak lehet elvégeznie, teljes egészükben azoknak is kell juttatni.*

A magánfogyasztás folytonos csökkenése idején

a közszállitások problémája a legégetőbb a kis- és középiparosság számára.

Itt *a legtöbb jajveszékelés,* ezen a téren van *a legtöbb orvosolnivaló!* Hogy csak a legfontosabbakat emlitsem: meg kell szüntetni a közszállitásoknál és a közmunkáknál

a legolcsóbb ajánlattevő rendszerét,

minden közmunkánál és közszállitásnál

iránykalkulációt

kell készíteni, a feltünően irreális ajánlatok figyelmen kivül hagyásával, minden közpályázatnál az iparosnak meg kell jelölnie azon

minimális munkaórabéreket,

amelyekkel a munkát el akarja végeztetni.

Követeli az iparosság a közpályázatra benyujtott ajánlatok

bélyegmentességét,

a kisipart eddig megillető *hat százalékos előnykulcsnak tiz százalékra való felemelését,* a kézmüipari közmunkák kiadásánál mindazon vállalatok mellőzését, melyeknek *vezetője nem képesitett iparos.* A legsürgősebben utasitani kell a pénzügyminisztériumnak, illetőleg a belügyminisztériumnak a fővárost arra, hogy az Országos Társadalombiztositó Intézetnél fennálló és egyéb közadó

tartozások ne korlátozzák a kézműiparost

abban, hogy közmunkára, vagy szállitásra pályázhasson az esetben, ha a *pályázati összeg öt százalékát a folyó kötelezettség teljesitése mellett biztositja a hátralékok fizetésére.*

Külön kell megemlitenem az utóbbi időben ugy az államnál, mint a fővárosnál gyakorlattá vált azt a rendszert, hogy

jelentékeny közmunkákat hitelezési alapon adnak vállalatba.

Ez a gyakorlat a kisiparosságot *kizárja az ilyen közmunkákból,* mivel hitelt adni, sem szerezni nem tud és igy ezen közmunkákat *csak a bankok érdekkörébe tartozó iparvállalatok végezhetik el.* Általában rendezni kell *a kisipar hitelkérdését:* a forgótőke hiányával küzdő kisiparos részére biztositani kell a már elnyert munka kivitelezésére kedvező feltételü

termelési kölcsönt.

Külön megemlitem az iparosságnak azon követelését, hogy *háztatarozások esetén a házak modernizálásánál az érvényben levő adókedvezmények állandósittassanak és a munkaalkalmakat teremtő háziurak részére kedvező hitelek biztositassanak.*

Ezeket tartottam szükségesnek a küszöbön álló költségvetési tárgyalások kapcsán az *Uj Budapest révén a törvényhatósági bizottság tagjaival közölni,* azzal a kérelemmel elsősorban iparostársaimat illetően, akik a törvényhatósági bizottság közgyülésén helyet foglalnak, hogy a költségvetés közgyülési tárgyalása során *kövessenek el a maguk részéről mindent iparostársaink érdekében,* ugy munkaalkalmak szerzését, mint a meglevő munkák szétosztását és a kisiparosok részére való biztositását illetően, hogy *ne dörömböljön hiába a városháza kapuin a kisiparos.*

A fővárosi népmüvelés ezévi munkája

Hatalmas eredmények a bizottság jelentésében

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Budapest Székesfőváros Népmüvelési Bizottsága vastag füzetben számol be most megindulo munkájáról. Egyre szélesebb rétegre irányuló, tehát egyre átütőbb erejü ez a tevékenység, amelyet korunk lassu társadalmi átalakulása tesz folyton időszerübbé. Alig van ma már társadalmi réteg, amely egyéni müvelődési igényeit az eddigi mértékben kielégiteni képes lenne, de örvendetesen nő azoknak a száma, akik meg nem torpanva, a *Bizottság Tanulmányi Társaságának* tagjaiként az összefogás erejét használva föl, görditik el a müvelődésük elé tornyosuló akadályokat.

A bizottság mintegy 150 helyen hirdet *teljesen ingyenesen* analfabéta-, elemi ismeretterjesztő, valamint általános közmüvelődési tanfolyamot, melynek gyakorlati jelentőségét felesleges hangsulyozni, de felbecsülhetetlen társadalomnevelő értékét méltányolni kell.

A bizottság munkája egyik sulypontjának érzi az *iskolából kikerült ifjuságot* felvértezni mindazokkal a tudnivalókkal, amelyeknek birtokában könnyebben megbirkózhatnak a mai élet nyujtotta nehézségekkel és ezért *cca 2600 előadást, vetitettképes bemutatást, gyakorlati megbeszélést rendez a munkásleány és fiu-ifjuság számára* s ugyancsak mintegy *1500 továbbképzési és önmüvelési lehetőséget nyujt,* az illetékes társadalmi egyesületek bevonásával az *intelligens női ifjuságnak,* akik hivatva vannak majdan társadalomvezető elemekké válni. Ugyancsak a társadalmi egyesületekkel karöltve rendezi meg a bizottság *a munkásnők, a háztartási alkalmazottak, ipari és kereskedelmi alkalmazottak és a szülők* részére előadásait és tanfolyamait.

A legváltozatosabb gyakorlati és szellemi érdeklődési irányokat elégitik ki a *bizottság népmüvelési telepei: Óbudán, Belvárosban, Terézvárosban, Erzsébetvárosban, Józsefvárosban, Rákosfalván.*

A folyton változó életformák különösen sok uj életkövetelménnyel lépnek fel a női társadalommal szemben. Ezért *külön női tanfolyamokat* állit fel a bizottság, ahol a legelemibb gyakorlati ismeretek: varrás, főzésből kiindulva egészen a nő egyéni és szociális kulturájának etikai és szellemi megalapozásáig jutva el.

A legmagasabb müvelődési igényeket elégiti ki a *Szabad Egyetem,* ahol a tudomány és müvészet majd minden irányágának korszerü kérdéseiről, legujabb fejlődéséről számolnak be a legkiválóbb szakelőadók az önmüvelés utjain járó közönségnek.

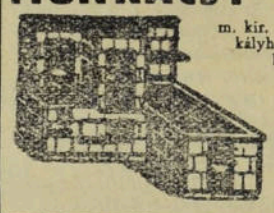
Az Omnia mozgóképszinházban kéthetenként vasárnap délelőtt *tudományos* filmelőadásokat rendez a bizottság, továbbá hetenként kétszer-háromszor *tanulmányi kirándulásokat,* muzeumok, tárlatok, tudományos intézmények, gyárak stb. megtekintésére.

A müvészi nevelést szolgálják a Székesfővárosi Zenekarral rendezett vasárnap délutáni népmüvelési hangversenyek, melyeknek olcsó bérletei lehetővé teszik ugyszólván mindenki részére a legnemesebb szórakozást, amelyet az igazi müvészet élvezése nyujt, valamint az *Irodalmi Esték,* amelyeken a mult és jelen nagy költőinek gondolatai jelennek meg szinmüvészek, énekmüvészek, mozdulatmüvészek interpretálásában, az élő szó, mozgás varázsával hozva közelebb egymáshoz irodalmat és közönséget.

A felsoroltakhoz, mint uj akció csatlakozik az *Opera* és *Nemzeti Szinház* olcsó bérleti akciója, amelynek időszerüségét mi sem bizonyitja jobban, mint az, hogy az operajegyek a bérleti 8 estére egy hét alatt teljesen elfogytak, a *Nemzeti Szinház bérletakciójának megszervezése pedig most van folyamatban,* óriási érdeklődés mellett.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII. Rózsa-utca 39
Mintaraktár VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80, 35-9-16.

Németvölgyi-ut és Mártonhegyi-ut sarkán elterülő telektömbön épülő
családi villák
Három szoba hallal, minden mellékhelyiséggel, sajat külön kerttel elegáns kivitelben, kulcs átadásig P 22.000.-
Nagyobbak megállapodás szerint.
Még ez évben 30 évi adómentesség.
Lefoglalható: Katona, Székely és Molnár épitészmérnökök irodájában,
V., Személynök-utca 9-11
Telefon: 29-8-29, 22-5-59.

„SENECO"
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus" törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JANOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

VIGNÁLI RAFAELLO
brenzdiró
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 13/a.
Gyár: VI., Jász-utca 14. szám
TELEFON: AUTOMATA 918-12.

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-68.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-98.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, felszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

100%-os szinház!
LYSISTRATA
Belvárosi Szinház
(Titkos Ilona, Turay Ida, Dajbukát Ilona)

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

Hírek

Megkezdték a Tabán tervpályázatainak felülvizsgálását. A mult hét szombatján járt le tudvalevőleg a Tabán ujjáépitésének terveire hirdetett pályázat. Az előirt határidőig 63 pályamunka érkezett be a fővároshoz és Kempelen müszaki főtanácsos, a városrendezési ügyosztály vezetője, már a hét elején jelentést tett Borvendég alpolgármesternek, aki intézkedett, hogy a birálóbizottság azonnal kezdje meg müködését. A városrendezési ügyosztály reméli, hogy karácsonyra el fog készülni a bizottság munkájával és még ebben az évben sor kerülhet a pályadijak odaitélésére is. A Tabán ujjáépitését ezek szerint legkorábban a jövő esztendő tavaszán lehet majd megkezdeni.

A Gázgyártól nagymennyiségü olajat rendelt a MÁV. Az Imperiál ismeretes ügye jelentékeny haszonnal jár a fővárosi Gázgyár részére: a székesfővárosi Gázmüvek 31 waggon könnyü szénkátrány olaj és 89 waggon barnaszén kátrányolaj szállitására kapott megrendelést az államvasutak igazgatóságától. A Gázmüvek a nagyarányu megrendelést *Payr* Hugó országgyülési képviselőnek köszönheti, akit éppen a Gázgyár háttérbe szoritása a MÁV rendeléseknél tett figyelmessé az Imperiál körüli visszaélésekre.

Hunyadi János
természetes keserüvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Miért szaporodnak a m. kir. osztálysorsjáték vevői? Mert mindenki tudja, mily sokan nyertek nagy összegeket és lettek ezáltal gazdagok. Az is köztudomásu, hogy a közkedvelt intézmény állandó állami felügyelet és ellenőrzés alatt áll, tehát feltétlenül megbizható és mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye! Hivatalos árak: egész 24, fél 12, negyed 6, nyolcad 3 pengő mindenütt az országban. Az uj sorsjáték október 14-én kezdődik.

Az uj 31-ik magy. kir.
Osztálysorsjáték
húzása szombaton kezdődik

Vasárnap	8
Hétfő	9
Kedd	10
Szerda	11
Csütörtök	12
Péntek	13
Szombat	14

Saját jól felfogott érdeke, hogy a kapott sorsjegy árát mindenki e napokban **fizesse meg,** különben **nincs nyereményjogosultsága!**
Ha még nincs sorsjegye, siessen venni bármelyik főárusitónál, mert **mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye! Nyerni azonban csak az nyerhet, akinek sorsjegye van!**
Hivatalos ára az I. osztályu sorsjegyeknek az összes főárusitóknál:
1/8=3, 1/4=6, 1/2=12, 1/1=24 P
Állandó és kitartó játék által érhető el eredmény!
A szerencse utja mindenkinek nyitva áll!

Ahol Budapest baktériumait számolják

Sulyos vádak a főváros bakteriológiai intézetének jelentésében a pesti tej, szódaviz, uszoda és fagylalt ellen

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Ströszner Ödön dr. egészségügyi főtanácsos, egyetemi professzor, a főváros közegészségügyi és bakteriológiai intézetének érdemes igazgatója most tette közzé jelentését intézete elmult évi müködéséről, amely azt bizonyitja, hogy a fővárosnak ez az intézménye a maga kiváló személyzetével *minden dicséretre érdemesen harcol egészségünk láthatatlan ellenségei, a bacillusok és egyéb mikroorganizmusok ellen.* Valóban *európai szinvonalon* van a főváros bakteriológiai intézete, amelyre — mint a jelentés előszava igen helyesen állapitja meg — a közegészségügy szolgálata egyre több feladatot ró, az orvostudományok fejlődésével ujabb és ujabb kivánalmak nyomulnak előtérbe, ugyannyira, hogy az intézeti élet a *tulfeszitett munka jegyében zajlik le.*

Hangsulyozza a jelentés, hogy az intézet hivatásából eredő speciális helyzet megkivánja, hogy az Budapest egyéb közigazgatási szerveivel szemben, melyek viszonylata csak fővárosi jellegü, *kivételes módon biráltassék el és kiváltságosabb erkölcsi és anyagi támogatásban részesedjék.* Hiszen már a helyzet az, hogy a vizsgálatok rendkivüli nagy száma az intézet jelenlegi teljesitőképességét tulhaladván, az elmult esztendőben már *bizonyos megszoritással volt kénytelen élni az intézet a vizsgálatok igénylésével szemben,* ami végeredményben olyan munkamegtakaritást jelent, amelynek a főváros általános közegészségügye látja kárát.

Átlapozva a jelentés érdekes és értékes tudományos részén, csak *főbb vonásokban* mutattunk rá olvasóközönségünk előtt az intézet által végzett különleges kutatások fontosságára és jelentőségére. A legteljesebb szakszerüséggel és részletességgel vizsgálja az intézet higiéniai és kémiai osztálya *mindennapi ivóvizünket* olyképpen, hogy a Vizmüvek telepeit, kutait, a városi medencéket és a házi vizvezetéki csapokról származó vizet állandóan ellenőrzi. Megkezdte az intézet a várost övező közfogyasztási ivóvizzel el nem látott területek *kutkataszteri felvételét,* állandóan vizsgálta és ellenőrizte *a főváros ásványvizeit és szikvizeit* (itt arra a megdöbbentő eredményre jutott, hogy a szódavizekben hihetetlenül nagy a baktériumok száma), ellenőrizte *a fürdők és uszodák vizét,* azt az érdekes megállapitást tevén, hogy a Duna folyam még forró kánikulában is bakteriológiai szempontból *rendszerint tisztább,* mint fürdőink és uszodáink vizének legnagyobb része akkor, ha a fürdőmedencék vizét *naponta nem cserélik.*

Megállapitja a jelentés, hogy a *müjég* szállitása körül olyan hibák vannak, hogy azok teljesen illuzóriussá teszik a müjéggyártás menetének minden gondosságát. Állandóan vizsgálta az intézet a fővárosba érkező tej minőségét; megállapitván, hogy *a vizsgált nyerstejeknek csak 32 százaléka, a vizsgált pasztőrözött tejeknek csak husz százaléka nem esett kifogás alá.* Rámutat a jelentés az *üzemi pasztőrözés* nagy hiányosságaira, felvetvén azt a gondolatot, hogy az eddigi razziaszerü vizsgálatok helyett *folytatólagos és rendszeres tejellenőrzést kell* Budapesten bevezetni. Az intézet *fagylaltvizsgálatai* az elmult évben azzal a sulyos eredménnyel jártak, hogy a megvizsgált fagylaltok köbcentiméterében 100—300 ezer baktériumot állapitott meg az intézet.

Azok a vizsgálatok, amelyek a *főváros levegőjének kémiai összetételére,* az intézet bakteriológiai osztályának tifusz- és diftériavizsgálataira vonatkoznak, nem különben az *a diszes lista,* amely az intézet személyzetének tudományos munkásságát összegezi, azt bizonyitják, hogy a főváros közegészségügyi és bakteriológiai intézete *nemcsak hivatása magaslatán áll,* hanem azon tulmenően is valóban *gondos és megbizható őre mindnyájunk egészségének.*

A keresztény Józsefváros Sipőcz polgármester mellett. A *Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt* e heti értekezletét *Wigh* János elnök nyitotta meg *ötszáz főnyi lelkes hallgatóság* előtt. Örömmel állapitja meg a *kósza hirekkel szemben* — melyet a baloldali sajtó tendenciózusan irkált össze-vissza — *a párt harmoniáját* és a tagok számának állandó növekedését. Majd *Lenkey* Lehel gimnáziumi igazgató vont párhuzamot a plutokrácia és a szociáldemokrácia között. Utána *Müller* Antal országgyülési képviselő emelkedett szólásra. Vázolta *a baloldali sajtó acsarkodásait és gunyos vigyorgásait,* mellyel a *Vásárpénztár ügyeit* igyekszik az olvasó elé tálalni. Elhallgatva, hogy a Vásárpénztárt *a kereszténypárt a régi rezsimtől vette át* a régi emberekkel együtt s csak 1929-től kezdve vett részt a párt a törvényhatósági tanács felhatalmazása alapján az intézet vezetésében, midőn az igazgatóságot s a felügyelő bizottságot *az összes pártok delegáltjai* alakitották meg. Ez köztudomásu, erről azonban sunyin hallgat a baloldal, odáig menve vak dühükben, hogy a *polgármester fejét követelték.* (Nagy taps és lelkes éljenzés: *Éljen Sipőcz! Nem engedjük Sipőczöt!)* Mindenki tudja, hogy *mik és kik állanak a támadások hátterében,* azonban *üzleti törekvéseik nem fognak sikerülni.* — Tomboló tapsvihar közepette fejezte be beszédét *Müller* Antal.

Korai még a kisszakasz teljes sikeréről beszélni

A költségvetés deficitje miatt elmarad az otven uj autóbusz beszerzése

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az *Uj Budapest* legutóbbi számában foglalkoztunk azokkal a közlekedési reformtervekkel, amelyeket a közlekedési vállalatok és a főváros közlekedési ügyosztályának a vezetői készitettek elő a nyár folyamán és amely tervek a közeli jövőben megvalósithatók lesznek. Megemlitettük, hogy a Keresztény Községi Párt vezetői *erősen szorgalmazzák* az Autóbuszüzem fejlesztését, sőt ebben a tekintetben *Wolff* Károly már konkrét javaslatot is tett a közigazgatási bizottság ülésén olyan értelemben, hogy a főváros *ötven uj kocsi beszerzésével fejlessze az Autóbuszüzem kocsiparkját.*

A főváros vezetősége és elsősorban maga *Borvendég* Ferenc alpolgármester is *helyesli az Autóbuszüzem fejlesztését,* ellenben éppen most, a jövő évi költségvetés kidolgozása során derült ki, hogy *nagyarányu deficittel kell számolni, ami az Autóbuszüzem fejlesztését — legalább is egyelőre — nem teszi aktuálissá.* Legfeljebb *hitelmüveleti alapon* lehet majd valamelyes tervet kidolgozni az Autóbuszüzem kocsiparkjának fejlesztését illetően.

Nagy gondot okoz a főváros vezetőségének *a Beszkárt pénzügyi egyensulyának a helyreállitása is.* Ez egyelőre teljesithetetlen feladat, mert azok a reménységek, amelyeket a Beszkárt igazgatósága a kisszakaszrendszer bevezetéséhez füzött, *nem váltak be teljes mértékben,* legalább is egyelőre *korai volna az uj rendszer bevezetésével kapcsolatosan teljes sikerről beszélni.* A számitások még folyamatban vannak és a közeli jövőben dől el, vajjon *a főváros vezetősége a kisszakasz-rendszert minden vonalon továbbra is fenntartja, vagy fenntartás esetében nem fog-e ujabb reformokat életbeléptetni.*

ALAPITTATOTT 1895
NAGY KÁLMÁN
EGYENRUHÁZATI INTÉZETE ÉS FOLGÁRI SZABÓSÁGA
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-Ú. 6
(SAJÁT HÁZ)
TELEFON: 83—6—59
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT!
ELŐNYÖS ÁRBAN KÉSZIT
POLGÁRI ÉS EGYENRUHÁT

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

KOHN GYULA
KEFE- ECSETGYÁROS
Aranykoszoros mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 802—45

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8—10.
TELEFON: 80—5—03.

Tornaszerek, atlétikai sportcikkek, játszóteri berendezések, iskolapadok és butorok gyára
Lopos Gyula, Budapest
III., Bécsi-ut 85. ◆ Tel.: Óbuda 62-5-05

Hajnal Imre
okl. mérnök, kövezőmester
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 38—6—93

Alapitva 1892 — Alapitva 1892
ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR
Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.
Mindenfajta
doboztömeggyártás
Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!
Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92—3—35.

GAZDASÁGI-ÉLET

Ut a nyomoruság felé

Az inségmunkát végző kartelek gépi felszerelésükkel az emberi munkát a minimumra redukálták — A hitelmüveleti rendszer sulyos következményei a főváros jövő esztendei ut- és csatornaépitési költségvetésében

— Levél a Szerkesztőhöz —

A főváros az inségmunkák halálának előestéjén végre rájött arra, amit mi, munkanélküli iparosok, még azok megindulása előtt állandóan hangoztattunk, hogy 1. Nem tudott annyi munkást elhelyezni, amint ezt szándékolták, 2. Anyagi szempontból a főváros számára a most lezáruló munkaév igen rossz volt, 3. Kevés munkást igen drágán tudtak elhelyezni, a nagy költség ellenértéke: *luxus-utak, luxus-csatornák*, amelyeket nyögni fog igen sokáig a főváros polgársága, de nyögi már előre ma a főváros *jövő évi budgetje* is.

Ha számszerüleg kezdjük az inségmunkák mérlegét vizsgálni, fenti állításaink *mindenki előtt igazolást nyernek*. A kiadott inségmunkák összege *kilencmillió pengő körül* mozog, mit a főváros harminchat havi részletben fizet vissza a vállalkozóknak, a Nemzeti Bank kamatlábának egy százalékos többletével. Máris kiadódik tehát egy *minimum tiz százalékos drágulás*. Az inségmunkákból ez év elejéig cca kettőmillió pengő értékü munka készült el, a többi kevés kivétellel az év végére készen lesz. A jövő évre tehát a fővárosnak már *hárommillió pengőt kell tartalékolnia*, hogy a vállalt törlesztésnek eleget tehessen.

Három millió pengővel kevesebb munkaalkalomhoz jut tehát az iparos a jövő esztendőben, oly év után, melyből alig jutott összesen eddig másfélmillió.

Mit várhatunk tehát *egy rossz évtől*, mely rosszabb lehet csak, mint az előbbi és emellett már *előre meg van terhelve?* Ezt kapta tehát a szakma iparossága az inségmunkától!

Most nézzük, *mennyit kapott a főváros*. Az első kiadott inségmunka-csoport 3,100.000 pengő összegü volt, amit majdnem teljes egészében

a kartelérdekeltségü nagyvállalatok nyertek el.

Lényegében tehát *a bankok üzlete lett*, mert érdekkörükbe nem tartozók hitelt nem kaptak. *A tőke nem adott a fővárosnak kölcsönt, nem akart adni, mert nagyvállalatai bevonásával több hasznot tudott magának biztositani és ezt a főváros megengedte.*

A munkákat elnyert nagyvállalatok gépi felszerelésükkel a kivitel során az emberi munkaerőt a minimumra redukálták, ugy hogy a munkabér cimén kifizetett összegek a vállalati összegnek alig tiz százalékát tették ki.

Ha *ugyanezen munkákat nem hitelezési alapon*, hanem készpénzfizetés mellett irták volna ki, a közép és kisebb vállalatok is szóhoz jutottak volna, sőt a munkák teljes egészét a maguk számára biztosithatták volna, mert nem kétséges, hogy *kisebb rezsivel, szerényebb haszonkulccsal, valamint személyes munkálkodásukkal a nagyvállalatok anyagszállitási előnyeit könnyen tudják ellensulyozni*. E mellett *az emberi munkaerőt legalább a háromszorosára emelik*, ami az inségmunka tulajdonképpeni célja volt. Szembe állitva a kétféle munkát, látjuk, hogy

a 3,100.000 pengős vizsgált utépitési szükségmunkából munkabérre eső 310.000 pengő, hétnapos munkaszezont és átlagos 80 pengő havi munkáskeresetet véve fel (3,100.000 : 7 × 80 = 554), az eredmény az, hogy az inségmunka hét hónapon keresztül 554 munkásnak adott kenyeret.

Ugyanezt vizsgálva *készpénzfizetés esetén*, feltéve, hogy ugyananynyit és ugyanolyan kifizetési terminusokkal áldoz a főváros, amint jelenleg teszi, vagyis 3,100.000 pengőt, hozzáadva három év kamatait: 3,425.009 pengő kötelezettséget jelentett volna a fővárosra a készpénzfizetési módszer. Készpénzfizetés esetén egy év alatt *ezen összeg egyharmada erejéig adhatott volna ki a főváros munkát*, vagyis 1,142.000 pengőért. Ezen összegnek *18%-a a munkabér*, vagyis 205.560 pengő. Ismét héthónapos munkaszezont és 80 P átlagos keresetet véve alapul, 205.560 : 7 × 80, az eredmény az, hogy *három éven át lehetett volna ugyanannyi pénzből 367 munkást foglalkoztatni, szemben a hitelmunka egy évi 554 létszámával.*

Még kedvezőtlenebb képet kapunk, ha arra gondolunk, hogy sok oly *makadám-ut* vár megépitésre olyan vidékeken, ahol ma uttalan sártengerben és porfelhőkben közlekedik a kültelkek lakossága és amely makadám-utak épitésénél *nagyobb szerep jut az emberi munkásköznek*. Ily munkáknál ugyanis 40—45 százalék a munkabér, tehát *legalább 700 embernek adott volna ily munka kenyeret, az előbbiekkel szemben.*

Mindezeken felül *legalább 15 százalékkal több munka készülhetett volna el készpénzfizetés esetén, mint amennyi a valóságban hitelmunkaként elkészült.* Mint előzőkben már kimutattuk, 10.5 százalék a fővárost terhelő kamat. Ezenkivül felszámitották a vállalkozók azt a kamatdifferenciát, amennyivel többe kerül nekik a pénz, mint amit a főváros megtérit. A kartellvállalatoknál ez kevesebb, de a kisebb vállalatoknál a hitelezési kockázattal együtt *10 százalékot is elér*. Ezt a kamatdifferenciát és a hitelezési rizikót csak minimális 4.5 százaléknak véve, kiadódik

a 15%, mint többköltség a hitelezés következtében.

Hozzávéve még azon körülményt, hogy *a munkákat általában nem a legolcsóbbak kapták*, hanem a három százalékkal drágábbak, a *munkamegosztás elvének alkalmazásával*, ismét csak a *bankok érdekeinek* sikerét jelentve, ugy világos, hogy

a főváros cca 20 százalékos pazarlást vitt végbe azokkal szemben, kiknek mint hiteligénylő nem volt jó, de fejőstehénnek igen.

Érthetetlen ez a *tulságos előzékenység* akkor, amikor állandóan azt halljuk, nincs a fővárosnak pénze munkaalkalmat teremteni. *Ezt kapta és ezt adta a főváros!*

S miért mindez? Megingatni a polgárság amugy is igen gyenge hitét, erősiteni a bankokat, tönkretenni iparokat, melyek eddig a főváros és állam támaszai voltak?

Évek óta a közületek *minden ténykedése ut a nyomoruság felé*. Hát már nincs szüksége a fővárosnak *tisztességes iparosokra?* Mert ami évek óta történik, *az nem más, mint megölése mindennek, ami eddig érték volt.*

És még egyet! Ha az inségmunkák befejeződtek, vajjon *fog-e az adóhivatal annyi adót bevenni a munkát végző kartellektől, mint amennyit be fog hajtani a munkanélküli kövezőmesterektől?* Erre is igen kiváncsiak vagyunk mi

munkanélküli iparosok.

Mi történik a cirkuszban?

A Testnevelési Tanács a cirkuszi birkózóversenyek ellen

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Megirta az *Uj Budapest*, hogy a Fővárosi Cirkusz bérlői: a *Beketow-örökösök* a lejáró bérleti szerződés egy esztendővel való meghosszabbitására vonatkozólag abban az esetben kaptak igéretet a városházán, ha bérhátralékukra ezévi szeptember 30-áig *legalább 15 ezer pengőt törlesztenek*. Ez a dátum elmult anélkül, hogy *egyetlen fillér törlesztés történt volna:* noha a cirkusz zsufolt házak előtt rendezi a birkózóversenyeket, a vezetőség nem tartotta szükségesnek a törlesztést, hanem most a birkózóversenyek végére, *október 15-ére igéri a hátralékok rendezését.*

Mivel a városgazdasági ügyosztály egyáltalában nem bizik abban, hogy ez *a törlesztés meg fog történni*, máris megtették a szükséges intézkedéseket, hogy az év végével lejáró bérlet *versenytárgyaláson való hasznositásának semmi akadály ne álljon utjába.* A cirkusz bérlete iránt máris *számosan érdeklődtek*, közöttük olyan szakemberek is, akiknek kezében jövedelmezőbb vállalkozás lenne a cirkusz, mint most.

Itt emlitjük meg, hogy az *Országos Testnevelési Tanács* elnöksége a kultuszminisztérium és a belügyminisztérium képviselőinek, nemkülönben a Magyar Országos Birkózószövetség elnökségének bevonásával *értekezletet tartott*, amelyen megállapitották, hogy a Fővárosi Cirkuszban bemutatásra kerülő birkózómutatványok *teljes mértékben nélkülözik a sportszerüség legelemibb követelményeit, nem szolgálják a közönség sportérzékének fejlesztését, alkalmasak a közönség izlésének megrontására és sulyosan diszkreditálják a birkózósportot.* Az Országos Testnevelési Tanács legközelebbi teljes ülése elé határozati javaslattal fognak az értekezlet résztvevői járulni azzal a kérelemmel, hogy *a belügyminiszter a jövőben professzionista birkózásokat semmiféle formában ne engedélyezzen.*

Az Országos Testnevelési Tanács erről a határozatról *értesiti a fővárost is*, amelynek cirkuszaiban: a Néparénában és a Fővárosi Cirkuszban folynak le esztendőről esztendőre ezek a *„birkózóbajnokságoknak“* nevezett *szemfényvesztések*. A főváros szempontjából ugyanis *nem közömbös*, hogy az ő tulajdonát képező cirkuszokban *mivel és hogyan csapják be a közönséget.*

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Elmarad a Georgia közgyülése. A *Magyar Általános Hitelbank* közli velünk, hogy a Mezőgazdasági Ipar r. t. körül felmerült ellentéteket sikerült kiegyenliteni olymódon, hogy a két részvényes csoport számára megfelelően biztosittatott a társaság ügyeinek vitelére való befolyás. A Mezőgazdasági Ipar r. t.-nál folyó hó 10-ére összehivott közgyülés elmarad. *Klein* Gyula ur régebbi szándékának megfelelően mevalósitani óhajtja azt az elhatározását, hogy tevékenységét azokra a vállalatokra korlátozza, amelyekben anyagi érdekeltsége van. Ehez képest *lemond* a Hitelbanknál elfoglalt igazgatói állásáról, valamint a Hungária-malom, Pannónia és Linum-Taussig társaságoknál betöltött elnöki és igazgatósági helyeiről, mely körülményt fentnevezett vállalatok sajnálattal vették tudomásul és sok évi müködéséért köszönetet szavaztak.

A *Mezőgazdasági Ipar r. t.* közli, hogy e társaság nagyrészvényesei között felmerült ellentétek kölcsönös megelégedésre elsimultak. A f. hó 10-ére egybehivott közgyülés elmarad.

Olcsóbb lesz-e az Elektromos Müvek szene? Jelentettük, hogy az Elektromos Müvek egyévi szénszükségletének biztositására kiirt versenytárgyalás eldöntése annyira előrehaladott, hogy maga *Borvendég* alpolgármester vette kezébe az ügy intézését, személyesen meghallgatván a legnagyobb szénbányák vezérigazgatóinak előterjesztését. Az alpolgármester tárgyalásai a szénbányák vezetőivel arra vonatkoznak, hogy *a pályázati árakból mennyit hajlandók engedni a bányák az Elektromos Müvek számára. Borvendég* tárgyalásai *elhuzódnak*, részben azért is, mert a főváros meg akarja várni a kereskedelmi miniszternek a *szénárak leszállitására vonatkozó rendeletét*, amelyre vonatkozóan *Fabinyi* miniszter a napilapokban nyilatkozatot tett közzé. A fővárost az Elektromos Müvek szénellátása szempontjából a miniszter rendelete főleg azért érdekli, mert tudni kell, hogy a miniszter a *szénbányák termelési költségeit szállitja-e le*, vagy pedig a közvetitő kereskedelem használnának leszállitásával kivánja-e a *fogyasztóközönség számára a szenet olcsóbbá tenni*. Az Elektromos Müvek igazgatóságának *döntése a jövő hétre várható.*

A Beszkárt ujitási programmja 1934-ben. A Beszkárt jövő esztendei költségelőirányzata magában foglalja azokat a munkálatokat, amelyeket a jövő esztendőben az *ujitási tartalékalap terhére akar elvégezni a főváros közlekedési vállalata.* A Beszkárt 1934. évi ujitási programmja 1,235.500 pengő keretben magában foglalja az *Üllői-ut, a Margitkörut*, a *Thökölyi-ut* és a *Váci-ut* felépitményeserejét. *Kábelhálózatának megujitására* 145 ezer pengőt, *járművek berendezéseinek átalakitására* 384 ezer pengőt kiván a jövő esztendőben forditani a Beszkárt.

Megérkezett az első török szénszállitmány a Gázgyárhoz. A fővárosi Gázmüvek részére az első szénuszály mintegy ötszáz vagonnyi tartalommal Anatóliából megérkezett. Ez az első török szén, amelyet Magyarországra szállitottak, miután helyszini szemlék alapján megállapitották a szén kalória-tartalmát és használhatóságát gázgyártás céljaira. Az anatóliai szén árát a főváros a Nemzeti Bankhoz külön számlára fizeti be, a zárolt pénzen a török állam a magyar Külkereskedelmi Hivatal közbenjöttével exportcikkeket vásárol Magyarországon. A szén árának végleges megállapitására folynak a tárgyalások, tekintettel arra, hogy itt még bizonyos felár-differenciák leszámitandók. Bizonyos azonban, hogy az anatóliai szén a Gázgyár eddigi szénellátását biztositó cseh bányák áraínál olcsóbb.

Nem váltak be a 12-es autóbuszhoz füzött remények. Az Autóbuszüzem jövő esztendei költségelőirányzatában az az érdekes megállapitás foglaltatik, hogy a Nagykörüti 12-es vonal jövedelmezőségéhez füzött remények *nem váltak valóra.* A 12-es vonalon a jövő esztendőben *893.400 pengőt remél bevenni a Beszkárt*, amely tudvalevőleg az Autóbuszüzem üzemvitelével van a polgármester által megbizva. A legnagyobb bevétel a jövő esztendei autóbuszüzemi előirányzatban az *5-ös, Pasaréti-vonalon fog befolyni:* 1,090.200 pengő. Ezután következik az *1-es vonal: 962.400 pengővel.*

Uj kiirások:

Az 1934. évre szükséges **20.000 kg nyirfaseprővessző szállitására** a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1933 november hó 3-án (pénteken) d. e. ½11 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Klauber és Vajda
mérnök-vállalkozók,
kavicskotró-vállalata
Budapest, V., Ügynök-utca 19.
TELEFON: 90-2-17.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8. Felelős: Dr. Uj István.

Xl. évfolyam 41. szám

Budapest, 1933 október 14

UJ BUDAPEST

Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
pest VIII.,Revitzky-u.l.

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

5.5%

A közigazgatási bizottság által legutóbb letárgyalt polgármesteri jelentésben van két adat, amely fontosságánál fogva messze kiemelkedik a számok szürke tengeréből. A közlekedési ügyosztály szeptember havi működéséről emlékezvén meg a polgármester, bejelenti, hogy a Beszkárt bevétele a hó folyamán a mult esztendő szeptemberéhez képest 5.5 százalékkal, az Autóbuszüzem bevétele ugyanezen idő alatt 9.44 százalékkal kevesebb, mint az elmult esztendő szeptember havában. A polgármesteri jelentés ezen két számadata arra világit rá, hogy egyrészt a kisszakasz, ha numerikusan emelte is a villamosvasutak jegyforgalmát, anyagilag mégsem járt a remélt eredménnyel, viszont az Autóbuszüzem, amely a Beszkárt üzemkezelésében a nivó tekintetében minden vonatkozásban hanyatlik, egy esztendő alatt bevételének kerek tiz százalékával esett vissza, a különben igen forgalmas szeptember hónapban.

A főváros közlekedési vállalatánál nem a gazdasági válság kiélyülésével kapcsolatos forgalomcsökkenésről, hanem szerkezeti hibákról kell beszélni. A bevételi csökkenés a Beszkárt jövő évi költségelőirányzata szerint a folyó esztendőben már 30.5 százalék a kulminációs 1928. évi bevételhez képest, ezt a szomoru körülményt azzal az egyszerü megállapitással, hogy a személyszállitási bevételnek ily nagymérvü csökkenése nem lokális, hanem európaszerte mutatkozó jelenség, — elintézni nem lehet.

A Beszkárt jövő évi költségelőirányzatát illetően nem osztjuk a vezetőség azon reménységét, hogy az 1934. évben a szállitási bevételekben további visszaesés nem fog jelentkezni. Rámutatunk arra, hogy a villamosvasutak vezetősége kénytelen volt a halaszthatatlan rekonstrukciós munkálatok bevégzése céljából a saját nyugdijalapjának harminc és egynéhány millió pengőjét teljesen igénybevenni, a reménye nélkül annak, hogy ezt a tekintélyes összeget a folyó bevételekből bármikor is visszafizetni tudja.

A Beszkártnál strucpolitika folyik, amely abban is megnyilvánul, hogy nem merik az autonómia illetékes szervei elé tárni a valódi helyzetet, pártpolitikai szempontok mellőzésre kényszeritik a gazdasági élet örök törvényeit, egyetlen óriási potemkiniáda a Beszkárt üzletvitele, amely a felséges népnek mutatandó délibábok kedvéért gondosan takarja ezer sebtől vérző testét. A Beszkártnál nem az a fontos, mennyi a valóságos deficit, látszaton alapuló kirakat-verseny folyik az Akácfa-utcában, amely irtózva attól, hogy a komor gazdasági viharokat tudomásulvegye, az olcsó népszerüség mákonyos hullámaiban fürdik és akarja melengetni bágyadt tagjait az idők végtelenségéig.

Pedig szomoru intőjel a Vásárpénztár analógiája a Beszkárt számára, hogy az efajta tiszavirág-politika megbosszulja magát, eljön az idő, amikor az irreális alapon álló, saját gyengeségüket bevallani önmaguknak sem merő részvénytársasági üzemek megitéltetnek! Az őszinteség hiánya mindig megbosszulja magát, de különösen akkor, ha olyan ingoványon jár, mint az uj fővárosi törvény hybrid üzemi paragrafusai!

Tisztulóban a városházi atmoszféra

A közgyülés polgári pártjai változatlan bizalommal és tisztelettel viseltetnek Sipőcz polgármester személye iránt — A többségi pártok guvernamentális müködését nem akasztják meg a politikai próbálkozások és taktikázások

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági tanács csütörtökön tartott ülésében tudvalevően olyképpen döntött titkos szavazással a *Sipőcz* Jenő dr. polgármester ellen *Rassay* Károly által inditványozott fegyelmi vizsgálat kérdésében, hogy a szocialista szavazatokon kivül egyhangulag *a fegyelmi inditvány elvetését kivánta.* Az a spontán, hatalmas éljenzés, amely a terembe lépő polgármestert a tanács tagjai részéről fogadta, *bizonyitéka annak, hogy a közgyülés polgári pártjai körében a polgármester illusztris személyisége változatlan tiszteletnek, szeretetnek és bizalomnak örvend.*

A legélesebb kritikát a *Rassay-féle inditvánnyal szemben Lázár Ferenc gyakorolta,* megállapitván, hogy az inditvány csak zavart keltett, alkalmas arra, hogy

mellékvágányra terelje az ügyet és kivonja az igazi bünösöket a megtorlás alól.

Megállapitást nyert a törvényhatósági ülésen a többségi pártok felszólalói részéről, hogy

a polgármester mindig a legkorrektebben járt el, felelősségre nem vonható, mindig ugyanazon az álláspónton volt Sipőcz Jenő, mint a többségi pártok: állandóan sürgette és követelte a Vásárpénztár ügyeinek teljes felderitését.

Kétségtelen, hogy az a körülmény, miszerint a törvényhatósági tanács *egyhanguan fogadta el* a vizsgáló bizottság jelentését, annak megállapitása mellett, hogy a polgármester a Vásárpénztár-ügyben *az összes pártok határozatait hajtotta végre* és a legközelebbi ülésen már a *Vásárpénztár jövőjét fogja tárgyalni a tanács* — erősen hozzájárul *a városházi atmoszféra tisztulásához.* Egyfelől

a Keresztény Községi Párt vitathatatlan belső egysége,

másrészről *Sztranyavszky* Sándor és *Kozma* Jenő nyilatkozatai, amelyek során

harmonikus együttmüködéssel kivánják kiküszöbölni az ellentéteket a kormánypárt városházi politikájából,

arra mutatnak, hogy

a többségi pártok változatlan eréllyel és egységgel tartják kezükben a főváros gyeplőit, folytatva tovább azt a guvernamentális politikát, amelynek során a többségi pártok együttmüködése a legfontosabb kérdésekben biztositva volt.

A bizalomnak és szeretetnek az az áradata, amely *a Rassay-féle, csak zavart célzó és kizárólag zavar keltésére alkalmas inditvány* elvetése kapcsán a polgármester körül hullámzott, azt bizonyitja, hogy

a polgármester nemes és uri személyisége változatlanul olyan kimagasló és fix pontja a városházi politikának, amely a keresztény és nemzeti eszmének a városházán való további uralmát a legmesszebbmenő mértékben biztositja.

Politikai körökben általában ugy itélik meg a helyzetet, hogy a *fentiek után biztositottnak látszik a városháza nyugalma, amelyre a különféle, tulnyomó nagyrészben sikertelen politikai próbálkozások és taktikázások után a fővárosnak valóban szüksége van.*

Aggodalmak a centrále körül

Ötéves áramvásárlási szerződés helyett meg kell hosszabbitani a vételi opciót, mert a magas árak és a szállitás biztonságának hiánya egyoldaluan kedveznek a MÁV-nak

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Várospolitikai körökben a hét elején élénk feltünést keltett a polgármester előterjesztése a Magyar Dunántuli Villamossagi Rt. bánhidai telepéről való áramvétel ügyében. A Talbot-centrálet illetően *nem áramvétel, hanem a telep megvásárlása tekintetében* kötötték le magukat legutóljára még a tavasz folyamán is a közgyülési többségi pártok; hogy most *a megvásárlás helyett ujra az áramvétel nyomult előtérbe,* olyan momentum, amely homlokegyenest ellentétes az eddigi elhatározásokkal, és szükségessé teszi, hogy a törvényhatósági tanácsban a *centrále problémája alapos és beható megvitatás tárgya legyen.*

A polgármesteri előterjesztés a főváros vezetőségének eddigi állásfoglalásával szemben azt a nézetet juttatja kifejezésre, hogy

a telepnek mint üzleti vállalkozásnak az átvétele a mai gazdasági viszonyok között sok kockázatot foglal magában, főképpen amiatt, mert a részvénytársaság kölcsöneinek tőketörlesztési és kamatterhét meg kellene osztani a MÁV-val,

amelyhez a külföldi hitelezők hozzájárulására volna szükség, ami csak *hosszadalmasan és a mai hitelviszonyok mellett talán nehezen is volna lebonyolitható.* Mindezekre való tekintettel, a telepnek és tartozékainak *kezelésbe vételét nem javasolja a polgármester,* ellenben azt tartja helyesnek, ha a főváros *bizonyos energia-mennyiséget áramvételezés utján köt le addig az ideig,* amikor majd a gazdasági és pénzügyi helyzetet, nemkülönben a hitelélet alakulását valószinübb bázisokon lehet igénybevenni.

A polgármesteri előterjesztés *magában foglalja azt a szerződéstervezetet is,* amelyet a MÁV, mint a Dunántuli haszonbérlője kötne a fővárossal villamosenergiának öt esztendeig való szolgáltatása, illetőleg vétele tárgyában.

A szerződéstervezet egyrészről igen sulyos kötelezettségeket ró a fővárosra, másrészről annyira egyoldaluan kedvező az Államvasutak szempontjából, hogy azt a főváros törvényhatósági tanácsa ebben a formában elfogadni semmi körülmények között nem fogja.

Amig a főváros *minden feltétel nélkül kötelezi magát az átvételre,* telepeinek olyképpen való átalakitására, hogy az a bánhidai erőmüvel zavartalanul együttmüködjön, a havonta készpénzben való fizetésre, és ami a legfontosabb, *igen magas árra:* addig az Államvasutak még az áram hibátlan szallitásáért *sem szavatol,* sőt ha a bánhidai erőmü teljesitőképessége csökken, illetőleg az erőmüüzeme teljesen szünetel, *még a főváros köteles a maga tartalékainak igénybevételével* teljesitőképességéből az Államvasutak által kivánt teljesitőképességet rendelkezésre bocsátani!

Igaz ugyan, hogy a MÁV mulasztásából származó energiaszolgáltatási szünetek esetére a *MÁV a fővárosnak kötbért tartozik fizetni:* ez a kötbér azonban *napi ezer pengőnél semmi körülmények között több nem lehet,* a kötbéreken felül a főváros az Államvasuttal szemben semmiféle cimen igényt nem támaszthat, viszont a *vis major* a vállalt kötelezettségek betartásától mentesiti mindkét felet. E tekintetben fontos a szerződéstervezetnek az a paragrafusa, hogy

a villámcsapások, a vezetékek mentén netalán bekövetkezett tüzek, rendkivül erős szél- és hóviharok, továbbá hatósági korlátozások is vis majornak minősülnek; vagyis a mult évi téli hóviharok alkalmával részben használhatatlannak minősült távvezetéki berendezés következtében beálló üzemkorlátozás esetén a MÁV még kötbért sem tartozik fizetni!

Kétségtelennek látszik a fentiek alapján, hogy a törvényhatósági tanács ülésén *rendkivül éles vita fog kifejlődni a centrále ügyében.* A többségi pártok körében az az álláspont van kialakulóban, hogy

az október 31-ével lejáró ideiglenes áramvásárlási szerződést hosszabbitsák meg a felek, a főváros tartsa fenn opcióját továbbra a telep megvásárlása tekintetében és ebben az irányban folytassa a tárgyalásokat a polgármester a kereskedelemügyi minisztériummal,

olyképpen természetesen, hogy *a főváros az angol hitelezőkkel szemben csak az átveendő telep és a fogyasztott árammennyiség, korántsem azonban a vezeték és a MAV által elhasznált áram ára tekintetében legyen felelős.*

„SENECO“
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus“ törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

Klauber és Vajda
mérnök-vállalkozók, kavicskotró-vállalata
Budapest, V., Ügynök-utca 19.
TELEFON: 90-2-17.

HELVEY TIVADAR Dr
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8–10.
TELEFON: 80-5-03.

Furcsa diszharmónia a belügyminiszter üzemi rendeletében

Fontos javitómühelyeket eltöröl a belügyminiszter, viszont uj anyagokat termelő háziüzemet fenntartandónak vél — A rendelet végrehajtásáról a polgármester hat hónap alatt köteles jelentést tenni a belügyminiszternek

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A hét közepéig nem érkezett meg a városházára a belügyminiszter azon leirata, amely a hónapokig tartott miniszteriális tárgyalások után a kormányhatóság *végleges döntését tartalmazza a fővárosi üzemek további sorsát illetően. Morvay* főjegyző, akinek hatáskörébe tartozik az üzemek ügye, *napról-napra várja a belügyminiszter rendeletét,* amelynek hiányában természetszerüen *nem tudhatja még megjelölni azokat a teendőket,* amelyeket a fővárosnak a házimühelyek megszüntetése és a kisebb üzemek leépitése tekintetében végre kell hajtani. *A főjegyző éppen ugy ujsághirekre van utalva a kormányrendelet tekintetében, mint a főváros vezetősége:* amit azért kell külön megjegyeznünk, mert az utban levő rendeletről *olyan hirek vannak forgalomban,* amelyek azt mutatják, hogy a belügyminisztérium sok tekintetben *félreértette ugy a főváros, mint az érdekelt ipar és kereskedelem intencióit és végeredményben olyan rendelet fog napvilágot látni, amely a legkevésbbé sem alkalmas arra, hogy a kedélyeket megnyugtassa.*

A nagyobb üzemek jövendő sorsát illetően csak az a bizonyos, hogy a *Községi Müszerüzem,* mint üzem, megszünik és a jövőben mint *gyógyszeráru-raktár* fog a központi kórházak házi gyógyszertárai mellett müködni. A kormányzat közlése a Müszerüzemet illetően már annyira bizonyos volt a juliusi személyes tárgyalások során, hogy a polgármester költségelőirányzatát a jövő esztendőre már olyképpen készitette el, hogy *a Müszerüzemet a kórházak költségvetésében számolja el.*

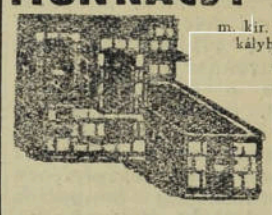
Általánosságban *a házimühelyek megszüntetése* mellett dönt a nyilvánosságra került hirek szerint a belügyminiszter, viszont vannak üzemek, ahol azt az elvet, hogy csupán *a sürgős javitást végző legszükségesebb kisüzemeket* lehet fenntartani, viszont az uj anyagokat termelő mühelyek megszüntetendők, *nem tartja be a rendelet.* Például a Temetkezési Üzemnél a minisztérium *leépiti a szijjgyártó üzemet és a házi autójavitó mühelyt,* amelyek pedig a Temetkezési Intézet zavartalan ellátásához szükségesek, ugyanakkor azonban *fenntartandónak tartja a szemfedő mühelyt,* amely pedig uj anyagokat gyárt és müködésével a magánipart kárositja. A Temetkezési Intézet *érthetetlen elbirálását* illetően értesülésünk szerint a polgármester *felterjesztést intéz a belügyminiszterhez, rámutatván erre az anomáliára.*

A polgármester a belügyminiszteri rendeletet, annak leérkezése után, *kiadja véleményezésre az üzemi bizottságnak és azt a törvényhatósági tanács elé terjesztik.* A törvényhatósági tanács fogja azután kiadni a belügyminiszter rendeletét ujból a polgármesternek annak végrehajtása céljából. A városházán elterjedt hirek szerint a belügyminiszter leiratában *hat hónapot szab meg abból a célból,* hogy ezen idő alatt a rendelet végrehajtásáról a polgármester terjessze fel hozzá jelentését.

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Táviratcim: WOLFFERN. Tel.: Lágymányos 13-22

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYLAP GYÁRTELEPE
BUDAPEST, II., LAJOS-U. 77/79. TEL. 490-09.

Alapitva 1892 Alapitva 1892
ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR
Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.
Mindenfajta
doboztömeggyártás
Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!
Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92-3-35.

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takarékkályha, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII. Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80, 35-9-16.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Telefon: Petőfi Sándor-utca 13.
VI., Jász-utca 12.
TELEFON: AUTOMATA 868-11.

Temető, művirág és temetkezési cikkek
Uári raktára SCHNABEL ANDRÁS JÓZSEF
Üzem: Budapest, I., Lágymányosi-u. 5.
Iroda: I., Bem József-tér 11. Automata 887-12.

Városházi notesz

ÁLMOS UNALOM ÉS FOJTOTT IZGALOM: ezek voltak velejárói a rendkivüli közgyülésnek, amelyet a több mint három hónapig tartó nyári szünet után nyitott meg szerdán néhány perccel öt óra után *Huszár Aladár* főpolgármester. Tulnagy érdeklődés nincsen sem a teremben, amelyre már ráfekszik a rendkivüli tárgyalást igénylő lakbér-szabályrendelet egyhangusága, sem a karzatokon, ahol alig lézeng néhány házmester és vice, akiket valószinüleg azért küldtek ki társaik, ellenőrizzék, hogy a különböző pártok betartják-e igéreteiket az ő érdekeik védelmére vonatkozóan a szabályrendelet tárgyalása alkalmával.

Annál zsufoltabbak a büffék és a különféle tanácskozó-helyiségek. A másnapi tanácsülés esélyeit latolgatják, hirek röppennek fel a valószinüség minden látszatával, hogy azután egyik percről a másikra önmagukba omoljanak. Nem is hirek ezek, inkább csak kombinációk, amelyekbe mindenki belefüzi a maga jámbor óhajtását. Riasztóan száguld végig a hir, hogy a másnapi tanácsülés talán már az utolsó is lesz a városházán, mert utban a törvényhatósági bizottság feloszlatása. Ezt a hirt, noha a valószinüség látszata övezi, niszik el a legkevésbbé a törvényhatósági bizottság igen tisztelt tagjai. Aminek meg is van az egyszerü magyarázata: ez a jóslat a legkedvezőtlenebb, ami a mandátumok birtokosainak egyáltalában a fülébe juthat...

*

HUSZÁR FŐPOLGÁRMESTER a nyári szünet utáni első közgyülés alkalmából üdvözölvén a városanyákat és városatyákat, elparentálja a nyár nagy halottját, Baracs Marcelt; neve említésekor meghatottság suhan át a termen, pártkülönbség nélkül mindenki szerette és tisztelte Marci bácsit. Ez a nyár különben — hála Istennek! — igen kedvezőtlen volt halál őfelsége szempontjából: Baracson kivül egyetlen tagja sem hunyt el a törvényhatósági bizottságnak. Baracs örökébe egyelőre senki sem fog ülni, lévén ő egyetlen örökös tagja az ellenzék részéről a tisztelt közgyülésnek. Igy tehát soron következő póttagot nem kell behivni, majd a törvényhatósági bizottság bölcsessége fogja eldönteni, ki a vivát: Hann Arnold-e, vagy valamelyik többségi városatya, mert a numerikus fölény jogán a jobboldal magának követeli ezt az örökös tagságot is, azt hangoztatván, hogy Baracs megválasztása az ő illusztris személyiségének szólt, korántsem azonban az ellenzék kisebbségi jogának...

*

SENKISEM VONJA KÉTSÉGBE, hogy mialatt ezek az izgatott konventikulumok lefolytak, odabent a teremben valóban magasröptü szellemi torna folyt a lakbérleti szabályrendelet fölött, melynek minden egyes pontja saját személyében érinti és érdekli a főváros minden egyes polgárát.

Napirend előtt Müller Antal teszi lángoló felháborodással szóvá a Guttmann és Fekete-féle adóügyet, általános helyeslés közben állapitván meg, hogy azt a forradalmi tényt, amellyel a munka szabadsága ellen ilyen sulyosan vétkeztek, nem lehet megtorlatlanul hagyni.

A napirendhez elsőnek Németh Béla, a Háztulajdonosok Országos Szövetségének elnöke szólalt fel, logikus és tiszta okfejtéssel vizsgálván a tervezetet a háziur-érdekeltség szempontjából. A Keresztény Községi Párt álláspontját Spur Kálmán dr. fejtette ki, azzal a ragyogó elokvenciával, amely annyira kitünő sajátossága ennek a nagytehetségü fiatal fiskálisnak. Spur Kálmán közelről ismeri a lakásbérleti dolgokat: egy éven át jegyzői minőségben az azóta jobblétre szenderült lakásügyi kormánybiztosságon dolgozott. Álláspontja minden tekintetben a közérdeket képviseli: elismeri a háztulajdon nagy jelentőségét és értékét a nemzeti vagyon szempontjából, de lehetetlen a lakóval szemben olyan előnyöket vindikálni az egyik oldalon, amelyek ellentétben állanak az egyenlő elbánás elvével.

Az utolsó felszólaló a keddi vitában Papp József dr., az Ügyvédi Kamara illusztris elnöke volt, aki azon általános jogi principiumnak adott hangot, hogy semmiféle uj intézkedés nem kerülhet ellentétbe a magyar magánjoggal. Ebből a szempontból éles kritikai bonckés alá vette a javaslatot. Gonda Béla dr. szociáldemokrata ügyvéd nyujtott be még csekély huszonnyolc módositó inditványt, amely után a közgyülés folytatását péntekre halasztották.

*

WOLFF KÁROLY BETEGSÉGE állott a közgyülési érdeklődések és kérdezősködések központjában. A Keresztény Községi Párt vezére erősen meghült, magas lázzal fekszik sashegyi villájában. Párthivei örömmel fogadták azt a hirt, hogy állapota már javulóban van és néhány nap mulva a tőle megszokott energiával kapcsolódik be ujra a várospolitikai életbe.

*

HOGY A PÁRTVEZÉREK BORSOT TÖRJENEK EGYMÁS ORRA ALÁ, annak egyik parlamentárisan elismert formája a vacsorai üzengetés. Vacsorai üzengetés alatt az ellentétes pártvezérekről való lesujtó véleménynyilvánitásnak azt a módját értjük, amikor a vacsorai szónok nem éppen hizelgő hasonlatok keretében mintegy enyelgésszerüen emlékezik meg ellenfeleiről, amely hasonlatok azután — ahogy mondani szokták — élénk derültséget keltenek a fényezett borjuszegy és vegyes torta között a nagyszámban egybegyült hivek körében.

Egy efajta érdekes üzenet indult el ezen a módon utjára azon a vacsorán, amelyen Ripka Ferencet ünnepelte névnapja alkalmából a Budai Társaskör. Az üzenetet Kozma Jenő röppentette utjára, mondván többek között a következőket: Szivesen látom, ha a kormányelnök nemzeti egységre törekvő pártját, amelynek magja tiz év óta jól megszervezett Egységes Polgári Párt, minél nagyobb arányokban terjesztik. Igaz, hogy a megnagyobbodott táborban több lesz az eszkimó, de nem szaporodnak a fókák. Az uj mécsesek — mondotta lelkes tapsvihar közepette az Egységes Polgári Párt vezére — most vonzzák a kivánciakat, de az igéretek beváltásakor vissza kell térni a régi kályha melegéhez és végül a kivánciak azt veszik észre, hogy ismét itthon vannak!

Nemkevésbbé érdekes volt az a

Ami a vásárpénztári jelentésből kimaradt...

Kik felelősek, hogy az adonyi bérletet az autonómia fórumainak tudatos elkerülésével a Huskereskedelmi cégére alatt vette át a Deutsch testvérektől a Vásárpénztár?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Vásárpénztár ügyvitelének megvizsgálására kiküldött tanácsi vizsgálóbizottság jelentésének egyik legfontosabb része az *adonyi bérgazdaság veszteségeinek összegezése.* Az adony-alsócikolai bérgazdaság üzemi veszteségei 1926-tól 1932 végéig 2,467.318 pengőre rugtak, az élő és holt leltárak értékéből leirtak hét éven keresztül 1,894.025 pengőt, végeredményben a haszonbérlet az ötvenezer pengő alaptőkéjü Huskereskedelmi rt.-nak, illetve a szavatosságot vállaló négymillió pengő alaptőkéjü Vásárpénztárnak és a helyettük fizető Budapest székesfővárosnak 4,361.344 pengőjébe, a Deutschéknak elengedett 356.767 pengővel együtt eddig *4,718.020 pengőbe kerül.*

A vizsgálóbizottság jelentése a bérletátvétellel kapcsolatosan *felveti a felelősség kérdését,* megállapitván, hogy a Vásárpénztár *754 ezer pengővel többet fizetett az átvételért, mint amennyiért az adonyi bérlet megkapható volt.* Megállapitja a jelentés azt is, hogy nemcsak az történt meg, hogy a fizetendő összegekből Deutschéknek harmadik személyekkel szemben fennálló adósságai teljenek, hanem arra is sulyt helyeztek, hogy Deutschéknek a Vásárpénztárral szemben fennálló tartozásuk elengedésén felül *még készpénz is jusson!* Ezen megállapitásokkal kapcsolatosan javasolja a vizsgálóbizottság, hogy

a felszámoló bizottságot utasitsák a jelentésnek a bérlet átvételre vonatkozó részét illetően a budapesti királyi ügyészséghez való áttételére,

egyben, hogy a *magánjogi kártéritési kötelezettséget* állapitsák meg a Vásárpénztárnak és a Huskereskedelmi Részvénytársaságnak azon *igazgatósági tagjai ellen,* akik ugyanakkor, amikor a Deutsch testvéreknek 356.676 pengő tartozását elengedték, ezzel egyidőben leltáron kivül magasabbra becsült felszerelési tárgyakért a Deutsch testvéreknek *készpénzben 120 ezer pengőt kifizettek.*

Az adonyi bérbevétellel kapcsolatosan *hallgat arról a vizsgálóbizottság jelentése,* technikailag *hogyan jutott a Huskereskedelmi rt. a Vásárpénztár szavatossága mellet az adony-alsócikolai bérlet birtokába.* Holott *ezek a momentumok fontosak,* nemcsak a királyi ügyészség által esetleg hivatalból megindítandó vizsgálat szempontjából, hanem várospolitikai szempontból is:

hogyan volt lehetséges, hogy egy olyan üzletbe, amely végeredményben több mint négymillió pengő veszteséggel járt, anélkül mehetett bele a főváros egyik üzemi részvénytársasága, hogy arról az autonómia fórumai egyáltalában nem tudtak, sőt még módjukban sem állott abba beleszólni!

Jelen cikkünk tárgya *azon körülményeknek az ismertetése,* amelyek között ez az *odiózus bérletátvétel* történt, ezeket a körülményeket annál fontosabbnak tartjuk ehelyütt ismételni, mert azok a vizsgálóbizottság jelentéséből — hogy mely okból: most nem kutatjuk — *kimaradtak!*

... 1925! A konjunktura évei: a főváros és a Vásárpénztár uszik a pénzben. A Vásárpénztár Részvénytársaságnak *Melly* Béla az elnöke, aki méltán büszke arra, hogy az elmult esztendőben, 1924-ben

kerek 15 milliárd koronával zárult a részvénytársaság üzletvitele, mint nyereség-egyenleggel.

A derült és tiszta égen *egyetlen felhő* az adonyi bérlet, Deutsch Albert és Deutsch Emil, a dunaadonyi gróf Zichy-birtok haszonbérlőinek a főváros részvénytársaságával szemben fennálló tartozása: 5.208.460.358 papirkorona: pengőre átszámitva: *416.676 pengő!*

Jóvátehetetlen büne a Vásárpénztár akkori vezetőségének, hogy ezt az összeget *nem irták le a nyereségből,* amely igy csupén tizmilliárd korona, *még igen tekintélyes összeg lett volna,* hanem a lyukat lyukkal akarták betömni, és ez okból a Vásárpénztár 1925. évi augusztus 26-án tartott ülésén *Melly* Béla udvari tanácsos, a részvénytársaság elnöke, azt a javaslatot terjesztette az intézet végrehajtó bizottsága elé, hogy a *vizsgálóbizottság jelentésében ismertetett feltételek mellett vegye át a Vásárpénztár a Deutsch testvérektől az adonyi bérletet.*

Melly inditványa bizonyos ellenzéssel találkozott. *Konkoly-Thege* Sándor dr., aki az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, *Csupor* József dr. tanácsnok, aki a főváros közönségét képviselte, az intézet igazgatóságában egymásután rámutattak arra, hogy

a bérletátvétel veszélyes, az elnök előterjesztése fantasztikus és egyáltalában nem számol a buza árának esetleg bekövetkező esésével.

Konkoly-Thege felvetette a problémát: szabad és lehet-e a fővárosnak *mezőgazdasági üzemmel* foglalkoznia, *Csupor* József pedig arra mutatott rá, hogy a bérletátvétel 40 pengős buzaárra van bazirozva, ha a buza ára esik, a már meglevő ötmilliárd papirkoronás veszteségen felül további veszteségek fognak a Vásárpénztárra zuhanni. Konkoly-Thege és Csupor felszólalásai után az elnöklő Melly Béla *le is vette a napirendről a tárgyat azzal, hogy arról a legközelebbi ülésen fognak határozni.*

Ezen a legközelebbi ülésen *Folkusházy* Lajos alpolgármester szólalt fel. Noha időközben Konkoly-Thege és Csupor ellenzéki állásfoglalásához maga *Demkó* Dezső, a Vásárpénztár akkori vezérigazgatója is csatlakozott, *Folkusházy* alpolgármester kijelentette, hogy *a főváros közönségének nevében hozzájárul a bérlethez.*

— Amikor minden vonatkozásban helyesnek tartom a bérlet átvételét, — mondotta Folkusházy, — amikor a főváros közönségéé a részvények 98 százaléka, akkor nem lehet vita arról, hogy az én elhatározásom után egyáltalában szavazni kell-e ebben a kérdésben.

Folkusházy ezen kijelentése természetszerüen *eldöntötte a kérdést.* Noha mégis fellették szavazásra az előterjesztést, az Folkusházy állásfoglalása után nem kétséges eredménnyel, *nyolc szavazattal három ellenében* elfogadta a Vásárpénztár elnökének előterjesztését, amely szerint *a Huskereskedelmi Részvénytársaság a Vásárpénztár szavatossága mellett átveszi a bérletet olyképpen, hogy a Huskereskedelmi a birtok kezelését mindjárt a Vásárpénztárnak adja át.*

Miért nem a Vásárpénztár *saját maga vette át* a bérletet és miért a Huskereskedelmi? Igaz ugyan, hogy sem a Vásárpénztár, sem a Huskereskedelmi alapszabályai *nem tartalmaznak* oly rendelkezést, amely feljogositaná ezeket a husvásárral és huskereskedelemmel foglalkozni hivatott alakulatokat mezőgazdasági haszonbérletek folytatására. Kétségtelen, hogy

a Huskereskedelmi bekapcsolásának egyetlen célja az volt, hogy a birtokbérlet átvételét ne kelljen az autonómia elé vinni.

A Vásárpénztár üzleti müködése minden vonatkozásban a főváros *akkori tanácsa és közgyülése elé tartozott,* a Huskereskedelminek, amely alvállalata volt a Vásárpénztárnak, *nem voltak eziránnyu kötelezettségei.* Kétségtelen volt ugyanis már akkor minden tényező előtt, hogy

a birtokbérlet átvételéhez a főváros törvényhatósági bizottsága semmi körülmények között hozzá nem járulna.

Ezért volt, hogy a *bérletkérdés soha semmiféle formában nem került döntés véget az önkormányzat elé:*

— Budapest fővárost — állapitja meg igen elmésen, de keserün a Vásárpénztár ügyvitelének megvizsgálására kiküldött tanácsi vizsgálóbizottság — *nem kérdezték meg előzetesen arról, amiért utólag annyit kellett fizetnie!*

Az adonyi bérlet egész komplexuma kétségtelenül a *királyi ügyészség elé fog kerülni.* Meg kell azonban állapitani azt is, hogy

a Vásárpénztár és a Huskereskedelmi igazgatóságában 1924-ben helyet foglaló fővárosi tisztviselők tartoznak fegyelmi felelősséggel abban a tekintetben, hogy támogatták szavazataikkal azt az inditványt, amely tudatosan az autonómia fórumainak elkerülését célozta egy ilyen nagyjelentőségü ügyben.

beszéd is, amelynek során Petrovácz Gyula küldötte el a maga üzenetét a Keresztény Gazdasági Párt vacsoráján. Petrovácz a fővárosi politikáról szólva, kijelentette, hogy az Egységes Párt elnökénél a várospolitikában sokkal jártasabb férfi próbálkozott meg a kereszténypárt elsöprésével és a söprü kettétört a kezében... ...Lámpa és seprü! Két szimbolum, amelynek kétséget kizáróan fontos szerepe lesz a közeljövő városházi eseményeinek irányitásában. A Kozma Jenő által emlegetett régi kályhák melegéről nem is szólván...

*

IGEN NOBILIS VOLT A FENTEMLITETT Budai Társasköri vacsorán Ripka nyugalmazott főpolgármesternek Sipőcz Jenőről való megemlékezése:

— A várospolitikában vannak vajudások, — állapitja meg a vacsoráról szóló helyszini budai tudósitás, — amiket táplál a Vásárpénztár ügye, amelyet Ripka már nyolc év előtt többizben kivizsgáltatott és az eredményt az illetékes tényezők elé terjesztette, szigoru eljárást követelve minden szenzációt hajszoló botrány nélkül. A polgári pártot ezek után felelőssé tenni a történtekért nem lehet, mert a párt sohasem adminisztrált. Ripka ezután minden alattomos támadás ellen megvédte meleg magyar szóval Sipőcz polgármester személyét, aki a becsületes, lelkiismeretes tisztviselő szimbóluma...

*

A VAROSHAZA MUSZAKI IRANYITASAT illetően jelentős változásra készülődnek a kulisszák mögött. Arról van szó, hogy az egyik rangban legidősebb müszaki főtanácsost, akinek személye nemcsak a városházán, de társadalmi körökben is jólismert, berendeljék az elnöki ügyosztályba, hogy ott a müszaki személyzet előadója legyen.

A várható intézkedést azok az állapotok teszik szükségessé, amelyek bizonyos diszharmóniát okoznak a városháza müszaki irányitásában. Wossala tanácsnok hónapok óta beteg, noha már gyógyulóban van, esetleg csak december táján fogja hivatala vezetését átvenni. Király tanácsnok személyében agilis és tetterős vezetője van az ut- és csatornaépitési ügyosztálynak, viszont a városrendezési ügyosztállyal szemben bizonyos oldalról elégedetlenség nyilvánul meg. Illetékes tényezők azt hiszik, hogy a központi müszaki előadói hatáskör kreálásával legalább ideiglenesen megjavitják azt a helyzetet, amelynek végleges rendbehozatalára a harmadik alpolgármesteri állás megszervezése hivatott...

*

SZÜTS TIVADAR DR., számvevőségi főtiszt, Sebő Béla főszámvevő titkára, szombaton, 7-én délelőtt tartotta esküvőjét a tisztviselőtelepi plébániatemplomban Brokés Incivel, Brokés Jenő tábornok bájos leányával. Tanuk voltak Honffy Lajos adóhivatali igazgató, a vőlegény nagybátyja és Györössy-Csepreghy Jenő huszárezredes, a menyasszony nagybátyja. Az ifju párt nagyszámu jóbarátaik és kollégáik elhalmozták szerencsekivánataikkal.

Ideális otthon,
jól kamatozó aranyérték!
Budapest központjában, mégis csendes, pormentes, klimatikus fekvésben, ősparkok közepette, a Gellértfürdőnél, már épül három társasvillánk. Versenyenkivüli 2-, 3-, 4-szobás, önálló telekkönyvezésü, fixáru öröklakások még kaphatók. 30 éves adómentesség. Bérbeadásnál, amit vállalunk, kamatjövedelmét megkétszerezheti. Prospektus!
„Centrum" Házépitő-Vállalat,
Horthy Miklós ut 15 (69-3-01)

Okt. 17. és 21-én
d. u. 1/2 3 órakor
Ügetőverseny

CUSTODIS ALPHONS
mérnöki iroda és speciális épitési vállalat
BUDAPEST, V., NÁDOR UCCA 19
Telefon: 120-07.
Gyárkéményépités,
gőzkazánbefalazás,
ipari kemencék épitése
és tervezése

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Máglya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Kiknek a házaiban lakik Budapest székesfőváros?

Érdekes és tanulságos statisztika, hogy hivatali és üzlethelyiségekért kik kapnak a fővárostól évente egymillió pengő lakbért

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Egyik augusztusi számában megállapitotta az *Uj Budapest*, hogy *Budapest leggavallérabb lakója: Budapest székesfőváros*, amely a magánházakban elhelyezett hivatali, iskolái és üzemi üzlethelyiségei után évente *egymillió pengő házbért fizet a magánháztulajdonosoknak.* Ezen cikkünkben, amely annakidején élénk feltünést keltett várospolitikai körökben, rámutattunk arra, hogy mint bérlő, *horribilis összegeket ad ki* a főváros, saját házaiban ugyanakkor állandóan *leszállitja a házbéreket* és követeltük a főváros, mint bérlő által kötött bérleti szerződések *sürgős revizióját is.* Annál sulyosabb *megitélés* alá esik az a körülmény, hogy a főváros mindeddig nem tett lépéseket a házbérek leszállitása érekében, mert a fővárosi házak lakói viszont állandóan a *bérek csökentését követelik* és a tiszti ügyészség által inditott perek statisztikája szerint közel egymillió *pengőre rug az az összeg*, amelyyel *mint bérhátralékkal* a fővárosi házak lakói és a fővárosi házak üzlethelyiségeinek bérlői adósak maradtak a fővárosnak.

Amikor a magánháztulajdonosok helyezte a bérhátralékokat illetően éppolyan kevéssé rózsás, mint a fővárosé, mint háziuré, nem érdektelen megállapitani: *kik azok a szerencsés háztulajdonosok, akik Budapest leggavallérabb lakójától minden évnegyedben pontosan és hiánytalanul megkapják az esedékes házbért?* Módunkban áll, hogy *hivatalos adatok alapján* közöljük ezeknek a boldog háztulajdonosoknak a jegyzékét, azzal a megjegyzéssel, hogy ez a lista egyáltalában

A *Csengery-utca 11 szám* alatti ingatlan után (ebben az épületben van a VII. kerületi előljáróság elhelyezve), a főváros évente *55 ezer pengő házbért fizet* a háztulajdonos *Hunnia Épitő r. t.-nak*, a részvénytársaságnak egyetlen igazgatósági tagja van,/

Fodor Gyula

személyében. A *Rákóczi-ut 15.* sz. háznak

Osváth Pál dr. és neje és társa

a tulajdonosa, az egész ház bérjövedelme 78.625 pengő, amelyből egyetlen adóhivatal helyiségeiért feltünően nagy összeget: 25.500 pengőt fizet a főváros. A Stefánia-ut 57. számu villában van elhelyezve a kerületi adóhivatal: a villa tulajdonosai

Bárczay András és neje,

27 ezer pengőt kapnak évente a fővárostól, olyan *horribilis összeget tehát*, amelyért nem egy Stefánia-uti villát, hanem egy *egész belvárosi bérpalotát ki lehet bérelni.* Igen jól jár szintén egy adóhivatali bérlettel

Miskolczi Ignác,

aki a Tátra- és Hollán-utca sarkán lévő épületében alig *néhány szobáért évente 19 ezer pengőt vasal be a fővároson.*

Igen drágán lakik a Fővárosi Alkalmazottak Segitőalapja is, a *Kálvin-tér 2. és 3. szám alatti ingatlanokban.* Az évi bér a két házban elhelyezett segitőalapi helyiségekért 21.500 pengő, amely

özv. Haraszti Tivadarné és dr. Kléh László

között oszlik meg. A *Vilmos császár-ut 3.* szám alatt levő adószámviteli hivatalért évente 14 ezer pengőt kap a

Magyar Gázizzófény rt.:

az egész épület 42.675 pengő bruttó bevételének kerek egyharmadrészét. Az *Üllői-ut 115/b.* számu házban elhelyezett adószámviteli hivatal évi bére 15.450 pengő,

Balla Adolf és neje

kezeihez. A Klauzál-utcában levő adószámviteli hivatal helyiségeiért 12.400 pengőt kap a háztulajdonos:

Schwartz Jakab

a Klauzál-téren, a 39.200 pengőre rugó bruttó házbérjövedelemnek *kereken egyharmadát.* A Lónyay-utca 9. szám alatti anyakönyvi hivatal helyiségéért, amely tulságosan nagynak és tágasnak nem mondható,

Balázs Barnáné

háztulajdonos *évi tizezer pengő házbért kap a fővárostól*, egyötödét a 43.074 pengőt kitevő évi házbérnek!

Nézzük azokat az iskolákat, amelyek magánházakban vannak elhelyezve. A Mester-utca 46. számu házért évi huszezer pengő a főváros fizetési kötelezettsége. Háztulajdonos:

Mráz J. Bálint

a Kelenföldi-ut 19. sz. házért 8400 pengőt kap

özv. Kriszt Jánosné,

az Üllői-ut 54. számu házért, amelyből *Szendy* tanácsnok az ott berendezett iskolát már kitelepitette, évente 31.764 pengőt kapott házbérül

Leyrer Lőrinc.

Feltünően nagy a jövedelme a Rákóczi-uti Bérház r. t.-nak, amely a házban levő gáziroda és üzlethelyiségek cimén kap a Gázgyártól hatalmas bérösszeget. *Ezen összeg pontos nagyságát megállapitani nem sikerült.* A Gázmüvek költségvetésében házbér cimén *közel százezer pengő van előirányozva*, amely összegnek tulnyomó része a Rákóczi-uton levő gáziroda bére. A részvénytársaság igazgatóságának különben egyetlen tagja van

Weszely Károly

személyében, vagyis az *ingatlan végeredményben családi részvénytársaság tulajdona.*

A legsürgősebben és a leghatározottabban végig kell vizsgálni azokat a szerződéseket, amelyek alapján a főváros hatalmas összegeket fizet ki évenként a közpénzekből a valóban irigylésre méltó háztulajdonosoknak! *Egyezségi vagy birói uton* meg kell kisérelni a házbérek leszállitását, figyelemmel kell lenni arra, hogy a mai labilis időkben ujabb hosszu bérleti szerződéseket, mint lakó, *ne kössön a főváros*, és ami szintén nem kevésbbé fontos: *meg kell gondolni, hogy ezen házbérek évenkénti amortizációul szolgálhatnának olyan nagyarányu épitkezések számára, amelyek valóban jelentős mértékben járulnának hozzá a munkanélküliség enyhitéséhez.*

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

A kispolgári erények nem vesztek ki a Belvárosból

Nagy Ferenc: Csak a cégérek, és nem a tartalom változásáról van szó, olyan változás nincs, ami jobbat hozhatna!

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Saskörben teljes lendülettel megindult a köri élet. Az eheti, szombatesti összejövetelen *Benes* Nándor dr. *a kör történetéről* beszélt, azokról a kispolgári erényekről, melyek jellemzői voltak apáinknak, kik ezt a kört *az elnyomatás korában létrehozták*, naggyá tették és semmi áldozattól sem riadtak vissza, ha a főváros érdekéről volt szó. A sasköri összejövetelek azt mutatják, hogy

ezek a kispolgári erények nem vesztek ki a Belváros polgárságából.

Tömegesen keresik fel szombat estenként a *sas-fészket*, nem hagyják magukat eltántoritani a *sasok zászlójától*, bárhogy hullámzik, forrong is a fővárosi politikai élet. Mint egy sivatagi oázisra, térnek ide megpihenni az elfáradt polgárok, mert tudják: *a Saskörben nem érheti őket meglepetés!* Itt Nagy Ferenc tartja kezében a zászlót, aki azon az uton halad, melyet a *keresztény és nemzeti politika legszentebb célkitüzései, a kör tradicióktól áthatott! esméi az ország és főváros érdekében, a polgárság igazi képviselői számára kijelölnek!*

Nagy Ferenc ügyvezető elnök üdvözölte az igen nagy számban megjelent tagokat, közöttük a nyár óta először megjelent *Unger* Bélát, a kerület kiváló előljáróját és a kör főtitkárát, *Csókás* Károly belvárosi káplánt. Megköszönte azt a szeretetteljes ragaszkodást, melyet a tagok a kör iránt mutatnak.

— A városi politika lázban van, — mondotta, — mindenütt változásról beszélnek. Figyelmezteti a tagokat, hogy

csak a cégérek és nem a tartalom változásáról van szó. Olyan változás nincs, amely jobbat, nemesebbet hozhatna, mint ez a keresztény és nemzeti alapon dolgozó párt, mely nem egyéni érdekekért, hanem a társadalmi osztályok összességéért harcol.

Ezért *mi sasok*, akiket a régi hirnév és tradició kötelez, *készen várjuk az eseményeket*, bátran szembenézünk velük, nem hagyunk rést ütni sorainkon, mert nem hagyhatjuk elsikkadni a keresztény és nemzeti gondolatot. — Örömmel hallgatta *Benes* előadását, melyben a Saskör megszületését tette szóvá. Kijelentette, hogy *abból a kispolgári józanságból akarja meriteni a Saskör további vezetésének irányát s abból a nobilis kispolgári szellemből akarja a kört ismét naggyá tenni.* Nagyon jól tudja, *örök törvény*, hogy az öregek elhalnak, helyüket a fiatalok foglalják el, ezért kapcsolta *a Saskör életébe oly intenziven a fiatalságot.* Az öregek tanitsák és neveljék a jövő generációját a Saskörnek, viszont a fiatalok lelkesedéséből meritsünk uj és uj erőt a harcra, az épitőmunkára.

Miközben *Nagy* Ferencet rendkivül melegen és szeretettel ünnepelték a kör tagjai, igen megható volt *Gácser* gyógyszerész bizalomnyilvánitása, aki kijelentette, hogy Nagy Ferenc ellen szavazott a választásokon, de most, mióta megismerte, nem találhatnak őnála kitartóbb és hüségesebb követőt.

Németvölgyi-ut és Mártonhegyi-ut sarkán elterülő telektömbön épülő
családi villák
Három szoba hallal, minden mellékhelyiséggel, saját külön kerttel elegáns kiviteiben, kulcs átadásig P 22.000.-
Nagyobbak megállapodás szerint.
Még ez évben 30 évi adómentesség.
Lefoglalható: Kalona, Székely és Molnár épitészmérnökök irodájában,
V., Személynök-utca 9-11
Telefon: 29-8-29, 22-5-59.

ty és th

A fővárosi tisztviselők régies hangzásu családnevek engedélyezését kérik a belügyminisztertől

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A belügyminiszter ismeretes névmagyarositási akciója ügyében a polgármester tudvalevően *Havlin* Károly dr. tanácsjegyzőt bizta meg a szükséges tennivalók előkészitésével. Havlin tanácsjegyzőhöz *számos idegennevü tisztviselő* fordult nevének megmagyarositása céljából, a tisztviselők a legnagyobb örömmel hajlandók eleget tenni hazafias kötelezettségüknek, magyar hangzásu nevet akarnak felvenni régi családnevük helyébe, mégis abban az irányban fordultak kéréssel az elnöki ügyosztályhoz, hogy a minisztérium részükre azokat a *régies hangzásu családneveket is engedélyezze*, amelyeket a belügyminiszteri rendelet a *fronton járt katonatisztek számára tart fenn.*

Mivel ebben az irányban *egyre nagyobbszámu kivánság* merült fel olyan vezető tisztviselők részéről is, akik *nem hadviseltek*, a főváros felterjesztéssel fordult a belügyminiszterhez, kérvén, hogy *a főváros minden tekintetben érdemes és valóban hazafias gondolkozásu tisztviselő-társadalma részére a névmagyarositási akció során engedélyezzék azokat a családneveket is, amelyeket a minisztérium egyébként kizárólag a hadviseltek számára tartott fent. Farkas* Ákos dr. tanácsi főjegyző, az elnöki ügyosztály vezetője, ebben az irányban tárgyalásokat is folytatott *Tatits* Árkád miniszteri osztályfőnökkel is, aki megigérte, hogy *a kérelmet kedvezően fogja a minisztérium elintézni.*

Az elnöki ügyosztály többszáz névmagyarositásra számit, amelyet a legalsóbbrendü tisztviselőktől a legmagasabbakig a szivében és érzésében régóta hazafias fővárosi tisztviselő-társadalmat *nevében is magyarrá fogja tenni.* A névmagyarositási akció során többek között magyar nevük lesz azoknak az *idegenhangzásu családnévvel rendelkező tanácsnokoknak* is, akik a fiatalabb gárdából kerülvén ki, *már nem válhattak részeseivé az ismeretes Bárczy-féle névmagyarositási akciónak.*

ALAPITTATOTT 1895
NAGY KÁLMÁN
EGYENRUHÁZATI INTÉZETE ÉS POLGÁRI SZABÓSÁGA
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-U. 6
(SAJÁT HÁZ)
TELEFON: 83—6—59
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT!
ELŐNYÖS ÁRBAN KÉSZIT
POLGÁRI ÉS EGYENRUHÁT

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JANOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-81

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Hirek

A sajtófőnök a nemzeti munkahétről. *A Társadalmi Egyesületek Szövetsége november 11—19. között rendezi meg a nemzeti munkahetet. A munkahétről Antal István dr., a miniszterelnökségi sajtóiroda vezetője adott tájékoztatót a sajtó képviselőinek. Az előadó-ülést Baross Gábor, a TESz országos elnöke nyitotta meg, majd a sajtófőnök tartotta meg előadását. Kifejtette, hogy igen nagy küzdelemben állunk a nemzet létének és jobb jövőjének biztositásáért, amely küzdelem nem kiván véráldozatokat, hanem makacs lelki ellenállást és töretlen etikai erőkifejtést. A közvélemény figyelmét el kell terelni a meddő és kicsinyes napi béka-egérharcokról, politikai és pártvillongások kizárólagos szemléletétől és egyetemlegesen a produktivabb és magasabb problémák felé kell irányitani a nemzet tekintetét. A nemzeti munkahét célja éppen az, hogy rádöbbentse a magyar nemzetet a való helyzetre és a sorsdöntő életproblémákra. Ezután Borsody Gyula igazgató, az akció egyik vezetője ismertette a részletes programot, majd Antal István szólalt fel ujra és hangsulyozta, hogy a nemzeti munkahét minden egyes termelő osztály és társadalmi réteg problémáinak külön-külön való felsoraköztatásával, másrészt mindezeknek egységes keretbe történő beállításával politikamentesen akarja szolgálni a nemzeti társadalom megmozditását. Berkes Róbert felszólalása után az ülést Baross Gábor elnök zárta be. Hangsulyozta, hogy nem szabad és nem lehet ebbe a hatalmas akcióba politikát belekeverni vagy belemagyarázni, mert az a fontos, hogy a magyarság a nemzeti munkahétből erőt meritsen.*

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

A Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskör szociális szakosztálya *Koós* Jenő ny. államtitkár, a szakosztály elnökének vezetése mellett folyó hó 12-én, este 8 órakor ülést tart. Az ülés keretében előad: *Brezovsky Emil dr.* főorvos „Egészségügyi felvilágositás férfiak részére" cimmel. Vendégeket a társaskör vezetősége szivesen lát.

Nincs döntés a HÉV megváltása ügyében. A városházán az elmult héten olyan hirek terjedtek el, amelyek a sajtó egyes orgánumaiban is napvilágot láttak, hogy a fővároshoz *megérkezett a belügyminiszter jóváhagyó leirata* a HÉV-ügyletet illetően. *Illetékes helyen* közölték az *Uj Budapest* munkatársával, hogy ezek a hirek nem felelnek meg a valóságnak, a HÉV megváltását a belügyminiszter *mindezideig nem hagyta jóvá.* Az immár *több hónapra rugó késedelem* oka az, hogy társminisztériumok bürokratikus utvesztőiben bolyong a HÉV-akta, amelynek elintézése előtt természetesen *nem tehetők meg a főváros vezetősége részéről a konkrét lépések a közlekedés egységesitése ügyében.*

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

Különös perek a főváros ellen

Okozhat-e hisztériát egy lezuhant viztartály? — Felelős-e a főváros egy ki nem adott iparengedélyért?

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Alig van hónap, hogy fantasztikusabbnál fantasztikusabb kártérítési perek ne indultak a főváros közönsége ellen. A legutóbbi hetekben két ilyen kártérítési per indult meg, amelyek során *Bárdi* István nyugalmazott fővárosi tanácsnok huszezer pengős kártérítést követel a Fővárosi Segitőalaptól, *Feuereisen* Szilárd budapesti tejkereskedő pedig ugyancsak kártérítés cimén 27 ezer pengőre perel egy fővárosi tanácsjegyzőt és a főváros közönségét.

Bárdi nyugalmazott müszaki tanácsnok a budapesti királyi törvényszéken beadott keresetében azt panaszolja, hogy felesége fejére esett egy viztartály a kenesei üdülőtelep egyik mellékhelyiségében. *Bárdi* tanácsnok azonnal orvosi látleletet vétetett fel felesége állapotáról, ez az orvosi látlelet *igen sulyos hisztériát állapitott meg* az uriasszonyon. Bárdi tanácsnok periratában azt vitatja, hogy felesége rossz idegállapota annak a lelki megrázkódtatásnak a következménye, amelyet a fejére esett viztartály okozott.

Feuereisen Szilárd budapesti tejkereskedő azon a cimen követel 27 ezer pengőt, hogy az I. kerületi elöljáróság és a főváros közélelmezési ügyosztálya nem adott részére iparengedélyt, noha az ipartörvény szerint harminc napon belül **köteles az ipari jogositvány megadása** tekintetében bármelyik hatóság határozni. *Feuereisen csak igéreteket kapott,* iparengedélyt egyáltalában nem, végül egy olyan kormányrendelet jelent meg, amely megtiltotta uj iparengedélyek kiadását. Feuereisen a budapesti polgári törvényszékhez beadott keresetében azt bizonygatja, hogy *ő még a rendelet megjelenése előtt* kérte az iparengedélyt, amit nem kapott meg, sőt jogtalan iparüzésért megbüntették több alkalommal.

A két perben a főváros tiszti ügyésszége természetszerüen *megtette a maga észrevételeit,* előkészitő iratokat nyujtott be, amelyekben azt vitatja, hogy a fővárost sem *Bárdi* tanácsnok felesége, sem *Feuereisen* tejkereskedő ügyében semmiféle felelősség, *legkevésbbé azonban kártérítési felelősség nem terheli.*

December végén kapják meg az állami színházak a fővárostól a 200 ezer pengős szubvenciót. Ismeretes, hogy a főváros törvényhatósági bizottsága az állami színházak 80 olcsó helyáru népies előadásának támogatására előadásonként 2500—2500 pengőt, összesen évi 200 ezer pengőt szavazott meg olyképpen, hogy ez az összeg már a folyó esztendőben is kifizethető, amennyiben az Opera és a Nemzeti a 80 előadást lejátszák. A főváros közmüvelődési ügyosztálya azt a hivatalos értesitést kapta a kultuszminisztériumtól, hogy az olcsó helyáru előadások lejátszása folyamatban van, sőt a kultuszminisztérium az Iskolánkivüli Népmüvelési Bizottsággal is külön megállapodást létesitett 8 operaházi és 8 nemzetiszinházi előadás tartására. Az állami szinházak részére a 200 ezer pengő kifizetése az év végén fog megtörténni. Némethy tanácsnok, a közmüvelődési ügyosztály vezetője intézkedett aziránt, hogy a jövő esztendei költségvetésbe az állami szinházak támogatása bevétessék.

A Pók és a közmunkatanács

Bonyodalom a GFB dunaparti reklámtáblája körül

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A napisajtó hasábjain egy adófelszólamlási bizottsági tárgyalással kapcsolatosan annyit szereplő *Guttmann és Fekete* cég, amely tudvalevően a Pók áruházak tulajdonosa, *egy érdekes városházi aktában* fordul elő. Pók-éknak a Lipót-körut 2. sz. ház dunai frontján hatalmas, az esti órákban a budai oldalról is láthatóan kivilágitott reklámtáblájuk van. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa átirattal fordult a főváros polgármesteréhez, amelyben felkérte a polgármestert, hogy a Székesfővárosi Hirdetővállalat által engedélyezett reklámtáblát *sürgősen távolitsák el,* mert az a *városképet rontja,* amit a Lipót-körutat és a Margithid pesti fejét illetően a Dunán hajón érkező külföldiek szempontjából különösen fontosnak itélnek meg a Közmunkák Tanácsánál.

A Közmunkák Tanácsának átiratát a polgármester véleményezés céljából kiadta a tiszti ügyészségnek. A tiszti ügyészség most készitette el véleményes jelentését ebben az ügyben, amelynek során azt fejtegeti, hogy a *közmunkatanács átirata elkésett.*

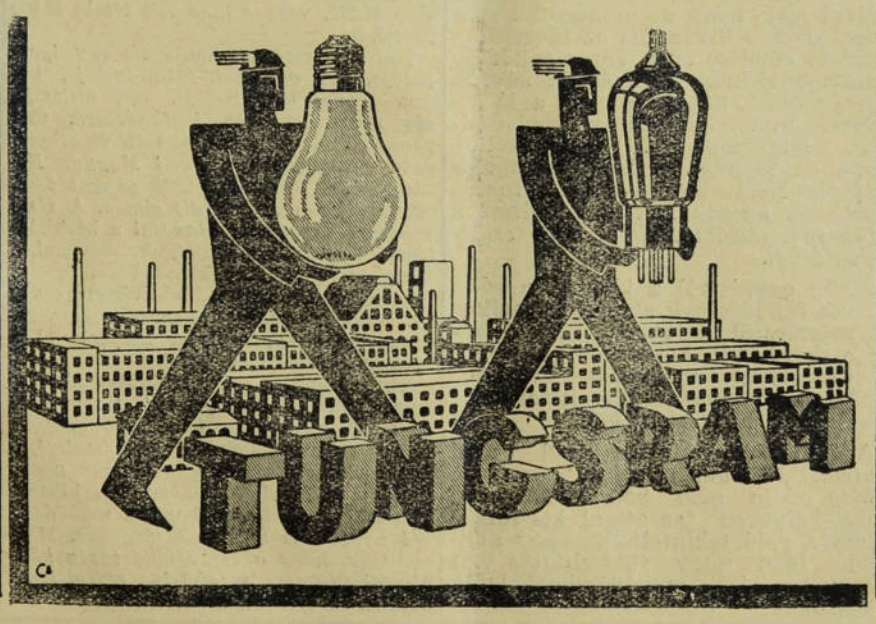
— A Fővárosi Közmunkák Tanácsa — állapitja meg a tiszti ügyészség — amikor a Hirdetővállalat és a főváros közmüvelődési ügyosztálya, amelynek hatáskörébe a Hirdetővállalat tartozik, a szóbanforgó hirdetésre az engedélyt kiadta, szabályszerüen megkapta a főváros értesitését. A közmunkatanácsnak *ekkor és csak ekkor* állt volna jogában a hirdetés feltünősége miatt felszólalni és nem most, *amikor minden felszólamlási határidő már réges-régen lejárt.*

Hogy a Döbrentei-téren, a közmunkák tanácsának palotájában *miképpen fogadják a főváros átiratát, az erősen vitás.* Valószinü azonban, hogy a Póktábla *még sok surlódásra fog vezetni a két hatóság között.*

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-48.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 214-38
Gyárt és elad Val de Traversi mastixot, zaffaltját bitumost, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes törökitett aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

STEINER és SZIMPER
Cégtulajdonos: **Steiner Mór**
Diszt-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: **30-6-29**

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

LÁSZLÓ ÉS BLUM
okl. mérnökök, épitési vállalkozók
Budapest, II, Margit-krt 7
Telefon: 51-2-50

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-3-54, 25-3-55 ÉS 25-3-56

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak
Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ, KERTÖNTÖZÉSHEZ
kézi és géphajtásu
szivattyuk
Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet
Forgalombahozza:
Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.
TELEFON: 27-3-20

GAZDASÁGI ÉLET

Mit mondanak az illetékesek a szükségmunkák birálatáról?

Az elkészitett munkák költségeinek jelentékeny része a kivetett járulékok révén visszatérül — Voltak-e kartelek a szükség munkák végrehajtásánál? — A kiadott kilencmillió tekintélyes része a közpénztárakba kerül vissza

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Ut a nyomoruság felé cimmel lapunk mult számában *Munkanélküli iparosok* aláirással cikk jelent meg, amely *egyoldalu birálatban* részesitette a főváros ut- és csatornaépitési szükségmunkáit.

A cikkben foglaltakra nézve
illetékes helyen
a következő nyilatkozatot tették az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Téves a cikknek az az állitása,* hogy 10%-os drágulást idézett elő maga az a tény, miszerint a főváros *36 havi részletben fizeti vissza, illetve törleszti a vállalkozási összeget,* oly föltétellel, hogy a hátralékos összeg után a Nemzeti Bank kamatlábánál 1%-kal magasabb kamatot térit. A polgármester ur által a vállalati feltételekben megállapitott kamatláb a mai hitelviszonyok mellett *a főváros szempontjából is különösen előnyösnek nevezhető.* Az a körülmény pedig, hogy

az elkészitett munkák költségeinek nagyobb része ut- és csatornaépitési járulékok cimén visszatérül, még pedig a kiadott részletfizetési engedélyek kapcsán kamatosan, azt jelenti, miszerint igy a főváros végeredményben a kamat fizetése alól nagyrészt mentesül.

— Kétségtelen, hogy a *főváros vezetősége nincs elragadtatva* attól a ténytől, miszerint a szükségmunkákat, beleértve az 1933. évi költségvetésben előirányzott ut- és csatornaépitési munkákat is, áruhitelezési alapon kellett végrehajtani. Miután azonban a bankoktól a főváros nem kapott készpénzhitelt, azon dilemma előtt állott, hogy vagy nem épit uj utakat és csatornákat, vagy pedig *az áruhitelezés módját választja.*

— Helytelen a beállitás, hogy a főváros költségvetését *ezek a munkálatok három éven keresztül 3 millióval fogják megterhelni.* Ugyanis a szükségmunkák után *járulékokat vet ki,* amelyeket, mint bevételeket, figyelembe kell venni. Ezen a cimen

a csatornázási költségeknek legnagyobb része megtérül, az utépitéseknél pedig a járulékokon kivül tekintélyes megtakaritás mutatkozik azon a cimen, hogy sok uton a drága fenntartást igénylő makadámot végleges burkolatra cserélte ki.

— Azt is mondja a cikk, hogy a munkákat elnyert nagyvállalatok gépi felszerelésükkel az emberi munkát a minimumra redukálták és igy a kifizetett vállalati összegnek 10%-át tették csak ki a munkabérek. Ezzel szemben *megállapitható,* hogy a szükségmunkák során ugyanazokat a munkákat végezték gépi erővel, mint *készpénzfizetés esetén* végeztek volna.

A multhoz képest csupán a betonutaknál állitottak be a vállalkozók gépeket, az ugynevezett finishereket.

Az ily utakat azonban *az egész világon hasonló módon készitik.* A betonutak költségösszege a *9 millió szükségmunka programból összesen csak 1.300.000 pengő.*

— *A tényleges viszonyoknak nem felel meg az az állitás sem,* hogy a munkabérek a vállalati összegnek *csak a 10%-át teszik ki.* A munkahelyen dolgozó munkásságnak munkabére is ennél jóval nagyobb volt. Ehhez járulnak még, hogy

kizárólag magyar, sőt ugyszólván teljes egészében a főváros területén gyártott illetve termelt anyagok használtattak fel, ugymint keramit, betoncső, kavics stb.

Ezeknek a gyártási, előállitási munkája *a fővárosi munkanélküliség enyhitéséhez lényegesen hozzájárult.* Nem szabad figyelmen kivül hagyni továbbá még a *fuvarozási munkákat, az irodai tisztviselőket, a helyszinen alkalmazott munkafelügyelőket, mérnököket, stb.*

— Kartelekről a szükségmunkák végrehajtásánál egyáltalán nem lehet beszélni.

Hiszen 32 vállalat részesedett a munkákban. Épült összesen

33 ut, 41 csatorna, együtt tehát 2 év alatt 74 munkaalkalmat teremtett a főváros, ami a mai nyomasztó körülmények mellett

egyedülálló az országban.

A készitett utaknak hossza 25 km, a gyüjtőcsatornáké 2.5 km, a mellékcsatornáké pedig kereken 27 km.

— Az áruhitelezési munkálatok során elért egységárak — *a magyar királyi kereskedelemügyi miniszter ur megállapitása szerint is — megfelelő.* Egyáltalában nem felel meg a valóságnak az az állitás, hogy a főváros *20%-kal magasabb egységáron fizette a munkálatokat, mintha készpénzfizetéssel adta volna vállalatba*

— A munkák megválasztásánál a főváros vezetősége *a legnagyobb körültekintéssel járt el* és — nagy vonásokkal jellemezve — a következő szempontokat vette figyelembe:

Megépitette és végleges burkolattal látta el a fő kivezető utvonalakat, amelyek régi állapotukban méltán állandó panaszra adtak okot.

Ezzel *pénzügyi, közlekedési és közegészségügyi igényeket és követelményeket egyaránt szolgáltunk.* A főváros a jövőre nézve

megszabadul a sok drága karbantartást igénylő makadámburkolattól.

amelyeknek *állandó, évente szükségessé váló javitása a közlekedést kellemetlenül akadályozta.* Ehhez járul még, hogy az országutak rendezése igen kivánatos az idegenforgalom emelése és a város fejlődése szempontjából. *Nem kiván bővebb megokolást,* mit jelentenek a jó kivezető utvonalak, mint pl. Budaőrsi-ut, Hidegkuti-ut, Szentendrei-ut stb. *az idegenforgalom szempontjából.* Nem kevésbbé volt fontos ezeknek az utaknak az átépitése a *főváros autóbuszközlekedése szempontjából.*

Mig egyrészről a jó utak a város fejlődésének alapját képezik, másrészről a rajta közlekedő eszközöknek, a főváros vagyontárgyainak megvédése érdekében is a szükséges előfeltételeket biztositani kell.

A főkivezető utakon kivül *olyan utcák is burkoltattak, amelyek még eddig nem voltak kiépitve;* ily helyeken (az ottani kis forgalomra való tekintettel), vagy amidőn igen nagy földfeltöltés vált szükségessé, makadámburkolatok készültek.

— A csatornák közül *kiépült a Béke-utcai főgyüjtő.* Ezáltal az Angyalföld — eddig a tisztiorvosi hivatal által joggal kifogásolt talajvizes, mélyen fekvő területe, a tifuszbetegség melegágya, — csatornázhatóvá vált. *A főváros egyik legerősebben fejlődő városrésze:* a Lágymányos főgyüjtőcsatornája eddig még nem volt összekötve a Dunával. A szükségmunkák során ezt is sikerül megvalósitani. Ezenkivül *számos mellékcsatorna épült,* ami egyrészt nagy közegészségügyi előnyt jelent, másrészt pedig a telkek értékét erősen növeli. Ugyanis az épitésügyi szabályzat szerint csak a csatornával ellátott utcák telkei használhatók ki jól beépités céljára.

— Nem hagyható figyelmen kivül az sem, hogy

a 9 millió pengőnek tekintélyes része a közpénztárakba közvetve vagy közvetlenül, adó, bélyegilleték cimén visszakerül.

Ha a munkálatok során szereplő *különböző munkabérképző tényezőket,* ugymint helyszini munka, anyagtermelési munka, munkavezetés, vállalati alkalmazottak stb. számitásba vesszük, ugy az egész 9 milliós hitelkeret legalább egyharmada: 33 százaléka, azaz kereken 3 millió pengő munkabérkiadást jelent.

A kifizetett munkabérekkel lényegesen emelkedett a munkások fogyasztóképessége és ilymódon nemcsak a különböző adónemekben, kereseti, fogyasztási, betegápolási, biztositási stb. jelentékeny bevételi többletek jelentkeznek, hanem az életszükségleteknek kielégitése révén a fővárosi iparosság és kereskedelem is érezte a munkálatoknak áldásos hatását.

Nagytétény

A Magyar Sertéshizlaló és Husipari rt. a fővárosi költségvetés tükrében

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A jövő esztendei fővárosi költségelőirányzat *Intézetek, közmüvek és üzemek* c. részében szerepel a Magyar Sertéshizlaló és Husipari rt. jövő évi költségelőirányzata is, amely az ismeretes vásárpénztári vizsgálat kapcsán jelenleg *különös aktualitással bir.* A részvénytársaság cége mögött tulajdonképpen a *nagytétényi sertéshizlaló telep huzódik meg,* amely a vásárpénztári vizsgálati jelentésből kitünően is 57.6 százalék erejéig 1929 julius elseje óta *a főváros tulajdonában és birtokában* van, mig a vállalat többi részvényeiből 39.3 százalék a *földmüvelésügyi minisztérium tulajdona.*

Néhány érdekes adat a tétényi telep költségelőirányzatából: hizlalási dijak és szállásbérek cimén 375 ezer, vámdarálás cimén 95 ezer, kamatjövedelem cimén 175 ezer, egyéb jövedelmek cimén 32.065 pengőt kiván a részvénytársaság a jövő esztendőben bevenni, *kiadásai* ezzel szemben 677.061 pengőre rugnak, vagyis *fillérig ugyanannyira,* mint a bevételi oldal.

A kiadások főbb tételei: igazgatás 30.724, üzemi kiadások 328.510, kamatok, adók és illetékek 200.000, értékcsökkenési alap 64.572, vegyes kiadások tétele 36.000 pengő.

Van a részvénytársaságnak egy *igazgatója,* egy *cégvezető-főkönyvelője,* három *irodai tisztviselője,* egy *altisztje,* egy négyezerpengős *jogtanácsosa,* 6267 pengővel járul hozzá a volt vezérigazgató nyugdijához a *Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak,* 2988 pengőt fizet egy igazgatónak *kegydij cimén.* A részvénytársaság *üzemi kiadásai* a bérhizlalással kapcsolatos költségek, daramalmi üzem és az etetőmunkások bére.

Végeredményben a részvénytársaság költségelőirányzata a nyereség és veszteség teljes egyensulyba hozatalával a főváros számára a befektetett részvények osztalékául — valószinüleg altruizmus cimén — *egyetlen fillért sem jelöl meg.* Ellenben nem feledkezik meg az *igazgatóság segélyéről és jutalmairól, a hat tisztviselő évente nyolcezer pengő segélyt és jutalmat* emészt fel, bizonyságául annak, hogy *önmaga müködésével nagyon is meg van elégedve.* Megemlitjük, hogy *a részvénytársaság költségelőirányzata megfelelő százalékban dotálja az értékcsökkenési alapot.*

Hogyan bocsássa ki belső kölcsönét a főváros? (Bécsi levél a szerkesztőhöz). *Mélyen tisztelt szerkesztő ur! Hozzánk, bécsi magyarokhoz csak hirlapi cikkekben érkeznek el azoknak az eseményeknek a hirei, amelyek Budapest városházáján történnek. Számosan vagyunk, akik élénk figyelemmel és nem szünő szeretettel olvassuk a szülővárosunk belső életéről szóló tudósitásokat. Igy legutóbb azt olvastuk a budapesti napilapokban, hogy a főváros költségvetése a jövő évet illetően deficites és a polgármester ur a községi háztartás ez esztendei meglevő és várható jövő évi deficitje eltüntetésére más eszközt nem tud, mint kölcsön felvételét. Tekintettel arra, hogy a mai gazdálkodás mellett ez a kölcsön csak belföldi lehet, méltóztassék megengedni, hogy néhány ötletet vessek fel szerkesztő urnak nagybecsü, különlegesen a kommunális gazdálkodás ügyeivel foglalkozó lapja hasábjain. Itt az osztrák fővárosban most folyik az uj osztrák belső kölcsön kibocsájtása, amelynek során az államhatalom különleges eszközökkel igyekszik felkelteni a közönség érdeklődését, sok esetben hazárd hajlamait is. Az uj osztrák belső kölcsön tulajdonképpen nyereménykölcsön, évi ötszázezer és minden ötödik évben egymillió shilling főnyereménnyel. Minden nyeremény adómentes lesz, azt sem a vagyonadó, sem az örökösödési adó nem érinti. A kölcsöntjegyzők adó- és devizaamnesztiát kapnak, sőt azok fizetésére bizonyos mértékig a háboru előtti járadékokat is fel lehet használni. Kétségtelen, mélyen tisztelt szerkesztő ur, hogy ha Budapest egyszerüen jegyzésre bocsájtja kölcsönét, a régi módszerek szerint, az a bankok könnyü zsákmánya lesz, holott sokkal egyszerübb és értékesebb is lenne a főváros szempontjából, ha a kibocsájtandó kölcsönt nem a profitéhes pénzintézetek, hanem maguk Budapest polgárai jegyeznék le. Felvetem azon ötletemet, (ide jegyzem, hogy teljesen dijmentesen, vagyis semmiféle feltalálói pert senki ellen folyamatba tenni az ötletek felhasználása esetén nem fogok), hogy a kibocsájtandó kölcsön során szintén nyereményeket, jelenleg a főváros tulajdonában levő bérházakat, értékes telkeket, esteleg városi jogositványokat kellene kitüzni, ami annál könnyebb, mert hiszen a fővárosnak rengeteg bérháza és telke van, amelyek amugysem jövedelmeznek eléggé. Azt az ötletet is felvetem, hogy a régi fővárosi kölcsönkötvények felhasználásával is lehessen majd az uj fővárosi kölcsönt jegyezni, aminek következtében a közönség menekülhet a dollár névértékü, — labilis — régi kötvényeitől, viszont az ilyképen beszolgáltatásra kerülő kötvényekkel a főváros adósságait fizetheti vissza a külföldi hitelezőknek. Soraim közléséért szerkesztő urnak hálás tiszteletemet és köszönetemet nyilvánitva, vagyok tisztelő hive:*

Egy bécsi pesti polgár.

Uj kiirások:

Benzin szállitására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. Határidő: 1933. évi október hó 24-én d. e. 12 óra.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933. évi október hó 31-én d. e. 12 óra.

Az 1934. évre szükséges **20.000 kg nyirfaseprővessző szállitására** a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1933 november hó 3-án (pénteken) d. e. ½11 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 42. szám — Budapest, 1933 október 21

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30013

Tek. Fővárosi Nyilvá...
Bpest, VIII., Revi...

Az igazi bünös

A vásárpénztári akták már a királyi ügyész asztalán tornyosulnak, akinek nyomozása meg fogja állapitani, történtek-e olyan cselekmények a Vásárpénztár portáján, amelyek kimeritik a csalásnak, hütlen kezelésnek, vagy a kereskedelmi törvénybe ütköző vétségeknek a fogalmát. Lehetnek egyénileg bünösök, aminthogy nincsen pénztár, amelyből még nem sikkasztottak volna: kétségtelennek látszik azonban, hogy olyan büncselekmények, amelyekért a részvénytársaság adminisztrációját, a fővárosi közigazgatás bármely tisztviselőjét, vagy akár a Vásárpénztár igazgatóságának és felügyelőbizottságának egyetemét érhetné vád, nem fognak akadni a minden bizonnyal széleskörü és minden momentumra kiterjeszkedő vizsgálat során. A Vásárpénztár ügyében a legnagyobb bünös: az üzemigazgatás mai rendszere, azaz inkább rendszertelensége, amely kivonva az üzemi részvénytársaságokat az autonómia összességének közvetlen ellenőrzése alól, pártembereket delegál az egyes vezetőségekbe, akik azután ott önállósitják magukat, öncéllá teszik az üzemet és elszakadva az üzemi élet minden vonatkozásában az antheusi anyaföldet képviselő autonómiától, természetes, hogy egyik baklövést a másik után követik el.

A Vásárpénztár ujjászervezéséhez megnyugtató módon addig hozzáfogni nem lehet, amig az üzemi részvénytársaságoknak az autonómiához való viszonya megnyugtató módon nem rendeztetik. A polgármesterek pécsi kongresszusának nagy üzemi vitája szintén amellett bizonyit, hogy a városi üzemek mostan szokásos ellenőrzése, a központi igazgatástól való egészen laza függése nem felel meg sem a közönség érdekeinek, de viszont nem iud megfelelő módon beleilleszkedni az ilyen öncéllá merevedett üzem a közgazdasági élet bonyolult szerkezetébe sem. Korainak tartjuk tehát a törvényhatósági tanács elé csütörtökön került polgármesteri előterjesztést a Vásárpénztár jövőjét illetően és igen helyesen nyilatkozott meg minden oldalról a törvényhatósági tanács hangulata, amikor arra az álláspontra helyezkedtek, hogy uj előterjesztés megtételére utasitották a polgármestert, mert az üzemnek a főváros terhére a Községi Takarékba harminc esztendőre szóló beolvasztását nem tartották megnyugtatónak.

Egyik betegágyból nem szabad a haldoklót a másik betegágyba fektetni és amit a két szerencsétlen vásárpénztári rezsim révjén elvesztett a főváros, nem fogja a Községi Takarék vámján visszaszerezni, hanem még nagyobb, még veszedelmesebb veszteségekre van kilátása. A vásárpénztári ügyből előbb a tanulságot kell levonni, az üzemek részvénytársasági formájának tökéletes csődjét és amig a részvénytársasági keretben müködő üzemek és a főváros kapcsolata a be nem vált módszer helyett uj rendszer szerint nem igazodik, nem szabad gyógykezelésbe venni a — vásárpénztári furunkulust. A tályog felnyitása előtt az operáló orvos fertőtleniti a környező bőrfelületet: nos, ez a fertőtlenitési eljárás a Vásárpénztár esetében még nem történt meg, sőt attól kell félni, hogy a nem szakértő operálókés baktériumokkal áraszt el olyan területeket is, amelyek eddig legalább egészségeseknek látszottak...

Huszár Aladár: Csak egy ut van előttem, a munka és a kötelesség-teljesités utja!

Megválasztása első évfordulóján a főpolgármester fontos megnyilatkozása önmagáról és célkitüzéseiről

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Néhány hét mulva *egy esztendeje lesz*, hogy a közgyülési terem emelvényére homo novus-ként sietett fel *Budapest uj főpolgármestere*, hogy *Sipőcz* polgármester kezébe letegye a hivatali esküt, és ma már kétséget kizáróan megállapitható, hogy az *uj ember* a maga *uri magyarságával, nemesveretü egyéniségével, komoly tudásával és tettrekész akaraterejével* meghóditotta Budapestet. *Huszár* főpolgármester *nemcsak a kormányt* képviseli méltó módon illusztris tisztségében, sikerült maga felé forditania *valamennyi közgyülési párt és az egész várospolitikai élet szeretetét és kitüntető bizalmát.* Kétségtelen, hogy azok is, akik *bizonyos elfogódottsággal* tekintettek a fővárosi szövevényes politikai életben járatlan győri főispán felé, ma, egyrészről lebilincselő egyéniségétől, másrészről lucidus tudásától és nem csökkenő energiájától elbüvölten benne látják azt a *valóban providenciális államférfiut*, aki a várospolitikai életnek most is tettekkel tényező irányitója, *holnap* pedig talán — még ennél is fontosabb személyisége...

Az *egyesztendős jubileum* alkalmából felkerestük *Huszár* főpolgármestert, hogy vele az *elmult év leszürődött tapasztalatairól, váltakozó eseményeiről beszélgetést folytassunk.* Kérdéseinkre

Huszár Aladár dr.

főpolgármester a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* számára:

— Ez az esztendő *eseményekben nem volt szegény*, sok nehéz probléma vetődött fel, de azért *sok őszinte örömet is jelentett számomra.* Legfőbb öröm az, hogy

teljes erőmmel dolgozhatom ezért a szép városért, amelyet már ifjukoromban szivembe zártam, amelyet, ha lehet, most még fokozottabb mértékben szeretek.

— Végtelenül jól esik nekem *az a szeretetteljes megértés és jóindulat*, amelyben munkatársaim és az autonómia képviselői részesitenek. Büszke vagyok arra, hogy

elnöklésem alatt a tanácskozásokon és közgyüléseken egy olyan komoly és magasnivóju szellem uralkodik,

amely *a főváros összes pártjainak és azok reprezentánsainak becsületére válik.* Ezt, ugy vélem, azzal értem el, hogy *amennyiben az emberileg lehetséges, igyekeztem pártatlan lenni és amit megigértem, be is igyekeztem váltani.*

— A jövőben is mindenkivel szemben

a nyilt és egyenes utat fogom keresni és őszinte, emberi lélekkel fogok mindenkihez közeledni.

Müködésem egyik fájdalmas fejezete az, hogy csak *nagyon keveseken tudok segiteni*, akik hozzám fordulnak. De ez a körülmény nem az én érzéktelenségemnek, vagy nemtörődömségemnek, hanem *a viszonyok rendkivüli nehézségének az eredménye.*

— Örömömre szolgál, — folytatta az aktuális eseményekre áttérve *Huszár* főpolgármester, — hogy *Budapest idegenforgalma* ezen év alatt is jelentékenyen emelkedett. Hogy ugy mondjam: *kezdünk divatba jönni!* Budapest az idei évben oly események szinhelye volt, amelyek, hiszem, hogy az itt nyert benyomások és szimpátiák gyümölcsöztetésével *idegenforgalmunkra jótékony befolyással* lesznek.

— Fontosnak tartom, hogy minden erővel törekedjünk arra, hogy *Budapest-fürdővárost kiépitsük* és a természettől adott kincsek és szépségek mellé adjuk mindazt, amit a technika és az emberi találékonyság kitermelhet. Ezen a téren *különösen szivemhez van nőve* Budapest legértékesebb fürdőjének, a *Rudas-fürdőnek* kiépitése és modernizálása.

— Remélem, hogy a közeljövőben megoldandó *Tabán-problémával* is előbbre fogjuk vinni a fürdőváros kialakulását. A Tabán-probléma megoldásának azért is örülök, mert ez munkaalkalmat jelent.

— Véleményem szerint

minden eszközt meg kell ragadni, hogy a dolgozni akaróknak munkát adjunk, mert a gazdasági élet fellendülését csak akkor várhatjuk, ha az alkotó munka az egész vonalon megindul.

Ezért bármennyire is fontosnak találom a főváros költségvetési egyensulyának fenntartását, *sulyt helyezek arra, hogy a takarékosság ne essék az alkotó munka, a munkaalkalmak teremtésének rovására.*

— A közeljövőben megoldásra vár

a centrále kérdése

is, amely szerény véleményem szerint, tekintettel az adott helyzetre, *csakis az összes érdekek figyelembevétele mellett oldható meg.* Az utóbbi hónapok zsufolt munkamenetét rendkivül megzavarta az a sok izgalom, amelyet

a Vásárpénztár ügyének likvidálása

ugy az adminisztrációnál, mint az autonómia képviselőinél okozott. Véleményem szerint

ezt az ügyet mennél előbb likvidálni kell és ki kell operálni Budapest székesfőváros különben egészséges testéből!

Hiszem és remélem, hogy *a bünök el fogják venni méltó büntetésüket és ez a kérdés végleg kikapcsolódik a főváros életéből és egy olyan atmoszféra teremtődik, amely a nyugodt munkát lehetővé teszi.*

— Különös örömömre szolgál

az a harmonia, egyetértés és barátság, amelynek jegyében együtt dolgozhatom a székesfőváros polgármesterével.

Az együtt eltöltött esztendő csak *meghittebbé és bensőségesebbé tette* azt a szeretetet és barátságot, amely engem *Sipőcz* Jenőhöz füz.

Valóban jól esik nekem együtt dolgozni ezzel a tisztalelkü férfiuval, aki a maga puritán multjával minden adminisztrációnak csak diszére válhatik.

— Általában *megértés és barátság* füz a főváros kiváló tisztikarához, akik lelkük és tehetségük legjavát adják, hogy ezt a szép várost felvirágoztassák és szolgálják. Dacára minden nehézségnek, én

telve vagyok optimizmussal,

mert az a nézetem, hogy *nehézségeket legyőzni és sulyos helyzeten urrá lenni csak friss és reményektől duzzadó lélekkel lehet.* Különösen áll ez azokra, akik *vezető pozicióban vannak, mert nincs szomorubb látvány, mint ha az élen álló embereket megbénitja a tehetetlenség és a kétségbeesés.*

— A jövőt illetőleg — fejezte be általános figyelemre igényt tartó nyilatkozatát *Huszár* főpolgármester — csak

egy ut áll előttem, a munka és a kötelességteljesités utja s az évfordulón tele van a lelkem hálával azért a szeretetért és megértésért, amelyet a főváros népe ez alatt az esztendő alatt felém nyujtott!

*

Huszár Aladár főpolgármester fenti nyilatkozata, amelyet főpolgármesterségének közeledő egyesztendős jubileuma alkalmából tett az *Uj Budapest* munkatársának,

egy lángoló magyar hazafi, egy tetőtől talpig korrekt és egyenes jellemü férfiu, egy nemeslelkü és a végtelenségig puritán ember kiváló egyéniségére tereli rá a közfigyelmet.

És valóban: *Huszár* Aladár dr. nemcsak a *miniszterelnök százszázalékos bizalmának letéteményese*, de a közgyülési teremben ő az az elnöklő főpolgármester, akinek *tökéletes pártatlanságát, konciliáns, mégis erélyes tárgyalásvezetését, bölcs higgadtságát valamennyi közgyülési párt egyképpen elismeri.*

Hizelgő módon utal *Huszár* Aladár nagy kvalitásaira az a körülmény, hogy a lefolyt esztendő alatt *teljes biztonsággal tudott beleilleszkedni a nemzeti és a fővárosi nagy mozgalmakba*, nem egy esetben azok élére állva lendit elő fontosabbnál fontosabb megmozdulásokat. Akár a frontharcosok szervezésében elfoglalt előkelő szerepét nézzük, akár azt a lelkes lángolást, amellyel élére állt a *fürdőváros-akciónak*, azt látjuk, hogy éppen annyira megállja a helyét, mint amikor arról van szó, hogy mint Budapest főpolgármestere, *reprezentálnia kell* előkelő külföldi vendégeink előtt. Az évforduló alkalmából a főváros *minden rendü és rangu polgárának szeretete és bizodalma* száll Huszár Aladár felé, akiben szerencsésen egyesült az *autonómia főpolgármestert választó akarata a kormányzat bizalmi emberével!*

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**
természetes **Igmándi**
keserűvize, gyorsan megszabaditja a romlott ételek káros következményeitől.

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JANOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

42

Egy tanácstag naplójából

Irta: ILOVSZKY JÁNOS

Van aki bevallja, van aki tagadja . . .

Néhányszor már irtam e rovatban a pesti nyelvről, amelynek kiszólásai, bemondásai néha a keserüség vagy a fanyarság levében, néha meg a tulzott szabadosságból folyólag születnek meg. A pesti nyelvnek vannak olyan kiszólásai, amelyek tiszavirág-életüek, de vannak olyanok, amelyek hosszu éveken át a legjobb társaságokban is kisértenek.

A nagyszerü uj Fővárosi Képtár hétfő esti megnyitásán előkelő városi urat vett körül egy kis csoport. Amikor már kulminált a meghivott közönség özönlése, az előzőleg felvett hangosfilm tulnagy-arányu áramigénybevétele miatt elsötétültek a Károlyi-palota ragyogó csillárjai és csak az ablakokon át beszürődő utcai fény adott annyi világitást, hogy egymásba nem botlott a közönség.

A megjelent főhercegeket, előkelőségeket az imént még Csánky Dénes, a képtár igazgatója és még egy ur sugárzó arccal kisérte. Mire a percekig tartó sötétség után a csillárok ujból felgyultak, a vezetők arca szint változtatott. Az egyik vezető arca tüzpiros, a másiké meg olyan fehér lett, mint a fal.

— Képzelem, mennyire boszszankodnak a vezetők — mondja az előkelő városi ur. A körülötte álló csoport egyik tagja igen szellemes akart lenni és hirtelen kivágja:

— Nézzétek az arcokat a bosszankodást illetőleg. Van aki bevallja, van aki tagadja!

*

Ezzel ellentétben bevallom és nem tagadom, hogy módfelett meglep az a nagyfoku közömbösség, amelylyel a Gellérthegynek idegenforgalmi attrakcióvá való kiképzését elhanyagolják.

Mióta a Gellérthegyre vezető lift kérdése, a Rudasfürdő ócska, az egész budai Erzsébet-hidfő környékét elcsufitó, lebontásra már husz éve megért kazánházáról irunk és beszélünk — azóta a világ nagyot fordult. Uj világ keletkezett, uj csillagok irányitják az országok sorsát. Németország azóta be és kilépett a Népszövetségből. De ez mind kis dolog.

Ez mind semmi! A nagy dolog, a nagy probléma a Rudas kazánháza, mely mint ottfelejtett silbak áll a budai hidfőnél és maradi formájával, éktelenkedésével lerontja azt az általános jó benyomást, amit különösen az idegen nyer az egyébként gyönyörü budai Dunapartról.

Budapest — fürdőváros! Jöjjetek Budapestre, a fürdők városába! Mondja esténként a világ számos nyelvén a rádió és irja a sok jól irányitott fővárosi propaganda, közben ott áll az éktelenkedő kazánház, amely nem a legjobb reklám a fürdőváros propagandájára.

Ha nem volna a lebontásra fedezet és nem készült volna megfelelő megoldási terv, megértenénk a közömbösséget.

*

De megvan minden! Az 1932-es költségvetésben 100.000, 1933-ban 80.000 és az elkészült 1934-es költségvetésben a kivitelezéshez még hiányzó összeg és évek óta kész a Bánlaky Géza—Gecső Jenő-féle távfütési terv, amelynek megvalósitásával felhasználható a most kihasználatlan Gellért-szállóbeli hőenergia, eltüntethető végre a földszinéről a kazánház és a közömbösség élő felkiáltó jele, a füstöt okádó kazánkémény.

Gyors intézkedéssel azonnali munkaalkalmakat is teremthetünk!

Vagy erre nincs ma szükség?!

És ami talán a legfontosabb, végre gyorsan megoldódnék a Dunapart egységes képének kialakitása és vége volna a kérdés huszéves vajudásának, amely idő alatt — Európában egy egész uj világ született! Amelyben egy kazánház kérdése — ugy gondolom — csak porszemnyi probléma.

De még egy szempont: ha ez évben nem kezdi meg a főváros a távfütés kivitelezését, akkor — miután két év telnék el — elesnék az 1932-es költségvetésbe felvett 100.000 pengő és ujból lehetne kezdeni a küzdelmet olyasmiért, amelynek már régen meg kellett volna valósulnia.

Ezt bevallhatjuk és ne is tagadjuk!

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

LÁSZLÓ ÉS BLUM
okl. mérnökök, épitési vállalkozók
Budapest, II, Margit-krt 7
Telefon: 51-2-50

Dunyadi János
természetes keserüvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Városházi notesz

A VÁROSPOLITIKAI ÉLET a miniszterelnök ankarai utazásával elcsendesedett: végetértek a tárgyalások a miniszterelnöki palotában, Gömbös Gyula meghallgatta azokat, akiket meg akart hallgatni, és hir szerint rövidesen meg is fog történni a döntés abban az irányban, hogyan alakulnak ki a jövőben a kormány városházi pártjának személyi kérdései.

A miniszterelnök tárgyalásai során — mint a meghivott politikusok beszélik — olyan tájékozottságot árult el a városházi élet labirintusaiban, hogy az mély a legöregebb városházi rókák számára is valóban meglepő volt.

— Meglátszik, — mondotta informátorunk — hogy vezérkari ember a miniszterelnök: mielőtt támadásra indult volna, a stratégia törvényei szerint áttanulmányozta a terepet, és csak azután mozgósitotta haderőit...

Hogy honnan van a miniszterelnök ennyire precizen tájékoztatva a városházi élet legapróbb nüanszairól is, arra vonatkozólag nem sikerült biztos értesülést szereznünk. A bizonyos csak az, hogy a városháza jövőjét illetően lefolytatott tárgyalásai kapcsán a miniszterelnök nemcsak azokat hallgatta meg, akiknek hivatalos látogatását azután kiadta a könyomatos, hanem olyanok is informálhatták a miniszterelnököt, akiknek fogadtatása nem történt a szokásos hivatalos külsőségek között. Vannak, akik azt mondják, hogy ezekre a bizalmas informátorokra sokkal inkább hallgatott a miniszterelnök, mint a hivatásos politikusokra...

*

AZ A POMPÁS BESZÉD, amelyet a pécsi városháza közgyülési termében mondott el szeptember első napjaiban Sipőcz polgármester, mint a Városok Országos Kongresszusának az elnöke, messze, nagyon messze hangzott el az ősi város határain tul. A beszéd nemcsak országszerte keltett figyelmet, hanem, mint Várhidy kollégánk kitünő lapjában, a Városok Lapjában olvassuk, még külföldön is érdeklődésre és elismerésre talált. Sipőcz pécsi beszédével a londoni Times is behatóan foglalkozott. Az angol világlap méltatta Sipőcz Jenő gondolatait és közölte beszédjének kivonatát.

*

EGYRE CSENDESÜLŐ MEDERBEN folyik a törvényhatósági bizottság lakásvitája. Almos a hangulat közgyülési teremben és büfékben egyaránt: az apró simitások a polgármester előterjesztésén nem tulzottan érdeklik a városatyák legnagyobb részét, ha be is jönnek a közgyülési terembe, hogy néhány percig inspekciózzanak az üres padsorokban, máris menekülnek kifele, hogy — ki-ki a gusztusa szerint — haboskávét vagy meleg csülköt uzsonnázzon...

Pedig az a vita, amely évtizedekre kiható jelentőséggel folyik a teremben, hogy igyekezzen elsimitani az ellentéteket az évezredes két ellenfél: a háziur és lakója között, valóban figyelemre érdemes és méltó arra, hogy a vita vezérszónokainak a nevét feljegyezzük. A kereszténypártból Spur Kálmán dr., Nagy László dr. és nemes Nagy Mihály dr. a vita vezérszónokai, akik valóban dicséretes buzgalommal ülik végig a hosszu közgyüléseket, Budapest millió lakósa nevében igyekezvén a szabályrendeletet olyképpen csiszolni, hogy az mindenképpen tökéletes és a közérdeknek valóban megfelelő legyen.

Az öregek mellett, akik a néhány negyedórás semmittevés után a megelégedés biztonságos érzetével távoznak a közgyülésről este hét órakor nyugodalmas ágyacskáikba, fel kell emliteni ezt a három nevet már csak azért is, hogy a legközelebbi választások alkalmával tudják a tömegek, kik azok, akik csak tetszelegnek méltóságaikban, és kik azok, akik a százezrek bizalmát a maguk verejtékes közérdekü munkásságával ki is érdemlik...

*

A RODOSTÓI NEMZETI ZARANDOKLATBAN a miniszterelnök felhivására a főváros is méltóképpen képviselteti magát. Sipőcz polgármester a keddi nap folyamán ugy intézkedett, hogy a fővárost Rodostóban hivatalosan Csorna Kálmán dr., az árvaszék nagytudásu elnöke képviseli, aki tökéletesen beszél franciául, és a főváros nevében beszélni is fog a rodostói magyar háznak a miniszterelnök jelenlétében történő felavatása alkalmával. Csorna árvaszéki elnök kiséretében Medriczky tanácsi fogalmazó is kimegy Rodostóba. Medriczky törökül beszél, ezért terelődött reá a polgármester kitüntető figyelme.

*

MARKUS JÓZSEF DR. TANÁCSI FŐJEGYZŐT, aki a kőbányai anyakönyvi hivatalt vezeti, az elmult héten sajnálatos baleset érte. Az autótaxi, amelyben a főjegyző ült, összeütközött egy teherautomobillal és Márkus főjegyző sulyos zuzódásokat szenvedett.

Mivel egyébként is megrendült a főjegyző egészségi állapota, betegségére való hivatkozással nyugdijaztatását kérte a polgármestertől. Az érdemes öreg főjegyző nyugdijazására annál is inkább rövidesen sor kerül, mert Márkus József dr. már betöltötte hatvanadik életévét. A nyugalomba vonuló főjegyzővel egy értékes és tehetséges tisztviselő távozik a főváros szolgálatából, aki hosszu ideig az elnöki ügyosztály, majd a pénzügyi ügyosztály vezető-helyetteseként működött és szerzett érdemeket.

*

DICSÉRETTEL KELL MEGEMLÉKEZNÜNK a Budapesti Sport Egyesület céllövő-szakosztályáról, mely két év alatt kiérdemelte, hogy Budapest céllövőbajnokságának rendezésével az Országos Céllövő Szövetség megbizta.

A szakosztály Hamvasy István dr. tanácsnok vezetésével pompásan oldotta meg feladatát. Sipőcz Jenő örökös vándordiját a VII. ker. leventeoktatók csapata, Liber alpolgármester tiszteletdiját Stadler Béla nyerte. Vándordijat adományoztak még Lamotte Károly és Salamon Géza tanácsnokok is.

Huszár Aladár főpolgármester tiszteletdiját ifj. Wolff Károly igazgató-főorvos nyerte.

Külön érdekessége volt a céllövőversenynek a tanácsnokok és a törvényhatósági bizottsági tagok versenye, melyet vitéz Csik László nyert, második lett Hamvasy tanácsnok, harmadik Salamon Géza dr. tanácsnok, aki minden különösebb tréning nélkül ért el nagyon szép pontszámot. Hiába, a harctereket megjárt katona régi gyakorlata!

A BSE lövői közül a bajnokságon szépen szerepeltek Greguss Imre, Kolle Ferenc, Román József fővárosi tisztviselők.

A dijakat Kovácsházy Vilmos tanácsnok osztotta ki a polgármester nevében szép beszéd kiséretében, melyben Reminiczky és Potoczky fogalmazókat is megdicsérte a céllövősport fejlesztése körüli érdemekért.

*

A BSE FOTÓSZAKOSZTÁLYABAN szerdán Vijdarényi Iván mérnök nagysikerü előadást tartott „Barangolásaim a harctéren" cim alatt és bemutatta harctéren készült müvészi felvételeit. A szakosztály legközelebbi előadása október hó 31-én lesz, amikor Simonffy János tanár fog előadást tartani a fényképészeti kiállitásokról. A szakosztály elnöksége ezuton is meghivja a székesfőváros hivatalnokait és tanszemélyzetét az előadásra. Az előadást pontosan 6 órakor kezdik a Mária-utca 10. szám alatt. (Fansz-kaszinó.)

*

A jövő év két nagy problémája: a távfütés és az Erzsébet-sugárut

Borvendég alpolgármester a deficites költségvetés szomoru következményeiről

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros vezetősége *nagy erőfeszitéseket tesz*, hogy a főváros háztartásának a zavartalanságát biztositsa. Ilyen körülmények között természetesen nehezen lehet eleget tenni azoknak a kötelezettségeknek, amelyek az *ipar, a kereskedelem és a magánvállalkozások támogatása tekintetében a fővárosra hárulnak*. A főváros beruházások és közmunkák megindításával szokta évről-évre *igen nagy összegekkel alimentálni* a magángazdaságot, bár van az ilyen irányu támogatásnak egy másik módja is: *kommunális természetű terveknek és ötleteknek a felvetése éspedig azon az alapon, hogy ezeket a terveket és ötleteket a magángazdaság valósitsa meg.* A főváros vezetőségét az uj költségvetés publikálásával kapcsolatosan *erősen támadják amiatt*, hogy a jövő év folyamán ugyszólván *egyetlen nagyobbarányu beruházásnak vagy közmunkának a megindítására sem fog sor kerülni.* Az *Uj Budapest* munkatársa hosszabb beszélgetést folytatott ezekről a kérdésekről *Borvendég* alpolgármesterrel, akinél mindenekelőtt a főváros pénzügyi helyzete felől érdeklődtünk és azt a kérdést vetettük fel, hogy a *rendes költségvetési kereteken kivül nincs-e mód valamilyen természetü fővárosi tömegmunkának a megindítására.*

Borvendég Ferenc
alpolgármester

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Senkisem veheti rossznéven, hogy a főváros vezetősége a jövő évi költségvetésbe *nem illesztett be nagyobbarányu közmunkát.* Legfőbb célunknak azt tekintettük ugyanis, hogy *a fenyegető deficitnek a veszedelmét elháritsuk, vagy legalább is a minimumra szoritsuk.*

Bármennyire igyekeztünk is takarékoskodni, nem tudtuk elkerülni a deficitet. A főváros költségvetése hosszu idő óta először mutat fel deficitet,

aminek *egyetlen magyarázata a bevételek nagyarányu csökkenése.* Csökkentettük természetesen az elmult esztendők alatt a *kiadásokat is*, de ezt a *harmincszázalékos bevételi visszaesést* teljes mértékben ellensulyozni nem tudtuk és pedig főként azért nem, mert a kormány olyan intézkedéseket tett, amelyek *különböző bevételi lehetőségeinket érzékenyen csökkentették.* Egyelőre korai volna arról nyilatkozni, *mekkora összegü kölcsönt* veszünk fel, mert hiszen megtörténhetik hogy a bevételek esetleges nagyobbarányu esése következtében *ötmillió pengőnél nagyobb összeget kell majd kölcsönként felvennünk*, de számolni kell még a tavalyi községi háztartás deficitjével és amihez hozzájárulhat a

folyó évi községi háztartás tényleges deficitje is, ami majd csak a zárószámadások összeállitása után lesz megállapitható.

A munkanélküliség enyhitése érdekében *olyan közmunkák megindításáról* lehet elsősorban szó, amelyek a nagy tömegek számára jelentenek kenyérkereseti lehetőségeket.

Itt közbevetően megjegyeztük, hogy ilyen természetü közmunka volna például az *Andrássy-ut meghoszabbitása és az Erzsébet-sugárut megnyitása*, amit főként *a Keresztény Községi Párt oldaláról sürgetnek. Borvendég* alpolgármester igy felelt:

— Ezeket a terveket kétségkivül azért vetik fel, mert *munkaalkalmak teremtésére valóban szükség van* és a fővárosnak kötelessége is erről lehetőség szerint gondoskodni.

Ugy az Andrássy-ut meghosszabbitása, mint az Erzsébet-sugárut megnyitása a közmunkatanács feladatai közé tartozik.

Az Andrássy-ut meghosszabbitása ügyében *a nyári szünet előtt értekezletet tartottunk*, amelyen feltártam azokat a lehetőségeket, amelyek e kérdés megoldása tekintetében mutatkoznak. Ez a tárgyalás azonban nem *vezetett eredményre.* Közölhetem azonban, hogy *ujabb tárgyalás indul meg* éspedig annak az átiratnak a folyományaként, amelyet *legujabban intézett a közmunkatanács a főváros vezetőségéhez.* A legnagyobb baj az, hogy

a közmunkatanácsnak sem az Andrássy-ut meghosszabbitására, sem az Erzsébet-sugárut megnyitására pénze nincsen.

A főváros segitségéhez folyamodik. Felmerül tehát a kérdés: *tud-e a főváros legalább átmenetileg olyan segitséget nyujtani a közmunkatanácsnak, amely az emlitett két probléma megoldását megindithatja.* Az Erzsébet-sugárut megnyitásához *3 millió pengő forgótőkére volna szükség*, de ez az összeg sem áll rendelkezésre sem a fővárosnak, sem a közmunkatanácsnak. Sokan azt kifogásolják, hogy *nem bontottuk még le a Károly-körut 15. számu házat, ami az Erzsébet-sugárut megnyitása felé az első lépés volna.* Ezt a lebontást azért halasztottuk, mert nem szeretnők, ha ezen a forgalmas utvonalon *törmelékes terület keletkeznék*, anélkül, hogy ott az Erzsébet-sugárut megnyitását célzó munkálatok valóban megindulnának.

Felemlitettük *Borvendég* alpolgármester előtt *a távfütés tervét*, amelyről nemcsak szakkörökben, hanem várospolitikai körökben is sok szó esett az utóbbi időben. Ezeknek a terveknek a megvalósitása ugyanis szintén *sok uj munkaalkalmat jelenthetne. Borvendég* alpolgármester igy felelt:

— A távfütési tervek megvalósitása tekintetében

bizonyos ellentétek mutatkoznak. Sokan uj fővárosi üzemet szeretnének létesiteni a távfütési tervek megvalósitásával, mások viszont magánvállalkozás kezére szeretnék adni e probléma megoldását.

A főváros vezetői is feltették maguknak ezt a kérdést és arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a *főváros nem foglalkozhatik a távfütés megvalósitásával, mert ez nem községi feladat.* Ez azt jelenti, hogy a távfütést *a magánvállalkozás körébe utaljuk át.* A terv konkrét megvalósitásánál természetesen azonban *a fővárosnak is lesz szerepe.* Elsősorban azt a kérdést kell eldönteni, hogy

megengedjük-e a főváros területén egy füstölgő központi gőztermelő telepnek a megépitését, vagy pedig az Elektromos Müvek kisebb centrálei által termelt gőzt adjuk át felhasználás céljaira.

Ugy döntöttünk, hogy *ugynevezett központi telepnek a megépitését nem engedhetjük meg*, hanem ehelyett a székesfőváros két, csak csucsteljesitmény esetére fenntartott, elektromos telepe fogja *a felesleges gőzét átengedni a távfütés céljaira.* Mostanáig még müködniök kellett ezeknek a telepeknek, mihelyt azonban *az elektromos áramszolgáltatás biztositása megtörténik*, e két kisebb telep fölöslegessé válik és igy a főváros azoknak a magánvállalkozóknak, akik a távfütési berendezést készitik, *megfelelő mennyiségü gőzt bocsáthat rendelkezésre.* Az Elektromos Müvek igazgatósága már *az érdekelt vállalkozókkal is tárgyalt* és e tárgyalásokról részletes, mindenre kiterjedő jelentés érkezett be. Ezt a jelentést *ügyosztályközi értekezlet tette megvitatás tárgyává.* Ezeken a tárgyalásokon, amelyek még folyamatban vannak, fog eldölni, hogy *a vállalkozók mikor, hogyan és milyen feltételek mellett kezdik meg a távfütés berendezését.* Én ugy gondolom, hogy egészen rövid idő alatt eredményre vezetnek ezek a tárgyalások és már a jövő télen a távfütést üzembe is lehet helyezni.

Ezekben számolt be *Borvendég* alpolgármester *azokról a lehetőségekről, amelyek beruházások és közmunkák megindítása tekintetében fővárosi vonatkozásban jelentkeznek.*

KOVACSHAZY VILMOS TANACSNOK MONDJA:

— *Érdekes beadvány futott be néhány nappal ezelőtt a polgármesterhez, a London Northeastern Railway társaságnak évek óta két gőzöse jár Harwich és Hook között. Ezek egyikét Wiennának, a másikat Prague-nek hivják. A magyar hajózási szövetség országos elnökének, Wulf tengernagynak tudomására jutott, hogy a társaság egy uj egységet bocsát vizre és nem volna ellene kifogása, ha ezen egységet Budapest névre keresztelnék, ha erre a székesfőváros a társaságot felkérné. Miután a Wiennát az osztrákok, a Prague-t a csehek ezideig is kiváló eredménnyel használták fel propagandacélra, figyelemmel ezen hajók forgalmas utvonalára, Wulf Olaf felhivta a polgármestert, hogy egy trieszti tengerhajózási vállalat vezérigazgatójával, aki magyar ember, lépjen érintkezésbe.*

— *Wulf Olaf kedves és okos levelét megelőzte a trieszti vezérigazgatónak a tengernagy titkárához, Bornemissza sorhajóhadnagyhoz intézett levele, amely közli, hogy a főváros idegenforgalmi propagandája szempontjából nagy eredménye lesz az akciónak, hiszen minden nap nyolcvanszáz utas teszi meg ezt a hajóutat Anglia és a holland tengerpart között és misem természetesebb, hogy utközben az ember nézeget, lapozgat, olvasgat és igy a Hook-i gőzösön már jónéhányan lettek figyelmessé Bécsre és Prágára.*

— *A polgármester természetesen nagy örömmel fogadta Wulf kegyelmes ur levelét és megtette az intézkedéseket aziránt, hogy Budapest névvel közlekedjen az angol társaság harmadik hajója, a hajón kis üvegszekrészben magyar kézimunkák, fővárosi képek lesznek kiállitva, a ködös északi tengeren a legmegfelelőbb propagandát csinálva a távoli magyar főváros számára.*

A főváros áldozatkész müvészetpártolásának dokumentuma az uj Képtár

Ötven esztendő müvészeti keresztmetszete a főváros mütörténeti szempontból is nagyjelentőségü gyüjteményében

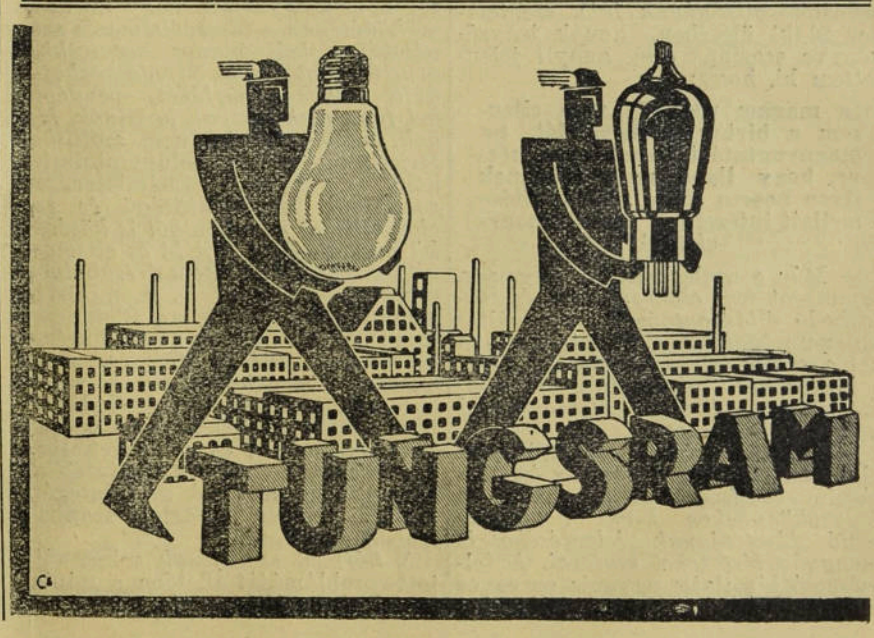
— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros legujabb mügyüjteményének, *Budapest Székesfőváros Képtárának* az elmult héten történt megnyitása legjelentősebb dátuma az esztendőnek, hanem fontos esemény abból a szemszögből is, hogy *ezer baja és gondja közepette a főváros önkormányzata felül tud emelkedni a mindennapi élet bürokratikus tennivalóin és olyan alkotásokat hoz létre, amelyek nemcsak a jelen, hanem a jövő számára is értékesek és maradandóak.*

A *Fővárosi Képtár*, amely a főváros ötvenesztendős mecénási bőkezüségét, a müvészet iránti fogékonyságát dicséri, az elismerés koszoruját fonja azok feje köré, akik ezt megalkották. *Sipőcz* polgármesteren kivül *Liber* alpolgármesteré, *Némethy* tanácsnoké és *Csánky* muzeumigazgatóé az érdem, hogy a főváros egy olyan *uj szépséggel* gazdagodott, amely magában foglalja az utolsó fél évszázad képzőmüvészetének java termését, a *Zichy-muzeumban* pedig *Zichy* Jenő grófnak nagyértékü hagyományát, melynek *Kupeczky-gyüjteménye* azt hirdeti, hogy Magyarország a törökdulás viharos századaiban is nemzetközi értékeket tudott a müvészet terén magából kitermelni.

Az uj képtár 282 festményt, 40 szobrot és 93 grafikai müvet foglal magában. *Ötvenhárom esztendeje*, a főváros 1880-ik évi március 3-iki közgyülése elhatározta, hogy a hazai képzőmüvészetek pártolására *évi négyezer forintot* fordit és a kormányt és társtörvényhatóságokat is felhivja, hogy kövessék példáját. Esztendőről esztendőre *jelentős összegek szerepelnek azóta* a főváros költségelőirányzatában mütárgyak vásárlására; az összegek egyrésze mindig muzeális értékü müvek vásárlására szolgál és ez a *rendszeres gyüjtés* járt azzal a nagyszerü eredménnyel, hogy a képtár ma az utolsó félszázad müvészetének *keresztmetszetét adja.*

A kortársaktól való vásárlások ma már *mütörténeti becset nyertek*, az egyes nagy fejlődést végigjáró müvészek korábbi festésmodorából származó képek pedig *érdekesen jelzik az uj müvészeti fejlődés mozzanatait.* A Károlyi-palota *huszonkét elsőemeleti terme* stilusos és harmonikus berendezésével *méltó keretet szolgáltat* a Fővárosi Képtárnak, amely *komoly dokumentuma* a mai nehéz gazdasági időkben a főváros áldozatkész müvészet-szeretetének.

Hogyan került az adonyi birtok a Huskereskedelmi Rt. bérletébe?

Folkusházy Lajos nyilatkozata

Igen tisztelt Főszerkesztő Ur!

Kérem, sziveskedjék alábbi nyilatkozatomat b. lapja legközelebbi számában közzétenni:

— Az *Uj Budapest* folyó évi október 14-iki számában *„Ami a vásárpénztári jelentésből kimaradt...“* cimü közleményben, az adonyi bérlettel kapcsolatban, az az állitás foglaltatik, hogy a Vásárpénztárnak a bérlet ügyével foglalkozott 1925. augusztus 26-iki ülése utáni ülésen

Folkusházy Lajos alpolgármester szólalt fel. Noha időközben Konkoly Thege és Csupor ellenzéki állásfoglalásához maga Demkó Dezső, a Vásárpénztár akkori vezérigazgatója is csatlakozott, Folkusházy alpolgármester kijelentette, hogy a főváros közönsége nevében hozzájárul a bérlethez. Amikor minden vonatkozásban helyesnek tartom a bérlet átvételét, — mondotta Folkusházy — amikor a főváros közönségéé a részvények 98 százaléka, akkor nem lehet vita arról, hogy az én elhatározásom után egyáltalán szavazni kell-e ebben a kérdésben. Folkusházy ezen kijelentése természetszerüen eldöntötte a kérdést.

Kijelentem, hogy aki b. lapját igy informálta, az tudva valótlant állitott s a lapot félrevezette, mert a személyemmel kapcsolatos mindezen állitásokból egyetlen szó sem igaz, hanem minden szava célzatos, rosszhiszemü kitalálás és közönséges rágalmazás.

— A valóságnak az felel meg, hogy a Vásárpénztár igazgatóságának 1925. szeptember 16-iki (és nem augusztus 26-iki) ülésén, amelyen az adonyi bérlet, az ügyvezetés előterjesztése alapján, első alkalommal tárgyaltatott, s amely ülésen a közleményben emlitett ellenző állásponton elhangzottak s ahol én állitólag a fenti kijelentéseket tettem volna,

jelen sem voltam,

ott tehát kijelentéseket nem is tehettem.

De ilyen vagy ehhez hasonló kijelentéseket más ülésen, más tárgyaláson vagy más alkalommal sem tettem sohasem, amiuthogy az adonyi bérletet soha, sehol sem ajánlottam, még kevésbbé voltam annak szószólója, legkevésbbé pedig forsziroztam azt.

Ilyen ténykedésemről a jegyzőkönyvek sem tartalmaznak feljegyzést, holott jelentéktelenebb véleménynyilvánitások registrálva vannak. Arról sem tartalmaz a jegyzőkönyv feljegyzést, hogy a Vásárpénztár akkori vezérigazgatója az ellenző álláspontlhoz csatlakozott volna.

— Ellenben az felel meg a valóságnak, hogy a Vásárpénztár végrehajtóbizottságának 1925. szeptember 26-iki ülésében, annak jegyzőkönyve szerint, csak annyit jelentettem ki, hogy:

„a magam részéről nem ellenzem a birtok bérbevételét, ha megnyugtatást kapok arra nézve, hogy ilyen nagy tőkéknek ilyen hosszu időre való lekötése mellett intézetünk nem fog megakadni.“

— Már e nyilatkozatom egymaga tanuságot tesz *elővigyázatos és tartózkodó álláspontomról* és egyáltalán nem igazolja a bérlet melletti azt a *szinte lelkes hangulatot*, amit a közlemény informátora *rosszhiszemüen, de átlátszó célzatossággal nekem tulajdonit.*

— A közleménybeli ezen állitások alaptalanságáról, viszont az én állitásaim valóságáról egyébként *a jegyzőkönyveken kivül a felszámoló bizottságnak jelentéséből is meggyőződést lehet szerezni.* A felszámoló bizottság ugyanis az egyes **jegyzőkönyvekből** vett idézetekkel ismerteti a bérletátvételre vonatkozó tárgyalások lefolyását s az azoknál elhangzott álláspontokat.

— Tény az, hogy az akkori bérlők anyagi összeomlása folytán *fedezetlenné vált tekintélyes összegnek* a vállalat részére való kötelességszerü megmentése érdekében a leglelkiismeretesebb megfontolás és a legtisztább szándéku elgondolás alapján nyoleadmagammal,

de nem a főváros nevében,

hanem az idevonatkozó jegyzőkönyv tanusága szerint,

kifejezetten a magam egyéni szavazatával

a bérlet átvételéhez hozzájárultam. Tettem pedig ezt az akkori kedvező mezőgazdasági helyzet és a meghallgatott

gazdasági szakértőknek a bérletre vonatkozó jövedelmezőségi számitások tekintetében is kedvező szakvéleménye alapján.

Ezért a tényemért természetesen vállalom a felelősséget, azonban az efeletti objektiv kritika nem tekinthet el attól a körülménytől, hogy a bérletből keletkezett veszteségeket az utóbb zuhanásszerüen bekövetkezett és mindmáig tartó általános gazdasági világválság idézte elő.

— A közlemény *azon állitása sem felel meg a valóságnak,*

hogy a Huskereskedelmi Rt. bekapcsolásának egyetlen célja az volt, hogy a birtokbérlet átvételét ne kelljen az autonómia elé vinni.

Ez a gyanusitó állitás azért valótlan, mert a bérletnek a Huskereskedelmi Rt. által való lebonyolitása *kizárólag azon egyetlen indokból történt*, amit a volt főügyész-jogtanácsos is megállapitott, hogy *a Vásárpénztár* a fővárossal fennállott szerződése értelmében, *nem volt jogositva saját számlára ügyleteket kötni*, viszont a Huskereskedelmi Rt. erre jogositva volt.

A közleményben az az állitás is foglaltatik, hogy *a Vásárpénztár a bérletért 754.000 pengővel többet fizetett, mint amennyiért azt megkaphatta volna. Ez az állitás merőben téves*, mert *a Vásárpénztár a bérlet élő és holt felszerelésééért is csak annyit fizetett*, mint amennyit abban az időben egy másik reflektáns érte ajánlott. Az élő és holt felszerelésen kivül *külön leltári* tárgyakat pedig annak a másik reflektánsnak is meg kellett volna átvétel esetén fizetnie, mint ahogy azt a Vásárpénztár külön megfizette. Ez a körülmény, valamint

a bérlet átvételével általában fizetett összegek részletesen és számszerüleg is igazolva és megindokolva vannak az igazgatóságnak ebben a kérdésben a polgármester urhoz tett jelentésében.

Ez a jelentés a polgármester urnak a törvényhatósági tanácshoz intézett jelentésének mellékletét képezi.

Köszönetet mondok igen tisztelt Főszerkesztő Urnak e soraim szives közléséért s maradok

Budapesten, 1933. október hó 16-án

kiváló tisztelettel

Folkusházy Lajos.

Itt az üzemi rendelet!

Az Uj Budapest részletesen ismerteti vitéz Keresztes-Fischer Ferenc dr. leiratát egyes székesfővárosi üzemek megszüntetéséről és üzletkörének korlátozásáról — A miniszter feltünő melegséggel dicséri meg az Élelmiszerüzem müködését

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az elmult napokban végre leérkezett a fővároshoz a belügyminiszter rendelete, amely *egyes székesfővárosi üzemek megszüntetése, beolvasztása, üzletkörének korlátozása* tárgyában tartalmazza a kormányzat elhatározásait. Az *Uj Budapest* szerkesztősége abban a helyzetben van, hogy a belügyminiszteri rendeletet, amely igen fontos változásokat hoz létre a fővárosi üzemek strukturájában, *a rendelkezésre álló hivatalos adatok alapján részletesen ismertetheti.*

A

Községi Élelmiszerüzem

fenntartását a belügyminiszter továbbra is szükségesnek tartja, azzal a megjegyzéssel, hogy az *üzem müködésének a tömegélelmezés szolgálatában kell állania, luxuscikkek árusitásával nem foglalkozhatik, nyilt helyeken büfféket, vendéglőket fenn nem tarthat, kaszinók, klubok, efélék részére nem szállithat.* Megállapitja a belügyminiszter, hogy a Községi Élelmiszerüzem *rendkivül nagyjelentőségü és szociálpolitikai szempontból is közérdekü munkásságot fejt ki és elismerését nyilvánitja az üzem árszabályozó tevékenysége iránt is.* A miniszter megállapitja, hogy az Élelmiszerüzem fiókjaiban csak nyers husárut, kolbászárut, füstölt (főtt és száraz) husárut, zsiradékokat, élő- és vágott baromfit, vadhust, tejtermékeket, tojást, almát, barackot, szőlőt, dinnyét, burgonyát és zöldséget, lisztterméket, kenyér- és tésztaféléket, harmatvizet, továbbá az állategészségügyi telepen gyártott szappant szabad árusitani.

A *kórházi szállitások* sokat vitatott problámáját illetően a miniszternek az az álláspontja, hogy a nem romlandó árukat a kórházak és más fővárosi intézmények a jövőben nyilvános versenytárgyalás utján kötelesek beszerezni, viszont *a romlandó áru beszerzésénél továbbra is sulyt helyez a miniszter* a fővárosi kórházak és egyéb intézményeknek az Élelmiszerüzem által a multban már jól kipróbált kiszolgálására. *Nyilvános árlejtés nélkül* az Élelmiszerüzemtől nyers husárut, kolbászárut, füstölt és főtthusárut, zsiradékot, vágott baromfit, gyümölcsöt, zöldségféléket, harmatvizet, kenyeret, zsemleárut és tésztafélét szerezhetnek be a kórházak és más intézmények, egyéb élelmiszerek: igy tej, tojás, cukor, burgonya, stb. versenytárgyalás utján szerzendők be. A belügyminiszter elrendeli továbbá, hogy uj élelmiszerüzemi fiókok csak akkor állithatók fel, ha ugyanakkor a már meglevő fiókok közül megfelelő számu fiók müködése megszüntetetik, továbbá, hogy az üzem fiókjaiban nem szabad több alkalmazottat foglalkoztatni, mint amennyi az üzletekben a folyó év julius elsején volt beosztva.

A

Községi Kenyérgyár

müködését az eddigi keretekben továbbra is fenntartandónak véli a miniszter. A

Községi Müszerüzem és Anyagraktár

mint üzem megszüntetendő, az a jövőben a különleges kórházi szükségletek beszerzése és tárolása céljából a kórházak gazdasági igazgatásában mint központi beszerző szerv, kórházi anyagraktár müködik.

Ugyancsak mint központi beszerző szerv fog müködni a központi közkórházi gyógyszertár mellett a **Községi Gyógyszerüzem.**

Továbbra is fennmarad a

Kátrányozó és Bitumenező Telep,

melynek *hármas feladata lesz a jövőben:* krómburkolatokat létesit, a vállalkozók által végzett burkolásokra vonatkozóan árelemzést és árellenőrzést végez, ellátja bizonyos határokig az utfenntartási szolgálatot. Tudomásul veszi a miniszter a közgyülés azon határozatát, hogy a Kátrányozó és Bitumenező Telep és az Anyagvizsgáló Intézet a viszonyokhoz képest egyesittessenek.

A

Házinyomda

fenntartását szükségesnek látja a miniszter, aki megállapitja, hogy a külföldi nagyvárosok mindegyikében is müködik a városigazgatás keretében házinyomda. A miniszter a Házinyomda müködési körét feltétlenül *olyan korlátok közé kivánja szoritani, hogy a magánipar jogos érdekeit ne sértse.* Az üzemek nyomtatvány-szükségletüket a jövőben csak az esetben szerezhetik be a Házinyomdánál, ha nyilvános versenytárgyaláson a fővárosi Házinyomda nyer megbizást a szállitás eszközlésére. A Házinyomda kalkulációjához a jövőben csak a *legszükségesebb rezsiköltségeket* szabad hozzászámitani.

A miniszter jóváhagyja a főváros közönségének azt az elhatározását, hogy a

Tanszernyilvántartó és Tanszerjavitó Intézet

edddigi müködési körében továbbra is fenntartandó, tudomásul veszi továbbá a

Budapest Gyöngyösvárosi Szénbánya rt.

feloszlását.

A

mühelyek

tekintetében a miniszter *jóváhagyja a székesfőváros* kapcsolatos mühelyek tevékenységének vizsgálata tárgyában hozott határozatát. A községi háztartáshoz tartozó hivatalok és mühelyek közül megszüntetendőnek tartja a miniszter *a gummijavitó mühelyt, a központi gépkocsi-kezelőséget, a csatornafenntartási kirendeltség csizmajavitó-, ruhafoldozó- és mosómühelyeit, a csatornatisztitó telep cipész- és varró-mühelyét.* A miniszter a

Köztisztasági Hivatal

mühelyeinek központositását rendeli el, a gépüzem mühelyei közül megszünteti a seprőhenger kefemühely-üzemét, a cipész, mázoló- és seprőkötő mühelyeket, a hivatali lóüzemnek szijjgyártó, nyerges és mázolómühelyeit, a villanyszerelő mühely, a vasutüzemi szeméttelep asztalos-, villanyszerelő- és szijjgyártó mühelyét, elrendeli a miniszter a közvágóhid kőmüves- és mázolómunkáinak a magánvállalkozás részére történő átengedését, megszünteti *a városi gondnoki hivatalnál fennálló javitómühelyeket.*

A községi háztartás keretében kezelt intézmények mühelyei közül a *Házinyomda cimfestő mühelyének*, irógéptisztitó- és javitómühelyének megszüntetését rendeli el a miniszter, a könyvkötő mühely müködési körét a nyomda által előállitott müvek bekötésére korlátozza.

Az *önálló vagyonkezelésü intézményeknél* levő mühelyeket illetően a belügyminiszter megállapitja, hogy az

Elektromos Müvek

szerelőmühelyei általában csak az egyes lakásokig terjedő külső szerelési munkálatokkal foglalkozhatnak. A

Gázmüvek

mühelyeit illetően sulyt helyez a miniszter arra, hogy mindazt a szerelést, ami a gázszolgáltatás biztonságának és az üzemvitel érdekének veszélyeztetése nélkül vállalatba lehet adni, *juttassák a magániparnak.* A többi nagyobb üzem mühelyeit illetően általában a miniszter álláspontja, hogy *mindazokat az ipari munkálatokat, amelyeknek azonnali elvégzése nem üzemi létkérdés, a magániparral kell elvégeztetni.*

Hirek

A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének első őszi pártgyülése. A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége ezidei első pártértekezletét e hó 16-án tartotta, melyen az összes kerületek nagy számmal jelentek meg. A gyülést *Toperczer* Ákosné elnöknő nyitotta meg. Megnyitó beszédében azokat a külföldi eseményeket fejtegette, melyek hazánkra is nagy kihatással lehetnek. Hangsulyozta, hogy a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége a folyton sulyosbodó helyzetben is *érzi erejét, mert egységében nem ingott meg, sőt szilárdabb, mint bármikor volt.* E pártnak erejét *az az erkölcsi alap* adja meg, amelyen áll s azok a szent eszmék, melyeknek megvalósitásán dolgozik. A jelenlegi nehéz helyzetben szükséges is, hogy *a keresztény magyar asszonyok egy fronton álljanak,* mert csak igy teljesithetik hivatásukat, hogy a nőtársadalmat szolgálják, annak bajait intézményesen orvosolják. A mai nehéz nőkérdést csak a nők tudják megoldani, még pedig azok a nők, akik méltó képviselői a nőtársadalomnak. A nagyhatásu beszéd után *Spur* Istvánné helyettes elnök és dr. *Schaller* Sándorné VIII. kerületi elnök üdvözölték *Toperczer* Ákosné elnöknőt s a keresztény magyar asszonyok összessége nevében *megingathatatlan hüséget igértek* elnöküknek. A lelkesen fogadott üdvözlések után még *Kasics* Margit fővárosi bizottsági tag, *Schleicher* Ferencné főtitkár és *Halmy* Gyuláné kerületi elnöknő szólaltak fel. Majd *Toperczer* Ákosné elnöknő inditványára sürgönyileg üdvözölték a Keresztény Községi Párt vezérét, *Wolff* Károlyt.

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal **WOLFF ERNŐ**
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Telefonszám: WOLFFERNŐ. Tel.: Lágymányos 13-82

Müller Antal a keresztényszocialista épitőmunkások diszelnöke. A Keresztényszocialista Épitőmunkások Országos Egyesülete *Müller* Antal országgyülési képviselőt, fővárosi törvényhatósági tanácstagot *diszelnökké választotta meg. Müller* Antal székfoglaló beszédében rámutatott arra, hogy *szociális kormánypolitikával* az épitőmunkásság nem kerülhetett volna olyan nehéz helyzetbe, mint amilyenben van. A mai épitőanyagárak mellett *lehetetlen az épitkezés,* mert a kartelek telhetetlenségükben az épitőipart majdnem a semmivel tették egyenlővé. A munkaadók a munkásokat *minden oldalról kihasználják,* ugy az alacsony munkabérekkel való dolgoztatással, mint a drágán eladott ipari és kereskedelmi cikkekkel. A kormánynak — fejezte be beszédét általános lelkesedés közepette *Müller* Antal — *meg kell találnia azt az eszközt,* ami ezeken az állapotokon sürgősen és alaposan segit.

A főpolgármester előadása a fürdőváros aktuális problémáiról. A Budapest-fürdőváros egyesület október 21-én, szombaton délután 6 órakor a Szent Gellért gyógyszálló hangversenytermében tartja *József Ferenc* dr. királyi herceg elnöklésével ezévi rendes közgyülését, amelyen *Huszár* Aladár dr. főpolgármester, *Budapest-fürdőváros aktuális problémáiról* cimmel fog előadást tartani.

Berkes Róbert dr. — kormányfőtanácsos. A kormányzó *Berkes* Róbert dr.-t, a Központi Sajtóvállalat igazgatóját, a Budapesti Napilapok Testületének főtitkárát a kormányfőtanácsosi méltósággal tüntette ki. *Berkes* Róbert kitüntetése *a keresztény sajtó egyik érdemes munkását jutalmazta a legfelsőbb keggyel.* A kitüntetés alkalmából a városházáról is, ahol *Berkes* Róbert dr.-t általánosan szeretik és tisztelik, *elhalmozták gratulációkkal és üdvözlő sürgönyökkel.*

Tanácsnokok és főjegyzők a névmagyarositási lista élén

A polgármester uj körrendelete az elnöki ügyosztályban központositja a névmagyarositási kérelmeket

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A polgármester a névmagyarositással kapcsolatos már kiadott rendeletének kiegészitéseképpen most *ujabb körrendeletet bocsátott ki,* amelyben közölvén, hogy a benyujtott kérelmek egyöntetü elbirálása, valamint a névmagyarositási akció eredményének nyilvántartása szempontjából kivánatos lévén, hogy a fővárosi tisztviselők és alkalmazottak kérelmeiket szolgálati uton terjesszék be, elrendeli, hogy a *névmagyarositás iránti kérelmeket az összes fővárosi alkalmazottak az elnöki ügyosztályhoz juttassák el.*

A polgármester e rendelete kapcsán mintegy *ötven névmagyarositási kérvény* futott be az elnöki ügyosztályhoz, *Havlin* Károly dr. tanácsjegyzőhöz, akit a polgármester tudvalevően a névmagyarositási ügyek intézésével bizott meg. A nevüket magyarositani kivánó főtisztviselők között szerepel *két tanácsnok, több főjegyző és más magasállásu tisztviselő.* A vezető állásban levő tisztviselőket illetően a polgármester a belügyminisztérium és az elnöki ügyosztály között lefolyt tárgyalások eredményeképpen a névmagyarositási kérelmeket *azzal az ajánlással terjeszti fel,* hogy ezek a tisztviselők *ipszilonnal végződő, régies családnevekre magyarosithassák idegenhangzásu nevüket.*

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

A Saskör rövidesen felszenteli uj hajlékát

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A *Saskör* tagjainak ragaszkodását a körhöz misem bizonyitja jobban, mint az, hogy a tagok nagy áldozatkészségéből csakhamar megnyithatja uj helyiségének kapuit, ezzel is dokumentálva, hogy a Saskörben *minden támadás ellenére* is erősebben lüktet a tradiciók iránt érzett tisztelet. A szombatesti összejövetelen *Nagy* Ferenc a kör agilis elnöke köszönte meg meleg szavakkal ezt az áldozatkészséget: „hogy az uj helyiségben nagyobb elasztikával küzdhessünk — mondotta — azokért az eszmékért, amelyeket mindig hirdettünk s juttassuk érvényre azt a mondást, hogy: *„egy mindnyájunkért, mindnyájan egyért".* Most, amikor *a politika szennyes hullámai csapkodják a Saskör falait,* örömmel látom, hogy mindenki a hajón van és ébren őrködik. Akik azt hiszik, hogy a Saskör tradicióit el lehet felejteni, azok nagyon tévednek, mert a *Saskör most erősebb, mint valaha.*" Majd a tagok óriási lelkesedése közben, jelentette ki, hogy a *kör és tagjai érdekében mindig küzdeni fog.*

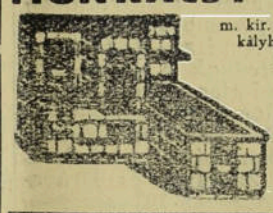
Utána *Altorjay* Sándor dr. köszönte meg *Nagy* Ferenc törvényhatósági tanácstag, ügyvezető elnök bátor szavait, aki nemcsak hirdeti *a keresztény gondolatot, hanem a cselekvések embere is s igy a keresztény gondolat hivatott vezetője.* Történeti visszapillantást vetve az elmult 14 évre, kéri a kör tagjait, hogy a *keresztény gondolatban erősek és meg nem alkuvók legyenek.* A liberalizmussal kapcsolatos demokrácia elmélete már lejárta magát s ma, amikor mindenütt a keresztény eszme térhóditását látjuk, meggyőzhet mindenkit, hogy a *tekintélyen alapult államforma biztos fundamentuma csak a keresztény gondolat lehet,* mert csak igy lehet a tömegeket egységes cél felé vezetni.

A kőbányai kereszténypárt a nyugdijtervezet ellen. A Keresztény Községi Párt X. ker. Juranics-telepi szervezete ülésén Urbányi C. József elnök a nyugdijtervezettel foglalkozott, mely a tisztviselői állás stabilitását veszélyezteti. A tervezett lakbércsökkentés különösen a fővárosi tisztviselőkön át a háziurakat, kereskedőket és iparosokat sulytana. Az a tisztviselő, aki nyugdiját nem a fővárosban költi, nem itt fizet drága lakbért, csak annak adjanak olyan lakbért, amilyenbe a tartózkodási hely sorolva van. Méltánytalan, hogy a fővárosi adófizető polgárok pénzén ellátott tisztviselőket arra kényszeritsék, hogy másutt költsék el a pénzüket. Felszólalt még: Török Zoltán dr. plébános, Báthory Lajos nyugdijas, Mészáros Zoltán hadirokkant orvos, Schön Márton gyárigazgató, Samay Ödön tanár, Győry Dénes állomásfőnök, ifj. Miskey István, Kaich Károly tisztviselő, Novák Sándor tanár, Varga István dr. tanár és Paulovits Géza dr. karnagy és mérnök. A gyülés elhatározta, hogy a nyugdijrevizióval szemben felhivja a párt vezetőségét a javaslat megfelelő módositására. A tanügyi választásoknál és a szellemi szükségmunkások kiküldésével a keresztény nemzeti alapon álló magyar ifjuság kellő érvényesülése biztositassék, valamint a Hév. átvételekor a személyzet irányitása, hazafiassága biztositassék. Végül elhatározták nagy lelkesedéssel, hogy a párt vezérét, Wolff Károlyt hüségükről biztositják, Bednárz Róbert prelátust, a párt ügyvezető elnökét üdvözlik. Nagy demonstrativ pártgyülés előkészitésével megbizták Novák Sándor kereskedelmi iskolai tanárt, Kaich János és Vermes Zoltán tisztviselőket, Urbányi Gyulát és Kass Viktort.

A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmü Részvénytársaság igazgatósága csütörtökön megtartott ülésén az eléjeterjesztett 1932—33. üzletév mérlegét megvizsgálta és jóváhagyta. A vállalat forgalma az általános gazdasági viszonyok következtében még az előző üzletév szük kereteivel szemben is *lényegesen csökkent.* Az üzemek teljesitőképességüknek *alig egynegyedével* voltak foglalkoztatva, ami a termelési költségeket természetszerüleg erősen megdrágitotta. Ily körülmények között a társaság *erre az üzletévre sem tud nyereséget felmutatni.* A mutatkozó 1,467.540.98 pengő brutto fölösleg (m. é. 1,568.400.94 pengő) ezidén is egészében értékcsökkenési leirásokra fordittatott s osztalék erre az évre sem fizethető. A társaság rendes közgyülését ezévi *november 8-ikára fogja összehivni.* Az igazgatóság *Schulz* György főtisztviselőt cégvezetővé kinevezte.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII. Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80, 35-9-16.

„SENECO"
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus" törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

VIONÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Telefon: AUTOMATA 913-12

Hajnal Imre
okl. mérnök, kövezőmester
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 38-6-93

KRÁL GYULA
kőfaragómester
SIREMLÉK ÉS TÁRSADALMI ÉPÜLETEK
Telefon: II. 138-4 n/a II. 69-6

„HERMUSIN"
a legjobb házi mángorló
Magyar Mosó és Fertőtlenitő Gépgyár Rt.
Telefon: 62—5—23

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA GÉPEK KELLÉKEK RIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Okt. 24. és 28-án
d. u. 1/2 3 órakor
Ügetőverseny

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
96 filléres ujdonságok! VI., Andrássy-ut 39. 96 filléres ujdonságok!

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-45.
Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készít: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

Klauber és Vajda
mérnök-vállalkozók, kavicskotró-vállalata
Budapest, V., Ügynök-utca 19.
TELEFON: 90-2-17.

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA KATONAZENE

ALAPITTATOTT 1895
NAGY KÁLMÁN
EGYENRUHÁZATI INTÉZETE ÉS POLGÁRI SZABÓSÁGA
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-U. 6
(SAJÁT HÁZ)
TELEFON: 83—6—59
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT!
ELŐNYÖS ÁRBAN KÉSZIT
POLGÁRI ÉS EGYENRUHÁT

Magyar Műanyagárugyár
Budapest, V., Hollán-u. 3
Telefon: 17-9-39
Készít: műfából koporsókat a legszebb és legdiszesebb kivitelben, műipari és iparművészeti tárgyakat, Műmárványból kozmetikai tégelyeket, reklám hamutálcákat, lapokat, baba- és hidegporcellángyártás, W. C. ülőkét egy darabból egyszerü és többszinü luxuskivitelben.

Alapitvá 1892 — Alapitva 1892
ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR
Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.
Mindenfajta
dobozTömeggyártás
Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!
Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92-3-35.

GAZDASÁGI ÉLET

Közmunka-program 1934-ben

A költségelőirányzat megdöbbentő adatai: utépités mindössze 840.000, a főgyüjtőcsatornák folytatására 550.000 pengőt, uj iskolákra pedig csupán 310.000 pengőt tud előirányozni a polgármester

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros 1934-es költségelőirányzata a jövő héten *már a törvényhatósági tanács elé kerül*, bár valószinünek látszik, hogy az idén kissé késni fog a költségvetésnek a törvény által meghatározott időben a belügyminiszter elé való terjesztése. Jelen alkalommal a *költségvetés azon adatait* bocsátjuk a nyilvánosság elé, amelyek az *egyes ügyosztályok keretében* a jövő esztendőt illetően *uj beruházásokat foglalnak magukban.*

Az elnöki ügyosztály hatáskörében *150 ezer pengő szerepel*

templomrestaurálások

cimén. A *belvárosi főplébániatemplom* külső restaurálása a *jövő esztendei költségvetés keretében fog megindulni*, ennek első részleteként *30 ezer pengőt* állitott be a költségvetésbe a polgármester. A *budavári koronázó-főtemplom* külső restaurálásának folytatására második részletként 40 ezer pengő van a költségelőirányzatba felvéve. Ugyancsak a jövő esztendőben kezdi meg a főváros a *Batthyány-téri Szent Anna plébánia-templom és a plébánia-lak* tatarozását, ugyancsak 40 ezer pengő költséggel. Tizezer-tizezer pengő jut *a Szent István bazilika bádogtető fedésének vörösrézfedéssel való folytatólagos kicserélésére* és a kőbányai templom restaurálásának első részletére. Az *erzsébetvárosi plébánia-templom* restaurálásának első részlete fejében 20 ezer pengőt állitott be a polgármester a költségvetésbe.

Feltünően sovány

az utépitési költségvetés

azon része, amely uj utburkolásokra vonatkozik. Az erre a célra felvett 840 ezer pengőből 52 ezer pengő jut az *Eszék-utcának* a Fadrusz-utca és Fehérvári-ut közötti részén keramittal való burkolására. 50 ezer pengő költséggel uj makadámburkolatot kap a *Törökbálinti-utnak* az Érdi-ut—Ördögorom-csárda közötti része. A *Lórántffy Zsuzsánna-lépcsőnek* az Olasz-fasor és Trombitás-ut közötti részét 25 ezer pengő költségelőirányzattal makadámmal fogják burkolni. Bazalt kiskőburkolatot kap 50 ezer pengő költséggel az óbudai *Pacsirtamező-utcának* a Nagyszombat-utca és Timár-utca közötti része, továbbá a *Nagyszombat-utcának* a Lajos-utca és Pacsirtamező-utca közötti része.

A pesti oldalon a *Pannónia-utcának* az Ipoly-utca és a Zápolya-utca közötti részét keramittal burkolják. A *Csáky-utca* Zápolya- és Drávautca közötti szakaszát 105 ezer pengő költséggel topekával fedik be. Az *Aréna-utnak* a Thököly-ut és Verseny-utca közötti szakaszát 100 ezer pengő előirányzattal bazalt fejkővel, a *Laky Adolf*-utcának a Gyarmat-utca és Thököly-ut közötti részét 45 ezer pengő költséggel kátrányos makadámmal burkolják át. Egyetlen aszfalt-ut szerepel a jövő esztendei költségelőirányzatban: az *Eszterházy-utcának* a Muzeum-utca és Reviczky-utca közötti része, mindössze 18 ezer pengő költségelőirányzattal. A *Vágóhid-utcának* a Soroksári-ut és Üllői-ut közötti szakaszát bazalt kiskővel fogják burkolni 240 ezer pengő költségelőirányzattal. Végezetül a kőbányai Külső-Jászberényi-utnak a MÁV-tól kifelé 800 folyóméter hosszban betonnal való burkolására 95 ezer pengőt irányzott elő a polgármester.

Az

uj közcsatornák

során a folyó esztendei 162 ezer pengő költségelőirányzattal szemben mindössze 100 ezer pengős előirányzat van felvéve *Kelenföld* általános csatornázásának folytatólagos munkálataira. A *rákosvölgyi főgyüjtő* esztendők óta tartó épitkezésének folytatására a folyó esztendei 296 ezer pengő előirányzattal szemben csak 246 ezer pengőt tudott a jövő esztendei költségvetésbe felvenni a polgármester. A *mellékcsatornák* közmunkaprogrammjában szerepel a *Pannónia-utcának* az Ipoly-utca és Zápolya-utca közötti szakasz 2000 pengő költségelőirányzattal és a *Laky Adolf-utca* a Gyarmat-utca és Thököly-ut között 20 ezer pengő költségelőirányzattal. Évközben előforduló épitésekre és átépitésekre az *ezévi 230 ezer pengővel szemben 190 ezer pengőt irányzott elő* a polgármester.

A *hegyivizek és belső vizek ellen* való védőmunkák során a jövő évben az istenhegyi hálózat rendezése további 9000 pengős költséggel fog folytatódni. A *Bécsi-uti és környékbeli* hegyivizlevezető árkok folytatólagos rendezésére az ez esztendei 25 ezer pengős előirányzattal szemben 22.100 pengőt vettek fel a jövő esztendei költségelőirányzatba.

Nagyobb beruházási előirányzatot találunk

a közoktatási ügyosztály

költségvetésében. A Krisztinavárosban létesitendő *leányliceum* költségeire 250 ezer pengőt irányzott elő a polgármester, a külső *Üllői-uti* elemi iskola toldaléképitkezésére 160 ezer pengőt. A költségvetési ügyosztály közmunkaprogrammja azonban *csak elméleti értékü*, mert hiszen ezeket az iskolaépitkezéseket csak akkor kezdi el a főváros, ha *ténylegesen van rá pénze* — aminthogy a folyó esztendőben nem volt. Végeredményben az uj iskolaépitkezésekre 210 ezer pengővel kevesebbet vesz fel a főváros 1934-ben, mint 1933-ban felvett. A

közélelmezési ügyosztály

költségvetésében egyetlen beruházási tétel szerepel: *a vasuti vágányok mellett a kocsirakodó-utak kövezésére* 4000 pengőt irányoz elő a polgármester. A

városgazdasági ügyosztály

közmunka-előirányzatában szintén egyetlen tétel jelentős: a *Rudas-fürdő kazánházának pótlása* 150 ezer pengő költséggel.

Végeredményben tehát az a helyzet, hogy a *közmunkaprogram egyáltalában nem alkalmas arra, hogy a jelentkező igényeket kielégitse.* A helyzetet még szomorubbá teszi, hogy a *rendkivüli kiadások* cimén előirányzott közmunka-program is jelentős csorbitást fog szenvedni a törvényhatósági tanács és a közgyülés költségvetési vitájában, kétségtelen lévén, hogy a *folyton csökkenő bevételek még az itt felsorolt közmunkák megindítását is lehetetlenné fogják tenni.* Végeredményben tehát a közmunkaprogram lebonyolitását illetően a *főváros éppugy hitelmüveletekre lesz utalva, mint ahogy a folyó esztendei közmunka-program lebonyolitása az inségakció keretében szinte kizárólagosan hitelezési alapon történt.*

Uj munkarend a II. ügyosztályban

Tökéletes megoldást nyert a felügyelet és az ellenőrzés problémája

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A közelmultban a fővárosi polgármesteri II. ügyosztály utépitési alosztályában *gyökeres változások* történtek, melyek az igazgatás eddigi rendszerének *teljes átszervezésében nyilvánultak.*

A modern közigazgatásnál, a racionalizálással kapcsolatosan felmerült az az elgondolás, hogy az egyes munkakörök *felügyelet szempontjából jobban elkülönitendők.* A bíróságoknál *háromféle tagozódás* van, az állami közigazgatásnál is jobban elkülönülnek az egyes funkciók — lévén *alsó- és felsőfoku hatóságok;* ezzel kapcsolatban *a müszaki igazgatásnál is sokszor hangzott el az észrevétel, hogy ugyanazon közegek végzik a tervezést, épitést és felülvizsgálatot, szóval az összes müszaki funkciókat, minden elkülönités nélkül.*

A mindmáig fennállott régi rendszer jelzett fogyatékosságán igyekezett *segiteni a II. ügyosztály vezetősége* a modern közigazgatás szellemében azzal az átcsoportositással, melyet kebelében a legutóbbi időben végrehajtott.

Az uj beosztás szerint az *uj utépitési munkák három csoportban* éspedig tervezési, épitési és felülvizsgáló csoportban nyernek elintézést. A város életében felmerülő müszaki kérdések a dolgok természetes sajátossága szerint *a megfelelő csoportokhoz osztatnak be* s nyernek elintézést. Igy egyrészben a kérdéseket *minden tekintetben áttekintő centrális vezetést látjuk biztositottnak*, másrészről az ellenőrzés elkülönitésével a sokszor hangoztatott felügyelet is tökéletessé vált.

A karbantartások, nem mint eddig, *kerületenként, tiz előadó által elkülönitetten*, hanem egységes vezetés alatt álló, külön csoportra bizattak. Ezzel azt a célt látjuk szolgálni, hogy *a különböző kerületekben felmerülő kivánságok, panaszok, hibák egyenlő sullyal és mértékkel legyenek elintézve.* (r. o.)

100%-os szinház!
LYSISTRATA
Belvárosi Szinház
(Titkos Ilona, Turay Ida, Dajbukát Ilona)

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

Uj kiirások:

Benzin szállitására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. Határidő: 1933. évi október hó 24-én d. e. 12 óra.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933. évi október hó 31-én d. e. 12 óra.

Az 1934. évre szükséges **20.000 kg nyirfaseprővessző** szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1933 november hó 3-án (pénteken) d. e. ½11 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 43. szám

Budapest, 1933 október 28

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár
Bpest, VIII., Reviczky-u. 1.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Válaszuton

Párisi jelentés szerint az uj premier megbizatása kapcsán elsőnek azt a nyilatkozatot tette, hogy legfontosabb feladatának tartja, eddig nem is képzelt mértékü közmunkákat juttatni a francia inségesek százezreinek. Az amerikai agytröszt minden igyekezete a dollár stabil voltának feláldozása kapcsán szintén azt célozza, hogy az inségeseknek közmunkák létesitésével kenyeret adjon, hiszen ugy az Egyesült Államokban, mint mindenütt a világon a magángazdaság munkalehetőségei csaknem teljesen megszüntek. Hitler legutóbbi rádióbeszédében számotadva eddigi munkásságáról legnagyobb eredményének azt tartja, hogy sikerült csökkentenie a munkanélküliek számát. Általában: szerte a világon azt látjuk, hogy a régi gazdasági teóriák feladásával igyekeznek védekezni a munkanélküliség ellen, arra az álláspontra helyezkedve, hogy addig igyekeznek menteni mindent, amig menthető, mert a világbéke és a mai társadalmi rend legnagyobb ellensége a tétlenül heverő kéz és a korgó gyomor.

A külföldi analógiák különösen aktuálisak most, amikor a főváros törvényhatósági tanácsa elkezdte tárgyalni Budapest minden eddiginél szomorubb költségvetési előirányzatát. Biráló és támadó nyilatkozatok kerültek nyilvánosságra már azelőtt, mielőtt az autonómia fórumai a költségvetés megvitatásához hozzákezdtek volna. Maga az autonomia legfőbb őre, a kormány bizalmi embere a városházán, Huszár főpolgármester, jelentette ki az Uj Budapest legutóbbi számában megjelent nyilatkozatában, hogy a költségvetésben a takarékosságnak nem szabad az alkotó munka, a munkaalkalmak teremtésének rovására esnie. De a pártok egyes vezető bizottsági tagjai is kertelés nélkül kimondják, hogy az a csontváz-költségvetés, amely a főváros jövő esztendejének háztartását van hivatva szabályozni, nem jó, mert nem tartalmaz közmunka-lehetőségeket.

A fővárosi adminisztrációt a költségelőirányzat szük méreteiért felelőssé tenni nem lehet. A polgármestert kötik a kormányzat takarékossági rendszabályai és a gazdasági élet örök törvényei, amelyek a bevétel és a kiadás egyensulyba hozatalát parancsolják a közületek háztartási előirányzatainak összeállításánál. Állapitsuk meg, hogy a főváros a legsulyosabb dilemma előtt áll: vagy le kell mondania a jövőben a közmunkák és beruházások leghalványabb reménységeiről is, vagy le kell térnie az eddigi utakról és azt a nézetet vallania, hogy az előrelátó orvos a vérmérgezésben szenvedő betegnek inkább a lábát vágja le haladéktalanul, semhogy az egész test elpusztuljon, mert egy életet átsántikálva még végig lehet élni, de a vérben a fertőző bakteriumok ezreivel annál kevésbbé. A főváros a válaszuton van, az előtte sötétlő utak egyike sem sima és nem könnyen járható. Valamelyik uton azonban mégis el kell indulni, behunyt szemmel, hiszen szakadékok fölött járunk, de mégis erős akarattal és a jobb jövőbe vetett szilárd reménységgel!

Azt a problémát kell eldöntenie elsőül e törvényhatósági tanácsnak: csontváz-költségvetés vagy közmunka-program — és a hozandó határozathoz képest átdolgozni e költségelőirányzatot.

Budapest hatvanadik születésnapja

Irta: Sipőcz Jenő dr.
Budapest székesfőváros polgármestere

Most lesz hatvanadik évfordulója annak, hogy Buda és Pest városok egyesitéséből a mai Budapest megszületett. Még emlékszem arra, diákkoromban sokszor olvastam a lapokban cikkeket *az ezeréves Magyarország ifju fővárosáról*, mely főváros akkor az emberek szemében a nemzeti megujhodás jelképe volt. Az az *ifju* most már *hatvanéves férfi lett*, de azért megmaradt arcán az ifjuság varázsa, tagjaiban a titáni életerő! *Csodálatos képességü óriás fejlődött belőle*, aki rendkivüli haladásával Európa összes nagyvárosainál különb életerőről tett bizonyságot. Hat évtized alatt hat évszázad mulasztásait pótolta! Ilyen rövid idő alatt még nem alakult ki nagyváros sehol Európában!

Amikor az 1872:XXXVI. t.-c. Buda és Pest egyesitését, vagyis a mai Budapest székesfőváros szervezését rendelte el, a két városnak együtt 276.000 lakosa volt. Hatvan év alatt Budapestből milliós lakossággal biró világváros lett, mely világváros *ugyanezt a fejlődési arányt mutatja* a modern nagyvárosi élet egész területén. A bámulatos fejlődés nem csupán a lakosság számában jutott kifejezésre, hanem *a főváros külsejében, hatalmas kiépülésében is.* A kiegyezés korában Budapest külső képe még nagyon szegényes volt; *a pesti és a budai Dunaparton* büzös gödrök között szemétrakások álltak a mai korzók helyén; *a Váci-utca, a Rákóczi-ut, az Üllői-ut* helyén télen a nagy sártól alig lehetett járni, *a Terézváros* keskeny és szennyes utcáival valóságos járványfészek volt; *az Andrássy-ut* 1876-ban készült el; a körutakat pedig csak 1896-ban, az ezeréves kiállitás alkalmával adták át a közhasználatnak. Ezeket az adatokat annak bizonyságául hoztam fel, hogy a magyar főváros *gyors fejlődése példátlan az európai nagyvárosok történetében.*

Mi az oka és magyarázata *e tüneményes virágzásnak?* A szaktudomány főképpen a városok földrajzi fekvésével s a gazdasági viszonyok kedvező alakulásával magyarázza azok emelkedését, de szerintem a városok fejlődésének — a földrajzi és gazdasági okokon kivül — olyan feltételei is vannak, amelyek a nemzet lelkierejében, politikai tehetségében gyökereznek. A páratlan földrajzi fekvés és a gazdasági fejlődés nagyban elősegitette a magyar főváros virágzását, mégis Budapestet elsősorban *a nemzeti életerő, a magyar politikai talentum csodás alkotásának tartom.* A kedvező külső feltételeket olyan lélek ragadta meg, mely a maga szellemi gazdagságából az anyagi formákba magasrendü életet, kulturális tartalmat tudott önteni.

A magyar faj hires *államalkotó képessége* remekel abban a nagyszerü alkotásban, amit ma *büszke nemzeti érzéssel magyar székesfővárosnak nevezünk.* Az ezeréves nemzet Budapestben megszervezte a maga nemzeti államának, közéletének, kulturájának, gazdasági vérkeringésének központját, amely központ az ország szellemi szinvonalát, modern haladását képviseli a világ előtt.

A fővárost ebből a szempontból nézték és itélték meg mindenkor a magyar államférfiak, akik közül többen *az ország anyagi erejét állitották a városfejlesztés szolgálatába.* Az utóbbi időkben elhomályosult az a nagy cél és az a magas szempont, amely az ország sorsának intézőit a főváros szerepének és jelentőségének megitélésében irányitotta. Ez okból nagyon erősen kell hangsulyoznunk a nemzeti közvélemény előtt, hogy *Budapest a magyar nemzet, a magyar állam politikai, társadalmi és gazdasági tetőzetét jelenti.* Éppen ezért a magyar főváros *nem lehet öncél* az ország életében, de viszont az ország sem nézheti ugy, mint valami idegen testet, melyet nem a nemzet életerői melengetnek.

A főváros életének *szerves összhangban kell lenni az egész ország, az egész nemzet életével.* Szent meggyőződéssel állitom, hogy ez igy is van. Ez a magas cél vezet mindnyájunkat, akik a magyar főváros sorsát intézzük. Minden törekvésünket és célkitüzésünket az a gondolat vezette, hogy Budapestet a maga történelmi hivatásának, nemzeti munkájának utjára állitsuk. Ezt el is értük és ezzel *nagy nemzeti kötelességet* teljesitünk.

Budapest hatvanadik születésnapja alkalmából meghatott lélekkel gondolok *a nagynevü elődökre*, akik közigazgatásilag megszervezték és kiépitették a magyar világvárost, melyről a hires hindu költő, *Rabindranath Tagore* azt mondotta, hogy Budapest a világ egyik legszebb városa. Ez az évforduló megérdemli, hogy *ünnepnapnak érezzük*, amikor megemlékezünk a székesfőváros megalapitóiról és vezetőiről, mely megemlékezéssel nemcsak Budapest lakosságának nemzeti öntudatát emeljük, hanem az egész nemzet lelkébe vessük, hogy milyen erős bástyája ezeréves létének és államának — *Budapest!*

A magyar faj államalkotó tehetsége és politikai nagysága Budapest megalkotásával érte el a tetőpontot.

A reverzális-ügy epilógusa

Miért volt kénytelen elutasitani a közigazgatási bíróság a Regnum Marianum Szövetség panaszát a Tabódy-ügyben?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Tabódy Tibor országgyülési képviselő, amikor ez év nyarán kezébe vette a Nemzeti Egység Pártjának budapesti szervezését, *kilépett* a Keresztény Községi Pártból, egyben *lemondott* törvényhatósági bizottsági és tanácsi mandátumairól is. A lemondás érvényesitése formailag olyképpen történt, hogy *Tabódy* nem emelt kifogást, amikor a Keresztény Községi Párt vezetősége, a községi választások alkalmával *Tabódy* által dátum nélkül adott reverzálist, illetőleg lemondó levelet *Huszár* főpolgármesternek beküldötte. *Tabódy* Tibor ezen *korrekt és uri eljárását* azok a választók, akik annakidején *Tabódy* személye iránti tiszteletből és szeretetből szavaztak a Keresztény Községi Párt listájára, *korrigálni akarták* és beadvánnyal fordultak a főváros igazoló választmányához, majd panasszal éltek a közigazgatási birósághoz is, azzal a kérelemmel, hogy *Tabódy mandátuma továbbra is érvényben maradjon*, noha reverzálison alapuló lemondó levelének érvényesitését *Tabódy* ugyan politikailag kifogásolta, azonban azt *érvényességi szempontból* vita tárgyává egyetlen percig sem tette.

A közigazgatási biróság a *Pásztiféle* ismeretes ügyben tudvalevőleg megállapitotta, hogy *„reverzálisok adása felette alkalmas eszköz a reverzálist adó bizottsági tag függetlenségének veszélyeztetésére, sőt teljes megszüntetésére is, mert a függetlenség alapját képező egyéni szabad elhatározásnak és véleménynyilvánitásnak a pártérdek uralma alá való helyezésével azonos jelentőségü.“ Tabódy* választói, akik *Hell* Ferenc dr., a Regnum Marianum Szövetség elnökének vezetésével *mintegy ezren* irták alá a panaszt, a közigazgatási birósághoz a Pászti-ügyben hozott itélete kapcsán azt remélték, hogy *Tabódy* esetében *ugyanezen álláspontra helyezkedik a biróság és igy Tabódy törvényhatósági bizottsági és törvényhatósági tanácsi mandátuma a választók nagy örömére továbbra is épségben marad.*

Ezek az előzményei a közigazgatási biróság keddi ülésének, amelyen a biróság I. számu tanácsa

Puky Endre dr., a bíróság elnökének elnöklésével *Balás* Kornél közigazgatási biró előadásával foglalkozott a *Hell és társai féle panasszal*, nemkülönben azzal a panasszal is, amelyet *Nagy* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag nyujtott be az igazoló választmányhoz és a közigazgatási bírósághoz, ugyancsak az igazoló választmány azon határozata ellen, amely a *Tabódy-féle levelet elfogadta.* A közigazgatási bíróság *Tabódy* hiveinek legnagyobb sajnálatára *nem volt abban a helyzetben*, hogy a beérkezett panaszoknak helyet adjon és azokat kénytelen volt teljes egészükben elutasitva, az igazoló választmány határozatát *Tabódy mandátumának megszüntetését illetően jóváhagyni.*

A közigazgatási bíróság itélete a maga érdekes indokolásában megállapitja, hogy az *érdekeltség hiánya* az oka annak, amiért a panaszokat el kellett utasitani. A bíróság itélete megállapitja, hogy a *törvényhatósági választás a fővárosi törvény értelmében titkosan történik, minekfolytán nem állapitható meg, hogy a panasz aláirói csakugyan Tabódyra szavaztak-e a községi választások alkalmával.*

— De ha még *Tabódy* Tiborra szavaztak is a panasz aláirói, — állapitja meg *Balás* közigazgatási biró mélyszántásu jogi indokolása, — *még abban az esetben sem érvényesithető* a választók akarata a mandátum megtartását illetően, mert efölött diszponálni nem ők, *hanem kizárólag Tabódy a jogosult. Tabódy* azonban panaszt *nem nyujtott be* a közigazgatási birósághoz, a lemondás érvényesitését *tudomásul vette*, arra pedig, hogy *Tabódy a lemondást ne vegye tudomásul* és vita tárgyává tegye a beküldött lemondólevél érvényesitését, *a választók Tabódyt semmi körülmények között nem kényszerithetik.*

A közigazgatási bíróság itélete végezetül arra mutat rá, hogy a választók annakidején *nem egyénekre, hanem lajstromokra* szavaztak. A lajstromos szavazásnál pedig a helyzet az, hogy *Tabódy* lemondásával a soron következő póttag hivatott be a törvényhatósági bizottságba, illetőleg a törvényhatósági tanácsba, vagyis ily körülmények között a közigazgatási bíróság szerint *csorba nem esett a választók akaratnyilvánitásán.*

A közigazgatási bíróság itélete a *maga preciz indokolásával a legmesszebbmenő elégtételt szolgáltatja Tabódy Tibornak*, aki politikai elhatározása következményeit levonva, mandátumáról lemondott, illetőleg a lemondó levél érvényesitése ellen *panasszal nem élt*, holott mint az a Pászti-féle közigazgatási bírósági itélet indokolásából, de a *Hell-féle panaszt elutasitó itéletből* is kitünik, a saját személyében történő megpanaszolás esetén a közigazgatási bíróság *minden körülmények között épségben tartotta volna* a mandátumot.

A főváros elárverezteti Labriolát

Csak a birói árverés ad jogi biztonságot a fővárosnak a szinházi berendezés tulajdonjogát illetően

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A fővárosnak a törvényhatósági tanács szerdai ülésén *sikerült végleg megszabadulnia Bernardo Labriolától*, a vállalkozókedvü olasztól, aki egy csomó adósság és több bünvádi feljelentés hátrahagyásával eltávozott Budapestről. Labriolával a Városi Szinház bérlete tárgyában kötött birói egyezség értelmében *az összes berendezési tárgyak*, amelyeket Labriola invesztált az épületbe, a főváros tulajdonába és birtokába kerültek át, mivel azonban egyes hitelezők azt vitatják, hogy a berendezési tárgyak egyrésze az övék, *a főváros arra az álláspontra helyezkedik, hogy birói árverést kér a Városi Szinház beberendezési tárgyaira.*

Kétségtelen, hogy az árverés megtartására ilyképpen *sor fog kerülni*, amikoris a főváros a hátralékos bérösszeg erejéig magához válthatja a berendezés azon részeit, amelyek *nincsenek beépitve, és igy ingóság-jellegüek.*

A fővárost a hitelezők rangsorában *csak az adók előzik meg*, az árverésből befolyó összegből elsősorban tehát a közterheket kell kielégiteni, a fennmaradó összeg *marad azután a főváros hátralékos házbére javára.* Végeredményben a főváros tehát az árverés megtartása kapcsán *egyik zsebéből a másikba teszi a pénzt*, kétségtelen azonban, hogy mint árverési vevő, megszerzi azt a jogi biztonságot, amelyre Bernardo *Labriola* esetében *különösen szüksége van.*

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA { GÉPEK KELLÉKEK KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KŐVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JANOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

HELVEY TIVADAR DR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 21
TELEFON: 27-2-75

Klauber és Vajda
mérnök-vállalkozók,
kavicskotró-vállalata
Budapest, V., Ügynök-utca 19.
TELEFON: 90-2-17.

Városházi notesz

A BORUS ŐSZI DÉLELŐTTÖKÖN vakitóan világit a városháza elsőemeleti sarokszárnya: a törvényhatósági tanács szinte permanensen tanácskozik, hogy a hosszura nyult nyári szünet után behozza a késést. Nagyobb emóciók nem zavarják a tanácskozások nyugodt menetét, bizonyos fáradtság észlelhető, a hamu alatt csak ritkán lobban a kialvófélben levő zsarátnok. Néha egy-egy rövidebb összecsapás, azután ott is megtörténik a kimagyarázkodás, lecsillapul az ingerültség és folyik tovább végeláthatatlan medrében a vita.

Ugyanaz a helyzet a közgyülési teremben is, azzal a különbséggel, hogy a tanácsülés szónokaira mégis csak többen kiváncsiak, mint az uj lakbérszabályzat egymással vitatkozó ügyvédeire. A helyzet már a keddi tanácsülésen ugy alakult, hogy az a néhány jogász-szakember, ült a szabályrendelet részletes vitájánál a teremben, akiket különösképpen érdekelt a probléma. Ezek sem azért hallgatták végig az egymás szónoklatait, mintha tulságosan kiváncsiak lettek volna, inkább azt akarták elkerülni, hogy ki ne maradjanak a felszólalások sorrendjéből...

*

A TISZTELT KÖZGYÜLÉS végre a szerdai szavazásokkal, amelyek során több száz inditvány sorsa felett kellett dönteni, végre végzett a lakbérleti szabályrendelettel, a tanács pedig pénteken elkezdhette a költségvetési vitát az ilyenkor elmaradhatatlan polgármesteri expozéval. A jövő hét azután már kizárólagosan a költségvetés hete lesz, amikor is a közgyülési teremben felszólalhatnak a másodosztályu bizottsági tagok, akik egész esztendőben hallgatásra lévén kárhoztatva, minden beszélhetnékjüket ilyenkor adják ki. Mindaddig, amig azután a szigoru ügyrend, amely záros határidő alatt követeli a költségvetési vita befejezését, véget nem szab a végeláthatatlan szónoklati láznak...

*

A VÁROS PARLAMENTJÉNEK folytonos tanácskozását egy napra megszakitotta a nemzet parlamentjének keddi ülése. Kedden délután nemcsak az uj városháza közgyülési termének, hanem a parlament csillárai is vakitó fényességgel égtek. A rövid parlamenti ülés inkább a folyosókon volt érdekes: elsősorban városházi szempontból, amit bizonyit az a körülmény is, hogy a főváros életében szerepet játszó képviselő urak bizony igen sokat bujtak össze egyik vagy másik márványoszlop mellett, vagy merültek el mély tanácskozásokba a pirosplüssös pamlagokon.

Megjelent a képviselőház folyosóján Huszár főpolgármester is, akit rövidesen nagy gyürüben vettek körül a Nemzeti Egység Pártjának képviselői, hogy tőle a városházi helyzetről informálódjanak. A folyosói beszélgetéseknek természetesen konkrét eredménye nem volt, nem is lehetett: ezeken a purparlékon leginkább azok a tárgyalások kerültek szőnyegre, amelyek szinte permanensen folynak a párt Eszterházy-utcai helyiségeiben. Sztranyavszky Sándor, az országos pártelnök vezetése mellett.

Mint beavatott körökből informálják az Uj Budapestet, a városházi politikában döntő fordulat ezen a héten nem fog beállani, annál kevésbbé, mert a döntés minden irányban a miniszterelnök kezében van. Gömbös miniszterelnök pedig csak a jövő hét első napjaiban lesz abban a helyzetben, hogy a városházi politika jövőbeli irányitását illetően megtegye azt a bizonyos elhatározó lépést...

Ez a döntő szó főleg a személyi kérdéseket illetően meglepetést fog hozni azok számára is, akik azt hitték, hogy a legbeavatottabbak közé tartoznak...

*

AZ UJSÁGIRÓ SZÁMÁRA A LEGÉRTÉKESEBB ÉS A LEGNAGYOBB ELÉGTÉTEL, ha azt látja, hogy az általa elvetett magok sudárfává terebélyesednek, az irásaiban felvetett eszmék megérnek és kalászba ringanak a közélet humuszában. Ne essék szerénységünk rovására, ha az Uj Budapest legutóbbi számának egyik ilyenfajta sikerét a nyilvánosság előtt könyveljük el — a magunk javára.

Az Uj Budapest legutóbbi számában Huszár Aladár főpolgármester nyilatkozott meg önmagáról és célkitüzéseiről főpolgármesterré történt megválasztása első évfordulóján. Huszár Aladár nyilatkozata (amelyről zárójelben elárulhatjuk, hogy az első betütől az utolsóig nemcsak az ő gondolatmenete, de legszemélyesebb stilizálása alapján is készült) a maga nemes és férfias hangjával élénk érdeklődést keltett a várospolitikai életben és mély nyomokat hagyott a lelkekben nemcsak a városházán, hanem egyebütt is, ahol az ő kiváló egyéniségét szeretik és tisztelik.

Szombaton reggel kézbesitették a mult héten is, mint egyébkor is szokásos, az Uj Budapestet és szombaton este a Budapest Fürdőváros Egyesület közgyülésén az elnöklő József Ferenc királyi herceg már az Uj Budapest aznapi Huszár-nyilatkozatát citálta, üdvözölvén főpolgármesterségének első esztendős jubileumán Huszár főpolgármestert, aki a közgyülés ünnepi szónoka volt.

— Csak egy ut van előttem — mondotta emelt hangon a királyi herceg — a munka és a kötelességteljesités utja: ez Huszár Aladár közéleti hitvallása, aki azt is mondja nyilatkozatában: Legfőbb örömöm az, hogy teljes erőmmel dolgozhatom ezért a szép városért, amelyet már ifjukoromban szivembe zártam, amelyet ha lehet, most még fokozottabb mértékben szeretek!

— Ez a vallomás — folytatta a királyi herceg — tökéletesen jellemzi Huszár főpolgármester ur nemes egyéniségét. Engedje meg, hogy ugy a magam, mint az egyesület nevében őszinte szeretettel gratuláljak a jubileumhoz és minden jót kivánjak neki további müködéséhez.

...Ime, egy ujságcikk hatása! Igy lombosodik ki a gondolat, amely az ólombetük fürge szárnyain elindult a nyilvánosság tengerén! Igy gyürüdzik tovább az eszme, érlel uj és uj gondolatokat. És: igy válik a sajtó a maga nemes hivatásában a közélet nélkülözhetetlen kovászává!

*

A VIRÁGNYELV ÉS LEGYEZŐNYELV, amellyel fél évszázaddal ezelőtt anyáink meghóditották apáinkat, kimentek a divatból, a régi táncokkal egyetemben. A virágnyelv azonban most reneszánszát éli: igy üzennek egymásnak a politikusok, ahogy mondani szokták: szép hegedüszóban, képekkel és hasonlatokkal. Hogy ezek az üzenetek nem szerelmi üdvözletek, az kétségtelen, aminthogy a török basák idejében a selyempapirosba takart csomagok is inkább zsinórt tartalmaztak bizonyos müvelet könnyebben való végrehajtása céljából, mint üditő promenclit...

Az elmult héten a fentemlitett virágnyelven Petrovácz Gyula küldött üzenetet:

— Minden fán van férges gyümölcs — állapitotta meg a budai Csilléry-vacsorán a kitünő zuglói képviselő — amely lehull és a fa ennek csak örül. Vannak azután olyan állatok, amelyek a férgeset nagyon szeretik...

...Nem kutatjuk, hová irányitódott ez a virágnyelven küldött kis üzenet. Viszont nem is nagyon nehéz kitalálni. Az üzenetre — az ősi magyar szerelmi levelező szabályai szerint — üzenet következett, amely szól vala szintén virágnyelven, eképpen:

— Igaza van Petrovácz képviselő-társamnak a férges gyümölcsöket illetően. Petrovácz azonban, amilyen jó mérnök, annyira rossz kertész. Elfelejti, ugyanis, hogy férges gyümölcsöt azok a fák szok-

A vásárpénztári felszámolók a könyvek és irományok bünügyi lefoglalása ellen

A királyi ügyész és a törvényszéki szakértők a helyszinén fogják átvizsgálni a Vásárpénztár könyveit – Tavasz előtt nem készül el az ügyészi vádirat a vásárpénztári bünösök ellen

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Vásárpénztár ügyében a fővárosi adminisztráció erősen dolgozik azon, hogy a monopólium további hasznositását illetően *megfelelő előterjesztést tegyen a törvényhatósági tanács számára.* Abban az irányban, hogy a *Községi Takarékpénztár kezében* marad-e a vásárpénztári monopólium hasznositása, vagy hogy *nyilvános pályázatot* hirdetnek-e, a törvényhatósági tanács állásfoglalásától függ. Tény azonban, hogy addig is, amig a probléma a jövő héten a tanács elé kerül, *éles és elkeseredett harcok folynak* a kulisszák mögött a különböző érdekeltségek között a tekintetben, hogy a *mult veszteségeitől eltekintve kitünőnek igérkező üzlet kinek a zsákmánya legyen.*

A fővárosi autonómiát a *Vásárpénztár jövője,* a királyi ügyészséget *annak multja* foglalkoztatja. *Baróthy* főügyész intézkedése kapcsán *Temesváry* királyi ügyész igyekszik megállapitani, történtek-e a Vásárpénztár ügyvezetésében olyan cselekmények, amelyek a *büntető törvénykönyv valamelyik paragrafusa alá esnek.* Annak megállapitása, hogy történtek-e büncselekmények, a *királyi ügyészség hatáskörébe tartozik,* annál is inkább, mert a főpolgármester e tekintetben feljelentést nem tett. A királyi ügyészség a Vásárpénztár ügyében *a bünvádi perrend azon szakasza* alapján foganatosit intézkedéseket, amely szerint a *királyi ügyészségnek kötelessége a tudomására jutott hivatalból üldözendő büncselekmények tárgyában a nyomozást teljesittetni.* Vagyis amennyiben az ügyészség eljárása azzal az eredménnyel jár, hogy büncselekmény *nem történt,* az esetleges gyanusitottak a följelentés hiányában *nem emelhetik a főváros ellen a hatóság előtti rágalmazás vádját,* mert konkrét feljelentést sem a polgármester, sem a főpolgármester — mint ismételjük — nem tett.

A nyomozás eddigi során szóbakerült a *Vásárpénztár könyveinek és irományainak lefoglalása,* részben *bünjelek cimén,* részben abból a célból, hogy a nyomozó királyi ügyész a büncselekmények esetleges fennforgását precizen megállapithassa és lerögzithesse. Noha ezen intézkedés foganatositására még nem került sor, a Vásárpénztár felszámoló bizottsága a maga részéről *óvást emel a könyvek és irományok lefoglalásának még a terve ellen is,* mert ez a lefoglalás a Vásárpénztár *folyó üzemét megbénitaná, sőt teljesen lehetetlenné tenné.*

Ily körülmények között minden valószinüség szerint arra fog sor kerülni, hogy a *királyi ügyész kiszáll a Vásárpénztárhoz* és a helyszinén végzi el maga, illetőleg a törvényszéki szakértő a szükséges nyomozati cselekményeket. *Illetékes helyen* a vásárpénztári vizsgálat ezen vonatkozását illetően azt közölték az *Uj Budapest* munkatársával, hogy a könyveknek a királyi ügyész, illetőleg a szakértők részéről történő átvizsgálása *hónapokat fog igénybevenni* és igy, ha hozzávesszük az ügyészség által közvetlenül vagy a rendőrség utján történendő kihallgatásokat, *nincs remény arra, hogy a királyi ügyész vádirata a Vásárpénztár ügyében a korai tavaszi hónapok előtt napvilágra kerüljön.*

*

Felkértek bennünket a következő nyilatkozat közlésére:

Ereky Károly és *Karch* Kristóf, a Vásárpénztár volt ügyvezető elnökei sajtópert inditottak Láng Lajos ellen, az *Esti Kurir* okt. 8-iki számában megjelent azon nyilatkozata miatt, melyben megismételte és fenntartotta azt a vádját, hogy a Vásárpénztárnál 85.000 pengő értékben voltak hamis váltók és az ezen hamis váltókon alapuló kölcsönösszeg a Vásárpénztár mérlegében mint aktivum szerepelt, jóllehet a váltómanipulációkról már 1930-ban lerántották a leplet.

Ereky és *Karch* meghatalmazott ügyvédjük, *Zachár* Gyula dr. egyetemi ny. rk. tanár utján kijelentik, hogy *ezekből a vádakból egy szó sem igaz* és becsületvédelmi törvénybe ütköző rágalmazással vádolják meg (— 12.396-1933. büntetőtörvényszéki szám alatt —) *Lángot* és kérik megbüntetését.

Ereky és *Karch* azért tesznek bünvádi feljelentést legelőször ebben az ügyben, mert a Vásárpénztárral kapcsolatban a királyi ügyészséghez átadott ügyek közül csak ez az ügy tartozik az ő igazgatóságukra.

A HULLÓ VAKOLAT

veszélyezteti gépeit és áruját. Minden kárnak elejét veheti, ha a menyezetet ETERNIT-nagylemezekkel burkolja. Mindenütt gyorsan elhelyezhető, könnyen tartható tisztán, határtalanul tartós.

Kérjen dijmentes prospektust és árajánlatot.

ETERNIT MŰVEK
Budapest, VI. Andrássy-ut 33.

A nyugdijtörvény revizióját erősen sérelmezik a főváros nyugdijasai

Miért vannak a fővárosi nyugdijasok sokkal méltánytalanabb helyzetben, mint az államiak?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A kormány uj javaslata *a nyugdijtörvény revizióját ügyében,* amelyet a képviselőház keddi ülésén terjesztettek be, *élénk izgalomban* tartja a köztisztviselő társadalom különböző kategóriáit, közöttük természetesen a fővárosi nyugdijasokat is. Az öreg fővárosi nyugdijasok most tömegesen keresik fel egyesületüket, és járnak el a főváros elnöki ügyosztályában megtudandó: *reájuk is vonatkozik-e majd a nyugdijrevizió,* megtette-e a fővárosi tisztviselők érdekképviselete a szükséges lépéseket, hogy az *autonomia tisztviselőinek nyugdiját ne csökkentsék.* Erről a nagyfontosságu problémáról

Budó Jusztin dr.,

a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége tisztviselő szakosztályának főtitkára, a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A törvényjavaslat tudvalevően ugy szól, hogy az az állami alkalmazottakkal *egyenlő elbánás alá eső tisztviselő-kategóriákra, igy tehát a fővárosi tisztviselőkre is vonatkozik.* A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége e tárgyban tehát nem tehet egyebet, mint csatlakozik a Közszolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének azon akciójához, amely az *országgyülés képviselőházának tagjait, továbbá a kormányt méltányosságra akarja birni* a nyugdijas tisztviselők irányában.

— A nyár elején, amikor elsőizben került szőnyegre a nyugdijtörvény reviziója, a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének tisztviselő szakosztálya, élén *Liber* alpolgármesterrel, a szövetség elnökével és *Spannberger* tanácsnokkal, a tisztviselő szakosztály elnökével, az én szövegezésemben *memorandumot nyujtottak át a főpolgármester és a polgármester uraknak,* kérvén az ő jóindulatu támogatásukat a nyugdijas tisztviselők panaszait és kivánságait illetően. A memorandum rámutat arra, hogy a *köztisztviselő egzisztenciája két pilléren nyugszik,* amig szolgál: az illetményein, ha nyugalombavonul: a nyugdiján. *Ez a két pillér veszedelmesen inog. Nem igazságos és nem méltányos,* hogy a közszolgálati alkalmazottak évtizedes munkával és járulékfizetésekkel szerzett jogai *állandóan megnyirbáltassanak.*

— Arra is rámutatott a memorandum, hogy a fővárosi alkalmazottaknak *sulyosabb anyagi áldozatokba került és kerül ma is a nyugdijszerü ellátás biztositása, mint az állami alkalmazottaknak.* Mig ugyanis az állami alkalmazottak nyugdijjárulék cimén beszámitható javadalmazásuknak csak *egy és fél százalékát kötelesek fizetni,* addig a fővárosi tisztviselők még a közelmultban *rendes törzsjárulék* fejében járandóságuknak tiz százalékát fizették be, *rendkivüli törzsjárulék* cimén ujból tiz százalékot, a magasabb javadalmazásba való belépéskor pedig a *többlet harminc százalékát,* ugyancsak rendkivüli törzsjárulékként be kellett fizetni. *Ha a fővárosnál csökkentik a nyugdijat,* a jogfosztás sokkal nagyobb méretü, mint az államnál, mert erre a célra tényleges befizetett, illetőleg levont összegek számszerüleg is jóval nagyobbak.

Állandóan folynak a tanácskozások a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének vezetőségében aziránt, hogy a fővárosi nyugdijasok *különleges helyzetére hogyan és miképen hivjuk fel az illetékes tényezők figyelmét.* Meg vagyunk arról győződve, hogy a székesfővárosban megválasztott országgyülési képviselők a parlamenti tárgyalás során *rá fognak mutatni azokra a speciális szempontokra,* amelyek folytán a fővárosi tisztviselőket nem *lehet az állami alkalmazottakkal azonos elbánás alá vonni.*

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

KOHN GYULA
KEFE- ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 802—45

tak teremni, amelyek belül korhadtak, elaggottak. A jó kertész ilyenkor nem az értéktelen férges gyümölcsöket szidja, hanem uj, fiatal és friss fákat ültet, amelyeknek a gyümölcse azután egészséges és élvezhető lesz...

*

BREUER SZILÁRDNAK, a budapesti tüzoltók hervadhatatlan érdemü főparancsnokának siremlékét leplezték le vasárnap délelőtt a Kerepesi-temetőben. A siremlék márványtábla előtt, amelyet a Breuer-család nemesi cimere diszit, térdelő bronz tüzoltót ábrázol, Krisztián Sándor szobrászmüvész érdemes alkotását Budapest összes szabadnapos tüzoltói kivonultak elhunyt főparancsnokuk siremlékének leleplezésére. De ott volt az Országos Tüzoltószövetség, melynek elnöke, Széchenyi József gróf tartotta az ünnepi beszédet, ott voltak a vidék tüzoltóparancsnokai, a főváros képviseletében pedig Némethy Károly dr. tanácsnok, a közmüvelődési ügyosztály vezetője, akinek hatáskörébe most a tüzoltóság tartozik.

*

WOSSALA SÁNDOR tanácsnok, a középitési ügyosztály vezetője, aki sulyos epemütéten esett át az Uj Szent János-kórházban, már odahaza üdül és november közepe táján át fogja venni hivatala vezetését.

*

A BOHÉMÉLET HALHATATLAN JELENETEI jutnak eszünkbe, hallván Némethy tanácsnok valóban megható elbeszélését a Fővárosi Képtár megszületéséről:

— Nagyon kellett vigyáznunk, hogy a Károlyi-palota huszonkét, az uj muzeum céljaira szolgáló termének megfelelő átalakitása ne lépje tul az előirányzatot. Csánky Dénesé az érdem, hogy erre nem is került sor. Hogy az obligát kifejezést használjam: éjt-napot eggyétéve, valóban minden energiáját összeszedte Csánky, amig létrejött az uj muzeum, ékessége és nevezetessége Budapestnek!

— A magam részéről naponta ellenőriztem az átalakitási munka végrehajtását. Egyik nap, amikor odamentem, azt látom, hogy Csánky Dénes, aki valósággal ott lakott az átalakitás ideje alatt a Károlyi-palotában, négykézláb dolgozik a földön. Amit a munkások nem tudtak jól megcsinálni, Csánky reparálta: kezében a bicskával vakarta a padlót, hogy a rárakódott festék és piszok alól felszinre kerüljön az eredeti parkett, a maga patinás szépségében. Csánky Dénesé az érdem, hogy egyetlen terem kivételével, amelynek anyagát javitásokra használtuk fel, az egész muzeum padozata az eredeti százesztendős parkett, finoman illusztrálva a Biedermayer-kor pepecselő művészetét.

*

— BIZONY ÉLES SZEM ÉS MŰVÉSZI ÉRZÉK kellett — folytatja Némethy tanácsnok elbeszélését — amig a Képtárat olyképpen tudtuk összeállitani, hogy az méltóan reprezentálja az utolsó ötven esztendő művészetét, a magyar képzőművészet hallatlan iramu fejlődését. Maga a polgármester ur járt elől jó példával, amikor megszokott kedves képeinek átengedéséről volt szó: a muzeum két legszebb Munkácsyja, Háry Gyula remek budapesti képe, Pohl Hugó hires kukorica-szántása a polgármesteri termek falairól került a Károlyi-palotába.

Kétségtelen azonban, hogy a muzeum a maga szépségeivel egyszerre meghóditotta nemcsak Budapestet, hanem az ittjáró külföldieket is. Kedden a Budapestet meglátogató angol képviselők nyilatkoztak elragadtatott hangon képtárunkról Liber alpolgármesternek. Hogy mennyire szeretetébe fogadta Budapest a maga képtárát, mi sem mutatja jobban, mint hogy vasárnap délelőtt 240 látogatónk volt, amennyit legmerészebb álmainkban sem mertünk remélni...

Budapest földalatti kincsei

Huszár főpolgármester hatalmas beszéde a Fürdőváros Egyesület jubiláris közgyülésén

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Budapest Fürdőváros Egyesület, amely *József Ferenc* királyi herceg elnöklése és *Szviezsényi* Zoltán dr. miniszteri tanácsos, ügyvezető igazgató vezetése mellett éppen tiz esztendeje dolgozik, önzetlenül és intenziven a fürdőváros-gondolatért, szombaton, e hó 21-én tartotta ezévi rendes közgyülését. A közgyülés *szenzációja volt az a hatalmas beszéd*, amellyel *Huszár* Aladár dr., a székesfőváros főpolgármestere vázolta azokat a tennivalókat, amelyek Budapest-fürdőváros kialakitása szempontjából a legfontosabbak és a legsürgősebbek. A beszéd, amely mély hatást tett a nagy számban egybegyült illusztris közönségre, magában foglalja azokat a programpontokat, amelyeket régen zászlajára irt az egyesület, ezenfelül azonban *egy friss ember ötletes meglátásával* olyan gyakorlati teendőket is megjelöl, amelyek nemkevésbbé alkalmasak arra, hogy a magyar metropolis egyben olyan fürdőváros is legyen, amely *gyógytényezőivel világhirt érdemel a szenvedő emberiség körében.*

A főpolgármester szombat esti nagyhatásu beszédét az alábbiakban *bő kivonatban* közöljük:

— Nekünk, akik az adminisztráció keretei között dolgozunk, sokszor más irányba terelődik figyelmünk, a *bürokratizmus utvesztőibe*, mert néha a legjobb szándékunk is megakad. *Szükség van tehát a társadalom lelkesitő erőire*, hogy bizonyos gondolatokat kimozditsanak ezekből a kátyukból és szárnyakat adjanak egyes gondolatoknak, hogy azok a maguk nagy céljait elérhessék!

— Amikor még boldog Nagy-Magyarország volt, amidőn a kincsek ugyszólván a földön, az utcán hevertek s mindenkinek megvolt ebben a boldog országban a darab kenyere, a biztos megélhetése, mindenki tudta azt, hogy a holnap ugyanolyan lesz, mint a ma, *nem kellett mindig reszkető lélekkel beletekinteni a sötét bizonytalan jövőbe*, akkor bizony nagyon sok dolgot elhanyagoltunk, nagyon sok kincset kiaknázatlanul hagytunk és nem törődtünk velük.

— Hiszen adott ez az ország bőven mindent, amire népének szüksége volt. Most azonban, amikor ugy csonkitották meg a határait, hogy ez a magyar nép ezen a csonka területen *nem képes a maga gazdasági expansiojához szükséges anyagi erőit kitermelni*, amidőn minden talpalattnyi földet és lehetőséget ki kell használnunk, hogy a nép energiáját fenntartsuk, akkor *fel kell kutatni minden lehetőséget és módot arra, hogy gazdasági erőinket felszabaditsuk és azokat népünk javára hasznositsuk.*

Puttonnal kell felhordanunk a földet...

— Boszniában láttam, hogy a sziklákra puttonnal hordták fel a földet, hogy valamit termelhessenek rajta, mert erre is szükségük volt, hogy megélhessenek; nekünk is puttonnal kell felhordanunk a földet minden kis talpalattnyi helyre és minden talpalattnyi helyet ki kell használnunk, mert *különben nemzetünk abszolut elpusztulásra van itélve.* Ez azonban nem azt jelenti, hogy *bele kell nyugodnunk* ebbe a helyzetbe, mert ilyen *szük keretek között* vagyunk. Ebbe nem szabad belenyugodnunk, hanem konzerválnunk kell erőinket addig, mig majd eljön az idő, hogy *ezeket a szük kereteket kitágitsuk.*

— *Elsősorban Budapestről van szó*, hiszen az ország szive ebben a gyönyörü városban dobog, amelyet az Isten jókedvében teremtett és megáldott. *Kell*, hogy ezekhez az Istentől adott szépségekhez hozzákapjuk azt is, amit az emberi lélek, a technika és a müvészet kitermelnek, hogy még szebbé és gyönyörübbé tegyük ezt a várost. *Le kell nyulnunk a föld alá*, hogy onnan szedjük elő azokat a kincseket, amelyeket ez a föld létre tudott hozni! Amig békében nem törődtünk azzal, hogy beszéljünk Budapestről, mint fürdővárosról, mert még megvolt a Tátránk, Pöstyénünk, Herkulesfürdőnk és Erdély gyönyörü fürdői, ma, amikor ugyszólván csak Budapest maradt meg összes kincseink közül, *ezt a lehetőséget ki kell aknázni.*

— Amikor látjuk közelebbről megvizsgálva thermálforrásainkat és tapasztaljuk, hogy ezek milyen kincseket rejtenek magukban, amelyek világviszonylatban is nagy értéket jelentenek, amidőn tudjuk azt, hogy itt a gyógyulni akaró betegeknek olyan keretet adhatunk, amilyent sehol a világon más fürdő nem tud nyujtani, hiszen *egy milliós világváros, kulturváros keretét nyujthatjuk nekik: minden eszközt meg kell ragadnunk arra, hogy Budapestet mint fürdővárost kiépithessük.*

Kezdünk divatba jönni!

— Ma is jönnek idegenek Budapestre. Hála Istennek: *kezdünk divatba jönni!* Jönnek ide az idegenek, mert érdekli őket Magyarország, mint exotikum. Érdekli őket ez a szép város, de pár nap mulva, amikor megnéztek mindent, elmennek. Nekünk főként olyan idegenekre van szükségünk, akik *hosszabb ideig tartózkodnak itt* és akik komolyan bekapcsolódnak gazdasági életünkbe, akik pénzeket hagynak itt és ezzel fellenditik gazdasági életünket.

— Ezen a téren az egyetlen komoly tényező, amihez hozzányulhatunk: *fürdőink kihasználása.*

A kines itt van s kibugyog a föld gyomrából, kinálja magát és azt mondja: te ember! Használj fel! Látjuk azt, hogy esztendők óta folyik ez a viz, ez a nagy érték a Dunába és mi összetett kézzel nézzük és nines lehetőségünk, hogy az Istentől adott kines hasznunkra váljék és az emberiség gyógyulására felhasználtassék.

A magyar Gastein

— Isten és ember ellen való bün az, amikor itt olyan gazdag forrás bugyog fel a földből, mint *az uj rádiumtartalmu forrásunk*, amely Gasteinnal vetekszik, amidőn ez visszaadhatja ezreknek és ezreknek a fiatalságát, frisseségét és energiáját, *nem használjuk fel.*

— Ha mi *valóban nagy idegenforgalmat akarunk és azt akarjuk*, hogy az az idegen itt jól érezze magát, akkor meg is kell adnunk minden téren azt a lehetőséget, hogy a maga anyagi erejének megfelelő elhelyezkedést találhasson, jól érezhesse magát és nyujtsunk neki mindent, amit lehetséges.

A Rudas

— Itt van a Gellért-szálló, valóban gyönyörü hely, európai viszonylatban is *a legszebb helyek egyike.* Fürdője, berendezése szintén elsőrangu. De itt van a Gellért-szálló tőszomszédságában a *Rudas-fürdő*, amely a lehető legszomorubb állapotban van, — szintén a főváros tulajdona. Talán 1.5, vagy 2 millió pengő kellene ahhoz, hogy olyan állapotba tudjuk juttatni, illetve átalakitani a Rudas-fürdőt, hogy *európai viszonylatban is megfeleljen a követelményeknek.* De ezen a helyen vannak a leggazdagabb forrásaink is. Sajnos, *költségvetésünk kerete szük*, azonban ilyen befektetés nem egy költségvetés keretébe kell, hogy beszorittassék. Ezen a téren mindenekelőtt az az első feladatunk, hogy

megállapitsuk azt a tervet, miként akarjuk a Rudas-fürdőt kiépiteni.

A Tabán-probléma

— Itt van a *Tabán kérdése*, amely ma szintén aktuális és megoldásra vár.

Elhibázottnak tartanám, ha a Tabánnal kapcsolatban nem gondolnánk Budapestre, mint fürdővárosra.

Elhibázottnak tartanám, ha a Tabánt *nagy bérpalotákkal és lakóvillákkal épitenénk be*, amikor

a Tabánt a Gellért-heggyel való összefüggése, a gellérthegyi fürdőcentrumhoz való közelsége egyenesen arra predesztinálja, hogy ott nagy luxussal berendezett különféle szállodák és pensiók egész serege épüljön fel ugy, mint ahogyan Gasteinban is, továbbá vezessük be ezekbe a szállodákba és pensiókba értékes vizeinket, hogy az ott gyógyulást kereső beteg megtalálhassa azt, amit kiván a gyógyvizeinktől.

Miért késik a fürdőtörvény végrehajtási utasitása?

— A legfontosabb teendőnk, hogy a *fürdőtörvény végrehajtási utasitását a belügyminisztérium a fővárosra vonatkozóan mennél előbb kiadja.* Ugyanis *feltétlenül szükség van arra*, hogy az 1929. évi XVI. tc. és annak rendelkezései alapján dolgozó *Gyógyhelyi Bizottság* itt a maga müködését megkezdhesse. *Szükség van arra*, hogy az összes fürdők egységes gondolat szerint vezettessenek. *Szükség van arra*, ha felmerül egy gondolat, a bizottság keretében megbeszélhessük azt, hogy hol és miként lesz legkönnyebben az a gondolat megvalósitható. Ma ugyanis *számtalan olyan tényező van*, mely érdeklődik Budapest fürdői iránt, de

ninesen olyan törvényes tényező, amelynek megvan a lehetősége arra, hogy ennek a kérdésnek a megoldása elé tornyosuló nehézségeket minden eszközzel eltávolitsa az utból.

Ezért van égetően nagy szükség arra, hogy *a Gyógyhelyi Bizottság mielőbb megkezdhesse a maga müködését.*

Az északi fürdőcentrum problémája

— Itt van az *északi fürdőcentrum:* a Margit-sziget, Szent Lukács-fürdő és Császár-fürdő kérdése. *A Szent Lukács-fürdő már* — hála Istennek — *meglehetősen modernizálva van* és olyan szép létesitmények vannak ott, hogy a betegek rendelkezésére a legteljesebb mértékben és a legreálisabb formák között használatba vehetők. A *Császár-fürdő* azonban rendkivül elhanyagolt, annak környéke olyan szomoru, hogy fürdőéletet tulajdonképpen nem is lehet várni olyan környéken, ahol a fürdő előtt teherkocsik állnak, vasuti sin van, szemetet raknak le, a Dunából kotorékot hánynak fel. *Ez lehetetlen helyzet*, ezt a környéket tehát minden körülmények között rendezni, parkirozni kell. Ezeknek a fürdőknek tehát meg kell adni azt a keretet, hogy azon a helyen kivirágozhassanak.

— Azt hiszem, ha a székesfőváros megadja ezt a keretet, még pedig a megfelelő keretet, akkor ezeknek a fürdőknek az érdekeltségében is *meg lesz a vállalkozási kedv* arra, hogy ott nagyobb befektetéseket eszközöljenek és fürdőiket modernizálják.

Reuma-kórházat!

— Ugy gondolom, hogy az emlitett fürdők keretében volna megoldandó

a reuma-kórház régóta vajudó kérdése.

A reumagyógyitás terén *eddig itt komoly munkát végezni nem lehetett*, illetve addig nem lehet végezni, amig a reuma-kórház kérdését intézményesen meg nem oldjuk. Ha drágább és olcsóbb elhelyezkedési lehetőség keretében megoldjuk a kérdést és csak csinálunk *egy százágyas reuma-kórházat*, amely később fejleszthető és nagyobbitható lesz, akkor ezt a kérdést hatalmas lökéssel tudjuk előbbre vinni. *Ha a mi európai hirü és világviszonylatban is első helyen álló orvosi nagyságaink* irnak tudományos cikkeket külföldi folyóiratokban és példákkal bizonyitják be azt, hogy Budapest vizei milyen csodálatos hatással vannak egyes betegségek esetén az itt gyógyulást kereső betegekre, abban az esetben minden orvos és minden beteg el fogja hinni *e gyógyitó tényezők áldásos hatását és eljönnek Magyarországra gyógyulást keresni.*

A Margitsziget és a Széchenyi-fürdő

— *Itt van a Margitsziget*, amely talán az egész világ legszebb gyöngye, melynek szépsége páratlan, hiszen minden külföldi csodálkozva és elragadtatással nézi ennek a szigetnek a szépségét, szintén *gazdag talaja a thermál-forrásoknak.* Sajnos, eddig ha bementünk *a szigeten épitett szállodába, azt láttuk, hogy ott olyanok voltak az állapotok, mint amikor odajártak nagyanyáink és szépanyáink.* Ilyen körülmények között *előkelő vendéget odavinni szinte lehetetlen volt.* Örömmel olvasom, hogy ezen a téren nagy elhatározó lépés történt, mert a Közmunkák Tanácsa ezt a szállodát *olyan bérlőnek adta ki*, aki köteles lesz majd nagyobb összegü befektetéseket eszközölni és a szállodát modernizálni. El tudom képzelni, hogy annak, aki üdülni akar, milyen gyönyörüséges helye lesz majd a Margitsziget, ha modern és a mai igényeknek mindenben megfelelő szálló áll a rendelkezésére.

— *A Széchenyi-fürdő* már ki van épülve, azonban kevés a thermál-vize, tehát okvetlenül szükség van arra, hogy *uj* mélyfurrással ujabb vizmennyiséget hozzunk elő a föld mélyéből. Mert addig, amig a jelenlegi helyzet áll fenn, komoly formában a fürdő kihasználásáról beszélni nem lehet. Ez az első lépés, amit ott meg kell tennünk. Addig erről a harmadik rayonról, amit a Széchenyi-fürdő és környéke alkot, szállodaépitésről és minden másról nem beszélhetünk, mig azon a helyen *uj forrást fel nem tártunk.*

Optimista lelkem előtt...

— Előttem, *optimista lelkem előtt*, mint egy film vonul el az a kép, hogyan képzelem el magamnak Budapest fürdővárost és annak jövő fejlődését. Sokszor bizony kétségbeejt a gondolat, hogy

éppen olyan korszakban lettem ennek a szép fővárosnak a főpolgármestere, amidőn a gazdasági viszonyok mind szükebbek és szükebbek lesznek, amidőn a fantáziának és az alkotó gondolatnak nincsen nagy terrénuma, hanem az embernek a mindennapi kenyér gondjaival kell bajlódnia.

— *Milyen kedves gondolat az*, ami a lelkemben él, hogy *a Dunapart pesti oldalán a sétányt kiszélesitsük*, hogy eltávolitsuk arról a helyről a villamossineket, ne járassuk ott a villamosokat, melyek ott zörögnek a nagy világszállodák előtt. El kell távolitanunk onnan a *kikötőket*, hogy egész éjen át a munkások ne rakhassák a hajókra a terheket és ne lármázzanak, mert hiszen nyáron át nyitott ablak mellett az idejött idegen nem tud aludni.

— Milyen perspektiva lett volna, ha arra gondoltak volna, hogy *40—50 méterrel beljebb épitsék az ottani palotasort* és ennek következtében *széles, nagy Dunapart állott volna rendelkezésünkre!* De ha már számolnunk kell mai adottságunkkal, akkor legalább azt kell megtennünk, hogy szélesitsük ki a Dunapartot egészen a Duna vonaláig, — *legyen ott park, széles sétány, egyedül egy hajóállomás a Vigadó előtt a nagy személyszállitó hajók számára.* Ha az az idegen megérkezik és felmegy arra a gyönyörü sétányra, akkor elragadó képet, pompás környéket találjon ott, amely első pillanatban *barátjává és szerelmesévé teszi őt ennek a fővárosnak.*

Ez olyan gondolat, mely lelkemben él, amelynek megvalósitását keresnünk kell és amelyre meg is kell találnunk a módot.

Nagy Magyarország felé

— Sokszor mondják, hogy amit a békeszerzők tudatlansága és ostobasága, mint Magyarországot meghagyott, *idomtalan roncs*, hogy *tulságosan nagy* ennek a feje, ez a Budapest. Azt is mondják, hogy Budapest ninesen arányban a testtel, — ezt elismerem. Szintugy mondják, hogy az *adminisztrációnk is tulságosan nagy*, nincsen arányban a mi koldus szegénységünkkel. De kérdem,

leszállhatunk-e mi bizonyos kulturát elért és lelkiekben oly gazdag nemzet, mi magyarok ugyanarra a nivóra, egy balkáni paraszt nivójára, amidőn ennek a nemzetnek lelke ujabb és ujabb erőket termel, ezek az erők bugyognak, mint a föld mélyéből kincseink, tehát leszállhatunk-e arra a nivóra, vagy fekhetünk-e egy Procrustes-ágyba, levághatjuk-e tagjainkat, hogy abba beleférjünk?

Elismerem, szük ez a keret, amelyet meghagytak, azt is elismerem, hogy nagy Budapest ehhez a csonka országhoz, de ebből nem azt következtetem, hogy csorbitsuk meg Budapestet, zsugorodjunk össze, minden felfelé menő, előrehaladó gondolatot sorvasszunk le, hanem azt következtetem belőle, hogy a *testet nagyobbitsuk meg a fejhez és szerezzük vissza ennek a nemzetnek azt, ami őt megilleti!*

Hírek

A téli hónapokra bezárják Kenesét?

Eredménytelen a racionalizálási bizottság helyszini vizsgálata

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az uj költségvetési előirányzat tárgyalása kapcsán a tisztviselő-társadalmat erősen foglalkoztatja *Balatonkenese problémája.* Noha a folyó esztendőben általánosságban nagyobb volt a kenesei üdülőtelep látogatottsága, mint tavaly, a helyzet mégis az, hogy ebben az esztendőben előreláthatólag *közel negyvenezer pengő deficittel* kénytelen számolni a kenesei üdülőtelep, majdnem a duplájával, mint az elmult esztendőben. Sulyosbitja a helyzetet, hogy *a folytonos fizetéscsökkenések* folytán állandóan apad a Segitőalap bevétele is, amelynek háztartásában sokszorosan sulyosan esik a mérleg serpenyőjébe a kenesei deficit. A segitőalap igazgatósága *külön racionalizálási bizottságot* választott a kenesei üdülőtelep rendbehozására, hogy ez a bizottság a kiadások megfelelő csökkentésével *iparkodjon helyreállitani az üdülőtelep háztartási egyensulyát.*

A racionalizálási bizottság az elmult héten a helyszinén megbeszélést tartott, amikor külső szakértőül bevonták *Gundel* Károlyt, a Gellért-szálló éttermének bérlőjét, az európai hirü vendéglőst is. A bizottság alaposan végigvizsgálta a konyhát, a kertészetet, a szálloda-üzemet és arra a meggyőződésre jutott, hogy *annak az üzemnek, amely az év egy jelentékeny részében husz és harminc vendég ellátására 54 főnyi állandó személyzetet tart, deficitesnek kell lennie.*

A vizsgálat során *Gundel* Károly arra mutatott rá, hogy *az üzem biztonságának sérelme nélkül* a személyzeti létszám nem apasztható. Felmerült az az inditvány is, mégpedig *Farkas* Ákos dr. főjegyző, az elnöki ügyosztály vezetője részéről, hogy *a köztisztviselő társadalomban kezdjenek propagandát,* mert ha állandóan legalább 80—100 látogatója van Kenesének, az üzem már rentábilis. Viszont olyan hangok is emelkedtek, hogy *a téli hónapokban,* amikor az üzem deficites volta szembeszökő, *le kell csukni a szállodát és elbocsájtani a személyzetet.*

Végeredményben *az alap igazgatósága fog dönteni* a további teendők felett. Kétségtelen, hogy a fővárosi tisztviselőknek szükségük van a kenesei üdülőtelepre, bizonyos azonban az is, hogy a Segitőalap *nem engedheti meg azt a luxust magának,* hogy évente sulyos tizezreket költsön a tisztviselők fizetéséből levont összegekből erre az intézményre, amelyet számos tisztviselő amugyis felesleges fényüzésnek tart. Viszont az ellen, hogy a telep szállóinak benépesitésére intenziv propagandát kezdjen a főváros, *a balatoni fürdők különböző érdekeltségei* tiltakoznak. Ily körülmények között valóban *igen fogas problémának* látszik a kenesei üdülőtelep deficitjének eltüntetése.

Hunyadi János
természetes keserüvíz
az emészt6szerek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Doberdo-ut Óbudán. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa hétfőn tartott ülésében az óbudai Remetehegyen levő eddig névtelen utat, amely a Schmidt-kastély és József Ferenc királyi herceg villája előtt huzódik el, *Doberdo-utnak nevezte el.*

Ne csak szavakkal szórakoztassuk polgártársainkat, a szavakat tettek is kell, hogy kövessék!

Nagy Ferenc a keresztény és nemzeti gondolat mellett tett hitvallást a Saskörben

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A *Sas-kör* szerdai ifjusági és szombat-esti szokásos összejövetelei mindinkább igazolják a kitünő vezetőségnek csak helyeselhető elgondolását, hogy a környek *nagyobb, tágasabb helyiségbe* kell költöznie. Mióta *Nagy* Ferenc vette át a kör vezetését, *a tagok száma naprólnapra nő* és az összejöveteleken egyre többen és többen vesznek részt.

Ha *szerda-esténként* látogatunk el a körbe, ott találjuk a Sas-kör fiataljait, élükön *Nagy* Ferenc ügyvezető elnökkel. Ezeken az összejöveteleken *a fiataloké a szó.* Ezeket az estéket szenteli *Nagy* Ferenc a kör jövő generációjának kiképzésére s a fiatalok szónokai: *Gömbös* József, *Balogh* Lajos, *Homonnay* Lajos és mások, nivós előadásokkal tesznek tanubizonyságot arról, hogy *értékes munka, amit Nagy Ferenc itt végez.*

A *szombat-esti* összejöveteleken az elmult héten *Nagy* Ferenc üdvözölte az igen nagy számban megjelent tagokat. Megemlékezett a Sas-kör halottjáról: láposi *Kléh* László dr. ügyvédről, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület felügyelő-bizottságának elnökéről, aki a Sas-kör *egyik legnevesebb alapitó tagja volt* s egyike azoknak, akik a *környek nevet, dicsőséget és fényt hoztak.* Eltávozott az élők sorából, vele egy hatalmas, erős tölgy dőlt ki.

Ezután reflektált *Nagy* Ferenc az *ujságokban megjelent felelőtlen hiresztelésekre.* Kötelességet teljesitek, — mondotta — midőn itt *ismertetem álláspontomat.* Én a keresztény és nemzeti gondolatnak *nem a divatja idején letem képviselője.* Már 1912-ben zászlót bontottam itt, akkor, amikor *kevesen vallottak szint és mertek zászlót bontani a várospolitikában.* Azok a magok nőttek fel ennyire, melyeket akkor vetettünk el. Hiszem és remélem, hogy *az a hosszu munka,* melyet eddig végeztünk, csak még eredményesebb lehet. Ellenfeleink szeretnének *konkolyt hinteni közénk. Ez nem sikerül. Én tántoríthatatlan hive vagyok a keresztény és nemzeti gondolatnak, nem ingathat meg senki és semmi.*

— Megnyugtat — folytatta *Nagy* Ferenc — az *a sok katona,* akit itt látok táborunkban; *nem vezérekkel, bizottsági tagokkal, hanem a polgárok támogatásával lehet eredményt elérni.* Ugy igyekeznek feltüntetni, mintha *a kereszténypárt zászlaja meg lenne tépázva,* én hiszem és remélem, erősebb lesz, mint eddig volt, csak az a lényeges, hogy *necsak szavakkal szórakoztassuk polgártársainkat, de a szavakat tettek is kövessék.*

Péter Ferenc üdvözölte a tagok nevében az elnököt. A Sas-kör jelmondatának: *Mindnyájan egyért, egy mindnyájunkért,* — mondotta — *csak az utóbbi fele* valósult meg. *Nagy* Ferenc elnök mindnyájunkért egyforma energiával harcol, *tegyünk eleget a jelmondat másik felének azzal, hogy mindig változatlan lelkesedéssel álljunk mögötte!*

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P **1.40**

Naiv próbálkozások a makadám-utak kátránnyal való portalanitására

Lehet-e az olajjal való portalanitást kátrány-szurrogátumokkal pótolni, illetőleg helyettesiteni?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A fővárosi Gázmüvek, amely az általánosan leromlott gazdasági viszonyok miatt természetszerüen mindent elkövet, hogy a gázgyártásnál keletkező melléktermékeit értékesiteni tudja, a legutóbbi időben kisérleteket folytatott olyan irányban, miként lehet a makadám-utak portalanitását az eddigi olaj-szurrogátumok helyett valamilyen kátrányos keverékkel helyettesiteni. Az errevonatkozó kisérletek *állitólag eredménnyel jártak,* megkoustruálták a Gázgyár *kátrányos olaját. (?)* amelyet valószinüleg a főváros már a jövő évben alkalmazásba vesz. A végleges burkolattal nem rendelkező utvonalak portalanitására állitólag már a jövő esztendőben *a gázgyári kátrányolaj felhasználásával kerülne sor,* annál is inkább, mert állitólag a kátrányolajjal való portalanitás *sokkal megfelelőbb,* mint az olaj-szurrogátumok felhasználása.

Az olajjal való portalanitásnak kátrányos kezeléssel való helyettesitéséről

szakértő helyen

a következőket mondották az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Naiv kisérletezés* a makadám-utak kátránnyal vagy kátrányos keverékkel való portalanitása és *jámbor óhajnál nem egyéb* a porolaj mellőzése a végleges burkolattal el nem látott utak nyári locsolását illetően. A porolaj, amikor az ut felületét éri, nem keveredik össze a porral: azt magába szivja, a felülethez köti, azonban az uthoz nem tapad, szóval: *ideális lekötő anyag.* Ezzel szemben a kátrány vagy bármely olyan derivátum, amelyben kátrány van, amint a felülethez ér, azzal *összeragad, szerves kapcsolatba kerül,* a port és az uttest felületén található egyéb szemetet *nem porhanyitja el,* hanem a maga szuroktartalmával még *erősen meg is keményiti.* A kátránynyal való portalanitás: *paradoxon,* amely, ahelyett, hogy lekötné, *merevebbé teszi és szaporitja a makadám-utak felületének piszkát.*

— Szerte Európában: Németországban, Franciaországban és Angliában *olajjal portalanitják a makadám-utakat,* noha természetes, hogy ezekben az országokban is *mindent kipróbáltak,* hogy az évenként visszatérő porolajozási költség helyett *tartósabb és talán olcsóbb* módszerrel kössék le az utak porát. Sok hiábavaló kisérletezés helyett azonban mindenütt *kénytelenek voltak a porolajozás régóta bevált módszeréhez visszatérni,* amely a legtisztább, a leghatékonyabb, egyben a legolcsóbb is. Szakkörökben *mosolyogva fogadják* a Gázgyár állitólagos kisérletezéseit, amelyek végeredményben *sokbakerülő próbálkozások, minden realitás és gyakorlatilag kivihető cél nélkül.*

A Ganz kapta meg a szennyvizemelő telep gépberendezését. A Kelenföldön létesitendő szennyvizátemelő-telep gépberendezése tárgyában tudvalevően a polgármester kénytelen volt a szeptember elején megtartott versenytárgyalást megismételni. A megismétlés oka hivatalos információ szerint az volt, hogy a rendelkezésre álló *rövid idő miatt* egyes pályázók nem voltak abban a helyzetben, hogy ajánlataikat megtegyék. A valódi ok azonban az volt, hogy a jelentkező négy pályázó, a *Ganz és Társa,* a *Röck-cég,* a *Farkasvölgyi-féle* Villamossági R.-T., és a *Vermes* Dezső cég ajánlatai között *nem egészen öt százalék volt a differencia,* ugyhogy méltán hihette a polgármester, hogy *kartelszerü árajánlattal* áll szemben. A megismételt versenytárgyalás a polgármester ezen gyanuját igazolta, amennyiben a *Ganz és Társa cég,* amely az első versenytárgyaláson is a legolcsóbb volt, *kerek huszezer pengővel tett olcsóbb ajánlatot.* A polgármester a szerdai nap folyamán döntött a megismételt versenytárgyalást illetően, a gépberendezési munkát a legolcsóbb ajánlattevő, a *Ganz és Társa cég 174.330 pengős ajánlatának juttatva.* A főváros tehát *a versenytárgyalás megismétlésén kerek 20.000 pengőt keresett.*

Október 28-án
d. u. ½3 órakor
Ügetőverseny

Az ötvenéves Csilléry. *Csilléry* András dr.-t, a Keresztény Községi Párt ügyvezető társelnökét szombaton este *orvostársai* ünnepelték többszáz teritékes banket keretében, abból az alkalomból, hogy ötvenedik életesztendejét betöltötte, vasárnap este pedig a Keresztény Községi Párt, a Keresztény Magyar Asszonyok Nemzeti Pártszövetsége és az Ébredő Magyarok Egyesülete rendezett tiszteletére rendkivül népes társasvacsorát a budai Vigadóban. *Vizdos* Géza dr., *Spur* Istvánné, *Petrovácz* Gyula és mások felszólalása után *Sipőcz* polgármester állapitotta meg beszédében, hogy *Csilléry tipusa a pozitiv államférfiunak,* aki minden cselekvését eszméi szolgálatába állitja. *Csilléry* meghatottan mondott köszönetet az üdvözlésekért, majd a szociális nyomoruság okaival foglalkozott és megállapitotta, hogy a szociális bajokat mindaddig nem lehet megszüntetni, amig *a nemzetközi kapitalizmus marad uralmon. Csilléry* ezután jelenlevő édesanyjának nyujtotta át a hatalmas rózsacsokrot, amellyel neki kedveskedtek.

Rövidesen döntenek a Kálvin-tér tervpályázata ügyében. A főváros tudvalevően *tervpályázatot irt ki a Kálvin-tér végleges rendezésére.* Egész sereg pályamunka érkezett be a kitüzött határideig, amelyeket a *Borvendég* alpolgármester elnöklésével alakitott zsüri vizsgál felül. Tekintettel arra, hogy *egész sereg speciális müszaki kérdést kellett a tervpályázat eldöntése kapcsán megvizsgálni, Borvendég* alpolgármester intézkedésére *Király* Kálmán müszaki tanácsnok vezetésével külön albizottság alakult, amely *utépitési és egyéb müszaki szempontokból felülvizsgálta a beérkezett terveket.* Az albizottság javaslata már *Borvendég* alpolgármester előtt fekszik és a zsüri a jövő héten *most már véglegesen dönteni fog* atekintetben, hogy a Kálvin-tér rövidesen bekövetkező általános rendezése kapcsán a beküldött anyagból, mely pályázatokat fog felhasználni.

STEINER és SZIMPER
Cégtu ajdonos: **Steiner Mór**
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: **30-6-29**

Még mindig nincs döntés az Elektromosmüvek szénszállitása ügyében

A kereskedelemügyi miniszter vette kezébe a főváros és a szénbányák érdekeinek egyeztetését

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Ismeretes, hogy az Elektromos Müvek egyesztendei szénszükségletének: *20 ezer vagonnak* szállitására versenytárgyalást hirdetett és a beérkezett ajánlatokat illetően az ajánlattevőkkel közvetlen tárgyalásokat kezdett. Ezek a tárgyalások azonban, amelyek természetszerüleg az ár körül mozogtak, nem vezettek eredményre, ugyhogy a *kereskedelmi miniszter vette kezébe a szembenálló felek érdekeinek kiegyenlitését.*

A kereskedelemügyi minisztériumban *Fejér* államtitkár elnökletével e tárgyban csütörtökön délelőtt értekezlet volt, amelyen a főváros részéről *Morvay* Endre dr. főjegyző, a világitási ügyosztály vezetője, az Elektromosmüvek müszaki közegei és az érdekelt szénbányák képviselői vettek részt. A tárgyalások *még folyamatban vannak* és azok befejeztéig a főváros provizórikus szerződést kötött a szénszállitást illetően a nagy bányákkal.

Itt emlitjük meg, hogy a Gázmüvek részére a *második anatóliai szénszállitmány:* hatszáz vagon, egy uszályon a Dunán felfelé, Budapest felé utban van. Az első számu szállitmányt már használatba vették a Gázmüvek óbudai telepén. Anatóliából *még 1200 vagon szén fog Budapestre érkezni,* amivel a 2400 vagonos rendelést Törökország teljesen leszállitja. Amennyiben a tél korán köszönt be, a még hátralevő 1200 vagon szén leszállitása *csak a tavaszi hónapokban fog megtörténni.*

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Máglya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

„SENECO"
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYÁR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus" törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8–10.
TELEFON: 80–5–03.

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-48.
Gyár: VI., Váci-út 36. sz.
Telefon: Automata 914-85.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, folesigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója

Tiz láda Harmatvizet szállit a főváros Egyiptomba. Az *Apollinaris* óriás-motoros, amely a Fekete-tengeren és a Dunán át tudvalevően egyiptomi árukat szállitott Pestre, a főváros egy érdekes uj exportcikkét viszi Afrikába. A fővárosi ásványvizüzem egyelőre próbaképpen tiz láda Harmatvizet küldött az Apollinarissal Egyiptomba, mégpedig közvetlen megrendelésre. A főváros ásványvizüzeme reméli, hogy a hosszu utra *különlegesen erősen szénsavval töltött viz* sértetlenül érkezik meg rendeltetési helyére s a maga *lithiumtartalmával és rádióaktivitásával* uj piacot szerez a fővárosi Harmatviznek a messze keleten is.

GAZDASÁGI ÉLET

November elsején bezárják a szigeti szállókat és megkezdődik a nagyszabásu átépités

Gellér Mihály, a szigeti üzemek bérlője terveiről és elgondolásairól nyilatkozik az Uj Budapestnek

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Fővárosi Közmunkák Tanácsának kedden délben *Rakovszky* Iván dr. elnökletével tartott teljes ülése hozzájárult ahhoz, hogy a Fővárosi Pénzalap tulajdonában levő *Szent Margitsziget Gyógyfürdő r.-t.* a szigeti szállókat, szanatóriumot és fürdőket 25 esztendőre *Gellér* Mihálynak, az *Astoria Szálloda r.-t.* vezérigazgatójának adja bérbe. A Közmunkák Tanácsa *egyhanguan adta a bérletet Gellérnek,* aki nemcsak Európában, hanem Amerikában is, ahol évtizedeket töltött, a *legelismertebb hotel-szakemberek egyike.* és ugy személyi, mint anyagi megbizhatósága révén *mindenképpen alkalmas arra, hogy az ő bérletéhez füződjön az elhanyagolt Margitszigetet teljes reneszánsza.*

A Margitsziget Gyógyfürdő r.-t. és a Fővárosi Közmunkák Tanácsa természetszerüen *hosszu előkészités után* adta *Gellér* Mihálynak a bérletet, akinek elgondolása valóban alkalmas arra, hogy a századok óta ismert szigeti hévforrások körül Európa-szerte ismert *idegenforgalmi centrum alakuljon ki.* A Margitsziget szálloda és fürdő üzemének uj bérlőjével az *Uj Budapest* munkatársa hosszabb beszélgetést folytatott. Terveiről és szándékairól

Gellér Mihály

a következőket mondotta munkatársunknak:

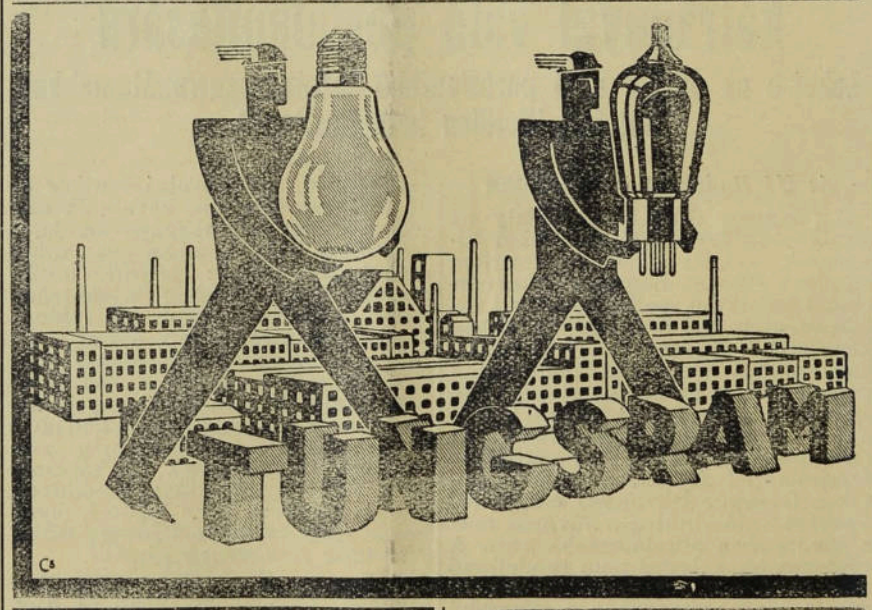
— *Valóban örvendek,* hogy hosszu munkásságom koronájaképpen *szolgálatára lehetek hazámnak és fővárosomnak,* amikor egy élet munkásságával szerzett vagyonomat és szakértelmemet *a Margitsziget fejlesztésére kivánom sorompóba állitani.* A Közmunkák Tanácsának *határozata jogerős* és igy semmi akadálya annak, hogy *a legrövidebb időn belül hozzákezdhessek azokhoz az átépitésekhez és tatarozásokhoz, amelyekre szerződésem és a Margitsziget jövője kötelez.*

— *November elsejével bezárjuk a szigeti nagyszállót* és a kisszállókat: megkezdődik az *épületek teljes átépitése és modernizálása.* Egyben a *fürdők átépitése és megfelelő modernizálása* is kezdetét veszi, programomnak ezt a részét olyképpen kivánom megoldani, hogy azok, akik megszokták a szigeti gyógyhatásu fürdőt, *az átépités ideje alatt se veszitsék el megszokott gyógyteényezőjüket.*

— A legrövidebb időn belül, *még mindenesetre ebben az esztendőben hozzákezdünk az uj reuma-szálló létesitéséhez,* amely a fürdők melletti térségen fog létesülni. A *reuma-szálló 70 szobája* olyképpen lesz fürdőszobákkal ellátva, hogy *azokba a földből forrón feltörő gyógyvizet vezetjük be,* vagyis a vendégek *szállodai szobáikban használhatják a gyógyvizet reumás bántalmaik ellen,* anélkül, hogy a fürdőbe le kelljen menniök.

*

Elmondotta még munkatársunknak *Gellér* Mihály, hogy azon 25 esztendő alatt, amig övé a szigeti üzemek bérlete, a *nagyszabásu ujitások és kezdeményezések egész sorát készül megvalósitani.* Szó van arról is, hogy szakértő fürások révén *uj hőforrásokat tárjon fel a szigeti üzemek bérlője,* amelyek segitségével a szállodai és vendéglői üzemeket *füteni is tudja.* Különböző szórakozóhelyek: *szabadtéri szinpad, filmszinház,* nemkülönben saját *hajójáratok* létesitése szerepelnek még *Gellér* Mihály programjában, akinek *nagystilü egyénisége és komoly élettapasztalatai* garancia arravonatkozóan, hogy kötelezettségeit százszázalékosan beváltja, egyben arra is, hogy *az ő müködése a Margitsziget fellendülését fogja jelenteni.*

30.000 helyett 8.000

Mi lesz a Fővárosi Cirkusszal?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Fővárosi Cirkusz bérlői, a Beketow-örökösök, akiknek szerződése az év végével lejár, azzal a kérelemmel fordultak a polgármesterhez, hogy szerződésüket *egy esztendőre versenytárgyalás kiirása nélkül* hosszabbitsák meg. Beadványukban arra hivatkoztak a bérlők, hogy *sok kár érte őket az elmult év alatt.* A városgazdasági ügyosztály arra az álláspontra helyezkedett, hogy amennyiben *elmult évi adósságukat, 30 ezer pengőt* a most lezárult szezon végéig kifizetik, a *kérelem kedvező elintézését javasolják a városgazdasági szakbizottságnak.*

Noha közel két hónapon át *állandóan zsufolt ház mellett* a Testnevelési Tanács által méltán kárhoztatott *professzionista birkozóverseny* nagy bevételt biztositott a cirkusznak, a vezetőség *30 ezer pengő helyett csak 8 ezer pengőt fizetett az elmult évi bérhátralékra.* Hogy ily körülmények között sor kerül-e a szerződés versenytárgyalás nélkül való meghosszabbitására, az *nagyon is kétséges.* A városgazdasági bizottság a jövő héten fog dönteni a tekintetben, hogy *a szerződés meghosszabbitását, vagy a versenytárgyalás azonnal való kiirását* javasolja-e a polgármesternek.

ALAPITTATOTT 1895
NAGY KÁLMÁN
EGYENRUHÁZATI INTÉZETE ÉS POLGÁRI SZABÓSÁGA
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-U. 6
(SAJÁT HÁZ)
TELEFON: 83—6—59
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT!
ELŐNYÖS ÁRBAN KÉSZIT
POLGÁRI ÉS EGYENRUHÁT

LÁSZLÓ ÉS BLUM
okl. mérnökök, épitési vállalkozók
Budapest, II, Margit-krt 7
Telefon: 51-2-50

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

CUSTODIS ALPHONS
mérnöki iroda és speciális épitési vállalat
BUDAPEST, V., NÁDOR UCCA 19
Telefon: 120-07.
Gyárkéményépités,
gőzkazánbefalazás,
ipari kemencék épitése
és tervezése

Uj kiirások:

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933. évi október hó 31-én d. e. 12 óra.

Az 1934. évre szükséges **20.000 kg nyirfaseprővessző szállitására** a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1933 november hó 3-án (pénteken) d. e. ½11 óra.

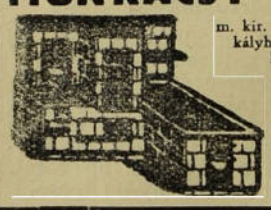
Benzin szállitására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. Határidő: 1933. évi november hó 6-án, délelőtt 12 órakor.

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Telefon: WOLFFERNŐ. Tel.: Lágymányos 13-82

Zománctáblák a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

MUNKÁCSY GYULA
m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII. Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31—2—80, 35—9—16.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 44. szám

Budapest, 1933 november 4

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV. Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30013

Strucc a homokban

A főváros költségvetési vitája, mint minden évben, ezidén is hü fotografiája a városháza életének. Maga a polgármesteri expozé egyetemes nézőpontjaival, higgadt és komoly kritikájával, öntudatos célkitüzéseivel olyképpen adta meg az általános vita alaphangját, hogy utána a pártvezérek részéről csak azok a város szeretetétől áthatott, de évről-évre majdnem egyező beszédek következhettek, amelyeket ugy a többségi vezérek, mint az ellenzék képviselői elmondottak. Olvasva a törvényhatósági tanácsban elhangzott felszólalásokat, bizonyosnak véljük, hogy a városházán sem az adminisztráció, sem a községi pártok részéről a főváros pénzügyi politikáját és célkitüzéseit illetően meglepetések nem várhatók.

A törvényhatósági tanács budgetszónokai szinte kinos óvatossággal igyekeztek beszédeiket azokon a bizonyos józan, de szürke és kényelmes elvi magaslatokon tartani, óvakodva attól, hogy a városháza körül kavargó politikai hullámokra való tekintettel nyiltan véleményt nyilvánitsanak. Ez a szinte tüntető elvonatkoztatottság egyrészről savát-borsát veszi a költségvetési vitának, másrészről megvilágitatlanul hagyja a kommunális politika egy olyan mezejét, amely mellet süket fülekkel nem mehetnek el sem a városházi adminisztráció, sem a többségi pártok. Egy-két költségvetési beszédben ugyan történt halvány utalás arra, hogy a főváros nagyon érzi hiányát annak, hogy az urbanizmus gondolata az agrárollóval szemben Magyarországon egyre halványabb és gyengülőbb, de elhatározó lépés ebben az irányban nem történt.

Az urbanizmus gondolatának fontos állomása volt a városok pécsi kongresszusa, ahol az ország polgármestereinek fergeteges tapsa között jelentette ki Sipőcz Jenő, hogy a városokon keresztül vezet a történelem utja, a nagy eszmék a városok szellemi hatalmával hóditják meg az országokat. És mig a történelmi erők szerte Európában uj medret vágnak a nemzeti életfolyamat számára, a fővárosi autonómia még a költségvetés tárgyalása alkalmával sem tud, vagy nem akar kifejezést adni annak a köztudatnak, hogy a főváros mostoha gyermeke ugy gazdaságilag, mint politikailag a kormányzatnak, struccként dugja fejét a homokba, süket, vagy nem kiváncsi a még távoli mennydörgésre, melynek visszhangja már ott zakatol a magyar ég felhős horizontjain.

Tul a háztartási költségelőirányzat vegetativ megnyilvánulásain, nem látjuk a szándékot, hogy az elaggott és az ósdi keretek közül szétpergett városházi politikusok, a mandátumaikba és stallumaikba merevült városatya urak megérezzék és megértsék annak az uj szellemiségnek a lüktetését, amely Európa nagy nyugtalanságában, az efemer politikai harcok mögött vonaglik. A költségvetési vita és általában a városházi politika nem mutat távlatokat, nem emelkedik tul a mindennapiság unott megszokottságán, nem vesz tudomást az uj megoldásokról és uj formákról, amelyek pedig zakatoló erővel dörömbölnek a kapukon. Holott a költségvetés tételeinek összevissza való faricskálása helyett a fáklyagyujtást várja a főváros népe, amely dobogó szivvel érzi Budapest történelmi jelentőségü feladatait!

Liber alpolgármester a városháza aktuális kérdéseiről

Az uj nyugdijtörvény radikálisan elintézi a fővárosi álláshalmozások és mammutfizetések problémáját — Karácsony előtt nem kerül sor a tanügyi kinevezésekre

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A városházi adminisztráció csak a *legfontosabb folyó ügyek elintézésére* szoritkozhatik, mert minden idejét igénybeveszi a költségvetés törvényhatósági tanácsi, a jövő héttől kezdődőleg pedig közgyülési tárgyalása. *Huszár* főpolgármester intézkedésére a költségvetés tárgyalásának idejére a *szakbizottságok működését is beszüntették*, sőt a törvényhatósági tanács sem fog addig ülést tartani, amig a költségvetés közgyülési tárgyalása véget nem ér. Az aktuális városházi feladatok két legfontosabbika: az *uj nyugdijtörvénytervezet kapcsán az álláshalmozások problémája*, továbbá a *tanügyi kinevezések* kérdése. Erről a két általános érdekességü ügyről

Liber Endre
alpolgármester

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az uj nyugdijtörvénynek a képviselőház elé való terjesztése *radikálisan elintézte a fővárosi álláshalmozások és nagy jövedelmek problémáját.* A törvényjavaslat 5-ik szakasza szabályozza az aktiv tisztviselő *más hatóságtól való* nyugdiját vagy állását, nemkülönben a nyugdijas tisztviselők *esetleges mellékfoglalkozásait.*

Mivel a nyugdijtörvény rendelkezései, amelyek a törvénytervezet szerint január elsejétől lépnének életbe, kétségtelenül a fővárosi tisztviselőkre is vonatkozni fognak, szükségtelen, hogy a főváros külön szabályozza az álláshalmozások és a mammutjövedelmek kérdését.

Az elnöki ügyosztály *már elkészitette a fővárosi tisztviselők és egyéb alkalmazottak jövedelmeinek összeirását.* Azok a *kérdőivek*, amelyeket az elnöki ügyosztály a törvényhatósági tanács utasitására szétküldött, *visszaérkeztek és most vannak az elnöki ügyosztályban feldolgozás alatt.*

Az elnöki ügyosztály a feldolgozást folytatja, be is fogja végezni, a szükséges statisztikai tabellákat összeállitja és munkásságát azután az álláshalmozások ügyében kiküldött törvényhatósági tanácsi bizottság és a tanács elé fogja terjeszteni.

A törvényhatósági tanács elé azután olyan értelmü javaslatot fog terjeszteni a polgármester ur, hogy *a tanács mellőzzön minden intézkedést, mert a nyugdijtörvény reviziója kapcsán a törvényhozás ezeket a problémákat a fővárost illetően száz százalékig rendezte.*

A *tanügyi kinevezéseket* illetően a következő nyilatkozatot tette *Liber* alpolgármester az *Uj Budapest* munkatársának:

— A polgármester ur által kiirt tanügyi pályázat során *rengeteg kérvény érkezett a tanügyi osztályhoz. Szendy* tanácsnok ur irányitása mellett *most dolgozza fel az ügyosztály a pályázati anyagot*, elkészíti a jelölési listákat, amelyeket azután a polgármester ur elé terjesztünk. Természetes, hogy a döntés előtt az uj törvény megfelelő szakasza értelmében *ki kell kérnünk a kultuszminisztérium jóváhagyását is.* Tekintettel a beérkezett kérvények nagy számára,

a tanügyi osztály munkája meglehetősen elhuzódik, ugyhogy karácsony előtt az uj kinevezésekre aligha kerül sor.

Megindult a tülekedés a HÉV és a Parkváros stallumaiért

A belügyminiszter jóváhagyó leirata kapcsán az uj HÉV-igazgatóság üzemviteli szerződést köt a Beszkárttal — A Községi Takarék összes ingatlanügyeit a Parkváros rt. intézi

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Kerek *másfél esztendeig tartott*, amig a Budapesti Helyiérdekü Vasutak részvénytöbbségének a Budapest—szentlőrinci Vasut rt. által történő megvásárlására vonatkozó törvényhatósági tanácsi akta a polgármesteri hivatalból elindulva, oda a belügyminiszter jóváhagyó záradékával visszaérkezett. Kedden délelőtt közölte *Tatits* államtitkár, a belügyminisztérium városi főosztályának vezetője a Beszkárt igazgatóságával, hogy *Keresztes-Fischer* belügyminiszter aláirta mindazokat a jóváhagyásokat, amelyek a komplikált csereüzlet érvénybelépéséhez szükségesek.

Mi tartott másfél esztendeig a HÉV-akta miniszteriális felülvizsgálásán?

Hónapokba került, amig *a bonyolult szerződéseket megkötötték a Beszkárt, a Községi Takarék és a Tröszt jogi osztályai.* Foglalkoznia kellett a megváltással kapcsolatos áramtelep átadására vonatkozó csereszerződéssel *Kispest* város tanácsának, *Pestvármegye* közgyülésének is. A kereskedelemügyi minisztérium azon a cimen, hogy a közlekedési vállalatok legfőbb felügyelete az ő hatáskörébe tartozik, hónapokon át a *legaprólékosabb részletességgel vizsgálta* a szerződések minden momentumát.

Az utolsó percben, amikor már a szerződések el voltak látva a belügyminiszter jóváhagyó kézjegyével, derült ki, hogy a Wekerle-telep áramellátását módositó egyik szerződést még nem látta a pénzügyminisztérium,

amely a néhai nagy miniszterelnök által alapitott telep *főfelügyeleti hatósága.* Az összes aktákat ennekfolytán át kellett terjeszteni *Imrédy* pénzügyminiszterhez, akinek jóváhagyó nyilatkozata után intézkedhetett csak a belügyminiszter az *egész szerződés-komplexum végleges jóváhagyását illetően.*

A Beszkárt, amely ténylegesen már több mint egy esztendeje intézi a HÉV ügyeit, már megtette az intézkedéseket, hogy *Sós* vezérigazgató-helyettes

a legsürgősebben összehivja a HÉV rendkivüli közgyülését, amelyen az uj igazgatóságot fogják megválasztani.

A Beszkárt egyben az uj igazgatóság kijelölése tárgyában *kérést terjesztett a polgármester elé.* A Helyiérdekü Vasutak uj igazgatóságát a *törvényhatósági tanács* jelöli ki, erre az egyik legközelebbi ülésen sor is fog kerülni. *A politikailag és anyagilag is igen értékes igazgatósági tagságok iránt minden párton máris megindult a tülekedés.* Szó van arról, hogy

a HÉV igazgatósági tagjai a Beszkárt igazgatósági tagjainak sorából kerüljenek ki,

azon elgondolás alapján, hogy a *Beszkárt igazgatósági tagjai már értenek a vasutüzemekhez és közvetlenebb lesz a kapcsolat a két közlekedési részvénytársaság között,* ha ugyanazok ülnek mindkét vállalat igazgatóságában és végrehajtó bizottságában.

Ezzel szemben, főleg a *másodrendü bizottsági tagok* körében, akik sem törvényhatósági tanácstagsággal, sem igazgatósági tagságokkal nem rendelkeznek, az a vélemény, hogy

elég volt a tisztségek halmozásából, a pártok olyan férfiakat küldjenek a HÉV vezetőségébe,

akik más köztisztséggel nem rendelkezvén, minden idejüket és energiájukat a HÉV felvirágoztatásának szentelhetik.

A polgármester különben a jövő héten *pártközi értekezletet tart a Helyiérdekü, továbbá a HÉV-gesztióval szintén a főváros tulajdonába került Parkváros rt. igazgatósági és felügyelőbizottsági tagsági helyeinek betöltése ügyében.*

Bizonyosra vehető, hogy mindkét részvénytársaság jogi önállóságát fenntartja a főváros, azonban a *HÉV a Beszkárt*, a *Parkváros rt.* pedig a *Községi Takarék* utmutatása mellett fog müködni. Az uj HÉV-igazgatóság első feladata lesz, hogy

a Beszkárttal megfelelő üzemviteli szerződést kössön.

Ha a HÉV önálló részvénytársasági kerete meg is marad, az *üzemvitel ténylegesen egyesülni fog a Beszkárt üzemvitelével, üzemtechnikai és financiális okokból.* A HÉV racionalizálása során egész sereg alkalmazott, főleg tisztviselő *elbocsájtása válik szükségessé*, mert a főváros a HÉV igazgatásának mai kereteit, noha azokat *Bódy* és *Sós* erősen lecsökkentették, még mindig *tulméretezetteknek tartja.*

A Parkváros rt., amely máris a Községi Takarék Dorottya-utcai palotájába költözött, *intézi a jövőben a Községi Takarék ingatlanügyleteit, elsősorban a parcellázásokat.* A HÉV-tranzakció kapcsán

a Községi Takarék tulajdonába került telekkomplexumok nagyarányu parcellázását a jövő év tavaszán kezdi meg a Parkváros rt., amely a Községi Takarék irányitása mellett a főváros tulajdonában levő, felosztásra már beért ingatlanok részletfizetésre való eladásával is foglalkozni fog.

„HERMUSIN"
a legjobb házi mángorló
Magyar Mosó és Fertőtlenitő Gépgyár Rt.
Telefon: 62—5—23

Uj-Andrássy-ut, Erzsébet-Sugárut, Tabán

Beszélgetés Czabalay államtitkárral

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A Fővárosi Közmunkák Tanácsának Döbrentey-téri palotájában *megfeszitett, lázas* munka folyik: a harmincéves adómentesség utolsó épitkezési lehetőségét igyekszik kihasználni a nagyközönség és a főváros városrendezési ügyosztályát csakugy, mint a Fővárosi Közmunkák Tanácsát, *valósággal elárasztja* épitkezési engedély iránti kérelmekkel. A rengeteg folyó ügy közepette alig jut idő arra, hogy a Közmunkák Tanácsa *nagy és fontos feladatának:* a Budapest fejlesztésére vonatkozó tervek kidolgozásának és előmozditásának eleget tegyen. Az aktuális, nagyszabásu városrendezési és városfejlesztési tervekről

Czabalay Kálmán dr.
államtitkár,

a Fővárosi Közmunkák Tanácsának alelnöke a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A tanács munkássága most *valóban nagyarányu és sokoldalu.* Rengeteg az épitkezési engedély iránti akta és mivel természetesen mindenkinek sürgős, hogy a rendkivüli házadómentesség keretén belül tető alá hozza az uj épitkezést, *állandóan sürgetnek bennünket*, hogy *a legrövidebb időn belül* intézzük el a magunk részéről az aktákat. Ebben az irányban *nincsen semmi hiba:* az épitető közönség tudja, hogy nálunk nincs halogatás, *napok, sőt órák alatt* tökéletesen elintézzük az elénk kerülő épitkezési engedélyek ügyét.

— Ami a folyamatban levő *nagyarányu városrendezési terveket* illeti, elsőnek *az Andrássy-ut meghosszabbitására vonatkozó tervekről* beszélek. A vonatkozó tervek már készen vannak, az a tanácskozás, amely *Borvendég* alpolgármester ur elnökletével a Közmunkák Tanácsa és a Községi Takarék bevonásával folytattatott le, *reményt nyujt* arra, hogy az Andrássy-ut meghosszabbitásának, az uj Andrássy-utnak finanszirozását meg lehet oldani. A megszerzendő telkek vételárát illetően még *bizonyos tárgyalások folynak* az ingatlantulajdonosokkal, amelyek befejezte előtt természetszerüleg még *korai lenne* erről a problémáról bővebben nyilatkozni.

— Ami az *Erzsébet-sugárut* megépitését illeti, erre vonatkozóan *régóta a kormányzat előtt fekszik előterjesztésünk, amely szerint 3 millió pengőbe kerülne a Sugárut megnyitása.* E tekintetben is folynak bizonyos tárgyalások, hogy *hitelmüvelettel* legyen megszerezhető ez az összeg.

— *A Tabán rendezése ügyében* a Közmunkák Tanácsa élénk figyelemmel kiséri *a városházán a polgármester ur által kiirt tervpályázatot.* A zsüri döntése a törvényhatósági tanács elé fog kerülni, amely azután *a főváros részéről az utolsó szót kimondja a Tabán szabályozása ügyében.* Az összes akták azután a törvényes rendelkezések szerint szintén *a Fővárosi Közmunkák Tanácsa elé kerülnek*, amely a szabályozást illetően a döntő szót kimondja. Természetes, hogy *igyekezni fogunk a magunk részéről abban az irányban, hogy a Közmunkák Tanácsának döntése ne késleltesse a Tabán végleges rendezésének effektiv megkezdését.*

Elmondotta még munkatársunknak *Czabalay* államtitkár, hogy a Közmunkák Tanácsa a *Margitsziget* ügyét a *Gellér* Mihállyal kötött bérleti szerződéssel *hosszu időre nyugvópontra kerültnek véli.* Arra vonatkozóan, hogy állitólag *Madarassy-Beck* Gyula báró vezetésével ajánlatot tettek volna a Közmunkák Tanácsának a szigeti strandfürdő és a *Gellér* Mihálynak ki nem adott üzemek bérbevételét illetően, a *Közmunkák Tanácsa ügyvezető alelnökének nincs tudomása.*

Klauber és Vajda
mérnök-vállalkozók,
kavicskotró-vállalata
Budapest, V., Ügynök-utca 19.
TELEFON: 90-2-17.

Junyadi János
természetes keserüvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SZALKNER ANDRÁS, BUDAPEST

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
WEINGRUBER
VÁROSLIGET
NAPONTA
KATONAZENE

CUSTODIS ALPHONS
mérnöki iroda és speciális épitési vállalat
BUDAPEST, V., NÁDOR UCCA 19
Telefon: 120-07.
Gyárkéményépités,
gőzkazánbefalazás,
ipari kemencék épitése
és tervezése

Városházi notesz

VASÁRNAP ESTE HÉT ÓRA HARMINCÖT PERCKOR odaállt *a rádió bemondója a mikrofon elé:*

— Következik a Székesfővárosi Népmüvelési Bizottság Klebelsberg-emlékhangversenye, Sipőcz Jenő dr. Budapest székesfőváros polgármestere ünnepi beszéde.

Három másodperc, és máris felcsendül a rádióban a polgármester jólismert, nyugodt, komoly, egyenletes beszéde. A mikrofon elektromos árama felfokozza Sipőcz aránylag eléggé halk hangját: élesebb, ércesebb accentja van most a hangnak, csak a timbre meleg, szinte bársonyos volta ugyanaz.

A polgármester vasárnap esti emlékbeszéde tartalmilag költői szépségekkel telt, mélyérzésü megemlékezés volt. Hangja és előadási módja külön is őszinte sikert aratott nemcsak a rádióban, hanem a helyszinén is, amit a beszéd után felhangzott dübörgő taps mindennél erősebben bizonyit...

*

— KLEBELSBERG NEVE — mondotta meghatott hangon Sipőcz polgármester — ma a nemzet jövőjébe sugárzó halhatatlan szellem neve, amelyből olyan csodálatos energia és világos fény sugárzik, mintha meg sem halt volna valóban, aki viselte. A világtörténelem egyik legmostohább évtizedében, a forradalmakat követő tiz esztendőben, a tudományoknak, a hitéletnek, a nevelésnek, a külügynek, a képzőmüvészetnek, a sportnak és a magyar nemzet széles rétegeit magasabb erkölcsi és ismeretbeli szinvonalra emelő iskolánkivüli népmüvelésnek uj és korszerü bástyákat emelt, amelyekkel a magyar jövő védelmi rendszerét épitette ki.

— A magyar jövő fanatikus szerelmese volt Klebelsberg — folytatta a polgármester, — annak dicsőséges viziói vezették, ezért dolgozott, küzdött hatalmas munkabirásával, lángoló fantáziájával és teremtő erejével. Megalkotta az uj hazafiasság, a neonacionalizmus fogalmát, amelyen nem a multakon kesergő, hanem a jövőbe néző cselekvő és produktiv hazaszeretetet értette.

... Valóban nagyszerü szavak! Méltóak nemcsak az elhunythoz, akinek lelke ott él minden müvében, minden nyomtatott sorában, de méltóak Sipőcz Jenő nemes egyéniségéhez, aki ime áldozatos oltárt emel az emlékezetünkben és szeretetünkben, hálánkban és tiszteletünkben továbbélő nagy kultuszminiszternek.

*

HA MÁR SIPŐCZ POLGÁRMESTERRŐL IRUNK, idejegyezzük, hogy a polgármester, — rövidesen budai lakós lesz. Elhagyja a régi Borásos-téri házat, ahova annakidején még a polgármester néhai édesapja költözött be és édesanyjával együtt a főváros budai oldalán fog lakni.

A polgármester sógornője, Sipőcz Lászlóné családi vagyonából házat épitett a Gellérthegy déli oldalának egyik csendes és uri utcájában: az Ábel Jenő utcában, egy előkelő villafertályban. Most készült el a valóban izléses és finom bérvilla, melynek félemeletén Sipőcz Lászlóék laknak, az emeleten pedig egy lakás özvegy Sipőcz Lászlónénak és fiának, a polgármesternek van fenntartva.

Az átköltözésre azonban csak tavasszal kerül sor, minden valószinüség szerint április havában, mert a Boráros-téri lakást csak a jövő év májusára lehet felmondani. Az Ábel Jenő-utcában és annak környékén már mindenki tud a nagy szenzációról, a polgármester odaköltözéséről és a villanegyed uri közönsége szeretettel várja a maga körébe Budapest első polgárát...

*

BÓDY TIVADAR DR., aki sulyos betegségére Füreden keresett enyhülést, még mindig lent pihen a Balaton partján. Barátainak és tisztelőinek nagy serege örömmel veheti tudomásul, hogy állapotában javulás állott be és november közepe táján már vissza is térhet a fővárosba.

*

ÉDES JOLÁN, Édes Endre kormányfőtanácsos, nyug. fővárosi tanácsnok kisebbik leánya szombaton este esküdött a Deák-téri evangelikus templomban örök hüséget ifj. Alapy István fővárosi üzemi tisztviselőnek, Alapy István székesfővárosi szeretetházi igazgató fiának. Az esküvői szertartáson tanuként szerepeltek Tallós Zoltán, Édes Endréné testvérbátyja és Bendl Henrik.

*

BALOGH HUGÓ TANÁCSI FŐJEGYZŐ lesz a kőbányai anyakönyvi hivatal élén a nyugalomba vonult Márkus József dr. főjegyző utóda.

*

EZELŐTT HUSZONÖT ESZTENDŐVEL: pontosan 1908. november elsején lépett a főváros szolgálatába Illyefalvi I. Lajos dr., magyar királyi kormányfőtanácsos, a főváros kitünő statisztikai hivatali igazgatója. Hivatali személyzete és barátai, akik szeretettel veszik körül a kiváló tudóst, meleg házi ünnepséget rendeztek e negyedszázados jubileum alkalmából. Illyefalvi közismert szerénysége ugy kivánta, hogy ennek az ünnepségnek a hire ne terjedjen tul a statisztikai hivatal falain, arról azonban az ő személyi-ségének illusztris voltára való tekintettel, tudomást kell vennie a szélesebbkörü nyilvánosságnak is.

Az a huszonöt esztendő, mióta Illyefalvi a maga értékes egyéniségével gazdagitja a főváros tisztviselői karát, élénk és változatos volt. Erre az időszakra esnek a háboru és a háboru utáni idők nagy szociális feladatai, amelyekben mindig ott vezérkedett a jubiláns tudós. A szellemi szükségmunka, a telekértékadó, a munkanélküliek első összeirása, a választójogi statisztikai munkálatok, nem is beszélve a háborus esztendők mármár feledésbe menő intézményéről, a liszthivatalról: mind arra voltak alkalmasak, hogy tág teret adjanak Ilyefalvi tudásának és szorgalmának.

Az ő tudós szerénységére jellemző az a kijelentése, amelyet mint a főváros törvényhatósági bizottságának hivatalból való tagja, György Endre kollégánk immár históriává érő önéletrajz-gyüjteményében ir:

— Kitüntetéseim nincsenek. Azaz van mégis egy. Két évi igazgatói müködésem után elért a legmagasabb kitüntetés, amiről statisztikus álmodhatik. A hágai nemzetközi statisztikai intézet tagjai sorába választott...

*

CSORNA KÁLMÁN ÁRVASZÉKI ELNÖK irja Konstantinápolyból az Uj Budapestnek:

— A főváros képviseletében a rodostói Rákóczi-ház felavatási ünnepélyén koszorut helyeztem el és tagja voltam annak a 24 tagu bizottságnak is, amely a miniszterelnököt Ankarába kisérte. Mint Budapest hivatalos képviselőjét, meleg szeretettel fogadtak ugy Konstantinápolyban, mint Ankarában és készséggel állottak rendelkezésemre a tekintetben is, hogy az ifju Törökország érdekes gyermekvédelmi berendezéseit tanulmányozzam.

Wolff Károly sulyos kritikája a parlamentarizmus és az autonómia krizisérŏl

Költségvetési beszédében felsorakoztatta az uj fővárosi törvény hibáit, teljes elismerést szavazott Sipőcz polgármesternek és rendkivül érdekes önvallomást tett városházi szerepléséről

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A költségvetési tárgyalásnak minden évben figyelemreméltó csucspontja *Wolff* Károly beszéde, aki a háztartási előirányzat taglalásánál mindig talál uj és emlitésre érdemes szempontokat. A költségvetés ezidei törvényhatósági tanácsi tárgyalásán *Wolff* Károly bejelentette, hogy az általános vitában a törvényhatósági tanács ülésén *nem akar résztvenni*, nagy beszédét a közgyülésen fogja elmondani. A tanácsülésen *Wolff* Károly csupán néhány megjegyzés kijelentésére szoritkozott, ezek a megjegyzések azonban *érdekesebbek, mintha hatalmas beszédet tartott volna*, és alkalmasak arra, hogy *meglepő világitásba* helyezzék a városháza sok fontos problémáját.

Felszólalása kapcsán

Wolff Károly

megállapitja, hogy az autonómia életében kritikus momentum, hogy *több a beszéd, mint a cselekedet* és minél hosszabban ül az ember a városházi ügyek intézésénél, annál jobban érzi azt, hogy a sok beszédnek lényegében nem lehet célja az autonómia érdemét fenntartani, hanem az autonómia azért van, hogy lehetőleg *sok konkrétumot termeljen ki magából*. Ez talán az egész parlamentárizmusnak a krizise, amelyek a szellemi munkáját az autonómiának is lényegesen determinálják. Ezek az adottságok idézik elő azt az állapotot, hogy

végeredményben egy formális autonómia kezd kialakulni, anélkül, hogy egy érdemes autonómiát tudna produkálni.

Érdekes megjegyzéseket tett *Wolff* a fővárosi pártok együttmüködését illetően:

— Mindig azt gondoltam, — mondotta, — hogy itt a tanácsban *ki fog alakulni olyan hangulat* a pártok között, amely lehetőleg nem a pártkereteket fogja szem előtt tartani, hanem azt, hogy *valamennyi párt a maga erejével igyekezzen a székesfőváros életében bizonyos pozitivumokat biztositani.* Azt látom, hogy ha itt a tanácsülésben ki is alakul *némi harmónia*, ez a nagy nyilvánosság előtt rögtön megszünik és az ellenkező irány érvényesül, vagyis

maguk a pártok is bizonyos közhangulatnak, bizonyos sokszor mesterségesen kitermelt közhangulatnak esnek befolyása alá és ezek korlátozzák a pártokat a harmonikus együttmüködésben.

Azután következnek a *kölcsönös lövöldözések:* politikai felelősség itt, politikai felelősség ott, pedig ha a tanács belemerül ennek a kérdésnek a taglalásába, el kell ismernie, hogy

lényegében a főváros mammutközigazgatásánál a pártok maguk nem ismerhetik ki magukat a dolgok részleteiben.

Igen érdekes volt *Wolff* felszólalásának az a része, amely *a saját városházi szereplését* körvonalozta:

— Én itt vagyok, — mondotta emelt hangon *Wolff* Károly, — *senki fiától nem félek, ha velem szemben felelősséget állapitanak meg.* Én, mint

teljesen független ember, ülök ebben a tanácsban, sem egyéni ambiciók, sem félelem, sem regardirozás, sem kormányhatalom nem tud befolyásolni.

Engem *kizárólag lelkiismeretem vezet*, semmi más, és vezet a meggyőződésem, melynek jegyében ülök itt ezen a helyen. Intrikákkal nem törődöm és ha bárkinek arcán jelentkezik *mosoly vagy boru*, erre *nem adok semmit.* Egyáltalában *nem adok semmire semmit*, csak a meggyőződésemre és arra a lelkiismeretemre, amelyik azt mondja, hogy

tizennégy éven keresztül ezen a városházán nem a hatalmi vágy üzött, nem az érvényesülés, hanem egyedül az az elhatározás, hogy meggyőződésem jegyében szolgáljam szeretett fővárosomnak érdekeit.

Igy természetesen az *abszolut függetlenség jegyében* nézek minden esetet. De nem is vagyok tekintettel *semmire*, ha az igazság kijelentéséről van szó.

Ezután *Sipőcz* polgármesterről tett fontos nyilatkozatot *Wolff* Károly, mondván a következőket:

— A polgármester ur *tisztakezüségében, jellemében, intaktságában, hátsó gondolat nélkül, a legideálisabb módon megnyugszom.* A székesfővárosnak — tisztelem valamennyit, nem akarok vádolni, —

nálánál tisztábbkezü polgármestere nem volt.

Sipőcz Jenő tisztakezüsége mellett sem lehet megállapitani azt az akaratomon kivül odakerült intézkedést a törvényben, hogy *minden anyagi intézkedésért a polgármester felelős.* Hogyan tud a polgármester felelni? Hogyan értem a felelősséget? Nem ugy értem a felelősséget, hogy *én kellemetlenséget akarok a vezető tisztviselőknek csinálni*, ez távol áll tőlem. De elvárom, hogy

az összes üzemekben és intézményekben azok, akik az adminisztráció részéről benn vannak, azoknak kötelességük elsősorban nyitvatartani a szemüket és ha valamit észlelnek, akkor kötelességük minden regard és minden késedelem nélkül idehozni a tanács elé az aggályaikat.

Élesen mutatott rá a következőkben *Wolff* Károly a költségvetési hiány okaira:

— *Megyünk lefelé* és ennek bizonysága ez az első deficites költségvetés. Vegyük a vagyonunkat igénybe? A lakósságot nem tudjuk megterhelni! Itt nem politikumról van szó, hanem az *ország fővárosának fenntartásáról és anyagi egzisztenciájának biztositásáról.* Itt vannak azok az okok, hogy

egy polgármester nem tud intézkedni koncepcióval, mert kötve van a keze adottságokkal: kötve van először a költségvetéssel, amelyek majdnem mindig a város ellen éleződnek ki.

Ezt *nem tartom tovább fenntarthatónak!* Kell valamiről gondoskodni és azért tartom szükségesnek, hogy *az autonómia egységesen, egyöntetüen foglaljon állást ezekben a kérdésekben.* Ne engedjük mellékutakra terelni ezt a kérdést, mert az autonómia, az igazi tartalmas autonómia a városi polgárság érdekében áll. Ne veszekedjünk itt egymással, mert bizonyos konkrét kérdésekben *igenis tudunk egységes álláspontot* elfoglalni.

— Igaza van *Révész* Mihály tanácstagnak, hogy ő a költségvetést csak *a számok puszta halmazának látja*, amiből kikiabálnak a megoldandó problémák: az *ifjuság kérdése, a szellemi és fizikai munkanélküliek kérdése, az álláshalmozás ügye és a munkanélküliség kérdése*, amit én a legelső problémának tartok!

Wolff Károly igy fejezte be beszédét:

— **Lelkiismereti szükségnek tettem eleget, amikor mindezt elmondottam. Lelkiismereti szükségnek! Ezt igy tessék beirni a jegyzőkönyvbe és ha majd idézni fogja: idézzék szóról szóra azt, amit mondottam!**

Elkészült az első névmagyarositási lista a városházán

Az Országos Rákóczi Szövetség a fővárosi kerületek nevének magyarrá tételére inditott akciót

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az elnöki ügyosztályban lázasan folyik a névmagyarositási akció, amelyre vonatkozóan több alkalommal szolgált értesüléssel az *Uj Budapest*. A nevüket megmagyarositani kivánó főtisztviselők első listáját ezen a héten viszi fel a belügyminisztériumba *Farkas* Ákos dr. tanácsi főjegyző, az elnöki ügyosztály vezetője, aki a névmagyarositások sürgős elintézését kéri, másrészről a polgármester azon kivánságát tolmácsolja, hogy a főváros szolgálatában hosszu időt töltött érdemes városházi főtisztviselők részére akkor is engedélyezzen *ipszilonnal végződő uj nevet* a belügy miniszter, ha a szóbanforgó urak nem is teljesitettek hosszabb harctéri szolgálatot.

A listát *két tanácsnok* vezeti, *Szlovák* Pál dr. és *Spannberger* Alajos dr. Mellettük *több főjegyző, müszaki tanácsos* és egyéb vezető tisztviselő szerepel a névmagyarositások első sorozatában. Több olyan *már magyarositott nevü tisztviselő* is kéri a maga részére az ipszilonnal való engedélyezést, akiknek régebben i-vel végződő családnévre engedélyezett magyarositást a polgármester. A szóbanforgó tisztviselők *hosszu harctéri szolgálatukra hivatkoznak* az ipszilon engedélyezésének kérésénél és utalnak arra, hogy a belügyminiszteri rendelet a *frontotjárt köztisztviselők részére* kifejezetten engedélyezi a régies hangzásu, vagy ipszilonnal végződő családnevek felvételét.

Itt emlitjük meg, hogy *a nagy névmagyarositási hullám tuláradt a családnevek magyarositására vonatkozó akción.* Az *Országos Rákóczi Szövetség Ajtay* Jenő nyug. miniszteri tanácsos és *Csuday* Jenő dr. egyetemi tanár aláirásával a Fővárosi Közmunkák Tanácsát kereste fel beadványával, azzal a kérelemmel, hogy addig is, mig minden budapesti utcát, teret, dombot és hegyet *véglegesen magyar eredetü nevekkel nem jelölnek meg*, legalább a tizennégy budapesti közigazgatási kerület magyar eredetü elnevezését vigye keresztül.

Az I. kerület nevét *Magyarvárosra*, a II. kerületét *Nyékvárosra*, az V. kerületét *Kürtgyarmatra*, a VI. kerületét *Tarjánvárosra*, a VII. kerületét *Jenővárosra*, a VIII. kerületét *Karavárosra*, a IX. kerületét *Kazavárosra*, a X. kerületét *Avarvárosra*, a XI. kerületét *Hunvárosra*, a XIII. kerületét *Bessenyővárosra*, a XIV. kerületét *Székelyvárosra* kérik átváltoztatni. Az Országos Rákóczi Szövetség beadványa szerint mindössze két kerület maradna meg eredeti nevén, *Óbuda és a Belváros*. A beadvány hangsulyozza, hogy Budapest *az egyetlen nemzeti főváros* az egész világon, amelynek kerületeit *a nemzet elnyomatásának ideje alatt idegenekről nevezték el és elérkezett az ideje annak, hogy ezen a helyzeten változtassanak.*

Hasznos tudni, hogy Schmidthauer természetes Igmándi keserüvize, gyorsan elhárítja a sok evéstől és ivástól eredő kellemetlen érzéseket.

Hajnal Imre
okl. mérnök, Kövezőmester
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 38-6-93

LÁSZLÓ ÉS BLUM
okl. mérnökök, épitési vállalkozók
Budapest, II, Margit-krt 7
Telefon: 51-2-50

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-65.
Gyár: VI. Váci-út 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, faliszigetelő aszfaltot. Készit Traversi természetes tömörített aszfaltlapokat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója

Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak
Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ, KERTÖNTÖZÉSHEZ
kézi és géphajtásu
szivattyuk
Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet
Forgalombahozza:
Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.
TELEFON: 27-3-20

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Cirnőnyelm: WOLFFERN. Tel.: Lágymányos 13-82

A Rudas ragyogó jövője a fürdővárosgondolat perspektivájában

A rádiumos fürdők világraszóló sikere — Egy év alatt 25 százalékkal nőtt az ivókurát használók száma — Miért nem lehet ötéves programot létesiteni a Rudas kiépitésére?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Örvendetes esemény, hogy Budapest-fürdőváros ügye az általános érdeklődés központjába került. *Huszár* főpolgármesternek, a Fürdőváros Egyesület közgyülésén tartott nagyhatásu előadása kapcsán az autonómia különböző fórumai állandóan foglalkoznak a fürdőváros-gondolat egyes aktuális problémáival. Az elmult héten *Liber* alpolgármester elnöklésével az a törvényhatósági tanács által kiküldött bizottság tartott ülést, amely a fürdőváros kérdéseivel kapcsolatban a *városfejlesztési programm gyakorlati keresztülvitelével* foglalkozik. A bizottság utasitotta a városgazdasági ügyosztályt, hogy a *Rudas-fürdő kiépitésére vonatkozóan ötéves programot dolgozzon ki*, és egyben azt is elhatározta, hogy amint a törvényhatósági bizottság végzett a költségvetéssel, ujból összeülnek és részletesen megtárgyalják a Rudas-szálló problémáját.

A városgazdasági ügyosztály a fürdőfejlesztési bizottság utasitására *máris megkezdte a fentemlitett program kidolgozását.* Erről a nagyfontosságu kérdésről, amely azért is jelentős, mert szinte belátahatatlan perspektivákat nyujt a fürdőváros jövendő fejlődését illetően,

illetékes helyen

a következő nyilatkozatot tették az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Minden vonatkozásban nagyjelentőségü a fürdőfejlesztési bizottság azon határozata*, amely annyi esztendei huzavona után végre a legközelebbi jövő feladatai közé sorolta a Rudas-fürdő ügyét. Technikailag ugyan *nehezen vihető keresztül* a bizottság azon határozata, amely ötesztendős programot kiván, hiszen a helyzet az, hogy a Rudas-fürdő életének folyamatosságát egy ilyen *ötesztendőre terjedő épitkezés* erősen megzavarná. Sokkal gyakorlatibb megoldás lenne *az épitkezések egyszerre való keresztülvitele.* Természetesen más lapra tartozik a feladat *pénzügyi része*, amely természetszerüleg megoldható olyképpen, hogy a főváros a maga költségelőirányzatában öt esztendőre osztja be a Rudas-fürdő modernizálásának és fejlesztésének költségeit, ezen előzetes elhatározás kapcsán azután *esetlegesen hitelmüvelettel* könnyen megoldható a nagy probléma.

— Hogy mennyire nagyértékü és eddig elhanyagolt kincsei feküsznek a fővárosnak a Rudas-fürdő forrásaiban, élénken illusztrálja a *rádiumfürdők nagy sikere.* Párezer pengő költséggel *öt mélyitett fürdőt* alakitottunk át rádiumfürdővé a Rudasban, olyképpen, hogy a fürdőkádakba közvetlenül bevezettük az ujonnan felfedezett *Juventus-forrás* erősen rádióaktiv vizét. Noha a fürdő *nem is annyira olcsó:* három pengőbe kerül, a szó szoros értelmében *sorbanállnak az emberek*, hogy a *gasteini viz hatását felülmuló, erősen rádióaktiv vizben füröd jenek.*

— A Rudas rádiumos fürdői a legkomolyabb gyógytényezők közé sorolhatók, és kétségtelennek tartjuk, hogy rövidesen Európaszerte nagy hirük lesz. A rádiumos fürdőt csak *orvosi rendeletre* szolgáltatja ki a Rudas, hogy ezzel is dokumentálja a fürdő gyógyászati fontosságát, egyben a kezelőorvosoktól véleményt kérünk a fürdőt használó közönség állapotáról a fürdő használata előtt és után: *nagyértékü orvosi szakvélemény-gyüjteményt fogunk igy szerezni*, amelyet aztán propagandánk során tudunk majd felhasználni.

— Ma azt kérdezzük: *mi lesz a Rudassal?* — akkor azon az alaptételen tul, hogy *nem lehet ötesztendős programot csinálni, mert nem lehet több éven át épitkezni*, a feladatok egész sorát kell megoldanunk. A tér rendezése, az orvosi rendelők megépitése, a kolonádnak valamilyen formában való létesitése (kapcsolatban *Ilovszky* János okos inditványával a fürdőügyi bizottság legutóbbi ülésén), a régi kazánház folytatólagos eltávolitása és ami a legfontosabb, a reumások és egyéb betegek számára az épület átalakitása kapcsán *polgári szálló létesitése* legfontosabb feladataink.

— Ha tekintetbe vesszük, hogy az ivókurát használók száma egyetlen év leforgása alatt *25 százalékkal nőtt*, ha mérlegre tesszük a rádióaktiv Juventus-forrás *nagy propagativ erejét*, akkor meg kell állapitanunk, hogy *a Gellértfürdő már meglevő gyógytényezőin felül a Rudas-fürdő az, amelynek kiépitése szervesen összefügg Budapest-fürdőváros ragyogó álomképeivel.*

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

Decentralizálják a kórházak gyógydij-behajtását

Január elsejétől megszünik a számvevőség kórházi osztálya, az egyes kórházak maguk inkasszálják az ott ápolt betegek gyógydij-költségeit

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Azokon a tárgyalásokon, amelyen az ápolási dijhátralékok ügyében szinte esztendők óta megszakitás nélkül folynak a főváros és a kormány között, *állandó volt a panasz*, hogy a főváros igen nehézkesen és bürokratikus módon hajtja be a kórházi hátralékokat, és tulnyomó részben a főváros adminisztrációja az oka annak, hogy *a hátralékok folyton nőnek.* Ezen a valóban alapos észrevételen igyekszik segiteni a polgármester, amikor elrendelte, hogy *a jövő év január elsejétől kezdődően a kórházi ápolási dijak felszámitását, nyilvántartását és behajtását az egyes kórházakra tagolják szét.*

Salamon Géza dr. tanácsnok, a közegészségügyi ügyosztály érdemes vezetője máris megtette a szükséges intézkedéseket abban az irányban, hogy a számvevőség kórházi osztálya *január elsejével megszünjék.* Ettől az időponttól kezdve *megszünik a központi behajtás, az egyes kórházak* fogják az ott ápolt betegektől azokat az adatokat a behajtáshoz *beszerezni*, amelyeket eddig központilag a betegnek a kórházból való távozása után az egyes községi jegyzőkkel és más hatóságokkal való *hosszadalmas és nehézkes levelezés utján* kapott meg a számvevőség kórházi alosztálya.

Salamon Géza dr.
tanácsnok,

a közegészségügyi ügyosztály vezetője, a kórházi dijak behajtásának decentralizálásáról a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Az uj rend*, amelyet a polgármester ur január elsejétől kezdve léptetett életbe, *minden vonatkozásban alkalmas az anomáliák orvoslására.* Ma a kórházak fel vannak mentve az ápolási dijak behajtása alól, természetes, hogy *nem érezhetnek e tekintetben kelló* felelősséget sem. Ha az ápolási dij behajtása *kórházanként történik*, az ezért felelős kórházak *eredményesebb müködést fognak kifejteni* a jelenlegi központositott rendszernél. Fölöslegessé válik ilyképp *a betegek kétszeres nyilvántartása*, a számvevőség és a kórházak között fennálló *küldöncszolgálat és levelezgetés*, mert a szükséges adatok és orvosi igazolások *közvetlenül a helyszinén lesznek beszerezhetők.*

Elmondotta még munkatársunknak *Salamon* tanácsnok, hogy a számvevőségi kórházi alosztály tisztviselői *január elsejétől kezdődően már az egyes kórházakban teljesitenek szolgálatot.* Megtörtént a szükséges intézkedés arra vonatkozólag is, hogy a számvevőségnek a közkórházakhoz való elhelyezése céljából szükséges *átalakitási és tatarozási munkálatokat már november havában végrehajtsák.*

Magyar Műanyagárugyár
Budapest, V., Hollán-u. 3
Telefon: 17-9-39
Készit: müfából koporsókat a legszebb és legdiszesebb kivitelben, müipari és iparmüvészeti tárgyakat, Mümárványból kozmetikai tégelyeket, reklám hamutálcákat, lapokat, baba- és hidegporcellángyártás, W. C. ülőkét egy darabból egyszerü és többszinü luxuskivitelben.

November 4-én és 7-én
d. u. 1/2 3 órakor
Ügetőverseny

Alapitva 1892 — Alapitva 1892
ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR
Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.
Mindenfajta
doboztömeggyártás
Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!
Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92-3-35.

ALAPITTATOTT 1895
NAGY KÁLMÁN
EGYENRUHÁZATI INTÉZETE ÉS POLGÁRI SZABÓSÁGA
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-U. 6
(SAJÁT HÁZ)
TELEFON: 83—6—59
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT!
ELŐNYÖS ÁRBAN KÉSZIT
POLGÁRI ÉS EGYENRUHÁT

KOZMETIKA
a legnagyobb vigjátéksiker!
Belvárosi Szinház

SZÁNTHÓ FERENC
OKL. MÉRNÖK
KÖVEZŐ MESTER
BUDAPEST,
I., MENKINA JANOS-U. 17.
TELEFON: 55-1-87

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK és MÁRVÁNYLAP RAKTÁRTELEPE

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél (I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

VIGNÁLI RAFAELLO
BRONZÖNTŐ
BUDAPEST

Hírek

Budapest születésnapja. *(Levél a szerkesztőhöz). Mélyen tisztelt szerkesztő ur! Nagy élvezettel és gyönyörüséggel olvastam a mi kitünő polgármesterünknek, Sipőcz Jenőnek nagybecsü lapja legutóbbi számának vezető helyén megjelent cikkét Budapest hatvanadik születésnapjáról. „A főváros életének szerves összhangban kell lennie az egész ország, az egész nemzet életével, a magyar főváros nem lehet öncél az ország életében: minden törekvésünket és célkitüzésünket az a gondolat kell hogy vezesse, hogy Budapestet a maga történelmi hivatásának, nemzeti munkájának utjára állitsuk!" Aranyszavak ezek, mélyen tisztelt szerkesztő ur, méltóak nemcsak Budapest nagyságához, de a mi polgármesterünk nemes és nagyvonalu egyéniségéhez is! Én, aki ebben a városban születtem, nevelkedtem, élek és elhalni fogok, különös meghatottsággal fogadtam a polgármester ur cikkét, amely felgyujtja a szivekben a város szeretetének fáklyáját, rámutatva arra, hogy a hazafias érzés keretén belül ragaszkodnunk kell a mi városunkhoz, ezeréves létünk erős bástyájához: Budapesthez! Rá kell azonban ehelyütt mutanom, mélyen tisztelt szerkesztő ur arra, hogy Budapest hatvanadik születésnapját nemcsak a lapok hasábjain kell ünnepelni, hanem a szivekben is. Elsősorban a fogékony gyermekszivekben, a jövő reménységeiben, akik ma idegenül betüzik a Belváros utcáit, a Gerlóczy-utca, a Kammermayer-utca nevét, nem tudván, kik azok, akikről ezeket az utcákat elnevezték. Ahogy az iskolákban van madarak és fák napja, anyák napja, március 15-iki szabadságünnep: kell lennie Budapest születésnapjának is, amikor a tanárok és tanitók a hatvanéves Budapest megszületéséről, multjáról és jövőjéről tartsanak előadásokat. Nem késett el még ezidén sem a polgármesteri rendelet, mélyen tisztelt szerkesztő ur, hogy november 10-én, amikor hatvanadik évfordulója lesz a három-egy város alakuló közgyülésének, az összes fővárosi iskolákban polgármesteri rendelet alapján méltassák a tanerők Budapest hatvanadik születésnapját! Soraim közléséért szerkesztő urnak hálás köszönetemet nyilvánitva, vagyok készséges hive (aláirás).*

Látogatás a Verpeléti-ut 3. számu ház telekkönyvi betéténél

Miért emelte a főváros 1928-ban hatvan százalékkal az ingatlan békebeli lakbérét?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági tanács tudvalevően hosszu vita után elhatározta, hogy *megvásárolja az I. kerület Verpeléti-ut 3. számu házat, Lenkey* Györgytől és nejétől, született *Czenthe* Annától. A vételárat a törvényhatósági tanács *405 ezer pengőben* állapitotta meg és egyben utasitotta a tiszti ügyészséget arra, hogy *a vételi szerződésben kösse ki az ingatlan teljes tehermentesitését*, vagyis azt, hogy a 405 ezer pengő vételáron felüli terheket *az ingatlantulajdonosnak törölletnie kell*, a vevő főváros a vételári összeget pedig *elsősorban az ingatlanon fennálló terhek kifizetésére fordítja.*

Látogatást tettünk a budai járásbiróság telekkönyvi hivatalában, hogy megnézzük: *hogyan fest a Verpeléti-ut 3. szám alatti ingatlan telekkönyvi betétjének C) lapja?* Minden nagyobb összeadási müvelet nélkül megállapitható, hogy az ingatlan *tulontul el van adósodva*, vagyis *nagyon helyes volt* a törvényhatósági tanács utasitása, amikor a *tehermentesen való vételre utasitotta a polgármestert.*

1925-ig tehermentes volt az ingatlan, ekkor kebeleztek be a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* javára 9000 arany dollárt. 1927-ben ugyancsak a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* javára 60 ezer pengőt, 1928-ban ujabb 17 ezer arany dollárt kebeleztek be. 1928-ban a *Borsod-Miskolci Hitelbank* javára 60 ezer pengőt, ugyanazon évben további 9500 pengőt kebeleztek be, mig 1929-ben a Miskolci Kereskedelmi és Gazdasági Bank jutott az ingatlanon 75 ezer pengő biztositékhoz. 1931 márciusában a *Magyar Általános Takarékpénztár* 22 ezer pengőt, 1933 márciusában pedig ujból a *Miskolci Kereskedelmi Bank* kebelezett be 50 ezer pengőt megfelelő költségbiztositékkal. A legutolsó tétel a folyó év májusából szól, amikor is *Fodor* József dr. ügyvéd költségei fejében *149 pengőt* kebelezett be Lenkeyék ingatlanára.

A fővárosi tiszti ügyészségnek gondosságát mutatja *a C) lap második tétele*, amely az 1910. szeptember 22-én kelt bérleti szerződés alapján 1910. november 1-től 1922. október 30-ig terjedő időtartamra szóló *bérleti jogot évi 58 ezer korona bérfizetési kötelezettség mellett* iskolai célokra Budapest székesfőváros közönsége javára bekebelezte. Ugyancsak be van kebelezve 1928. augusztus 1-től 1938. augusztus elsejéig terjedő *tiz esztendőre a bérleti jog*, ugyancsak a főváros közönsége számára.

Feltünő, hogy mig a polgármester által a törvényhatósági tanács elé terjesztett szerint az ingatlan *jelenlegi bérösszege 71 ezer pengő*, addig *1910-től 1922. végéig 58 ezer korona bérösszeget fizetett a főváros.* Annak a vizsgálatnak, amely az 1928-ban tiz esztendőre kötött bérleti szerződés létrejöttének körülményeit van hivatva napvilágra hozni, *azt is ki kell deritenie, mi volt az oka annak, hogy a békebeli bér 60 százalékával emelte a főváros 1928-ban a Verpeléti-ut 3. számu ingatlan amugyis horribilisen magas bérét?*

A Vásárpénztárnál szerepet játszott fővárosi tisztviselők fegyelmi felelőssége

A polgármester intézkedésére a vásárpénztári jelentésekel észrevételezés céljából kiadják az érdekelt városházi tisztviselőknek

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Vásárpénztár felszámolása tárgyában a polgármesternek a törvényhatósági tanács elé terjesztett *észrevétele* foglalkozik a Vásárpénztár ügyeiben szerepet játszott fővárosi tisztviselők *fegyelmi felelősségének problémájával.* A vizsgálóbizottság jelentése ugyanis *a fegyelmi eljárás megindítását javasolja azon fegyelmi felelősséggel tartozó személyek ellen, akiknél a jelentésben foglaltak alapján a fegyelmi vétség elkövetése valószinüsitve van.* A polgármester kijelenti észrevételeiben, hogy a vonatkozó tényállásokat *a rendelkezésre álló idő rövidsége miatt* megállapitani nem tudta, de azok megállapitása tekintetében *intézkedett* és ha ezen tényállások megállapitást nyernek, *a saját körébe tartozó intézkedéseket* megteszi. A polgármesteri jelentés ezen szakasza alapján az elnöki ügyosztály *a legközelebbi jövőben kikézbesiti a felszámoló bizottság, a törvényhatósági tanács által kiküldött bizottság, továbbá a polgármester jelentéseit az érdekelt városi tisztviselőknek, hogy az abban foglaltakra észrevételeiket megtegyék.*

Amikor az elnöki ügyosztályhoz ezek az észrevételezések beérkeznek, fogja a beérkezett véleményeket, illetőleg észrevételezéseket a polgármester *a tiszti főügyészhez áttenni*, aki azután *fegyelmi jogi szempontból* tesz javaslatot a polgármesternek aziránt, *szükségesnek mutatkozik-e és kik ellen* a fegyelmit megelőző vizsgálat elrendelése.

Mivel az érdekelt tisztviselőknek megfelelő időt kell adni az észrevételek megtételére, amire vonatkozóan a közigazgatás egyszerüsitéséről szóló törvény preciz intézkedéseket tartalmaz, a Vásárpénztár ügye a vezetésben és igazgatásban résztvett fővárosi tisztviselők fegyelmi felelősségre vonása szempontjából *egyideig nyugvópontra került.* Mint az *Uj Budapest* munkatársa értesül, a szóbanforgó fővárosi tisztviselőknek *több hétre terjedő időt fog engedélyezni* a polgármester a szükséges észrevételezések megtételére.

Itt emlitjük meg, hogy *Ereky* Károly és *Karch* Kristóf a felszámolás alatt álló részvénytársaság volt vezetői a törvényhatósági tanács azon határozatát, amellyel a vizsgálóbizottság, illetőleg a polgármester jelentését tudomásul vették, *a törvényes határidőben megfellebbezték a belügyminiszterhez.*

Wolff Károly ünneplése. Károly napja előestéjén, november 3-án, pénteken este fél 7 órakor a Pesti Vigadó összes termeiben nagygyülés keretében ünnepli a keresztény Budapest vezérének: *Wolff* Károly dr.-nak nevenapját a Keresztény Községi Párt. Köszönteni fogják *Csilléry* András dr. Buda, *Petrovácz* Gyula dél, *Homonnay* Tivadar dr. észak és *Toperczer* Ákosné a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége nevében, melyre válaszol *Wolff* Károly dr.

A Keresztény Községi Párt XVI. ker. Tanügyi Bizottsága az Erzsébetvárosi Keresztény Kaszinóban igen népes értekezletet tartott, melyen *Drégely* Dezső elnöki megnyitója után *Gyurkovits* Henrik dr. főv. biz. tag szólalt fel, majd *Petrovácz* Gyula országgy. képviselő mondott hosszabb beszédet. Beszéde során a tanügyi választásokkal foglalkozott, majd az *ideiglenes állások átminősitésének szükségességét* hangoztatta. A nyugdijjavaslat egyes fejezeteit *igazságtalannak, politikailag kihasználhatónak* és az egész közgazdasági életre károsnak minősiti. Kikel a hatalom árnyékában meggyőződés nélkül settenkedők ellen, akik felfelé tulontul lojálisak, de *lefelé fukarok a lojalitással.* A kereszténypárt ellen intézett támadásokra azt feleli, hogy *a párt világnézeti alapon áll, amelytől semmiféle törekvés el nem tántorithatja.* — Ezután *Szeberényi* Gyula tartott felolvasást a keresztény nevelés alapjairól, melynek kapcsán *Havas* Mihály, *Párkányi* Norbert és *Kárpáti* Ottó szólaltak fel. Végül a bizottság ragaszkodását fejezte ki *Szendy* Károly tanácsnoknak, *Csilléry* Andrást pedig 50-ik születésnapja alkalmából üdvözölte.

MEGNYILT A BELVÁROS SZIVÉBEN
IV., KRISTÓF TÉR 3

A legmagasabb áruház!! A legalacsonyabb árakkal!!

Selyem, szövet, méteráru, kötött-szövött, női konfekció, szőrme, függöny, kézimunka, rövidáru, női kalap, női fehérnemü, füző, kesztyü, úridivat, férfikalap, gyermekruha, illatszer, sportáru, bőrönd, bőrdiszmű, bijouteria, alpaka, diszmű, hangszer, játék, üveg, porcellán, kefeáru, festék, háztartási cikkek, papir, csillár, cipő, könyv, fűtőanyagosztályok.

Utazás- és szinházjegyiroda

ÉLELMISZER-OSZTÁLY

Grill és söröző

Költözik a Saskör

Megszünik a Saskör és a Keresztény Községi Párt közös otthona

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A Saskör szombat este igazgatósági és választmányi ülést tartott, melyen *Nagy* Ferenc ügyvezető elnök bejelentette, hogy a kör november elején költözik át uj helyiségébe. A választmányi ülést, mely *Szőke* Gyula dr. felsőházi tag felszólalásával ért véget, vacsora követte, ez alkalommal *Mihályhegyi* Géza dr. az ifjuság problémájáról tartott előadást. A fiatalok problémája mindig égető kérdése a mostani életnek. Sokan foglalkoznak ezzel a kérdéssel de a legszebb példáját az ifjuság pártolásának — mondotta — a Saskörben látja, mert itt *Nagy* Ferenc nem szavakkal, hanem tettekkel pártolja az ifjuságot.

A szép előadást *Nagy* Ferenc köszönte meg. Örömet okoz neki, hogy a kör tagjai méltányolják önzetlen törekvését.

Nála az uj stilus, uj tempó, valóban a fiatalság pártolását jelenti. Nem a szavak, hanem a tettek fontosak s a Belváros dicsekedhetik azzal, hogy itt adtak a legtöbb fiatalnak kenyeret.

Ezután üdvözli a közben megjelent *Hodászy* Miklós testnevelési főigazgatót, mint a kör régi tagját. Bejelenti a tagoknak, hogy az uj helyiségben az első összejövetelt november 11-én, a helyiség felavatását pedig ünnepélyes keretek között november 18-án tartják meg. Felhivta a tagok figyelmét november 3-án a Pesti Vigadóban tartandó nagygyülésre, amelyen a párt vezérének, Wolff Károlynak a névnapját fogják ünnepelni. Kéri jelenjenek meg a tagok — különösen az egyensapkás *Sas-gárda* megjelenésére helyez nagy sulyt — minél nagyobb számban, hogy ezzel is kifejezésre juttassuk a pártvezérhez való ragaszkodásunkat.

*

Itt emlitjük meg, hogy **a Saskörrel együtt a Keresztény Községi Párt is elköltözik a Ferenciek-tere 7. szám alatti helyiségekből. A Keresztény Községi Párt a Fővárosi Házépitő RT. (amely az Orvos Szövetség részvénytársasági kerete) Városház-utca 10. szám alatti bérpalotájában vett ki magának helyiségeket. A külön való költözéssel a Keresztény Községi Párt és a Saskör évtizedes kapcsolata a közös otthont illetően megszünt-nek tekinthető.**

Müszerüzem + Gyógyszerüzem = Kórházi Anyagraktár

Schön üzemigazgató visszakerül a Gázgyárhoz

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A belügyminiszter ismeretes leirata a fővárosi üzemek ügyében tudvalevően megszüntette a *Községi Müszerüzemet*, nemkülönben a *Községi Gyógyszerüzemet is*. Rövidesen kicserélik a Müszerüzem Nagydiófa-utca 14. számu épületének cimtábláját: a *Budapest Székesfőváros X. ügyosztályának Kórházi Anyagraktára* feliratu táblára. Szó van arról is, hogy a Gyógyszerüzem utódaként már most müködő gyógyáruraktárat *szintén áthelyezzék a Nagydiófa-utcai épületbe.*

A jövőben a fővárosi kórházak üzemanyag- és gyógyszerszükségletét a *polgármesteri közegészségi ügyosztály fogja intézni*, a városgazdasági ügyosztály keretében müködő *anyagszertár* utján. Itt emlitjük meg, hogy *Schön* Oszkár, a megszünésre itélt Községi Müszerüzem igazgatója, aki *mint gázgyári igazgató* volt a Müszerüzem vezetésével megbizva, visszakerül a Gázgyárhoz, ahová őt *eredeti szerződése* köti.

GAZDASÁGI ÉLET

A főváros dilemmája

Éles harc várható a rendkivüli házadómentesség meghosszabbitása körül a főváros közgyülésén

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Az a huszonkét érdekképviselet, amely az épitőiparban sulyosan érezhető munkanélküliség további elharapódzását meg akarja akadályozni, *a Budapesti Épitőmesterek Ipartestülete, a Magyar Mérnök- és Epitészegylet és a Gyáriparosok Országos Szövetsége* vezetésével beadványban fordult a pénzügyminiszterhez, amelyben *a rendkivüli házadómentességről szóló törvény megváltoztatását kéri.* Az épitőipari érdekeltségek beadványa *sulyos dilemma* elé állitja a minisztériumot, amely mindezideig arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendkivüli házadómentesség további meghosszabbitásáról az állam pénzügyi érdekeinek veszélyeztetése nélkül nem lehet szó, kétségtelennek látszik ugyanis, hogy *azok a sulyos érvek*, amelyeket az épitőipari érdekeltségek beadványa felsorol, minden vonatkozásban alkalmasak arra, hogy *más belátásra birják az ország finánczügyeinek legfőbb intézőit.*

Az épitőipari érdekeltség memoranduma megállapitja, hogy mig *Budapest külső övezetei nagyarányu fejlődést mutatnak, addig a város belső részeiben az épitkezés nagyon fontos pontokon visszamaradt* és különösen a régi házaknak ujakkal való kicserélése nem következett be abban a mértékben, ahogy ezt *a főváros közegészségügyi, szociális és általános közgazdasági érdeke* kivánta volna. A fővárosban sokezer kicserélendő régi ház van, amelyeknek *házbére indokolatlanul nyomja a modern felkészültségü uj házak béreit is.* Mindent el kell követnie a kormányzatnak a régi házak lebontására és ezek helyén ujak épitésére, annál is inkább, mert ezeknél az épitkezéseknél *a kincstár érdekei teljes mértékben érvényre jutnak*, hiszen tudott dolog, hogy az épitkezés fellendítése közvetett uton az *állam bevételeit 35—40 százalékkal emeli* és igy tulajdonképpen az uj épitkezés mintegy 15 évre egyszerre pótolja *az elmaradó házbér adójövedelmeit.*

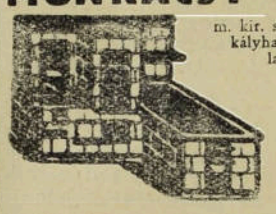
Az érdekeltségek azt kivánják a pénzügyminisztertől, hogy *a létesitendő uj törvényben adjon 25 esztendőre terjedő rendkivüli házadómentességet* mindazon épületeknek, emelet- és toldaléképitkezéseknek, amelyek *1936 december 31-éig* teljesen lakható állapotba helyeztetnek. A törvény adjon a pénzügyminiszternek felhatalmazást arra, hogy *a főváros olyan területére is kiterjeszthesse a rendkivüli házadómentességet, amely ezidőszerint közművekkel ellátva nincsen.*

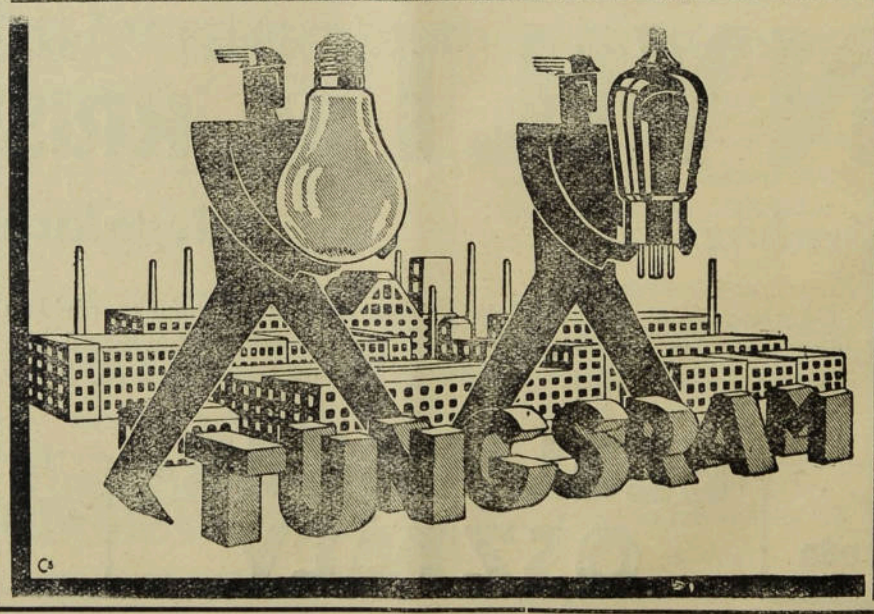
Városfejlesztési szempontból Budapest egyes területein *harminc évi rendkivüli házadómentességet* kérnek az épitőipari érdekeltségek. Ilyen területek a *Terézváros és az Erzsébetváros belső fele*, a Rákóczi-ut, Károly-körut, Vilmos császár-ut, Berlini-tér, Nagykörut által határolt terület, a *Vizivárosnak* a Vár, Margit-körut, Dunapart, Clark Ádám-tér által határolt területe, *Óbuda belső részén* a Bécsi-ut, Vörösvári-ut, Hévizi-ut, Veder-utca által határolt terület, az egész *Belváros*, az ujjáépitendő *Tabán* egész területe, az *Erzsébet-sugárut.*

A házak modernizálásával kapcsolatosan befektetésre kerülő tőkének *megfelelő mértékü házadómentességet kiván az épitőipari érdekeltség biztositani.* További öt évi többletadó-kedvezményt kérnek az épitőiparral foglalkozó testületek, a főváros területén évente a *legjobban megépitett három zártsoru bérháznak, két legjobb bérvillának.* Összefüggő zárt házcsoportok épitkezésénél, amennyiben az épitési összeg *egymillión nagyobb tőkét* vesz igénybe, *különleges adószubvenciót* kér az épitési érdekeltség, amely emeletráépitésnél és toldaléképitkezésnél szintén különleges adókedvezményeket akar biztositani az épitető magántőke számára.

A főváros törvényhatósági bizottsága a költségvetési közgyülések során abban a helyzetben lesz, hogy a felszólalások *során állást foglaljon a rendkivüli házadómentesség meghosszabbitása tárgyában.* Értesülésünk szerint minden pártból fognak akadni felszólalók, akik *a főváros egyenes és határozott állásfoglalását követelik* a rendkivüli házadómentesség ügyében, amelynek tárgyalását *eddig azzal halogatták a közgyülési pártok, hogy a főváros külterjes fejlődésének határt kell szabni, sürgősebb és fontosabb a régi házak modernizálása és a belső városrészek fejlesztése. Ezt a nézetet vallják a többségi pártok előkelő mérnöktagjai* is, ugyhogy a házadómentesség tárgyában való fővárosi állásfoglalást illetően *élénk és érdekes összeütközésekre* van kilátás.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

MUNKÁCSY GYULA
m. kir. szab. takaréktüzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár

Budapest, VII. Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80, 35-9-16.

A haldokló liget

A békebeli felére mérséklik a mutatványostelep béreit

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A városligeti vurstli bérlői szinte *második otthonuknak tekintik a városházát*, mert alig van nap, hogy egy-két vurstli-bérlő ne siránkozna a városgazdasági ügyosztályban, haladékot kérve hátralékos bérei fizetésére. A főváros az év tavaszán olyképpen igyekezett a vurstli bérlőin segiteni, hogy elmult évi hátralékaik fizetésére *méltányos részletfizetést engedélyezett.* A bérlők azonban ezeket a terminusokat nem tudták betartani, aminek főoka az *idei rossz nyár*, amikoris nemhogy elmaradt béreket nem tudtak fizetni, de a bevételek a folyó kiadások fizetésére sem voltak elegendők.

A városgazdasági ügyosztály most *gyökeresen akar segiteni* a vurstli bérlőinek szomoru helyzetén, amelyről mindenki elismeri, hogy *a rossz gazdasági helyzet sodorta a fizetésképtelenség határaira önhibájukon kivül a bérlőket.* Arról van szó, hogy a vurstli-bódék és egyéb szórakozóhelyek béreit *a békebeli bér ötven százalékára* szállitsa le a főváros, egyben a meglevő hátralékokra még az eddiginél is kedvezményesebb uj részletfizetést engedményezzen.

Itt emlitjük meg, hogy a *Beketowörökösöknek*, a Fővárosi Cirkusz bérlőinek az a kérelme, hogy szerződésüket versenytárgyalás kiirása nélkül hosszabbitsa meg a főváros, *nem fog teljesülni.* Az ügyosztály összeállitotta Beketowék köztartozásainak listáját, amelyből kiderült, hogy a *Fővárosi Cirkusz bérlője 70 ezer pengővel tartozik*, csak a folyó esztendőről nyolcezer pengővel. Ily körülmények között az ügyosztály azt javasolja a városgazdasági szakbizottság meghallgatása kapcsán a polgármesternek, hogy a *folyó esztendő végével lejáró szerződést ne ujitsák meg, hanem az épület hasznositására irjanak ki pályázatot.*

A nemzeti munkahét előkészületei. A nemzeti munkahéttel kapcsolatos iparcsarnoki kiállitás iránt *igen nagy érdeklődés* nyilvánul meg. A nagy érdeklődésre való tekintettel a rendezőség müszaki csoportja péntektől kezdve kiköltözik az Iparcsarnokban levő irodahelyiségbe és a helyszinen ad felvilágositásokat. A *kirakatversenyre* való jelentkezések már befejeződtek. Az ország minden részéből megnyilvánuló érdeklődés azt mutatja, hogy a nemzeti munkahét ünnepségei *a vidéket is megmozgatták.* Az ötvenszázalékos utazási kedvezmény, amelyet a jegyigazolványok utján lehet megszerezni, már *november 8-án életbelép.* Az igazolványok érvényessége *november 22-én éjfélkor jár le.* A helyiérdekü vasutak a nemzeti munkahét tartama alatt *szintén ötvenszázalékos kedvezményt adnak a fővárosba utazóknak.* A kedvezmény november 10-től 19-ig minden igazolvány nélkül igénybevehető, csak a *vasuti jegyet kell a TESz által lebélyegeztetni.* Az utazási igazolványok különböző szórakozásoknál, szinházakban, fürdőkben, szállodákban, kávéházakban kedvezményeket biztositanak. A nemzeti munkahéttel kapcsolatosan a TESz *felhivást intézett a háztulajdonosokhoz*, hogy a nagy ünnepségre való tekintettel házaikat lobogózzák fel.

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51-4-06.

Uj kiirások:

Benzin szállitására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. Határidő: 1933. évi november hó 6-án, délelőtt 12 órakor.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933 november 14-én d. e. 12 ó.

Zab, széna, rozsszalma szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1933 november 29-én (szerda) d. e. 1/211 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 45. szám

Budapest, 1933 november 11

UJ BUDAPEST

GAZDASÁGI HETILAP

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékpénztári csekkszámla 30913

Reviziót!

A most folyó költségvetési vitában volt egy momentum, amely messze tulemelkedik a háztartás apró-cseprő bajain és az uj fővárosi törvény egy olyan hibájára mutat rá, melynek hivatalos helyről való megállapitása elsőizben hangzik el. Az általános vita során elhangzott felszólalásokra válaszolva, sajnálkozását fejezte ki Sipőcz polgármester, hogy a magas szinvonalu vita nem a sajtó nyilvánossága előtt folyt le, mert igy a közvéleménynek nincs egyetemes képe a költségvetés tárgyalásáról. Kijelentette a polgármester, hogy a fővárosi törvénynek az a szakasza, amely zárttá teszi a törvényhatósági tanács üléseit, nem felel meg az életnek: a tanácsnak nincs semmi titkolnivalója és ezért kivánatos, hogy a tanács munkássága a közvélemény előtt ismert legyen.

Az a pár esztendő, amely az uj fővárosi törvény élelbelépte óta eltelt, bebizonyitotta, hogy az uj törvény rosszabb a réginél. A politikusokból álló, az adminisztrációban járatlan törvényhatósági tanács nem tudta pótolni a régi hivatalnoki tanácsot, amely az ügyek abszolut ismeretében, politikai tekintetektől nem feszélyezetten adminisztrálta a maga korporativ felelősségével a fővárost. A polgármester tultengő hatásköre olyan feladatokat ró a város első polgárára, amelyeket ő akkor sem tudna száz százalékosan teljesiteni, ha a napnak nem huszonnégy, hanem negyvennyolc órája lenne. Elsorvadtak a bizottságok, kivéve a nyilvánosság előtt dolgozó közigazgatási bizottságot, a bizottsági ülésekre maguk a tagok sem kivánciak, a bizottságok egész sorát hónapszámra össze sem hivják az elnökök. És egészben véve: a kuszált városházi helyzetnek kulcsa és fokmérője az uj fővárosi törvény ziláltsága, kapkodása, merev és üres formalizmusa.

A legnagyobb baj mindenesetre a nyilvánosság kizárása az autonómia fórumairól. A sajtó tisztitótüzü reflektorait számüzte a törvény a bizottsági tanácskozótermekből, holott ennek a sajtónak a főváros fejlődésében, a közélet tisztántartásában való jelentős szerepét senkinek tagadnia sem lehet. Ime, most maga a polgármester mutat rá azokra a hibákra, amelyeket pártkülönbségre való tekintet nélkül évek óta hangoztat minden, a főváros ügyeivel foglalkozó sajtóorgánum; az errevonatkozó cikkek mellett éppolyan gögös vállvonogatással haladtak el a pártvezér urak, mint ahogyan félretették a városházi ujságirók okos és közérdekü memorandumait, érveit és tiltakozásait.

Az uj fővárosi törvény reviziója nem politikai kérdés és nem tekintély-kérdés. Ellenzéki és többségi pártoknak egyképpen érdeke, mert csak a formák kijavitása után remélhető az abban rejlő tartalom megjavulása is. Hol van az az idő, amikor az országgyülés két háza az uj fővárosi törvényt elfogadta, mennyire más szellemi áramlatok járják azóta keresztül-kasul Európát, a diktaturától a rendi alkotmányig! Amiképpen minden korszakot alkotó törvénynek meg van a maga novelláris módositása, sem városháza, sem kormányzat nem zárkózhat el azelől, hogy az uj fővárosi törvényt ujra letegyék a Ház asztalára, megejtve azokat a módositásokat, amelyeket a gyakorlati élet szükségesnek tart!

Huszár Aladár főpolgármester kuszáltnak látja a várospolitikai helyzetet

A főpolgármester meg van elégedve a költségvetési vita szinvonalával, bejelenti, hogy a költségvetés után a centrálé ügyét és a közlekedés egységesitését tárgyalják az autonómia fórumai és közli, hogy már a legközelebbi jövőben megkezdik a tavaszi közmunka-program kidolgozását

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A kaleidoszkopszerüen változó városházi politika középpontjában kétségtelenül *Huszár* Aladár főpolgármester személye áll, akinek *markáns egyénisége egyik legjelentékenyebb tényezője* a várospolitika kavargó áradatainak. A főpolgármester személye felé terelte az elmult héten a közfigyelmet az *a hosszu tanácskozás*, amelyet vele *Gömbös* miniszterelnök folytatott, nemkülönben az a tevékenység, amelyet a főpolgármester a jövő esztendei költségvetés előkészitésében fejt ki. A főpolgármester, mint a törvényhatósági tanács elnöke, vezetője és irányitója a kisebb-nagyobb izgalmakkal füszerezett költségelőirányzati vitának, a főpolgármester ezt a nehéz feladatát *mindenki által megbecsülten, a legteljesebb pártatlansággal és igazságérzettel végzi.*

A várospolitika aktuális kérdéseiről kérdést intéztünk

Huszár Aladár dr.

főpolgármesterhez, aki a következő nagyérdekü nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Azokról a tárgyalásokról, amelyeket a miniszterelnök ur folytatott velem a várospolitika legközelebbi jövőjének kialakulásáról, természetesen *nem nyilatkozhatom.* Meg kell azonban állapitanom, hogy

a magam részéről a várospolitikai helyzetet kuszáltnak látom.

Én a magam nézetét *a legmesszebbmenő nyiltsággal* képviseltem a miniszterelnök ur őnagyméltósága előtt: *a döntés* azután, hogy hogyan fogja a miniszterelnök ur a helyzetet megoldani, természetesen *az ő kezében van.*

Szóvátettük a főpolgármester előtt azokat a szállongó hireket, amelyek szerint ő az ismeretes *Wolff-féle névnapi ünnepségről tüntetésszerüen távozott,* amikor ott *a keresztény-párti alvezérek a kormányt támadták.* A főpolgármester *feltünő élénkséggel válaszolt kérdésünkre,* amikor ezen hiresztelés tárgyában kértük nyilatkozatát:

— Mesebeszéd, hogy én tüntetésszerüen távoztam volna Wolff Károly névnapi ünnepéről.

Erről szó sincs, erre nem volt szükség. *Én már előre bejelentettem az ünnepség rendezőinek,* megmondottam megérkezésem alkalmával is, hogy *rövidesen távoznom kell, mert egyéb halaszthatatlan dolgom van.* A rendezők ezen kijelentésemet *tudomásul vették* és ennek értelmében el is mentem, mielőtt még *Wolff* Károly beszédét elkezdte volna. *A Frontharcos Szövetség ülésére kellett sietnem,* ahol már türelmetlenül vártak és amelyen való részvételemet elhalasztani semmi körülmények között nem állt módomban.

A főpolgármester szavainak igazolásául egy *fényképfelvételt* mutatott munkatársunknak, amely *Huszár* Aladárt a Frontharcos Szövetség elnöki székében ábrázolja. A felvétel *ugyanazon napról van keltezve, amelyiken a Vigadóban az ismeretes Wolffot-ünneplő népgyülés tartatott meg.*

Ezután *a városházi aktuális kérdésekre* került a beszélgetés sora. Első kérdésünk az volt a főpolgármesterhez: *meg van-e elégedve a törvényhatósági tanács költségvetési vitájával és nem jelent-e nehézséget, hogy az előirt határidőig, november 15-éig a főváros törvényhatósági bizottsága nem fog elkészülni a jövő évi költségelőirányzat tárgyalásával?*

— A magam részéről — válaszolta *Huszár* főpolgármester — csak

a legteljesebb elismerés hangján nyilatkozhatom arról a valóban értékes és nivós vitáról, amelynek során a törvényhatósági tanács tagjai pártkülönbség nélkül elvi magaslaton állva, a főváros szeretetétől áthatva vitatják meg a háztartás aktuális problémáit.

Azok a konkrétumok, amelyek a vita anyagában inditványok formájában *a vezető tanácstagok részéről felmerülnek,* minden vonatkozásban figyelemre méltóak és én az elnöki székből azt tapasztalom, hogy a törvényhatósági tanácsban képviselt pártokat *a főváros igazi szeretete és érdekeinek mellékgondolat nélkül való képviselete hatja át.*

— Ami szerkesztő ur azon kérdését illeti, hogy *nem okoz-e nehézségeket a költségvetési tárgyalás törvényes határidejének tullépése,* erre vonatkozólag az a nyilatkozatom, hogy a rövid határidő-tullépésnek *nem tulajdonitok nagyobb fontosságot.*

A belügyminiszter urnak mindenesetre be fogom jelenteni a határidő tullépését, kétségtelennek tartom azonban, hogy ebben az irányban nem fog semmilyen nehézséget a kormányhatóság a fővárosnak támasztani.

Végezetül aziránt intéztünk kérdést *Huszár* főpolgármesterhez: *melyek véleménye szerint a főváros legfontosabb feladatai a költségvetés letárgyalása után,* melyek azok a problémák, amelyek az év hátralevő részében az autonómia fórumait foglalkoztatni fogják?

— A hosszu nyári szünet után — válaszolta a főpolgármester — *szinte tulzsufolt menetrendet* mutat a törvényhatósági tanács és a törvényhatósági bizottság legközelebbi munkássága. A legfontosabb feladatok közül elsőnek az ismeretes *centrále-problémát* emlitem, amelyet a meghosszabbitott opció határidejéig, az esztendő utolsó napjáig el kell döntenie az autonómia két legfontosabb fórumának. Ugyancsak rövidesen tárgyalásra akarom kitüzetni *a közlekedés egyesitésének problémáját,* amelyet a Helyiérdekü Vasutak megváltásáról intézkedő belügyminiszteri leirat kapcsán szintén a legsürgősebb problémák közé sorozunk.

— Ezen a két nagy problémán felül a közeljövőben legfontosabb feladatunk: *a téli nyomor leküzdése és a tavaszi munkaalkalmak megteremtése.* A legélénkebb figyelemmel kisérem a szociálpolitikai ügyosztály müködését *a téli nyomor ellen tett intézkedéseket illetően* és sulyt helyezek arra is, hogy

már most, amikor kezdődik a tél, megtegyük a szükséges intézkedéseket, hogy a tavasz beköszöntével megfelelően elő legyenek már készitve a létesitendő nagy közmunkák.

— A tavaszi nagy közmunkákat illetően elsőnek az

Erzsébet-sugárut épitését

emlitem, én magam ezt forszirozom a legjobban és ha személyesen nem folyok bele az ügyek intézésébe, mert ez hivatali müködésemtől távolesik, *a probléma minden fázisát élénk figyelemmel kisérem* és a megoldás lehetőségeit elő akarom segiteni. A másik nagy, könnyen megoldható feladat véleményem szerint

a Rudas-fürdő ügye.

Már készül a polgármester ur előterjesztése, amely *több esztendőre terjedő program keretében* kivánja *a Rudas-fürdőben feltörő gyógyforrások közkincsé tételét az eddiginél erőteljesebb formában keresztülvinni. Sipőcz* polgármester ezen akcióját a legmelegebben támogatom, mert magam is át vagyok hatva attól a meggyőződéstől, — amint azt a Fürdőváros Egyesület közgyülésén tartott beszédemben is kifejezésre juttattam, — hogy

Budapest földalatti kincsei azok, amelyek a város jövendő boldogulását jelentékeny mértékben vannak hivatva elősegiteni.

Etekintetben a Rudast látom *a jövendő fejlődés központjának* és ezért a magam részéről mindent elkövetek, hogy a megfelelő pénzösszegek a fejlesztés céljaira a lehetőség szerint *már a jövő esztendei költségelőirányzat keretében* rendelkezésre álljanak.

Végezetül *a Tabán-pályázat alakulása* iránt intéztünk kérdést a főpolgármester urhoz, aki azonban kijelentette, hogy e tekintetben a pályázat eldőlte előtt *nem áll módjá-*

ban nyilatkozni, mindenesetre kifejezést adott azonban azon már fürdőügyi beszédében is hangoztatott véleményének, hogy *a fürdővárosprobléma a tabáni kérdés megoldásánál okvetlenül figyelembe veendő.*

Huszár főpolgármester fenti érdekes nyilatkozata *részletes és kimerítő képet nyujt a városháza legközelebbi munkásságáról*, nemkülönben arról *a valóban impozáns munkásságról és szorgalomról is*, amelyet a főpolgármester a főváros érdekében hivatali körében kifejt. Ez a nyilatkozat alkalmas arra, hogy azt *az általános tiszteletet és szeretetet, amely a főpolgármester személyét pártkülönbség nélkül körülfonja, csak fokozza és emelje.*

CUSTODIS ALPHONS
mérnöki iroda és speciális építési vállalat
BUDAPEST, V., NÁDOR UCCA 19
Telefon: 120-07.
Gyárkéményépítés,
gőzkazánbefalazás,
ipari kemencék építése
és tervezése

Zománctáblák
a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82-4-29

November 11-én és 16-án
d. u. ½3 órakor
Ügetőverseny

Kinek a részéről történt indiszkréció a tabáni tervpályázatnál?

Illetékes hely megállapitja, hogy a fővárosnak semmi vonatkozása nincs a birálóbizottsághoz — A bizottság döntésében a főváros hivatalos fórumai nem vesznek részt, a lepecsételt jeligés levelek Borvendég alpolgármester személyes őrizete alatt vannak

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági tanács költségvetési vitájában *Petrovácz* Gyula szóvátett bizonyos hireszteléseket, amelyek szerint a tabáni pályázat dolgában *hallgatagon megtörtént volna a döntés*, kapcsolatosan *egyes jeligék elárulásával.* A felszólalásra *Sipőcz* polgármester az általános vita során elhangzott felszólalásokra válaszolt.

— Ha valaki a jeligét elárulta volna — mondotta a polgármester — valamelyik münél, az esetben az az álláspontom, hogy *az illető kizárassék a pályázatból.* A vizsgálatot egyébként meginditom, mert *erkölcsi kérdés*, hogy tiszta képet kapjak. Az a törekvésem, — fejezte be nyilatkozatát a polgármester, — hogy *a tabáni tervek minél hamarabb a tanács és a közgyülés elé kerüljenek és az épitkezés sürgősen megindul-jon.*

Illetékes helyen

a tabáni pályázat körül felmerült indiszkréciókat és a tabáni probléma mai állását illetően a következő nyilatkozatot tették az *Uj Budapest* munkatársának:

— Szeptember 30-án járt le a tabáni tervpályázat, eddig az időpontig *65 pályamü érkezett be pecsét alatt a fővároshoz.* A pályázatokat a *Borvendég* alpolgármester elnökletével október 6-án tartott plenáris ülésen felbontották, megválasztották előadókul *Kertész K.* Róbert ny. államtitkárt és dr. *Maléter* Jenő MÁV. főfelügyelőt zsüri tagokat és ettől az időponttól kezdődően a tiz zsüri tag közül az, aki ráér, *hetenkint kétszer-háromszor a magasépitési ügyosztály tanácstermében átvizsgálja a beérkezett pályamunkákat.*

— A főváros vezetőségének a pályamüvek birálóbizottságának összeállitásánál az volt az álláspontja, hogy a *zsüribe olyan urak kerüljenek, akik a tabáni ügy eldöntésében semmilyen fórumon részt nem vesznek.* Ezért nincsen a zsürinek *törvényhatósági bizottsági tag, közmunkatanácsi tag, vagy miniszteriális résztvevője.* A birálóbizottsághoz a fővárosnak csupán annyi a köze, hogy *annak elnöke a polgármester* akinek nevében *Borvendég* alpolgármester fungált a birálóbizottság alakuló ülésén. A polgármester személyén kivül tehát *semmiféle kapcsolata a fővárosnak a birálóbizottsággal nincsen*, és bizonyos, hogy amennyiben indiszkréció történt, az nem a főváros részéről történt, de annál kevésbbé is történhetett, mert a lepecsételt jeligés levelek *Borvendég alpolgármester személyes őrizete alatt vannak.*

— Ilyképpen az a vizsgálat, amelyet *Sipőcz* polgármester a törvényhatósági tanácsban bejelentett, a főváros hivatalos tényezőit *egyáltalában nem érinti.* Mindenesetre *sajnálatos*, hogy efajta állitólagos, vagy a tényeknek megfelelő indiszkréciók *kompromittálhatják a pályázatot*, ismét módot nyujtva arra, hogy a hosszu idő óta huzódó tabáni probléma megoldása *esetleg eltolódjék.*

KOHN GYULA
KEFE- és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 802—45

ALAPITTATOTT 1895
NAGY KÁLMÁN
EGYENRUHÁZATI INTÉZETE
ÉS POLGÁRI SZABÓSÁGA
BUDAPEST, IV.,
KOSSUTH LAJOS-U. 6
(SAJÁT HÁZ)
TELEFON: 83—6—59
KEDVEZŐ FIZETÉSI
FELTÉTELEK MELLETT!
ELŐNYÖS ÁRBAN KÉSZIT
POLGÁRI ÉS
EGYENRUHÁT

FOTOCIKKEK
SZAKÁL GÉZA SZAKÜZLETÉBEN
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZ.
AMATŐRFELVÉTELEK RIDOLGOZÁSA
LEICA
GÉPEK KELLÉKEK RIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Közuti gőz- és motorhengerlést
vállal **WOLFF ERNŐ**
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Kérjen árajánlatot: WOLFFNÉL. Tel.: Lágymányos 13-82

Városházi notesz

SZERDÁN VOLT EGY ESZTENDEJE, hogy Huszár Aladárt Budapest főpolgármesterévé választotta a székesfőváros törvényhatósági bizottsága. Még élénk emlékezetünkben vannak a megválasztás külsőségei: a riadó éljen, amely a fekete diszmagyarban a közgyülési terembe lépő főpolgármestert köszönti, az uri magyar jelenség a közgyülési terem pódiumán: a damaszt selyem attilán a kitüntetések sorozata, a nyakban zöld selyem szalagon az érdemkereszt emailja, a mellen a vaskereszt fekete-fehér szalagja.

Még fülünkben csengenek a beköszöntő beszéd szavai, amelyek annyira nemes céllal, annyi jószándékkal, mégis eredménytelenül hangzottak el a városi politikában:

— Ma csak szeretettel, összefogással, lemondással és együttérzéssel lehet minden eredményt elérni...

Ugyan, hol a szeretet, hol az összefogás és hol az együttérzés a városi politikában? A jószándéku felhivásnak vajmi kevés foganatja lett, az egyesztendős főpolgármesteri évfordulón azt kénytelen nyilatkozni Huszár Aladár:

— A városházi helyzetet kuszáltnak látom...

*

AZ ÉVFORDULÓN ELSŐNEK a főpolgármesteri hivatal személyzete, élén Günther főjegyzővel és Oszoly tanácsi fogalmazóval, köszöntötte Huszár Aladárt. A tanácsülést megelőzően pedig a főváros vezetősége: Sipőcz polgármester, Liber és Borvendég alpolgármesterek keresték fel Huszár Aladárt, hogy az egyesztendős jubileum alkalmával szeretetüket és gratulációikat kifejezzék. A főváros vezetősége közel egy óra hosszat tartózkodott a főpolgármester szobájában, amikoris egy alkalommal megvitatták a főváros aktuális problémáit.

*

SIPŐCZ POLGÁRMESTER, mint a Saskör elnöke, fogja az ünnepi beszédet tartani november 18-án, amikor a Sasok Vámház-körúti uj helyiségüket felavatják. Az ünnepélyes felavató vacsorát a Sasok fel fogják használni arra, hogy névnapja alkalmából ünnepeljék közszeretetben álló elnöküket, Budapest polgármesterét.

*

A HIVATALOS LAP SZOMBATI SZÁMA közölte, hogy a kormányzó Szendy Károly tanácsnokot, a közoktatási ügyosztály vezetőjét a kormányfőtanácsosi méltósággal tüntette ki. Szombaton a kora reggeli órákban, amikor Szendy Károly bejött hivatalába, már telisteli volt a tágas titkári szoba a gratulálók tömegével. Megállás nélkül szólt a telefon, jött a sürgönyhordó: mindaz a tisztelet és szeretet, amely Szendy Károly személyét körülveszi, megragadta az alkalmat, hogy ebből az alkalomból megnyilatkozzon.

— Csak most tudom — mondotta meghatottan munkatársunknak Szendy Károly, — mennyien szeretnek engemet.. Nem tagadom: ez a megbecsülés és szeretet igen-igen meghat.

A székesfőváros tanügyi személyzete, amely a bálványozásig rajong gazdájáért, a küldöttségek egész tömegét meneszti Szendy Károlyhoz, hogy őt kitüntetése alkalmából üdvözölje. Kedden délelőtt a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének oktató szakosztálya üdvözölte Szendyt Erődy Kálmán tankerületi főigazgató vezetésével, aki üdvözlő beszédében rámutatott azokra az alkotásokra, amelyeket a tanügyi tanácsnok a nehéz gazdasági viszonyok ellenére is megvalósitott a főváros oktatásügyének előbbrevitele érdekében. Szendy tanácsnok meghatottan köszönte meg az üdvözlést.

Több mint ötezer levél, sürgöny, gratuláció érkezett kitüntetése alkalmából Szendy Károlyhoz. Elküldték gratulációikat az összes miniszterek, valamennyi államtitkár, számos országgyülési képviselő és a törvényhatósági bizottságnak majd minden tagja.

*

HOGY SZENDY KÁROLY MÉLTÓSÁGOS UR LETT, az nem csupán az ő érdemeinek az elismerése, hanem — mindenki érzi — politikai jelentősége is van az éppen most érkezett kitüntetésnek. Jóslatokba nem akarunk bocsátkozni, ezért csak idejegyezzük, hogy az egész városháza: tisztviselők és politikai pártok egyaránt a jövő emberének tartják Szendy tanácsnokot, annak az eljövendőnek, akinek köztiszteletben és szeretetben álló személyisége talán sokkal hamarébb tolul előtérbe, mint bárki is gondolná...

... Régi józsefvárosi polgári családból származik a legujabb városházi méltóságos ur. Apja, nagyapja takarékos és vagyonos polgárai voltak a fővárosnak, mint ő maga mondja önéletrajzában: kisgyermekkorom óta mást sem látván, mint apámnak és nagyatyáimnak ernyedetlen szorgalmát, dolgosságát és takarékosságát, egészen természetes, hogy ezeket a polgári erényeket hoztam magammal az életbe és ezek irányitanak engem, mint közhivatalnokot is.

Huszonhárom éves korában, 1908-ban már segédfogalmazó Szendy Károly, 1918-ban tanácsjegyző, ekkor már a közegészségi ügyosztályban a tanácsnok helyettese.

Ettől az időponttól kezdődően nyilott könyv Szendy tanácsnok városházi munkássága. Mint a közegészségi ügyosztály vezető-helyettese, vas fegyelemmel, de jóságos szivvel intézi a kórházak ügyeit. Amikor innen a közjogi ügyosztályba, majd a közoktatási ügyosztályba került, már a legjobb hirnév: a keménykezü, de jóságos szivü vezető hirneve fonta körül Szendy Károlyt. Tanácsnoki müködését felesleges külön méltatni: értékeli őt e tekintetben az a köztudat, amely hogy — ismételjük önmagunkat — a jövő, mégpedig a közeljövő emberét látjuk Szendy Károlyban!

*

ILOVSZKY JÁNOS, aki mint a Baross Szövetség elnöke, e hó 16-án, csütörtökön este 6 óra 20 perckor Magyar iparpártolás cimmel tart előadást a rádióban a Nemzeti Munkahét megnyitása alkalmából, mondja a Városházi Notesznek:

— Járt utat járatlanért el ne hagyj! — mondja a régi közmondás, de november 16-i előadásomban ezt a tanácsot csak részben követem, mert annak során rátérek olyan utak megvilágitására, amelyekben való haladás szerintem mai helyzetünkben gyors eredményhez, nagyszámu vállalat, gyár fellenditéséhez, igen sok, jelenleg tétlenségre kárhoztatott munkáskéz és hivatalnok foglalkoztatásához vezethet.

— ... Uj utakat világitok meg a magyar iparpártolás terén és végtelen örömömre szolgálna, ha érveim a rádió közönségénél elfogadásra és megértésre találnának.

*

KARAKÁN MAGYAR EMBER VOLT VILÁGÉLETÉBEN Édes Endre tanácsnok, akit nyugdijazása után a Ferenc József laktanya gondnoki teendőivel bizott meg a polgármester. Nagyobb mellékjövedelmet nem biztositott a harmincöt esztendei szolgálattal nyugalomba vonuló Bandi bátyánknak az uj stallum, ha csak azt nem számitjuk jövedelemnek, hogy szép természetbeni lakással van egybekötve a laktanya gondnoksága.

Az utóbbi hetekben a nyugalmazott tanácsnok olvasva az uj nyugdijtörvényre vonatkozó hirlapi közleményeket, elővett egy árkus papirost, közismert gömbölyü betüivel beadványt szerkesztett a polgármesterhez, közölvén, hogy ő nem akarja halmozni a jövedelmeket, megelégszik a tanácsnoki nyugdijával, miértis a gondnoki

A racionalizálás uj állomásai

A főváros posta utján akarja az összes hatósági intézkedéseket a feleknek kikézbesiteni, tanfolyamokat rendeznek a kezelői és fogalmazói személyzet számára, készül a központi igazgatás revíziója, összevonták a segédhivatalok könyveit és normalizálták a hivatali blankettákat

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Mialatt az autonómia fórumai heteken át vitatkoznak a főváros *jövő esztendei* költségelőirányzatáról, az elnöki ügyosztályban kitartó szivóssággal folyik egy munka, amely *évtizedekre van hivatva* átalakitani és megszabott irányba terelni az adminisztráció arculatát. A közigazgatás egyszerüsitésének nagy munkája *nem tulzottan érdekli* az egymással mérkőző politikai pártokat, holott ez a racionalizálás több szempontból bir *jelentős fontossággal*. Különleges jelentőségü a racionalizálás munkája *a hivatalokban megforduló polgárság szempontjából*, amely az adminisztráció egyszerüsitése mellett gyorsabban és könnyebben intézheti el ügyes-bajos teendőit. De nagy jelentősége van az egyszerüsitési akciónak *anyagi szempontból is:* a gyorsabb és jobb adminisztráció ugy munkaerőben, mint a munkánál felhasznált irószeranyagban *nagymértékü megtakaritást von maga után.*

A racionalizálási akciónak tudvalevően *Felkai* Ferenc dr. tanácsi főjegyző áll az élén, aki az elnöki ügyosztályban szerzett huszesztendős munkásságának gyakorlati tapasztalatait szüri le a maga fiatalos energiájával párosulva nagy és értékes munkásságában.

Felkai Ferenc dr.

a racionalizálási munka mai állását illetően a következő érdekes nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A közigazgatás egyszerüsitése *három irányu.* Elsőnek eddig

az ügyiratkezelés egyszerüsitése

kapcsán sikerült a központ által használt nyomtatványokban lényeges megtakaritást elérnünk.

A kezelési segédkönyvek összevonása

olyképpen történt meg, hogy most csak egy-egy segédkönyv szükséges ügyosztályonként az eddig használt négy-öt segédkönyv helyett, *évi 10—12 ezer pengő megtakaritást jelent.* Akciónknak második etappeja

az összes nyomtatványok revíziója.

Stimuláltuk, egymáshoz idomitottuk, összevontuk a nyomtatványokat, ugyhogy most *sokkal kevesebb blankettára és egyéb, az egyes hivatalok által használt nyomtatványra van szükség.* Ezeket a nyomtatványokat *nagyobb tömegben* állitjuk elő, tehát olcsóbbak is. Pontosan kiszámitottuk a nyomtatványok revíziója kapcsán elért *megtakaritást:* évente *89 ezer pengőre rug ez az összeg,* amivel már a jövő esztendei költségvetésben is csökken a főváros kiadása. Ezzel kapcsolatban arra is utalok, hogy az iratok egységes nyomdai előállitásával kapcsolatosan a hivatali ügyiratokhoz használandó *papirt is normalizáltuk,* ami azzal az eredménnyel jár, hogy a papirbeszerzés is olcsóbb lesz.

Munkánk harmadik, legfontosabb része

a szabályrendeletek revíziója.

A fővárosnak 231 érvényben levő szabályrendelete van, ebből 26-ot már átdolgoztunk, ezeket az autonómia fórumai részben már letárgyalták. részben rövidesen le fogják tárgyalni; igy a törvényhatósági tanács és bizottság ügyrendjei, az üzemi alkalmazottakra vonatkozó szabályrendeletet, az uj nyugdijszabályrendeletet, a városbirói intézményről szóló szabályrendeletet, a kerületi választmányok müködéséről szóló szabályrendeletet. 110 szabályrendeletnek az uj fővárosi törvény rendelkezései szerint történő átdolgozása most van folyamatban, viszont 99 olyan szabályrendelet van, amelyek időközben *tárgytalanokká lettek*, részben azért, mert az az intézmény, amelyet a szabályrendelet létesitett, megszünt (például a *lakáshivatalról* szóló szabályrendelet), részben azért, mert az az intézmény, amelyről a szabályrendelet intézkedett, kivétetett a főváros hatásköre alól. (Igy a *közlekedés*, melyet a belügyminiszter közlekedési kódexe a rendészet hatáskörébe utal).

Az előttünk tornyosuló feladatok közül a legjelentékenyebb

a központi igazgatás revíziója.

E tekintetben a hatáskörök összeegyeztetése, különösen a központ és a kerület között érdemel jelentősebb figyelmet, annál is inkább, mert az alkotandó szabályrendelet e tekintetben *hatással lesz a kerületi előljáróságokról szóló törvény revíziójára.* A központi igazgatás racionalizálása kapcsán sulyt helyezek arra is, hogy

a tisztviselőképzés

az idők változásához képest olyképpen történjen, hogy az idők folyamán változó adminisztrációhoz *a különféle tanfolyamokon hozzáidomuljanak a tisztviselők*, akiknek készültsége nem fejeződhetik be az iskola kapuinál. *Tanfolyamaink* kétirányuak lesznek: külön a kezelőszemélyzet részére és külön a fogalmazói személyzet részére. A kezelőszemélyzet által kötelező módon hallgatandó tanfolyamok valószinüleg *még ebben az évben meg is fognak indulni* és azokat a kezelői szakon levő tisztviselőknek, kezdve az ideigleneseken és végezve a segédhivatali főigazgatókon, mindenkinek látogatnia kell.

Elmondotta még munkatársunknak *Felkai* főjegyző, hogy *a postakincstárral folytat fontos tárgyalásokat a főváros a kézbesités egyszerüsitése irányában.* Az az elgondolás, hogy a közönséget zaklató különféle hatósági közegek: kézbesitők, elektromos- és gázmérő-számlák, adóintés-kézbesitők, különféle kategóriái helyett

egységesen a posta kézbesitse mindazokat a hatósági iratokat, amelyeket a város a felekhez kiküld.

A főváros a körülbelül százfőnyi, évente több mint százezer pengőbe kerülő kézbesitő személyzet leépitése kapcsán arra gondol, hogy ezeket a kézbesitéseket *a jövőben a magyar királyi pósta végezze.* A baj csupán az, hogy a pósta *sokat kér a kézbesitésért*, többet, mint amennyibe a jelenlegi rendszer kerül. Kétségtelennek látszik azonban, hogy e tárgyban előbb-utóbb *meglesz a megegyezés*, amikoris *a kézbesités racionalizálása kapcsán a polgárság zaklatása a különféle kézbesitések szétágazása kapcsán meg fog szünni.*

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI ÚT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

megbizatásáról kellő tisztelettel és azonnali hatállyal lemond.

Már el is költözött Bandi bácsi a külső Kerepesi-utról Budára, ahol valószinüleg emléktáblával fogják megjelölni a házat, amelyben az az első és valószinüen egyetlen nyugdijas tisztviselő lakik, aki önként mondott le mellékjövedelméről...

*

GALLINA FRIGYES ÖZVEGYE, Gömöry Vilma asszony, a Nemzeti Szinház kitünő müvésznője, az elmult héten sulyos vakbélmütéten esett keresztül.

*

NAGY MUNKÁBAN VAN AZ ELNÖKI ÜGYOSZTÁLY, most készül az előterjesztés a törvényhatósági tanácshoz, azon tanácsnokok nyugdijazása iránt, akik szolgálati idejüket kitöltötték. Három kerületi tanácsnokról van szó: Tatár Béláról, aki november elsejével, Szente Miklósról, aki november tizedikével megy nyugdijba és Guth Ferencről, aki megrongált egészségi állapotára való tekintettel saját elhatározásából megy nyugalomba.

Sipőcz polgármester olyképpen intézkedett, hogy amig a törvényhatósági bizottság költségvetési vitája tart, ne legyen tanácsülés. Ez okból a szóbanforgó nyugdijazásokra csak november második felében fog sor kerülni. Minden valószinüség amellett szól, hogy december elsejei hatállyal nyugdijazzák a három kerületi tanácsnokot, akinek távozásával erősen megritkul a kerületi előljárók érdemes kara.

*

KIK LESZNEK AZ UJ TANÁCSNOKOK? Ez a kérdés a leggyakrabban hangzik fel most a városházi bürókban. Mint már megirtuk, két elvi irányzat harcol itt egymással: a központi érdekelt főjegyzők azon az álláspontón vannak, hogy nincs különbség központi és kerületi tanácsnokság között és ezért őket illetik a megürülő tanácsnoki stallumok. Ezzel szemben az öreg kerületi főjegyzők arra hivatkoznak, hogy a kerületi előljárói székek mindig az előljáró-helyettesek számára voltak fenntartva, nem lehet őket most sem mellőzni; a központiak várjanak, amig központi tanácsnoki állás üresedik meg.

Hogy melyik irányzat fog győzni, az ma még teljesen bizonytalan. Ha a központiak győznek: Farkas Ákos, Morvay Endre, Babarczy István és Felkai Ferenc között fog választani a törvényhatósági tanács. Ha a kerületek emberei nyomulnak előtérbe, a rangban legidősebb Goszleth Ernő dr. mellett Battlay Imrének van a legtöbb sánsza, mellettük Schmáderer Oszkárra, Thordai Lajosra, Haidekker Jánosra, Farkas Lajosra és Wirnhardt Ágostonra fognak szavazatok esni.

*

A KEMÉNY LEGÉNYEK TÁRSASÁGA hétfő esti összejövetelein állandóan 40—50 ember látogat el a Debrecen szálló különtermébe. Valóban bajtársias és szeretetteljes a hangulat ezeken a vacsorákon, bizonyságául annak, hogy a kemény legényeket nem mulandó politikai érdekek, hanem olyan magasabb szempontok kovácsolják össze, amelyek minden vonatkozásban tiszteletreméltóak és megbecsülendők.

Az eheti összejövetelen Nagy Ferenc, a Kemény Legények kapitánya mondott hosszabb beszédet.

— A keresztény és nemzeti gondolat alapján állok és fogok a jövőben mindenkor állani — mondotta lelkes éljenzés közepette Nagy Ferenc — és ezért mindig küzdeni fogok. Küzdelmem, harcaim célja, hogy a gondolat ne csak gondolat maradjon, hanem tetté váljon, nemzetünk és a főváros érdekében.

— Nekünk nincsenek politikai allürjeink, mi nem akarunk a tagok számával tüntetni - folytatta Nagy Ferenc — csak azt hivjuk magunk közé, aki közénk való, mert egymás társaságában kellemesen és jól érezzük magunkat.

A főváros kiküldötteit testvéri szeretettel fogadták Törökországban

Csorna árvaszéki elnök utja eredményéről részletesen beszámolt Sipőcz polgármesternek

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A polgármester a rodostói Rákóczi-ház ünnepélyes felavatására a török-magyar kereskedelmi kamara különvonatán tudvalevően *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnököt és *Medriczky* Andor dr. segédfogalmazót küldte ki. *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnök utja eredményéről most *részletesen beszámol* a polgármesternek, annak megállapitása mellett, hogy *a propaganda tevékenységéről Medriczky* segédfogalmazó külön fog beszámolni.

Jelentésében közli *Csorna* árvaszéki elnök, hogy Rodostóban *Pekár* Gyula és *Baross* Gábor beszédei után *elsőnek helyezte le* a főváros közönsége nevében kegyeletes szavak kiséretében a főváros által küldött babérkoszorut, melynek városi szinü szalagja a következő szavakat hordja magán: *Budapest székesfőváros közönsége Rákóczi emlékének.*

A főváros kiküldöttei tisztelegtek *Muhiddin* válinál, Istambul város polgármesterénél és tolmácsolva *Sipőcz* Jenő meleg üdvözletét, *Csorna* Kálmán dr. átadta az istambuli polgármesternek a *Sipőcz* Jenő által aláirt *Budapest-albumot*, valamint a Fővárosi Idegenforgalmi Hivatal által török nyelven kiadott *budapesti kalauzt.* Az istambuli polgármestert *láthatóan meghatotta budapesti kollégája figyelme*, az ajándékot hálásan megköszönte és megigérte, hogy a kalauzt tanulmányozza és a Törökországból Budapest felé irányuló idegenforgalom előmozditása érdekében közremüködik.

Kijelentette hosszabb beszédében *Muhiddin* váli, hogy a törökök a magyart testvérnépnek tekintik, boldogulását hőn kivánják és biztositva látják. Amikor teheti, *eljön Budapestre* és személyesen viszonozza *Sipőcz* Jenő megemlékezését, addig is kérte, hogy adja át a budapesti árvaszék elnöke az *ő legmelegebb üdvözletét Budapest polgármesterének.*

Közli még *Sipőcz* polgármesterrel *Csorna* árvaszéki elnök, hogy amennyiben azt a rendelkezésére álló rövid idő megengedte, *különböző tanulmányokat folytatott a török állami és társadalmi élet lényege és a közigazgatás menete tekintetében*, amelyek során iparkodott a gazdasági *és szociális nagy összefüggéseket is megismerni* és különösen a török-magyar kapcsolatok kimélyitése érdekében a szükséges teendőket szemügyre venni.

Mindezen tapasztalataimról és megfigyeléseimről, — jelenti ki végül *Csorna* árvaszéki elnök — *bizonyos elméleti elmélyülés után* egy előadás keretében kivánok beszámolni, amelyet *a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségében fogok megtartani.*

A városrendezés nagy problémái

Miért nem szünteti be a főváros azonnal az óbudai téglagyárak üzemét? — Folyik a város-felmérés, erre a célra 235 ezer pengő van a jövő esztendőre előirányozva — A rossz gazdasági helyzet miatt a főváros elejtette a telekárverések tervét

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Rendkivüli módon felfokozott munka folyik a városrendezési ügyosztályban: a harmincéves házadómentesség utolsó határidejéig: január elsejéig tető alá akarják hozni az épittetők házaikat, akik *az utolsó pillanatban* jelentkeznek épitkezési engedélyért, folyamodnak parcellázásért, kérnek ingatlanaikon épitési kitüzést. Az ügyosztály személyzete *Kempelen* müszaki főtanácsos irányitása mellett naponta a késő éjszakai órákig dolgozik, hogy a jelentkező igényeket ki tudja elégiteni. A folyó akták nagy tömege mellett azonban *a nagyobbszabásu problémák egész sorozata* tartja elfoglalva a városrendezési ügyosztályt. Ezekről a kérdésekről

Kempelen Ágoston
müszaki főtanácsos,

a városrendezési ügyosztály vezetője, a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A közönség annyira türelmetlen az épitkezési engedélyek megadása tekintetében, hogy

kezében szeretné látni az engedélyt, mielőtt a kérelmet beadta volna.

Az ügyosztály személyzete természetszerüen *mindent elkövet azirányban*, hogy az engedély gyors megadása folytán *egyetlen napot se veszitsen a közönség.* Szinte

éjjel-nappal permanenciában vagyunk és örömmel jelentem ki a nyilvánosság előtt, hogy az elintézés gyorsasága tekintetében semminemü panasz nem merül fel.

— Ami az ügyosztály folyamatban levő *nagy problémáit* illeti, utalok elsősorban arra, hogy

a törvényhatósági tanács szerdai ülésén egyhanguan hozzájárult a polgármester ur azon előterjesztéséhez, hogy a Budapest felmérésére a folyó esztendőben felvett 45 ezer pengő a jövő esztendei költségelőirányzatban 235 ezer pengőre emeltessék fel.

Az a bizottság, amelyet *a felmérés előkészitésére* a mult esztendő októberében küldött ki előterjesztésemre a polgármester ur, *Oltay* müegyetemi tanár, *Szilágyi* miniszteri tanácsos, az állami háromszögelési hivatal vezetője és csekélységem, mindent megtettünk abban az irányban, hogy az *alapmunkálatok mennél gyorsabb tempóban kezdődjenek el.* A felmérési munkálatok, amelyekre azért van szükség, mert a hatvan esztendővel ezelőtt grafikus uton történt felvételek nagyon rossz karban vannak, *pontatlanok* és *szinte használhatatlanok*, legnagyobb részükben elkészültek, a hátralevő rész a jövő esztendő végére, illetőleg 1935. közepére lesz készen. *A felmérés jelentőségét* ehelyütt nem kell ismételnem; ezirányban már több alkalommal nyilatkoztam a sajtó előtt.

— A jövő héten: november 15-én jár le az a határidő, amikor

az óbudai téglagyárak, ugy mint a Nagybátony-Ujlaki Egyesült Iparmüvek rt., a Bohn Testvérek téglagyár rt., a Salgótarjáni Kőszénbánya rt. és a Kőszénbánya 's téglagyár Társulat Pesten kötelesek bemutatni üzemterveiket és azokat az engedélyeket, amelyek alapján dolgoznak.

Óbuda közönségének régi kivánságát teljesiti a polgármester ur, amikor a jövőt illetően arra kötelezi a téglagyárakat, hogy üzemterveik bemutatása kapcsán *már most jelöljék meg*, hogyan kivánják rendbehozni, parkositásra, illetőleg épitkezésre alkalmassá tenni *az elbányászott területeket* és melyek azok a bányarészletek, amelyeknek továbbmüvelése a bemutatandó üzemterv szerint *ezen cél érdekében van. A végső cél* természetszerüen az, hogy *az óbudai téglagyárakat kitelepitsük.* Annak azonban, hogy ezt máról-holnapra tegyük, *semmi értelme nincs*, mert otthagyják az össze-vissza turkált földeket. Ezért *sokkal helyesebb*

üzemtervek bekérése kapcsán a szétturt területek bizonyos megszabott határidőn belül való rendbehozatalát illetően kötelezettségvállalása a szóbanforgó bányák részéről.

Közölte még munkatársunkkal *Kempelen* főtanácsos, hogy a törvényhatósági tanácsban felmerült azon inditványt, amely szerint *a főváros egyes ingatlanokat, főleg telkeket árverési uton értékesitsen, nem fogják megvalósitani.* Már a városrendezési szakbizottságban *aggályok merültek fel azirányban*, hogy amennyiben ezeket az ingatlanárveréseket a főváros rendszeresiti, *kaotikus állapotot teremt az ingatlan-piacon, amely a rossz gazdasági helyzet miatt amugyis erősen nyomott.* A városrendezési szakbizottság meghallgatása kapcsán a polgármester ugy intézkedett, hogy az árveréseket *jobb időkre halasztja*, egyben félretették azt a listát, amely körülbelül *220 eladásra beérett fővárosi telket foglalt magában.*

Megtörtént az első lépés a nagyüzemek adminisztrációjának egyesitése felé

Széll vezérigazgató kitüntető megbizatása a Vizmüvek üzemének átorganizálására — A végső cél: nagyüzemek rokoncélu ágazatainak egyesitésével egyszerüsiteni az üzletvitelt

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A polgármester *Morvay* Endre dr. főjegyző, a közvilágitási és üzemi ügyosztály vezetője előterjesztésére *Széll* Jenőt, a Kisipari Hitelintézet vezérigazgatóját, akinek üzemi racionalizálási kitünő müködése általánosan ismert, megbizta *a Vizmüvek üzletvitelének tanulmányozásával. Széll* vezérigazgató müködését a Vizmüvek igazgatóságánál már meg is kezdte és tapasztalatai eredményéről részletes jelentést fog tenni a polgármesternek. Mivel *Széll* vezérigazgató megbizásához *különféle kommentárokat* füztünk, kérdést intéztünk

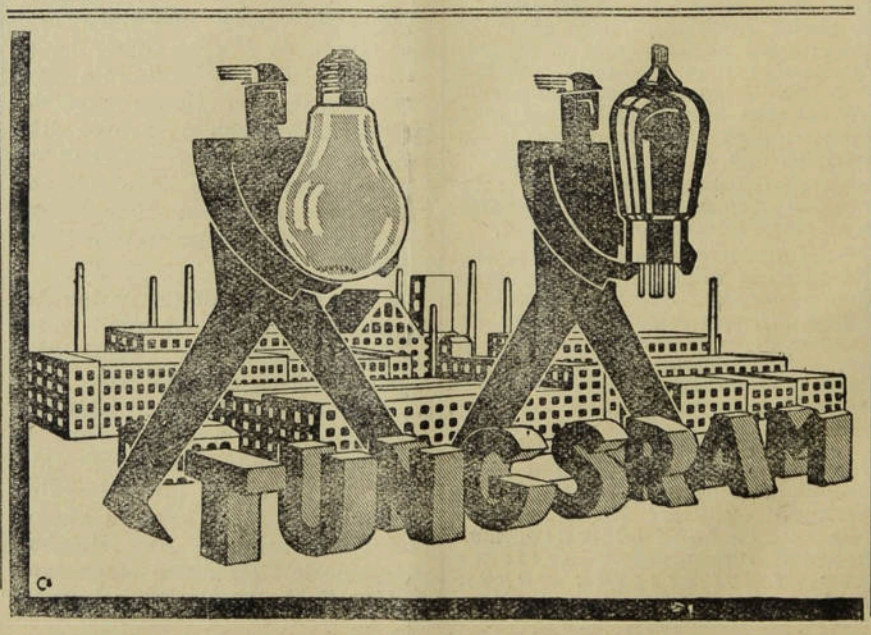
Morvay Endre dr.

tanácsi főjegyzőhöz, aki a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Azok *a következtetések*, amelyek *Széll* vezérigazgató megbizásához kapcsolódnak, helytelenek. *Nincs egyébről szó*, mint hogy a Vizmüvek, amely *eredetileg hivatal volt*, mindezideig nem tudta megkapni azt az üzemi jelleget, amire *a gazdasági életben szüksége van.* Nehezen történik a Vizmüveknél *ez az átkommercializálódás* és *Széll* vezérigazgatónak éppen az a feladata, hogy errevonatkozóan az *átorganizálást megszervezze*, illetőleg a szervezésre vonatkozólag jelentést tegyen a polgármesternek, aki azután az üzem igazgatósága utján erre vonatkozólag *meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket.*

— A Vizmüvek adminisztrációjának átorganizálása különben csak *kisérleti jellegü* és tulajdonképpen *az első lépés a fővárosi nagyüzemek:* Az Elektromosmüvek és a Gázmüvek átorganizálásához. Ezeknél az üzemeknél *a megfelelő vizsgálódást szintén Széll vezérigazgató fogja végezni*, akinek az az utasitása, hogy *egységes elgondolás alapján igyekezzen a három nagy közüzem irodáit átorganizálni.*

— Végső célunk az átorganizálásokkal kapcsolatban az, hogy *eleget tegyünk a törvényhatóság különböző fórumain, nemkülönben a miniszteriumban felmerült azon kivánságoknak, amelyek a nagyüzemek adminisztrációjának bizonyos foku egyesitésére vonatkoznak. Széll* vezérigazgató ur meg fogja jelölni az egyes üzemek vezetésében és adminisztrációjában azokat az ágazatokat, amelyek az üzemek üzletvitelének sérelme nélkül egyesithetők. A Kisipari Hitelintézet vezetője e tekintetben *kitünő szakember*, aki a köz érdekében *igen értékes tapasztalatokat fog gyüjteni* és azokról referál majd a polgármesternek. Ezen referátumok alapján készül majd el a polgármesteri rendelet, amely ugy az autonómia egyes fórumain felmerült kivánságokat kielégiti, másoldalról azonban eleget tesz azoknak a követelményeknek is, amelyeket a *Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága*, illetőleg a belügyminisztérium támasztott a főváros üzemeivel szemben.

Nagyszerüen fotografálnak a fővárosi tisztviselők

A BSE fotószakosztálya értékes eredményei

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Budapest Sport Egyesület fotószakosztályában — melynek elnöke *Szendy* Károly tanácsnok — nagy munka folyik. Minden hét keddjén előadásokat tartanak, melyeket nagy számban hallgatnak a szakosztály tagjai és azok vendégei. Az előadásoknak és a megbeszéléseknek nagy hatását mutatja, hogy a BSE fotószakosztályának tagjai minden fotókiállitáson *nagy sikerrel szerepelnek.*

A MAOSz most lefolyt nemzetközi kiállitásán is a nagy aranyérmet *Károlyi* Árpád székesfővárosi tanár nyerte, mig az ezüstérmet *Dulovits* Jenő tanár érdemelte ki. Itt szépen szerepelt még *Schuszter* Ferenc főmérnök és ifj. *Buzay* Béla. *Havlin* Károly dr. tanácsjegyző gyönyörü tátrai felvételeit az „Uj Idők" hozza.

A bécsi idegenforgalmi iroda fotóversenyén *Reminiczky* Lajos tanácsi fogalmazó nyerte az I., az V. és a VI. dijat. *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok idegenforgalmi fotóversenyén pedig, amelyre 1400 jobbnál jobb fényképet küldtek be, a VI. dijat *Dulovits* Jenő tanár, a VII. dijat *Papp* László mérnök, a XII. dijat *Reminiczky* Lajos tanácsi fogalmazó, a XIII. dijat *Pénzes* József árvaszéki jegyző és a XIV. dijat *Hangel* László főtiszt nyerte el.

A BSE fotószakosztálya is rendez december hóban kiállitást, amelyen *bármely székesfővárosi alkalmazott* (közigazgatási, közoktatási, üzemi) részt vehet.

A szakosztály előadásainak sorrendje a következő:

November hó 21-én (kedden) 6 órakor: Schuster Ferenc főmérnök: „Az expositió és szürők használata".

November hó 28-án (kedden) 6 órakor: Havlin Károly dr. tanácsjegyző: „Az elöhivás" (gyakorlati bemutatással).

December hó 5-én (kedden) 6 órakor: Pénzes József dr. árvaszéki jegyző: „A nagyitás".

December hó 12-én (kedden) 6 órakor: Behyna Miklós igazgató: „Erősités, gyengités".

December hó 19-én (kedden) 6 órakor: Simonffy János tanár: „Másolásról".

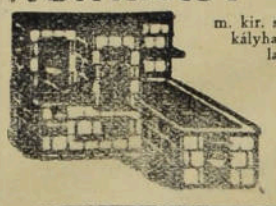
Január hó 2-án (kedden) 6 órakor: Dulovits Jenő tanár: „Fényképezés a fény ellen".

Január hó 9-én (kedden) 6 órakor: Reminiczky Lajos fogalmazó: „A fényképezés multja, jelene és jövője".

Az előadások, melyek hallgatása dijtalan, pontosan 6 órakor kezdődnek és azokon vendégeket szivesen lát a szakosztály elnöksége.

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Söröző - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Klauber és Vajda
mérnök - vállalkozók, kavicskotró-vállalata
Budapest, V., Ügynök-utca 19.
TELEFON: 90-2-17.

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII. Rózsa-utca 39
Mintaraktár VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80, 35 9-16.

Hunyadi János
természetes keserüvíz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

Hírek

Miért késik Budapest XI? A Verpeléti-ut három számu ház megvásárlását illetően a *tiszti ügyészség megkezdte az eladókkal a közvetlen tárgyalásokat.* Ezek a tárgyalások azonban elhuzódnak, nemkülönben arravonatkozóan sincs még döntés, hogy az *iparrajziskola*, amely az épületnek jelentékeny részét elfoglalja, *milyen mértékben fog összeszükülni.* Mivel az átalakitási munkálatok is pár hónapot igénybevesznek, nincs mód arra, hogy január elsejére, amikorra tervezve volt, megkezdje müködését a lágymányosi elöljárósági kirendeltség. Ily körülmények között az uj elöljáróság müködésének megkezdése a *tavaszra marad.*

Bevált a trolleybusz. A Beszkárt vezetősége a Vörösvári-uti végállomástól az óbudai uj köztemetőig terjedő autóbuszforgalmat tudvalevőleg felsővezetékes, sin nélkül járó villamoskocsikkal, az ugynevezett trolleybuszokkal pótolta. A megrendelt négy kocsiból *három van jelenleg üzemben* és a Beszkárt vezetősége által megejtett müszaki vizsgálatok azt bizonyitották, hogy a trolleybusz a gyakorlatban kitünően beválik. Arra azonban, hogy *egyéb vonalakon* is berendezzen trolleybusz-járatokat, értesülésünk szerint egyelőre nem gondol a Beszkárt vezetősége.

1935-re marad a Kálvin-tér átrendezése. A főváros tudvalevően a Beszkárttal karöltve pályázatot irt ki a Kálvin-tér átrendezésére. A birálóbizottság már megkezdte müködését és rövidesen a döntést illetően határozatot is fog hozni. A jövő esztendei költségvetésbe azonban sem a főváros, sem a Beszkárt nem tudott előirányzatot felvenni a Kálvin-tér átrendezésére, erre a célra csak *1935-ben lesz pénze a fővárosnak.*

Hatszáz névmagyarositást jelentett be a Köztisztasági Hivatal. Balló Alfréd, a köztisztasági hivatal igazgatója közölte az elnöki ügyosztályon, hogy a megindult névmagyarositási akció során 5—600 kérvény fog csak a Köztisztasági Hivataltól befutni. A többi üzemeknél hasonló arányu mozgalom van a névmagyarositást illetően. Minden remény megvan arra, hogy a nagyszabásu akcióból a főváros méltó módon fogja kivenni a maga részét.

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének XVI. kerületi szervezete most tartotta évadnyitó teaestjét, melyen megjelent *Toperczer* Ákosné elnöknő, *Petrovácz* Gyula országgyülési képviselő, *Paulheim* Ferenc pártelnök feleségével együtt s a választókerület tekintélyes tagjai. A megnyitó beszédet *Halmy* Gyuláné kerületi elnöknő tartotta, melyben a megjelenteket meleg szavakkal üdvözölte. Az est kimagasló pontja *Toperczer* Ákosné beszéde volt, ki megkapó szinekkel ecsetelte a háboru utáni nehéz közállapotokat s a családi béke ezer felforgató veszélyét. Mikor a nő a politika terére lépett, *a család békéjét és szentségét akarja megmenteni és megvédeni.* A nő a családon át az élet örömeit védelmezi. Tehát a nőnek a politikai életben *ez ad nagy elhivatottságot.* A nő a politikába beleviszi a legszentebb eszményt, a Krisztusi ideált. Enélkül a szent cél nélkül a politika is rideg érdekhajszolássá sülyed. Tehát a *nő munkája a politikai életet megnemesiti.* A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után *Petrovácz* Gyula szólt az egybegyültekhez, ki meleg szavakkal és megértéssel méltatta a nő munkáját, melyet a közélet terén kifejt.

Gömbös Gyula felhivása Budapest népéhez

A miniszterelnök sulyos kritikája a városházi állapotokról

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros utcáin pénteken reggelre jelentek meg azok a plakátok, amelyek *Gömbös* Gyula miniszterelnök felhivását foglalják magukban Budapest népéhez. A miniszterelnök felhivása *igen fontos és messzemenő jelentőségü akaratnyilvánitásokat tartalmaz* a városházi politikát illetően is.

Kijelenti a miniszterelnök, hogy *a Nemzeti Egység kibontott zászlaja alatt* a fővárosi polgárság és munkásság erkölcsi és anyagi jólétéért, a közéleti tisztaságért, a verejtékes adófillérekkel való gondos takarékosságáért és a szociális eszmék érvényesitéséért akar küzdeni. Ezután a következőképpen folytatja felhivását a miniszterelnök:

— Azt akarom, hogy *a városháza ne a meddő, magasabb célokat nem szolgáló pártpolitika vigasztalan szintere*, hanem *a polgárság jogos érdekeiért önzetlenül munkálkodó igazgatási, gazdasági és szociális tevékenység termékeny mühelye legyen.* A fővárosi polgárság és munkásság ügyeinek, érdekeinek előmozditására hivatott tisztviselők pedig *illetéktelen befolyásoktól mentesitett, igazságos, tárgyilagos és lelkiismeretes őrei* legyenek az egyetemes közérdeknek.

*

A miniszterelnök felhivása megjelent a pénteki reggeli napilapokban is és azt *igen élénken kommentálták már a pénteki nap folyamán várospolitikai körökben.* A beszélgetések során utaltak arra, hogy a miniszterelnök *lesujtó kritikai álláspontjának messzemenő következményei lesznek* és minden valószinüség szerint már a közel jövőben sor kerül *a törvényhatósági bizottság feloszlatására és az uj választások kiirására.* Ezt azt álláspontot azzal indokolják, hogy amikor a miniszterelnök *irásban lefektetett nyilatkozata* szerint teljes mértékben elégedetlen a városházi helyzettel, akkor mint *felelős államférfiunak* meg kell tennie a szükséges intézkedéseket, hogy az általa helytelennek tartott városházi politikai irányzat megszünjön.

Háromsoros leiratban hagyta jóvá a belügyminiszter a Helyiérdekü megváltását

A polgármester intézkedésére csak a költségvetési vita után foglalkozik a törvényhatósági tanács a HÉV ügyével

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Legutóbbi számában jelentette az *Uj Budapest*, hogy *Tatics* államtitkár telefonon értesitette a Beszkárt vezetőségét, hogy a Helyiérdekü megváltásával kapcsolatos fővárosi határozatokat a miniszter jóváhagyta. *Bódy* tanácsnok, a közlekedési ügyosztály vezetője közölte az *Uj Budapest* munkatársával, hogy a belügyminiszter leirata ebben az ügyben *már meg is érkezett a városházára.*

Akik azt várták, hogy a belügyminiszter *hosszu rendeletben fogja szabályozni* a HÉV megváltásával kapcsolatosan szükséges tennivalókat, *nagyon csalódtak.* A miniszter leirata *mindössze néhány sor*, amely minden megjegyzés nélkül csupán azt közli a polgármesterrel, hogy a felterjesztett szerződéseket, egyetértésben a pénzügyminiszterrel és a kereskedelemügyi miniszterrel jóváhagyta.

Mint *Bódy* László dr. tanácsnok munkatársunknak kijelentette, *Sipőcz polgármester* olyképpen intézkedett, hogy amig a költségvetést az autonómia fórumai le nem tárgyalják, *a törvényhatósági tanács ne foglalkozzon a HÉV megváltásának ügyével.* A költségvetés ietárgyalása után *fog a polgármester előterjesztést tenni* a törvényhatósági tanácsnak, hogy a tanács a közgyülési pártoknak a Helyiérdekü és a Parkváros igazgatóságába kiküldendő képviselőit megválassza.

A HÉV megváltása tekintetében *a legközelebbi feladat a Helyiérdekü részvénypakettjeinek a szerződésekben meghatározott módon való átvétele.* A polgármester intézkedett aziránt, hogy ez az átvétel a *Községi Takarék*, illetőleg a *Pestszentlőrinci* utján a legrövidebb időn belül történjék meg.

Miért most, szerkesztő ur? *(Levél a szerkesztőhöz.) Mélyen tisztelt szerkesztő ur! Az elmult napokban a városházán jártam, és nagy meglepetéssel tapasztaltam, hogy a városháza Városház-utcai oldalán már a harmadik emeletig huzódnak fel az állványok, amelyekről lelógnak a háztatarozások alkalmával használni szokott nádfüggönyök. Semmi kétség szerkesztő ur aziránt: tatarozzák a városházát! Idáig rendben is van a dolog, bár valóban nem tudom, miért nem csinálnak egy alapos, gyökeres renoválást, hanem csupán egyszerü átmázolást, amely dupla munka és negyedideig tart, mintha alapos renoválást végeztek volna. Ez azonban nem az én dolgom, hanem az igen tisztelt magasépitési ügyosztály gondja. Én csak csendben, de határozottan a következő tisztelteljes kérdést teszem fel, utalva az ismert népdalra, a magasépitési ügyosztályhoz: Mért oly későn? Miért nem kora tavasszal jutott eszébe az illetékes uraknak, egyéb bokros elfoglaltságuk mellett a városháza renoválásának kérdése, miért most, amikor az egyik napról a másikra bekövetkezhető fagyos időjárás tönkreteheti a szépen felmázolt festőanyagot? Erre a kérdésre, szerkesztő ur, nem kérek, de nem is kaphatok választ, ha csak azt nem, hogy a magasépitési ügyosztályban tulsok a munka, eddig nem értek reá a tatarozáshoz szükséges néhány aláirás megszerzésére, annyira elfoglalja az urakat a költségvetés hiányosságain való céltalan buslakodás. Soraim közléséért szerkesztő urnak hálás köszönetemet nyilvánitva, vagyok készséges hive: Egy munkanélküli mérnök.*

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

A gellérthegyi sárga fal. A fővárosnak tudvalevően kőporbányája van a Kisgellérthegy déli oldalán, amely a főváros egész kőporszükségletét biztositja. Amikor ezt a kőporbányát évtizedekkel ezelőtt müvelni kezdte a főváros, *lakatlan, szőlőkkel beültetett gyümölcsösök voltak a bánya körül.* Azóta ez a vidék *nagyszerüen kifejlődött:* itt van a főváros Csend-utcai kislakástelepe, amely köré előkelő villanegyed csoportosul. A környék lakossága állandóan panaszolja, hogy *a kőporbánya a maga porával megmérgezi a Gellérthegy déli lankáinak és a Sashegy lejtőinek tiszta levegőjét.* Igen sok a kifogás az ellen is, hogy a már negyedrészben elbányászott hegy *a maga meredek sárga falával* esztétikai szempontból sem válik előnyére a Budaörsi-utnak és környékének. A sok küldöttségjárás és memorandum után az ut- és csatornaépitési ügyosztály végre elszánta magát arra, hogy ha nem is javasolja a polgármesternek a kőporbánya teljes felhagyását, mégis intézkedéseket fog tenni abban az irányban, hogy *a csunyán lefaragott sárga fal eltünjék.* Az ügyosztály helyszini *szemlét is tartott* a kőporbánya területén és annak eredményeképpen rövidesen *konkrét javaslatot terjeszt a polgármester elé.*

A FANSz müsoros estéi. A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének tisztviselő osztálya *Spannberger* Alajos dr. kerületi tanácsnok, a FANSz tisztviselő szakosztályának elnöke irányitása mellett az idén ujra megrendezi az elmult esztendőben annyira bevált *müsoros estéket.* Az első este már ma, szombaton este nyolc órakor lesz a tisztviselők Mária-utcai kaszinójában: ezen az estén *Báthy* Anna, az Operaház tagja, *Csuka* Béla gordonkamüvész, továbbá *Láng* Erzsébet, *Raffay* Erzsébet és *Meissner* János vesznek részt. A következő müsoros est december 9-én, szombaton este nyolc órakor lesz, ennek résztvevői *Tihanyi* Vilma, *Koréh* Endre, *Bardócz* Margit, *Dénes* György, *Pethes* Sándor és *Kenessey* Jenő; Szilveszter estéjén *müsoros estét* rendez a FANSz, január 13-án, szombaton este nyolc órakor pedig *Réthy* Eszter, *Tasnády* Mária, *Stefániai* Imre, R. *Simonffy* Margot és *Imre* Vince dr. szerepelnek a hangverseny müsorán. A müsort kedélyes családi táncos esték követik és ilyeneket a farsang folyamán minden szombaton táncos teák formájában rendez a FANSz vezetősége.

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Mágiva-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

A városházi ideiglenes mérnökök és a Mérnöki Kamara. A Mérnöki Kamara választmányi ülésén foglalkozott a főváros szolgálatában álló mérnöki képesitésü ideiglenes hivatalnokok helyzetével. Elhatározta, hogy e mérnököknek a mérnöki státusba való átminősitését kéri. Ezidőszerint a müszaki és jogi ügyosztályok, valamint a kerületi elöljáróságok keretében 87 okleveles mérnöki képesitésü ideiglenes hivatalnok van beosztva, kiknek a végleges mérnöki állásokba való bejutása a kar rossz státusviszonyai folytán igen lassu. Az átminősités a főváros közönségének is eminens érdeke, mert a helyzet ma az, hogy a gazdasági életre legnagyobb kihatással biró müszaki adminisztrációval, mint a központi, mint pedig a kerületi igazgatás körében ezek az ideiglenes minőségü mérnökök is foglalkoznak. A közönség körében érthető bizalmatlanságot kelt a mai állapot, midőn létérdekeit érintő ügyekben ideiglenes hivatalnoknak elhatározó szerepe van. Ezek az „ideiglenes hivatalnokok" felelősségteljes minősitett mérnöki munkát teljesitenek, s mégis a mai viszonyok között semmi reményük arra, hogy a mérnöki státusba bejussanak. Az átminősités időszerü, sőt sürgős, mert összefügg a főváros tárgyalás alatt álló költségvetésével, amelynek vonatkozó rovatán mindössze 17.500 pengő emelkedést jelentene.

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8—10.
TELEFON: 80-5-03.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
96 filléres ujdonságok! VI., Andrássy-ut 39. 96 filléres ujdonságok!

Az utépitési költségvetés a törvényhatósági tanácsban

Egyhangu elismerés a II. ügyosztálynak

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros 1934-es költségelőirányzata kapcsán részletesen ismertettük az ut- és csatornaépitési ügyosztály költségvetését, amelynek során *egészen kis mennyiségü beruházás szerepel* az ügyosztály jövő esztendei előirányzatában. A törvényhatósági tanács keddi ülésében foglalkozott az ut- és csatornaépitési ügyosztály költségelőirányzatával és azt *egyhanguan elfogadta.*

Az ügyosztályi költségelőirányzat szónokai: elsősorban *Becsey* Antal és *Scheuer* Róbert nagy elismeréssel adóztak az ügyosztálynak, amely, dacára a szükre szabott pénzügyi lehetőségeknek, ugy az ut- és csatornaépités, mint az ügyosztály keretébe tartozó egyéb intézmények: a köztisztasági hivatal és a fuvartelep munkásságában is *a lehető legnagyobb eredményt* érte el. A törvényhatósági tanács helyesléssel vette tudomásul a felszólalásokat, amelyek arra mutatnak, hogy *Király* Kálmán tanácsnok, az ügyosztály vezetője, *nagy szakértelemmel és kiváló buzgósággal* tölti be nehéz pozicióját.

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Automata 212-65.
Gyár: VI., Váci-út 36. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és oladi Val de traversi mastixot, raffinált bitument, fabeizoló anyagokat. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója.

Gyümölcsfa-razziákat rendez a főváros

Harc a pajzstetü ellen

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros közgazdasági ügyosztálya *Babarczy* István báró tanácsi főjegyző utasitása mellett ez évben *elsőizben rendszeresitette a budai hegyvidéken a gyümölcsfarazziákat.* A nagyobb kertészeteket, gyümölcsfaiskolákat és magánkerteket vizsgálták felül az ügyosztály szakértői, abból a célból, hogy a gyümölcsfa legveszedelmesebb ellensége, a *pajzstetü* ne fertőzze meg a gyümölcsösöket. Egyetlen nagyobb kertészetben talált a repülő szakbizottság pajzstetüt, itt az *egész gyümölcsfaállomány azonnali kiirtását: elégetését rendelte el a főváros.*

A főváros tevékenysége a gyümölcsfarazziák során a földmüvelési miniszter *szigoru rendeletén alapszik.* Szó volt a *földmüvelésügyi minisztérium és a főváros vezetősége között lefolyt tárgyalások során a kötelező permetezés bevezetéséről is,* a főváros azonban ezt ellenzi, mert nem akarja a *kartel karjaiba hajtani* az ingatlantulajdonosokat, különben is a permetezés kötelezővé tétele *jogi szempontból veszélyeket rejt magában,* tulságos belenyulás a magántulajdonba. A főváros ily körülmények között nem tehet egyebet, mint hogy *pajzstetü-razziákat* rendez, amelynek során a fertőzöttnek talált kertek kiirtását rendeli el.

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

GAZDASÁGI-ÉLET

Biztositva van a világitási üzemek téli szénellátása

Ha a nagybányák nem engedelmeskednek, a főváros az Árelemző Bizottsághoz fordul az Elektromosmüvek szénellátása ügyében — Harc a Gázmüveknél a török és a német szén között

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Több alkalommal irtunk azokról a tárgyalásokról, amelyek az Elektromosmüvek szénellátása ügyében a lefolytatott nyilvános versenytárgyalás után kezdődtek el *a nagybányák képviselői és az Elektromosmüvek igazgatósága között.* Ezek a tárgyalások elhuzódtak, ugy hogy azokba *beleavatkozott a kereskedelemügyi miniszterium is.* Időközben a bányavállalatokkal ideiglenes megállapodásokat létesitett az Elektromosmüvek, amelyek alapján a versenytárgyalásban résztvevő bányavállalatok *az átmeneti időre a régi árakon vállalták az Elektromosmüvek számára a szénszállitást.* A tárgyalások elhuzódásáról és azok várható eredményéről

illetékes helyen

a következőket mondották munkatársunknak:

— Az Elektromosmüvek szénszállitására kiirt versenytárgyalás *közvetlenül döntés előtt áll.* Mint ilyenkor történni szokott, a nagybányák annak tudatában, hogy *ők mellőzhetetlenek,* mert a kisbányák az évi huszezer vagont kitevő szükségletnek mintegy *egyharmadát tudnák csak* biztositani, magas ajánlatokat tettek, ugyannyira, hogy a közvetlen tárgyalások célja nem volt egyéb, mint *a magas árak leszoritása.* Még mindig vannak differenciák az árak tekintetében, ezeket a differenciákat a fővárosi költségvetés letárgyalása után igyekszik majd *Borvendég* alpolgármester a személyes vezetése alatt megindítandó döntő tárgyalásokon eliminálni.

— Amennyiben ezek a tárgyalások *is eredménytelenül* végződnének, a főváros kénytelen lesz a kereskedelemügyi minisztérium hatáskörében müködő *Árelemző Bizottsággal érintkezést keresni atekintetben, hogy a főváros a szénbányák termelési árait megállapitsa.* A kereskedelemügyi minisztérium előzetes információnkra már azt a kijelentést tette, hogy *amennyiben a tárgyalások nem végződnek eredménnyel, az Árelemző Bizottság készséggel áll a főváros rendelkezésére.*

Itt emlitjük meg, hogy az *Anatóliából érkezett 2500 vagon szenet* már használatba vette a Gázmüvek és az a gyakorlatban *nagyszerüen be is válik.* Baj azonban, hogy a hosszu viziut következtében az anatóliai szénnek Budapestre való szállitása *bizonytalan* és ez okból természetszerüleg nem lehet a Gázmüvek szénszükségletét *kizárólag az anatóliai küldeményekre bazirozni.* Anatóliából csak a tavasz folyamán: március—április hónapokban fog a következő 2500 vagonos uszály Budapestre érkezni.

Bizonyos zavarok mutatkoznak a csehországi szénszállitások körül, ami főleg a magyar—cseh vámegyezmény hiányának tudható be. A csehországi szénszállitást az Elektromosmüvek részére a *Guttmann-cég* közvetiti, amely 14 millió csehkoronás keretet élvez a cseh bányáknál. Ez a keret olyképpen értendő, hogy a rekompenzációs magyar áruk és a cseh részről leszállitott szén *különbözetének maximuma lehet* 14 millió csehkorona. *Állandó surlódások vannak* ezen keret fenntartása ügyében, ugyannyira, hogy a Csehországból bejövő *gázszén szállitása elé komoly akadályok gördülnek.*

A Gázmüvek vezetősége azon az álláspontón van, hogy a lehetőség szerint *Csehországot teljesen ki akarja küszöbölni a főváros szénellátásából.* E tekintetben Németországgal folynak *nagyjelentőségü rekompenzációs tárgyalások,* amelyek során máris sikerült többezer vagon szenet vásárolni a Ruhrvidékről, élő és vágott baromfi ellenében. Folynak tárgyalások *más bányákkal is,* ezek a megbeszélések reménnyel kecsegtetnek azirányban, hogy élelmiszer ellenében a Gázmüvek egész szénszükségletét Németországból lehet biztositani.

Erzsébet-hid—Farkasrét: tiz perc!

Az utépitési ügyosztály sürgeti a vállalkozókat, hogy az ut- és csatornaépitéseket még a száraz időjárás tartama alatt befejezzék

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros ut- és csatornaépitési ügyosztálya megfeszitett erővel dolgozik, hogy az előreláthatólag rövid ideig tartó *száraz időjárás tartama alatt* befejezzék a vállalkozók azokat az ut- és csatornaépitkezéseket, amelyek a folyó évi inségmunka és a költségvetési előirányzat keretében még folyamatban vannak. Különösen

a Zólyomi-ut

átépitésének befejezését sürgeti az ügyosztály, mert ez az utvonal főere lesz a budai közlekedésnek, amelynek révén a Belváros polgárságát szinte *percek alatt lehet kiszállitani a budai hegyvidék kellős közepébe.*

A Zólyomi-ut átépitésével *a budai tranzverzális-ut harmadik szakasza* nyert teljes átépitést. Az első rész tudvalevően *a budai Erzsébet-hidfőtől a Tabánon át a Budaörsi-utig vezető rész volt,* amelyet egyelőre vizes makadámmal burkoltak át. Ez az utvonal végleges burkolatot csak akkor fog kapni, ha a feltöltött ut makadámja pár esztendő alatt leülepszik. Az utvonal második része *a Budaörsi-uttól a Zólyomi-utig* tartott, ez az év tavaszán készült el, mig a harmadik rész a Zólyomi-uton át *kivezet a Farkasréti temetőig.* A Zólyomi-utat *kiskővel épitik* olyképpen, hogy *az rögtön autóbuszközlekedésre is alkalmas legyen.* Az ut elkészülte után *autóbusszal vagy autóval az Erzsébet-hid budai fejétől tiz perc alatt elérhető lesz a Farkasréti-temető.*

Folyamatban van

a Nagykovácsi-ut

épitése is, ezt is rövidesen befejezik a vállalkozók. Az öt méter magas feltöltéssel épülő makadám ut csak *ideiglenes jellegü* lesz, mint a tranzverzális ut legalsó része. Itt is csak *néhány év mulva kerülhet* a végleges utburkolat kicserélésére *a sor.*

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály erősen sürgeti

a Józsefhegyi-ut

épitkezésének befejezését is. Itt is *makadámutat épitenek egyelőre,* a vállalkozók nagy nehézségekkel küzdenek, mert agyagos földmunkáról van szó. *A folyamatban levő és rövidesen befejezésre kerülő munkák* közül megemlitjük

a Hegyaljai-ut

egy szakaszát, a pesti oldalon pedig

a Külső Jászberényi-ut

betonburkolatának átcserélését.

Rokkantak előnyben!

Készül a Teleki-tér megrendszabályozása

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros közgazdasági ügyosztálya most készült el a Teleki-tér szabályozásáról szóló szabályrendelet tervezetével, amelyet *Ilovszky* János elnökletével a jövő héten már tárgyal a közgazdasági szakbizottság.

Az uj szabályrendelet a Telekitéri bódék bérleteit veszi revizió alá a rokkant-törvény intézkedései szerint. A szabályrendelet-tervezet szerint a most bérletben levő bérlőket szerződéseik lejártáig *nem bántja a főváros.* Amikor azonban ezek a szerződések lejárnak, a bérletek értékesitése az eddigi árverési rendszer megszüntetésével *szabadkézből történik.*

A szabályrendelet-tervezet a szabadkézből való bérletértékesités során ötven százalékát a felszabaduló bódéknak *a jelentkező hadirokkantaknak juttatja,* ötven százalékát pedig *a régi bérlőknek.* Az uj rend reménlhetőleg végét veti a *Teleki-tér mostani botrányos állapotainak,* amikoris egy-egy uj árverés kapcsán *sulyos ezreket* licitálnak egymásra a hiénák, hogy végeredményben az uj elemeket távoltartsák a Teleki-tértől és a kibérelt uj bódék zárvatartásával biztositsák a maguk kartelje számára azt a *numerus clausust,* amely különben csak *ebben az egyetlen formában* divatos a Teleki-téren és kapcsolt részein.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

STEINER és SZIMPER
Cégtu ajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

LÁSZLÓ ÉS BLUM
okl. mérnökök, épitési vállalkozók
Budapest, II, Margit-krt 7
Telefon: 51-2-50

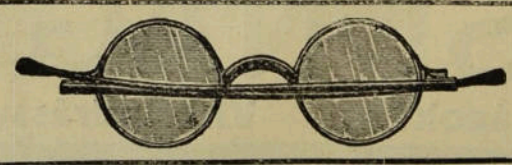
Uj kiirások:

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933 november 14-én d. e. 12 ó.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933. nov. 28-án d. e. 12 óra.

Zab, széna, rozsszalma szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1933 november 29-én (szerda) d. e. ½11 ó.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kiviteiben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 46. szám

Budapest, 1933 november 18

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Posta akarékp. csekkszámla 30013

Névnapi gondolatok

Wolff Károlytól származik az a megállapitás, hogy a névnapi ünnepségek nem személyi körültömjénezést jelentenek, hanem alkalmat arra, hogy az eszmét dicsőitsék, amelynek az ünnepelt férfiu csak jámbor szolgája, egyben bátor harcosa. Ez a pregnáns és jellemző megnyilatkozás ötlött eszünkbe, látván azokat a tömegeket, amelyek a kereszténypárt ünneplő ülésén és a fővárosi alkalmazottak vacsoráján a szeretet, a megbecsülés, a lelkesedés extázisszerü kitörésével vették körül névnapja alkalmából Sipőcz polgármestert. A rajongásnak szinte mámoros hullámai tapsban, éljenzésben, csillogó szemekben ugy áradtak feléje, hogy ez valóban nem a névnapját ünneplő polgárembernek szólt, hanem annak az eszmének, amellyé Sipőcz Jenő nobilis egyénisége a maga ... lójában kikristályosodott.

Mi az az eszme, mi az az ideál, amelyet a hozzá közelállók csakugy, mint a nagy néptömegek felismertek és ünnepelnek benne? Az eszme a keresztény gondolat, melynek a maga vallásos hitében, mély meggyőződésében, nemes férfiasságában szinte inkarnációja Budapest polgármestere. Az ideál pedig a puritán köztisztviselő, aki tizegynehány esztendő lázas viharaiban, ingoványos nehézségeiben, ideges közhangulatában magas közéleti polcán mindig és mindig következetes tudott lenni önmagához. Tógája épolyan mocsoktalan, mint polgármestersége első napján, keresztény és magyar meggyőződése épannyira szilárd, mint amikor a szerény tiszti ügyészi szobát elhivatottsága tudatában felcserélte Budapest kormánybiztosi székével. Cimek és kitüntetések, történés és nagyravágyás nélkül nem akar egyéb lenni, mint ami tizenkét esztendeje, mert ez számára a legnagyobb megtiszteltetés, a legragyogóbb dekórum: Budapest polgármestere, a főváros első polgára!

Mindig következetes önmagához, soha le nem tér az utról, amelyet maga elé szabott, noha ez az ut nem a kényelem, nem a könnyü dicsőség, hanem az apostolok töviskoszorus utja. Budapest első polgára ő, nem a szónak lekoptatott banalitásában, hanem valódi és mélységes értelmében. Első polgár: a polgári öntudat minden erényével és ragyogásával, szerénységével és harcos munkásságával, szorgalmával és eredményeivel. Ezért éltető eszmény az ő személye, ezért fordul feléje minden rendü és rangu polgár bizalma, ezért látja benne testesitve a főváros minden lakója a maga célkitüzéseit és vágyait, ezért bizza reá a politika mocskos hullámai közepette ez a város minden vagyonát és értékét, mert tudja azt, hogy a tisztes polgári gondolatnak hüségesebb és becsületesebb sáfára nála senkisem lehet! Ezért pattan róla vissza minden nem is titkolt célu támadás, mely az ő személyén keresztül más, politikai tényezőknek szól, mert az ő korrektségét, jószándékát, nemeslelküségét, jóhiszemüen támadni és kritizálni nem lehet!

Az ünnepi névnap alkalom arra, hogy ezeket elmondjuk és megszoritsuk az ő tiszta és nemes jobbját. Nehéz időkben, multjában nagyszerü eredményekkel, vállán egy milliós főváros minden gondjával és bánatával halad ő előre, mindig fölfelé a hősök utján, a golgotás ösvényen, amely milliók áldásától kisérve a történelem halhatatlansága felé vezet!

Treuga Dei a városházán

A miniszterelnök és a kereszténypárt között teljesen tisztázódott a helyzet — Petrovácz nyilatkozik Huszár Aladár megbizatásáról, a Tabódy-akció hasznáról és a fővárosi közmunkák vigasztalan kilátásairól

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A viharok és zivatarok után a városháza egéről *eltüntek a felhők és a béke napja ragyog ujra.* Az egész vonalon tisztázódtak az ellentétek, amelyekről kiderült, hogy tulajdonképen *nem is voltak ellentétek.* A nagy kardcsörtetés eredménye az, hogy változatlanul a főváros guvernamentális pártjai, a községi kormánypárt és a Keresztény Községi Párt intézik a legteljesebb egyetértésben a városháza ügyeit. Azok a hiresztelések, amelyek a törvényhatóság feloszlatásáról és kormánybiztos kiküldéséről szólottak: *önmagukba omlottak össze,* mindenki tudja, hogy *a főváros alkotmányos életében semmiféle erőszakos változás nem fog bekövetkezni.* Ezekről a kérdésekről beszélgettünk

Petrovácz Gyula

törvényhatósági tanácstaggal, aki a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Gömbös* miniszterelnökkel a helyzet már a tattersalli nagygyülés előtt *teljesen tisztázódott,* és beigazolódott az, hogy

az egész szervezkedés a Keresztény Községi Pártot egyáltalában nem érinti.

Amikor még *általános volt a beijedés és a begyulladás,* szeptember utolsó napjaiban azt nyilatkoztam az *Uj Budapestben,* hogy akik az általános városházi rezsimváltozásról beszélnek, legfeljebb *jámbor óhajtásuknak adhatnak kifejezést.* Beigazolódott azon, álláspontom, hogy

bennünket, Keresztény Községi Pártot a kormánypárt belső szervezkedési válsága nem érdekel: ez az ő belső ügyük, amelybe mi nem avatkozunk bele.

— *Huszár* Aladár, akit a miniszterelnök a Nemzeti Egység Pártjának fővárosi szervezetével megbizott, nekünk *kedves, jó emberünk,* akivel eddig is a legnagyobb *együttérzéssel dolgoztunk és együttmüködésünk a jövőt illetően is a legbarátságosabb és a legszivélyesebb lesz.* Kétségtelen, hogy

a Keresztény Községi Párt a városházi impériumot nem adja ki a kezéből és csak hálásak lehetünk azoknak, akik az ellentétek mesterséges tenyésztésével kiváltották pártunkból azokat a rezonanciákat, amelyeknek csak örülnünk lehet.

A Tabódy-féle akció, amelyért külön köszönetet kell mondanunk, azzal járt, hogy

a legszélsőbb perifériákon is eddig nem tapasztalt intenzitással folyik a párt szervezése,

a párt központjában pedig *annyi energiát és lelkesedést* látunk, amit eddig csak *választási harcok idején lehetett tapasztalni.*

— **Huszár Aladár uri és nemes egyénisége arra is garancia, hogy azok a lövöldözések, amelyek egyes kormánypárti berkekből folytak ellenünk, be fognak szünni.**

Ezekre az áskálódásokra *semmi szükség nincsen,* mi, amig nem provokálnak bennünket, *tartózkodunk mindenféle harci nyilatkozatoktól.* Csak annyit jegyzek még meg, hogy

Huszár Aladár tudja, kik azok, akik az ő poziciójára törtek,

és ha ezeket az elemeket *most kihagyja a Nemzeti Egység Pártjának fővárosi szervezkedéséből,* azokat a békebontókat szitálja ki a saját pártjából, akiknek politikai létalapjuk nem volt egyéb, mint az *ellentétek tenyésztése és kiélezése.*

Ezután *a városháza aktuális problémáiról* kérdeztük meg a népszerü zuglói képviselőt. *Petrovácz* Gyula a főváros legközelebbi programmját illetően a következőket mondotta:

— A jövő héten kezdődik el a *költségvetés tárgyalása,* amelyhez azonban nagyobb reményeket füznünk nem lehet. Az év nyarán az *Uj Budapest* megkérdezett a jövőesztendei költségelőirányzatról, akkor használtam először az azóta széltében-hosszában ismeretes kifejezést:

csontváz-költségvetés!

Ma már pártkülönbség nélkül mindenki *csontváz-költségvetésnek nevezi a főváros jövő évi költségelőirányzatát,* amely a lehető legszükebb mértékben foglalja magában a közmunkalehetőségeket, amelyekért pedig *annyit eseng munkásság és iparosság egyaránt!*

— **De a legnagyobb mértékben pesszimisztikus vagyok a költségvetésen kivüli közmunkákat illetően is.**

Késő tavasz lesz, amikor — *a legjobb esetben!* — a tabáni programmból lesz valami. Most rövidesen elől a pályázat, ezután kerül sor azonban a kiviteli terv megalkotására, amihez törvényhatóságnak, közmunkatanácsnak is hozzászólási joga van. A legjobb eset tehát *késő tavasz, amikorra a végleges megvalósitás alapjául szolgáló tabáni terv elkészül.*

— Hasonló a helyzet az *Erzsébet-Sugáruttal is.* Itt folynak ugyan bizonyos tárgyalások *az OTI-val és a MABI-val,* hogyan lehetne *megfelelő kölcsönöket* szerezni a Sugárut kiépitéséhez. Ezek a tárgyalások azonban még embrionális stádiumban vannak: ugyhogy a közel jövőben komoly közmunkát a Sugárut megnyitásától remélni nem lehet.

— A közmunkák megindítása szempontjából nemkevésbbé vigasztalan *az Andrássy-ut meghosszabbitásának a gondolata.* Bizonyos megállapodások vannak a szükséges telkek megvásárlása céljából a Közmunkák Tanácsa, a Községi Takarékpénztár és a főváros között, és természetes, hogy *a mai nagy dekonjunkturában igen olcsón lehet az utbanálló nagy telekkomplexumokat megszerezni.* Azonban még itt is *hosszu kisajátitási eljárások* szükségesek, amelyek hosszu időre odázzák el az Andrássy-ut meghosszabbitásának problémáját.

Elmondta még munkatársunknak *Petrovácz* Gyula, hogy

a költségvetés letárgyalása után az autonómia fórumait elsőnek a centrále problémája fogja foglalkoztatni.

Az errevonatkozó *polgármesteri előterjesztést az év végéig le kell az autonómia fórumainak tárgyalniok,* mert december 31-ével lejár a kereskedelemügyi miniszter által a főváros részére biztositott vételi opció. A Keresztény Községi Párt elvileg változatlanul a vétel álláspontján van, bár tudja, hogy a mai viszonyok között nem kerülhet erre sor. *Bizonyos általános elfogultság* van a törvényhatósági bizottságban a vétel gondolata ellen, noha *elvileg ez volna a leghelyesebb.* Más és más szempontból ugy a kormánypárt, mint az ellenzék a vétel ellen foglal állást, amelyet szinte megoldhatatlanná tesz *az amortizáció problémája.* Ily körülmények között valószinünek látszik, hogy az *autonómia fórumai el fogják fogadni a bérletre vonatkozó polgármesteri előterjesztést.*

Petrovácz Gyula fenti nyilatkozata hiven fejezi ki a Keresztény Községi Párt álláspontját a várospolitika aktuális kérdéseiben. Elfogultság nélkül mindenki megállapithatja:

a Keresztény Községi Párt erősebb, egységesebb, homogénabb, mint valaha.

*

Általános a vélemény a Keresztény Községi Pártban, hogy

azok a törekvések, amelyek szerint a pártnak el kellett volna vesztenie a birtokában levő városházi impériumot, teljesen és tökéletesen csődöt mondottak.

Nem sikerültek ezek a törekvések azért, mert a párt minden tagja, függetlenül attól, hogy miként itél a közigazgatási biróság a mandátum érvényessége felől, *saját becsületszavát nem tudja és nem akarja megszegni.* Végeredményben tehát a helyzet az, hogy — amint azt *Petrovácz* Gyula igen helyesen állapitotta meg — a párt ellen nagyrészben felelőtlen helyről és módon történt támadások olyan *idegen befolyások voltak,* amelyek a párt müködését egyáltalában nem érintették.

Fentközölt nyilatkozatában *Huszár* főpolgármesternek a Nemzeti Egység Pártjának fővárosi szervezkedését illetően azt mondja *Petrovácz* Gyula, hogy ez a választás a Keresztény Községi Párt szempontjából is a *legmegfelelőbb és a leghelyesebb.* Utalunk ehelyütt arra a bensőséges viszonyra, amely *a Keresztény Községi Párt és Sipőcz Jenő polgármester között fennáll.* Noha kétségtelen, hogy *Sipőcz* polgármester pártkülönbség nélkül egész Budapest polgármestere, mégis meg kell állapitani, hogy

törhetetlen hive és harcosa a keresztény nemzeti gondolatnak, amelynek a Keresztény Községi Párt a legpregnánsabb kifejezője.

Hajnal Imre
okl. mérnök, kövezőmester
Budapest, IX., Üllői-út 55
Telefon: 38-6-93

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51-4-06.

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkerete beszél

„HERMUSIN"
a legjobb házi mángorló
Magyar Mosó és Fertőtlenitő Gépgyár Rt.
Telefon: 62—5—23

Hogyan mentették át a függőkölcsön dollárcimleteit frankra és fontra az óvatos pesti nagybankok?

A polgármester a külföldi kölcsönök ügyében részletes előterjesztést tesz a törvényhatósági tanácsnak — A dollárzuhanása következtében a Bankers Trust-féle huszmillió dolláros kölcsönön csak az amortizációnál évi 3 millió pengőt takarit meg a főváros

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Közvetlenül a költségvetés közgyülési tárgyalása után *nagyfontosságu előterjesztést tesz* a polgármester a főváros külföldi kölcsöneinek ügyében a törvényhatósági tanácsnak. A pénzügyi ügyosztály a törvényhatóságot részletesen informálni kivánja a főváros külföldi kölcsöneinek mai állásáról, a *Bankers Trust-féle huszmillió dolláros kölcsön* amortizációjáról, különös tekintettel a Stillhalte-egyezményre és a dollár árzuhanására, továbbá a nagybankoktól felvett *függőkölcsön helyzetéről*, ebben a vonatkozásban bizonyos felhatalmazásokat is kiván a polgármester a közgyüléstől.

A Bankers Trust-féle huszmillió dolláros kölcsön *legközelebbi fizetési terminusa a folyó év december első napja*. A Nemzeti Bank transzfer-alapjába a főváros a féléves annuitást: 686.000 dollárt be is fizette, mégpedig 3.90 pengős alapon. A legközelebbi fizetési terminus az amerikai uj dollárkölcsönt illetően a *jövő esztendő május első napja lesz*. A Nemzeti Bank a belföldi cimlet-tulajdonosoknak *december elsejével már meg is kezdi a szelvények kifizetését*. Jelenleg a dollár árfolyama a budapesti tőzsdén *3.44 pengő*. Vagyis *csak az annuitás fizetésén közel hárommillió pengőt takarit meg a főváros a dollár zuhanása következtében.*

A függőkölcsönök fizetését illetően — mint ezt *Wolff* Károly a közigazgatási bizottságban is szóvátette — a helyzet az, hogy a *nyolcmillió dollár függőkölcsönt* nyujtó pénzintézetek: a *Pesti Hazai, a Kereskedelmi Bank, az Angol-Magyar Bank és a Leszámitolóbank* annakidején a fővárossal kötött kölcsönszerződésbe belevették, hogy *joguk van a dollár helyett prolongáció esetén más nemes valutát választani*. A dollár zuhanására való tekintettel a hitelező bankok *éltek a választás jogával*, és a legutóbb kibocsájtott prolongációs váltók már *francia frankra, svájci frankra, angol fontra, stb.* szólnak és azoknak csak *egy kis töredéke* szól az eredeti dollárvalutára. — vagyis a függőkölcsönnél a dollárzuhanás előnyeit nem a főváros, hanem a nagybankok élvezik, ugyanolyan módon, ahogyan az ostendei egyezményben tömörült hitelezők annakidején az angol fontban meghatározott kötvény-cimleteket szerződésileg biztositott választási joguknál fogva, *svájci frankra alakitották át*, illetőleg *frankban követelték a kamatfizetést*, amikor a nemzetközi pénzpiacon az angol font megingott. A polgármester a függőkölcsön valuta-változásával kapcsolatosan azt is bejelenti a törvényhatósági tanácsnak és a közgyülésnek, hogy az *eredetileg 7½ százalékban megállapitott kamatot időközben 6.5—6¾ százalékra szállitották le a hitelező bankok.*

A függőkölcsön legközelebbi prolongációs terminusa: *december közepe*. A pénzügyi ügyosztály máris megindította a tárgyalásokat a prolongáció tekintetében, amikoris *kéri a hitelező pénzintézeteket a kamatláb további leszállitására.*

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

A balaton-füredi szanatórium leszállitotta árait.
15.— P napi általányáért központi fütéses, hidegmeleg vizzel ellátott szobát, négyszeri étkezést, orvost, rádiumos szensav fürdőt ad. Ebben az összegben a gyógydij és a borravalók is benne vannak
Részletes felvilágositást: Fürdőigazgatóság, Balaton-füreden, vagy a budapesti iroda: VI., Eötvös-utca 20.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

Városházi notesz

KEDDEN DÉLUTÁN ÖT ÓRAKOR megkezdődik az uj városháza közgyülési termében a költségvetési vita. Kissé elkésetten: minden esztendőben Lamotte tanácsnok, a pénzügyi osztály vezetője, november 15-én délelőtt személyesen szokta felvinni a belügyminiszteriumba a fővárosi költségvetés általános vitájának befejezéséről szóló hivatalos jelentést. Az általános vita végével ugyanis be van fejezve a tulajdonképpeni tárgyalás: a részletes tárgyalás során uj bevételek nem nyilnak, uj kiadási tételek mégkevésbbé jelentkeznek a költségvetésben.

Ebben az esztendőben a költségvetés helyett rövid felirat érkezett a belügyminiszteriumba, amelynek utját Huszár főpolgármester már előzőleg egyengette. A polgármester felirata hivatkozik a városháza bokros teendőire, miért is bejelenti, hogy a törvényben előirt terminust: november 15-ét ebben az évben tullépi a főváros. A belügyben természetszerüen nagyobb emóciót nem keltett a polgármester jelentése, és igy semmi akadálya nincs annak, hogy az előirt terminuson tul közölje majd Lamotte tanácsnok Tatits államtitkárral a költségvetés közgyülési elfogadását.

*

A JÖVŐ ESZTENDEI KÖLTSÉGVETÉS közgyülési vitájának eseményszerü megnyitása lesz Sipőcz polgármester beszéde. A polgármester költségvetési expozéja minden esztendőben fontos állomása a meginduló költségvetési vitának. Hogy ebben az esztendőben ez a beszéd különleges jelentőségü lesz, annak oka a helyzet rendkivül voltában rejlik. A polgármester költségvetési expozéja során, melynek legapróbb részleteit is kidolgozta a hét folyamán, az első deficites költségvetési év alkalmából az autonómia elvi magaslatait illetően tesz majd olyan kijelentéseket, amelynek kétségtelenül meszszehangzó fóruma a törvényhatósági bizottság közgyülésének elnöki emelvénye.

*

TELJES ÖT ÓRÁN KERESZTÜL TÁRGYALT szombaton este Wolff Károly, a Keresztény Községi Párt vezére Gömbös Gyula miniszterelnökkel azon a vacsorán, amelyet Huszár Aladár rendezett abból a célból, hogy a Nemzeti Egység pártjának vasárnapi tattersalli zászlóbontását megelőzően alaposan megtanácskozhassák a városházi helyzetet a kormány és a főváros vezérei. Hogy ez az ötórai tanácskozás nem volt eredménytelen, mutatja az a körülmény, hogy a vasárnapi zászlóbontáson elmaradtak a hirhordók által előre terjesztett szenzációk: a miniszterelnök nem támadta a városházi kereszténypártot, sőt arról egyes vonatkozásokban dicsérően nyilatkozott: bosszuságára és meglepetésére azoknak, akik csak az ellentéteket szeretik, és akkor érzik jól magukat, ha zavarossá lesz a politika vize, amelyben ők azután nyugodtan halászgathatnak.

Nos, az eziránu reményeknek nem váltak valóra, a horgok és különféle hálók hopponmaradtak, soha békésebb béke a kormány és a városházi kereszténypárt között nem volt, mint a jelen időben. A szombat esti tanácskozásunk látható eredménye volt a hétfői közigazgatási bizottság ülésén az a konciliáns hangulat, amely Wolff Károly beszédében megnyilvánult, az a szeretet és elismerés, amely ugyancsak Wolff Károly beszédéből Huszár Aladár főpolgármester, a Nemzeti Egység Pártjának fővárosi vezetésével megbizott férfiu személyisége felé áradt.

A bajcsinálók és vészthozók korán örültek. Komoly államférfiui bölcsességükről és megfontoltságukról tettek tanuságot ugy Gömbös Gyula, mint Wolff Károly, amikor átláttak az ugratási kisérleteken, és nem engedtek maguk közé mesterségesen válaszfalakat emelni. A szombat esti vacsorából kisarjadt az az egyetértés, amely a főváros jobb jövőjének is kétségtelenül biztositéka...

*

AZ ELNÖKI ÜGYOSZTÁLY MÁR KÉSZITI a három nyugalombavonuló előljáró nyugdijjulletményeinek összeállitását. A költségvetés közgyülési vitájának befejezése után az első törvényhatósági tanácsi ülésen, mindenesetre még novemberhavában sor kerül Szente, Tatár Guth előljárók nyugdijazására és ezzel kapcsolatban a megüresedő tanácsnoki állásokra azonnal kiirja a pályázatot a főpolgármester.

Ily körülmények között semmi csodálkoznivaló nincs azon, hogy egyre hevesebben hullámzanak a főjegyzői kedélyek és szokatlan lendülettel indult meg a választási kortézia. A központi és kerületi főjegyzők között változatlan hevességgel dul a harc, amely már a törvényhatósági tanácsban is hangot kapott. Petrovácz Gyula emelt szót költségvetési beszédében a kerületi ambiciók mellett, megállapitván, hogy a kerületek szorgalmas és hüséges tisztviselőit nem lehet mindenok nélkül mellőzni a központiak javára a választásoknál és előlépéseknél.

*

A FŐJEGYZŐK RANGSORAT ÉS SZOLGÁLATI BEOSZTÁSÁT táblázatos összeállitásban készitette el most az egyik kolléga. Erre a táblázatos beosztásra azért van szükség, hogy a választások alkalmával a mélyen tisztelt tanácstagok maguk előtt lássák nemcsak a rangsort, hanem azokat a pozíciókat is, amelyekre érdemük, tudásuk és szorgalmuk a főjegyző urakat állitotta. A lista főbb adatai a következők — hangsulyozva, hogy a zárójelben levő számok az urak rangsorszámát jelzik:

Ügyosztályvezetők: Morvay Endre dr. (29), Babarczy István dr. (30), Farkas Akos dr. (31). Idesorozandók Günther Tivadar (32), a főpolgármesteri hivatal vezetője és Felkai Ferenc dr. (28), a polgármester által különleges megbizatással felruházott főjegyző.

Ügyosztályvezető helyettesek: Antalfy Géza (10), Vigyázó Géza dr. (17), Gallner Ferenc dr. (23), Pertik Béla dr. (27), Rostagni Achilles dr. (26), Czebe Jenő dr. (27), Zielinski Tibor dr. (32).

A kerületi tanácsnokok helyettesei: Goszleth Ernő dr. (2), Mikhál Jenő (4), Schmáderer Oszkár dr. (6), Thordai Lajos dr. (7), Haidekker János dr. (8), Farkas Lajos dr. (9), Battlay Imre (11), Wirnhardt Ágoston (12), Vezér Károly dr. (13), Hiller Ernő dr. (19).

Másodhelyettesek: Keresztes Miklós dr. (18), Vadon Géza dr. (21), Benedek Szabolcs dr. (7).

Ügyosztályba vagy kerületbe beosztottak: Unger Ferenc (16), Földvári Imre dr. (20), Sztankovits Mihály (25).

Anyakönyvvezetőhelyettesek: Balogh Hugó (5), Huba Géza (14), Lindl Zsigmond (15).

A táblázat felsorolja az ügyosztályvezetőhelyettes jegyzőket is, ami viszont majd a főjegyzőválasztásnál csik latba. Ügyosztályvezető-helyettes tanácsjegyzők: Bärtl Tivadar (4), Rosta János dr. (6), Boros Pál dr. (17), Mártonffy Márius (40), Rózsavölgyi István dr. (27) és Horony-Pálffy Aurél dr. (10).

*

MORBITZER DEZSŐ, a fővárosi kertészet kitünő igazgatója, betegen fekszik lakásán.

*

TISZTUJITÓ KÖZGYÜLÉSÜK VOLT A HÉTEN a városházi ujságirók hivatalos szindikátusának: a Fővárosi Rovatvezetők Testületének. A testület vezetői egyhangu választással a régiek maradtak a most következő esztendőre is: Schwét Henrik, a Pester Lloyd érdemes városházi szerkesztője, a városházi ujságirók nesztora, továbbá György Endre, az Ujság, és Kelemen Géza, az Uj Nemzedék városházi szerkesztője. Egyhangulag elhatározta a közgyülés, hogy Sipőcz polgármestert küldöttségilea üdvözli abból az alkalomból, hogy a törvényhatósági tanácsban költségvetési expozéja alkalmából ujból szót emel a törvényhatósági tanács üléseinek nyilvánossága mellett. Elhatározták végül a városházi ujságirók, hogy a polgármestert, mint minden évben, ezidén is névünnepe alkalmából testületileg keresik fel, hogy kifejezzék szerencsekivánataikat.

A Keresztény Községi Párt értékes szereplése a költségvetés tanácsi vitájában

Szemelvények Wolff Károly, Petrovácz Gyula, Müller Antal, Ilovszky János, Csilléry András beszédeiből

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Mint minden esztendőben, ezidén is összegyüjtjük a törvényhatósági tanács közgyülési vitája kapcsán azokat a *maradandó értékü gondolatokat*, amelyek a kereszténypárt egyes szónokai részéről elhangzottak. Ezek az *axióma-jellegü megállapitások élénken jellemzik azt a magas szinvonalat*, amelyen a kereszténypárti szónokok mozognak és az autonómia életének olyan *fontos állomásait* is jelentik, amelyeket minden vonatkozásban *figyelemre kell méltatni*. A felszólalások sorrendjében *a következő értékes gondolatokat* jegyeztük ki a kereszténypárti tanácstagok beszédeiből:

Wolff Károly:

(A titkos jelentések)

Én nem akarok *titkos jelentéseket*, melyeket nekem pecsét alatt küldenek meg, hogy ne mutassam meg senkinek, nem akarok *bizalmas tanácskozásokat*, hanem tessék az ügyeket idehozni a tanácsülés elé. Majd meg fogjuk látni akkor, hogy *hol van a felelősség!* Én nem vagyok hajlandó *bizalmas módon* elintézni semmiféle dolgot, ami a város érdekét sérti. Ezt kötelességemnek tartottam itt *hangsulyozottan megmondani* a törvényhatósági tanácsban.

*

(Idegenkedés az uj gondolatoktól)

Sok tekintetben hibáztatom az adminisztrációnál, hogy *rettenetesen idegenkedik uj gondolatok konkrét feldolgozásától*. Igenis, nem járhatunk mindig a régi csapáson, hanem egy *uj légkört kell figyelembe vennünk*. De mindenesetre ránk nehezedett az a körülmény, hogy *kék ceruzát* és *féltékenységet* látok itt.

*

(Adó-paradoxon)

A kövezési járulék, a csatornázási járulék megöli az embereket, mert ahol nincsen forgótőke és valaki épit egy kis házat amortizálásra, ha kérik tőle egyszerre az ut- és csatornaépitési járulékot, akkor ez *megöli az illetőt*. Ezeknek a járulékoknak a törlesztésére most 12 százalékos kamattal *kétesztendős határidőt* adnak. Ezzel is *megölik a polgárságot*, elárverezik a házat, jön egy másik, a mi régi polgárságunkat *kihajtják a saját házából*. A házamat százötvenszeresen megterhelik, akkor segitenek rajtam, de ha tehermentes vagyok, akkor *elárvereznek*. Ez a *pénzügyi politika!*

Petrovácz Gyula:

(Az inditványok sorsa)

Abba a naivitásba nem akarok beleesni, hogy inditványokat és javaslatokat adjak be a költségvetéssel kapcsolatban, mert sajnálattal látom, hogy mi a sorsa ezeknek az inditványoknak. Részben kapunk *meglehetősen gömbölyü válaszokat*, amelyektől okosabbak nem leszünk, részben ezeknek a határozati javaslatoknak a végrehajtása *amugysem történik meg*.

*

(A kinevezések)

Nem mondom azt, hogy *a rangsor szamárlétra* legyen, amelyet pontosan be kell tartani, mert vannak különös és kivételes tehetségek, de a rangsor mégis azt jelenti, hogy *az előléptetéseknél a lehetőségig figyelembe kell venni*, nehogy a kinevezéseknél olyan igazságtalanságok történhessenek, amiket nekünk a magunk részéről is meg kell akadályozni.

*

(Nagyobb ellenálló képességet!)

Nekünk *elsőrendü szükségleteinkre nincsen pénzünk*, viszont olyan szükségletekre, amelyek tőlünk ha nem is idegenek, de távolállók, *a székesfőváros kénytelen bőségesen adózni*. Nekünk ezen a téren *nagyobb ellenálló képességgel kellene rendelkeznünk*, amikor elsőrendü szükségleteinket sem tudjuk kielégiteni.

Müller Antal:

(Iparos-gondok)

A középiparosok, a kisiparosok, akik a fővárosnak nem ma, hanem évtizedek óta rendes munkavállalói és szállitói, a fővárosi hitelezési alapon kiadott munkáknál *nem jöhettek számitásba*. A jövőben ilyen hitelezési munkák kivitelezésétől *tartózkodnunk kell*. Az egyes bankérdekeltségek és kartellirozott érdekeltségek érdekét szolgálja a hitelezési munka, de nem azét a *tisztes iparét*, amely ipart *nekünk elsősorban kötelességünk támogatni*.

*

(Minimális munkabért)

Az *irreális ajánlattevők* kiszoritották a városi közmunkákból az évtizedek óta becsületesen, minimális polgári haszonra kalkuláló cégeket, mert ők valahogyan megtalálják munkájuknál számitásaikat, amikor *egyszerüen a munkabéreken keresték meg ezt a differenciát*. Hogy egyenlő versenytárs legyen és a becsületes vállalkozó megvédessék, azért én nagyon helyesnek tartom, hogy a közmunkáknál *a minimális munkabér* feltüntetendő legyen. Ezt már egy-két állami üzemnél is bevezették.

Ilovszky János:

(A sorrendi kérdés)

Vannak fájdalmak, amelyek az iparosokat és kereskedőket érdeklik, *vannak témák* a Vásárpénztáron kivül is, amelyek érdeklik az embereket, hogy a régi iparos kapjon munkát. Miért kell tönkremenniök azoknak az iparosoknak, akik negyven-ötven évig tisztességes adófizető polgárai voltak a fővárosnak? Muszáj *annak a sorrendi kérdésnek* bekövetkeznie, hogy az egyik előbb, a másik utóbb menjen tönkre?

*

(Kétféle uzsora)

A tisztességes megélhetést mindenkinek a számára kötelességünk biztositani, mert aki a munkával követ el uzsorát, az éppen olyan uzsorás, mint aki *a pénzét uzsorakamatra helyezi ki*.

Csilléry András:

(Szolgálati pragmatika)

A tisztviselői kar nyugodt munkálkodását az állandó fizetéscsökkenés, az állandó bizonytalanság lehetetlenné teszi. A törvényhatóságnak igyekeznie kell lehetővé tenni azt, hogy *a tisztviselők nyugodt megélhetését biztositsa*. Fontosnak tartom a *szolgálati pragmatika* mielőbbi megalkotását: a szolgálati pragmatika megalkotása esetén legalább tudná mindenki, milyen kötelezettsége van, milyen joga van.

*

(Félbenmaradt templomok)

Erkölcsi szempontból lehetetlen, hogy a székesfőváros területén *félbenmaradt templomok* legyenek. Nem tartom semmiképpen felemelőnek erkölcsi szempontból a *vakolatlan templomokat:* az erkölcsi romláson felül az anyagi romlása is bekövetkezik ezeknek az egyházaknak. A polgármester urnak sürgősen előterjesztést kell tennie a főváros területén *félbenmaradt templomok befejezése és az egyházak templomépitési adósságainak végleges rendezése iránt*.

The Neuchatel Asphalte Company Limited

Budapesten

Iroda: VI., Vilmos császár-út 31. sz.
Telefon: Autómata 212-46.

Gyár: VI., Váci-út 35. sz.
Telefon: Autómata 914-66.

Gyárt és oladi Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömörített aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.

Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója

Magyar Müanyagárugyár

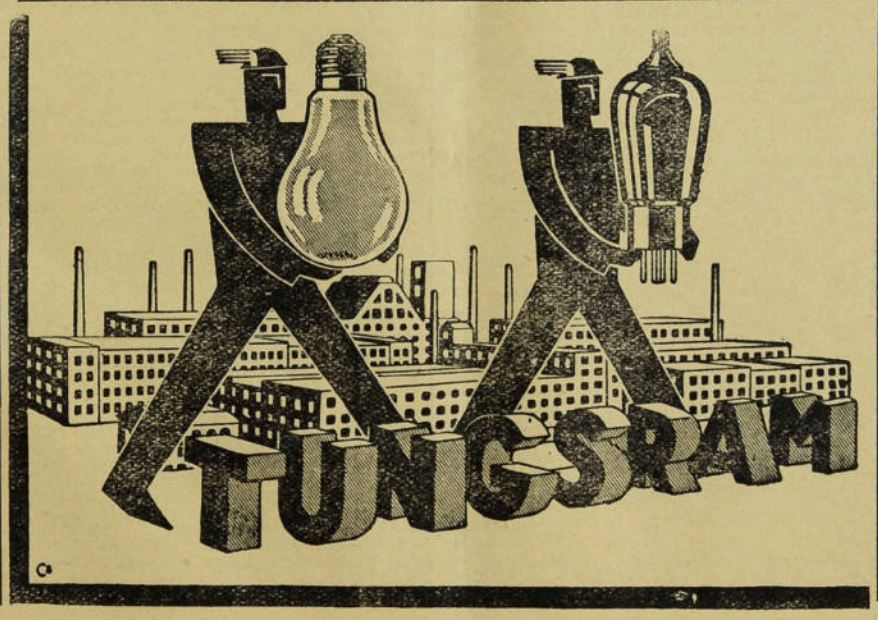
Budapest, V., Hollán-u. 3

Telefon: 17-9-39

Készit: müfából koporsókat a legszebb és legdiszesebb kivitelben, müipari és iparmüvészeti tárgyakat. Mümárványból kozmetikai tégelyeket, reklám hamutálcákat, lapokat, baba- és hidegporcellángyártás, W. C. ülőkét egy darabból egyszerü és többszinü luxuskivitelben.

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ

Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERNŐ. Tel.: Lónymányos 13-8[illegible]

Hasznos tudni,

hogy az **Igmándi** ivókurák

a megfelelő kóresetekben otthon minden évszakban sikerrel alkalmazhatók.

Bednárz Róbert nagyszabásu kulturprogramja

A keresztény tanszemélyzet komoly és lelkes mozgalma

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Keresztény Tanügyi Bizottság központi tanácsa magas szinvonalu gyülésen foglalkozott a közeljövő célkitüzéseivel és legfontosabb pedagógiai és szociális kérdésekkel.

Bednárz Róbert prelátus *nagyszabásu kulturprogramot* terjesztett elő. Az iskola bármilyen jellegü is, az ősi tradiciók alapján kell folytatni az épitőmunkát. A hazafiságnak tettekben kell megnyilvánulnia, azért *áldozatkész, jellemes, testben és lélekben erős nemzedéket kell nevelnünk*. A magyar nemzeti gondolatot csak *keresztény világnézet alapján álló pedagógusok* szolgálhatják sikerrel.

Jobbra-balra kacsingató, gerinctelen ember *nem lehet magasrendü eszmék szószóló apostola*, aki a feltámadás felé vihetné tépett szárnyakkal az ifju nemzedéket. De tudjuk azt is, hogy *e nevelőnek szüksége van lelki megnyugvásra*, azért a szociális kérdésekkel *a legbehatóbban foglalkozunk*, amint a hirlapokból erről mindenki meggyőződhetett a nyugdijjavaslat tárgyalásával kapcsolatosan *számos módositást eszközöltünk*.

A kinevezéseknél és választásoknál *igazságosan akarunk eljárni*, de első kellék, magyar nemzeti szempontból való megbizhatóság. Amint a tanügyi tisztikar *a pedagógiai szemináriumi felvételeknél is meggyőződhetett*, a behivottak bizonyos százaléka *fővárosi alkalmazottak* gyermekeiből került ki, ezen megértő támogatásért elsősorban *Szendy* Károly tanügyi tanácsnokot illeti elismerés.

A jövőben a Tanügyi Bizottság tagjai *hetenként fognak összejönni*, s igy mód kinálkozik a szervezet teljes kiépitésére és *a kerületi szervezetek egységes irányitására*, amivel egészséges tanügyi közvéleményt teremtünk és módot adunk az ifjuságnak munkássága révén az érvényesülésre.

A nagy tetszéssel fogadott előadáshoz hozzászóltak: dr. *Párkányi* Norbert, *Drégely* Dezső, *Ölveczky* Pál, *Ekamp* Nándor, *Prágai* Mária, dr. *Jablonkay* Géza, *Reischl* Réw Sándor, *Ruttner* Gyula, *Till* Géza, vitéz *Öry* Gyuláné, *Kováts* Gyula, *Józsa* Rezső, *Vándory* Nándor, *Fallenbüch* Tivadar, *Lenkei* Lehel, *Fekete* Géza és *Urbányi* C. József, aki javasolta, hogy a Tanügyi Bizottság *kérje a továbbképző iskolák oktatóinak, a gyógytorna és tornatanárok véglegesitésének lehetőségéhez megfelelő állások átszervezését*. Egyben jelenti, hogy a közeljövőben *Frank* Antal tanitóképezdei igazgató tart előadást *Keresztény világnézet a nevelésben* cimen. A kerületi körök a folyó tanévben különösen a revizió kérdésével fognak foglalkozni.

Bednárz Róbert prelátus *örömének adott kifejezést* az érdeklődés felett, ami a Tanügyi Bizottság sikeres munkásságának záloga lesz.

November 19-én és 23-án

d. u. ½3 órakor

Ügetőverseny

A hatvanéves Budapest a rádióban

*

Sipőcz és Liber előadásai

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Budapest hatvanadik születésnapja alkalmából a magyar rádió pénteken este *emlékünnepséget rendezett,* amelyen a székesfővárosi zenekar müködött közre, *Sipőcz* polgármester beszélt és *Liber* alpolgármester tartott előadást. A rádióhallgatók százezreinek figyelme *egy félórára a magyar székesfőváros története felé fordult,* amikor a rádió az aktualitás tagadhatatlan érzésével ünnepelte Budapest születésnapjával együtt a *magyar faj államalkotó tehetségét és politikai nagyságát is.*

Az *Uj Budapest* az alábbiakban részletesen közli *Sipőcz* polgármester és *Liber* alpolgármester elhangzott előadásait. Sajnos, szükreszabott terjedelmünk megakadályoz abban, hogy az előadásokat *teljes terjedelmükben közöljük,* a bő kivonatok azonban, amelyeket közreadunk, *hiven illusztrálják az előadások gondolatmenetét.*

Sipőcz Jenő beszéde:

— A nagy történetiró: *Mommsen* mondotta, mikor megállott egyszer a Forum Romanumon: *Ezek a kövek látták Ciceront, látták Julius Cesari, ezeken a lépcsőkön járt a nemzetek apostola, Szent Pál... Ha beszélni tudnának a kövek, elnémulna a világ minden történetirója.* Ilyen érzéssel néztem a mai napon Budapestet, mikor *születésének hatvanadik évfordulóján nagy multjára* gondoltam.

— Ez a mult csak *hat évtized a magyar ezerévből,* csak pillanat az idők végtelenségéből, de azért a történetiró köteteket irhatna róla. Budapest, mint magyar főváros, aránylag rövid multra tekinthet vissza, de a benne egyesült két városnak, különösen Budának, a mondák és mithoszok világáig visszanyuló története van. Mi is ugy állhatunk meg Budapest földjén, mint a hires történetiró a Forum Romanumon: *ha ezek a kövek beszélni tudnának, elnémulna a világ minden történetirója.* Ezek látták a keltákat, látták a római légiókat, majd a világverő hunok fejedelmét, *Attilát,* később honszerző *Árpádot, Szent István* királyt, *Hollós Mátyást* a fekete sereg élén.

— Hatalmas népek éltek és uralkodtak ezen a tájon. Világhóditó nagy akarat épitett magának várat a budai várhegyen. A *rómaiak* a budai sziklákra tüzték a sasokat, annak jeléül, hogy örök hatalmat, római dicsőséget akarnak ezen a földön. *Attila* ugy nézett Buda várára, mint a hun birodalom erősségére, melyet nem ingathat meg semmiféle hatalom. *Hollós Mátyás* talán a magyar örökkévalóságot érezte, mikor megállott a budai vár bástyafokán.

— Az Attilával és Hollós Mátyással sirbaszállott nagy akarat feltámadt, a kelták és rómaiak ereje átömlött Budapest népébe: *hat évtized alatt megvalósult az évezredek nagyszerü álma, hatalmas világváros épült azon a helyen, ahol a rómaiak és hunok székhelye volt.* A hősi mult minden energiája fellobbant a magyarokban, kik felépitették, megszervezték állami létük, kulturális és gazdasági életük központját Budapesten.

— Buda és Pest egyesitésének eszméje már benne volt az első felelős kormány programjában, de csak a kiegyezés után öltött testet végleges formában. Budapest megalkotása az elért nagy eredményekkel fényesen igazolta az első felelős kormány álláspontját és bölcsességét, mellyel az egyesitést kimondotta.

— Ha a hetvenes évek Budapestjének képét összehasonlitjuk a mai világvárosi panorámával, akkor látjuk csak, milyen nagyarányu fejlődést mutat Budapest az egyesités óta. Ha ehhez a külső képhez hozzávesszük azt a hasonló *kulturális haladást is,* amit a mai Budapest képvisel, ugy levett kalappal, ünnepi érzéssel kell megállnunk a hatévtizedes mult előtt. A hősi idők méltó folytatást találtak a *székesfőváros hatévtizedes történetében,* sőt azt mondhatjuk, hogy *az évezredek története ezen a helyen betetőződött.* Budapest méltó büszkesége lehet honszerző Árpád és Hollós Mátyás nemzetének!

Liber Endre előadása:

— Három kis lélekszámu, kiterjedésében és külső képében hátrább maradott városka egyesitésének hatvanéves évfordulóját ünnepeljük és ez az évforduló egyben a mai nagy, külföldi kirándulók számára sokszor végcélul szolgáló világváros *hatvanadik születésnapja.* 1873 novemberében egyesült a három város eggyé, ekkor kezdte meg fejlődésének páratlan és csak a nyugati világrész metropolisainak életütemével mérhető utját, alakult meg egy uj szervezet, mely a történelem hagyományainak tiszteletben tartása mellett az uj életerő és alkotó készség hatalmát érezte erőiben. Emellett az évforduló mellett nem lehet szó nélkül elmenni, azt visszaemlékezés nélkül átlépni, *hálátlanság volna a multtal szemben.*

*

— A magyar müvészetről, a tágabb értelemben vett magyar müvészetről van szó és arról, merhetünk-e valami szerepet követelni a székesfőváros részére, abból a fejlődésből, mely a müvészetben az utolsó hat évtized alatt bekövetkezett.

— Komoly büszkeséget jelenthet városunk minden polgára számára az a tudat, hogy a három város egyesitése nem puszta közigazgatási intézkedés volt, nem csupán a gyakorlati célok közösségé által ajánlott legkedvezőbb megoldás, hanem szellemi szükségesség, gyümölcsöt termő életjelenség. Csak akkor van igazán jogunk ünnepelni, ha kimutatjuk, hogy az egyesités tényе több volt puszta ügyintézési egyszerüsitésnél, fejlődési fokozat volt, melynek el kellett jönnie, hogy fölléje tovább épülhessenek a magasságokba vezető lépcsők.

— Egy pillantás a földrajzi adottságokra és a történelmi párhuzamosságra, s azonnal be kell látnunk, hogy itt két olyan város nyujtott egymásnak kezet, melyet évszázadok fejlődése hozott egymáshoz közel, s melynél csak a történelem mostohasága állott utjában annak, hogy a természettől fogva közössé teremtett két Dunaoldal, végre kezetnyujtva egymásnak, egyesülhessen.

— Hiszen alig egy éve futotta át a tudományos világot annak a nagyjelentőségü felfedezésnek a hire, hogy a pesti oldalon komoly, hatalmas római lakó- és táborhely volt, hogy bár a rómaiak elhelyezkedésükben kissé másfelé terelődtek, mint a mai Pest-Buda, a két part egymásra utaltságát, annak mai értelmében ők is átlátták és megoldották.

*

Buda és Pest egyesitése a közigazgatás egységesitéséről szóló 1872. évi XXXIV. t.-c. előtt, éppen közmüvelődési tereken ment végbe és pedig 1868-ban, amikor a XXXVIII. t. c. Budát és Pestet önálló tankerületté alakitja közös iskolatanáccsal. 1870-ben pedig a X. t. c., a városszabályozás és igy a városszépités közösségét biztositja a Fővárosi Közmunkák Tanácsának felállitásával.

Gróf Széchényi István a Világ-ban megdöbbentő képet festett a városok akkori állapotáról; jónkaratu korholással szürkén festette ki a fájó vonásokat, ám ha csak a tények adatait nézzük, akkor sem kapunk sokkal vigasztalóbbat. Hiszen elég bevezetőnek pár évszám: a XVIII. század legvége, alig két embaröltönyi a mi korunkhoz, amikor a magyar nemzet tudatára ébredt szellemi önállóságának és megindul — a nyugattól századokkal hátramaradva — a müvelődés rögös utján; 1825 a nemzeti fellendülés korának csupán kezdete, telve kisérletekkel, igyekvésekkel és ime már 1849. a világdermedés kora, amelyet majd két évtizedes tetszhalál követ. Mikor a nemzet akarata Pestet, Budát és Óbudát egybefoglalva odaállitotta a magyar államélet és a magyar szellemi világ élére, milyen kevés mult állott mögöttük, melyet a nyugodt fejlődésnek szentelhettek, jóformán az ujjakon megszámlálhatók az évek, melyek a békés magyar kibontakozásnak évei voltak.

Hát még a müvészet terén! Az örökség jóformán semmi, a lehetőség alig több, csupán az akarat, a céltudatos haladás vágya erős és mégis félszázad alatt magamagából egy uj világot teremt.

*

De vessünk csak egy pillantást magukra a müvészekre, akik körülbelül az irodalom nemzeti fellendülésének korában kezdenek felbukkanni. Felbukkanásuk elsősorban Pesten történik, az egyéb téren kezdődött centripetális törekvés itt azonnal érezteti hatását. Nem kis részük rálép a magyar müvész régi utjára, mely külföldre vezet, hogy néha végleg elveszitse a kapcsolatot a hazával, az itthonmaradtak pedig küzködnek, — nem a problémákkal, hanem a puszta élettel — és a magyar festészet két büszkesége, Barabás Miklós és Borsos József, a fényképészetnek csak külsőségeiben rokon mesterségéhez kénytelen folyamodni.

*

Ha az egyesités után következő idők történetét nézzük, meglepő az uj alkotásoknak az a sorozatossága, a friss elgondolásoknak az a gazdagsága, mely az első évtizedekben egymást nyomon követi. Több ez, mint véletlen, több ez, mint az idő természetes előrehaladásából folyó gyarapodás, mely igy vagy ugy mindenképpen bekövetkezett volna. Tagadhatatlan, hogy a világvárosok nagy lendületü kiépülése az egész földrészen azonos menetben haladt s Budapestnek önkéntelenül is bele kellett kapcsolódnia ebbe az áramlatba, mégis a haladás rezdüléseinek idejében való megérzése, az előrejutás ütemének megértő mérlegelése, a sorrendnek a szükségletek mértékéhez és az anyagi képességek követelményeihez való alkalmazása már különös zamatot adhat ennek a városiasodásnak.

*

Az egyesités és vele együtt az elkövetkező fellendülés a müvészetben is félreérthetetlenül jobbra forditja a viszonyokat. Ami a székesfőváros szempontjából legjelentősebb, hamarosan kezd egy komoly müvészetszerető közönség kialakulni, ugy, hogy a még régebbi időbe visszanyuló Képzőmüvészeti Társulat hirtelenül kezd megerősödni, sulyban növekedni és már 1877-ben megépül az Andrássy-uton az u. n. régi Mücsarnok, a magyar képzőmüvészet felfelé lendülő korának büszke bástyája és otthona. Ez az épület, melynek a kor szinvonalán állását az bizonyitja, hogy még ma is képtári célokat szolgál, magába fogadván a Szépmüvészeti Muzeum modern gyüjteményét, ez volt a szinhelye a magyar müvészek egyre általánosabb sikereinek, a magyar közönség egyre lelkesebb pártfogásának.

*

És a pártfogók között a legelső helyen ott állott, amint hivatása és szerepe megkivánta, a székesfőváros közönsége. 1880. évi március hó 3-án hozza meg a törvényhatósági bizottság közgyülése azt a nevezetes határozatát, hogy a „fővárosban rendszeresen kivánja „a hazai képzőmüvészet ügyét figyelemmel kisérni" és a hazai müvészek által készitendő müvek vásárlására évről-évre visszatérő összeget fog fordítani. Ez a közgyülési határozat feltétlenül sokat jelentő a magyar müpártolás történetében és a müvészeti közvélemény kialakulásában igen elhatározó szerepe van. Ez jóformán az első hivatalos állásfoglalás, mely a magyar müvészetnek akkor még fiatal fácskáját az istápolására méltónak, jelenti ki és hozzá az istápolást, közkötelességnek ismeri el. Maga a közgyülés is érezte elhatározása fontosságát, és érezte a magyar müvészet felkarolásának nagy szükségességét, amikor határozata végén egyrészt a kormányhoz fordul, hogy „a hazai képzőmüvészetek ügye az eddiginél nagyobb anyagi támogatásban részesüljön", másrészt a vidéki törvényhatóságokat és különösen a városokat, az ittenihez hasonló intézkedések megtételére kérte fel. Bátran állott a székesfőváros a magyar müpártolás élére, midőn példaadással szólott „mindenkihez, akit illet", megértvén, hogy müvészetet csak igazi müpártolás tehet naggyá.

Ez a határozat azután, szinte szokatlan lendülettel került végrehajtásra: azonnal megalakul a végrehajtás szervéül Gerlóczy Károly első alpolgármester elnöklete alatt a képzőmüvészeti bizottság és késedelem nélkül meg is kezdődnek az intézkedések a magyar képzőmüvészet ügyének támogatására.

*

A székesfőváros minden müvészettel kapcsolatos mozgalomban részt vesz, mindent tőle telhetőleg támogat, hogy ezzel segitse a megvalósitás felé. A budapesti szobrok legtöbbjének felállitásában tevékeny részt vesz, nem egyet ő kezdeményez, ugy, hogy a szobrok állitása egészen rövid idő alatt hatalmas lendületet vesz. Mint érdekességet kell megemliteni, hogy mig az egyesitéskor az egyházi jellegü szobrokon kivül mindössze három emlékszobor állott, pár év alatt kezd szaporodni az utcák és a terek érctemetője és a nemzet nagyjai szoboralakban állanak elénk. A székesfőváros müpártolásának sokoldalusságára vall, hogy például a nagyméretü szobrokhoz szükséges müterem céljaira a főváros ad kedvezményesen telket, hogy ezzel tegye lehetővé a müvek megalkotását.

Müvészeink emelkednek képességekben, kiállitásaink egyre magasabb szinvonalunk lesznek, a nemzetközi kiállitás nem ritka Pesten, sőt nagy képzőmüvészeti események szinhelye is lesz a régi Mücsarnok, mely hovatovább szükké válik, mig a milleniumi évben felépül az uj, a mai Mücsarnok, a székesfőváros által ingyen átengedett telken. Az uj kiállitási helyiség uj nekilendülést jelent, kezdenek a müvészek felfogásukban egymástól különválni, ami örvendetes életjelenség és valóban meg is jelenik a második kiállitási helyiség, a Nemzeti Szalon, melynek alakulása még az uj Mücsarnok előtti időbe nyulik vissza, azonban uj helyisége az Erzsébet-téri Kioszkban, csak 1903 körül nyilik meg a közönségnek. A kiállitó helyiségekhez 1912-ben az Ernst Muzeum csatlakozik, mellyel a mai létszám teljessé lesz és teljessé a müvészet bemutató szervezete.

*

Fejlődik azonban a muzeumi élet is. A Nemzeti Muzeumban mindenkor idegen testként ékelődő nagyértékü képtár 1899-ben válik külön intézetté, amikor a székesfőváros által adományozott területen megépül a Szépmüvészeti Muzeum palotája és sokatmondó gyüjteményeivel a magyar müvészettörténeti tudomány védővárává, a magyar közönség finom nevelőjévé lesz. A Szépmüvészeti Muzeum csak a háboru után bővül az Andrássy-uti régi Mücsarnokban, miután a történelmi arcképcsarnok a Tudományos Akadémia palotájában nyer ugyancsak kiváló elhelyezést. Az iparmüvészeti Muzeum már 1896-ban készen áll, sőt maga a főváros is, miután már 1888-ban elhatározta, külön fővárosi muzeumot állit fel, mely 1907-ben nyilik meg az 1885-iki kiállitásból fennmaradt mücsarnoki épületben. Azután a gróf Ziehy Jenő Muzeum egészíti ki a főváros muzeumait, külföldi képzőmüvészeti anyaggal, mely ideiglenes felállitásban 1922-ben nyilik meg.

Ám a főváros muzeumainak teljessége csak éppen a napokban következett be, a Székesfőváros Képtárának a főváros egyesitésének 60-ik évfordulója alkalmából való megnyitásával. Annak a bizonyos 1880. évi müvészpártoló határozatnak a gyermeke ez az intézmény, mely jóformán az akkor megindult mozgalomnak nyilvános számadása és a minden korszak jellegzetes alkotásait pregnáns egymásutánban felsorakoztató képtári anyag, éles keresztmetszete a magyar müvészet utolsó félszázadának. Budapest székesfőváros büszke arra, hogy ebben a képtárban nemcsak beszámolt arról, amit félszázad alatt végzett, hanem mintegy visszaadta a nagyközönségnek az anyagi hozzájárulások eredményeit, melyekkel a közönség már olyan korán, a legsulyosabb feladatok közepette is, a magyar müvészet támogatására sietett és attól pénzáldozatait sohasem sajnálta. Amidőn ez az intézmény megnyitotta a kapuit, az 1880. évi müvészetpolitika ülte diadalát és a müvészeti munka régi irányitóinak osztott igazságot a közvélemény.

*

A székesfőváros diszpolgárai között Munkácsy Mihály is helyet foglal, a magyar müvészet büszkesége, akiben a székesfőváros a magyar müvészetet akarta megtisztelni. A „főváros, mely a hazai képzőmüvészetek iránt oly kiváló érdeklődéssel viseltetik, nem mellőzheti, hogy maga részéről is méltó kifejezést ne adjon a tiszteletnek, mellyel a képzőmüvészetek iránt, s azon tiszteletnek, mellyel azok legmélyebb képviselője, hazánk jeles fia iránt viseltetik".

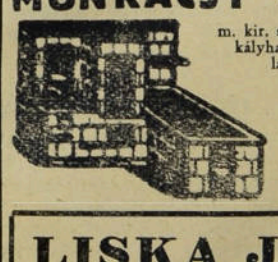
Az 1879-ben az uralkodópár ezüstmennyegzőjének emlékére szentelik fel a Bakáts-téri templomot, mely az első a székesfőváros templomai között, ahol a legnagyobb gondot forditották a méltó és egységes müvészi diszitésre. Ezzel azután egész sora indult meg a székesfővárosi templomok épitésének, melyekben a magyar egyházi müvészet jut térhez és viszi előre a müalkotásnak ezt az ágát is magasabb tökéletesség felé. A főváros területén épült különböző templomok igazolják a helyes müvészpártolásnak messze visszanyuló hagyományait, egyben azonban kötelező erejét is.

*

Csak pillanatképeket sorakoztattam egymás mellé, hogy igy, ugy mondhatnám, a mozgófénykép technikájával elevenitsem fel a két szembeállitott korszakot és rámutassak arra, hogy a fejlődés, kétségtelenül páratlan mértéke mellett, nem lehetett csupán egy eseménynek, a három város egyesitésének következménye, sem esetlegesség, hanem inkább egyik legfontosabb tényező az egyesités kialakulásában. A magyar müvészetről beszéltem és amikor a székesfőváros egyesitéséig próbáltam visszavezetni későbbi eredményeket, semmiesetre sem akartam mást, mint a székesfőváros közönsége részére azt a megnyugtató tudatot megszerezni, hogy tudott valamit tenni a magyar müvészetért. Amit tett, számokban kifejezve, igen soknak mondható, eredményekben talán aránylag kicsinynek, de nem a legszebb eredmény-e az, hogy egy fejlődő magyar müvészetnek tudott otthont adni, amely naggyá nőtt ebben az otthonban. Ha boldog élvezet a müvészetért dolgozni, vagy ha ez szigoru kötelesség teljesitése, ugy ebből is, abból is bőven és bátran kivette a részét és egyikért a másikban találta igazi jutalmát. Városoknak ez a legszebb nemességlevele, mely örökkévaló, mint maga a müvészet!

CSATÓ PÁL szigetelő, aszfalt, bitumenutépitő vállalat
CSATFALTMÜVEK Budapest—Érd
Központi iroda és laboratórium:
I., Budaörsi-ut 18. Telefon: 56-6-31.
Müaszfalt szigetelések a legmesbizhatóbbak
Müaszfalt szinesburkolatok a legjobbak
Müaszfalt gyorskötőburkolatok a legtökéletesebbek.
Dijtalan költségvetés. Jótállás. Referencia.

LÁSZLÓ ÉS BLUM
okl. mérnökök, épitési vállalkozók
Budapest, II, Margit-krt 7
Telefon: 51-2-50

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII. Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80
35-9-16

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Hirek

Budapest jelvénye

Pályázatot irt ki a polgármester

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros propaganda-tevékenysége régóta hiányát érzi egy olyan *jelvénynek*, amely a maga *jellegzetes összefoglaló ábrájával rendszeresen alkalmazva a fővárost juttassa a szemlélő eszébe.* A főváros most *zártkörü pályázat utján* kivánja egy a fenti célnak megfelelő művészi tekintetben elsőrangu jelvény tervét megszerezni, amely a főváros propaganda tevékenységénél állandó *nyomdai jelvényként* szerepeljen.

A jelvényben — mondotta munkatársunknak *Némethy* Károly dr. tanácsnok, a közmüvelődési ügyosztály vezetője, — a *Budapest névnek szerepelnie kell!* Kivánatosnak látjuk a főváros képéből *valamely jellegzetes vonás kiragadását és a jelvényen való felhsználását.* Ez a jellegzetes vonás véleményem szerint elsősorban *a dunai különleges fekvés hangsulyozása lehet,* természetesen inkább jelképes, mint stilizált formában.

— A jelvénynek *a legegyszerübb nyomási eljárásoknál* is alkalmazhatónak kell lennie s annak nagysága nem lehet nagyobb, mint *egy rendes üzleti levélpapiron annak egyik sarkában elhelyezhető cégjelzés.* A polgármester ur meg is alkotta *Liber* alpolgármester elnöklete vel a pályázat zsürijét. A zsüriben helyet foglalnak a főváros müvészeti és nyomdai vezetőin kivül *Csilléry* András, *Homonnay* Tivadar, *Németh* Béla és *Ugron* Gábor törvényhatósági bizottsági tagok is.

A Budapesti Gazdálkodók és Kertészkedők Egyesülete köszönete az Uj Budapestnek. *(Levél a Szerkesztőhöz.)* Igen tisztelt Szerkesztő ur! A pesti Vigadóban ezévi augusztus hó 18—21-én rendezett gyümölcs, virág és mezőgazdasági terménykiállitásunk alkalmával Szerkesztő ur oly meleg támogatásban részesitette a különben szerény keretek között megrendezett kiállitásunkat, hogy annak nem várt sikerét jó részben a b. lapjában megjelent komünikének kellett betudnunk. Ezért központi Választmányunk f. hó 2-án tartott közgyülésének határozata értelmében *hálás köszönetünket fejezzük ki* abban a reményben, hogy nagyértékü támogatását a jövőben sem fogja tőlünk megtagadni. Kiváló tisztelettel: *Szibinkits György* elnök, ny. főhadbiztos.

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 75/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919-12.

A balatonfüredi szanatórium leszállitotta árait. 15 pengő napi általányárért központi fütéses, hideg-meleg vizzel ellátott szobát, négyszeri étkezést, orvost, rádiumos szénsavas fürdőt ad. Ebben az összegben a gyógydij és a borravalók is benne vannak. Részletes felvilágositás: Fürdőigazgatóság Balatonfüreden, vagy a budapesti iroda: VI. Eötvös-utca 20.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-88.

Luxus-e a sétányszék? A városgazdasági szakbizottság legutóbbi ülésén felvetődött az a probléma, *leszállitsák-e a dunaparti korzó huszfilléres sétányszékárait.* A bizottságban az a vélemény jutott tulsulyra, hogy a dunaparti sétányszékek *luxusjellegüek* és a korzó nivójának fenntartása érdekében *nem indokolt a huszfilléres dij leszállitása.*

1893—1933.

Beszélgetés a nyugdijba vonuló Szente tanácsnokkal

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Jelentette az *Uj Budapest,* hogy az elnöki ügyosztály megindította *Szente* Miklós kerületi tanácsnok, a kerületi előljárók értekezletének érdemes elnöke nyugdijazási eljárását. *Szente* tanácsnok több, mint negyven esztendeje áll a főváros szolgálatában és betöltötte hatvanadik életévét is, ezért őt nyugdijazni kell. Az ősz óbudai előljáróval nyugdijazása alkalmából *hosszabb beszélgetést folytatott az Uj Budapest munkatársa:* hiszen nemes és uri személyiségével egy darab régi Budapest távozik a főváros életéből.

— *1893. február 16!* — kezdte visszaemlékezéseit *Szente* tanácsnok. — *Hideg télvégi nap:* mint fiatal joghallgató, *Melha Kálmán köz- és váltóügyvéd* irodájából gyakornoknak kerülök az időközben megválasztott *Melha Kálmán székesfővárosi tiszti főügyész mellé.* Noha időközben *abszolvált joghallgató* lettem, pályáztam a megüresedett *fogalmazó-gyakornoki állásra.* Meg is választottak és a tiszti ügyészségről a közélelmezési ügyosztályba kerültem, *Matuska* tanácsnok keze alá. A közélelmezési ügyosztályban egy szobában dolgoztam *Folkusházy* Lajossal, itt az ekkor még egy helyre összpontositott *fogyasztási adóügyeket intéztem.*

— *Csupa történelmi név lett azóta* a városháza akkori vezetősége. *Kammermayer* Károly a polgármester, *Ráth* Károly a főpolgármester, *Gerlóczy* és *Kada* az alpolmesterek. Még ma sem tudok meghatottság nélkül visszaemlékezni az *akkori időkre, az ő ködbeveszett alakjukra.* Szinte látom magamat, mint fiatal fogalmazó gyakornokot a tanácsülésben, a jegyzői asztalnál, szemben *a nagyhatalmu Kammermayer polgármesterrel.* De szép idők voltak ezek, de messzire tünt ek!

— Az életem a millénium esztendeje óta, amikor Óbudára helyeztek ki mint fogalmazót, *a főváros harmadik és hatodik kerületében telt el.* Harminchat esztendőt töltöttem el a kerületekben, végeztem a kerületek nehéz és aprólékos munkáját dolgoztam, mentem előre a ranglétrán, mig most elérkeztem a nyugalomba helyezéshez. Mindig azon iparkodtam, hogy *a kerületemnek ne csak a hivatalos ügyeivel foglalkozzam, igyekeztem mindenütt társadalmi tevékenységet is kifejteni,* hogy a magam elé kitüzött feladatokat megoldhassam. *Tizenkét esztendőt töltöttem Óbudán,* mint kerületi előljáró, ahol igyekeztem ezt *az elhanyagolt közigazgatási kerületet* fellendíteni. Munkában és becsületben eltöltött *négy évtizedes köztisztviselői szolgálat után megyek a nyugdijba!*

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P **1.40**

A MABI 850.000 pengő kölcsönt ad a fővárosnak a Rudas átépitésére

Fabinyi kereskedelemügyi miniszter szerint azonban legkésőbben márciusban meg kell kezdődnie az épitkezésnek — Hetvenszobás polgári szanatórium, gyönyörü kolonád, megnagyobbitott ivócsarnok lesznek az uj Rudas ékességei

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Huszár Aladár dr. főpolgármester az *Uj Budapest* legutóbbi számában a főváros legközelebbi tennivalóiról nyilatkozván, a legsürgősebb, viszont a legkönnyebben megoldható feladatok egyikéül jelölte meg a Rudas-fürdő ügyét. Kijelentette *Huszár* Aladár, hogy *Sipőcz* polgármester azon akcióját, hogy a Rudas-fürdőben feltörő gyógyforrásokat az *eddiginél erőteljesebb formában* tegyék közkincsé, *a legmelegebben támogatja,* mert ő maga is át van hatva attól a meggyőződéstől, hogy *Budapest földalatti kincsei azok, amelyek a város boldogulását jelentékeny mértékben vannak hivatva elősegiteni.*

Az elmult héten a fürdőváros kiépitése és a Rudas-fürdő problémájának megoldása tárgyában *fontos és nagyjelentőségü tárgyalások voltak Fabinyi* Tihamér dr. kereskedelemügyi miniszternél. Ezeken a tárgyalásokon a főváros képviseletében *Huszár* Aladár főpolgármester, *Sipőcz* Jenő polgármester, *Liber* alpolgármester és *Kovácsházy* tanácsnok, a főváros városgazdasági ügyosztályának vezetője, vettek részt. Ezeken a tárgyalásokon *teljes megegyezés jött létre* a Rudas-fürdő kiépitésének programja tekintetében és sikerült megtalálni *azt a pénzügyi plattformot is,* amelyen az épitkezés legkésőbben *a jövő esztendő márciusában ténylegesen megkezdődhetik.*

A tárgyalások során ugyanis a kereskedelemügyi miniszter *konkrét igéretet tett arra,* hogy a Rudas-fürdő fejlesztési programjára szükséges 850 ezer pengőt *kölcsönképpen megszerzi a főváros számára a Magánalkalmazottak Biztositó Intézetétől.* A miniszter sulyt helyez arra, hogy a program azonnal teljes egészében megvalósuljon és az épitkezés márciusban okvetlenül megkezdődjön. A tárgyalásokon *Kovácsházy* tanácsnok azon álláspontja győzött, hogy *a Rudas-fürdő fejlesztési programját nem lehet öt esztendőre elaprózni, azt azonnal teljes egészében végre kell hajtani,* mert *csak igy lesz jövedelmes vállalkozás a kibővitett fürdő* és csak ezen a módon lehet a fürdővendégek és az ivókurát tartók kényelmének sérelme nélkül *az átalakitási és átépitési munkálatokat gyors tempóban elvégezni.*

Fabinyi kereskedelemügyi miniszter a főváros átépitési programját *teljes egészében elfogadta.* Az átépités alapja a *Pogányféle terv,* amely különlegesen megnyerte tetszését *Huszár* főpolgármesternek, aki a Rudas-fürdő átépitéséért *teljes lelkesedéssel harcol.* A terv szerint *70 szobás polgári szanatóriumot* létesitenek a szálló első emeletén, erre a célra elveszik a gőzfürdő kabinjainak helyét is, amelyek ma *tulságosan tágasan és olyan helyen vannak,* amely hely más célra nagyobb eredménnyel hasznositható. Az épületnek a Dunapart és a park felé eső oldalán *kolonádot* fognak épiteni, ez a mintegy *hét-nyolc méter széles kolonád* sétahely lesz esős időben az ivókurát használók számára.

Megfelelően átalakitják a *gőzfürdőt is,* szó van a program keretében az ivócsarnok megnagyobbitásáról, továbbá arról is, hogy a szanatórium *fürdőszobás szobáiba közvetlenül bekapcsolják a legujabban fölfedezett rádiumos gyógyforrás vizét.* A polgármester előterjesztése az átépitésre vonatkozóan közvetlenül a költségvetés közgyülési letárgyalása után *a törvényhatósági tanács elé kerül,* és azt a kormányhatóság, elsősorban a kereskedelemügyi miniszter, *a legrövidebb időn belül jóvá fogja hagyni.* A Rudas-fürdőépitési programjának gyors megvalósitásáért *Huszár* főpolgármestert illeti elsősorban *dicséret,* aki lelkesedéssel és energikusan vette kezébe a problémát, amelynek *gyors megoldását sikerült elérnie.*

Pártélet

Befagyott a Tabódy tiszteletére összehivott tanitói zártkörü vacsora. Hófehér, meritett papiron küldöttek szét többszáz meghivót a Nemzeti Egység Pártjának Esterházy-utcai központi párthelyiség márványtermében tartandó *zártkörü pártvacsorára,* óriási betükkel jelezve, hogy a vacsorát *Tabódy* Tibor tiszteletére fogják a tanitók megenni, miután *Tabódy* már eddig is nagyon sokat tett titokban a fővárosi tanügyért és tanitókért!!!... A központi szervező bizottság nevében a tanitói közéletben teljesen *ismeretlen két név* volt aláirva a diszes meghivón. Miután *Tabódynak* nincsenek tanügyi szervezetei, csak Kozmáéknak, ezek pedig egyelőre a vezérek nyilvános békecsókváltásai dacára *sem jelentkeztek a vacsorára:* Egyetlen iskola jelentkezett igazgatóstól, a szép meghivásra a fővárosi tanitóság nem reagált, igy elhalasztották a vacsorát, mig kissé mentesitik a tanitókat *az illetéktelen befolyásoktól.*

A frontharcosok és hadirokkantak nyugdijazáskor egy fizetési fokkal való előléptetést kérnek. A Keresztény Tanügyi Bizottság X. ker. szervezete sikerült gyülést tartott. Urbányi C. József elnöki megnyitójában reámutatott arra, hogy a gazdasági válság nyomán mind gyakoribb a lelkiválság tünete. Gyenge erkölcsi alap mellett az élet hamar eldobják az emberek. A nép tanitójának apostoli lelkülettel kell a társadalom élen hirdetni a nemzeti feltámadást. Sok aktuális kérdés mellett, különösen a nyugdijtörvényjavaslat foglalkoztatja a közvéleményt. Néhány módositáson már átment. Különösen kivánatos lenne, hogy a frontszolgálatosak, a hadirokkantak, kik a hazáért áldozatokat hoztak, némi elismerésképpen a nemzet akarata a nyugdijazás alkalmából egy fizetési fokkal előléptethetnő. Párkányi Norbert fögimnáziumi tanár érdekes előadást tartott „Keresztény Budapest — Keresztény nevelés" cimen. Puskás Sándor tanár az ifjusági olvasmányokról értekezett. Böröcz János tanitó felhivta a figyelmet az olcsó ponyva ifjusági irodalom veszélyeire.

A Ker. Közs. Párt X. ker. Juranicstelepi szervezete nov. 18-án, szombaton este ½8 órakor a Beszkárt-sporttelep étteremében (Százados-u. és Sport-u. sarok) társasvacsorát rendez. Vacsora ára 80 fillér vagy 1 P 20 fillér. Jelentkezni előre kell a vacsorára a r. k. egyházközség irodájában, a körzet elnökénél, vagy telefonon 334-08 szám alatt. Ez alkalommal meg fog jelenni *Wolff* Károly, *Csilléry* András v. miniszter, *Bednárz* Róbert pápai prelátus, *Petrovácz* Gyula, *Pilis* Károly, *Müller* Antal országgyülési képviselők, *Szemann* Mihály pártelnök, *Szabó* József, *Gyurkovics* Henrik törvh. biz. tagok és *Göndör* Sándor dr., a hadirokkantak kerületi elnöke.

A Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt értekezletét a Szent Rókus Egyházközség székházában *Baján* Ferenc elnök nyitotta meg zsufolt termek előtt. Bejelenti, hogy uj helyiséget avatnak, majd lelkes szavakkal ecsetelte *Wolff* Károly munkálkodását és küzdelmét, mely a *keresztény társadalom céljait szolgálja.* A keresztény tömegek zárt sorokban vonulnak a vezér mellé, tanubizonyságot téve, hogy politikájával egyetértenek. *Wolff* biztos léptekkel halad a kitüzött cél felé s nincs az a földi hatalom, mely gátat vethetne, mert *politikája Krisztus tanain épült fel.* Káros intézkedésnek tartja, hogy a rendőrség nem engedélyezte névnapja alkalmából a Vigadóba való csoportos felvonulást.

Utána *Józsa* Árpád vázolta a rettenetes nyomort, mely Budapest testén rágódik. A nyomorgók tizezrei előtt meghajtja az elismerés zászlaját, kik hősiesen küzdenek a mindennapi kenyérért. De vajjon meddig birják? Ez országos baj, amelyet feltétlenül orvosolni kell.

Müller Antal országgyülési képviselő rámutatott a megrendezett *„munkahét"* hibáira, melyet politikai szempontból egyaltak ki. Felvonultatták a nagytőke termékeit sör és borhét alakjában. A gyorsvonati sebességgel beigért munkalkalmak létesitése, kartelek megszüntetése érdekében semmi sem történik, ha csak az nem, hogy *Tabódy,* kit a keresztény párt megbontására szemeltek ki, Párisba repült. Hálával azért tartozik *Tabódynak,* mert szereplése óta a kereszténypárt *kerületi helyiségei kicsinek bizonyulnak* és ezrével lépnek be az uj tagok.

Miért maradt őszre a városháza tatarozása? Lapunk legutóbbi számában panaszos levelet tettünk közzé, melynek írója azért méltatlankodik, hogy *miért november közepére maradt a városháza renoválása*, amikoris az egyik napról a másikra bekövetkezhető fagyos időjárás tönkreteheti a szépen felmázolt festőanyagot. A levéliró a *magasépitési ügyosztályt hibáztatja* a tatarozás későre maradásáért és azt irja, hogy a nyár folyamán kellett volna a renoválást elvégezni. A panaszos levélre vonatkozóan *illetékes helyen* a következőket mondották munkatársunknak:

— A tatarozás időpontja azért tolódott ki ennyire későre, mert a *városháza müemlék* és hosszu ideig tartott, amig a *Müemlékek Országos Bizottsága* a tatarozás mikéntjéhez hozzájárult és megadta a szükséges engedélyeket. Ami a levéliró azon kijelentését illeti, hogy *nem novemberben, hanem nyáron szoktak tatarozni*, arravonatkozóan az a szakszerü felvilágositásunk, hogy a *tavasz és az ősz* a legalkalmasabb tatarozásokra, mert *a nyári nagy melegben azonnal lepattogzik a frissen felmázolt festék*. Ezt különben a levéliró mérnök urnak *akkor is tudnia illene*, ha nem lenne saját állitása szerint állásnélküli. Abból, hogy *most tatarozunk*, senkinek semmi hátránya nincsen, különben is *a tatarozás olyan gyors ütemben folyik, hogy az még a fagyos időjárás bekövetkezése előtt véget fog érni.*

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Alapitva 1892 Alapitva 1892
ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ
ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR
Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.
Mindenfajta
doboztömeggyártás
Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!
Budapest.
VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92-3-35.

ALAPITTATOTT 1895
NAGY KÁLMÁN
EGYENRUHÁZATI INTÉZETE ÉS POLGÁRI SZABÓSÁGA
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-U. 6
(SAJÁT HÁZ)
TELEFON: 83—6—59
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT!
ELŐNYÖS ÁRBAN KÉSZIT
POLGÁRI ÉS EGYENRUHÁT

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

GAZDASÁGI ÉLET

Tizenhét fontos utvonalat épitett ki ebben az esztendőben a főváros

Helyszini szemle az uj utépitéseknél

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A székesfőváros uthálózatának rekonstrukciójánál nagy figyelemmel kell lenni a *fokozottabb nagyvárosi igények mellett* a mai gyorsforgalom követelményeire. E munka helyes keresztülvitelére nagy befolyással van az a tény, hogy a székesfőváros mintegy hét millió négyzetméter burkolt utfelületének *egyharmada makadám*. Ez a burkolatnem amellett, hogy *közegészségi szempontból kifogásolhatóan poros és sáros*, a mai forgalmi igényeket nem elégiti ki, igen költséges fenntartása a községi háztartásra nagy terheket ró.

A főváros vezetősége ép ezért programjába vette, hogy a *forgalmasabb makadám utvonalakat*, tehát amelyek drága fenntartási költségeket igényelnek, *átépiti*. A mult évben elhatározott áruhitelezési alapon végrehajtott szükségmunka-programban ép ezért *nagyobb számban szerepel a fő kivezető utvonalaknak végleges jellegü burkolása*. Elkészült: az *I., Budafoki-ut, I., Budaörsi-ut, I., Hidegkuti-ut, I., Nagykovácsi-ut, I., Németvölgyi-ut, III., Szentendrei-ut, IX., Gubacsi-ut, X., Külső Jászberényi-ut* egy szakaszának végleges jellegü utburkolása. A főváros nemcsak *áruhitelezési alapon végzett ily munkákat*, hanem a rendes költségvetés keretében is, az utkarbantartás terhére készültek átépitések. Ezek közül a fontosabbak *III., Laktanya-utca, III., Miklós-utca, VII., Aréna-ut, VII., Hajtsárut, VII., Hungária-körut, VII., Nürnberg-utca, VIII., Dobozi-utca, IX., Remete-utca, X., Hungária-körut és X., Kozma-utca egy-egy részének átépitése*. Összesen a folyó évben az átépitések folytán régi makadám-felület 250.000 négyzetméterrel csökkent.

A folyó évben *makadám csak ott készült, ahol magas földfeltöltési munkálatok miatt, figyelemmel az esetleges várható sülyedésekre, a végleges burkolat alkalmazása még nem volt időszerü*. Ezeknek az átépitéseire is folytatólagosan sor fog kerülni.

Az uj burkolatnemek megállapitására *a helyi viszonyok voltak a mértékadók*.

Nagy forgalom esetén *bazaltkövezet, vagy keramit, beton, vagy aszfalt*, mig kisebb forgalom esetén kátrányos vagy esetlegesen ideiglenesen vizes makadám nyert alkalmazást.

A bevégzett utvonalakat az elmult héten bemutatták a szakbizottságnak és a sajtó képviselőinek. Az utügyi szemlén a *következő utvonalakat* tekintettük meg:

1. A *Hajtsár-utnak Erzsébet királyné-uttól a Telep-utcáig terjedő szakaszát*, ahol — a felsorolt burkolatnemeken kivül — kisérletképen *cement-makadám, illetve Hungária puzzolán-makadám készült*. Amennyiben ez a burkolatnem beválna, amire az eddig szerzett tapasztalatok alapján minden kilátás megvan, ugy a főváros makadám-átépitési programjában gazdaságosan lehet e rendszert felhasználni.

2. A *Bácskai-utcában* készitett *kátrányos makadám* utburkolat rendeltetése: az ott épitett városi kislakásos házak kocsival való megközelitését megkönnyiteni.

3. A *Telep-utcában* a Rákospataktól az Öv-utcáig terjedő szakaszon, csatlakozva a korábban épitett keramit-burkolathoz, hasonlóképen *keramit-ut készült*. Ezen utépités által a Telep-utcának autóbuszforgalomra való felhasználása lehetővé vált. Ehhez járul még, hogy a Telep-utca az egész környék fő *kivezető utvonala*.

4. A *Szugló-utcában*, Hajtsár-uttól a Vezér-utcáig, házaktól jól beépitett utvonal mellett, *kátrányos makadám* kerül kivitelre.

5. A *Külső Jászberényi-uton* 2000 m. hosszuságban az országuti forgalomra való tekintettel a *régi makadámra betonburkolat* készül.

6—8. A *Hegyalja-ut, Zólyomi-ut és Sashegyi-ut* folytatását képezik az Erzsébet-hid budai hidfőjénél, a Gellért-hegy alján kiinduló transzverzális utvonalnak. Rendeltetésük a Farkasréti temető környékén levő villanegyed és a Belváros között közvetlen kapcsolatot létesiteni. Ez lesz a közeljövőnek *egyik legfontosabb autóbusz-utja*.

9. A *Németvölgyi-uton* a makadámot *bazalt kiskővel* cseréltük ki. E munka elvégzését szükségessé tette a Farkasréti temető felé irányuló nagy forgalom, valamint az a tény, hogy a szóbanforgó ut egyuttal fontos kivezető vonal.

10. A *Kutvölgyi-ut* a Virányos, Zugliget és Svábhegy jobb kocsiközlekedését van hivatva szolgálni.

11. A *Nagykovácsi-ut* a szükségmunkaprogram egyik legfontosabb épitkezése.

Ezen munkával ugyanis *sikerült megszüntetni Budapest egyik fő kivezető utvonalának igen meredek emelkedését*, ami miatt az ut egyrészt a közlekedésre igen veszélyes volt, másrészt igen nagy karbantartási költségeket okozott.

12. A legprecizebb müszaki tökéletességgel kiépitett *Józsefhegyi-ut* elkészültével a főváros egyik legszebb kilátópontja a belső városrészekből is ugyszólván percek alatt vált megközelithetővé.

*

Végül megjegyezzük, hogy összesen az áruhitelezési alapon végrehajtott uté s csatornaépitési szükségmunkák során *30 utépités, 4 főgyüjtő, 37 mellékcsatorna épitése rendeltetett el*. E munkálatok végrehajtására összesen *32 vállalkozó nyert* megbizatást. A foglalkoztatott munkások száma átlag több mint 100 ember. A munkák *összes költsége kereken 8 és fél millió pengő*.

A Kálvin-tér rendezése a közuti körforgalom jegyében

Király tanácsnok nyilatkozata

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Borvendég alpolgármester elnökletével szerdán döntött a polgármester által kiküldött zsüri a *Kálvin-tér rendezésére kiirt eszmei pályázat ügyében*. A kiirt dijakat nem adta ki a zsüri, két pályamüvet, *Joó* István János és *Szabó* István épitész, továbbá *Méhes* Emil dr. épitészmérnök pályamüveit megvásárlásra ajánlotta, több pályázatot pedig *dicsérettel tüntetett ki*. A zsüri döntését a *Király* müszaki tanácsnok elnökletével kiküldött albizottság javaslatával egyetértően egyhanguan hozta meg. A pályázat eredményéről és a Kálvin-tér várható átrendezéséről

Király Kálmán
tanácsnok

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— *Örömömet fejezem ki*, hogy az alpolgármester ur elnökletével megalakult zsüri a vezetésem alatt müködött albizottság jelentését *egyhangulag tette magáévá*. Ami az egyes pályamüveket illeti, megállapithatom, hogy *azokban uj gondolat nemigen akad, azonban nem is nagyon akadhatott, hiszen olyan adottságok szerepelnek, amelyeket formába mereviteni szinte a lehetetlenséggel határos.*

— A pályamüvek legnagyobb része az ugynevezett *közuti körforgalom elve* alapján áll, amire vonatkozóan a Baross-téren látunk szerencsés megoldást. Eszerint a közuti járművek *egyirányban körben közlekedhetnek csak az átrendezés után a Kálvin-téren*. A pályamüvek legnagyobb része a tér közepén *egyenes vonalban, egymást átszelve akarja* megoldalni a *Kálvin-tér villamosforgalmi problémáját*, olyképpen azonban, hogy *a Kecskeméti-utcából teljesen eltünne a villamosközlekedés*. Ezek szerint a tervek szerint a tér közepén lenne *egyetlen nagy villamosmegálló*, ahol a különböző irányokban futó villamoskocsikra az átszállóforgalom megtörténne.

— A beérkezett pályamüveket a kivitelezési terv megalkotása céljából a *főváros átteszi a Beszkárt vezetőségéhez*, amely közlekedési szempontból birálja azokat mégegyszer felül. A jövő évi költségvetésbe a polgármester ur nem tudott a Kálvin-tér átrendezésére *megfelelő összeget felvenni*, igy az átrendezés a legjobb esetben *csak 1935-ben történhetik meg*.

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8—10.
TELEFON: 80—5—03.

„SENECO"
GYÁRTJA
Szenes Pál fékanyaggyár
GYAR ÉS IRODA:
Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám
Telefon: 97-1-57
Forgalomba hoz fenti névvel fémszálbetétes fékszallagokat, fékpofákat és kuplung lamellákat, valamint „Seneccobus" törv. védett sajtolt fékpofákat és kapcsolótárcsákat fémszálnélküli kivitelben.

KOZMETIKA
a legnagyobb vigjátéksiker!
Belvárosi Szinház

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Söröző - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Klauber és Vajda
mérnök - vállalkozók, kavicskotró-vállalata
Budapest, V., Ügynök-utca 19.
TELEFON: 90—2—17.

Uj kiirások:

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933. nov. 28-án d. e. 12 óra.

Zab, széna, rozsszalma szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1933 november 29-én (szerda) d. e. ½11 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Budapest, VIII., Reviczky-u. 1.

XI. évfolyam 47. szám — Budapest, 1933 november 25

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak: Egész évre . . . . . 30 pengő. Fél évre . . . . . 15 pengő. Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ: DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Haas Ivor-utca 9. Telefon: 82-8-23. Postatakarékp. chequeszámla 30913

Wolff Károly útja

Egyáltalában nem kell tulzott tárgyilagosság annak megállapitásához, hogy a Keresztény Községi Párt predomináns szerepet visz ugy a törvényhatósági tanács, mint a közgyülés költségvetési vitájában. Hogy csak az első két nap szónokait emlitsük, Wolff Károly, Toperczer Ákosné és Szőke Gyula a maguk nagyszabásu, tudást és előtanulmányokat igénylő felszólalásaikkal olyan magas szinvonalat biztositottak a költségvetési vitának, amely egyrészről arról tanuskodik, hogy a Keresztény Községi Párt, mint a közgyülés legnagyobb pártja, nemcsak beatus possidens-e a hatalomnak, hanem feladatait és célkitüzéseit egyetlen pillanatra sem tévesztve szem elől, tudással és igyekezettel a dolgok mélyébe hatol, lelkiismeretesen teljesitve választói előtt vállalt kötelességét, de ezenfelül uj és uj terveket, elgondolásokat, célokat vetve az autonómia életébe, lerakja alapköveit a jövendőnek.

Amig olyan párt is akad a közgyülésen, amelynek még vezető tagjai sem érdemesitik meghallgatásra a polgármesteri expozét, a Keresztény Községi Párt tömött padsorokkal, guvernamentális érzékkel és méltóságteljesen hallgatja végig nemcsak a saját szónokait, de azokat a felszólalásokat is, amelyek a tuloldalról hangzanak el. Ki mer itt arról beszélni, hogy ez a párt nem egységes, hogy elkedvetlenedés és közöny uralkodik a mi sorainkban? Akarat és lelkesedés, öntudat és kötelességtudás vezető csillagai ezeknek a zsufolt kereszténypárti soroknak, amelyeket megbontani, közéjük éket verni valóban lehetetlen feladatnak látszik.

Alljunk meg egy pillanatig ennél a beszédnél, amellyel a Keresztény Községi Párt vezére nyitotta meg a polgármesteri expozé után a költségvetési vitát. Egyénileg: egy világszemléletét halálosan komolyan vevő, rendithetetlen és nem alkuvó férfi nyilt és őszinte megnyilatkozása, nem revideált és revideálásra soha nem kerülő elvek kristálytiszta csillogása, a nemes eszközökkel elért szónoki hatás, az örökérvényü igazságok és az elhangzott érvek sulyának minden ékességével ható megnyilatkozás volt ez a beszéd, amelynél szebbet, megragadóbbat, nagyszerübbet közéleti pályáján még nem mondott Wolff Károly, és amelyhez hasonló még alig hangzott el a főváros közgyülési termében. Politikailag: egy tiszta, kicsinyességektől ment elme tudós és magvas megnyilatkozása, európai müveltség, társulva különleges nemzetgazdasági és nemzetpolitikai képességgel és mindez az érett bölcsesség megfontolt megnyilatkozásában, a napi politikától elvonatkoztatott évezredes patináju világszemlélet hüvös csucspontján.

Ugy tetszett: amint Sipőcz Jenő büszkén vallhatja, hogy nemcsak polgármestere, hanem pártkereteken felül első polgára ennek a városnak, keddi beszédében Wolff Károly a törvényhatósági bizottság pártokon felülálló, mindenki által elismert és méltányolt vezérének bizonyult! Ezt a költségvetési beszédet pártkülönbség nélkül minden sorában aláirhatja és alá is irja a törvényhatósági bizottság minden tagja, akiben a főváros objektiv szeretete él és szivében nem izzik a pártpolitika lidérctüze. Ennél nagyobb dicséretet pedig pártvezérre mondani nem lehet!

Budapest képviselői és felsőházi tagjai megvédik a fővárosi tisztviselőket az uj nyugdijtörvény sérelmes rendelkezéseitől

Teljes sikerrel jár Wolff Károly akciója, hogy a nyugdijtörvény ne szolgáltassa ki az autonómia tisztviselőit a kormány önkényének

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Közgyülési költségvetési beszédében *Wolff* Károly szóvátette a képviselőház előtt fekvő nyugdijtörvényjavaslat azon rendelkezését, hogy a *belügyminiszter az autonómia tisztviselőinek nyugdijazására vonatkozóan rendeletileg állapitja meg a végrehajtás módozatait. Wolff* Károly annak hangsúlyozása mellett, hogy az autonómia tényezőinek nyugdijazása kérdésében csak a *közgyülés által alkotott szabályrendelet* lehet illetékes, a *közgyülés termében felhivta Budapest összes országgyülési képviselőit*, hogy *egységesen dolgozzanak* a nyugdijtörvény ezen autonómia-sértő intézkedése ellen, mert a tervezet *megbontása annak az autonómiának*, amelynek *megzavarását Wolff nemzeti szempontból nem tudja elfogadni.*

Wolff Károly felszólitása kapcsán máris

megindult a mozgalom Budapest országgyülési képviselői és felsőházi tagjai között, akik egyben a törvényhatósági bizottságban is helyet foglalnak.

A jövő hét folyamán *megbeszélésre ülnek össze* pártkülönbség nélkül Budapest országgyülési képviselői és felsőházi tagjai, amelyen egységes állásfoglalásuk tekintetében a *konkrét módozatokat fogják megbeszélni.* Az akció kezdeményezői azon az állásponton vannak, hogy

minden pártpolitikától mentesen a nyugdijtörvénynek az autonómia szempontjából sérelmes tervezetén tulmenően is számos olyan kérdés van a főváros és a kormányzat viszonyában, amelyek Budapest országgyülési képviselőinek és felsőházi tagjainak egységes állásfoglalását involválják.

A most kezdődő akció sokkal komolyabbnak látszik az eddigi megmozdulásoknál és remény van arra, hogy az a *vidéki városok országgyülési képviselőire is ki fog terjeszkedni.*

Budapest XI, karácsonyi segély, gyakornoki állások

Farkas főjegyző nyilatkozata

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A fővárosi elnöki ügyosztálya a költségvetés közgyülési tárgyalásának ideje alatt is szorgalmasan dolgozik, hogy a költségvetés után *fontos és érdekes előterjesztéseit az autonómia fórumai elé vigye.* Ezekről az előkészitő munkálatokról

Farkas Ákos dr.
tanácsi főjegyző,

az elnöki ügyosztály vezetője a *következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:*

— A vezetésem alatt álló elnöki ügyosztály *legsürgősebb* tennivalója *Budapest XI. kerületének megalkotása.* A hétfői törvényhatósági tanácsi ülés elé azzal a javaslattal lép a polgármester ur, hogy a főváros *felterjesztéssel forduljon a belügyminiszter urhoz a XI. kerület területi életbeléptetésére a törvény harmadik szakasza értelmében.* A Verpeléti-út 3. számu ház megvásárlása a *főváros részéről megtörtént:* az eladók tehermentesitették az ingatlant, a főváros kifizette a terhek után fennmaradó vételárhátralékot, megkezdődtek az átalakitási munkálatok. Számitásom szerint a *jövő év elején Budapest XI. kerülete megkezdheti működését.*

— Az elnöki ügyosztály most folytatja az előkészitő munkálatokat a *tisztviselők karácsonyi segélye* ügyében. Az elmult esztendőben a különböző kategóriáknál *15—26 százalékig* terjedt a karácsonyi segély, progressziven és olyképpen, hogy a legmagasabb fizetési osztályban levők *nem kaptak* semmit. Remény van arra, hogy az idén a fizetésnek *ugyanolyan százalékát tudjuk segélyül adni,* mint az elmult esztendőben.

Elmondotta még munkatársunknak *Farkas* főjegyző, hogy az elnöki ügyosztály *teljesen készen áll a gyakornoki állásokra beérkezett pályázati anyag feldolgozásával,* úgyhogy a polgármester, amint ezt közgyülési költségvetési beszédében bejelentette, a költségvetés letárgyalása után *azonnal betölti az állásokat.* Az elnöki ügyosztály *2.462 kérvényező 9.041 kérvényét tartja nyilván,* ezek közül fog *az a száz boldog fiatalember kikerülni,* akik még karácsony előtt iróasztalt kaphatnak a *városháza különféle büróiban.*

Az üzemellenes akció első konkrét eredménye:

Négyszáz munkás veszti kenyerét az üzemi mühelyek megszüntetése miatt

A polgármester megkezdte az üzemi rendelet végrehajtását, amelynek során január elsején megszünik a Müszerüzem és a Gyógyszerüzem — Az anyagkészlet mérvéhez és a munkások elhelyezéséhez képest folyamatban van a házimühelyek fokozatos leépitése

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A polgármester hozzákezdett annak a belügyminiszteri rendeletnek a végrehajtásához, amely *egyes székesfővárosi üzemek megszüntetése, beolvasztása, illetőleg üzletkörének korlátozása tárgyában* tartalmazza a kormányzat elhatározásait. A belügyminiszter rendelete végrehajtására *hathónapi határidőt adott* a polgármesternek, aki azonban *már most megtette* a szükséges intézkedéseket a belügyminiszter által *halálraitélt üzemek és mühelyek megszüntetésére vonatkozóan.*

A Községi Müszerüzemet és a Községi Gyógyszerüzemet tudvalevően teljesen megszüntette a belügyminiszter leirata. A polgármester már intézkedett aziránt, hogy *a jövőesztendei költségelőirányzatban,* amelyet most tárgyal a törvényhatósági bizottság közgyülése, a két üzem *már a közigazgatás apparátusába olvasztassék be.* Mind a két üzem *január elsejével szünteti meg* önálló működését: ettől az időtől kezdődően közigazgatási szerv: *a főváros polgármesteri közegészségügyi osztályának anyagraktára* fogja intézni a kórházak gyógyszer- és müszer-beszerzéseit. Sokkal nehezebb probléma a *házimühelyek leépitése,* amelyekre vonatkozóan tudvalevően ugy intézkedett a miniszter, hogy *mindazokat a házimühelyeket, amelyeket az üzemvitel biztonságának veszélyeztetése nélkül le lehet épiteni,* szüntessék meg. A házimühelyek megszüntetésére az első lépés *Morvay* Endre dr. tanácsi főjegyzőnek, a vizvezetéki és világitási ügyosztály vezetőjének az az intézkedése volt, hogy *felhivta az üzemeket a leépités fokozatosan és olyképpen való végrehajtására, hogy az a nagyüzemek üzemvitelét ne zavarja.*

A házimühelyek leépitésénél *igen fontos probléma a meglevő anyagkészlet felhasználása.* Az anyagkészletet ugyanis nem bocsáthatja áruba a főváros, ezért általában az a helyzet, hogy a miniszter által meghatározott *hat hónapon belül az anyagkészlet mérvéhez történik a mühelyek megszüntetése.* A másik fontos szempont: *mi történjék azokkal a munkásokkal, akik a házimühelyek megszüntetése révén állás nélkül maradnak?*

A *Morvay* főjegyző által összegyüjtött statisztikai adatok szerint a házimühelyek megszüntetésének a miniszter által kontemplált végrehajtása során *mintegy négyszáz fővárosi munkás marad kenyér nélkül.* A polgármesternek természetszerüen az az igyekezete, hogy ezeket a munkásokat *szukcesszive alkalmazzák a megmaradó mühelyeknél* és az üzemeknél, mert *nem cél,* hogy bárki is kenyerét veszitse a házimühelyek leépitése következtében. *Nincs azonban remény arra,* hogy a miniszter által engedélyezett hat hónapon belül négyszáz munkásnak kenyeret tudjon biztositani a főváros, ha ezek állásukat elvesztik.

Annakidején, amikor az üzemi vita folyt, az üzemi bizottságban és az autonómia többi fórumain, az érdekelt kisiparosság kijelentette hogy *a saját hatáskörében gondoskodni fog a házimühelyek leépitése folytán kenyerüket vesztett munkás-exisztenciák megmentéséről.* Mindezideig azonban *egyetlen bejelentés sem érkezett a főváros egyetlen üzeméhez sem* atekintetben, hogy az a kisipar, amely több munkalehetőséghez jut a közmühelyek leépitése következtében, akár *egy munkást is átvesz. A Kereskedelmi és Iparkamara is megkockáztatta azt a kijelentést,* hogy a maga hatáskörében gondoskodni fog a kenyértelenné vált üzemi munkások elhelyezéséről. A polgármester most ugy az érdekelt iparossághoz, mint a Kereskedelmi és Iparkamarához ebben az ügyben kérdést fog intézni, emlékeztetvén őket igéretükre és felszólitván őket arra, hogy a négyszáz állását vesztő szakmunkás *további foglalkoztatásáról a magánipar keretében gondoskodjanak.*

A fővárosi cessziók problémája

Hozzászólás Wolff Károly nagyszabásu költségvetési beszédéhez

Irta: Müller Antal országgyülési képviselő, törvényhatósági tanácstag

Budapest keresztény iparossága örömmel és lelkesedéssel üdvözli Wolff Károlynak, a Keresztény Községi Párt vezérének nagyszabásu költségvetési beszédében tett azon kijelentését, hogy a kisiparosokról nemcsak munka adásával kell gondoskodnia a közületnek, hanem arra is sulyt kell helyeznie, hogy a munkához, illetőleg a szállitásokhoz a kisipar és a kiskereskedelem megfelelő hitellel is elláttassék. Noha valószinünek tetszik, hogy Wolff Károlynak a bankvezérekhez a törvényhatósági bizottság ülésén intézett azon felszólitása, hogy megfelelő hitelt biztositsanak a fővárosnál munkát kapott iparosoknak és kereskedőknek, nem fog sok eredményre vezetni, mégis az a véleményem, hogy járható ut az, amelyet Wolff Károly megjelölt és megfelelő kondiciók alkalmazásával a munka és hitel nélkül szükölködő budapesti kisipart meg lehet segiteni.

A kisipari hitel kérdésével részletesen foglalkoztam a törvényhatósági tanácsban tartott költségvetési beszédemben. Szót emeltem azért, — és itt teljesen egy véleményen vagyok Wolff Károllyal — hogy lehetőség szerint nyujtsunk alkalmat arra, hogy azokat a kisiparosokat is részesitsük hitelben, akik nem rendelkeznek ingatlannal, vagy ingatlannal rendelkező kezeseket nem tudnak szerezni. A kormányzat azon célkitüzése, hogy a személyi hitelt kell megvalósitani a kisipar és kiskereskedelem segélyezésecül, megbukott az összegszerüségen: az egész országra 120 ezer pengőt adott a kormányzat erre a célra, nevetségesen kis összeget, amely még akkor sem jelentékeny, ha hozzávesszük az autonóm szervek ugyanilyen összegü hozzájárulását. A problémát ilyképpen megoldani nem lehet, annál kevésbbé, mert ez végeredményben nem összegszerüség, hanem hiteltechnikai kérdés.

Meg vagyok győződve, hogy a Wolff Károly által megjelölt uton a kereskedelem és ipar örömkiáltásai közepette fogunk céljainkhoz elérkezni. Miről van szó? A vállalkozó-iparos megkapja a közmunkát, nincs pénze. Nem kell egyéb, mint hogy megfelelő cessziós eljárás után a Községi Takarék, kisebb munkáknál a Kisipari Hitelintézet előlegezze a vállalkozónak az anyagbeszerzéshez vagy munkabérhez szükséges összegeket olyképpen, hogy azokat a bank — a vállalkozó minden további megkérdezése nélkül közvetlenül a fővárostól — kamatosan visszakapja.

A városházán most divatos engedményezési eljárás nem nyujt a pénzét kockáztató intézetnek elég biztositékot arra, hogy a kihelyezett összeget minden feltétel nélkül teljes összegében visszakapja. Miért nem? Azért nem, mert a számvevőség azon ügyosztályánál, amely a központi pénztár mellett a cessziók és letiltások nyilvántartásával foglalkozik, birói itélettel vagy egyéb módon más hitelező is jelentkezik, aki a munka finanszirozását lehetővé tevő pénzintézetet megelőzve, annak a hátán jut követeléséhez.

Nem kell egyebet tennie a polgármesternek, mint kinyilvánitania, hogy a munka elvégzéséhez a Községi Takarék, vagy a Kisipari Hitelintézet által folyósitott kölcsönök olyan kötelezettségek, amelyek az engedményezést tudomásul vevő számvevőségi ügyosztály által minden más követelést megelőzve utalványozandók és a pénztár által kifizetendők. A birói letiltások, OTI- és MABI-járulékok, adótartozások menjenek rá a vállalkozónak a fővárossal szemben támasztott követelésének azon részére, amely az anyagár vagy munkabér előlegezésére a Községi Takarék vagy a Kisipari által nyujtott kölcsön kifizetése után haszonképpen fennmarad. Szerény véleményem szerint ez az egyszerü megoldás lehetővé tenné az uj Közszállitási Szabályzattal kapcsolatosan a kisipar és kiskereskedelem olyan mérvü megsegitését, hogy a mai nagy munkanélküliségen jelentős mérvben lehetne segiteni.

Ismételten: hála és köszönet Wolff Károlynak, aki a kisipar kivánságainak költségvetési beszédében olyan módon adott kifejezést, hogy azok az ő illusztris tekintélye révén ki is fognak elégittetni!

ALAPITTATOTT 1895
NAGY KÁLMÁN
EGYENRUHÁZATI INTÉZETE ÉS POLGÁRI SZABÓSÁGA
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-U. 6
(SAJÁT HÁZ)
TELEFON: 83—6—59
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT!
ELŐNYÖS ÁRBAN KÉSZIT
POLGÁRI ÉS EGYENRUHÁT

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél (I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Zománctáblák a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERN. Tel.: Lágymányos 13-82

Városházi notesz

KEDDEN DÉLUTÁN NEGYEDHAT: a törvényhatósági bizottság közgyülési termében még csak néhány árva csillár ég, a padokban senki, a karzat üres, — aligha lesz itt ma közgyülés! Azután egyszerre varázsütésre felgyulnak a nagy csillárok, innen is, onnan is szivárogni kezd a városatyák gyülekezete, hipp-hopp, már tele is van a terem, Huszár Aladár már rázza is az elnöki csengőt: kezdődik a hatvanéves Budapest ünnepi költségvetési közgyülése!

Néhány meghatott elnöki szó a hatvanéves Budapestről, máris Sipőcz polgármester áll szólásra a főpolgármester jobbján. Előtte a modern szónokok szinte nélkülözhetetlenné vált segédeszköze: a mikrofon, — a polgármesternek azonban nincs szüksége rá, meggyőződéstől fütött hangja ércessé válik, amikor lelkesen veszi védelmébe az autonómia gondolatát az innen-onnan érkező támadásokkal szemben. Kipirult arccal, a törvényhatósági bizottság minden oldalán feltörő taps közepette magyarázza Sipőcz Jenő a gazdarendelet egyoldaluságát. Egyetlen törvényhatósági tanácsi inditványról jelenti be költségvetési expozéjában a polgármester, hogy elfogadja azt az inditványt: a kormányt feliratban kérje a főváros a gazdarendelet méltányos intézkedéseinek a városi lakosság javára való kiterjesztésére.

Egymásután következnek a polgármester beszédében az erősebbnél-erősebb kifejezések. Egyik percben még a kartelek visszaélésszerüen magas árait teszi szóvá, a másik pillanatban arról beszél, hogy a lebocsájtott redőnyök és gyakori öngyilkosságok menynyire jellemzik a városi lakosság kétségbeesett helyzetét...

Valóban pártkülönbség nélkül, a közgyülés minden oldalán felzug a taps, amikor a polgármester befejezi több, mint egyórás beszédét. Az általános tapsviharból kisivit Friedrich István éles tenórja:

— Meg kell irni ezt Tabódynak ajánlott levélben!

*

EGY PILLANAT ÉS MÁRIS UJRA ELCSENDÜL a lelkesen zsivajgó terem. A költségvetési vita első szónoka: Wolff Károly emelkedik szólásra, a szélső jobboldali padsor sarokületéről. Komoly, nyugodt tekintetével végigpillantja a közgyülési termet, melynek minden részéről kiváncsi szemek, feszült érdeklődés árad feléje.

Halkan, a padsorok távolabbi mezőnyein alig hallhatóan kezdődik a Wolff-beszéd. Pár másodperc mulva azonban belőle is kitör a nagyobb dimenziókhoz szokott szónok, felemeli hangját, amely csengően szárnyal a rossz akusztikáju teremben, a zeg-zugos márványfalak között. Szuggesztiv egyénisége elementáris erővel vonzza magához az érdeklődést, magasröptü gondolatait feszült figyelemmel igyekszik követni a törvényhatósági bizottság minden tagja.

Közbeszólás alig zavarja meg Wolff Károly gondolatainak pregnáns egymásutánját. Amikor arról beszél, hogy a közmunkát megkapott iparosnak hitellel kell segitségére sietni, Éber Antal mosolyog gunyosan, de azután, ugy látszik, eszébe jut, hogy nemcsak az Olaszbank vezére, hanem egyben iparkamarai elnök is, feláll és lassu léptekkel kimegy a teremből.

A Rassay-párton van némi közbeszólási inger, Szegő Béla nevezetü bizottsági tag vindikálja magának a merészséget, hogy Wolff Károly beszédét, amelyet Peyer Károlytól Nagy Lajosig a legnagyobb városházi párt vezérét megillető figyelemmel és köteles tisztelettel hallgat mindenki, közbeszólásokkal zavarja. Rassayék közgazdasági magántudósa be akarja igazolni, hogy részolgált a polgári foglalkozását is annyira jellemző Szapoleon névre: hadvezéri, sőt diktátori pózzal dörmögi elmésnek éppen nem mondható közbeszólásait, minden valószinüség szerint nem egyéb célzattal, mint hogy neve a költségvetési vita gyorsirói feljegyzéseiben ugyanegy oldalon szerepeljen Wolff Károly beszédével...

*

WOLFF UTÁN SZÜNET: EZ MÁR hagyományos szokása a főváros parlamentjének. Utána Peyer Károly következik, majd Becsey Antal és Hann Arnold: nekik természetesen már jóval kisebb a hallgatóközönségük, mint a jobboldal illusztris vezérének.

A szerdai nap szenzációja Toperczerné felszólalása: egy nemes uriasszony vérző ideálizmusa, nagy-nagy emberszeretete, mély vallásossága sugárzott szét beszédéből, amely Wolff Károly után kétségtelenül legnagyobb eseménye volt az 1933-as budget-vitának...

*

A PÁRTONKIVÜLIEK: KRIVOSS ÁRPÁD, PÁSZTI JÁNOS ÉS PETAINEK JÓZSEF elhelyezkedése a közgyülési padsorokban, jellemzően világitja meg a várospolitikai helyzetet. A három városatya nem a községi kormánypárt padsoraiban foglalt helyet, hanem a jobboldali középmezőny legutolsó soraiban, távol a közgyülési padsorok sürün benépesitett részeitől. Önállóan és külön: három padsorban ül három városatya. A költőt kell idéznünk: Három árva sir magába...

*

A POLGÁRMESTER NÉVNAPI ÜNNEPSÉGE ebben az esztendőben különleges bensőséggel zajlott le. Akár a Keresztény Községi Párt ünnepi ülését emlitsük a Gellért-szállóban, melynek technikai megrendezése a derék Veronács Gyula érdeme, akár a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének vacsoráját nézzük a Mária-utcai kaszinó helyiségében, akár a polgármesteri hivatalban lefektetett aláirási iv lapjait forgatjuk: azt látjuk, hogy a társadalom minden rétege, pártok és tisztviselők, testületek és magánemberek, egyformán lelkesen siettek a polgármester üdvözlésére.

Feltünést keltett, hogy az elmult évi szokásoktól eltérően a FANSZ ezidén nem hivta meg a várospolitika kimagasló egyéniségeit a névnapi vacsorára.

— Ennek megvan a maga mélyenfekvő oka! — mondották a Városházi Notesznek. — Legfőbb oka az, hogy a tisztviselők maguk között akarták ünnepelni, minden politikai vonatkozástól mentesen, a kollégájukat. De ettől függetlenül is: az efajta politikai meghivásokat sohasem lehet sértődés nélkül megcsinálni, ha az egyik főember meghivása elmarad, akkor mindjárt kész az apprehenzió, amit természetszerüen el kell kerülnie a várospolitikától függő, sajnos annyira függő tisztviselő társadalomnak.

— Ha pedig a pártvezéreket sem hivjuk meg az ünnepi vacsorára, akkor nem szabad meghivnunk azokat a városatyákat sem, akik a Segitőalap intézőbizottságában közvetlenebb kapcsolatokat létesitettek velünk. Igy történt, hogy végezetül magunk között maradtunk: igy is van ez

Ezer pengőt fizet a főváros egy hold földért a szentendrei szigeten

Szőke Gyula sulyos vádjai a földmüvelési minisztérium ellen a Vizmüvek uj kutjai ügyében — Kritizáló és gyanusitó tendenciák az alagutak és a három esztendővel ezelőtt megrendelt és leszállitott csövek körül

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A költségvetés közgyülési tárgyalása *elvonatkoztatja a várospolitikusok figyelmét* azokról a többékevésbbé fontos problémákról, amelyek a háztartás vitelével *nincsenek szerves összefüggésben.* Igy kikerült a közérdeklődés fókuszából a *Vizmüvek ügye* is, amely pedig a törvényhatósági tanácsban elhangzott felszólalások kapcsán *élénken foglalkoztatta a közvéleményt.* Bizonyos *gyanusitó hiresztelések* keltek szárnyra, amelyekre a polgármester *vizsgálat megindításával felelt.* Ezekről a hiresztelésekről, továbbá az uj vizmütelep létesitéséről összefüggő tennivalókról kérdést intéztünk *Szőke* Gyula dr. felsőházi taghoz, aki a Keresztény Községi Pártot az intézmény igazgatóságában képviseli. Kérdéseinkre

Szőke Gyula dr.

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A vizmüvek munkálatai *nem szükségmunkák* és igy nem mérhetők azzal a szemmel, mint a munkanélküliek foglalkoztatására, vagy munkaalkalmak teremtésére elrendelt *utépitések, vagy más efféle beruházások* .

A vizmüvek bővitése Budapest fejlődésével szoros kapcsolatban álló olyan szükségesség, amelyet hosszu évek gondos munkájával kell előkészíteni, kitervelni, kimunkálni és ugyanolyan gondossággal szakszerüen keresztülvinni.

Ha nem is álmodunk arról, hogy *a következő évezred* Budapest mai vizmüveinek a felhasználásával lássa el az akkori szükségleteket, feltétlenül gondolnunk kell arra, hogy az ilyen munkálatok *legalább is évszázadokra készülnek,* mert nincs az a közület, amely *vagyonilag képes volna minden emberöltőben egészen uj vizmütelepet létesiteni.* Igen nagy hiba volna tehát, amint nagy tévedés volt ezelőtt 2—3 évvel is, ha a vizmüvek kibővitésének, átalakitásának és fejlesztésének a munkálatait *a gyorsan elkészitendő szükségmunkák közé sorolva vinnők keresztül.*

— Az eddigi tévedések is éppen abból keletkeztek, hogy *nem volt az ügy kellően előkészitve.* A vizmüvek akkori igazgatósága a kapott megbizás alapján *a törvénnyel és rendelettel a kezében* látott hozzá a szentendrei kutak furásának az előkészitő munkálataihoz és megakadt az egész dolog azon, hogy

a földmüvelésügyi minisztérium igazán a közérdek ellenére a szükséges területekre a kisajátitási jogot mindeddig nem adta meg és türte, hogy az iratok még mindig, a főváros ismételt sürgetése dacára, ott heverjenek.

Természetesen közben mindenféle érdekeltség szervezkedik és a vége — amint hallom —, hogy a fővárosnak a mai rettenetes alacsony földárak mellett *1000 pengőt kell a gyenge minőségü* föld holdjáért fizetni. Természetesen ez a kérdés még ezután kerül a Vizmüvek igazgatósága elé, de már most látszik, hogy

a földmüvelésügyi kormány eddig még nyilvánosságra nem hozott indokból tett intézkedésével a belügyi kormány által sürgetett közmunkát mind a mai napig elodázta.

— Természetesen sem a Vizmüvek igazgatósága, sem a polgármester nem álmodhatta azt, hogy *a földmüvelésügyi miniszteriumban a kisajátitási eljárás 3 évig fog feküdni és igy a törvényhatósági közgyülés utasitására a szükséges előkészületeket a munkálatok megkezdésére megtették.*

Innen volt a felszólalás és gyanusitás bizonyos megrendelésekre vonatkozólag, amelyeket egyesek tul koraiaknak tartottak.

Ha a törvény rendelkezése szerint a kisajátitási jog a fővárosnak a kutakhoz szükséges ingatlanokra megadatott volna, ugy *a feleslegeseknek látszó csövek és egyéb anyagok már régen be lennének épitve és a főváros lakossága már használhatná a vizet.* Éppen érdeme a Vizmüvek igazgatóságának, hogy annakidején *kellően meglátta,* hogy a kisajátitás körüli akadályok nem fognak egykönnyen elhárittatni és nem ment tovább a ténykedésében, hanem *mindjobban várakozó álláspontra helyezkedett, ami a további munkálatok szempontjából nem volt halaszthatatlan.*

— Igy volt ez a most folyó *Duna alatti azon két alaguttal is,* amely a szentendrei szigetről termelt viznek a pesti oldalra való átvezetésére szükséges. Normális lehetőségek mellett ezeknek a megépitésére *két év szükséges.* Ha sejti az igazgatóság a földmivelésügyi minisztérium nem tulságos sietését, talán *még jobban tanulmányozta volna a dolgot egyrészt a geológiai viszonyok tekintetében,* másrészt a szükséges eljárásra vonatkozólag és *minden esetre megtekintette volna azokat az akkor külföldön folyt munkálatokat, amelyek ismerete mellett bizonyára sok gáncsot elkerülhetett volna.* Persze arra is kell gondolni, hogy az ilyen épitkezés nem házépités, vagy utépités, amelynek minden előfeltételét szemelőtt pontosan meg lehet állapitani és

a Vizmüvek uj igazgatósága, amelyben már én is helyet foglaltam, a legkritikusabb szemmel is birálva a lelépett igazgatóság munkáját, nem illetheti váddal az elődjét, mert azok részéről a tisztességesen átgondolt és előkészitett munka jó elvégzésének az igyekezetét látta.

Hogy a földalatti viszonyok *más képet mutattak a munka során,* mint azt az előkészitő vizsgálatok megállapitották és ezért az uj igazgatóságnak *uj munkamódszer alkalmazását kellett a polgármester ur előtt képviselni,* és hogy a gyakorlatban megnyilvánult nehézségek, amelyekre az előzetes birói szemle is mint uj akadályokra rámutatott, nagyobb áldozatokkal küzdhetők le, mint amire annakidején gondoltak, nem von le az akkori rendelkezés munkájának az értékéből, de igazolja azt a tételemet, hogy

ilyen munkálatokat a körülmények gondos vizsgálata mellett és nagyon megfontolt előkészitéssel szabad keresztülvinni.

— *A szükséges módositások a legjobb szakerőink hosszu hónapokig tartó munkáját vették igénybe és én,* aki csak a gyakorlatban ismertem meg a vizi és vizalatti munkálatok természetét közel három évtizedes müködésem alatt, amidőn ezekben az előkészitő munkálatokban résztvettem, láttam igazán azt *a rendkivül nehéz feladatot,* amit itt meg kell oldani és ezzel szemben azt a *szivós kitartást,* amellyel a szakértők a megoldást előkészitették.

— Nem tagadom, hogy jónak tartottam, hogy legalább *most menjen ki az igazgatóság egy pár tagja* és *nézze meg a müncheni, amsterdami és londoni legujabb hasonló munkálatokat,* mert például az alagut szigetelése kérdésében felmerült vitát e nélkül szinte alig lehet megoldani.

És ha ez az elgondolásom nem megy keresztül, nem kis része van ebben annak a szüntelen kritizáló és gyanusitó levegőnek, amely megakadályozza, hogy a vezetők az elméleti előkészités munkája mellett, a valamivel több kiadást felemésztő gyakorlati előkészitést is elvégeztessék.

Ez annyival is inkább lehetséges, mert egyrészt a *szentendrei szigetről* a budai oldalra történő vizvezetés érdekében is kell *ilyen kettős alagutat* megépiteni, de másrészt ma már kezdik hangoztatni annak a két évvel ezelőtt eltemetett nézetemnek helyességét, hogy *a Duna két oldalának a közlekedési összeköttetése nemcsak hidakkal eszközlendő, hanem a városnak legalább két pontján ecélból alagut is épitendő,* nemcsak azért, mert aránytalanul olcsóbb, mint a hid, de *háboru esetén biztonságosabb is.*

— Ugy hallom, hogy *most már a földmüvelésügyi kormány megadja a lehetőségét annak, hogy az uj kutak épülhessenek.* Legfőbb ideje. A főváros ezeket ugyanis most már nem nélkülözheti. Nemcsak nyáron *a vizhiány miatt* szükséges a mielőbbi épitkezés, hanem *a régi kutak eliszaposodása is* sürgetően parancsolja az uj munkák elvégzését.

Ezen elgondolás alapján ugy kivánjuk a főváros vizmüveit teljesen kiépiteni, hogy bármely viszonyok között se lehessen a főváros lakosságát a legbünösebb kezeknek sem a tiszta és jó viztől megfosztani.

Ezért *a kutcsoportok és a vezetések decentralizációja,* mint a főváros érdekében álló elgondolás a munkálatok keresztülvitelénél irányadó lesz. Nagyon fogok örülni, ha *a nehéz munka eredményét a főváros mielőbb és hosszu éveken át élvezheti.*

---

rendjén, arról nem is beszélve, hogy a tisztviselő-társadalomnak ez a spontán ünnepsége biztositotta a polgármester számára is a politikától való teljes elvonatkoztatottságot, amely annyira fontos a köztisztviselők munkálkodását illetően.

...Itt emlitjük meg, hogy a nagyszerüen sikerült vacsora megrendezéséért Spannberger tanácsnokon kivül, aki a FANSZ tisztviselő szakosztályának népszerü elnöke, B. Axmann Gyulát, a kaszinó háznagyát illeti dicséret, aki valóban ügyesen és talpraesetten gondoskodott arról, hogy a koszt jó, bőséges és olcsó, általában a vacsora technikai megrendezése hibátlan legyen.

*

— IGEN TISZTELT FŐSZERKESZTŐ UR, KEDVES BARÁTOM! — irja Unger Ferenc tanácsi főjegyző — nagyrabecsült lapodnak legutóbbi számában, a Városházi noteszben egy kis cikk jelent meg a főjegyzők rangsoráról és szolgálati beosztásáról, amely cikk szolgálati beosztásomat illetőleg téves adatot tartalmaz és mint ilyen korrekturára szorul.

— A cikkben hivatkozott táblázatos összeállitás ugyanis, — melynek készitőjét nem ismerem, — hat kategóriába sorozza a főjegyzőket s engem szives volt az ötödik csoportba: az ügyosztályba, vagy kerületbe beosztottak közé sorolni, anélkül, hogy előbb alaposan meggyőződött volna a dolgok tényleges állásáról.

— A tévedés ugyanis ott van, hogy én nem beosztott referens vagyok a polgármesteri II. ügyosztályban, hanem mint ügyosztályvezető-helyettes a jogi elbirálást igénylő ügyekben a tanácsnok állandó helyettesitésével vagyok megbizva az 56.818/1931. I. sz. rendelet, illetőleg az 5904/1932. I. sz. utalvány szerint.

— A táblázatos összeállitás készitője abba a további következetlenségbe esik, hogy az ügyosztályvezető-helyettes jegyzők felsorolásánál ilyenként tünteti fel egy másik müszaki ügyosztály jogi vezető helyetteseként müködő, 27-es rangszámmal jelzett tanácsjegyzőt, ami a ténynek megfelel, azonban velem szemben annál szembetünőbb a tudatos vagy tudatlan tévedés.

Tekintve azt, hogy ez a beállitás reám nézve hátrányos következtetésre szolgáltathat alapot, kérlek Téged, kedves Barátom, légy szives a Városházi noteszben a korrigálást közzétenni.

*

ÉLÉNK VISSZHANGOT VETETT az a rádió-előadás, amelyen a hatvanéves Budapestről emlékezett meg Sipőcz polgármester és Liber alpolgármester. Liber két levelet kapott az előadás után, melynek kimagasló részeit legutóbbi számában közölte is az Uj Budapest. Az egyik levelet néhai Gerlóczy polgármesternek a nyolcvanadik életévén tullevő özvegye irta, a másikat Sidló Ferenc, a neves szobrászmüvész.

Gerlóczyné nagyasszony levele igy hangzik:

— Mélyen tisztelt Alpolgármester Ur! Jóleső érzéssel hallgattam tegnap a rádión át értékes előadását. A hatvanas évek elején kerültem én Budapestre, — még akkor annyira kicsiny volt a mostani szép fővárosunk, hogy csak a Rókus-kórházig terjedt. Jól emlékszem sok mindenre, még arra is, hogy szegény megboldogult jó Uram a három városrész tervbevett egyesitését annyira odaadó gondossággal dolgozta, hogy még otthon, a családi körben is a legnagyobb csendességet kivánta meg, hogy nagy munkájában senki ne zavarja. Könnyes szemmel hallgattam tegnap a visszaemlékezés szép perceit és köszönöm Alpolgármester Urnak, hogy felejthetetlen férjem müködését a kegyelet emlékével idézte fel az éter hullámain keresztül.

— Kérem a jó Istentől, hogy adjon Önnek változatlan friss, jó egészséget, hogy sokoldalu munkásságát még hosszu ideig érvényesithesse szeretett fővárosunk érdekében. Szivélyes üdvözlettel: özv. Gerlóczy Károlyné Barkassy Amália.

*

A MÁSIK LEVÉLIRÓ, SIDLÓ FERENC, a következőket mondja:

— Kedves Barátom! Pénteken este hét óra tiz percet mutat az óra, amidőn e sorokat irom. Most fejezted be rádió-előadásodat. Meg vagyok hatva és le kell ülnöm, hogy ezt megirjam Neked és megmondjam, megköszönjem Neked azt az örömet, melyet előadásoddal szereztél nemcsak nekem, de minden bizonnyal nagyon sok müvésztársamnak, akik most hallgattak Téged.

— Előadásodnak befejező része, amelyből annyi szerelet, megértés és a müvészet iránt érzett tisztelet csendült ki, hiszem, hogy visszhangra fog találni a magyar társadalomban, mindenesetre azonban visszhangra lel a müvészek társadalmában, akik elismeréssel és hálával emlékeznek meg minden adandó alkalommal Rólad, amiért magas közéleti poziciódnak sulyát a magyar müvészet istápolására, fejlesztésére forditod és használod fel.

— Szép, érdekes és lelkes előadásodhoz szivből gratulál és őszinte barátsággal köszönt tisztelő hived: Sidló Ferenc.

Wolff Károly: Fogunk dolgozni továbbra is ezért a szép városért, elsősorban is annak kisembereiért!

Államférfiui megnyilatkozás volt a kereszténypárt vezérének költségvetési nagy beszéde

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A főváros költségvetési vitájának *kiemelkedő momentuma* volt *Wolff* Károlynak, a Keresztény Községi Párt vezérének nagy beszéde, amely a törvényhatósági bizottság keddi közgyülésén hangzott el. *Wolff* Károly költségvetési beszédét *lapunk vezető helyén méltatjuk:* ehelyütt közöljük a gyorsirói feljegyzések alapján bő kivonatban *Wolff* beszédének azt a részét, amely *szorosabban foglalkozik a főváros pénzügyi adottságaival és a költségelőirányzattal:*

— A székesfőváros — mondotta *Wolff* Károly — *tulontul nagy kötelezettséget vállalt magára, sokkal többet, mint amennyire kötelezve van. Bevételi lehetőségekről* ma szinte lehetetlen gondoskodni, mert mi, a közgyülésen levők nem vesszük magunkra azt az ódiumot, — jó megfontolás jegyében — hogy ma szaporitsuk a polgárság terheit. Tessék nézni, hogy

az állami és községi adó hozama tekintetében mennyi jut egy fejre ma Magyarországon.

Milyen rohamosan ment fel ez a skála a megterhelés szempontjából. A jövedelemadó *száz százalékát* elveszik, sőt *a vagyonadóból pótolják a jövedelemadót.* Ez olyan pénzügyi rendszer, amely mellett *produktiv nemzeti termelést nem lehet fenntartani.* Állandóan hangoztattam és fogom is hangoztatni a pénzügyi politika kritikáját, mert nem tudok ezzel egyetérteni. Budapest ipari és kereskedelmi polgársága nem helyeselheti életlehetőségének ezt az állandó korlátozását.

Mesterségesen szitott ellentétek társadalmi osztályok között

— A polgármester ur is nagyon jól mutatott rá arra, nem helyes, hogy *mesterségesen szitják az ellentétet közöttünk és a gazdatársadalom között.* Ezt nem nevezhetem másnak, mint mesterséges ellentétszitásnak, ha pénzügyi vonatkozásban nem egyetemes érvényü, hanem társadalmi osztályok szerinti szabályok érvényesülnek. Végre

a törvény előtti egyenlőségnek szükségszerü folyománya az, hogy a teherviselésben se legyen különbség.

Ez már *az alkotmányosságtól való eltérés.*

— A pénzügyi politikában *figyelemmel kell lenni a városi lakosság igényeire is,* mert lehetetlen az, hogy reánk nézve mindig szükitsék, nehezitsék a korlátokat, de

télen szinte követeljék, hogy a falvak éhező népe betóduljon a székesfővárosba és mi gondoskodjunk róluk szociális vonatkozásban.

Azt csak nem lehet tagadásba venni, hogy *szociális vonatkozásban annyira gondoskodunk, mint egyetlenegy városa sem az országnak,* sőt hozzáteszem: nem fogadok el tanitást a t. állami fórumoktól a szociális kötelezettségek teljesitése tekintetében, mert *Budapest mindig sokszorosan felülmulta az állam összes tevékenységét.*

Budapest fizeti az egyenes adók 60, a forgalmi adó 55%-át

— De Budapestet nem is lehet *egy kalap alá vonni egyéb emporiumokkal.* Méltóztassanak megengedni, hogy két számot mondjak. Előre bocsátom, hogy *„A hatvanéves Budapest" statisztikai adatait vettem alapul.* 1932-ben *254.6 millió pengő volt az összes egyenes adók hozama.* Ebből ugyancsak 1932-ben *Budapest 151.6 milliót fizetett,* vagyis az összes állami egyenesadóknak 60 százalékát. Vegyük a *forgalmi adót!* A forgalmi adónál 1932-ben az évi hozam *93.7 millió volt.* Ebből a 93.7 millió pengőből Budapest *51.5 millió pengőt fizetett be, vagyis 55 százalékot.* Ha ezt elmondom a kereskedelmi életben, akkor azt mondja mindenki: *aki nagy vevő, azt a kereskedőcég fokozott udvariassággal szolgálja ki!*

Ha mi az állami adók oroszlánrészét viseljük, legalábbis elvárhatnánk, hogy ugyanolyan udvariasságot tapasztaljunk a t. kormányunktól, mint amilyet egy csődbejutott kisgazdával gyakorol a vidéken.

Nemzeti vonatkozásban nagyon veszélyesnek tartom ezt a divergenciát. Hiszen össze akarunk és össze kell fognunk, mert végeredményben *nagy nemzeti veszedelem áll előttünk!*

— Kétségtelen, hogy a *deficit utjára léptünk.* Ez nagyon komoly pont, amelynél meg kell állnunk. Az elmult esztendei zárószámadás deficitje előreláthatólag 4 millió pengő lesz. Azért *csak 4 millió,* mert a polgármester ur 10 százalékkal zárolta a költségvetés tételeit, ezeket azonban olyan *stabil kiadásoknál, mint a személyzeti kiadások,* nem tudta keresztülvinni.

14 millió pengő deficit!

— Bevallottan a *mostani költségvetésben 10 millió a deficit.* Ez tehát *14 millió pengő deficit!* Sajnos, *nem tudom osztani* azt az optimizmust, amelyet a polgármester ur a költségvetésnél kifejezésre juttatott, hogy 5 millió pengőt *ad majd a kormány a forgalmi adó részesedéséből,* 5 millió pengőt pedig felveszünk kölcsön. Itt *megállok egy pillanatra.* Kivánom, hogy a polgármester ur a következő költségvetési tárgyalásnál jelentse be: „A kormány, mérlegelve azokat a harmonikusan szép szavakat, amelyekkel a polgármester ur a költségvetést elénk tárta, — meghazudtolva Wolff Károlyt — 5 millió pengőt adott." Én ezt *szivemből fogom üdvözölni.* Ez vonatkozik az 5 millióra! Ez nagyon méltányos egyébként is, mert

a forgalmi adó-részesedésből csináltak egy alapot, minden várost támogatnak, csak a székesfővárost nem akarják támogatni,

annak ellenére, hogy az előbb kimutattam: *miként aránylik* a forgalmi adórészesedés a mi viszonylatunkban és a vidék szempontjából. *Jogosnak tartom ezt és mindent el fogunk követni, hogy ez teljesittessék.*

Kölcsönt felvenni deficit esetén: veszedelmes játék!

— *Aggályosnak tartom az 5 millió pengős kölcsönt. Veszedelmesnek tartom kölcsönöket felvenni deficit esetén.* Ha egyszer függő kölcsönökkel kezdjük a deficitet fedezni, akkor már *nagyon rossz pénzügyi helyzet elé jutunk.* Eddig büszkék voltunk arra, hogy költségvetésünk *mindig deficitmentes volt.* Most *függőkölcsönök, csontváz- és keret-költségvetés* lépnek elő és én sulyos aggodalommal telve fogok annak tárgyalásába. Ezt *lejtőnek tartom,* amelynek elején állunk.

Komoly tényezőket, komoly argumentumokkal meg kell győzni, hogy ezt nem lehet igy folytatni, mert a székesfőváros nem mellőzheti azoknak a nagy feladatoknak a teljesitését, amelyek előtte állanak.

Itt van például a *szociális kiadások nagy terhe.* Elvileg azt mondom: *levessel nem lehet szociálpolitikát csinálni! De amig nem tudok munkaalkalmat teremteni,* addig nem lehetséges, hogy *se munka, se leves ne legyen.* Ezt nem tudom elfogadni. Addig kénytelen vagyok a szociális gondozást nagyobb térre is kiterjeszteni: az öregeken, aggastyánokon és gyermekeken *kivül.* A helyes szociálpolitikai gondozást csak erre a körre korlátoznám, de *nem akarnám a munkától való iszonyodást, a munkakerülést kitermelni a szociálpolitikában!*

10 év alatt: 280 millió pengő beruházás!

— Az előbb a polgármester ur nagyon érdekes adatokat közölt, mely szerint tiz év alatt a folyó bevételekből, tehát nem kölcsönből kiadtunk *150 millió pengőt,* ezenfelül felvett kölcsönből kiadtunk 100 millió pengőt, függőkölcsönből 30 millió pengőt, tehát tiz esztendő alatt 280 millió pengőt adtunk ki közmunkákra.

A névtelen adófizető

— Ha *szobrot emelnek a névtelen adófizetőnek,* akkor el lehet mondani, hogy

a budapesti adófizető polgár is megérdemli a maga szobrát, megérdemli a kötelességteljesités jegyében,

mert ha nézem a *pénzügyigazgatóság kimutatásait,* szinte csodálnivaló, *micsoda pontossággal és megerőltetéssel teljesiti még a krizisben is a budapesti polgárság az ő kötelességeit.*

— *Mit jelent a pénzügyi lejtő?* Azt, hogy lényegében az állam szempontjából is emelkedni fognak a terhek, ha a *mi pénzügyi erőnk nem lesz elegendő a feladatok ellátására.* A munkanélküliséggel foglalkozni kell *in concreto.* Pillanatnyilag nem tudok jobb gondolatot, mint azt, hogy a munkanélküliséget tömegmunkák teremtése révén kell megoldani, *tömegmunkákat pedig elsősorban az utépitésnél tudok produkálni.* A tömeg-épitést valamivel elő kell mozditani. Össze fogom hivni a pénzügyi bizottságot, hogy megtárgyaljuk azt a kérdést, amit *Wörgl* megcsinált a maga keretében. Már magam is javasoltam, Wörgl nélkül is, hogy *lehetne az utépités kérdésében a székesfővárosnak a maga hátralékos adói és illetékei terhére kibocsátani bizonyos szükségpénzt.* Ezt *megtette a magyar állam is,* tehát nem állok példa nélkül. A magyar állam a hátralékos illetékek terhére kibocsátott bankjegyeket, amelyeknek fedezetéül a hátralékos adók és illetékek szolgáltak.

Ha meg volt engedve a magyar államnak, hogy a hátralékos adók és illetékek terhére bankjegyeket bocsátott ki, miért ne lehetne megengedni akkor a székesfővárosnak is,

amely — *sajnos!* — jobb helyzetben van kifelé hitelképesség szempontjából, mint a magyar állam.

A kisiparos joga a hitelre

— *Sok szó esik a kölcsönről.* Igenis a kölcsönnél is rá fognak jönni, amintahogy a hitelkérdésnek az egész reformját nem lehet egyoldaluan keresztülvinni, mindenki, aki dolgozni akar, bizonyos körülmények között *jogosan számit a hitelre, ha teljesiteni tudja kötelezettségét.* Felvetettem már azt a javaslatot, hogy ha a székesfőváros valakinek közmunkát ad ki versenytárgyalás utján, a közmunkát elnyert iparos vagy vállalkozó *jogositva legyen hitelt igénybevenni* azon a cimen, hogy az a hitel bekebeleztessék magára a közmunka összegére és elsősorban abból fizettessék ki a hitel.

Mindenütt negáció!

— *Mit látunk ma?* Csupa *negációt látunk mindenfelé.* A gyakorlati pénzemberektől is csupa negativ dolgot látunk, mindig azt hallom, hogy *mit nem lehet* megcsinálni, de még egyetlen egy pénzintézet sem mondta, hogy *mit lehetne csinálni.* Még mindig azon az orthodox uton járnak, amin az ükapáink is jártak, hogy *váltóra adnak* pénzt, mást nem adnak. Minden más téren van haladás, de a pénzügyi életben nincsen, ott csak tételek vannak. Én azonban azt hangsulyozom, hogy

egész Európa át fog alakulni gazdaságilag, át fog alakulni az egész pénzrendszer és át fognak alakulni az összes közgazdasági elméletek.

Mert meg fogják unni az emberek, hogy *a pénzt játékszer tárgyává téve romboljanak életeket és nincsen annyi erő a nemzet életében, hogy rákényszeritse a közgazdasági faktorokat arra, hogy a pénz csak eszköz a nemzeti termelés megindítására és ezáltal a nemzet boldogulásának előbbre vitelére.*

Meddő harcok . . .

— Én bizom városom életképességében és büszkén mutatok rá arra, hogy *ha idegent hoznak ebbe a városba,* akár az irredentizmus, akár az idegenforgalom jegyében, legyen az német, francia vagy angol, az mind *a város intézményeit* nézi meg és a *város konyháját* izleli meg.

A város intézményei: az alkotások az utolsó decenniumban, mert más itt nem alkotott nagyot, csak a meddő főváros.

A meddő főváros alkotott nagyot, szépet, szociális vonatkozásban, müvészetben, iparban és az ő üzemeinek berendezésében, *korszerü nivóra való emelésében.* Ennek a székesfővárosnak *megvan a maga sulya,* megvan a maga *erkölcsi ereje,* a főváros *akar haladni a maga utján.*

A székesfőváros nagy erő-emporium, amire azt mondom, hogy okos államférfiu ezt az emporiumot inkább céljai megvalósitására, mint meddő harcokra használja fel.

Harc a kisemberekért

— A székesfőváros életében bizva, bizva az ő munkaerejében, bizva abban az energiában, amely ebben a székesfővárosban rejlik, *állunk elébe a nagy feladatoknak!*

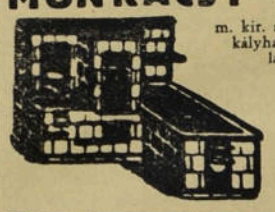
Fogunk dolgozni továbbra is vállvetve ezért a szép városért, elsősorban annak a kisembereiért.

Nagyon helyesen mondotta a polgármester ur, hogy *az elesettek és kisemberek számitsanak a székesfőváros támogatására.* Eddig is számitottak, idejöttek minden vonatkozásban. Lehet, hogy sokszor a székesfőváros többet adott ki szociális szempontból, mint kellett volna, de *ezek a fillérek sem voltak pazarlások,* mert igenis *mi tudunk takarékoskodni az adófillérekkel!*

Az autonómia éljen, éljen a nemzet és a főváros érdekében!

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8–10.
TELEFON: 80–5–03.

MUNKÁCSY GYULA
m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII. Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31–2–80
35 9–16

November 26-án és 30-án
d. u. 1/2 3 órakor
Ügetőverseny

Hirek

Uj vezetőséget kap a Vizmüvek. Jelentette az *Uj Budapest*, hogy *Széll* Jenő, a Kisipari Hitelintézet vezérigazgatója, megszervezi a Vizmüvek kereskedelmi adminisztrációját. Ezzel a tervezéssel kapcsolatosan *kereskedelmi igazgatót* kap a Vizmüvek. Szó van egyben *Paulovics* Viktor vezérigazgató *nyugalombavonulásáról is.*

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Klauber és Vajda
mérnök-vállalkozók,
kavicskotró-vállalata
Budapest, V., Ügynök-utca 19.
TELEFON: 90-2-17.

Ilovszky a mikrofon előtt

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Ilovszky János törvényhatósági tanácstag, a *Baross-Szövetség* érdemes és népszerü elnöke, a Nemzeti Munkahét keretében előadást tartott a rádióban a *magyar iparpártolásról.* A kiváló előadó rávilágitott arra, hogy a trianoni átkon kivül, némileg bünösek vagyunk abban, hogy *nyomoruságunk és elesettségünk szava sokkal erősebben dorombol* ajtónkon, mint ahogyan azt az idők mostohasága reánk mérte.

Felhivta *Ilovszky* az ország népét a helyes gazdálkodásra és kifejtette, hogy ha a Nemzeti Munkahét csak annyi eredményt ér el, mint amennyit például *Mussolini* a rizs- és szőlőfogyasztás előtérbe állitásával Olaszországban elért, akkor máris nagy eredményekre lehet számitani.

Szakitanunk kell azzal a kérkedéssel is, — ugymond *Ilovszky* — amely sok házban már bevett szokássá vált, hogy „ez valódi perzsa", „ezt meg Angliából hoztam", vagy „ezt Párisban vettem" — holott az a szövet, berendezési tárgy, parfőm, vagy kézimunka, amelyet ilymódon dicsérőleg emlitenek meg, *ma már idehaza is kiváló minőségben kapható.* Végül felkérte nagyszámu hallgatóságát, hogy *csak magyar árut* vásároljanak, mert ez az igazi magyar iparpártolás.

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

STEINER és SZIMPER
Cégtu ajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Ü lői-ut 57
Telefon: 30-6-29

A sörkartel ujabb rohama az Ásványvizüzem bérbevétele érdekében

A városgazdasági szakbizottság a bérbeadás ellen foglal állást, mert ez az ásványviz-kartel megalakulását vonná maga után

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Több alkalommal megemlékeztünk azokról az ajánlatokról, amelyeket egyes érdekeltségek, közöttük elsősorban *a Kőbányai Polgári Serfőző és Szent István tápszermüvek r. t.* adtak be a polgármesterhez az Ásványvizüzem bérbevételét illetően. A Polgári Sör, amely a sörön kivül még maláta, pótkávé, szappan stb. gyártásával is foglalkozik, a viz literjéért *9 fillért ajánlott fel.* A közigazgatási bizottság augusztusi ülésén *Wolff* Károly azon megállapitása után, hogy az Ásványvizüzem bérbeadása *az ásványvizkartel megszületését vonná maga után,* az a nézet alakult ki a pártvezérek között, hogy a Harmatviz-üzem *semmilyen formában nem eladó és nem bérbeadó.*

Ily körülmények között *furcsán hatnak azok a próbálkozások,* amelyek a legutóbbi napokban *ismét az Ásványvizüzem bérbevételét tüzték ki célul. Hangulatkeltő cikkek* jelennek meg az Ásványvizüzem ellen, *támadások érik a fővárost* az üzem veszteségeiért, amelyek e böles szakemberek szerint csak azért *nem nagyobbak,* mert a Hungária forrásviz jövedelme eltünteti a Harmatviz deficitjét. Minden uton és módon *diszkreditálni akarják* ezek a *nem is titkolt célzatu aknamunkák* az Ásványvizüzemet, hogy ily módon a fővárost *rávegyék a bérbeadásra.*

A városgazdasági szakbizottság legutóbbi ülésén nem hivatalos formában foglalkozott a bérbevételre vonatkozó próbálkozásokkal, és *az a vélemény alakult ki, hogy* az Ásványvizüzemet *egyáltalában nem fogja a főváros bérbeadni.* Annál kevésbbé, mert a városházán mindenki jól tudja, hogy a bérbevétel gondolata mögött *az egymással élet-halálharcot folytató ásványvizérdekeltségek* azon terve huzódik meg, hogy a Harmatviz megszerzésével *kiépitsék* a kartelt, amelynek jelenleg *az altruisztikus elvekkel dolgozó Ásványvizüzem a legnagyobb akadálya.* Ha még hozzátesszük, hogy az akció mögött végeredményben *a sörkartel huzódik meg,* amely a folyton csökkenő sörfogyasztást az ásványvizkartel megszervezésével és az üditővizek árának emelésével akarja pótolni: akkor *teljes képet festettünk arról a dsungelről, amely a Harmatviz bérbeadásának forszirozása mögött meghuzódik.*

DEBRECEN ÉTTEREM
RAKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P **1.40**

Pártélet

Szombaton este lesz a Saskör uj helyiségeinek felavatása. A Saskör szombaton este avatja fel ünnepi vacsora keretében Vámház-körut 4. szám alatt lévő uj helyiségeit. A vacsorán résztvesz *Wolff* Károly, a Keresztény Községi Párt elnöke és *Sipőcz* Jenő polgármester, a Saskör elnöke. Ezen a vacsorán fogják üdvözölni a Saskör tagjai *Sipőcz* Jenőt névünnepe alkalmából is.

Kőbánya impozáns hitvallása a keresztény városháza mellett

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A Keresztény Községi Párt kőbányai Juranics-telepi szervezete fényesen sikerült vacsorát rendezett a Beszkárt-éttermben *Budapest egyesitésének 60 éves jubileuma alkalmával,* melyen több mint 350-en vettek részt. A mindvégig lelkes hangu felszólalásokkal a *kereszténypárt vezetői nagy tért hóditottak.*

Ott láttuk *Petrovácz* Gyula, *Müller* Antal képviselőket, *Szémann* Mihály, *Szabó* József, *Gyurkovics* Henrik dr. törv. biz. tagokat, *Záborszky* István dr. eü. főtanácsost stb.

Urbányi C. József, a Juranics-telep elnöke vázolta a 60 éves Budapest fejlődését és megállapitotta a tények sorozatával, hogy a keresztény városházának másfél évtizede a szociális, egészségügyi és kulturális *alkotások korszaka* volt. Ennek a munkának élén állott mindig puritán becsületességgel, áldozatkészséggel Budapest első polgára, *Sipőcz* Jenő, aki gondviselésszerüen ép ma ünnepli névünnepét is. (Hosszantartó viharos éljenzés.) Kijelenti, hogy Kőbánya polgársága hüségesen kitart a keresztény nemzeti zászló mellett.

Szémann Mihály bizottsági tag a kőbányaiak kivánságainak adott hangot és kijelentette, hogy *a kereszténypártnak nincs mit revideálni programmján.*

Petrovácz Gyula országgyülési képviselő nagy tetszés mellett szólott a kartelek tulkapásairól. Lelkes tetszés mellett mutatott rá arra, hogy a Keresztény Községi Párt *nemcsak fizikai romokat* takart el, hanem a lelkeket is keresztény nemzeti eszméhez vezette vissza Budapesten, hol a lelkek vigasztalására egész sora *épült a templomoknak.* Különösen harcol a párt *munkaalkalmakért,* mig az állam ugyszólván semmitsem tett, a *keresztény városháza* egész sereg közmunkát végeztetett, hol sokezer munkás nyert kenyeret. Az *ifjuság elhelyezkedéséért* is a legkomolyabb harcot folytatják.

Müller Antal országgyülési képviselő az iparosok és kereskedők *gigantikus élet-halálharcáról* szólott. *Egészségesebb vérkeringést* kiván. A gazdasági válságból nem fog kivezetni a folytonos tisztviselői fizetéscsökkentés, hanem ez a teljes gazdasági leromlás felé vezet.

Szabó József és *Gyurkovics* Henrik dr. törvényhatósági bizottsági tagok felszólalását hallgatta még meg a *mindvégig lelkesen kitartó közönség* és szeretettel tüntettek a keresztény városháza és annak vezérei mellett. A vacsoráról való távolmaradását kimentette *Bednárz* Róbert dr. prelátus, aki az Erzsébetvárosi Keresztény Kaszinóban *serlegavató ünnepi beszédét mondotta.*

A Budapest-Erzsébetvárosi Katolikus Kör Szent Erzsébet napjának előestéjén *bensőséges hangulatu ünnepi vacsorát* rendezett, amelyen *Martin* István bankigazgató által adományozott, müvészi kivitelü Szent Erzsébet serleget avatta fel *Bednárz* Róbert prelátus, apátplébános. Beszédében összehasonlitást tett Szent Erzsébet kora és a mi korunk között, kiemelte Szent Erzsébetnek és a szociális szenteknek, akiket csak a katolikus egyház mondhat magáénak, jelentőségét nemzetünknek, az egyetemes emberiségnek életében, hangsulyozottan kiemelte e példákból fakadó szociális érzés megértő és áldozatos összefogás, a keresztény egység szükséges és nemzetmentő voltát. A megnyitó beszédet *Mészáros* Károly dr. h. államtitkár, a kör elnöke mondta, aki köszönetet mondott a nemesszivü adományozónak, *Martin* Istvánnak. *Hauser* Ignác plébános záróbeszédében a kör őszinte háláját tolmácsolta *Bednárz* Róbert apátplébánosnak hatalmas, *a hallgatóság lelkét megfogó beszédéért,* majd erősen szociális érzésü szavakkal buzditotta a kör tagjait, hogy *életük minden mozzanatában éljék, szolgálják és hirdessék Szent Erzsébet példázta áldozatos szeretetet.* A lelkes és bensőséges hangulatu vacsorán jelen voltak *Borvendég* Ferenc, *Krüger* Aladár dr., *Mihalovits* Zsigmond, *Némethy* Ernő dr., *Havivassy* István dr., *Munkácsy* Gyula és a kör tagjai közül mintegy kétszázan.

Nem füstöl kályhája,
ha ETERNIT-kéménytoldatot használ. Nem rozsdásodik, tartós, könnyü és olcsó. Épületének szellőztetése az ETERNIT-csővel könnyen és gazdaságosan oldható meg.
Kérjen árjegyzéket.
ETERNIT MÜVEK
Budapest, VI., Andrássy-ut 33

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Máglya-u. 75-77
Telefon: 91-4-46

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75 villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitesi vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51-4-06.

Felhivás a gázfogyasztó közönséghez!
A költözködési évnegyeddel kapcsolatban felhivjuk
a háziasszonyok
figyelmét, legelsősorban azokét, akik háztartásukban eddig még gázt nem használtak, vagy akik ujabb gázkészülékek használatára tértek át, hogy saját érdekükben keressék fel
a gázmüvek
VI., Vilmos császár-ut 3. sz. I. emeletén lévő
bemutató és mintakonyha helyiségeit,
ahol minden kedden és pénteken délután 5 órakor a gáznak a háztartásban való gazdaságos felhasználásáról bemutató előadásokat tartunk.
Előadásainkon mindenki elsajátithatja a gáz takarékos használatát és a készülékek helyes kezelését.
Az előadásokra a belépés dijtalan.
Budapest Székesfőváros Gázmüvei.

Nem száz, hanem ezer szükségmunkás

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Lapunk legutóbbi számának gazdasági rovatában: *17 fontos utvonalat épitett ki ebben az esztendőben a főváros* cimü cikkünk utolsó soraiban sajnálatos tévedés csuszott be. Azt irtuk, hogy a foglalkoztatott munkások száma átlag *több mint száz ember.*

Készségesen megállapitjuk, hogy *sajtóhiba történt,* mert az inségmunkánál foglalkoztatott munkások *száma nem száz, hanem ezer volt.* Ennek hangsulyozása azért különlegesen fontos, mivel az áruhitelezési alapon végrehajtott szükségmunkálatokkal kapcsolatosan egyes sajtóorgánumokban már ismételten megjelentek *nem tárgyilagos, rosszindulatu közlemények,* amelyek a foglalkoztatott munkások számának alacsony voltát hangoztatták.

Készséggel állapitjuk meg tehát, hogy a szükségmunkáknál a főváros ut- és csatornaépitési ügyosztálya állandóan *több mint ezer munkást foglalkoztatott,* vagyis oly nagyszámu embert, hogy a fővárosi munkanélküliség enyhitésénél *valóban számottevő szerepet játszott a főváros ezen akciója.*

Miért alkalmazta a gyöngyösi lignit-mérnököt a Vizmüvek?

Végéhez közeledik a Gyöngyösi likvidációja

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Budapest-Gyöngyösvárosi Szénbánya r. t. likvidációja, amelyet tudvalevőleg felszámoltatott a törvényhatósági tanács, hogy elkerülje a csődöt, *végéhez közeledik.* A felszámolók egy *helyi érdekeltségnek eladták a bányajogot:* 12 ezer pengőért, és amennyiben 1200 vaggonon felüli mennyiséget lehet még Gyöngyösön kibányászni, minden további vaggonért tiz pengőt kap a főváros. Iparkodnak a nagyobbrészt szintén helyi adósokon *a tartozásokat behajtani,* hogy mennél kevesebb veszteség érje végeredményben a fővárost.

Megállapitható, hogy *a részvénytársaság alaptőkéje teljesen elveszett,* valamint elveszett az a 72 ezer pengő is, amelyet a főváros *előlegképpen* folyósitott a bányaüzemi részvénytársaságnak. A bánya *vezető-főmérnökének* nagy végkielégitésétől olyképpen szabadult meg a főváros, hogy a főmérnököt a Vizmüveknél alkalmazták. A most kezdődött alagutfurásnál különleges képzettségénél fogva használni tudja a főváros.

LÁSZLÓ ÉS BLUM
okl. mérnökök, épitési vállalkozók
Budapest, II, Margit-krt 7
Telefon: 51-2-50

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-ut 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-ut 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömöritett aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses vállalkozója

Hunyadi János természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

GAZDASÁGI ÉLET

Előtérben a kisiparos-érdekek az uj Közszállitási Szabályzatban

Vége a legolcsóbb ajánlat elavult rendszerének! — Huszezer pengőn aluli munkálatok csak kisiparosok számára juttathatók — Vitézek, hadirokkantak, magyar honos mérnökök: előnyben!

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros évek óta állandóan sürgeti a kereskedelemügyi minisztériumban a Közszállitási Szabályzat revizióját. A kereskedelemügyi minisztérium a tervezetet *két esztendeig tartó előkészités után* most végre szétküldte az ipari érdekeltségeknek, nemkülönben a közhivataloknak, hogy tegyék meg birálati észrevételeiket. Feltünést kelt, hogy amig például a budapesti Kereskedelmi és Iparkamara *már kézhezvette a kereskedelemügyi miniszter ezirányu leiratát,* a főváros közgazdasági ügyosztálya, amelynek hatáskörébe a Közszállitási Szabályzat tartozik, mindezideig *hivatalosan nem vett tudomást a tervezet elkészültéről és azt kézhez sem kapta.*

A tervezetnek főszempontja

a kisipari szempontok érvényesitése.

Gyári cég ötezer pengő értékhatáráig egész sereg kézmüvesiparban munkát sem kaphat, ha arra kisipari ajánlat beérkezett.

Huszezer pengő összértéket

meg nem haladó magasépitési munkálatokat szintén a kisipar számára tart fenn az uj Közszállitási Szabályzat olyképpen, hogy az ezekkel kapcsolatos munkálatokkal is *csak kisiparosokat lehet megbizni,* amit a versenytárgyalási hirdetményben fel kell tüntetni. Ha valamely, a kisipart érdeklő szállitásra

kisipari szövetkezet, vagy kisiparosok alkalmi egyesülete

is ajánlatot tett, azt rész-szállitással, illetőleg munkával feltétlenül *meg kell kinálni még akkor is, ha az árak sorrendje szerint erre igénye nem volna.*

Igen fontos megállapitásokat tartalmaz az

árkérdés

tekintetében a miniszter tervezete. Eddig *a legolcsóbb ajánlatnak* ugyszólván döntő szerepe volt az árkérdés alakulásában, ezzel szemben a tervezet kimondja, hogy *figyelembe nem vehető az olyan ajánlat, amely a teljesitendő szállitással vagy munkálatokkal nyilvánvalóan arányban nem álló kis egységárakat tartalmaz,* ugyhogy a szállitás megfelelő teljesitése nem várható, ha csak az ajánlat benyujtója *ajánlatában vagy a hozzáintézett kérdésre* a kis árakat elfogadhatóan nem okolja.

Az olcsó külföldi ajánlat

árával feltétlenül megkinálandó a drágább hazai ajánlattevő. A

vitézek és hadirokkantak

eddigi maximális hatszázalékos előnyét továbbra is biztositja a tervezet. Vitéz kisiparos más kisiparossal szemben még ezenfelül külön egyszázalékos előnyt élvez.

Egyenlő feltételek mellett előnyben részesülnek olyan *gyári cégek,* amelyek az összes alkalmazottak számához képest minél nagyobb arányban alkalmaznak *okleveles magyar honos mérnököket.* Amely gyárak hadirokkantakat nagy számmal foglalkoztatnak, vagy jóléti intézményeket tartanak fenn, szintén bizonyos előnyöket élveznek. A

nyilvánosság

tekintetében *messzemenő intézkedéseket tartalmaz a rendelettervezet,* amely kivánatosnak tartja *még a zártkörü versenytárgyalások közzétételét* is.

A

generálvállalkozókat

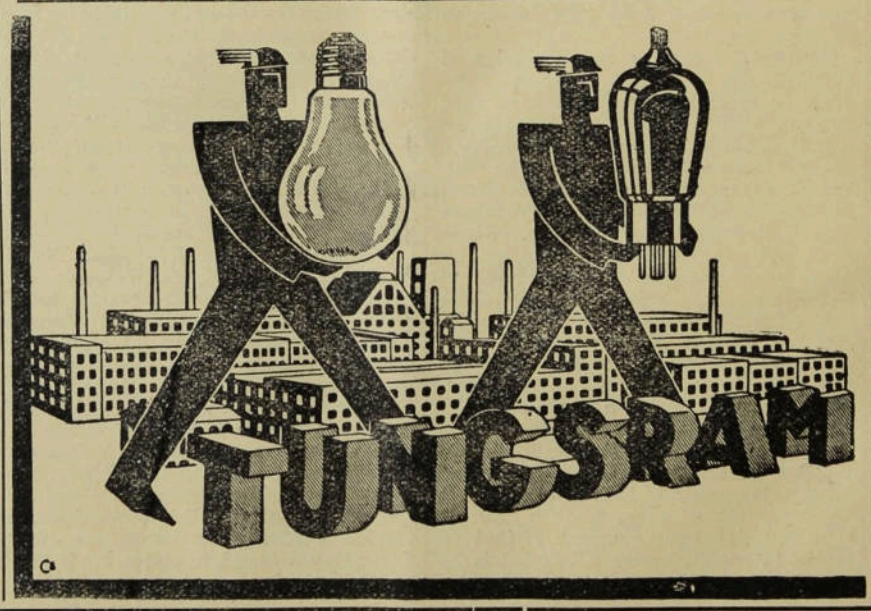
a tervezet kizárja minden olyan szállitásból, amelyre az *egyes érdekelt szakmák versenyképes ajánlatot tettek,* továbbá minden olyan ipari munkából, ahol a szakiparosok ajánlatai együttvéve nem lényegesen drágábbak az ő ajánlatuknál.

Pályázó cégek felhatalmazást adhatnak, hogy kereseti összegükből 25 százalékot

MABI vagy OTI hátralékaik

törlesztésére forditsanak. Ebben az esetben *ajánlatuk figyelembe jöhet akkor is,* ha az eddig követelt bizonyitvánnyal tartozásuk teljesitését illetően nem rendelkeznek.

A közgazdasági ügyosztály értesülésünk szerint a legsürgősebben lépést tesz abban az irányban, hogy a Közszállitási Szabályzat revíziója tárgyában *a főváros ismét meghallgattassék és a tervezetet illetően a főváros kivánságai figyelembe vétessenek.*

Benzin helyett: nyersolaj

Folyik az autóbuszok átszerelése

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Beszkárt jövő esztendei költségelőirányzata magában foglalja az Autóbuszüzem összes motorainak *Ganz—Jendrassik nyersolajmotorokra* való átcserélését. Naponta *két autóbuszon* cserélik ki a motorokat a Ganz-gyár telepén: eddig mintegy *harminc autóbusz már nyersolajmotorral fut,* egyelőre a legkitünőbb eredménnyel. A Beszkárt vezetősége reméli, hogy február végéig *mind a 130 autóbuszba beszerelik az uj motorokat.*

A fővárosi vegyvizsgáló intézet és a bakteriológiai intézet vizsgálatokat folytatott a nyersolajmotor *égési termékének szagára* vonatkozóan, amely ellen sok kifogás hangzott el. A megállapitás eredménye az, hogy a nyersolajmotor égési termékének *nincs az a kellemetlen szaga,* mint a benzinnek, benzolnak vagy motalkónak és gáza is *kevésbbé ártalmas az egészségre,* mint a benzin-derivátumok kipuffogó gáza.

Magyar Müanyagárugyár
Budapest, V., Hollán-u. 3
Telefon: 17-9-39
Készit: müfából koporsókat a legszebb és legdiszesebb kivitelben, müipari és iparmüvészeti tárgyakat. Mümárványból kozmetikai tégelyeket, reklám hamutálcákat, lapokat, baba- és hidegporcellángyártás, W. C. ülőkét egy darabból egyszerü és többszinü luxuskivitelben.

Ranschburg Pál előadása. A TESZ nemzeti munkahét propaganda-kongresszusán *Ranschburg* Pál, a Magyar Ruggyantaárugyár népszerü és kitünő igazgatója nagyérdekü előadást tartott a Gellért-szálló márványtermében a *magyar gyáripar reklámjáról.* Hatalmas érdeklődő közönség, az ipari és közgazdasági élet számos kitünősége jelent meg, hogy *meghallgassa Ranschburg* Pál előadását. Az illusztris előadó kifejtette, hogy a magyar akarat, munka és ötletesség a magyar reklámot világviszonylatban is a legmagasabb nivóra emelte. Ezt a magas szinvonalat *a magyar ipar tudományosan megalapozott módszer szerinti hirdetési reklamirozással érte el* és ez azt eredményezte, hogy a közönség legnagyobb része az ujsághirdetések és egyéb reklámeszközök utmutatásai alapján vásárol. A nagyérdekü előadást zajos tapsokkal jutalmazta a nagyszámu közönség.

CUSTODIS ALPHONS
mérnöki iroda és speciális épitési vállalat
BUDAPEST, V., NÁDOR UCCA 19
Telefon: 120-07.
Gyárkéményépités,
gőzkazánbefalazás,
ipari kemencék épitése
és tervezése

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

Uj kiirások:

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933. nov. 28-án d. e. 12 óra.

Zab, széna, rozsszalma szállitására a Köztisztasági Hivatal részére. Határidő: 1933 november 29-én (szerda) d. e 1/211 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kladóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kladásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTARSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 48. szám

Budapest, 1933 december 2

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 filler

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30013

...k. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
...pest, VIII., Reviczky-u. 1.

A tisztviselők frontja

Amig a törvényhatósági bizottság a költségvetés érdektelen labirintusában tévelyeg, teljesen készen a képviselőházi tárgyalásra vár az uj nyugdijtörvény, melynek egyes szakaszai fontosabbak az autonómia fórumaira, mint tiz esztendő egyesitett költségvetése. Wolff Károly volt az egyetlen, aki közgyülési beszédében szóvátette a javaslat azon rendelkezését, hogy az autonómia tisztviselőinek nyugdijazására vonatkozóan rendeletileg állapitja meg a belügyminiszter a végrehajtás módozatait, vagyis: az autonómiák tisztviselői ki lesznek szolgáltatva a mindenkori kormányzat önkényének, amely törvényes alapon zavarhatja nyugdijba a törvényhatóságok esetleg renitenskedő tisztviselőit, azok szolgálati idejének lejárta előtt, magasabb érdekekre hivatkozva. Wolff Károly a közgyülési teremből felhivta Budapest összes országgyülési képviselőit, hogy egységesen dolgozzanak a törvényjavaslat autonómia-sértő intézkedései ellen. Sajnos, a költségvetési vita során egyetlen szónok sem vette át a Wolff által megpenditett vezérszólamot, ha fog is valamilyen egységes akció indulni Budapest országgyülési képviselői részéről, annak hátterében nem áll majd a közgyülés azon egyhangu állásfoglalása, amely ennek a megmozdulásnak a megfelelő sulyt biztositaná.

De nincs mögötte a tisztviselők frontja sem. Szomoru, hogy a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége sem áll ebben a kérdésben hivatása magaslatán és elzárkózva a határozott szinvallás elől, majd a KANSz általános, a speciális fővárosi szempontokat figyelembe nem vevő akciójára, majd egy nyári memorandumára hivatkozik, amely, ha magában is foglal bizonyos anyagi természetü kivánságokat, annál kevésbbé foglalhat ott állást a tervezetnek az autonómiát sértő, paragrafusa ellen, mert akkor ez a paragrafus még meg sem született. Senki sem vár forradalmi megmozdulást a főváros tisztviselő-társadalma részéről, kétségtelen azonban, hogy az a tulzott loyalitás, amellyel a fővárosi tisztviselők egyesülete kinos óvatossággal bujik a háttérbe, a legteljesebb mértékben visszatetsző, sérelmes ugy a tisztviselők eminens érdekeit, mint az autonómiát illetően. Fennállása óta talán az első alkalom, hogy a FANSz felülemelkedhetne egy vacsorákat és hangversenyeket rendező társaság vidéki szinvonalán: nos, a tisztviselők egyesülete nem érzi történelmi elhivatottságát, nyugodt opportunizmusából nem áll ki a viharverte küzdőtérre, arra hivatkozik, hogy otthon felejtette az esernyőjét.

Tiz esztendő óta folyik a kormány részéről a városháza szisztematikus körülkeritése, ma már csak papirfoszlány az autonómia, melynek alkotmánybiztositékot jelentő bástyáit egymásután tördelte le a kormányok centralisztikus törekvése. Ha az autonómia ellen intézett pénzügyi és gazdasági vonatkozásu kormánytámadások ellen nem emelte fel tiltakozó szavát a tisztviselők szövetsége még érthető, de annál érthetetlenebb a hallgatás, amikor a támadás a tisztviselőtársadalom legszemélyesebb egzisztenciájába vág, gyökerében sujtván anyagi létalapot, tisztviselői függetlenséget, mindent! Ez az az eset, amikor a védekezés mellőzése az öngyilkossággal egyértelmü.

Kisszakasz a várospolitikában

*

Sipőcz polgármester feltünő nyilatkozata a közigazgatás és a politika viszonyáról

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* — Vége a költségvetési vitának, amely ebben az esztendőben *hevesebb és feszültebb volt*, mint más években szokott lenni, bizonyságául annak, hogy a gazdasági élet nyomottsága erősen rávési a maga bélyegét a várospolitika problémáira is. A költségvetési vita után az autonómia fórumai *folytatják mindennapi életüket;* megoldásra váró nagy feladatok egész sora áll az előtérben — mint azt *Huszár* főpolgármester legutóbbi nyilatkozatában az *Uj Budapestben* elmondotta —: a centrále ügye, a közlekedés egységesitése, a tavaszi közmunkaprogram.

A költségvetési vita *nagyvonalu lendületét Sipőcz* polgármester adta meg, akinek magvas és magasszinvonalu expozéja mindvégig gerince és irányitó csucspontja volt a vitának, amelybe sorra kapcsolódtak be a vita különféle pártállásu szónokai. Ez a költségvetési expozé a maga nyugodt és előkelő hangjával, erkölcsi emelkedettségével *messze tul a városháza falain éreztette a maga hatását*, öregbitvén *Sipőcz* polgármester pártokon felül álló személyének nagy tekintélyét.

A költségvetési vita lázas tempójához jelentékeny mértékben hozzájárult az a körülmény is, hogy még soha nem kapcsolódtak annyira a napi politikai kérdések a városi politikába, soha annyira nem állt a városháza az országos politika előterében is, mint az elmult hetekben. Kuszált és zavaros konglomerátum volt, sőt az ma is a városháza élete, senki sem tudja, hol végződik a politika, hol kezdődik a közigazgatás, mi a kettő viszonya egymáshoz és hogyan érvényesül mindkettő a városi közélet irányitásában? Erről a nagyfontosságu kérdésről, melynek jelentősége tulemelkedik az etémer életü pártpolitikai momentumokon, folytatott az *Uj Budapest* munkatársa hosszabb beszélgetést.

Sipőcz Jenő

polgármesterrel, aki a következő nyilatkozatot tette lapunknak:

— *A közigazgatás és a politika viszonyáról nyilatkozzam?* — kezdte a beszélgetést *Sipőcz* polgármester. — A mai élet sulyos feladatok elé állitja a várost minden téren. Ha csak *a szorosan vett közigazgatást* nézzük, az is olyan körültekintést és gondos munkásságot követel, mely *a régi idők mértékét messze felülmulja.*

A mai élet olyan komplikált, ugy át van szőve gazdasági és szociális kérdésekkel, hogy a szorosan vett közigazgatást a társadalmi szükségletektől nem lehet elválasztani.

Minden aktában megtalálhatók a *mai életkérdések összes elágazásaikkal*, az egyszerü közigazgatási intézkedések mögött szociális és gazdasági meggondolások rejlenek.

— A magyar közigazgatás mindig *magas szinvonalu* volt, olyan szellem érvényesült benne, mely *tiszteletet és elismerést* követel mindenkitől, a pártatlanság, az *anyagi és erkölcsi igazság jegyében* intézte a közdolgokat.

A főváros adminisztrációja fokozott mértékben követte ezeket a szempontokat, a legnehezebb viszonyok között, a pártpolitika legnagyobb zajlása idején is megmaradt a maga feladatai által kijelölt magas erkölcsi alapon.

A politika érvényesülhetett a városi közélet irányitásában, a különböző célkitüzésekben, de a *közigazgatásban az egyedüli szempont a törvény volt.* Az adminisztráció mindenkor a törvényes rendelkezésekhez, a városi szabályrendeletek által előirt feltételekhez ragaszkodott. Éppen azért

téves az a beállitás, hogy a pártpolitika elárasztotta a várost, a politika a tanácskozó testületekben jutott szóhoz, de a közigazgatás mindenkor pártatlan volt.

— Elismeréssel kell megállapitanunk, hogy *a pártok nem is kivántak soha olyasmit*, ami törvénnyel vagy szabállyal ellenkezett volna. A város élete a közigazgatási területen belül *a törvény és a jogrend uralma volt*, azt a szellemet érvényesitettük, mely átlengi az egész magyar állami életet. A jövő elé *nyugodtan nézhetünk*, a városi élet eddigi alapjai változatlanul fognak fennmaradni, *nem jöhet olyan reformkorszak, mely a pártatlanság és igazságosság szellemének ellensége volna.*

— A gazdasági válság természetesen kihatással van *a város életére is*, az összes intézmények megérzik az anyagi szoritásokat. Az állami élet is az anyagi gondok hatása alatt áll és igy érthető az az irányzat, mely *a takarékosság érvényesitésével intézmények leépitésére gondol.* Már mondottam költségvetési beszédemben, hogy ezen a téren van olyan határ, amelyen tulmenni nem szabad.

Nem áldozhatjuk fel kulturális és szociális intézményeinket, melyek életbevágó közszükséget jelentenek.

Különös jelensége az az emberi életnek, hogy mindig a fennálló helyzet szemszögéből itélik meg az emberek a dolgokat és nem tudnak a parancsoló jelen befolyása alól szabadulni.

— Mikor a konjunktura a tetőfokán volt, akkor azt gondolták, hogy a bőség és gazdagság korszaka jön, az emberek könnyen fognak élni, *mindenki költekezett, terjeszkedett*, a közületek is nagy terveket akartak megvalósitani. Most, amikor az ellenkező irányba fordult a helyzet, abban a hitben élnek, hogy *az egész jövőt a szigoru takarékosság és a végső szükség alapján kell épiteni.*

A tulköltekezéssel ellentétben, a tulzó takarékosságot, az élet leépitését, intézmények megszüntetését akarják, pedig a mai időket átmeneti helyzetnek kell tekinteni és arra kell törekedni, hogy az életet kulturális javaival és egyéb értékeivel át kell menteni a jövőbe.

— Nem szabad *pesszimista alapon* nézni a dolgokat, *a való helyzetet tudomásul kell venni*, a nehézségekhez alkalmazkodni kell, de *a jobb jövőre kell gondolni. Ezen az alapon nézem a város életét*, erős hittel és reménységgel igyekszem a válságos időket leküzdeni, hogy akkor, amikor majd a javulás lehetővé teszi, a főváros intézményeit felvirágoztassuk és a várost a fejlődés még magasabb fokára emelhessük. Ezidőszerint

a „kisszakasz" a szimboluma az életnek, „kisszakaszon" kell utaznia a várospolitikának is, de ezt nem tekinthetjük végleges megoldásnak;

szomoru dolog volna, ha a huszadik század embere *nem tudná megtartani a fejlődés utját, hanem visszafordulna a kezdetleges állapotokba.* A kisszakasszal is — fejezte be nyilatkozatát *Sipőcz* polgármester — nagy dolgot szolgálunk, a *nagy forgalmat akarjuk visszakapcsolni a város életébe.*

A Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága és az üzemigazgatók fizetése

Elkészült az üzemi tisztviselők illetmény-szabályzata

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A *Sztamoray* János vezetésével müködő *Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága* közüzemi osztálya élén tudvalevőleg *Lukács* Ödön nyug. államtitkár áll, aki évtizedeken át volt a pénzügyminisztérium városi osztályának vezetője. Az uj felügyeleti szervet statuáló kormányrendelet *messzemenő hatáskört* biztosit a Közérdekeltségek Felügyelő Hatóságának a fővárosi üzemeket illetően is. A városházán *riasztó hirek* terjedtek el az elmult héten arravonatkozóan, hogy a Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága *revizió alá veszi a fővárosi üzemi alkalmazottak fizetését is*, és azokat erősen redukálja. Ebben az ügyben

Morvay Endre dr.

tanácsi főjegyző, a főváros üzemi

ügyosztályának vezetője, a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Egyáltalában *nincs arról szó*, hogy a Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága beleavatkozzon a fővárosi üzemi alkalmazottak fizetésének állitólagos redukciójába. A rendelet világosan előirja, hogy

az autonómia üzemeit illetően az önkormányzatnak kell a megfelelő javaslatokat előterjeszteni,

amelyeket azután a Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága a belügyminiszterhez küld fel. *A belügyminiszter azután a pénzügyminiszterrel egyetértően* hozza meg rendelkezéseit, amelyek igy természetszerüen *többszörös szürőn mennek keresztül.*

— Ami a konkrét kérdést illeti, **egyáltalában nincsen szó a fővárosi üzemi alkalmazottak fizetésének bárminemü redukciójáról.**

Elkészült az üzemi illetményszabályzat, azt rövidesen le fogják tárgyalni az autonómia fórumai. A szabályzat általánosságban *a mai állapotot szankcionálja*, de természetszerüen *közös nevezőre hozza* a tisztviselők jövedelmeit az egyes üzemeket illetően. Ezt az illetményszabályzatot *jóváhagyás céljából természetesen fel fogjuk terjeszteni az illetékes felsőbbségi hatóságokhoz*, amelyek döntéséig az üzemi alkalmazottak járandóságait illetően *semmiféle változás nem fog történni.*

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFEKE. Tel.: Lágymányos 13-82

MUNKÁCSY GYULA
m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár

Budapest, VII. Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80
35-9-16

Egy tanácstag naplójából

43

Irja: ILOVSZKY JÁNOS

Ötvenévesek . . .

. . . A harmincéves találkozót X. vendéglőben tartják meg, amelyen pontos megjelenést kér a rendezőség — hangzik a speaker hangja a hangszórón keresztül.

*

Törzsvendéglőmben akartam vacsorázni és amikor az ajtókilinceset nyomtam, eszembe jutott a rádión hirdetett találkozó. Megfordultam és átmentem a jubilánsok vendéglőjébe. Érdekelt, hogy a mai viszonyok között miként zajlik le az 1903-ban érettségizettek találkozója.

*

Virágdiszes asztal. A szomszéd asztalnál foglaltam helyet. Jubilánsok jönnek. Összesen öten.

Először jött a rendező: nagy szál ember, vagy 125 kiló. Diadalmasan tolja előre a hasát. Széles, vállas, de mellénye alól kilátszik az ingnyelve, mert az idők folyamán fekete ruháját kihizta. A második jubiláns sápadt, vékonyneszlett. A lélek is csak hálni jár beléje. Önkéntelenül aggódtam, nehogy a nagy ölelkezésben a rendező agyonnyomja. A harmadik: tömzsi és igen beszédes. Már az ajtóból nagyokat kiált — Szervusztok! Szervusztok! A negyedik: egy a tucatból. Hórihorgas egyén, széleskarimáju, fekete Borsalinó-kalapja ép csak hogy ül a fején, csak a búbon! Arca hasonlit Piccardhoz, a sztratoszféra-repülőhöz. Az ötödik is jön: ezen a jubilánson látszik a legjobban, hogy gonddal fekszik, gonddal kel. Kevés már a haja, de amennyi van, az hajsuviksszal, tangókacskaringóval van a kopasz fejmező közepére fixirozva. Koponyája egyébként tojásformáju és hangja olyan mélabús, mint a pásztortülök.

Még nem vacsoráznak, de várakozásteljesen néznek az ajtó felé. A bejárat felé dobott tekintetük ünnepélyes, látszik, hogy valakit nagyon várnak. Amig az idő annyira telt, hogy remény lehetett a várt személy megjövetelére, igen vidáman tapogatták egymás vállát, időnkint összeölelkeztek, de az óramutató haladásával a vidámság mindjobban csökkent, végül is igen fanyar hangulatban ültek le öten a virágos asztalhoz, amely több személyre volt teritve.

A 125 kilós ur prezideált, ő vitte a szót és próbált kacagó hangon emlékeket idézni, de az egyébként is üres étteremben csak kongott a szava: nem talált visszhangra, mert még vacsora közben is mindegyik jubiláns az ajtót leste.

*

Fizettem és mentem. Betértem a kávéházba az esti lapok elolvasására. Nem telt el félóra, a szomszéd asztalnál ülő markánsarcu férfi mellé berobogott a hajsuvikszos.

— Nos?

— Semmi. Semmi. Nem jött el...!

— Ugye, előre megmondtam? Hát nem tettem okosan, hogy otthon vacsoráztam? — mondja fölényesen a markánsarcu.

— Okos voltál. Belátom!

*

A kettő hangosan beszélgetett. Igy tudtam meg akarva, meg nem akarva hogy az öt jubilánsnak, valamint a markánsarcunak hét hajadon és öt fiugyermeke van, hogy a 125 kilós meg a többi azért ment el a harmincéves találkozóra, mert a meg nem jött hatodikat, aki előkelő városi ur, akarták ostrom alá venni, hogy az ivadékokat vagy a Beszkártnál, vagy a Gáznál, vagy valamelyik más üzemben, a harmincéves találkozó nagy rohamában el tudják helyezni.

A hajsuvikszos folyton hangoztatta:

— Ilyen csalódás! Ilyen csalódás! Nem jött el! Nem jött el!

Egészen lehülve mentem el az asztaluk mellől. Nem lehet hinni a harmincéves találkozó őszinteségében sem, mert azt sem a viszontlátás öröme mozgatja, hanem a közönséges mindennapi érdek. Ezen az estén ugy ülte meg gondolataimat beszélgetésük, mint a metsző északi szélben hulló köd és zuzmara, a lombhullatta fákat.

Siváran . . .

Hasznos tudni, hogy Schmidthauer természetes Igmándi keserűvizében a természetnek hatalmas gyógyitó ereje érvényesül.

Belvárosi Szinház
A legnagyobb siker:
Helyet az ifjuságnak!
Táblás házak!

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-ut 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-ut 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mástixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit Traversi természetes tömöritett aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses állalkozója.

„HERMUSIN"
a legjobb házi mángorló
Magyar Mosó és Fertőtlenitő Gépgyár Rt.
Telefon: 62—5—23

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Városházi noteszlap

EZEKEN A KÖDÖS NOVEMBERVÉGI NAPOKON a kora délutáni óráktól késő éjfélig világosak az uj városháza Váci-utcai ablakai. A költségvetési vita, amely Sipőcz polgármester expozéjával és Wolff Károly nagyszerü beszédével olyan nemes lendülettel indult, ellaposodott, unalmas lett, beteg, öreg ember, akit a lázas agoniából nem tud megváltani a csendes halál.

A közgyülésen: teremben, társalgókban, büffében egyaránt minden a haldoklás képét mutatja. Este tizenegy óra: az elnök bóbiskol az emelvényen, a szónokot még legszükebb barátai és párthivei sem figyelik, mindössze négyen vannak a teremben, beleértve elnöki emelvényt, előadói pulpitust, sajtókarzatot és karzati közönséget egyaránt. Egyetlen álló alak a padsorokban: a szónok, egyetlen ülő férfiu: a soronkövetkező szónok, aki izgatottan figyel, és nem mer kimenni, mert fél, hogy lemarad, és a választóközönség nem fog tudomást venni arról, hogy ő megvédte kerülete érdekeit...

És hangzik a szónoklat, miközben a szónok előtt levő pad roskad az iratok tömege alatt:

— Itt, a közgyülés nagy nyilvánossága előtt kell megmondanom, hogy azon állapot, miszerint a külső Rekettye-utca még mindig sáros, tovább nem maradhat, mert ott kocsival sem lehet közlekedni...

Az erőteljes hangra felriad az elnöki emelvényen az alpolgármester, helyeslően bólint a soronkövetkező szónok, egy sort feljegyez az előadói emelvényen ülő tanácsi fogalmazó... azután mindenki és minden alszik tovább!

...Költségvetési vita, anno Domini 1934!

*

EZEK UTÁN VALÓBAN KIVÁNCSIAK VOLTUNK, menynyibe kerül a fővárosnak a költségvetési vita. Tudva azt, hogy a közgyülési terem fütése és világitása a gondnoki hivatalhoz tartozik, idefordultunk a szükséges statisztikai adatok beszerzése végett.

Első kérdésünk az volt: mennyibe kerül fütési szempontból egy költségvetési közgyülés?

— Az attól függ, szerkesztő ur — hangzott az óvatos felelet —, hogy meddig tart az ülés, milyen hideg van odakünt és első vagy második napi közgyülésről van-e szó. Mert, tetszik tudni, napokkal előbbre kell füteni a közgyülési termet. Különben mi csak intézkedünk a fütésre vonatkozóan, maga a fütés nem hozzánk, hanem a XIII. ügyosztályba tartozik, ottan tudnak pontos felvilágositást adni, oda tessék fordulni.

Nem fordultunk. Ellenben azt kérdeztük meg a tiszteletreméltó gondnoki hivataltól, mennyibe kerül a közgyülési terem világitása, mennyi az óránkénti fogyasztás?

— Erre azután igazán nem tudunk válaszolni — mondták —, mert ez szintén nem a mi hatáskörünkbe tartozik, hanem a városgazdasági ügyosztályéba, ahol...

Nem kérdeztük meg, hogy ki az illetékes. Örök titok marad ezek szerint olvasóközönségünk számára: mennyibe kerül egy ilyen költségvetési vitanap. Hogy mennyit ér: erre vonatkozólag a kritikát a nyájas olvasóra bizzuk...

*

RÖGTÖN A KÖLTSÉGVETÉSI KÖZGYÜLÉSI VITA UTÁN, valószinüen már a jövő héten sor kerül Szente, Tatár és Guth kerületi tanácsnokok nyugdijazására. Uj elnököt kap a kerületi előljárók értekezlete: a derék és szeretetreméltó Unger Béla belvárosi előljáró személyében, akinek korát meghazudtoló fiatalságáról senkisem hinné el, hogy ime, doyen-je lett ennek a nemes és előkelő gyülekezetnek.

Ugy volt, hogy közvetlenül a nyugdijazások után sor kerül az uj tanácsnokok megválasztására. Azonban: főjegyzők terveznek, belügyminiszter végez! Azokon a tárgyalásokon, amelyeken az illetékes városházi tényezők a még illetékesebb belügyminiszteri faktorokkal a legilletékesebb módon lefolytattak, kiderült, hogy az állások betöltésének tilalma, amelyről mindenki azt hitte, hogy a folyó esztendő julius elsejével megszünt, változatlanul fennáll. Vagyis a polgármesternek a három kerületi tanácsnoki állás betöltésére épugy külön engedélyt kell kérnie a belügyminisztertől, mint julius elseje előtt... Ily körülmények között nagyon is bizonytalan, hogy mikor fogja a három nyugalomba vonuló tanácsnok utódát megválasztani a tekintetes törvényhatósági tanács. Hogy kriszkindlire a választási okmányt a főjegyző urak nem tehetik a karácsonyfájuk alá, az kétségtelen. Valószinüleg a husvéti nyuszika fogja csak ezeket az értékes dekórumokat szétosztogatni, hacsak mást nem gondol a belügyminisztérium és még későbbi időpontig ki nem tolódik az a bizonyos jóváhagyás...

*

VALÓSÁGOS APOSTOLÁVÁ NŐTTE KI MAGÁT idegenforgalmunknak Kovácsházy Vilmos, a városgazdasági ügyosztály agilis és szorgalmas tanácsnoka. Annyi gyakorlati készség, ragyogó ötlet, nemszünő buzgalom nyilvánul meg Kovácsházy akciójában, hogy az előtt kalapot kell emelnie még azoknak is, akik nem tartoznak Kovácsházy hivei közé...

Most karácsonyra megint olyan idegenforgalmi ötlete támadt a kitünő Kovácsházy Vilinek, amely ujszerüségével és talpraesettségével valóban minden dicséretre érdemes. A fővárosi házinyomdával, a kitünő Kurfürst igazgatóval nyolcezer angol és francia nyelvü asztali naptárt készittetett Kovácsházy abból a célból, hogy azt propaganda-alapon szétküldje külföldre.

Volt alkalmunk a naptárakat látni, amelyek izlésbelileg is nemesek és magyarosak. A naptár minden lapja gyönyörü képpel van diszitve: ötvenkét budapesti fénykép disziti az ötvenkét hét naptárlapját: a képek annak a fotópályázatnak dijakat vagy dicséretet nyert munkái, amelyeket Budapest szépségeinek megörökitésére hirdetett a főváros. Valóban gyönyörüek ezek a naptárak, büszke lehet rájuk Kovácsházy!

Az sem érdektelen, kiknek küldi el a főváros ujévi prezentbe ezeket a naptárakat? Az összes külföldi idegenforgalmi szerveknek, azoknak a nevesebb vendégeinknek, akik az elmult esztendőkben Budapestet megtisztelték látogatásukkal, a trianoni határok ellen küzdő angol képviselőknek, olasz barátainknak: mindenkinek, aki ittjárt, vagy nem járt itt, de dicsérettel emlékezett meg az őt érdeklő Magyarországról és annak fővárosáról.

*

A tavaszi közmunka-program megvalósitása elé váratlanul sulyos akadályok gördültek

Jogi és technikai nehézségek gátolják az Erzsébet-Sugárut és az Uj-Andrássy-ut megépitését — Uj gondolatok merültek fel a Tabán rendezésére, egy éven belül ott sem kezdődhetik meg a közmunka

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Sipőcz polgármester ugy a tanács, mint a közgyülés előtt elmondott költségvetési expozéjában erősen hangsulyozta, hogy a főváros — bár a költségvetésben kevés beruházási tétel szerepel, a jövő év folyamán mégis *nagyszámu munkaalkalmat kivan nyujtani közmunkák és beruházások megindítása révén.* E közmunkatervek között szerepel az *Andrássy-ut meghosszabbitása*, az *Erzsébet-Sugárut megnyitása*, a különböző *fürdőügyi problémáknak* a megoldása és legfőként a *Tabán ujjáépitése.* Ezeket a terveket a polgármester külön is kiemelte, mint *legfőbb bizonyitékokat arra nézve*, hogy a főváros igyekszik a jövő év folyamán is — a gazdasági viszonyok sulyossága ellenére — *kenyérkereseti lehetőségeket és uj munkaalkalmakat teremteni.* A városházi adminisztrációnak most az a feladata, hogy *a tavaszi közmunkákat előkészitse.* Felmerül azonban a kérdés: *menynyiben valósulhatnak meg ezek a tervek a jövő év folyamán és nem fognak-e olyan nehézségek mutatkozni, amelyek e beruházási munkálatoknak a megindítását késleltethetik.*

Petrovácz Gyula

a Keresztény Községi Párt vezető tagja, aki ezekben a kérdésekben a *legtekintélyesebb szakemberek közé tartozik*, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Szükségesnek tartom hangsulyozni, hogy a hivatalos részről felsorolt beruházási és közmunka tervek megvalósitását *nem tartom könnyü feladatnak.* Igen sok nehézséggel kell számolni. Az Andrássy-ut meghosszabbitását illetően például meg kell állapitanom, hogy ez — legalább is egyelőre — *nem jelent közmunkát.* Nincs itt másról szó, mint *telekvásárlásról és egyes telkek kisajátitásáról.* A Fővárosi Közmunkák Tanácsa azért vette most tervbe bizonyos telkek megvásárlását, mert *kedvező konjunktura mutatkozik* és éppen előnyös ajánlatok futottak be. Ezeket az ajánlatokat figyelembe kell venni, már csak azért is, mert az itt elért olcsó árak befolyásolható hatást gyakorolnak *a később esedékessé váló birói kisajátitásokra.* Tudni kell ugyanis, hogy a kisajátitásoknál az árat mindig *a magánforgalomban mutatkozó nivóhoz szabják.* Ha tehát most kedvező árakat érünk el, ugyanezeket az előnyöket élvezheti a főváros a későbbi kisajátitásoknál. Szerintem

legalább egy-két évig eltart ezeknek a telek-kérdéseknek az elintézése, a jövő év folyamán tehát az Andrássy-ut meghosszabbitásával kapcsolatosan aligha kerülhet sor közmunkák megindítására.

— *Az Erzsébet-Sugárut megnyitására* vonatkozó tervek sem valósithatók meg rövid időn belül. Mindenekelőtt

uj törvényre van szükség, mert különben magánemberek fogják learatni az Erzsébet-Sugárut megnyitásából származó előnyöket, anélkül, hogy ezekből az előnyökből a közérdek is kivehetné a maga részét.

Nem kétséges ugyanis, hogy *igen nagy költséggel jár a nélkülözhetetlen közterületek megszerzése.* Ez csak ugy képzelhető el, hogy azok a magánosok, akik telekértékemelkedéshez jutnak, *az igy szerzett előnyből egy részt átengednek a köznek.* Ilyen értelemben van szükség uj törvény megalkotására, ennek a törvénynek *a telekértékemelkedés megadóztatásáról kell intézkednie.* Igy volt ez annakidején *a Körut és az Andrássy-ut megnyitásánál is*, amikor törvényhozási uton szabták meg a magánosok érdekeinek és a közérdeknek egymáshoz való viszonyát. *A Károly-körut 15. számu háznak a lebontása*, ami a Fővárosi Közmunkák Tanácsának a feladata, még nem jelenti az Erzsébet-Sugárut megnyitásával kapcsolatos munkálatoknak a megindulását, hanem csak azt, hogy

a szomszédos telkek és ingatlanok tulajdonosai nagyszerü kétoldali homlokzathoz jutnak — anélkül, hogy résztvennének a közület sulyos terheiből.

Törvényhozási intézkedés nélkül tehát *nem kezdődhetik meg* az Erzsébet-Sugárut megnyitása.

A beszélgetés során megemlitettük a fürdőügyi bizottságnak azt a határozatát, amely *uj tervek készitésére akart megbizatást adni Hültl* Dezső egyetemi tanárnak a Rudas-fürdőnek magánszanatóriummá való átalakitását illetően. Bizonyos oldalról nehézményezik ugyanis, hogy a bizottság nem vette figyelembe az 1931-ben kiirt fürdővárostervpályázatnak az eredményét. Ezen a pályázaton ugyanis *Pogány* Móric nyerte az első dijat. *Petrovácz* Gyula ebben az ügyben a következőket mondotta:

— A fürdőváros-gondolat kiépitéséhez vezető uton az első lépés volna *a Rudas-fürdőnek reumaszállodává való átalakitása.* A kereskedelmi minisztérium erre a célra *kölcsönt ajánlott fel*, ami azt jelenti, hogy most már megvan a fedezet ennek a tervnek sürgős megvalósitására. Nézetem szerint azokat az elgondolásokat lehet csak itt megvalósitani, amelyeket *Bánlaky* Géza, a Gellért-fürdő igazgatója vetett papirra. Ez a terv ugy szól, hogy

a Rudas-uszodát és gyógyfürdőt össze kell épiteni, a Rudas-fürdő egész belső konstrukcióját meg kell forditani, el kell látni még egy női termálfürdővel és a meglévő épületre még egy emeletet kell felhuzni.

Ezen az uj emeleten a Dunára néző, *minden luxustól mentes*, de polgári kényelmet nyujtó ötven-hatvanszobás szanatóriumot lehetne berendezni. Ugy elvileg, mint gyakorlatilag is *ez az egyetlen helyes megoldás*, mert egyben nagyszerü kapcsolat nyilnék a *Hungária-forráshoz* és azokhoz a közelben lévő parkokhoz, amelyek a szanatórium lakóinak megfelelő mozgási lehetőséget nyujtanak. Amennyiben ez a Bánlaky-féle elgondolás nyerne megvalósitást, akkor a rakpartnak azt a részét, amely most a fürdő előtt elterül, *ki kellene kapcsolni a forgalomból, ami azt jelenti, hogy a jövőben minden forgalmat az alsó rakodóparton volna csak szabad lebonyolitani.* Mivel a forgalomnak erre az átépitésére vonatkozóan semmiféle terv nem készült, *a főváros szabadon mozoghat a pályázat kiirásánál.*

Szóbahoztuk végül a *Tabán* ujjáépitésére vonatkozó terveket is. *Petrovácz* Gyula igy felelt:

— Minél több házat bontanak le a Tabánban, *annál világosabban alakul ki előttünk a szituáció.* Most, hogy a Tabánnak *közel háromnegyedrésze lebontásra kerül*, megállapithatjuk: egészen *másként gondolkodunk a Tabán ujjáépitése felől, mint akkor, amikor a házak lebontását megkezdték.* Ebből az következik, hogy végleges tervet csak akkor lehet elkésziteni, *ha az egész tabáni terület tökéletesen megtisztitva fekszik előttünk.* Annyi máris bizonyos, hogy

a fővárosnak a Rácz-fürdőt sürgősen meg kell vásárolnia, hogy ezt a fürdőt és környékét is észszerüen bekapcsolhassa a fürdőváros-gondolat kiépitését célzó tervekbe.

Egy éven belül aligha fog sor kerülni a Tabán ujjáépitésének megindítására.

Petrovácz Gyulának ez a nyilatkozata szakszerü megvilágitásba helyezi azokat a közmunkákat és beruházásokat, amelyeknek megindítását a főváros vezetősége tavaszra tervezi. Mint ebből a nyilatkozatból megállapitható, *még igen nagy előkészitő munkára van szükség, különben tavasszal nem nyujthat kenyérkereseti lehetőségeket a főváros sem az Andrássy-ut meghosszabbitásánál, sem az Erzsébet-Sugárut megnyitásánál, sem pedig a Tabánban.*

BÓDY TIVADAR DR. NYUG. alpolgármester még mindig Balatonfüreden gyógykezelteti magát. Állapota változatlanul sulyos.

*

KISSÉ MEGTORPANT A NAGY NÉVMAGYAROSITÁSI akció, mégpedig korántsem a városháza, hanem a belügyminisztérium illetékes tényezőinek makacssága következtében. Azok a tárgyalások, amelyeket a főváros elnöki ügyosztálya folytatott a belügyminisztérium illetékes miniszteri tanácsosával, nem jártak a várt eredménnyel: dul a háboru az ipszilon körül, amelyeket nem olyan mértékben akar osztogatni a minisztérium a városházi tisztviselők között, ahogyan azt azok szeretnék és valljuk be: meg is érdemlik.

Általában az a panasz, hogy tulszigoru a minisztérium az ugynevezett védett neveket illetően. Igy például az egyik városházi tanácsjegyző olyan névre akarta ősi családnevét megmagyarositani, amelyet egy országgyülési képviselő visel. A minisztériumi referens fejcsóválva vette át a kérvényt:

— Szép-szép, amit a tanácsjegyző ur akar, de mit szól ehhez a — Gida bácsi?

Meglehetősen elkeseredett a hangulat ennekfolytán a városházi tisztviselők körében, akik azon a véleményen vannak, hogy harctér, sebesülés, hosszu közszolgálat nem lévén elegendők ahhoz, hogy a kivánt névhez jussanak, hát inkább — viselik tovább a régit. Több tisztviselő arra az álláspontra helyezkedett, hogy a belügyminisztérium szóbeli elutasitása után a kivánt nevet illetően nem is keres magának uj nevet, irásban kéri az elutasitást, és tovább akarja hordani a régi nevét...

HANGLI SÖRÖZŐ
VIGADÓ ÉPÜLET
Básthy István iparművész tervei szerint, magyar stylusban berendezve
megnyilt
Villásreggeli
Ebéd
Vacsora
Rónai Testvérek

Iktató és tudakozó: reggeltől estig egyfolytában

A városháza földszintjére kerül az iktató és a tudakozó iroda

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Amikor még nébal *Gallina* Frigyes dr. tanácsnok okos és ügyes elhatározással megvalósitotta a városházi tudakozódó iroda ideáját, *nem gondolt arra*, hogy az irodának a városháza első emeletén a központi iktatóhivatal tőszomszédságában való elhelyezése nem felel meg a közönség érdekeinek. Noha számszerüleg *valóban tiszteletreméltó eredményeket produkál* a tudakozódó iroda, mégis általános a panasz, hogy igen nehéz megtalálni az irodát, amelynek *nem a városháza emeletén*, hanem valahol a földszinten, a kapubejárat mellett kellene helyet kapnia.

Az elnöki ügyosztály a városgazdasági ügyosztály bevonásával most *hosszu és részletes tanulmányokat folytatott* a tudakozódó iroda és általában a központi segédhivatal elhelyezése tekintetében. Rövidesen megjelenik a polgármester erre vonatkozó rendelete, amely *nemcsak a tudakozódó irodát, hanem a központi iktatóhivatalt is a városháza második kapujánál, közvetlenül a bejárat mellett helyezi el* azokban a hivatali helyiségekben, amelyekben most a számvevőség VIII. ügyosztálya működik.

A központi iktatóval szerves kapcsolatban levő tudakozódó iroda működésében *jelentős ujitást fog tartalmazni* az a változás is, hogy ezentul az egyes ügyosztályi segédhivatalok az egyes akták elintézéséről *egyidejüleg külön tudósitják a központi iktatóhivatalt*, illetve a tudakozódó irodát is. Vagyis ha a fél aktája sorsa iránt érdeklődik, *nem kell az ügyosztályi segédhivatalba fáradnia vagy a referenst zavarnia*, a központi iktatóhivatalhoz érkezett értesités révén a tudakozódó iroda utján információt fog kapni arról, hogy aktája el van-e intézve, hol van, irattárba tétetett-e, vagy valamelyik kerületi elöljáróságra utalták-e át.

A tudakozódó iroda, illetve a központi iktatóhivatal mellé a polgármester a *jogszabályok gyüjteményéből és a fővárosi könyvtárból kisebb szakkönyvtár felállitását fogja elrendelni*, ahol ugy a tudakozódó iroda tagjai, mint általában a fővárosi tisztviselők gyors és rövid uton megkaphatják az akták elintézéséhez szükséges felvilágositásokat. A terv az, hogy ugy a tudakozódó iroda, mint a központi iktató *megszakitás nélkül fog reggeltől-estig működni*, hogy a közönség a szükséges felvilágositásokat a *hivatalos órákon tul is bármikor megkaphassa.*

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

KOHN GYULA
KEFE és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII., RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302—45

A Keresztény Községi Párt vezetett a költségvetés közgyülési vitájában

Wolff Károlyon kivül Toperczer Ákosné, Szőke Gyula és Nemes-Nagy Mihály voltak a költségvetés kereszténypárti vezérszónokai — Okos és céltudatos inditványokat és javaslatokat tettek a kereszténypárt tagjai

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros ügyeinek szeretete, amely a Keresztény Községi Pártot annyira jellemzi, nemkülönben a párt erősen kifejlett guvernamentális érzéke az inditó okai annak, hogy a jövő esztendei fővárosi költségvetés közgyülési vitájából *a Keresztény Községi Párt bőven kivette a maga részét* és *legjobb szónokait, legelső szakembereit küldte csatasorba* a nagy budget-vitában. A költségvetési vita első közgyülési szónoka a polgármesteri expozé után *Wolff* Károly volt, akinek hatalmas beszédét legutóbbi számában bőven ismertette az *Uj Budapest*. Utána *Toperczer* Ákosné, *Szőke* Gyula és *Nemes-Nagy* Mihály voltak a Keresztény Községi Párt részéről a költségvetési vita szónokai. *Mindhárom szónoklat megérdemli*, hogy hasábjainkon *részletesen foglalkozzunk velük, ismertetve a beszédek gondolatmenetét.*

Toperczer Ákosné

a törvényhatósági bizottság egyetlen örökös nőtagja, közel egyórás beszédének a *nőkérdés* volt a tengelye. — Erkölcsi kötelességet érzek abban a tekintetben — mondotta *Toperczerné — mint a nők által ideküldött asszony*, hogy *szót emeljek* az ő érdekükben. A nemzet jövője az ifjuság, akinek az anyja az asszony és amilyenre neveli az asszony a gyermeket, *olyan lesz a magyar gyermek!*

Toperczerné szerint a nőkérdés egyedüli radikális megoldása az, ha *a nőt olyan munkakörbe hozzuk*, amely az ő asszonyi alapdiszpoziciójával egyezik. Az kell, hogy legyen az igyekezetünk — folytatta a szónok —, hogy *a női társadalom helyzetét ismét oda emeljük, ahova a Gondviselés valamikor helyezte.* A baj az, hogy *a nőnek a megbecsülését nem tudjuk biztositani* a jelenlegi munkaterületen, miután mindenütt, mint vetélytársat löki félre a férfitársadalom.

Toperczer Ákosné ezután *a Stefánia Szövetség* müködését méltatta, majd *az iskolanővéri intézményre tért át.* Az iskolanővér gyönyörüen gondozza, védi és támogatja a gyermeket — mondotta — hatéves korától egészen a negyedik polgáriig, vagy a tanonciskoláig, azonban, *mikor a kislány 14 éves korában* a polgárit elhagyja, akkor *jön a nihil*, pedig éppen akkor érkezik el *a legveszedelmesebb korba* és nem történik érette semmi. Azt inditványozta a szónok, hogy *ahol megszünnek a fővárosnak saját kezelésben fenntartott intézményei*, ott ugy, mint a Stefániát, félhivatalos intézményként emeljen magához a főváros *egy-egy házgpótló intézményt*, amelyet szubvencionál, aminek fejében *felügyeleti jogkört gyakorol felette és bizonyos, meghatározott munkák elvégzését kivánja meg.*

Az apolónői problémát *nagy dzsungelnek* tartja *Toperczerné.* A társadalom vigyáz arra, hogy *az orvosok egységesen képesittessenek*, viszont nem törődnek azzal, hogy az ápolónők kikből, milyen képzettségü egyénekből kerülnek ki és nem gondoskodik senki arról, hogy *megszerezzék azt a szakképzettséget, amelynek alapján egészen más etikai és higiéniai alapon fogják kezelni a rájuk bizott betegeket.* Egy nagyfontosságu inditványt is benyujtott *Toperczerné:* létesitsen a főváros *szociális tanfolyamot*, aminek eredményeképpen *a székesfőváros szociális programját végrehajtó hivatalnokok és azok segéderői szociális képesitésben részesittetnének.*

A törvényhatósági bizottság minden oldalán *lelkes taps és éljenzés* fogadta Toperczerné felszólalását, annál is inkább, mert *a keresztény női pártszervezetek kiváló vezetője a legelsőrendü szónokok sorába tartozik.* De általános figyelem és megbecsülés fogadta

Szőke Gyula

felsőházi tag felszólalását is, aki *másfélórás beszédben* foglalkozott az aktuális várospolitikai és városgazdasági problémákkal.

Beszéde elején *Szőke* Gyula *óvást emelt* a közgyülés tárgyalási rendje ellen, mert a közgyülési tárgyalás során a költségvetésen változtatni vagy módositani szinte lehetetlen. Kéri a főváros vezetőségét *Szőke* Gyula, hogy az uj fővárosi törvény értelmében *az autonómiának ezt a legfőbb jogát hagyja ugy érvényesülni*, hogy valóban a polgárság teljesen szabad akarattal állapithassa meg *legalább annak a működésnek* a keretét, amelyet a következő évben a főváros vezetősége részéről *kifejteni kivánunk.*

A fővárosi háztartás *14 millió pengős deficitjének fedezését* illetően *Szőke* Gyula nem ért egyet sem az állami hozzájárulás gondolatának felvetésével, mert az állam *maga is deficites költségvetéssel* dolgozik, sem a hiányok *hitelmüveleti uton való* fedezésével, mert *ez olyan lavina*, amelyik, ha megindul, *nem fog megállani.* Sokkal *erősebb rendszabályokra* van szükség, nem pedig a költségvetésnek a régi gyakorlat alapján olyképpen való összeállitása, hogy voltaképpen *felállitottunk egy nagy csomó kiadást és ahhoz azután hozzáarányitottuk a bevételeket.* Amig nem érjük el, hogy a kormányzat, *akár állami, törvényhatósági költségvetésről van szó*, a magángazdaságok egyensulyával törődne, addig *a köz gazdálkodása eredményes nem lehet, és a köz nem fejthet ki olyan munkát, amely a jelen, de a jövő generációra is kielégitő.*

Szőke Gyula ezután a *tejkérdésben* fejtette ki lapunkban már egy nyilatkozata szerint ismertetett álláspontját, majd általános helyeslés közepette inditványt terjesztett be aziránt, hogy a polgármester az *elsőrendü élelmiszerek, tüzelő- és ruházati cikkek fogyasztói árának az életviszonyokhoz való lemérséklése iránt a lehető intézkedéseket sürgősen tegye meg a piacok megkönnyitése és a helypénzek leszállitása utján.* A saját hatáskörén tulmenő intézkedések megtétele céljából pedig *sürgősen forduljon a kormányhoz*, hogy a most felállitott és a drágaságot csak emelő különböző kartelalakulatok azonnali megszüntetése iránt intézkedjék.

Beszéde további folyamán inditványt terjesztett elő a vásárpénztári probléma tárgyalása során *Szőke* Gyula *a vásárjog hasznositása iránt* is, majd *az üzemi szabályzat megalkotását* sürgette, inditványt terjesztvén elő aziránt, hogy a közüzemi szabályzat tervezetét tárgyalás végett a polgármester *még ez év folyamán* a közgyülés elé terjessze. Nem feledkezett meg azonban *Szőke* Gyula *a közigazgatási és közüzemi alkalmazottakról sem*, amidőn szintén az év végéig kérte a polgármestert a státusrendezésre vonatkozó javaslatnak *a közgyülés elé való terjesztésére.*

A költségvetési vita harmadik kereszténypárti szónoka az általános tárgyalás során

Nemes-Nagy Mihály

volt, aki abban az irányban tett inditványt, hogy a törvényhatósági tanács tárgyalása alá kerülő *teljes anyagot* a törvényhatósági bizottság minden tagjával *teljes részletességgel* közölje. Inditványt nyujtott be *Nemes-Nagy* a társulati adó revizió alá vétele iránt is, majd részletesen foglalkozott az *uj fővárosi törvény azon intézkedéseivel, amelyek a gyakorlatban nem váltak be.* Az ő beszédét is *lelkes tapssal és éljenzéssel* honorálta a jobboldal.

A költségvetés részletes vitájában is a kereszténypárti szónokok *egész sora szólalt fel*, számos inditványt nyujtottak be, amelyek közül *többet a szavazások során el is fogadtak*, részben pedig javaslattétel céljából kiadtak a polgármesternek. A kereszténypárt *büszke lehet arra*, hogy tagjai okos, komoly és céltudatos munkásságával *a legrészletesebben foglalkozván a jövőesztendei költségelőirányzattal, mindenütt érvényesitette a maga elveit.*

Lehet-e minden tizezer pengős családi házhoz százezer pengős utat és csatornát épiteni?

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály költségvetését öt órán keresztül tárgyalta a közgyülés, dicséretet és elismerést nyilvánitva Király Kálmán tanácsnoknak és ügyosztálya személyzetének

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A jövő esztendei költségvetésnek közgyülés vitájából közel öt órát vett igénybe az ut- és csatornaépitési ügyosztály költségelőirányzata, bizonyságául annak, *mennyire fontos terrénuma a főváros háztartásának az ut- és csatornaépitések ügye.* Tizenhat szónok iratkozott fel az ut- és csatornaépitési ügyosztály költségvetési vitájához, akik valamennyien a *legteljesebb elismeréssel adóztak* a főváros ut- és csatornaépitési célkitüzéseiért *Király* Kálmán tanácsnoknak, az ügyosztály vezetőjének érdemes és agilis munkásságáért. Az ügyosztály munkásságának a közgyülés minden pártján való elismerése valóban a *legteljesebb dicséret*, amely *Király* tanácsnokot és az ő kiváló mérnöki karát illetheti.

Egyetlen momentum akadt az ut- és csatornaépitési ügyosztály költségvetési vitájában, amelynek *során erős kritikai hangot használtak a szónokok.* Az *Angyalföld*, a fővárosnak ez a mostohagyermeke volt az, melynek *sivár állapotát sötét szinekkel festették egyes felszólalók.* Elmondották a szónokok, hogy a fővárosnak ezen a perifériáján valósággal *ázsiai állapotok uralkodnak:* se ut, se kövezet, se csatorna és felkérték a polgármestert, hogy már a jövő évi ut- és csatornaépitési programban *megfelelő helyet biztositson Angyalföld fejlesztésének.*

A költségvetési vita szükreszabott ideje *nem biztositott lehetőséget az ügyosztály vezetőjének*, hogy feleletet adjon a főváros vezetőségét ért vádakra. Szükségesnek tartottuk az illetékes tényezők véleményének kikérését arra vonatkozóan: *miért annyira hátramaradott Angyalföld a közmüvek tekintetében, és hogyan fog a jövőt illetően Angyalföld fejlődése alakulni.*

— Az angyalföldi periféria — mondották

illetékes helyen

munkatársunknak — *közmüvekben való hátramaradottsága nem a főváros vezetőségének a hibája.* Igaz, hogy Angyalföld minden tekintetben *igen alacsony nivón áll:* alig van használható utteste, nincsenek járdái, hiányoznak az utcákat szegélyező fasorok. A helyzet azonban az, hogy *mindeddig nem is volt mód Angyalföldön a közmüvek megépitésére, azon egyszerü okból, mert nem volt főgyüjtő-csatorna.* Az elmult és a folyó esztendőben készült el csupán az angyalföldi főgyüjtő, már *számos mellékcsatornát is épitett a főváros* és igy nincs akadálya a közmüvek megépitése első alapfeltételének: a végleges rendezésnek.

— Az angyalföldi állapotok elbirálásánál igen sulyosan esik a latba ennek a városrésznek az utóbbi tiz esztendőben való *erősen külterjes fejlődése.* Angyalföldön *csupa szegény ember lakik*, akik pár pengőért kaptak közmüvek nélküli telkeket, amelyeken azután felépitették a maguk egy-két szobás családi házaikat. Természetes, hogy *minden tizezer pengőt érő házhoz nem lehet százezer pengős utat épiteni*, a csatornáról, fásitásról stb. nem is beszélvén. Ezért *bizonyos rendszert* kell betartani Angyalföld közmüvekkel való ellátásában, mert hiszen kétségtelen, hogy a kivetendő ut- és csatornaépitési járulékokat *nem igen tudják fizetni majd az ottlakó kisemberek.*

— Mindenesetre nagy baj, hogy a külfölddel ellentétben, nálunk *előbb épülnek meg a házak és azután követelik a közmüveket, holott a forditott sorrend a helyes.* Hogy az Angyalföldnél maradjunk: az Erzsébet királyné-utnak a Terézváros felé eső mellékutcáiban, a *Komócsy-utcában, Dorozsmai-utcában* stb., ahol csak gyéren vannak közmüvek, minden telken van ház, viszont a VII. kerületi részben, a *Czobor-utcában, Káldy-utcában, Ilosvay-uton*, ahol husz esztendeje megvannak az összes közmüvek, a *telkek nyolcvan százaléka beépitetlen.* A külterjes fejlődés nagy problémája itt *szemmelláthatóan ütközik a főváros érdekeivel*, azt bizonyitván, hogy az olcsó, közmüvek nélküli telkeken kivüli *házsorok kivánságait mennyire nehéz a közületnek kielégiteni.*

Karácsonyi és Ujévi borszükségletét szerezze be idejében
szekszárdi
borospincénkben, a forlódás elkerülése végett.
Már 5 litert is házhoz szállitunk.
SZEKSZÁRD BORVIDÉKI BORTERMELŐK állami ellenőrzés alatt álló pinceszövetkezetének termelői kimérése, poharazással.
Budapest, József ucca 19
Telefon: 32-0-63

Klauber és Vajda
mérnök-vállalkozók, kavicskotró-vállalata
Budapest, V., Ügynök-utca 19.
TELEFON: 90-2-17.

December 3, 5 és 8-án
d. u. ½3 órakor
Ügetőverseny

Hirek

2x137.000 gyerekfog

Levél a szerkesztőhöz

Mélyen tisztelt szerkesztő ur! Az egyik napilapban költői lendületü riportot olvastam az iskolai fogorvosi intézményről, abból az alkalomból, hogy ez az intézmény tiz esztendeje müködik. Hogy a decennium alkalmából kiadott-e valamiféle jelentést az intézmény felügyelő hatósága: a tiszti főorvosi hivatal, nem tudom, ez nem is derül ki a közleményből, amelynek egyes adatai mellett nagybecsü lapja, amely az iskolaorvosi intézmény tulzásait és kinövéseit állandóan napirenden tartja, nem mehet el szó nélkül.

Arról van szó, mélyen tisztelt szerkesztő ur, hogy az elmult tiz esztendő alatt a közlemény valószinüleg hivatalos helyről származó statisztikai adatai szerint 137.000 gyerekfogat huztak ki az iskola-fogorvosok és pontosan ugyanennyi lyukas fogat plombáltak be. Nem vagyok szakember és igy nem tudom megállapitani, hogy a fővárosi iskolákba járó gyermekek számához arányitottan sok-e vagy kevés a lyukasfogu gyermekek száma. Tudom ellenben azt, éppen szerkesztő ur nagybecsü lapjából, hogy az iskolaorvosi intézmény évente kerek egymillió pengőjébe kerül a fővárosnak. Az elmult tiz év alatt tehát tizmillió pengőbe került az iskolaorvosi intézmény, beleértve az iskolai fogorvosokat is. A számtani feladat ezek szerint arra egyszerüsödik: mennyibe kerül egy fog kihuzása, illetőleg megjavitása az iskolai fogorvosi intézmény révén, ha az egész iskolaorvosi intézmény tiz év alatt tizmillió pengőjébe került a fővárosnak és ezen idő alatt 137.000 gyerekfogat plombáltak és ugyanennyit huztak ki az iskolai fogorvosok?

A szóbanforgó riportban megható jelenetet olvasunk egy maszatos fiucskáról, aki csak akkor engedte fogát kihuzni, ha a fogorvos bácsi őt megcsókolja. A bácsi kikereste azután a közlemény szerint a fiucska arcán a legtisztább helyet és oda egy cuppanós csókot nyomott, mire semmi akadálya nem maradt a fog kihuzásának. Ehhez a poétikus jelenethez egy megjegyzésem van, szerkesztő ur. Mire való az iskolanővér, ha maszatos arccal engedi a gyereket a doktor ur elé, miért nem szól rá, hogy piszkos arccal nem lehet a doktor bácsihoz menni, vagy saját protekciós kezeivel miért nem szappanozza le az arcocskát?

Sok a reklám, mélyen tisztelt szerkesztő ur az iskolai fogorvosi intézmény körül, de kevés a cselekedet. Arról nem beszélnek a tizéves jubileum kapcsán, hogy még mindig nincs megalkotva az iskolaorvosi intézményről szóló szabályrendelet, amely kellő pénzügyi keretek közé szoritaná az egyetemi tanárok, orvos-házaspárok és álláshalmozó orvosok kedvenc mellékfoglalkozását: az iskola-orvosságot. Erről a szomoru témáról viszont senkisem beszél, holott ez van olyan érdekes, főleg a kenyérnélküli, évek óta nyomorgó állástalan orvosok részéről, mint a luxusintézmény ragyogó statisztikájának fitogtatása. — Szerkesztő ur készséges hive: egy diplomás proletár.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYARU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-88.

A fővárosi kertészet dicsérete a költségvetési vitában. A jövő évi költségvetés részletes tárgyalása során a felszólalók kivétel nélkül *teljes elismeréssel és dicsérettel* adóztak a fővárosi kertészetnek. *Sümegi* Vilmos beszéde során azt a megállapitást tette, hogy egész Európában *nincs még egy város*, amelynek városi parkjai olyan gyönyörüek lennének, mint Budapesté. Általános helyeslés közben jelentette ki *Sümegi* Vilmos, hogy *Morbitzer* Dezső, a fővárosi kertészet jelenlegi igazgatója *méltó utóda Ilsemannak és Rädenek, és a legképzettebb szakemberek közé tartozik.*

Kibővitik a Szent-Imre-herceg-uti vasuti aluljárót

A főváros átirata a MÁV-hoz

— Az Uj Budapest tudósitójától. — A Szent-Imre-herceg-ut, Budaőrsi-ut, Sashegyi-ut környékének régi panasza a Szent-Imre-herceg-uti vasuti aluljáró szük volta. Ezen a vasutvonalon a Kelenföldről a déli pályaudvarhoz közlekedő vonatok futnak át és kétségtelen, hogy ennek *az alig hétkilométernyi hosszu vasutvonalnak* jelentősége a Délivasut államositása következtében jelentékenyen csökkent, amiuthogy a déli pályaudvarról az államositás időpontjáig kiinduló vonatjáratok nagyrésze már a Keleti-pályaudvarról közlekedik.

Évtizedekkel ezelőtt, amikor a vasuti aluljáró megépült, még *mezei dülő-ut* volt az annakidején *Villányi-utnak nevezett utacska.* Közben azonban *villamost kapott* a Szent-Imre-herceg-utja, melynek jelentősége folyton növekszik, amint a *Boráros-téri hidépités előrehalad:* a Szent-Imre-herceg-utja lesz *az uj budai körut.* A Szent-Imre-herceg-ut ugynevezett *kétszelvényü ut:* az ut közepén vannak lefektetve a sinek, annak jobb- és baloldalán van a kocsiközlekedésre szolgáló *két ut.* Mindakét ut ki van épitve a vasuti töltésig: ezzel szemben az aluljáró *annyira szük*, hogy azon csak egyetlen villamossin fér el, egyébként *hermetice elzárja a negyven méter széles Szent-Imre-herceg-utnak egyik részét a másiktól.*

A főváros a Szent-Imre-herceg-ut környékének fejlődésével kapcsolatosan *többizben felszólitotta* annakidején a Déli Vaspálya Társaságot az aluljáró kiszélesitésére. Nemrégiben a vasutvonal uj tulajdonosához, az Államvasutakhoz intézett *sürgető átiratot a főváros*, közölvén, hogy az aluljárót *a mai szélességnek legalább a négyszeresére kell közlekedési érdekből megnagyobbitani.* Értesülésünk szerint az Államvasutak vezetőségében *megvan a hajlandóság* a Szent-Imre-herceg-uti aluljáró készélesitésére, ha annak költségeihez a főváros is hozzájárul. Ebben az ügyben különben *az érdekelt hatóságok a közeljövőben ankétot fognak tartani.*

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

Megszervezik a segitőalapi állásokat

Közigazgatási állások illetményelt kapják a tisztviselők

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Amikor 1926-ban az akkor alkotott szabályrendelet kapcsán megkezdte működését a Székesfővárosi Alkalmazottak Segitőalapja, a polgármester intézkedésére ideiglenes hatállyal alkalmazták az alap tisztviselőit és vezető-orvosait. *Kerek hét esztendő* kellett ahhoz, hogy a Segitőalapnál alkalmazott és részben oda egyéb hivatalokból átrendelt tisztviselők helyzete véglegesittessék. Az elnöki ügyosztály mellett a polgármester által racionalizálási hatáskörrel megbizott *Felkay* főjegyző most készitette el azt a szabályrendelet-tervezetet, amely megszervezi a segitőalapi állásokat. A szabályrendelet-tervezetről

Felkay Ferenc dr.

tanácsi főjegyző a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— *A szabályrendelet-tervezet elkészült* és rövidesen az autonómia fórumai elé kerül. A tervezet szerint az alkalmazottak segitőalapjának *vezetését* egy igazgató, egy aligazgató, egy titkár, egy fogalmazó, illetve segédfogalmazó fogja ellátni. Az *orvosi szak* élén egy központi főorvos és két ellenőrző orvos, a *számvevőségi szakon* egy főszámtanácsos, egy számtanácsos, egy főtiszt és egy tiszt, a *pénztári szakon* egy pénztáros, a *kezelési szakon* két kezelőfőtiszt, két kezelőtiszt és 9 ideiglenes alkalmazott fog működni. *Külön üzemi szakja* is lesz a segitőalapnak: ide a kenesei üdülőtelep alkalmazottai kerülnek. *Kenesén* egy telepvezető gondnokot, egy pénztárost, két gazdasági tisztviselőt és egy gépészt fogunk megszervezni.

— Az átszervezés következtében a központi igazgatás 143.104 pengőre rugó évi összilletménye 116.116 pengőre csökken. Ezzel szemben a kenesei alkalmazottak járandósága a mostani 38 ezer pengőről körülbelül tizezer pengővel emelkedik, aminek főoka az *ottani fizetési viszonyok rendezetlensége volt.* Nincs a főváros szándékában, hogy az *átmeneti idő alatt* az alkalmazottak fizetését az alap vezetésénél csökkentse: a mai fizetések, amennyiben azok magasabbak az ujonnan szervezett állások illetményeinél, meg fognak maradni. Az összes alkalmazottak *a közigazgatási fizetési osztályokba lesznek besorozva.*

Tiz éves a B. S. E. turista-szakosztálya

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Szép háziünnepség keretében ünnepelte meg a „Budapest" Sport Egyesület turista-szakosztálya tizéves fennállását a FANSz Mária-uteai kaszinójában. A jubileumi est keretében *Guckler* Ottó fővárosi könyvtáros ismertette a szakosztály tizéves történetét, majd alapitójának és mindezideig lelkes elnökének, *Goszleth* Ernő dr. főjegyzőnek a turisták nevében diszes ezüst emlékplakettet nyujtott át. *Goszleth* meghatva mondott köszönetet a ragaszkodásért, azonban az érdemeket átháritotta azokra, akik neki a szakosztály, valamint a hármashatárhegyi turistaház létrehozásában és felvirágoztatásában a legerősebb segitséget nyujtották: *Sipőcz* polgármesterre, *Folkusházy* ny. alpolgármesterre, *Purebl* ny. tanácsnokra, valamint a jelenlegi vezetőségre, *Lamotte* és *Kovácsházy* tanácsnokokra. Megemlékezett az elhunyt tagokról, majd 11 tizéves szakosztályi turista mellére jubileumi emlékérmet tüzött.

A BSE elnöksége részéről *Dingha* Árpád pénztárigazgató, a Magyar Turista Egyesület, és a TESz nevében *Jász* Géza köszöntötte a szakosztályt. *Bátori* Béla meghivott előadónak a Cserhát-hegységről tartott érdekfeszitő vetitettképes előadása után igen jól sikerült népes társasvacsora fejezte be az ünnepséget.

Igyunk
„Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Pártélet

Először a tettek, azután a beszéd!

Sipőcz ünneplése a Saskörben

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A Saskör elnökének, *Sipőcz* polgármesternek névnapja ünneplésével kapcsolta össze uj helyiségének felavatását. Sipőcz polgármestert *Urbanovits* Zoltán Gedeon köszöntötte, megállapitván, hogy a polgármesternek köszönhetjük az *uj Budapestet*, a konszolidáltat, a bensőleg megtisztultat és az ő érdeme, hogy *itt a keresztény és nemzeti felfogásnak nem kell bujkálnia.*

Sipőcz polgármester, akit lelkes és meleg ünneplésben részesitettek, felavatta ezután a Sasok jelmondatát: *Először a tettek, azután a beszéd!* A keresztény városháza tizennégy esztendeje gazdag tettekben és alkotásokban: ezeket az alkotásokat Budapest népének köszönhetjük, amely páratlan áldozatkészséggel állott oldalunk mellett a keresztény nemzeti eszme fényszórása mellett nagy alkotásokhoz nyujtva segédkezet.

Pálmay Kálmán, *Klausz* Gyula, *Altorjay* Sándor és *Nagy* Ferenc mondottak még beszédet.

Csilléry ünneplése

A Kelenföldi Kaszinó vacsorája

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A Kelenföldi Kaszinó elnökének, *Csilléry* Andrásnak névnapja alkalmából ünnepi vacsorát rendezett, amelyen *K. Császár* Ferenc, *Szigeti* János, *Spannberger* Alajos, *Kerecsényi* Mihályné, *Csik* László, *Hilbert* Vilmos, *Miklós* Ferenc, Gajda Béla és mások szólaltak fel. Az ünnepi beszédet *Wolff* Károly mondotta, aki *Csilléry* András öntudatos lobogó lelkesedését, mint a keresztény és nemzeti eszme éltető tüzét méltatta magasröptü szavakkal. A barát nevében — mondotta — *köszöntöm Csilléryt*, aki a politikában is meg tudta őrizni mindenkor baráti érzését. Majd igy folytatta *Wolff* Károly:

— A mi igazságunk a *krisztusi igazság!* És amióta a világ világ, a tömegeket megmozgató igazság mindig egyszerü volt. Egyszerü a mi igazságunk is és ebből következik, hogy *egyetlen nemzet sem élhet gazdasági rabszolgaságban.*

A **Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt** e heti értekezletén *Lenkey* Lehel gimnáziumi igazgató tartott tetszetős előadást „A gyermek és a játékszer" cimen. Gyakorlati tanácsokkal látta el a szülőket a játék kiválogatása tekintetében. Utána *Gyalay* Mihály ÉME-igazgató ostorozta a jelenlegi helyzetet. A keresztény magyar ifjuság hihetetlen nehézségek árán megszerzi a diplomáját s utána berámázva a falra akaszthatja. Számukra megélhetés, állás sajnos nincs. *Elhelyezkedni nem tudnak*, mert helyüket az idegenek, a magyarságtól távol álló elemek töltik be. Utána *Müller* Antal országgyülési képviselő a gazdaadósságok kérdésével foglalkozott. Kétségbeejtő a helyzet, mert ez az ország ki van szolgáltatva a *bankoknak*, amelyeknek mohósága *nem ismer határt.* Más kivezető ut nincs, mint a hatalmat erős kézben tartva, *nemzeti alapon* s a betolakodott idegen elemeket azonnal eltávolitani, mert ehhez a magyarságnak joga van!

Magyar Müanyagárugyár
Budapest, V., Hollán-u. 3
Telefon: 17-9-39
Készit: müfából koporsókat a legszebb és legdiszesebb kivitelben, müipari és iparmüvészeti tárgyakat, Mümárványból kozmetikai tégelyeket, reklám hamutálcákat, lapokat, baba- és hidegporcellángyártás. W. C. ülőkét egy darabból egyszerü és többszinü luxuskivitelben.

Ujabb tárgyalások a centrále-ügyben

Még karácsony előtt meglesz a döntés

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Mint *Huszár* főpolgármester az *Uj Budapest* egyik legutóbbi számában bejelentette, a költségvetési vita lezajlása után a törvényhatóság *elsőnek a centrále ügyében tett polgármesteri előterjesztéssel fog foglalkozni.* Az előterjesztés, amelyet *már egyszer kitüztek a törvényhatósági tanács ülésének napirendjére,* tudvalevően ugy szól, hogy *egyelőre öt esztendőre kössön áramvételi szerződést a főváros Bánhidával,* egyben az ideiglenes áramvételi szerződés árait meghaladóan *mintegy egymilliónyi pengőt téritsen a főváros a Dunántuli Villamossági Részvénytársaságnak.*

Illetékes helyen

nyert információnk szerint a jövő hét első napjaiban ujabb tárgyalások kezdődnek *Borvendég* alpolgármester és *Tormay* államtitkár, a centrále-részvénytársaság elnöke között. Ezek a tárgyalások azonban — ellentétben az elterjedt hirekkel, — egyáltalában *nem vonatkoznak arra, hogy a tanácsülés előtt fekvő előterjesztésen módositás történjen.* Apró részletkérdésekről van szó: elsősorban a *leszámolási végleges árról az eddigi áramszolgáltatásokat illetően* és bizonyos *valutáris kérdésekről,* amelyek a Dunántuli Villamossági Rt. angliai kötelezettségét érintik. A tanácstagok előtt fekvő polgármesteri előterjesztés *kardinális pontjait ezek a tárgyalások egyáltalában nem érintik.*

GAZDASÁGI ÉLET

Megrövidül a számlák utja

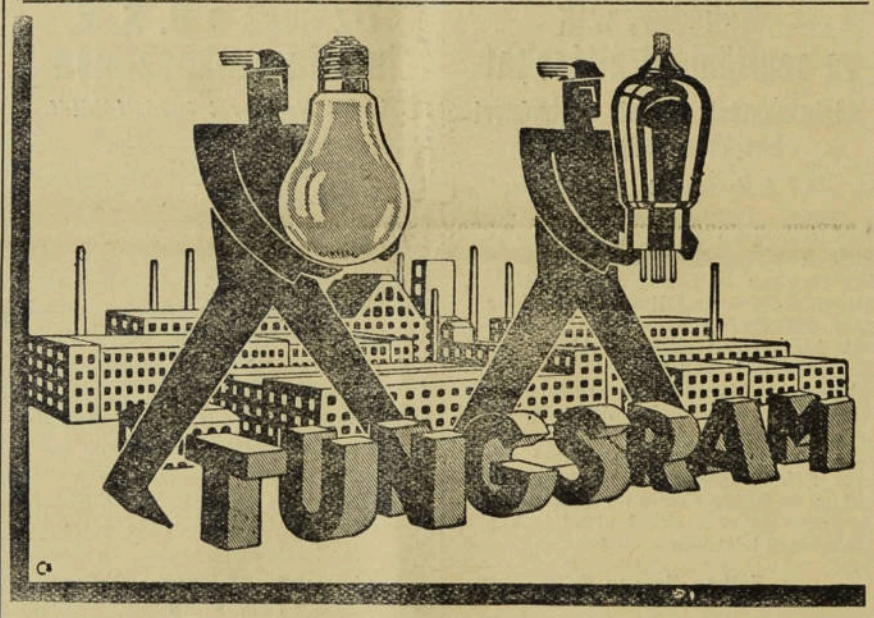
Fontos intézkedéseket tervez a polgármester a vállalkozók és szállitók érdekében

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Régi panasza a fővárosnál dolgozó vállalkozóknak és szállitóknak, hogy csak *hosszas herce-hurca után* jutnak jogosan megérdemelt pénzükhöz. Üzemi, ügyosztályi, számvevőségi, hitelnyilvántartói, pénztári stb. aláirások és feljegyzések *egész tömege szükséges ahhoz,* hogy a kiutalványozott pénzösszeg a főváros központi pénztárából a vállalkozó, illetve szállitó zsebébe kerüljön át. Átlagosan 15—16 aláirás kell egy jogérvényes számla kifizetéséhez, de vannak *speciális esetek,* különösen a nagyobb számlákat illetően, amikor *a szükséges aláirások száma huszra emelkedik.* Azok a vállalkozók és szállitók, akik állandó összeköttetésben vannak a fővárossal, a legtöbb esetben *külön embert* kénytelenek tartani a városházi szaladgálásokra, ami természetesen *sok kellemetlenséget és költségtöbbletet* jelent.

A most folyó racionalizálás kapcsán a polgármesternek *feltünt ez a sok panasz,* amely a számlák kiutalásának körülményességéről panaszkodott. A most bevégződött költségvetési vita során a törvényhatósági tanácsban *Müller* Antal szóvátette a vállalkozók gyötrelmes városházi kálváriáját, ha jogosan megszolgált pénzükhöz akarnak jutni. A polgármester intézkedése *valóban gyors és mintaszerü volt:* máris utasitotta *Felkay* főjegyzőt, aki az elnöki ügyosztály mellett a racionalizálással van megbizva, hogy a *számlák kifizetésének gyorsitása érdekében végezzen tanulmányokat és eljárása eredményéről tegyen megfelelő javaslatot.*

Felkay főjegyző a helyzet tanulmányozásának *gyors és kézenfekvő módját választotta:* végigkisérte egy-két számla utját a benyujtás időpontjától kezdve a kifizetés időpontjáig. Most dolgozza fel tapasztalatait, és mint munkatársunkkal közölte, *jelentős könnyitéseket fog javasolni a polgármesternek,* amelyek a vállalkozók és szállitók idejét nem fecsérlik annyira, mint a multban, viszont *teljes határozottsággal megvédik a főváros anyagi érdekeit is.*

Egyszerüsitik és gyorsitják az épitési engedélyek kiadását

Számvevőségi kirendeltséget állitanak fel a városrendezési ügyosztályban

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A főváros városrendezési ügyosztályában *megfeszitett munka folyik,* hogy a házadómentesség utolsó időszakában jelentkező igények minden vonalon kielégittessenek. Az épittető közönség a szó szoros értelmében *megrohamozta novemberutolsó hetében* a városrendezési ügyosztályt, hogy ha már az épitkezést ténylegesen nem is tudja megkezdeni, birtokában legyen az engedélynek, abban a reményben, hogy a házadómentesség, ha nem is hosszabbittatik meg, *bizonyos könnyitések lesznek adózási szempontból a már kiadott épitési engedélyek felhasználását illetően.*

Abban a nagy tumultusban, amely ezekben a hetekben a városrendezési ügyosztály segédhivatalában és referenseinél keletkezett, *ismét bebizonyosodott,* hogy az engedélyezési eljárás mai módja *nagymértékben komplikált, feleslegesen veszi igénybe a közönség idejét és türelmét egyaránt.* Illetékes helyen ezért most azt tervezik, hogy a jövőben az épitési engedélyek után fizetendő dijak *számfejtését* az ügyosztályba közvetlenül berendelt számvevőségi tisztviselők intézhessék el, olyképpen, hogy a *közönségnek az ügyosztályi segédhivataltól csak a pénztárhoz kelljen fáradnia,* hogy a szabályszerüen kirótt és számfejtett épitkezési engedelmi dijat ott befizesse. *Az uj rendre vonatkozó tervezet* már a polgármester előtt fekszik és az rövidesen életbe is fog lépni, nagy örömére az *épitész-közönségnek,* amely eddig az ügyosztályi eljáráson felül *órákat volt kénytelen ácsorogni* az illetékes számvevőségi ügyosztálynál, amig sorra került, és az épitési engedély dijának számfejtése megtörtént.

Offenbach Hoffmannja mesél Hoffmann képkerete beszél

A Nova Közlekedési és Ipari Részvénytársaság november 30-án tartotta az 1932. üzletévre vonatkozó rendes közgyülését. A közgyülés 9600 szavazattal 170 szavazat ellenében jóváhagyta az előterjesztett évi jelentést és a mérleget, amelyben a BHÉV-tranzakció már kifejezésre jut. Ugyancsak jóváhagyta a közgyülés tulnyomó többséggel az igazgatóság egyéb előterjesztéseit és elhatározta, hogy *a társaság alaptőkéjét 60.000 darab visszavásárolt részvény megsemmisitése utján 8,750.000 pengőről 7.250.000 pengőre szállitja le. Sós* Ármin vezérigazgató bejelentette, hogy a vállalatnál bekövetkezett mélyreható változások következtében *tisztségéről lemond.* A közgyülés ezt az elhatározását a *legnagyobb sajnálattal* vette tudomásul és négyévtizedes kiváló és eredménydus müködéséért őszinte köszönetét fejezte ki. Az igazgatóság felkérésére egyébként *Sós* Ármin tanácsadói minőségben továbbra is a társaság rendelkezésére áll. A vállalati ügyek vezetésével a közgyülés *Wolf* Jenő elnököt bizta meg.

Uj kiirások:

Budapest Székesfőváros Vizművei cca. 4.575 q öntöttvas- és cca. 150 q kovácsoltvashulladék megvételére pályázatot hirdet. Az anyagok 1933. évi december hó 9-én déli 12 órakor nyilvános árverésen el fognak adatni.

Budapest Székesfőváros Vizművei **cca. 280 q szinesfémhulladék** (vörösfém, bronz, fém vassal, fémforgács vassal, sárgaréz darabos, hulladék, forgács, vörösréz-hulladék, darabos, forgács) megvételére pályázatot hirdet. Az anyagok 1933. évi december hó 11-én déli 12 órakor nyilvános árverésen el fognak adatni.

Bontási munkálatokra a tabáni kisajátitott bérházak lebontásához. Határidő: 1933. évi december hó 12-én (kedd) délelőtt 9—½11 óráig.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

Hajnal Imre
okl. mérnök, kövezőmester
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 38-6-93

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Detneházy-utca 75/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919-12.

CSATÓ PÁL szigetelő, aszfalt, bitumenutépitő vállalat
CSATFALTMÜVEK Budapest—Érd
Központi iroda és laboratórium:
I., Budaörsi-ut 10. Telefon: 56-6-31.
Müaszfalt szigetelések a legmegbizhatóbbak
Müaszfalt szinesburkolatok a legjobbak
Müaszfalt gyorskötőburkolatok a legtőkéletesebbek.
Dijtalan költségvetés. Jótállás. Referencia.

LÁSZLÓ ÉS BLUM
okl. mérnökök, épitési vállalkozók
Budapest, II, Margit-krt 7
Telefon: 51-2-50

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Sörözö - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este **TÁNC!**
CHARLES LAX jazz-zenekara

Alapitva 1892 — Alapitva 1892
ELSŐ MAGYAR MÜDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMÜÁRUGYÁR
Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.
Mindenfajta
doboztömeggyártás
Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!
Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92-3-35.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

352

XI. évfolyam 49. szám

Budapest, 1933 december 9

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII.,Revitzky-u.1.

...SPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Fél évre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Éberiádák

Aki azt hitte, hogy Rozinante békés jászlában ropogtatja a zabot, és a derék lovag nem ostromolja immáron a szélmalmokat, csalódott. Don Antonio nem az az ember, akit elcsüggesztenek a kudarcok. Elővette a régi vesszőparipát, az ócska fonográfra rátette a kopott lemezt, kiásta a rozsdás csatabárdot és azt feje fölött megforgatva, ujból nekitámadt a képzelt ellenségnek: a Kereskedelmi és Iparkamara közüzemi bizottságának hétfői ülésén ujabb beszédet mondott Éber Antal, azt állitván, hogy a belügyminiszter üzemi rendelete csak kis részben elégiti ki az ipar és kereskedelem jogos igényeit.

— Egyetlen hatósági üzem sem juttatott még — szavalta Éber Antal — akár a termelőnek, akár a fogyasztónak előnyt, ellenben ezeknek az üzemeknek óriási veszteségei a közvagyonból emésztettek fel olyan nagy tőkét, amelynek segitségével a nyomorgó kisiparnak és kereskedelemnek, de a munkásságnak is számos jogos érdekét lehetett volna könnyüszerrel és eredményesen kielégiteni! — Hogy a drámai hatásu előadás után Koch Gyulától Balkányi Kálmánig vérszövetséget kötöttek a jelenvoltak, az csak természetes!

De nézzük az érem másik oldalát! A belügyminiszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértően a főváros és a Kereskedelmi és Iparkamara meghallgatása után szövegezte meg rendeletét az üzemek ügyében, amely a Keresztény Községi Párt állásfoglalását téve magáévá, sértetlenül hagyta a monopolisztikus nagyüzemeket, viszont tekintettel a kisemberekre, leépitette az üzemek műhelyeit és megszüntette azokat a közüzemeket, amelyek versenyre kelve a magániparral, méltánytalan konkurrenciát okoztak adófizető polgároknak. Ezzel a rendelettel meg van elégedve mindenki: maguk az érdekeltek is, nem számitva egykét nem tulságosan jóhiszemü iparosvezért, akiknek létalapja az ellenzékieskedés és a főváros ellen folytatott demagóg küzdelem.

Mert mit akar akkor Éber, miért a harci üvöltés, mi az inditóok, amely uj küzdelemre korbácsolja a kapitalizmus kétünő vezérbajnokát? Azért haragszik Éber Antal a közüzemekre, hogy másra ne kelljen haragudnia! A kormányra nem haragudhatik, mert ez nem opportunus a kamarai elnök ur parlamenti szereplését illetően. A nagybankokra sem haragudhatik, nem olyan madár ő, aki a saját fészkét bepiszkitja! Hogy a kartellekre miért nem haragszik ő bankvezérsége, nem kell magyaráznunk, annyira közismertek a kartellek és a bankok kapcsolatai. Mivel azonban valakire mégis csak haragudni kell annak, akiben nem az alkotás, hanem a rombolás szelleme buzog, a fővárosra haragszik, lévén a város az egyetlen, amely ellen a patétikus kirohanásokat veszély és minden felelősség nélkül meg lehet cselekedni. Óvatos duhaj a kamarai vezér, aki nemcsak a barátait, hanem az ellenségeit is kitünően meg tudja válogatni. Éber Antal azonban messzebb esik Cato-tól mint Makó Jeruzsálemtől, és ami jól állt a római hadvezérnek, lapos és fárasztó önismétléssé válik Éber hadjáratában, szélmalom-harccá, amely annyira unalmas, hogy már nem is nevetséges!

Miért rossz az uj fővárosi törvény?

Irta: Szőke Gyula dr.
felsőházi és törvényhatósági bizottsági tag

Az *állami mindenhatóság* felé való törekvés mindenütt az önkormányzatok hatáskörének szükitésére, vagy azok teljes megsemmisitésére törekszik. Az uj magyar törvényhatósági és a fővárosi törvény *szintén ebben a légkörben* született meg. A főváros jövő évi költségvetésének közgyülési tárgyalása és az azon elhangzott felszólalások *teljes képét adják annak a bizonytalan érzésnek, amely az ország és a főváros kormányzatával foglalkozó gondolkozó embereket eltölti,* amikor azt látják, hogy az ország ezeréves alkotmányában kinevelt közigazgatási rendszer a törvényhozás tudatos munkájával és szándékos törekvésével *elpusztul,* anélkül, hogy arra akár *ok* volna, vagy akár abból a közre *haszon* származnék. A tárgyilagos szemlélő ugy látja, hogy a világégés utáni kormányok a gazdasági háboru kellemetlenségei helyett foglalkoznak ezekkel a közigazgatási kérdésekkel, amelyek *kevésbbé izgatják* ma az anyagiakkal küzködő polgárságot és mintegy a figyelmet akarja az államhatalom elterelni a gazdasági szenvedésről, amelyhez vagy nem tud, vagy nem mer, vagy nem akar hozzányulni.

A fővárosi törvény tárgyalása során és már a megelőző tanácskozásokon is igen erősen kiemeltem azt az egyébként sohasem titkolt nézetemet, hogy

a régi, a fővárost megalkotó törvényünk egyáltalán nem olyan rossz, mint azt azok hirdetni szeretik, akik a törvényt betartani nem óhajtják.

És ha valaki ahhoz hozzányul, csak ugy szabad érinteni, ha ahelyett *jobbat tud alkotni* és azzal a közigazgatást *megjavitani* képes. Azt is hangoztattam, hogy

gyermekes képzelődés alapján törvényeket alkotni és valami misztikus elképzelés alapján közigazgatási életet a gyakorlatban átalakitani még normális időkben sem helyes,

annál kevésbbé akkor, amikor az *ugyis hét sebből vérző gazdasági élet* sem anyagiakban, sem szellemiekben, sem idegekben nem képes ujra járni a közigazgatási képzelődés elemi iskoláját. Főleg pedig *nem szerencsés gondolat* olyanoknak nyulni a főváros adminisztrációjához, akik egy egészen más világban, *a vármegyék világában* éltek és akik nem veszik észre, hogy

a városok és elsősorban a székesfőváros nemcsak egyszerü politikai igazgatási intézmény, hanem azzal kapcsolatban az ország leghatalmasabb közgazdasági szervezete és mint ilyen, hacsak elsorvasztani nem akarja a saját gazdasági életét, nem lehet a gazdasági keretektől és szükségletektől elvonatkoztatott kizárólag politikai és közigazgatási életet élnie.

Ennélfogva már az is nagy hiba volt, amikor a *régi tanács* helyett felállitotta a *törvényhatósági tanácsot,* amelynek jószándéku müködése szinte kell, hogy megakadjon azon, hogy *a tagok az ügyekkel csak rendesen az ülésen, az előadó szavaiból ismerkednek meg,* és nem hatolhatnak be természetszerüleg annak a munkának az egész szervezetébe és lényegébe, tehát nem ismerhetik annak a hatását ugy, mint azok az arra hivatottak, akik állandóan ezzel foglalkozván, az ügyek mélyére hatolnak.

Ha nem is nézzük, hogy ezzel a közigazgatás csak nehézkesebb és lassubb lett, több a *szónoklat és politika* a közigazgatásban, mint a gazdasági élet kivánta *gyors és szakszerü intézkedés,* természetesen meg kell látnunk, hogy

sokkal kisebb a felelősségérzet, mert ez csak a polgármesteren át hatályosul, márpedig a felelősségérzetnek másokon keresztül való érvényesülése annak teljes elsorvadását vonja maga után.

A törvényhatósági tanács üléseiről megjelenő közlemények a nehéz időkben mindig *pontosan közlik velünk,* hogy hány telekparcellázáshoz járul hozzá a tanács, mennyi apró kisajátitás és épitkezési tárgyalás folyt, még arról is kapunk tudósitásokat, hogy egy-egy választás *mekkora izgalmat keltett* a városházán, vagy a politikai pártok összecsapása az egyes kérdésekben *mennyire izgatja* a kedélyeket, de

a rendes közigazgatási és gazdasági kérdések, valamint a pénzügyi nagy problémák a sajtó nyilvánossága nélkül kerülnek tárgyalás alá, ha ugyan tényleg tárgyalás alá kerülnek.

Ha már *elkövettetett az a szerencsétlenség,* hogy az uj fővárosi törvénnyel a politika és a pártpolitika bevitetett nemcsak a közigazgatásba, de a gazdasági életbe és az üzemek müködésébe is,

a nyilvánosság fenntartása az az éltető levegő, amely szinte kényszeriti a pártokat a tárgyilagos tanácskozásra és határozatra, amit pedig az uj fővárosi törvény a tanács müködéséből szinte teljesen kizár.

Ugyanigy elsorvasztotta az uj törvény a *szakbizottságok müködését.* A közgyülésnek tagadhatatlanul sokkal szélesebb hatásköre volt a multban, *talán sok aprólékos ügy is* tartozott hozzá, amellyel a közgyülés talán nem is foglalkozott elég komolyan, de ott voltak az *előkészitő szakbizottságok és a tanács,* amely részben a hivatalos szervek, részint az albizottságok utján a legkisebb ügyet is ugy előkészitette, hogy a *főváros gyors fejlődése során, vagy a kommunizmus után következett nagytakaritás idején is, megfelelt a legváltozatosabb körülményeknek is.* A szakbizottságokat az uj törvény szerint *nem is kell meghallgatni.*

A polgármester még a költségvetést sem viszi a legfontosabb szakbizottság, a pénzügyi bizottság elé, amelyet éppen ezért ugylátszik, ugy ötévenként egyszer hivnak össze.

Ezért az autonómia még a *legfontosabb teendőjét sem tudja ellátni* éspedig nemcsak a szerveiben, hanem a közgyülésén sem, mert ebben a törvény és annak végrehajtása megakadályozza. Korábban az összeállitott költségvetést, amelyet az ügyosztályok, az üzemek és a szakbizottságok letárgyaltak, *a tanács alapos megfontolás után terjesztette a pénzügyi bizottság elé,* amely a részletekbe behatoló rövid, komoly indokolással telitett tanácskozás után, akárhányszor *igen-igen lényeges módositással* terjesztette azt ismét a tanács utján a közgyülés elé, amely az ilyen retortákon keresztülment költségvetésen nem egyszer *szintén érdemi változtatást eszközölt, éspedig a közület javára.* Most az uj törvény megköti a törvényhatóság kezét, hogy mikorra kell a költségvetést a kormányhoz felterjeszteni, mennyi ideig szabad tárgyalni és

ebből a megkötöttségből kifejlődik az a lehetetlen helyzet, hogy a közigazgatási szervből kormányzó és politizáló szervvé alakult törvényhatósági tanács szónoklatai után pár napig szónokol a közgyülés és nem csik alig egy-két komoly szó arról, hogy a költségvetési hiányt hogyan kellene pótolni.

Megengedem, hogy a közgyülés *nagy testület* ahhoz, hogy ott erről beszéljünk, de akkor köteles a polgármester és a tanács megkérdezni a pénzügyi bizottságot és az egyes ügyekre a szakbizottságokat, vajjon *milyen megoldás volna lehetséges,* mert igen lelkiismereti kérdés az, hogy *egy-egy gazdasági év az ő közigazgatási kiadásait a jövő generációra háritsa át,* és ne kövessen el mindent, hogy esetleg a megoldás lehetőségét *ma megtalálja.* Az uj fővárosi törvény kihangsulyozza nemcsak az erkölcsi, hanem az anyagi felelősséget is. Merem állitani, hogy a régi törvény felelősséget rendelő szakaszai *sokkal jobban meg fogják az üggyel komolyan foglalkozó férfiut,* mert megadják neki a lehetőséget is, hogy a felelőssége érzetében a kötelességét teljesitse.

Az uj fővárosi törvény az *üzemi igazgatóságok tagjait* is erkölcsi és anyagi felelősséggel terheli, ugyanakkor, amikor évek óta nem adatik meg a szabályrendelet hiánya miatt a lehetőség, hogy *ezek az igazgatóságok tényleg rendelkezzenek* és felelősségük tudatában a költségvetés megalkotásában és annak az egész évben az alkalmazásában tevőlegesen részt vehessenek. Amde

a sokat hangoztatott felelősség voltaképpen a gyakorlati életben sohasem hatályosul.

Ha egyszer komolyan venné a törvényhatóság, vagy az állam *ezt a felelősséget* és ugyanugy komolyan venné *a kritika felelősségét is,* meg vagyok arról győződve, hogy a rendelkezésre hivatottak, közigazgatásiak és üzemiek, egyaránt sokkal pontosabban teljesitenék a feladatukat és a kritizálók sokkal óvatosabban nyulnának a kérdésekhez, amelyeknek célzatos taglalása akárhányszor nemcsak egyeseknek okoz jogtalanul kellemetlenséget, de *rendkivül nagy kárt okoz magának a köznek is.* Haesak arra gondolok, hogy

micsoda huzavona történt éveken át a Vásárpénztár körül, hogyan lett az a felelősség nélkül való müködés és ellenmüködés áldozata, hogyan veszett el a főváros egyik legfőbb jogának, a vásártartási jognak a gyakorlása, és ezzel mekkora kárt okoztak a főváros fogyasztó lakosságának és kereskedelmének, ugy nem győzöm eléggé hangsulyozni, hogy kevesebb képzelődést kérek a törvényhozásba és közigazgatásba, kevesebb felelősség-hangoztatást a napi müködésben, de annál több gyakorlati érzéket a törvények és szabályrendeletek megalkotásához és annál több felelősségérzést és felelősségrevonást az egyes ténykedésekben.

De kérek *minél nagyobb nyilvánosságot,* éspedig *sajtónyilvánosságot* is a kérdések elintézésénél, és akkor mindenki, aki arra hivatott, tudni fogja, hogy azok a szakbizottságok és üzemi igazgatóságok nem parádénak vannak a törvényben felállitva, hanem azok az *autonómiának olyan szervei,* amelyek a köz javára munkálkodni nemcsak hivatvák, de jogosultak is és ha abban őket megakadályozzák, a legszebb szónoklat sem mentesiti *a város vezetőségét a felelőssége alól.*

61. M. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK

17.000 nyeremény
250.000 ar. pengő
értékben.

FŐNYEREMÉNY:
40.000 ar. pengő

Nyeremények:
20.000 arany pengő
10.000 arany pengő
2-szer 5.000 arany pengő
4-szer 2.500 arany pengő
6-szor 1.000 arany pengő
és még több nyeremény, melyek mind készpénzben fizettetnek ki.

Huzás december 29-én.

SORSJEGY-ÁRAK:
Egész 3.— ar. pengő Fél 1.50 ar. pengő
Kapható minden bank, sorsjegy árusitónál és dohánytőzsdében
Postai rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesiti a m. kir. Pénzügyigazgatóság Budapest, V., Szalay-utca 10.

Megalakult a HÉV igazgatósága

Készül a közlekedés egységesitése

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Budapesti Helyiérdekü Vasutak Rt. e hó elsején tartotta meg *Kovács* Izor, a Trust elnökének elnöklésével rendkivüli közgyülését, amelyen a törvényhatósági tanács jelölése kapcsán a főváros képviseletében az igazgatóságba és felügyelőbizottságba kerülő uj tagokat megválasztották. Hétfőn, december 4-én *meg is alakult a HÉV uj igazgatósága*, és azonnal megkezdte nagyfontosságu átvételét illetően. Ezekről a munkálatokról

Verebély Jenő dr.

a Beszkárt alelnöke, a Keresztény Községi Párt kitünő törvényhatósági bizottsági tagja a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az első igazgatósági ülésnek nem volt egyéb tennivalója, mint az ügyrend megállapitása. Az igazgatóság elnökéül *Bárczy* Istvánt, a Beszkárt elnökét, alelnökül pedig *engemet* választott meg, ezzel is dokumentálván, hogy a HÉV ugyanazon szellem és irányitás mellett müködik, mint a Beszkárt, amelynek szintén Bárczy az elnöke, én pedig alelnöke vagyok. A Keresztény Községi Pártot rajtam kivül az igazgatóságban, *Nemes-Nagy* Mihály dr., *Pálfy* József és *Wünscher* Frigyes képviselik.

— A legelső tennivaló a HÉV-et illetően: *üzemviteli szerződés létesitése* a Haraszti és a HÉV között. Ezután kerül sor a HÉV közlekedésének a Beszkárt közlekedésével való *összhangba hozása*, utalással a törvényhatóság azon kivánságára, hogy a *HÉV átvételével a főváros egységes nagy közlekedési programja megalkottassék és megvalósittassék. A viteldij-problémák, a menetrendkérdések*, stb. fogják ezen felül a HÉV igazgatóságának *a legközelebbi jövőben tárgyalási anyagát alkotni*, tekintettel arra is, hogy ezeket a kérdéseket a Beszkárt igazgatósága és végrehajtó bizottsága az elmult hetekben permanens üléseken letárgyalta.

A
„Magyar rádió hét"
Rádió Kiállitása
December 2-től 10-ig
Kossuth Lajos ucca 9 (Holczer-ház.)
Nyitva dé.előtt 9 órától este 11 óráig
Nyilvános Studió-előadások, rádióüzenetek
Belépőjegy a kiállitási pénztárnál 50 fill. Kedvezményes belépőjegy 30 fillérért a dohánytőzsdékben, rádiókereskedőknél, hirlapoknál kaphatók

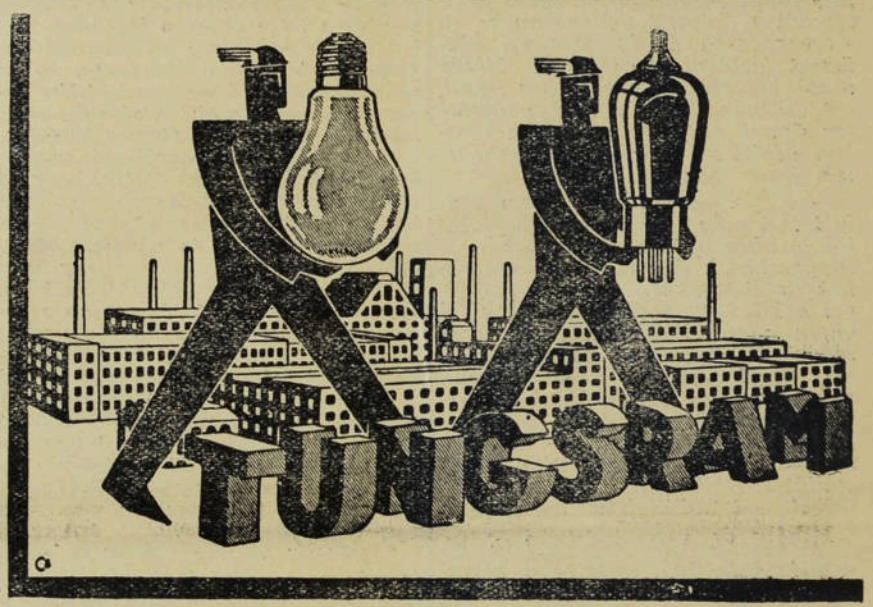
The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmos császár-ut 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-ut 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit: Traversi természetes tömöritett aszfaltutakat és öntött aszfaltból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses állalkozója.

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Söröző - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

STEINER és SZIMPER
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

MUNKÁCSY GYULA
m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII. Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31—2—80, 35—9—16.

December 10 és 14-én
d. u. 1/2 3 órakor
Ügetőverseny

Városházi notesz

A KÖLTSÉGVETÉS KÖZGYÜLÉSI TÁRGYALÁSÁNAK kimerítő két hete után az unottság és fáradtság jelei mutatkoznak a városháza hivatalaiban csakugy, mint a tanácsülési teremben. A törvény által megkivánt gyorstempóju költségvetési tárgyalásnak természetes reakciója ez az elernyedés, amelyet még fokoz a közelgő karácsony tudata. Pihenni szeretne mindenki, városatyák és főtisztviselők egyaránt, és sok a valószinüsége annak, hogy a fagyos adventi időben már be sem kell majd fütenie Veronács mesternek az uj városházán, mert karácsony előtt aligha lesz közgyülés.

*

KINEK MIT HOZ A KRISZTKINDLI? Szó van arról, hogy a gyakornoki állásokat közel két esztendős huza-vona után betölti a polgármester még ebben a hónapban. Még bizonyos nagyfontosságu tárgyalások folynak ebben tekintetben, amelyek azt célozzák, hogy igazságos és méltányos legyen az elosztás. Bár az bizonyos, hogy a száz megelégedett fiatalembereken felül, akik álláshoz jutnak, 7900 lesz elégedetlen, akiknek a polgármester nem tudott iróasztalt adni, nem lévén Krisztus, aki száz állást ugy tud szétosztani nyolcezer ember között, hogy mindenki ki legyen elégitve.

*

SZÓ VAN ARRÓL IS, hogy a tanügyi állásokat még a karácsonyi szünet előtt szintén betöltse a polgármester. Az ügyosztályi jelölések már megtörténtek, most folyik a szükebb lista összeállitása és minden valószinüség szerint már a jövő héten meglesz a döntés, nagy örömére a végleges álláshoz jutóknak, még nagyobb bánatára az óradijasok és helyettesek azon tömegének, akik előtt még mindig nem nyilnak meg a véglegesités örömet és boldogságot jelentő kapui...

*

HÁROM DERÉK KERÜLETI TANÁCSNOKOT nyugdijaztak a törvényhatósági tanács csütörtöki ülésén: három érdemes kitünő köztisztviselőt, akikkel megint egy darab régi Budapest távozik a városházáról, hogy hely jusson az élet örök törvénye szerint a fiataloknak.

Szente Miklóst, Óbuda előljáróját, az előljárói értekezlet elnökét már elbucsuztattuk e hasábokon. Tizenkét esztendei tanácsnokság után távozik Szente, ezt a tizenkét esztendőt a törvényhatósági tanács elismerő és dicsérő szavai után felesleges külön méltatnunk.

Tatár Béla, a Terézváros érdemes előljárója, szintén nyugdijba megy. Rövid ideig volt tanácsnok: alig két és fél esztendeig, ennek a rövid időnek aránylag nagy részét betegágyban töltötte Tatár Béla, aki valóban rászorult arra, hogy nyugodtan és békességben ápolhassa magát, mentesen a hivatali izgalmaktól. Egy kiváló, talpig puritán, jószándéku és jóindulatu tisztviselő távozik vele a városi szolgálatból.

A nyugdijba kerülő tanácsnokok közül a legfiatalabb Guth Ferenc: mindössze 53 esztendős. Több, mint öt esztendeig működött a viziváros élén Guth dr., akinek Gyermekvédelmi Utmutató cimü tanulmánya célszerü utbaigazitást ad a kezdő gyermekvédelmi előadóknak.

*

UGYANCSAK CSÜTÖRTÖKI ÜLÉSÉBEN nyugdijazta a törvényhatósági tanács Márkus József dr. tanácsi főjegyzőt, a kőbányai anyakönyvi hivatal vezetőjét is. Hosszu és változatos közpálya áll Márkus főjegyző mögött, az elnöki és a pénzügyi ügyosztálynak volt éveken át vezető helyettese, majd a városrendezési ügyosztály jogi alosztálya vezetésében bizonyitotta be kiváló képességeit. Több éven át működött a józsefvárosi előljáróságon is, mint az előljáróság vezetésével megbizott főjegyző.

*

LIBER ENDRE ALPOLGÁRMESTER a mult hét szombatján kéthetes tartózkodásra Lillafüredre utazott, hogy a fárasztó és megerőltető költségvetési vita után kissé kipihenje magát. Liber alpolgármester e hó 13-án tér vissza Budapestre és veszi át hivatala vezetését.

*

HOLTZSPACH ÖDÖN dr. a Lipótváros érdemes tanácsnok-előljárója ünnepelte a mult héten huszonötödik házassági évfordulóját. Az ezüstlakodalom egyházi része a piarista-kápolnában folyt le, majd utána szükkörü családi vacsora volt a FANSZ Mária-utcai helyiségeiben, amelyen a családtagokon kivül Ortvay Rezső dr. lipótvárosi apátplébános és Battlay Imre főjegyző, előljáróhelyettes vettek részt. A népszerü és érdemes előljárót, aki gyönyörü szép családja: három fia és egy menyecske-lánya körében ünepelte a nevezetes évfordulót, barátai és tisztelői nagy számban keresték fel szerencse-kivánataikkal.

*

A VAGYONMENTŐ VÁSÁR KIÁLLITÁSAINAK állandó látogatói a főváros közmüvelődési ügyosztályának kitünő vezetője: Némethy Károly dr. tanácsnok és Csánky Dénes, a kiváló festőmüvész, a fővárosi képtár igazgatója. A fővárosi képvásárlások irányitóit a müvészet iránti lelkesedésük viszi a vagyonmentő gazdag anyagának megtekintésére, de egyéb, gyakorlatibb céljaik is vannak.

A legutóbb lezajlott vagyonmentő aukción két értékes mütárgyat vásárolt Csánky Dénes teljes csendben a Fővárosi Képtár számára. Telepy Károlynak, a századvég hirneves festőjének egy gyönyörü vásznát és Holló Barnabás egy remekbe készült lovasszobrát. A Telepy-képért 150 pengőt, a Holló szoborért mindössze 120 pengőt fizetett Csánky, vagyis valóban fillérekért két olyan értékkel gyarapodott a Fővárosi Képtár, amelyeket legalább az ötszöröséért vásárolt volna meg a főváros, ha a képet és a szobrot közvetlenül kinálják eladásra...

*

A VIZMÜVEK KÖRNYÉKÉN, dacára a télies időjárásnak, igen forró a hangulat. Széll Jenő, a Kisipari Hitelintézet vezérigazgatója még mindig folytatja vizsgálatait, amelyeknek célja, — mint azt az Uj Budapest megirta — a kereskedelmi organizáció megszervezése. Arravonatkozóan most folynak a döntő tárgyalások, hogy ki lesz a Vizmüvek kereskedelmi igazgatója. Előtérben az egyik halálra itélt középüzem eddigi vezetője áll, szó van azonban arról is, hogy az egyik nagyüzem fiatal és tehetséges osztályvezető igazgatója kerüljön a fontos pozicióra.

Hogy minden protekciós inváziónak elejét vegyük, közöljük, hogy idegenek a siker reményével nem pályázhatnak, mert elhatározott dolog, hogy kebelbeli üzemi ember kerül a Vizmüvek direktori pozíciójába, szemben az akarnokok és önjelöltek hatalmas seregével.

*

FABINYI TIHAMÉR DR. KE-

17 városatya 47 inditványa

*

Okos és értékes inditványokat terjesztettek elő a Wolff-párt tagjai a költségvetés részletes vitájában

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Valamely politikai párt vitalitása *egyenes arányban áll* azokkal a beszédekkel és a fórumon való szerepléssel, amelyet a párt tagjai a közéletben kifejtenek. Ha elfogadjuk ezt a régi tételt, meg kell állapitanunk, hogy a *Keresztény Községi Párt legaktivabb pártja* a főváros törvényhatósági bizottságának, amit igazol *az inditványoknak és javaslatoknak az az áradata*, amelyeket a párt tagjai a jövő esztendei költségvetés közgyülési vitájában benyujtottak. Sajnos, azon uj rendszer, vagy inkább rendszertelenség, amely az uj fővárosi törvény életbeléptetése óta *néhány közgyülési nap szük medrébe szoritja* a költségvetési vitát, a legkevésbbé sem alkalmas arra, hogy a háztartási élet apró megnyilvánulásait figyelemmel kisérő felszólalások és inditványok a költségvetés részletes tárgyalásánál *érdemük szerint érvényesüljenek.* — Az alábbiakban ismertetjük *a Keresztény Községi Párt felszólalói által a költségvetés részletes vitájában* benyujtott inditványokat és javaslatokat.

Az

elnöki ügyosztály

költségvetésénél *Csclényi* Pál inditványozta, hogy a főváros összes alkalmazottaira kiterjedő *karácsonyi segély*, ugy mint a multban, a jövőben is mindenkor költségvetésileg biztositassék. — *Pakányi* Ferenc azt inditványozta, hogy a *várbeli evangélikus egyháznak* három éven át évenkint 5000 pengő rendkivüli segélyt engedélyezzenek. — *Petrovácz* Gyula azzal az inditvánnyal járult a közgyülés elé, hogy az *okleveles mérnöki képesitésü ideiglenes hivatalnokok* állásait átszervezzék. — *Nemes-Nagy* Mihály dr. azon inditványát, hogy a törvényhatósági tanács, továbbá a szakbizottságok elé terjesztett *polgármesteri javaslatok* a jövőben a törvényhatósági bizottság tagjaival is közöltessenek, a közgyülés elfogadta.

Az

ut- és csatornaépitési ügyosztály

költségvetésénél a polgármester elfogadta *Kunze* Lajos inditványát, hogy az óbudai határban *Árpád fejedelem emlékére emelendő templom felépitését* a kormányhoz intézendő feliratban megsürgetik. — Ugyancsak *Kunze* Lajos inditványozta a Bécsi-utnak a Földutca és Fehéregyházi-ut között fekvő szakaszának mielőbbi átépitését és csatornázását. — *Cselényi* Pál a fővárosi kertészet kötelékében alkalmazott állandó jellegü munkásoknak cipővel, sapkával és esőköpönyeggel való ellátását inditványozta. Ugyancsak *Cselényi* Pál nyujtott be inditványt aziránt, hogy a főváros kertészeténél alkalmazott kertészsegédek fizetése a főváros többi szakmunkásai bérével egy nivóra hozassék.

A

városrendezési ügyosztály

költségvetési tárgyalásánál *Schoditsch* Lajos öt inditványt nyujtott be: 1. *Az épitési engedélyezési eljárás gyorsitása* és az egész eljárás átszervezése tárgyában. 2. Az *épitésrendőri intézmény* átszervezése ügyében. 3. A *városfelmérés* gyorsabb tempóban való folytatása ügyében. 4. A *telekértékek és telekbérleti értékek* kataszterének szakszerü összeállitása ügyében. 5. Az *összes, a város tulajdonában levő telkek* közül azoknak, amelyekre a fővárosnak sem városszabályozási, sem telekpolitikai szempontból szüksége nincsen, *értékesitése ügyében.*

A

közjogi és illetőségi ügyosztály

költségelőirányzati tárgyalásánál *Cselényi* Pál aziránt nyujtott be inditványt, hogy a polgármester az uj fővárosi törvény *kerületi beosztásának részleges módositása* tárgyában terjesszen szabályrendelettervezetet a közgyülés elé. A polgármester az inditványt elfogadta.

A

közlekedési ügyosztály

költségvetésénél *Gyurkovits* Henrik bizottsági tag terjesztett elő inditványt, hogy a *főváros közigazgatási határain belül* egységes tarifa érvényesüljön a forgalomban. — *Cselényi* Pál azt javasolta, hogy a *budai tranzverzális utat* a polgármester vonja be az autobuszközlekedés hálózatába. — Ugyancsak *Cselényi* Pál tett inditványt az *Orbánhegy—Mártonhegy—Istenhegy* közlekedésének javitása érdekében. — *Szabó* József az *autobuszüzemi alkalmazottak* jogviszonyának rendezését sürgette. — Ugyancsak *Szabó* József a *HÉV alkalmazottak* előléptetési viszonyainak javitására tett inditványt, továbbá uj körforgalmi villamosrelációk rendszeresitését kivánta.

A

pénzügyi ügyosztály

költségvetésének tárgyalásánál azt javasolta *Verebély* Jenő, hogy Rákóczi Ferenc halálának kétszázéves évfordulója alkalmából, amely 1935 április hó 8-án lesz, Budapesten megfelelő méltó helyen *diszes emlékszobrot* állitsanak. — Ugyancsak *Verebély* Jenő inditványozta, hogy mindaddig, amig a magyar nemzet nagyjai közül Nagy Lajosnak, Mátyás királynak és II. Rákóczi Ferencnek szobrot nem emelt a főváros, *másoknak szobrot ne emeljenek.*

A

tanügyi osztály

költségvetésénél *Nagy* László dr. *hét inditványt tett*, amelyek *különböző alapitványokra* vonatkoznak. — Ugyancsak *Nagy* László terjesztett be inditványt a *bicskei gyermekotthon és a Hidegkuti-uti intézet* müködésének felcserélésére vonatkozóan. — Ugyancsak *Nagy* László dr. tett inditványt a *bicskei intézet* kertjében üdültetési célokra barakképület felállitása ügyében. — Ugyancsak *Nagy* László inditványozta *gyermekvédelmi bizottság* kiküldését. — *Cselényi* Pál az *ideiglenes és helyettes tanerők* számára legalább száz végleges állás megszervezést kivánta. — *Cselényi* Pál a *barakkiskoláknak* az egész főváros területéről való eltüntetését kérte. — *Temesy* Győző dr. a tiz évnél hosszabb ideig szolgáló *tanügyi tisztviselők véglegesitése tárgyában* terjesztett be inditványt. — Ugyancsak *Temesy* Győző az *uj budai leányliceum* épitésének sürgős közmunkának való nyilvánitását kérte. — *Temesy* Győző ezenfelül inditványozta a rákosfalvi templomtéri elemi iskolában a váltakozó tanitás beszüntetését.

*

Sajnos, nem futotta az időből és igy a *közélelmezésügyi, szociálpolitikai, közegészségügyi, közmüvelődési, városgazdasági és közgazdasági költségelőirányzat* részletes tárgyalására nem kerülhetett sor. *Egyetlen napra* volt összesüritve az

üzemi költségelőirányzatok

tárgyalása is: a költségvetés ezen részének inditványok és javaslatok beadásával *Miklós* Ferenc dr. és *Szabó* József jeleskedtek.

Miklós Ferenc dr. többek között javasolta az *üzemi szabályzatnak* továbbá az *üzemi alkalmazottak szolgálati és illetmény-szabályzatának* sürgősen a törvényhatósági bizottság elé való terjesztését, az üzemi alkalmazottak *egységes nyugdij- és nyugdijszabályzatának* életbeléptetését, az *elektromos áram* és a *gázszolgáltatás* tarifáinak mérséklését, a megszüntetés vagy összevonás folytán, vagy egyébként megkisebbitett üzemek alkalmazottainak és munkásainak a *fennmaradó üzemekben való alkalmazását.*

Igen fontos volt *Miklós* Ferenc azon inditványa, amelyet a közgyülés egyhangulag el is fogadott, amely szerint a közgyülés *átiratban fogja felkérni a közérdekeltségek felügyeleti hatóságát* arra, hogy a *főváros üzemeit önmaga vizsgálja felül* és azok célszerü és gazdaságosabb vitelére nézve a szükséges intézkedéseket *maga tegye meg.*

Szabó József ugyancsak a megszüntetésre kerülő üzemek és mühelyek *munkássága elhelyezése érdekében* terjesztett elő inditványt, amely ugy szól, hogy a székesfőváros üzemeibe, intézményeihez, altiszti állásokba, a vámőrséghez, valamint egyéb munkahelyekre kivülről *addig ne vétessék fel munkaerő*, amig ezeknek a halálraitélt üzemeknek a munkásai valamennyien elhelyezve nincsenek. — Ugyancsak *Szabó* József *az üzemi bérfizetéses munkások* részére megalkotott és a belügyminiszter által még 1931-ben jóváhagyott *nyugdijszabályrendelet mielőbbi életbeléptetését* sürgette, kérte *a fertőzési pótlék* folyósitását az állategészségügyi telepen dolgozó munkások részére, kérte a köztisztasági hivatal szakmunkásai részére a *munkaruha-kedvezmény továbbra is való biztositását.*

*

A polgármester és ennek kapcsán a *törvényhatósági bizottság közgyülése* is a *kereszténypárti tagok által benyujtott javaslatok és inditványok legnagyobbrészét elfogadta.* Ezek a felszólalások és inditványok tehát *ható erők maradnak a főváros életében*, mert meg van minden remény arra, hogy azokat a főváros vezetősége, mint a közgyülés által egyhanguan elfogadottakat, *meg is valósitja.*

RESKEDELEMÜGYI MINISZTER MESÉLI: — Az egyik téli reggelen megszólal a telefon hivatalomban. Gömbös miniszterelnök szólitott fel, felhiván figyelmemet arra, hogy a Lánchidon a hidfőket tartó oszlopokról le kell szerelni bizonyos vaskapcsokat, amikor is annyira széles lesz a pillérek uttestje, hogy azon anélkül haladhat el egymás mellett két autóbusz, hogy egymást surolnák.

— Végiggondoltam a probléma sulyosságát a bürokratizmus szempontjából és az intézkedések bonyolult utját. Ha leiratot intézek a miniszteriumom illetékes ügyosztálya utján az állami hidak vezetőségéhez, jelentéstételre és javaslat benyujtására szólitván fel őket, egy esztendő is eltelik, amig megfelelő fedezetet kijelölhetek a vaskapcsok eltávolitásának költségeire és annak zártkörü versenytárgyalás utján való effektiv végrehajtására. Elhatároztam tehát, hogy mellőzve minden bürokratizmust, teszek eleget Gömbös Gyula kivánságának.

— Mit csinál ilyenkor egy gyakorlati érzékü miniszter? Legelőbb is: nem csinál aktát a dologból! Egyetlen intézkedést tettem: tessék azonnal minden akta és minden hivatalos eljárás mellőzésével a kapcsokat eltávolitani! Igy is történt. Egy óra mulva én hivtam fel a miniszterelnököt és közöltem vele, hogy kivánsága már is teljesedésbe ment: eltüntek a kapcsok, nincs akadálya az autóbuszok zavartalan közlekedésének. A miniszterelnök ur csodálkozva nevetett az ördöngős gyorsaságon, — mig azután meg nem magyaráztam neki, hogy a régi közmondás szerint: gyorsaság nem boszorkányság...

(A szerkesztő megjegyzése: amiről minden valószinüség szerint a Városházi Noteszből értesül az Autóbuszüzem mélyen tisztelt igazgatósága...)

Karácsonyi vágyam:
egy SINGER
villamos varrógép
Legmesszebbmenő fizetési könnyitések
Csekély havi részletek
Singer varrógép részv. társ.
BUDAPEST
II, Corvin-tér 1
IV, Semmelweis-u. 14
VI, Andrássy-út 33
VII, Rákóczi-út 18
VII, Rákóczi-út 68
VIII, Baross-u. 86/88

Kollár nem fizet

A Vásárpénztár hamis váltói

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Vásárpénztár ügye *döntő fordulathoz* közeledik: az ügyészség átanulmányozta a főpolgármester, illetőleg a polgármester részéről rendelkezésére bocsátott aktákat és minden valószinüség szerint még ezen a héten napvilágot lát a királyi ügyészség azon határozata, amely a Vásárpénztár ügyében a *nyomozást elrendeli.* A politikai botránnyal felfujt Vásárpénztár ügye ezzel az ügyészi intézkedéssel az egyetlen megnyugtató mesgyére: *a birói utra kerül.*

A vásárpénztári ügynek érdekes mellékhajtása az a levél, amelyet *Kollár* Gábor, a mészáros ipartestület elnöke intézett a felszámoló bizottsághoz. *Kollárt* ugyanis felszólitotta a felszámoló bizottság, hogy *a felvett különböző összegeket záros határidőn belül fizesse vissza. Kollár* a felszólitó levélre azt válaszolja, hogy *nem ismeri el a Vásárpénztár felszámoló bizottságának követelését és nem fizeti vissza a kocsipénz cimén készkiadásai fedezésére kapott összegeket.*

Kollár elismeri, hogy *tudott a hamisitott váltókról*, amelyek szerinte egy magáról megfeledkezett tisztviselő manipulációi következtében kerültek forgalomba, azonban a *hamis váltókat uj és valódi váltókra cserélték be.*

Kollár szerint azokat az összegeket, amelyeket számára kiutaltak, *effektiv költségei fedezésére* forditotta. *Kollár* kijelenti, hogy *mindenért keményen megdolgozott:* télen sárban, hóban, fagyban és vizben ment ki Nagytétényibe leltározni, járta a sertésólakat, mázsálta a sertéseket és holtfáradtan jött be nap-nap után Budapestre.

Hogy *Kollár állitásai mennyiben felelnek meg a valóságnak*, azt a biróság fogja eldönteni, mert kétségtelen, hogy a felvett összegek visszafizetését illetően *a mészáros ipartestület elnökét perrel fogja a Vásárpénztár felszámoló bizottsága a szóbanforgó összegek visszafizetésére kényszeriteni.*

Ajándék könyveket
nagy választékból vásárolhat
Pfeifer Ferdinánd
(Zeidler Testvérek)
nemzeti könyvkereskedésében
BUDAPEST, IV.
Kossuth Lajos-u. 5.

A nyugdijas tisztviselők frontja

Válasz az Uj Budapest multheti vezércikkére

Irta: ALMÁDY GÉZA a Nyugdijas Fővárosi Tisztviselők Egyesülete elnöke

Az *Uj Budapest* december 2-iki számában megjelent vezércikkében kritizálja a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének, vagyis a FANSz-nak, valamint a KANSz-nak magatartását a tisztviselők védelmében, különösen pedig a nyugdijtörvény-tervezetnek a főváros autonómiáját ismételten sértő paragrafusával szemben.

Megállapitja a cikk, hogy *az a tulzott loyalitás, amellyel a FANSz kinos óvatossággal a háttérbe bujik, a legteljesebb mértékben visszatetsző, sérelmes ugy a tisztviselők érdekeit, mint a főváros autonómiáját illetően.* Azt is megállapitja, hogy a *FANSz felülemelkedhetne vacsorákat és hangversenyeket rendező társaság vidéki szinvonalán, és opportunizmusból nem áll ki a viharverte küzdőtérre, aminek következtében végül odajut, amikor a védekezés mellőzése az öngyilkossággal egyértelmü.*

Ugyancsak kritizálta már *Dulácska* Jenő szerkesztő a hivatalos *Székesfővárosi Alkalmazottak Közlönye* ez évi első számában közölt vezércikkében a magyar tisztviselő-szervezetek, mint a *FANSz és NyUFTE* magatartását azzal, hogy *csak hallgatnak vagy az egyszerü tiltakozáson tul nem mennek. Felajánlja tehát* a hivatalos lap hasábjait azoknak, akik segiteni kivánják a nagy kérdések megoldását, sőt erre közvetlenül felkéri a FANSz, meg a fővárosi nyugdijasok szervezetét, vagyis a NyUFTE-t, a cikk végén pedig azt kiáltja, hogy: *Félrevertük a harangokat. Dolgozzatok!*

Erre a kijelentésre, felhivásra a NyUFTE elnöke *azonnal szóval felelt* és a már egyszer megküldött védőiratait, valamint a közigazgatási birósághoz intézett beadványát ujból megküldötte, mert a szerkesztő a hivatalos lapjában a NyUFTE-t a FANSz-hoz kapcsolva, a NyUFTE-re is ráhuzta a hallgatás vádját, noha *a főváros autonómiájának megvédésében és a fővárosi közalkalmazottak jogfosztása ellen eddig a közalkalmazottak közül egyedül csak a fővárosi nyugdijasok tették meg igazán, komolyan és férfiasan a maguk kötelességét.*

Tanubizonyságul szolgálhat az 1927. és 1932. évben 30—40 oldalas védelmi *nyomtatvány-füzete*, amelyet a főrendiház, képviselőház, törvényhatóság, miniszteriumok, közigazgatási hatóságok tagjainak, biráknak és másoknak *dijmentesen megküldött.* Továbbá tanusitják a fővárosi nyugdijasoknak a fővároshoz és a birósághoz intézett *beadványai*, valamint a sajtóban és illetékes körökben kifejtett *propaganda, az erélyes levelek*, nemkülönben *a törvényhozóknál és fővárosi bizottsági tagoknál történt kálvária-járás.*

A NyUFTE elnöke természetesen a Székesfővárosi Alkalmazottak Közlönye szerkesztőjének fentebb emlitett felhivására — közlés végett — *szintén küldött cikket*, amelyet azonban a szerkesztőség *bizonyára loyalitásból és opportunizmusból* csak bizonyos fontos részeknek *kihagyásával akart közölni*, ami azonban az ügy érdekében *megengedhető nem volt*, mert elnök a sajtójogi felelősséget vállalta, *a yoyozást nem tartotta férfias eljárásnak* és amit a cikkben állitott, *azok mind igaz tények és a szerkesztőségnek el kell ismerni, ha nem akar yoyozni.*

A cikket *nem is közölte*, sőt a felhivás ellenére a cikkezést *egyáltalán beszüntette.* Tehát a *tessék-lássék akció* csődöt mondott.

Hasonló meddő munkát végez a *KANSz nyugdijas osztálya*, valamint a KANSznak más tisztviselő-szervezetek kiküldötteivel tartott *értekezletei*, amelyeken csak az elnökség irányitása érvényesülhetett, ami miatt a NyUFTE elnöke az ez évi május 6-án tartott értekezlet után, amelyen *még résztvett*, felkérte a KANSz elnökségét, hogy *őt ilyen értekezletre ne hivja meg*, mert a KANSz tovább is azon uton kivánt maradni, amely az évek során át tapasztaltak szerint a közalkalmazottak sérelmeinek orvoslására nem vezettek, *sőt a közalkalmazottak helyzete rövid időközökben egyre roszszabbodott.*

Ezért iparkodott még annak idejében a NyUFTE elnöke a FANSz elnökét a hozzá intézett levelében *más politika követésére birni*, mint amilyent a KANSz érvényesit, amely levélben őszintén azt is megirta, hogy *két nyeregbén egyszerre ülni nem lehet, mert ha a h. polgármester és a FANSz elnöke egy nyeregben ül, akkor a h. polgármester egyszerüen bekapja a FANSz elnökének fejét és azt hajával meg bajuszával együtt lenyeli, megeszi.*

Igy *megette az irattár*, a FANSz 1932. évi március 1-én 38.332—932—I. sz. alatt iktatott beadványát is, amelyben azt kérte a FANSz a polgármester urtól, hogy *tegyen felterjesztést a kormányhoz az iránt, hogy tekintsen el a további fizetéscsökkentéstől.* A kérvénynek azonban nem volt foganatja, mert a beadvány elintézés nélkül az irattárba tétetett.

A tényleges közalkalmazottak szervezeteinek vezetőségei ugyan *szövetkeznek, tömöritenek, értekeznek, üléseznek, tárgyalnak, tiltakoznak, óvást emelnek, emlékiratokkal deputációznak*, sajnos azonban minden siker nélkül. Sőt a sérelmeket *ujabb sérelmek követik.* Közben csak *a miniszterek változnak*, ellenben a minisztériumban az a bizonyos garnitura mindig ugyanaz marad. Valóságos *szélmalomharcot vivnak. De a malom üresen jár.* Nem őröl ki semmit, pedig kerekei annyira kerepelnek, hogy a malmosok szinte beleszédülnek és elnémulnak, mert *különben a vezérek előmenetele megakad, vagy más baj érheti őket, ha komolyan és erélyesen védekeznek.*

A nyugdijasok *teljesen magukra maradnak*, senki sem támogatja őket és nem védi érdeküket, noha azok támogatásával a ténylegesek a maguk harcát nagyon megkönnyithetnék és mindenki boldogulna.

Ezek dacára a *fővárosi nyugdijasok elhagyatva is már annak idejében a cselekvés utjára léptek.* Arra az utra, amelyet a törvény jelöl ki és amelyben kellő kitartással az igazságnak végre is győzni kell, — *amelyet hiába akarnak megnevezhető egyesek eltemetni!*

DEBRECEN ÉTTEREM
RÁKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

Kátrány vagy ásványolaj?

Sulyos felelősséget vesz magára a Köztisztasági Hivatal az utak portalanitásánál a gázgyári kátrányolajjal való naiv, teljesen felesleges kisérletezéssel

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A Gázgyár melléktermékeinek értékesitése kapcsán felmerült a gondolat, hogy a fővárosi makadámutakat *ásványolaj helyett a Gázgyár kátrányolajával pormentesitsék.* Szó van arról, hogy a jövő esztendei porolajozási versenytárgyalás során a pormentesitendő terület *csak egy részét irják ki* versenytárgyalásra a porolajozással foglalkozó gyárak számára, a terület megmaradó részét egyelőre *kisérletképpen a Gázgyár kátrányolajával pormentesitnék.* Mindenesetre helyes az az óvatosság, amellyel a gázgyári kátrányolaj pormentesitésére való felhasználásánál a pormentesitendő utaknak csak egy részét teszi kisérleti tárgyává az ut- és csatornaépitési ügyosztály, annál is inkább, mert

komoly szakkörök véleménye szerint a kátránnyal való kisérletezés megmosolyogni való, amely gyakorlati eredményre egyáltalában nem fog vezetni.

Természetszerüen *nem vagyunk hivatottak arra*, hogy jogtalan magánérdekeket védjünk és nem is ezen szempontból foglalkozunk az ásványolajjal való portalanitás kérdésével. Kötelességünk azonban a főváros közönsége szempontjából azokat az állitásokat, illetőleg *vádakat*, amelyek szerint *a kátrányolajjal való pormentesités olcsóbb, mintha az ásványi porolajjal történik*, továbbá, hogy a város porolajozását *olyan minőségü ásványolajjal végzik*, amely tulajdonképpen az olajgyártás salakja — vizsgálat tárgyává tenni.

Ami azt a vádat illeti, hogy az ásványi porolajjal való portalanitás drága, megállapitjuk, hogy

az idén a fővárosnak a makadámutak portalanitása 140 ezer pengőbe került.

Ezen összegnek *több mint egyharmad része kincstári részesedés*, a fennmaradó összeg a felhasznált anyag, munka, bélyegilleték és a haszon fedezésére forditttatik. Kérdés: *lehetséges lesz-e, hogy a Gázgyár kátrányával ezen munkát olcsóbban elintézze a főváros?* Szakemberek véleménye szerint

a szóbanforgó anyag a kivánt célnak meg nem felel, ezzel szemben a költségek alig valamivel kisebbek, mint az ásványi porolajozás költségei.

A legfontosabb probléma: *mi alkalmasabb a gyakorlatban a makadámutak portalanitására, a jelenleg használt ásványi porolaj, vagy pedig a Gázgyár kátrányolaja?*

Internacionális vonatkozásban müszakilag már rég megállapitották, hogy Budapesten kivül Bécs, Páris, London a Budapesten szokásos, vagy ahhoz nagyon hasonló ásványi porolajjal portalanit. Mindenütt a világon kisérleteztek már szurrogátumokkal, többek között kátránynyal is, de teljesen eredménytelenül.

A helyzet ugyanis az, hogy az *ásványolaj az egyedüli alkalmas anyag*, amely könnyen beleszivódik a makadámrétegekbe, zsirossá, illetőleg olajossá teszi azt, összetapasztja, megneheziti és lehetővé teszi, hogy *az olajozás után beálló strukturát a makadámfelület hónapokon keresztül fenntartsa*, mert az olaj nem szárad meg, nem változik a felületi porral egyetemben át porrá, szóval

tökéletesen portalanit.

Ezzel szemben a kátrányolaj hajlamos a beszáradásra, de semmiesetre sem alkot olajos és zsiros strukturát a makadámfelülettel. Szóval *nem tartja meg azt a strukturát*, amely a kátrányozás alkalmával mutatkozik.

Hogy egy ut kátrányolajjal van portalanitva, azt nem azáltal lehet megállapitani, hogy nincs por az uton, hanem hogy az roppant kellemetlen szagu.

Téves az az állitás is, hogy a gyárak a porolajozáshoz felhasznált nyersanyagot *eddigelé a Dunába öntötték*, vagy félredobták, mint használhatatlan anyagot. Az *ásványolaj-finomitásnak nincs egyetlenegy olyan produktuma sem, amely használhatatlan.* A porolaj minősége egy, *a város vegyészeti hivatala által pontosan körülirt minőség*, amelyben az olaj összes tulajdonságai fel vannak tüntetve, akárcsak egy értékes motorolajnál, vagyis *selejtes anyag a szóbanforgó célra nem is használható.*

Kétségtelennek látszik a fentiek alapján, hogy

a fővárosi makadámutak pormentesitésénél a gázgyári kátrányolajjal való kisérletezés teljes fiaskót fog vallani.

A köztisztasági hivatalnak *nem is szabad nagyobb területü utvonalat még csak kisérletképpen sem kátrányolajjal portalanitania*, amig egy vagy több kisérleti utvonalon a kátrányolaj használhatósága be nem igazolódott. Ami pedig az *ásványi porolaj tulmagas árait* illeti:

meg vannak a fővárosnak a módozatai és szervei ahhoz, hogy amennyiben magasnak találja a versenytárgyaláson elért árakat — noha azok a nagy verseny következtében a gyárak önköltségi árait sem fedezik — megfelelő vizsgálatokat végeztessen és megfelelő irányárakat irjon elő.

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERN. Tel.: Lágymányos 13-82

Egy fővárosi inségmunka feltünő botránya

A vállalkozó helyett a főváros volt kénytelen kifizetni a munkásokat

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Az elmult hét szombatján *szokatlan zajongás* verte fel a városháza boltives folyósóinak csendjét: az ut- és csatornaépitési ügyosztály másodikemeleti folyósójára vonult fel közel *száz, az egyik inségmunkánál alkalmazott munkásember*, elkeseredetten hangoztatva, hogy két hete *nem kapták meg a fizetésüket.* A munkások vezetői azt kérték az ügyosztályban, hogy *a főváros a vállalkozó terhére fizesse ki esedékes munkabéreiket* és azt azután tartsa vissza a fővárosi munkát végző vállalkozó kereseti kimutatásából.

A munkások nehéz helyzetében *a szociális segités volt az első feladat* és ezért az ügyosztály vezetőségének intézkedésére a mintegy *háromezer pengőre rugó munkabért* a központi pénztár ki is fizette a nélkülöző munkásoknak. Az illetékes ügyosztály természetesen *megindította az eljárást a szóbanforgó vállalkozó cég ellen is, amely vállalt kötelezettségeit nem tudta teljesiteni.*

— Az egyik budai ut rendezését *hitelmüveleti alapon végző cégről van szó* — mondották az ügyosztályban munkatársunknak — az utrendezést végző cég fizetési nehézségeivel kapcsolatosan a munkások jogos követeléseit nem tudta kifizetni, a téli hidegtől átfázott munkás-sereg megszolgált munkadijat, mintegy háromezer pengőt ezért fizette ki a főváros.

— *Bonyadalmas jogi helyzet állott a háromezer pengő kifizetésével elő:* a főváros önmagának lesz a hiteleződje és engedményezője, mert a munkások járandóságai felvételénél a vállalkozóval szemben fennálló követelésüket *a székesfővárosra engedményezték.* Komplikálja a helyzetet, hogy a vállalkozó *minden járandóságát előre engedményezte*, végeredményben tehát a helyzet az, hogy az engedményezettek *esetleg nem veszik tudomásul a munkások kifizetését és követelést támasztanak a főváros irányában.*

Az éhező és fázó munkások felvonulása a városházára *a legsulyosabb jelenség*, amely az inségmunka eddigi, amugyis éppen elléggé dicstelen históriájában előfordult. Ismét bebizonyosodott, hogy *a hitelmüveleten alapuló szükségmunka mai formája megbukott, csak az anyagot kellő jogi biztositék mellett hitelező kartellek járnak jól*, az inségmunkán *tönkremegy a vállalkozó* és mint a fenti eset mutatja, *a munkások is csak a legnagyobb nehézségek árán juthatnak megszolgált filléreikhez.*

Hirek

Egy elfeledett akta

Miért nem épült fel 1925-ben az uj VII. kerületi elöljáróság?

— Levél a szerkesztőhöz —

Mélyen tisztelt szerkesztő ur! Olvasom nagybecsü lapjában, hogy a VII. kerületi elöljáróság elhelyezése körül a legujabb terv az, hogy a Dob-utcai üres telken épitsék fel az elöljáróság régen tervezett székházát és ne kössenek további bérleti szerződést a Hunnia rt.-vel, amely az elöljáróságot most magábafogadó Csengery-utcai bérház tulajdonosa. Hogy mi lesz az errevonatkozó tervezgetésnek a sorsa, nem tudhatom, jelen soraim szempontjából ez nem is fontos, mert nem a jövőről, hanem a multról akarok beszélni.

1925-ben a Stabil rt., amely tudvalevően az egyik fővárosi kislakásos bérházat is megépitette, beadványnyal fordult a főváros tanácsához, azt az ajánlatot téve, hogy ingyen felépiti a Dob-utcai több mint ezer négyszögöles telken az elöljáróság számára szükséges helyiségeket, ha a telket egyébként bérház-épitési céljaira ingyen engedi át a főváros. Az ajánlat magában foglalta azt a kijelentést is, hogy a részvénytársaság bizonyos tárgyalásokat folytatott a belügyminisztériummal arravonatkozóan, hogy az államrendőrség budapesti erzsébetvárosi kapitánysága is hajlékot kapjon az épületkolosszusban, mert hiszen a Hársfa-utcai kapitányság is egy százéves épületben van elhelyezve.

Az ajánlattevők annakidején hosszu és — eredménytelen tárgyalásokat folytattak a főváros tanácsával. Először pénzügyi garanciákat kértek tőlük: Mende Gyula, az azóta tudomásom szerint meg is szünt részvénytársaság dusgazdag elnöke ezeket a biztositékokat könnyüszerrel produkálta. Azután elindult az akta vándorutjára: előbb a VII. kerületi elöljáróságot járta meg, majd a magasépitési ügyosztályba került, végigkálváriázta a városgazdasági ügyosztályt, végül is elérte méltó sorsát: eltemetődött a bürokratizmus rengetegében, végérvényesen és visszavonhatatlanul!

Kétségtelen, hogy a fővárosi hivatalok bérleti ügyeiért valaki felelős. Meg fogja találni a vizsgálat a felelős személyt, aki annakidején megkötötte a bérleti szerződést a Verpeléti-ut 3. sz. ház tulajdonosával, nemkülönben a Hunnia részvénytársasággal is. Azt is meg kell vizsgálni: ki és mi volt az oka annak, hogy a Stabil rt. beadványa még csak a komoly tárgyalás stádiumába sem került. (Állitólag azért, mert akkor az a megoldás állt előtérben, hogy kész épületet vesznek az elöljáróság céljaira, a kiszemelt épületek ellen azonban a konkurrens protektorok annyira ágáltak, hogy a megoldás e módjából sem lett semmi.) Soraim közléséért szerkesztő urnak hálás köszönetemet nyilvánitva, vagyok kiváló tisztelettel: A Stabil rt. egy volt alkalmazottja.

Közös idegenforgalmi propagandát kezd Budapest és Bécs. Azok a gyakori tárgyalások, amelyeket Magyarország és Ausztria államférfiai részben Budapesten, részben Bécsben folytattak, jelentősen elősegitik a Budapest—Bécs, illetve Magyarország—Ausztria közös *idegenforgalmi propagandájára* vonatkozó terveket. A főváros bécsi idegenforgalmi irodája révén Ausztriában a lakosság és az odaérkező külföldiek között Magyarországra való utazásuk érdekében tudvalevően jelentős propaganda folyik. A terv az, hogy *ezt a propagandát kimélyitsék:* évenként legalább száz ismeretterjesztő előadás volna Bécsben és a nagyobb osztrák vidéki városokban. Felmerült az az ötlet is, hogy *egy müvészi kiállitásu illusztrált füzetet* adnának ki, amely jól kiválasztott külföldi helyeken közösen mutatná meg *Budapest és Bécs szépségeit és értékeit.* Ezt a tervet az osztrákok már teljes mértékben elfogadták és a két főváros idegenforgalmi hivatalai most foglalkoznak az eszme realizálásával. Szó van arról is, hogy Budapesten állandó *kursalon-féle találkozóhelyet* rendezzenek az idegenek számára és a magyar falu kedves folkloréja is állandó formában hozzáférhető legyen már itt a fővárosban.

Az Országos Borászati Kiállitáson nagy-dijat nyert a szekszárdi bor. A Magyar Szőlőbirtokosok Országos Szövetsége által rendezett kiállitáson a birálóbizottság a vörös borok csoportjában *nagydijat itélt a szekszárdi pinceszövetkezet nagyszerü borainak.* A szekszárdi borokat a sok kitünő magyar borfajta között eddig nem igen méltányolta a közönség, holott a szekszárdi bor a *maga különleges zamatával* a legelső magyar borok közé tartozik, amely külföldön máris hirt és dicsőséget szerzett a tolnai lankás vidék aranytüzü italának. A szekszárdi bor beszerzési lehetőségeit hirdetési rovatunk közli, *melegen ajánljuk ezt a nemes borfajtát olvasóközönségünknek!*

A kép hatása nagyrészt a kerettől függ, ezt az igazságot a müvészek már évszázadok óta tudják, aminek meggyőző bizonyitéka az a körültekintő gondosság, amellyel festményeik kereteinek megtervezésénél, kiválasztásánál eljártak. A megfelelő keret fokozza a kép hatását a meg nem felelő, a stilustalan megsemmisiti. Aki nem szakértő ebben az alapos müvészettörténeti tájékozottságot és müvelt izlést kivánó kérdésben, jól teszi, ha szakemberhez fordul, amikor valamely fényképet, rajzot vagy festményt bekereteztet. — Budapestnek legrégibb, legelőkelőbb képkereskedése és képkeretgyára az 53 esztendős Hoffmann Ferenc cég (IV., *Gerlóczy*-u. 5. és *Károly-körut* 28. Központi Városháza épülete). Maga a gyár valóságos *mintatelep.* Mühelyei, munkamegosztása, felszereltsége, szervezettsége az elsők közé emeli európai viszonylatban is. Méginkább öregbitik hirét azok a munkák, amelyek kikerülnek belőle. Melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Zsákutcában a Kálvin-tér rendezése

Homlokegyenest ellentmondó megoldási módozatok

— Az Uj Budapest tudósitójától. — Jelentette az *Uj Budapest*, hogy a polgármester a Kálvin-tér tervpályázatára kiirt anyagát további intézkedés céljából áttette a *Beszkárt vezetőségéhez.* A Kálvin-tér rendezése ugyanis *elsősorban közlekedésügyi probléma,* a Beszkárt a hozzá eljuttatott tervpályázati anyagot közlekedéspolitikai szempontból nézi. A beszkártnál *Csilléry* Dezső igazgató kapta kézhez a Kálvin-tér rendezésére befutott terveket, amelyeket rövidesen *megfelelő véleményezés kiséretében vissza is fog juttatni a polgármesterhez.*

Csilléry Beszkárt-igazgató az elmult hét péntekjén a Magyar Mérnök és Epitész Egyletben *előadást tartott* a Kálvin-tér rendezésének a problémájáról. Az előadásban *Csilléry* kijelentette, hogy a Kálvin-téri kocsiközlekedésnek *körforgalmi megoldását a Beszkárt nem fogadhatja el,* de nem fogadhatja el a főváros sem, mert a *körforgalom nagymértékben akadályozná a Kálvin-térbe torkoló főutvonalak, az Üllői-ut, a Baross-utca és a Ráday-utca élénk közlekedését.*

Csilléry azon megoldás felé hajlik, hogy *a Kálvin-téren a forgalmat a tér közepére tereljék.* Ebben az esetben hatalmas járdaszigetet kellene a Kálvin-tér *kellős közepén létesiteni,* a Baross-téri villamos *végállomása* a Kálvin-téren lenne, mert a megoldás ezen módja kapcsolatos a *Kecskeméti-utcai villamosvonal* teljes megszüntetésével.

Hogy *sor kerül-e a Kálvin-térnek Csilléry elgondolása szerint* való rendezésére, az nagyon kétséges. A Baross-utcai villamosnak a Kálvin-téren való végződése a Kálvin-tér környékének az Erzsébet-hid felé való közvetlen *villamosösszeköttetést szüntetné meg,* ami közlekedéspolitikai szempontból megengedhetetlen és *erősen ellenkezik a Beszkárt anyagi érdekeivel is.* Végeredményben a Kálvin-tér rendezése ügyében a döntő szót a *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* fogja kimondani; egyelőre a helyzet az, hogy a *Kálvin-tér rendezése zsákutcába került.*

Továbbra is szabadon választhatják orvosaikat a fővárosi tisztviselők

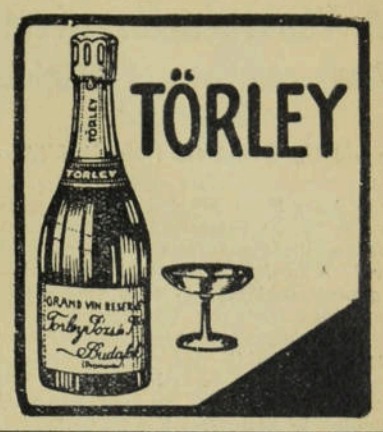
Megállapodtak az Orvosi Szövetség és a Segitőalap

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Évekig tartó tárgyalás után az Orvos Szövetség teljes megállapodást kötött a Székesfővárosi Alkalmazottak Segitő Alapjával, *a fővárosi tisztviselők gyógykezeltetését illetően.* A megállapodás teljes mértékben fenntartja a szabad orvosválasztás rendszerét, és eszerint *kezelőorvos* az a Magyarországon általános gyakorlatra feljogositott orvos lehet, aki kötelezettséget vállal arra, hogy a tagokat és jogosult hozzátartozóikat — amennyiben az illetők az orvos lakásától két kilométeres körzeten belül laknak, a Segitőalap által fizetett járulék, ezidőszerint évi *22—24 pengő hozzájárulási dij fejében vállalja.* A 3600 pengős *cenzuson felüli* tagoktól a kezelőorvos a hozzájárulási dijon felül *külön ráfizetést kérhet, előzetes egyezségkötés* alapján.

Megállapitották *a szakorvosi kezelés módját és dijait is. Szakorvosi tanácskozás* esetében a rendelőben nyolc pengőt, a beteg lakásán tizenkét pengőt fizet az alap. Szakorvosi rendelés és kezelés címén az első dij a rendelőben négy pengőt, a lakáson hat pengőt kell fizetni. A dijak, amennyiben több rendelésre van szükség, fokozatosan csökkennek. A *szakorvosi vizsgálatot, vagy kezelést* a segitőalap vezetőségének előzetes engedélye alapján szabad csak foganatositani.

Részletes megállapodás történt az alkalmazottak segitőalapja és az Orvos Szövetség között a *vegyi laboratóriumi dijak. Röntgen-vizsgálatok* és *a fizikaterápiás eljárások* dijazásai tekintetében is. A tárgyalások — mint a fentebbiekből látható — a szabad orvosválasztás teljes győzelmével végződtek, ami orvosi szempontból annyival fontosabb mert *közismertek azok a harcok, amelyek az állami tisztviselők orvosellátása ügyében hónapok óta dulnak a szembenálló felek között.*

A Székesfővárosi M. Kir. Pénzügyigazgatóság felkéri az igen tisztelt közönséget arra, hogy azok, akik a részükre küldött állami sorsjáték sorsjegyeit megtartani óhajtják, a mellékelt postatakarékpénztári befizetési lapnak felhasználásával a sorsjegyek árát mielőbb fizessék be. Akik azonban a részükre küldött sorsjegyet nem kivánják megtartani, sziveskedjenek azt a küldött visszboriték felhasználásával visszaküldeni ahhoz, akitől kapták. Az állami sorsjáték jótékonycélt szolgál s akik a megtartani nem kivánt birtokukban levő sorsjegyet vissza nem küldik, a jótékonycélt kárositják meg. A sorsjegyek visszaküldése dijtalan. Egyben közöljük, hogy a pénzügyminisztérium 126.900—1933. sz. rendeletével az államsorsjáték illetékét leszállitotta. 5 pengős nyeremény után egyáltalában nincs, magasabb nyeremények után az eddigieknél kisebb illeték fizetendő.

Pártélet

Előadás a Belső-Lipótvárosi Keresztény Társaskörben. Nagy érdeklődés mellett tartott előadást *Korniczky* Frigyesné polg. isk. tanárnő a *Belső Lipótvárosi Keresztény Társaskörben* „Barangolás a Dachstein vidékén" cimmel. Vetitett képekben mutatta be a Dachstein gyönyörü tájait, hatalmas sziklatömegeit, gleccsereit, tavait, vizeséseit. Az Ennsvölgy, Schladming, Ramsau, a Lichtenstein-szoros, a Grimming, Aussee, Hallstadt, Gosau, Ischl, Zell am See és Schmittenhöhe természeti szépségekben utolérhetetlen vidékén élvezetes előadás keretében vezette végig a kitünő előadó nagyszámu hallgatóságát.

A tanügyiek Tabódy-vacsorája. Rövid közlés jelent meg lapunk nov. 18-iki számában a tanárok, tanitók és óvónők által rendezett tanügyi vacsorával kapcsolatban. A tervezett vacsorát 16-án megtartották, azon a főpolgármester képviselője is megjelent, továbbá a kultuszminisztériumból a legfontosabb ügyosztály főnöke, több politikus és a tanügyi státusok valamennyi képviselője. A rendező bizottság két vezető tagjáról is megemlékezik a hiradás, akik állitólag teljesen ismeretlenek a tanügyi életben. Az egyik egyetemi m. tanár s amellett a főváros kulturális intézményének *egyik vezetője.* A másik vezető szerepet vitt a III. Nemzeti Gyermekhét megrendezésében, mint annak főtitkára.

LÁSZLÓ ÉS BLUM
okl. mérnökök, épitési vállalkozók
Budapest, II, Margit-krt 7
Telefon: 51-2-50

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
96 filléres ujdonságok! VI., Andrássy-ut 39. 96 filléres ujdonságok!

A Vásárpénztár páriái

Elhelyezést keresnek a fővárosi üzemeknél

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A felszámolás alatt álló *Budapest Székesfőváros Vásárpénztár r. t.* elbocsátott és nyugdijazott tisztviselőiből alakitott tiztagu bizottság *szomoru hangu körlevélben fordult a fővárosi törvényhatóság bizottsági tagjaihoz.* A körlevél szerint a Vásárpénztár felszámolásának áldozatai elsősorban azok az elbocsátott tisztviselők, akik hat—tizenöt esztendei szolgálat után *nyugdij nélkül, vagy számba nem jöhető csekély nyugdijjal* kerültek ki az intézet kötelékéből.

Az események ugy alakultak, hogy *egy sereg ártatlan tisztviselő került elsősorban a bárd alá,* akiknek az áldatlan helyzet kialakulásában semminemü szerepük nem volt, akik a hirtelen leépités folytán nyomorgó tisztviselőkből *éhező proletárok* lettek.

A régi, kipróbált, munkában gyakorlott, többnyire családos tisztviselők *a legkétségbeejtőbb helyzetben vannak.* Egyik társuk buskomor lett és *mint idegbeteget* kezelik a Szent István kórházban. A többi egyelőre adogatja el, ami csekély ingósága még van, hogy az *éhenhalástól megmentse családját.* — De mi lesz holnap! — kiáltanak fel elkeseredetten a vásárpénztári tisztviselők, — mihez kezdhetünk mi, *a hirhedtté vált Vásárpénztár elbocsátott tisztviselői.*

A vásárpénztári tisztviselők a belügyminiszter azon határozatára való hivatkozással, amellyel a megszüntetendő székesfővárosi üzemek felszabaduló tisztviselőinek más üzemekhez való beosztását, illetve folytatólagos alkalmazását jóváhagyta, *folytatólagos elhelyezést* kérnek bármely üzemnél. A tisztviselői körlevél a következő megható szavakkal végződik:

— *Halálra itéltetésünket ezennel megfellebbezzük* azokhoz a férfiakhoz, akikből nem veszett ki a *jog- és igazságérzet, de elsősorban az embertársi szeretet!*

GAZDASÁGI ÉLET

Budapest gyárváros

A főváros százezer főnyi gyáripari személyzete munkanaponként 670.000 pengőt keres

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Gyakran halljuk ujabb időben Budapestet, mint *fürdővárost* emlegetni. *Kulturális központnak, kereskedelmi gócpontnak* is gyakran nevezik a fővárost. Annál kevesebb szó esik *Budapestről, mint gyárvárosról.* Pedig ennek az országnak az ipara annyira Budapestre összpontosul, hogy ez az elnevezés *semmikép sem tulzás.* Hiába, ebben a csonka országban nincsenek külön iparvárosok, egyetemi városok, müvészeti központok, mint például Németországban, ahol nemcsak az emberek, hanem a városok is specializálták magukat egy vagy más szakmában. Budapest mindenféle tekintetben szive és központja az országnak és *a gyáripar koncentrációja sem marad el ezen a téren más gazdasági és kulturális tényezők mögött.*

A magyar gyártelepek számának egyharmad része, sőt a munkáslétszám 45 százaléka Budapestre esik.

Igy érthető, hogy a város jóléte, boldogulása nagy mértékben *összefügg az ipar munkalehetőségeivel.* Ha füstölnek azok a kémények, melyek valóságos erdőt képeznek a budapesti banliőn, akkor van munka és van kenyér. Minden foglalkozási osztály, még az is, mely nincsen közvetlen kapcsolatban az iparral, *megérzi a gyáripar helyzetének javulását vagy romlását.*

Ennek tudatában nagy érdeklődéssel tekintjük át azokat a számokat, melyeket a székesfővárosi statisztikai hivatal legujabb évkönyvében a gyáriparról közzétesz. A hivatal igazgatója, *Illyefalvi* I. Lajos dr. alapos és körültekintő szerkesztési munkálatainak köszönhetjük, hogy az évkönyv *kitünően áttekinthető,* még laikusok számára is könnyen használható alakban közli az eredményeket.

Budapesten az évkönyv adatai szerint
1188 gyáripari telep

áll fenn. Az ipar jelentőségét azonban nem ez a szám, hanem az *alkalmazott munkáslétszám dönti el.*

A budapesti gyárakban 81.152 munkás dolgozik.

Az előző évekhez képest *bizony csökkent ez a szám,* de azért örömmel állapithatjuk meg, hogy *a gyáripar — hála a kartellérozásoknak! — aránylag jól birta a válságot.* Vannak ugyan iparágak, melyek erősen megérzik a viszonyok változását. Elsősorban azok, melyek Nagymagyarország békebeli Budapestjének exportra dolgozó, nagyra méretezett gyáriparát képezték. Ezek az iparágak sinylették meg legjobban az ország szétdarabolását és a vámhatárok szoritó gyürüjét. Főleg

a nagyhirü budapesti gépipar és a malmok

tartoznak ebbe a csoportba. Helyettük azonban *más iparágak nőttek nagyra.* Elég, ha a textilipar csodálatos fejlődésére utalunk, melyet még a nehéz idők sem akasztottak meg.

Mindezek a nagy átalakulások az évkönyv beszédes számadataiból elénk tárulnak. A multban mindig köztudomásu volt, hogy *Budapest ipari munkásságának leghatalmasabb tömegeit a gépgyártás foglalkoztatja.* Az 1931 október 1-i adatok számolnak be először arról a fordulatról, mely szerint a textilipar a munkáslétszám tekintetében felülmulta a gépgyártást. Ebben az időpontban ugyanis a *fonó- és szövőipari* gyárak 15.066, a *gépgyárak* pedig 14.810 főnyi munkásságot foglalkoztattak. A *textilipar* hatalmas fejlődését különösen akkor látjuk a maga eleven valóságában, ha a fenti adatot összehasonlitjuk az 1921. évi 2999 főnyi munkáslétszámmal.

Tiz esztendő alatt tehát ez az iparág megötszörözte teljesitőképességét.

A két legnagyobb iparcsoport mellett még az *élelmezési ipar* 13 ezer, a *vas- és fémipar* 9 és fél ezer főnyi munkáslétszáma emelkedik ki, majd a *nyomdaipar* következik 5 és fél ezer és a *vegyészeti ipar* közel ötezer főnyi munkáslétszámmal. De egyébként alig találunk olyan iparágat, — legyen az bár a legjelentéktelenebb — mely a nagymértékben specializálódott budapesti gyáriparban ne volna képviselve.

A munkáslétszám e hatalmas tömegei azonban még nem meritik ki a gyáripar összes személyzetét. Hozzájárul *a tisztviselők és a gyárvezetőség 12.196, a művezetők 1711 és a szolgaszemélyzet 3034 főnyi létszámmal.* Ezek szerint

a budapesti gyárak csaknem százezer főnyi személyzetet foglalkoztatnak.

Ennek a *hatalmas, egész világváros lakosságával* vetekedő személyzetnek évente

200 millió pengőt

fizet ki munkabérek és fizetések cimén a budapesti gyáripar.

Minden egyes munkanapra tehát körülbelül 670.000 pengő jut

abból az összegből, mely a *gyáripar által fizetett illetmények* alakjában jut a gazdasági vérkeringésbe.

Bármely részét tekintsük is ennek a statisztikának, mindenütt *megdöbbentő, hatalmas számok tünnek szemünkbe,* akár azt nézzük, hogy a *gyárak gépi ereje 349.000 lóerőt* tesz; akár azt, hogy *9 millió mázsa szenet fogyaszt egy évben a nagyipar;* akár pedig a termelés értékét kutassuk, mely megközeliti az *egymilliárd pengőt,* mindenképen azt látjuk, hogy Budapest, a *gyárváros igazán hatalmas nagyiparral rendelkezik.* Naponkint elhaladunka a gyárak nagy vörös téglaépületei és füstös kéményei előtt, de a *statisztika utmutató lámpása* nélkül soha nem tudnánk tájékozódni a gazdasági erők ismeretlen arányai között.

Magyar Kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak Budapest

HÁZI VIZELLÁTÁSHOZ, KERTÖNTÖZÉSHEZ kézi és géphajtásu szivattyuk

Kitünő tartós kivitel
Olcsó árak
Nagy készlet

Forgalombahozza:

Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete Rt.

Budapest, V., Vilmos császár-ut 28.

TELEFON: 27-3-20

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Magyar Műanyagárugyár
Budapest, V., Hollán-u. 3
Telefon: 17-9-39
Készit: müfából koporsókat a legszebb és legdiszesebb kivitelben, müipari és iparmüvészeti tárgyakat, Mümárványból kozmetikai tégelyeket, reklám hamutálcákat, lapokat, baba- és hidegporcellángyártás, W. C. ülőkét egy darabból egyszerü és többszinü luxuskivitelben.

Dávid és Kertész
Kazán- és Gépgyár Rt.
Budapest, VI., Máglya-u. 75-77
Telefon: 81-4-46

Zománctáblák a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82—4—29

König, Román és Stein
mérnökök, épitési vállalkozók
BUDAPEST,
VIII., Népszinház-u. 13
Telefon: 43-1-44

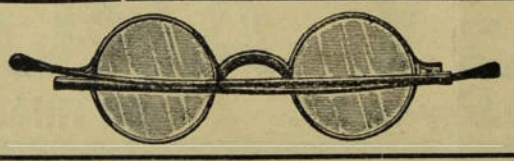
Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitesi vallalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

Karácsonyi és Ujévi borszükségletét szerezze be idejében
szekszárdi
borospincénkben, a forlódás elkerülése végett.
Már 5 liter is házhoz szállitunk.
SZEKSZÁRD BORVIDÉKI BORTERMELŐK állami ellenőrzés alatt álló pinceszövetkezetének termelői kimérése, poharazással.
Budapest, József ucca 19
Telefon: 32-0-63

SCHUBAUER JÓZSEF
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BUDAPEST, IV., HAJÓ-UTCA 8—10.
TELEFON: 80—5—03.

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető
Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1.
Telefon: Aut. 811-48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi- és versenylátcsövek a legjobb kivitelben.
Fényképészeti cikkek.
A Székesfővárosi Segitőalap szállitója.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTARSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 50. szám

Budapest, 1933 december 16

UJ BUDAPEST

KÖZGAZDASÁGI HETILAP

VÁROSPOLITIKAI

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Félévre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV. Haas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revizky-u. 1.

Imrédy

Abban a beszédben, amellyel Imrédy pénzügyminiszter a képviselőház csütörtöki éjszakai ülésén a nyugdijtörvény reviziójáról szóló javaslat általános vitáját bezárta, van egy-két olyan momentum, amely közelről érdekli a városházát: tisztviselőket és városatyákat egyaránt. Pénzügyeink legfőbb őre naiv csodálkozással jelentvén ki, hogy nem érti a csatazajt és a parlamentben elhangzott éles támadásokat, bizonyos megjegyzéseket tesz „közszellemünk mentalitásáról". Az élet küzdelmeit el akarják kerülni a nyugdijasok — mondotta a pénzügyminiszter. — Fáradt nemzet az, amely a nyugdijat, a nyugalmat szereti, mert az egészséges nemzet a küzdelmet keresi!

A pénzügyminiszter közismert ortodoxiájával szöges ellentétben állanak ezek a kijelentések, amelyeknek az a valóságos értelmük, hogy a tisztviselő, aki ifjuságát és férfiéletét a köz szolgálatában nyütte el, öreg napjaira ne legyen fáradt, ne szeresse a nyugdijat, álljon a csatasorba, torpant térddel és deres fejjel küzdjön tovább a mindennapi kenyérért, mert csak ilymódon érdemelheti ki pénzügyérünk dicsérő elismerését. Ne fertőzzön tovább közszellemünk nyugdijas mentalitása, minek az aggkori biztositás. minek a nyugdij, az öregkoruk küszöbén álló tisztviselőknek „magukba kell szállniok" (hogy ismét Imrédy egy kedvenc kifejezését idézzük) és ha gyengék a küzdelemre, fáradtak a harcra, még mindig van egy menedékhely, amelyet a pénzügyminiszter nem említett, noha nyilvánvaló: szaporitani kell a szegényházakat, vagy az utcasarokra kell állitani az öreg és kiszolgált tisztviselőket, hogy kolduljanak. .

Ha közelről vizsgáljuk a pénzügyminiszter valóban uj és hipermodern tantételét, döbbenünk rá annak szörnyüségére. Ha nemzetünket a fáradtság vádjával sujtja is a parlamentben elhangzott pénzügyminiszteri szózat, fáradt-e a francia nép, melynek kora fiatalságában szivébe csepegtetett életcélja az öregség biztositása? A francia képviselőház egymásután buktatja a kormányokat, akik nem is a nyugdijasok, hanem az aktiv tisztviselők fizetésének néhány százalékkal való csökkentésére mertek javaslatot tenni, de az ország felháborodásának vihara söpörné el helyéről azt a francia kormányt, amely a nyugdijakat csökkentené, hozzányulva a renté gondolatához, minden kispolgár szentséges ideáljához, életcéljához, évszázadok alatt lelkének és testének részévé vált nemzeti sajátosságához!

Ha a pénzügyminiszter kijelentése az egyetlen bizonyiték nemzetünk fáradtsága mellett, akkor kétségtelen, hogy a legelevenebb és legagilisabb nemzet és nemzedék mi vagyunk ezen a glóbuson. Gyenge vigasz, hogy a pénzügyminiszter kijelentése szerint ő megbecsüli a lemondást, az áldozatot, hogy csak a legnagyobb tisztelet hangján beszélhet a tisztviselőkről. Hogy az egyébként nagytudásu pénzügyminiszter csak a tisztviselők áldozatát illetően bizott a ház bölcsességében és figyelmen kivül hagyta a bankokat és a karteleket, az ismét Wolff Károly álláspontját igazolja száz százalékosan a pénzügyminiszter működésével szemben.

Kereszténypárti kritika Gömbös miniszterelnök keddi beszédéről

A Keresztény Községi Páritól távol áll a keresztény gondolat kisajátitása, a párt nem fél, nem alkuszik meg az uralomért és nem adja fel programját

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Gömbös Gyula miniszterelnöknek *Kozma* Jenő beszámolóján a budai Vigadóban mondott beszéde több vonatkozásban is *általános feltünést* keltett. Igy például élénken kommentálják mindenekelőtt azokat a kijelentéseket, amelyek szerint a *Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezkedésének alapjául tekinti a Kozma-féle szervezeteket.* Ez a kijelentés a Kozma-párttal való *hivatalos kibékülésnek* minősithető, ami azonban — ugy látszik — *nem százszázalékos,* ha figyelembe vesszük, hogy *Kozma* Jenő beszámolóján sem *Sztranyavszky,* sem *Tabódy* nem vettek részt. *Gömbös* Gyula a Keresztény Községi Pártra is tett egy megjegyzést, amennyiben azt hangoztatta, hogy a *keresztény gondolatot egy pártnak sem áll jogában kisajátitani.* Az *Uj Budapest* munkatársa szükségesnek tartotta, hogy a miniszterelnök *kijelentéseinek a konzekvenciái felől* érdeklődjék a Keresztény Községi Párt vezetőségénél annál is inkább, mert hiszen *nyilvánvaló, hogy az uj szervezkedés a Keresztény Községi Párt ellen is irányul.* A

legilletékesebb helyről

következő nyilatkozatot kaptuk:

— A Keresztény Községi Párt tagjaitól *teljesen távol áll a keresztény gondolatnak a kisajátitása.*

Maga a Keresztény Községi Párt örülne a legjobban annak, ha más pártok is a keresztény gondolat jegyében irányitanák mindenfajta tevékenységüket.

A megelőző kormányok *egytől-egyig szükségesnek tartották hangoztatni,* hogy keresztény alapon állanak. Maga *Bethlen* István gróf, de *Károlyi* Gyula gróf is ugy parlamenti bemutatkozásuk alkalmával, mint minden fontosabb politikai megnyilatkozás esetében is a legélesebben hangsulyozták, hogy a *keresztény gondolat érvényesitésére törekszenek és politikai tevékenységüket a keresztény világnézet erői hatják át.*

Egyedül Gömbös Gyula volt az, aki ilyen megállapitástól tartózkodott.

Több izben tette azt a kijelentést, hogy *nacionalista alapon* áll, de a *keresztény világnézeti alapnak* a hangsulyozását mellőzte.

Soha, egyetlen egyszer sem mondta Gömbös Gyula miniszterelnök azt, hogy ő mint kormányelnök keresztény világnézeti alapon áll.

A Keresztény Községi Párt tagjai ezt *sajnálattal állapitják meg,* de kénytelenek ezt kiemelni, amikor *az a vád éri a pártot, hogy a keresztény gondolatot kisajátitja magának.*

— Ami a miniszterelnöknek azt a kijelentését illeti, hogy *nincs szükség pártocskákra,* ez a Keresztény Községi Pártra nem vonatkozhatik, mert **ez a párt nem tulipán-mozgalom.**

Ha harcra kerül a sor, vállaljuk a harcot — nem a harc kedvéért, hanem azért, mert *elveink győzelméért készek vagyunk bárkivel is felvenni a küzdelmet.* A Keresztény Községi Párt küzd a *jelenlegi gazdasági és pénzügyi rendszer megváltoztatásáért.* Ebben a harcban

nem vagyunk hajlandók megalkudni az uralomért, mint ahogy akkor sem adnánk fel programmunkat, ha uralomra jutnánk.

A parlament válságának éppen az az igazi oka, hogy *az uralomra jutó kormányférfiak elfeledkeznek az ellenzéki oldalon tett kijelentéseikről és igéreteikről.*

Igazi reálpolitikát csak az csinál, aki ideálok szolgálásáért él és ezt a szolgálatot akarja folytatni akkor is, ha uralomra jut.

A Keresztény Községi Párt *nem törődik azzal,* hogy ki, hogyan szervezkedik, hanem megy tovább egyenesen a maga utján. *Ha akadályokat gördítenek eléje, dolgozni fog az akadályok elhárításán, de félni nem fog, mert tudatában van annak a ténynek, hogy az igazságot szolgálja.*

Ez a nyilatkozat, amelyet a Keresztény Községi Párt *egyik vezető tagjától kaptunk,* teljes mértékben kifejezésre juttatja a párt tagjainak az álláspontját *Gömbös Gyula miniszterelnök beszédével szemben.*

A párt megujhodásának gondolatában avatták fel a Keresztény Községi Párt uj helyiségeit

Wolff Károly hatalmas beszéde a keresztény többség gazdasági szupremáciájáról, a parlamentarizmus válságáról és a megalkuvó kormánypolitikáról

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Szép és bensőséges ünnepet ült kedden este a Keresztény Községi Párt. A párthoz tartozó bizottsági tagok nagyszámu részvétele mellett avatták fel ez alkalommal a párt uj helyiségeit a Városház-utcában. Az uj párthelyiség felavatása értekezlet keretében történt, amelyen *Csilléry* András dr. ügyvezető elnök köszöntötte a párt tagjait az uj klubban, ahonnan meggyőződése szerint *uj harcokra kell kiindulnia* a pártnak.

A napirend előtt

Ilovszky János

mondott köszönetet Budapest keresztény kereskedő- és iparostársadalma nevében *Wolff* Károlynak és a párt parlamenti tagjainak a nyugdijjavaslat vitájában kifejtett munkásságukért. Mint a Baross Szövetség elnöke megállapitotta, hogy december *négy és félmillió pengős veszteséget* mutat a fővárosi ipar és kereskedelem az elmult esztendő ugyanezen időszakához képest. A *nyugdijrendelet* következménye lesz az, hogy a nyugdijasokat kiüldözik a fővárosból. Nagyon fontos *Ilovszky* szerint, hogy a főváros és az állam *karácsonyi segélyt adjon a tisztviselőknek,* mert ennek az ipar és kereskedelem látja a hasznát. Ha a *pénzforgalom zsugoritásának rendszere* továbbtart — állapitotta meg a párt tagjainak lelkes helyeslése közepette *Ilovszky,* — akkor

csak sorrendi kérdés,

hogy patinás cégek milyen egymásutánban omlanak össze.

Wolff Károly válaszolva a felszólalásokra, megállapitotta, hogy

a legnagyobb foku bizalmatlansággal viseltetik a pénzügyminiszterrel és a népszövetség által diktált pénzügyi politikával szemben.

A Baross Szövetség *léte soha nem volt indokoltabb,* mint ma, amikor a keresztény tömegek egyre inkább *birtokonkivülivé válnak.* Több felszólalás kapcsán a párt elhatározta, hogy a *tejkérdésben* nagyszabásu ankétot hivnak össze és a kerületekben is gyülést tartanak.

Az értekezlet után a klub nagytermében vacsora volt, amelynek során *Csilléry* András a *párt megujhodásának gondolatában* üdvözölte a párt tagjait, elsősorban annak vezérét, *Wolff* Károlyt.

Wolff Károly

lelkes taps és éljenzés közben szólalt fel és köszönetet mondott *Csilléry* Andrásnak és *Bednárz* Róbertnek a párt uj klubjának megteremtéséért. *Wolff* Károly ezután nagyszabásu politikai beszédet mondott:

— Időszerünek tartom — mondotta *Wolff,* — hogy

a párt a maga erejét beledobja az ország sorsának intézésébe.

Minél előrébb haladunk az időben, annál inkább bebizonyosodik, hogy *azok az igazságok,* amelyeket a párt megalakulása óta követett, *élő igazságok.* Annak, hogy *az ifjuság érdekében* nem tud a Keresz-

tény Községi Párt annyi cselekedetet felmutatni, mint amennyit szeretne, az oka *az a pénzügyi politika*, amelynek én mindig erős ellenfele voltam. Tovább kell harcolnunk

a többség gazdasági szupremáciájáért,

mert csak ennek a gazdasági szupremáciának a megvalósulása biztosithatja az *ifjuság problémájának megoldását.*

Erős középosztályt

akarunk teremteni, de nem *függő hivatalnoki állásokban* akarjuk látni az ifjuságot, hanem *a kereskedelmi és ipari vállalatok asztalai mellett.*

— *Nem vagyunk hajlandók megalkudni* — folytatta *Wolff* riadó éljenzés közepette beszédét — nem vagyunk hajlandók megegyezni a pénzügyi tényezőkkel az uralom fenntartásáért, mert evvel nem lehet az országot szolgálni.

A parlamentarizmus válsága

éppen abban rejlik, hogy az ellenzéki oldalon rengeteg sokat hirdetnek, *amit később a hatalom birtokában* nem tudnak megvalósitani. Állitom:

akármilyen körülmények között jutnánk az ország vezetéséhez, egyetlen jottányit sem adnánk fel az általunk hirdetett programból.

Ez az igazi reálpolitika, amely az ideálok szolgálatában él és marad.

A nemzet egyetemes érdekét mi a poklok minden összefogása ellenére is megvalósitjuk, ha lehet: ésszel, ha nem lehet: erőszakkal.

— *Küzdenünk kell az őszinteségért és az egyenességért!*

Megalkuvással lehet talán kormányozni, de nem lehet történelmi feladatokat végrehajtani.

Soha nagyobb szükség nem volt *bátorságra, őszinteségre és kitartásra*, mint ma, hiszen a tömegek lelkében egyre hevesebb *a nagy ujjáébredés utáni vágy.* Kétségtelen a parlamentárizmus krizise, de ezt a krizist *csak gyakorlati keresztény politika* alapján lehet megoldani.

Nagy bünt követ el az, aki nem akarja a szervezett keresztény erőt beállitani az ország épitésébe, hanem az uralmi önzés jegyében azt el akarja taposni!

Wolff Károly utalt arra, hogy *nem lesz sohasem politikai párt*, amely *becsületesebben összeegyeztetné a keresztény felekezeteket, mint a Keresztény Községi Párt:*

— Mint egyházam hü fia — fejezte be beszédét *Wolff* — szolgálni akarom a *katolikus* érdeket, de ugyanakkor *minden keresztény testvérünknek az érdekeit is.* Erre annál is inkább szükség van, mert

a történelem legnehezebb óráit éljük és szükség van arra, hogy Budapest keresztény maradjon és kisugározza magából a keresztény politika erejét.

Történelmi hivatást teljesitünk, vagyunk, erősebben vagyunk, mint valaha és készek vagyunk *együttdolgozni*, ha lehet, vagy *harcolni* az eszméért, ha kell!

Percekig tartott az éljenzés és a taps *Wolff* Károly nagy beszéde után. *Spur* Kálmán szólalt még fel az ünnepi vacsorán, amely valóban *stilusos megnyitása volt az uj helyiségekből meginduló nagyarányu agitációnak.*

A száz gyakornoki állás közül huszat fővárosi tisztviselők gyermekeinek biztosit a polgármester

A jövő héten okvetlenül megtörténnek a kinevezések — Müködik az elnöki ügyosztály rostája: a pályázatokat több szempont szerint szigoruan átvizsgálják

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A polgármester közgyülési költségvetési beszédében tett azon igéretének, hogy a *száz gyakornoki állást még ebben az évben betölti*, eleget kiván tenni és a jövő héten meg fog jelenni a polgármesteri rendelet a száz fővárosi gyakornok kinevezéséről és *január elsejére való behivásáról.* Az elnöki ügyosztály *teljesen készen áll javaslataival és előterjesztéseivel:* még politikai tárgyalások folynak *Huszár* főpolgármester irányitásával az állások betöltését illetően. ezek a tárgyalások is *a teljes siker reményével* kecsegtetnek.

Az elnöki ügyosztály *bizonyos szempontok szerint* rosta alá vette a beérkezett kérvényeket. Igy kirostálják a jelentkezők közül azokat, akiknek *egyéb állásuk van*, kirekesztik a pályázók sorából a *vidékieket*, lévén az az *autochton álláspont*, hogy a székesfővárosnak elsősorban *saját polgárai részére kell egzisztenciát biztositani*, osztályozzák a pályázókat *iskolai előmenetel szerint* és abból a szempontból is átvizsgálják a pályázatokat, hogy *kik vannak tul a törvény által meghatározott korhatáron.*

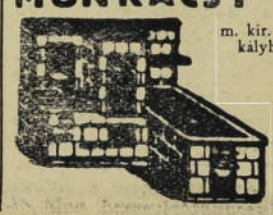
Az irányban is akció indult meg, hogy a gyakornoki állások egy részét a *fővárosi tisztviselők gyermekei számára rezerválja a polgármester. Liber* alpolgármester, a Fővárosi alkalmazottak Nemzeti Szövetségének elnöke, áll az élén annak az akciónak, amely azt célozza, hogy a polgármester a gyakornoki állások egy részét biztositsa azon *főtisztviselők gyermekei számára*, akik évtizedeket töltöttek hüséggel és szorgalommal a főváros szolgálatában és méltán elvárhatják, hogy a nyugdijon felül *egy tisztes közpálya után gyermekeik elhelyezésével is segit rajtuk a főváros.* A terv az, hogy a száz állás közül *husz fővárosi tisztviselők gyermekeinek jusson* és csak a többi nyolcvan az egyéb pályázóknak.

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

Offenbach Hoffmannja mesél Hoffmann képkeretez beszél

MUNKÁCSY GYULA
m. kir. szab. takarékuzhely, kályha, kémenytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII. Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80. 35-9-16.

Városházi notesz

ADVENT CSENDES HETEIBEN valóban csöndes a városháza is. Ünnep előtti hangulat gubbaszt bizottsági termekben és a bürokban egyaránt: krisztkindlire készül az egész városháza, azzal az eltökélt szándékkal, hogy az ünnepnapokat nem engedi megzavarni sem politikai viharokkal, sem pedig olyan problémák elintézésével, amelyeknek megoldását illetően nem számit párhetes késedelem.

Észrevehetően csökkent az utóbbi napokban a déli órákban a sürgésforgás a hivatalokban. Nagyobb mozgolódás csak a szociálpolitikai ügyosztály folyosóin tapasztalható, a karácsonyi segély ügyében járó szegény embereknek azonban megmondják, hogy az előljáróságokon nyilvántartott szegények postán fogják megkapni a pénzüket, azt is az előljáróságok közvetitésével. Igy azután mindenki az előljáróságra siet, hogy biztositsa igényét a karácsonyi nyolc pengőkre...

*

A SZEMÉLYZETI ÜGYOSZTÁLYOK az egyetlenek, ahol mégis nagyobb forgalom tapasztalható a karácsony előtti fagyos napokon. Az érdeklődők és látogatók ezekben az ügyosztályokban is a krisztkindlit várják, ugy a tanügyiben, ahol állandóan zsufolt Szendy tanácsnok titkári szobája, mint az elnökiben, ahol Farkas főjegyzőt ostromolják az utolsó pillanatban a protektorok a gyakornoki állások betöltését illetően...

Hogy végeredményben több lesz a sértődés, mint az öröm: az csak természetes! Néhány kosár hallal és pár darab kenyérrel csak Krisztus urunk tudott megvendégelni kétezer éhezőt — százegynehány tanügyi kinevezés és száz gyakornoki állás korántsem elegendő ahhoz, hogy elegendő legyen az ezreknek és ezreknek, akiknek minden reményük a polgármesteri kegy és a protektorok igérete...

*

SZENDE, TATAR ÉS GUTH előljárók nyugdijazási aktáját teljesen elkészitette már az elnöki ügyosztályban a szorgalmas Kantz fogalmazó. A három tanácsnok január elsejével megy nyugdijba: a három állásra a főpolgármester csak akkor fogja kiirni a pályázatot, ha megürül a negyedik tanácsnoki stallum is: Vajna Edéé, aki szolgálati idejét már régen kitöltötte, a jövő esztendőben január 8-ik napján betölti hatvanadik életesztendejét.

Ahogy hivatali nyelven szokták mondani: együtt fut a négy akta, Vajna tanácsnok nyugdijazását megvárja az elnöki ügyosztály és csak azután kerül sor a belügyminiszterium különlegesen kikérendő állásbetöltési engedélye kapcsán a pályázatok kiirására. Az összes aspiránsokat és protektorokat tehát figyelmeztetjük: kár a puskaporért egyelőre, mert nem marad akkorra, február végére, március közepére, amikor a döntő ágyuzások megindulnak...

*

A POLITIKÁNAK IS MEGVAN A MAGA FURCSAZAMATU HUMORA, megvannak a maga tréfacsinálói, akik között a pálmát Petrovácz Gyula, Zugló egyébként igen szigoru képviselője viszi el. Kevesen tudják, hogy a népszerü képviselő a legnagyobb szójáték-faragó, eredeti, zamatos humor lakozik a komoly külső alatt, elárulva az ő kedves, jóizü kedélyét.

A kereszténypárt egyik értekezletén arról vitatkoztak, hogy ki legyen az uj választás alá kerülő fürdőügyi bizottságban a Keresztény Községi Párt két képviselője. Három jelölt neve volt előtérben: K. Császár Ferencé, Szőke Gyuláé és Szakáll Antalé. Mindhárom jelölt mellett értékes momentumok szóltak: Szőke Gyula sokáig elnöke volt a Gellértfürdő igazgatóságának, közismert szorgalmával, ahogy mondani szokták: alaposan belefeküdt a dolgokba, ugyhogy elsőrendü fürdőügyi szakértő lett belőle. K. Császár Ferenc mellett az a szempont szól, hogy kiváló épitész, akinek különleges szaktudására különösen szükség van most, amikor a fürdőváros kialakitása körül egymást érik az épitészeti problémák. Szakáll Antal mellett pedig az volt az érv, hogy dacára az ő nagy agilitásának és képességeinek, egyetlen bizottságban és igazgatóságban sem kapott még helyet.

Amikor már, — ahogy az személyi kérdéseknél történni szokott — minden készen volt arra, hogy a jelölteken összevesszenek, felállt Petrovácz Gyula és a következő szójátékkal döntötte el a fogas problémát:

— A kérdés az, mi hangzik jobban: Szőke-Szakáll, vagy Császár-Szakáll. Ha pedig a kettő között kell választani, akkor én inkább a Császár-Szakáll mellett szavazok, ami bizony sokkal közelebb áll a mi keresztény világszemléletünkhöz, mint a Szőke-Szakáll nevezetü izraelita kómikus...

Általános kacagás fogadta az okos és ötletes felszólalást és igy lett császár-szakállas képviselője a Keresztény Községi Pártnak az uj fürdőügyi bizottságban Szőke-Szakáll helyett.

*

CSORNA KÁLMÁN ÁRVASZÉKI ELNÖKÖT nem hába küldte ki a polgármester a rodostói Rákóczi-ház felavatására, mert a kitünő és szorgalmas Csorna a hivatalos koszoruletételen kivül a speciális tudásnak és ismeretnek egész tárházát hozta haza a Márvány-tenger mellől. Hogy pedig nem eredménytelenül, mutatja az a körülmény is, hogy az Ügyvédi Körben csütörtökön előkelő jogászhallgatóság előtt nagysikerü előadást is tartott Az uj Törökország jogi, társadalmi, gazdasági és kulturális reformja cimmel.

*

LIBER ALPOLGÁRMESTER, aki a nyárról megmaradt kétheti szabadságidejét most véve ki, Lillafüreden üdült, szombaton este érkezik haza Budapestre és hétfőn veszi át ujra hivatala vezetését.

*

KIRÁLY TANÁCSNOKNAK, az ut- és csatornaépitési ügyosztály érdemes vezetőjének még szintén járt szabadság. Király tanácsnok, aki nagy kedvelője a téli sportoknak, Balatonkenesén töltött egy hetet, vidáman hódolva a befagyott Balatonon a tél örömeinek: a korcsolyázásnak és a fakutyázásnak.

*

BALLÓ ALFRÉD székesfővárosi köztisztasági igazgató és neje, szül. Stadler Irén fia Alfréd, a Beszkárt autobuszüzemének mérnöke, házasságot kötött Liha Clarisse urleánnyal, Liha Bertalan m. kir. bányaügyi tanácsos, a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmü Rt. bányaigazgatója és neje, szül. Szüts Emmy leányával.

*

HUSZÁR FŐPOLGÁRMESTER ÉS SIPŐCZ POLGÁRMESTER minden valószinüség szerint Budapesten töltik a karácsonyi ünnepeket, bár szó van arról, hogy Sipőcz Jenő néhány napra felránduljon a Semmeringre. — Borvendég alpolgármester a karácsony és ujesztendő közötti hetet külföldön fogja eltölteni.

*

NÉMETHY KÁROLY DR. TANÁCSNOK, a közmüvelődési ügyosztály vezetője, ügyosztályának nyári nagy programja követke-

A Keresztény Községi Párt Budapest-fürdőváros megvalósitásáért

Petrovácz Gyula a fürdőváros-akció háromirányu célkitüzésének idegenforgalmi és városfejlesztési jelentőségéről

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A főváros tanácsa legutóbb ugy határozott, hogy *Pogány* Móric müépitészt és *Hültl* Dezső müegyetemi tanárt pályaterv benyujtására szólitja fel a Rudas-fürdőnek magánszanatóriummá való átépitése ügyében.

Az eredeti polgármesteri előterjesztés ugy szólt, hogy a főváros *Pogány* Móricnak ad megbizást a terv elkészitésére. Az uj határozat főként *Petrovácz* Gyula érvelésének a hatása alatt jött létre. Azzal, hogy a tanács *konkrét épitési tervek kidolgozására adott megbizást*, hatalmas lépéssel haladt előre a *Rudas-probléma* megoldásának az ügye. Itt most már *nemcsak speciálisan fürdőügyi, hanem egyben épitési kérdésről is szó van.* Csak a *legnagyobb örömmel* lehet megállapitani, hogy a fürdőváros-jelleg kidomboritása a Rudas átépitésére vonatkozó határozattal a *legkonkrétebb formában napirendre került.* Nagy része van ebben a *Keresztény Községi Párt állásfoglalásának*, amely ugy szól, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel szorgalmazni kell a fürdőügyi problémák megoldását és ezen keresztül az idegenforgalom fellendités

Petrovácz Gyula

akit ebben az ügyben megkérdeztünk, a Keresztény Községi Párt álláspontját a következőkben fejtette ki az *Uj Budapest* munkatársa előtt:

— Budapest-fürdőváros kiépitése irányában *három akció indult meg* és pedig a Keresztény Községi Párt állásfoglalása alapján. Az első akció a *Rudas-fürdőnek magánszanatóriummá való átalakitása.* Ennek a tervnek a megvalósitását főként azoknak a forrásoknak a feltárása és jövedelmező kihasználása teszi szükségessé, amelyek rádiumtartalmuk révén elsőrangu gyógytényezőt képviselnek. A Rudas eddig csak *tisztálkodó jellegü* fürdő volt. A gyógyjelleget csak *komoly szállodaintézmény* létesitésével lehet biztositani.

Minden luxustól mentesen kell ezt a Rudas-szanatóriumot megépiteni és pedig azért, mert a fényüzés feltételei megtalálhatók a Gellért-szállóban.

A Gellért *az idegenek fürdője*, a Rudast *a belföldi polgári rétegek* számára kell hozzáférhetővé tenni. A Rudas-fürdőt egyébként három részre kell osztani. Van benne egy *történelmi értékü és éppen ezért minden körülmények között megóvandó török fürdő*, amely a modern higiénikus követelményeknek kevéssé felel meg. Van ott továbbá egy *uszoda*, amely — ha nem is teljesen sportjellegü, — *de betegek gyógyitására nem alkalmas.* Lennie kell egy *termálfürdőnek*, amely férfi és női osztályokra bontva *egyesiti magában a kitünő források gyógytényezőit.* A probléma megoldásának a tervét, amely itt felmerül, *Bánlaky* Géza, a Gellért-fürdő igazgatója már régebben kidolgozta. Ezt a tervet kell alapul vennie annak, aki a Rudas-fürdő magánszanatóriummá való átalakitását megtervezi.

Végtelenül fontos e feladat elvégzésénél annak a nagyszerü adottságnak a megfelelő kihasználása, amely a Dunaparton való elhelyezés lehetőségében jelentkezik.

Az uj szanatórium szobáinak az ablakai a Dunára néznek és ezzel *felbecsülhetetlen értéket fognak képviselni.*

— A második fürdőügyi akció, amit szintén meginditottnak lehet tekinteni és amely *szintén a Keresztény Községi Párt elhatározásán alapszik*, —

a Gellért-fürdő fedett-uszodájának megépitése.

A Hullám-fürdőben *csak nyáron talál szórakozást a vendég.* Mihelyt rossz idő van, vagy az időjárás hidegebbre fordul, *üresen marad ez az egyébként kitünően bevált és hasznothajtó intézmény.* Télen és általában kevésbbé kellemes időjárás esetén a Gellértnek nincsen uszodája. Ezt a hiányt pótolja a *pálmakertnek fedett uszodává való átalakitása.* Ha ezt megépiti a főváros, akkor az idegeneknek az év bármely szakában lehetőségük nyilik *fürdési és uszó kedvtelésük kielégitésére.* Nem kétséges, hogy ez az uj intézmény is jövedelmező lesz. Már csak azért is szükség van ennek a fedett Gellért-uszodának a megépitésére, mert *ezzel fokozni lehet a Gellért rentabilitását.*

— A harmadik, ugyancsak a fürdőváros-jelleg kidomboritását célzó akció

a Széchényi-fürdőnek szállodai szobákkal való kiegészitése.

A Széchenyi-fürdő az ott lévő ártézi forrás révén *szintén gyógytényező*, amely nem érvényesülhet, mert nem nyujt lehetőséget a fürdőt igénybevevő betegek elhelyezésére. A Széchényi-fürdőben *tulságosan nagyra méretezett igazgatói szobák* és egyéb hivatali helyiségek vannak, *amelyeket ökonomikus helygazdálkodással át lehet alakitani szállodai szobákká.* Igy azután a Széchényi-fürdőt *minden meghülés veszedelme nélkül* vehetik majd igénybe a betegek, mert nem kényszerülnek arra, hogy *fürdő után eltávozzanak a messze városrészekbe.*

— Mind a három akció olyan természetü, hogy megvalósitás esetén *erős mértékben javithatja a főváros fürdőüzemeinek prosperitását.* Már csak azért is sürgősen meg kell kezdeni az emlitett három fürdőügyi akciónak a lebonyolitását, mert *a munkanélküliség enyhitése érdekében* uj kenyérkereseti lehetőségeket kell nyujtani. Fontos szempont az is, hogy

a fedezet ugyszólván teljesen rendelkezésre áll.

A Rudas-fürdőnek *magánszanatóriummá való átépitéséhez szükséges összeget*, amint 850 ezer pengőt tesz ki, a kereskedelmi miniszter bocsájtja a főváros rendelkezésére. A kereskedelmi miniszter kikötötte, hogy a Rudas-épitkezést *legkésőbb március 15-ig meg kell kezdeni*, különben nem hajlandó ezt a kölcsönt folyósitani. Ezt a terminust tehát *feltétlenül figyelembe kell venni.* Ez volt a legfőbb oka annak, hogy a Rudas-fürdő átépitésére *nem irt ki versenytárgyalást a tanács*, — pedig nézetem szerint ez lett volna a leghelyesebb és legmegfelelőbb eljárás. A tanács éppen az idő rövidsége miatt bizta meg *Pogány* Móric müépitészt és *Hültl* Dezső müegyetemi tanárt a szanatóriummá való átépités tervének a kidolgozásával, mert *mind a ketten tájékozottak ebben a kérdésben.* A tanács a két terv közül fogja kiválasztani azt, amelyik a részletes kivitelezés alapjául fog szolgálni.

— Ha a tanács döntött arról, hogy melyik tervet fogadja el kivitelezésre, akkor *ez a kérdés a különböző szakbizottságok elé kerül.* Ugy a Rudas-fürdőnek magánszanatóriummá való átalakitásának az ügye, mint a Gellért-fürdő téli, fedett uszodájának a megépitése, valamint a Széchenyi-fürdőnek szállodai szobákkal való kiegészitése — *három szakbizottság* foglalkozik ezekkel a kérdésekkel. Először a *városgazdasági szakbizottsgá* foglalkozik ezekkel a kérdésekkel — fürdőügyi vonatkozásban, majd a *közegészségügyi szakbizottság* teszi meg a maga észrevételeit, mig végül az épitészeti megoldást illetően az *épitésügyi szakbizottság* fog a maga véleményének kifejezést adni. E három szakbizottság véleményes javaslatai alapján készíti el azután a polgármester *a maga konkrét előterjesztését, amelyről végső fokon a törvényhatósági tanács dönt.*

Petrovácz Gyula hangsulyozta még az *Uj Budapest* munkatársa előtt, hogy

a Keresztény Községi Párt nem elégszik meg e három rendkivül fontosnak itélt fürdőügyi akcionak a meginditásával, hanem a legnagyobb erélyel fogja szorgalmazni mind a három tervnek a megvalósitását.

Karácsonyi vágyam:
egy SINGER
villamos varrógép
Legmesszebbmenő fizetési könnyitések
Csekély havi részletek
Singer varrógép részv. társ.
BUDAPEST
II. Corvin-tér 1 — VII. Rákóczi-út 18
IV. Semmelweis-u. 14 — VII. Rákóczi-út 68
VI. Andrássy-út 33 — VIII. Baross-u. 86/88

tében nem tudta teljesen kitölteni szabadságidejét. Némethy tanácsnok ezen a héten szabadságon volt, amelyet pasaréti villájában töltött el.

*

KOVACSHAZY TANACSNOK MONDJA:

— *Az idegenforgalmi propaganda terén Budapest a maga csekély anyagi eszközeivel számottevő eredményt csak akkor érhet el, ha uj, mások által még fel nem használt propaganda-lehetőségeket kutatunk és használunk fel. Ezért gondolkodom éjjel-nappal az uj propaganda-lehetőségeken, mert ha mennyiségileg nem versenyezhetünk a külföld sokkal nagyobb anyagi áldozatokkal folytatott propagandájával, ezért a propaganda minőségének megválasztásában kell hatás elérésére törekedni.*

— *Az átvilágitott diapozitiv képek, vitrinek alkalmazása, a bécsi iroda szervezete, berendezési módja és célkitüzése, a Gyöngyös Bokréta előadásai, a Szent Kristóf plakettek, mind olyan uj formái az idegenforgalmi propagandának, amilyet még Budapest előtt mások fel nem használtak. Most ismét egy olyan eszközt állitottunk az idegenforgalmi propaganda szolgálatába, amelyet erre a célra még nem értékesitettek. Ez az eszköz a budapesti idegenforgalmi naptár.*

— *Ezt a naptárt a székesfővárosi házinyomdában legnagyobb részben a sikerrel zárult budapesti idegenforgalmi fényképpályázat anyagának felhasználásával nyolcezer példányban nyomtattuk ki és pedig háromezer példányt angol, 2500-at német, 1500-at francia és ezret olasz szöveggel. A naptárak nagyrészét az Idegenforgalmi Hivatal, külföldi utazási irodák idegenforgalmi szempontból számbajövő előkelő külföldi személyiségek egyéni cimére küldjük szét, néhány száz példány pedig könyvárusi forgalomba is kerül.*

Átrendezik a Gellért-teret

Tervpályázatot ir ki a főváros – Rövidesen döntenek a tabáni tervpályázat sorsa fölött

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Borvendég alpolgármester, aki tudvalevően a Kálvin-tér rendezésére kiirt pályázat zsürijének elnöke volt, amidőn a zsüri döntését meghozta, kijelentette, hogy *a legközelebbi jövőben a főváros tervpályázatot ir ki a Gellért-tér rendezésére. Király* tanácsnok az uti- és csatornaépitési ügyosztály vezetője *most állitja össze a tervpályázat adatait*, amelyek szerint valószinüleg *még karácsony előtt* meghirdeti pályázatát a főváros. A készülő tervpályázatról

illetékes helyen

a következőket mondották munkatársunknak:

— A Gellért-tér rendezésére kiirandó tervpályázatot elsősorban *az az általános figyelem indokolja*, amellyel tervező épitészeink a Kálvin-tér rendezésére kiirt pályázatunkat fogadták. *Téves* az az állitás, hogy *zsákutcában a Kálvin-tér rendezése*, mert kétségtelen, hogy a közeljövőben a beérkezett tervek alapján a Beszkárt véleményének nyilvánitása után *hozzákezdünk a tér rendezéséhez.* Az természetes, hogy a rendezés megvalósitásánál nem az egyes *győztes, vagy nem győztes* pályázatokat tekintjük, hanem valamennyi pályázatból leszürve a figyelemreméltó eredményeket, készitjük el *az ugy müvészi, mint gyakorlati szempontból leginkább megfelelő végleges tervet.*

— Ami a Gellért-tér rendezését illeti, erre vonatkozóan *a budaiak egy régi óhaját teljesitjük.* Általános a panasz, hogy a Gellért-téren a szó szoros értelmében *életveszélyes a gyalogközlekedés*, annyira összevissza szelik át autók, autóbuszok és villamosok a teret, hogy *igen gyakori a közlekedési szerencsétlenség.* A rendezésnek elsősorban az a célja, hogy *a Gellért-tér gyalogközlekedését szabályozzuk*, másik célja az, hogy a helyiérdekü végállomásának megfelelő kitelepitésével *csökkentsük a Gellért-tér forgalmát.*

— *A HÉV állomás kitelepitését illetően* bizonyos megbeszélések már folytak is a Beszkárttal. A terv az, hogy vagy a *Horthy Miklós-körtérre, vagy még kijebb telepitjük ki a Helyiérdekü végállomását*, amely a Fehérvári-ut jelentékeny részéig a közlekedés egységesitése kapcsán ugyis, mint *közuti villamosvonal* fog szerepelni.

Elmondották munkatársunknak *a városrendezési ügyosztályban*, ahol a tabáni tervpályázat aktája fut, hogy a zsüri szorgalmasan ülésezik, munkálatai annyira előrehaladtak, hogy *még karácsony előtt meg lesz a döntés. Kempelen* főtanácsos, az ügyosztály vezetője ugy tervezi, hogy *az első januári tanácsülésre viszi be a pályázat anyagát*, hogy a törvényhatósági tanácsnak a pályázati anyag ismeretében módja legyen a legsürgősebb intézkedések megtételére, *a Tabán ujjáépitését illetően.*

Ajándék könyveket
nagy választékból vásárolhat
Pfeifer Ferdinánd
(Zeidler Testvérek)
nemzeti könyvkereskedésében
BUDAPEST, IV.
Kossuth Lajos-u. 5.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYARU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-88.

Irányitott házadómentességet követelt Wolff Károly a közigazgatási bizottságban

Miért elégedetlen a Keresztény Községi Párt vezére Imrédy pénzügyi politikájával? — A kövezetvám kérdése ismét kiélezte az ellentéteket a főváros és a vármegye között

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Nem véletlenség, hogy *a közigazgatási bizottság jelentősége folyton fokozódik:* a nyilvánosságtól elzárt szakbizottságok tevékenysége a minimumra zsugorodik össze, a közgyülésen tartott beszédek nyomtalanul tünnek el az unalom sivatagában, — *az egyetlen fórum* a közigazgatási bizottság, amelyről még messze hangzik a szó, üléseiről oldalakat közölnek a napilapok, javaslatait és az ott felvetett gondolatokat polgármester és kormányzat egyaránt élénk figyelemmel kisérik. A közigazgatási bizottság havi ülésein *reflektorszerü megvilágitásba* kerülnek a főváros aktuális problémái, amit elősegit az a körülmény is, hogy ebben a bizottságban a *pártok legillusztrisabb vezetői* foglalnak helyet, akiknek megnyilatkozása mögött teljes vértezetben állanak a törvényhatósági bizottság pártjai.

Wolff Károly, a Keresztény Községi Párt vezére, *élénk részt vesz* a közigazgatási bizottság munkájában, az ő felszólalásai *utmutató táblák* a főváros adminisztrációja számára, javaslatai és célkitüzései programjává válnak a várospolitikai életnek. A közigazgatási bizottság december havi ülésén *Wolff* Károly az aktuális kérdések egész sorozatát birálta a tőle megszokott *komoly és logikus okfejtéssel.*

Wolff Károly

beszédének fontosabb momentumait az alábbiakban közöljük olvasóközönségünkkel:

— Pestvármegye kisgyülésén — mondotta *Wolff* Károly — *a székesfőváros elleni következetes hangulat jegyében* ismét szóbahozták a kövezetvám leszállitásának a kérdését. Ebben a bizottságban, amely az állami és városi hatóságok közös fóruma, meg kell állapitanom, hogy

rendkivül aggodalmasnak látom ezt az állandóan növekvő hangulatot, amely a lényeges kérdésekben egymással állandóan szembeállitja a különböző fórumokat.

A főpolgármester ur *a legnagyobb igyekezettel* akarta ezt a hangulatot kiegyenliteni és *valóban nem rajtunk mulott* az, hogy ebben a kérdésben *a főváros és a megye között nincsen megértőbb hangulat.*

— *Nem tartom helyesnek és megengedhetőnek,* hogy

a pestvármegyei kisgyülés feliratot intézzen a kormányzathoz a mi hátunk mögött és a kövezetvámnak presszióval, vagyis felülről történő intézkedéssel való leszállitása tekintetében bevégzett tény elé állitsa a székesfővárost.

Lehetetlen helyzetnek tartom, hogy folytonosan *a mi kontónkra akarnak minden áldozatot:* a főváros a maga áldozatait deceniumok óta meghozza, a vége azután az, hogy *nem is a fővárosiak, hanem nagyrészt vidékiek* használják ezeket az intézményeket. A vármegyével szemben *engemet nem vezet animozitás,* még itt is a legnagyobb jóindulat és loyalitás jegyében kezelem ezt a kérdést: csak rá akarok mutatni, hogy az a mód, amely szerint a mi hátunk mögött akarják megszüntetni a kövezetvámot, de ugyanakkor *nem gondoskodnak ennek a bevételi kiesésnek a pótlásáról,* egyáltalában nem megfelelő.

Wolff Károly ezután

határozott szavakkal cáfolta meg azokat az állitásokat, melyek szerint ő ellenezte volna a rendkivüli házadómentesség meghosszabbitását a képviselőház 33-as bizottságában.

Wolff Károly *nem azt mondotta,* hogy törölni kell az adómentességet, ellenben olyképpen nyilatkozott, hogy az *adómentességet fenn kell tartani, de irányitani kell a fejlődés szükségessége szerint a városnak bizonyos részeire.*

— Irányitott adómentességet adjanak! — mondotta a közigazgatási bizottság valamennyi tagjának helyeslése mellett *Wolff* Károly. — Ha például meg akarják nyitni az *Erzsébet Sugárutat,* arra helyesnek tartom az irányitott adómentességet, ha meg akarják hosszabbitani az *Andrássy-utat,* arra is adok irányitott adómentességet, ha a *Belvárost* akarom fejleszteni, akkor a számos apró házat és telket részesitem irányitott adómentességben. Ez az irányitott adómentesség *különböző időtartamu lehet,* és a hatóságok belátásától függ, milyen vonalra korlátozzák azt. *Igy lehet és igy kell városfejlesztést csinálni* és ilymódon lehet a problémákat megoldani.

Wolff Károly ezután *Imrédy* pénzügyminiszter egy hirlapi nyilatkozatával vitázott az épitkezések és a közmunkák csekkforgalom alapján való megoldása tekintetében.

A legélesebben kifogásolta a pénzügyminiszter pénzügyi politikáját az egész vonalon,

ujból rámutatva arra, hogy *előbbutóbb a magyar, aranyalapon álló pénzügyi politika is kénytelen lesz revizió alá venni bizonyos dolgokat.*

— *A pénz alapja a termelés* — mondotta *Wolff* — *nem pedig az arany!* Termelés nélkül nincs élet és nem a teóriák a fontosak, hanem az élet.

A mi pénzügyi politikánk sokkal tovább tartotta a dollár aranyelméletét, mint maga Amerika, mi még mindig aranyalapon álltunk a dollár tekintetében, amikor Amerika már régen felhagyta az aranyalapot és csak később, kelletlenül enyhitettünk a dolgokon.

— Mert igy nem lehet tovább menni: bevételeink nincsenek, szükségleteinkről nem tudunk gondoskodi, mert *nincsen forgalom.* Ha volna forgalom, akkor nem tennők panasz tárgyává a kövezetvám kérdését sem, mert nagy forgalom mellett ezt a tételt *olyan könnyen lehet elviselni,* hogy meg sem érzik, ha nincsen forgalom, akkor *kezdünk bünbakot keresni* és akkor a kövezetvám is bünbak, minden bünbak. *Forgalmat kell csinálni, aminek érdekében ezuttal is sürgetem a kamatok leszállitását.* Megengedhetetlennek tartom az OTI mai magas kamatlábát, amely először 12 százalék volt és most 9 százalék és általában jobb és egészségesebb hitelpolitikát követelnek az egész vonalon.

Beszéde végén *Wolff* Károly a polgármester jelentésének azon megállapitása kapcsán, hogy csökken a szállodák forgalma, az idegenforgalom problémájára tért át.

Elismeréssel adózott a főváros adminisztrációjának, amely az idegenforgalmi propagandák terén igen szép munkát folytat, ami annál is inkább fontos, mert erre a célra az állam jelentéktelen összeget bocsát csupán rendelkezésre.

Utalt arra, hogy a tabáni tervpályázatnál figyelembe kell venni olyan *villák épitési lehetőségét,* amelynek pincéjébe, ugy mint külföldön, bevezetik a gyógyvizet. — Beszéde további során *az autóbuszforgalom ellen konkrét panaszokat hangoztatott Wolff,* tiltakozván egyes vonalakon a *kocsik gyér közlekedése* ellen és rámutatván arra, hogy *csak több kocsival lehet elérni azt, hogy gyorsabb és rentábilisabb legyen az autóbuszközlekedés.*

DEBRECEN ÉTTEREM
RAKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

Szabályzat vagy szabályrendelet?

Civakodás a főváros és a kereskedelemügyi minisztérium között az uj Közszállitási Szabályzat ügyében

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az *Uj Budapest* elsőnek közölte a kereskedelemügyi miniszternek a fővároshoz intézett leiratát, amely közli az uj Közszállitási Szabályzat tervezetét és felszólitja a főváros polgármesterét, hogy *a tervezetre a főváros és az üzemek tegyék meg észrevételeiket.* A miniszter leiratában arra kérte fel a polgármestert, hogy észrevételeit *december 10-ig terjessze fel* hozzá, mert az a miniszter szándéka, hogy ujévtől kezdődően az *uj Közszállitási Szabályzat* legyen érvényben.

A miniszter nemcsak a fővárosnak, hanem az összes érdekképviseleteknek: ipartársulatoknak és ipartestületeknek, kereskedelmi kamaráknak, különféle ipari egyesületeknek stb. *szintén elküldötte* véleményezés céljából a tervezetet. A főváros november utolsó napjaiban *egyetlen-egy példányt kapott* kézhez, ugyhogy *fizikailag is lehetetlen volt a szakvéleményezésnek december 10-éig való elkészitése és a miniszterhez való feljuttatása.*

A polgármesteri közgazdasági ügyosztály kénytelen volt kinyomatni a miniszterium helyett a tervezetet, és azt *szétküldte az ügyosztály az összes müszaki ügyekkel foglalkozó ügyosztályoknak és az üzemeknek.* Noha *Babarczy* István báró tanácsi főjegyző, a közgazdasági és ipari ügyosztály vezetője, felkérte a hivatalokat, intézményeket és üzemeket, hogy az uj szabályzatra vonatkozó észrevételeiket *záros határidőn belül terjesszék be* a polgármesterhez, még *alig néhány szakvélemény* fekszik a főjegyző asztalán, azon egyszerü okból, mert az egyes intézmények és üzemek *nem lehettek abban a helyzetben,* hogy a rendelkezésre álló néhány nap alatt *komoly és lelkiismeretes* véleményt készitsenek el.

A terminus elmulasztása miatt a polgármester *felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez,* haladékot kérvén, egyben ismertetve azokat az okokat, amelyek a késedelmet előidézték. A kereskedelemügyi miniszter azonban *ujabb szigoru leiratban* közölte a polgármesterrel, hogy *a haladék megadásáról szó sem lehet, mert a miniszter sürgősnek tartja a Közszállitási Szabályzat revizióját.*

Dacára a szigoru leiratnak, a főváros *mégsem volt abban a helyzetben,* hogy észrevételeit megtegye, legjobb esetben karácsonyra fogja az ipari és közgazdasági ügyosztály az egyes fővárosi intézmények és üzemek részéről beérkezett észrevételek figyelembevételével részletes és kimeritő jelentését megtenni.

Még egy differencia van az uj Közszállitási Szabályzatot illetően a *főváros és a kormányzat között.* A kereskedelemügyi miniszternek az az álláspontja, hogy az állami intézmények és a vidéki törvényhatóságok számára megcsinálja a *Közszállitási Szabályzat* revizióját, a fővárost illetően azonban *közszállitási szabályrendeletet* készit, amelyet a polgármester fentemlitett módon való meghallgatása kapcsán a belügyminiszterium *rendeleti uton* léptetne majd életbe. A fővárosnak *közjogi aggályai vannak atekintetben,* hogy egy olyan uj szabályrendelet létesüljön és váljék kötelezővé a főváros hatóságait illetően, amelyet, *elkerülve a szabályrendeletszerkesztés szabályos és törvényben biztositott utját, egyszerü rendelettel léptetne életbe a kormányzat.*

A közszállitási szabályzat ügyében tehát *áll a harc* az illetékes tényezők között. Hogy végeredményben ennek a hercehurcának *csak a vállalkozó közönség látja kárát,* az éppen annyira természetes, aminthogy a miniszterium részéről meglepő, hogy *három esztendei tétovázás és halogatás után* a főváros szakvéleményének kikérésére *néhány napi terminust is soknak tart a kereskedelemügyi miniszter.*

Rossz-e a magyar festék?

Erélyes lépéseket tesz a főváros a hidak felügyelő hatósága ellen

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A közigazgatási bizottság december havi ülésén *Wolff* Károly szóvátette az *Erzsébet-hid festését. Wolff* Károly annak hangoztatása mellett, hogy a jelenlegi viszonyok között az Erzsébet-hidon *nem szabad megengedni a teherforgalmat,* rámutatott arra a *fukarságra,* amelyet az Erzsébet-hiddal kapcsolatosan a kormányzat részéről tapasztalt. Egészen kis részeket *miniummal festenek csak be* akkor, amikor egész alkatrészeket kell kicserélni, illetve befesteni. Az Erzsébet-hid legutóbbi festésével kapcsolatosan *Wolff Károly aggodalmát fejezte ki a magyar festékek irányában is.*

— Olyan *mizeráblis anyagot* bocsátanak — mondotta *Wolff* — a magyar festékgyárak a kereskedések rendelkezésére, hogy *azt nem lehet használni.* Megnéztem az Erzsébet-hid festését és láttam, hogy *hitvány festékkel festették be az egész hidat,* amely ugyszólván rozsdás. Ez azonban nem a mi feladatunk, hanem az államé, ami szerintem sokkal fontosabb körülmény, mint poló-lovakat venni. Fontosabbnak tartom azt, hogy *a hidat becsületesen befessék* és ezért sürgetem az Erzsébet-hid becsületes befestését.

A polgármester *Wolff* Károly felszólalása kapcsán, amely az egész közigazgatási bizottság tetszésével találkozott, feliratot intéz az állami hidak felügyeletével megbizott pénzügyminisztériumhoz az *Erzsébet-hid befestése ügyében.* A városházán annál *sulyosabban* itélik meg az Erzsébet-hid befestése kapcsán tapasztalható anomáliákat, mert csak legutóbb nyert az állami hidak felügyelősége *egy nagy valorizációs pert* a Beszkárttal szemben, amelynek következtében *többszázezer pengőt kell* a fővárosnak a villamosvasutaknak az állami hidakon való közlekedése téritéséül megfizetnie. Szó van arról is, hogy amennyiben az Erzsébet-hid befestése a mostani *mizeráblis módon* fog tovább folytatódni, a főváros hatósága *erélyes lépéseket* fog tenni ugy a hid festése, mint *a hid tatarozása* tekintetében.

Hasznos tudni, hogy Schmidthauer természetes Igmándi keserüvize valódi áldás gyomor és belbajosoknak.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-épitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-85

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Hirek

A városházi névmagyarositások

— Lengyel Zoltán levele —

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Kissé megtorpant a nagy névmagyarositás cimmel lapunk egyik legutóbbi számában szóvátettük, hogy a belügyminisztérium *bizonyos nehézségeket támaszt* a fővárosi tisztviselők azon kivánsága tekintetében, hogy *védett nevekre* magyarositsák idegenhangzásu nevüket. Ebben az ügyben *Lengyel* Zoltán dr. az Országos Névmagyarositó Társaság elnöke, levelet intézett lapunk szerkesztőségéhez.

— A felvetett kérdést — irja *Lengyel* Zoltán — nagyon jól ismerem és annak előzetes tárgyalásaiban személyesen is résztvettem. A dolog ugy áll, hogy a 40.200/1933. belügyminiszteri számu rendeletben *meg vannak szabva azok a feltételek*, amelyek mellett valaki névmagyarositásával kapcsolatosan régies irással nevet kaphat. Mindenki megkapja tehát, akinek ehhez a szükséges feltételei megvannak. Egyes városi tisztviselők tehát *nem ebbe a rendeletbe ütköztek bele*, hanem egyrészről vagy nem rendelkeztek a kellő feltételekkel, vagy pedig *védett neveket* kértek. A védett nevek jegyzékét a belügyminisztérium nem azért adta ki, hogy azt *mindunta lan és mindenki kedvéért megszegje*, mert ha ezt tenné, akkor annyian hivatkoznának a precedensekre, hogy az egész rendelkezés *hiábavalónak bizonyult volna*. Van elég nevünk és arra kell törekedni, hogy mindenki *necsak kifogástalan hangzásu nevet kérjen*, hanem lehetőleg *uj nevet*, mert ha ilyen tömegesen változtatják meg a polgárok idegen nevüket, akkor vigyázni kell arra is, hogy *ujból egyes nevekből ne legyenek sokan és a névazonosság ezen az alapon is ne szaporittassék.*

— Nagy érdekek füződnek ahhoz — folytatja *Lengyel* Zoltán levelét, — hogy az *előkelő fővárosi vezető tisztviselőknek* kiváltságosan szép magyar nevük legyen és evégből a belügyminisztérium nemcsak nem gördit ez elé akadályokat, hanem *minden módon ezt az akciót elő is mozditja*. Amde a fővárosi tisztviselők kérelmeiben majdnem kizárólag csak *kivételekről volt szó* és ezeknek sorozata sem volt lezárva. Ha tehát az egyenkint beérkező kérvényeknél ezt a lavinát a minisztérium engedte volna megindulni, akkor az *ilyen kérelmeknek sohasem lett volna vége.*

— A Névmagyarositó Társaság becslése szerint a fővárosi alkalmazottak, az üzemi alkalmazottak, a tanerők és a fővárosban lakó állami alkalmazottak kategóriái *ötvenezer névváltoztatást* jelentenek. Ha ez megtörténik, el van döntve a kérdés sikere és az egész főváros társadalmán érezhető lesz a magyar név nagyarányu elterjedése. Ilyen eredmény nemzeti szempontból felbecsülhetetlen és megér egy-két kivételt is. — *Lengyel* Zoltán azzal fejezi be levelét, hogy véleménye szerint *néhány főtisztviselő kaphat és viselhet ipszilonos nevet akkor is, ha harctéren nem volt.*

A Fővárosi Könyvtár Évkönyve. A budapesti könyvtárak között már évek óta csak a Fővárosi Könyvtár ad ki működéséről évenként jelentést. A Fővárosi Könyvtár most megjelent évkönyve annál is inkább érdeklődésre tarthat számot, mert a könyvtár az utolsó évtizedben Budapest legnépszerübb és legjobban használható könyvtárává fejlődött, amelynek olvasói körében Budapest társadalmi életének minden rétegéből igen nagy számmal foglalnak helyet. A Fővárosi Könyvtár tudományos jellegü központi könyvtára ma az egyetlen intézmény, amely a szellemtudományok minden ágára kiterjeszti gyüjtését, a fővá-

Utban a mérnöki adminisztráció egyszerüsitése és reformja

Felkay főjegyző előadása a Belső-Lipótvárosi Keresztény Társaskörben

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Belső-Lipótvárosi Keresztény-Társaskörben *Felkay* Ferenc dr. tanácsi főjegyző csütörtökön este érdekes előadást tartott a *főváros igazgatóságának racionalizálásáról. Felkay* előadásának értékét emeli az a körülmény, hogy a polgármester őt bizta meg *Gallina* Frigyes dr. halála után a racionalizálási teendők ellátásával. *Felkay* közel husz esztendőt töltött az elnöki ügyosztályban, tövéről-hegyére ismeri a főváros közigazgatását és igy mindenképpen legalkalmasabb arra, hogy ezt az éppen annyira fontos, mint kényes poziciót betöltse.

Valóban *nagyszabásu és érdekes* előadásában *Taylor* tudományos üzemvezetését, mint mindennemü racionalizálásnak az ősét, ismertette *Felkay*. Majd ratért a *Ford-szisztémára*, akinek főtörekvése már az egyszerüsités és az arra való igyekezet, hogy ugy az anyag, mint a munka tekintetében a pazarlást kiküszöbölve termeljen. A racionalizálás elméletének előbbrevitelében nagy szerepet játszott *a háboru*, amikor a hadviselő nemzetek sorsdöntő években a rendelkezésre álló anyagi erőket az állami gépezet olyan arányu kiépitésével és a magángazdaságba és magánéletbe való beavatkozás olyan mértékével organizálták, amely szinte elképzelhetetlen volt.

Felkay ezután nagy vonásokban vázolta a főváros igazgatásának egyszerüsitése céljából eddig tett intézkedéseket, majd rámutatott arra, hogy milyen feladatok várnak megoldásra. Ismertette a közigazgatás rendezéséről szóló 1929: XXX. törvénycikket, az 1930-ban életbelépett uj fővárosi törvényt és közölte, hogy a fővárosnak a háboru után meginditott regeneráló munkáját megakasztotta a gazdasági világválságnak 1931-ben kezdődött kimélyülése.

A racionalizálási munkának most következő feladatai közül, mint egyik legfontosabbat, a *müszaki adminisztráció helyzetét, szervezetét és müködési körét* emlitette *Felkay* ugy a központi, mint a kerületi igazgatás körében. Bejelentette *Felkay*, hogy a vizsgálat eredményeképpen a főváros *a maga hatáskörében egy olyan helyzetet iparkodik majd teremteni*, amely a közönség jogos kivánságait hivatva lesz kielégiteni. Amennyiben pedig a szükséges változtatás a főváros hatáskörén kivül esik, az illetékes tényezőknek a figyelmét *a főváros fel fogja hivni* a mutatkozó bajok orvoslására.

Előadása végén *Felkay* rámutatott arra, hogy gazdag és hatalmas államokban is *vajudnak a nagy pénzügyi, gazdasági és igazgatási problémák* és igy tulzott következésként hathat az a kivánság, hogy *Magyarország és annak fővárosa oldja meg először egyik napról a másikra ezeket az alapvető nagy kérdéseket.* Nagyon meg kell fontolni azt, hogy a közigazgatás racionalizálását a személyzet létszámának az apasztásával vigyék keresztül, mert ennek sulyos kinatása volna. A főváros nemcsak munkaadó, hanem *hatóság is*, — mondotta *Felkay* — és igy figyelemmel kell lennie arra, hogy az *igazgatás egyszerüsitését nem viheti keresztül alkalmazottainak elbocsájtása utján*, mert ebben az esetben kénytelen lenne az önhibájukon kivül kenyértelenné vált szellemi vagy fizikai munkásokat létfenntartásukban *hatóságilag támogatni*. Éppen ezért csupán *belső reformmal, eljárási és részben szervezeti változásokkal* kivánja a főváros az igazgatást racionalizálni, hogy ilymódon fenntartsa azt a lehetőséget, hogy ugy a közigazgatásnál, mint az üzemeknél megüresedő állások, amelyekre feltétlenül szükség van, a *végzett ifjuság által betölthetők legyenek.*

Felkay Ferenc dr. főjegyző mélyen szántó és érdekes előadását *lelkes tapsokkal és éljenzéssel fogadta* a kör egybegyült nagyszámu közönsége.

---

ros különböző részeiben elhelyezkedő 13 fiókkönyvtár pedig a széleskörü közmüvelődés szolgálatában áll. A mai közállapotok a közmüvelődés fejlődésére éppen nem kedvezőek. Ezért különös érdeklődésre tarthat számot a könyvtár évkönyve abból a szempontból is, hogy *megismerjük a főváros lakosságának szellemi érdeklődését* és azokat a módokat, amelyekkel a főváros a közélet e fontos szükséglete érdekében, a mai viszonyok között is nagy kulturpolitikai érzékkel szolgálja a magyar közmüvelődést. *Enyvvári* Jenő könyvtárigazgató évkönyv elején közzétett jelentésében hálás szavakkal emlékezik meg a főváros vezetőiről, akiknek a főváros egyre romló költségvetési helyzetében is gondjuk volt a főváros müvelődésének biztositására.

A jelentést *statisztikai kimutatások* kisérik. Ezek szerint a könyvtár mult évi gyarapodása 20.503 kötet volt, ebből 7894 kötet a központi könyvtárra, 12.609 kötet pedig a fiókkönyvtárakra esett. A gyarapodás nyelvek szerinti és szakok szerinti megoszlására szintén kimutatásokat közöl a jelentés. A nyilvános szolgálat áttekintéséből kitünik, hogy a könyvtár összesen 1,150.244 kötetet adott olvasóinak. E számból 118.872 kötet a központi könyvtárra, 1,031.372 kötet pedig a fiókkönyvtárakra esik. Érdekes kimutatást tartalmaz a könyvtár kölcsönzőinek foglalkozási statisztikája is. Ezeken kivül az évkönyvben két tanulmányt találunk: *Kelényi* B. Ottó könyvtáros Erhard Schön magyar vonatkozásu metszeteiről, *Koch* Lajos könyvtári felügyelő pedig Brahmsról értekezik a zeneköltő centennáriuma alkalmából. A Fővárosi Könyvtárnak a magyar szellemi élet és az általános közmüvelődés terén betöltött egyedülálló szerepe mindenképen indokolttá teszi, hogy a könyvtár a jövőben mentesüljön müködésének eredményességét gátló *költségvetési redukcióktól.*

Az Országos Birói és Ügyészi Egyesület kérelme. Több évvel ezelőtt a főváros nagyobb összeget adományozott az *Országos Birói és Ügyészi Egyesületnek* a fővárosban létesitendő internátus céljaira. A jelentős összegü támogatást azonban a főváros feltételhez kötötte, nevezetesen kijelentette, hogy az ingatlant *sem elidegeniteni, sem internátuson kivül más célra felhasználni nem lehet*, különben az egyesület köteles a fővárosnak visszaadni a támogatás összegét. Ezt a kikötést annakidején telekkönyvileg is följegyezték. Az egyesület felépitette a *Ráth György-utcában az internátust*, amely eleinte nagyon jól prosperált, később azonban, a viszonyok rosszabbodásával elnéptelenedett. Az egyesület most beadvánnyal fordult a fővároshoz és rámutatott arra, hogy az uj tanévben már csak 25 főiskolai hallgató jelentkezett az internátusba való felvételre és az egyesület *tavaly is többezer pengőt fizetett rá az internátus fenntartására.* Miután a szükséglet nem indokolja az épületnek kizárólag internátus céljaira való használatát, a vezetőség azt kéri a fővárostól, tekintsen el az eredeti kikötésektől és *engedje meg, hogy az épületet részben lakásokká és birói és ügyészi otthonná alakithassák át*, egyben járuljon hozzá a főváros, hogy a telekkönyvből az eredeti megszoritások töröltessenek. A főváros a nyomós érvekre való tekintettel az egyesület kéréséhez hozzájárult.

40 éves a Rózsadomb és Vidéke Egyesület. A *Rózsadomb és Vidéke Egyesület* december 16-án, szombaton tartja 40 éves jubiláris közgyülését *József* Ferenc dr. kir. herceg fővédő elnöklésével. A közgyülést müvészest, majd társasvacsora követi, amelyre vendégeket szivesen lát az egyesület, melynek élén *Vály* Ernő dr., almási *Balogh* Lóránt és *Nádas* Béla dr. ügyész főtitkár fejtenek ki hasznos, nagyértékü munkát évek hosszu sora óta.

Mig a vakolat megszárad,

sok idő elmulik. Helyiségeit azonnal használhatja, ha a falakat és mennyezetet ETERNIT nagylemezekkel burkolja. Az ETERNIT-lemez kemény akár a kő, nem ég, érzéketlen nedvességgel és hővel szemben, konnyen tartható tisztán, mindig tetszetős és gazdaságos.

Kérjen dijmentes prospektust és árajánlatot.

ETERNIT MÜVEK
Budapest, VI., Andrássy-ut 33

Pártélet

Petrovácz Gyula nagy beszéde a Józsefvárosban. A Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt heti értekezletét *Bajón* Ferenc elnök nyitotta meg. Majd *Petrovácz* Gyula országgyülési képviselő szóvátette *az egyoldalu gazdavédelmi rendeletet.* Hibásnak tartja a 175 millió pengő ajándékozását — melyet az adófizető városi polgárnak kell megfizetni. Kérdezi, miért csak a gazdatermelési ágat szanálják? Miért nincs kötött mühely, üzlet és iroda? A városi lakosság eddig *a kormányintézkedésekből csak az adóemeléseket kapta.* A kormány propagandát fejt ki a magyar ipar pártolására, de a megrendezett munkahét alkalmából a kormányelnök *német Telefunken* hangszórót szereltetett fel s a Szabadság-térre, valamint a Tattersallba *külföldi autón* jött. Kifogásolta a nyugdijjavaslatot, melyet a parlamentben elneveztek „hóhérjavaslatnak". A közalkalmazottakat *guzsba akarják kötni.* Eddig jövedelmüket ötször csökkentették, — mely összeget tulajdonképen a kereskedelemtől vontak el. A gazdáknak adnak 175 milliót, a közalkalmazottaktól pedig elvesznek 3.5 milliót. A nyugdijasok lakbérét akarják leszállitani s számitáson kivül hagyják, hogy a nyugdijasoknak álásnélküli gyermekei s unokái vannak. A hóhérjavaslat legsulyosabb pontja, hogy *bárkit bármikor az állásából ki lehet emelni.* Jogi abszurdum, mely ellen a kereszténypárt késhegyig menő harcot fog folytatni. *Nem engedi, hogy a közalkalmazottakat rabszolgaságba kényszeritsék. Ha mégis kierőszakolnák ezt a szégyenteljes törvényt, nem fog a Keresztény Párt addig nyugodni, mig a következő kormány ezt a szégyenfoltot sutba nem dobja.* A jelenlevő nagyszámu hallgatóság percekig ünnepelte a kereszténypárt bátor harcosát. Utána *Müller* Antal országgyülési képviselő további szervezkedésre hivta fel hallgatóságát.

A Budapest Józsefvárosi Keresztény Polgárok Köre 10 éves fennállásának megünneplésére december 16-án, szombaton este fél 7 órakor a Kálvária-tér 22. sz. alatti helyiségeiben *jubiláris diszközgyülést* tart, amelyet 8 órakor ünnepi vacsora követ. A vacsorán megjelennek a keresztény eszme vezéregyéniségei, a székesfőváros polgármestere és főtisztviselői. A diszközgyülésen a beszámolót *Schaller* Sándor dr. főtitkár tartja. A vacsorán az ünnepi serlegbeszédet *Wigh* János elnök mondja.

Belvárosi Szinház

A legnagyobb siker:

Helyet az ifjuságnak!

Táblás házak!

A házbirtokosok fellebbezése a lakbérleti szabályrendelet ellen. A *Ház- és Telektulajdonosok Országos Egyesülete* gróf *Somssich* Tihamér elnöklésével tartott igazgatósági ülésén *Szende* Péter Pál ügyvezető elnök ismertette a HÁTOE-nek a fővárosi lakásbérleti szabályrendelet ellen beadott fellebbezését. A fellebbezés szerint a szabályrendelet szerkezetén és szellemén *a tulzásba eső bérlővédelem* vonul végig. A fellebbezés többrendbeli konkrét *inditványt is tesz a szabályrendelet módositására.*

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Étterem - Sörözö - Bridgeszalon - Külön'erem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Alapitva 1892 Alapitva 1892
ELSÖ MAGYAR MÜDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMÜÁRUGYÁR
Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.
Mindenfajta
doboztömeggyártás
Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!
Budapest.
VI., Szabolcs-utca 4.
Telefon: 92-3-35.

Karácsonyi és Ujévi bevásárlásait szerezze be idejében
szekszárdi
borospincénkben, a torlódás elkerülése végett.
Már 5 literért is házhoz szállitunk.
SZEKSZÁRD BORVIDÉKI BORTERMELÖK állami ellenörzés alatt álló pinceszövetkezetének termelöi kimérése, poharazással.
Budapest, József ucca 19
Telefon: 32-0-63

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmo császár-ut 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-ut 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelö aszfaltot. Készit Traversi természetes tömöritett aszfaltutakat és öntött aszfa tból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfováros szerzödéses állalkozója

Hunyadi János
természetes keserüviz
az emész öszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztar ásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

vállalkozás

Uj célkitüzések a kövező-iparban

Tisztujitás az ipartestületben

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Budapesti Kövezőiparosok Ipartestülete az uj ipartörvény rendelkezése értelmében *megváltoztatta alapszabályait.* A belügyminiszter az uj alapszabályokat jóváhagyta s az ipartestület most tartotta meg tisztujitó közgyülését, melyen az eddig volt tisztségeken és bizottságokon kivül betöltötték azon álláso kat és megalakitották azokat a bizottságokat is, melyeket az *uj ipartörvény értelmében kreáltak.*

A választásokon a szakmában

kövező együttes néven ismert csoport listája aratott százszázalékos diadalt.

Ezen együttes az ipartestület tagjaiból azon célból alakult, hogy *a kövezőiparosok közös érdekeit az eddigieknél hatékonyabban és eredményesebben mozditsák elő.* Az együttes tagjai az ipart érdeklő minden közös ügynél ott voltak és már eddig is szép eredményeket vivtak ki a köz érdekében.

Tagjai a régi patinás patricius kövező-cégek jórészben ifju és agilis vezetői, kik a tisztes ipar nemes hagyományait a haladó kor szellemével szerencsésen egyesitve, most már mint az ipartestület vezetősége, biztos révbe viszik az utóbbi válságos, sőt katasztrofális időben sokat hányatott hajóját a kövezőiparnak.

Az ipartestület elnöke *Schaffer* György, alelnökei *Borlay* Károly és a *Gravieser* Albin-cég tulajdonosa: *Keresztes* Vilmos lettek.

Ez a triász eleven záloga egy jobb, eredményesebb jövőnek.

Amit egyéni sullyal, fáradhatatlan agilitással, megalkuvást nem ismerő önzetlenséggel, a közért meg lehet tenni, azt — sőt ennél többet — *fog megtenni ez az elnökség.*

A legdiszesebb és legsulyosabb poziciót az ipartestületen belül: az ujonnan szervezett *ipari szék* elnökségét

Schäffer Károly

nyerte el. Az ipartörvény megalkotóit a törvény készitésénél az az intenció vezette, hogy ebbe a tisztségbe hol itélkeznek „elevenek és holtak" felett, csak oly egyén kerüljön, kinek *puritán egyénisége, bölcs tapasztalata, megközelithetetlen igazságérzete, tökéletes garancia* arra, hogy a tagok olyan férfit emeltek birájuknak maguk fölé, kinek itélőszava előtt tisztelettel és megnyugvással hajolnak meg. Éppen azért ezen tisztség viselőjét az ipartörvény eltiltja *minden más pozicitól;* ezzel is kiemelvén az állás sulyát és fiszét. Az ipartestület szerencsés érzéssel találta meg *Schäffer* Károly személyében azt a férfit, kiben minden egyesül, amit e pozició viselőjétől meg lehet kivánni. Fényes tanusitványa ennek az elnöki állásában eltöltött kilenc éve. Az ipari szék alelnöki állásával *Reinisch* Tivadart tisztelte meg a többség bizalma.

Az előljáróságban a kövező együttesből: *Helfenstein* Károly, *Halmos* Endre, *Schaffer* Antal, *Obendorfer* József és *Krausz* Ferenc foglalnak helyet. Első számvizsgáló *Spányi* Ernő, pénztáros *Obendorfer* Rudolf lett. A munkaügyi bizottságba *Halmos* Endre, *Spányi* Ernő, *Krausz* Ferenc és *Helfenstein* Károly, a mester- és iparosvizsgáló bizottságba *Helfenstein* Károly, *Krausz* Ferenc és *Halmos* István kerültek be az együttesből. A segédvizsgáló bizottság elnöke *Obendorfer* József és *Halmos* István, az együttes legtapasztaltabb és legidősebb tagjai lettek, a bizottságba kivülök még az együttesből *Krausz* Ferenc, *Helfenstein* Károly és *Schaffer* Antal jutottak be.

A választási izgalmak elültével megkezdődik az alkotó munka s a tagok remélik, hogy azok, kiket bizalmukkal megtiszteltek, *jövőbeni müködésükkel is ki fogják érdemelni a bizalmat* s visszahozzák a régi jóidőket, vagy ha ez most álombeli remény is, — egyelőre munkát és megbecsülést szereznek a *régi tisztes kövező-iparnak.*

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél
(I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitési vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51-4-06.

KOHN GYULA
KEFE és ECSETGYÁROS
Aranykoszorus mester
GYÁR: VII. RÓZSA-U. 20
Telefon: József 302-45

A Mátyás-templom restaurálását teljesen előkészitették. A közel 40.000 pengőbe került állványozás még az ősszel elkészült és most a főváros által kiküldött 3 tagu bizottság, melynek tagjai: *Petrovácz* Gyula, *Szönyi* Ottó pápai kamarás és *Martsekényi* Imre az állványokról megállapitotta, hogy a toronysisak köveinek ellenállása miatt a tatarozás elhalasztása egyenesen *veszélyes lett volna.* A restaurálás mintegy 600.000 pengőbe kerül, amiben benne van a templom belső ornamentikájának ujjáfestése és központi fütő- és szellőző berendezés is. A torony restaurálása és külső kődiszek kicserélése egymaga *280.000* pengőbe kerül, amelyre a fővárosnak már meg is van a fedezete. A restaurálási munka irányitásával a főváros *Schulek* Jánost bizta meg. A restauráláshoz fagyálló haraszti vagy süttői követ használnak, most vizsgálják a kőmintákat.

December 17 és 21-én
d. u. 1/2 3 órakor
Ügetőverseny

CSATÓ PÁL szigetelő, aszfalt, bitumenutépitő vállalat
CSATFALTMÜVEK Budapest-Érd
Központi iroda és laboratórium
I., Budaörsi-ut 18. Telefon: 56-6-31.
Müaszfalt szigetelések a legme bizhatóbbak
Müaszfalt szinesburkolatok a legjobbak
Müaszfalt gyorskötöburkolatok a legtö életesebbek.
Dijtalan költségvetés. Jótállás. Referencia.

LÁSZLÓ ÉS BLUM
okl. mérnökök, épitési vállalkozók
Budapest, II, Margit-krt 7
Telefon: 51-2-50

Hajnal Imre
okl. mérnök, kövezömester
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 38-6-93

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 75/b.
Gyar: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919-12.

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERE. Tel.: Lágymányos 13-82

Uj kiirások:

Iskolai füzetek, jegyzőtömb és különféle jegyzőkönyvek szállitására a székesfővárosi iskolák, intézetek és üzemek részére. Határidő: 1933 december hó 18-án d. e. 10 ó.

Könyvkötészeti papirok szállitására a székesfővárosi iskolák, intézetek és üzemek részére. Határidő: 1933 december 18-án d. e. 10 ó.

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1933 december hó 18-án d. e. 10 ó.

Nyirfaseprő szállitására a székesfőváros hivatalai, üzemei, iskolái és intézetei részére. Határidő: 1933 december hó 20-án d. e. 10 ó.

Surolóruha (hessián) és **len ablaktörlő** szállitására a székesfőváros hivatalai, üzemei, iskolái és intézetei részére. Határidő: 1933 december hó 20-án d. e. 10 ó.

Papirnemüek szállitására a Budapest Székesfőváros Községi Elelmiszerárusitó Üzeme részére. Határidő: 1933 december 27-én (szerdán) déli 12 óra.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTARSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.

XI. évfolyam 51—52. szám

Budapest, 1933 december 23

UJ BUDAPEST

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII., Revitzky-u. 1.

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 30 pengő
Félévre . . . . . 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV. Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 82-8-23.
Postatakarékp. chequeszámla 30913

Mentsük meg lelkeiket

A karácsonyfa békét és szeretetet sugárzó gyertyái alól vessünk egy pillantást a pestvidéki fogház egy cellájába, ahol a szent estén vergődik és álmatlanul hánykolódik priccsén egy szánalmas hiresség: az anyagyilkos fiu. Nem akarjuk idézni a birósági tárgyalás rémségeit, undorodunk az infernális hangzavartól, a napisajtó szenzációhajhászásától, amely, amig lehetett, a tárgyalás legapróbb momentumát is felcifrázva és kiszinezve tálalta fel mohó közönségének, arról sem feledkezve meg, hogy az anyagyilkos kéz különböző mozdulatait sorakoztassa fel fényképriportban. A Muskotály-utcai drámának nem részletei, csak konzekvenciái érdekelnek bennünket abból a szempontból: Mit kell tennie a társadalomnak és a hatóságoknak a fejlődésben lévő gyerekek, a tizenötéves fiuk és a tizennégyéves leányok hatékony felügyeletéért a pubertás korában, amelyet, mint a Zemplén-eset villámcsapásánál megrendülve látjuk, gyökeréig megfertőzött kárhozatos korunk erkölcsi züllöttsége.

Egy nagyszerü magyar asszony: Toperczer Ákosné, a törvényhatósági bizottság egyetlen örökös nőtagja, mutatott rá a főváros közgyülést termében arra, hogy a kispolgári és a proletárleány elhagyja tizennégyéves korában az iskolát, és akkor jön a nihil, pedig éppen akkor érkezik el a legveszedelmesebb korba a leánygyermek és nem történik érette semmi. Toperczerné azt inditványozta, hogy ahol megszünnek a főváros saját kezelésben fenntartott intézményei, szubvencionáljanak egy-egy házgpótló intézményt, amely megmenti a fertőtől azokat a gyerekeket, akiket szálló falevélként sodor az idők viharja az elárvult magyar glóbuson.

Kétségtelen, hogy a Toperczerné által felvetett gondolatot valamilyen formában sürgősen meg kell valósitani: ez a Zemplén-eset legfőbb tanulsága. De nemcsak a leányok, hanem a fiuk számára is, hiszen a fiugyereket éppugy fenyegeti a züllés veszedelme, mint a leányokat. Különösen azokat, akiket apai vagy anyai kéz nem óv az élet nagy szaharájában, azokat, akiknek gyermeklelkét megmérgezte az egymással összeférni nem tudó szülők áldáz háborusága, akik apátlanul vagy anyátlanul, esetleg teljesen árván, rossz rokonok, vagy még rosszabb mostohák konok gyülölete alatt roskadoznak, szivük keserüségében átkozva önmagukat és az egész világot.

Az árvaszéknek és az azzal kapcsolatos gyermekvédelmi szerveknek sürgős átszervezésére és modernizálására van szükség a fejlődő gyermekek lelkének és testének megmentése céljából. A hivatásos gyámság, amely tizegynéhány év óta müködik az árvaszéken, a maga szük lehetőségeivel, hiányos hatáskörével és pénztelenségével nem alkalmas arra, hogy megoldja ezeket a terhes problémákat. Uj és központi gyermekvédelmi szervre van szükség, akár az árvaszék, akár a szociálpolitikai ügyosztály keretében, amely megfelelő anyagi eszközökkel és tág hivatalos hatáskörrel felruházva, igyekezzen megmenteni, elindulva a karácsonyfa alól, amit a társadalom és a jövendő Magyarország érdekében a krisztusi parancs szerint meg kell mentenie...

A keresztény nemzeti eszme és a városi közélet

Irta: SIPŐCZ JENŐ Dr.
Budapest székesfőváros polgármestere

„A keresztény nemzeti eszme felső világitásánál intéztük a közügyeket." Ezt mondottam költségvetési beszédemben, mellyel törekvéseinket és céljainkat vázoltam. A keresztény nemzeti eszme mutatta nekünk az utat és adta a hitet, a lelkierőt, hogy megküzdjünk a nehézségekkel, a rendkivüli idők által felvetett sulyos városi problémákkal. Most már évtizedes mult áll *e nagy gondolat* mögött, mely minket a maga felsőbbrendü szellemével mindenkor vezetett. A mai idők minden irányban válságokat jeleznek, a különböző népek olyan történelmi feladatokkal birkóznak, amelyek sok tekintetben fölülmulják a rendes emberi erőket. *Az emberiség valamiképpen válaszutra jutott*, ahol számot vet önmagával és sorsát a lét és nemlét kérdésének érzi.

A nagy válságok, a korszakos átalakulások mindenkor mély lelki számadásokról, egyetemes emberi megrendülésekről beszélnek. Különböző országok közéletében és a világpolitikában egyaránt *a lét kérdései* hullámzanak. A nagyhatalmak a biztonság kérdésével foglalkoznak, a kis népek pedig ugyanazzal a gonddal tépelődnek társadalmi és gazdasági bajaik fölött. A lét és nemlét kérdésébe ütköztek az élet egész vonalán ugy a kicsinyek, mint a nagyok, ugy a közületek, mint a birodalmak: nincs tovább az eddigi uton, elértétek a végső partokat! Álljatok meg emberek és nemzetek, feleljetek arra a nagy kérdésre, hogy hova utaztok, mit akartok ezen a világon?

A dolgok legmélyén igy szólnak a mai emberhez a válságok, melyek földindulásszerü hevességgel rázzák meg a világot. A bábeli torony mindig összeomlik, de azért még sem hagyjuk abba az épitést, mondotta a francia filozófus, ki megérezte az emberi természetben rejlő tragikumot. Az ember mindig a maga szuverénitását akarja az isteni rend fölött, pedig *az ember világa csak épület* az örök törvények birodalmában. A tizenkilencedik század bábeli tornya is összeomlott, a huszadik század óriási romokat és feneketlen nyelvzavart örökölt tőle. Már azok sem értik meg egymást, kik *egyet akarnak*. A népek félszázadon keresztül valutákat rendeztek, anyagi jólétet szerveztek, de a vége ijesztő munkanélküliség és általános nyomor. Az enyészet kezdte ki az összes szervezeteket, melyeknek szülőanyja a tizenkilencedik század materialista gondolkozása volt.

Önkéntelenül felvetődik a kérdés, hogy *mi az oka e katasztrófális helyzetnek*, mi rejlik a világválság mélyén? *Prohászka* Ottokár *sötét és káromkodó prófétáknak* nevezte azokat, kik anyagi kérdésnek mondták az emberi életet és a vakmerő számitásokból kihagyták a lelket és akik az ember kérdését Isten nélkül akarták megoldani. A megtagadott, elnyomott lélek mozdult meg az anyagelvü világ alatt és az erkölcsi világrend hatalmával követeli a maga jogait. A lélekben zajlik le valójában a mai világválság, a különböző politikai, társadalmi és gazdasági jelenségek hullámgyürük az örvénylő szellemi mélység fölött. A lélek az eszményi érték emelkedik ismét az emberi horizont napközpontjába. Legyünk tisztában vele, a korszellem uj világrendtől terhes, az idők uj életformák megteremtésén dolgoznak.

Az emberiség ösztönösen érzi, a mindennapi élet tényeiből látja, hogy *lelkierő, erkölcsi értékek, eszmények nélkül* nem lehet megoldani az élet problémáit. A gazdasági boldoguláshoz is erkölcsi alapok kellenek, a válságokat csak szellemi megujhodással, erkölcsi ujjászületéssel lehet leküzdeni. A nemzetek ősi eszményeik felé fordulnak, azokból meritenek erőt és hitet, hogy felépithessék a romok fölött a jobb jövőt. Minden megrendült a világon, csak *a krisztusi igazság áll rendületlenül*, csak az örök erkölcsi törvények élik tul az emberi változásokat és muló elgondolásokat. A keresztény nemzeti eszme azt a változatlan történelmi erőt jelenti, mely nincs alávetve az eseményeknek és az időszerü politikai hullámzásoknak. A világtörténet a mai idők válságaival, a keresztény nemzeti gondolat örökkévalóságát bizonyitja.

A városi közélet *a nemzeti élet magasabb szinvonalát képviseli*, az ország szellemi és erkölcsi értékeinek a kincsesháza. A városi közélet nem lehet el magasabb eszmények nélkül, a mindennapi élet adminisztrálásán tul a nemzeti élet irányitása és ápolása az egyik legfőbb feladata. *Történelmi küldetésének és hivatásának legigazabb utjára lépett*, mikor a keresztény nemzeti eszmét irta a zászlajára. Az idők tanulságai csak megerősitettek minket abban a hitben és meggyőződésben, hogy akkor szolgáljuk leghivebben *a közületet, a főváros nagy ügyét, ha keresztény nemzeti szellemben vezetjük a városi közéletet.*

Nagyfontosságu tárgyalások a főváros és a pénzügyminisztérium között a fővárosi közmunkák finanszirozására

Memorandumokkal és ideákkal ostromolják Wolff Károlyt, aki a Wörgl-i utalványrendszer bevezetését ajánlotta a közmunkák fedezetéül

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Nem kétséges, hogy a tavaszi nagy közmunka-program megvalósitása elé, amelyet pedig feszült izgalommal vár a munkanélküli iparosság és munkásság egyaránt, *sulyos, szinte leküzdhetetlen akadályok gördülnek.* A főváros azon elhatározása, — amelyet *Király* Kálmán tanácsnok éppen az *Uj Budapest* karácsonyi számában jelent be a városházi közvéleménynek — hogy *többé nem lesz hitelmunka*, teljes értékü megnyugtatás abban a tekintetben, hogy *a kevés mennyiségü fővárosi közmunka a kis- és középiparosok elnyomásával nem lesz a kartelek és a bankok könnyü zsákmánya.* Kétségtelen azonban az is, hogy *folyó bevételeiből a főváros nem lesz képes beruházásokat eszközölni*, hiszen az adóbevételek és a főváros egyéb jövedelmei alig elegendőek arra, hogy az alkalmazottak fizetésén tulmenően a legszükségesebb javitási és karbantartási munkálatok elvégezhetők legyenek.

Wolff Károly,

a Keresztény Községi Párt vezére, erről a sulyos problémáról a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— A jövő esztendei költségvetés törvényhatósági tanácsi és közgyülési tárgyalása során bebizonyosodott, hogy

a folyó bevételekből komoly munkaalkalmakat a jövő esztendőben sem fog tudni teremteni a főváros.

Az is *bizonyos, hogy a hitelmunkálatok eddigi rendszere a már ismert okok miatt továbbra fent nem tartható.* Az én véleményem szerint, nem marad tehát más megoldás hátra, mint amit ugy a közigazgatási bizottságban, amint azt a székesfőváros közgyülésén tartott költségvetési beszédemben kijelentettem,

a székesfőváros hátralékos adói és illetékei terhére az utépitések és hasonló közmunkák céljaira az u. n. Wörgl-i rendszer alapján utalványokat kibocsájtani.

— Itt nincsen szó *bankjegyről*, vagyis azok *az ellenvetések*, hogy az általam elgondolt utalvány az 1918-ban kibocsátott *postatakarékpénztári papirpénz pendant-ja lenne, nem áll meg.* Én *csak az eszmét* vetettem fel, hogy azután csekkforgalom vagy egyéb formájában *történne-e a megoldás*, az már a részleteket megvitató pénzügyi szakemberekre tartozik. Arról természetesen

semmilyen vonatkozásban nincsen szó, hogy a főváros által kibocsájtandó bonok, illetőleg utalványok bármilyen formában gyengitenék a Nemzeti Bank által kibocsájtott cimleteket.

— Elgondolásom különben *a gazdasági életben nagy érdeklődést váltott ki*, ami azt bizonyítja, hogy ezen a téren okvetlenül tenni kell valamit, mert *különben zsákutcába jutunk.*

Jogi személyek és magánosok a levelek és memorandumok egész sorozatával keresnek fel, amelyek arról szólnak, hogy a magángazdaság bizonyos vonatkozásaiban igen jól bevált az utalványrendszernek egyik vagy másik formája, vagyis elgondolásom megvalósítása a gyakorlati lehetőségeket sem nélkülözi.

A hozzám eljuttatott rendszerek közül *különösen beváltnak látszik az*, amelyik *az egyik fogyasztási hitelszövetkezet pénzügyi életét* szedte ily módon rendszerbe, igen ügyes és praktikus módon.

Idáig tart *Wolff* Károly nyilatkozata. Értesülésünk szerint

a főváros pénzügyi osztálya komoly előkészületeket tett arra vonatkozóan, hogy a Wolff Károly által említett Wörgl-i rendszer lehetőségeit megvizsgálja.

E tekintetben *nagyfontosságu tárgyalások is folynak* a főváros pénzügyi ügyosztálya és a pénzügyminisztérium között. Ezek a tárgyalások a jövő esztendő tavaszán megindítandó *nagy fővárosi közmunkák finanszirozását illetően a teljes siker reményével kecsegtetnek.* Megkönnyiti a helyzetet, hogy *Wolff* Károly egyben elnöke a főváros legfontosabb szakbizottságának, a pénzügyi szakbizottságnak is, amelynek hatáskörébe tartozik elsősorban ennek a nagyjelentőségü problémának minden oldalról való megvitatása.

Wolff Károly dr. értesülésünk szerint már megtette az intézkedéseket, hogy ebben az ügyben a pénzügyi szakbizottság január első felében ülésre jöjjön össze.

Városházi notesz

EZEKEN A FAGYOS ÉS CSIKORGÓ karácsonyelőtti napokon ádvent békéje üli meg a lelkeket. Minden nagyobb emóció nélkül intéződött el a hétfői tanácsülésen a fogas probléma: a centrale ügye, nagyobb viharokat nem támasztott a téma a közgyülésen sem, amely csütörtök délután ősi városházi szokás szerint azokkal a jókivánságokkal végződött, amelyeket az elnöklő főpolgármester adott tudomására a karácsony és az uj esztendő alkalmából a törvényhatósági bizottság mélyen tisztelt tagjainak...

*

SZOMBATON MÉG NINCS HIVATALOS ÜNNEP: kétségtelen azonban, hogy már üresek lesznek a hivatalok, készülődik mindenki a vasárnap délutáni gyertyagyujtásra. Az idén vasárnapra esik karácsony szent napja: teljes három nap tehát a pirosbetüs ünnep.

— Ez az egyetlen jó az idei karácsonyban — sóhajtott fel egy városházi tisztviselő, aki busan számolgatta az ünnepek alkalmából megkapott karácsonyi segély néhány pengőjét...

*

AZ ELNÖKI ÜGYOSZTÁLYBAN IS ELCSENDESEDETT MINDEN: ujesztendőre marad az a nyugdijazás is, amelynek során a főváros rangban legidősebb tanácsnoka, Vajna Ede megy a jól megérdemelt penzióba. Január 8-án tölti be a kitünő városházi főtisztviselő, nemcsak doyenje, hanem értéke és disze a tanácsnoki karnak, hatvanadik életévét, átlépve azt a küszöböt, amely 38 esztendei szolgálat után az öregkor békés nyugalmát és derüs életfilozófiáját van hivatva meghozni számára.

Tudvalevő, hogy amikor legutóbb: 1931 márciusában az uj fővárosi törvény életbelépése kapcsán a tanácsnokok egész sora ment nyugdijba, Vajna volt az öregebb régiek közül az egyetlen, akit a pártvezérek illusztris értekezlete szükségesnek és fontosnak tartott állásában meghagyni. Most is vannak olyan hangok, amelyek azt mondják, hogy Vajna Edét az emberi kor legvégső határáig kell megtartani a fővárosi közélelmezés élén, lévén ő valóban pótolhatatlan és nélkülözhetetlen. A fiatalság azonban olyan erővel dörömböl a mai katasztrófális előlépési viszonyok közepette az ajtókon, hogy nem valószinü Vajna visszatartása.

Önéletrajzában, amelyet a városatyák biográfia-gyüjteménye számára irt a nyugalomba készülő Vajna Ede, a tőle megszokott szerénységgel és előrelátással emlékezik meg azokról az időkről, amikor ő már nem lesz a főváros szolgálatában, hanem mint nyugdijas tölti napjait:

— Immár 11-ik éve — irja Vajna Ede 1931-ben — én tartom kézben a gyeplőit annak a proviánc-szekérnek, amely a millió fogyasztó élelmezési ellátását szolgálja és ma már biztos vagyok benne, hogy ha e társzekér gyeplői a kezemből kifognak esni, a főváros fogyasztóit baj nem érheti, mert a szekér szerkezete erős és biztosan halad az utján!

*

KÉTSÉGTELEN, HOGY VAJNA EDE sok tekintetben elütött kortársaitól, — de hivatalnoktársaitól is. Tipusa volt ő mindig annak a köztisztviselőnek, aki egy mindennél erősebb parancsszó: lelkiismerete szavára hallgat kizárólag, meggyőződésétől, amely néha konok makacsságig ment, soha el nem térithette senki és semmi. Tisztviselő volt a szó szoros értelmében, valósággal rabja kötelezettségének és iróasztalának, amelyet még vakáció idején sem tudott teljesen elhagyni.

Évtizedek óta bizony a hivatali szobájában töltötte szabadságidejét a kitünő Vajna Ede. A különbség a hivatalos szolgálat ideje és a szabadságidő között csak az volt, hogy szabadságideje alatt nem fogadott feleket, lett légyen a látogató akár a legelőkelőbb pártvezér is.

Éppen az elmult nyáron történt meg vele az a jellemző eset, hogy Vajna Ede szokásához hiven szabadságidejét hivatalában töltötte. Forró, szinte rekkenő augusztusi nap volt, amikoris a déli órákban az egyik illusztris törvényhatósági tanácstag megjelent titkári szobájában. A tanácsnok titkárnője váltig erősitgette, hogy gazdája szabadságon van. A tanácstag ur, aki nem tartozik a hiszékeny emberek közé, a titkárnő tagadó válasza dacára benyitott a tanácsnok szobájába és ott látta iróasztala mellett ülni Vajna Edét.

A kitünő tanácstag meg volt döbbenve, sőt fel is volt háborodva és megkérdezte Vajnát, mi az oka annak, hogy titkárnője letagadta a tanácsnok ottlétét. Vajna őméltósága azonban nyugodtan válaszolt:

— Szabadságon vagyok tanácstag ur! — mondotta. — A szabadságidőmben ugy passziózom, ahogy nekem tetszik. Nekem pedig ugy tetszik, hogy a hivatalomban dolgozzam a magam és a főváros, legkevésbbé azonban a látogatók számára.

*

MINT VISSZAVONHATATLAN JELÉT A TÁVOZÁSNAK, meséltük a közélelmezési ügyosztályban, hogy amire nem volt még példa, Vajna őméltósága átnézte az asztalán felgyülemlett aktákat. Rendet csinált, mert mint pontos és korrekt köztisztviselő, nem akart elintézetlen ügyet hagyni utódjára. És hogy az elmult héten a tanácsnok ur altisztjei egy szekérre való különféle irományt vittek le a közélelmezési ügyosztály vezetői szobájából a főváros levéltárába...

Van a kiselejtezett akták között frisebb és régibb keletü éppen elég. Főleg régibb keletü... Olyan is akad közöttük, amelyek még a béke esztendeiből maradtak meg a tanácsnok ur iróasztalán. A kérelmet rég visszavonták, az ügy évtizedek óta megfeneklett, az irattárba tételt elrendelő tanácsnoki végzés azonban csak most született meg, amikor Vajna tanácsnok a nyugdijasok sorába lép...

*

NYUGDIJAZÁSA ALKALMÁBÓL a következő kedves históriát elevenitik fel abból az időből, amikor még Muzsikó István, a Ferencváros érdemes előljárója, volt főjegyző korában Vajna helyettese:

— Ugy történt a dolog, hogy Vajna tanácsnok ur nagyon elfáradt a kora reggeltől késő éjszakai órákig tartó megfeszitett munkában, amely tempót még az ő erős szervezete is megérezte. Nem volt mit tenni, szabadságra kellett mennie, megkövetelte tőle az orvosa és a családja egyaránt.

Vajna sulyos dilemmában volt. Végre is elhatározta, hogy csakugyan elutazik: nyolc napra. Hivatta a helyettesét:

— Arra kérem főjegyző ur — mondotta (Vajna hires volt mindig arról, hogy senkit sem tegezett), — hogy távollétemben vigyázzon az ügymenetre. Azokat az aktákat, amelyeket nem tart sürgősnek elintézni, azokat ne intézze el. Azokat az aktákat pedig, amelyek fontosak és sürgősek, azokat meg egyáltalában ne intézze el, mert ezeknek az aktáknak az elintézését a leghatározottabban visszatérésem idejére tartom fent magamnak!

*

NÉZEGETVE A FŐVÁROSI SEMATIZMUST abból az alkalomból, hogy Vajna őméltósága nyugdijbameneteléről irtunk, eszünkbe jutott:

Érdemes lenne egyszer utánajárni, kik a székesfőváros legöregebb nyugdijasai?

Utána is jártunk és olyan érdekes nevekre és évszámokra találtunk, amelyek igy karácsonyi csendes napok idején, érdemesek a megirásra, de az elolvasásra is.

A főváros legöregebb nyugdijasa Lisznyay Elemér dr., aki 1824-ben (nem tévedés: ezernyolcszázhuszonnégyben) született, március 20-ik napján Eger városában. Az öreg ur tehát a most lezáruló esztendőben töltötte be életének 109 esztendejét! Lisznyay Elemér dr. az elnöki ügyosztály okmányai szerint mint halottkém müködött a főváros szolgálatában és 1894 szeptember 19-én ment tizenkétévi

44

Egy tanácstag naplójából

Irja: ILOVSZKY JÁNOS

Régi karácsonyok...

Közeledik a karácsonyi szent este, amikor a polgári lakásokban meggyujtják a gyertyákat az erdő illatát szóró fenyőkön, amikor a szent estének meleg hangulata feloldja a legkérgesebb szíveket is, amikor hacsak egy pár órára is, elfelejtjük az életnek nehézségeit és nyomoruságait. Az otthonába visszatért villamoskalauz éppugy, mint a legnagyobb gyárnak a vezérigazgatója családja körében átmenetileg elfelejti az életnek küzdelmeit és csak az ünnepi óráknak él.

... Erről irva, visszaszállnak gondolataim a mult századvégi Budapestre. Visszaszállnak arra az időre, amikor mint gyermek már szeptemberben kezdték számolni: hányszor kell még aludni karácsonyig, amikor a Jézuska elhozza a karácsonyfát, a fiuknak a hintalovat, a leányoknak a babát. Arra az időre, amikor még nem volt Merklin-összerakó-játék, amikor egy háromkerekü bicikli és nem gramofon, egy baba és nem rádió és más technikai csoda volt az ajándékozás tárgya. Amikor még nem a raffinált izlésü selymek bodorában, a piperecikkek szárféleségében, hanem egyszerü keretü játékban, tárgyakban talált gyönyörüséget épp ugy a gyermek, mint a család lelke: az asszony.

És ahogy a gyermekkori várakozásteljes szeptemberi, októberi és novemberi napokra gondolok, eszembe jutnak a szeptemberi iskolajárás első napjai, amikor nyári vakációból visszatérve, a körutakon megesodáltuk az öntöző embert, aki hátán egy vastag gummiesővel ballagott százlépésről százlépésre és aki társa segitségével bőséges vizsugárral, nagy szakértelemmel öntözte a poros utakat.

Ha történetesen az öntözendő területen jármü vagy ember haladt, nagyokat kiáltott: „h é-é-é, h o-o p!" Ha nem tért ki a sugár elől az akadály, akkor ujját ráfogta a gummitömlő rézelzárójának a végére és ha ilyenkor sütött a nap, a szivárvány minden szinében hullottak a vizcseppek a száraz, poros utra...

... Azután eszembe jut egy másik eltünt árny: a szagolós ember. Ennek három társa volt. Ma sem tudom, mit szagolt, gázt, vagy termálviz után kutatott, vagy mit csinált. A járda szélétől egy méterre a társak feszitővasakat helyeztek el a gránitkocka kövei közé, két-három lépés távolságra kiemeltek egy-egy követ, s utána a kövek helyére állitottak egy hosszu rudvasat és kalapácsokkal addig ütögették, mig az jó mélyen beleszaladt a földbe. Ekkor jött a szagolós ember: beledugta primitiv készülékét a kivájt lyukba, beleszagolt a földbe és utána olyan arccal nézett az összesereglett kivánesiakra, mintha a világ legfontosabb munkáját végezte volna. Kicsi pupos ember volt a szagoló-ember, éppen csak a készüléke magasságáig ért. Mi az ördögöt szagolt, — ma sem tudom. De mi, az iskola után órákon át elkisértük a tömlősembert, a szagolóembert és ha véletlenül a tömlősember „h é-é, h o-o p!" kiáltására idejekorán nem tért ki a kocsi, az ember, vagy asszony és igy az akadályra vizet öntözött, derüsen tapsoltunk, örültünk, mert nagyon tetszett nekünk ez a mulatság.

... Ártatlan gyermekörömök, jelentéktelen örömök és a mai évek karácsonyán visszasirjuk ezeket az időket, mert ezek az örömök, ezek az ártatlan mulatságok kielégitették velem együtt az akkori gyermekeket. Ma más a helyzet. Ma a karácsonyi örömök, mint ahogy fentebb irtam, az ipar csodáinak ajándékozásában merülnek ki és bizony egy cseppet sem irigyelhetők a családapák, akik a mai gazdasági viszonyokban nehéz munkájuk végezte után a szent estén beállitanak otthonukba, hogy ajándékozásaikkal a karácsonyfa gyertyáinak fényénél elfelejtessék családtagjaikkal egy pár órára az életnek nehézségeit. A mai világban, amikor a szív és megértés oly nehezen lelhető fel, jól esik gondolnom a főváros polgármesterére, aki a nehéz pénzügyi helyzet miatt, ha nem is az összes fővárosiaknak, de mégis sok alkalmazottnak megszerezte azt az örömöt, hogy karácsonyi segélyén vett tárgyakkal vidámabb arccal állithassanak be szeretteiknek otthonába.

... A szent estén kigyulladnak a karácsonyfák... Bár jönne el az a karácsony, amikor minden polgárnak, minden budapesti, vagy ország lakósnak a karácsonyi szent estén minden vágya teljesedhetnék.

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**
természetes **Igmándi**
keserüvize az elrontott gyomrot
2–3 óra alatt rendbe hozza.

Hajnal Imre
okl. mérnök,
kövezőmester
Budapest, IX., Üllői-ut 55
Telefon: 38–6–93

Milyen lesz a százéves Budapest?

Irta: HUSZÁR ALADÁR Dr.
Budapest székesfőváros főpolgármestere

Valóban megható volt az a bensőséges szeretet, amellyel néhány héttel ezelőtt *hatvanadik születésnapját ünnepelte Budapest.* Az ezeréves Magyarország ifju székvárosának tüneményes virágzása az utolsó két emberöltő alatt, — amint azt *Sipőcz* polgármester ur annyira találóan állapitotta meg rádió-előadásában — *a magyar faj államalkotó tehetségének és politikai nagyságának tetőpontja,* amely Budapest megalkotásával kulminált. Valóban nehéz feladatot vállaltam magamra, amikor az *Uj Budapest* felkérésére képet igyekszem vázolni arról: *milyennek képzelem el Budapestet a századik születésnapján, vagyis 1973-ban, negyven esztendő mulva?*

Ne várjon tőlem senki ez alkalommal *fantasztikus álomképeket,* nem kivánok *az utópia mezejére* lépni, a *komoly előrelátás és a logikus következtetés* mezején maradok. Teszem ezt annál is inkább, mert az a meggyőződésem, hogy a nagyvárosok fejlődésében akár Budapestet, akár Berlint, akár Párist emlitem, *tulvagyunk a kulminación,* rövidesen *megváltozik a világvárosnak az a fogalma,* amely a régi asszir fővárosok kétezeréves romjain kezdve, által az ókor milliós lakósu Rómáján, itt a legujabb időkig kialakitotta a nagyváros fogalmát. A *nagyvárosok depopulizálódnak,* Budapest éppugy, mint Berlin, Páris csakugy, mint Róma. Ezzel az elnéptelenedéssel kapcsolatosan *különös jelenségeket* állapithatunk meg. Németország nagyvárosaiból *a falvakba özönlik* a lakosság, ennek még megvannak a maga speciállis gazdasági és talán politikai okai is. De *mivel magyarázható ugyanez a folyamat* Párisnál és Londonnál és mi az oka Budapesten — legalább egyelőre — *a* belső városrészek fokozódó elnéptelenedésének?

Nem speciális, hanem *világjelenségekkel állunk itt szemben!* A nagyvárosok milliós lakosságát a XIX. század végén és a XX. század elején bérkaszárnyák homályos zugaiba, szük és levegőtlen utcákba szoritotta a történelmi fejlődés és a nagyvárosoknak az a titokzatos evoluciója, amely most éppen az ellenkező végletet produkálja. Századunkban, amely az egész vonalon *a torna, testápolás, különféle sportok* százada, rájöttek az emberek arra, hogy *levegőre és napfényre van szükségük.* Ezért, aki csak teheti, *menekül a perifériákra:* ez az oka annak, hogy a statisztika számadatait nézve Budapest *külső városrészeit* látjuk az utolsó husz esztendő alatt a legfejlődésképesebbeknek, a legdivatosabbaknak. A géperejü közlekedés elterjedése, a közuti vasuti hálózatok nagy fejlődése az európai világvárosokban szinte *a semmivel teszi egyenlővé a távolság fogalmát,* megszüntetvén ezzel a *legnagyobb okot,* amely a városok középosztályát az üzletük vagy hivataluk közelében fekvő szük és levegőtlen lakások megtartására kényszeritette.

*

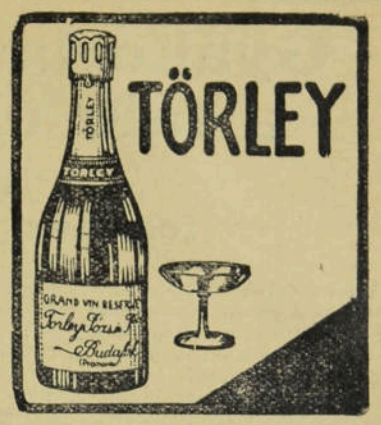
...Ezért fejeztem ki azon aggályomat Budapest negyven esztendő mulva bekövetkezendő századik születésnapjára: *nem tudom, meglesz-e erre az időre Nagy-budapest* — talán igen, talán nem. A fontos az, hogy *el ne sorvadjanak a mai keretek,* igyekezzünk a rossz gazdasági viszonyok közepette *átmenteni erre az időre azt, ami érték,* igyekezzünk *visszaszerezni az országot,* nem összetett kézzel, hanem keresve a lehetőségeket: akarattal, lendülettel, lelkesedéssel!

Egyet bizonyosnak tartok: negyven esztendő mulva Budapest lesz *Európa, talán a világ legnevesebb* fürdőhelye, *Gasteinnel, Karlsbaddal* hirnévre egyenrangu, látogatottságra a legnagyobb. Meggyőződésem, hogy a százéves *Budapestnek ez lesz a speciális jellege* és lakosainak százezerei fognak élni *a fürdőkulturából és az idegenforgalomból.*

...*A fürdőváros jegyében* valósitják meg fiaink a nagy alkotásokat! A Rudast a Gellérttel már akkor összeköti a fedett kollonád, a pesti oldalon pedig a Duna-korzó leér a rakpartig, ott már akkor régóta nem fog járni a villamos! Általában nem jósolok lehetetlent, ha azt hiszem, hogy 1973-ra *a belvárosok utcáiról már eltünik a villamos,* sőt az is lehetséges, hogy akkorra már megépülnek azok a *földalatti gyorsvasutak,* amelyek a belső városrészek kapcsolatát a perifériákkal gyorssá és könnyüvé teszik.

Mit remélek még? Már el is felejtik utódaink 1973-ra *a Boráros-téri hid* épitési dátumát, régen készen fog állani *az óbudai hid* is, *már ujabb hidak* is össze fogják kötni a Duna két partját, hatalmas *légi pályaudvar* lesz Csepelen, eltünik a Keleti és Nyugati pályaudvar, hogy óriási *földalatti pályaudvaroknak* adjon helyet a város közepében... *Remélem, de nem tudom biztosan,* hogy akkorra már nem lesz probléma *a Tabán ügye sem...*

De elég volt az álmokból, melyekből annyira keserü az ébredés! Bizonyos, hogy a százéves Budapestig *rengeteg munka, tenger könny és fájdalom* vár reánk és az utánunk következő nemzedékre. De dolgozunk, küzdünk *nem reménynyel, hanem biztos hittel:* a *százesztendős Budapesten egy egészséges és boldog nemzedék nézi mosolyogva az integer Magyarországot!*

DEBRECEN ÉTTEREM
RAKÓCZI-UT 88
DÉLI MENÜ P 1.40

A főváros iskolái 1934-ben

– Beszélgetés Szendy tanácsnokkal –

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A tiszteletnek és megbecsülésnek az az áradata, amely néhányhéttel ezelőtt kormányfőtanácsosi méltósággal való kitüntetését fogadta, bizonyitéka annak, hogy *Szendy* Károly a közoktatási ügyosztály érdemes vezetője *valóban hivatása magaslatán áll.* Nagy érdeme *Szendy* Károlynak, hogy a mai rossz gazdasági körülmények közepette is *meg tudta őrizni a kulturnivót a főváros iskoláiban. A fővárosi tanügyi intézmények,* az ovodáktól a középfoku oktatás legmagasabb csucsáig, *ma is valóban mintaszerüek* és a Budapestre vetődő külföldi szakemberek elragadtatással beszélnek arról a *valóban európai szellemről,* amely ezeket az iskolákat átlengi. A karácsonyi ünnepek alkalmával *a fővárosi iskolák mai helyzetéről és a legközelebbi tanügyi célkitüzésekről* beszélgetést folytattunk

Szendy Károly

tanácsnokkal, aki a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* számára:

— A fővárosi iskolák *sem kerülhették el a gazdasági válságot,* aminek természetszerü következménye, hogy főleg *az iskolák elhelyezését illetően még mindig nem hevertük ki a háborus viszontagságokat.* A főváros költségvetései esztendőről-esztendőre igyekeznek jelentékeny összegeket felvenni uj iskola-épületek emelésére, valóban nem a polgármester uron, hanem a főváros egyre romló pénzügyi helyzetén mulik, hogy *ezek a tervezgetések csak célkitüzések maradnak,* amelyek megvalósulni nemigen tudnak.

— *Legalább tizmillió pengőre volna szükség* csak abból a célból, hogy az *elemi iskola épületek számának emelésével megszünjön a váltakozó tanitás.* A nagy szociális nyomoruságra való tekintettel *egész sereg ujabb óvodát és gyermekotthont kellene épiteni.* Még csak remény sincs arra, hogy ez a fontos elgondolásunk a legközelebbi esztendőkben megvalósuljon.

— A fővárosi közoktatásügynek egyetlen terrénuma van, ahol a legutóbbi esztendőben komoly *haladásról számolhatok be.* Az *iparostanonciskolák koncentrációja* minden vonatkozásban alkalmas arra, hogy *uj és jelentős eredményeket biztositson ipari oktatásunknak.* Az egészen elnéptelenedett beltelki iskolaépületeket, mint a *Kazinczy-utcai, Nyár-utcai, Dob-utcai és Bajnok-utcai iskolaépületeket* kizárólag iparostanonciskolai oktatás céljara rendelte a polgármester ur. Ugy *szociális szempontból,* mint *az oktatás szempontjából* igen nagyfontosságu a 120 tanonc elhelyezésére alkalmas *két tanoncotthon is,* ahol a *szegényebb sorsu és arra reászoruló jó előmenetelü tanoncok nyernek elhelyezést.* Nem is mutatok rá külön *a szociális szempontra:* pedagógiai és fegyelmezési szempontból első pillanatban látszik, *milyen nagyfontosságu az, hogy a jó magaviseletü tanulók milyen otthonokban nyernek elhelyezkedést.*

— *Egy gyönyörü tervünk is van az iparostanoncoktatás fejlesztését* illetően: a Karpfenstein-utcai iskolatelken *modern elgondolásu iparosiskolát* tervezünk, ez azonban még erősen a *jövő zenéje.* Most készül a minden iparszakra kiterjedő *munka-, illetőleg tantervünk megalkotása,* amely azt célozza, hogy a tanitás *egyöntetüen, mintaszerüen és szakszerüen* történjen a fővárosi iparosiskolákban.

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Budapesten
Iroda: VI., Vilmo császár-ut 31. sz.
Telefon: Automata 212-46.
Gyár: VI., Váci-ut 35. sz.
Telefon: Automata 914-88.
Gyárt és elad Val de traversi mastixot, raffinált bitument, falszigetelő aszfaltot. Készit Traversi természetes tömöritett aszfaltutakat és öntött aszfa tból járdákat és kocsiutakat.
Budapest székesfőváros szerződéses állalkozója

szolgálat után nyugdijba. Az annalesek őrzik a nyugdijazást elrendelő tanácsi határozat számát, valamint azt is, hogy a hetven éves öregur évi 460 korona nyugdijat huzott már ezelőtt negyven esztendővel a fővárostól. Ki gondolta volna, hogy ilyen hosszu ideig fogja a főváros pensióskenyerét enni!

Korban Lisznyay bátyánk után özvegy Békehegyi Lajosné nyugalmazott kerületi szülésznő következik, aki 1841-ben született Mononon, 22 évi fővárosi szolgálat után 1907 január 30-án ment nyugdijba. A harmadik legöregebb fővárosi nyugdijas Petrik József 1910-ben ment 18 évi szolgálat után nyugalomba, mint ideiglenes hivatalnok: Petrik bácsi 1839 március 27-én pillantotta meg a szép magyar napvilágot.

És végezetül az öreg nyugdijasokról szólván, hogy feledkezzénk el Matuska Alajos bácsiról, a főváros kiérdemült alpolgármesteréről, aki 1847-ben született, mindössze 86 éves tehát és 1865-től 1906-ig állt a főváros szolgálatában, amikor is a I. A. fizetési osztály első fokozatával: 14.000 korona évi nyugdijjal ment pensióba...

A három legöregebb fővárosi nyugdijas vidéken lakik, egyedül Matuska bácsi lakik még mindig Budapesten: a Mártonhegyi-uton, ahol élteti őt a jó budai levegő.

Az Isten éltesse valamennyiöket sokáig, nagyon sokáig!

*

TÖRTÉNT, HOGY AZ ELNÖKI ügyosztály számvevőségének, amelyet a derék Placht számtanácsos vezet, nagyon feltünő volt az a havi néhány pengő, amelyet negyven esztendeje minden hónap elsején elküldenek a somogymegyei Balatonlellére, ahol is a 109 esztendős Lisznyay Elemér bácsi éldegél. Irtak tehát egy levelet, felkérvén a legöregebb fővárosi nyugdijast, igazolja életbenlétét és személyazonosságát, mert hiszen nem mindennapi eset, hogy valaki jóval felül a száz esztendőn huzza negyven esztendőn át azt a bizonyos pensiót.

Mindenre várt az elnöki ügyosztály számvevősége, csak arra nem, hogy Lisznyay bácsi személyesen fog megjelenni a levélre. Bizony felült a vonatra a 109 esztendős nyugalmazott kerületi halottkém, nem restelt eljönni a városházára, gyalog ment fel a harmadik emeletre, ahol is kellő kopogtatás után beállitott ahhoz a fránya számvevőségi ügyosztályhoz:

— Itt vagyok!

Igazolta is magát annak rendje és módja szerint, állását, nyugdijas állapotát, életkorát, mindent. A városházi fiatalság lelkendezve vette körül az életerős, friss öregurat, aki távozása alkalmával kijelentette, hogy még legalább husz esztendeig akarja enni a penzió, ha nem is tulságosan nagy, de mégis biztonságos kenyerét!

*

WOSSALA SÁNDOR tanácsnok, a középitési ügyosztály érdemes vezetője, több, mint három hónapi betegeskedés után meggyógyult és átvette hivatala vezetését. Wossala tanácsnok két alkalommal ment át sulyos epemütéten az Uj Szent János-kórházban, ahol Manninger professzor operálta meg.

*

A KÖTELESSÉGTELJESITÉSNEK RITKA PÉLDÁJÁT mutatta Szécsi Jenő müszaki főtanácsos, a városrendezési ügyosztály érdemes vezető helyettese. A tanácsnok várbeli lakása előtt elcsuszott a járdán és lábát törte. A mentők vitték haza, ahol azután szabályszerüen bekötözték a sérült lábat. A főtanácsos annyira rabja a kötelességteljesitésnek, hogy dacára tört lábának, állandóan bejár hivatalába, egyetlen napig sem maradna az orvosok által elrendelt betegágyban, példáját mutatva a kötelességteljesitésnek.

*

JOANOVICS PÁL DR., mindnyájunk kedves Pali bácsija, négyheti üdülésre a balatonfüredi szanatóriumba vonult.

Gyakorlati kiegyensulyozottságok a falu és a város viszonyában

Irta: SZŐKE GYULA Dr.
felsőházi és törvényhatósági bizottsági tag

Unos-untalan hangoztatják, hogy *a falut és a várost* nem szabad egymással szembeállitani, *a mezőgazdaság és a város* egymásra vannak utalva, *a termelőnek és fogyasztónak* közös érdeke van. A most beterjesztett gazdavédelmi törvényjavaslat tárgyalása során is a kormány különösen hangoztatta az ország minden lakossága egyenlő védelmét. Mégis, ha az életet a maga valóságában nézzük, azt látjuk, hogy *minden intézkedés szembeállitja a különböző társadalmi osztályokat és foglalkozási ágakat* és igy még a legjobb szándéku javaslat is *több félreértést okoz*, mint amennyi haszonnal jár, mert a kiindulási pont nem jó. Nem szólva a politikai célzattal is hangoztatott adózási hibákról, kötelességek egyenlőtlenségéről, pénzhiányról, devizarendszer rosszaságáról, hitelválságról és számos, részben a külfölddel kapcsolatos behozatalt és kivitelt érdeklő elhibázott intézkedésről, — amelyben a vámrendszer sem az utolsó helyet foglalja el, — ha csak *azokat az intézkedéseket vizsgáljuk és helyzeteket nézzük*, amelyek ma a gazdákhoz való viszonylatban a városokban és elsősorban a fővárosban fennáll, nyilván látjuk, hogy a meg nem értés és a gyakorlatiatlan intézkedés mennyi bajnak az eredője.

A mezőgazdasági termelői árakat kell felemelni, hogy az agrárolló összecsukódjék szállóigével a kormányzat emelni akarja a gazda jövedelmét, mert az elgondolása szerint, ha a mezőgazdasági termelvények ára magasabb, a gazda jobban jön ki és ezzel táplálja az ipart és a kereskedelmet is. Amennyire ez helyes is volna rendes körülmények között, éppenugy eredménytelen küzdelmet jelent ma. Legjobban mutatja ezt

a boletta, amely a buza árát egy cseppet sem emelte és a tejrendelet, amely szintén teljes fiaskóval végződik.

De nem is lehet egy-egy rendelet kibocsátásával *gyakorlati eredményt* elérni, ha nem tudjuk, vagy nem merjük, vagy nem akarjuk irányitani azokat a tényezőket, amelyek az áralakulásokra hatással vannak. Ha a buza árát mindig a világparitáshoz alakitjuk és csak azt lessük, hogy a rotterdami tőzsdén hogyan játszák meg a papirosbuzát a világ legkülönbözőbb városaiban lakó, de egymást mindenkor megértő kereskedelmi vállalatok, amelynek a legkiválóbb példája volt a *Bacher-féle eset*, és ha azt tudjuk, hogy a rotterdami világparitás dacára Csehszlovákiában, Ausztriában és Svájcban több pengőre menő nyereséggel adták el a buza métermázsáját, ugy nyilvánvalóan érthetjük, hogy *magának a bolettarendeletnek a kiadása nemcsak hogy semmi haszonnal a gazdákra nem járt, hanem azáltal, hogy a buza árát és abban a boletát is a budapesti tőzsdén lejátszák, a többi termelvény árának a csökkenését is előmozditják.* Jól ismerem azt a védekezést, hogy *a tőzsde független és a kormány nem vásárolhatja össze* a gabonát, arra tőkéje sincsen. Készséggel igazat is adok ez utóbbiban a kormánynak. Azonban, hogy a tőzsdét ne lehessen megrendszabályozni, vagy az adóba beszedett gabonát olcsó pénzért azonnal külföldre kelljen szállitani, vagy meg kelljen engedni, hogy

finanepengőért potom áron vigyék ki a buzánkat, ezt sem megérteni, sem megengedni nem szabad.

Még kevésbbé szabad megengedni azonban, hogy — ha már a gazda alig kaphat a gabonájáért —,

a városi lakosság olyan drágáért kapja a kenyeret, mintha azt nem péknél, hanem patikában vásárolná orvosság gyanánt.

Bármennyire is hangsulyozzuk a gazdasági életnek és a kereskedelemnek a szabadságát és bármennyire ellenezzük is az államnak az élet minden részletébe való beavatkozását, a fogyasztóknak a kizsákmányolását, a gazdasági szabadság örve alatt megengedni és eltürni szintén csak *a helyzet fel nem ismerése.* Magam is ellene vagyok a kötött gazdálkodásnak és félve gondolok arra a gyakran meg nem gondolt utra, amelyen

a mai világ az állami szocializmuson keresztül a felfordulás felé halad.

Viszont, ha a multat nézem és a régi törvénytárat olvasom, azt látom, hogy anélkül, hogy a gazdasági szabadság veszélyeztetve lett volna, a jó öreg uzsoratörvény bebiztositotta a fogyasztót arról, hogy azt a térbeli távolságot, amely a gazdát a városról elválasztja, a kizsákmányolók fel ne használhassák. A kormány várva-várt erélyes intézkedése, amely itt hiányzik, hogy a kenyér árát, amely még 28 *pengős buzaár* mellett állapittatott meg, a mai *10 pengős buza* árához viszonyitsa, — nem ütközik a gazdasági szabadság elvébe, hanem a visszaélések üldözésének a kötelességteljesitésére vonatkozik.

És amikor a város kenyéruzsoráról beszél és az ellen küzd, a gazda pedig buzauzsoráról panaszkodik és az ellen kér védelmet, mindegyik olyan kormányintézkedést sürget, amely függetlenül a világparitástól, kivitelitől és kötött gazdálkodástól, kizárólag a gazdasági és kereskedelmi tisztesség körébe tartozik.

Vagy itt van a *tejkérdés*, amely a várost és a gazdát látszólag szembeállitotta. A kormány hihetetlen naivitással az egész ország tejtermelését a fővároson át akarta értékesiteni, holott még rendes körülmények között is a fővárost csak mintegy 150 km-es körzetben érdekelte a tejtermelés. Rendes viszonyok között a tej termelői ára ab termelési hely 14—16 fillér volt, a fogyasztói ára pedig itt Budapesten a füszereseknél kicsinyben kimérve 23—24 fillér. A két ár közötti, mintegy 8 fillér differencia, amely a fogyasztói ár egyharmad részét tette ki, magába foglalta a tej felszállitásának, kezelésének és szétosztásának összes költségeit és az ezekkel foglalkozó összes hasznát. *Ideális elképzelés volna*, hogy a világfelfordulás után pár évvel az évek során kialakult helyes kereskedelmi rendet ugy kivánjam, hogy az ellen senkinek kifogása ne legyen, — ámbár ez sem volna nagy igazságtalanság még a tejkereskedőkkel szemben sem. A gyakorlati élet tanulságai alapján azonban mérsékeltük a kivánságunkat, bizonyos nagyobb különbözetet engedtünk a termelői és fogyasztói ár között, és kezdett kialakulni az az arány, hogy *a fogyasztói ár feltéve, hogy a tej fogyasztói ára lecsökken, legyen a termelői ár kétszerese.* Igy keletkezett azután, hogy ha a termelő ab istálló a tejért 16 fillért kaphat, a palackozott tejet a kereskedő tisztességes haszonnal adhatja a fogyasztónak 30 fillérért. Ebben nemcsak a szállitással, kezeléssel és kockázattal járó kiadások és normális haszon is benne van, de benne van az a megtérités is, amely a tej részbeni feldolgozásával, vaj, tejszin, tejfel és turó készitéssel felmerül. Mégis mi történik?

A tejrendelet következtében a termelők legfeljebb 11 fillért kapnak, a fogyasztók legalább 32 fillért fizetnek.

Természetes ennek következtében, hogy *a tejtermelés csökken, de csökken a tejfogyasztás is*, a kereskedők a tejet feldolgozzák és állami támogatással olcsó pénzért külföldre viszik. Azonkivül felállitottak költséges hivatali szervezetet és az ilyetén tejkezeléssel főleg a gyermekek hiányos táplálása következtében tetemesen emelkedtek a közegészségügyi kiadások is. Emellett a gazda pénzhez nem jutván, a vásárlásai elmaradnak, nem tudja az ipart és kereskedelmet táplálni. Ha már a kormány bölcsessége a gazdát arra kárhoztatja, hogy önköltségen alul kell a városnak tejet szállitani, akkor *kapja is meg a város olcsón a tejet*, mert a városi olcsó megélhetés viszont lehetővé teszi azt, hogy az iparos és kereskedő a gazdának olcsón szállitsa az ő termékeit. Tehát a segités kölcsönös lehetne.

A mezőgazdaságot folyton biztatjuk, hogy termeljen olyant, ami ma szükséges és értékesithető. Emellett folyton *külföldi piacot* keresünk, nem gondolva arra, hogy

a gazdasági jólét nem attól függ, hogy milyen számoszlopok vannak a külkereskedelmi mérleg statisztikájában felsorakoztatva.

Kapjuk is a jó tanácsot, hogy termeljünk *szudáni füvet, szójababot, ricinust* és a jó Isten tudja, hogy még mi minden egyebet, amiért aztán a külföldről lehet gyapotot, müselymet, banánt, narancsot, sőt parfümöt is kapni. Ugyanakkor azonban *a gazda nem tudja a kender és len termelvényeit, a babot és borsót, a tengerit és árpát, a buzát és rozsot sem értékesiteni.* A város pedig a drága gyapotból készitett dolgokat hordja, rongyból szött olcsó szövet-akciót, müselyemből gyártott, azonnal tönkremenő anyagokat kap és a tisztességes cérna helyett semmit sem tartó pamut-, vagy rongyfonalat használhat. Mondják: a gyáraink *pamutfeldolgozásra* vannak berendezve. Ha nem nézünk folyton a külföldre, hanem azt nézzük elsősorban, hogy mi a város és a falu érdeke, ugy

nem szabad a gazda termelvényeit potom pénzen külföldre szállitani és abból drágán olyan nyersanyagokat behozni, amely a mezőgazdaság hasznos és jövedelmező munkáját csökkenti, sőt megakadályozza, hanem megfelelő vámvédelemmel és belső gazdasági rend kiépitésével módot kell arra adni, akár a gyári vállalatok megrendszabályozásával is, hogy a gazda termelhesse azt, ami a mi viszonyaink között és a mi éghajlatunk mellett gazdaságosan termelhető, legyen az itt felhasználva és a város az ő pénzéért vásárolhassa azokat a jó anyagból készitett élelmezési és ruházati cikkeket, amelyek minőségük és tartósságuk következtében sokkal olcsóbbak, mint a valamivel kevesebb pénzen előállitott silány áru.

És ha erre nincs gyári vállalatunk, nem lesz baj, ha a kézmüvesipar ujból fellendül. Nem lesz baj, ha a cipőt megint cipésztől, a ruhát a szabótól, a kenyeret a kenyérsütögetőtől, a tejet a milimáritól, a zöldséget a kofától vesszük és ujból feltámad a lenszövő, kenderkikészitő és kötélverő ipar, ha az asztalos és lakatosmester ujból remekelhet, ha megint megérjük azt az időt, amikor kevesebb hivsággal és fényüzéssel, de annál több tartalommal, komolysággal és egyszerüséggel nemcsak a jelennek, hanem *a jövőnek is élünk.* Nem lesz baj, ha a sok szólam helyett gyakorlatban látja a falu és a város, hogy ők egymásnak tényleg nem ellenségei és az emberek nem fognak megint megélhetés hiányában csak a közalkalmazás után szaladni, hanem a kereskedelemben és főleg az iparban fogják azt az érvényesülést keresni, amely a céhrendszer idején a mester diszes cimét és rangját juttatta a törekvő embernek és a jó megélhetést biztositotta a szorgalomnak. Erre *a gyakorlati kiegyensulyozottságra van szükség*, ezt várjuk a kormánytól, az ország és a társadalom vezetőitől, a város és falu irányitóitól, mert ebben van a magyar jövő, amelyet mindnyájan várunk.

Bednárz prelátus a fővárosi tanügyi személyzet hazafias áldozatkészségéről

— A Keresztény Tanügyi Bizottság központi tanácsülése —

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A *Keresztény Tanügyi Bizottság* központi tanácsa nagy érdeklődés mellett tartott ülést *Bednárz* Róbert prelátus elnöklete mellett. Napirend előtt *Párkányi* Norbert főgimnáziumi tanár az uj helyiségben, mely hivatva lesz közelebb hozni az embereket egymáshoz, a tanügyi tisztikar hálás köszönetét tolmácsolta *Bednárz* Róbert prelátussal szemben, aki fáradhatatlan agilitással munkálkodott mindig azon, hogy a lelkek harmoniáját megteremtse a pedagógusok között. Óhajtandó volna, hogy a keresztény nemzeti pedagógia céljainak elérésében mindig egyet akarjon a vezetőség a Tanügyi Bizottsággal, azért módját kell ejteni, hogy minél közvetlenebb kapcsolatot teremtsünk. *Urbányi* C. József elemi iskolai igazgató a kerületi körök fokozottabb munkásságát szeretné.

Fallenbüchl Tivadar polgári iskolai igazgató kéri az elnököt, hogy az uj helyiségben a régi szeretettel vezesse a Tanügyi Bizottságot, mert hite szerint a keresztény nemzeti eszmét hirdető pedagógusok száma az utóbbi időben igen megszaporodott. Értesitsük a Tanügyi Tisztikart, hogy minden második és negyedik hétfőn itt találhatja a vezért és szeretett elnökünket. *Jablonkay* Géza dr. c. főigazgató átnyujtja a kereskedelmi iskolai tanárok kartotékjait lelkes szavakkal. *Schaller* Sándorné polgári iskolai igazgató köszönettel fogadja az elnök fáradozásait, azonban a statusok vezetői elvárják, hogy az illetékesek a Tanügyi Bizottság komoly, alapos munkáját a maga érdeme szerint fogadja.

Bednárz Róbert prelátus lelkes tetszés mellett szólott a Tanügyi Bizottság feladatairól, mely a tanügyi tisztikar szociális helyzetén mindig törekedett segiteni. A mostani kinevezésekkel kapcsolatosan is *törekedett mindent megtenni*, hogy az *igazság érvényesüljön.* A közhangulatnak törekedett érvényt szerezni, hogy *a rangsoron következők érvényesüljenek.* Miután a mostani kinevezések nem kielégitők, azért kivánja, hogy állásokat szervezzenek át, mert törvényellenes, hogy *sok ideiglenes tanerőt alkalmaznak hosszu éveken keresztül.* Mint mindig, most is az volt a törekvése, hogy a *Tanügyi Bizottság javaslatai megérdemelten érvényesüljenek.* Ha ez nem sikerült, az nem rajta mult. A Tanügyi Bizottságot az ügy iránt való meleg szeretetből vezeti, egyébként 23 évi pedagógiai müködése alatt is összeforrt a tanügyi tisztikarral: egy főgimnáziumnak alapitó igazgatója volt. *Pedagógusnak a hazafias munkáját tudja értékelni, mely önfeláldozó áldozatkészséggel jár. A közélet vezetésére, irányitására hivatásuknál fogva elkötelezik magukat, amikor erre a pályára léptek. A tövises uton egyedüli energiaforrásuk a verejtékes munkához: Krisztus közelsége.*

A viharos tetszéssel fogadott beszéd után *Vándory* Dezső gyógypedagógiai intézeti igazgató mondott köszönetet a tanügyi tisztikar érdekeinek támogatásáért, azonban *minden rangsor elé helyezi, hogy a tanitó, tanár keresztény nemzeti szempontból mint üti meg a mértéket.* — Felszólaltak még: vitéz *Őry* Gyuláné keresk. iskolai tanár, *Józsa* Rezső elemi iskolai igazgató, *Ruthner* Gyula tanitó, *Kovács* Gyula polg. iskolai tanár, *Karácsonyi* Pál keresk. isk. tanár, *Lathwesen* Gyula elemi iskolai igazgató és mások.

Alapitva 1892 Alapitva 1892

ELSŐ MAGYAR MŰDOMBORITÓ ÉS PAPIRDISZMŰÁRUGYÁR

Friss Zsigmond és Dr. Doctor Guido R.-T.

Mindenfajta

doboztömeggyártás

Szép árut legolcsóbb áron szállitunk!

Budapest. VI., Szabolcs-utca 4.

Telefon: 92-3-35.

Három kegyuri templomot restaurál a főváros 1934-ben

Irta: PETROVÁCZ GYULA törvényhatósági tanácstag, országgyülési képviselő

A főváros jövő évi kegyuri építési programjában *három templom helyreállitási terve* szerepel. Ez speciális müvészeti és müemléki probléma, amelynek megfelelő megoldására ugy városrendezési, mint esztétikai szempontból is gondosan ügyelni kell. A három templom: *a belvárosi, a Mátyás-templom és az erzsébetvárosi templom.* Mind a háromnál *teljes restaurálásról van szó.*

A belvárosi templom restaurálása a körülötte volt üzletek lebontása után *rendkivül érdekes felfedezésre vezetett*, arra tudniillik, hogy ennek a gótikus szentélyü barokk-templomnak a falai az oldalhajók részén és az egész szentélyi részben is az eredeti gót korszakbeli nemes kőhomlokzatu architekturában épültek és *csak utólag vakolták át barokk-stilusra.* Ebből következik, hogy abban az esetben, ha ezt a rendkivüli értékü müemléket legalább részleteiben meg akarják tartani és a jövő számára biztositani, akkor igen érdekes és mütörténelmileg is igen *értékes és becses restauráló munkára* van szükség, ami lényegileg abban áll, hogy mindent abba a helyzetbe kell visszahozni, amely *helyzetet a falak történelmi multja megkiván.*

Igy például az *egész szentélyt* külsőleg is kőfalazatu, gótikus kiképzéssel kell helyreállitani és a hajónak oldalhomlokzatát is ezen az alapon kell restaurálni. A vakolat leverésével előkerült *mértmüves osztásu gótikus ablakokat* feltétlenül eredeti formájukba kell visszaállitani a maguk régi, hosszu méreteiben, kőbordákkal megosztva. A most látható *rendkivül gazdag, gótikus keretezéssel biró kapukat* ugyancsak helyre kell állitani és meg is kell nyitni. *A kőhomlokzat hiányzó köveit* pótolni kell, hasonlóképpen megfelelően ki kell egésziteni a hiányzó diszitményeket és az átvakolásnál csorbán lefaragott ablakpárkányokat, lábazati párkányokat, valamint a régi főpárkányt is lehetőleg ujból az eredeti gót profilokkal kell visszaállitani.

Ezzel szemben *a mai barokk formák között csupán* a régi főhomlokzat és a tornyok maradnának meg, amelyeken nincsen nyoma a régi gót strukturának, mert ezek valószinüleg *a háboruk áldozataivá váltak.* Ez a müvelet *rendkivül gondos, óvatos, preciz és szakértő kézzel történő munkát igényel, amit több évre elosztva szakaszról-szakaszra felbontva kell végrehajtani,* már csak azért is, mert költségeit *sem előrelátni, sem megfelelően beosztani — egyelőre nem lehet.*

Ha az itt jelzett helyreállitási munkálatokat a belvárosi templommal *megfelelő gonddal és ügyességgel* fogják végrehajtani, akkor *ennek a templomnak müértéke óriási mértékben fog emelkedni.* A mai sulyos gazdasági viszonyok között kétségkivül nagy áldozatot jelent ilyen célra megfelelő összegeknek az előteremtése, ez elől azonban nem térhetnek ki azok, akik a főváros mükincseinek konzerválását fontos feladatnak tekintik.

A Mátyás-templomnál, amely a második restaurálásra váró temploma Budapest székesfővárosnak, *megbosszulta magát a restaurálásnak az a módja*, amely a rendkivül nagy fagyállóságot igénylő kőcsipkék, filiálék és krabbák készitését *puha, olcsóbb, de nem fagyálló más kőből végezték el.* Ezek aránylag nagyon rövid idő alatt elmállottak, lehullottak és most *ugy esztétikai, mint közbiztonsági szempontból* is a toronysisaknak a teljes megujitását és a *további alacsonyabb török részeken* egyes kövek teljes kicserélését teszi szükségessé.

Ez az eset is azt bizonyitja, hogy ilyen mükincsek restaurálásánál *nem szabad tulzott mértékben takarékoskodni.* Bármilyen nehéz helyzetben van is a főváros, ezt a munkát csak *a legjobb, legfagyállóbb, a legkeményebb és igy természetesen legdrágább*, kemény mészkőből szabad csak végrehajtani és gondoskodni kell arról, hogy még ezek a kövek is bevonassanak a tartósságot biztositó *olyan vegyiszerekkel*, amelyek előrelátható an igen hosszu időkre biztositják a most végzendő munkának eredményességét és az uj alkotások fennmaradását.

Most, amikor a toronyt felállványozták, kiderült, hogy a toronysisakból *semmit sem lehet megmenteni*, hanem azt *teljes egészében ujra kell elkésziteni.* Kiderült viszont az is, hogy a meglevő tervrajzok, munkatervek és részletrajzok lehetővé teszik ugyanannak a szép és monumentális sisaknak kemény kövekből való ujbóli felépitését. Ez a munka is *több évre elosztva szerepel a főváros kegyuri épitkezési programjában.*

Egyszerre nem lehet ezt a munkát sem elvégeztetni, mert egyelőre meghatározni sem lehet azokat a költségeket, amelyeket ezeknek a munkálatoknak a végrehajtása igénybe vesz. Annyi azonban bizonyos, hogy a jövő év folyamán *feltétlenül meg kell kezdeni a Mátyás-templom restaurálását is, mert különben hatalmas értékek mennek veszendőbe.*

Ugy képzelem a dolgot, hogy a *tavasz folyamán megkezdődhetnék a restaurálás munkája*, azután pedig néhány éven át ujabb és ujabb fedezet előteremtésével részletekben lehetne a restaurálás munkáját folytatni és befejezéshez juttatni.

Az erzsébetvárosi templomnál hasonló a hiba azzal a különbséggel, hogy ott csak egyes elfagyott diszitő motivumu köveknek a kicserélésére van szükség. Ez azt jelenti, hogy *ezt a munkát rövidebb idő alatt, kevesebb költséggel lehet elvégeztetni.* Maga a sisak és a falazat ugyanis megmenthető. Ha sokáig várunk, jóvátehetetlen hibát követünk el és pedig nemcsak esztétikai szempontból, hanem anyagi szempontból is, mert minél tovább késlekedünk, annál nagyobb összegbe kerül majd a helyreállitási munkálatok elvégeztetése.

Azért tartottam szükségesnek, hogy a főváros jövő évi kegyuri épitési programját részletesebben felvázoljam, mert ugy éreztem, hogy *kötelességem a Keresztény Községi Párt nevében is felhivni minden illetékes tényezőnek a figyelmét e templom-restaurálási munkálatok megindításának az előkészitésére és szükséges fedezet előteremtésére.* A főváros kegyur és ebben a minőségben kötelezettségei vannak. Ezek a kötelezettségek előirják, hogy a *székesfőváros gondoskodjék a templomok karbantartásáról.*

Nem kétséges, hogy e kegyuri minőségből folyó kötelezettség mellett nem hagyható figyelmen kivül az a kötelezettség sem, amely *a müemlékek gondos megóvása tekintetében reá hárul.* Ugyanakkor, amikor a főváros vezetősége ezt a kötelezettségét teljesiti, egyben *szociális munkát is végez*, amennyiben e három templom restaurálásánál munkához juttatja a kőfaragó ipart és a szobrászokat is, akik valóban reá szorulnak arra, hogy a főváros őket megrendelésekkel támogassa. Ha *e három templom restaurálása* a jövő év folyamán megindul, akkor a főváros nem csak az épitőipar egy részének, hanem *a kőfaragók és szobrászok igen tekintélyes részének* is megfelelő munkaalkalmakat nyujt, amelyek révén nemcsak kézmüvesek, hanem *müvészek is kenyérkereseti lehetőségekhez jutnak.*

Melegen ajánlom ezeket a szempontokat az illetékes fővárosi tényezők figyelmébe.

Statisztikai tallózás az uj XI. kerületben

Irta: dorogi FARKAS ÁKOS Dr. tanácsi főjegyző

Ha a belügyminiszter helyt ad a székesfőváros törvényhatósági bizottsága közgyülése részéről ezirányban hozzá intézett felterjesztésnek — és semmi okunk nincsen annak feltételezésére, hogy ez nem történik meg —, akkor a székesfőváros eddigi I. közigazgatási kerületéből 1934. évi március hó 1-től kezdődően már ténylegesen is kihasad az uj XI. közigazgatási kerület és ugyanazon a napon megkezdi munkáját annak uj elöljárósága is.

A XI. közigazgatási kerület felállitását már az 1930. évi XVIII. tc. rendelte el, pontos határait pedig a belügyminiszter 2130—1930 B. M. Eln. számu rendeletében állapitotta meg. Az uj kerület elnevezése: *Kelenföld-Lágymányos* lesz és a főváros budaörsi, valamint budakeszi-i határától a Németvölgyi-uton, Csend-utcán, Orom-utcán, az uj utvonal mentén az Erzsébet-hid közepéig fog terjedni, majd a Duna középvonalán haladva, déli irányban egészen a *Neuschloss-Lichtig* gyártelepig, majd a *Kelenvölgy* beszögellést leszámitva, a *Péterhegyi-uton* terjed egészen a főváros kamaraerdei határáig.

Az uj XI. közigazgatási kerület 505.29 hektár belterületet, 2413.54 hektár külterületet, tehát a Duna-területet is beszámitva, összesen *3018.24 hektár területet foglal magában.* Nagyság tekintetében a székesfőváros *harmadik legnagyobb kerülete* lesz, mert csak a III. kerület és a X. kerület mulják felül terület szempontjából. Ugyancsak Budapest *harmadik kerülete* lesz utcák és terek száma tekintetében, mert mig a II. közigazgatási kerületnek 198 utcája és tere van, és az uj XII. közigazgatási kerületnek 199 lesz, addig a XI. kerületben az utcák és terek száma 196. Érdekes megemliteni, hogy a pesti oldalon e tekintetben ugyancsak az uj XIV. közigazgatási kerület halad majd az élen, azonban utcáinak és tereinek száma mindössze csak 172 lesz s utána a X. kerület következik 141 utcával és térrel. (A Belváros és az uj budai XII. kerület ebben a statisztikai sorban teljesen egyforma: 66 utcával és térrel.)

A XI. közigazgatási kerület népessége a legutóbbi népszámlálás adatai szerint: 21.869 férfi és 26.157 nő, összesen 48.026 lélek. Ebben a tekintetben tehát a XI. kerület *nem mondható szerencsésnek*, mert amig terület szempontjából — mint emlitettem — a harmadik legnagyobb kerülete Budapestnek, *a lakosság száma szempontjából* — az uj közigazgatási kerületek figyelembevételével is — tiz más kerület megelőzi, vagyis *hátulról a negyedik helyet foglalja el.*

Érzékeny csapást jelent a XI. kerület kihasitása az *I. kerület számára*, mert a régi I. kerület lakosság tekintetében Budapest *negyedik legnagyobb kerülete volt* 115.293 lélekszámmal, a VI., VII. és VIII. kerületek után. Az uj kerületi beosztás következtében az I. kerület, amely területéből nemcsak a XI., hanem a XII. uj közigazgatási kerületet is elveszti, megmaradó 25.300 főnyi lakosságával Budapest összes kerülete között az utolsóelőtti helyre fog szorulni, közvetlenül a legkisebb lélekszámu IV. kerület (25.172) elé.

A XI. közigazgatási kerületben az 1930. évi statisztikai összeirás szerint az *épületek összes száma 2177.* A budai oldalon az épületek számát illetően a III. kerület után (3441) ez a kerület vezet, sőt a pesti oldalon is csak a XIV. közigazgatási kerület (3790) és a X. közigazgatási kerület (2390) előzik meg. Az épületek javarésze természetesen földszintes épület, azonban nagyon érdekes, hogy a budai oldalon a XI. kerületben van a legtöbb négyemeletes, vagy ennél magasabb épület (156), utána a II. kerület következik (143). Ebben a tekintetben az uj XI. kerület felülmulja még a pesti oldalon levő X., XIII. és XIV. kerületeket is, amelyekben csupán 44, 103 és 61 négyemeletes, vagy ennél magasabb házat találunk.

A házak felszerelése tekintetében a XI. kerületet illetőleg a következő adatok állnak rendelkezésünkre: a 2177 épület közül vizvezeték van 1527 épületben, villanyvezeték 1602 és gázvezeték 757 épületben.

A bérlemények száma a XI. kerületben 12.303, ami azt jelenti, hogy egy bérleményben átlag 3—4 ember lakik. Az intézeti háztartások száma 23.

A fenti statisztikai adatok arra engednek következtetni, hogy az uj XI. közigazgatási kerület *rohamosan fejlődő kerülete* lesz Budapestnek, mert erre minden adottsága megvan. A XI. kerületi elöljáróság felállitásával a székesfőváros is megadja ennek a fejlődésnek minden lehetőségét. A Rudas-fürdő, a Szent Gellért-fürdő és az Erzsébet-sósfürdő Budapestnek fürdővárossá való kifejlesztésében is *meglehetősen fontos feladatok elé* állitja az uj elöljáróságot, a József Királyi Müegyetem, a m. kir. Kertészeti Tanintézet, a különböző főiskolai internátusok, az ugyancsak internátusokkal összekötött középiskolák pedig az uj kerületnek *kulturális szinvonalát emelik.* A már meglévő hatalmas gyártelepek és mindezeknek a fejlesztésére is alkalmas, még beépitetlen területek viszont a közgazdasági jelentőséget domboritják ki.

A nagyközönség tudja, hogy a székesfőváros vezetőségét az a körülmény segitette hozzá az uj kerületek között legelsősorban a XI. közigazgatási kerület elöljáróságának felállitásához, hogy *kedvező alkalom adódott* a kerületi elöljáróság elhelyezésére egy arra alkalmas épületnek előnyös megvásárlásával. Mégis kifejezést merek adni azon véleményemnek, hogy ez a sorrend *nemcsak a véletlen folytán* felel meg a székesfőváros egyetemes érdekének. Az uj XI. kerület, Kelenföld-Lágymányos kerülete, minden bizonnyal be is fogja váltani a gyors fejlődésébe vetett reményeket és az élet lüktetésének az a gyorsabb üteme, amit minden hasonló uj közigazgatási intézkedés maga után szokott vonni, — nemcsak közvetlenül, hanem közvetve is — hozzájárul Budapest egyetemes polgársága általános jólétének emeléséhez is.

Karácsony alkalmából *őszinte örömmel üdvözlöm a megszületésre váró uj XI. kerület polgárságát.* Ha nem is sikerült a szervezést már a karácsony, illetve ujesztendő alkalmából végrehajtani, az addig még hátralevő két hónap annál *több alkalmat fog szolgáltatni* az uj kerület polgárságának arra, hogy bizó hittel és optimizmussal készüljön a Kelenföld-Lágymányos kerület fejlődésének arra az uj korszakára, amely az *uj elöljáróság felállitásával veszi kezdetét.*

„CLARIDGE"
I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 28 SZ.
(59, 75. villamos mentén, 2-es autóbusz)
Éttermek - Söröző - Bridgeszalon - Különterem
5 órai tea délután és este TÁNC!
CHARLES LAX jazz-zenekara

Igyunk „Harmat"-vizet!
Megrendelhető Székesfővárosi Ásványviz-üzemnél (I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03)

Hunyadi János természetes keserüviz
az emésztőszervek legkiválóbb gyógyvize. Egy háztartásban sem hiányozhat. Hatásában felülmulhatatlan
SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST

A tisztviselő-kérdés

Irta: LIBER ENDRE alpolgármester
a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének elnöke

A nyugdijtörvényjavaslat parlamenti tárgyalásával kapcsolatban a magyar köztisztviselőtársadalom több tekintetben *éles kritika középpontjába* került. Ez a jelenség, valamint egyes irodalmi termékek (igy pl. legutóbb *Ráttkay* R. Kálmánnak *Modern országépités — Átfogó magyar terv* c. érdekes könyve) azt az érzést keltik, mintha *a magyar közvéleményben köztisztviselő-ellenes hangulat érlelődnék.* A köztisztviselőt szeretnék egyesek a *mai gazdasági helyzet bünbakjának* feltüntetni, mint ahogy bizonyos időközönkint a közvélemény *mindig igyekezett a nagy bajok számára más és más bünbakokat találni.*

Helyénvalónak találom, hogy erről a kérdésről *egészen nyiltan beszéljünk* és azt hiszem beszélhetek is erről leplezetlen nyiltsággal, mert hiszen *elnöke vagyok* egy nagyon illusztris tisztviselői társadalomnak: *a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének és ebben a minőségben is alkalmam volt a tisztviselői kérdést még több vonatkozásban megismerni.*

A megváltozott viszonyokhoz képest a társadalom mai felépitésének *alapvető, szerves hibái vannak,* amit letagadni senki sem akar. A tulméretezett bürokrácia ennek csak egyik, de egészen biztosan nem a legsulyosabb jelensége. Volt idő, amikor *a közhangulat még élesebben és nyiltabban fordult* a köztisztviselői társadalom ellen, azonban az egyoldalu és csakis ebben az egy irányban érvényesitett *rendszabályok* nem hozták meg a kivánt eredményt, ellenben a káros következményeket az egész gazdasági élet megérezte.

Ma is az a helyzet, hogy *a köztisztviselők karácsonyi jutalma érdekében* nem is annyira a tisztviselői érdekképviseletek, hanem *a gazdasági képviseletek* inditottak mozgalmat. Jól tudják ugyanis, hogy *a köztisztviselői kar az egyetlen olyan társadalmi réteg,* amely nem ismeri, — mert nincs módjában — a *tezaurálást,* hanem minden jövedelmét, legyen az *a legszükösebb megélhetésre elég,* vagy annál több, *az utolsó fillérig visszaadja a közforgalomnak és minden tisztviselői fizetésredukció tulajdonképpen a gazdasági élet helyzetét sulyosbitja.*

Ha tehát egyesek *a költségvetések százalékos arányszámát* akarják a tisztviselőellenes hangulat kiélezésére felhasználni, ezzel óvatosabban kellene bánniok. Az állami költségvetésnek az adminisztrációra forditott része ugyanis *maradéktalanul a gazdasági élet alimentálására szolgál.* Mi lenne a magyar gazdasági élet, mi lenne a kereskedelem, az ipar és a mezőgazdaság helyzete, ha a mai *bürokrácia nem venné igénybe az állami vagy a fővárosi költségvetésnek olyan nagy részét?* Mi lenne, ha az állam és a főváros a maga tisztviselőiről egészen antiszociális mértékben gondoskodna?

A kétségtelenül tultengő bürokratizmust nem lehet egyesegyedül a köztisztviselők hibájául felróni. Ennek nem a tisztviselők az okai, hanem *egy rendszer,* amelynek előnyeiről talán kevésbbé, hátrányairól azonban annál inkább lehet vitatkozni. A tisztviselő tulajdonképpen csak *egy rendszer rendelkezéseinek a végrehajtója, nem lehet tehát őt tenni felelőssé azért, amiért egy rendszer felelős.* Azt azonban mindenkor meg kell követelni minden tisztviselőtől, hogy ne *feledkezzék meg a polgárság érdekeiről,* ne feledkezzék meg arról, hogy *ő van hivatva a polgárság szolgálatára,* amelytől közvetve a javadalmazását is kapja, tehát *semmiféle hivatalos önkényeskedésnek, a polgársággal való udvariatlan magaviseletnek, az amugy is sokszor nehézkes bürokratikus megkötöttségek további bonyolitásának helye nincs.*

Fizetésredukciók, elbocsátások. B-listák, nagyarányu nyugdijazások *sem a bürokratizmus szervezetének betegségein, sem a gazdasági helyzeten nem segitenek.* Nemesak gyökeresen nem, hanem még felületesen sem. Az a tisztviselő, akinek fizetését *5—10 pengővel ismét megnyirbálják,* ezt a veszteséget is elszenvedi (mit is tehet mást?), de ha *ezeket a csonkitásokat megszorozzuk az érdekelt tisztviselők létszámával, az eredményként mutatkozó összeg 100 százalékban egyenlő a gazdasági élet általános vérkeringéséből kivont összeggel,* mert a közületek az ilyen megtakaritásokat olyan uj költségek fedezésére fogják forditani, amelyek már nem az általános gazdasági élet vérkeringését, hanem annak egy bizonyos szükebb körét táplálják.

A mai tulméretezett bürokratizmus szomoru tény, azonban annak adottságával is számolni vagyunk kötelesek. A segitség azonban nem ott kezdődik, hogy a *köztisztviselői társadalmat állitjuk oda bünbaknak, hanem ott, hogy megjavitjuk a gazdasági élet strukturáját.* Ha a mezőgazdasági termények értékeinek mai katasztrófális sülyedésének idején a közterhek az egész nemzeti termelésnek olyan nagy hányadát teszik ki, akkor *nem elegendő orvosszer az, hogy egyoldalun csakis a költségvetések lefaragását követeljük és visszük keresztül, hanem ennél sokkal fontosabb, hogy emelnünk kell a nemzeti termelés hozamát és értékét.*

A nemzeti értéktermelést kell elsősorban, ha szükséges, esetleg *mélyreható reformokkal,* olyan niveára emelni, hogy az általános gazdasági élet ne legyen kénytelen *olyan nagy mértékben a fix fizetésü köztisztviselői társadalomra* számitani, vásárló- és hitelképesség tekintetében. *Egy lüktető gazdasági életben sem a tisztviselői kérdés mélyrehato reformja,* sem a nagyobbarányu létszámredukció nem okoz sulyos szociális gondot és nem probléma a mai bürakráciának gyökeres egyszerüsitése sem.

Ami pedig a köztisztviselői kérdésnek elsősorban *Budapestet érdeklő részét illeti,* nyugodtan állithatom, hogy a székesfőváros adminisztrációjáról *nem lehet a veszedelmes tuldimenzionáltság vádját kovácsolni.* A fővárost nem csonkitotta meg a trianoni békeszerződés, sőt ellenkezőleg: *megnövelte* azáltal, hogy az elszakitott területek menekültjei elsősorban ide özönlöttek és itt próbáltak elhelyezkedést találni.

A közigazgatási feladatok mennyisége is hatalmasan megnőtt, ami azonban inkább még a háborus gazdálkodás maradványa és következménye a háboru után bekövetkezett sulyos gazdasági válságoknak. Nem lehet tehát egyszerüen *lineáris eszközökkel lefaragni a mai adminisztrációt,* hanem legfeljebb alapos és egészen részletekbe menő egyszerüsitési tanulmányok utján. A székesfőváros maga — függetlenül az állam hasonló akciójától — ugyanugy alaposan foglalkozik a székesfőváros közigazgatása egyszerüsitésének kérdésével és ebből az alkalomból eszembe jutnak néhai *Vass* József miniszter szavai: *A székesfőváros, amit csinál, azt kétségkivül lélekkel, fantáziával és szivvel csinálja. A székesfőváros jobban tud csinálni, mint az állam, én ezt a konfessziót már több alkalommal megmondtam. A székesfőváros talán éppen azért, mert egymillió polgár sokkal szorosabban záródik össze az akarati elhatározásban, mint nyolc és fél millió polgár az egész országban, sokkal inkább koncentrálja az erejét egy-egy cél megvalósitására.*

Ezekre a szavakra *minden budapesti polgárnak,* de a fővárosi közigazgatás minden egyes tagjának is büszkén kell visszaemlékeznie. És azt hiszem, hogy *ha a közigazgatás egyszerüsitését és a tisztviselőkérdést nézzük,* ugyancsak azt fogjuk tapasztalni, hogy a székesfőváros ezeket a maga részéről szintén nagyobb áttekintéssel és méltányossággal tudja megoldani, *ha erre a kellő felhatalmazást megkapja.* A budapesti polgárnak *óriási fegyvere a netalán előforduló tisztviselői, vagy közigazgatásrendszeri tulkapásokkal* szemben, hogy módjában áll a jogorvoslatért azonnal és közvetlenül az adminisztráció fejéhez fordulni. De eltekintve az *uj nyugdijtörvény* rendelkezéseitől, a fővárosi törvény értelmében a főváros vezető tisztviselői *csak hatévi időtartamra vannak megválasztva* és igy müködésük fölött a kritika az uj választási eljárásnál időről-időre külön is gyakorolható. Éppen azért nyugodtan állithatjuk meg — anélkül, hogy ez a megállapitás az összehasonlitás jellegével birna, — hogy a fővárosi közigazgatást sulyos bürokratikus vádakkal illetni nem lehet.

A köztisztviselői kérdés egyáltalában *nem egységes kérdés,* hanem rendkivül sokoldalu kérdések komplexuma. Nem is lehet másképp megoldani, mint ha a kérdéskomplexum *minden egyes részletéhez* bátran hozzányulunk. Ha pedig ezt tesszük, akkor már nagyon közel állunk ahoz a határhoz, hogy egy kérdésrészlet rendezése érdekében egy egész rendszernek, a helyes megváltoztatásához kell hozzányulnunk.

A világháboru óta minden alaposan megváltozott, amikor tehát a tisztviselőkérdés rendezéséről lesz szó, a megváltozott viszonyokat is figyelembe kell venni, de figyelembe kell venni azt is, hogy a *tisztviselőtársadalom a magyar nemzeti életnek mindig a gerincét képezte és ha azt akarjuk, hogy ez igy maradjon továbbra is, amire feltétlenül szükség van, ezt sem szabad soha szem elől téveszteni.*

1934: a fürdőváros-gondolat megvalósitásának esztendeje

Fürdőszanatórium a Rudasban, pezsgőfürdő a Gellértben, uj furások a Széchenyiben — Erősen kimélyül a jövő esztendőben a főváros idegenforgalmi propagandája

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

Kétségtelen, hogy a most lezáruló esztendőben a főváros *rengeteget alkotott a fürdőváros-gondolat megvalósitása terén,* alapot szolgáltatva arra, hogy Budapest fürdővárossá való alakulásával *növekedjen idegenforgalmunk is. A tabáni pályázat* kiirása, a *Rudas-fürdő* átépitése, a *pezsgőfürdő* terveinek elkészitése, nemkülönben annak a tervnek előtérbe nyomulása, hogy a *Széchényi-fürdő* igazgatósági épületét szállodává alakitsák át: *egy-egy épitőkocka a jövendőnek abban a gyönyörü épületében,* amely egész Európa számára Budapest-fürdővárost fogja jelenteni. A tevékeny és mozgalmas 1933 után 1934 következik: *a tervezgetések megvalósulásának esztendeje.*

Kovácsházy Vilmos

tanácsnokkal, a városgazdasági ügyosztály agilis és fáradhatatlanul szorgalmas vezetőjével a jövő esztendő *fürdővárosi és idegenforgalmi célkitüzéseiről* beszélgettünk.

— Valóban — mondotta *Kovácsházy* — a most ránk virradó 1934-es esztendő

a tervek pozitiv megvalósitásának esztendeje

lesz. A vezetésem alatt álló ügyosztály jövő évi programját a *fürdőváros-gondolat körében létesitendő intézmények, intézkedések* fogják kitölteni. Még ennek az évnek a végén megkezdődnek

a Rudas-fürdő gáztüzeléssel való berendezési munkálatai

és hiszem, hogy az *igazgatósági épületnek* már befejezett eltávolitása után az ugyancsak kifogásolt *kazánházat és füstkéményt* is sikerül legkésőbb május hónapra lebontani. A *Rudas-fürdő épitésének kérdése,* illetve

a Rudas-fürdőnek átrendezése, ott egy polgári fürdőszanatóriumnak berendezése,

a gyógyfürdő modernizálása, a források és ivócsarnok *uj kiépitése* és a fedett sétány felépitése a törvényhatósági tanács azon döntése után, hogy *a tervek elkészitésére már megbizást adott,* remélem, hogy 1934. év elején megkezdődik és még ugyanezen évben befejezést is fog nyerni.

— A *Gellért-fürdőben* ugyancsak

tavaszra elkészül a pezsgő-fürdő.

Ugy tervezem, hogy a *megnyitás a Hullámfürdő megnyitásával egyidőben történhessék,* az lévén az elgondolásunk, hogy a Hullámfürdő közönsége *egyszerre, minden külön dijazás nélkül a pezsgőfürdőt is használhassa.* Az esős és borus napokra gondolok, amikor a Hullámfürdő közönsége most már majd a pezsgőfürdőt fogja használni és a fürdésben nem lesz az időjárás által akadályozva. Természetesen a Hullámfürdő szezónjának megkezdése után a *pezsgőfürdő továbbra is nyitvamarad* és bizonyosra veszem, hogy a Hullámfürdő előkelő közönsége ezt a fürdőt *éppen akkora szeretettel fogja felkarolni,* mint annakidején az a Hullámfürdővel egyik napról a másikra megtörtént.

— Ugyancsak tavasszal

megkezdjük a Gellért-szállóban a szanatóriumi résznek a berendezését is.

Egyelőre *20—30 szobát kivánunk elkülöniteni* azok részére, akik a Gellért-fürdőben fürdőkurát kivánnak tartani. Ugyanakkor *igyekszünk majd átcsoportositani az egyes gyógyeszközök ma szétszórt helyiségeit* akként, hogy a fürdőket használó betegeknek a fürdők és a gyógyeszközök együttes használata esetében ne kelljen többször vetkőzniök és öltözniök.

— Megtettem a szükséges intézkedéseket arra, hogy a *Gellért-fürdő jövő esztendei költségvetésében felvett összeg keretében* lehetővé válhassék

a gyógyfürdők orvosi propagandája.

Már az év elején a Gellért-fürdőről *számos cikk fog megjelenni a külföldi orvosi szaksajtóban,* ezenfelül *orvosi szakkönyvet is* kiadunk a Gellért-fürdő gyógyeszközeiről és gyógyeredményeiről. Arra is megvan minden reményem, hogy

a Széchenyi-fürdő területén furandó második hőforrás

munkálatait is *sikerül majd a tavasszal megkezdeni.*

— A fürdőváros-gondolat fejlesztésével szorosan összefügg

az idegenforgalmi propaganda.

A már eddig bevalt propagandaeszközöket *tovább kivánjuk a jövő esztendőben is fejleszteni.* Az idegenforgalmi propaganda nagy nyereségét:

a fényképpályázat nagyszerü, hatalmas anyagát,

a négy nyelven megjelent idegenforgalmi naptárban csak részben használtuk fel, számos nagyszerü fényképünk marad a jövő esztendei propaganda számára is. Természetes, hogy a jövő esztendőben *uj idegenforgalmi fényképpályázatot fog kiirni a városgazdasági ügyosztály.*

A bécsi iroda

továbbra is folytatni fogja azt a munkát, amelyben eddig annyi szép eredményt ért el. *Folytatja előadásait, felolvasásait Budapestről,* továbbra is rendelkezésre áll majd a Budapestet felkeresni kivánó idegeneknek.

Vége a téglakartel diktaturájának Óbudán

Tiz esztendő alatt planirozzák és beépitik Óbuda szégyenfoltját: az elbányászott és leomlott hegyoldalakat

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A rosz gazdasági körülmények közepette is folyton fejlődő és épülő Budapest arculatján az *egyik legfeltünőbb szépséghiba* a budai hegyvidék északi részeinek *az Óbudán elterülő téglagyárak és agyagbányák* által okozott elcsufitása. Ezeknek a bányatelepeknek *egész hegyoldalak estek áldozatul* és a kopár sárga partfalak a város felől nézve ma ugy merednek égnek, mintha *hegyomlás, vagy háboru pusztitott volna ezen a vidéken.* Az autonómia különböző fórumain *évtizedek óta sürgetik az óbudai téglagyárak és agyagbányák megrendszabályozását:* erre azonban csak a legutóbbi időkben került a sor, amikoris a polgármester felszólitotta a *gyárakat és bányákat üzemterveik bemutatására.* A bemutatásra kitüzött terminus már le is járt, a beérkezett jelentéseket *most dolgozza fel a városrendezési ügyosztály.* A nagyfontosságu akcióról

Kempelen Ágoston

műszaki főtanácsos,

az ügyosztály vezetője, a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Nemcsak *városszépészeti* szempontból vár megoldásra az óbudai gyár-, illetőleg bányatelepek környékének a rendezése, hanem *városfejlesztési* szempontból is. A téglagyárak ugyanis *fejlődő városrészek közé ékelődtek már be,* megakasztják azok szabad kialakulását, veszélyeztetik az épitkezés biztonságát. Kétségtelen, hogy a bányatelepek megszüntetése *sokszorosan közérdek.* Érdeke az egyes szomszéd telektulajdonosoknak, érdeke a fővárosnak városfejlesztés szempontjából és végül érdeke az országnak idegenforgalmi szempontból is.

— Ennek a megállapitásnak gyakorlati konzekvenciáit levonni azonban *már nem olyan könnyü, mint volt azt felismerni.* Hiszen a gyárak müködésére szükség van, azok telepe pedig éppen az agyagbányászás helyhezkötött lehetősége folytán *nagy befektetett tőkét* képvisel, máról holnapra való megszüntetése tehát *csak a területeknek a főváros által való megvásárlása utján volna keresztülvihető.* Ez a megoldás azonban oly nagy terhet jelentene a fővárosra, hogy *arra még gondolni sem lehet!* Más lehetőséget kellett tehát találni az *agyagbányák terjeszkedésének a korlátozására,* illetve üzemüknek bizonyos időn belül való megszüntetésére.

— Ennek a célnak elérésére sikerült a vezetésem alatt álló városrendezési ügyosztálynak az adottságok figyelembevételével *olyan eszközöket találnia,* amely által tiz-husz esztendő alatt biztositható *a városképet ma elcsufitó telepek üzemének nemcsak megszüntetése, hanem egyben ezeknek a területeknek az üzem megszünése után olyan állapotban való kialakulása, hogy az a környéknek értékét ugy városkép, mint beépithetőség szempontjából csak emeli.* Sőt a területnek ezen értéknövekedése egyszersmind az ingatlantulajdonos vállalatokat kárpótolja is az őket üzemük beszüntetésével érő károkért. Elgondolásunk e tekintetben a *következő:*

— Statisztikai adatok alapján megállapitható az évi átlagos tégla- illetőleg agyagszükséglet, igy tehát meghatározható *tiz-husz esztendőre előre az a területszükséglet is,* amelyen a szükséges agyagmennyiség feltárható. Ezt a területrészt a főváros az érdekelt vállalatokkal egyetértésben *előre kijelölheti,* mégpedig olymódon, hogy az agyagbányászás által lehordandó földtömegek egyben *a tervszerüen megállapitott planirozási munkákkal is megegyezzenek.* Megtalálhatja ugyanis a főváros annak a módját, hogy *az agyagbányák bányajogát bizonyos meghatározott területekre korlátozza.* Ha tehát a vállalat a tiz-husz évi agyagszükséglet alapján megállapitott agyagmennyiséget kibányászta, *ezzel a munkával egyuttal automatice elvégezte a terület tereprendezését is.* További *bányajoga azonban ezzel meg is szünt.*

— A kérdés ezután tehát már csak az, *mi történjen az ilyenmódon immár tervszerüen planirozott területtel.* A felelet *erre a kérdésre magától adódik.* Hiszen az ingatlantulajdonos vállalatnak elsősorban *saját érdeke lesz, hogy az eddig csupán agyagbányászásra használható területei, miután ez a joga megszünt, másmódon legyenek minél jobban értékesithetők.* Saját céljait szolgálja tehát azáltal, ha területét *utak épitésére, parcellázás és parkirozás által* az épitési területek sorába bevonja és igy a telkeket értékükben lényegesen megnövekedve bocsáthatja áruba.

— A cél tehát *tiz-husz esztendőn belül teljes mértékben elérhető.* Ennek szem előtt tartásával szólitottuk fel *az üzemtervek elkészitése kapcsán* az érdekelt bányavállalatokat, amelyek jelentéseit *most dolgozza fel a vezetésem alatt álló ügyosztály.* Amikor minden más megoldási lehetőség csak *illuzórikusnak tekinthető,* érdemes az eredményre tizhusz esztendőt várni, mert a probléma *aránylag rövid idő alatt és a köz érdekeinek teljes figyelembevételével oldódik meg.*

Kevés a hatósági állatorvos

Sulyos hiányok Budapest közegészségügyében

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A székesfőváros állategészségügyi, illetőleg közélelmezésügyi szakszolgálatát a közvágóhidakon, az összes vásárcsarnokokban, piactereken és kerületeknél *alig ötven állatorvos* látja el, mely létszám már régóta kevésnek bizonyult, közegészségügyi vonatkozásban is rendkivül fontos müködésükben.

Különösen elégtelen ez a személyzet a *főváros nyilt élelmiszerpiacainak, mészáros- és hentesüzleteinek, valamint husipari üzemeinek és raktárainak intenzivebb ellenőrzésére.* Ez a nagy feladat valóságban csak *a meglévő szakszemélyzet létszámának* jelentékenyebb kiegészitése mellett volna helyesen keresztülvihető. Ennek elhalasztása folytán szenved az ellenőrzés feltünően nagy hiányokat. Pl. hónapok telnek el, amig ugyanazon üzlet stb. ujra vizsgálat alá kerül, igy könnyen érthető, hogy *az ellenőrzés nem lehet tökéletes.*

Mig *a vizsgálati kényszer alá eső állatok husa* igen szigoru vizsgálaton megy át, addig a közvágóhidi kényszer alá nem tartozó, *gyakran elhullott állatokból* származó husok nagy része állatorvos-szakértők rendszeres vizsgálata nélkül kerül forgalomba.

Jelenleg a felhozott áru minden vizsgálat nélkül kerül eladásra s mintegy a laikus vásárló közönségre van bizva, hogy a nem teljesen kifogástalan árut ne vásárolja meg. Fontos volna pedig a vizsgálat állategészségügy-rendőri és közegészségügyi vonatkozása miatt. Mindezek pedig a hivatalból kimutatandó, fertőző állatbetegségek eredetének kinyomozására való tekintettel is *feltétlenül a szakember közreműködését* vennék igénybe. Amikor köztudomásu, hogy a laikus közönség, megfelelő szakismeretek hiányában, még a fontosabb fertőző baromfibetegségeket, pl. a baromfikolera, typhus, tuberculosis, himlő, pestis, spirochaetosis stb. sem tudja helyesen felismerni és kellőképen értelmezni, mivel azok megállapitása még a szakemberek részéről is *behatóbb, gyakran laboratóriumi vizsgálatot* igényel.

Az elmondottakból kitünik tehát, hogy hiába rendelkezik a főváros *kiváló, de nem elegendő számu szakemberekkel,* ha ennek folytán az állatorvosi szakszolgálat ellátásánál következésképen nagy hiányokat tüntet fel a köz- és állategészségügy veszélyére. Holott a fővárosnak irányadó szerepet kellene betöltenie és ama tekintetekben követésre méltó példát mutatnia az egész országra nézve.

Hogy ez a kérdés megoldható legyen, *megfelelő számu szakembert kellene* alkalmazni. Ezzel nemcsak a köz- és állategészségügy, hanem éppoly nagyjelentőségü kérdés, mint a fiatalság elhelyezkedése is nyerne. Minthogy ma az ország *világhirü állatorvosi főiskolája* látszólag szinte fölösleges számban képez ki szakembereket; ennek következtében *az állástalan diplomás állatorvos fiatalság megfelelő elhelyezkedését is előmozditaná.* Ugyanis ezidőszerint azoknak még a kiválóbbjai sem tudnak kellőképen érvényesülni, noha ez lehetséges lenne — többek között — pl. a nagyobb közvágóhidaknak bakteriológiai husvizsgáló laboratóriumokkal való kiegészitésével. Ezek eredeti rendeltetésük mellett egyuttal a haladó tudomány és vizsgálati technika kiváló segédeszközei lennének, *a racionális állattenyésztést veszélyeztető, fertőző betegségek helyes felismerése* révén, az ellenük való megfelelő radikális védekezési eljárások módjának megválasztása tekintetében.

A hiányok azzal is magyarázhatók, hogy *az állatorvosi karnak az őket érdeklő ügyekben sincsen megfelelő hozzászólási módjuk, mivel az őket megillető jogaik sem nyernek teljes mértékben kielégitést;* pl. még a székesfővárosi közvágóhidak igazgatása is *ki van véve ezidőszerint a kezükből.*

Alkalmaznia kellene tehát sürgősen a fővárosnak az állatorvosi karban a jelenlegi létszámon felül *még legalább 20 állatorvost,* beleértve a már engedélyezett, de még nem müködő áo. gyakornokot, akiknek javadalmazását a vizsgálandó husokat igen csekély mértékben terhelő vizsgálati dijak fedeznék; továbbá a közvágóhidak igazgatását és az egész főváros területén történő husvizsgálatot és ellenőrzést, célszerü lenne haladéktalanul állatorvos-szakember vezetése alá rendelnie.

Felemlitést érdemel az a körülmény, hogy a székesfőváros más téren *alkalmazni szokott elegendő számu* tisztviselőt valamely közérdekü ügy ellátására, ahol szükségesnek mutatkozik, pl. a szegényügyi kivizsgálások lebonyolitására stb. Mennyivel inkább megtehetné ezt ama nagyfontosságu közegészségügyi, illetve közélelmezésügyi kérdéssel vonatkozásban, amikor annak csekély anyagi terhét tulajdonképen az elsősorban érdekelt fogyasztó közönség, illetőleg az eladó viselné azáltal, hogy a vizsgálandó husok kg-ját kb. *1 fillérrel terhelné meg a főváros, vizsgálati dij cimén.*

Már januárban kiirja a főváros a porolajozási versenytárgyalást

Bár a kátrányolajjal végzett kisérletek biztatóak, mégis elsősorban ásványi olajjal óhajt porolajozni a Köztisztasági Hivatal

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A fővárosnak esztendőről-esztendőre visszatérő *közszállitási tengeri kigyója,* a makadámutak olajjal való portalanitására kiirt versenytárgyalás, amely körül a *legfantasztikusabb jogi figurák, fellebbezések és panaszok szoktak lezajlani.* Hogy az egymással *áldáz harcban álló olajgyárak* perlekedése ne odázza el a porolajozás tényleges megkezdésének datumát, *Király* tanácsnok minden évben *egyre korábban* irja ki a versenytárgyalást. Maga a porolajozási munkálat csak *május végén — junius elején* kezdődik legkorábban; tavaly *márciusban* irták ki a versenytárgyalást, az idén *februárban,* a jövő esztendőben pedig *január első napjaiban* meghirdeti a versenytárgyalást a polgármester. A versenytárgyalás korai meghirdetése annál is szükségesebb, mert legutóbb is, a jövő esztendei költségvetés tárgyalása kapcsán elhangzott, teljes mértékben alaptalan, *olyan felszólalás* a közgyülésen, hogy *a pályázat későn való kiirása következtében* a vállalatok akkor kezdik meg az utak olajjal való portalanitását, amikor azok már a *szó szoros értelmében porfellegben usznak.*

A főváros porolajozási akciójáról, különös tekintettel arra a körülményre, hogy a Gázgyár *kátrányolajjal is folytat bizonyos kisérletet,*

illetékes helyen

a következő nyilatkozatot tették munkatársunknak:

— Az ut- és csatornaépitési ügyosztály előterjesztésére az 1934. évi porolajozás versenytárgyalását *már január első napjaiban* kiirja a polgármester. A folyó évi költségvetésben 200 ezer pengő volt előirányozva az utak olajjal való portalanitására, a jövő évi költségelőirányzat erre a célra *180 ezer pengőt* vesz fel. A folyó esztendőben kiirásra került makadámburkolatot *teljes mennyiségben ismét kiirja a polgármester ásványi porolajjal való portalanitásra.* A kiirásra kerülő terület tehát a jövő esztendőben is *700 ezer négyszögméter lesz.*

— Szóba került az eddig használt ásványi olajról a gázgyári *kátrányolajra való áttérés.* A gázgyári kisérletek és a kátrányolajjal eddig végzett próbák eredménye *biztató,* figyelemmel azonban arra, hogy az ásványi olajokkal végzett portalanitás nemcsak a levegőben levő port köti le, de a *burkolatot is megjavitja,* ha a versenytárgyalás kapcsán megfelelő ajánlatok érkeznek, előreláthatólag a jövő esztendőben is *főként ásványi olajokat fog felhasználni a főváros az utak portalanitására.*

Mi a méter?
A hosszuság egysége.
Mi a watt?
Az áramfogyasztás egysége.
Mi a lumen?
A fényteljesitmény egysége.
Kis áramfogyasztás — nagy fényteljesitmény:
ez a gazdaságos izzólámpa!
TUNGSRAM

Hirek

Sipőcz polgármester egyházi esküvője. *Sipőcz* Jenő dr., Budapest székesfőváros polgármestere és *Szántó* Ilona a Ferences atyák budai plébánia-templomában házasságot kötöttek. Az esketési szertartást P. *Zadravetz* István nyug. tábori püspök végezte. Tanuk voltak: *Sipőcz* László és *Bogyay* Arthur.

A polgármester köszönete az Uj Budapestnek. *Sipőcz* Jenő dr. polgármester a következő levelet intézte az *Uj Budapest* szerkesztőségéhez: Tekintetes Szerkesztőség! A székesfővárosi gyermeknyaraltatási akció érdekében kifejtett hirlapi támogatásáért, mellyel a szegénysorsu fővárosi gyermekek nyaraltatását elősegiteni szives volt, fogadja a tekintetes Szerkesztőség hálás köszönetem kifejezését. *Sipőcz* polgármester.

Csorna árvaszéki elnök előadása az Ügyvédi Körben. Az uj Törökország jogi, szociális, kulturális és gazdasági reformjáról tartott az Ügyvédi Körben előadást *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnök, aki a Rákóczi-ház felavatása alkalmával Rodostóban a székesfővárost képviselte és Istambulban, majd Ankarában is járván, a török állam és társadalmi élet egyes megnyilvánulásait is tanulmányozta. Elöljáróban Kemált, a köztársaság megalapitóját, mint a modern idők egyik legnagyobb alakját jellemezte; majd rövid vonásokban bemutatta a régi török birodalom állami és társadalmi berendezkedését, valamint történetét a köztársaság megalapitásáig. Azután ismertette az alkotmányjogi reformot, az állam és egyház különválasztását, a vallási szimbólumok kiirtását. Majd az állami igazgatás szervezetét irta le és sorra vette a magánjog és a jog egyéb területén tett ujitásokat. Miután a kulturális téren tett reformokat (latin irás bevezetése, iskolareform stb.) és a szociális tevékenységet is ismertette, és a gazdasági és pénzügyi téren kifejtett erőfeszitésekről szólott, felsorolta az 1924. évi népszámlálás alapján készült statisztikai munkálatok kiemelkedő adatait. Foglalkozott végül a törökmagyar nemzetközi és gazdasági kapcsolatokkal is. Kiemelte azt is, hogy Törökország mint modern állam, szervezettségével és katonai hatalmával a *nemzetközi politikában is egyre nagyobb szerepet* játszik, miértis nemcsak a köztudomásu barátság ápolása, de a saját érdekének előmozditása végett is törekedni kell a magyarságnak a török nép viszonyainak megismerésére és a *kapcsolatok szorosabbra füzésére.*

Belvárosi Szinház

A legnagyobb siker:

Helyet az ifjuságnak!

Táblás házak!

A kép hatása nagyrészt a kerettől függ, — ezt az igazságot a művészek már évszázadok óta tudják, aminek meggyőző bizonyitéka az a körültekintő gondosság, amellyel festményeik kereteinek megtervezésénél, kiválasztásánál eljártak. A megfelelő keret fokozza a kép hatását, a meg nem felelő, a stilustalan megsemmisiti. Aki nem szakértő, ebben az alapos művészettörténeti tájékozottságot és művelt izlést kivánó kérdésben jól teszi, ha szakemberhez fordul, amikor valamely fényképet, rajzot, vagy festményt kereteztet. Budapestnek legrégibb, legelőkelőbb képkereskedése és képkeretgyára az 53 esztendős Hoffmann Ferenc cég (IV., Gerlóczy utca 5. és Károly körut 28. Központi Városháza épülete). Maga a gyár valóságos mintatelep. Műhelyei, munkamegosztása, felszereltsége, szervezettsége, az elsők közé emeli európai viszonylatban is. Még inkább öregbitik hirét azok a munkák, amelyek kikerülnek belőle. Melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Magyar motivumok a fővárosi kertészetben

Hetvenezer rózsát magábafoglaló rózsakertet tervez a tabáni temető helyén a fővárosi kertészet

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A nyári időszakban Budapesten megforduló idegenek mindenkor a *legnagyobb dicséret és elismerés hangján* nyilatkoznak a fővárosi terek és parkok gyönyörü növényditéről. Hogy a főváros kertészete valóban hivatása magaslatán áll, bizonyitják *a nemes izléssel létesült parkok és közkertek*, amelyek nemcsak a szemet gyönyörködtetik, hanem *a maguk nemes és magyaros stilusával fejlesztik a tömegek művészi izlését is.* Kertészetünk európai hirnevét *Räde* Károly alapitotta meg, az ő nyomdokaiba lépett *Morbitzer* Dezső gazdasági tanácsos, a főváros jelenlegi kertészeti igazgatója, aki a legelsőrendü szakemberek közé tartozik. Elgondolásairól és célkitüzéseiről

Morbitzer Dezső

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Meggyőződésem, hogy fővárosunk idegenforgalma ma *már nem muló divat, rövidéletü jelenség*, hanem *felismerése faji kulturánknak és ősi érzékeinknek.* Amikor a természet két kézzel szórta elénk kinceseit, akkor az az elgondolásom, hogy

Budapestben a külföldi nem a nagy metropolisok kicsinyitett mását keresi, hanem fajunk különleges kulturáját, müvészetét és annak gazdag formavilágát.

Ez áll a fővárosi kertészetre is. Vajjon *szükséges-e mindenben átvenni nyugat kertmüvészetét*, ahelyett, hogy egybegyüjtve tapasztalatainkat, *uj és nemzeti jellegü* kezdeményezésekkel álljunk elő.

— **Kertészeti elgondolásunkban nemzeti öncéluságunkat kell szolgálni.**

Amikor *nagy ügyünknél, a revizió-nál* szentebbet nem ismerhetünk, akkor

a növényzetet is a cél szolgálatába kell állitani, meg kell azt formálni a mi faji hasonlatosságunkra, ősi kulturánk gyöngyös bokrétájává.

Meg kell mutatnunk, *mint nyomja bélyegét hazánk e szomoru korszaka a kert stilusára* és miként válhatik a kert is fontos müvészi tényezővé.

— Utalok *a már meglevő kertmüvészeti és dendrológiai alkotásokra*, amelyekben már az uj kertészeti vezérmotivumok uralkodnak. A *Gellérthegyen* az utóbbi esztendőkben meghonositott és még korántsem befejezett Nagymagyarországi flóra telepitése, vagy a *Szabadság-téri irredenta virágoskert* mutatják legjobban azt a nemzeti öncéluságot, amelynek következő lépése lesz a *régi tabáni temető helyén mintegy 70 ezer rózsát magábafoglaló magyar rózsakert terve, valamint a pesti Dunakorzó nagyarányu átalakitási terve is kertészeti szempontból.*

— **Népmüvészetünk annyira gazdag és annyira szép, hogy bátran járhatunk uj utakon és használhatjuk diszitő elemként hazai flóránk növényeit és a magyar motivumokat.**

Kétségtelen, hogy *ezek a magyar motivumok megkapják az iderándulo külföldiek lelkét és az utánunk következő nemzedékekben is több nyomot fognak hagyni, mint a nyugati kertmüvészet nem mindig bevált muló divatu formái.*

Maximálták az előljárósági tisztviselők mellékjövedelmét

Az előljárósági tisztviselők törzsfizetésének ötven százalékánál nem lehet nagyobb a hatósági dijakból eredő mellékjövedelem — A rendelet megváltoztatása céljából az előljárók memorandummal fordultak a polgármesterhez

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Egy közgyülési felszólalás kapcsán a polgármester elrendelte, hogy az előljáróság által hivatalos eljárás alkalmával szedett dijakat a kerületi előljárók *minden hónap utolsó napján* fizessék be az előljáróság pénztárába és azok összegeiről a főszámvevő utján *havonta tegyenek jelentést a polgármesternek.* A polgármester intézkedett aziránt is, hogy ezekkel az összegekkel a *jövőben nem a kerületi előljárók, hanem a pénzügyi ügyosztály fog rendelkezni.* Elterjedt hirek szerint a jövőben a polgármester az előljáróságok *azon tisztviselői számára*, akik a különböző hatósági eljárásokon résztvesznek: *kerületi előljáró, kerületi mérnök és kerületi tisztiorvos* javára bizonyos összeget fog engedélyezni, amely azonban a *törzsfizetés ötven százalékánál több nem lehet*, a fennmaradó összeggel pedig költségvetési előirányzat kapcsán fognak a törvényhatósági tanács és a törvényhatósági bizottság közgyülése rendelkezni.

A kerületi előljárók szerdán *bizalmas értekezleten* foglalkoztak a polgármester rendeletével, amelynek *megváltoztatására, illetőleg hatálytalanitására memorandumot is szerkesztenek.* Az előljárósági tisztviselők méltánytalannak tartják, hogy ezektől a legális mellékjövedelmektől megfosszák őket, annál is inkább, mert azt *nem ellenérték nélkül kapják:* hóban és fagyban, télen és nyáron *rengeteg kiszállást kell végezniök*, lakhatási engedélyeket kiadniok, telepvizsgálatokat tartaniok és más hivatalos külső eljárásokat végezniök.

— Lehet — mondotta nekünk az egyik kerület vezető tanácsnoka, — hogy az *épitési konjunktura idején*, néhány évvel ezelőtt *nagyobb összegek is szétosztásra kerültek* a kerületi előljáróságokon, azonban a helyzet ma az, hogy *alig néhány pengőre rug havonta* a különféle hatósági eljárásokból befolyó összeg, amely a készkiadásokat is alig fedezi.

Mint az *elnöki ügyosztályban* értesülünk, a polgármester az előljárók memoranduma dacára *sem fogja rendeletét megváltoztatni*, annál kevésbbé, mert *olyan hirek vannak forgalomban*, hogy egyes előljáróságokon a kerületi vezetők mellékjövedelme *magasabbra rugott, mint a tényleges fizetésük.* A polgármester ezt a helyzetet méltánytalannak találja és ezért nincs ebben a helyzetben, hogy már *kiadott rendeletét bármiképpen módositsa.*

Budapest székesfőváros Elektromos Müvei értesiti fogyasztóközönségét, hogy az üzleti kirakat- és reklámvilágitás költségeit folyó évi december havi mérőleolvasástól kezdődőleg egy havi fogyasztásra vonatkozólag leszállitotta. Az eddigi kirakat- és reklámvilágitási trifa mellett az áramfogyasztás elszámolása a bekapcsolt világitási berendezés havi 50 órai használatig kilowattóránként 54 fillérrel, ezenfelül pedig 20 fillérrel történt. Az ármérséklés szerint a magasabb egységárral elszámolandó kihasználási órák száma 50-ről 30-ra szállittatott le ugy, hogy már a havi 30 órai igénybevételen felüli fogyasztás az alacsonyabb 20 filléres egységárral nyer elszámolást. Ennek a kisérleti ármérséklésnek, amely kizáróan csak a folyó havi fogyasztásra szoritkozik, célja az, hogy a kereskedők részére a karácsonyünnepi vásárlások alatt kedvezményt biztositson.

Pártélet

A közalkalmazottak és a kisipar

A józsefvárosi kereszténypárt értekezlete

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A Józsefvárosi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt e heti értekezletén *Baján* Ferenc dr. elnöki megnyitója után

Zichy János gróf

emelkedett szólásra.

— Nem vagyok hajlandó támogatni a kormányt, — mondotta, — mert a *cselekedetek emberét vártam és csak a szavak emberét kaptam.* A kormányzat külpolitikájának éles kritizálása után azt mondotta Zichy, hogy a kormány maga köré gyüjti *a puhány és gerinctelen embereket*, akik fejet hajtanak neki. *Ennek csak örülni lehet*, mert a kereszténypártnak a *karaktercs, magyar, öntudatos emberekre* szüksége van. Számtalan sulyos oka van annak, amely arra késztette Zichyt, hogy a jelenlegi kormánytól eltávolodjon.

Ezután

Müller Antal

országgyülési képviselő mutatott rá arra, hogy a *január elsejével életbelépő nyugdijtörvény a legsulyosabb csapást méri a kereskedelmi és gazdasági életre.* A kisipar életfenntartója a közalkalmazotti kar volt, amely egyre jobban elsorvad és vásárlóképessége megbénul.

A két illusztris szónokot a pártértekezlet többszáz résztvevője lelkesen megtapsolta. Az értekezlet *Baján* Ferenc elnöki zárószavával ért véget.

A rákosfalvi keresztény községi párt vacsorája dr. Gyurkovics Henrik főv. biz. tag és Papp Gyula tisztviselő rendezésében fényesen sikerült, melyen résztvett Petrovácz Gyula orszgy. képviselő, Vándory Dezső pártelnök, Soltész Imre ezredes, Urbányi A. József, Nyers Elek igazgatók, Győry Dénes áll. főnök stb.

Negyven éves a Rózsadombi Egyesület. A Rózsadomb és Vidéke Egyesület 40 éves fennállását ünnepelte szombaton a Szent Lukács-fürdő különtermében jubiláris diszközgyülés, müvészest és társasvacsora keretében, rendkivül nagy érdeklődés mellett. Az ünnepi közgyülésen *vitéz József Ferenc dr.* királyi herceg, az egyesület fővédője elnökölt. Megnyitó beszédében hangsulyozta, hogy a szerencsés fekvésü Rózsadomb kiépitése nemcsak *partikuláris érdek*, hanem az egész Budapest, sőt az eljövendő fürdőváros és a fejlődő idegenforgalom egyetemes érdeke is. Azután *Nádas* Béla dr., az egyesület ügyész-főtitkára számolt be az egyesület 40 éves müködéséről és jövőbeli célkitüzéseiről. Ez utóbbiak közt szerepelnek elsősorban: a rózsadombi autobuszjárat fejlesztése, Gülbaba-mecset épitése, rózsadombi kerti fiuközépiskola létesitése, rózsadombi kaszinó alapitása, rózsadombi piac kijelölése és sok más egyéb, a Rózsadomb és környéke fejlesztését, szépitését és kialakitását célzó, közérdekü kezdeményezés. A közgyülés *József Ferenc királyi herceg* inditványára jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az elnökségnek és a főtitkárnak a tartalmas beszámolóért és az eredményes müködésért. A pénztárosi és számvizsgáló jelentések után megejtették a tisztujitást. Elnöknek megválasztották *Harrer* Ferenc dr. nyug. alpolgármestert. Alelnökök lettek: almási *Balogh* Loránt, *Lengyel* Endre dr. és budatétényi *Vály* Ernő dr. Ügyész-főtitkár: *Nádas* Béla dr., pénztáros: *Hoffmann* Károly lett, majd kiegészitették a választmányt.

König, Román és Stein

mérnökök, épitési vállalkozók

BUDAPEST,

VIII., Népszinház-u. 13

Telefon: 43-1-44

Olcsóbb lesz-e a taxi?

Ujév után megkezdődnek a tárgyalások

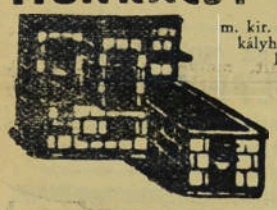
— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényhatósági tanácsban Petrovácz Gyula tudvalevően inditványt tett aziránt, hogy a géperejü bérkocsik viteldija a *65 filléres alapdijról 50 fillérre szállittassék le.* Az erre vonatkozó javaslatot a törvényhatósági tanács elfogadta és *Bódy* László dr. tanácsnok, felszólalása után *felkérte a polgármestert,* hogy a viteldijak leszállitását illetően közvetlen tárgyalásokat kezdjen az érdekképviseletekkel.

A taxivállalatok a törvényhatósági tanács határozata kapcsán *már jelentkeztek a közlekedési ügyosztálynál,* ahol előadták, hogy *a viteldij-leszállitására képtelenek. A lecsökkent forgalom* és a *motalkó felemelt kincstári illetéke* mellett a helyzet az, hogy a taxik üzembentartásához szükséges nyersanyagok ára egyáltalában *nem csökkent, sőt a legutóbbi esztendőben emelkedett is.* Bódy tanácsnok közölte a taxisok érdekképviseleteinek vezetőivel, hogy a taxi viteldij tárgyában *január első napjaiban kezdi meg velük a közvetlen tárgyalásokat.*

A fővárosnak az autótaxiról alkotott szabályrendelet értelmében *joga van beletekinteni a taxivállalatok könyveibe* és azok kalkulációját a *legteljesebb mértékben ellenőrizni és felülvizsgálni.* A főváros ezzel a jogával még élni is fog, a megejtendő vizsgálatoktól függ azután, hogy *olcsóbb lesz-e a taxi.*

Zománctáblák a legolcsóbban
Beér Sándor
V., Gróf Tisza István-u. 5
TELEFON: 82-4-29

MUNKÁCSY GYULA

m. kir. szab. takaréktuzhely, kályha, kéménytoldó és lakatosárugyár
Budapest, VII. Rózsa-utca 39
Mintaraktár
VII., Izabella-tér 3
Telefon: 31-2-80, 35 9-16.

MOLNÁR KÁLMÁN
okl. gépész- és közgazdasági-mérnök, épitési vállalkozó
Budapest, IV., Irányi-utca 21
Telefon: 89-7-13

„ESELGÉ" SZELLŐZŐ-BERENDEZÉSEK
Schubauer Ferenc magánmérnök
BUDAPEST, III., FÖLD-UTCA 51
Telefon: 62-2-06

December 25., 28. és 31-én
d. u. 1/2 3 órakor
Ügetőverseny

Ifj. HALÁSZ HUBERT
ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
VASSZÁDFAL KÖLCSÖNZŐ
BUDAPEST, VII., ARENA-UT 70
TELEFON: 39-0-50

VIGNÁLI RAFAELLO
bronzöntő
BUDAPEST
Lakás: Petneházy-utca 75/b.
Gyár: VI., Jász-utca 74. szám
TELEFON: AUTOMATA 919-12.

GAZDASÁGI ÉLET

Miért rossz a Községi kenyér?

Irta: SPOLARICH GYÖRGY

A *mi mindennapi kenyerünk* a szó szoros értelmében vehető, mert mindenkinek mindennap szüksége van egy darab kenyérre.

Az ország élelmiszereket gyártó iparok legfontosabb ága, *a sütőipar.* Minden ipari termék nélkülözhető, pótolható csak *a kenyér az,* ami okvetlenül szükséges és nélkülözhetetlen. Erre *kellene legtöbb gondot forditani,* a legtöbb áldozatot hozni s ezzel kellene *ugy tudományosan, mint technikailag* a kémia és technika haladását elért erdményeit felhasználva *a legintenzivebben foglalkoznunk.*

*

A Községi Kenyérgyár, melyet Budapest székesfőváros nemes Tanácsa 1909-ben épittetett meg, jó körülmények között indult. A békevilág csendes és minden gazdasági veszélyt kizáró idejében *biztos megrendelőkkel és jó financiális állapotok közepette.* Érthetetlen azonban, hogy megalakulása óta, huszonnégy év alatt a gyár nem tudott produkálni *a maga nemében izletes, jó kenyeret.* A békevilág kismestereinek és iparosainak pedig sok minden *nem volt szabad,* amit viszont a Községi Kenyérgyár megengedhetett magának. Az akkori idők értékes ellenőrei a közegészségügynek: *a kerületi tisztiorvos és a vele járó vásárfelügyelő. Reggel megjelentek a nyilt piacokon,* füszer, valamint sütőiparosok üzleteiben, rajtaütés-szerüen, vettek mintát a kenyerekből, azt megszagolva és megizlelve becsomagoltatták és mint *corpus delictit* vitték magukkal. Ez azt jelentette, hogy *a vegyvizsgálóba kerül* és ha tényleg élvezhetetlen, savanyu, vagy ragacsos volt, akkor a megfelelő kihágásért járó 10—20 koronás birsággal számolni kellett. A kisiparosság legfeljebb ipartestületének Kaszinójában a büntetés nagyságán tünődhetett és vitatkozhatott társaival, de a *tényen magán nem változtathatott. A Községi Kenyérgyárnak jó kenyere nem volt, ma sincs, de ilyenfajta büntetése sem volt és nem is lesz.*

*

Mi van ma és hogyan van ma? Elmult a háboru, ha szegényen, nehezen, erősen küszködve is, de a békevilághoz hasonló konszolidált állapotok között élünk a szabad verseny lehetőségei között. A közegészségügynek ma többet kell követelnie, mint azelőtt és *a ma kenyerének* jobbnak és élvezhetőbbnek kellene lennie. Ezeknek a fontos követelményeknek teljesitésére megépitett *Községi Kenyérgyárnak volna a kötelessége jópéldával elöljárni.* De éppen a Községi Kenyérgyár *nem mutat jó példát* és nem tesz eleget a közérdek és a közegészségügy követelményeinek, mert *nincs hivatása magaslatán.*

Cikkeket irtak és benfentesek mondták egynéhányszor, biztosan a *munkások a hibásak,* hogy *ilyen a községi kenyér.* Meggyőződéssel irom itt le, hogy *a magyar sütőmunkás nem hibás, mert a magyar sütőmunkás az egész Európában megállja a helyét.* A magyar tanult sütő-munkást a szakmájában *olyan munkával nem tudják megbizni, amit az tökéletesen teljesiteni nem tudna.* Igenis ennek a szép iparnak a munkásai mindent, ami *tökéletes magyar buza őrleményeiből* készithető, elő tudják állitani. Ebben az iparban *nincs és nem is lehet szemfényvesztés,* mert se pótanyag, sem festék nem jöhet számitásba. De számitásba jön *a liszt minősége, az előmunkálatok formája, a készitési mód, a munka beosztása, a kemencéknek a munka kivánta gyors és lassu sütésre való beállitása, szakszerü kezelése, a megfelelően temperált levegőjü megmunkáló termek, az élesztő frissesége, a viz felhasználása többféle fokon, a sok és kevés só és végül a tésztának, mint feldolgozandó anyagnak a keménysége vagy puhasága.* Talán nincs a Községinek megfelelő szakmunkása? Ezt nem hiszem! De fel kell tételeznem, hogy *a tudásában van akadályozva, nem fejtheti ki és nem mutathatja meg azt, amit tud.* Mindenben volt haladás és van folytatólagosan. A *Községi Kenyérgyár* éppenséggel fel van szerelve a technika tökéletességeivel, tehát ennek dacára nem képes egy negyedszázad óta *sem minőséget, sem gyártási formát változtatni.* Ha a Községi Kenyérgyár ugy tett volna, mint a nagyobb világvárosok közül a bécsi, vagy berlini nagy kenyérgyárak tettek (t. i. jó kenyeret állitanak elő és általános nagy közkedveltségnek örvendenek gyártmányaik), ugy a Községi Kenyérgyár *ma Budapestnek féltett közkincse lenne és különösen nagyrabecsült üzeme a főváros adófizető polgárságának.*

*

Ez a mesterség, amit sütőmesterségnek hivnak, magában foglalja a liszt ismeretét, a tésztakészités fogalmát, a kész és sikerült áruban való gyönyörködést. Mindez csak annak van adva, ki ezt az ipart bele nevelődve szivén hordja, ahogyan szükséges is, tökéletesen és jól megtanulta. Legyen egy ily fontos közüzem élén *olyan szakember,* ki ennek az iparnak minden csinját ismeri és megtanulta. *Irodán keresztül ez az ipar nem vezethető,* hanem bele kell élnie magát annak, aki vele foglalkozik és ismernie kell a munkás kezén keresztül ennek az iparnak minden aprólékosságát és felszereléseit.

Nem szabad *a gyártási formához ragaszkodni* ily hosszu éveken keresztül, ha ezzel a formával nem lehet eredményt elérni és nem felel meg a mai követelményeknek, hanem meg kell keresni az ujat, a jobbat, a tökéletesebbet, amire a helyzet és mód a Községi Kenyérgyarnak adva van.

Egy jobb gyártási rendszer és megváltoztatott készitési mód fogja a jó kenyeret adni. A Községi Kenyérgyár *hibái felett napirendre térni* már csak azért sem lehet, mert a mai kor technikájának megfelelően, ha nem is teljesen, de *jól fel van szerelve,* ugyhogy abból az üzemből jó *szakmunkásokkal és megfelelő vezetéssel tökéletesebb gyártmányokat kellene produkálni.* Kémiai vizsgálatok megejtésére rendelkezésére áll *saját laboratóriuma. Franciaország* buzájának gyenge minősége köztudomásu. A világ minden államából vesz buzát és lisztet s azokat *keverve őrli* és hozza forgalomba. Mégis *jó a kenyere,* miért? Mert az iparnak *szorgalmas és ügyes szakemberei addig kutatták, próbálták, keresték és keresik még ma is a készitési módját* a jó kenyérnek, mig azt a megfelelő mai formájában a rossz lisztből tökéletesen előállitották. Ennek eredménye lett azután és még ma is eredménye a francia lisztfeldolgozó iparnak értékes kimutatása, hogy Páris *kenyérfogyasztása két és félszerese százalékban kifejezve Budapest fogyasztásának.*

*

Ma, amikor minden üzem, akár kicsi, akár nagy a termelés fokozását és javitását a racionalizálás gondolatát, mint korszerü követelményt, vizsgálja és fontolgatja, a Községi miért nem tudja, vagy miért nem akarja az időkadta helyzet követelményeit teljes egészében megvalósitani? Kétségtelen, hogy kitartó, szivós szakmunkára és időre van szükség, fiatal erőre, dolgozni akarásra, kis varázsára az ambiciónak: de *a holnap kenyere véare jobb lesz...*

Nézze meg
Budapest Székesfőváros Elektromos Művei
állandó kiállitását
V, Honvéd-utca 22. sz. alatt
(Telefon: 90-4-00)
!
Az összes elektromos háztartási készülékek megtekinthetők
Gazdaságos áramfogyasztás
Kedvezményes egységárak
Elektromos tüzhely
tiszta, tökéletes, üzeme olcsó. Egy négyszemélyes család napi háromszoros étkezésének áramköltsége havonként 12—15 pengő. Főzési egységárkilówattóránként 12 fillér.
Forróviztároló
fürdőszoba, konyha, orvosi rendelő részére. 10 liter forróviz áramköltsége 8 fillér. Egy fürdő 40 fillérbe kerül. Egységárkilówattóránkint 8 fillér.
Villanyvasaló
nem piszkit, nem éget, nem fájdul meg a feje.
Elektromos háztartási készülékekkel minden igény kielégithető.
A háztartásban használjon
villamos-padlókefélőt, porszivót, hajszáritót, ventillátort, hajsütővasat, tea és kávéfőzőt, kenyérpiritót, hűtőgépet (jég-szekrény), testmelegitőt, stb.
Nem luxus!
Mert kiméli idejét, idegeit és pénzét

Előkészületek az 1934-es Nemzetközi Vásárra

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Magyarország összes kivitelének értéke 1932 májusában 40, juniusában 46 és juliusában 35 millió pengőt, 1933 májusában pedig 55, juniusában 59 és juliusában 58 millió pengőt tett ki. *Csak tényekre mutatunk rá* akkor, amikor e kedvező fordulattal kapcsolatba hozzuk azt, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásár a Nemzeti Bank megfelelő engedményei folytán éppen 1933-ban tudott először *teljes mértékben alkalmazkodni a devizazárlat* által bekövetkezett uj helyzethez és hogy a Nemzetközi Vásárnak ez a nagyfontosságu kezdeményezése tette általánosan használt exportfejlesztő tényezővé a zárolt pengőköveteléseknek exportüzletek céljára való felszabaditását. Ez az uj eszköz már magán a Nemzetközi Vásáron is meglepően kedvező eredményekre vezetett. A Nemzetközi Vásár kiállitói a *vásár 10 napja alatt közel 7 millió pengő értékü exportüzletet kötöttek.*

1934-ben a május 4—14-ig rendezendő Nemzetközi Vásár ugyancsak *kezdeményező munkára* vállalkozott. Tárgyalások vannak folyamatban, melyeknek várható eredménye, hogy az 1934. évi vásár kiállitói előtt ismét uj utak fognak feltárulni exportüzletük fejlesztésére. A szakkörökben elterjedt ezekre vonatkozó hirekkel hozzák összefüggésbe azt, hogy a magyar gyáripar ez évben már szokatlanul korai időpontban mutatott érdeklődést a május 4-én kezdődő vásár iránt. *A jelentkezett cégek száma már eddig meghaladta a 400-at.*

Feltünő módon fokozódott ez évben egyben a külföld érdeklődése. Érdekes, hogy ezuttal elsősorban a nyerstermékeket kiállitó délkeleti államok, Bulgária és Törökország ismerték fel a magyar vásárban rejlő nagy lehetőségeket. *Kilátás van arra,* hogy e két ország pavillonja mellett felépitésre kerül Jugoszlávia és Románia nemzeti bemutatója is. Élénk az érdeklődés a legfontosabb nyugati országok körében. Máris biztonsággal lehet számitani Olaszország és Franciaország részvételére. De komoly megbeszélések folynak egy angol birodalmi csoport létesitéséről is. Ha ehhez hozzátesszük, hogy a vásár ezuttal számos külön akciót készit elő, amelyek sorában szerepel az autószalon és a KMAC-al karöltve rendezett autósporthét, ugy máris megállapithatjuk, hogy az 1934. évi vásár rendezősége ujból jelentős sikert készit elő.

LISKA JENŐ
okl. gépészmérnök
vállalkozó
BUDAPEST, VIII., BAROSS-U. 77.

Offenbach Hoffmannja mesél
Hoffmann képkerete beszél

Szász Albert
okl. mérnök út, vasut, csatorna és magasépitesi vállalkozó
Budapest, II., Margit-körut 43
Telefon: 51—4—06.

KRÁL GYULA
KŐFARAGÓMESTER
SIREMLÉK ÉS MÁRVÁNYÁRU GYÁRTELEPE
BUDAPEST, III., LAJOS-U. 77/79. TEL. 624-88.

vállalkozás

Nem lesz több hitelmunka!

Király tanácsnok nyilatkozata az inségmunka munkateljesitményéről és ügyosztálya jövő évi munkaprogramjáról

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Ha végignézzük a most lezáruló esztendő közmunka-teljesitményeit, meg kell állapitanunk, hogy *az ut- és csatornaépitési ügyosztály volt az, amely a legtöbb munkaalkalmat produkálta a tönk szélén álló fővárosi iparosok számára. Király* Kálmán tanácsnok, az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetője *valóban tiszteletreméltó energiával* munkálkodott, hogy munkát tudjon adni annak *a sok tizezer éheznek,* amely a mindennapi megélhetését a tanácsnok által kezdeményezett közmunkáknak köszönheti. Az évforduló alkalmával felkerestük *Király* tanácsnokot, hogy tőle elkérjük munkateljesitmény szempontjából az 1933-as esztendő *statisztikai mérlegét,* egyben aziránt is kérdést intéztünk hozzá, *melyek ügyosztálya legközelebbi célkitüzései?*

Király Kálmán
tanácsnok

a következő nyilatkozatot tette az *Uj Budapest* munkatársának:

— Ügyosztályom a másfél esztendeig tartott szükségmunkák végleges mérlegét elkészitette. A szükségmunkák végrehajtásánál

32 vállalat részesedett a munkákban, épült összesen 33 ut, 41 csatorna, két év alatt 74 munkaalkalmat teremtett a főváros. A készitett utaknak hossza 25 kilométer, a gyüjtőcsatornáké 2.5 kilométer, a mellékcsatornáké pedig kereken 27 kilométer.

— Ezeken a munkáltokon *másfél esztendő alatt állandóan átlag ezerkétszáz ember dolgozott.* Ehhez járul az ut- és csatornaépitkezéseknél felhasznált *keramit, betoncső,* stb., amelynek legnagyobb részét *szintén Budapesten állitották elő.* Nyugodtan számolhatunk ezeknek a munkálatoknak az elvégzésére, ugyancsak másfélesztendeig átlag *300 embert.* A helyzet tehát az, hogy

1500 ember 450 munkanapot dolgozott, átlagosan tiz órát naponként. Tehát 7 millió munkaórát beszélhetünk, ha választ keresünk arra a kérdésre, hány munkaóra alatt készültek el a szükségmunkák.

— Az ügyosztály számitásai és az ide beérkezett adatok, nemkülönben az állandó felvigyázás és vizsgálat adatai szerint az inségmunka mintegy *8 millió pengőt* kitevő költségéből kereken

3,600.000 pengő jutott munkabérre,

átlagosan 40 filléres órabér mellett. A nyolcmillió pengős keretnek *öt százalékát: mintegy 400 ezer pengőt* vehetünk bélyegilletékekre és ajánlati bélyegekre. Anyagárra tehát ezek szerint marad a nyolcmillió pengőnek a fele: *négymillió pengő.*

— Ebből a négymillió pengőből kell fedezni az anyagértéket, a vállalati rezsit, *ami igen nagy,* tekintetbevéve, hogy ezen összeg szolgál fedezetül a munkát vállalt cégek irodai költségeinek anyag- és munkaeszköz kopásának, üzleti hasznának, sokféle adójának stb. Ebből az összegből volt fedezendő az *időközi kamat* költsége is, ami *igen jelentékeny.* Ha ugyanis készpénzmunkáról van szó, akkor az első cső lefektetésénél a vállalkozó *már megkapja azt a pénzt, amiből a csövet szállitó céget kifizetheti.* Az inségmunkánál az volt a helyzet, hogy

az első kapavágástól a fizetés megkezdéséig — ami 4—6 hónapra tehető — egyetlen fillért nem kapott a vállalkozó, a háromesztendős részletfizetés csak a munka teljes átvételétől számitott egy hónapon belül kezdődhetett meg.

Végezetül ide kell számitani a *hitelezési költségeket* is, hiszen a *legtöbb vállalkozó nem a saját tőkéjével dolgozott,* hanem *banktőkét,* vagy *anyaghitelt* vett igénybe, ami természetesen szintén *pénzbe került.* Ha emlitem végezetül azt a körülményt, hogy a vállalkozók *még ily siralmas körülmények között is keresni akartak a munkán,* akkor nyugodtan állapithatom meg, hogy

az inségmunka vállalkozói számára egyáltalában nem volt bőséges kereseti forrás a most lezárult szükségmunka.

— Ennek dacára — folytatta nyilatkozatát *Király* tanácsnok — kijelenthetem az *Uj Budapest* olvasóközönségének, hogy

több, hitelezésen alapuló inségmunka nem lesz.

Nem lesz részben azért, mert a jövő esztendei költségvetés *igen jelentős mértékü fenntartási, nemkülönben uj munkákat is magában foglal.* (Csak zárójelben emlitem meg, hogy dacára a költségvetés általános összezsugorodásának, még mindig *18 millió pengőre rug ügyosztályom jövő évi költségelőirányzata.* Ebből utépitésekre és karbantartásokra 5,300.000, csatornaépitésekre és karbantartásokra 2,900.000 pengő van előirányozva, a köztisztasági hivatal hét és félmillió, a kertészeti pedig 1.650.000 pengő.)

— A hitelmunkák beszüntetésével a közép- és kisiparon akarunk segiteni,

amely az inségmunka időtartama alatt állandóan azt panaszolta, hogy *nincs megfelelőképpen foglalkoztatva.* De fontos szempont az inségmunkák beszüntetésénél az a körülmény is, hogy

a tavasszal elkezdődnek a Tabán munkálatai, amelyek óriási jelentőségü és nagyságu munkaalkalmat jelentenek a földmozgósitással foglalkozó vállalkozók, nemkülönben a csatorna- és utépitők számára is.

Ezekben közölte *Király* tanácsnok az inségmunkák munkamérlegét és jövő esztendei programját az *Uj Budapest* olvasóközönségével. Az iparostársadalom *hálával és elismeréssel viseltetik Király tanácsnokkal szemben,* aki valóban a *legteljesebb rátermettséggel, nagy energiával és szakértelemmel* ügyel fontos posztján az iparostársadalom érdekeire.

KŐSZÉNBÁNYA 's TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, V., KLOTILD-U. 3
TELEFON: 25-5-54, 25-5-55 ÉS 25-5-56

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10
Telefon: 30-3-65

Cirkusz a cirkusz körül

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A törvényhatósági tanács a polgármester előterjesztésére tudvalevően elhatározta, hogy az eddigi bérlőkkel, a *Beketow-örökösökkel* nem ujitja meg pályázat nélkül a bérleti szerződést. A törvényhatóság utasitotta a fővárosi adminisztrációt, hogy a *cirkusz-épület további hasznositására* tegye meg a szükséges intézkedéseket.

A városgazdasági szakbizottság *Homonnay* Tivadar dr. elnökletével *már csak ujév után fog a cirkusz ügyével foglalkozni.* Tény az, hogy a cirkuszra az elmult esztendőkben *jelentékeny összegeket ráfizetett a főváros,* a bérlők a házbértől kezdve a vigalmi adóig az egész vonalon adósak maradtak, *több, mint 50 ezer pengővel.* Noha szakkörökben a cirkusz bérlete iránt *igen nagy az érdeklődés,* a városgazdasági ügyosztály azon az állásponton van, hogy csak abban az esetben adja oda a pályázók valamelyikének a bérletet, ha *megfelelő anyagi és müvészi garanciát tudnak nyujtani.*

Weisz Richárd, a volt Barokaldi-Néparéna fővárosi bérlője viszont abban az irányban ostromolja beadványokkal a polgármestert, hogy a mai rossz gazdasági helyzetben *két cirkusz sok a ligetnek,* elég egy is. *Weisz* Richárd azt kéri, hogy az ő bérletében levő cirkuszt, a *Néparénát* zárja be a főváros a *Fővárosi Cirkuszt pedig versenytárgyalás mellőzésével adják neki bérbe.*

Nem valószinü, hogy *Weisz* Richárd ezen kérését teljesiti a polgármester. A városgazdasági szakbizottság javaslata a polgármesterhez előreláthatóan az lesz, hogy amint az a Közszállitási Szabályzatban elő van irva, *irjon ki a főváros nyilvános pályázatot a cirkuszra* és a beérkezett ajánlatok közül válassza ki *a legmegfelelőbbet.*

Közuti gőz- és motorhengerlést vállal WOLFF ERNŐ
Budapest-Kelenföld, Kelenföldi-ut 1. sz.
Sürgönycim: WOLFFERŐ. Tel.: Lágymányos 13-32

STEINER és SZIMPER
Cégtu ajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-ut 57
Telefon: 30-6-29

Karácsonyi és Ujévi borszükségletét szerezze be idejében
szekszárdi
borospincénkben, a forlódás elkerülése végett.
Már 5 litert is házhoz szállitunk.
SZEKSZÁRD BORVIDÉKI BORTERMELŐK állami ellenőrzés alatt álló pinceszövetkezetének termelői kimérése, poharazással.
Budapest, József ucca 19
Telefon: 32-0-63

Uj kiirások:

Papirnemüek szállitására a Budapest Székesfőváros Községi Élelmiszerárusitó Üzeme részére. Határidő: 1933 december 27-én (szerdán) déli 12 óra.

Altiszti férficipő és **munkásbakkancs** elkészitésére a Köztisztasági Hivatal egyenruházott alkalmazottai részére. Határidő: 1934. évi január hó 5-én (pénteken) d. e. 11 ó.

Az Uj Budapest minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR dr.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR.

ÁLTALÁNOS NYOMDA, KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 3. Felelős: Dr. Uj István.